

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
–Estudi General–

FACULTAT DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA

Els cavallers i religiosos de l'orde de
Montesa en temps dels Àustria
(1592-1700)

Tesi doctoral presentada per: Josep Cerdà i Ballester

Programa de doctorat 994-235 B
*Societats, economia i cultura a Europa
des de l'Edat Mitjana fins a la Revolució francesa*

Director: Dr. Fernando Andrés Robres
(Universidad Autónoma de Madrid)
Tutor: Dr. Rafael Benítez Sánchez-Blanco
(Universitat de València)

València, 2012

Epigrama en lloança de la religió i milícia de Santa Maria de Montesa

fra Juan Alegria

*Libro de las diffiniciones, instituciones y reformaciones de la orden e ínclita cavallería de
Montesa...*, València, Pedro de Huete, 1570.
Traducció de Josep Lluís Teodoro Peris

*Quis pro meritis grandi Montesia versu
atque tuas laudes tempus in omne canat?*

Qui pot, Montesa, cantar, amb versos d'alta volada les
lloances que a tothora vol la teua anomenada?

*Hoc opus est vatis sublimia canentis,
quales vel Naso, vel Maro doctus erant.*

És tasca dels grans poetes, d'un Ovidi, d'un Maró,
dels que canten les grans gestes doctament i amb
emoció.

*Sed tamen (ut potero) ex multis nonnulla
reponam, per nos ex pelago ut guttula rara
fluat.*

I tanmateix com bé puga un bell xic m'haig d'esplaiar,
per més que el que cante siga com dos gotes dins del
mar.

*Tu comitata viris refulges, Montesia, multis;
quos ardens virtus, doctaque lingua beant.*

Tu, Montesa, rellueixes de forts barons encerclada,
als quals valor i facúndia han donat anomenada.

*Sanguine nam clari, multa te ex parte
coronant, quos decus excelsos, militiaque
facit.*

Barons són que a tu coronen amb el raig de sang
vessat, per la glòria de les armes que han conquerit
amb esclat.

*Altera pars patribus fulges densata
verendis, qui te per sancta religione colunt.*

Altra part de tu que brilla –i n'hi ha tants que en són
munió– són els venerables pares de la santa religió.

*Tam celebris coetus tu dux es, dive Georgi,
armas quem ferro, purpureaque cruce.*

Tu, sant Jordi, ets el cabdill d'un aplec tan destacat,
que portes la creu vermella i amb la llança vas armat.

*Hunc sanxit bello illustris Rex ille Jacobus,
quem cantat vatum pagina nulla satis.*

Així ho volgué el noble Jaume, rei excels en la batalla,
que mai no cantaran prou cap poeta o cap contalla.

*Imperat in patribus nunc Petrus Borgia
ipsis, doctrina, et dextra, progenieque
potens.*

Pere Borja és per doctrina, per nissaga i per valor
al capdavant dels bons pares, guiant-los amb noble
ardor.

*Quod si vera loquar, portus testetur Oranis,
testentur Mauri, dira propago virum.*

El port d'Orà és testimoni que és veritat el que he dit,
i ho confirmaran els moros, poble feroç i avilit.

*Scit bene qui data Rex provincia tanta
Philippus, quam bene pro Christo est
anchora firma Petrus.*

També ho sap el rei Felipe, que n'ha rebut possessió,
com Pere és en nom de Crist àncora de salvació.

*Ast ego quo propero? Conscribant caetera
vates, quos mons Parnasus Pyerisdesque
fovent.*

Perquè haig d'allargar-me més? Que altres siguen els
cantors, els estimats del Parnàs, de les Muses amadors.

Agraïments

Fa ja més d'una dècada que vaig recollint informació sobre els membres de l'orde de Montesa. Evidentment amb tant de temps, alguns amics i col·legues han anat facilitant-me alguna que altra informació, que després he passat a la base de dades que ara presentem. La mateixa base de dades va començar en forma de taula en Excel, fins que el treball pacient d'Eva Ferraz, companya i amiga al MuVIM, li donà la forma adequada en Acces.

De segur que em deixaré el nom de moltes persones que m'han donat el seu suport: demane perdó d'entrada si l'oblit fa que no hi consten.

D'entrada, vull manifestar el meu agraïment a les persones que m'han facilitat l'accés a la documentació dels distints arxius. A l'AHN, Esperanza Adrados, ja que sense ella haguera estat ben difícil consultar alguns documents originals. També a Madrid, Asunción Miralles del Imperial, bibliotecària de la RAH, m'obrí portes i em facilità fins i tot obres emmagatzemades per qüestió d'obres en aquella biblioteca. També en aquell centre cal testimoniar l'agraïment a Oscar Torre pel seu treball de digitalització.

A Barcelona estant, la recerca realitzada a l'Arxiu de la Corona d'Aragó no hauria sigut la mateixa sense l'amabilitat dels valencians Guillermo Pastor i Rosa Gregori, i la saviesa de Jaume Riera, ara feliçment jubilat.

Ja a València, mereixen testimoni del meu agraïment Irene Manclús, de l'AHUV, May Gil, de l'Arxiu de la Diputació, Joan Alonso, de l'ARV, el personal de l'Arxiu de Protocols del Patriarca, mossén Vicent Pons, canonge-arxiver de la Seu, mossén Xavier Serra, responsable dels arxius de la Diòcesi de València i les seues col·laboradores Mamen Sánchez i Inés López, sempre tan eficients. També, l'arxivera de l'Arxiu Parroquial de Sant Esteve, Nieves Munsuri, a la qual he d'agrair un bon nombre de recerques.

A Xàtiva, l'antic director del Museu de l'Almodí, Marià González Baldoví, em facilità informació i el programa informàtic per a fer genealogies.

A títol personal m'han ajudat i han resolt dubtes Armando Alberola, Mª Jesús Álvarez-Coca, Mar Amat, Yolanda Aranburuzabala, Manuel Ardit, Ángel Aterido, Nicolás Bas, Rafael de la Brena, Teresa Canet, Jorge Català, Ricardo Celeberti, Javier Corbí, Gonzalo Crespi de Valldaura, Alba de la Cruz, Bernardo Daràs, Carmen de la Guardia, Eugeni Díaz, León Esteban, Amparo Felipo, Francisco Fernández Izquierdo, Albert Ferrer, Vicent García Edo, Joan Gavara, Cristina Giménez, Enrique Giménez, Belén Gisbert, Vicent Guerola, Lluís Guia, Enric Guinot, Javier Hernández, Llum Juan, Aurelià J. Lairón, Santiago La Parra, Mª Paz Lloret, Toni López Quiles, Victoria López-Cordón, Josep Lozano, Marcelo Luzzi, Paloma Martí, Enrique Martínez, Mario Marubbi, Mª José Massot, Pere Molas, Sebastián Molina, Víctor Pampliega, Álvaro Pascual, Josep Pelejero, Carme Pérez, Victor Pérez Escolano, Pablo Pérez, Abilio Reig, Mateu Rodrigo, Carmen Rodríguez, Ana Ros, Javier Sánchez, Maite Simón, Nuria Verdet i Itziar Vilar.

El professor Rafael Benítez, des del Departament d'Història Moderna de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de València, va recolzar des del principi el meu treball, l'inclogué en els programes d'investigació del Departament, i a més, m'ajudà en la digitalització de fonts.

Des del meu lloc de treball a la Biblioteca del MuVIM, els meus companys –Ana i Sergio– m'han donat sempre *auxilium et consilium*. Bene, a més de llegir-se i esmenar errades de la base de dades, ha hagut de refer els desgavells informàtics que de vegades he fet per no coneixer com cal els programes informàtics. A més, m'ha ajudat a fer moltes de les correccions, per la qual cosa l'agraïment amb ella és, si cal, major.

Des de la Casa Abadia de Montesa, el meu amic Joan, successor dels religiosos de l'Orde en la Parròquia de l'Assumpció, ha llegit pacientment els meus textos, m'ha suggerit idees, i m'ha donat el suport que sols els amics de veres solen donar.

Més lluny, a Madrid, he trobat en el meu director, el professor Fernando Andrés, no sols el millor aliat per al meu treball, sinò un bon amic a qui estaré agraït sempre.

Aquest treball no hauria estat el mateix sense les ajudes econòmiques obtingudes per a la seua realització. En la tardor de 1998, els actuals membres de l'Orde de Cavalleria de Montesa van dipositar en mi la seua confiança i em van lliurar una beca, que em permeté aproximar-me a les fonts d'arxiu localitzades a Madrid.

Després, entre octubre de 2005 i desembre de 2011, vam formar part dels projectes d'investigació del Departament d'Història Moderna de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de València *El reino de Valencia en el marco de una monarquía compuesta: un modelo de gobierno y sociedad desde una perspectiva comparada* (ref: HUM2005-05354) i *El gobierno, la guerra y sus protagonistas en los reinos mediterráneos de la Monarquía Hispánica* (ref.: HAR2008-00512), amb la qual cosa vam poder cobrir els nombrosos viatges als arxius de Madrid i l'obtenció de còpies de nombrosos manuscrits.

I la part millor, per al final. Sense Carmina, el meu treball no hauria estat el mateix. Des que ens vam conèixer ja fa vint anys, ella ha estat sempre al meu costat i per suposat, sap perfectament qui és Samper i que és això del *Partium Montesiae*. Mai donaré prou gràcies per ella i pels nostres fills, Arnau i Júlia. Ell va vindre primer, i encara que sa mare va condescendir perquè el nom li agradava, jo sempre he sabut que duu el nom del segon mestre de Montesa, fra Arnau de Soler. Júlia és més xicoteta, i quan hem veu pujar carregat de llibres a l'andana, on tinc el meu estudi, sap que son pare se'n va a fer deures a la *bioqueta*, com diu encara, fins que d'ací un temps es faça més fadrina i pugua dir amb claredat la paraula *biblioteca*.

Índex

Introducció

I. FONTS I BIBLIOGRAFIA

1. Bibliografia

1.1. Els treballs de recerca biogràfica de membres d'ordes militars	7
1.2. Els treballs de recerca biogràfica en l'orde de Montesa	
1.2.1. Per la institució <i>en vida</i> de la institució	10
1.2.2. Cròniques, dietaris i repertoris bibliogràfics	14
1.2.3. Nobiliaris i repertoris genealògics	16
1.2.4. Historiografia sobre la institució, senyorijs i històries locals	21
1.2.5. Altres col·lectius: els frares montesians, els juristes cavallers i els qui foren escriptors	24
1.2.6. Informació sobre montesians des de la història de l'art	27
1.2.7. Aproximacions biogràfiques: el darrer mestre de Montesa i altres	30
2. Fonts d'arxiu	
2.1. <i>Archivo Histórico Nacional</i>	
2.1.1. <i>Libros de cantoría</i> i altres	36
2.1.2. <i>Partium, Curiae</i> i <i>Registros de Maestres</i>	40
2.1.3. Expedients de cavallers i religiosos	42
2.1.4. Altres	44
2.2. <i>Real Academia de la Historia</i>	45
2.3. <i>Biblioteca Nacional de España</i>	47
2.4. Arxiu de la Corona d'Aragó	47
2.5. Archives Nationales de Paris	48
2.6. Arxiu del Regne de València	49
2.7. Arxiu General i Fotogràfic de la Diputació de València	50
2.8. Biblioteca Històrica de la Universitat de València	50
2.9. Arxiu Històric de la Universitat de València	51
2.10. Arxiu de Protocols del Patriarca de València	51
2.11. Arxiu Històric Municipal de València	52
2.12. Arxiu Diocesà de València i arxius parroquials	52

II. L'ORDE DE MONTESA: SÍNTESI HISTÒRICA

1. Síntesi d'història de l'orde de Montesa fins la mort del mestre Borja (1592)	
1.1. Fundació de l'Orde	55
1.2. Territori	60
1.3. Membres	65
1.4. Els capítols	69
1.5. L'Orde de Sant Jordi d'Alfama i el canvi d'insígnia	72
1.6. Participació política de l'Orde	74
2. La Montesa incorporada	
2.1. Els preliminars, el dia de la incorporació i la possessió del senyoriu	77
2.2. La situació de l'Orde en 1592: rendes i patrimoni	82
2.3. Cavallers i religiosos en 1592	84
2.3.1. Els cavallers	84
2.3.1.1. Algunes singularitats	103
2.3.2. Els religiosos	108
2.3.2.1. Algunes singularitats	114
2.4. La forma de govern i els nous càrrecs de la Montesa incorporada	119

III. ELS MEMBRES DE L'ORDE DE MONTESA

Procediment d'accés i cerimonial	
1. El procés d'admissió dels montesians abans de la incorporació	123
2. La tramitació dels expedients a partir de 1592	130
2.1. La duració de les proves	138
2.2. Els informants	142
2.3. Els hàbits amb dispensa	148
2.4. El preu de l'hàbit	155
3. “La forma de com an de donar los àbits de la Religió...”	
3.1. Els escenaris de la presa d'hàbit	158
3.2. Cerimonial	166
3.3. Noviciat i professió	169
3.4. Obligacions dels cavallers	176

IV. CAVALLERS I RELIGIOSOS AMB ELS ADMINISTRADORS PERPETUS (1592-1750)

1. Els nous incorporats entre 1593-1701	183
1.1. L'edat dels nous cavallers i religiosos	190
1.2. Procedència geogràfica dels cavallers i religiosos	192
1.3. Procedència social dels cavallers i religiosos. Una aproximació	199
2. L'hàbit de Montesa en temps de Felipe II (1592-1598)	213
2.1. La creació del col·legi de Sant Jordi	217
3. L'hàbit de Montesa en temps de Felipe III (1598-1621)	
3.1. Els nous cavallers i les corts valencianes de 1604	221
3.2. Característiques generals del grup	228
3.3. Procedència geogràfica	230
3.4. Adscripció socioprofessional	233
3.5. El repartiment de les rendes de la mensa i les comandes per <i>gràcia</i> de Sa Majestat	237
3.6. Algunes singularitats	243
3.7. Els frares montesians del rei	248
3.8. Algunes singularitats	259
3.9. La butlla Aurea i la provisió de les rectories del senyoriu	262
4. L'hàbit de Montesa en temps de Felipe IV (1621-1665)	271
4.1. Característiques generals del grup	276
4.2. Procedència geogràfica	279
4.3. Adscripció socioprofessional	289
4.4. Algunes singularitats	303
4.5. Pas d'hàbits	318
4.6. Rendes i comandes en no montesians: cavallers d'altres ordes, dones i altres	321
4.7. L'hàbit com a recompensa: les corts de 1626 i 1645	333
4.8. L'intent frustrat de capítol general	340
4.9. Els religiosos montesians de Felipe IV	347
4.10. Algunes singularitats	360
4.11. Montesa <i>versus</i> Santes Creus: la jurisdicció prioral qüestionada	389
5. El regnat del darrer Àustria (1665-1700)	396
5.1. Característiques generals del grup. Realització de les proves	400
5.2. Procedència geogràfica	403
5.3. Adscripció socioprofessional	416
5.4. Singularitats	430
5.5. A falta de diners, honors	448
5.6. Els comanadors de Carlos II	457
5.7. El plet per la Comanda Major i la valencianitat de l'Orde	460
5.8. Austriacistes i borbònics	468
5.9. Els frares del darrer Àustria	474
5.10. Procedència geogràfica i social	477
5.11. Algunes singularitats	482
5.12. Els religiosos austriacistes i borbònics	486

V. LA IMATGE DEL CAVALLER

1. Els retrats conservats pels actuals cavallers de Montesa	496
1.2. Altres retrats conservats a Madrid	500
2. Obra localitzada a València	
2.1. Palau de la Generalitat	504
2.2. Museu de Belles Arts de València	505
2.3. Universitat de València	507
2.4. Catedral de València	507
2.5. Col·lecció Fundación Bancaja	509
2.6. Altres peces	
2.6.1. Museu Parroquial de Montesa	509
2.6.2. Ajuntament d'Oriola	513
3. Altres	514
4. Il·lustracions	517
Conclusions	549
Apèndix 1. Cartografia	559
Apèndix 2. Les principals institucions de l'orde de Montesa	565
Bibliografies.	
1. Bibliografia sobre membres de les ordes militars de la Península Ibèrica	573
2. Textos impresos per montesians i bibliografia <i>clàssica</i> citada sobre Montesa i les altres ordes militars (ss. XVI-XIX)	583
3. Bibliografia general	595
Pàgines web consultades	647

Índex de quadres i gràfics

1. Quadres

Quadre 1. Relacions de membres de Montesa (1591-1697)	39
Quadre 2. Expedients de cavallers, religiosos, barbuts i matrimonis	43
Quadre 3. Cavallers i religiosos presents al castell de Montesa el 8-XII-1592	79
Quadre 4. Comanadors montesians en desembre de 1592	88
Quadre 5. Relació de montesians agraciats amb les pensions de Galcerán	91
Quadre 6. Naturalesa dels cavallers de 1592	94
Quadre 7. Cavallers de 1592 segons la divisió provincial actual	95
Quadre 8. Característiques socioprofessionals dels cavallers de 1592	96
Quadre 9. Barons i senyors de vassalls cavallers de Montesa (1592)	100
Quadre 10. Càrrecs vinculats amb la cort dels cavallers de Montesa (1592)	100
Quadre 11. Militars cavallers de Montesa (1592)	101
Quadre 12. Cavallers de Montesa en l'administració (1592)	102
Quadre 13. Religiosos de Montesa en desembre de 1592	109
Quadre 14. Expedients que tardaren més d'un any en resoldre's	140
Quadre 15. Informants cavallers	143
Quadre 16. Informants religiosos	144
Quadre 17. Informants que no foren membres de Montesa	146
Quadre 18. Tipus de dispenses	149
Quadre 19. Hàbits de Montesa concedits amb dispensa (falta de noblesa i oficis)	150
Quadre 20. Hàbits concedits per <i>patria común</i> (a Madrid i València)	151
Quadre 21. Dispenses concedides per il·legimitat	154
Quadre 22. Preus dels hàbits de les ordes militars (cap a mitjan segle XVII)	157
Quadre 23. Llocs de presa d'hàbit dels cavallers de Montesa a València	159
Quadre 24. Llocs de presa d'hàbit dels cavallers de Montesa (1557-1701)	160
Quadre 25. Llocs de presa d'hàbit dels cavallers de Montesa a Madrid	161
Quadre 26. Relació de cavallers creuats a Montesa (1557-1700)	165
Quadre 27. Llocs de presa d'hàbit dels religiosos de Montesa (1537-1670)	166
Quadre 28. Termini de professió dels cavallers de Montesa (1575-1699)	172
Quadre 29. Lloc de professió dels cavallers de Montesa (1575-1699)	173
Quadre 30. Religiosos de Montesa en 1653	188
Quadre 31. Naturalesa dels cavallers i religiosos de Montesa (1593-1701)	192
Quadre 32. Naturalesa dels cavallers de Montesa per regnats (1593-1701)	192
Quadre 33. Naturalesa dels cavallers de Montesa valencians (1593-1701)	193
Quadre 34. Naturalesa dels cavallers de Montesa no valencians (1593-1701)	194
Quadre 35. Naturalesa dels cavallers de Montesa per territoris (1593-1701)	194
Quadre 36. Naturalesa dels religiosos de Montesa valencians (1603-1701)	197
Quadre 37. Religiosos nascuts al senyoriu de l'orde de Montesa (1593-1701)	197
Quadre 38. Naturalesa dels religiosos de Montesa no valencians (1603-1701)	198
Quadre 39. Adscripció socioprofessional dels cavallers de Montesa	203
Quadre 40. Adscripció socioprofessional dels ascendents dels religiosos	206
Quadre 41. Oficis dels pares dels religiosos de Montesa (1603-1701)	208
Quadre 42. Religiosos amb parents cavallers de Montesa	211
Quadre 43. Comandes proveïdes per Felipe II	214
Quadre 44. Hàbits lliurats amb motiu de les corts de 1604	225
Quadre 45. Cavallers amb rendes sobre la mensa (corts de 1604)	227
Quadre 46. Expedients dels cavallers de Felipe III amb irregularitats	228
Quadre 47. Distribució geogràfica dels cavallers valencians de Felipe III	230
Quadre 48. Distribució geogràfica dels cavallers no valencians de Felipe III	231
Quadre 49. Cavallers de Montesa sardos	232
Quadre 50. Característiques socioprofessionals dels cavallers de Felipe III	233
Quadre 51. Procedència social dels cavallers de Montesa de Felipe III (resum)	234

Quadre 52. Cavallers de Felipe III amb càrrecs a l'administració	235
Quadre 53. Cavallers de Felipe III amb títol	236
Quadre 54. Pensions de per vida lliurades per Felipe III sobre les rendes de Montesa	237
Quadre 55. Comandes proveïdes per Felipe III	240
Quadre 56. Lloc de naixement dels religiosos de Felipe III	253
Quadre 57. Religiosos amb parents en l'orde de Montesa	253
Quadre 58. Professions dels pares del religiosos	254
Quadre 59. Sacerdots que ingressaren en Montesa	255
Quadre 60. Graus acadèmics dels religiosos de Felipe III	256
Quadre 61. Distribució dels religiosos de Montesa no conventuals en 1621	257
Quadre 62. Parròquies a proveir per l'orde de Montesa	270
Quadre 63. Mercès de Montesa concedides a personatges que no ingressaren	274
Quadre 64. Cavallers de Felipe IV amb dispensa per falta d'edat	276
Quadre 65. Cavallers de Felipe IV amb dispensa per falta de noblesa...	277
Quadre 66. Cavallers de Felipe IV que precissaren noves informacions	278
Quadre 67. Cavallers de Felipe IV amb irregularitats en les informacions	279
Quadre 68. Distribució geogràfica dels cavallers de Felipe IV	279
Quadre 69. Cavallers de Felipe IV valencians de les ordes de Montesa, Santiago...	281
Quadre 70. "Memoria de los caballeros de ábito [...] de las cinco órdenes..."	282
Quadre 71. Cavallers de les 5 ordes al regne de València en 1624 (resum)	285
Quadre 72. Cavallers de Montesa naturals de Mallorca	287
Quadre 73. Característiques socioprofessionals dels cavallers de Montesa de Felipe IV	289
Quadre 74. Procedència social dels cavallers de Montesa de Felipe IV (resum)	292
Quadre 75. Cavallers amb càrrecs a la Real Casa	293
Quadre 76. Graus obtinguts pels cavallers a l'exèrcit	294
Quadre 77. Títols dels cavallers de Felipe IV	295
Quadre 78. Barons i senyors de vassalls cavallers de Montesa	295
Quadre 79. Cavallers de Montesa amb títols de noblesa de corona	298
Quadre 80. Cavallers de l'orde de Montesa membres de la Reial Audiència de València	299
Quadre 81. Cavallers de l'orde de Montesa amb oficis diversos a l'administració	301
Quadre 82. Cavallers montesians als Consells	303
Quadre 83. Relació de dones amb rendes sobre la Mensa	322
Quadre 84. Membres del C. d'Aragó amb rendes sobre la mensa de Montesa	322
Quadre 85. Mercès pecuniàries de per vida sobre la mensa (resum)	323
Quadre 86. Comandes de Montesa concedides a no montesians	325
Quadre 87. Comandes concedides a dones recuperades per a cavallers	330
Quadre 88. Comandes proveïdes per Felipe IV	331
Quadre 89. Ingressos de montesians amb motiu de les corts de 1626	334
Quadre 90. Ingressos de montesians amb motiu de les corts de 1645	335
Quadre 91. Personatges amb mercè d'hàbit de Montesa que no ingressaren	339
Quadre 92. Candidats a religió de Montesa que no ingressaren en l'Orde	348
Quadre 93. Lloc de naixement dels religiosos de Felipe IV	349
Quadre 94. Relació de religiosos amb incidències en les seues informacions	350
Quadre 95. Religiosos de Felipe IV amb parents en l'orde de Montesa	352
Quadre 96. Adscripció socioprofessional dels pares dels religiosos	355
Quadre 97. Graus acadèmics dels religiosos de Felipe IV	357
Quadre 98. Relació de personatges amb mercè d'hàbit que no ingressaren	398
Quadre 99. Cavallers de Carlos II que necessitaren dispensa	400
Quadre 100. Cavallers amb informacions realitzades per <i>patria común</i>	401
Quadre 101. Distribució geogràfica dels cavallers de Carlos II	404
Quadre 102. Cavallers de Montesa nascuts al marquesat de Villena-Jumilla	406
Quadre 103. Procedència socioprofessional dels cavallers de Carlos II	416
Quadre 104. Procedència socioprofessional dels cavallers de Carlos II (resum)	419
Quadre 105. Barons i senyors de vassalls cavallers de Montesa	420
Quadre 106. Cavallers de Montesa amb títols de noblesa de corona	421
Quadre 107. Cavallers de Montesa en l'exèrcit	423

Quadre 108. Cavallers de Montesa amb oficis en l'administració	424
Quadre 109. Cavallers de Montesa en l'Audiència de València	427
Quadre 110. Cavallers de Montesa als Consells	429
Quadre 111. Comanadors de Carlos II	457
Quadre 112. Comandes de Carlos II en vacant	459
Quadre 113. Cavallers de Montesa no valencians amb càrrecs en l'Orde	466
Quadre 114. Cavallers de Montesa austriacistes i borbònics	473
Quadre 115. Lloc de naixement dels religiosos de Carlos II	477
Quadre 116. Oficis dels pares dels religiosos de Carlos II	478
Quadre 117. Religiosos de Carlos II amb parents en l'orde de Montesa	479
Quadre 118. Graus acadèmics dels religiosos de Carlos II	481
Quadre 119. Relació de frares de Montesa en 1707 i llur tendència política	490

2. Gràfics

Gràfic 1. Duració de les proves dels cavallers de Montesa (1566-1701)	139
Gràfic 2. Duració de les proves dels religiosos de Montesa (1572-1701)	141
Gràfic 3. Nombre d'ingressos/any dels cavallers de Montesa (1593-1701)	184
Gràfic 4. Nombre d'ingressos/any dels religiosos de Montesa (1593-1701)	186
Gràfic 5. Edat dels cavallers en prendre l'hàbit (1557-1701)	190
Gràfic 6. Cavallers que ingresaren amb mercè de Felipe III	221
Gràfic 7. Religiosos que ingresaren amb mercè de Felipe III	251
Gràfic 8. Cavallers que ingresaren amb mercè de Felipe IV (1621-1665)	272
Gràfic 9. Religiosos que ingresaren amb mercè de Felipe IV	347
Gràfic 10. Mercès dels cavallers creuats amb Carlos II	396
Gràfic 11. Cavallers creuats amb Carlos II	397
Gràfic 12. Religiosos que ingresaren amb mercè de Carlos II	474

3. Genealogies

Cavallers Frígola en l'orde de Montesa (1601-1909)	223
Els Crespí en l'orde de Montesa (1562-1717)	308
Els Matheu cavallers d'hàbit	310
Els Borràs en l'orde de Montesa (1640-1863)	313
Els descendents del mestre Borja en Montesa	332
Els Sisternes en l'orde de Montesa	338
Parents de Pedro Jaime Roig en l'orde de Montesa	353
Religiosos de Montesa de Cervera del Mestre	354
Els Enríquez de Navarra –i aliances– cavallers de Montesa	407
Els Escorcia en l'orde de Montesa (1636-1731)	413
Els Monserrat en l'orde de Montesa (1589-1855)	439
Frares de Montesa nascuts a Meliana (1641-1731)	480
Possibles propietaris del quadre de Samper	511

Abreviatures

ACA: Arxiu de la Corona d'Aragó, Barcelona

AHN: Archivo Histórico Nacional, Madrid; OOMM: Órdenes Militares (secció de)

AMV: Arxiu Municipal de València

ANP: Archives Nationales de Paris

ARV: Arxiu del Regne de València

BCEM: Butlletí del Centre d'Estudis del Maestrat (Centre d'Estudis del Maestrat, Benicarló, Castelló)

BHUV: Biblioteca Històrica de la Universitat de València

BN: Biblioteca Nacional de España, Madrid

BRAH: Boletín de la Real Academia de la Historia

BSCC: Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura (Societat Castellonense de Cultura, Castelló de la Plana)

BSM: Biblioteca Serrano Morales, Ajuntament de València

CODOIN: Colección de documentos inéditos para la historia de España

DRAE: Diccionario de la Real Academia Española

RAH: Real Academia de la Historia; CSC: Colección Salazar y Castro

TDR: Tesis doctorales en red

cap.: capítol

c.: caixa

c.: circa, (al voltant de)

exp.: expedient

f.: fol.: foli; ff.: folis; s/f: sense foliar

leg.: *legajo*, lligall

lib.: llibre

ll.: lliures

núm. / n. / nº: número

p.: pàgina; pp: pàgines

sign.: signatura

v. vol.: volum

mss.: manuscrit

Introducció

“Décadas nobles de la cronología montesiana. Es un catálogo de todos los maestros, comendadores, cavalleros y freyles que ha havido en el orden de Montesa desde su fundación hasta oy. Dividido en treinta y seis décadas, para mayor claridad. He puesto en él la bula del papa Inocencio Décimo, *datis* en Roma a 5 de noviembre 1652 en que confirma el estatuto // de los actos positivos. Con que todos por estas Décadas conocerán los cavalleros que han tenido en esta Orden y quando hagan informaciones de sus noblezas y limpiezas, sabrán los actos positivos que han tenido en sus casas, que yo he hecho información de una ilustríssima y no tenía noticia de acto positivo alguno. Obra es de tan grande trabaxo, como utilidad y lustre para mi Religión. Ofrecila en la *Montesa Ilustrada*, no pudo ir en ella por las causas que dí en la quarta parte, nº 403¹, y en los quatro meses que he estado en el convento axado por algunos hijos de la Orden, he procurado exaltarlos como se verá en esta obra, que será de las primeras que saldrán a luz”².

L’objectiu principal del present treball consisteix en saber qui foren els membres de l’orde militar valenciana de Santa Maria de Montesa i Sant Jordi d’Alfama durant una important etapa de la seua història. Tracta així, en primer lloc, de determinar quins van ser els membres en el moment de la incorporació de la institució a la Corona l’any 1592, per a continuació detallar quins van ser els agraciats amb l’hàbit de Montesa des de l’assumpció del govern per part de Felipe II fins a la mort del darrer Àustria l’any 1700, a fi d’obtindre un catàleg, el més complet possible, dels montesians que hi accediren durant tot el segle XVII. Tot això, tenint sempre en consideració la situació de la

¹ SAMPER i GORDEJUOLA, frey Hipólito de [religiós de Montesa (1652-1700)], *Montesa Ilustrada. Origen, fundación, principios, institutos, casos, progresos, jurisdicción, derechos, privilegios, preeminencias, dignidades, oficios, beneficios, héroes y varones ilustres de la real, ínclita y nobilíssima religión militar de N. S. Santa María de Montesa y San George de Alfama*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1669, vol. II, pp. 883-884. Reedicions: València, Diputació de València, 2003 (vol. I); A Coruña, Editorial Órbigo, 2008.

² *El Turanio valenciano o exautoración voluntaria y reseña jurídica de los estudios, servicios y puestos del doctor Hippolyto de Samper, prior de San George en el orden de Montesa, del consejo de S.M. y su asesor de bayle general de la ciudad y reyno de Valencia, que pone a los reales pies del rey nuestro señor don Carlos II, implorando su piedad y justicia, en defensa de su honor amancillado*, 1678, mss., en RAH, CSC, sign. I-42 [9/616], ff. 120v-121.

institució en el moment de la incorporació i en particular la seua evolució fins a la fi del sis-cents.

Aquest catàleg, que podria completar en part el que no va poder editar en el seu dia fra Hipólito de Samper³, el cronista montesià per excel·lència, intenta, en conseqüència, caracteritzar tots els membres de Montesa –cavallers, religiosos i barbuts– en la citada etapa. Donant compte, per suposat, de la seua trajectòria dins l'Orde. També, oferint altres possibles informacions que permeten situar el personatge dins d'un context més ample en aportar dades sobre la seua família, els càrrecs que hi exercí en altres institucions, la seua graduació acadèmica, etc.

Pel que fa a la cronologia elegida, hem cregut interessant encetar-lo amb la incorporació, que tanca una etapa i n'obri una altra ben clara i diferenciada, i tancar-lo en 1700, any de la mort de Carlos II i avantsala, amb els Borbons, d'un nou període per a Montesa.

La investigació pretén aiximateix, per últim, explicar algunes de les particularitats de la *hermana pequeña* de les ordes hispàniques durant aquest període de temps, doncs la seua adscripció exclussiva al regne de València, la vinculació amb el Consell d'Aragó i no amb el de *Órdenes Militares*, la seua participació en la política general del Regne a través de les corts, i la presència dels seus membres en els distints organismes de govern regnícoles –Reial Audiència, estaments, governs municipals, etc–, doten la institució d'una singularitat ben palesa. I tot açò sense oblidar l'actuació del monarca en qualitat d'*administrador perpetuo* per autoritat apostòlica, que anava a comptar des d'aleshores amb un instrument més de poder dins un regne perifèric com el de València, però també amb unes lleis particulars.

L'estudi s'inserta per tant en la llarga i extensa producció historiogràfica dedicada als individus que vestiren l'hàbit d'alguna de les ordes militars. Això sí, intenta realitzar-ho des de plantejaments actuals en els que la preocupació no és sols la

³ Els manuscrits del catàleg que Samper va intentar fer en el seu dia, amb dades sobre els montesians des de la fundació de la institució en 1319, van ser reelaborats per Antonio de Vargas-Zúñiga, marquès de Siete Iglesias, i editats per la revista *Hidalguía* entre 1957 i 1958, com detallarem més endavant.

identificació dels cavallers i religiosos, sinò també la seua caracterització des de totes les perspectives possibles, sobre tot des de la seua condició –i consideració– social. Per tant, podríem afirmar que la investigació comparteix en bona mesura els principis metodològics dels relativament recents estudis d'història social de l'administració iniciats Espanya a partir dels anys setanta del segle passat, a través de la Institució Milà i Fontanals del CSIC, amb un primer treball ja clàssic publicat en 1980⁴.

Aquesta tendència historiogràfica, en boga en alguns països des de prou anys abans, ja fou posada en evidència cap al 1950 per Jaume Vicens Vives, a partir de les crítiques que l'autor llançà cap a la història institucional *clàssica* i la seua proposta d'estudi del personal que integrava les diverses institucions⁵.

Dins aquest corrent, ha estat fonamental la constitució del grup PAPE (*Personal Administrativo y Político de España*)⁶, integrat per diversos historiadors d'Espanya, França i Alemanya que estudien des de perspectives diverses el personal de l'administració al segle XVIII, amb possibilitats òbvies d'ampliar el marc temporal a altres èpoques. Fruït de les primeres investigacions, en 1994 se celebrà un simposium internacional del grup a Granada, les actes del qual es publicaren poc després⁷. Un altre col·lectiu que treballa, amb altres objectius, en les línies exposades, seria la xarxa

⁴ MOLAS RIBALTA, Pedro, *et alii*, *Historia social de la administración española: estudios sobre los siglos XVII y XVIII*, Barcelona, CSIC, Institución Milá y Fontanals, 1980. Informació bibliogràfica posterior sobre història social de l'administració en MOLAS RIBALTA, Pere, *La Audiencia borbónica del reino de Valencia (1707-1834)*, Alacant, Universidad de Alicante, 1999 –en particular sobre les Audiències (pp. 7-20)–, i més recentment “25 años de historia social del poder”, en GONZÁLEZ LOPO Domingo L., LÓPEZ LÓPEZ Roberto Javier (coords.), *Balance de la historiografía modernista (1973-2001). Actas del VI Coloquio de Metodología Histórica Aplicada*, Xunta de Galicia, Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, 2003, 531-538.

⁵ VICENS VIVES, Jaime, “Estructura administrativa estatal en los siglos XVI y XVII” dins *Coyuntura económica y reformismo burgués*, citat per GIL PUJOL, Xavier, *Tiempo de política: perspectivas historiográficas sobre la Europa moderna*, Barcelona, Universitat de Barcelona, 2006, pp. 87-88.

⁶ Els objectius del grup en DEDIEU, Jean-Pierre, “El grupo personal político y administrativo español del siglo XVIII”, en CARASA SOTO, Pedro (coord.), *Élites. Prosopografía contemporánea*, Valladolid, Universidad de Valladolid, 1994, 315-327.

⁷ CASTELLANO, Juan Luis (ed.) *Sociedad, administración y poder en la España del Antiguo Régimen: hacia una nueva historia institucional. I Simposium Internacional del Grupo PAPE*, Granada, Universidad de Granada, 1996.

d'investigadors agrupada en torn al Instituto Universitario *La Corte en Europa* de la *Universidad Autónoma de Madrid*⁸.

A nivell valencià i a hores d'ara comptem amb estudis del component humà d'alguns col·lectius i institucions, com per exemple els treballs de la professora Canet sobre la magistratura⁹, els d'Amparo Felipo sobre la Universitat de València¹⁰ o els dels juristes valencians de Vicente Graullera i Pere Molas¹¹. No es compta, en canvi, amb cap obra que estudie el component humà de les ordes militars a l'antic regne de València, aspecte que ja qualificà en el seu dia Domínguez Ortiz d'insòlit en parlar de les ordes militars castellanes¹².

Tenint present la gran quantitat de fonts documentals que existeixen sobre l'orde valenciana de Montesa, en particular a l'AHN de Madrid, ens vam plantejar, abans que res i en la línia exposada fa uns anys per Michel Bertrand¹³, delimitar el grup i plantejar-nos quines possibilitats tenia. En estudiar els cavallers i religiosos de Montesa des de la vertent de la institució –orde militar–, no podíem ignorar altres vessants, amb la qual cosa es feia necessari aportar informació sobre la relació dels personatges amb altres institucions (consells, audiències, etc...), la seua ascendència genealògica, la seua descendència en relació amb l'orde valenciana i les altres ordes militars, etc. Amb tot, i segons exposà Jean-Pierre Dedieu¹⁴, les coses són més complexes, ja que l'individu –en

⁸ <http://www.iulce.es/>

⁹ CANET APARISI, Teresa, *La Magistratura valenciana (ss. XVI-XVII)*, València, Universitat de València, 1990.

¹⁰ FELIPO ORTS, Amparo, *La Universidad de Valencia durante el siglo XVII (1611-1707)*, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1991.

¹¹ GRAULLERA SANZ, Vicente, *Juristas valencianos del siglo XVII*, València, Generalitat, 2003. Els treballs del professor Molas en qüestió els citarem al seu lloc corresponent en comentar les fonts impreses que tracten sobre personatges de Montesa.

¹² “Resulta increíble y casi escandaloso que un fenómeno de tan enormes dimensiones sociales no haya sido estudiado aún”: DOMÍNGUEZ ORTIZ, Antonio, *La sociedad española en el siglo XVII*, Madrid, CSIC, 1964, vol. I, p. 198.

¹³ BERTRAND, Michel, “Un vieil outil et l'ordinateur: de la prosopographie à l'histoire des relations sociales”, en VINCENT Bernard, DEDIEU, Jean-Pierre (coords.), *L'Espagne, l'Etat, les Lumières: mélanges en l'honneur de Didier Ozanam*, Madrid-Bordeaux, Casa de Velázquez, 2004, p. 124.

¹⁴ DEDIEU, Jean Pierre, “Les grandes bases de données: una nouvelle approche de l'histoire sociale: le système Fichoz”, *Revista da Faculdade de Letras. Historia*, Universidade do Porto, Faculdade de Letras, n.º. 5 (2004), pp. 101-114. Una bona síntesi del que s'ha anat realitzant, amb treballs també sobre diverses

el nostre cas el cavaller o religiós montesià– pertany a diversos grups alhora. S’imposa doncs la necessitat no sols de recollir dades estadístiques que perfilen un grup social, sinò també buscar interaccions. L’individu, en expressió del professor Dedieu, s’haurà d’entendre des de les seues relacions amb els altres. S’haurà d’imposar per tant, i en vista del volum de documentació, l’elaboració de bases de dades informàtiques que permeten interrogar els personatges des de perspectives diverses¹⁵.

instituciones, en CASTELLANO, Juan Luis, DEDIEU, Jean Pierre, LÓPEZ-CORDÓN, Mª Victoria (eds.), *La pluma, la mitra y la espada. Estudios de historia institucional en la Edad Moderna*, Madrid, Universidad de Burdeos/Marcial Pons, 2000.

¹⁵ DEDIEU, Jean Pierre, BERTRAND, Michel, “¿Vino joven en odres viejas?: prosopografía y relaciones sociales en la monarquía hispánica”, en *Historia y perspectivas de investigación: estudios en memoria del profesor Angel Rodríguez Sánchez*, Junta de Extremadura, 2002, en particular pp. 34-35.

I. FONTS I BIBLIOGRAFIA

1. Bibliografia

1.1. Els treballs de recerca biogràfica de membres d'ordes militars

L'estudi del component humà de les ordes militars durant l'Època Moderna, és a dir del seus cavallers i religiosos, compta, en línies generals, amb pocs treballs si tenim en compte els que s'han realitzat des d'altres camps de la historiografia. Tan sols donant una ullada a la base de dades bibliogràfica del *Seminario Internacional para el Estudio de las Órdenes Militares durante la Época Moderna*, amb registres actualitzats fins octubre de 2004, ens podem adonar del poc ressò que ha tingut entre els investigadors l'estudi dels membres de les ordes com a grup, almenys en les de la monarquia hispànica i la de Sant Joan de Jerusalem¹⁶.

Sí que s'ha estudiat, en canvi, la trajectòria vital d'alguns cavallers, la majoria d'ells del període medieval, encara que no s'ha fet el mateix amb els religiosos, probablement perquè no han estat els protagonistes dels grans fets d'armes ni han tingut –almenys aparentment– el poder polític que van assolir determinats cavallers.

Les primeres aproximacions als membres de les ordes caldria buscar-les en les obres redactades *en vida* de les institucions, és a dir als textos impresos fins les desamortitzacions del segle XIX.

En general es traca d'obres de tipus normatiu, jurídic o fins i tot històric, on podem trobar llistats de personatges de les ordes, o com a molt, esbosos biogràfics dels més significatius, dins la tònica general de narrar els esdeveniments més *gloriosos* d'aquestes institucions. Dins d'aquesta vessant tindriem l'obra del religiós de l'orde de Calatrava frey Francisco Rades de Andrada i totes aquelles que en la mateixa línia van aparèixer durant el segle XVII, com per exemple les de Caro de Torres, Mascareñas i Zapater, com podem vore a la bibliografia.

¹⁶ Insistia fa uns anys en la mateixa carència historiogràfica i pel que fa a l'orde de Sant Joan, SALAZAR y ACHA, Jaime de, "Algunas reflexiones sobre la actual historiografía referente a la orden de San Juan de Jerusalén", *Revista de las Órdenes Militares*, nº 4 (2007), pp. 207-228.

Un segon bloc de textos per a l'estudi dels membres de les ordes podria estar format pels catàlegs d'expedients de proves d'ingrés dels candidats a l'hàbit militar. Van ser redactats a partir de 1901, una vegada els documents que hi havia als arxius de les ordes es centralitzaren a l'*Archivo Histórico Nacional* de Madrid. Molts d'ells es van elaborar per la necessitat que hi havia de consultar els expedients de cavallers, ja que els reis d'Espanya continuaven atorgant hàbits i de vegades es feia necessària la consulta d'eixe tipus de documentació. El primer que es va editar va ser el de cavallers de Santiago, a càrrec de Vicente Vignau i del futur marquès de Laurencín¹⁷. Poc després, els mateixos autors s'ocuparen dels corresponents a les ordes de Calatrava, Alcántara i Montesa¹⁸. Els treballs d'aquestes característiques no van continuar fins al darrer terç del segle XX, data en la que es van publicar el catàleg d'expedients de religiosos de Santiago¹⁹, el de proves de les esposes dels cavallers de la mateixa orde²⁰ i els *expedientillos*²¹, mentre que en 1980 es va fer el mateix amb les altres ordes castellanes i amb la valenciana de Montesa²².

¹⁷ VIGNAU, Vicente; UHAGÓN y GUARDAMINO, Francisco Rafael de [cavaller de Calatrava, 1880], *Índice de pruebas de los caballeros que han vestido el hábito de Santiago desde 1501 hasta la fecha*, Madrid, Establecimiento Tipográfico de la Viuda e Hijos de M. Tello, 1901.

¹⁸ VIGNAU, Vicente; UHAGÓN y GUARDAMINO, Francisco Rafael de [marquès de Laurencín], *Índice de pruebas de los caballeros que han vestido el hábito de Calatrava, Alcántara y Montesa desde el siglo XVI hasta la fecha*, Madrid, Establecimiento Tipográfico de la Viuda e hijos de M. Tello, 1903.

¹⁹ JAVIERRE MUR, Áurea L.; PÉREZ CASTAÑEDA, María Ángeles, *Pruebas para ingreso de religiosos en la Orden de Santiago. Catálogo de los expedientes y relaciones de religiosos existentes en el Archivo Histórico Nacional*, Madrid, Dirección General del Patrimonio Artístico y Cultural, Archivo Histórico Nacional, 1976.

²⁰ PÉREZ CASTAÑEDA, María Ángeles; COUTO de LEÓN, María Dolores, *Pruebas para contraer matrimonio con caballeros de la Orden de Santiago*, Madrid, Dirección General del Patrimonio Artístico, 1976.

²¹ *Índice de expedientillos y datas de hábito de caballeros de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa del Archivo Histórico Nacional de Madrid*, Madrid, Servicio de Publicaciones del Ministerio de Educación y Ciencia, 1976.

²² PÉREZ CASTAÑEDA, María Ángeles; COUTO de LEÓN, María Dolores, *Pruebas para el ingreso de religiosos en las órdenes de Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Ministerio de Cultura, 1980; *Id.*, *Pruebas para el ingreso de religiosas en las órdenes de Santiago, Calatrava y Alcántara*, Madrid, Archivo Histórico Nacional, Ministerio de Cultura, Dirección General del Patrimonio Artístico, Archivos y Museos, 1980; *Id.*, *Pruebas para contraer matrimonio en las órdenes de Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Ministerio de Cultura, Archivo Histórico Nacional, Subdirección General de Archivos, 1980.

En la línia anterior d'oferir instruments de descripció i en particular dels expedients de proves dels cavallers, caldrà tindre present també els treballs del genealogista Vicente de Cadenas, que resumí en diversos volums els expedients dels cavallers de les ordes castellanes creuats als segles XVIII i XIX, amb un dedicat també als montesians del XIX²³. En la mateixa línia d'extractar expedients i aportar informació genealògica, els de Leopoldo Martínez²⁴, Guillermo Lohmann²⁵ i la marquesa de Ciadoncha²⁶, centrats tots ells en els cavallers d'una geografia determinada.

Aquesta tendència a elaborar catàlegs de membres des dels expedients d'ingrés, amb mires posades quasi exclusivament en la genealogia, canvià –afortunadament–, amb els treballs de la doctora Martine Lambert, en particular el que publicà en 1985 sobre els cavallers vascos i navarresos de l'orde de Santiago²⁷, on a banda de desglossar les característiques obtingudes des de la lectura de 64 expedients d'ingrés en l'Orde, relaciona el seu grup d'estudi amb la resta de cavallers santiaguistes de l'època i amb la societat del moment, a banda d'oferir de forma clara i breu una visió general sobre l'orde de l'Apòstol des de la seua fundació.

L'orde de Calatrava i els seus membres al segle XVI –en particular els cavallers–, han sigut l'objecte d'estudi del professor Francisco Fernández Izquierdo. Finalment s'han treballat els de Santiago en un àmbit geogràfic determinat –l'antic regne de Jaén–, doncs com sabem, els qui lluien, en expressió de Lohmann, *el lagarto carmesí*, poden comptarse per milers.

Altres treballs sobre membres de les ordes castellanes i les corresponents milícies portugueses poden consultar-se a l'apèndix 1. En general les aportacions al respecte són

²³ Editats entre 1956 i 1996, oferim les referències corresponents a l'apèndix 1.

²⁴ MARTÍNEZ COSÍO, Leopoldo, *Los caballeros de las órdenes militares en México: catálogo biográfico y genealógico*, México, Edit. Santiago, 1946.

²⁵ LOHMANN VILLENA, Guillermo, *Los americanos en las Órdenes Nobiliarias (1529-1900)*, Madrid, CSIC - Instituto Gonzalo Fernández de Oviedo, 1947, 2 vols. (reedició, Madrid, CSIC, 1993).

²⁶ RODRÍGUEZ de MARIBONA y ÁLVAREZ de la VIÑA, Celia (marquesa de Ciadoncha), *Los caballeros portugueses en las órdenes militares españolas*, Lisboa, 1946.

²⁷ LAMBERT-GORGES, Martine, *Basques et Navarrais dans l'Ordre de Santiago (1580-1620)*, Paris, Éditions du Centre National de la Recherche Scientifique, 1985.

desiguals, amb algunes de ben valuoses, encara que centrades quasi sempre en el grup dels cavallers i en una geografia concreta.

La singularitat geogràfica de l'orde de Montesa, radicada en un regne menut junt a la Mediterrània, amb poc més de quatre centenars de cavallers i dos de religiosos, ens ha permès abordar l'estudi de l'orde valenciana de forma més completa i estudiar en plànol d'igualtat tant cavallers com religiosos.

1.2. Els treballs de recerca biogràfica en l'orde de Montesa

1.2.1. Per la institució *en vida* de la institució

Fent un repàs a la producció impresa per la mateixa institució²⁸, en el cas de Montesa passa com en les altres ordes: les primeres obres impreses es limiten a oferir llistats dels personatges més rellevants –els seus mestres en particular–, tal com apareix a l'edició dels seus estatuts o *definiciones*²⁹. Anys després, en 1669, i de la mà del frare

²⁸ A l'efecte, ANDRÉS ROBRES, Fernando, “Textos publicados en torno a Montesa en los siglos XVI, XVII y XVIII y edición de manuscritos: historiografía clásica y fuentes impresas de la orden militar valenciana”, en LÓPEZ-SALAZAR PÉREZ, Jerónimo (coord.), *Las Órdenes Militares en la Península Ibérica*, vol. II, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2000, pp. 1289-1314. Per als segles XIX i XX, del mateix autor, “Dos siglos de historiografía sobre la orden de Montesa en la Edad Moderna (1801-2000)”, *Studia historica. Historia moderna*, n° 24, 2002 [data de publicació: setembre de 2004], pp. 97-140.

²⁹ De “definición”: En las órdenes militares, excepto la de Santiago, conjunto de estatutos y ordenanzas que sirven para su gobierno (DRAE). El llistat dels mestres de Montesa en *Definiciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge, filiación de la ínclita milicia de Calatrava. Hechas por los illustres frey don Álvaro de Luna y Mendoça, cavallero de la dicha orden de Calatrava y el licenciado frey Francisco Rades de Andrada, capellán de Su Magestad y prior de la Coronada de la misma Orden, visitadores generales: con asistencia del muy reverendo padre fray Hieronymo Valls, abbad de Valldigna de la orden de Cistell. En el año de MDLXXIII*, València, Pedro de Huete, 1573, ff. 4v-5. Més accessible i disponible en xarxa –per exemple–, a la web del Museu Parroquial de Montesa (www.museumontesa.com), l'edició feta també a València, Pedro Patricio [Mey], 1589, amb el llistat dels mestres als ff. 4v-5. Després d'aquesta edició se'n va fer una a Madrid, en 1839, a les premses de la *Compañía Tipográfica*, que ofereix el llistat en qüestió a les pp. 5 i 6. També va incloure la relació de mestres –encara que amb errors–, fra Joan Borja a la seua obra manuscrita publicada fa uns anys: BORJA i ARÁNDIGA, frey Joan, *Breve resolución de todas las cosas generales y particulares de la Orden y cavallería de Montesa (1624); manuscrito de frey Joan Borja, religioso montesiano*; edició i

montesià Hipólito de Samper, es va dur a la impremta la *Montesa Ilustrada*. Per primera vegada en la història de l'Orde l'obra incloïa, com podem veure al segon volum, biografies dels seus mestres i lloctinents generals, així com llistats d'altres dignitats de la institució: comanadors majors, clauers, obrers, assessors generals, etc, sense oblidar els qui havien obtingut prebendes eclesiàstiques: priors del convent de Montesa, rectors del col·legi de Sant Jordi, priors formats, rectors, etc.

Segons declaracions del mateix Samper, estava previst incloure en l'obra un catàleg dels membres de l'Orde des de la seua fundació, que finalment no hi aparegué³⁰. Tot i això, els manuscrits elaborats per don Hipólito destinats a dit catàleg es conserven al fons *Salazar y Castro* de la *Real Academia de la Historia*, com vorem més endavant.

estudi preliminar de Fernando Andrés Robres i Josep Cerdà i Ballester, València, Institució Alfons el Magnànim, 2004, pp. 61-62.

³⁰ “quería publicar un cathálogo de todos los cavalleros que ha tenido nuestra Religión desde sus principios, mas como para todo esto sea menester mucho espacio y bolver precisamente el archivo de el Sacro Convento, y aora no tengo tiempo para dar a este trabajo la última lima que merece, me ha parecido dexarlo para otra ocasión, y dar gusto a los que dessean ver esta obra [Montesa Ilustrada] concluida”: SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, p. 884. Tampoc es va editar un dibuix amb la planta del castell de Montesa que es pensava incloure al llibre, per a la qual cosa un pintor va cobrar més de 60 lliures: “Memoria de los gastos que ha hecho el doctor frey Hippolyto de Samper en escribir su Montesa Ilustrada”, RAH, CSC, sign. I-42 [9/616], f. 27v.

També a càrrec de la institució, es van dur a la impremta escalafons dels qui integraven la Montesa de l'època –pràctica fins aleshores desconeguda– amb llistats de membres per als anys 1653³¹, 1674³², 1680³³, 1683³⁴, 1684³⁵, 1689³⁶, 1692³⁷ i 1738³⁸.

³¹ “Memoria de todas las personas que componen la orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, en este año de mil seiscientos y cinquenta y tres, con los días, meses y años en que tomaron el ábito”: AHN, *OOMM*, lib. 816-C, pp. 519-525 i BSM, sign. 6837 (15).

³² “Catálogo de todos los freyles cavalleros y clérigos que oy, 25 de marzo 1674, viven en el orden de Montesa, con la noticia del día y año que tomaron el ábito”: AHN, *OOMM*, lib. 816-C, pp. 526-527 i BN, sign. R/39090(5).

³³ “Catálogo de todos los cavalleros que hay en la orden de Montesa y San George de Alfama, con noticia del día, mes y año que tomaron el ábito, de los títulos y puestos que tienen, y de los lugares en donde residen en este año de 1680”: AHN, *OOMM*, lib. 816-C, p. 529 i BN, mss. 6588.

³⁴ “Catálogo de los cavalleros y clérigos que hay en la orden de Nuestra Señora de Montesa y San George de Alfama, con noticia del día, mes y año que tomaron el ábito, y de los lugares donde son naturales y residen en este año 1683”, AHN, *OOMM*, lib. 816-C, p. 528.

³⁵ “Catálogo de todos los freyles cavalleros y clérigos que oy, XXV de abril 1684, viven en el orden de Montesa, con la noticia del día y el año que tomaron el ábito”: AHN, *OOMM*, lib. 816-C, pp. 530-536.

³⁶ “Catálogos de los freyles cavalleros y clérigos que hay en la orden militar y real de Nuestra Señora de Montesa y San George de Alfama; con noticia del día, mes y año, que tomaron el ábito, y de los lugares donde son naturales, y residen oy, día del señor San George, 23 de abril 1689...”, edició facsímil en CERDÀ i BALLESTER, Josep (ed.), *Documenta. Textos recuperats per a la història de Montesa*, Montesa, Associació Cultural d'Amics del Castell fra Miquel d'Aràndiga, n° 1 (1992), 10 ff. + 21 pp. Exemplars originals d'aquest imprès a l'Arxiu Municipal de Montesa i a la BN, sign. VE/142/26. També n'hi havia un a l'AHN, *OOMM*, lib. 1438, hui perdut. L'exemplar conservat a Montesa inclou una carta de Samper al duc de Montalto, comanador de Silla i Benassal, que adjunta, a més, diverses memòries impreses de cavallers no valencians, de la qual hi ha també un exemplar a la RAH, CSC, sign. I-9, ff. 93-100v.

³⁷ “Catálogo de todos los freyles cavalleros y clérigos que oy, XXI de setiembre 1692, hay en la orden militar y real de Nuestra Señora Santa María de Montesa y San George de Alfama, con noticia del día, mes y año que tomaron el ábito”: BSM, sign. 6837 (16).

³⁸ “Catálogo de todos los freyles cavalleros y clérigos que ay en la real y militar orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, oy día primero de enero del año 1738, con noticia del día, mes y año que tomaron el ábito”: BSM, sign. 6837 (15-bis) i AHN, *OOMM*, Ind. n°. 205. Altres relacions de membres per al segle XVIII en AHN, *OOMM*, lib. 846-C, ff. 88v-90v i 189-193 (anys 1727-30); AHN, *OOMM*, lib. 817-C, ff. 1-4 (1729 i els qui van anar ingressant fins a 1817); AHN, *OOMM*, lib. 851-C, ff. 45-49 (1732 i ingressos fins a 1739); llistat de religiosos en 1741: BAILLA HERRERA, Francisco, *Los eclesiásticos de la Orden ecuestre de Santa María de Montesa*, Castelló de la Plana, Diputación Provincial, 1982 (reedició, *La educación en la orden de Santa María de Montesa*, Castelló de la Plana, Diputació, 2001), pp. 220-225 (ed. 1982) i pp. 294-301 (ed. 2001); “Nómina de los cavalleros de la orden de Montesa en 1795” [per 1796]: Archives Nationales de Paris, AB XIX 568, 17, 2. Per al segle XIX, les

Després de Samper poc més a destacar: en 1738, d'orde del lloctinent general Andrés Monserrat³⁹ i a càrrec de l'Orde, s'edità a València, com apèndix d'una *vida de Sant Jordi*⁴⁰, la biografia apologista del frare montesià fra Miquel d'Aràndiga⁴¹, obra pòstuma del cavaller fra Gaspar de la Figuera⁴².

Anys després eixiria a la llum un altre clàssic per a la història de l'Orde: el *Real Maestrazgo de Montesa* de José Villarroya⁴³, que incloïa de nou el llistat de mestres⁴⁴ i lloctinents generals⁴⁵ alhora que l'allargava fins a les darreries del segle de les Llums.

relacions de cavallers aparegudes a la *Guía de forasteros en Madrid* –a partir de 1873 *Guía Oficial de España*–, amb llistats de cavallers (sense religiosos) montesians a partir de 1845, i altres llistats de membres per a 1863, 1866 i 1884 (cavallers i religiosos), aquests darrers impresos a València, a la impremta Rius, situada on estava l'antic col·legi de Sant Jordi: BSM, sign. 6837 (17, 18 i 19). També GUILLAMAS GALIANO, Manuel [cavaller de Calatrava, c. 1846], *Reseña histórica del origen y fundación de las Órdenes Militares y bula de incorporación a la Corona Real de España, con datos estadísticos relativos a los Maestrazgos, encomiendas y alcaldías, con sus productos; dignidades y beneficios eclesiásticos, el número de iglesias y monasterios de religiosas, con otras varias noticias muy curiosas*, Madrid, Imprenta del Colegio de sordo-mudos y ciegos, 1851, pp. 44-46; FERNÁNDEZ LLAMAZARES, José, *Historia compendiada de las cuatro órdenes militares de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Imprenta de Alhambra y Compañía, 1862 (reedició, Sevilla, Espuela de Plata, 2005), pp. 448-449, i ÁLVAREZ de ARAUJO y CUÉLLAR, Ángel [cavaller de Santiago, 1861], *Las órdenes militares de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa. Su origen, organización y estado actual*, Madrid, Imprenta de Fernando Cao y Domingo de Val, 1891, pp. [154-155].

³⁹ Una aproximació biogràfica del personatge –a càrrec nostre–, en ANES y ÁLVAREZ de CASTRILLÓN, Gonzalo (dir.), *Diccionario Biográfico Español*, Madrid, Real Academia de la Historia, en premsa.

⁴⁰ FIGUERA i CUBERO de MONFORTE, fra Gaspar de la [cavaller de Montesa (1660-1673)], *Vida, martirio, reliquias, templos, milagros, apariciones i excelencias del insigne mártir i esforzado capitán de Christo San Jorge [...]. Añádese a esta obra [...] una breve relación de la vida i martirio del padre frey Miguel Arándiga...*, València, Antonio Balle, 1738. A l'AHN, OOMM, lib. 846, f. 344-345v, estan les despeses d'impressió del llibre, amb més informació de la mateixa obra al lligall 6563.

⁴¹ Dins el llibre anterior, al *Libro tercero de la historia de San Jorge...*, pp. 489-542.

⁴² Informació i la corresponent bibliografia del personatge, amb els montesians que ingressaren entre 1592-1700 –i dels qui vivien en el moment d'incorporar Montesa–, en la base de dades que acompanya aquest treball. En altres casos, hi afegirem dades quan el subjecte en qüestió no corresponga al període cronològic estudiat.

⁴³ VILLARROYA, José, *Real Maestrazgo de Montesa. Tratado de todos los derechos, bienes y pertenencias del Patrimonio y Maestrazgo de la Real y Militar Orden de Santa María de Montesa y San Jorge de Alfama*, València, Benito Monfort, 1787, 2 vols. (reedició, València, Generalitat, 1991).

⁴⁴ *Ibidem*, vol. I, pp. 145-147.

1.2.2. Cròniques, dietaris i repertoris bibliogràfics

Vista la producció generada per la pròpia Montesa, hi hauria que tindre en compte a continuació l'escrita pels cronistes valencians d'època foral, en particular Viciano i Escolano⁴⁶, on es parla, encara que de forma tangencial, d'alguns personatges de l'Orde.

També amb informació puntual, els dietaris de mossén Porcar⁴⁷, els germans Vich⁴⁸, Joaquim Aierdi⁴⁹, Ignacio Benavent i José Agramunt⁵⁰, i Ortí Major⁵¹, obres totes elles editades o reeditades durant l'última dècada.

Un grup de treballs peculiar, iniciat pel cavaller de Santiago Nicolás Antonio, fou el de les biografies i corresponents bibliografies relatives a escriptors⁵², vessant continuada

⁴⁵ *Ibidem*, vol. I, pp. 150-152.

⁴⁶ VICIANA, Rafael Martín de, *Crónica de la ínclita y coronada ciudad de Valencia y su Reyno*, Barcelona, 1564-66, amb diverses reimpressions: València, Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, 1972-1978, 5 vols.; ESCOLANO, Gaspar, *Década primera de la historia de la insigne y coronada ciudad y Reyno de Valencia*, València, Felipe Mey, 1610-11, València, Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, 1972, 6 vols.

⁴⁷ PORCAR, Pere Joan, *Coses evengudes en la ciutat y regne de València. Dietari (1585-1629)*, edició de Josep Lluís Lozano Lerma, València, Universitat de València, 2012, 2 vols.

⁴⁸ VICH, Álvaro [cavaller de Montesa (1616-1624)] i Diego [cavaller d'Alcántara], *Dietario valenciano (1619-1632)*, València, Acció Bibliogràfica Valenciana, 1921. Se li atribueixen a Álvaro les notes corresponents als anys 1619 i part de 1621 i a Diego els anys compresos entre 1626-32: *cfr.* BRUNA LÓPEZ, Desamparados, *Un gran mecenas valenciano del siglo XVII: don Diego de Vich* (tesi de llicenciatura inèdita), València, Facultad de Filosofía y Letras, 1957?, sense paginar, amb dades sobre el dietari al capítol II.

⁴⁹ AIERDI, Joaquim, *Dietari: notícies de València i son regne, de 1661 a 1664 i de 1667 a 1679* (a cura de Vicent Josep Escartí), Barcelona, Barcino, 1999.

⁵⁰ CALLADO ESTELA, Emilio, ESPONERA CERDÁN, Alfonso (eds.) *Memoria escrita, historia viva: dos dietarios valencianos del seiscientos. Cosas más notables sucedidas en Valencia* [Ignacio Benavent], *Libro de casos sucedidos en la ciudad de Valencia...* [José Agramunt], València, Ajuntament, 2004.

⁵¹ ORTÍ i MAJOR, Josep Vicent [1673-1750], *El diario (1700-1715) de Josep Vicent Ortí i Major: estudi i edició* (a cura de Vicent Josep Escartí), València, Fundació Bancaixa, 2007.

⁵² L'autor inclou els montesians Cristóbal Crespi de Valldaura, Gaspar de la Figuera, Jaime Juan Falcó, Joaquín Climent, Joaquín Setantí, Lorenzo Matheu i Miguel Pérez de Exea, a més de Cosme Gombau, que no fou cavaller de Montesa: ANTONIO, Nicolao, *Bibliotheca Hispana Nova, sive hispanorum scriptorum*

amb els repertoris de José Rodríguez⁵³ i Vicente Ximeno⁵⁴, que mampendrà, prenent informació dels anteriors i escrivint sobre els de les altres ordes militars, el cistercenc fra Roberto Muñiz⁵⁵. Aquesta tradició continuarà al segle XIX amb l'obra de Justo Pastor Fuster⁵⁶ i uns anys després, encara que amb menys rigor, amb els textos de frey Carlos Ramírez de Arellano⁵⁷.

qui ab anno MD ad MDCLXXXIV floruerit notitia..., Madrid, "apud viduam et heredes Joachimi de Ibarra", vol. I (1783), pp. 243, 257, 524-525, 619, 626.

⁵³ RODRÍGUEZ, José, *Biblioteca Valentina*, València, impremtes de V. Cabrera i J. T. Lucas, 1703 i 1747, facsímil, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana, 1990.

⁵⁴ XIMENO, Vicente, *Escritores del Reyno de Valencia*, València, Joseph Estevan Dolz, 1747-49, 2 vols., facsímil, Librerías París-Valencia, 1980. Informació sobre ambdós repertoris en BAS MARTÍN, Nicolás, *Las bibliografías de la Ilustración valenciana*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2002, pp. 95-104; també SEGUÍ i FRANCÉS, Romà, "La recuperació del patrimoni bibliogràfic valencià al segle XVIII: la "Biblioteca Valentina" de Josep Rodríguez i "Escritores del Reyno de Valencia" de Vicent Ximeno", *Afers: fulls de recerca i pensament*, n° 52 (2005), pp. 703-726.

⁵⁵ MUÑIZ, fray Roberto, *Médula histórica cisterciense. Tomo VIII. Origen, fundación, instituto, modo de vida, profesión religiosa, dignidades, oficios, beneficios, encomiendas, prioratos y rectorías de la real y esclarecida orden militar de Nuestra Señora de Montesa, de la orden de Cister en el reyno de Valencia; unión a esta de la de San Jorge de Alfama en el Principado de Cataluña; méritos y varones ilustres en santidad, dignidades, letras y armas de dicha Orden. Con dos catálogos: uno, de sus maestros, y otro de los lugartenientes generales de Maestre, y con un apéndice de escrituras y privilegios*, Valladolid, Viuda e Hijos de Santander, 1791; *Id.*, *Biblioteca cisterciense española. En que se da noticia de los escritores cistercienses de todas las congregaciones de España, y de todos los de las órdenes militares que siguen el mismo Instituto, con la expresión (en la mayor parte) del lugar de su nacimiento, empleos, honores y dignidades, igualmente que el de sus obras, tanto impresas como manuscritas*, Burgos, Don Joseph de Navas, 1793.

⁵⁶ FUSTER i TARONCHER, Justo Pastor, *Biblioteca Valenciana*, València, J. Ximeno, 1827-1830, 2 vols., reedició facsímil, Librerías París-Valencia, 1980. Sobre dit autor ALMELA i VIVES, Francisco, *El bibliógrafo Justo Pastor Fuster*, Madrid, CSIC, 1945.

⁵⁷ RAMÍREZ de ARELLANO y GUTIÉRREZ de SALAMANCA, frey Carlos [religiós de Calatrava, 1829] "Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores que han sido individuos de las cuatro órdenes militares de España", FUENSANTA del VALLE, marqués de la, *CODOIN*, vol. CIX (1894), pp. 1-243. Aquest darrer títol presenta algunes errades importants, com per exemple incloure un autor dues vegades, quan en realitat n'és un: vegeu les entrades corresponents al comanador Falcó i al religiós Torrecilla, pp. 64 i 217-218.

1.2.3. Nobiliaris i repertoris genealògics

Altres publicacions amb informació sobre els membres de Montesa serien els textos sobre genealogia, heràldica i nobiliària. Es tracta normalment d'obres de caràcter general, amb dades molt disperses, centrades de vegades en l'estudi d'una geografia concreta, on la informació sobre els montesians hi ha que prendre-la amb molta cautela, doncs solen haver-hi amb freqüència errades greus. Dins aquest grup tindriem, en primer lloc i amb dades sobre el casal dels Borja, el quart volum de l'obra de Francisco Fernández de Béthencourt⁵⁸. Pocs anys després –1907– s'edità a Madrid un repertori heràldic sobre alguns dels cavallers de les ordes militars hispàniques, amb referències als creuats d'aleshores⁵⁹.

Després de la Guerra de 1936, don José Caruana i Reig, baró de San Petrillo, seguint altres treballs similars iniciats abans⁶⁰, editava a les premses dels hereus de Vives Mora el seu treball genealògic *Los Cruilles y sus alianzas. Nobiliario Valenciano*, on podem trobar informació sobre nombrosos cavallers de l'Orde⁶¹.

A partir dels anys cinquanta del segle XX es van publicar algunes aportacions interessants. La primera fou el treball de Julio de Atienza, que va editar les genealogies

⁵⁸ FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, Francisco, *Historia genealógica y heráldica de la monarquía española, Casa Real y grandes de España*, Madrid, Establecimiento Tipográfico de Enrique Teodoro, 1902, vol. IV.

⁵⁹ SPÍNOLA, F., *Armas y blasones de los actuales caballeros de las órdenes militares españolas*, Madrid, José Blass y Cía., 1907. L'obra es distribuï en quatre entregues, en gran format, fins aconseguir un volum de poc més de 80 pp. Hi havia aleshores 24 cavallers de Montesa: *Guía Oficial de España 1907*, Madrid, Imprenta de La Gaceta de Madrid, 1907, p. 457.

⁶⁰ CARUANA i REIG, José [baró de San Petrillo], "Las piedras blasonadas del Museo y Academia de San Carlos", *Archivo de Arte Valenciano*, nº 11 (1925), pp. 3-21, amb dades sobre Montesa a les pp. 16, 18, 19 i 20; "Los Próxima y el Estado de Almenara", *Anales del Centro de Cultura Valenciana*, núms. 12, 13 i 14 (1932), pp. 57-75, 125-143, 189-206; "La heráldica en Jávea" *Anales del Centro de Cultura Valenciana*, núms. 16, 17 i 18 (1933), pp. 57-64, 101-108, i 141-148; nº 19 (1934), pp. 33-40; núms. 21, 22, 23 i 24 (1935), pp. 31-38, 89-96, 164-173, 201-209; nº 25 (1936), pp. 24-32, i 82-90; nº 1 -2ª época (1940), pp. 13-27; nº 3 (1940), pp. 14-31; "Las capillas parroquiales. Sus blasones y sus patronos", *Anales del Centro de Cultura Valenciana*, nº 4 (1942), pp. 103-114; nº 5, 6, 7 (1943) pp. 18-29, 69-79, 145-155; núms. 8, 9, 10 (1944), pp. 1-12, 121-134, 211-221.

⁶¹ *Id.*, *Los Cruilles y sus alianzas. Nobiliario valenciano*, València, Imprenta Diana –abans Vives Mora–, 1946, amb índex alfabètic de llinatges i les seues pàgines corresponents al final de l'obra.

dels cavallers montesians del regne de Mallorca⁶² a partir dels expedients conservats a l'AHN; alhora, Valentín Dávila s'ocupava dels cavallers de cognom Salamanca⁶³.

Més importants encara serien les publicacions aparegudes en 1957 sobre els membres de Montesa. Primer, Vicente de Cadenas s'ocupà dels qui ingressaren durant el segle XIX i el treball consistí –també–, en fer un extracte dels expedients d'ingrés, al qual va afegir algunes curiositats, com per exemple, el dibuix d'escuts nobiliaris⁶⁴.

Alhora, Antonio de Vargas-Zúñiga va encetar la publicació d'un catàleg sobre els cavallers i religiosos que havien format part de l'Orde des de la seua fundació fins a l'any 1700. Aquest treball es va editar en quatre parts, a càrrec de la revista *Hidalguía*, durant els anys 1957-58⁶⁵. Té la virtut –o almenys ho pretén–, de ser un catàleg exhaustiu dels membres de Montesa, ja que, segons diu el mateix autor, es basa en documentació de fra Hipólito de Samper conservada a la biblioteca de la Real Academia de la Historia i en altres documents del mateix centre⁶⁶. Però compta també amb defectes

⁶² ATIENZA, Julio de [baró de Cobos de Belchite] “Caballeros baleares en la Orden de Montesa. Sus genealogías (1600-1860)”, *Memòries de l'Acadèmia Mallorquina d'Estudis Genealògics, Heràldics i Històrics*, tom 1-4 (1953-1955), facsímil, Ajuntament de Palma, 2000, pp. 156-163.

⁶³ DÁVILA JALÓN, Valentín, *Nobiliario de la ciudad de Burgos*, Madrid, Talleres “Prensa Española”, 1955, vol. II, pp. 427-432.

⁶⁴ CADENAS y VICENT, Vicente de, *Caballeros de Montesa que efectuaron sus pruebas de ingreso durante el siglo XIX*. Madrid, Imprenta y Editorial Maestre, 1957, tirada a part del *BRAH* (segona edició Madrid, *Hidalguía*, 1995). Encara que es tracta d'una obra valuosa, cal acudir als documents originals, doncs de vegades la informació no és totalment exacta: *cfr.* l'escut proposat per al cavaller de Montesa fra Vicente M^o Rodrigo i Ros (p. 102 del llibre) i el que es dibuixa a l'expedient conservat a l'AHN (cavallers de Montesa, *moderno*, n° 57).

⁶⁵ VARGAS-ZÚÑIGA y MONTERO de ESPINOSA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias]: “Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)”, *Hidalguía*, n° 20, 21 i 25 (1957), i n° 26 (1958).

⁶⁶ En particular, les “Décadas nobles de la cronología montesiana” escrites per Samper (RAH, CSC, sign. I-3 [9/577]). El manuscrit consta de 180 folis, els dos primers amb una breu història de la fundació de l'orde de Montesa. Molt bona lletra fins al foli 69, que acaba amb l'any 1635. A partir del foli 71 es tornen a copiar tots els textos anteriors, la lletra és de Samper –més complexa– i acaba en 1697 (fol. 135). El llibre es completa amb un índex de personatges per noms i un altre per cognoms. Hi ha una altra còpia, amb lletra més cuidada i algunes dades més d'alguns dels personatges, a la signatura I-4 [9/578], amb anotacions fins al 29 de novembre de 1698. Ambdós exemplars, amb notes del Samper per tots llocs, estaven destinats a l'edició amb el nom de *Décadas nobles de la cronología montesiana*, segons diu l'autor al seu *Turanio valenciano* preparat per a eixir a impremta en 1678 i tal com havia adelantat una dècada abans, en 1669: SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, p. 884. Com sabem, aquest

relativament seriosos, que hem tingut que anar subsanant per poder oferir la nostra base de dades sobre cavallers i religiosos.

En primer lloc, Vargas-Zúñiga desconeixia la toponímia i antroponímia valenciana, amb la qual cosa la transcripció que fa de molts noms és incorrecta⁶⁷. Més encara, segons hem pogut comprovar, els manuscrits de Samper que conserva l'acadèmia en els quals es va basar per a fer el seu catàleg, són més fidels als topònims que la transcripció que es va fer d'ells. El problema està moltes vegades en la complexitat de la lletra. D'altra banda, hi ha casos –afortunadament pocs–, en els que un mateix personatge consta al catàleg dues vegades: sol ocórrer quan algun cavaller, amb la intenció d'heretar algun vincle, alterava l'orde dels seus cognoms o simplement adoptava el d'un parent llunyà, cosa que fa més complexa la seua identificació. En aquestos casos, Vargas-Zúñiga sol incloure'ls com a dos personatges distints, quan en realitat es tracta només d'un⁶⁸. També hi ha dos casos de montesians que no va incloure, que sí existiren i que també recull Samper⁶⁹. Finalment, en incloure al seu catàleg un llistat de membres que segons ell “no llegaron a ingresar en ella”⁷⁰ [en l'orde de Montesa], les errades són encara més abundants. Dels 37 personatges que segons l'autor no hi arribaren a entrar, la xifra hi hauria que rebaixar-la a 11. Tots els altres sí que aconseguiren l'hàbit de Montesa i també apareixen ressenyats, al seu lloc corresponent, al catàleg de Vargas-Zúñiga. La confusió podria estar, una vegada més, en la transcripció: per indicar sols un parell d'exemples Pablo Llorcas és Pablo Llorens, Isidoro de Serralde és Isidoro Larralde... etc.

Malgrat tot, l'obra de Siete Iglesias, tenint en compte les advertències exposades, caldrà tindre-la en compte a l'hora d'estudiar el component humà de l'orde de Montesa, doncs és una primera aproximació valuosa.

valuós catàleg de membres no eixiria mai a la llum, doncs el seu autor va faltar a Madrid el 7 de maig de 1700. Ho faria 257 anys després, de la mà –i la paciència– del marquès de Siete Iglesias.

⁶⁷ Per exemple: Barolo (Barceló), Monipó, Morupo (Mompó), Morgeina (Mergelina), Orus (Oms), Tarzán (Terçà), Tolea (Talens); Carlet (Canet), Naguera (Nàquera), Olocan (Olocau), Benasol (Benassal)...

⁶⁸ Per exemple, Luis Canicia Nogueroles i Luis Rotlà Canicia són la mateixa persona, Diego Fenollet i Castellvert és Diego Fenollet Albinyana, etc.

⁶⁹ No consten: fra Miguel Jaime Cifre i Moliner, rector de Sant Mateu i capellà de SM (RAH, CSC, sign. I-3 [9/577], f. 123 i sign. I-4 [9/578], ff. 74v-75), i fra José de Ferreres i Masip, rector de d'Albocàsser i després de Canet (RAH, CSC, sign. I-3 [9/577], f. 117 i sign. I-4 [9/578], ff. 67-67v).

⁷⁰ *Hidalguía*, nº 26 (1958), p. 59.

En 1966, l'Ajuntament d'Alacant donava a la llum el nobiliari redactat a finals del segle XVIII pel frare mercedari fra Agustín de Arqués i Jover⁷¹. Amb menor rigor i quasi vint anys després, s'editaren també des d'Alacant el *Nobiliario Alicantino* del baró de Finestrat⁷², i a càrrec d'Ernesto Hurtado uns apunts sobre genealogia⁷³. Més recentment i també des del sud, caldria tindre en compte el llibre sobre genealogia ilicitana publicat per l'historiador del Misteri d'Elx Joan Castaño⁷⁴.

A finals dels seixanta, a càrrec dels germans Arturo i Alberto García Carraffa, eixí a la llum *El solar catalán, valenciano y balear*⁷⁵, l'equivalent per als països de la Corona d'Aragó de la *Enciclopedia Hispanoamericana de Heráldica, Genealogía y Onomástica* que venia editant-se des de 1920. Amb tot i pel que fa a Montesa, les dades semblen basar-se en els registres d'expedients de cavallers i religiosos conservats a Madrid, cosa que els fa caure en algunes imprecisions com per exemple no distingir en alguns casos quan es tracta de religiosos i quan de cavallers⁷⁶. Poc abans, en 1963, s'havia donat a la impremta el primer volum del *Nobiliario Valenciano* d'Onofre Esquerdo⁷⁷, que compta ja amb una edició completa recent⁷⁸.

Després, amb major rigor, l'historiador Pere Mª Orts i Bosch⁷⁹ escriví els seus treballs sobre cognoms i famílies a la *Gran Enciclopedia de la Región Valenciana*⁸⁰, on s'inclouen algunes dades sobre montesians.

⁷¹ ARQUÉS JOVER, fra Agustín de, *Nobiliario Alicantino* (a cura de Luis Mas Gil i José Mª Esquerdo Ribera), Alacant, Ajuntament, 1966.

⁷² FINESTRAT, Baró de, *Nobiliario Alicantino*, Alicante, Diputación Provincial, 1983.

⁷³ HURTADO ÁLVAREZ, Ernesto, *Esbozos genealógicos y nobiliarios relativos a Alicante*, Alicante, Publicaciones de la Caja de Ahorros Provincial, 1983. Com quasi tots els treballs d'aquest tipus, amb errades, en considerar en alguns casos la data d'ingrés en l'Orde amb la d'acabament de l'expedient de proves: *cf.* Marco Antonio Bou (p. 67), Luis Fernández de Mesa (p.155), Baltasar Julià (p. 191)...

⁷⁴ CASTAÑO i GARCIA, Joan, *Llinatges d'Elx*, Elx, Institut Municipal de Cultura, 2008.

⁷⁵ GARCÍA CARRAFFA, Alberto y Arturo, *El solar catalán, valenciano y balear*, San Sebastián [s.n.], 1968, 4 vols.

⁷⁶ Per exemple, Gregorio Llorens el considera cavaller quan en realitat fou religiós: *ibidem*, vol. II, p. 406.

⁷⁷ ESQUERDO, Onofre, *Nobiliario Valenciano* [pròleg, transcripció i notes de José Martínez Ortiz, dibuixos de Juan Chorro Solbes], València, Ateneo Mercantil, 1963.

⁷⁸ ESQUERDO, Onofre, *Nobiliario Valenciano* [pròleg, transcripció i notes de José Martínez Ortiz, dibuixos de Juan Chorro Solbes], València, Biblioteca Valenciana, Generalitat, 2001, 2 vols.

⁷⁹ Un esbòs biogràfic sobre el personatge en SERRA, Xavier, *Biografies parcials. Nascuts abans de la guerra*, Catarroja-Barcelona-Palma, Editorial Afers, 2011, pp. 73-106.

Ja als noranta, Ampelio Alonso de Cadenas s'ocupà dels cavallers montesians del segle XIX amb títols nobiliaris⁸¹, alhora que Mª José Céspedes transcrivía les genealogies d'alguns dels creuats en l'última dècada del segle XVIII en base a la informació recollida al llibre 1687-C de la secció d'Órdenes Militares de l'AHN⁸².

D'altra banda i des de la la *Real Academia de Cultura Valenciana*, Pascual Guardiola i Spuche va dedicar algunes pàgines als integrants de l'orde militar valenciana⁸³, encara que la relació de membres que es presenta no va més enllà d'un llistat alfabètic realitzat a partir dels diversos instruments de descripció sobre la documentació conservada a l'*Archivo Histórico Nacional*, Arxiu del Regne de València i Arxiu Municipal de València, amb referències a altres obres impreses ja conegudes i amb errades greus, com per exemple la d'incloure alguns personatges que no foren membres de Montesa⁸⁴, a l'inrevés, no constar-ne alguns dels que sí ho foren⁸⁵, i duplicar algunes persones quan realment es tracta d'una sola⁸⁶. També podem trobar referències a cavallers montesians del segle XIX i XX al diccionari de polítics valencians⁸⁷.

⁸⁰ AAVV, *Gran enciclopedia de la Región Valenciana*, València, Mas Ivars, 1973, 12 vols., reedició ampliada en CERDÀ, Manuel (dir.), *Gran Enciclopedia de la Comunidad Valenciana*, València, Prensa Valenciana, 2005, 17 vols.

⁸¹ CADENAS y LÓPEZ, Ampelio Alonso de, "Caballeros de la Orden de Montesa titulados (siglo XIX)", *Hidalguía*, XXXVIII (1990), pp. 33-42; també editat en forma de llibre, junt als titulats de les altres ordes militars: *Caballeros de las órdenes de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa que ostentaron un título nobiliario (siglo XIX)*, Madrid, Hidalguía, 1990, pp. 99-114.

⁸² CÉSPEDES ARECHAGA, Mª José, "Genealogías de caballeros de la orden de Montesa", *Colaboraciones*, n° 5 (1995), pp. 15-31.

⁸³ GUARDIOLA y SPUCHE, Pascual, *Antiguos linajes del Reino de Valencia. 3. Los Caballeros*, València, Real Academia de Cultura Valenciana, 2005, pp. 207-274.

⁸⁴ Per exemple, Cristóbal Mergelina Muñoz de Orellana no va ser cavaller de Montesa, sinò de Santiago (per cert, amb tan sols huit anys d'edat): *ibidem*, p. 244.

⁸⁵ No consten al llibre els cavallers montesians Jorge de la Figuera (1695), Francisco Ros de Ursinos (1718), Bruno de Salcedo (1700)...

⁸⁶ José Ignacio Puigmoltó i Barberà i José Puigmoltó i Barberà són la mateixa persona... el que passa és que aquest cavaller va casar dues vegades, primer amb Restituta Ortiz i Cebrián, de Xàtiva i amb Hipólita Mª Blasco, d'Ontinyent: GUARDIOLA, P., *Antiguos linajes del Reino...*, cit., p. 252.

⁸⁷ PANIAGUA Javier y PIQUERAS, José A. (dirs.), *Diccionario biográfico de políticos valencianos, 1810-2006*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2006, pp. 22-23, 237, 321, 360, 497, 503, 525, 602.

Dades disperses sobre els montesians no valencians haurem de buscar-les en altres publicacions. En primer lloc, el grup dels cavallers sardos, amb un bon grapat per al regnat de Felipe III, apareix de forma dispersa al treball de Francesco Floris i Sergio Serra⁸⁸. Per als cavallers catalans comptem amb els treballs de Lluís de Bru i Armand de Fluvià⁸⁹ i el professor Pere Molas⁹⁰, mentre que per als mallorquins podem fer servir el nobiliari de Joaquín María Bover⁹¹, millorat després –per falta de rigor de l’anterior–, amb l’edició de l’*Alistamiento noble de Mallorca*⁹².

1.2.4. Historiografia sobre la institució, senyoriu i històries locals

Algunes tesis de doctorat sobre l’orde de Montesa han tingut per objecte l’estudi dels seus membres. Primer, el treball de Francisco Baila Herrera sobre els religiosos de Montesa⁹³. Fruit de la seua tesi doctoral en pedagogia⁹⁴, aporta algunes novetats sobre el col·legi de Sant Jordi, encara que en citar de manera abusiva Samper i Ferrán Salvador, cau en nombroses impresions⁹⁵.

⁸⁸ FLORIS, Francesco y SERRA, Sergio, *Genealogia e araldica delle famiglie nobili sarde*, Cagliari, Edizione Della Torri, 1986.

⁸⁹ BRU de SALA, Lluís de, FLUVIÀ i ESCORSA, Armand de, *Nobiliari del Reial Cos de la Noblesa de Catalunya*, Barcelona, Reial Cos de la Noblesa de Catalunya, 1998.

⁹⁰ MOLAS RIBALTA, Pere, *L’alta noblesa catalana a l’Edat Moderna*, Eumo Editorial, 2004.

⁹¹ BOVER, Joaquín María, *Nobiliario Mallorquín* (reedició facsímil de l’edició de Palma, Imprenta de Pedro José Gelabert, 1850), José J. de Oñaleta (ed.), 2005.

⁹² RAMIS d’AYREFLOR i SUREDA, José, *Alistamiento noble de Mallorca del año 1762*, Madrid, E y P Libros Antiguos, 1999 [reedició de la de 1911].

⁹³ BAILA, F., *Los eclesiásticos de la Orden ecuestre...*, cit. Abans, però, va publicar un article amb el títol “Función sacerdotal de los freiles clérigos de la orden de Santa María de Montesa”, *Millars*, nº 6 (1979), pp. 156-166.

⁹⁴ Universitat de Barcelona. Facultat de Filosofia i Ciències de l’Educació, 1978, 446 pp.

⁹⁵ Parla del manuscrit de frey Joan Borja –editat recentment– i el localitza al Consell d’Aragó (¿?), reproduïx una planta inexacta del castell de Montesa que còpia de Ferrán, elabora un catàleg incomplet de rectors del col·legi de Sant Jordi...

Els cavallers de l'Orde durant l'etapa 1750-1850 els estudià la doctora Dolores Sánchez Durá, on, a més de tractar-hi alguns aspectes jurisdiccionals i de govern, realitza una aproximació prosopogràfica dels creuats⁹⁶.

D'altra banda, els treballs realitzats sobre col·lectius i institucions diverses aporten informació puntual sobre montesians, en particular els dedicats a l'Audiència de València⁹⁷, el Consell d'Aragó⁹⁸, els juristes valencians⁹⁹, els regidors dels municipis valencians al segle XVIII¹⁰⁰, el consell d'Órdenes¹⁰¹, el grup dels intendants borbònics¹⁰², els cavallers militars d'origen irlandès¹⁰³ i els que alhora foren membres

⁹⁶ SÁNCHEZ DURÁ, M.ª Dolores, *Racionalización versus privilegio: la orden de Montesa durante los siglos XVIII y XIX*, València, Universitat de València, 1993, tesi doctoral, 2 vols.; *Id.*: “La orden militar de Montesa. Racionalización y privilegio en la España de los siglos XVIII y XIX”, *Estudios de Historia Social*, nº 19 (1994), pp. 3-29.

⁹⁷ CANET, T., *La magistratura valenciana...*, cit.; MOLAS RIBALTA, Pere, “Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència de València (segles XVI-XVIII)”, en *Actes de les Primeres Jornades sobre els ordes religioso-militars als Països Catalans (segles XII-XIX) [Montblanc, 8-10 de novembre de 1985]*, Diputació de Tarragona, 1994 pp. 587-596; *Id.*, *Catalunya i la Casa d'Àustria*, Barcelona, Curial, 1996 (sobre cavallers montesians catalans); *Id.*, *La Audiencia borbónica del Reino de Valencia...*, cit.

⁹⁸ ARRIETA ALBERDI, Jon, *El Consejo Supremo de la Corona de Aragón (1494-1707)*, Zaragoza, Institución “Fernando el Católico”, 1994; GONZÁLEZ de SAN SEGUNDO, Miguel Ángel, “El Consejo de Aragón y la Orden de Montesa”, *Anuario de Historia del Derecho Español*, Madrid, Ministerio de Justicia *et alii*, 1997, tom LXVII, pp. 901-923; *Id.*, “Los consejeros de capa y espada en el Consejo de Aragón (la nobleza aragonesa en el gobierno de la Monarquía)”, en IGLESIAS, María del Carmen (dir.), *Nobleza y sociedad III: las noblezas españolas, reinos y señoríos en la Edad Moderna*, Oviedo, Nobel, Fundación Banco Santander Central Hispano, 1999, pp. 159, 161, 172, 175.

⁹⁹ GRAULLERA SANZ, Vicente, *Juristas valencianos del siglo XVII*, València, Generalitat, 2003. No ens consta que foren cavallers de Montesa els juristes Miguel Joan Gamir (1577-1636) i Joan Batiste Roig (1590-1650), ressenyats per Graullera a les pàgines 199 i 306. També del mateix autor hi ha informació sobre algun montesià al treball “L'abolició dels furs. Els juristes valencians davant del nou orde jurídic institucional”, en *La batalla d'Almansa, 1707. III Centenari*, València, Generalitat, 2007, p. 173.

¹⁰⁰ IRLES VICENTE, M^a del Carmen, *Al servicio de los Borbones. Los regidores valencianos en el siglo XVIII*, Valencia, Institució Alfons el Magnànim, 1996, pp. 127, 128, 336, 340, 344, 345, 346, 347.

¹⁰¹ LARQUIÉ, Claude, “Le Conseil des Ordres militaires au XVIIIe siècle: un état des lieux”, en DEDIEU, Jean-Pierre, VINCENT, Bernard (éd), *L'Espagne, l'État, les Lumières. Mélanges en l'honneur de Didier Ozanam*, Madrid, Casa de Velázquez, Bordeaux, Maison des Pays ibériques, 2004, pp. 241-261.

¹⁰² ABBAD, Fabrice, OZANAM, Didier, *Les Intendants espagnols du XVIIIe siècle*, Madrid, Casa de Velázquez, 1992, p. 131.

d'alguna *Maestranza de Caballería*¹⁰⁴. També des d'una altra tesi, la de Sebastián Molina¹⁰⁵ –de la qual disposem també d'edició en paper¹⁰⁶–, s'escriu sobre algun dels cavallers de Montesa castellans¹⁰⁷.

Un altre bloc el formarien els treballs sobre els distints senyorijs valencians i algunes històries locals, on podem trobar-hi referències a alguns cavallers que foren alhora titulars d'algun d'ells com per exemple els comtes de Sumacàrcer, Faura i Olocau, les famílies Julià, Soler de Cornellà, Feliu, Monserrat i Vich¹⁰⁸, o personatges considerats *il.lustres* d'algunes poblacions, com per exemple Madrid¹⁰⁹ o Morella¹¹⁰.

¹⁰³ LÓPEZ-GUADALUPE MUÑOZ, Miguel Luis, “Irlandeses al servicio del rey de España en el siglo XVIII: caballeros de hábito”, en VILLAR GARCÍA, María Begoña (coord.), *La emigración irlandesa en el siglo XVIII*, Universidad de Málaga, 2000, p. 179.

¹⁰⁴ ARIAS de SAAVEDRA ALÍAS, Inmaculada, “Órdenes Militares y Maestranzas de Caballería. Dos corporaciones nobiliarias a finales del Antiguo Régimen”, en RIVERO RODRÍGUEZ, Manuel (coord.), *Nobleza hispana, nobleza cristiana: la Orden de San Juan*, Madrid, Polifemo, 2009, pp. 1045-1085.

¹⁰⁵ MOLINA PUCHE, Sebastián, *Familia, poder y territorio. Las élites locales del corregimiento de Chinchilla-Villena en el siglo XVII*, Departamento de Historia Moderna, Contemporánea y de América de la Universidad de Murcia, 2005, disponible en xarxa a TDR (*Tesis Doctorales en Red*). L'autor aporta dades sobre 17 cavallers de Montesa castellans.

¹⁰⁶ MOLINA PUCHE, Sebastián, *Poder y familia: las élites locales del corregimiento de Chinchilla-Villena en el siglo del Barroco*, Murcia, Universidad de Murcia, Servicio de Publicaciones, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2007.

¹⁰⁷ També del mateix autor, “Familia y poder en la Castilla moderna: aproximación a través del estudio de la élite local de Almansa en el siglo XVII” *Chronica nova*, nº 30 (2003-2004), pp. 489-510; editat després amb el títol “Familia, élite local y reproducción social en La Castilla moderna: El ejemplo de la villa de Almansa en el siglo XVII”, en CHACÓN Francisco A., *et alii* (coords.) *Familias y poderes: actas del VII Congreso Internacional de la ADEH, Granada, 1-3 abril 2004*, Granada, Universidad de Granada, 2006, pp. 109-124.

¹⁰⁸ A tall d'exemple i incorporades cadascuna a la seua fitxa dins la base de dades que presentem, les més recents són les d'ALMENARA SEBASTIÀ, Miquel, GUINOT RODRÍGUEZ, Enric, *Carta de Poblament del Poble Nou de Benitatxell, 1698*, València, Edicions del Bullent, 2008, pp. 45-63; i LOMAS CORTÉS, Manuel, *El puerto de Denia y el destierro morisco (1609-1610)*, València, Universitat de València, 2009 (amb dades sobre el cavaller Cristóbal Sedeño a les pp. 43-49).

¹⁰⁹ ÁLVAREZ y BAENA, José Antonio, *Hijos de Madrid, ilustres en santidad, dignidades, armas, ciencias y artes. Diccionario histórico por el orden alfabético de sus nombres...*, Madrid, Benito Cano, 1789-1791, 4 vols.

¹¹⁰ SEGURA y BARREDA, José, *Morella y sus aldeas: corografía, estadística, historia, tradiciones, costumbres, industria, varones ilustres, etc. de esta antigua población y de las que fueron sus aldeas*,

1.2.5. Altres col·lectius: els frares montesians, els juristes cavallers i els qui foren escriptors

En general, els religiosos de les ordres militars i en particular els de Montesa han estat el grup oblidat tradicionalment per la historiografia. A banda de les biografies ressenyades a les biblioteques d'escriptors tradicionals –Rodríguez, Ximeno, Muñiz–, traçà algunes peculiaritats sobre el prior de Sant Jordi Hipólito de Samper el professor Pere Molas¹¹¹, alhora que Díaz Manteca ho feia sobre l'arxiver montesià del XVIII fra José Pera de Viu¹¹².

A banda d'aquest autor i de la informació aportada per Baila Herrera, formarien un altre grup tots aquells treballs de tipus local que inclouen rectorologis de les distintes parròquies del senyoriu montesià, on podem, si més no, obtenir nòmines dels religiosos de Montesa que ocuparen les rectories en qüestió. Dins aquest grup estarien els treballs d'història local comentats, a més d'algunes aportacions més elaborades com les de Segarra Roca¹¹³, Barreda Edo¹¹⁴ i nosaltres mateixos¹¹⁵, amb altres que tenen també per estudi alguns dels religiosos de Montesa¹¹⁶.

Morella, Imprenta de F. Javier Soto, 1868, 3 vols., amb dades sobre montesians al vol. I, pp. 126, 184; vol. II, pp. 140-143.

¹¹¹ MOLAS RIBALTA, Pere, "Montesa ilustrada, Montesa defendida", en *Els ordres eqüestres militars i marítims i les marines menors de la Mediterrània durant els segles XIII-XVII*, Barcelona, Universitat de Barcelona, 1989, pp. 55-63.

¹¹² DÍAZ MANTECA, Eugeni, "Les *Memorias históricas y jurídicas de la Orden i Caballería de Santa María de Montesa i San Jorge de Alfama* de Josep Pera de Viu, arxiver (1784)", *BCEM*, nº 28 (1989), pp. 9-20.

¹¹³ SEGARRA ROCA, Miguel, *Historia Eclesiástica de Chert*, Tortosa, Algueró i Baiges, 1940, facsímil, Castelló, Sociedad Castellonense de Cultura, 1988.

¹¹⁴ BARREDA i EDO, Pere-Enric, "Aproximació al rectorologi de Benassal (1239-1989)", *BCEM*, n. 28 (1989), pp. 37-43.

¹¹⁵ CERDÀ i BALLESTER, Josep, "De freyles conventuales a priores de San Sebastián: La rectoría de Montesa durante los siglos XVII al XIX (1592-1852)", *Revista de las Órdenes Militares*, nº 1 (2001) pp. 195-228.

¹¹⁶ BAILA HERRERA, Francisco, "Formación de los clérigos y vasallos de la orden ecuestre de Montesa. Los estudios en el Maestrazgo", *1er Congrès d'Història del Maestrat*, 1987, pp. 290-300; on reproduïx part del que exposa al seu treball editat en 1982 –aleshores en premsa–; SANMARTÍN BESALDUCH, Adolf, "Anomenamet de rectors i beneficiats per a l'Església Parroquial de Sant Mateu a les acaballes de l'ordre de Montesa, 1787-1837", *BCEM*, nº 21 (1988), pp. 17-24; PÉREZ PÉREZ, Desamparados, "La

Menció a part caldrà fer de fra Vicente Blasco i García, frare de Montesa i famós rector de la Universitat de València, amb algunes aproximacions biogràfiques realitzades des de l'estudi del seu pla d'estudis per a la Universitat¹¹⁷, des dels comentaris als seus retrats –com vorem–, i amb una investigadora hui del personatge, Llum Juan Liern¹¹⁸, que convertirà el seu treball sobre Blasco en la seua tesi doctoral.

Els juristes cavallers compten també amb alguns treballs. El català Buenaventura de Tristany fou estudiat per Miquel Àngel Rodríguez¹¹⁹, mentre que Vicent Pons, coneixedor de la casa dels Crespí, aportà recentment algunes novetats sobre aquesta família¹²⁰ i la de Lorenzo Matheu¹²¹.

L'estudi particular que sobre alguns membres de la magistratura valenciana ve realitzant la professora Teresa Canet, l'ha dut a treballar algunes famílies amb membres de Montesa, on cal mencionar els dedicats als Sans i als Matheu¹²² i a la família del sotsclauer Tomás Cerdà de Tallada¹²³. Altres famílies estudiades –a proposta de la

biblioteca de Fr. Juan Martínez de Alegría, de la Orden de Montesa”, *Estudis Baleàrics* n° 29-30 (1988), pp. 63-68; FOS i MARTÍ, Josep Lluís, “Biblioteques particulars de Sueca (1571-1624)”, *Quaderns de Sueca*, Sueca, Ajuntament, III, (1982), en particular les pp. 66-68. Malgrat no aportar dades biogràfiques, transcriu el contingut de la biblioteca de fra Joan Pasqual, frare de l'orde de Montesa i rector de Sueca.

¹¹⁷ Amb diversos, treballs, per exemple, AAVV, *Plan de estudios aprobado por S.M. y mandado observar en la Universidad de Valencia*, València, Ajuntament, 1984.

¹¹⁸ Autora també de l'entrada corresponent a Blasco al *Diccionario Biográfico Español* de la Real Academia de la Historia, vol. VIII, pp. 497-499.

¹¹⁹ MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, Miquel Àngel, *Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya a la segona meitat del segle XVII*, Barcelona, Fundació Noguera, 2006, pp. 213-214 et alii.

¹²⁰ PONS ALÓS, Vicente, “Aportación a la historia familiar de tres juristas valencianos: Cristóbal Crespí de Vallaura, Llorenç Mateu y Sanz y Josep Llop” en FERRERO, Remedios, GUIA, Lluís (eds.), *Corts i parlaments de la Corona d'Aragó. Unes institucions emblemàtiques en una monarquia composta*, València, Universitat de València, 2008, pp. 29-31.

¹²¹ Prèviament havia treballat sobre el personatge Nicolás Bas Martín en la introducció a l'edició d'una de les seues obres: MATHEU i SANZ, Lorenzo, *Tratado de la celebracion de Cortes Generales del Reino de Valencia*, Madrid, Julián de Paredes, 1677, facsímil, València, Ajuntament, 2002.

¹²² CANET APARISI, Teresa, “Matrimonio, fortuna y proyección social en la élite administrativa valenciana del siglo XVII. Los casos de Sanz y Matheu”, en *Estudios de Historia Moderna en homenaje a la profesora Emilia Salvador Esteban*, València, Universitat de València, 2008, vol. I, pp. 86-88.

¹²³ CANET APARISI, Teresa, *Vivir y pensar la política en una monarquía plural. Tomás Cerdán de Tallada*, València, Universitat de València, 2009, pp. 32-38.

doctora Canet–, han estat les de Jerónimo de León i la llarga nissaga dels Sisternes d'Oblites, amb nombrosos hàbits en l'orde valenciana, a càrrec de Núria Verdet i Laura Gómez respectivament¹²⁴.

Des d'òptiques diverses, comptem amb dades biogràfiques sobre alguns cavallers escriptors. En 1963, Guillermo Guastavino va escriure una breu biografia de Pascual Vergadá, cavaller de Montesa (1734) i autor d'una obra literària sobre la Mare de Déu dels Desemparats¹²⁵. Poc després, Ramón Robres, en base a documentació conservada a l'arxiu del col·legi del Patriarca de València, va escriure unes notes sobre el comanador de Perputxent, lloctinent general de Montesa i poeta Jaime Juan Falcó¹²⁶, personatge que també va ser objecte d'estudi des de l'òptica de la filologia¹²⁷.

¹²⁴ VERDET MARTÍNEZ, Nuria, “Francisco Jerónimo de León. Trayectoria de un letrado al servicio de la corona”, *Estudis*, n° 36 (2010), pp. 279-294, en particular pp. 285-287. Més informació sobre la família dels León en *Id.*, “Enriquecimiento y ascenso social en la magistratura valenciana del Seiscientos. Patrimonio y familia de don Francisco Jerónimo de León”, *Estudis*, n° 37 (2011), pp. 467-484. GÓMEZ ORTS, Laura, “Aproximación socio-biográfica a una familia de juristas valencianos: los Sisternes”, *Estudis*, n° 37 (2011), pp. 511-527. Cal advertir que Marc Antoni Sisternes d'Oblites, considerat cavaller de Montesa per aquesta autora (p. 512) en citar Ernesto Hurtado (*Esbozos genealógicos...*, *cit.*, p. 325), no arribà a vestir l'hàbit, cosa que sí aconseguiren els seus fills Vicente (1607) i Melchor (1629); i els seus néts Miguel (1629), Marc Antoni (1633), Marc Antoni Pujasons (1633), Juan (1634), Gaspar (1665) i Melchor (1674) i altres parents del jurista.

¹²⁵ GUASTAVINO GALLENT, Guillermo, *D. Pascual Bergadá (1702-1779) y su comedia “El Amparo Universal y Patrona de Valencia”*, Castelló de la Plana, Sociedad Castellonense de Cultura, 1963. El sogre de Pascual Vergadá, Domingo Matheu i Silva, va ser cavaller de Montesa (1664), com també els seus fills Tomás Vergadá i Matheu (1756) i Francisco Vergadá i Matheu (1767). Guastavino utilitza els expedients d'ingrés conservats a l'AHN i aporta un arbre genealògic de l'autor.

¹²⁶ ROBRES LLUCH, Ramón, “El comendador Jaime Juan Falcó: ciencia, humanismo y esclavos (1522-1594)”, *BSCC*, t. XLVII (1971), pp. 87-153.

¹²⁷ PONS MULET, José, *Jaume Joan Falcó: su entorno cultural y sus “Epigrammata”*, València, Universitat, 1995 (tesi doctoral), edició en microfitxa: València, Universitat de València, Departament de Filologia Clàssica, 1997; LÓPEZ-CAÑETE QUILES, Daniel (*ed. lit.*), *Jaime Juan Falcó. Obras completas*, vol. I, León, Universidad de León, Secretariado de Publicaciones y Medios Audiovisuales, 1996.

Finalment, fruit de la tesi doctoral de Xavier Baró¹²⁸, l'escriptor montesià Joaquim Setantí ha merescut, de nou, un esbòs biogràfic i l'anàlisi de les seues obres, amb edició del treball recent¹²⁹.

1.2.6. Informació sobre montesians des de la història de l'art

Els treballs que des de la història de l'art han topejat amb personatges de Montesa són més bé escassos. Alguns d'ells es deuen a l'obra de Vicente Ferrán, descendent d'un altre erudit –i també cavaller de Montesa– dedicat a l'art, el marquès de Cruïlles.

El primer que Ferrán dedicà a Montesa es feu precisament en 1926, l'any que les runes del castell-convent de Montesa eren declarades *monumento nacional*¹³⁰. Al treball, que dividí en dues parts, dedicades primer a la història de l'Orde i al castell després, va incloure un llistat alfabètic de cavallers¹³¹, on les errades ja presents en altres parts del llibre són aleshores més patents¹³².

¹²⁸ BARÓ i QUERALT, Xavier, *La historiografia catalana en el segle del barroc (1585-1709)*, –tesi doctoral–, Barcelona, Universitat de Barcelona, 2005, pp. 356-486, disponible en xarxa a TDR.

¹²⁹ BARÓ i QUERALT, Xavier, *La historiografia catalana en el segle del barroc (1585-1709)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2009.

¹³⁰ *Gaceta de Madrid*, nº 103 (13-IV-1926), pp. 250-251.

¹³¹ “Relación de los Caballeros que han vestido el hábito de la Orden y Caballería de Nuestra Señora de Montesa y de San Jorge de Alfama”, en FERRÁN y SALVADOR, Vicente [cavaller de Calatrava (1921-1977)], *El Castillo de Montesa. Historia y descripción del mismo precedida de un bosquejo histórico de la Orden Militar de Santa María de Montesa y San Jorge de Alfama*, València, Hijo de F. Vives Mora, 1926, pp. 222-246.

¹³² Per exemple, no ens consta que foren cavallers de Montesa, almenys per a l'època moderna, els vint personatges següents: Lucas Adrian Pascual, Cristóbal de Aguirre Pellicer, Juan de Areca Mesa, Juan Antolí Ferran, Alonso Arandiga Orlada, José Azam Guertal, Luis Baeza Fernández de los Olivos, Onofre Bardales Zapata, Juan Luis Barrante Azquero, Luis de Baillo Carvajal, Lucas Beneyto Ferrer, Luis Beneyto Fuentes, Juan de Dios Bernaldo de Quirós, José Ciurana Espejo –en altres lloc del llibre amb el nom de Luis: pp. 105, 115, 121, 122, 124, 126, 128 i 129–, Guillermo Iborra Dança, Enrique Joan Pellicer, Ramón Marimón, Antonio Suceda y Vicé, Juan Bautista Trilles Roca, i Juan Ignacio Vaillant Vila. Tampoc inclou Ferrán –en canvi– altres cavallers que sí ens consten a nosaltres.

Anys després li tocà el torn al gravador i arquitecte José Cardona i Pertusa –cavaller en 1713–, on es confonen dates i cognoms¹³³; després els mestres de Montesa¹³⁴, per acabar la seua trajectòria dedicada als personatges de l'Orde amb la figura del lloctinent general Falcó, que Ferrán *veia* a l'estament eclesiàstic pintat al palau de la Generalitat¹³⁵.

Un altre cavaller de Calatrava, el marquès de Laurencín Francisco Rafael de Uhagón, en comentar l'heràldica pintada en uns taulells ceràmics, s'aproximà a la figura del vicecanceller del consell d'Aragó i comanador de Perputxent Diego de Covarrubias¹³⁶, personatge sobre el qual tractaria, anys després, un interessant article de Jaume Pastor Fluixà¹³⁷. Després, a càrrec de l'historiador de l'art Víctor Pérez Escolano, la Diputació de Sevilla va editar una biografia de l'escultor Juan de Oviedo –cavaller de Montesa en 1622–¹³⁸, mentre que uns anys després el mateix autor incidiria sobre la mort del personatge a Bahía¹³⁹.

A finals dels huitanta, un treball de José Luis Barrio realitzat a partir del testament del montesià Matheu i Sans, donà a conèixer alguns dels béns del jurista –no els llibres, que va deixar íntegrament als seus fills–: plata, quadres, tapissos...¹⁴⁰

¹³³ FERRÁN y SALVADOR, Vicente, “El caballero grabador José Cardona y Pertusa. Notas para su estudio biográfico”, *BSCC*, t. XXV (1949), pp. 685-691.

¹³⁴ *Id.*, “Los Maestros de la Orden Militar de Santa María de Montesa en la historia valenciana”, *Anales del Centro de Cultura Valenciana*, nº 34 (1954), pp. 115-138.

¹³⁵ *Id.*, “Las órdenes militares en el Estamento Eclesiástico de la Generalidad”, *Generalitat*, nº 2 (març 1963), pp. 49-51.

¹³⁶ UHAGÓN y GUARDAMINO, Francisco Rafael de, “El licenciado don Diego de Covarrubias”, *BRAH*, t. LXXXI (1922), pp. 5-25.

¹³⁷ PASTOR i FLUIXÀ, Jaume, “Un jurista al servei de la monarquia. El vice-canceller Diego de Covarrubias”, en *Dels furs a l'estatut: Actes del I Congrés d'Administració Valenciana*, València 1992, pp. 189-198.

¹³⁸ PÉREZ ESCOLANO, Víctor, *Juan de Oviedo y de la Bandera, 1565-1625: escultor, arquitecto e ingeniero*, Sevilla, Diputación Provincial, 1977, 156 pp.

¹³⁹ *Id.*, “Annus mirabilis (1625): la muerte en Bahía de Juan de Oviedo y de la Bandera”, *Anuario de Estudios Americanos*, t. XXXVIII (1981), pp. 467-477.

¹⁴⁰ BARRIO MOYA, José Luis, “El abogado valenciano Don Lorenzo Matheu y Sanz y el inventario de sus bienes (1680)”, *Boletín de Arte*, Universidad de Málaga, Departamento de Historia del Arte, nº. 9 (1988), pp. 63-71.

Al comanador d'Ares Félix Pardo de la Casta se li dedicaren algunes línies a partir de la seua vinculació amb la ciutat de Cremona, on fou governador¹⁴¹, mentre que a partir del comentari de les imatges dels montesians que tractem a l'última part d'aquest treball s'aporten algunes singularitats sobre els personatges representats¹⁴².

Altres aportacions puntuals a personatges de Montesa poden trobar-se en obres que des de la història de l'art s'aproximen a certes famílies de la noblesa valenciana, com per exemple els Català de Valeriola¹⁴³ o els Vich¹⁴⁴.

Finalment, la nostra pròpia aportació des de la ja quasi centenària revista *Archivo de Arte Valenciano*, dedicada al darrer mestre de l'Orde¹⁴⁵ i al retrat de Vicente Rodrigo conservat al Museu Parroquial de Montesa¹⁴⁶.

¹⁴¹ AAVV, *Realismo y espiritualidad. Campi. Anguissola. Caravaggio y otros artistas cremoneses y españoles en los siglos XVI-XVIII*, Alaquàs, Ajuntament, 2007.

¹⁴² Són els següents: el mestre Borja, Juan Ferrer, Jaime Juan Falcó, Francisco Crespí, Gaspar Juan, Felipe Marimón, Jofré de Blanes, Pedro de Rojas, Diego de Covarrubias, Pedro Franquesa, Miguel Beltrán, Cristóbal Despuig, Miguel Pérez de Xea, Juan de Oviedo, Felipe Vives de Canyamàs, Juan Crespí, Cristóbal Crespí, Lorenzo Matheu, Hipólito de Samper, Fernando de Aragón, José Salvador Crespí, Juan de la Torre, José Folch de Cardona, Jerónimo Vallterra, Cristóbal Crespí i Brondo, Buenaventura de Tristany i Pedro Spuche.

¹⁴³ CAMPS, Concha, *et alii*, *El Palau dels Català de Valeriola*, València, Conselleria de Presidència, 2008, pp. 35, 131-134.

¹⁴⁴ AAVV, *L'ambaixador Vich. L'home i el seu temps*, València, Generalitat, Consorci de Museus, 2006.

¹⁴⁵ CERDÀ i BALLESTER, Josep, "El representant de l'orde de Montesa a les Corts Valencianes: una revisió iconogràfica", *Archivo de Arte Valenciano*, any LXXXVI (2005), pp. 217-221. Sobre els efectes de la política econòmica del darrer Mestre al castell-convent de Montesa pot vore's el nostre treball "El castell de Montesa en 1585: un exemple de mala gestió", en *Primer Congrés d'Història de La Costera*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2006, pp. 283-293.

¹⁴⁶ *Id.*, "El retrat de Vicente Mª Rodrigo i Ros, cavaller de Montesa i acadèmic de Sant Carles", *Archivo de Arte Valenciano*, vol. XC (2009), pp. 141-148.

1.2.7. Aproximacions biogràfiques: el darrer mestre de Montesa i altres

Comptem també amb algunes biografies de cavallers. Potser el personatge més tractat a l'efecte –degut en part a la seua atzarosa vida–, siga el darrer mestre de l'Orde Pedro Luis Galcerán de Borja, amb una biografia escrita al primer terç del segle XVII publicada de forma incompleta abans d'acabar el XIX¹⁴⁷, i amb edició completa de l'obra relativament recent, de 2005¹⁴⁸. Després, el mestre Borja ha sigut objecte d'atenció per part de Rafael Carrasco¹⁴⁹, Santiago La Parra¹⁵⁰, Harry Vélez¹⁵¹ i els autors de la història *africana* del Mestre comentada abans¹⁵². Tot i això, qui més temps li ha dedicat ha estat el professor Fernando Andrés, amb quatre treballs sobre el personatge i la seua gestió al front de Montesa¹⁵³.

¹⁴⁷ SUÁREZ [MONTAÑÉS] de CORVÍN, Diego, *Historia del Maestre ultimo que fue de Montesa y de su hermano Felipe de Borja, la manera como gobernaron las memorables plazas de Oran y Marzaelquivir, Reynos de Tremecen y Tenez en Africa, siendo alli capitanes generales, uno en pos del otro, como aqui se narra. Compuesta por [...], soldado que sirvio mas tiempo de treinta años en las dichas plaças de Oran y Mazalquivir, donde inquirio y comenzo a componer estas y otras historias. Dirigido a la Ciudad de Valencia*, Madrid, Sociedad de Bibliofilos Españoles, 1899.

¹⁴⁸ SUÁREZ MONTAÑÉS, Diego, *Historia del Maestre último que fue de Montesa y de su hermano Don Felipe de Borja. La manera como gobernaron las plazas de Orán y Mazalquivir, reinos de Tremecén y Ténez, en África, siendo allí capitanes generales, uno en pos del otro, como aquí se narra*, edició i estudi preliminar de Beatriz Alonso Acero i Miguel Ángel Bunes Ibarra, València, Institució Alfons el Magnànim, 2005.

¹⁴⁹ CARRASCO, Rafael, *Inquisición y represión sexual en Valencia. Historia de los sodomitas (1566-1785)*, Barcelona, Laertes, 1985 (sobre el personatge, pp. 195-204, encara que hi ha referències disperses en més parts del llibre).

¹⁵⁰ LA PARRA, Santiago, “Pere Lluís Galcerán de Borja, últim Mestre de Montesa”, en *Miscel·lània Josep Camarena*, Gandia, CEIC Alfons el Vell i Ajuntament de Llocnou de Sant Jeroni, 1997, pp. 81-94.

¹⁵¹ VÉLEZ QUIÑONES, Harry, “Deficient Masculinity: Mi puta es el Maestre de Montesa”, *Journal of Spanish Cultural Studies*, vol. 2, nº 1 (2001), pp. 27-40.

¹⁵² ALONSO ACERO, Beatriz, i BUNES IBARRA, Miguel Ángel de, “Exilio nobiliario y poder virreinal: clientelismo político en los presidios españoles de Argelia”, en Bravo Lozano, J. (ed.): *Espacios de poder: Cortes, ciudades y villas, ss. XVI-XVIII. Actas del congreso celebrado en la residencia de La Cristalera* (Universidad Autónoma, Madrid, octubre de 2001), Madrid, Universidad Autónoma, 2002, vol. I, pp. 79-100 (en particular pp. 94-96).

¹⁵³ ANDRÉS ROBRES, Fernando, “Garcerán de Borja, Felipe II y la tardía incorporación del maestrazgo de la Orden de Montesa a la Corona. Los hechos (1492-1592)”, en MARTÍNEZ RUIZ, Enrique i SUÁREZ GRIMÓN, Vicente (eds.), *Iglesia y Sociedad en el Antiguo Régimen. III Reunión Científica de la Asociación Española de Historia Moderna*, Las Palmas de Gran Canaria, Universidad, 1994, pp. 409-

Contemporani del mestre, el comanador Jaime Juan Falcó fou objecte d'atenció en 1600, pocs anys després de la seua mort, a través del pròleg que per a l'edició de les seues obres va escriure Emanuel de Sousa Coutinho¹⁵⁴.

En ordre cronològic d'ingrés en l'Orde, un personatge que ha merescut també l'atenció ha estat Pere Franquesa –castellanitzat i des de Madrid, Franqueza–, primer comte de Vilallonga, comanador de Silla en l'orde de Montesa, favorit del *valido* duc de Lerma i personatge també de vida *borrascosa*, amb treballs a càrrec de Julián Juderías¹⁵⁵, Ana Guerrero¹⁵⁶, Ricardo Gómez¹⁵⁷ i una monografia escrita per Josep Mª Torras¹⁵⁸, a més d'altres aportacions puntuals¹⁵⁹.

420; “Política y economía en el Consejo de Aragón: entre la euforia y la ruina (La obra del último maestre y la situación económica de la Orden de Montesa a finales del siglo XVI)”, en *As Ordens Militares e de Cavalaria na Construção do Mundo Ocidental – Actas do IV Encontro sobre Ordens Militares, Palmela (Portugal), 30 janeiro a 2 fevereiro de 2002*, Lisboa, Edições Colibri / Câmara Municipal de Palmela, 2004 (peu d'impremta) / 2005 (data de publicació del volum), pp. 271-291; “Borja y Castro, Pedro-Luis Galcerán de”, en *Diccionario Biográfico Español*, vol. IX, pp. 154-158; “De la borrascosa vida de don pedro Luis Galcerán de Borja y su historiografía. Literatura, inquisición y política en la vida de un singular caballero del siglo XVI. Nuevos apuntes”, en GARCÍA HERNÁN, Enrique, RYAN M.^a del Pilar (eds.), *Francisco de Borja y su tiempo. Política, Religión y Cultura en la Edad Moderna*, Valencia-Roma, Albatros Ediciones - Institutum Historicum Societatis Iesu, 2011, pp. 711-732.

¹⁵⁴ FALCÓ, Jaime Juan [cavaller de Montesa (1559-1594)], *Operum poeticorum Iacobi Falconis valentini montesianæ equitis [...] libri quinque [...] ab Emmanuele Sousa Coutigno lusitano...*, Madrid, “apud Petrum Madrigalem”, 1600.

¹⁵⁵ JUDERÍAS, Julián, “Los favoritos de Felipe III. Don Pedro Franqueza, conde de Villalonga, secretario de Estado”, *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, nº 11 i 12 (novembre-desembre de 1908), pp. 309-327; nº 1-2 (gener-febrer de 1909), pp. 16-27; nº 3-4 (març-abril de 1909), pp. 223-240.

¹⁵⁶ GUERRERO MAYLLO, Ana, “D. Pedro Franqueza y Esteve: de regidor madrileño a secretario de Estado”, *Pedralbes*, nº 11 (1991), pp. 79-90.

¹⁵⁷ GÓMEZ RIVERO, Ricardo, “El juicio al Secretario de estado Pedro Franqueza, conde de Villalonga”, *Ius Fugit. Revista de Estudios Histórico-Jurídicos de la Corona de Aragón*, nº 10-11 (2001-2003), pp. 401-531.

¹⁵⁸ TORRAS RIBÉ, Josep Maria, *Poder i relacions clientelars a la Catalunya dels Àustria: Pere Franquesa, 1547-1614*, Barcelona, Eumo, 1998.

¹⁵⁹ PALOS, Joan Lluís, *Catalunya a l'imperi dels Àustria. La pràctica de govern (segles XVI i XVII)*, Lleida, Pagès Editors, 1994, p. 102; MOLAS i RIBALTA, Pere, *Catalunya i la Casa...*, cit., pp. 58, 172-177, 208.

Al contrari que les obres anteriors, en tò laudatori i reivindicatiu, tindriem la biografia del primer marquès de Cruïlles, Joaquín Monserrat i Cruïlles, escrita pel seu besnét, també cavaller montesià¹⁶⁰ i les notes que sobre el cavaller Pérez de Exea es van publicar en 1876¹⁶¹.

Des de diverses òptiques, comptem amb biografies d'alguns mestres de Montesa, com fra Romeu de Corberà¹⁶². També –a càrrec nostre–, les dels mestres fra Pere de Tous, fra Francesc Sanç Martí, i fra Francesc Llançol de Romaní, amb les biografies dels lloctinents generals Jerónimo Vallterra, Andrés Montserrat Ciurana i Andrés Angulo Ramírez de Arellano, totes elles al *Diccionario Biográfico Español* de la Real Academia de la Historia¹⁶³. A hores d'ara i amb 25 volums publicats, aquesta polèmica obra inclou biografies de membres de Montesa –en la seua majoria cavallers–, amb una cronologia que abarca des de la fundació de l'Orde al segle XIV fins als darrers títols de cavaller lliurats pel rei Alfonso XIII, amb textos que ens donen informació d'un total de 49 montesians¹⁶⁴.

¹⁶⁰ CRUILLERES, marquès de [Vicente Salvador i Monserrat, cavaller de Montesa (1844-1895)], *Biografía del Excmo. Sr. Teniente General D. Joaquín Monserrat y Cruilles, Marqués de Cruilles, Virey de Nueva España de 1760 a 1766, escrita por su biznieto el marqués del mismo título*, València, impremta de Nicasio Rius Monfort, 1880. Algun detall més en RODRÍGUEZ MOYA, Inmaculada, *La mirada del virrey. Iconografía del poder en la Nueva España*, Castelló de la Plana, Universitat Jaume I, 2003, p. 211.

¹⁶¹ ALMIRANTE, José, *Bibliografía militar de España*, Madrid, Imprenta y Fundición de Manuel Tello, 1876, p. 615.

¹⁶² SIMÓ CASTILLO, Juan Bautista, "Romeu de Corbera, destacado Maestro de la orden de Montesa"; *BCEM*, nº 4 (1983), pp. 61-66. El text es basa en els treballs ja publicats per Samper, Escolano, Zurita, Betí Bonfill, Javierre Mur, Díaz Manteca, García-Guijarro Ramos, García Edo i Baila Herrera.

¹⁶³ A hores d'ara, en premsa excepte la de "Angulo y Ramírez de Arellano, frey Andrés Alonso de", vol. IV, pp. 385-386.

¹⁶⁴ Són els següents: Adell, Francisco Javier, vol. I, pp. 473-474; Alagón, Enrique de, vol. II, pp. 92-93; Angulo y Ramírez de Arellano, frey Andrés Alonso de, vol. IV, pp. 385-386; Aragón y Navarra, Felipe de, vol. IV, p. 683; Aragón, Jaime de, vol. IV, p. 639; Aragón-Moncada, Fernando de, vol. IV, pp. 681-683; Azlor de Aragón, José Antonio, vol. VI, pp. 384-385; Barradas, Antonio, vol. VII, pp. 72-73; Beltrán, Miguel, vol. VII, p. 633; Bergadá, Pascual, vol. VIII, pp. 54-55; Blanes, Jofré de, vol. VIII, p. 483; Blasco Sancho, Luis, vol. VIII, pp. 514-515; Blasco, Vicente, vol. VIII, pp. 497-499; Borja y Castro, Pedro-Luis Galcerán de, vol. IX, pp. 154-158; Borja, Enrique, vol. IX, pp. 135-136; Borja, Felipe Manuel de, vol. IX, p. 154; Borja, Fernando de, vol. IX, pp. 137-138; Borja, Francisco de, vol. IX, pp. 138-142; Borja, Joan, vol. IX, p. 143; Borja, Luis Ignacio, vol. IX, p. 168; Borja, Pedro Luis Galcerán de, vol. IX, pp. 154-158; Bosch y Soler de Cornellà, Diego, vol. IX, pp. 255-256; Caamaño, Jacobo, vol. IX, pp. 795-796; Calatayud, Antonio de, vol. X, pp. 332-333; Cardona, Vicente de, vol. XI, pp. 409-410; Caro i Martínez de

Tot i això, alguns que consten al diccionari com a montesians cal prendre'ls amb moltíssima cautela, doncs segons creiem, el seu ingrés en l'orde de Montesa és més que dubtós¹⁶⁵. A l'inrevés, no consta al diccionari que foren cavallers Pedro Caro Fontes¹⁶⁶, Francisco Mª Chaperón¹⁶⁷ i Diego Clavero¹⁶⁸, creuats en l'Orde en 1756, 1792 i 1609 respectivament. Cas de continuar l'edició d'aquesta obra, ens consta hi haurà més entrades relatives a Montesa i també –suposem– més dubtes¹⁶⁹.

Irujo, Pedro, vol. XI, pp. 565-566; Castellví, Francisco de, vol. XII, pp. 386-387; Castillo, Joaquín M^a, vol. XII, p. 547; Cernesio-Odescalchi, José Manuel, vol. XIII, pp. 268-269; Climent, Joaquín, vol. XIII, p. 806; Corbera, Romeo de, vol. XIV, pp. 515-516; Covarrubias, Diego, vol. XV, pp. 115-116; Crespí, Cristóbal, vol. XV, pp. 146-147; Crespí, Francisco, vol. XV, pp. 143-144; Crespí, Juan, vol. XV, p. 144; Croix de Chevières, Pedro Félix de la, vol. XV, p. 202; Despuig, Bernat, vol. XV, pp. 799-800; Despuig, Luis, vol. XV, pp. 800-802; Eril, Guillermo de, vol. XVII, pp. 416-417; Espés, Francisco Ramón de, vol. XVII, pp. 666-667; Falcó, Jaime Juan, vol. XVIII, pp. 341-342; Ferrer, Antonio; vol. XIX, pp. 791-793; Ferrer, Juan, vol. XIX, p. 787; Folch de Cardona, José, vol. XX, pp. 339-341; Foronda, Mariano de, vol. XX, pp. 486-487; Franqueza, Pedro, vol. XX, pp. 646-649; García Menacho, Ramón, vol. XXII, pp. 76-78; González de Gregorio, Aurelio, vol. XXIV, ff. 68-69; González del Valle, Anselmo, vol. XXIV, pp. 353-354; González del Valle, Martín, vol. XXIV, pp. 354-355; González-Nandín Ágrede, Juan José, vol. XXIV, p. 192.

¹⁶⁵ Pensem que no arribaren a ingressar en l'Orde Agreda Guillén, Miguel de (vol. I, p. 556); Belmonte, Ginés María (vol. VII, pp. 618-619); Carvajal, Ángel María de, *duque de Abrantes* (vol. XI, pp. 844-845), i Gómez de la Cortina, Joaquín, *conde de la Cortina* (vol. XXIII, pp. 383-384).

¹⁶⁶ Vol. XI, pp. 562-563.

¹⁶⁷ Vol. XIII, pp. 452-454.

¹⁶⁸ *Ibidem*, pp. 764-765.

¹⁶⁹ Els pròxims volums haurien d'incloure les biografies dels següents: Hoz, Isidro de la; Iranzo, Miguel Antonio; Juan, Gaspar; Llançol de Romani, Francesc; Manglano, Joaquín; March, Berenguer; Marimón, Felipe; Martí, José Joaquín; Martínez de Irujo, Carlos, Matheu, Lorenzo, Matheu, Domingo; Mercader, Baltasar; Mergelina, Luis Antonio de; Monserrat, Andrés; Monserrat, Antoni; Montserrat, Vicente; Montserrat, Joaquín; Montsoriu, Gilaberto; Nardiz, Juan de; Oviedo, Juan de; Pemán, José María; Ric, Pedro; Roca de Togores, Juan Nepomuceno; Roig, Andrés; Rojas, Pedro de; Salcedo, Bruno; Salvador, Jaime; Samper, Hipólito; Sanç, Francesc; Sanchiz, José; Sanz de la Llosa, Andrés; Sisternes de Oblites, Melchor; Soler, Arnaldo de; Solís, José; Suazo, José Andrés de; Sureda, Francesc; Tallada, César; Togores Zanglada, José; Torre, Juan de la; Tous, Alberto de; Tous, Pedro de; Tristán, Domingo; Tristany, Buenaventura; Vallterra, Jerónimo; Vallterra, Carlos; Velarde, Juan Antonio; Vidal Abarca, Antonio; Villacampa, Pascual de; Villacampa, Pedro de; Vivas de Cañamás, Felipe.

Objecte d'estudi de la professora Carme Pérez Aparicio, el lloctinent general comte de Cardona ha sigut protagonista de diversos treballs¹⁷⁰, amb aportacions puntuals també d'altres investigadors¹⁷¹.

Amb el segle XVIII com a marc cronològic, el professor Giménez López aporta alguns esbossos biogràfics de montesians¹⁷², mentre que altres treballs sobre l'època i en particular sobre el conflicte successori solen comptar amb dades més que disperses sobre membres de l'orde de Montesa¹⁷³.

Per acabar, l'inventari de les biblioteques particulars d'alguns montesians sol aportar alguna que altra informació sobre els seus antics propietaris, amb textos sobre els llibres que posseïren el duc de Gandia –cavaller de Montesa en 1701–¹⁷⁴, l'escriptor català

¹⁷⁰ PÉREZ APARICIO, Carmen, “Una vida al servicio de la casa de Austria. Don José Folch de Cardona y Erill, Príncipe de Cardona”, *Estudis*, n.º 26 (2002), pp. 421-448; “Folch de Cardona, Erill y Borja, José”, en AAVV, *Gran Enciclopedia de la Comunidad Valenciana*, Valencia, Editorial Prensa Valenciana, 2005. Distribuïda amb el diari *Levante-El Mercantil Valenciano*, tom VII (Fil – Gua) pp. 37-38; *Canvi dinàstic i Guerra de Successió. La fi del Regne de València*, València, Edicions 3 i 4, 2008, 2 vols.

¹⁷¹ MORENO MEYERNHOFF, Pedro, “Los grandes de España creados por el archiduque en la Corona de Aragón”, en SERRANO MARTÍN, Eliseo (coord.), *Felipe V y su tiempo: congreso internacional*, Zaragoza, Institución Fernando el Católico, 2004, vol. II, pp. 385-387.

¹⁷² GIMÉNEZ LÓPEZ, Enrique, *Los servidores del rey en la Valencia del siglo XVIII. Estudio y repertorio biográfico*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2006. Del mateix autor, “El exilio de los borbónicos valencianos”, *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante*, n.º 25 (2007), pp. 14, 17, 22; hi ha una altra versió més breu d'aquest mateix treball en ÁLVAREZ-OSSORIO, Antonio, *et alii* (eds.), *La pérdida de Europa. La guerra de Sucesión por la Monarquía de España*, Madrid, Fundación Carlos de Amberes *et alii*, 2007.

¹⁷³ A tall d'exemple, poden vore's les aportacions recents d'ARDIT, Manuel (coord.), *La Guerra de Successió*, Catarroja, Afers, 2005; ORTÍ, J. V., *El diario (1700-1715)...*, *cit.*, amb un bon recull bibliogràfic a les dos primeres notes a peu de pàgina, pp. 11-13; *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante*, n.º 25 (2007), dedicat de forma monogràfica al conflicte successori; CERVERA TORREJÓN José Luis, *et alii*, *La Batalla d'Almansa, 1707: III Centenari* [catàleg d'exposició], Museu de Belles Arts de València, del 22 de març al 20 de juny de 2007, València, Generalitat Valenciana *et alii*, 2007; PÉREZ, C., *Canvi dinàstic i Guerra de Successió...*, *cit.*; *Id.*, “El archiduque Carlos y el Reino de Valencia. Continuidad dinástica y cambio político”, *Saitabi*, n.º 58 (2008), pp. 277-298.

¹⁷⁴ BARRIO MOYA, José Luis, “La biblioteca de Don Luis Ignacio Francisco de Borja, Duque de Gandía (1740)”, *BSCC*, t. LXXVI (2000), pp. 169-187.

Joaquim Setantí –cavaller en 1606–¹⁷⁵, el religiós –i lector d’Erasmus– fra Juan Martínez de Alegría¹⁷⁶, i el rector de Sueca fra Juan Pasqual¹⁷⁷.

Es tracta, pensem, d’una panoràmica aproximada –encara que gens amena– de la historiografia fins a hui dedicada als membres de l’Orde... o que ha topetat significadament amb ells.

2. Fonts d’arxiu

“con algunos de mi satisfacción he procurado separar el archivo del de la administración de obras pías del convento y de su librería, que todo junto estava y confundido a cubierto de el corral de esta casa [de *La Arboleda* o dels frares¹⁷⁸] y queda todo separado, y los papeles del archivo de la Orden depositados en treinta cajones que se han podido salvar [...] Montesa y abril 26 de 1748”¹⁷⁹

2.1. *Archivo Histórico Nacional*

La major part de la documentació que utilitzem el nostre treball, originalment a l’arxiu de l’orde de Montesa, es custodia hui a la secció d’*Órdenes Militares* de l’*Archivo Histórico Nacional* de Madrid¹⁸⁰. En origen al castell de Cervera i almenys des

¹⁷⁵ ESPINO LÓPEZ, Antonio, “La biblioteca de don Joaquim Setantí. Las lecturas de un tacitista catalán”, *Bulletin Hispanique*, vol. 103, nº 1 (2001), pp. 43-73.

¹⁷⁶ PÉREZ PÉREZ, Desamparados, “La biblioteca de Fr. Juan Martínez de Alegría, de la Orden de Montesa”, *Estudis Baleàrics* (1989), pp. 63-68. Aquest personatge és l’autor dels versos que encapçalen aquest treball.

¹⁷⁷ FOS i MARTÍ, Josep Lluís, “Biblioteques particulars de Sueca (1571-1624)”, *Quaderns de Sueca*, III, Sueca, Ajuntament (1982), en particular les pp. 66-68.

¹⁷⁸ Sobre aquesta casa, podeu veure CERDÀ i BALLESTER, Josep, “La Casa dels frares”, *Festes Patronals*, Montesa, 1993, disponible també a la web www.museumontesa.com

¹⁷⁹ Carta de fra José Ramírez al *Consejo de las Órdenes* informant de diversos aspectes després dels terratrèmols de 1748: AHN, OOMM, lib. 591-C, sense foliar; edit: CERDÀ i BALLESTER, Josep (ed.), *Documenta. Textos recuperats per a la història de Montesa*, nº 4 (1999), Montesa, Associació Cultural d’Amics del Castell fra Miquel d’Aràndiga, p. 37.

¹⁸⁰ Sobre les possibilitats d’estudi dels seus fons –per exemple–, LÓPEZ-SALAZAR PÉREZ, Jerónimo, “La Sección de Órdenes Militares y la investigación en Historia Moderna”, *Cuadernos de Historia Moderna*, nº 15 (1994), pp. 325-374.

de 1556 al castell-convent de Montesa, va ingressar a l'arxiu madrileny al llarg del segle XIX¹⁸¹, mentre part dels documents restaren a València, a l'Arxiu del Regne¹⁸².

2.1.1. *Libros de cantoría i altres*

Pel que fa als conservats a l'AHN, i centrant-nos en els membres de l'orde de Montesa, els primers registres de montesians cal buscar-los als anomenats *Libros de cantoría*, dits així perquè l'encarregat de la seua redacció era el cantor major del convent de Montesa. De moment són els registres més antics que coneixem de cavallers i religiosos; el més vell, segons consta al mateix llibre, va començar a redactar-se en 1576:

“Frey Luis Alçamora, sacerdote profeso y cantor de la orden de Montesa, por mandamiento del Maestre, en principio del año 1576 comenzó el presente libro, en el qual manda Su Señoría que se ascienten todas las personas que hagora de presente biven en nuestra Religión, comendadores, cavalleros, priores y freyles por su ancianidad y los officios o beneficios que agora posehen, y en cada uno se vaya ascentando qualquier officio o beneficio que se le fuere proveyendo o mejorando, y el día de su muerte y los que dexa por albaças y el lugar de su enterramiento, y los servicios y beneficios que huviere echo a nuestra sancta Orden, para que otros se animen a hazer otro tanto y lo mismo se haga en todos los demás cavalleros y freyles que de aquí adelante recibieren nuestro ábito, añadiendo antes de assentar el día del hábito, la persona que se lo dio y donde lo reçivió, y el día que haze profesión, porque todo esto se ha de assentar en cada uno. Yo, como cantor y los que en este officio me sucedieren, havemos primero aquí de hazer fe que se nos

¹⁸¹ Les vicissituds per les quals va passar l'arxiu fins a la seua instal·lació a Madrid les detalla JAVIERRE MUR, Aurea L., *Privilegios reales de la Orden de Montesa en la Edad Media. Catálogo de la serie existente en el Archivo Histórico Nacional*, Madrid, Junta Técnica de Archivos, Bibliotecas y Museos, pp. 85-108.

¹⁸² Els lligalls de Montesa a l'ARV van ser catalogats en el seu dia pel professor Vicent García Edo, vegeu *El Archivo de la Orden de Montesa. Inventario de los legajos del Archivo del Reino de Valencia*. València, Universitat de València, 1977. Part d'aquest inventari va anar publicant-se al *Boletín del Centro de Estudios del Maestrazgo*: “Documentos de la Orden de Montesa referentes al Maestrazgo (Catálogo de los legajos de papeles de la Orden de Montesa conservados en el Archivo del Reino de Valencia)”, *BCEM*, núms. 17 a 22 (1986-1988). Més endavant, s'inclougué també als CD's d'instruments de descripció de l'arxiu: *Arxiu del Regne de València. Instrumentos de descripción (Catálogos, inventarios, índices)*, València, Generalitat, i Madrid, Fundación Histórica Tavera y Digibis, 1996, 2 CD's.

entregó la provança de la limpieza, y el día que la depositaremos en el archivo, donde todas se han de depositar en un calaje o lugar señalado para ello”¹⁸³.

L’objectiu, com veiem, consistia en portar un registre dels membres que integraven l’Orde, dels qui formarien part d’ella des d’aleshores i de tots els qui gaudien –o ho farien en el futur–, d’algun càrrec en la institució (comanadors, companyons, governadors, rectors, priors, etc)¹⁸⁴. A més, s’acordà també registrar el nom dels marmessors i de les mandes pies en favor de l’Orde¹⁸⁵.

Fins l’any 1993, l’AHN conservava cinc llibres de cantoria, la cronologia dels quals abarcava els anys 1526-1724¹⁸⁶. Malauradament, durant el mes de maig d’eixe any es va tindre que denunciar la desaparició dels llibres *Cantoría III* (1593-1722), amb la signatura de l’arxiu 813-C, i *Cantoría V* (1644-1724), que duia la 815-C¹⁸⁷.

¹⁸³ “Libro I de Cantoría o registro del Sacro Convento de Montesa, autorizado de orden del señor Maestre por el cantor mayor. De 1526 a 1592”: AHN, *OOMM*, sign. 811-C, f. I.

¹⁸⁴ En la mateixa línia de deixar constància de les dates d’hàbit, l’estatut n° 10 del capítol general de 1579 establí: “Otro sí, porque se sepa el día que se diere el hábito de nuestra Religión a los cavalleros y freyles della, estatuimos y mandamos que en el dorso de la provisión del señor Maestre del hábito, se assiente el día, mes y año que huviere recibido el dicho hábito, lo que Su Señoría ilustrísima se sirva mandar a su secretario lo haga, y si por su comisión se diere el dicho hábito, el cavallero que le diere lo aya de escribir y continuar y juntamente con la donación de las cien libras de renta y cédula de la ropa, las imbie a nuestro convento de Montesa”: BELTRÁN i PERIS, frey Miguel [religiós de Montesa (1605-1643)], *Libro de las visitas, capítulos generales, bullas apostólicas y otras cosas tocantes a la orden de Montesa*, 1633, BN, ms. 845, f. 140v. El llibre complet, en *Biblioteca Digital Hispánica*. Molt probablement i en la mateixa línia –ja incorporada Montesa–, el primer volum dels *Curiae Montesiae* (hui perdut) recollia una carta datada el 2-X-1593 que ordenava al prior de Montesa l’elaboració d’un llibre de cantoria: “Índice de lo que se contiene en los libros de registro de cédulas reales y acuerdos de los consejos de Aragón y de las Órdenes” AHN, *OOMM*, lib. 538-C.

¹⁸⁵ En eixe sentit, és possible que un dels llibres en qüestió fos el conservat hui a l’arxiu amb la signatura 677-C: “Difinicions de cavallers y freyles de la orde de Montesa y Sant Jordi de Alfama. Difinicions dels de la familia del illustre señor lochtinent general de Montesa y casa del Temple. Difinicions de ànimes y nominacions de albacehes particulars de cavallers y freyles de Montesa” [1599-1739]. Complementari d’aquest llibre hi ha un feix de documents amb el títol “Difiniciones de los albaceas generales de la orden de Montesa de los bienes de almas de sus cavalleros y freyles”, dins AHN, *OOMM*, leg. 2388.

¹⁸⁶ AHN, *OOMM*, llibres 811 a 815-C.

¹⁸⁷ FONSECA, Carlos i GORDON, Jordi, “Desaparecen del Archivo Histórico dos libros valorados en mil millones. Dos libros manuscritos de ls Orden de Montesa, valorados en mil millones de pesetas, han sido

Malgrat tot, es conserven els llibres de cantoria restants¹⁸⁸. Els tres es troben en bon estat de conservació i són perfectament llegibles. A més, cas d’haver hagut problemes d’oxidació de tintes, ja van ser resolts a finals del segle XVIII per l’arxiver fra José Pera de Viu¹⁸⁹, el qual es va prendre la molèstia de copiar als marges o bé en altres fulls del llibre les parts de text que no es podien llegir. Per acabar, Pera va completar els llibres afegint els corresponents índexs.

Un altre dels llibres *registre* que hem utilitzat ha estat el 816-C¹⁹⁰. Consta de 589 pàgines relligades i enquadernades en pergamí, amb un índex previ a càrrec de Pera de Viu. Conté llistats de membres impresos i manuscrits –alguns, de mà de fra Hipólito de Samper–, *curricula* de religiosos, relació dels registrats als distints llibre de cantoria, memòries diverses sobre cavallers i religiosos, documentació sobre provisió de comandes, etc. És molt interessant i pot cobrir –en part– la informació dels llibres de cantoria perduts, ja que moltes vegades i segons s’indica, el que fa és copiar d’aquells llibres.

Altres relacions de cavallers i religiosos amb les que comptem, incloses les impreses comentades abans, serien les següents:

robados del Archivo Histórico Nacional. Cultura calla y oculta otros sabotajes ocurridos en el centro”; *Tiempo*, nº 601 (8 de novembre de 1993), pp. 52-54.

¹⁸⁸ “Libro I de Cantoría”: AHN, *OOMM*, sign. 811-C; “Libro II de Cantoría o registro del Sacro Convento de Montesa, autorizado de orden del señor Maestre por el cantor mayor. De 1578 a 1648”: *ibidem*, sign. 812-C; “Libro IV de Cantoría o registro del Sacro Convento de Montesa, autorizado de orden del señor Maestre por el cantor mayor. De 1608 a 1623”: *ibidem*, sign. 814-C.

¹⁸⁹ Va ingressar com a religiós de l’orde de Montesa el 29 de juliol de 1770 (AHN, *OOMM*, lib. 817-C, f. 7). El 8 d’abril de 1783 va ser nomenat arxiver de l’Orde, càrrec que venia ocupant –de fet–, anys abans, per les ocupacions de l’anterior arxiver, fra Manuel Climent. La seua tasca al front de l’arxiu va ser molt fructífera, com demostren hui moltes notes manuscrites del mateix Pera a distints registres. En 1794 fra José va ser nomenat rector de Benicarló i en 1811 de Sueca, on va faltar l’11 de maig de 1826; DÍAZ, E., “Les *Memorias históricas y jurídicas...*”, pp. 9-10.

¹⁹⁰ Amb lletra de Pera de Viu, al títol consta: “Catálogos i memorias de las personas de hábito en la Orden de Montesa i de algunas de las otras órdenes militares. Se hace mención de las personas de Orden desde la fundación hasta últimos del siglo 17”.

Quadre 1

Relacions de membres de Montesa (1591-1697)

<i>Any</i>	<i>Font</i>	<i>Observacions</i>
1591	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, p. 411	Manuscrita
1593	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, pp. 560-574	Manuscrita
1595	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, pp. 193-194	Manuscrita
1608	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, pp. 203-208	Manuscrita
1624	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, p. 412-417	Manuscrita. Montesa, Santiago, Alcántara, Calatrava i Sant Joan
1632	<i>Libro de las visitas, capítulos generales, bullas...</i> , BN, ms. 845	Manuscrita
1644	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, pp. 200-202	Manuscrita
1646	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, pp. 195-199	Manuscrita
1650	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, p. 356	Manuscrita
1651	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, pp. 283-290	Manuscrita. Montesa, Santiago, Alcántara i Calatrava
1653	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, pp. 519-525; BSM, sign. 6837 (15)	Impresa
1674	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, pp. 526-527; BN, sign. R/39090(5), també en <i>Biblioteca Digital Hispánica</i>	Impresa
1680	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, pp. 171-180	Manuscrita
1680	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, p. 529; BN, mss. 6588	Impresa. Sols cavallers.
1683	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, pp. 181-192	Manuscrita
1683	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, p. 528	Impresa
1684	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 816-C, pp. 530-536	Impresa
1689	Arxiu Municipal de Montesa; BN sign. VE/142/26	Impresa, edit.
1692	BSM, sign. 6837 (16)	Impresa
1697	“Arancel de las personas de la Orden...”, RAH, <i>CSC</i> , leg. 7, carpeta 17, nº 5	Manuscrita, autògrafa de fra Hipólito Samper

2.1.2. *Partium, Curiae i Registros de Maestres*

L'altre bloc fonamental per a l'estudi dels membres de Montesa són els registres anomenats *Partium Montesiaie, Curiae Montesiaie* i *Registros de Maestres*.

El *Partium*, amb la seua continuació denominada *Registros de despachos de partes*, és un conjunt format per 31 llibres, que s'inicia en 1592 i acaba en 1912¹⁹¹. A banda de l'índex particular de cada exemplar, hi ha un llibre índex de tots els volums, que detalla el contingut de cadascun d'ells fins octubre de 1758 i que fou elaborat per l'arxiver montesià fra José Ramírez a instàncies del *Consejo de las Órdenes*¹⁹².

Aquests llibres contenen gran part de la documentació generada pel *Consejo de Aragón*¹⁹³ com a consell particular de l'orde de Montesa i recullen –bàsicament– les concessions fetes en favor dels membres de l'Orde i dels que pretenien ingressar en ella: comunicacions de la mercè d'hàbit, nomenament d'informants, ordres per a prendre els hàbits, llicències per a professar, títols de comanadors, companyons, beneficiats, rectors de les parròquies, etc, és a dir, qualsevol càrrec a exercir dins l'Orde –amb algunes excepcions puntuals– de la qual el rei era l'administrador. També s'inclou algun text

¹⁹¹ Llibres 545-C a 565-C [8-XII-1592 a 26-V-1723], llibres 514-C a 521-C [3-VI-1723 a 14-IV-1828], llibre 1399 [14-V-1828 a 26-IV-1912]. Vegeu ÁLVAREZ-COCA GONZÁLEZ, Mª Jesús, “La Orden de Montesa: una jurisdicción especial en el Antiguo Régimen. Aproximación a la organización de la documentación judicial del Archivo Histórico Nacional”, en *La administración de justicia en la Historia de España. Actas de las III Jornadas de Castilla-La Mancha sobre la investigación en Archivos*, Archivo Histórico Provincial de Guadalajara, 1997, Guadalajara, Junta de Comunidades de Castilla la Mancha, 1999, pp. 485-486.

¹⁹² D'aquest índex hi ha dues còpies, a les signatures 566-C i 567-C de l'AHN. Una d'elles s'havia de conservar a Madrid, a la secretaria del *Consejo de las Órdenes*, i l'altra al Sacre Convent de Montesa a València. Dits índexs, a càrrec de l'arxiver fra Josep Ramírez, van costar 750 rals de billó, quantitat que l'arxiver sol·licità i obtingué en 1760: AHN, *OOMM*, leg. 3735, c. 1. En 1771, un dels índexs del *Partium* i un altre del *Curiae* estaven a la llibreria del Sacre Convent, a València, a la secció de *Libros Prohibidos o reservados*. A més, a l'inventari de dita llibreria, l'arxiver de l'època –fra José Ramírez– va fer constar: “Curiae Montesiaie lo tiene el lugarteniente general Angulo”: MATEU IBARS, Josefina, *La librería de la orden de Montesa en el siglo XVIII*, Madrid, CSIC, 1974, pp. 212-213 i 216, núms. 1134 i 1135; també “Bibliothèque du convent de Montesa a Valence. 1773”: ANP, cartón 19, dossier 3.

¹⁹³ Tot i que el seu nom oficial és en castellà, hem optat per la seua traducció a la nostra llengua a partir d'ara pel fet d'administrar també territoris de llengua catalana.

adreçat als pobles del senyoriu, al virrei de València, als bisbes dels territoris montesians, etc.

A partir de la supressió del Consell d'Aragó en 1707, la sèrie continua via *Consejo de Órdenes*, però amb les mateixes competències que tenia l'assessor general de Montesa en l'època foral, és a dir, sense la intervenció dels altres membres del d'Órdenes, doncs no podien exercir jurisdicció espiritual sobre Montesa, situació que no va canviar fins la mort del darrer assessor en 1738 i l'obtenció de la corresponent butlla suprimint el càrrec i lliurant dita jurisdicció a l'organisme en qüestió¹⁹⁴. La majoria dels documents estan redactats *in extenso* i apareixen als textos les signatures dels membres del *Consell d'Aragó* amb el tradicional “yo, el Rey” del monarca, o sols la indicació d'haver signat en el seu dia els originals el rei, l'assessor general de Montesa i el secretari.

Aquestos registres són fonamentals per a conèixer els qui van anar incorporant-se en l'Orde a partir de la incorporació, doncs el seu pas per la institució apareix reflexat documentalment d'alguna manera o altra.

A més, són registres que continuen d'alguna forma els d'època maestral –almenys per a part de l'etapa de govern del mestre Borja–, com podem vore al llibre registre de documents lliurats per dit mestre¹⁹⁵, i com quedà també reflectit pels mateixos arxivers de Montesa en incloure l'índex del llibre en qüestió quan elaboraren els corresponents índexs del *Partium*¹⁹⁶.

Pel que fa a la sèrie *Curiae Montesiae*, consta de 9 llibres¹⁹⁷, un més si comptem el volum d'índex elaborat per fra José Ramírez¹⁹⁸. Amb tot, falta el volum primer, que

¹⁹⁴ La butlla en qüestió, lliurada el 22-V-1739 pel papa Climent XII, en VILLARROYA, J., *Real Maestrazgo...*, cit., vol. II, pp. 123-128, en llatí. Una còpia en pergamí, amb traducció al castellà en AHN, OOMM, leg. 3734, c. 1; un altre exemplar en castellà en ÁLVAREZ de ARAUJO y CUÉLLAR, Ángel, *Recopilación histórica de las cuatro órdenes militares de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Establecimiento tipográfico de R. Vicente, 1866, pp. 141-145.

¹⁹⁵ AHN, OOMM, lib. 544-C, amb documentació lliurada per Pedro Luis Galcerán de Borja des del 26 de desembre de 1579 al 19 de març de 1592.

¹⁹⁶ AHN, OOMM, libs. 566-C i 567-C.

¹⁹⁷ Llibres 529-C a 537-C [17-VIII-1600 a 25-IX-1742]; vegeu ÁLVAREZ-COCA, M^a. J., “La Orden de Montesa: una jurisdicción especial...”, cit., pp. 484-485.

¹⁹⁸ Amb tres còpies: AHN, OOMM, libs. 538-C, 539-C, i 540-C.

recollia la documentació lliurada entre 1593-98. D'aquell llibre perdut existeix còpia d'alguns documents a la *Real Academia de la Historia*¹⁹⁹ i als *Archives Nationales de Paris*²⁰⁰.

El contingut dels *Curiae* és semblant als registres de *Partium*, però amb més documentació relacionada amb els eclesiàstics de l'Orde i els seus nomenaments al front de les parròquies del senyoriu.

Finalment els llibres anomenats *Registros de Maestres*, amb 11 llibres per al període 1610-1756²⁰¹, contenen correspondència del lloctinent amb el rei, del rei amb el lloctinent, Consell d'Aragó, assessor general, etc, que tracta assumptes de govern, propostes al monarca, ternes per als distints càrrecs de l'Orde, etc.

2.1.3. Expedients de cavallers i religiosos

La consulta dels expedients de cavallers i religiosos de Montesa ha estat el darrer gran bloc documental objecte del nostre estudi²⁰².

A hores d'ara, l'AHN conserva un total de 753 expedients de cavallers –probablement un menys²⁰³–, la cronologia dels quals abarca els anys 1555-1930²⁰⁴. Expedients de

¹⁹⁹ I còpies de fra Hipólito de Samper: RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 64v-72.

²⁰⁰ En concret són còpies dels folis 177v al 185, on tracta dels pactes del mestre Borja amb el rei per a renunciar al Maestrat: AHN, OOMM, lib. 538-C (índexs dels *Curiae Montesiaie*).

²⁰¹ Llibres 838-C a 840-C [1610-1640]; 576-C [1640-1659]; 841-C a 843-C [1640-1678]; 742-C [1678-1689]; 844-C [1680-1689]; 845-C a 846-C [1724 a 1756], amb dades complementàries a la sèrie “cartas reales originales dirigidas al lugarteniente”, vegeu ÁLVAREZ-COCA, M^a. J., “La Orden de Montesa: una jurisdicción especial...”, cit., pp. 477-478.

²⁰² Vegeu al respecte ÁLVAREZ-COCA GONZÁLEZ, Mª Jesús, “La concesión de hábitos de caballeros de las Órdenes Militares: procedimiento y reflejo documental (s. XVI-XIX)”, *Cuadernos de Historia Moderna*, n° 14 (1993), pp. 277-297.

²⁰³ Al llistat d'expedients de Montesa disponible a PARES consta, entre la relació dels de Montesa, el corresponent a Claudio José Fernández Prada dins l'expedient per a Alcántara del seu nebot Antonio José Fernández: AHN, *caballeros Alcántara*, moderno 189. No ens consta que Claudio José arribés a ingressar en Montesa –almenys de moment–, encara que se li van fer les informacions per a l'hàbit, segons podem vore a l'expedient ressenyat, disponible a internet. També hi consta un *expedientillo* relatiu a aquest

cavallers reprobats se'n conserven dos, *expedientillos* 306²⁰⁵, i pel que fa als religiosos 356, a més dels 13 realitzats a frares *legos* o barbuts, com podem vore al quadre següent:

Quadre 2

Expedients de cavallers, religiosos, barbuts i matrimonis

	<i>Totals conservats (1555-1930)</i>	<i>Perduts</i>	<i>Ingressos totals</i>	<i>% perduts</i>	<i>Per al període estudiat (membres vius en 1592 i ingressos fins a Carlos II)</i>	<i>% respecte existents</i>
Expedients de cavallers	753	41	794	5%	429	57%
Expedients reprovats	2				2	
Expedientillos	306					
Expedients de religiosos	356	37	393	10%	168	47%
Expedients de barbuts	13	17	30	57%	8	61%
Expedients de casaments	209					
Totals:	1639					

personatge per a l'any 1813, leg. 108, nº. 9432, però no per a Santiago, sinò per a Montesa, com de forma equivocada recull la guia: *Archivo Histórico Nacional, Sección de Órdenes militares: Índice de expedientillos y datas de habito de caballeros en Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Ministerio de Educacion y Ciencia, Servicio de Publicaciones, 1976, p. 205. Més dades sobre el personatge –per exemple–, en LOHMANN, G., *Los americanos en las Órdenes...*, cit., vol. II, pp. 242-243, i LIRA MONTT, José Luis, “La beca de colegial en los colegios mayores y seminarios reales de América como acto positivo de nobleza”, *Hidalguía*, nº 298-299 (2003), p. 321. No consten tampoc al llistat en xarxa disponible a PARES els dos expedients de Montesa reprobats, sign. R1 i R2, que curiosament corresponen a dos personatges que sí van ser cavallers de Montesa: Jerónimo Frígola i Pedro Luis Garcia de Ursinos.

²⁰⁴ Les referències, disponibles en xarxa en PARES. No s'hi troba –en canvi–, la relació dels 13 expedients de barbuts que es conserven, per a la qual cosa hi ha que acudir al catàleg imprès de PÉREZ, M^a. Á., i COUTO, M^a. D., *Pruebas para el ingreso de religiosos...*, cit., pp. 223-224.

²⁰⁵ El terme “expedientillo” va ser utilitzat per l’AHN, al *Consejo de las Órdenes* es coneixia amb el nom d’expedient de cavaller, vegeu al respecte ÁLVAREZ-COCA, M^a. J., “La concesión de hábitos de caballeros...”, cit., p. 289, nota 52. També ARCHIVO HISTÓRICO NACIONAL, *Sección de órdenes militares: Índice de expedientillos y datas de hábito...*, cit., amb dades sobre Montesa a partir de 1746.

Com veiem, malgrat els distints trasllats de la documentació –castell de Cervera, Montesa, València, Madrid–, terratrèmols, guerres, etc, a hores d'ara es conserven un gran nombre d'expedients, essent les pèrdues, en proporció, poques, excepte en el cas dels religiosos barbuts.

A més, pot seguir-se la trajectòria d'aquest bloc documental a través de diversos índexs, redactats un al segle XVI i altres tres al XVIII, cosa que ens permet determinar en alguns casos –de forma aproximada– quan es produïren les pèrdues²⁰⁶.

2.1.4. Altres

A banda dels blocs documentals comentats –llibres de cantoria, registres de mestres *partium* i *curiae*, expedients de membres i casaments–, s'han consultat els textos següents de la mateixa secció d'ordes militars:

Llibres:

<i>Registre de documents del mestre Borja</i>	544-C (anys 1579-1592)
<i>Memorias históricas y jurídicas...</i> (Pera de Viu)	590-C

²⁰⁶ Visita realitzada al castell de Montesa per fra Juan Ferrer i fra Baltasar Primo els dies 2 al 10 de setembre de 1595, en l'inventari de l'arxiu: ARV, *Protocolos Notariales*, sign. 1175, sense foliar; "Índice de caballeros, religiosos y casamientos desde 1709 a 1739 que figuran en el archivo de Montesa, por Manuel Clavería Anda": AHN, *OOMM*, Ind. n.º. 202; "Index y registro de las informaciones que paran en el Real Convento y Archivo de Montesa de tiempo de el señor maestro don Pedro Luys Galcerán de Borja, empezando las primeras desde el año 1555 en adelante con apercibimiento que de otro señor Maestro no se hallan ningunas": AHN, *OOMM*, Ind. n.º. 193 (amb relació d'expedients de 1555 a 1715); "Yndice alfabético de las ynformaciones de los freiles caballeros, clérigos i barbudos de la militar Orden i Caballería de Santa María de Montesa y San Jorge de Alfama y de las señoras para casar con los caballeros de la misma, custodidas (*sic*) en su Archivo General del Sacro Convento de Valencia": AHN, *OOMM*, Ind. n.º. 192 (amb relació d'expedients de 1555 a 1792). A partir de 1716 els expedients de proves restaren en poder de la secretaria del *Consejo de las Órdenes* fins que foren reclamats, a finals de segle, per l'arxiver de Montesa fra José Pera de Viu. En conseqüència, el 18 de març de 1793 van ingressar en l'arxiu del Sacre Convent de Montesa a València 242 informacions de proves d'hàbit i casaments, amb documents de 1709 a 1739 i 1746 a 1792: JAVIERRE, A. L., *Privilegios reales de la Orden de Montesa...*, *cit.*, pp. 105-106.

<i>Difinicions de cavallers y freyles de la Orden...</i>	677-C (anys 1599-1739)
<i>Libro-catálogo II. De las personas de la Orden...</i>	817-C (anys 1729-1817)
<i>Libro de depósitos para las pruebas [...] de religiosos...</i>	873-C (anys 1746-1804)
<i>Libro de depósitos para las pruebas de freyles clérigos...</i>	874-C (anys 1816-1817)
<i>Edad, ancianidad y méritos de los religiosos...</i>	818-C (anys 1700-1815)
<i>Libro de entierros...</i>	853-C (anys 1732-1848)
<i>Observaciones a la Montesa Ilustrada (Pera de Viu)</i>	1273-C
<i>Bullarium Ordinis Militiae Sanctae Mariae Montesia</i>	2051
Altres llibres: 678, 848, 851, 882, 883, 884, 885, 1437	

Lligalls:

2157-2158, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165-2166, 2174, 2193, 2194, 2195, 2355, 2381, 2382-2383, 2388, 2389, 2390, 3528, 3711, 3715, 3718, 3719, 3720, 3721, 3736, 3737, 4115, 4122, 6563

Altres documents de l'AHN:

Consejos, libs. 1894, 2029,

Sección Nobleza, Archivo de los Condes de Bornos, c. 373, d. 8

2.2. Real Academia de la Historia

Una altra part de documentació que podria completar la que es conserva a l'AHN s'hi troba hui als fons de la col.lecció *Salazar y Castro* de la *Real Academia de la Historia*. A l'acadèmia des de l'any 1850, dit fons consta de més de 78.000 documents, amb instruments de descripció redactats per Baltasar Cuartero Huerta i Antonio de Vargas-Zúñiga publicats entre 1949-79 en 49 volums²⁰⁷, disponibles també en pdf a la web de la RAH²⁰⁸.

²⁰⁷ Per als ordes militars, cal consultar –en particular–, el volums XXII, XXIII i XXIV, i en menor mesura, el XLVII.

²⁰⁸ <http://www.rah.es/> Hi ha també un buscador de la col.lecció *Salazar* a la direcció d'internet www.snae.org

Entre aquests documents hi ha textos autògrafs de fra Hipólito de Samper –el gran cronista montesià–, mort a Madrid en 1700 i soterrat molt a prop de la *Real Academia*, a la desapareguda església de l’Hospital de Montserrat. En morir don Hipólito, part de la documentació que conservava va passar al seu amic, el cronista don Luis de Salazar i Castro, que la deixà posteriorment al monestir de Montserrat del carrer San Bernardo, a Madrid. Després de la desamortització de 1835, els fons anaren a parar a la *Real Academia*, on es conserven precisament hui junt a l’última *morada*²⁰⁹. Cal mencionar –entre altres–, els manuscrits originals de les *Décadas nobles de la cronología montesiana*²¹⁰, genealogies de montesians, impresos, etc, amb els quals hem pogut anar cobrint alguns dels buits de la documentació de Montesa custodiada a l’AHN. La documentació consultada a la RAH, dins la col·lecció *Salazar y Castro*, ha estat la següent:

Llibres:

I-2, I-3, I-4, I-6, I-7, I-9, I-12, I-13, I-24, I-26, I-27, I-42, I-44, I-49, I-50, I-51, I-52, E-59, T-45, T-49, T-58, B-36, D-19, D-21, D-26, D-27, D-28, D-30, D-33, D-35, D-46, D-49, D-63, E-5, E-14, E-19, E-59, F-6

Lligalls:

nº 7, carpeta 16, nº 13; carpeta 17, nº 5, carpeta 14, nº 6, carpeta 13, nº 1

nº 8, carpeta 1, nº 13, carpeta 2, carpeta 3, nº 1, carpeta 13, nº 15, carpeta 13, nº 11

nº 11, carpeta 15, nº 6 i 7

²⁰⁹ “aviendo Samper dicho esto, devemos creer que él tenía noticia de este mayorazgo, i assí devemos buscarle en sus papeles, parte de los quales paran en la librería manuscrita de D. Luis de Salazar i Castro, i ya sabe Vm. que ésta se conserva en esta corte, en el Monasterio de Nuestra Señora de Monserrate”: carta de Gregorio Mayans a Manuel Roda, 3-V-1749, en *Gregorio Mayans y Siscar. Epistolario X, Mayans con Manuel Roda y Conde de Aranda*, transcripció, estudi preliminar i notes per Antonio Mestre Sanchis, Oliva, Ajuntament, 1990, p. 71.

²¹⁰ O –proposta més elaborada– “Décadas nobles de la cronología montesiana o dýptica heroyca de fastos militares o catálogo de todos los hijos que ha tenido el ínclyto orden de Nuestra Señora de Montesa y San George de Alfama, con los puestos y empleos que tuvieron dentro y fuera de la Religión, formadas o [blanc]. Desde su fundación hasta oy, por el dotor Hippólyto de Samper, prior de San George, de el Consejo de S. M, y asesor de bayle general de la ciudad y reyno de Valencia”: AHN, *OOMM*, leg. 7036, nº 46.

nº 12, carpeta 2, nº 2 (antic nº 4) nº 3 (antic nº 5), carpeta 7, nº 4 (antic nº 19)

nº 18, carpeta 5, nº 14, carpeta 9, nº 17 i 17 bis

nº 24, carpeta 1, nº 3

nº 39, carpeta 4, nº 24 (antic nº 24)

2.3. Biblioteca Nacional de España

A banda d'algunes consultes bibliogràfiques puntuals, alguns aspectes concrets els hem pogut solventar des de la consulta dels manuscrits següents²¹¹:

BELTRÁN, frey Miguel, *Libro de las visitas, capítulos generales, bulas apostólicas otras cosas tocantes a la orden de Montesa...*, BN, mss. 845

Altres manuscrits:

2688, 2731, 2692, 3539 i 6588, els dos primers disponibles en la *Biblioteca Digital Hispánica*.

2.4. Arxiu de la Corona d'Aragó

Dipositari de la butlla original de fundació de l'orde de Montesa, l'Arxiu de la Corona d'Aragó conserva documentació sobre Montesa dispersa, majoritàriament als fons del Consell d'Aragó. En general la informació que es pot trobar és complementària de la que hem obtingut a l'AHN, exceptuant casos concrets com per exemple el fons Conde de Sástago que s'hi troba a la secció *Diversos* de l'arxiu, amb dades puntual sobre alguns montesians. La documentació consultada a l'efecte ha estat la següent:

²¹¹ Cfr. *Inventario general de manuscritos de la Biblioteca Nacional*, vols. 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11 i 13, disponible en pdf a la web de la BN: www.bne.es

Consell d'Aragó

Lligalls 242, nº 28; 265, nº 141; 269, nº 86; 275, nº 48; 657, nº 87, 88, 658; nº 110; 659, nº 13, 14 (1, 4, 5, 8, 9, 17, 19, 20); 662, nº 14; 707, nº 86; 864, nº 277; 865, nº 2, 96; 867, nº 82, 85, 139; 870, nº 288; 876, nº 50; 883, nº 164; 887, nº. 167, 170, 223; 888, nº 7, 14, 165, 172, 229; 889, nº 21, 66, 101, 130, 202, 232, 240; 891, nº 51, 174; 892, nº 27, 28, 70, 101; 907, nº 23; 941, nº 208; 1355, nº 29.

Registres de reial càmara

Diversorum, nº 187, ff. 298v a 301v

2.5. Archives Nationales de Paris

Els *Archives Nationales de Paris* conserven alguns documents sobre l'orde de Montesa, majoritàriament sobre assumptes de govern i jurisdicció durant la segona mitat del segle XVIII, amb textos signats pels arxivers montesians fra José Ramírez i fra José Pera de Viu. A més, compten amb impresos –alguns d'ells ben coneguts–, i un inventari de la biblioteca del Sacre Convent, entre altres papers valuosos²¹².

Per al nostre treball s'han fet servir els documents següents:

Bibliothèque du convent de Montesa a Valence 1773: ANP, cartón 19, dossier 3

Noticias sobre la renuncia del Maestrazgo de Montesa: ANP, AB XIX 568, 17, 1

Nómina de los cavalleros de la Orden...[1796]: ANP, AB XIX 568, 17, 2

²¹² Tota aquesta documentació ens ha sigut facilitada pel professor Rafael Benítez, a qui volem testimoniar el nostre agraïment. Sobre el fons en qüestió pot vore's BENÍTEZ SÁNCHEZ-BLANCO, Rafael, "El fondo mayansiano en la *Collection Tiran* de los *Archives Nationales de Paris* (Cartas, tratados, biblioteca)", *Saitabi*, nº 58 (2008), pp. 347-365.

2.6. Arxiu del Regne de València

L'Arxiu del regne de València és el més important dipòsit –després de l'AHN– de documentació sobre Montesa. Com hem dit, els lligalls corresponents –dins la secció de Clero d'eixe arxiu– ja van ser catalogats en el seu dia per Vicent García Edo; alhora, els llibres sobre la institució s'hi troben dins la mateixa secció i comptem amb els corresponents instruments de descripció. Tot i això, la documentació que podem trobar a l'ARV sobre els frares i cavallers montesians és dispersa, doncs la part corresponent als membres es conserva, com hem vist, a Madrid. Amb tot, cal tindre en compte la secció de protocols notarials, on circumstancialment podem trobar informació sobre membres de l'Orde als registres dels notaris que treballaren per a la institució o als qui tractaren amb certes cases nobiliàries, com per exemple la casa de Faura²¹³.

A l'efecte, hem fet ús de la documentació següent:

Secció de Clero

-llibres: 583, 1592, 2546 i 2557

-lligalls: 879, caixa 2312
889, caixa 2340-42
931, caixa 2460
946, caixa 2504-2505

Secció de Protocols Notarials

Signatures 10, 12, 17, 18, 19, 204, 214, 215, 1172, 1773, 1175, 1950, 1953, 1955, 1959, 1960, 1962, 2033, 2034, 2036, 2037, 5231, 6934

²¹³ CATALÁ, J. A., *Aproximación al estudio de la clase nobiliaria: la Casa de Faura...*, cit., p. 173.

2.7. Arxiu General i Fotogràfic de la Diputació de València

El conegut pels investigadors de València com Arxiu de la Diputació, compta entre els seus fons amb els de la família de la duquessa d'Almodóvar, Josefa Dominga Català de Valeriola, una aristòcrata que a banda del títol ducal castellà comptava també amb els de marquesa de Nules, comtessa d'Alcúdia i baronessa d'Estivella i Xaló, entre altres²¹⁴. Això la feia emparentar amb alguns llinatges relacionats amb l'orde de Montesa, com per exemple els Català de Valeriola, Blasco, Cardona o Castellví²¹⁵, amb la qual cosa la documentació que sobre eixes famílies conserva l'arxiu de la corporació provincial ens pot servir d'ajuda. En conseqüència, hem fet ús de la següent:

Fons duquessa d'Almodòvar, secció família

sign. e.1.1., caixes 1 a 5

sign. e.1.1., llibres 9 i 10

2.8. Biblioteca Històrica de la Universitat de València

Dipositària hui de part de la biblioteca del Sacre Convent de Montesa, amb més d'un miler de llibres procedents de la llibreria montesiana²¹⁶, l'accés al seu fons ha estat fonamental.

A més de la consulta dels seus registres via internet, és d'agrair la digitalització i col·locació en xarxa de part dels seus fons sobre Montesa, disponibles a través de *Somni* –col·lecció digital de fons històric de la Universitat de València–.

²¹⁴ GARCÍA GÓMEZ, Amparo (*et alii*), *Guía del archivo de la Excma. Diputación Provincial de Valencia*, València, Direcció General de Patrimoni Cultural, 1990, p. 185.

²¹⁵ Foren cavallers de Montesa –entre altres–, l'avi patern de la duquessa, Joaquín Català (1717) i els rebesavis Otger Català de Valeriola (1656) i Felipe de Castellví (1623).

²¹⁶ MATEU, J., *La librería de la orden de Montesa...*, cit., p. 13, nota 15. S'ha ocupat recentment de la llibreria de Montesa MESTRE SANCHIS, Antonio, "La biblioteca de la orden de Montesa y la Ilustración valenciana", en *Mayans y la cultura valenciana en la España del siglo XVIII*, València, Ajuntament d'Oliva, 2010, pp. 345-380.

2.9. Arxiu Històric de la Universitat de València

Aquest arxiu conserva part de documentació de la família Cardona, gràcies a la donació denominada “Carme Fortuny i de Ruesta i Salas”, realitzada per Francesc de Paula Barceló i Fortuny.

Conserva documentació relacionada amb alguns Cardona montesians –Francisco Cardona, Pascual Cardona, José Cardona...– i d’altres cavallers vinculats amb la família –Alejandro Vidal de Blanes, Bernabé Nunyes, Jerónimo Brizuela–, així com part de la correspondència privada del sotsclauer de Montesa Felipe Vives de Canyamàs, documentació que es pot completar amb la consulta del *fons Cardona* de la Biblioteca de Catalunya²¹⁷.

2.10. Arxiu de Protocols del Patriarca de València

A l’igual que l’ARV, el més gran dipòsit valencià de protocols –el del col·legi de *Corpus Christi* de València–, compta també amb els fons d’alguns notaris que treballaren o bé per a l’orde de Montesa o per als membres que ingressaren en ella. A l’efecte, en acudir a l’inventari corresponent²¹⁸, podem localitzar els llibres dels notaris que circumstancialment recolliren dades d’algun dels nostres cavallers, dels quals hem obtingut informació a les referències següents:

signatures: 5189, 8336, 15345, 16821, 17664, 20686, 23130

²¹⁷ Cfr. *Inventari del fons Francesc de Cardona*, Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 2006, recuperat de <http://www.bnc.cat/> [25-VI-2012]. Sobre els dos fons de la família Cardona a València i Barcelona LLORENS SAMSÓ, Joan, “Més fonts documentals sobre el plet de Veragua”, *Bulletí del Centre d’Estudis Colombins*, n° 46 (2009), pp. 24-28. Sobre el de Barcelona –a més–, MARQUÉS, Josep M., “L’arxiu de Francesc de Cardona i la seva família valenciana al segle XVII”, *Analecta Sacra Tarraconensia*, vol. 71 (1998), pp. 21-38.

²¹⁸ ANDRÉS ROBRES, Fernando (*et alii*), *Inventario de fondos notariales del Real Colegio Seminario de Corpus Christi de Valencia*, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1990. A l’AHN es conserva a la secció de llibres d’*Órdenes Militares*, sign. 636-C, un baldufari que podria correspondre als notaris Joan Roig o Jaume Roig, ambdós amb protocols a l’ARV i al col·legi del Patriarca, i amb una cronologia que abasta els anys 1669 a 1689.

2.11. Arxiu Històric Municipal de València

A l'Arxiu Històric Municipal de València s'han obtingut dades puntuals d'alguns personatges de Montesa. Amb tot, cal tindre present que aquest arxiu conserva 10 llibres de graus de la Universitat de Gandia (signatures g-1 a g-10), on pot haver informació sobre els religiosos montesians que obtingueren els seus graus acadèmics a la universitat jesuïta, nombrosos al segle XVIII.

D'altra banda i al mateix edifici de l'arxiu –abans palau dels comtes de Cervelló–, es conserva la Biblioteca Serrano Morales, amb una interessantíssima col·lecció d'impresos sobre l'orde de Montesa i alguns manuscrits, fàcilment localitzables a través d'internet²¹⁹.

Les referències consultades a l'Arxiu Històric Municipal han estat les següents:

Llibres de graus de la Universitat de Gandia, sig. g-4.

Gremis. Procesos. Caixa 2, núm. 11.

2.12. Arxiu Diocesà de València i arxius parroquials

L'Arxiu Diocesà de València conserva un curiós llibre on es recullen els matrimonis i alguns baptismes de nobles de la ciutat de València. Amb el títol que algú li posà de *Llibre de la Noblea de València. Recull dels desposoris de diverses parròquies de València fet per un beneficiat de Sant Esteve*, anota els matrimonis realitzats pels nobles valencians a les parròquies de Sant Esteve, Sant Salvador, Sant Bartomeu, Sant Tomàs, Sant Martí, Sant Nicolau, Sant Andreu, la Santa Creu, Santa Caterina, Sant Joan del Mercat i Sant Llorenç des de mitjan segle XVI fins a finals del XVII. A més, recull els baptismes realitzats a Sant Andreu²²⁰ i els de la parròquia de Sant Esteve fins a 1722²²¹.

²¹⁹ Per accedir-hi, cal entrar a la web de l'Ajuntament de València: <http://www.valencia.es>. L'aplicació permet també la consulta del fons antic dipositat a la Biblioteca Municipal Central i l'Hemeroteca, on es conserva més documentació sobre Montesa.

²²⁰ Anys 1556-1679, ff. 78-86.

²²¹ Anys 1542-1722 (amb dos partides de 1723), ff. 87-136.

Tenint present la pèrdua d'arxius a la capital, és doncs un llibre valuós²²².

L'últim i darrer bloc consultat el formarien els arxius parroquials. En tots ells s'ha fet ús dels registres sacramentals, a fi de poder localitzar l'espai cronològic vital d'alguns personatges a través de les corresponents partides de bateig i defunció, completades en alguns casos amb els enllaços matrimonials.

A l'efecte ens hem cenyit bàsicament a l'arxidiòcesi de València, degut al percentatge de membres nascuts a l'actual *província* de València. Cal tindre present que alguns dels arxius parroquials de la diòcesi compten amb còpia digitalitzada a l'Arxiu Diocesà de València, cosa que permet consultar els fons amb més facilitat, projecte –com el de la publicació de catàlegs dels distints arxius²²³–, que coordina el doctor Xavier Serra Estellés.

Els arxius parroquials consultats a l'efecte han estat doncs, els d'Agullent, Aldaia, Énguera, Carcaixent, Meliana, Montaverner, Moixent, Ontinyent, Vallada, València – Sant Esteve– i Xàtiva –col.legiata–.

²²² Va ser exposat a l'església de Sant Esteve de València a la mostra *La glòria del barroc*, vegeu al respecte la fitxa corresponent de la peça, a càrrec de Juan Ignacio Pérez Giménez, en AAVV *La gloria del barroco* (catàleg de l'exposició), València, Generalitat, 2009, pp. 302-303.

²²³ Dins la sèrie *Monumenta Archivorum Valentina* de publicacions de la Facultat de Teologia Sant Vicent Ferrer de València, compta fins ara –juny de 2012– amb 11 volums. Més informació sobre els arxius valencians en CORTÉS ESCRIVÀ, Josepa, PONS ALÒS, Vicent, *et alii*, *Els arxius valencians. Guia bibliogràfica*, València, Generalitat, 2000, 142 pp., disponible també en la web de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques de la Generalitat: <http://dglab.cult.gva.es/>.

II. L'ORDE DE MONTESA: SÍNTESE HISTÒRICA

1. Síntesi d'història de l'orde de Montesa fins la mort del mestre Borja (1592)

1.1. Fundació de l'Orde

Després de l'extinció de l'orde militar del Temple al concili de Vienne (1312), Jaume II d'Aragó va gestionar davant el papat la possibilitat de fundar una nova orde militar. Durant l'estiu de 1311, el rei ja havia enviat una ambaixada a Avignon a fi de tractar amb el papa Climent V sobre el futur dels béns d'aquella Orde.

Els seus desitjos eren clars:

“que ls béns del Temple, qui són en la terra del senyor rey, fossen donats a algun orde de cavalleria fet o faedor, que no consentissen en neguna manera que fossen donats a l'Orde de l'Espital...”²²⁴

El monarca, el que en realitat pretenia, era evitar un desmesurat creixement del poder dels hospitalaris dintre dels seus estats. En efecte, l'assignació dels béns dels templers a l'orde de l'Hospital hagués suposat per a la Corona d'Aragó la creació d'una franja de territori dominat per aquesta Orde, que s'estendria des del litoral fins a terres de Castilla, separant el regne de València d'Aragó i Catalunya²²⁵.

En negar-se el papa a atorgar els senyories templers al propi rei²²⁶, aquest va proposar al pontífex la creació d'una nova orde militar, de caràcter nacional, dotada amb els béns

²²⁴ GARCÍA SANZ, Arcadi, GARCÍA EDO, Vicent, “La importancia del derecho documental en los orígenes de la Orden de Montesa; en BURDEUS, Mª Dolores, REAL, Elena, VERDEGAL, Joan Manuel (eds.), *Las Órdenes Militares: Realidad e imaginario*, Castelló de la Plana, Universitat Jaume I, 2000, p. 33. Sobre la fundació i primers anys de l'Orde comptem també amb el treball de GARCÍA EDO, Vicente, *La Orden de Montesa en tiempos de sus dos primeros maestros (1317-1327)*; tesi doctoral inèdita, València, Universitat de València, Facultat de Geografia i Història, 1990, 2 vols.

²²⁵ GARCÍA-GUIJARRO RAMOS, Luis, “Los orígenes de la Orden de Montesa”, en *Las Órdenes Militares en el Mediterráneo Occidental (siglos XII-XVIII). Coloquio celebrado los días 4, 5 y 6 de mayo de 1983*, Casa de Velázquez, Instituto de Estudios Manchegos, 1989, p. 71.

²²⁶ GUINOT RODRÍGUEZ, Enric, “La fundación de la Orden Militar de Santa María de Montesa”, *Saitabi*, n° XXXV (1985), p. 77.

que templers i també hospitalers posseïen al regne de València. A més, oferia com a seu de la nova orde el castell i vila de Montesa, que eren propietat real.

La finalitat de la nova orde –com exposaria la butlla fundacional– havia de ser la defensa del Regne front els atacs dels musulmans. Jaume II va proposar al pontífex la creació d'una orde d'obediència cistercenca, subjecta al monestir de Gran Selva –situat al nord-est de la ciutat de Tolosa de Llenguadoc, hui pràcticament desaparegut– i filial de l'orde de Calatrava, però amb independència de l'orde castellana.

Els ambaixadors reals, però, no van aconseguir res de Climent V. Però la mort del papa i l'elecció del seu successor, Joan XXII, acabarien facilitant les coses al rei. Així, després de lleugers retocs en la proposta de Jaume II, el 10 de juny de 1317, mitjançant la butlla *Pia matris ecclesiae*, es creava l'orde de Santa Maria de Montesa²²⁷. En conseqüència, van passar a Montesa els béns que tenien les ordes del Temple i de l'Hospital al regne de València. Els hospitalaris van mantenir, no obstant, les possessions que tenien en la ciutat de València i un ràdio aproximat de mitja llegua, que incloïa la vila de Torrent. Per la seua banda, Jaume II, tal com havia promès, va cedir a la nova institució la vila de Montesa, on havia de construir-se el convent de l'orde.

Pel que fa a l'àmbit eclesiàstic i d'acord amb la butlla fundacional, l'Orde havia d'observar la regla de Cister²²⁸. A més, mantindria una peculiar *dobble filiació*: amb Calatrava, que realitzaria visites regulars a Montesa a fi de vetllar pel correcte compliment de la regla monàstica, i amb el monestir català de Santes Creus, encarregat d'elegir el prior del convent de Montesa d'entre els monjos del seu monestir.

²²⁷ Pot consultar-se, per exemple, en SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. I, pp. 17-24; VILLARROYA, J., *Real Maestrazgo...*, cit., vol. II, pp. 1-11. Una edició recent en el treball de GUINOT RODRÍGUEZ, Enric, “La orden de Montesa en época medieval”, *Revista de las Órdenes Militares*, n° 3 (2005), pp. 131-137, disponible en pdf a la web www.museumontesa.com També en aquesta web una traducció al castellà de la butlla, a l'apartat arxiu documental. El pergami original s'hi conserva a Barcelona, a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, *Cancellaria*, butlles, n° 390: GARCÍA, A., GARCÍA, V., “La importancia del derecho documental...”, cit., p. 34, nota 33.

²²⁸ L'orde de Cister va acceptar que se li unís la nova orde de Montesa el 20 de setembre de 1321: SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. I, pp. 127-128.

Les visites de Calatrava a Montesa les havia de realitzar el mestre de dita Orde en companyia de l'abat del monestir de Santes Creus. Cas de no poder acudir dit abat, solia delegar en el del seu monestir filial al regne de València –el de la Valldigna–, però si finalment no podia assistir cap dels dos abats, el mestre de Calatrava podia visitar Montesa ell sol. En conseqüència, l'orde valenciana va ser visitada pels mestres de Calatrava o els seus representants, al llarg de l'Edat Mitjana, en sis ocasions: 1326, 1331, 1353, 1376, 1444 i 1468. Després en 1502, 1524, 1535, 1552, 1556, 1573, 1583 i 1602²²⁹. Resultat d'aquelles visites podien aprovar-se una sèrie d'estatuts o *definicions*, en part complementaris a la regla cistercenca que seguia l'Orde i que regien –almenys teòricament–, la vida quotidiana dels frares i cavallers montesians²³⁰.

Tot i això ambdós lligams, tant amb Calatrava com amb Santes Creus, van desaparèixer al segle XVII: amb l'orde castellana en 1602, en oposar-se Montesa a una visita que

²²⁹ La relació de visites en SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. I, pp. 516-522, on inclou don Hipólito la possessió del senyoriu per Felipe II i la visita *montesiana* de fra Juan Ferrer i fra Baltasar Primo, que nosaltres considerem de naturalesa distinta a les visites regulars de Calatrava en Montesa. Els textos de les visites en RAH, CSC, sign. I-51 [9/625], ff. 1-42 i 57 –un altra còpia a la sign. I-5 [9/579]– i BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., ff. 25-65, amb cap referència en aquesta última font a les de 1524 i 1583. Altres còpies en AHN, OOMM, lib. 877-C. Els textos de les d'època medieval els va publicar O'CALLAGHAN, Joseph Francis, “Las definiciones medievales de la Orden de Montesa (1326-1468)”, en *Miscelánea de Textos Medievales*, Barcelona, 1972, n° I, pp. 213-251. Les definicions fruit de la visita de 1556 –les primeres editades en l'orde de Montesa– es van publicar a València més d'una dècada després: *Libro de las diffiniciones, instituciones y reformaciones de la orden e ínclita cavallería de Montesa [...] en el año 1556*, València, Pedro de Huete, 1570. Després s'estamparen –com hem vist– les de la visita de 1573, amb edicions en eixe mateix any, 1589 i 1839.

²³⁰ Els braços eclesiàstic i reial de les corts valencianes, en interpretar en clau *nacional* la butlla fundacional de Montesa, disposaren en 1552: “Per les paraules de la qual fundació [de Montesa] clarament se mostra que la dita Religió e mestre de Muntesa no deuen subjecció alguna a dit mestre de Calatrava, sino *tantum per viam visitationis*, la qual se ha de fer *in dicto monasterio* ensemps ab lo hu dels dits abbats [de Santes Creus o Valldigna] e ab consell e consentiment de aquell, e no de altra manera; en axí que lo dit mestre de Calatrava, ni per consegüents los doctors del Real Consell dels Ordens del regne de Castella poden provehir cosa alguna respectant la dita Religió, mestre e monestir de Muntesa”, en GARCÍA CÁRCEL, Ricardo, *Cortes del reinado de Carlos I*, València, Universidad de Valencia, 1972, p. 250, la cita de GARCIA SANZ, Arcadi, “El Cister i Montesa segons la doctrina jurídica valenciana”, en *I Col.loqui d'Història del Monaquisme Català. Santes Creus, 1966*, Santes Creus, Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus, 1967, vol. I, p. 134.

havia ordenat el *Consejo de las Órdenes*²³¹, i amb Santes Creus en 1658, al revocar el rei Felipe IV el nomenament del darrer prior de Montesa monjo de Santes Creus²³², com vorem.

Una vegada lliurada la butlla fundacional, la creació real de l'orde encara va tardar poc més de dos anys, degut al desinterés que va mostrar el mestre de l'orde de Calatrava, fra García López de Padilla, a qui competia donar els primers hàbits de Montesa i enviar deu frares de dita orde per a la instrucció dels novicis. És possible que el desinterés del mestre castellà cap a la nova institució residís en la sospita que l'orde de Montesa no anava a dependre de Calatrava per a res important –com després va quedar confirmat–.

A la fi, després de diverses cartes del rei i del mateix papa, el mestre de Calatrava va donar poders a fra Gonzalo Gómez, comanador d'Alcañiz en la mateixa orde, perquè en el seu nom donés els hàbits als primers frares.

El 22 de juliol de 1319, en la capella de Santa Àgueda del palau reial de Barcelona, en presència del rei Jaume II, del bisbe de la mateixa ciutat, dels abats cistercencs de Santes Creus, Valldigna i Benifassà i d'alguns cavallers de les ordes de la Mercè, Sant Joan de l'Hospital i Sant Jordi d'Alfama, dit comanador d'Alcañiz va imposar l'hàbit de la nova orde a Guillem d'Erill, Galcerán de Bellera i Erimau d'Eroles. A continuació, després de la professió dels nous montesians, l'abat de Santes Creus, fra Pere Alegre, per delegació pontificia, creà Guillem d'Erill primer mestre de Montesa. Després, el mestre va imposar l'hàbit a Bernat de Monsonís, Ferran d'Aragó (germà bastard del rei), Berenguer d'Erill, Bernat d'Aramont, Guillem d'Aguilar, Bernat de Roca, Berenguer de Torrent i Arnau de Pedriça.

²³¹ “Memorial de las razones que hay para que mande Su Magestad suspender en la orden de Montesa la visita de los de la orden de Calatrava”, en BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., ff. 66-69.

²³² ALBERT, Miquel –pseudònim d'Eufemià Fort i Cogul–, “Relacions del monestir de Santes Creus amb l'antic orde de Montesa”, *Santes Creus. Revista de l'Arxiu bibliogràfic*, nº 41 (1975), pp 1-71, amb tirada a part publicada poc després (Santes Creus, Publicacions de l'Arxiu Bibliogràfic, 1977). La *Montesa Il·lustrada* de Samper vindria a justificar el trencament amb el monestir català. La qüestió va quedar closa en 1671 quan els montesians aconseguiren una butlla del papa Climent X que facultava l'Orde poder triar d'entre els seus religiosos el prior del convent, la butlla la reproduí MUÑIZ, fray R., *Médula histórica cisterciense...*, cit., vol. VIII, pp. 411-414.

Tant l'elecció del mestre Erill com la del seu successor, Arnau de Soler, van ser imposades pel rei Jaume II, vertader artífex de la fundació de Montesa, a qui interessava tindre al capdavant de *la seua orde militar* persones de total confiança.

El mateix dia de la fundació, Jaume II va cedir el castell, vila i terme de Montesa a la nova orde. L'elecció d'aquesta vila com a seu, plantejada ja en 1312, va estar motivada per diversos factors: d'una banda, el rei podia transferir-la immediatament, doncs pertanyia a la Corona; d'altra, geogràficament se situava en un lloc estratègic, doncs es trobava en la frontera sud del Regne, una zona conquistada feia ja temps, però contigua a territoris amb població majoritàriament musulmana. A més, des de Montesa es dominava la vall del mateix nom, pas natural d'entrada cap al regne de València i zona a tindre controlada des del punt de vista militar front a possibles xocs amb la corona castellana.

Una vegada realitzat l'acte fundacional, el pas següent fou el de prendre possessió dels territoris que anaven a formar part del senyoriu, tasca que havia de realitzar el mestre fra Guillem d'Erill. No obstant això, durant el mes d'agost de 1319 el mestre va emmalaltir greument, fins al punt d'haver d'atorgar al clauer de l'Orde, fra Erimau d'Eroles, els poders necessaris per poder prendre possessió de les diferents viles i llocs.

Dies enrere, Jaume II, tement la mort del mestre, va escriure al papa demanant-li es reservés l'elecció del possible successor, qüestió que anava a significar, com en l'anterior ocasió, delegar de nou en l'abat de Santes Creus, i per tant, una intervenció directa del rei.

Mentretant, el clauer fra Erimau d'Eroles va començar a prendre possessió dels territoris assignats a l'Orde, acompanyat per l'ambaixador del rei Vidal de Vilanova –que va ser qui va negociar amb el papa la fundació– i l'abat del monestir de Santa Maria de la Valldigna. Durant els mesos d'agost i setembre de 1319 van recórrer la part nord i centre del regne de València prenent possessió dels diferents llocs, sent a Montesa el 12 de setembre.

Una vegada arribava la comitiva, les diferents comunitats rurals, a través dels síndics nomenats a l'efecte, juraven fidelitat a la nova orde. L'acte solia continuar –encara que

no necessàriament– amb el reconeixement per part de l’Orde dels privilegis i llibertats locals i finalitzava amb l’hissat de la bandera amb la creu de Calatrava –aleshores pròpia també de Montesa–, cridant a continuació diverses vegades: *Muntesa, Muntesa*.

Mentre el clauer anava prenent possessió dels territoris, la salut del mestre Erill empitjorà i morí a Peníscola el 4 d’octubre de 1319. Un mes després –l’11 de novembre– l’habilitat de Jaume II aconseguí que el papa conferira a l’abat de Santes Creus l’elecció del nou mestre de Montesa. El 27 de febrer de 1320, l’abat santescreuí creà fra Arnau de Soler, fins aleshores comanador d’Aliaga en l’orde de Sant Joan, II mestre de Montesa.

1.2. Territori

La nova orde va ser dotada amb els béns que templers i hospitalers tenien al regne de València, a més de la vila de Montesa i el seu terme²³³. Així, els béns que integraven el territori montesià en 1320 eren els següents²³⁴:

1) procedents de l’orde de l’Hospital

– el batlliu de Cervera: Cervera, Sant Mateu, Traiguera, La Jana, Carrascal, Canet lo Roig, Càlig, Xert, La Barcella, el Molinar, Rossell i el Mas dels Estellesos;

– comada d’Onda: Onda, Tales i Artesa;

²³³ GUINOT RODRÍGUEZ, Enric, *Feudalismo en expansión en el norte valenciano. Antecedentes y desarrollo del señorío de la Orden de Montesa. Siglos XIII y XIV*, Castelló de la Plana, Diputació Provincial, 1986; *Id.*, “Organització i estructuració del poder al si d’un orde militar: el cas de Montesa (segles XIV-XV)”, *Anuario de Estudios Medievales*, n° XXV (1995), pp. 179-214; DÍAZ MANTECA, Eugeni, “Notas para el estudio de los antecedentes históricos de Montesa”, *Estudis Castellonencs*, n° 2 (1984-85), pp. 235-305. L’autor transcriu un inventari de béns de Montesa de 1320 conservat a l’AHN, del qual hi ha còpia literal i traducció castellana a la secció d’*Órdenes Militares* del mateix arxiu, leg. 2174. Ha editat el document des de la mateixa font que Díaz Manteca –i sense fer menció a la seua edició anterior– CABANES PECOURT, María de los Desamparados, “El códice 871 de la orden de Montesa”, *Anals de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana*, n° 81 (2006), pp. 29-68. Després l’utilitza la mateixa autora –junt altres fonts– en “La población de los dominios de la Orden Montesa (1320)”, *Revista de las Órdenes Militares*, n° 4 (2007), pp. 139-168.

²³⁴ GUINOT, E., “Organització i estructuració del poder...”, pp. 183-185.

- comanda de Vilafamés: Vilafamés i la Vall d'Alba;
- comanda de Silla;
- comanda de Sueca;
- vila de Montroi²³⁵;
- comanda de la vall de Perputxent: Perputxent, L'Orxa, Benillup, Alquinència, Benitèric i Beniarrés;
- dos alqueries a Borriana;
- cases i terres a la ciutat de València, béns dispersos a Ademús i Castellfabib i segons alguns autors, casa a Morella²³⁶;

2) procedents de l'orde del Temple

- comanda de Peníscola: Peníscola, Benicarló i Vinaròs;
- comanda de Xivert: Xivert, Alcalà de Xivert, Polpís, Castellnou i Alcossebre;
- comanda d'Ares: Ares;
- comanda de Culla: Culla, Benassal, Molinell, Corbó, El Boi, Vistabella, Benafigos, Atzeneta, la Torre d'En Besora i Vilar de Canes;
- comanda de les Coves de Vinromà: Les Coves, Albocàsser, Salzadella, Vilanova d'Alcolea, Tírig, La Serra [Sarratella], la Torre del Domenge [La Torre d'En Doménec];

²³⁵ Incorporada a Montesa una mica més tard, el 10 d'octubre de 1338, *ibidem*, p. 205.

²³⁶ La dubtosa propietat de Montesa a la vila de Morella –que no consta a l'inventari de béns de l'Orde manat fer pel mestre fra Arnau de Soler en 1320–, es reduiria segons Miret i Sans a una casa: DÍAZ, E., “Notas para el estudio...”, p. 256; GUINOT, E., *Feudalismo en expansión...*, cit., p. 170.

– el batlliu de Moncada²³⁷: Moncada, Massarrotjos, Borbotó, Carpesa i Binata;

– tres alqueries a Borriana;

– comanda de la ciutat de València: cases al barri de la Xerea –en torn l’antic palau del Temple–, terres a la rodalia de la ciutat i béns dispersos a Lliria i Dénia.

3) *Reialenc* (terme del castell de Montesa): la vila de Montesa, amb el lloc de Vallada i les alqueries de Gaixna i Gaixneta²³⁸.

En conjunt, un territori format per 66 pobles, amb una població per a 1320 d’unes 28.000 persones aproximadament²³⁹. A partir d’eixe moment alguns pobles o petites alqueries acabaren despoblant-se –com per exemple Alcossebre o Castellnou–, altres evolucionaren fins a convertir-se en viles –el Mas dels Estellesos, al segle XVII Sant Jordi del Maestrat²⁴⁰– i altres van desaparèixer, com Xivert²⁴¹ al nord o Benillup a la vall

²³⁷ Atorgat al noble Vidal de Vilanova en raó dels seus serveis al rei per a fundar l’Orde i a fra Albert de Tous com a patrimoni personal, va passar definitivament als montesians en 1382: GUINOT, E., “Organització i estructuració del poder...”, pp. 205-206. Sobre l’etapa templera anterior pot vore’s GUINOT RODRÍGUEZ, Enric, ESQUILACHE MARTÍ, Ferran, *Moncada i l’Orde del Temple en el segle XIII. Una comunitat rural de l’Horta de València en temps de Jaume I*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2010.

²³⁸ PELEJERO VILA, Josep A., “Les alqueries de Gaixna i Gaixneta. Més tard, partides del terme de Vallada”, *Crònica de la XXI Asambleta de Cronistas Oficiales del Reino de Valencia, (Valencia-Altea, octubre de 1996)*, Associació de Cronistes Oficials del Regne de València, València, 1998, pp. 297-304; GARRIDO PENADÉS, Héctor, PELEJERO VILA, José Aurelio, *Vallada, una antigua villa que mira al futuro*, Vallada, Ajuntament, 2009, pp. 30-32. També de Pelejero es pot consultar la seua tesi doctoral –defensada en octubre de 2011–, *Vallada en l’Edat Moderna: Una vila del senyoriu de l’orde de Montesa*, disponible en pdf al Repositori d’Objectes Digitals per a l’Ensenyament, la Recerca i la Cultura –Roderic– de la Universitat de València.

²³⁹ GUINOT, E., “Organització i estructuració del poder...”, p. 185.

²⁴⁰ CONSTANTE LLUCH, Juan Luis, “Felipe IV erige en villa el Mas dels Estellers (1647) en nombre de San Jorge (1649)”, *BCEM*, nº 6 (1984), pp. 13-30; FERRERES i NOS, Joan, “El procés d’autonomia de Sant Jordi del Maestrat (s. XVII)”, *BCEM*, nº 7 (1984), pp. 65-74. Més recentment FERRERES i NOS, Joan, *Història documentada del Mas dels Stellers (1261-1655)*, Benicarló, Centre d’Estudis del Maestrat, 2011.

²⁴¹ HERNÁNDEZ RUANO, Javier, *Historia de los moriscos valencianos de Xivert. Desarrollo económico y aculturación*, Benicarló, Centre d’Estudis del Maestrat, 2003.

de Perputxent, però bàsicament el nucli del patrimoni montesià restà amb pocs canvis fins a la desamortització de 1835. Sols hi hagué una alteració important, que fou la pèrdua definitiva de la vila de Peníscola en 1488.

Pel que fa a l'orde de Sant Jordi d'Alfama, fusionada amb Montesa en 1400, la seua aportació fou poc més que la creu del Sant cavaller: unes terres amb un castell situades al desert d'Alfama, al nord del delta de l'Ebre, al Coll de Balaguer –actual terme municipal d'El Perelló– i una petita església dedicada a Sant Jordi a la ciutat de València, on els montesians fundarien un priorat i un col·legi d'estudis a les darreries del segle XVI.

Les rendes obtingudes d'aquest territori podem dir que restaren controlades exclusivament pel mestre²⁴² fins ben entrat el segle XIV. Fins al capítol general de 1330 que l'Orde celebrà a Sant Mateu²⁴³, no es dugué a terme un repartiment de la renda feudal entre el mestre d'una banda, amb els territoris que ell administrava agrupats dins la *mensa magistral*, i les distintes comandes²⁴⁴ d'altra, amb una certa independència econòmica –no sols administrativa– dels comanadors.

²⁴² “La mayor parte de las órdenes de caballería llamaron a sus superiores *magister* que “es nombre de superioridad, exemplo y doctrina”. Era éste un título tomado de los romanos, que a los que gobernaban los ejércitos les llamaban Maestros de Caballeros”: POSTIGO CASTELLANOS, Elena, “Las tres ilustres órdenes y religiosas cavallerías instituidas por los reyes de Castilla y León: Santiago, Calatrava y Alcántara”, *Studia Historica. Historia Moderna*, vol. 24 (2002), p. 62, nota 22.

²⁴³ GUINOT, E., “La orden de Montesa en época medieval”, p. 119.

²⁴⁴ “Lo que se entiende por encomienda y por comendador varía mucho a lo largo del tiempo. En origen existía en las órdenes la costumbre de que el maestre confiara, a título de compensación, un territorio de la orden a un caballero de hábito, el comendador. Era una concesión que se hacía *in commendam*, es decir, temporalmente –de donde deriva el nombre de encomienda–. Lo que se concedía al comendador con la encomienda era la jurisdicción civil y criminal sobre ciertos territorios, villas y castillos de la orden, y la percepción de determinadas rentas que garantizaban su sustento. A cambio, el comendador debía mantener al gobierno del territorio de la encomienda, a su defensa militar y al sustento de las iglesias situadas en él. De ahí que el papel del comendador fuera tanto militar, como de gobierno y protección de la Iglesia. A finales del período medieval el estado de las encomiendas había variado sensiblemente. Ninguna de ellas tenía ya por entonces obligaciones defensivas y en sustitución del antiguo servicio militar, el comendador debía pagar un tributo denominado “las lanzas”. En épocas de extrema necesidad financiera de la monarquía –siglo XVII–, se crearía un nuevo impuesto sobre las encomiendas llamado “las medias

Durant els dos segles medievals, l'adscripció dels territoris a les comandes fou ben canviant, encara més els titulars que rebien els beneficis de llur explotació, configurant-se progressivament el nombre de comandes montesianes en un màxim de 13²⁴⁵, i el patrimoni del mestre amb el batlliu de Cervera, el de Moncada, Sueca i les viles de Montesa i Vallada²⁴⁶.

Els últims canvis significatius en el territori foren la partició de Silla i Montroi en dues comandes –aprovada al capítol general de 1588–²⁴⁷ i el pas de la de Silla a la mensa magistral el 1761²⁴⁸, encara que en haver-se atorgat les seues rendes als *infantes* don Luis primer i Francisco de Paula després, aquesta transferència a la mensa no sembla que s'acabés de produir²⁴⁹. Amb un total de 13 comandes –per tant–, arribaria l'orde de Montesa fins a la dissolució del règim senyorial al segle XIX.

lanzas”. Por otro lado, sólo quedaban unas pocas encomiendas que incluían jurisdicción, y de hecho la gran mayoría habían quedado reducidas a la percepción de unas rentas”: POSTIGO, E., “Las tres ilustres órdenes...”, *cit.*, p. 60, nota 17.

²⁴⁵ Durant l'etapa de govern del mestre Arnau de Soler (1320-27), les comandes documentades foren les d'Ares, Borriana, Cervera, Coves de Vinromà, Culla, Onda, Peníscola, Perputxent, Silla, Sueca, València, Vilafamés i Xivert: GARCÍA, V., *La Orden de Montesa...*, *cit.*, vol. I, p. 149. Cal tindre molt present els continus canvis experimentats durant l'etapa medieval, com afirma Enric Guinot: “Organització i estructuració del poder...”. En el moment de la incorporació a la corona les 13 comandes eren les següents: Ademús-Castellfabib, Alcalà, Ares, Benassal, Benicarló-Vinaròs, Borriana, Coves de Vinromà, Culla i Atzeneta, Montroi, Onda, Perputxent, Silla, i Vilafamés.

²⁴⁶ “La Mensa Maestral del señor maestro de Montesa contiene catorse villas y lugares; es a saber: la villa de Montesa, la villa de Vallada, la universidad de Çueca, el lugar de Moncada, el lugar de Carpesa y el lugar de Borbotó. Y en el Maestrasgo Viejo, la villa de San Mattheu, la villa de Cervera, la villa de Trayguera, la villa de Cálíg, la villa de La Jana, la villa de Canet, la villa de Chert y el lugar de Rosell”: BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, p. 79.

²⁴⁷ Estatut 11 del capítol general de 1588: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, *cit.*, ff. 168v-169.

²⁴⁸ AGUADO HIGÓN, Ana María, “La incorporació de la comanda de Silla a la Mesa Mestral de Montesa: un exemple de la política borbònica”, *Afers. Fulls de Recerca i Pensament*, nº 1 (1985), pp. 155-162.

²⁴⁹ ANDRÉS ROBRES, Fernando, “La renta de las encomiendas de Montesa y el insaciable apetito de los Borbones (1707-1793; series completas desde 1593)”, en *La Corte de los Borbones: crisis del modelo cortesano*, Madrid, Editorial Polifemo – IULCE (en premsa).

1.3. Membres

Els membres de l'orde de Montesa –igual que els dels altres ordes militars en època moderna–, s'organitzaven en dos blocs: els cavallers d'una banda i els religiosos d'altra. Encara que tots es consideraven frares i com a tals gaudien del fur eclesiàstic, els cavallers, creuats d'acord amb les regles de la cavalleria a partir de 1393²⁵⁰, eren –almenys teòricament– els qui s'havien de dedicar a la guerra, mentre que els religiosos, la majoria d'ells amb ordes sagrades, havien d'ocupar-se de la vida monàstica al convent de Montesa i de proveir de sacerdots els priorats i les parròquies del senyoriu. A més, tots estaven exents de la jurisdicció espiritual dels bisbes diocesans i depenien directament de l'autoritat del papa.

En un principi, l'ingrés es feia aportant una dot a l'Orde en diners o espècie. Amb tot, cas de no poder aportar res, el mestre de Montesa podia dotar algú amb els béns d'una comanda, els fruits de la qual servien per costejar-se aquesta dot²⁵¹. Amb el pas dels anys, per a ingressar en Montesa els candidats hauran d'aportar proves de noblesa i netedat de sang, ser fills legítims i ni ells ni els seus pares haver exercit ofici *vil*. En el cas dels religiosos no era imprescindible el requisit de noble.

Organitzats jeràrquicament, el cap suprem era el *mestre*, que s'elegia d'entre tots els membres reunits en capítol general. La segona dignitat²⁵² de la institució era la del *comanador major* i la tercera la del *clauer*²⁵³, gradació en les jerarquies montesianes que va acabar consolidant-se amb el temps. Després d'aquests, tant frares clergues com frares cavallers s'organitzaven d'acord amb la seua antiguetat, independentment dels

²⁵⁰ El permís per poder armar-se cavallers el concedí el papa Climent VII per butlla del 5 d'agost de 1393: SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. I, pp. 260-261; també DÍAZ MANTECA, Eugeni, "Documentos pontificios de la Orden de Montesa (s. XI-XV). Conservados en el Archivo Histórico Nacional", *Estudis Castellonencs*, nº 4 (1987-88), p. 630.

²⁵¹ GARCÍA, V., *La Orden de Montesa...*, *cit.*, tesi doctoral inèdita, vol. I, p. 155.

²⁵² "Dignidad": En las órdenes militares de caballería, cargo de maestro, trece, comendador mayor, clauero, etc (DRAE).

²⁵³ Independentment del moment de creació dels distints càrrecs, aquesta jerarquia fou la que anà consolidant-se amb el temps. Així, l'ofici de clauer fou creat abans que el de comanador major, doncs data del mateix dia de la fundació de l'Orde, el 22 de juliol de 1319: GARCÍA, V., *La Orden de Montesa...*, *cit.*, vol. I, pp. 145-146.

càrrecs que exerciren cadascun d'ells, amb els professors²⁵⁴ per davant dels novicis, tenint present que en professar es recuperava el grau d'antiguetat²⁵⁵. A banda de les tres dignitats i dels cavallers titulars de les distintes comandes, existien el sotsclauer –que exercia jurisdicció a Montesa i Vallada–, el sotscomanador –que feia les funcions d'alcaid del castell-convent de l'Orde–, l'obrer –encarregat de les obres al convent, càrrec que prompte va quedar extinguit²⁵⁶–, els governadors o lloctinents –del Maestrat i d'alguns batllius de la mensa–, els batlles d'algunes comandes –membres o no de l'Orde²⁵⁷–, i els companys –*socii*– o *paniaguados*, cavallers que rebien una determinada renda provinent de la mensa o d'alguna de les comandes²⁵⁸.

Els beneficis eclesiàstics a repartir entre els monjos eren les places conventuals a Montesa –amb un número indeterminat als segles medievals–, els priors de la casa del mestre, del Temple, Borriana i Cervera –dos més, Sant Jordi d'Alfama i Sant Jordi de València a partir de 1400²⁵⁹–, i els rectors d'algunes de les parròquies del senyoriu.

Respecte les parròquies del territori, durant la primera mitat del segle XV l'orde de Montesa comptava amb el dret de presentació a les següents:

²⁵⁴ De “profesar”: En una orden religiosa, obligarse a cumplir los votos propios de su instituto (DRAE).

²⁵⁵ “*Item*, por quanto vimos en esta Orden un abuso muy grande y contrario a lo que en las otras religiones se usa, que preceden en asiento y grado los novicios a los professos, por haver tomado el hábito antes que ellos: instituyamos y ordenamos, que de aquí adelante el cavallero o freyle que no fuere professo, durante que no hiciere profession, no preceda al cavallero, o freyle professo; antes preceda el professo, no obstante que tenga menos tiempo de hábito. Mas después que el tal novicio huviere hecho profesión, sea restituydo en su ancianía de hábito”: *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, *cit.*, València, 1589, capítol XXXIV, f. 57v.

²⁵⁶ El darrer obrer que documenta Samper fou fra Antonio de Tolosana el 1383: SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, pp. 428-429.

²⁵⁷ Ofici suprimit a l'estatut 9 del capítol general de 1588: BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, p. 78, nota 118.

²⁵⁸ Aquesta figura fou creada al capítol general de 1330 i serví per a dotar amb algun tipus de renda els montesians sense comanda. També POSTIGO, E., “Las tres ilustres órdenes...”, *cit.*, p. 65.

²⁵⁹ Procedents de la fússió de Sant Jordi d'Alfama i Montesa. Enric Guinot documenta un prior més, el d'Ademús, on l'Orde tenia sols alguns drets sobre la població: GUINOT, E., “La orden de Montesa en época medieval”, p. 127.

Aquestes són les esgleyes o rectories que són a presentació del Mestre de l'orde de Montesa dins son Maestrat:

Primerament, **en lo bisbat de Tortosa**, la ecclesia de Cervera.

Item, la esgleya de Càlig.

Item, la esgleya de Sant Matheu.

Item, la esgleya de Xert.

Item, la esgleya de Canet.

Item, la esgleya de Rossell.

Segons que.s mostra en I^a sentència arbitral que fon donada per l'arquebisbe de Tarragona entre los frares del Espital e bisbe e capítol de Tortosa, que data fuit anno Domini millesimo CC^o XL° III°, la qual és en lo present libre a C.LVIII° cartes.

Item, la esgleya de Alcalà, segons que.s mostra en la sentència arbitral dada per lo abbat de Poblet entre bisbe e capítol de Tortosa e los frares del Temple, data fuit anno Domini M^o CC^o LX° III°, la qual és en lo present libre a CLXX cartes.

Item, la esgleya de Les Coves.

Item, la esgleya de Albocàcer.

Item, la esgleya de Vilanova.

Item, la esgleya de la Salzadella, segons que.s mostra en la sentència arbitral dada per lo arquebisbe de Tarragona entre lo bisbe e capítol de Tortosa e los frares e comanadors de l'orde de Calatrava, que data fuit ut supra en lo present libre a CXCIII cartes.

Item, **en lo bisbat de València** la ecclesia de Cilla, segons que.s mostra en la sentència arbitral donada per lo bisbe de Leyda, entre lo bisbe de València e los frares del Espital, que data fuit anno Domini M^o CC^o XL° III°, la qual és en lo present libre a CLXI^a carta.

Item, ha lo dit Orde [tatxat: mestre] la ecclesia de la vila de Montesa, a presentació e collació de frare del Orde, segons se mostra en la fundació de la casa de Montesa.

Item, per semblant havia l'Orde **en lo bisbat de Sogorb** la ecclesia de la vila de Castellfabib, a presentació de frare de l'Orde, però huy és en litigi e posseeix-la clergue lech.

Item, la ecclesia de Polpíç és a collació he a presentació del Orde mas per ço com l'Orde ha la promícia e la dóna a un frare prevere, **lo bisbe de Tortosa** comana-li la cura de les ànimes”²⁶⁰.

²⁶⁰ AHN, OOMM, lib. 543-C, f. 102v, en GUINOT, E., “La orden de Montesa en época medieval”, p. 128, nota 8. Aquest llibre de l'AHN compta amb un catàleg-regesta elaborat per DÍAZ MANTECA, Eugeni, “Documents per l'estudi de l'orde de Montesa. Els fons de l'Arxiu Històric Nacional, secció OOMM (I). El “Libro registro de documentos antiguos”, anys 1180-1394 (manuscrit 543-C)”, *BCEM*, n° 35 (1991), pp. 11-19.

Tal com passava amb la parròquia de Castellfabib, en la majoria dels casos exposats la provissió de les rectories per part dels montesians va estar freqüentment qüestionada pels bisbes, que acabarien assolint el control de la majoria d'elles, passant o no a Montesa quasi sempre de forma temporal²⁶¹. Així, en el moment de la incorporació de l'Orde a la Corona, els montesians sols comptaven amb rector-frare a Montesa, Vallada i Cervera del Maestre. Aquesta situació canviarà en 1604, quan aconseguiren del papa un breu que permetia als religiosos de l'orde de Montesa obtindre la cura d'ànimes en 21 de les parròquies del senyoriu²⁶².

Els membres de l'orde de Montesa, com hem dit abans, foren adscrits a l'orde de Cister i sotmesos a la visita de l'orde de Calatrava. Aquesta filiació els va permetre en diverses ocasions gaudir –amb els corresponents permisos del papa– dels privilegis atorgats tant a cistercencs com a calatras.

Com a norma comuna, tant cavallers com religiosos estaven sotmesos –almenys en teoria– als tradicionals vots de castedat, pobresa i obediència, i durant els segles medievals, els béns personals de cadascú dels frares passava, en morir, a disposició del mestre. Com a Orde, tots solien qualificar-se amb l'abreujatura de germà (*fra*, del llatí *frater*, en castellà *frey*²⁶³), encara que sempre hi hagué dos grups diferenciats, cavallers i religiosos. Mentre els frares cavallers percebien rendes de les seus comandes –en molt menor mesura, els companyos–, els frares clergues havien d'optar per la vida en comunitat al castell de Montesa o per la cura d'ànimes a través dels priorats i rectories.

Les diferències entre els dos grups s'accentuaren més a partir de 1558, quan el darrer mestre de Montesa, Pedro Luís Galcerán de Borja, va contraure matrimoni amb Leonor Manuel²⁶⁴. Amb el casament del mestre, s'obria aquesta possibilitat a la resta de frares

²⁶¹ Cfr. DÍAZ, E., “Documentos pontificios de la Orden de Montesa...”, pp. 627, nº 59, 630, nº 76 i 79, 631, nº 86, 632, nº 87, 638, nº 124, 641, nº 148, 642, nº 154.

²⁶² Breu d'1 de juliol de 1604, conegut en l'Orde com a *Bula Aurea*, reproduït per SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, pp. 847-851.

²⁶³ “frey”: Tratamiento que se usa entre los religiosos de las órdenes militares, a distinción de las otras órdenes, en que se llaman fray (DRAE).

²⁶⁴ S'acollí a una butlla lliurada pel papa Paulo III a Calatrava i Alcántara per a poder casar-se els cavallers; fou impresa, per exemple, a les *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta*

cavallers, situació que acabaria ratificant el papa mitjançant una butlla lliurada el 6 de desembre de 1588²⁶⁵. A partir d'aleshores les famílies dels cavallers montesians gaudiran també de les rendes atorgades als comanadors, que ja podran formar la seua pròpia família. A més, els nobles ja no orientaran necessàriament els fills segons vers l'orde de Montesa, doncs ja els primogènits, en qui recauran els senyories, podran accedir-hi a l'hàbit proporcionant també una descendència a la casa nobiliària.

Com fou evident, aquest aspecte va marcar tota una fita en el component humà de l'orde de Montesa, doncs els únics que continuaren com sempre foren els frares clergues.

1.4. Els capítols

A banda de la regla de Sant Benet que regulava la vida quotidiana dels frares i de les *definicions* o normes específiques per a Montesa —elaborades a partir de les visites de Calatrava i dels abats de Santes Creus o Valldigna²⁶⁶—, i de les visites realitzades per membres de la mateixa orde de Montesa²⁶⁷, un altre dels elements de govern de l'Orde

María de Montesa y Sanct Jorge..., cit., València, 1589, ff. 19-29. Aquesta mateixa butlla va permetre també testar als cavallers: cfr. POSTIGO, E., “Las tres ilustres órdenes...”, cit., p. 59.

²⁶⁵ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, pp. 335-339.

²⁶⁶ Des de la seua vinculació amb l'orde de Cister, també va visitar l'orde de Montesa l'abat de Claraual Dom Edme de Saulieu, segons va deixar escrit a la seua *Peregrinatio Hispanica* el monjo Claude de Bronseval. Dit abat estigué a Montesa del 3 al 7 de maig de 1532, on fou rebut pel mestre fra Francesc Bernat Despuig: CALERO, Francisco, SALA, Daniel, *Claude de Bronseval. Viaje por la Valencia del siglo XVI*, València, Ajuntament, 1993, pp. 72-75.

²⁶⁷ Coneixem els textos de tres de les visites realitzades durant el segle XVI, en 1572, 1585 i 1595. Estructurades de la mateixa forma que les visites pastorals a les parròquies, en la de 1595 es van elaborar unes ordinacions per al govern del Sacre Convent de Montesa, a càrrec dels visitadors fra Juan Ferrer, lloctinent general de l'Orde, i fra Baltasar Primo, rector de Sant Mateu i capellà del rei: CERDÀ i BALLESTER, Josep, “Las visitas pastorales y la Orden Militar de Montesa. Conflictos jurisdiccionales entre la orden y el ordinario de València en la iglesia parroquial de Montesa (1386-1681)”, *Memoria Ecclesiae*, n° XIV (1998), pp. 111-122. La visita de Ferrer i Primo, recollida, per exemple en BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., ff. 69-79v; AHN, OOMM, lligall 3735, c. 3, o AHN OOMM, lib. 582-C, pp. 363-386. La va reproduir BAILA, F., *Los eclesiásticos de la Orden ecuestre...*, cit., pp. 170-178. Una altra còpia de les constitucions de Ferrer i Primo en RAH, CSC, sign. I-51 [9-625], ff. 51-56v.

eren els capítols²⁶⁸. Tenim constància de dos tipus: els conventuals o claustrals i els capítols generals de l'Orde. En el primer cas solia reunir els frares conventuals de Montesa i en ells es tractaven, bàsicament, assumptes de govern intern del monestir²⁶⁹. El capítol general –en canvi–, servia per a tractar assumptes de més transcendència i la seua convocatòria, que congregava a tots els membres de la institució –amb vot sols per als professors–, depenia única i exlucssivament de la voluntat del mestre, amb la qual cosa la seua eficàcia o no va dependre sempre del caràcter personal del cap suprem de l'Orde.

No coneixem les actes dels capítols medievals de Montesa²⁷⁰, a excepció dels convocats per a l'elecció de mestre. En eixe cas, la convocatòria la feia el comanador major de l'Orde i el capítol es realitzava, obligatòriament, al castell-convent de Montesa, considerat la “cabeça de dicha Orden”²⁷¹.

Encara que als segles medievals el nucli de més pes econòmic i polític del senyoriu montesià estigué a Sant Mateu, a Montesa tenien lloc tota una sèrie de rituals de gran caràcter simbòlic: les eleccions de mestre, part dels creuaments i professions i la litúrgia quotidiana de les hores i altres oficis monàstics. A més, al cor de l'església del castell estava reservada la cadira magistral, hi rebien sepultura frares i cavallers i era el lloc on es conservaven també les relíquies de l'Orde, en particular i des de 1592 un fragment del

²⁶⁸ “Capítulo”: Junta que hacen los religiosos y clérigos regulares a determinados tiempos, conforme a los estatutos de sus órdenes, para las elecciones de prelados y para otros asuntos. En las órdenes militares, junta de los caballeros y demás vocales de alguna de ellas para sus asuntos comunes. En las órdenes militares, junta para poner el hábito a algún caballero (DRAE).

²⁶⁹ Les actes d'aquests capítols, celebrats a la sala capitular del castell-convent de Montesa, solen estar recollides als protocols dels notaris que treballaven per al convent de Montesa –i per a la vila del mateix nom– (Lluís Guerola, Bartomeu Navarro, Joan Roig, Jaume Roig, Antonio Sánchez...) molts d'ells hui a l'ARV o al col.legi del Patriarca de València.

²⁷⁰ Es coneix, no obstant, algun cas aïllat, com el capítol convocat el 23 de gener de 1448 a Castelló de Pescara o dels Florentins (Itàlia): GUINOT, E., “L'Orde de Montesa a Itàlia...”, *cit.*, p. 495.

²⁷¹ BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, p. 180.

cap de Sant Jordi²⁷² que poc després ornamentarà amb un bust reliquiri el cèlebre orfebre Juan de Arfe²⁷³.

Per al segle XVI es conserven les actes dels capítols generals convocats en 1537, 1567, 1572, 1576, 1579, 1580, 1583 i 1588²⁷⁴. Tot i no poder calibrar fins a quin punt fou important la intervenció del capítol –ja que com hem assenyalat, depenia de la voluntat del mestre–, cal tindre present que assumptes com la creació de comandes –cas de Montroi²⁷⁵–, vicaries i priorats –Vallada²⁷⁶–, i altres de més transcendència depenien única i exclusivament de la reunió de tots els montesians: recordem també que fou el reunit en 1583 a la sala del Temple de València el qui es negà a acceptar la successió del mestre Borja en el seu fill Juan.

Una vegada incorporada l'Orde a la Corona i malgrat l'intent de realitzar capítol general²⁷⁷, s'abandonà per complet aquesta possibilitat. El govern de Montesa anà assumint-lo progressivament el lloctinent general, el qual es limitaria a convocar algunes juntes a València a fi de tractar amb més nombre de montesians assumptes diversos,

²⁷² També POSTIGO, E., “Las tres ilustres órdenes...”, *cit.*, p. 61 i BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, pp. 184-185. La relació de les relíquies que atresorava el convent de Montesa –poques, no arribaven a la dotzena–, s'hi troba a l'AHN, OOMM, lib. 854-C.

²⁷³ BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, p. 185.

²⁷⁴ A més, a la RAH, CSC, sign. I-51 [9/625], ff. 70-73, hi ha un *Capítol general de la religió de Montesa, celebrat en sede vacant en lo convent de dita Religió per lo illustre senyor frey don Hieronym Pardo de la Casta, comanador major, durant la menor edat del illustre y egregi frey don Pere Luis Garcerà de Borja, en 24 de març 1544*.

²⁷⁵ Estatut 11 del capítol general de 1588: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, *cit.*, ff. 168v-169.

²⁷⁶ Estatut 19 del capítol general de 1576 i estatut 5 del capítol general de 1588: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, *cit.*, ff. 129v-130 i 167.

²⁷⁷ “Memorial de las razones que hay para que en la orden de Montesa se procure celebrar Capitulo General”, en BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, *cit.*, ff. 179-181. Propostes de fra Samper per a tractar en un possible capítol en RAH, CSC, sign. I-51 [9-625], ff. 376-377, ceremonial a observar –sent present el rei Felipe IV–, *ibidem*, ff. 449-449v, i bloc d'assumptes a tractar –entre els qui es planteja la possibilitat de crear alguna nova comanda i noves companyies–, *ibidem*, ff. 450-460v.

com per exemple en 1653 el jurament de defensar el dogma de la Puríssima²⁷⁸, o la possibilitat de modificar la insígnia de l'Orde en 1675²⁷⁹.

1.5. L'Orde de Sant Jordi d'Alfama i el canvi d'insígnia

Montesa va utilitzar com insígnia la mateixa que Calatrava: una creu negra flordelisada que feien esculpir als seus escuts, com bé demostren alguns exemplars conservats a la vila Montesa i a les pintures murals del castell d'Alcañíz, a Teruel, si bé les flors de lliri dels extrems són ben senzilles i no arriben als perfils recargolats i barrocs que vorem en èpoques posteriors²⁸⁰.

²⁷⁸ MATHEU i SANS, Lorenzo [cavaller de Montesa (1650-1680)], *Relación en que la esclarecida religión y ínclita caballería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, de la milicia de Calatrava y orden de Cister, da cuenta a la Católica Magestad del Rey Nuestro Señor su Administrador Perpetuo del voto y juramento que hizo en Valencia a primero de Junio mil seiscientos cinquenta y tres, de defender, tener y sentir, que la Virgen Santísima María Madre de Dios fue concebida sin mancha, ni rastro de pecado original y fiestas que consagró a esta celebridad*, València, Bernardo Nogués, 1653; JAVIERRE MUR, Aurea, “El dogma de la Inmaculada Concepción de María y las órdenes militares españolas”, *BRAH*, CXXXV (1954), pp. 361-400, amb una tirada a part, Madrid, Imprenta y Editorial Maestre, 1954, 46 pp., –per a Montesa, pp. 41-46–. Més informació en CALLADO ESTELA, Emilio, *Sin pecado concebida. Valencia y la Inmaculada en el siglo XVII*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2012.

²⁷⁹ RAH, CSC, sign. I-51 [9-625], ff. 234, 236-238. Segons va fer constar Samper, es van fer altres juntes de l'Orde: en 1629, 1630, 1635, 1640 i 1690: *ibidem*, ff. 241-242v. També se'n va convocar una el 18 de gener de 1691: *ibidem*, ff. 255-256 i 258.

²⁸⁰ L'escut amb la creu antiga de Montesa pot vore's en un dels murs del castell, junt al del mestre Tous; damunt la porta d'accés al mateix castell; en una pica d'aigua beneïda –hui a l'església parroquial de Montesa–, i en una peça amb tres escuts custodiada al Museu Parroquial de la mateixa població. Més endavant, en 1397, l'orde de Calatrava va canviar el color de la creu pel roig: RODRÍGUEZ-PICAVEA MATILLA, Enrique, *Los monjes guerreros. Las órdenes militares en la Península Ibérica durante la Edad Media*, Madrid, La Esfera de los Libros, 2008, p. 296 i làmina “Representación de caballeros calatravos en las pinturas murales del castillo de Alcañiz”, Teruel. La butlla papal concedint a Calatrava la creu roja flordelisada, per exemple, en RAH, CSC, sign. I-38 [9/612], ff. 25v-27; CUARTERO HUERTA, Baltasar, i VARGAS ZÚÑIGA, Antonio de, *Índice de la Colección de don Luis de Salazar y Castro*, vol. XXIII, Madrid, Real Academia de la Historia, 1959, p. 241.

Aquesta insígnia és la que feien servir també als penons i banderes, com ha quedat reflectit als documents de possessió dels distints llocs i viles del senyoriu²⁸¹. Sols en 1393 els membres de l'Orde van ser autoritzats pel papa per a dur la creu en les seues vestimentes exteriors, a l'igual que la duïen en escuts i armadures²⁸². Sis anys, després com a conseqüència de la fússió amb Montesa de l'orde de Sant Jordi d'Alfama, la creu negra flordelisada fou substituïda per la del sant cavaller.

L'orde catalana de Sant Jordi d'Alfama havia estat fundada el dos de setembre de 1201 pel rei Pere II, pare del Conqueridor²⁸³. El seu objectiu era la defensa d'una franja costanera d'uns vint quilòmetres de llarg situada en terres catalanes, a prop de Tortosa, entre l'Ampolla i el Coll de Balaguer²⁸⁴.

Amb poques rendes des del principi, conflictes interns entre els seus membres i una mala gestió del seu patrimoni, l'Orde es vorà abocada al fracàs. En conseqüència, fou el rei Martí l'Humà –en 1399– qui plantejà la fússió de l'orde de Sant Jordi amb la valenciana de Montesa. Després d'una sèrie d'incidents amb els ambaixadors –que fins i tot van perdre els capítols per a la unió de les dos ordes militars–²⁸⁵, amb Montesa i amb el papa per adoptar els primers la creu de Sant Jordi per insígnia sense permís de la Santa Seu, Benet XIII, mitjançant la butlla *Ad ea libenter intendimus* de 24 de gener de 1400 va autoritzar la fússió²⁸⁶. Des d'aleshores la valenciana passaria a denominar-se orde de *Santa Maria de Montesa i Sant Jordi d'Alfama*.

L'únic condicionament imposat pel monarca als montesians, a banda del nom, consistí en substituir la creu antiga de Montesa –en definitiva de l'orde castellana de Calatrava– per la insígnia dels santjordians, possiblement per la secular devoció tributada a Sant

²⁸¹ GARCÍA, V., *La Orden de Montesa...*, cit., vol. I, p. 61.

²⁸² Butlla de Climent VII de 5 d'agost de 1393, reproduïda per SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. I, p. 196; també DÍAZ, E., “Documentos pontificios de la Orden de Montesa...”, p. 630, nº 77.

²⁸³ SÁINZ de la MAZA LASOLI, Regina, *La Orden de San Jorge de Alfama. Aproximación a su historia*, Barcelona, CSIC, 1990, p. 4.

²⁸⁴ *Ibidem*, pp. 2-3.

²⁸⁵ *Ibidem*, p. 134.

²⁸⁶ *Ibidem*, doc. 185, pp. 462-464. A banda dels textos clàssics de Samper (1669) i Villarroya (1787), també transcriu la butlla DÍAZ MANTECA, Eugeni, “El llibre de privilegis de l'Orde de Sant Jordi de Alfama del Arxiu del Regne de València”, *Estudis Castellonencs*, nº 3 (1986), pp. 142-143.

Jordi pels reis de la Corona d'Aragó²⁸⁷. A partir d'aleshores, els hàbits dels montesians s'ornaren amb la creu de Sant Jordi, emblema que solien dur brodat en la part esquerra del pit i en el mantell de cor, sobre el braç esquerre.

Pel que fa a les rendes aportades per Sant Jordi a Montesa –drets i terres dispersos per Catalunya i Mallorca–, en la pràctica es limitaren al castell d'Alfama i a l'església de Sant Jordi, a València, on anys després –i com ja s'ha dit– els montesians fundaran un col·legi d'estudis per als seus religiosos.

1.6. Participació política de l'Orde

L'orde de Montesa va participar activament en la política de la monarquia catalanoaragonesa, situant-se sempre en favor del rei. Pocs anys després de la seua fundació, en 1323, amb motiu de la conquesta de Sardenya per Jaume II, Montesa va ajudar al rei amb homes i diners²⁸⁸. En conseqüència, el monarca va concedir a l'Orde una sèrie de privilegis de tipus comercial²⁸⁹.

Les relacions entre Pere IV el Cerimoniós i el tercer mestre de Montesa fra Pere de Tous foren excel·lents, sobre tot arrel de la guerra de Castilla o dels dos Peres, en la qual col·laborà l'Orde i on fins i tot el seu mestre acabà empresonat pels castellans²⁹⁰.

Poc després, amb els Trastàmara, els montesians participaren activament a les campanyes italianes, treballant aleshores en favor d'Alfons el Magnànim²⁹¹. A l'efecte,

²⁸⁷ FERRANDO, Antoni, "San Jorge en la simbología histórica. El culto y la literatura en el reino de Valencia", en *Joanot Martorell y el otoño de la caballería* [catàleg d'exposició], València, Generalitat, *et alii*, 2011, pp. 118-131.

²⁸⁸ GUINOT RODRÍGUEZ, Enric, "Las relaciones entre la Orden de Montesa y la Monarquía en la Corona de Aragón bajomedieval", en IZQUIERDO BENITO, Ricardo, RUIZ GÓMEZ, Francisco, (coord.), *Las Órdenes Militares en la Península Ibérica*, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla La Mancha, 2000, vol. I, pp. 437-453.

²⁸⁹ JAVIERRE MUR, Aurea, "Privilegios comerciales de la Orden de Montesa en el Reino de Cerdeña", en *VI Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, Cerdeña, 1957, pp. 571-578.

²⁹⁰ GUINOT, E., "Las relaciones entre la Orden de Montesa y la Monarquía...", pp. 443-444.

²⁹¹ GUINOT RODRÍGUEZ, Enric, "L'Orde de Montesa a Itàlia en el segle XV", en *XIV Congresso Di Storia Della Corona d'Aragona (Sassari-Alghero, 1990)*, Sassari, Carlo Delfino, 1993, pp. 489-502.

el rei va confiar diverses gestions al mestre fra Romeu de Corberà (1410-1445), fins al punt de nomenar-lo portantveus de lloctinent general del regne de València, precedent del que serà més endavant el càrrec de virrei²⁹².

Serà sobre tot el huité mestre, fra Lluís Despuig (1453-1482), qui propiciarà una major i continuada col.laboració entre Orde i Corona, no sols amb el Magnànim, sinò també amb el seu successor Joan II, tot i que a partir del segle XV la participació dels montesians es deurà més a casos individuals que no a la institució com a grup²⁹³.

Montesa també va participar de la política general del regne a través del seu *escó* a les corts valencianes. Com a segona veu de l'Estament Eclesiàstic, trobem documentada la seua participació a les corts a partir de les de 1329-30²⁹⁴. Ben gràfic al respecte resulta el quadre pintat per Vicent Requena entre 1592-93, on el mestre de Montesa seu immediatament en segon lloc, amb sols l'arquebisbe de València per davant²⁹⁵.

Durant el regnat de Ferran el Catòlic –artífex de la incorporació de les ordes castellanques a la Corona–, el rei va fracassar en els seus intents per incorporar també Montesa, presumiblement pels enfrontaments del Catòlic amb el papa Alexandre VI. Així, malgrat les pressions del rei en l'elecció d'alguns mestres –Felip d'Aragó i Navarra (1482-1488)–, el pontífex preferí mantindre la independència dels montesians, on des de feia temps militaven membres de la seua família Borja.

Pel que fa a la primera mitat del segle XVI, fra Francesc Bernat Despuig (1506-1537)²⁹⁶ seguí les passes de son tio –l'anterior mestre Despuig–, i es posà al costat de l'emperador durant la guerra de les Germanies, cosa que reflectí després Samper a la biografia que dedicà a dit mestre²⁹⁷.

²⁹² GUINOT, E., “Las relaciones entre la Orden de Montesa y la Monarquía...”, pp. 449-450.

²⁹³ *Ibidem*, pp. 451-452.

²⁹⁴ ROMEU, Sylvia, *Les Corts Valencianes*, València, Eliseu Climent, 1985, p. 99.

²⁹⁵ *Cfr.* CERDÀ, J., “El representant de l'orde de Montesa...”, pp. 217-221.

²⁹⁶ La seua lauda sepulcral es conserva hui a l'església del Sacre Convent de Montesa a València (Temple): CERDÀ i BALLESTER, Josep, “Lauda sepulcral de fra Francesc Bernat Despuig, mestre de l'orde de Montesa”, en *El hogar de los Borja* [catàleg de l'exposició], Museu de l'Almodí-Antic Hospital Major de Xàtiva, del 16 de desembre de 2000 al 28 de febrer de 2001, Generalitat Valenciana (*et alii*), fitxa 4, pp. 222-223.

²⁹⁷ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, pp. 528-542.

L'Orde va tancar la seua etapa de govern maestral amb Pedro Luis Galcerán de Borja²⁹⁸, un fill del duc de Gandia que va accedir al Maestrat amb 17 anys –en 1545–, gràcies a les pressions –entre altres– de l'emperador Carlos, del príncep Felipe i del seu germà –després sant– Francesc de Borja.

Com hem dit abans, en el 58 obrí la porta al matrimoni per als frares cavallers, en contraure matrimoni amb Leonor Manuel, dama de la noblesa portuguesa i cambrera de princeses d'Espanya i Portugal. El permís del papa l'aconseguí –també– el seu germà Francesc, aleshores jesuïta. Com a membre de la família Borja, Galcerán va liderar el grup que es va enfrontar amb els Pardo de la Casta, expressió de les tradicionals bandositats nobiliàries que van commocionar València en l'època.

En desembre de 1566, quan va resultar incòmode per a Felipe II, el rei el va *desterrar* nomenant-lo governador i capità general d'Orà i Mazalquivir²⁹⁹, on el seguiria el seu germà menor –també cavaller de Montesa– Felipe Manuel³⁰⁰, implicat en lluites nobiliàries i condemnat a mort. Aproximadament quatre anys i mig després, en tornar d'Àfrica, va ser acusat de sodomia per alguns cavallers montesians i condemnat per la Inquisició en 1575 a deu anys de reclusió al castell de Montesa. Aleshores el rei va aprofitar la situació i va iniciar davant la Santa Seu –almenys des de 1576³⁰¹– gestions secretes per incorporar l'Orde a la Corona.

Tot i això, els fets es van precipitar quan en 1583 Galcerán va demanar al capítol general de l'Orde que acceptara el seu fill com a successor en el Maestrat. El capítol es va negar i aleshores el mestre va iniciar tota una sèrie de gestions amb Felip II per incorporar Montesa... i per a situar-se com calia.

Després de llargues i costoses gestions, durant el termini de les quals va soterrar la seua esposa i el seu únic fill legítim –don Juan de Borja–, Galcerán va ser nomenat en 1590 virrei i capità general de Catalunya i comtats de Rosselló i la Cerdanya.

²⁹⁸ Informació sobre el personatge i sobre la seua gestió al front de l'orde de Montesa als diversos treballs del professor Fernando Andrés Robres citats.

²⁹⁹ ALONSO, B., i BUNES, M. A. de, "Exilio nobiliario y poder virreinal...", *cit.*, pp. 79-100; SUÁREZ MONTAÑÉS, Diego, *Historia del Maestre último que fue de Montesa y de su hermano...*, *cit.*

³⁰⁰ Una biografia recent –a càrrec de Beatriz Alonso– al *Diccionario Biográfico Español*, vol. IX, p. 154.

³⁰¹ ANDRÉS, F., "Garcerán de Borja, Felipe II..." *cit.*, p. 412.

La butlla de la incorporació la va lliurar el papa Sixte V el 15 de març de 1587³⁰², però va quedar posposada fins a la mort del mestre, que va ocórrer a Barcelona el 20 de març –Divendres Sant–, de 1592. Tal com havia disposat, i en contra del costum de soterrar-se a Montesa practicat pels mestres anteriors, les seues despulles reberen sepultura a la col·legiata de Gandia³⁰³.

2. La Montesa incorporada

2.1. Els preliminars, el dia de la incorporació i la possessió del senyoriu

En morir el mestre Borja el 20 de març de 1592, el virrei de València, marquès d'Aytona va enviar al castell-convent de Montesa un oïdor de l'Audiència a fi d'evitar que els montesians elegiren nou mestre i per a exigir el compliment de la butlla de la incorporació. Alhora, el virrei escriví a Madrid durant els mesos de primavera i estiu sol·licitant al rei i al Consell d'Aragó la immediata possessió de l'Orde.

Felipe II va delegar les seues funcions per a incorporar Montesa en frey Juan Pacheco, cavaller de Calatrava, i frey Juan de Quintanilla, prior de *Nuestra Señora de Calatrava* a

³⁰² Pot trobar-se, per exemple, a les obres clàssiques de Samper i Villarroya. Una traducció al castellà en AHN, *OOMM*, leg. 2174; una altra, amb accés en xarxa des de la *Biblioteca Digital de Castilla la Mancha* (Bidicam), en HERMOSA de SANTIAGO, Fernando, *El nuevo priorato de las Órdenes Militares. Contestación a la memoria que publicó el M.I. Sr. Dr. frey D. Pedro María Torrecilla y Navalón, del hábito de Montesa, antiguo capellán de honor de S.M. por la dicha Orden y actualmente arcipreste de esta Santa Iglesia Prioral...*, Madrid, Imprenta de Lezcano y Compañía, 1880, pp. 252-264.

³⁰³ “A XV de abril MDLXXXII, Joan Vilaró, Jaume Aguilera, Francesc Bonet, Macià Rossell, Joan Casal y Montserrat Terradell, preveres, han firmada àpocha de cent-onze lliures y sis sous, moneda barcelonesa, es a çaber, de deu lliures cada un, a bon compte del que avia de aver per lo acompanyar del cors del señor mestre de Montesa a Gandia, y trenta nou lliures que reberen en Gandia per mans de don Pedro de Borja a compliment del que avien de aver per dit acompanyament, y dotze lliures y sis sous per la charitat de les misses y offícis que han dit y celebrat per lo camí, anant y venint per la ànima de dit señor mestre de Montesa. E axí renuy per presents per testimonis Gaspar de Castillo y Bernardo de la Farga”: “Testamentaria del excelentísimo señor frei don Pedro Luis Galcerán de Borja, maestro de Montesa, capitán general de Cataluña. 1592. Del Archivo General de la orden de Montesa, armario X, estante 3, p. 216”, dins AHN, *OOMM*, leg. 2388.

València³⁰⁴. Segons les actes oficials de la incorporació, ambdós comissaris van arribar a la ciutat de València el 28 de novembre de 1592³⁰⁵, encara que sabem de la seua presència a la capital poc abans, doncs el 26 el virrei es dirigí al monarca comunicant-li haver rebut dits comissaris³⁰⁶.

D'acord amb Aytona i els doctors de l'Audiència, Pacheco i Quintanilla, des de les cases del Temple, van enviar una orde als cavallers i frares montesians en la qual els convocaven per a que estigueren a Montesa el 8 de desembre, dia acordat per a realitzar la possessió. La carta, segons costum, anava dirigida als membres de Montesa que residien al Regne i a hores d'ara no sabem què va passar amb els que vivien fora.

Segons les actes oficials de la pressa de possessió, van ser convocats 43 montesians, 41 a la ciutat de València i dos més que s'hi trobaven a Benicarló i Moncada. En quant als religiosos –28 en aquells moments–, la majoria residien al convent de Montesa i reberen la convocatòria 26³⁰⁷. Però els qui van anar a Montesa aquell 8 de desembre van ser molts menys: 17 cavallers i 25 dels 28 frares que formaven part de l'Orde en aquella data. A aquests caldria afegir els qui delegaren la seua assistència en altres cavallers –20– cosa que augmentaria el nombre fins als 37, i dos frares, amb els qui s'arribaria a 27.

En resum, els qui formaren el capítol de l'orde de Montesa aquell dia no arribaven a la tercera part de membres, doncs acudiren un total de 42, quan en aquells moments n'eren

³⁰⁴ Un possible retrat de dit prior al quadre del Braç Eclesiàstic pintat per Vicent Requena en 1592-93, al palau de la Generalitat: FERRÁN, V., “Las órdenes militares en el Estamento Eclesiástico...”, *cit.*, pp. 49 i 51.

³⁰⁵ “Auctos de la possessión del Maestrazgo de Montesa que se tomó por el rey don Phelippe nuestro señor”; ARV, *Clero*, llibre 2560, f. 1, exemplar de 339 folis mes dos d'índex, amb moltes llacunes, a hores d'ara restaurat. Altres còpies de les actes de pressa de possessió en AHN, *OOMM*, llib. 795-C, 796-C i a la secció de còdexs del mateix arxiu, llibres 339 i 811, aquests darrers disponibles en xarxa a través de PARES. Cal tindre en compte que el còdex 811 s'hi troba molt deteriorat, fins i tot no estan microfilmats els folis 39v-105 pel seu mal estat de conservació, mentre que el 339 omet els inventaris d'objectes i les visites al Temple i Sant Jordi, a València. Una còpia de la possessió sols de Montesa –també–, a AHN *OOMM*, lib. 582-C, pp. 1-18.

³⁰⁶ AHN *OOMM*, lib. 582-C, p. 464.

³⁰⁷ “Auctos de la possession...”, *cit.*, ff. 2-2v.

134 –106 cavallers i 28 religiosos–. Tots els qui no anaren van ser representats pel procurador general fra Serafín Martí³⁰⁸. Els reunits a Montesa foren els següents:

Quadre 3

Cavallers i religiosos presents al castell de Montesa el 8-XII-1592³⁰⁹

<i>Cognom i nom</i>	<i>Càrrecs en l'Orde</i>
Blasco, Luis	cavaller
Borja, Nofre de	cavaller, companyó del comanador de Culla
Castellví, Pedro	cavaller, comanador d'Onda
Cerdà de Tallada, Tomás	cavaller
Crespí, Antonio	cavaller
Crespí, Francisco	cavaller, companyó del comanador major
Esteve, Miguel Jerónimo	cavaller
Ferrer, Luis	cavaller
Garcia, Marco	cavaller, comanador de Silla
Granullés, Gaspar	cavaller, sotscomanador i <i>comanador electe</i> de Beniarrés
Martí, Serafín	cavaller, procurador general
Monterde, Cristóbal	cavaller
Pallàs de Gusmán, Ramón	cavaller
Pròxita, Juan de	cavaller
Rojas, Pedro de	cavaller, lloctinent del Maestrat
Sans, Guillem	cavaller, sotsclauer
Vilarrasa, Francisco	cavaller
Albero, Bartolomé	conventual
Aràndiga, Gaspar	rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu
Borja, Juan	conventual
Català, Miguel	prior de Sant Jordi d'Alfama
Fernández, Francisco	conventual
Ferran, Andrés	prior del Temple
Fito, Bartolomé	religiós degà
Fito, Miguel	prior de Sant Jordi de València
Fito, Pedro	conventual, sotscantor
Garrido, Francisco	conventual
Gralla, Miguel	conventual, sagristà major
Ledesma, Agustín	conventual
Marimón, Felipe	conventual, lector del convent
Martí, Francisco	prior de Borriana
Merino, Pedro	conventual, almoïner

³⁰⁸ *Ibidem*, f. 8.

³⁰⁹ *Ibidem*, ff. 7-9v, 11v, 13v i 14.

Pineda, Dionisio	conventual, pitancer
Piulart, Juan	conventual, infermer i guardaroba
Primo, Baltasar	conventual
Primo, Baltasar	rector de Montesa
Requena, Gaspar	conventual
Rexach, Miguel	conventual
Sanchis, Luis	conventual
Selva, Pedro	conventual, cantor major
Vila, Berenguer	conventual
Xea, Pedro de	conventual
Total:	42

Arribat el dia de la Immaculada de 1592, entre la una i les dos del migdia, els cavallers i frares de l'Orde es van congregar en capítol a la sala capitular del convent de Montesa, on es va llegir la carta de poders del rei Felipe II als comissaris calatravesos,

“para que por mí y en mi nombre, como tal administrador perpetuo del dicho Maestrasgo, toméys la possession real y actual del dicho Maestrasgo y convento de la orden de Montesa, y de los castillos, villas, lugares, jurisdicciones, rentas, drechos, preminentias, prerrogativas y emolumentos pertenecientes al dicho Maestrasgo”³¹⁰.

Llegits els documents, l'Orde acceptà el seu contingut. A continuació, disposats en dos cors, els montesians es van traslladar als peus del castell, on ja els esperaven els reials comissaris. Des d'allí, després de passar de nou per la sala capitular, es van dirigir a l'església, on va tindre lloc l'acte simbòlic de possessió, que consistí en seure a la cadira que el mestre tenia reservada al cor. Seguidament, els montesians van realitzar un per un el jurament de fidelitat al monarca, ritual que va obrir el sotscomanador fra Gaspar Granullés, al qual seguiren la resta de membres de Montesa³¹¹. En acabar els comissaris prometeren –en nom del rei–, guardar els privilegis de l'Orde i a continuació van prendre possessió del castell.

Amb la solemne cerimònia de possessió, Felipe II passava a ser l'administrador perpetu de l'Orde. Cal tindre en compte que el títol que la Santa Seu va atorgar al rei fou

³¹⁰ “Auctos de la possession...”, f. 9v.

³¹¹ *Ibidem*, ff. 13v i ss.

el d'administrador –no el de mestre–, ja que el monarca, al no ser membre profés de l'Orde, no podia exercir jurisdicció espiritual³¹².

A l'endemà –dia 9–, van iniciar la possessió del senyoriu amb la vila de Montesa³¹³, per a continuar amb Vallada³¹⁴ i la resta de viles i llocs en aquest orde: comanda de Perputxent, Sueca, Silla, Montroi, església i cases del Temple i església de Sant Jordi, a València –on estigueren del 16 al 18 de gener de 1593³¹⁵–, Carpesa, Borbotó, Moncada, Sant Mateu, La Salzadella, Les Coves, Torre d'En Doménec, Vilanova, Alcalà de Xivert, lloc de Xivert, terme de Polpís, Benicarló, Vinaròs, Càlig, Cervera, La Jana, Traiguera, torre de Sant Jordi d'Alfama, Rossell, Canet, Xert i terme de la Barcella³¹⁶, Tírig, Albocàsser, Sarratella, Torre d'En Besora, Ares, Benassal, Culla –amb els masos d'El Molinell–, Vistabella, Benafigos, Atzeneta, Vilafamés, Onda, llocs d'Artesa i Tales, Borriana, Ademús i Castellfabí.

La possessió de tot el senyoriu montesià va finalitzar el 2 de juny de 1593 amb la dels territoris del racó d'Ademús³¹⁷, tornant els comissaris a llur residència a Toledo, el 4 d'agost d'eixe any³¹⁸.

³¹² Altres motius pels quals el rei no podia comptar amb el títol de mestre foren: 1) que passava a administrar vàries ordes militars; 2) que el títol de mestre podia passar a una dona: POSTIGO, E., “Las tres ilustres órdenes...”, *cit.*, p. 67, nota 41.

³¹³ La possessió de les esglésies de Montesa i Vallada fou inclosa a l'obra de TRISTANY BOFILL i BENACH, Buenaventura de [cavaller de Montesa (1691-1714)]: *Escudo Montesiano en las reales manos de Su Magestad para defender como Gran Maestre, prelado, general, superior y cabeza, patrón, protector y Administrador Perpetuo de las sagradas, reales, insignes, nobilísimas y eclesiásticas religiones regulares y militares de Santiago, Calatrava y Alcántara, y particularmente de la poderosa, ínclita y militar orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, los privilegios, prerrogativas, inmunidades y exempciones que gozan por la Sede Apostólica, de los ordinarios*, Barcelona, Rafael Figueró, 1703, pp. 277-281.

³¹⁴ VILA MORENO, Alfonso, “La posesión de Vallada por Felipe II en 1592”, *Festes Patronals*, Vallada, 1988, i GARRIDO, H., PELEJERO, J. A., *Vallada, una antigua villa...*, *cit.*, pp. 45-50.

³¹⁵ ARV, “Auctos de la possession...”, *cit.*, ff. 78-84, s/p.

³¹⁶ FERRERES i NOS, Joan, “Possesió de la vila de Xert i el terme de la Barcella (Dia 1 d'Abril de 1593)”, *BCEM*, nº 13 (1986), pp. 31-36.

³¹⁷ ARV, “Auctos de la possession...”, *cit.*, ff. 338-339.

³¹⁸ “Don Juan Pacheco, caballero professo del hábito y orden de Calatrava y el licenciado Quintanilla, prior de la yglesia de Nuestra Señora de la dicha Orden en la ciudad de Valencia, a quien Vuestra Magestad como lo es notorio, cometió y mandó aprehender y recibir la posesión del maestrazgo de

2.2. La situació de l'Orde en 1592: rendes i patrimoni

Durant la primavera i els mesos següents de 1592, el Consell d'Aragó anà lliurant a Felipe II diversos informes sobre l'economia, territori, jurisdicció, membres, forma de govern i altres aspectes relacionats amb l'orde de Montesa, la darrera de les incorporades a la Corona³¹⁹.

Des de la vessant econòmica, el balanç que es podia oferir al rei en aquells moments era positiu: el maestrat de Montesa suposava per al reial patrimoni del regne de València incrementar-lo en una sisena part del seu valor total³²⁰; després de l'arquebisbe de València, era el senyoriu eclesiàstic més ric del país, i les rendes del bisbat d'Oriola o del monestir de la Valldigna –el millor dotat del regne– estaven prou per davall de les de l'Orde militar³²¹.

Aquests resultats, com és evident, minvaven súbitament si es comparaven amb els ingressos generats per altres institucions de la monarquia o altres ordes militars, però en aquells moments i des de dins del Regne, Montesa podia oferir un balanç econòmic positiu.

Eixes rendes continuaven obtenint-se dels drets adquirits sobre els diversos territoris atorgats a l'Orde en la seua fundació, organitzats a l'altura de 1592 en 13 comandes –

Montesa, decimos: que ambos dos juntamente nos ocupamos en el dicho officio y ministerio desde tres días del mes de nobiembre próximo pasado de mill y quinientos y nobenta y dos años que partimos de la ciudad de Toledo, hasta quatro días deste presente mes de agosto deste presente año que volvimos a nuestras casas a la dicha ciudad, aviendo ydo a el dicho Maestrazgo y recibido la posesion de todo él. Venido y estado en esta corte a dar quenta y relación a Vuestra Magestad de todo lo que en el dicho Maestrazgo se ha hecho y ordenado y de todo el dicho tiempo que nos ocupamos, que an sido docientos y setenta y quatro días, no se nos a hecho merced ni gratificación ninguna [...]. Vuestra Magestad sea servido de mandar librar nuestras ocupaciones y dietas sigún y como semejante officio y comission [...] frey don Juan Pacheco. El licenciado Quintanilla [firma i rúbrica d'ambdós]”: AHN, OOMM, leg. 2174, document sense data, 1593?

³¹⁹ AHN OOMM, lib. 582-C, pp. 94-110. Una generació més tard –en 1624–, informaria detalladament de l'Orde frey Joan Borja i Aràndiga a la seua *Breve resolució*.

³²⁰ ANDRÉS ROBRES, Fernando, “La economía de la Orden de Montesa cuando la incorporación: patrimonio, renta, gasto, balances (1592-1602)”, *Estudis*, nº 25 (1999), p. 86.

³²¹ *Ibidem*, pp. 85-86.

Ademús-Castellfabib, Alcalà, Ares, Benassal, Benicarló-Vinaròs, Borriana, Les Coves, Culla i Atzeneta³²², Montroi, Onda, Perputxent, Silla i Vilafamés– i una sèrie de pobles adscrits al mestre mitjançant la mensa magistral: Montesa, Vallada, Sueca, Moncada, Carpesa i Borbotó al sud i Sant Mateu, Cervera, Traiguera, Càlig, La Jana, Canet, Xert i Rossell al nord.

Dins d'aqueixes possessions, algunes significatives, com el castell-convent de Montesa, la casa mare de l'Orde³²³, les cases del Temple³²⁴ i l'esglesia de Sant Jordi a la ciutat de València³²⁵, i el palau dels mestres a la vila de Sant Mateu³²⁶ al maestrat castellanenc.

L'administració de justícia al territori montesià era diversa i distinta segons els llocs: mentre per exemple a Montesa i Vallada comptava amb la jurisdicció alta i baixa, al batlliu de Moncada sols tenia “la jurisdiccion foral del rey don Alfonso, que es toda la civil y la criminal hasta açotes inclusive, y la suprema es de Vuestra Magestad y de sus oficiales reales”³²⁷.

³²² “Aunque aquí se nombra esta encomienda de Adzeneta, por acuerdo del Consejo hago notamiento que se havia de dezir de la tenencia y encomienda de Culla y villa de Atzeneta, para que en los otros títulos se ponga assí, en Madrid a 17 de [f]ebrero 1595. Franquesa [firma i rúbrica]”: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 40, al marge.

³²³ A banda del text que Vicente Ferrán li dedicà en 1926, més bibliografia sobre el castell en BORJA, frey J., *Breve resolución...*, cit., p. 180, nota 564. Alguns treballs, en la web www.museumontesa.com

³²⁴ Informació sobre el Temple actual i els seus antecedents en FAUS LOZANO, Jesús, *El Temple de Valencia*, València, Marí Montañana, 1981; DOMÍNGUEZ, Javier, et alii (coords.), *Iglesia y palacio del Temple. Síntesis de Arte e Historia*, València, Del Sénia al Segura, 2008. Més recentment, GONZÁLEZ TORNEL, Pablo, *José Mínguez. Un arquitecto barroco en la Valencia del siglo XVIII*, Castelló, Universitat Jaume I, 2010, pp. 73-76, 131-140.

³²⁵ Algunes dades al respecte en BORJA, frey J., *Breve resolución...*, cit., p. 84, nota 158.

³²⁶ Sobre el palau dels mestres ZARAGOZÁ CATALÁN, Arturo, “El palacio maestral de la orden de Montesa en Sant Mateu”, en AAVV, *Sant Mateu en las actas de las 3as. Jornadas de Historia, Arte y Tradiciones populares del Maestrazgo (5-7 diciembre de 1992)*, Benicarló, Centro de Estudios del Maestrazgo, 1993, pp. 113-132.

³²⁷ Informe-consulta de 14 d'abril de 1592: AHN OOMM, lib. 582-C, p. 107. Sobre l'administració de justícia en territoris de l'Orde HERNÁNDEZ RUANO, Javier, *La hora de los litigios. La justicia de la Orden de Montesa y los Austrias en la encomienda de Benicarló-Vinaròs*, València, Biblioteca Valenciana, 2006. També CÍSCAR PALLARÉS, Eugenio, *La justicia del abad: justicia señorial y sociedad en el Reino de Valencia: Valldigna, siglos XVI, XVII y XVIII*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2009, pp. 42-50.

Pel que fa als drets sobre les parròquies –discutits pels ordinaris diocesans– en eixos moments l'orde de Montesa sols tenia rector-frare a Montesa, Vallada i Cervera del Maestre.

Finalment, per dins de tota aquesta estructura hi havia el component humà de l'Orde, els seus membres.

2.3. Cavallers i religiosos en 1592

Com en altres èpoques, l'estat de l'orde de Montesa depenia, en bona mesura, de la gestió i del caràcter personal del mestre. Tenint present a més que Pedro Luí Galcerán de Borja, el darrer mestre, governà l'Orde durant 47 anys –de 1545 a 1592–, és evident que diversos aspectes arribaren als temps de la incorporació a la corona amb els trets característics de la seua etapa de govern, tant des del punt vista de la gestió de les rendes³²⁸, de l'estat de conservació d'alguns edificis patrimonials, com el castell-convent de Montesa³²⁹, i també –com vorem tot seguit– dels qui eren els seus cavallers i religiosos.

2.3.1. Els cavallers

En desembre de 1592 l'orde de Montesa comptava amb un total de 134 membres³³⁰: 106 cavallers i 28 religiosos³³¹, quantitat molt elevada si tenim en compte

³²⁸ Aquest aspecte l'ha treballat amplament el professor Andrés Robres a través dels seus treballs sobre l'economia de Montesa citats.

³²⁹ CERDÀ, J., “El castell de Montesa en 1585...”, *cit.*, pp. 283-293.

³³⁰ Aquesta xifra podria canviar –o no– doncs no comptem amb llistats del tot fiables dels qui vivien en el moment de la incorporació, ni amb obituaris que ens certifiquen la desaparició de determinats personatges.

³³¹ Uns mesos abans hi havia dos religiosos més: fra Jaime Carbonell i fra Juan Martínez de Alegria, que van faltar en setembre i octubre de 1592: “El reverendo frey Juhan Martínez de Alegria, sacerdote profeso conventual y beneficiado del beneficio de la Coronación y lector del convento. Su Señoría yllustrísima le ha hecho merced de la vicaría de Vallada oy, el primero de junio de 1576. Renunció la vicaría en el capítulo general del año 1579 y está designado por letor del convento. El primero de junio 1589 por el cappítulo general del año 1588, a título de alimentos, se le dieron 85 libras de renta anuales por alimentos. Murió en Valencia, en el Temple, en 19 de octubre de 1592. Fueron albasseas frey Marín, prior

els qui integraven la institució temps abans³³². Evidentment, l'Orde importava a la noblesa regnícola, tal com afirmava el duc de Gandia unes dècades abans, en 1529:

“De la encomienda. Yo ya te dije antes que de aquí partieses, cómo no suma lugar en que fuese de Calatrava ni de Alcántara, pues sabes que de los dos hermanos que Dios te ha dejado, mientras fuere servido, a don Enrique tengo determinado de dalle la cruz de Montesa, que según en este Reino importa por ninguna otra se debe dejar”³³³.

del señor Maestre, y Seraphín Martín, procurador de la Orden. Enterrose en el convento”: AHN, *OOMM*, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 38-38v; “El reverendo frey Jayme Carbonell, freyle conventual, empossó de azer la probación a 19 días de julio del año de 1576 por mandado del Maestre, mi señor. Yso profesión a 11 del mes de agosto del año de 1577. Estudiante de theología, cantó misa en Silla, su patria, en [blanc] de [blanc] año 1582. Diosele el beneficio de la Coronación el primero de junio 1586 y fue nombrado por Su Señoría ilustríssima por letor del convento en el año 1589. Murió en el mes de cetiembre del anyo 1592 en Valencia. Enterráronle en el Temple”: *ibidem*, ff. 54-54v. Fra Joan Martínez fou considerat per Samper el primer escriptor de l'orde de Montesa, a qui atribueix l'obra *Epitome eorum quae apud varios scriptores de Diis Gentium leguntur*, impresa en 1584: SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, p. 883, nota Y. Aquest mateix frare va escriure la poesia llatina *De laudibus Religionis et Militiae Beatae Mariae Montesiae*, impresa després de la portada del *Libro de las diffiniciones, instituciones y reformaciones de la orden e ínclita cavallería de Montesa [...] en el año 1556*, València, Pedro de Huete, 1570, que oferim –amb la seua traducció corresponent–, al principi d'aquest treball.

³³² En principi, sols podien haver sis cavallers sense comanda o benefici dins l'Orde, com va quedar establert a l'estatut 15 de la visita de 1535 i confirmat posteriorment a la de 1556: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, *cit.*, ff. 48-48v, i *Libro de las diffiniciones, instituciones y reformaciones de la orden e ínclita cavallería de Montesa [...] en el año 1556*, ff. 27v-28. El capítol reunit al castell de Montesa en 1544 per a l'elecció de mestre, que acabà amb el nomenament de Borja, va reunir un total de 48 montesians: AHN, *OOMM*, lib. 816-C, pp. 322-323 i SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, pp. 548-549. Una cosa semblant pel que fa al nombre de membres passava en les altres ordes. Si Calatrava comptava a finals del segle XV amb 54 cavallers, aquest nombre va anar en augment en la mesura que passaven els anys: en 1583 la xifra havia passat a 114 i encara que va disminuir lleugerament, superava el centenar a finals del segle XVI, quan ja regnava Felipe III: FERNÁNDEZ IZQUIERDO, Francisco, “¿Qué era ser caballero de una Orden Militar en los siglos XVI y XVII?”, *Torre de los Lujanes: Boletín de la Real Sociedad Económica Matritense de Amigos del País*, nº 49 (2003), p. 152.

³³³ Joan de Borja, duc de Gandia, al seu fill Francisco de Borja (després sant). Gandia, setembre de 1529: GARCÍA HERNÁN, Enrique (ed.) *Monumenta Borgia VI (1478-1551)*, València, Generalitat Valenciana-Institutum Historicum Societatis Iesu, 2003, p. 196. En efecte, don Enrique de Borja i Aragón va ser comanador major de Montesa de 1537 a 1539. Després fou nomenat cardenal i faltà el 1540; una biografia recent –a càrrec de Miguel Navarro Sorní– al *Diccionario Biográfico Español*, vol. IX, pp. 135-136.

Tot i això, tenint en compte que la creació de nous cavallers era competència del mestre i que fins i tot Galcerán havia anat oferint hàbits a canvi de diners o d'altres favors, l'elevat nombre del grup pot justificar-se. A més, sembla que ben poca cosa li importaven al Mestre ni la quantitat ni la *qualitat* dels seus cavallers, doncs

“después que el dicho don Luys Galceran de Borja hizo la incorporación en la corona real de Vuestra Majestad y al tiempo y fin de su muerte son muchos más los hábitos que proveyó y dio de nuevo que no los que tenía provehidos antes della, y muchos dellos contra las deffinitiones de la Orden, sin ser vistas ni aprovadas sus pruebas³³⁴”

En efecte, el Mestre havia donat l'hàbit a 16 cavallers castellans, passant per alt un acord aprovat al capítol de 1583 que establia no es concediren hàbits de Montesa als qui no foren naturals de la Corona d'Aragó³³⁵. Tampoc va complir sempre el capítol 29 de les definicions que prohibia l'entrada als menors de deu anys³³⁶ i concedí l'hàbit a diversos xiquets³³⁷, a més d'exigir del rei fins al final el compliment de les seues promeses:

“en lo de los ávitos hai que tengo prometido uno a mi sobrina doña Francisca de Aragón, y del de Juan Pérez Florián está hecha la prueba, y de don Gabriel Sedeño, cavallero de Toledo, y de un deudo del marqués de Almazán que me lo pidió el mismo marqués³³⁸”

³³⁴ Carta de 6-II-1593 del llicenciat Quintanilla, prior de Calatrava a València, al rei: AHN *OOMM*, lib. 582-C, p. 322.

³³⁵ “*Otrosí*, estatuyamos y ordenamos que Su Señoría ilustrísima no de hábito de cavallero que no sea el cavallero de la Corona de Aragón y esto se entienda deste capítulo general hasta el otro que se celebrare”: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., f. 157. Al mateix llibre –f. 162v–, a l'índex dels acords aprovats a dit capítol, consta al marge: “espiró”.

³³⁶ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol XXIX, f. 51.

³³⁷ Per exemple Benito Sanguino i Hernando Villarrasa, amb aproximadament quatre anys d'edat; Ximén Pérez, Antonio Monserrat i Gaspar Tallada amb cinc; i Alejo Vives, amb set, tots ells cavallers.

³³⁸ Carta del mestre Borja a don Cristóbal de Moura de 30 de setembre de 1590: Archives Nationales de Paris (ANP), AB XIX 568, 17, 1 i RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 64.

Més greu encara hauria estat el cas del dit Sedeño, “vezino de Toledo, a quien el maestre pasado havia dado el hábito [en 1590³³⁹] [i] estava infamado gravemente de confesso con grandíssima publicidad”³⁴⁰. En conseqüència i acabada d’incorporar Montesa, s’exigiren noves informacions sobre les qualitats d’aquest cavaller, que van realitzar durant el mes de gener de 1594 fra Jaime Juan Falcó, comanador de Perputxent, i fra Baltasar Primo, rector de Montesa, recollint –entre altres– les declaracions següents:

“ha oido murmurar y ponerse duda en la dicha limpieza [...]; Juan de Herrera [avi matern] no tenía la limpieza que se requería [...]; no los tienen por hombres limpios, sino por confessos y descendientes de judíos, y que esto es público y notorio y pública voz y fama [...]; la agüela materna también era confessa y descendiente de judío”³⁴¹.

Malgrat plantejar-se l’expulsió de Sedeño, que segons consta havia començat a realitzar el seu noviciat en desembre de 1593, abans de realitzar-se les noves informacions, sembla que la cosa no va anar més enllà, doncs el personatge no va arribar a professar i segons algunes fonts va morir al poc de temps³⁴², el 15 de desembre de 1595, quan tindria uns 27 anys³⁴³.

Pel que fa al repartiment de les rendes de Montesa entre els distints cavallers – doncs els religiosos comptaven amb les places del convent, sis priorats i tres rectories–,

³³⁹ “Frey don Gabriel Sedeño thomó el hábito de cavallero desta Orden en 9 de noviembre 1590 en la yglesia de Sanct Climente, convento de mongas bernardas, por manos de don Francisco Tallada, comendador (sic) de Benaçal, con comisión del ilustrísimo señor Maestre echa en 18 de octubre 1590. Dixo la missa Francisco Vasques, rasionero de la yglesia mayor de Toledo. Fueron padrinos frey Perales y don Juan Çedeño, su ermano. Enpessó de hazer la probassion a 15 de deziebre, año 1593. Murió sin aser profesión”: AHN, *OOMM*, lib. 811-C [Cantoría I], f. 156v.

³⁴⁰ ANDRÉS, F., “Garcerán de Borja, Felipe II ...”, cit., p. 418.

³⁴¹ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 453 (Gabriel Sedeño).

³⁴² “Murió en 15 de diciembre 1595”: *Décadas nobles de la cronología montesiana*, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v, al marge.

³⁴³ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 453 (Gabriel Sedeño).

en primer lloc estaven les comandes, dues d'elles vacants en desembre de 1592³⁴⁴. Els comanadors eren els següents:

Quadre 4

Comanadors montesians en desembre de 1592

<i>Nom i cognoms</i>	<i>Any d'ingrés en l'Orde</i>	<i>Comanda</i>
Borja, fra Francisco de	1588	Les Coves (<i>major</i>)
Castellví, fra Pedro de	1557	Onda
Centelles, fra Miguel	1541	Benicarló i Vinaròs
Falcó, fra Jaime Juan	1559	Perputxent
Ferrer, fra Juan	1557	Culla i Atzeneta
Garcia, fra Marco	1550	Silla
Hospital, fra Hernando d'	1553	Ares
Íxer, fra Jerónimo d'	1546	Alcalà
Jofré, fra Luis	1576	Montroi
Llançol, fra Gonzalo	1553	Vilafamés
Roca, fra Benito	1557	Borriana

El degà de l'Orde en eixe moment, l'ancià fra Melchor Sans, cavaller de Montesa des de 1536, no comptava amb comanda, doncs la que tenia –Culla i Atzeneta– “se la hizo renunciar [el Mestre] con indirectas”³⁴⁵. Tot i això, don Melchor obtenia sobre aquesta comanda una renda de 900 lliures a l'any, prou més que el seu comanador titular, que n'obtenia 400³⁴⁶ i que els comanadors d'Ares, Borriana, Montroi i Onda³⁴⁷.

³⁴⁴ Eren les de Benassal i Ademús-Castellfabib: AHN, *OOMM*, lib. 816-C, pp. 494-507.

³⁴⁵ AHN, *OOMM*, lib. 816-C, p. 497.

³⁴⁶ “La encomienda de Adzaneta, Vistabella, Culla, Benafigos, el Molinell, vacó en el año 1595 por muerte de Gaspar Granullés. Vale mil y seiscientas libras, paga cada año mil y duzientas en los cargos que se siguen: nuevecientas libras de pensión a don Melchior Sans, que es de más de ochenta y tres años, y las otras trezientas en cargos particulares, quedan para el comendador quatrocientas libras, los emolumentos de la jurisdicción se pueden estimar en ciento y cincuenta libras cada año”: AHN, *OOMM*, lib. 816-C, p. 496.

³⁴⁷ Amb 700 lliures de renda Borriana i 650 Ares, Montroi i Onda: ANDRÉS F., “La economía de la Orden de Montesa...”, *cit.*, p. 66.

A banda de les comandes, altres càrrecs remunerats destinats als cavallers –companyons de la mensa i de les comandes, oficis de sotsclauer i sotscomanador, batlles, governadors– podien fer arribar el nombre dels qui rebien alguna renda de Montesa fins a poc més de vint. D’aquests destaca un dels favorits del mestre –fra Gaspar Granullés–, sotscomanador del castell de Montesa i a qui s’havia promés una nova comanda, la de Beniarrés³⁴⁸.

El Mestre havia anat premiant també la fidelitat –i amistat– de certs cavallers, com el comanador Falcó, titular de Perputxent, Marco Garcia, comanador de Silla³⁴⁹ i Benito Roca, comanador de Borriana, a qui atorgà de més 300 lliures de pensió sobre la mensa de les anomenades *pensions de Galcerán*³⁵⁰. A més, la majoria dels comanadors, en particular els d’Alcalà, Vilafamés, Ares i Atzeneta, havien passat per Orà quan Galcerán hi fou virrei³⁵¹.

³⁴⁸ Probablement en premi als serveis sexuals que anys abans havia dispensat Granullés al mestre: CARRASCO, R., *Inquisición y represión sexual...*, p. 197. En tot cas, Granullés no podia gaudir de la nova comanda fins a la mort de l’aleshores comanador de Perputxent –també favorit de Galcerán–, fra Jaime Juan Falcó, que va faltar a Madrid el 31 d’agost de 1594. No creiem doncs que arribés a materialitzar-se la creació de la nova comanda de Beniarrés, doncs mig any abans de morir Falcó, el 16 de desembre de 1593, se li atorgà a Granullés la de Culla i Atzeneta (els títols d’ambdues comandes en AHN, *OOMM*, lib. 544-C, ff. 191v-192 i AHN, *OOMM*, lib. 545-C, ff. 40-43). Mort el comanador Falcó, el rei va ordenar al lloctinent que nomenàs un administrador de dita comanda –24-IX-1594–, i va destinar les seues rendes a les obres a realitzar a l’església del castell-convent de Montesa: AHN, *OOMM*, lib. 538-C (índex del *Curiae Montesiae* I, hui perdut), documents de 24-IX-1594 i 17-V-1595.

³⁴⁹ Durant les declaracions de testimonis del procés inquisitorial obert contra el mestre en 1572, un cavaller de l’orde de Montesa –fra Gaspar Çanoguera– va declarar “que los comendadores García y Falcón [que] son muy del secreto de dicho Maestre y a quien él ha dado de comer, siendo gente común, agraviando a muchos caballeros”: CARRASCO, R., *Inquisición y represión sexual...*, p. 198.

³⁵⁰ Denominades així pel professor Andrés Robres –“La economía de la Orden de Montesa...”–, *cit.*, pp. 81-82–, es tractava de quantitats a disposició del mestre, carregades sobre la mensa magistral, fruit de les negociacions amb el rei per a incorporar Montesa, amb les quals el Mestre pogué recompensar un determinat nombre de persones. Els personatges premiats i les quantitats atorgades a cadascú d’ells en BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, pp. 80-84.

³⁵¹ Els cavallers de Montesa que van acompanyar al mestre a Orà en SUÁREZ, D., *Historia del Maestre último que fue de Montesa...*, *cit.*, p. 210.

Sols dos cavallers, fra Melchor Sans i fra Miguel Centelles, protagonitzaven –en tot cas– una possible oposició a Galcerán. El primer, com hem vist, es queixava que el mestre, quan ell era comanador de Culla i Atzeneta, li la feu renunciar. El segon, don Miguel Centelles, actuà amb més contundència i en 1572 va declarar contra Galcerán davant els tribunals de la Inquisició. A la mateixa hora, don Miguel va dir públicament que no li havia donat comanda perquè no havia volgut gitar-se amb ell³⁵². Malgrat tot, en 1577 va ser nomenat comanador de Vilafamés, en 1583 de Benicarló i en 1592 lloctinent de mestre³⁵³, no sabem si en un intent per part de Galcerán de tindre’l satisfet. Quan va morir el mestre, don Miguel va manifestar les seues queixes ja obertament³⁵⁴.

És possible que altres montesians lamentaren també l’etapa Garcelán, com fra Bartolomé de Borja, amb hàbit des de 1567, “que por odio particular del Maestre pasado no le dio encomienda, tocándole conforme a establecimientos de la Orden”³⁵⁵. Malgrat les queixes, en eixe moment don Bartolomé comptava amb una companyia de 50 lliures sobre la mensa i havia servit Galcerán de *maestre-sala*.

Però el mestre comptava amb més rendes que repartir, doncs les anomenades *pensions de Galcerán*, amb les que disposava lliurement de 4.000 lliures, li permeteren recompensar onze cavallers i un religiós amb quantitats que oscil.laven entre les 100 i les 300 lliures i de nou, comprar fidelitats o recompensar velles adhesions, tal com podem vore al quadre següent:

³⁵² CARRASCO, R., *Inquisición y represión sexual...*, cit., p. 198.

³⁵³ Els títols corresponents a cadascun dels càrrecs en les fonts indicades a la seua fitxa a la base de dades.

³⁵⁴ ANDRÉS, F., “Galcerán de Borja, Felipe II...”, cit., p. 418, nota 60.

³⁵⁵ Consulta de tres de juny de 1593 del Consell d’Aragó sobre la provissió de les dues comandes vacants –Ademús-Castellfabib i Benassal– AHN OOMM, lib. 582-C, p. 162.

Relació de montesians agraciats amb les pensions de Galcerán³⁵⁶

<i>Nom i cognoms</i>	<i>Any d'ingrés en l'Orde</i>	<i>Quantitat</i>
Borja, fra Nofre de	1569	200 ll.
Crespí i Borja, fra Francisco	1577	200 ll.
Esteve, fra Miguel Jerónimo	1589	100 ll.
Ferran, fra Andrés, <i>prior del Temple</i>	1565	300 ll.
Granullés i de Pròxita, fra Luis	1582	100 ll.
Jofré, fra Francisco	1585	1825 ll.
Juan, fra Gaspar	1578	100 ll.
Roca, fra Benito	1557	300 ll.
Rojas, fra Pedro de	1589	500 ll.
Sans, fra Guillem	1572	200 ll.
Terçà, fra Francisco	1588	131 ll.
Vidal, fra Galcerán	1581	100 ll.

Com veiem, un dels casos més significatius fou el dels germans Jofré. Luis fou recompensat en 1588 amb una comanda nova, la de Montroi³⁵⁷. L'altre germà, Francisco –des de 1586 lloctinent i capità de Sueca–, rebria 1.825 lliures, quantitat, la més elevada, que triplicava la resta d'agraciats amb les pensions. I és que ambdós gaudien d'una mateixa circumstància, ja que eren germans de l'amant de Galcerán, donya Mencía Jofré³⁵⁸.

Sols tres dels dotze agraciats amb dites pensions havien obtingut l'hàbit de Montesa a l'any o als dos anys d'haver-se obtingut la butlla de la incorporació, amb la qual cosa queda clar que les rendes es destinaren a satisfer possibles ambicions o recompensar certes decisions. D'eixos tres, amb hàbits en 1588 i 1589, destacaríem el cas de Miguel Jerónimo Esteve, de qui el cronista Porcar deia “que'l mestre don Pedro Pérez Galseran de Borja ne havia fet gran cas”³⁵⁹. Els altres dos eren Francisco Terçà, fill del regent del

³⁵⁶ BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, pp. 80-84.

³⁵⁷ Escindida –recordem–, de la fins aleshores comanda de Silla i Montroi, s'aprovà a l'estatut 11 del capítol general de 1588: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, *cit.*, ff. 168v-169.

³⁵⁸ “Es hermano [Luis Jofré] de la muger de quien el Maestre ha dexado los hijos”, carta de Pedro Franquesa sobre la provisió de les comandes d'Alcalà i Onda; AHN, *OOMM*, lib. 816-C, p. 493.

³⁵⁹ PORCAR, P. J., *Coses evengudes...*, *cit.*, vol. II, p. 792.

Consell d'Aragó Miguel Terça, amb una companyia de la mensa magistral³⁶⁰ i 131 lliures de les penssons, i Pedro de Rojas, de qui parlem a continuació.

Per suposat, el mestre no oblidaria els montesians família seua³⁶¹, als quals dotaria amb les rendes següents:

– per a fra Nofre de Borja i fra Francisco Crespi i Borja 200 lliures de pensió;

– per a fra Pedro de Rojas, malgrat la seua poca antiguetat –havia ingressat en 1589– el càrrec de governador del Maestrat Vell i 500 lliures³⁶²;

– finalment, per a fra Francisco de Borja, ni més ni menys que la comanda major de Montesa, aleshores amb unes 2.000 lliures de renda³⁶³.

³⁶⁰ Se li concedí el 26-V-1591: AHN, *OOMM*, lib. 544-C, ff. 215v-216.

³⁶¹ Que tingué presents en les negociacions prèvies a la incorporació, en particular el seu fill Juan de Borja Manuel, a qui anava destinada la comanda major de Calatrava, i un dels seus néts, a qui també volia dotar de comanda: ANP, AB XIX 568, 17, 1, i RAH, *CSC*, sign. I-2 [9/576], f. 58.

³⁶² “ha servido de lugarteniente de Sant Matheo muchos años, y que con comunicación suya mandó Vuestra Magestad apuntar las instrucciones para los comissarios que han tomado la posesión y visitado el Maestrazgo de Montesa”: consulta per a la provissió de càrrecs de 3 de juny de 1593: AHN, *OOMM*, lib. 582-C, p. 163. No ens consta quan fou proveït pel mestre Borja lloctinent o governador de Sant Mateu, el que sí existeix és un nomenament per a dit càrrec que es lliuraria el 24-VII-1593: AHN, *OOMM*, lib. 566-C [índex del *Partium Montesiae*]. Tampoc s'entén que servira de lloctinent de Sant Mateu *muchos años*, com diu el document citat i afirma també frey Hipólito –SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, p. 578–, tenint present que va ingressar en l'orde en 1589 i en abril del 92 encara era cavaller novici: “Por no ser professo don Pedro de Rojas an nombrado a don Pedro de Castelví para que juntamente con don Miguel Centellas vaya de parte de todos [de l'Orde] a besar la mano de Vuestra Magestad...”: carta del virrei marquès d'Aytona al rei d'11-IV-1592, en AHN, *OOMM*, lib. 582-C, p. 459. Va professar amb tan sols dos dies de noviciat a Montesa, la vespra de la possessió del Maestrat: “Enpessó de azer la probassión a 6 de deziembre 1592, yzo poffesión (sic) a 7 de dicho mes y año, reçibiola frey don Guillen Sans, con horden de Su Excelencia maestre...”: AHN, *OOMM*, lib. 811-C [Cantoría I], f. 143.

³⁶³ Amb anterioritat van ocupar el mateix càrrec en Montesa altres Borja: Enrique de Borja i Aragón, Pedro Luis Galcerán de Borja i Juan de Borja Manuel. Després, més membres de la família, com vorem: SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, pp. 416-420. Altres Borja van ocupar –en canvi–, des de 1605 fins a principis del segle XVIII, la comanda de Membrilla de l'orde de Santiago: FERNÁNDEZ IZQUIERDO, Francisco, “Nobleza y monarquía en el siglo XVII. La concesión de encomiendas de Órdenes Militares”, en MARTÍNEZ RUIZ, Enrique, PI CORRALES, Magdalena de

En aquests casos els dos primers eren descendents de la germana del papa Alexandre VI³⁶⁴ a l'hora besavi del mestre. Pedro de Rojas havia casat amb una filla de Diego³⁶⁵, germà també de Galcerán, i Francisco de Borja era nét d'un altre germà, el duc de Gandia proclamat sant un segle després.

Entre els càrrecs propis de Montesa i les *pensions de Galcerán*, el mestre aconseguí dotar amb algun tipus de renda un total de 61 membres de l'Orde. Dels 73 restants, 54 havien rebut l'hàbit a partir de 1587, quan ja s'havia lliurat la butlla de la incorporació, amb la qual cosa, els pocs anys en l'Orde podien justificar l'absència de qualsevol tipus de concessió econòmica. A més, els qui acceptaran la butlla de la incorporació al capítol general de 1588 –ben generós pel que fa a concessions realitzades a distints membres³⁶⁶– són pràcticament els mateixos que rebien alguna renda de Montesa o l'obtindrien en els anys immediats.

Eixe mateix capítol aprovà la cessió al tresor de l'Orde de les rendes vacants de les comandes, quantitats abans en mans de la mensa, que aleshores anaven a permetre duplicar molts dels salaris³⁶⁷. Altres acords afectarien ben favorablement els religiosos, com vorem,

Pazzis (dirs.), *España y Suecia en la época del Barroco, (1600-1660)*, Madrid, Comunidad de Madrid, Consejería de Educación y Cultura-Fundación Berndt Wistedt, 1998, p. 546.

³⁶⁴ Nofre de Borja, de la casa Borja-Llançol, més tard barons d'Anna –comtes en 1604–, descendia de la germana del papa Alexandre VI, Joana de Borja, mentre que Francisco Crespí i Borja, de la branca dels barons de Vilallonga, també era descendent de la mateixa senyora: FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, F., *Historia genealógica...*, cit., vol. IV, pp. 355, 364-365, 379 i 381.

³⁶⁵ “En 11 de mayo 1572 la duquesa de Gandía y el Maestre, su hijo, casaron a doña Francisca de Borja, doncella, hija de de don Diego de Borja, *quondam* hijo de los duques y hermano del Maestre, con don Pedro de Rojas y Ladrón, hijo de don Juan de Rojas y doña Gracia Ladrón, como más a la larga se contiene en dicho auto”: AHN, *OOMM*, lib. 816-C, p. 166.

³⁶⁶ El llistat dels 58 assistents a dit capítol i el seu resultat en BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., ff. 163-178.

³⁶⁷ Aprovades a l'estatut 7 de dit capítol, eixes vacants es computaven des del temps de la mort del titular fins a l'1 de juny de l'any següent en que tornava a prendre possessió el nou comanador: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., f. 167v, amb nota al marge que diu: “no está en costumbre” [en 1632, quan escrivia fra Beltrán]. El comput de les vacants de la mort del comanador fins el primer de juny següent, s'aprovà molt abans, a l'estatut 2 del capítol general de 1567: *ibidem*, ff. 96v-97.

“para que con ello [...] se asentase como se asentó, con paz y concordia de todos, la aceptación de la bula de la incorporación del Maestrazgo”³⁶⁸.

Pel que fa a l'origen geogràfic i social dels cavallers, coneixem, en primer lloc el de naixement de 98 dels 106, que podem classificar de la següent manera:

Quadre 6

Naturalesa dels cavallers de 1592

Catalunya	2	1%
Itàlia	3	2%
Aragó	5	4%
Castilla	16	15%
València	72	67%
Desconeguts	8	7%
Total:	106	

La presència de cavallers aragonesos i catalans podríem considerar-la normal, inclús la d'italians per les relacions de la Corona d'Aragó amb Itàlia³⁶⁹.

En quant als castellans, la majoria van ingressar durant els últims anys de vida del mestre Galcerán –12 de 16 entre 1589-91–, anys en els que es produí una vertadera *allau d'hàbits*, amb 22 sols per a 1589.

Si classifiquem el grup dels valencians –el més nombrós– d'acord amb la divisió provincial actual, obtenim:

³⁶⁸ ANDRÉS, F., “Política y economía...”, p. 306, nota 37. Carta del mestre Borja a don Cristóbal de Moura de 30 de setembre de 1590: ANP, AB XIX 568, 17, 1, i RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 64

³⁶⁹ Un d'aquests, Francisco de Borja i Aragón, precisament nebot del Mestre, no està clar que nasquera a Gènova o a la mar.

Quadre 7

Cavallers de 1592 segons la divisió provincial actual

<i>Castelló</i>	Canet lo Roig (1)	1
<i>Alacant</i>	Alacant (1), Oriola (1) Cocentaina (2),	4
<i>València</i>	València (57), Xàtiva (8), Ontinyent (2)	67
Total:		72

Com veiem, es detecta ràpidament el pes de València com a cap i casal del Regne: era la ciutat més poblada, la més important també políticament i en ella, doncs, havien anat fixant la seua residència la majoria de nobles valencians. La segona amb més montesians era Xàtiva: continuava sent la segona ciutat del Regne –comptava amb títol de ciutat des de 1347³⁷⁰–, i encara residien en ella molts nobles. Oriola³⁷¹ i Alacant³⁷², junt a València i Xàtiva eren les quatre ciutats del país, mentre que Ontinyent era una de les viles de primera classe. Finalment, van nàixer a Cocentaina, per aquells temps la vila més important d’aquella zona, un fill del senyor d’Agres³⁷³ i el montesià Jerónimo Rotlà.

L’aspecte més cridaner en tot cas seria el poc arrelament de l’orde de Montesa al *cor* del senyoriu, ja que sols un cavaller, Antoni Monserrat, va nàixer a Canet lo Roig, en ple Maestrat Vell, o bé per la falta de nobles al territori estrictament montesià o per optar els pocs que podien obtindre hàbits militars per altres ordes, com per exemple la de Sant Joan³⁷⁴.

³⁷⁰ VENTURA i CONEJERO, Agustí, “El 650 aniversari del títol de ciutat”, *El Nostre Institut*, nº 12 (1998) Xàtiva, Institut de Batxillerat Josep de Ribera, pp. 35-39.

³⁷¹ Obtingué títol de ciutat en 1437: ESTAL, Juan Manuel del, *Orihuela de Villa a Ciudad: compendio de una historia bicentenaria desde Alfonso X el Sabio de Castilla al Rey Magnánimo, Alfonso V de Aragón (1243/50 – 1437/38)*, Alacant, autoedició, 1996, pp. 76-97, 117-138.

³⁷² Ciutat des del 1490: ALBEROLA ROMÀ, Armando, “Autoridad real y poder local: Reflexiones en torno al desarrollo del procedimiento insaculatorio en los municipios valencianos durante la época foral moderna”, *Pedralbes*, nº 12 (1992), pp. 9-38; “La organización del municipio en la época foral”, en AAVV, *Historia de la ciudad de Alicante*, Ayuntamiento de Alicante, Alicante, 1990, vol. IV, pp. 185-212.

³⁷³ Francisco Calatayud i Vallebrera, cavaller de Montesa en 1589.

³⁷⁴ MONSERRAT, A., “Els cavallers Monserrat...”, *cit.*, *passim*.

En analitzar els cavallers de 1592 des de la seua adscripció socioprofessional, el resultat obtingut ha estat el següent:

Quadre 8

Característiques socioprofessionals dels cavallers de Montesa de 1592

	<i>Barons, senyors de vassalls i noblesa titulada</i>	<i>Amb ascendents en Montesa</i>	<i>Amb ascendents en altres ordes</i>	<i>Militars</i>	<i>Oficis en l'administració (inclosa Inquisició i Casa Real)</i>
Aguilar, Jaime			X		
Aguilar, Jerónimo d'					
Amileta, Martín					X
Barberà i Guzmán, Gaspar		X			
Bellvís, Vicente			X		
Beneito, Jerónimo					
Bermúdez, Luis de			X		
Blanes, Jofré de				X	X
Blasco, Luis					X
Borja, Baltasar de				X	
Borja, Bartolomé de					
Borja, Carlos de			X	X	X
Borja, Francisco de	X	X	X		X
Borja, Nofre de	X	X			
Borja, Pedro de		X		X	
Calatayud, Francisco					
Çanoguera, Bernardino		X	X	X	X
Castellví Cruïlles, Pedro					X
Castellví Vilanova, Pedro de				X	
Castellví, Álvaro				X	
Castrillo, Diego			X	X	X
Catalán, Dionís					
Centelles, Miguel					X
Cerdà de Tallada, Tomás					
Collantes, Francisco					
Crespí, Antonio		X			
Crespí, Francisco		X			
Cruïlles, Baltasar Galcerán de	X				

Cruïlles, Bernardo					
Escrivà, Onofre					X
Esteve, Miguel Jerónimo					
Falcó, Jaime Juan					
Febrer, José Serafín					
Fernández, Juan		X		X	
Ferrer, Gaspar		X	X		
Ferrer, Jaime					
Ferrer, Juan			X	X	X
Ferrer, Luis			X		
Ferrer, Vicente	X		X		
Ferriol, Luis	X			X	X
Figuerola, Francisco	X	X			
Figuerola, Melchor		X			
Galiana, Antonio de					
Garcia, Marco					
Granullés, Gaspar					
Granullés, Juan Bautista		X			
Granullés, Luis					
Grimaldo, Francisco Jusepe	X		X		X
Gutiérrez, Juan			X		
Heredia, Alonso de					
Hospital, Hernando d'					
Íxer Jerónimo d'					
Íxer, Onofre d'					
Jofré, Francisco		X			
Jofré, Luis					
Juan, Gaspar			X	X	X
Juárez, Francisco					
Ladrón, Baltasar			X		
Litardo, Nicolás					
Llançol de Romaní, Gonzalo		X			
Losada, Mauro		X			
Maldonado, Pedro					
Manzilla del Hugo, Florián			X		
March, Jerónimo				X	
Marín, Matías					
Martí, Serafín					
Monserrat, Antonio					
Monsoriu, Cristóbal	X	X			

Monterde, Cristóbal					X
Oms, Ramón d'			X	X	
Pallàs, Ramón				X	X
Pareja, García de					
Pellicer, Vicente					
Peralta, Pedro de					
Pérez, Ximén					X
Perpinyà, Francisco					
Pertusa, Onofre					
Pròxita Juan de				X	
Roca de Togores, Juan					
Roca, Diego					
Roca, Benito			X		X
Rojas, Juan de					
Rojas, Pedro de		X			
Rotlà, Jerónimo					X
Ruiz de Castro, Agustín					
Salazar, Gabriel					
Salvador, Carlos					
Sans, Guillem			X		
Sans, Melchor		X			
Sanguino, Benito			X		X
Sedeño, Gabriel					
Sentís, Vicente				X	X
Tallada, Álvaro					
Tallada, César					
Tallada, Gaspar	X	X			
Terçà, Francisco					
Torre Jerónimo de la			X		
Vallterra, Bernabé					
Vázquez de Losada, Juan	X		X		
Vega, Pedro de					
Vich, Guillem	X	X	X		
Vidal, Galcerán					
Vilarrasa, Francisco					
Vilarrasa, Hernando					
Villalón, Gaspar Juan de					
Vives de Canyamàs, Alejo					
Totals:	11	20	23	17	21
Total cavallers en 1592					106

Com veiem, vora la mitat d'ells –49 de 106–, no reuneix cap de les *variables* exposades al quadre. En teoria i segons les definicions de Montesa, tots haurien demostrat noblesa i puresa de sang, aspecte que es considerava moltes vegades superat –almenys en alguna de les branques– si altres ascendents en la família havien obtingut hàbits militars.

Vistos els membres que formaven l'Orde en el moment de la incorporació, potser Montesa facilite una mobilitat *ascendent* i òbriga les portes a nobles recents o amb algunes qualitats a l'efecte dubtoses, més tenint present el caràcter del mestre Borja.

Pel que fa a les altres característiques exposades, cal tindre present que no coneixem la trajectòria vital de cadascú dels candidats a cavaller en el moment de la realització de les proves d'accés, tampoc sempre les professions o activitats desenvolupades al llarg de la seua vida, amb la qual cosa la informació de què disposem pot referir-se tant abans com després de l'ingrés en l'Orde³⁷⁵.

En analitzar-los per grups, en primer lloc en tenim 11 que compten amb títols de noblesa, en particular la tradicional al regne de València: barons i senyors de vassalls. Sols un –Francisco de Borja– porta títols *de corona*³⁷⁶, amb els de comte de Mayalde i els italians de príncep d'Squillace i comte de Simari³⁷⁷, segons podem vore reflectit al quadre següent:

³⁷⁵ Així, els cavallers de Montesa que foren militars durant l'etapa de govern del mestre Galcerán serien zero segons els expedients d'ingrés conservats a l'AHN, i 17 des de les dades que tenim nosaltres. El percentatge no arribaria al 6 % durant l'etapa foral, augmentant considerablement a partir del segle XVIII: FERNÁNDEZ IZQUIERDO, Francisco, “Los caballeros cruzados en el ejército de la monarquía hispánica durante los siglos XVI y XVII: ¿anhelo o realidad?”, *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante*, n° 22 (2004), p. 30.

³⁷⁶ Els títols *de corona* eren els tradicionals de comte, marquès, etc: PASTOR i FLUIXÀ, Jaume, “Nobles i cavallers al País Valencià”, *Saitabi*, n° XLIII (1993) pp. 14 i 37.

³⁷⁷ Sobre el personatge i els seus títols FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, F., *Historia genealógica...*, *cit.*, vol. IV, pp. 188, 204-210. Una biografia recent –a càrrec de José de la Puente–, al *Diccionario Biográfico Español*, vol. IX, pp. 138-142.

Quadre 9

Barons i senyors de vassalls cavallers de Montesa (1592)

<i>Cavallers de Montesa titulars</i>	<i>Senyoria o baronia</i>
Borja, Francisco de	II comte de Mayalde, V Príncep d'Squillace comte de Simari en el regne de Nàpols
Borja, Nofre de	Annahuir
Cruïlles, Baltasar Galcerán de	Càrcer
Ferrer, Vicente	Daimús
Ferriol, Luis	Estubeny
Figuerola, Francisco	Nàquera
Grimaldo, Francisco Jusepe	Sant Joan, baró de
Monsoriu, Cristóbal	Estivella
Tallada, Gaspar	Barxeta
Vázquez de Losada, Juan	Senyor de la vall de Conco
Vich, Guillem	Llaurí
Total:	11

Altres havien exercit càrrecs al servei d'alts membres de la cort, com per exemple el príncep Felipe, l'emperadriu Isabel o l'arxiduc Alberto d'Àustria³⁷⁸.

Quadre 10

Càrrecs vinculats amb la cort dels cavallers de Montesa (1592)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Càrrec</i>
Blasco, Luis	gentilhome de boca de l'arxiduc Alberto d'Àustria
Borja, Francisco de	majordom de l'emperadriu Isabel
Escrivà, Onofre	gentilhome de boca de l'arxiduc Alberto d'Àustria
Manzilla del Hugo, Florián	patge de don Juan de Austria, "acemilero mayor y guardajoyas" de l'emperadriu Isabel
Pérez, Ximén	patge de Felipe II, gentilhome del príncep Filiberto de Saboya
Total:	5

³⁷⁸ L'italià Jusepe Grimaldo, en canvi "bolvió a España en servicio del almirante de Castilla y fue su gentilhomme de cámara y muy estimado de su excelencia": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 108v.

Pel que fa als qui serviren a l'exèrcit en tenim pocs –17– sent la seua classificació la següent:

Quadre 11

Militars cavallers de Montesa (1592)

<i>Cavallers de Montesa</i>	<i>Càrrec</i>
Blanes, Jofré de	capità
Borja Llançol, Carlos de	capità de cavalls
Borja, Baltasar de	capità d'infanteria a Flandes i Milà
Borja, Pedro de	capità de cavalls
Çanoguera, Bernardino	capità de galera a Nàpols
Castellví, Álvaro	
Castellví, Pedro de	
Castrillo, Diego	
Fernández de Mesa, Juan	capità
Ferrer, Juan	capità de cavalls de la costa
Ferriol, Luis	
Juan, Gaspar	capità
March, Jerónimo	capità de la costa
Oms, Ramón d'	capità de galera
Pallàs de Gusman, Ramón	
Pròxita, Juan de	
Sentís, Vicente	capità de cavalls
Total:	17

Finalment, als distints organismes de l'administració és on més montesians trobem: secretaris, governadors, corregidors..., –inclosa també la Inquisició–, on participen de les activitats del tribunal tres cavallers montesians –Amileta, Grimaldo i Sanguino–.

Altres formaren part d'alts organismes de la monarquia, com per exemple el virregnat del Perú que s'atorgà a Francisco de Borja quan ja no era membre de Montesa, el Consell d'Aragó que serví Luis Blasco, i d'altres que exerciren als organismes regnícoles –estaments, diputació, governadors, mestre racional...–. Els juristes que obtingueren hàbit –nombrosos després–, ara en són pràcticament testimonials, cas de Cristóbal Monterde, membre de l'Audiència de València.

Finalment un dels cavallers –Diego Roca– ocupà una plaça de capellà reial en obtenir l'orde sacerdotal. Els qui desenvoluparen les seues activitats a l'administració foren doncs, els següents:

Quadre 12

Cavallers de Montesa en l'administració (1592)

<i>Cavallers de Montesa</i>	<i>Càrrec</i>
Amileta, Martín	secretari del tribunal de la Inquisició de Llerena
Blanes, Jofré de	procurador dels estats del duc de Lerma al regne de València, comptador i de la Diputació
Blasco, Luis	secretari de Montesa i conseller de capa i espasa al Consell d'Aragó
Borja Llançol, Carlos de	governador de Castelló de la Plana
Borja, Francisco de	virrei del Perú
Çanoguera, Bernardino	governador i capità general d'Eivissa, mestre racional
Castellví, Pedro	guàrdia de la costa, governador del ducat de Sogorb
Castrillo, Diego	corregidor de Chinchilla-Villena, regidor perpetu de Talavera de la Reina
Centelles, Miguel	representant de l'Orde en l'Estament Eclesiàstic
Escrivà, Onofre	conservador del reial patrimoni al regne de Sicília
Ferrer, Juan	comptador de la Generalitat, governador d'Oriola
Ferriol, Luis	governador i tresorer general de la governació de Xàtiva
Grimaldo, Francisco Jusepe	familiar de la Inquisició
Juan, Gaspar	castellà del castell de la Trinitat de Roses, comptador de la Diputació
Monterde, Cristóbal	oïdor de l'Audiència de València, regent de l'Audiència de Mallorca, assessor de l'Orde
Pallàs de Gusman, Ramón	substitut de la veu de Montesa a l'Estament Eclesiàstic, procurador general de l'estat d'Elda
Pérez, Ximen	patge de Felipe II, gentilhome del príncep Filiberto de Saboya
Roca, Benito	obrer de la junta de murs i valls de València
Roca, Diego	sacerdot, capellà d'honor del rei
Rotlà, Jerónimo	regidor de la vila d'Albacete
Sanguino, Benito	agutzil de la Inquisició a València
Sentís, Vicente	batlle de Borriana
Total:	22

2.3.1.1. Algunes singularitats

Jaime Juan Falcó i Segura va ingressar en l'orde de Montesa per voluntat del mestre Borja, l'any 1559³⁷⁹.

Tres anys després exercia de lloctinent del Maestrat Vell. L'amistat que l'uní amb el mestre Pedro Luis Galcerán de Borja el feu promocionar, en tan sols una dècada, a diverses comandes cada cop millor dotades econòmicament: Benicarló, Onda i finalment Perputxent, on accedí el primer de juny de 1577.

Marmessor també de Galcerán, sembla que fou un fidel complidor de la seua voluntat, fins al punt de ser anomenat per Felipe II *el amigo del muerto*³⁸⁰ i no poder desplaçar-se al regne de València, on havia de residir per poder exercir com a lloctinent general de l'Orde, càrrec per al qual l'havia nomenat el rei en juliol de 1593, un any abans de morir.

Típic home renaixentista dedicat a les lletres, la seua entrada al registre de cantoria –a càrrec del sotscomanador Galcerán Vidal–, inclou entre altres les línies següents:

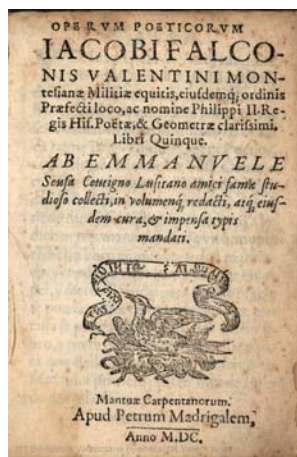
“Fue este cavallero Falcó muy singular persona en letras, grande matemático, estrólogo, filósofo, quadró el círculo lo que asta oy ninguno ha hecho aviéndole costado quinze años de studio y trabajos por salir con ello y assí tiene por blasón *circulum quadravit Falco quod nemo quadravit*. Compuso un libro *De quadratura circuli*, fue gran poeta latino con gran facilidad en haçer versos latinos, y hizo muchos, que parte dellos van impresos en otro libro de sus obras y assí se señaló en la vera inteligencia de la mente de David, Oracio, Perçio, Juvenal y otros poetas latinos. Hay en El Escorial, en la sepultura de los reyes y emperador Carlos, quinse epitafios suyos en verso latino hechos con grande artificio y primor. Fue conosido

³⁷⁹ Tot i això, els més recents biògrafs del personatge (LÓPEZ-CAÑETE, D., *Jaime Juan Falcó. Obras..., cit.*, pp. VI-VII), apunten la possibilitat que Falcó ja fos cavaller de Montesa uns anys abans, en 1557, en base a una carta que escriví Jerónimo Conques a Gaspar Centelles el 30 de març d'eixe any en la que es fa menció d'un tal “fray Jayme, del orden de Munteza, íntimo amigo del maestro [Borja]”. Tot i això,ensem que es podria tractar d'un altre Jaime membre de l'orde de Montesa: sense anar més lluny hi havia aleshores un Jaume Despuig cavaller i comanador. La carta de Conques a Centelles, amb edició recent, en ALMENARA SEBASTIÀ, Miquel; ARDIT LUCAS, Manuel, *Gaspar Centelles y el grupo disidente de Pedralba*, València, Edicep, 2011, p. 132.

³⁸⁰ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada..., cit.*, vol. II, p. 568.

por ello del rey don Phelipe Segundo y muy amigo de sus privados don Ruy Gomes de Silva, don Christóval de Mora y del marqués de Denia y de otros, y fue muy querido privado y resputado del dicho maestro don Pedro de Borja...³⁸¹.

Després de glossar la seua vida d'escriptor i almoiner virtuós, el cronista a l'efecte continua amb altres habilitats del personatge, com per exemple

Portada de l'*Operum poeticorum*, Madrid, 1600

“en jugar a la exedrés, el qual jugava muy diestramente, particularmente quando le jugava de memoria sin ver las pieças ni tablero y no por estas ocupaciones faltava a las obligaciones de religioso guardando los tres votos que en la Religión avía votado con particular exemplo ni menos a las de cristiano, pues fuera devoto, temeroso de conciencia, piadoso, caritativo, freqüentava a menudo los sacramentos y en fin tenía todas las partes buenas que un cavallero religioso militar está obligado³⁸².

A banda de les virtuts enumerades, Robres Lluch hi descriu altres activitats del comanador no tant edificants, relacionades amb al comerç del vi i al tracte d'esclaus³⁸³.

Als segles XVII i XVIII continuà la tendència laudatòria del personatge: Sousa Coutinho –el seu primer biògraf–, Gaspar Escolano, Nicolás Antonio, Samper i les biografies de la Il.lustració, totes elles ressenyades a la nostra base de dades, a la fitxa corresponent, fins arribar a la darrera dècada del segle XX amb l'estudi crític de la seua obra a càrrec de José Pons i Daniel López-Cañete, ambdós treballs amb la corresponent aproximació a la vida de tan peculiar cavaller³⁸⁴.

Conservem imatge gràfica de Falcó en un retrat que custodia el Museu de Belles Arts de València, obra de Joan Ribalta, doncs una altra possibilitat al respecte –al palau

³⁸¹ AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 22-22v.

³⁸² *Ibidem*.

³⁸³ ROBRES, R., “El comendador Jaime Juan Falcó...”, cit.

³⁸⁴ PONS, J, *Jaume Joan Falcó...*, cit., pp. 119-202; LÓPEZ-CAÑETE, D., *Jaime Juan Falcó. Obras...*, cit., pp. III-XVIII.

de la Generalitat–, ja la vam descartar en el seu dia, com vorem als comentaris sobre la peça al darrer capítol d'aquest treball.

El jurista *Cristóbal Juan Monterde i Real* es va creuar en l'orde de Montesa –a l'església del Temple de València– el 28 d'octubre de 1589, sent armat cavaller pel mestre Borja i apadrinat per fra Marco Garcia, comanador de Silla i fra Nofre de Borja. Prèviament, una dispensa obtinguda del papa l'absolgué de la falta de noblesa en els avis paterns i materns, amb la qual cosa hi és patent tant la voluntat del Mestre per a que entrara com també la falta de requisits per accedir a l'Orde.

Com som pare Felipe Monterde, Cristóbal estudià lleis i es doctorà en dret, exercí d'advocat ordinari de la ciutat de València, fou membre de les Audiències de València i Mallorca i assessor de l'orde de Montesa.

Es va casar tres vegades: amb Ana d'Aguilar, Isabel Juan Vidal i darrerament amb la senyora de Vinalesa Josepa Salvador.

Després, prèvia llicència del rei com administrador perpetu, se'n passà a l'orde dels jerònims i ingressà al monestir de la Murta d'Alzira,

“Y aquest dia [25-V-1617], en lo monastir de Sent Geroni de la Murta féu professió lo cèlebre doctor en lleys micer Christòfol Monterde”³⁸⁵.

Al seu monestir d'Alzira fou vicari, i al del mateix nom de Badalona prior, tal com hi consta a l'obituari següent:

“El padre fray Christóval Monterde. Murió a 22 de março 1630 el padre fray Christóval Monterde. Fue natural de Valencia, el qual quando vino a tomar el hábito sería de edad de 50 años. Recibiéronle por su grande habilidad en la jurisprudencia porque era de los más grandes letrados en leyes y cánones que había en aquel tiempo. Havíalas leydo en Lérida y Salamanca con grande fama y assí era hombre insigne y con grande fama, grande jurista. Fue en Valencia del Consejo, y el rey

³⁸⁵ PORCAR, P. J., *Coses evengudes...*, cit., vol. I, p. 440.

Philippe 2º le embió a Mallorca como regente de aquel reyno. Fue casado tres vezes, y biviendo la 3ª muger alcançó poder tomar el hábito como le tomó en esta Casa con licencia del arçobispo de Valencia. Tuvo el hábito 14 años. Fue prior de la Murta de Barcelona y hizo allí muchos negocios trabajando mucho en ellos de su facultad. Fue vicario desta Casa. Dexó de su hazienda heredera a esta Casa, aunque por aver de pagar los dotes de las mugeres y otras deudas, la Casa ha tenido y tiene muchos pleytos. Y assí descanse en paz”³⁸⁶.

Escriví algunes obres de tipus jurídic, en particular i pel que fa a Montesa el seu *Responsum de iurisdictione Ordinis Montesiaie*, imprés a València en 1594³⁸⁷.

Fill del governador de Xàtiva i cavaller de Santiago Francisco Ferrer i de Jerónima Calatayud, don **Juan Ferrer de Calatayud** ingressà en l’orde de Montesa sent un xiquet de sis o set anys, el dia de reis de 1557.

Assistent del mestre Borja a Orà, fou nomenat sotsclauer el 1579 i deu anys després comanador de Culla i Atzeneta, des d’on promocionà a la comanda d’Ademús-Castellfabib en 1593.

Degut a la prolongada absència del Regne del lloctinent general titular –Jaime Juan Falcó–, assumí, com a substitut, totes les atribucions lliurades a la nova dignitat, fins que en morir Falcó passà a ocupar el càrrec.

Poc després, entre el 2 i el 10 de setembre de 1595, junt amb fra Baltasar Primo –aleshores rector de Moncada i capellà del rei– realitzà una visita al Sacre Convent de

³⁸⁶ LAIRÓN PLA, Aurelià, *El monasterio de Nuestra Señora de la Murta de Alzira (1552-1835). Estudio histórico-diplomático a través de las actas capitulares*, tesi doctoral inèdita, València, 2001, dins l’Obituari de la Murta, vol. V, pp. 28-29.

³⁸⁷ Més informació en RODRÍGUEZ, J., *Biblioteca Valentina*, pp. 98-100; XIMENO, V., *Escritores del Reyno...*, cit., vol. I, pp. 287-288.

Montesa³⁸⁸, i hi establí una sèrie de normes per al bon govern del monestir, l'aplicació de les quals es reivindicarà anys després.

En març de 1598 va matar la seua esposa Luisa de Pròxita i el seu amant Jerónimo Artés³⁸⁹, amb la qual cosa va ser privat de la lloctinença de l'Orde i desterrat de la ciutat de València.

Anys després –en 1607– fou nomenat governador d'Oriola³⁹⁰ i clauer de l'orde de Montesa als dos anys. Va faltar el 25 de febrer de 1626.

Els seu nét Luis Ferrer de Pròxita i el seu besnét José Antonio Ferrer de Pròxita –ambdós comtes d'Almenara– van ser també cavallers de Montesa, en 1671 i 1689 respectivament.

³⁸⁸ El text de la visita en ARV, *Protocolos Notariales*, sign. 1175, sense paginar. Lluís Guerola, notari. Les normes en qüestió, per exemple, en BAILA, F., *Los eclesiásticos de la Orden ecuestre...*, cit., pp. 170-178.

³⁸⁹ CATALÁ SANZ, Jorge, “Violencia nobiliaria y orden público en Valencia durante el reinado de Felipe III. Una reflexión sobre el poder de la nobleza y la autoridad de la monarquía”; *Estudis*, n° 20 (1994), pp. 105-119, en particular p. 118.

³⁹⁰ BERNABÉ GIL, David, “Nobles valencianos en el servidío regio. La provisión del oficio de Portantveus de Gobernador Ultra Sexonam en la edad moderna”, *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante*, n° 26 (2008), pp. 42, 49, 50 i 56.

2.3.2. Els religiosos

Els religiosos eren el component de les ordes més clarament eclesial, ja que tots ells professaven i havien de viure d'acord amb una regla religiosa. La majoria optaven per l'ordenació sacerdotal i, a diferència dels cavallers, vivien de l'orde i per a l'orde.

Tots ells comptaven amb una pensió de la mensa magistral per al seu manteniment, que en aquells moments i per *gràcia* del mestre Borja –confirmada al capítol de 1588– es cobria amb les millors rendes del senyoriu, les de Sueca³⁹¹.

En 1592 eren necessaris 23 membres, a distribuir entre les 14 places de frares conventuals, 6 priorats³⁹² i les rectories de Montesa, Vallada i Cervera del Maestre. Però en aquells moments eren alguns més –28–, la qual cosa indica que hi havia que mantindre 5 frares més a costa de la mensa³⁹³, doncs els conventuals en aquell moment eren dèneu³⁹⁴. Excepte dos dels qui hem documentat³⁹⁵, tots els demés van obtindre al llarg de la seua vida algun càrrec dins l'Orde –a banda de la plaça conventual, que tots tenien–, ja siga com a titulars dels priorats, de les parròquies, dels set beneficis que hi

³⁹¹ ANDRÉS, F., “Política y economía...”, pp. 311-312.

³⁹² Eren –recordem–, els següents: del Mestre, del Temple, de Sant Jordi d'Alfama, de Sant Jordi de València, de Nostra Senyora de la Costa –Cervera del Maestre– i de Sant Joan Baptista –Borriana–. Més informació en BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, pp. 142-146.

³⁹³ Tal volta algun menys, doncs “Frey Bartholomé Fito tiene renta particular y reside fuera del convento, en Moncada...”, Consulta del Consell d'Aragó de 9-VIII-1593: AHN, *OOMM*, lib. 582-C, p. 179. Uns anys després, en abril de 1599, el rei optà per concedir-li ració i vestuari de conventual –encara que no residira al convent– pel fet de tindre 80 anys d'edat i 60 d'hàbit: AHN, *OOMM*, lib. 546-C, f. 44v.

³⁹⁴ “Por diffinicion ha de haver en el convento el prior frayle bernardo del monasterio de Sanctas Creus, dos cavalleros de hábito, el uno con título de sotscomendador, que es alcayde del castillo y el otro de sotsclavero, y tiene el gobierno de la casa en lo temporal y es como mayordomo y administra justicia en las villas de Montesa y Vallada, catorze conventuales, los diez sacerdotes, aunque agora ay dezinueve; para servicio del convento han de asistir quatro frayles barbudos, cozinero, moço de cozina, panadero, un azemilero, dos azémilas, y al prior le sustentan un criado, al sotscomendador dos y un cavallo y otro tanto al sotsclavero, que por todos son treynta y seis bocas”: Consulta del Consell d'Aragó de 9-VIII-1593. AHN, *OOMM*, lib. 582-C, p. 175.

³⁹⁵ No ens consta que exerciren cap càrrec –exceptuant la plaça de conventual– fra Bartolomé Albero, que morí prompte, amb 10 anys d'hàbit, i fra Francisco Fernández de Pareja.

havia al convent de Montesa³⁹⁶ o d'altres oficis conventuals –mestre de novicis, cantor major, sotscantor, infermer, pitancer...–.

Com és evident, uns càrrecs eren més lucratiu que altres, i pel que fa als oficis conventuals no estaven remunerats i els seus titulars tan sols estarien exents del rès de determinades hores canòniques. Sí que comptaven amb rendes els beneficis, encara que molt modestes pel fet de ser fundacions antigues que anaven devaluant-se amb el temps³⁹⁷.

Els 28 religiosos montesians en el moment de la incorporació eren els següents:

Quadre 13

Religiosos de Montesa en desembre de 1592

Cognoms i nom	Càrrec en l'Orde
Albero, Bartolomé	conventual
Aràndiga, Gaspar	rector i prior de Vallada
Borja, Juan	conventual
Català, Miguel	prior de Sant Jordi d' Alfama
Xea, Pedro	conventual
Fernández de Pareja, Francisco	conventual
Ferran, Andrés	prior del Temple
Fito, Bartolomé	
Fito, Miguel	prior de Sant Jordi de València
Fito, Pedro	conventual, sotscantor
Garrido, Francisco	conventual
Gralla, Miguel	conventual, sagristà major

³⁹⁶ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, pp. 861-868. Un altre benifet proveït pel mestre de Montesa a l'església parroquial de Sant Mateu, fundat en 1323, no ens consta que fora ocupat per religiosos de l'Orde: BORJA, frey J., *Breve resolució...*, cit., pp. 153-154.

³⁹⁷ Els beneficis, beneficiats i les seues rendes en 1592-93 eren els següents: 1) de Santa Anna: renda de 15 ll. beneficiat: fra Pedro Merino; 2) de Sant Miquel: 15 ll., beneficiat fra Joan Piulart; 3) de Santa Úrsula: 15 ll., beneficiat: fra Miguel Gralla; 4) de la Santa Creu: 5 ll., beneficiat: fra Pedro Selva; 5) de Santiago: 5 ll., beneficiat: fra Felipe Marimón; 6) de les Ànimes: 5 ll., beneficiat: fra Baltasar Primo; 7) de la Coronació: 5 ll., beneficiat: fra Pedro Selva: ARV, *Protocols Notarials*, sign. 1175 –visita al convent de Ferrer i Primo, 1595–.

Ledesma, Agustín	conventual
Marimón, Felipe	conventual, lector del convent
Marín, Domingo	capellà del mestre
Martí, Francisco	prior de Borriana
Merino, Pedro	conventual, almoïner
Monar, Bartolomé	rector i prior de Cervera del Maestre
Perales, Bartolomé	conventual al servei de Tomás de Borja
Pineda, Dionís	conventual, pitancer
Piulart, Juan	conventual, infermer i guardaroba
Primo i Vinader, Baltasar	conventual
Primo, Baltasar	rector de Montesa
Requena, Gaspar	conventual
Rexach, Miguel	conventual
Sanchis, Luis	conventual
Selva, Pedro	conventual, cantor major
Vila, Berenguer	conventual

Pel que fa a la seua procedència geogràfica, sabem on van nàixer tots ells menys un, fra Joan Piulart, que deixà l'orde de Montesa i passà a la de caputxins. Excepte tres castellans i un català, la resta eren tots naturals del país i procedien –la majoria– de llocs on l'orde de Montesa tenia alguna presència: Montesa, Vallada, Cervera del Maestre o la ciutat de València³⁹⁸.

Crida l'atenció el fet que gran part dels religiosos –un 39%– procedien de la mateixa vila de Montesa –11 de 28–, o localitats properes: Vallada i Xàtiva, on en van nàixer dos, i Canals, Énguera i Ontinyent, amb un. A la ciutat de València comptem amb tres

³⁹⁸ Una cosa semblant passava amb els religiosos i les monges de Calatrava, naturals la majoria de pobles vassalls de l'orde castellana, encara que també hi havien persones nascudes a ciutats properes als convents de l'Orde, sense cap vincle amb Calatrava i on el pes demogràfic era major, com Madrid o Ciudad Real: FERNÁNDEZ IZQUIERDO, Francisco, “Los freiles de Calatrava en el siglo XVI, estudio sociológico y prosopográfico; *Actas del I Congreso de Historia de Castilla-La Mancha*, 1988, t. VII, p. 60; *Id.*, “Las religiosas del hábito de Calatrava en el siglo XVI”, en MARTÍNEZ RUIZ, Enrique, i SUÁREZ GRIMÓN, Vicente (eds.), *Iglesia y Sociedad en el Antiguo Régimen. III Reunión Científica de la Asociación Española de Historia Moderna*, Las Palmas de Gran Canaria, Universidad, 1994, pp. 483-495.

dels frares montesians, mentre que un altre nasqué a Aiora, i el darrer a Cervera del Mestre.

Pel que fa a l'origen social d'aquests frares, tot i no constar sempre als expedients d'ingrés³⁹⁹, entre els de 1592 hi havia quatre fills de llauradors –pares de Bartolomé Albero, Francisco Garrido, Bartolomé Monar i Miguel Rexach–, un escrivà de manament –progenitor de Dionís Pineda–, i el de Joan Borja, que exercia de “cobrador” –no sabem de qué–.

A banda dels religiosos anteriors, el convent de Montesa el servien, a més d'alguns criats seglars⁴⁰⁰, quatre frares barbuts o de mitja creu –equivalents en altres ordes a religiosos llecs, la faena dels quals era el treball domèstic⁴⁰¹–, dits així perquè a diferència de la resta de frares de Montesa, podien dur barba i bigot. La mitja creu o tau que els identificava i a l'hora diferenciava dels altres, se'ls concedí a l'estatut 2 del capítol general de 1580:

“Otrosí, ordenamos, estatuímos y mandamos que de oy adelante, porque los frailes barbudos del convento sean conocidos y vayan diferenciados, traygan en las ropas una tau o media cruz pequeña y que también la puedan llevar en el manto de coro”⁴⁰²,

³⁹⁹ Dels 28 frares documentats sols es conserven 15 expedients.

⁴⁰⁰ “y porque havemos hallado que por ser los servidores de dicho convento casados hay grandes daños en la hacienda de dicho convento, ordenamos y mandamos que de hoi más, cocinero, acemilero, ni criado alguno del dicho convento sea casado, y si alguno de los que llevan el cargo contraviniere a esta ordinación en querer tener criado que sea casado, que assí el sustento de dicho criado como el salario pague de su dinero. Y porque el presente Pedro el negro y Luisa su muger hallamos ocupados en sus plazas, el uno panadero y el otro lavandera de dicho convento, dispensamos con ellos, por ser y haver sido criados antiguos y dicho Pedro esclavo de esta casa, que se queden en dichas plazas sin que nadie pueda despedirlos que no sea con consulta del lugarteniente que es y fuere”: Constitucions de Ferrer i Primo de 1595, en BAILA, F., *Los eclesiásticos de la Orden ecuestre...*, cit., p. 176.

⁴⁰¹ Per decret del rei de 14 d'abril de 1635 se'ls van assignar les funcions de forner i criat de la comunitat i infermeria: AHN, *OOMM*, lib. 532-C, ff. 30v-31.

⁴⁰² BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., f. 151.

disposició que en semblar-los després un tant “ignominiosa” fou modificada a l’estatut 11 del capítol de 1583, que els obligà dur la tau sols al mantell de cor⁴⁰³.

Els frares barbuts no podien optar per les ordes sagrades i per a ingressar en l’Orde se’ls feien també proves de puresa de sang, encara que menys rigoroses. Dels quatre que hi havia al principi passaren després a cinc⁴⁰⁴, a repartir entre el convent de Montesa i el col·legi de Sant Jordi de València⁴⁰⁵.

Després de la visita dels comissaris reials i de les oportunes diligències per incorporar Montesa, els comissaris Pacheco i Quintanilla van detectar en els conventuals

⁴⁰³ *Ibidem*, f. 158v.

⁴⁰⁴ L’11 de setembre de 1654 el rei decretà la supressió progressiva de les cinc places de barbuts, que convertia en *donados*: AHN, *OOMM*, lib. 533-C, ff. 110v-111. “Donado: Persona que, previas fórmulas rituales, ha entrado por sirviente en una orden o congregación religiosa, y asiste en ella con cierta especie de hábito religioso, pero sin hacer profesión. Persona seglar que se retira a un monasterio, ya por devoción y para lucrar gracias espirituales y ciertos privilegios, ya, en tiempos antiguos, para amparo de su persona y seguro de sus bienes” (DRAE). Amb tot, el 8 de novembre de 1667 van tindre que tornar a convocar-se places per a barbuts, doncs “[...] en 13 años no se ha podido hallar quien quisiese el ábito de donado [...]”]: AHN, *OOMM*, lib. 535-C, ff. 30v-31. Les places de barbuts serien definitivament suprimides després de 1748: “Barbudos de Montesa: su extinción. Los barbudos de la orden de Montesa, que eran unos sirvientes para las oficinas del convento i colegio, se extinguieron por carta acordada del Consejo de Órdenes de 6 de mayo de 1760 a instancia i representación del prior del Sacro Convento don Alejandro de Torres. Se hace mención en esta carta acordada de la real orden para que se extinguieran de 11 de setiembre de 1654, la que no se puso entonces en egecución por no haver havido en el castillo de Montesa proporción para encontrar quien quisiese servir en calidad de donado. Pero en el año 1760, estando el convento en Valencia, no hubo ya dificultad para ello. Previene la referida carta que los donados los admita para el convento el prior con aprobación de los conventuales i para el colegio el retor con la de los colegiales. Está copiada esta carta en el libro del prior Ferriz del colegio, dirigida al prior de San Jorge don Vicente Capera, folio 204”]: PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, *cit.*, f. 39v. “En 28 de deziembre 1764 murió en Montesa frey Joseph Martínez, religioso de la obediencia, el último de los que estuvieron en Montesa y de los religiosos legos que Su Majestad ha mandado extinguir y que se sirva la comunidad por criados y hermanos amovibles y asalariados”]: AHN, *OOMM*, lib. 853-C, p. 118.

⁴⁰⁵ El 26 de juliol de 1608 el rei ordenà que passara un dels frares barbuts del convent a servir el col·legi de Sant Jordi: AHN, *OOMM*, lib. 529-C, ff. 216v-217. Anys després, s’augmentarà el servici amb una plaça més: “Primeramente, que en dicho Collegio residan [...] dos frayles legos, el uno para coçinero y el otro para refitolero, y comprador...”: Constitucions de 1653, nº 1, en BAILA, F., *Los eclesiásticos de la Orden ecuestre...*, *cit.*, p. 198.

de Montesa una certa relaxació de la vida monàstica. Així, en un informe lliurat al Consell d'Aragó, advertiren la necessitat que hi havia de reforma

“en razón del mal gobierno que había en aquella sancta casa [...], el poco recogimiento, la mucha desobediencia [...], que los divinos officios y ceremonias no se hazían ni celebravan conforme a orden y que los religiosos no guardaban ni tenían ninguna clausura de noche ni de día [...], y cada qual era prelado, y los novicios eran maestros”⁴⁰⁶ .

A més, declararen que les llicències per a viure o pernoctar fora del convent i menjar plats especials havien estat fins aleshores freqüents i abundants, participaven de les festes i *bullicios* de la vila de Montesa i, des de feia uns catorze anys, el mestre – Galcerán de Borja– els havia donat permís per a que resaren matines a les set de la vesprada i no a les tres del matí del dia següent, com exigia l'orde cistercenc .

Fra Bartolomé Perales, per exemple,

“en vida del Maestre, siendo conventual, con licencia del Maestre estava en servicio de don Thomás de Borja, canónigo de Toledo. Conviene mandarle vaya a residir al convento, no obstante que pide porrogación de seis meses”⁴⁰⁷ ,

mentre que

“Frey Bartholomé Fito tiene renta particular y reside fuera del convento, en Moncada, ay alguna murmuración de su vida, aunque es muy viejo. Tiénese por conveniente mandarle que vaya a residir al convento para que acabe allí en servicio de Nuestro Señor, ordenando al prior le sobrelleve conforme a su edad y los officios que ha tenido en la Orden”⁴⁰⁸ .

A fi de posar fre als abusos, els comissaris Pacheco i Quintanilla proposaren, en desembre de 1592, una sèrie de mesures per a endurir la vida conventual i reforçar l'autoritat del prior, fra Bernat de Thous, que recolzava la postura. Aleshores el convent

⁴⁰⁶ ANDRÉS, F., “Garcerán de Borja, Felipe II...”, p. 416.

⁴⁰⁷ Consulta del Consell d'Aragó de 9-VIII-1593. AHN, *OOMM*, lib. 582-C, p. 180.

⁴⁰⁸ *Ibidem*, p. 179.

esclatà en revolta i els frares montesians la van mampendre amb fra Bernat fins al punt de sol·licitar de l'abat de Santes Creus el nomenament d'un nou prior per a Montesa. La revolta va acabar essent controlada, però va necessitar de la intervenció dels reials comissaris, que es veieren en l'obligació d'auxiliar el prior.

Un dels arguments exposats pels religiosos a l'abat de Santes Creus fou el de la intromissió castellana en els assumptes de Montesa,

“perque.ns recelam no vullen los castellans possar en esta cassa prior de Calatrava”⁴⁰⁹.

Finalment, la revolta va acabar controlada amb l'empresonament d'alguns frares dissidents en diversos monestirs cistercencs. Anys després –en 1605– encara hi havia quatre de Montesa reclosos.

Malgrat l'intent per part dels religiosos de formar un grup cohesionat amb els cavallers front els comissaris, aquests no s'immiscuiren per a res en l'assumpte, ja que la disciplina monàstica no els afectava. A més, qualsevol intent d'oposició a la incorporació –i a qualsevol cosa– havia sigut neutralitzat temps abans pel mestre Borja a través de les concessions fetes al capítol de 1588 i mitjançant altres de tipus econòmic, com hem vist.

2.3.2.1. Algunes singularitats

Nascut a Montesa en data incerta, *fra Baltasar Primo* va ingressar en l'Orde el 14 de març de 1564. Desconeixem el nom i cognoms de la mare; per banda paterna –en canvi– potser la seua família estigués al poble des de feia temps, doncs al llistat del morabatí de 1408 ja consta el cognom Primo entre els qui vivien a la Montesa de l'època⁴¹⁰.

⁴⁰⁹ ANDRÉS, F., “Garcerán de Borja, Felipe II...”, p. 417.

⁴¹⁰ La relació de veïns en qüestió en GUINOT RODRÍGUEZ, Enric, *Els fundadors del Regne de València. Repoblament, antroponímia i llengua a la València medieval*, València, Tres i Quatre, 1999, vol. II, document nº 93. Encara que el text duu la data de 1421, la correcta hauria de ser 1408: GUINOT

Poc després d'accedir a l'hàbit degué estudiar i rebre l'orde sacerdotal, que ja tindria abans de 1576, data en la que ens consta beneficiat al convent de Montesa i en la qual fou proveït pel mestre Borja prior de Borriana.

En 1583 fou nomenat rector de la parròquia de Montesa en substitució del seu paisà fra Bartolomé Fito. Dos anys després obtingué el doctorat en teologia a la Universitat de València⁴¹¹.

Més endavant –ja incorporada Montesa– Felipe II nomenà el doctor Primo capellà d'honor i poc després –en 1594– el proposà per a la rectoria de Sant Mateu, doncs calia *recuperar* per a frares de Montesa eixa parròquia. Alhora, la presència del doctor Primo se sol·licità diverses vegades a fi d'avaluar els mèrits intel·lectuals dels futurs religiosos de Montesa.

En setembre de 1595, en companyia de don Juan Ferrer de Calatayud, aleshores lloctinent general, realitzà una visita al convent de Montesa, a partir de la qual s'elaboraren les normes per als conventuals comentades abans, en glossar la figura del lloctinent.

Poc després se'l nomenà prior de Borriana i rector de Moncada, on morí l'any 1612.

Nascut a Cervera del Maestre, **Felipe Marimón Salvador** va ingressar en l'Orde el 13 de desembre de 1579, rebent l'hàbit a l'església parroquial del seu poble de mans del rector-frare de Montesa fra Tomás Selva. Al convent montesià exercí els oficis de pitancer, beneficiat de Sant Jaume i lector, i fou junt al comanador Falcó un dels marmessors del mestre Pedro Luis Galcerán de Borja.

RODRÍGUEZ, Enric, "L'antroponímia baixmedieval de Xàtiva", en *Primer Congrés d'Història de La Costera*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2006, p. 197.

⁴¹¹ FELIPO ORTS, Amparo, MIRALLES VIVES, Francisca, *Colación de grados en la Universidad Valenciana Foral*, València, Universitat de València, Servei de Publicacions, 2002, p. 297.

En 1596 assolí el grau de doctor en teologia a la Universitat de València, i dos anys després fou proposat per a la rectoria de Sant Mateu. A més, fou prior de Sant Jordi d'Alfama, capellà d'honor del rei i prior de Borriana.

En 1608 rebé el títol de bisbe d'Ampurias e Tempio –amb seu a Castelsardo, aleshores Castel-aragones– a Sardenya, sent consagrat a la catedral de València, com deixà reflectit al seu dietari el cronista mossén Porcar:

“Consegratió del bisbe de Ampúries. Diumenge, a 21 de setembre, dia del gloriós sent Matheu, conegren a don [...] Marimón en bisbe de Ampúries en la Seu de València. Consagraren-lo lo il·lustríssim y excelentíssim señor don Joan de Ribera, archebisbe de València, y lo reverendíssim don Thomàs d'Espinosa, bisbe de Marruecos, y lo reverendíssim bisbe fra Lorenço de Mongions, bisbe de Belarmino, frare de la orde de Sent Francés”⁴¹².

Segons la biografia que elaborà Fuster del bisbe montesià, va realitzar dues visites al seu bisbat i es preocupà pel conreu de l'olivera en aquella illa, per a la qual cosa sol·licità la bona pràctica de llauradors valencians. També es destaca com producció seua un volum de sermons i la traducció de les èglogues de Virgili⁴¹³.

Promogut després a l'arquebisbat de Sàsser –també a Sardenya–, va faltar a Perfugas, abans de l'arribada de les butlles de nomenament, el 17 de gener de 1613. Després, també van ser frares de Montesa el seu germà Sebastián (1603) i altres parents: Miguel Jerónimo Calaceyt Salvador en 1627 i els germans Gabriel i Jaime Salvador, que reberen l'hàbit en 1639 i 1642 respectivament.

De pare cobrador com ja hem dit, el 12 d'abril de 1573 va nàixer a Montesa **Juan Borja i Aràndiga**⁴¹⁴. Amb 15 anys d'edat ingressà com a frare al Sacre Convent de Montesa el 18 de desembre de 1588. Allí, a banda de les ocupacions monàstiques

⁴¹² PORCAR, P. J., *Coses evengudes...*, cit., vol. I, p. 203.

⁴¹³ FUSTER, J. P., *Biblioteca Valenciana...*, cit., vol. I, pp. 211-212.

⁴¹⁴ Exceptuant alguns càrrecs exercits al convent de Montesa i la localització del seu desapropiament a la RAH, la resta d'informació en BORJA, frey J., *Breve resolució...*, cit., pp. 23-31.

quotidianes, degué estudiar a fi d'obtindre l'orde sacerdotal –que ja tindria en 1602–, any en el que fou nomenat beneficiat de la Santa Creu al capítol del convent.

Quatre anys després, en ser designat rector de L'Orxa –a la vall de Perputxent–, se l'hagué d'amonestar severament per abandonar la seua parròquia, poc atractiva des del punt de vista de les rendes i amb població morisca en vespres de l'expulsió.

Tot i això, la carrera de fra Juan no sembla que s'aturés en absolut, doncs al poc de temps fou admés al col·legi d'estudis de Sant Jordi, on prompte assolí la presidència de la casa pel fet de ser el religiós montesià més ancià d'hàbit. Alhora, i mentre encapçalava el col·legi, el rei el nomenà el 23 de juliol de 1611 capellà d'honor per l'orde de Montesa, amb la qual cosa es traslladà a la cort per servir la capellania.

Potser allí feu amistat amb altres montesians –alguns membres del Consell d'Aragó–, cosa que segurament li facilità l'accés a altres prebendes: prior de Sant Jordi de València –càrrec que aconseguí permutar després pel de Sant Jordi d'Alfama, que no tenia obligacions pastorals–, i president novament del Col·legi.

El dia de cap d'any de 1616 el trobem al convent de Montesa acusat d'un tèrbol episodi que desconeixem, i del qual eixí –com abans– més que airós: el 13 de desembre de 1617 fra Juan era designat primer titular d'un càrrec fins aleshores inexistent a Montesa: el de rector del col·legi de Sant Jordi, que a banda de la *dignitat* li assegurava alimentació i vestuari i que afegia a diverses rendes obtingudes fins aleshores sobre les parròquies montesianes de Moncada i Carpesa, reial capellania i priorat de Sant Jordi; ingressos que superaven amb escreix els que tenien altres germans seus en l'Orde.

En abril de 1624, el lloctinent general César Tallada li encarregà un detallat informe sobre la Montesa de l'època: la *Breve resolució* editada per nosaltres fa uns anys. Però Tallada faltà poc després, sent nomenat lloctinent fra Jofré de Blanes, parent d'un altre frare de Montesa a qui fra Juan Borja havia castigat quan era superior seu al col·legi montesià.

A més, el caràcter aspre de fra Juan i el seu rigor en el compliment de les normes el portaren a enfrontar-se amb els col·legials de Sant Jordi, que no dubtaren en oposar-se al rector sota l'ampara del lloctinent general don Jofré.

A banda d'aspectes de disciplina, els col·legials rebels qüestionaren la poca formació del rector –que comptava sols amb títol de llicenciat– i sol·licitaren el nomenament d'un rector amb el grau de doctor, com tenien els col·legis de les ordes militars castellanès. L'assumpte arribà al Consell d'Aragó, i el rector Borja es defensà a consciència davant el secretari don Luis Blasco, cavaller de l'Orde:

“El Rey nuestro señor, don Felipe III (que Dios tenga en gloria) me hizo merced mandarme le sirviera de reformar el Collegio [...] procurando de que los collegiales vivan con el recogimiento y recato que son obligados [...], y así e tenido este Collegio echo un pedaço de sielo y la casa de más religión y modestia que havia en Valencia hasta que murió don César Tallada, porque me ayudaba a todo [...] procurando de que los collegiales me respetassen y obedecciessen como a prior, lo que agora se haze muy al contrario; y así se van relaxando dichos collegiales y muchos dellos están ya perdidos [...], y esto lo causa el ser llamados los collegiales casi todos los días al Temple y hallar allí quien les fomenta”⁴¹⁵.

En principi, el Consell optà per les tesis del rector i ratificà les seues propostes de disciplina, alhora que lloctinent general i col·legials insistien en les seues protestes.

A principis de 1628 el rector Borja, seguint ordres del Consell d'Aragó, es retirà a Madrid per continuar en la seua capellania, no sabem si cansat de les constants lluites amb els seus alumnes de Sant Jordi i amb el lloctinent Jofré de Blanes.

Quatre anys després, en 1631, fra Joan Borja viatjà de Madrid a Montesa, on volia ser soterrat. Les seues darreres voluntats i el desapropiament corresponent les recollí el 5 de novembre d'eixe any fra Vicente Vila, al qual havia nomenat marmessor junt al prior del convent fra Hilarión Gil⁴¹⁶. Va faltar el dia 13, sent soterrat a la capella de Nostra Senyora de Gràcia, al claustre de castell-convent, en la sepultura destinada als cavallers i frares montesians.

⁴¹⁵ *Ibidem*, p. 28.

⁴¹⁶ S'hi troba a la RAH, CSC, leg. 12, carpeta 2, nº 2.

De la seua memòria i de la seua obra manuscrita es faran ressò després Samper, Rodríguez, Ximeno, Muñiz, Sarthou Carreres i Domínguez Tormo, com deixarem constància en el seu dia⁴¹⁷.

2.4. La forma de govern i els nous càrrecs de la Montesa incorporada

El govern de les ordes militars castellanes incorporades a la corona es va regular a través del *Consejo de las Órdenes*. Però en el cas de Montesa no va ser possible perquè l'orde valenciana havia estat incorporada a la Corona d'Aragó. En conseqüència, aquest consell va passar a adquirir les funcions de consell d'ordes en quant a consell de la de Montesa. Per poder exercir jurisdicció en l'Orde calia ser membre d'ella, per la qual cosa es va tindre que crear un nou càrrec el d'*assessor general* de l'orde de Montesa, ofici que correspondria a un membre del Consell d'Aragó necessàriament cavaller de l'hàbit i natural del regne de València. El nou assessor havia de tractar, en nom del re-administrador

“todas las cosas tocantes al dicho Maestrazgo, Religión, caballeros, freyles, ministros y vasallos en lo espiritual y temporal, así de gracia, justicia, gobierno, civiles o criminales, como otras de qualesquier calidad que sean”⁴¹⁸.

“el oficio de assessor general es de consejero de SM en la Orden, porque algunas vezes aconseja a SM solo, otras con el Consejo de Aragón y otras con los ancianos de la Orden, según la variedad de negocios que se ofrecen en ella”⁴¹⁹.

No obstant hi havia un altre problema, ja que per exercir jurisdicció al regne de València els furs exigien la residència al Regne, amb la qual cosa fou necessari crear un altre ofici, el de *lloctinent general de mestre en la ciutat i regne de València*. Havia de ser cavaller de l'Orde i a ell competirien la jurisdicció temporal i espiritual de Montesa i també la contenciosa.

⁴¹⁷ BORJA, frey J., *Breve resolución...*, cit., pp. 30-31.

⁴¹⁸ Del títol lliurat al primer assessor general (20-I-1593), Diego de Covarrubias, en SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, pp. 429-430.

⁴¹⁹ *Ibidem*, vol. II, p. 436.

Per als contenciosos, s'havia d'aconsellar per dos assessors de l'Audiència de València – que podien accedir a l'hàbit de l'Orde– i per un advocat fiscal. Els tres formarien el *tribunal de la lloctinença*. En les causes criminals dels cavallers i religiosos de Montesa, s'havia d'aconsellar –a més– per ancians de l'Orde.

El primer lloctinent general fou el comanador de Perputxent, Jaime Juan Falcó. El despatx que li conferia la dignitat data del 24 de juliol de 1593, i junt al títol es van lliurar unes instruccions privades que limitaven el seu poder⁴²⁰. Així, sense permís del rei no podia 1) fer cap innovació al convent, a fi de guardar la regla de l'Orde amb puntualitat; 2) sentenciar causes criminals relatives als membres de l'Orde, i tampoc llevar-los l'hàbit, comanda o benefici; 3) perdonar delictes; 4) donar llicències als pobles del senyoriu per a carregar-se censos; 5) qualsevulla de les coses a tractar les havia de determinar amb el consell d'un o dels dos assessors de l'Audiència de València nomenats a l'efecte; 6) finalment, no podria tampoc nomenar notaris “sin muy justa causa y con riguroso examen”.

Una darrera disposició feia obligatori el compliment d'aquestes clàusules també al seu substitut.

Pel que fa a la gestió econòmica del patrimoni de la mensa magistral, en un primer moment va quedar al marge del lloctinent general, ja que d'aquesta funció s'encarregaria la Junta Patrimonial del Regne. Les qüestions d'orde espiritual – concessions de dimissòries per a l'ordenació de clergues, disciplina conventual, etc– quedaven en mans del prior del convent de Montesa, encara monjo de Santes Creus.

Però a poc a poc, el lloctinent general anirà adquirint més poder. En 1615 va lograr la gestió directa del patrimoni de la mensa, fins aleshores en mans de la Junta Patrimonial. I ben prompte –almenys des dels anys vint del segle XVII– va començar a *arrabassar* al prior de Montesa competències estrictament espirituals.

⁴²⁰ AHN, *OOMM*, lib. 545-C, ff. 8-9.

Tot i que l'augment de competències sempre es va excusar en que els privilegis pertanyien al rei com a administrador perpetu, qui realment va eixir beneficiat fou el lloctinent general, que era cavaller de Montesa, residia a València i podia exercir de forma real la jurisdicció. Amb els anys i amb el recolzament jurídic adequat –Samper–, el lloctinent general acabarà assolint el control de l'Orde⁴²¹.

Com hem dit, assessor i lloctinent generals havien de ser obligatòriament cavallers de Montesa. Per a lloctinent fou nomenat l'aleshores comanador de Perputxent, Jaime Juan Falcó, que havia ingressat en l'Orde en 1559. Tenint present probablement la seua avançada edat, però sobre tot la seua residència fora del Regne –aleshores a Madrid–, el mateix dia que es nomenà lloctinent Falcó –24-VII-1593– es creà també un substitut seu en la persona de don Juan Ferrer, aleshores comanador de Culla i Atzeneta i resident a València.

Per assessor general, en canvi, el rei no confià el nou ofici a cap cavaller montesià – comptava amb el jurista Cristóbal Monterde⁴²²– i preferí nomenar don Diego de Covarrubias, aleshores oïdor de l'Audiència de València i el mateix any de la incorporació regent del Consell d'Aragó⁴²³. El dia de la incorporació –8-XII-1592– el monarca havia lliurat els permisos oportuns per a que se li feren les informacions per a l'hàbit i, una vegada examinades les proves, fos armat cavaller⁴²⁴. Les possibles presses en la tramitació de l'expedient –que no existeix hui a l'AHN però tampoc consta en un inventari de proves recent en el temps, de 1595⁴²⁵–, ens duu, junt a altres autors, a plantejar la possibilitat que Covarrubias ingressara en Montesa per l'interés personal del

⁴²¹ ANDRÉS ROBRES, Fernando, “La singularidad de la hermana pequeña. Algunas consideraciones sobre el gobierno de la orden de Montesa y sus relaciones con la monarquía (siglos XVI-XVIII)”, *Hispania*, LV/2, nº 190 (1995), pp. 547-566.

⁴²² Cavaller de Montesa desde 1589, amb 28 anys en el moment de la incorporació. Malgrat tot, la seua carrera judicial no sembla tampoc excessivament brillant: CANET, T., *La Magistratura...*, *cit.*, pp. 262-263.

⁴²³ ARRIETA, J., *El Consejo Supremo...*, *cit.*, pp. 611-612.

⁴²⁴ AHN, *OOMM*, lib. 545-C, ff. 1v-3;

⁴²⁵ En l'inventari de l'arxiu, dins la visita realitzada al castell de Montesa per fra Joan Ferrer i fra Baltasar Primo els dies 2 al 10 de septiembre de 1595: ARV, *Protocolos Notariales*, 1175, s/f.;

rei Felipe II, doncs és possible que les informacions hagueren tret a relluir la falta de qualitats del pretendent.

Potser el servei prestat per Covarrubias a la monarquia en els successos d'Aragó –cas Antonio Pérez– li facilités el nomenament de regent del Consell d'Aragó..., i l'hàbit de Montesa⁴²⁶: durant el temps transcorregut des que es lliurà l'orde als informants –8-XII-1592– fins a la pressa de l'hàbit el dotze de febrer següent, no sabem si hi hagué algun tipus d'oposició per part dels informants o dels ancians encarregats de jutjar les qualitats de Covarrubias i els seus avantpassats.

Prèviament i sense formar part de l'Orde, Covarrubias ja havia estat nomenat assessor general el vint de gener del 93⁴²⁷. L'hàbit el rebé poc despés, el 12 de febrer, a l'església del Temple de València. A l'any, el comanador de Perputxent Falcó rebria a Madrid la professió. I alguns després –en 1599– la mateixa comanda que Falcó, la de Perputxent

⁴²⁶ PASTOR, J., “Un jurista al servei...”, *cit.*, p. 191.

⁴²⁷ El nomenament en AHN, *OOMM*, lib. 545-C, f. 1, reproduït per SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, pp. 429-430.

III. ELS MEMBRES DE L'ORDE DE MONTESA

Procediment d'accés i cerimonial

1. El procés d'admissió dels montesians abans de la incorporació

Fins a la incorporació amb la corona, l'admissió de nous membres en l'orde de Montesa depenia única i exclusivament del mestre.

Pel que fa als requisits d'ingrés, tot i que els cronistes de l'Orde consideren que l'exigència de ser *noble, generoso o hijodalgo* dels montesians s'ha de remuntar a la fundació de la institució⁴²⁸, durant el primer segle i mig d'existència sembla que l'admissió fou més flexible que en èpoques posteriors.

Les primeres mesures encaminades a restringir l'accés a tots aquells que pogueren demostrar un origen noble i cristià daten de 1468, quan va realitzar una visita a Montesa Guillem II, abat de Morimond⁴²⁹. Eixe mateix any, en les definicions que havia donat per a Calatrava el mateix abat, insistí en el perill que podia suposar per a aquella Orde l'admissió de conversos⁴³⁰.

L'obligarietat de realitzar proves de noblesa i puresa de sang –un dels trets més característics de les ordes militars en l'època moderna– no apareix reflectida en la legislació de Montesa fins a 1552, arrel de la visita practicada a l'Orde pels representants de l'orde de Calatrava i per l'abat de la Valldigna⁴³¹. Potser per aquest motiu, els expedients de proves més antics daten de 1555⁴³².

⁴²⁸ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. I, p. 268.

⁴²⁹ O'CALLAGHAN, J. F., "Las definiciones medievales...", *cit.*, pp. 225 i 249. Malgrat tot, en vista que es qüestionava l'autoritat magistral en alguns aspectes, el mestre fra Lluís Despuig aconseguí del papa l'anulació dels acords de la visita: *ibidem*, p. 226.

⁴³⁰ *Ibidem*, p. 225. No obstant, les primeres exigències de noblesa per a Calatrava apareixen un poc abans, en les definicions de 1418, i de forma més precisa, en les de 1448: FERNÁNDEZ IZQUIERDO, Francisco, *La orden militar de Calatrava en el siglo XVI: infraestructura institucional. Sociología y prosopografía de sus caballeros*, Madrid, CSIC, 1992, pp. 89-90.

⁴³¹ Establides les proves a l'estatut 18 de les definicions de 1552 (Ayala i Cabeza de Vaca); la norma fou ratificada a l'estatut 36 de les de 1556 (Goñi i Salazar), i 14 de les de 1573 (Álvaro de Luna i Rades de Andrada): O'CALLAGHAN, J. F., "Las definiciones medievales...", *cit.*, p. 244; BELTRÁN, frey M.,

Una possible explicació de cara a l'exigència nobiliària per a ingressar en les ordes militars ens la dona el professor Antonio Domínguez Ortíz. Segons ell, la societat baixmedieval tenia una plasticitat que en temps moderns havia perdut⁴³³. Al llarg del segle XVI hi hagué un *encorsetamiento progresivo*, una abundant legislació a càrrec de distintes institucions –estat, municipis, gremis, confraries, col·legis...– que situava l'individu en un lloc concret de l'escala social. Però dins d'aquesta societat, en la que alguns havien sabut situar-se mitjançant els diners⁴³⁴, existien els judeoconvertos i també un caràcter molt peculiar de la *honra*, que consistia en demostrar públicament que l'individu estava exent de qualsevol antecedent islàmic o jueu. En conseqüència, les proves de puresa de sang que exigien algunes institucions eren la millor garantia de *limpieza*⁴³⁵.

Encara que aquests requisits van acabar sol·licitant-los col·lectius diversos –com per exemple, la Inquisició– a mitjans segle XVI la millor garantia de noblesa, netedat de sang i d'oficis l'oferien les ordes militars. A més, les ordes continuaven encarnant els ideals mítics de noblesa, defensa de la fe cristiana contra l'Islam, l'esperit de croada i l'ideal cavalleresc, aspectes que van continuar latents en el temps com demostren –per exemple– algunes obres literàries⁴³⁶.

A banda de noblesa i puresa de sang, l'estatut 9 del capítol general de Montesa de 1579 exigí que els candidats a l'hàbit de cavaller havien de comptar amb unes rendes pròpies

Libro de las visitas, capítulos generales..., cit., f. 55v; *Libro de las diffiniciones, instituciones y reformaciones de la orden e ínclita cavallería de Montesa [...] en el año 1556*, València, Pedro de Huete, 1570, ff. 27-27v; *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol XIV, ff. 45-45v.

⁴³² AHN, OOMM, expedients de cavallers de Montesa, núms. 106 (Pedro de Castellví), 195 (Juan Ferrer), 362 (Ximén Pérez), 472 (Francisco Tallada) i 484 (Baltasar Juan de la Tonda). Els més antics per a Calatrava i Alcántara es remunten a 1508: FERNÁNDEZ, F. *La orden militar de Calatrava...*, cit., p. 91.

⁴³³ DOMÍNGUEZ ORTIZ, Antonio, “Valoración social de los hábitos de las Órdenes Militares en la Edad Moderna” en LÓPEZ-SALAZAR, J., *Las Órdenes Militares...*, cit., p. 1160.

⁴³⁴ Cfr. ANDÚJAR CASTILLO, Francisco, FELICES de LA FUENTE, María del Mar (eds.), *El poder del dinero. Ventas de cargos y honores en el Antiguo Régimen*, Madrid, Biblioteca Nueva, 2011.

⁴³⁵ Sobre la *limpieza de sangre* existeix l'obra recent de HERNÁNDEZ FRANCO, Juan, *Sangre limpia, sangre española. El debate de los estatutos de limpieza (siglos XV-XVII)*, Madrid, Cátedra, 2011.

⁴³⁶ FERNÁNDEZ, F. “¿Qué era ser caballero...”, cit., pp. 141-163.

de 100 lliures⁴³⁷, duplicant així la quantitat que s'exigia amb anterioritat⁴³⁸. Amb això es restringia l'accés als qui no pogueren comptar amb els diners suficients, però també s'assegurava la supervivència dels membres, la majoria dels quals no rebrien mai cap renda de l'Orde, doncs com hem vist, el repartiment dels possibles beneficis entre els distints montesians donava per a poc.

A fi d'iniciar els tràmits i a l'igual que es feia amb les ordes castellanques, en primer lloc el mestre lliurava una carta a dos persones de l'Orde –normalment un cavaller i un religiós– en la qual els nomenava informants⁴³⁹. Aquests havien de verificar si el candidat reunia els requisits de noblesa, netedat de sang i oficis que exigien els estatuts de Montesa a través de diversos interrogatoris i de l'examen de documentació als llocs d'origen del candidat i dels seus familiars, tot d'acord amb l'estatut 30 de les definicions de 1573⁴⁴⁰, que en resum establia respecte els candidats:

⁴³⁷ “*Otrosí*, para que con más decencia y autoridad los cavalleros a quien de hoy en adelante se dará el hábito de nuestra Religión le puedan llevar y autorizar, estatuymos, ordenamos y mandamos que de hoy más el cavallero que pretendiere el hábito de nuestra Religión, aya de mostrar hazienda suya propria en cien libras de renta, por donación insinuada en la corte civil o por otro legítimo título, a lo menos hasta que por otra vía tenga otro tanto de hazienda, la qual donación o título aya de entregarse en poder de Su Señoría ilustrísima, o del comendador o cavallero que por comisión de Su Señoría ilustrísima le diere el hábito, para que lo imbie al nuestro convento de Montesa”: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., f. 140v.

⁴³⁸ L'obligarietat de que els pretendents a l'hàbit de cavaller comptaren amb una renda de 50 lliures es va establir a l'estatut 23 del capítol general de 1567: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., ff. 105v-106; reflex de l'acord, els lligalls 2165-66 de l'AHN compten amb documentació de les quantitats assignades a un bon nombre de candidats a cavaller.

⁴³⁹ Es feia aleshores un pas menys que en els expedients de l'època dels reis-administradors, que primer lliuraven una mercè d'hàbit i després, en document a part, nomenaven els informants. Les proves per a religiosos solia fer-les una sola persona, normalment un religiós profès de l'Orde. Algunes dades sobre el procediment en SELVA NEVADA, marquès de la, “La tramitación de expedientes en las órdenes militares”, *Hidalguía*, nº 64 (1964), pp. 303-310. Altres detalls en DÍEZ de TEJADA y URBINA, José [cavaller d'Alcántara (1863), baró de Sabasona], “Órdenes militares. Expedientes o procesos de pruebas para el ingreso en las mismas”, *Escenas contemporáneas. Revista bibliográfica*, Madrid, Tipografía de Manuel G. Hernández, 1882, vol. I, pp. 256-262.

⁴⁴⁰ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol XXX, ff. 51-52. Amb lleugeres modificacions –i per a la segona mitat del segle

“[que] fuere noble, generoso, hidalgo al modo y fuero de estos reinos, que se entiende que haya de ser hijodalgo de partes de padre y madre y agüelos varones de ambas partes;

[...] ha de ser cristiano viejo, limpio de toda raza y mezcla de judío, moro y confesso: de tal manera que no le toque en grado alguno, por muy remoto que sea;

[...] haya de ser nacido de legítimo matrimonio, como se requiere para tener el hábito de otras caballerías”.

D’aquesta carta, redactada pel secretari del mestre, es lliurava còpia als informants, que la unien a l’expedient de proves.

Alhora, el pretendent a l’hàbit havia de fer constar en un memorial la seua genealogia i el lloc de naixement d’ell, dels seus pares i dels seus avis. També havia de dipositar en mans del tresorer de l’Orde la quantitat de diners necessària per pagar els informants, estipulada en dos ducats diaris per al cavaller i un per al frare, tot seguint les normes estipulades al capítol 31 de les definicions⁴⁴¹.

Una vegada els informants feien el jurament de complir rigorosament la seua missió, amb la qual començava l’expedient pròpiament dit⁴⁴², es traslladaven a les localitats

XVIII–, les *qualitats* per a l’hàbit de cavaller van ser exposades en PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., ff. 88-89v.

⁴⁴¹ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, ff. 52-54. Segons s’acordà en 1628, s’havien assenyalat per a cada *cuarto* (“cada una de las cuatro líneas de los abuelos paternos y maternos”: DRAE) tres dietes cas de no haver-hi problemes. Per cada viatge es comptaven unes sis llegües diàries, i al tresorer de l’Orde dipositari de les taxes se li havia d’abonar un sou per lliura: AHN, *OOMM*, lib. 533-C, ff. 281-281v.

⁴⁴² Un exemple de jurament, en l’expedient de don Francisco Cardona i Margarit: “En nombre de Dios todopoderoso y de la Virgen María Señora Nuestra, llena de gracia i concebida sin culpa original en el primer instante de su animación, y de nuestros padres San Benito y San Bernardo, y de nuestro ínclito patrono San Jorge. En la ciudad de Valencia, en 12 días del mes de marzo del año 1666, nosotros, frey don Phelipe Vivas de Cañamás, cavallero professo y sotsclavero de la orden de Nuestra Señora de Montesa, y frey Pablo Inglés, prior del Temple, freyle professo de la misma Orden, recibimos la antecedente comiçión [registrada al *Partium*] de mano de frey don Juan Crespí y Brizuela, lugartiniente general de maestre en ella, firmada de la real mano de Vuestra Magestad señalada del spectable don Christóval Crespí de Valdaura, vicedancellor de los reynos de la Corona de Aragón, cavallero, clavero y asesor general de

ressenyades a la corresponent genealogia a fi d'obtindre la informació necessària. Arribats al seu destí, iniciaven els interrogatoris a les persones que els mateixos informants consideraven, en general persones d'edat avançada, entre les quals preferien nobles, eclesiàstics, notaris i familiars de la Inquisició, però també llauradors i gent de condició social més baixa, quasi sempre hòmens⁴⁴³.

Tots ells eren interrogats sobre el candidat a l'hàbit amb les 10 preguntes següents⁴⁴⁴:

1. Si coneixien el pretendent i la seua edat.
2. Si eren parents, amics, enemics o criats del candidat, i si els havia subornat per a no dir la veritat.
3. Si coneixien els pares i sabien on van nàixer i si el candidat era fill d'ells legítim.
4. Si coneixien els avis d'ambdues parts, i sabien on van nàixer.
5. Si el pare, la mare i els avis patern i matern eren persones nobles i *hidalgues* sense cap grau de parentiu amb moros, jueus o conversos.
6. Si les àvies eren persones sense cap grau de parentiu amb moros, jueus o conversos.
7. Si el candidat o son pare havien exercit ofici *vil*.
8. Si el candidat havia fet vot d'entrar en alguna altra orde religiosa.
9. Si el candidat era persona sana i sense malaltia contagiosa.
10. Si el candidat tenia deutes.

dicha religión de Montesa...”: els informants juraren no ser “deudos del pretendiente dentro del quarto grado y de que haremos bien i fielmente nuestro oficio según Dios y diffiniciones de nuestra sagrada Orden”: AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 78.

⁴⁴³ La presència de dones en els expedients de Montesa –que no hem advertit en els que hem consultat–, seria, en tot cas, molt baixa. Per a l'orde de Santiago en Jaén als segles XVI-XVIII, amb un total de 54 expedients analitzats, suposa sols un 3%, front un 97% de testimonis masculins: LÓPEZ ARANDIA, María Amparo; DELGADO BARRADO, José Miguel, *Poderosos y privilegiados. Los caballeros de Santiago de Jaén (siglos XVI-XVIII)*, Madrid, CSIC, 2009, pp. 21, 199-202.

⁴⁴⁴ Exposades també, des de l'òptica de les ordes castellanques, per ÁLVAREZ de TOLEDO PINEDA, Guillermo, “Cuestionarios, formularios e interrogatorios oficiales para probanzas de nobleza e ingresos en las Órdenes Militares de Caballería durante la España renacentista y barroca”, *Tavira. Revista de ciencias de la educación*, n° 5 (1988), pp. 115-124.

Una vegada concloses les proves, que signaven els mateixos informants⁴⁴⁵, l'expedient es presentava al mestre, que nomenava a l'efecte una comissió formada per tres o quatre cavallers de l'Orde amb anys d'hàbit –en els textos denominats *ancianos*– encarregats d'aprovar o no l'expedient.

Amb tot, suposem que l'última paraula la tindria el mestre, a qui competia en última instància armar cavaller el candidat, seguint un ritual que descriurem més endavant. Cas de no poder fer ell mateix el creuament, amb la corresponent cèdula o comissió facultava un cavaller i un religiós de l'Orde a l'efecte. D'aquest darrer document se li lliurava còpia al pretendent, que havia de dur el mateix dia del creuament i entregar al cavaller encarregat d'armar-lo. Una vegada llegida dita comissió, el cavaller cenyiria una espasa al candidat, amb la qual realitzaria tot seguit el creuament mentre que el religiós, una vegada beneït l'escapulari i el mantell de cor, li'ls posava al nou cavaller.

En el cas dels religiosos el procés era el mateix, però sense la cerimònia del creuament. Prèviament, la selecció del candidat a religiós es feia per via d'examen⁴⁴⁶; les proves les realitzava, com ja s'ha dit, un sol informant i no era imprescindible la qualitat de noble⁴⁴⁷.

Pel que fa al grup de frares llecs o barbuts, per a ingressar en l'Orde se'ls feien també proves, encara que els expedients que es conserven mostren una major flexibilitat que en les dels altres religiosos, sobre tot en el fet d'interrogar –en moltes ocasions– un nombre de testimonis menor. Se'ls exigia –no obstant també– puresa de sang i oficis. Una vegada ingressaven en l'Orde, havien de passar un temps de noviciat i després professar.

⁴⁴⁵ Tot i que la redacció de l'expedient la feia de puny i lletra el religiós informant, la firma de l'informant cavaller havia de precedir sempre a la del religiós. En aquest sentit, el 29 de novembre de 1662 fou amonestat fra Jaime Salvador, capellà reial, per haver signat abans que el cavaller fra Silvestre de Prats en les proves practicades a Máximo Vaillo de Llanos: AHN, *OOMM*, lib. 533-C, ff. 265v-266.

⁴⁴⁶ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol III, ff. 40v.

⁴⁴⁷ *Ibidem*, capítol XXX, f. 51v-52.

Analitzats els 85 expedients que es conserven dels cavallers que vivien en el moment de la incorporació, en almenys 28 d'ells no consta l'aprovació de les informacions, no sabem si perquè acabaria decidint el mestre, independentment dels resultats, l'admissió en l'Orde: almenys 4 dels 9 recollits pels comissaris del rei Pacheco i Quintanilla per a examinar-los⁴⁴⁸, estarien en aquest bloc de proves sense concloure, on també hi eren les de Vicente Sentís, respecte el qual s'escriví: "No hay aprobación ni dispensa alguna, faltando la calidad por dos partes"⁴⁴⁹, però que acabà sent cavaller de Montesa.

Tampoc falta en el grup dels que vivien en 1592 el recurs a Roma per poder vestir l'hàbit. Així, Cristóbal Monterde va necessitar del papa dispensa de noblesa en els avis, mentre que Vicente Pellicer l'obtingué per falta doble –d'edat i de noblesa– en l'avi matern. Gabriel Salazar –de Medinaceli– necessità recórrer a Roma i obtingué una dispensa respecte l'avi matern per ser *tributario de moros*⁴⁵⁰.

Totes aquestes exencions, que sols podia autoritzar la màxima autoritat de l'Església, anaven en la línia de passar per alt la falta de noblesa o puresa d'oficis. L'únic aspecte que era irrenunciable per a les ordes militars –almenys teòricament– era la puresa de sang.

Hi hagué –no obstant– casos d'hàbits concedits a descendents de jueus, com el del montesià Gabriel Sedeño en 1590, o els de Juan Fajardo de Amescua, a qui se li van aprovar les informacions per a Calatrava en 1641⁴⁵¹, Juan Cerrato de Navas, que aconseguí ser cavaller de Santiago en 1669 després de sis anys d'informacions⁴⁵², i Juan

⁴⁴⁸ Ens referim als expedients de Francisco Juárez de Espeleta i Nicolás Litardo Paleólogo, els dos de 1591, i els de Ramón d'Oms i Vicente Sentís, de 1592. El llistat complet en AHN, *OOMM*, lib. 816-C, p. 89. El 18 de desembre de 1594 s'agraí al llicenciat Quintanilla haver restituit a l'arxiu de l'Orde les proves que s'havia emportat junt amb don Juan Pacheco: AHN, *OOMM*, lib. 538-C (índexs dels *Curiae Montesiae*).

⁴⁴⁹ RAH, *CSC*, sign. I-27 [9/601], f. 120v.

⁴⁵⁰ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, nº 416. També suposem necessitarien dispensa de Roma Tomás Cerdà de Tallada i Vicente Sentís, de qui no hem trobat els oportuns permisos.

⁴⁵¹ SORIA MESA, Enrique, *La nobleza en la España moderna. Cambio y continuidad*, Madrid, Marcial Pons, 2007, p. 311.

⁴⁵² *Ibidem*, p. 296.

Alfonso Yáñez de Ferreras, que després d'un accidentat expedient aconseguí el 1682 creuar-se en Alcántara⁴⁵³.

2. La tramitació dels expedients a partir de 1592

Assumits els assumptes de Montesa pel Consell d'Aragó, les competències per als hàbits havien de passar necessàriament per l'assessor general de l'Orde. Així, els tràmits per poder ingressar –que aleshores es revisaven també a Madrid– anaven a resultar més llargs que en l'etapa dels mestres.

El procediment era el següent. En primer lloc arribaven a Madrid, des de les distintes instàncies de la monarquia, dels organismes al regne de València, o a través de particulars, memorials de servicis de les persones interessades en obtenir un hàbit de Montesa. Una vegada a la cort, la instància passava a ser examinada pels membres del Consell d'Aragó⁴⁵⁴, que emetien la seua opinió al respecte i l'oportuna consulta al rei sobre la possibilitat o no de premiar el sol·licitant amb una mercè d'hàbit⁴⁵⁵. Els peticionaris solien ser els mateixos interessats, però també hi ha casos de persones que demanen hàbits per als seus fills, tios per a nebots, avis per a néts i fins i tot futurs sogres per a futurs gendres⁴⁵⁶.

⁴⁵³ VALOR BRAVO, Diego, *La orden de Alcántara*, Donostia, Editorial Nerea, 2011, pp. 197-198.

⁴⁵⁴ Els passos inicials descrits coincideixen amb els que es feien per a l'obtenció de l'hàbit de cavaller de Santiago: LAMBERT-GORGES, M., *Basques et Navarrais...*, cit., p. 33. No sabem si en el cas dels expedients de Montesa es dirigiria algun memorial a altres consells de la monarquia. Els dels candidats a cavallers de les altres ordes militars els resolien també, a banda del *Consejo de las Órdenes*, altres consells o la *Cámara de Castilla*: ÁLVAREZ-COCA GONZÁLEZ, Mª Jesús, “La concesión de hábitos de caballeros de las Órdenes Militares: procedimiento y reflejo documental (s. XVI-XIX)”, en *Cuadernos de Historia Moderna*, nº 14 (1993) p. 286. També sobre la tramitació dels expedients GUILLÉN BERRENDERO, José Antonio, “Las probanzas de nobleza en las Órdenes Militares. El procedimiento administrativo”, en *Los mecanismos del honor y la nobleza en Castilla y Portugal (1556-1621)*, tesi doctoral inèdita, Madrid, Universidad Complutense, 2009, cap. II, pp. 133-179, disponible en xarxa a TDR.

⁴⁵⁵ Per al segle XVII, comptem amb algunes consultes a l'AHN, *OOMM*, leg. 2194.

⁴⁵⁶ *Ibidem*. També hi ha en aquest lligall alguna sol·licitud demanant hàbits d'alguna de les altres ordes, canvis de mercè de Montesa per Santiago, com la sol·licitada pel prestigiós genealogista José Pellicer de Tovar en 1648; Santiago per Montesa, com Dionís Carroz Pardo de la Casta (1647); o Montesa per Alcántara, com el cas de Ginés Rabasa de Perellós (1671).

Vista la sol·licitud, el rei solia emetre el seu paréixer, que normalment escrivia de forma breu al marge de la consulta que li havien formulat. Amb tot, en certs casos i abans de lliurar la mercè, el monarca demanava opinió al lloctinent general de l'Orde sobre els mèrits del candidat. A continuació, s'inscriuria la gràcia d'hàbit als registres corresponents del Consell⁴⁵⁷ i després es lliuraria un document en el qual es comunicava a l'assessor general de Montesa que el rei havia despatxat una *merced de hábito* en favor d'un personatge concret. En eixe moment és quan consta algun tipus d'informació del candidat des dels registres propis de l'orde de Montesa, és a dir, des del *Partium o Curiae Montesiae*.

Una vegada comunicat el privilegi a l'assessor general, se li lliurava còpia a l'interessat, que disposava de 30 dies per presentar al mateix assessor la seua mercè i dipositar la fiança per pagar els informants que realitzarien el procés inquisitiu⁴⁵⁸. Mentre tant, a través d'una altra reial cèdula es nomenaven els informants encarregats de realitzar les proves.

Arribada la mercè del candidat al Consell dins del termini establert, els informants, a través del lloctinent general si les proves es feien dins el regne de València, rebien el seu nomenament, i una vegada realitzats els juraments de fidelitat pertinents, s'iniciaven els interrogatoris, regulats –com en l'etapa dels mestres– en les definicions de 1573.

⁴⁵⁷ Aquesta documentació possiblement es trobe entre la del Consell d'Aragó aliena a Montesa, dins les concessions diverses fetes a través del d'Aragó a qualsevol personatge. Així, per exemple, “consta hábito de cavallero de Montesa a don Guillen Pertusa y Brizuela, a 8 de julio de 1692”: AHN, *Consejos*, lib. 1894, f. 13.

⁴⁵⁸ “el estilo antiguo y observado en la Orden de dar cédulas dirigidas al asesor general para que con ellas, dentro del término de treinta días saquen la comisión para las pruebas [...]. Y por quanto a don Joseph de Haro Castañeda y Ferrer, regidor de la ciudad de Chinchilla, hice merced de ábito en treinta y uno deste año y hasta aora no ha acudido por la comisión ni ha hecho el depósito para que se le hagan sus pruebas, ha parecido embiaros la cédula inclusa [...]; y le haréis decir que si dentro del término precripto en ella no acudiere a lo que tiene obligación, pasado él se dará cumplimento a la gracia sin que se me consulte otra vez, y podrá ser pierda por su omisión lo que mereció por los servicios de sus pasados [...]. Madrid, 30 de julio, 1689. Yo, el Rey”: AHN, *OOMM*, lib. 536-C, ff. 43-44. Tot i l'amonestació exposada, les proves d'aquest candidat no s'iniciaren fins a 10 anys després, el 9 de maig de 1699: AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 243 (José de Haro).

Concloeses les informacions, quatre cavallers ancians, amb l'assistència del lloctinent general⁴⁵⁹, es reunien a les cases del Temple, a València, i s'encarregaven d'aprovar o no l'expedient. Després es remetia a Madrid, on seria examinat de nou per l'assessor i una junta d'ancians convocada a l'efecte. Si les proves es feien a la cort, sense passar els informants pel Regne, s'havien de remetre primer a la revisió del lloctinent general a València i després s'enviaven de nou a Madrid a l'examen de l'assessor general i la seua junta⁴⁶⁰. Aquesta avaluació per via doble de les informacions va provocar en alguna ocasió més d'un problema als candidats. Així, les proves practicades al jurista i autor de l'*Escudo Montesiano* Buenaventura de Tristany, no van ser acceptades per la junta reunida a València⁴⁶¹, però sí pels convocats a Madrid⁴⁶², amb la qual cosa Tristany va ser creuat cavaller de Montesa el 20 d'agost de 1691. Com va assenyalar l'historiador Martínez Rodríguez, potser el jurista català fes valdre en les seues pretensions els seus

⁴⁵⁹ La junta per a examinar les proves la convocava i presidia el lloctinent general. En cas contrari, era competència del cavaller d'hàbit més ancià resident a València: carta del rei al substitut de lloctinent general, 30 de desembre de 1680: AHN, *OOMM*, lib. 535, ff. 274-274v.

⁴⁶⁰ “Se pone para memoria y nota. Se nota que es costumbre que las informaciones que se reciben en Madrid y en otras partes se remiten al lugarteniente general de maestre para que se vean en Valencia con asistencia suya y de quatro ancianos –como se hiso en las pruebas del conde de Sástago que se hicieron en Madrid por patria común que se imbiaron–, y las de don Gerónimo de Sossa, que se hiso la prueba de su agüelo paterno en Madrid y se imbió a Valencia para que la viesen y aprobasen los ancianos. *Item*, se imbiaron de Madrid las pruebas del capitán don Juan Bautista Mata, catalán, para que las exsamisen (*sic*) quatro ancianos en Valencia como es costumbre en 16 de henero de 1651”: AHN, *OOMM*, lib. 841-C, f. 245.

⁴⁶¹ Reunits a València el 18 de juny de 1691 el lloctinent general comte de Cardona i els cavallers fra Francisco de Cardona, fra Jerónimo Monsoriu, fra José de Blanes i fra Vicente Falcó, determinaren: “Nos parece que en el dicho pretendiente no concurren todas las calidades y requisitos [...] por quanto en el último capítulo de los interrogatorios que explica el capítulo 30 de nuestras definiciones manda Vuestra Magestad que en adelante ninguno pueda ser admitido que por lo menos sus bisabuelos no hayan sido habilitados por ciudadanos. Y no hallando esta calidad probada en los bisabuelos paterno y materno del pretendiente, pues a ninguno se le haya registrado, y así mismo, reparado en el sexto interrogatorio que da por abuela materna a doña Gerónima Comas, se encuentra por la deposición de los testigos ser doña Gerónima Camps, y también en la fe de bautismo se halla ser Francisca Gerónima, hija de Jaime Camps, en que recae distinción de personas, y de lo arriba dicho resulta ser los abuelos paterno y materno ciudadanos sin hallarse prueba de los bisabuelos, somos del sentir que llevamos dicho”: AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa n° 496 (Buenaventura de Tristany).

⁴⁶² La junta que va aprovar l'expedient a Madrid el 15 de juliol de 1691 la formaven l'assessor general, fra Pedro de Villacampa, fra Otger Català, fra Pascual de Villacampa i fra Ignacio Palavicino: *ibidem*.

contactes a Madrid, començant per l'assessor general de l'Orde –el valencià Pedro de Villacampa– i altres consellers d'Aragó⁴⁶³.

Si finalment el resultat de les informacions era positiu, es comunicava al rei i aquest lliurava la corresponent comissió per a que un cavaller i un frare creuaren el candidat i li posaren l'hàbit. Abans del creuament i segons es feia constar a la corresponent comissió, el pretendent havia de demostrar que comptava amb una renda de 100 lliures⁴⁶⁴, i d'acord amb la definició 20⁴⁶⁵ haver donat a l'infermeria del convent de Montesa *la cama y la ropa*, que solia ser:

“una ymagen de devoción, una cama de madera, un pavellón de lienço, quatro colchones, dos pares de sábanas, quatro fundas de almoadas de lienço, dos mantas, una colcha, un arca, dos sillas, quatro tablas de manteles, doze servilletas, una mesa o bufette, un candelero de acostar, un candil, un orinal, y todo esto se guarda en la roperia del convento. El freyle da dos colchones, una manta, una silla, dos almoadas, dos tablas de manteles, seys servilletas y las demás menudencias que [a] los legos, excepto que no da pavellones”⁴⁶⁶.

Amb tot, l'incompliment d'aquest darrer requisit per part dels novicis fou norma habitual, com demostra –una vegada més– la insistència en el seu compliment⁴⁶⁷.

Tot i estar regulat per les definicions la sèrie d'interrogatoris a realitzar als candidats, amb el temps s'introduiran alguns requisits destinats a restringir encara més l'accés a l'Orde. Així, en 1625, s'afegí als interrogatoris un acord que havia estat pres al capítol general de 1583 i del qual no hi ha referència a les informacions tramitades fins aleshores. La norma en qüestió establia:

⁴⁶³ MARTÍNEZ, M. À., *Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya...*, cit., p. 213.

⁴⁶⁴ Ja ho hem dit: acord aprovat a l'estatut 9 del capítol general de 1579.

⁴⁶⁵ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol XX, ff. 47-48.

⁴⁶⁶ AHN *OOMM*, lib. 582-C, p. 111. L'obligació d'aportar la *cama y la ropa* es cobrí també –en algunes ocasions– pagant 75 lliures al convent, en aquell moment destinades a sufragar certes obres a les cel·les dels frares i al claustre (ordre de 30-VIII-1626): AHN, *OOMM*, lib. 531-C, f. 145.

⁴⁶⁷ El 2 de maig de 1606 el rei escriví al lloctinent general per a que s'encarregara de fer complir la norma als cavallers residents al regne de València, mentre que dels no regnicoles s'ocuparia l'assessor general: AHN, *OOMM*, lib. 529-C, ff. 164v-165.

“Otro sí, por quanto en nuestras definiciones en el capítulo 30 se ordenó que ninguno pueda ser admitido ni recibido al hábito de cavallero desta orden de Montesa si no fuere noble, generoso, hijodalgo al modo y fuero destos Reynos, y como los hijodalgo se entiendan los ciudadanos, declarando en dicha definición, ordenamos, estatuymos y mandamos que de oy más ninguno pueda ser admitido al hábito de cavallero de nuestra Orden y Religión que por lo menos sus bisagüelos, assí de parte de padre como de madre, no ayan sido habilitados por ciudadanos registrados en la sala de Valencia o en otras ciudades. Y si desto que está dicho no ubiere testigos, se pueda provar con escritura de la sala que hagan fe, de manera que su padre del pretendiente y su agüelo y visagüelo de ambas partes estén registrados en los libros de las ciudades de donde fueren los pretendientes vezinos y naturales”⁴⁶⁸.

Aquest requisit constarà a partir d'aleshores a la pregunta 11 dels interrogatoris i s'incidiria de nou després –en 1667– exigint el compliment estricte de la norma⁴⁶⁹. Potser la inclusió d'aquest concepte als qüestionaris per a les proves o la seua posada en pràctica –doncs com hem vist l'acord venia de molt abans, de 1583– estiga dins la tendència generalitzada al llarg del segle XVII de restringir encara més els hàbits de les ordes militars, amb casos concrets per a Santiago en 1603 i Alcántara en 1609⁴⁷⁰. Més endavant tancaran més les possibilitats les mateixes ordes anteriors⁴⁷¹, la de Sant Joan (1634)⁴⁷² i la de Calatrava (1652)⁴⁷³.

El peculiar estatut jurídic dels ciutadans valencians, havia estat posat en qüestió temps arrere pel *Consejo de las Órdenes* de Castilla, que es negava a conferir hàbits de les ordes als qui pressumptament gaudien d'eixa circumstància, cosa que com hem vist sí que acceptava Montesa. L'assumpte, tractat precissament en 1587 –uns mesos després

⁴⁶⁸ Acord adoptat a l'estatut 9 del capítol general de 1583: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., f. 158.

⁴⁶⁹ Carta del rei al lloctinent general d'11 de febrer de 1667: AHN, OOMM, lib. 535-C, f. 15v (còpia en RAH, CSC, sign. I-2, ff. 105-105v).

⁴⁷⁰ MARAVALL, José Antonio, *Poder, honor y élites en el siglo XVII*, Madrid, Siglo XXI, 1989, p. 102.

⁴⁷¹ *Ibidem*, ff. 102-103.

⁴⁷² MADRAMANY y CALATAYUD, Mariano, *Tratado de la nobleza de la Corona de Aragón, especialmente del reyno de Valencia, comparada con la de Castilla*, Valencia, 1788, pp. 485-487.

⁴⁷³ *Difiniciones de la orden y cavallería de Calatrava conforme al capítulo general celebrado en Madrid, año 1652*, Madrid, Diego Díaz de la Carrera, impresor, 1661, pp. 321-334.

d'haver-se lliurat la butlla per incorporar l'Orde en la Corona–, va fer reaccionar el Regne, que envià una ambaixada a l'efecte. La decisió final sembla que fou favorable però sols en part, doncs no anaven a considerar-se *hidalgos* a la manera castellana els anomenats *ciudadans de privilegi*, cosa que de segur causaria més d'un mal de cap als qui volien optar per hàbits de les ordes castellanes⁴⁷⁴. Tot i això, als valencians sempre els quedava Montesa, on ingressà en 1625 Jerónimo de León, fill del famós jurista que comentà precisament l'assumpte a les seues *Decisio Sacri Supremi Regii Aragonum*⁴⁷⁵.

Anys després –en 1643– el rei va comunicar al lloctinent general que per a les places de frares conventuals i abans d'atorgar les corresponent mercès per a religiosos, s'havia d'informar, a més de les capacitats, dels oficis dels candidats i dels seus pares, a fi que no s'admeteren “los hijos de oficiales y de gente baja”⁴⁷⁶.

A partir de la dècada dels cinquanta Montesa reivindicarà de distintes maneres la seua igualtat amb les *germanes* de Castilla. Així, en primer lloc, un breu de 1653 equipararia l'orde valenciana amb les castellanes pel que fa als denominats *actos positivos*. La qüestió venia de lluny doncs en 1623, una pragmàtica del rei Felipe IV va intentar frenar els abusos que es cometien en l'aplicació dels estatuts de puresa de sang⁴⁷⁷. La reial orde qualificava de nobles i *limpios* tots aquells i els seus descendents per línia recta que comptaren –com a mínim– amb tres informacions favorables sobre la *limpieza* de la seua genealogia (actes possitius). Aquestes *qualitats* sols les podien

⁴⁷⁴ PÉREZ GARCÍA, Pablo, “Los *ciudadanos* de Valencia, estatuto jurídico y jerarquía social de un grupo privilegiado. Memoriales y tratados de los siglos XVI, XVII y XVIII”, *Estudis*, nº 15 (1989), pp. 164-176.

⁴⁷⁵ *Ibidem*, p. 173.

⁴⁷⁶ El rei al lloctinent general, 2 de novembre de 1643: AHN, *OOMM*, lib. 532-C, ff. 156v-157. Aquest mateix aspecte fou inclòs a les propostes redactades per Samper per a tractar en capítol general: RAH, CSC, sign. I-51 [9/625], f. 458. I de nou s'insistí al respecte en carta del rei al lloctinent del 12 de març de 1686, a fi que abans d'admetre els candidats a frare a examen –és a dir, abans de presentar els aprovats al rei–, “procuréis averiguar su nacimiento y si los halláreis hijos de oficiales mecánicos o no nacidos de legítimo matrimonio, no los admitáis a examen en concurrencia de hijos de labradores y gente honesta, y que se observe en esta conformidad en adelante”: AHN, *OOMM*, lib. 536-C, f. 18v. “Clérigos-freiles pueden ser los hijos de labradores honrados, no habiendo hidalgos, i por labradores no deben entenderse los jornaleros...”: PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., f. 92v.

⁴⁷⁷ *Novísima recopilación de las leyes de España: dividida en XII libros, en que se reforma la Recopilación publicada por el Señor Don Felipe II [...] y se incorporan las pragmáticas, cédulas, decretos [...] hasta el de 1804*, Madrid [s.n.], 1805, tom V (llibres X, XI i XII), pp. 267-270.

atorgar certs col·lectius, i en un primer moment sols eren vàlides les proves de puresa de sang obtingudes satisfactòriament a les ordes de Santiago, Calatrava, Alcántara i Sant Joan, Inquisició, Església de Toledo i col·legis majors de Salamanca, Alcalá i Valladolid.

En conseqüència i en virtut d'eixa pragmàtica, un hàbit de Montesa no comptava amb el mateix valor que un de les ordes de Castilla per accedir –per exemple– al de Santiago. Al respecte i d'acord amb les peticions que l'orde de Montesa havia fet al rei, era desitjable

“que no pase adelante esta desigualdad, pues aún a las mismas órdenes de Castilla es conveniencia, porque mientras no se igualan no admite la de Montesa en sus pruebas los actos positivos de las otras”⁴⁷⁸.

Passat un temps i després que el rei insistira al seu ambaixador sobre l'assumpte, el papa va equiparar Montesa amb les altres ordes i corporacions a través d'un breu emés el 5 de novembre de 1652⁴⁷⁹. Aquest establia que tres actes positius aconseguits a les

⁴⁷⁸ El rei al seu ambaixador a Roma, duc de l'Infantado, 28 d'agost de 1650: AHN *OOMM*, lib. 533-C, ff. 31v-32.

⁴⁷⁹ “Haviendo Su Magestad (como administrador perpetuo de la orden y caballería de Nuestra Señora de Montesa y Sant Jorge de Alfama por autoridad apostólica) decretado en favor de la Orden que estuviese comprendida en el real decreto que se publicó en 10 de febrero de 1623 sobre los actos positivos de las órdenes militares de Santiago, Alcántara y Calatrava, Santo Oficio de la Inquisición y sus familiares de la religión de Sant Juan de Hierusalén, de la Santa Iglesia de Toledo, de los quatro colegios mayores de Salamanca, del de Sant Ildefonso de Alcalá y del de Santa Cruz de Valladolid, estableciendo que en la línea o líneas que se hallaren tres actos positivos de nobleza o limpieza de sangre hechos legítimamente en la dicha orden y caballería de Montesa y Sant Jorge de Alfama, se tuviessen y reputassen y fuessen de tal fuerza y valor como si fuesse sentencia passada en corte juzgada, por ser justo que esta Orden, siendo tan antigua y calificada fundación de los serenísimos reyes de Aragón y filiación de la de Calatrava, y estar incorporada a la corona real, gozasse común y recíprocamente del derecho de las otras sin diferencia alguna. Esto fue en despacho de Su Magestad fecho en Buen Retiro a 23 de julio de 1652 y se remitió al cardenal Tribulcio, embajador de Su Magestad en Roma, con carta de Su Magestad de la misma fecha, y Su Santidad del Sumo Pontífice Innoçencio Xº, en breve expedido en Roma *apud Sancta Mariam Maiorem sub annulo piscatoris* die Vº novembris MDCLII, ha confirmado el decreto referido en la forma dicha. Y después Su Magestad por consulta del Consejo ha remitido copias del breve a los de Inquisición y órdenes para que se observe en las ocasiones que se ofreciesen”: AHN, *Consejos*, lib. 2029, f. 45v. El breu en qüestió en AHN, *OOMM*, lib. 533-C, ff. 68-69v. “Décadas nobles de la cronología montesiana. Es

corporacions enunciades a la pragmàtica de 1623 serien vàlids per a obtenir l'hàbit de Montesa i a l'inrevés –i de segur, més important per als montesians–, l'hàbit de Montesa assoliria la qualitat d'acte positiu per a accedir a les altres ordes⁴⁸⁰.

Alhora, la realització per part de l'orde de Calatrava d'un capítol general a Madrid en 1652, en el qual es restringiren encara més els interrogatoris per a ingressar en dita Orde, va fer que Montesa reaccionara sol·licitant –de nou– la seua igualtat en reivindicar la convocatòria també de capítol general, la realització del jurament de la Immaculada –com Calatrava i les altres ordes militars–⁴⁸¹, i també, i pel que fa als hàbits,

“para que se hiziesen los interrogatorios de las pruebas ajustándolas a las de Calatrava, que lo han desseado y desean muchos de la Orden [de Montesa]”⁴⁸².

Tot i plantejar-se la possibilitat d'igualar els interrogatoris amb Calatrava, la qüestió no va anar més enllà d'una simple proposta, i per les informacions realitzades als candidats a partir de 1653, sabem que els interrogatoris van continuar formulant-se en els mateixos termes establerts a les definicions de 1573⁴⁸³. No obstant i malgrat la possibilitat oferta pel rei de tractar l'assumpte durant la junta del vot de la Puríssima⁴⁸⁴, la reforma dels interrogatoris sols la podia fer possible un capítol general de Montesa o document exprés de la Santa Seu, cosa que complicava en tot cas les coses.

un catálogo de todos los maestros, comendadores, cavalleros y freyles que ha havido en el orden de Montesa desde su fundación hasta oy. Dividido en treinta y seis décadas, para mayor claridad. He puesto en él la bula del papa Inocencio Décimo, datis en Roma a 5 de noviembre 1652, en que confirma el estatuto de los actos positivos...”: *El Turanio valenciano...*, *cit.*, ff. 120v-121. No consta en eixe manuscrit ni en la seua còpia l'estatut en qüestió. En tot cas, la còpia de dit breu –autògrafa de Samper–, en RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], ff. 225-226v.

⁴⁸⁰ Amb tot, el mateix any de 1653 els capítols generals de les ordes es van encarregar de que es suspenguera la pragmàtica dels actes positius: POSTIGO CASTELLANOS, Elena, *Honor y privilegio en la corona de Castilla. El Consejo de las Órdenes y los caballeros de hábito en el siglo XVII*, Madrid, Junta de Castilla y León, 1988, p. 165.

⁴⁸¹ JAVIERRE, A., “El dogma de la Inmaculada Concepción...”, *cit.*

⁴⁸² Consulta de l'assessor general de Montesa Cristóbal Crespí de Valldaura de 19 de maig de 1653 sobre els interrogatoris per als hàbits de Montesa: RAH, CSC, sign. I-51 [9/625], ff. 164-165v.

⁴⁸³ Tampoc consta cap proposta de modificar els interrogatoris al llistat d'aspectes a tractar en capítol general: RAH, CSC, sign. I-51 [9-625], ff. 450-460v.

⁴⁸⁴ El rei al lloctinent general, 21 de maig de 1653: AHN, *OOMM*, lib. 533-C, f. 78. Informació sobre la junta –amb relació dels assistents–, en RAH, CSC, sign. I-51 [9-625] ff. 132-143v.

L'última novetat per al segle XVII en relació a la tramitació dels hàbits montesians fou un reial decret despatxat en 1683, en el qual s'exigí la inclusió als expedients de còpies de les partides de bateig dels candidats i dels seus ascendents⁴⁸⁵.

2.1. La duració de les proves

Amb informació per a 349 casos –un 80% dels cavallers estudiats–, el més destacable és la relativa rapidesa en la que es fan les informacions, tenint present que s'aprovaven primer a València i definitivament a Madrid; amb 273 cavallers –un 78%– que van vore resolts els seus expedients en poc més de tres mesos, 38 d'ells en menys d'un mes⁴⁸⁶. Dels 76 restants, 62 aconseguiren vore les seues informacions aprovades abans d'un any; els demés –14– duraren, 9, entre un any i més, 2 superaren les dues primaveres, i 3 les tres anualitatss⁴⁸⁷, tal com reflexa el gràfic següent:

⁴⁸⁵ El rei al lloctinent general, 13 d'octubre de 1683: AHN, *OOMM*, lib. 536-C, f. 3 i lib. 850-C, f. 73. Poc després, el 28 de gener de 1686, s'establí que, cas d'haver-se perdut les partides als registres parroquials, s'havia de prendre declaració de testimonis al respecte: *ibidem*, f. 17.

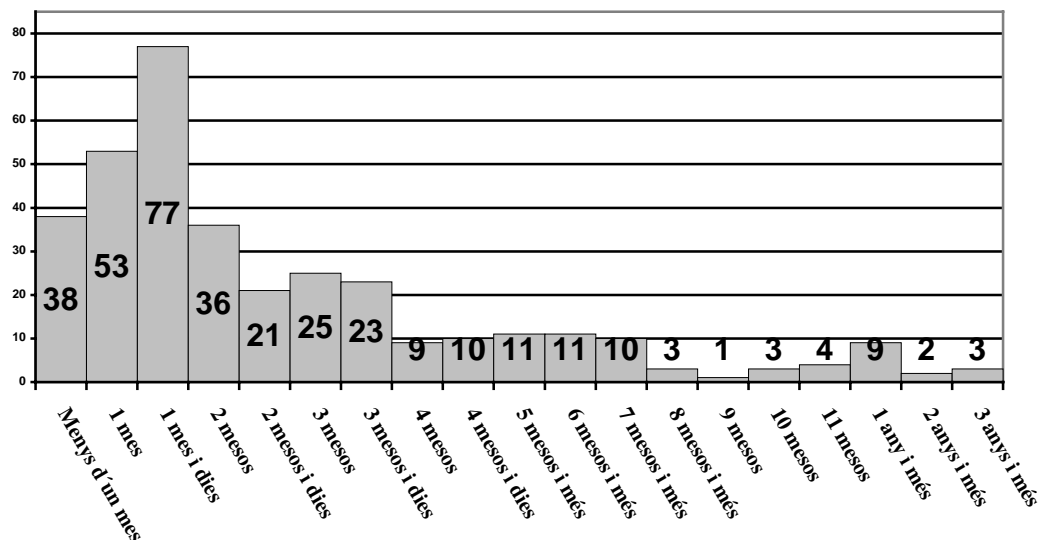
⁴⁸⁶ Fins i tot, es van resoldre en qüestió de dies (entre 4 i 10) les informacions de Francisco Sigler de Medinilla, Francisco Figuerola Pardo de la Casta, Andrés Roig, Jaime Aguilar, Baltasar Galcerán de Cruïlles, Bernardino Çanoguera, Juan de Pròxita, Enrique de Alagón, Gaspar Ferrer de Calatayud, Felipe Tallada i Alejandro Vidal de Blanes, amb hàbits lliurats tant pel darrer mestre com pels reis.

⁴⁸⁷ Van tardar en vore resoltes les seues informacions entre tres anys i més Alonso Sotomayor i Francisco Despuig, fill del lloctinent general –ambdós creuats en 1639–, i Vicente Navarro, que ingressà en 1650.

Gràfic 1

Duració de les proves dels cavallers de Montesa (1566 - 1701)

–per a 349 expedients amb informació, del total de 431: 80%–

En primer lloc, cal tindre present que l'origen valencià de la majoria dels pretendents a cavaller i de les seues famílies evitaria el desplaçament a llocs diversos i allunyats, amb la qual cosa el procés de recollida d'informació dels candidats podia ser més ràpid. Altres factors a tindre en compte serien la necessitat o no de realitzar segones informacions, generalment per haver-se d'aclarir dubtes sobre les qualitats, i finalment el demanar dispensa a Roma d'algun dels requisits estipulats a les definicions de Montesa, amb la qual cosa el procés es paralitzava fins comptar amb el breu papal necessari.

En gran part dels casos vistos, abans de tindre que acudir a la màxima autoritat de l'Església, es preferia intentar-ho de nou i realitzar noves proves, ja que si el candidat recorria a segones o terceres informacions, no hi havia problema sempre que s'arribés a una resolució favorable⁴⁸⁸. En canvi, en necessitar un breu de dispensa, aquest havia de constar al seu lloc corresponent junt a la comissió per a prendre l'hàbit –als llibres de registre del *Partium Montesiae*– i a més s'havia de fer lectura del privilegi en la

⁴⁸⁸ Necessitaren d'unes segones informacions els 16 següents: Albero, Luis; Armengot, Urbano; Bono, Francisco; Borràs, José; Descallar, Pedro; Escorcía, Francisco Andrés; Figuera, Gaspar de la; León, Jerónimo de; Maza de Lizana, Luis; Navarro, Vicente; Pasqual de Bonanza, Francisco; Roís de Corella, Jaime; Rotlà, Luis; Sans de la Llosa, Ramón; i Valls, Luis. Jerónimo Mesía de Loaisa –també al grup– necessità fins a tres informacions, les últimes *secretas* i a Madrid.

cerimònia de creuament, amb la qual cosa el pretendent –a més de fer-se pública la seua falta de qualitats– passava al grup dels qui no havien superat les informacions pel procediment habitual i entrava –en la pràctica– en el grup dels qui, almenys teòricament, no gaudirien de càrrecs i oficis en l’Orde⁴⁸⁹. Tot i això ens consta una excepció: Jerónimo Frígola, amb fins i tot l’expedient reprovat, fou creuat cavaller en 1601 i va ser lloctinent i capità de Sueca des de 1611 fins que va faltar en 1625.

No podem establir una correlació precisa entre els 14 cavallers que tardaren un any o més en resoldre els seus expedients i els qui necessitaren obtindre dispensa per ingressar en l’orde de Montesa, doncs d’eixos 14 sols ens consta que van recórrer a Roma 5. A més, un dels qui va tardar més de 3 anys en vore resoltes les informacions era Francisco Despuig –fill del lloctinent general Cristóbal Despuig– amb cavallers en la família de les ordes de Montesa, Sant Jaume i Sant Joan, en conseqüència i suposadament amb qualitats més que suficients per ingressar en l’Orde.

Els expedients més llargs en el temps foren, doncs, els següents:

Quadre 14

Expedients que tardaren més d’un any en resoldre’s

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Inici proves</i>	<i>Resolució</i>	<i>Observacions</i>	<i>Data hàbit</i>	<i>Dispensa</i>
Aragón, Filiberto de	10/03/1660	29/07/1662	parents a Nàpols i Sicília, amb nomenament de quatre informants, dos per lloc	1665	Si
Cabanilles, Félix Tomás de	15/11/1665	11/02/1667	l’àvia materna, Catalina de Velasco, era natural de Madrid	1667	No
Cardona, Felipe de	14/08/1613	10/09/1614	il.legítim i falta de noblesa en la branca materna	1615	Si
Despuig, Francisco	15/01/1636	27/06/1639		1639	No
Catalán, Dionís	24/09/1586	10/01/1588		1588	No
Escorcia, Francisco Andrés	23/07/1662	20/07/1663	2 ^{es} diligències per a la línia materna (insaculació)	1663	No
Milà d’Aragó, Cristóbal	13/04/1629	12/11/1631	il.legítim i falta de noblesa en la branca materna	1634	Si
Figuera, Gaspar de la	15/06/1659	19/07/1660	2 ^{es} diligències per a provar la hidalguia i noblesa de la línia materna	1660	No
Frígola de Valenzuela, Gaspar	29/09/1658	10/09/1660	l’àvia paterna, Luisa Valenzuela, era natural de Córdoba	1660	No

⁴⁸⁹ POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, cit., p. 158.

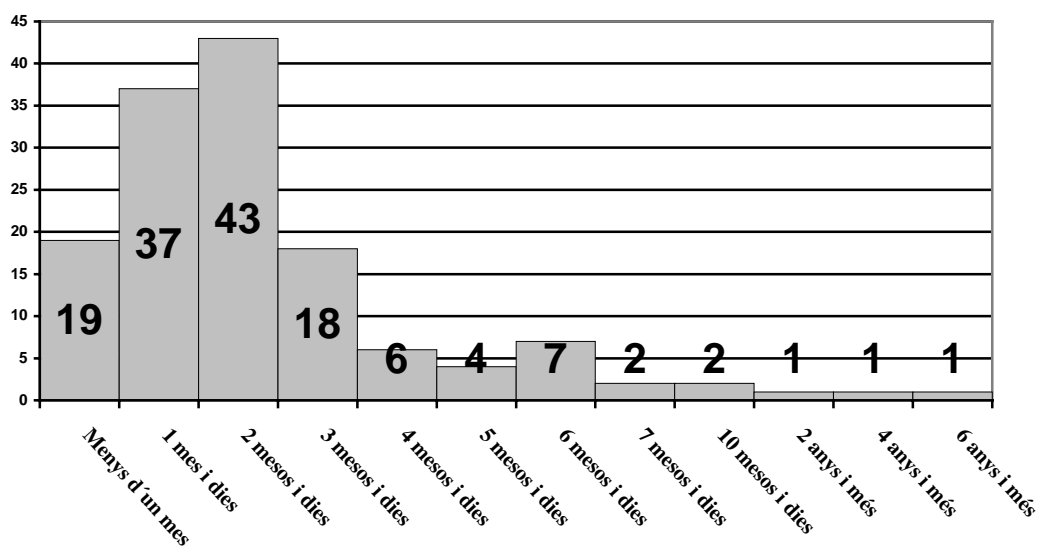
Maza de Lizana, Luis	08/03/1659	20/05/1660	no comptava amb els requisits per accedir a l'hàbit, ja que l'avi matern no era cavaller, sino notari	1660	No
Navarro, Vicente	22/03/1646	08/03/1649	falta de noblesa en la branca materna	1650	Si
Soler de Cornellà, Andrés	01/01/1605	10/04/1606		1606	No
Sotomayor, Alonso de	16/07/1628	20/09/1631	il.legítim i informacions defectuoses	1632	No
Valda, Pedro Fernando de	06/07/1694	08/01/1696	il.legítim i informacions defectuoses	1696	Si

En els religiosos, i amb informació per a 168 casos –vora el 82% dels estudiats–, la immensa majoria –99– veuen resoltes les seues informacions en un període màxim de poc més de dos mesos, amb 19 que tingueren aprovades les informacions abans de complir-se un mes. 18 candidats en tardaren poc més de tres, i la resta oscil·len entre els 4 i els 10, com podem vore reflexat al gràfic següent:

Gràfic 2

Duració de les proves dels religiosos de Montesa (1572-1701)

–per a 168 expedients amb informació, del total de 205: 81%–

Les proves de Francisco Galcerán, Ignacio Beltrán i Francisco Buch –en canvi– van tardar més d'un any en aprovar-se per haver d'aclarir alguns aspectes relatius a les qualitats d'algun dels avantpassats. En el primer cas, els dubtes en la puresa de sang de l'àvia materna es van solventar amb dispensa del papa. A les informacions d'Ignacio Beltrán sorgiren per si una de les seues besàvies comptava amb la puresa de sang necessària, mentre que la sang dels avis de Francisco Buch es va *aclarir* enviant un informant al seu lloc d'origen a França.

2.2. Els informants

Tal com hem dit abans, una vegada el rei lliurava mercè d'hàbit a un candidat, havia de nomenar un cavaller i un religiós de l'Orde com a informants. Ambdós personatges havien de ser membres professos de Montesa i de la seua missió depenia – en gran part– l'accés o no a la institució. En el cas dels religiosos, l'informant solia ser, com s'ha dit també, una sola persona, generalment un religiós.

Normalment i a fi d'evitar costos excessius als pretendents, es procurava el nomenament de membres que residiren el més prop possible de les zones a investigar. Tenint present l'elevat nombre de cavallers nascuts a la ciutat de València, els realitzats en favor del prior del Temple o del rector del col·legi de Sant Jordi semblarien, aleshores, justificats.

Cas de necessitar noves informacions, se solia nomenar una nova parella d'informants i, si no hi havien membres professos de Montesa en el lloc geogràfic a investigar, es recorria a membres d'altres ordes militars o a religiosos cistercencs.

Durant l'etapa dels administradors perpetus estudiada (1593-1701)⁴⁹⁰, 137 creuats en Montesa van realitzar en algun moment de la seua vida informacions per a l'ingrés de nous cavallers en l'Orde. D'aquests, 118 realitzaren proves entre una i quatre ocasions, mentre que amb cinc proves o més treballaren els següents:

⁴⁹⁰ No incloem els informants dels expedients tramitats amb el darrer mestre pel fet de ser personatges la majoria desapareguts en el moment d'incorporar Montesa.

Quadre 15

Informants cavallers

<i>Nom i cognoms del cavaller</i>	<i>Vida de l'informant dins Montesa</i>	<i>Nº d'informacions</i>
Gaspar Frígola	1660 - 1685	5
Jaime Borràs	1677 - 1711	5
Juan de Brizuela Artés d'Albanell	1625 - 1666	5
Melchor Figuerola Borja	1589 - 1629	5
Vicente Sisternes d'Oblites	1607 - 1654	5
Francisco Terça	1588 - c.1633	6
Bartolomé Vives	1599 - 1635	7
Felipe Vives de Canyamàs	1625 - 1693	7
Francisco Descals	1684 - 1720	7
Jerónimo Monsoriu	1666 - c.1718	7
Baltasar Ladrón	1589 - 1642	7
Pedro de Castellví i Cruïlles	1588 - 1655	8
Silvestre de Prats	1651 - 1679	8
Manuel Vives	1622 - 1666	8
Jofré de Blanes	1582 - 1634	9
Juan Bautista Martí de Ventimilla	1630 - 1663	10
Galcerán Vidal	1581 - 1630	11
Luis Enríquez de Navarra	1676 - c. 1722	15
Juan Pertusa Bonastre	1647 - c. 1708	19

Del grup destaquen Juan Bautista Martí de Ventimilla, Galcerán Vidal, Luis Enríquez de Navarra i Juan Pertusa. El primer –agraciat amb hàbit a les corts de 1626– ingressà amb dispensa de noblesa, cosa que no li va impedir per a res l'exercici de futurs càrrecs en Montesa, on fou tresorer, marmessor general i companyó de la mensa. La seua presència per realitzar informacions de les qualitats per a l'hàbit se sol·licità –com podem vore– en 10 ocasions.

La longevitat dels cavallers Galcerán Vidal i Juan Pertusa –morts ambdós amb mig segle d'hàbit al damunt– els permeté participar en proves en 11 i 19 ocasions respectivament. D'altra banda, els candidats naturals del regne de Murcia –19 per a l'etapa estudiada–

feren entrar en escena el president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena don Luis Enríquez de Navarra, que treballà en l'elaboració de 15 expedients.

A banda de l'informant cavaller, el religiós era imprescindible, ja que feia el mateix treball que el cavaller i a més redactava l'expedient tot i cobrar menys que el seu company.

En el cas dels religiosos que participaren en informacions, el número dels qui treballaren a l'efecte és de 78, amb 58 que participaren entre 1 i 4 vegades. Amb 5 o més expedients tenim els següents:

Quadre 16

Informants religiosos

<i>Nom i cognoms del religiós</i>	<i>Vida de l'informant dins Montesa</i>	<i>Nº d'informacions</i>
Domingo Marín	1576 -1602	5
Felipe Arano	1608 - 1661	5
Felipe Miquel	1621 - 1644	5
Rafael Antonio Miguel	1615 - 1648	5
Miguel Beltrán	1605 -1643	7
Jaime Pasqual	1641 -1688	9
Pedro Fito	1576 - 1642	9
Jaime Salvador	1643 -1678	10
Juan Borja	1588 - 1631	10
Miguel Cifre	1664 - 1714	10
Diego Pablo Ferriz	1636 -1666	11
Pablo Climent	1605 - 1669	11
Pedro Rodrigo	1641 - 1696	11
Gregorio Torres	1621 - 1670	13
Miguel Tomás Insa	1606 - 1642	13
Baltasar Primo	1564 - 1612	14
Berenguer Vila	1588 - 1643	14
Raimundo Fondestad	1666 - 1713	14
Hipólito de Samper	1652 - 1700	24
Pablo Inglés	1644 -1687	32

Com veiem, els frares més sol·licitats foren Pablo Inglés i Hipólito de Samper, amb 32 i 24 expedients. En el cas del primer, va ocupar –entre altres– els càrrecs de prior del Temple i capellà d’honor del rei, prebendes que en no tindre obligacions de tipus parroquial li podien permetre –en certa mesura– comptar amb temps per dedicar-se a treballar en proves per a hàbits. Altre càrrec compatible era el de rector del col·legi de Sant Jordi, amb la qual cosa els religiosos que més informacions realitzaren foren majoritàriament, els titulars del priorat del Temple, del col·legi de Sant Jordi i d’alguna de les capellanies reials a la cort.

Fra Hipólito de Samper –a més– solia ser requerit en cas d’haver-se de realitzar noves informacions, a fi d’aclarir dubtes o demostrar mitjançant rigorosos informes genealògics la idoneïtat dels candidats. La seua habilitat per la genealogia –a més d’altres factors– el dugué a mantindre amistat amb altres coneguts experts en la matèria, com José Pellicer de Ossau⁴⁹¹ i Luis de Salazar y Castro⁴⁹².

⁴⁹¹ Com hem dit abans, va canviar la seua mercè d’hàbit en Montesa per una de Santiago. Pellicer –a banda d’una censura per a la *Montesa Ilustrada*–, va dedicar a Samper la seua obra *El Syncello de la Iglesia Patriarcal de Constantinopla desagaviado, el sacro texto del Génesis, en el capitulo nono, defendido: apología por San Gerónimo, San Epiphanio [...] i otros Padres i escritores [...] calumniados i ofendidos [...] por Don Luis Ioseph de Aguilar i Losada defendiendo las pseudo crónicas*, València, Benito Macè 1675, on l’elogia en la dedicatòria i redacta una breu memòria genealògica de la família Samper (epígrafs 54 a 61). Per la seua banda, don Hipólito tenia preparat un llibre amb el títol de *Montesa desengañada*, que segons ell contestava els dubtes que tenia Pellicer sobre la possibilitat de poder gaudir de comanda de Montesa el seu fill Miguel Antonio no sent valencià, a qui el rei havia fet mercè d’hàbit en juliol de 1669: *El Turanio valenciano...*, cit., f. 119v. Precissament la *Montesa desengañada* és el llibre que Samper està tocant amb la seua mà dreta en el retrat del personatge que conserva el Museu Parroquial de Montesa que comentem més avant. A més, Samper fou qui proposà en 1674 una possible boda de Miguel Antonio amb una Pellicer de València, possiblement per ajudar econòmicament son pare: OLIVER, Juan Manuel, “Los matrimonios de José Pellicer: noticias de su familia y descendencia”, *Criticón*, nº 63 (1995), pp. 86-87.

⁴⁹² Aquest autor inclogué una carta de fra Samper relativa a l’escriptora sor Isabel de Villena a les seues *Advertencias históricas sobre las obras de algunos doctos escritores modernos: donde con las crónicas y con las escrituras solicita su mejor inteligencia D. Luis de Salazar y Castro, cavallero de la orden de Calatrava...*, Madrid, Matheo de Llanos y Guzmán, 1688, a més de citar-lo a les pàgines 29 i 237. Mort ja Samper, Salazar hi va fer una breu ressenya biogràfica a la seua biblioteca genealògica escrita en 1702: SORIA MESA, Enrique, *La biblioteca genealógica de don Luis de Salazar y Castro*, Córdoba, Universidad de Córdoba, 1997, pp. 72-73.

D'altra banda, malgrat la prohibició expressa que els informants foren membres d'altres ordes⁴⁹³, en 35 ocasions per al període estudiat es tingué que optar per no montesians, que foren els següents i per als expedients dels titulars que nomenem:

Quadre 17

Informants que no foren membres de Montesa

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Naturalesa</i>	<i>Informants</i>	<i>Data d'hàbit</i>
Adrián, Miguel Juan	València	fra Jerónimo Agustín, cavaller de Calatrava, i fra Pedro Mayans, abat del monestir de la Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat	1626
Aragón, Filiberto de	Las Groterías (Nàpols)	fra Zipión Mocha, cavaller de Calatrava; Marcos de San Andrés, prior del monestir de Sant Carles Major de Nàpols, de l'orde de Sant Bernat; Pedro de Nápoles i Barresi, cavaller de Calatrava, i Cirino Loca, prior de l'abadia de Stª Maria de Rocamador, a Messina	1665
Aragón, Gaspar de	Mesina	fra Vicente Caracciolo, cavaller de Calatrava; fra Francisco de la Vega, prior del convent de Montserrat de la ciutat de Nàpols	1631
Aymerich, Cosme	Càller	fra Luis de Calatayud i Toledo, cavaller de Calatrava; fra Fabiano de Rinaldis, prior del convent de Sant Agustí de Càller	1605
Castellví, Ignacio de	Montblanc	fra Baltasar de Rojas Pantoja, cavaller de Santiago; fra Jaime Tárrega, monjo de Santes Creus	1652
Cernecio, Manuel	València	fra Jerónimo Estampa, cavaller de Calatrava; fra Carlos Sertori, cavaller de Santiago	1659
Crespí de V. i Brondo, Cristóbal	València	fra Jaime Soler, religiós de l'orde de Sant Benet	1682
Descallar, Jorge de	Mallorca	fra Nicolás Truyols, cavaller de Calatrava; fra Antonio Ribot, abat del monestir de la Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat	1646
Descallar, Pedro	Mallorca	fra Jerónimo de Salas; fra Benito Mayans, abat del monestir de la Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat	1674
Escorcia, Antonio	Alacant	fra Domingo Doria, cavaller de Santiago; fra Tomás Spínola, cavaller d'Alcántara	1654
Escorcia, Enrique	Alacant	fra García de Marban i Mallea, cavaller de Santiago; fra Nicolo Milano, frare profès de l'orde de Sant Benet, al monestir de Sant Pere de Milà	1636
Ferrer de Pròxita, Luis	Nàpols	un cavaller de Calatrava; un religiós de Sant Benet o Sant Bernat	1671
Folch de Cardona, José	Madrid	fra Juan Jerónimo de Medina, monjo benet profès al convent de San Simplician de la ciutat de Milà	1675
Fortesa, Mateo	Mallorca	fra Jerónimo Agustín, cavaller de Calatrava, capità general del regne de Mallorca; fra Pedro	1625

⁴⁹³ Acord adoptat a l'estatut 4 del capítol general de 1583: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., f. 157.

		Mayans, abat del monestir de la Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat	
Guio, Juan	L'Alguer	Lorenzo Nieto, bisbe d'Alguer; fra Onofre Cabello, monjo de Sant Benet	1619
Íxer, Simón d'	Càller	fra Luis de Calatayud i Toledo, cavaller de Calatrava; fra Juan Pérez, prior del monestir de Sant Agustí de Càller	1606
Manca, Andrés	Sàsser	fra Luis de Calatayud i Toledo, cavaller de Calatrava; fra Antonio Can, prior del convent de Sant Agustí de Càller	1616
Moix, Arnau	Mallorca	fra Jerónimo Agustín, cavaller de Calatrava; fra Pedro Mayans, abat del monestir de la Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat	1625
Mompalau, Gaspar Marco Antonio de	València	fra Leonardo Portalupi, religiós profès de l'orde de Sant Benet	1656
Núñez de San Juan, Jerónimo	Mallorca	fra Jerónimo Agustín, cavaller de Calatrava; fra Pedro Mayans, abat del monestir de la Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat	1625
Pérez Nuño, Miguel	Oriola	fra Jerónimo Pimentel, cavaller de Calatrava, virrei de Sardenya; fra Miguel Masala, religiós de Sant Agustí	1630
Prats, Silvestre de	Sant Esteve de Bas	fra Jerónimo de Torres, frare de l'orde de Calatrava	1651
Quesada, Francisco	Sàsser	fra Rafael Martorell, cavaller de Calatrava, oïdor de l'Audiència de Sardenya; Antonio Coloreda, canonge de la Seu de Sàsser	1692
Ravaneda, Francisco	Sàsser	fra Andres Auger, prior de Sant Antoni d'Oristany, regne de Sardenya	1622
Roca, Pedro	Xàtiva	fra Jerónimo de Salas; fra Jaime Pujol, religiós del monestir de la Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat	1668
Rosinyol, Jerónimo	Mallorca	fra Benito Mayans, abat del monestir de la Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat	1662
Sala, Jacinto de la	Barcelona	fra Francisco Belesar, sacerdot profès de l'orde de Sant Benet	1642
Salas, Jerónimo	Mallorca	fra Antonio Ribes, prior del monestir de la Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat	1649
San Juan, Antonio de	Mallorca	fra Antonio Ribot, abat del monestir de la Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat	1665
Sans de la Llosa, Ramón	València	Francisco Granullachs, senyor de San Martín	1628
Sotomayor, Alonso	San Bartolomé de Ganade	fra Pedro de Ulloa, cavaller de Santiago; fra Álvaro de Castro, "guardián del convento de San Francisco de la villa de Monterrey"	1632
Sureda, Antonio	Mallorca	fra Rafael Suñer, abat del monestir de la Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat	1654
Sureda, Francisco	Mallorca	fra Pedro Mayans, abat del monestir de la Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat	1629
Verí, Francisco	Mallorca	fra Rafael Suñer, abat del monestir de la Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat	1661
Zapata, Juan	Càller	fra Luis de Calatayud i Toledo, cavaller de Calatrava; fra Fabiano de Rinaldis, prior del convent de Sant Agustí de Càller	1606

Cal tindre present que el recurs a membres d'altres ordes sols es feia en el cas de no comptar amb membres de Montesa als llocs a investigar, encara que en alguna ocasió ni la llunyania geogràfica ni la falta de montesians evitaren viatges. Així, per a les proves

de Ramón Sans de la Llosa i Julià de Bederrides, l'informant fra Baltasar Ladrón s'hagué de desplaçar a Bederrides (França, junt a Avignon), a fi de documentar les qualitats de l'avi matern, natural de dit lloc⁴⁹⁴. En canvi, les informacions del famós jurista Lorenzo Matheu, tot i que el seu avi patern era natural de Tissi "provincia de León, de Francia"⁴⁹⁵, es van recollir en poc més d'un mes sense moure's del Regne, en viatjar els informants sols a Xàtiva i València⁴⁹⁶.

Com podem vore també al quadre anterior, cas de recórrer a d'altres ordes es feia ús majoritàriament de membres de la de Calatrava, i puntualment de Santiago i Alcántara. Seguint la vinculació cistercenca de Montesa, es preferien també els monjos de Cister a l'hora d'acometre les informacions. També en un cas s'hagué de recórrer a personatges sense cap vincle amb les ordes de Cister, amb la qual cosa Francisco Granullachs, senyor de San Martín, va fer d'informant en les proves de Ramón Sans de la Llosa⁴⁹⁷.

Pel que fa als religiosos, la major senzillesa de les proves junt al fet que la majoria procedien del regne de València va fer innecessari el recurs a membres d'altres ordes.

2.3. Els hàbits amb dispensa

Els hàbits despatxats amb dispensa van ser pocs: per a 324 cavallers que ingressaren amb mercè dels reis durant el període 1593-1701, sols 63 obtingueren alguna *gràcia* d'aquest tipus –un 19% del total– amb 6 que en necessitaren més d'una⁴⁹⁸.

Una vegada classificades, el resultat que obtenim és el següent:

⁴⁹⁴ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 438.

⁴⁹⁵ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 287.

⁴⁹⁶ *Ibidem*.

⁴⁹⁷ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 438.

⁴⁹⁸ Van necessitar dos dispenses José Borja, Francisco Antonio de la Cueva, Juan de Oviedo, Luis Ambrosio Palavicino, Cristóbal Milà d'Aragó i Fernando de Valda.

Quadre 18

Tipus de dispenses

Per oficis vils	2
Per a fer les proves sols a València	3
Per il·legítim	6
Per edat	8
Per <i>patria común</i>	20
Per falta de noblesa	24
Total:	63

Cal tindre en compte que totes elles les lliurava el papa excepte les de *patria común* i les que servien per a fer les informacions sols a València –una altra espècie de *patria común* particular– que autoritzava el rei com a administrador perpetu. En altre cas, en les proves de Francisco Descals⁴⁹⁹, el rei va dispensar possibles dubtes en la qualitat d'un dels besavis, d'acord amb l'estatut 9 del capítol general de 1583.

La falta de noblesa dels candidats fou la qualitat que més s'intentà solventar, i en la majoria de casos –com podem vore al quadre adjunt– venia a cobrir defectes en la branca materna. Segons Elena Postigo, la família espanyola tenia una estructura patrilinial, amb la qual cosa se centrava més l'atenció en els orígens del pare que en els de la mare. En conseqüència, les dispenses de noblesa es van destinar majoritàriament a suplir defectes en eixa branca de la família⁵⁰⁰.

⁴⁹⁹ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 452.

⁵⁰⁰ POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, cit., p. 156.

Quadre 19

Hàbits de Montesa concedits amb dispensa (falta de noblesa i oficis)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data d'hàbit</i>	<i>Causa de la dispensa</i>
Alçamora i Iborra, Vicente Juan	1627	falta de noblesa en la família materna
Barber i Taengua, Onofre	1607	falta de noblesa en la mare, l'avi patern i l'avi matern
Cardona i Ortega, Felipe	1615	il·legítim i falta de noblesa en la família materna
Cueva de la Torre, Francisco Antonio	1625	falta de noblesa en la família materna
Descals i Jover, Francisco	1684	“no venir claramente provada la hidalguía en el bisabuelo materno”
Esteve i Ferrer, Braulio	1670	falta de noblesa en la família materna
Frígola i Íñigo, Jerónimo	1601	expedient reprovat per falta de noblesa i oficis en la família paterna
Garcia d'Ursinos, Pedro Luis	1615	exp. reprovat per falta de noblesa dels pares i avis paterns i materns
Granullés i Metaller, José	1625	falta de noblesa en la família materna
Ladrón i Berenguer, Bernardino	1606	falta de noblesa en la família materna
Martí de Ventimilla, Juan Bautista	1630	falta de noblesa en la família materna
Mesía de Loáisa, Jerónimo	1624	falta de noblesa en la família materna
Milà d'Aragó i Sevilla, Cristóbal	1634	falta de noblesa en la família materna
Navarro i Esteve, Vicente	1650	falta de noblesa en la família materna
Oviedo, Juan de	1622	falta de noblesa en la família materna; ofici <i>vil</i> del pare i pretendent
Palavicino i Cabanes, Luis Ambrosio	1650	falta de noblesa en la família materna; ofici <i>vil</i> del pare (notari)
Pasqual de Bonanza, Marco Antonio	1611	falta de noblesa en la família materna
Pérez de Banyatos i Villalba, José	1607	falta de noblesa en el pare, l'avi patern, la mare i l'avi matern
Roca i Ripoll, Pedro	1668	falta de noblesa en la família materna
Sans de Pròxita i Vallés, Juan	1606	falta de noblesa en la família materna
Sans de Pròxita i Vallés, Pedro	1639	falta de noblesa en la família materna
Sans i de Juan, Gaspar	1615	falta de noblesa en la família materna

Sisternes d'Oblites i Badenes, Melchor	1674	falta de noblesa en l'avi patern
Sisternes d'Oblites i Centoll, Vicente	1607	falta de noblesa en l'avi patern, la mare i l'avi matern

Les proves realitzades per *patria común* i per a fer les informacions sols a València es consideraven també dispensa. Les primeres –que s'excusaven en funció d'un abaratament dels costos– podien amagar dubtes en les qualitats d'alguns pretendents⁵⁰¹. Es justificaven en considerar la cort com una unitat històrica a la que qualsevol persona podia estar vinculada, amb la qual cosa es podien fer allí les informacions que no es realitzaren als llocs de naixement dels candidats i de la seua família⁵⁰².

Amb tot, segons podem vore al quadre següent –amb 16 i 5 casos respectivament– tampoc es va abusar d'aquesta tipologia, que en gran part venia a resoldre –també– falta de qualitats en la branca materna. En altres, com en els de Filiberto de Aragón, els ducs de Montalto i Gandia, i en el d'un fill del marquès de Castellново, les *qualitats* de les famílies eren més que evidents.

Quadre 20

Hàbits concedits per *patria común* (a Madrid i València)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data d'hàbit</i>	<i>Observacions</i>
Alagón i Pimentel, Enrique de	1648	comte de Sástago
Aragón Ayerbe i de Corti, Filiberto de	1665	nét legítim del rei Jaume I i Na Teresa Gil de Vidaure (la seua tercera esposa), i fill de cavaller de Montesa
Aragón i Moncada, Fernando de	1656	duc de Bivona, VIII duc de Montalto, comte de Caltanisseta
Cardona i Milà, Vicente	1696	fill d'Antonio de Cardona i Alagón, II marquès de Castellново i Pons
Descallar i Net, Pedro	1674	les proves per <i>patria común</i> afectaren sols la família materna
Diamante i Herrera, Francisco	1687	la branca paterna de la família eren naturals del regne de Sicília
Diamante i Herrera, Pablo	1687	la branca paterna de la família eren naturals del regne de Sicília
Idiáquez i Borja, Francisco	1676	VIII príncep d' Squillace, IV duc de Ciudad Real, marquès de San Damián

⁵⁰¹ VALOR, D., *La orden de Alcántara...*, cit., p. 185.

⁵⁰² POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, cit., p. 160.

Mercader i Cernecio, Galcerán	1690	les proves per <i>patria común</i> afectaren sols la família materna
Mingot i Martínez de Fresneda, Antonio	1687	les proves per <i>patria común</i> afectaren sols la família materna
Negrete i Bolea, Diego	1688	el pretendent i la seua família naturals tots d'Orà
Prats i Villamala, Silvestre de	1651	les proves per pàtria común "...por las inquietudes de nuestro Principado de Cataluña..."
Sosa Jerónimo de	1651	proves de l'avi patern realitzades a Madrid i València
Valda, Oca i Sarmiento, Fernando de	1696	s'intentà dispensar fer les proves de la branca materna
Vilaragut i Sans Abreu, José	1678	les proves per pàtria común afectaren sols la família materna, natural de Portugal
Vives i Juan de Torres, Jerónimo	1665	les proves per <i>patria común</i> afectaren sols l'àvia materna, que era flamenca

<i>Informacions d'alguna de les parts realitzada a València</i>	
Borja Llançol de Romaní i Mascarell, José,	per ser l'àvia materna natural de Milà (Itàlia)
Sosa, Jerónimo de	proves de l'avi patern realitzades a Madrid i València
Ferriol i Julià de Bederrides, Fadrique	per a no desplaçar-se a Bederrides (França), d'on era l'avi matern, per tindre els mateixos avis materns que Ramón Sans (1628)
Gamir i Sapena, Gaspar	les proves per patria común afectaren sols la branca materna, que era flamenca
Sans de la Llosa i Julià de Bederrides, Baltasar	per a no desplaçar-se a Bederrides (França), d'on era l'avi matern, per haver provat ja per aquest quart el seu germà Ramón (1628)

En les informacions de Fernando de Valda –en canvi–, fill bastard del correu major de València i cavaller de Santiago Pedro de Valda⁵⁰³, s'intentà recórrer a Roma per a evitar investigar la branca materna, tot i que l'avi matern –Diego de Oca Sarmiento– era també cavaller de la mateixa Orde⁵⁰⁴. En negar-se el pontífex a autoritzar dita circumstància, l'assessor general Pedro de Villacampa escriví complaent a Carlos II:

⁵⁰³ I autor del *Tratado de la nobleza y hidalguía*, València, Jerónimo Vilagrassa, 1663, facsímil –amb estudi introductor de Vicent Josep Escartí–, València, Ajuntament, 1997.

⁵⁰⁴ *Casualment* el seu expedient per a ingressar en dita orde no s'hi troba hui a l'AHN, segons ens indica Escartí a la p. 24, nota 26 del seu estudi al *Tratado de Valda*; tampoc s'hi trobava referenciat al catàleg realitzat per Vignau i Uhagón: *Índice de pruebas de los caballeros que han vestido el hábito de Santiago...*, cit., p. 35.

“en esta materia devo decir a Vuestra Magestad que aunque en la orden de Calatrava hay difinición para que no se pida al papa dispensación en no hacerse pruebas de algun quarto, en la orden de Montesa no la hay, y por esta parte no se ha faltado a cosa alguna”⁵⁰⁵.

Amb tot, Valda va necessitar una dispensa del papa per il·legítim⁵⁰⁶ i una del rei per a que li feren les proves per *patria común*, possiblement, en vista de les circumstàncies, amb l'ànim d'ocultar alguna cosa. El cas *Valda* va transcendir no obstant, i en una nota al marge del registre corresponent del *Partium*, algú més estricte escriví:

“Que Su Santidad no quiso hazer esta gracia [la de fer les proves de la branca materna] consta por la real carta para el mismo embaxador de 3 de noviembre 1695 [...]. La Orden deve estar reconocidissima de Su Santidad porque no quiso hazer exemplar que havia de ser su ruina. La Orden quiso, quando tuvo noticia, hazer representaciones a Su Magestad, pero todo se ataxó, mandando Su Magestad que no se prosiguiesse en suplicar a Su Santidad gracia tan perjudicial”⁵⁰⁷.

La il·legitimitat es va consentir en sis ocasions, i en totes elles els pares dels candidats havien obtingut hàbits de les ordes militars o formaven part de diverses cases nobiliàries, com el marquesat d'Albaida o el comtat de Bunyol:

⁵⁰⁵ Madrid, 23-VIII-1694. Carta de l'assessor general al rei, en RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], f. 83-84.

⁵⁰⁶ El breu de dispensa es va despatxar el 3-XII-1695, i està transcrit al llibre 562-C de l'AHN, ff. 160v-163, amb nota del creuament al marge del foli 160v.

⁵⁰⁷ AHN, OOMM, lib. 536-C, f. 91v.

Quadre 21

Dispenses concedides per il·legitimitat

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data d'hàbit</i>	<i>Observacions</i>
Borja i Jofré, Pedro Luis de	1601	fill del darrer Mestre de Montesa
Cardona i Ortega, Felipe	1615	fill del marquès de Guadalest, cavaller d'Alcántara
Mercader i Carròs, Baltasar	1656	nét del senyor de Bunyol i fill de cavaller de Santiago
Milà d'Aragó i Sevilla, Cristóbal	1634	fill del marquès d'Albaida, cavaller de Montesa
Sisternes d'Oblites i Badenes, Melchor	1674	fill de cavaller de Montesa
Valda, Oca i Sarmiento, Fernando de	1696	fill i nét de cavallers de Santiago

Les tramitades per minoria d'edat són ben poques –8– i es van haver de despatxar quan el pretendent no comptava amb els 10 anys mínims establerts al capítol 29 de les definicions. Excepte en 2 casos en els que els hàbits es lliuraren amb l'expectativa de gaudir d'algun tipus de renda en l'Orde⁵⁰⁸, en la resta d'exemples no sabem el motiu pel qual es va preferir recórrer a la dispensa abans que esperar a complir l'edat estipulada.

Pel que fa a la *puresa* d'oficis, sols en dues ocasions els pretendents necessitaren l'oportuna exenció. Luis Ambrosio Palavicino hagué d'excusar falta de noblesa en la branca materna i l'ofici de notari del seu avi:

“En 8 de março 1646 al embaxador, dispensa a Luys Ambrosio Palavecino, natural de Valencia, por villano de parte de madre y por quanto su padre havia sido notario y procurador, que es officio plebeyo⁵⁰⁹”.

L'hàbit concedit a Juan de Oviedo –famós escultor de Sevilla– també va necessitar la corresponent dispensa de noblesa per falta de qualitats en la família de la mare; i d'oficis, perquè el sevillà i son pare havien sigut escultors:

⁵⁰⁸ Passat l'any i mig del seu ingrés, José Borja Llançol fou nomenat companyó del comanador de Benassal, mentre que José de la Torre Despuig va gaudir de les rendes de la comanda de Benicarló-Vinaròs sent menor d'edat.

⁵⁰⁹ RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 10-10v.

“En 22 de abril 1622 al embajador de Roma, dispensa a Juan de Oviedo, natural de Sevilla, porque no era hidalgo de parte de madre, y él y su padre habían exercido el officio de entalladores⁵¹⁰”.

La relació de cavallers que necessitaren dispensa segurament no està absolutament tancada, tot i que la documentació analitzada fins ara no ens mostra més novetats al respecte. Tal volta possibles pressions dels candidats en els informants o en els ancians encarregats de jutjar les proves –amb l’afegit de recompenses en diners– oculte realitats que ara per ara no es detecten. A tall d’exemple, potser la família de Pedro Spuche Ortuño no comptara amb les qualitats necessàries per ingressar en l’Orde⁵¹¹, cosa que no impedí el creuament del personatge el 19 d’octubre de 1692. Recordem també que al jurista Tristany no li aprovaren les informacions a València, però sí a Madrid, probablement per les seues bones relacions amb els membres del consell d’Aragó i en particular amb l’assessor general Pedro de Villacampa⁵¹².

2.4. El preu de l’hàbit

Intentar saber quin fou el preu de l’hàbit de Montesa és un aspecte complex. La mateixa dificultat s’hi troba en els hàbits de les ordes castellaness⁵¹³; i és que cal tindre en compte que cada cas és diferent, i que el preu final depenia de molts factors: del temps que tardaren els informants en realitzar les proves en funció de la naturalesa dels ascendents, de la necessitat o no d’obtindre dispenses –que clar està, s’havien de pagar–, etc.

⁵¹⁰ *Ibidem*, f. 9.

⁵¹¹ “La villa de Yecla carece, a lo largo de casi todo el período estudiado, de hidalgos autóctonos: hasta el año 1692, año en el que don Pedro Spuche Ortuño logra la concesión de un hábito de la Orden de Montesa –al cual accede directamente desde el tercer estado–, los únicos representantes del estamento noble son hidalgos procedentes de otras poblaciones...”: MOLINA, S., *Poder y familia: las élites locales...*, cit., p. 79.

⁵¹² MARTÍNEZ, M. À., *Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya...*, cit., p. 213.

⁵¹³ POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, cit., pp. 172-176.

D'entrada, un cavaller informant per a Montesa cobrava, a finals del segle XVI, 2 ducats de salari cada dia, front els 6 que rebia el que feia les proves per a Calatrava⁵¹⁴.

En termes generals, un hàbit de cavaller montesià costava –a mitjan segle XVII– prou menys que un de les ordes castellanes. Les despeses en Montesa estaven en torn als 4.290 rals de billó, front els 7.690 que costava posar-se un hàbit de les altres ordes⁵¹⁵. Aquestes xifres podien augmentar amb les despeses de professió, que elevarien els preus als 9.240 i 5.540 rals, segons podem vore al quadre següent elaborat a l'efecte⁵¹⁶:

⁵¹⁴ FERNÁNDEZ, F. *La orden militar de Calatrava...*, cit., p. 228. Aquesta *desproporció* ja fou advertida només incorporar Montesa, proposant el Consell d'Aragó elevar el salari dels informants a 4 ducats per a l'informant cavaller i 2 per al religiós si les proves es feien dins del regne de València, i 6 i 3 ducats per a les que es feren fora: AHN, *OOMM*, lib. 582-C, p. 80.

⁵¹⁵ A fi de pagar la menor quantitat possible, hi hagué també excepcions. Això explicaria les sol·licituds remeses al rei via Consell d'Aragó pels montesians Francisco Roca, Luis Antonio Palavicino i Antonio Ferrer, per a no pagar l'impost de *montado*: ACA, *Consell d'Aragó*, leg. 662, nº 14. "Montado": Se decía del soldado que el caballero de orden militar enviaba a la guerra para que sirviese en su lugar (DRAE). "El montado es pura institución de los reyes como en equivalencia de aquel servicio que en la guerra de los moros debían hacer antiguamente los caballeros de las órdenes. Para esto no ha auido bula ni estatuto de los capítulos generales, y como después se consideró que el servicio destes nuevos cavalleros entonces era imposible por años y empleos y en otros motibos, se resolvió conmutar la obligación de servir de años en los 200 ducados que aplicados a la junta de la cavallería para remontarla y mantenerla ha causado grande utilidad. Y esta commutación fue también [?] por el príncipe sin bula ni necesidad de ganarla, pues la ley que el soberano impone él la puede abolir, dispensar o commutar. Y por esto los reyes han dispensado muchas veces el montado y galeras a diversas personas, y con especialidad a los consejeros de órdenes y a los pages y ayudas de cámara de Su Magestad. Y si fuesse dispensación apostólica o estatuto de capítulo general no le podría Su Magestad dispensar. Las galeras empezaron por la orden de Santiago porque el capítulo general estableció que aquella Orden mantubiese quatro galeras para hacer guerra a los moros, y que allí tomasen el ávito sus cavalleros y stuviesen seis meses. Pero aunque estas galeras no duraron más que diez años, quedó esta imposición y se estendió a todas las órdenes, y sus capítulos la consintieron y aprobaron para [que] sus cavalleros sirviesen seis meses en las dichas galeras del rey. Pero como esta imposición fue solo por su servicio y Su Magestad puede dispensar éste, le dispensa en muchos como el montado, y luego le commutó en otros a dinero. Y así, ha muchos años que se practica por la [?] real, a consulta de la junta de la cavallería y Consejo de Órdenes, sin gozar dispensación del papa": RAH, *CSC*, leg. 18, carp. 12, nº 7.

⁵¹⁶ RAH, *CSC*, sign. I-50 [9/624], ff. 233-234v. Amb tot, els preus per als castellans oscil·laren entre els 9.000 rals per als candidats amb més *qualitats* i els 60.000 o 80.000 que van arribar a pagar alguns: POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, cit., p. 173; FERNÁNDEZ, F. *La orden militar de Calatrava...*, cit., p. 226.

Quadre 22

Preus dels hàbits de les ordres militars (cap a mitjan segle XVII)

	<i>Hàbits castellans</i>	<i>Montesa</i>
Galeras	1.654 rv.	
Gastos ordinarios y derechos de todas las cédulas (incluida merced)	1.320 r.	200 r.
Montado	2.206 r.	2200 r.
A la ropería del convento (75 l., 25 a la recepta)		1500 r.
Al prior del Temple		330 r.
Vestido del caballero (a pagar al relicario del Sacro Convento)	220 r.	
A los criados del secretario	50 r.	
Albricias de porteros, pajes y lacayos	840 r.	
Dispensa para recibir el hábito fuera del Sacro Convento	1.100 r.	
Inventario de los papeles al archivero	60 r.	
Al portero que pone el estrado (en Montesa, convoca solo ancianos)	240 r.	60 r.
Total:	7.690 r.	4.290 r.
Dispensa para no profesar en el Sacro Convento	1.100 r.	500 r.
Gastos profesión (en Montesa, a la sacristía del convento)	450 r.	750 r.
Total:	9.240 r.	5.540 r.

Com veiem, els hàbits castellans satisfan quantitats que no afecten l'orde de Montesa, en particular l'exenció de galeres, xifrada segons els documents amb què comptem, en 1.654 rals. També resulten elevades les despeses per obtindre les corresponents cèdules –inclosa la mercè–: més de 1.000 rals front els poc més de 200 que satisfan els aspirants a l'orde militar valenciana. Potser una possible explicació als elevats preus dels hàbits castellans estiga en l'existència per a tot el segle XVII d'una elevada demanda que, a banda d'ingressos per a la corona, limitava les aspiracions sols als qui comptaren amb rendes suficients per costejar-se les informacions⁵¹⁷.

A més, la situació de Montesa, amb relacions amb la corona sols a partir de 1592 i sense intervenció del *Consejo de las Órdenes*, fou diferent a la de les altres ordres. Potser

⁵¹⁷ POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, cit., p. 172.

aquestes circumstàncies, a més de la territorial –regne de València– i legal –furs–, impediren en certa manera generalitzar aspectes comuns a les ordes militars de Castilla, com per exemple el preu dels corresponents hàbits.

3. “La forma de com an de donar los àbits de la Religió...”

3.1. Els escenaris de la presa d’hàbit

No hi ha cap acord particular que determine on s’havien de prendre els hàbits en la normativa promulgada per les definicions i actes dels capítols generals, tot i que no comptem –de segur– amb tota la legislació que va afectar l’orde de Montesa fins a la seua incorporació a la corona.

El creuament del cavaller o la presa d’hàbit del religiós es feia, tradicionalment, al convent de Montesa o en una església de l’Orde. Cas de no existir aquesta possibilitat, era preferible alguna església de l’orde de Cister. Tot i això, per a 272 casos –un 63% del total d’ingressos–⁵¹⁸, l’escenari real de les preses d’hàbit és molt més variat.

En principi, el que reflexa clarament la documentació de què disposem és la tendència dels nobles que ingressen en l’orde de Montesa a rebre l’hàbit a la ciutat on normalment residien –València–, en particular a les cases pròpies de l’Orde: el Temple i, en molt menor mesura, l’església de Sant Jordi. La resta d’escenaris de presa d’hàbit a la capital del regne caldria relacionar-los amb qüestions puntuals: devocions particulars, vincles entre la família del nou cavaller i certs monestirs valencians; o circumstancials: Pedro Sans va rebre el seu hàbit al palau reial de València, possiblement perquè l’armà cavaller l’aleshores virrei i comanador major, Fernando de Borja, mentre que Diego Jerónimo Minuarte fou creuat al palau de l’arquebisbe perquè era criat i protegit del bisbe Aliaga, present també a la cerimònia⁵¹⁹.

⁵¹⁸ Amb creuaments que es remuntarien a 1557, data en la que va ingressar fra Juan Ferrer de Calatayud, i fins a 1701.

⁵¹⁹ “Jueves a 4 [de novembre de 1632] recibió el ábito de Montesa don Gerónimo Minuarte, criado del arzobispo, en la sala de su palacio: diósele el regente del supremo don Francisco de Castelví, y porque algunos cavalleros del ábito vieron que el arzobispo había puesto abajo sitial para su persona, acudieron al Temple, y fueron y vinieron algunas enbajadas, pero viendo que no quería ceder su yllustríssima, vinieron los más en pasar por ello, y algunos no quisieron asistir; dixo la missa el arzobispo y comulgó don

Els qui van prendre l'hàbit a València ho feren als escenaris següents:

Quadre 23

Llocs de presa d'hàbit dels cavallers de Montesa a València (1557-1700)⁵²⁰

Convent de la Corona	1
Convent de la Presentació, de monges agustines	1
Convent de Sant Doménec	1
Convent de Sant Julià, de religioses agustines (extramurs)	1
Convent de Santa Maria Magdalena (religioses dominiques), junt a l'actual Mercat Central	1
Convent de Santa Tecla, de religioses agustines, junt al carrer del Mar	1
Església del convent de Jerusalem	1
Monestir de la Puritat, de monges clarisses	1
Palau de l'arquebisbe	1
Convent de la Trinitat	3
Convent de Santa Anna, de religioses carmelites calçades	3
Convent de dominiques de Santa Caterina de Siena, plaça de les Barques	5
Palau reial	8
Sant Cristòfol (religioses canongeses de Sant Agustí) c/ del Mar	8
Monestir de la Saidia	9
Església de Sant Jordi	9
Cases del Temple	85
Total:	139

Altres van rebre l'hàbit als llocs on residien –Barcelona, Milà, Nàpols...– o, fins i tot, on circumstancialment s'hi trobava el mestre Borja en aquells moments –Navarrés, Orà...–, tal com podem veure reflectit al quadre següent:

Gerónimo ya dada la una de la tarde, y conbidó a comer a algunos cavalleros?: VICH, Á. i D., *Dietario...*, cit., p. 240.

⁵²⁰ La localització i d'altres característiques dels immobles valencians que es ressenyen pot seguir-se a partir de la consulta –entre altres– de la *Guía urbana de Valencia, antigua y moderna* del montesià marquès de Cruïlles, València, Impremta de José Rius, 1876; també ALDANA, Salvador (dir.), *Monumentos desaparecidos de la Comunidad Valenciana*, València, Consell Valencià de Cultura, 2004, vol. I.

Quadre 24

Llocs de presa d'hàbit dels cavallers de Montesa –llocs diversos– (1557-1701)

A Pobra de Trives (Ourense): església de Sant Joan	1
Agres (Alacant): església parroquial	1
Abenójar (Ciudad Real): església parroquial, de la comanda major de Calatrava	1
Canet (Castelló de a Plana): església parroquial	1
Ciudad Real: monestir de predicadors	1
Daroqa (Zaragoza): església de San Pedro	1
Lovaina (Bèlgica): església i monestir de Sant Doménec, a la Universitat	1
Nàpols (Itàlia)	1
Oratori de Gonzalo Rodrigues	1
Església i monestir de N ^a . S ^a de Rueda (Zaragoza), de l'orde de Sant Bernat	1
Sant Mateu (Castelló de la Plana)	1
Santa Fe (Perú)	1
Zaragoza	1
Silla (València): església parroquial	1
Tarragona: església del convent de monges de Santa Clara	1
Villena (Alacant): convent de la Trinitat	1
Barcelona: capítol del monestir de predicadors; monestir de la Mercè	2
Mesina (Itàlia): Sant Jerònim –dominics–; església de la Companyia de Jesús	2
Moncada (València): església parroquial	2
Orà (Algèria): capella de Sant Miquel de la casa del mestre Borja; església de Santa Maria	2
Sardenya (Itàlia)	2
Càller (Itàlia)	3
Toledo: església de la Companyia de Jesús: església de San Benito	2
Xàtiva (València): convent de caputxins; monestir de Santa Clara	2
Milà (Itàlia)	3
Carpesa (València): església parroquial	4
Navarrés (València)	4
Sueca (València)	4
Valladolid: Descalzas; Belén; San Benito el Real	7
Total:	55

Un grup significatiu el formarien els qui van rebre el seu hàbit a Madrid, amb un total de 56 casos:

Quadre 25

Llocs de presa d'hàbit dels cavallers de Montesa a Madrid (1557-1700)

Convent de Sant Martí, de l'orde de Sant Benet	6
Monestir de la Concepció Bernarda, dit de las monges de Pinto, de l'orde de Sant Bernat	10
Església de N ^a S ^a de Montserrat, a l'Hospital de la Corona d'Aragó, <i>plazuela de Antón Martín</i>	12
Altres llocs	20
Sense especificar lloc	8
Total:	56

Amb preferències cap a monestirs benedictins i cistercencs –San Martín⁵²¹ i la Concepción Bernarda⁵²²–, el major número de creuats a la cort es donà a l'església de N^a

⁵²¹ “Situación: plaza de San Martín, entre San Martín e Hileras. Autor/es: Gaspar Ordóñez Fecha de construcción: Principios del siglo XVII (convento), hacia 1600 (iglesia). Destino actual: Desaparecido. De la orden de San Benito. Se dice que fue convento mozárabe y el más antiguo de Madrid. Se tienen noticias del convento a partir del año 1126. Estuvo situado en la plaza del mismo nombre, donde hoy se encuentra el edificio de sala de exposiciones y conferencias de la Caja de Ahorros y Monte de Piedad. Dependía del monasterio de Santo Domingo de Silos hasta el reinado de Felipe III, en que se independizó teniendo a partir de entonces abad propio. La iglesia fue demolida por orden de José I en 1810, y la revolución de 1868 derribó el convento que hasta entonces había estado ocupado por la Dirección General de Sanidad Militar, el Consejo de Sanidad del Reino y la Guardia Civil. Sobre su solar se construyó, en 1870, el edificio de la Caja de Ahorros y Monte de Piedad (hoy centro de exposiciones y conferencias de la Caja de Ahorros y Monte de Piedad como se ha dicho), y se abrió la calle de Francisco Piquer, capellán del convento de las Descalzas y fundador del Monte de Piedad. Tras la demolición de la iglesia, la parroquialidad se trasladó a la cercana iglesia del convento de Portacoeli. En una mina de su iglesia fueron enterrados secretamente Daoíz y Velarde. Cuando la iglesia fue derribada en 1810 los restos de los héroes siguieron ocultos hasta que en 1814 fueron trasladados al monumento de la plaza de la Lealtad”: en http://madripedia.es/wiki/Convento_de_San_Mart%C3%ADn [data de la consulta: 9-VI-2012].

⁵²² “ Situación: Carrera de San Jerónimo esquina a Ventura de la Vega. Otros nombres: Convento de la Concepción. Fecha de construcción: 1588. Destino actual: Desaparecido. El convento de la Concepción, de monjas bernardas cistercienses, más conocido por las monjas de Pinto, fue fundado por los sacerdotes Blas Martínez del Peral y Pedro Alonso Ramos en 1529 en la villa de Pinto. En 1588 debido a la humedad que allí había y que hacía enfermar a muchas religiosas se trasladaron a Madrid. Fue derribado a consecuencia de la desamortización de Mendizábal en 1836, y las monjas se trasladaron al también desaparecido convento del Sacramento”: en http://madripedia.es/wiki/Convento_de_las_monjas_de_Pinto [data de la consulta: 9-VI-2012]. Sembla que existiren altres vinculacions entre Montesa i dit monestir,

S^a de Montserrat, a l'Hospital de la Corona d'Aragó, edifici que amb el temps acabarà convertint-se en *l'església de Montesa* a Madrid⁵²³.

Amb la frontera situada a l'actual plaça d'Antón Martín i laterals als carrers, hui, del León i Amor de Dios, el complexe de l'Hospital de la Corona d'Aragó i església de N^a S^a de Montserrat ocupava una superfície d'uns 1.700 metres quadrats. Iniciades les obres en 1658 –abans, però, l'edifici de la institució, fundada en 1616, se situava en un altre lloc, al contigu barri de Lavapiés– les de l'església van concloure 20 anys després. Amb un temple de planta de creu llatina, l'altar major estava dedicat a la Mare de Déu de Montserrat, mentre que els braços del creuer recollien les altres advocacions marianes dels territoris de la Corona d'Aragó: la Mare de Déu del Pilar de Zaragoza i la dels Desemparats de València⁵²⁴.

segons pot deduir-se de la referència bibliogràfica següent: ANENTO, fray Bartolomé, *Sermón que predicó, en la fiesta de San Jorge que todos los años celebra la orden de N. S. de Montesa y San Jorge de Alfama en el convento de Pinto de esta corte de religiosas del Gran Patriarca San Bernardo, con asistencia del Sacro, Supremo y Real Consejo de Aragon, el M.R.P. Fr. Bartholomé de Anento...*, Madrid, Dionisio Hidalgo, 1668, 22 ff. El sermó en qüestió, amb referències a la vida de Sant Jordi i a la història de l'orde de Montesa, està dedicat a don Cristóbal Crespi de Valldaura, vicecanceller del Consell d'Aragó i assessor general de l'Orde. Inclou un dibuix del seu escut personal, amb les armes dels Crespi de Valldaura i la creu de Montesa acolada.

⁵²³ TOVAR MARTÍN, Virginia, “El Hospital de la Corona de Aragón: Consideraciones a un edificio del Madrid monumental desaparecido”, *Anales del Instituto de Estudios Madrileños*, tom XXX (1991), pp. 37-53; BARRIO MOYA, José Luis, “Algunas noticias sobre la construcción de la desaparecida iglesia del Hospital de Montserrat en Madrid”, *Id.*, tom XXXIII (1993), pp. 21-40. També algunes dades en la tesi doctoral de José Luis de los REYES LEOZ, *Madrid, laboratorio de pobres. Asistencia y control social en la Corte de los Austrias*, Madrid, UAM, 2003, pp. 509, 521, 522, 595, 601 i 611, disponible en xarxa a TDR.

⁵²⁴ Entronitzada al seu altar corresponent el 9 de febrer de 1686, amb assistència dels membres del Consell d'Aragó en ple i missa presidida per don Hipólito de Samper: *Gratulación Sacra en la primera solemnidad, que dedicó a la Santa Imagen de Nuestra Señora de los Desamparados, nuevamente erigida, y colocada en el Real Hospital de N. S. de Monserrate de esta Corte, a devoción y expensas de el muy ilustre señor marqués de Castel-Novo, mayordomo de S.M (que Dios guarde) y de su Consejo, en el Supremo de Aragón. Dezíala fray Joseph de Madrid, religioso capuchino de la orden de N.P. S. Francisco, lector que ha sido de theología, predicador de Su Magestad, theólogo, y examinador en el tribunal de la Nunciatura. Dedicála a la mesma Virgen, Madre de Desamparados, D. Hippólito de Samper y Gordejuela, prior de San George y procurador general de su orden de Montesa, capellán de honor de Su Magestad, de su Consejo, su assessor jubilado de bayle general en la ciudad y reyno de*

Segons fra Hipólito de Samper, en 1657 el rei s'eregí en patró d'aquesta fundació, nomenant per protectors els dos membres més antics del Consell d'Aragó i per administrador un dels dos capellans d'honor amb que comptava la reial capella per l'orde de Montesa⁵²⁵. En conseqüència, va ser administrador de dit Hospital –entre altres⁵²⁶– el mateix Samper.

Valencia, administrador de el Hospital Real de Nuestra Señora de Monserrate de la Corona de Aragón y juez de la nunciatura de España [s.l.], [s.n.], [s.a.].

⁵²⁵ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, p. 812, epígraf 307 b.

⁵²⁶ La relació dels qui ocuparen dit càrrec des de la documentació que tenim hauria de ser la següent: fra Jaime Salvador, fra Hipólito de Samper, fra Eusebio de León i fra Vicente Grau (+ 9-X-1770). El nomenament d'administrador no consta a la documentació de Montesa, encara que l'ofici l'exercia un dels dos montesians a la reial capella. Arribat el segle XIX, la vinculació amb Montesa fou discutida en els següents termes: “No existe en el archivo de esta secretaría de órdenes antecedente alguno que pueda ilustrar la materia de que trata la adjunta representación de frey don Blas Martínez en que se manifiesta se halla la orden de Montesa despojada del derecho que tienen los capellanes de honor de SM por dicha Orden a la administración del Hospital Real de Aragón, vulgo Monserrat, pues no se despacha el título de tal por este Consejo y sí se cree pertenezca al Patriarca su expedición. En la *Curiae Montesiaie* no se halla tampoco ni el decreto del señor rey don Felipe 4º de 7 de mayo de 1657, por el qual tomó vajo su patronazgo dicho hospital nombrando protectores a los consejeros más antiguos del de Aragón y que el administrador fuese uno de los capellanes de honor por la orden de Montesa, ni la ratificación de la Reyna Madre de 20 de septiembre de 1666. Madrid, 25 de junio de 1816. Luis Gomar [firma i rúbrica]”: AHN, OOMM, leg. 3742, c. 1. Malgrat no trobar la confirmació de dit privilegi a la secretaria del *Consejo de las Órdenes*, “Dixo el Consejo a Su Magestad en consulta de 7 de mayo 1657 que hemos visto original que en este Hospital había un administrador para cuydar de el culto de la iglesia, gobierno de la casa y administración de los sacramentos, para cuyo empleo elegía siempre el Consejo una persona eclesiástica virtuosa, de buen exemplo y letras, que pudiesse acudir a las funciones de su ministerio. Y que considerando que Su Magestad tenía capellanes de honor por la orden de Montesa y que siempre se atendía mucho en traer para esta ocupación los sugetos más adelantados de la Religión, parecía representar a Su Magestad sería bien que en adelante fuese uno de ellos Administrador deste Hospital, el que se tuviere por más a propósito. Su Magestad vino en ello y, en 23 de noviembre siguiente, entró en la administración don Jayme Salvador, nuestro antecessor. Después, en el privilegio de confirmación que la Reyna Madre nuestra señora (Dios la guarde) dió a este Hospital en 20 de septiembre 1666 de las gracias y limosnas que el Rey nuestro señor (que santa gloria haya) le había hecho, se confirmó expressamente esta merced, que hecha a una Orden tan propria de Vuestra Magestad y de su Consejo parece que está en ella embebida una perpetuidad irrevocable. Queda el privilegio registrado *in Diversorum primo Caroli II*, fol. CLVIII”: *Colectoría de missas, de la Iglesia de Nuestra Señora de Montserrate, de el Hospital Real de la Corona de Aragón, vendicada; su fundación, principios, y progressos descubiertos y su jurisdicción eclesiástica y seglar explicada... por Don Hippolyto de Samper y Gordejuela [...]. En Madrid*, [s. n.], 1694, pp. 14-15. Tot i això, no hem trobat dit privilegi als registres *Diversorum* de l'AHN i l'ACA. Altres càrrecs adscrits a l'Hospital s'encomanaven –segons sembla– a naturals de la Corona d'Aragó, com el de

Escenari també de professions i sepultura d'alguns montesians –com per exemple el mateix fra Hipólito i fra Lorenzo Matheu i Sans–, l'església de N^a S^a de Montserrat i Hospital de la Corona d'Aragó van quedar vinculats a l'orde de Montesa fins al seu enderrocament en 1910⁵²⁷.

Altres llocs amb creuaments de Montesa a Madrid foren el monestir de *San Bernardino* de frares descalços carmelites i el de *San Francisco*, ambdós llocs amb tres casos, dos a la *Concepción Jerónima*, un a l'oratori privat de don Juan Borja i don Pedro de Villacampa, i els altres, amb també un sol creuament per lloc, a les *Descalzas Reales*, casa profesa, *colegio Imperial de la Compañía de Jesús*, església de *Constantinopla*, església de *San Bernardo*, convent de N^a S^a de la *Merced*, convent de *Santo Domingo el Real* i parroquial de *San Andrés*.

A Montesa, en canvi, on radicava la casa mare de l'Orde, hi hagué ben pocs creuaments: sols 22 cavallers reberen l'hàbit al Sacre Convent, i un a l'església parroquial de la vila. A més, 13 d'ells es creuaren abans de la incorporació, amb la qual cosa, en la mesura que ens apropem al segle XVII, van disminuint els realitzats al convent de l'Orde, pràctica més habitual –suposem– als tres primers segles d'existència de la institució. Finalment, s'observa també una tendència a anar-hi al lloc més proper: els Enríquez de Navarra procedien d'Almansa i probablement van voler rebre l'hàbit a Montesa perquè estaven més a prop del seu lloc d'origen o residència. La relació de cavallers creuats a Montesa és la següent:

capellà o col·lector, ofici que en 1741 exercia don Pablo Gil, natural de Puebla de Arenoso (Castelló). Eixe mateix any mossén Gil va testar, nomenant un dels seus marmessors fra Vicente Grau, administrador de l'Hospital i capellà reial per l'orde de Montesa: BARRIO MOYA, José Luis, “La librería de Don Pablo Gil, clérigo castellanense, cura y colector del Hospital de Montserrat en Madrid (1741)”, en *BSCC*, t. LXXI (1995), pp. 533-552.

⁵²⁷ Un diari madrileny recollia per a l'any 1849 la següent notícia: “Los caballeros de la orden militar de Montesa se ocupan en los preparativos de la solemne función que van a celebrar el 23 del corriente en su iglesia parroquial de Monserrat, plazuela de Antón Martín, en honor de su ínclito patron el invicto San Jorge mártir”: *La época*, dimarts, 17 d'abril de 1849, p. 4 –última–, disponible en internet a l'hemeroteca digital de la BN.

Quadre 26

Relació de cavallers creuats a Montesa (1557-1700)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data d'hàbit</i>
Ferrer, Juan	1557
Castellví i Vilanova, Pedro de	1557
Roca, Benito	1557
Sans, Guillem	1572
Martí, Serafin	1576
Jofré, Luis	1576
Ferrer, Luis	1577
Crespí, Francisco	1577
Cruïlles, Bernat	1587
Barberà, Gaspar	1587
Tallada, Gaspar	1587
Esteve, Miguel Jerónimo	1589
Vives, Manuel	1622
Vidal, Vicente	1625
Vallterra, Benito	1628
Despuig, Francisco	1639
Estaña, Diego de	1647
Enríquez de Navarra, Luis	1676
Enríquez de Navarra, Juan	1681
Galiano, Miguel	1687
Pérez, Miguel	1687
Galiano, Miguel Pedro	1700
Total:	22

Pel que fa als religiosos, encara que no s'indique de manera expressa a la documentació, hem considerat que van prendre l'hàbit a Montesa quan ho feien davant del prior del convent o equivalent. Així, coneixem el lloc de presa d'hàbit de 152 frares –un 74 % dels ingressos–, tal com podem vore reflexat al quadre següent:

Quadre 27

Llocs de presa d'hàbit dels religiosos de Montesa (1537-1670)

Vallada	Església parroquial	1
Xàtiva	Església de Sant Pere	1
Navarrés		1
Cervera del Maestre	Església parroquial	2
Moncada	Església parroquial	2
València	“capilla de la huerta y casa [donde] estava el señor Maestre, junto al monasterio de la Trinidad”	1
	Església de Sant Jordi	7
	Cases del Temple	7
Montesa	Sacre Convent de l'Orde (128) + 2 a l'església parroquial	130
Total :		152

La tendència en el cas dels religiosos és la lògica de prendre l'hàbit al Sacre Convent de Montesa, on anaven a residir com a conventuals, amb algunes excepcions a la ciutat de València i casos puntuals a Cervera del Maestre, Moncada, Vallada, Xàtiva i Navarrés⁵²⁸.

3.2. Cerimonial

Una vegada realitzats tots els tràmits i amb l'oportuna cèdula reial, arribava el moment de prendre l'hàbit de l'Orde.

Pel que fa al ritual a seguir, va anar imposant-se l'imprés en castellà l'any 1570 dins l'edició que es va fer de les definicions⁵²⁹. No ens consten impressions anteriors a eixa data, però sí que se'n conserva un exemplar més antic –manuscrit– als fons de la *Real*

⁵²⁸ Van rebre l'hàbit a la parròquia del seu poble Felipe Marimón (Cervera del Maestre), Miguel Tomás Insa (Moncada) i Bartomeu Alberó (Xàtiva).

⁵²⁹ S'hi troba abans de començar els capítols de les definicions pròpiament dites: *Libro de las diffiniciones, instituciones y reformationes de la orden e ínclita cavallería de Montesa...*, en el año 1556, València, Pedro de Huete, 1570, ff. 5v-9.

*Academia de la Historia*⁵³⁰. Enquadernat junt a altres documents, el títol del text diu: *La forma de com an de donar los àbits de la religió de Nostra Senyora de Montesa als frares cavallers y conventuals*. Escrit en lletra humanística en català i llatí, podria tractar-se d'un text redactat durant el primer terç del segle XVI, potser còpia d'altre més antic. A banda de la diferència lingüística –ben important–, l'exemplar en la llengua del país mostra alguns detalls que ja no va recollir l'edició impresa, com per exemple la bofetada i el bes en la galta⁵³¹, així com algunes pregàries que havia de dir el mestre de l'Orde o cavaller encarregat de fer el creuament.

La forma d'armar cavallers en castellà serà doncs la que recolliran les darreres definicions, les realitzades pels calatradesos Álvaro de Luna i Francisco Rades de Andrada en 1573, editades a València eixe mateix any⁵³².

Així, arribat el dia del creuament o presa d'hàbit, el candidat havia de tindre presents certs detalls que podem seguir a través de la *memòria* següent, una eloquent barreja en català i castellà, doncs el canvi entre ambdues llengües esdevé sense previ avís⁵³³:

“*Primo*, té obligació de buscar dos cavallers professors de la mateixa Orde per a padrins⁵³⁴. Mes avisar a l'escrivà de la Orde per a que llisca la comició y en acabar

⁵³⁰ RAH, CSC, sign. I-51 [9/625], ff. 58-67.

⁵³¹ *Ibidem*, f. 65. Sobre el bes en determinats rituals pot consultar-se CALATAYUD GASCÓ, Rafael, *Beso humano y ósculo cristiano. Dimensiones históricoteológicas del beso litúrgico*, València, Facultad de Teología “San Vicente Ferrer” – Edicep, 2003, amb referències a Montesa a les pàgines 1055-1056.

⁵³² València, Pedro de Huete, 1573, amb altres edicions –recordem– en 1589 i 1839. Més rituals per armar cavaller de Montesa –ja per al segle XIX–: *Ceremonial para armar caballeros, dar el hábito y hacer profesión en la Orden Militar de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama*, Madrid, Tipografía de Ernesto Catalá, s/a, 19 pp; *Id.* València, impremta de José Rius, 1863, 19 pp.; i ÁLVAREZ DE ARAUJO y CUÉLLAR, Ángel, *Ceremonial de las órdenes militares de Calatrava, Alcántara, Montesa con arreglo a rito y definiciones, y la parte vigente de estas y estatutos para regla de sus caballeros*, Madrid, Imprenta Aguado, 1893, pp. 175-181.

⁵³³ “Memoria de lo que se a de prevenir quant algun cavaller a de pendre lo hàbit de nostra religió de Montesa”: AHN, OOMM, lib. 850-C, ff. 86-87. Com vorem, segueix els passos establerts al capítol XXXII de les definicions: *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, *cit.*, València, 1589, ff. 54-57.

⁵³⁴ Cas de no haver cavallers professors, podien fer de padrins dos religiosos de Montesa. Si no hi havia cap profès montesià, es recorria a cavallers d'altres ordes, preferentement de Calatrava o Alcántara, encara que també hi ha algun cas en el que els padrins no són membres d'orde militar: “Frey Francisco Calatayud

la missa que reba lo acte com se li a donat lo hàbit y que fasa relació com a vist y que té 100 lliures de renda⁵³⁵.

Mes a de portar sis siris per a la missa y un siri per a la oferta. Y dos catifes, dos cadires de vellut y dos cogins [coixins]. Un bufet ab son tapet.

Mes per a armar-lo cavaller, a de portar dos espueles daurades y una espasa daurada.

Mes per a quant ha de pendre lo hàbit, a de portar un escapolari y creus per a el pit y la capa, manto en sa creu⁵³⁶ y una font de plata per a posar-o tot, y tot lo sobredit a de estar sobre dit bufet.

Mes si combiden als cavallers y freyles se tenen de posar los bancs y les estores baj [baix], a on estan los dies que combreguen.

Mes quant estarà tot aparellat, y instruit lo cavaller que a de pendre lo hàbit, se sentaran los comissaris en les cadires, y higitran [per eixir] los padrins en sos mantos, y fent una cortesia al[s] comissaris diran que ya un cavaller que demana lo hàbit. Y los comissaris diguen: que entre. Y prenen lo novisi en mig y porta la comissió en la mà, y feta inclinació, besa la comició y la dona. Ybediatament (*sic*) los comissaris la donen al escrivà y la llic alta voce, y llegida la besen y se la posent damunt lo cap los comissaris, y diguen que estan prontes per a posar en execució lo que Sa Magestad mana en ella.

Mes fet tot lo sobre dit y sempre estan[t] denpeus, prenen los padrins les espueles y les hi calcen, y el comisari cavaller pren la espasa y la y sig, y seña, llansa mà d'ella y chenollat lo novici diu:

Dios todopoderoso os haga buen cavallero, y Nuestra Señora y los bienaventurados San Benito, San Bernardo y San Gorge sean vuestros abogados (lo ha de dezir tres veses, tocándole con la espada el ombro drecho, cabeza y izquierdo). Y hecho esto le quitarán los padrinos las espuelas y el cavallero se quitará la espada.

tomó el hábito de cavallero de esta Orden a 12 de noviembre 1589 en la yglesia del pueblo de Agres por manos de frey don Juan Ferrer, comendador de Atzeneta [...], dixo la missa frey Gaspar Arándiga, prior de la villa de Vallada, fueron padrinos Pedro Bosque, señor de Ares [i] Sela y Viçente Calatayut”: AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoria I], f. 147.

⁵³⁵ Com vam vore, la renda pròpia dels candidats va quedar fixada en 100 lliures a l'estatut 9 del capítol general de 1579.

⁵³⁶ “El prior o frayle que le ha de dar el hábito estará vestido para dezir la missa [...], el qual bendezirá las ropas y escapulario, que estarán puestas a una parte, y las ropas han de ser manto, sayo e capa, con cruces [...], y que los dichos comendadores y cavalleros sean obligados assí mismo a traer cruces coloradas de paño en todas las ropas principales, conviene a saber, sayo y capa, y en el manto de capítulo”: *Libro de las diffiniciones, instituciones y reformaciones de la orden e inclyta cavallería de Montesa...*, en el año 1556, València, Pedro de Huete, 1570, ff. 8 i 24v.

Después se pone delante del sacerdote y se postra, y le dize el sacerdote: ¿Qué demandáys?

Responde: la misericordia de Dios y de la Orden. Y se queda arrodillado y le dize todo lo que se sigue lo que está en las diffiniciones⁵³⁷.

Y en lo último le toma el juramento en el missal poniendo las manos sobre él⁵³⁸.

A de ofrecer al ofertorio y ha de comulgar. Y se da pas, primero al que dio el hábito, que no se mueve de la silla, después a los cabos de los bancos, y el padrino le toma del comissario y la da al novicio, y el novicio la da al otro padrino, que assí se determinó en la junta aunque es contra Orden y costumbre del convento.

Hecho todo esto y acabada la missa, se quita el sacerdote la casulla y se buelve a sentar en la silla, y va el novicio y dá ósculo de pas a los comissarios, a las demás personas de Orden, y los comissarios dizen al escrivano que reciba auto de todo y tienen ho (*sic*) obligación de imbiallo al archivo del convento”.

Acabada la cerimònia, el nou membre passava a ser cavaller novici de l'orde de Montesa.

Pel que fa als religiosos, que sols prenen l'hàbit i no se'ls armava cavallers, el ritual era el mateix exceptuant el creuament amb l'espasa.

3.3. Noviciat i professió

Una vegada dins l'Orde, tant frares clergues com cavallers havien de passar un període de noviciat o aprovació al Sacre Convent de Montesa, transcorregut el qual podien professar. Aquest període s'establia amb la finalitat que els neòfits pogueren aprendre les

“obligaciones, asperezas y ceremonias della [de l'Orde], y saber cómo han de rezar y otras cosas tocantes a la Religión⁵³⁹”.

⁵³⁷ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, ff. 55-57.

⁵³⁸ *Ibidem*, f. 56v.

⁵³⁹ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol XXXIII, ff. 57-57v.

Havia de durar quatre mesos per als cavallers⁵⁴⁰ i un any per als religiosos, per a la instrucció dels quals un frare conventual exercia l'ofici de mestre de novicis⁵⁴¹.

No passar per Montesa suposava demanar dispensa al mestre, que a banda d'autoritzar la professió fora del Sacre Convent, acabarà també acurtant la presència dels cavallers novicis a la casa mare. Així, el capítol general de 1567 va autoritzar que el mestre pogués dispensar els quatre mesos de permanència al convent⁵⁴², mesura que ben prompte apareixerà reflectida a les definicions⁵⁴³. Eixe mateix estatut i el següent establiren també que ningú professara sense tindre –com a mínim– 1 any d'hàbit i 16 d'edat⁵⁴⁴.

Amb el temps, els quatre mesos de residència al convent previstos per poder professar acabaren reduïnt-se a 15 dies i al pagament de 50 lliures per a la sagristia, pràctica que sembla va posar en marxa el darrer mestre de l'Orde i que evidentment, continuarien possibilitant els seus successors en la dignitat magistral. Així –per exemple– fra Luis Granullés va professar després de passar sols 8 dies a Montesa:

“Empesó de hazer la probación en 3 de deziembre 1583, he hizo prophesión en onze de dicho mes de deziembre de dicho año 1583. Recibiola el ilustrísimo señor Maestre”⁵⁴⁵.

En conseqüència, i amb els antecedents exposats, els administrador perpetus van continuar amb la tònica abans descrita de concedir dipenses a canvi de diners, que acabà

⁵⁴⁰ Les darreres definicions –sense eliminar de forma expressa l'any de noviciat– el reduïen *almenys* a un període de quatre mesos per als cavallers: *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol XXXIII, ff. 57-57v. Abans, però, el noviciat havia de durar un any, tant per a cavallers com per a religiosos: *cfr.* estatut 2 de la visita realitzada en 1535 per fra García de Conchillos i fra Francisco Carrillo de Guzmán, comanadors de Calatrava, en BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., f. 45.

⁵⁴¹ L'ofici de mestre de novicis es va regular de nou en temps de la incorporació, sent el primer d'ells fra Miguel Gralla, el nomenamen del qual es va fer el 2 d'octubre de 1593: SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, pp. 862-863.

⁵⁴² Estatut 3 del capítol general de 1567: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., f. 97.

⁵⁴³ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol XXXV, ff. 58-58v.

⁵⁴⁴ *Ibidem*, capítols XXXV i XXXVI, ff. 58-58v.

⁵⁴⁵ AHN, *OOMM*, lib. 811-C [Cantoría I], f. 91.

consolidant-se –a partir de 1627– en les dites 50 lliures⁵⁴⁶, tot i que hi hagué cavallers que ni van residir mai a Montesa ni van pagar absolutament res⁵⁴⁷.

Pel que fa al ritual que solia practicar-se, una altra *memòria* ens el descriu així⁵⁴⁸:

*Memoria de lo que se a de hazer quando ha de professar
algun cavallero de la orden de Montessa*

Primo, ha de traer certificatoria cómo está instruhido en el reso y serimonias de la Orden y a cumplido el tiempo a donde a sido dispensado por Su Magestad y cómo a pagado las 50 libras para la sagristia del convento.

Tiene de combidar el novicio dos cavalleros professos que le sirvan de padrinos y otros si quiere. Al escrivano a de asistir para que lea la comición y para que reciba el auto despues de haver professado.

Se a de poner una alombra, silla y almoada para el comisario que le a de tomar la profession y se a de poner a la parte del Evangelio, y sentado el comisario saldrá el novicio con los dos padrinos y hará su acatamiento, besa la carta y se la dará al cavallero, y el comissario al notario para que la lea, y lehída la besará y se la pondrá sobre la cabeza y la obedeserá.

Y el novicio a todo esto está denpiés y después se hechará y le dirá el cavallero:

¿Qué prometéys? Responderá: estabilidad y firmesa. Dios os de perceverancia. Amén.

Se levantará y puestas las dos rodillas sobre la almoada le tomará la profesión según está en las diffiniciones⁵⁴⁹. Y le a de dar pas en el carrillo, y él bessarle ha la mano, y se levantará.

⁵⁴⁶ “Por avérseme representado la poca posibilidad de algunos cavalleros de la Orden, y que por no poder pagar las cien libras que ordené huviessen de dar los que huviessen de porfessar y no quisieren ir a residir en el convento los quatro meses que dispone el capítulo XXXV para instruirse en las obediencias, ceremonias y demás cosas que deven saber, sino tan sólamente en quinze días a que reduce los quatro meses, he tenido por bien de moderar las dichas cien libras a cinqüenta con que no se exima ninguno de pagarlas ni se me pueda consultar que las perdone...”: AHN, *OOMM*, lib. 552-C, f. 72v.

⁵⁴⁷ Va quedar exent de cap obligació –per exemple–, don Fernando de Aragón, comte de Caltanisseta, creuat cavaller de Montesa en 1656: AHN, *OOMM*, leg. 2158.

⁵⁴⁸ AHN, *OOMM*, lib. 850-C, ff. 87v-88.

⁵⁴⁹ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol XXXVII, f. 59.

Pel que fa al temps transcorregut entre la presa d'hàbit i la professió –que teòricament s'havia de fer pasat un any–, la realitat mostra que molts dels cavallers professaven en funció dels seus interesos, després d'anys i anys des del seu ingrés en l'Orde. El cas de Dionisio Ros d'Ursinos, que es va creuar en 1686, és ben significatiu: després d'una dècada d'hàbit i amb un plet lliurat per Samper sobre les preteses immunitats dels cavallers novicis⁵⁵⁰, va acabar fent la seua professió a l'església del castell-convent de Montesa el 12 de gener de 1697⁵⁵¹.

Altres casos són més extrems, com els de Jacinto Forner⁵⁵², que va professar hores abans de morir⁵⁵³, o Juan Ruiz i Felipe Malla Viudes, morts en 1734 i 1735, que van faltar sent ambdós cavallers novicis⁵⁵⁴.

No comptem amb dades de totes les professions realitzades i per als 431 cavallers estudiats, sols tenim informació de 140 –un 32%–, amb 52 que ho feren abans de la incorporació, sent el resultat el següent:

Quadre 28

Termini de professió dels cavallers de Montesa (1575-1699)

Amb 1 any d'hàbit	40
Amb 2 anys d'hàbit	27
Amb 3 anys d'hàbit	9
Amb 4 anys d'hàbit	9
Amb 5 anys d'hàbit	11

⁵⁵⁰ *Al Rey Nuestro Señor. Su Religión de Montesa defendida, por frey don Hippolyto de Samper y Gordejuela [...] con el defensor de la jurisdicción real de estos reynos de Castilla. Sobre si haze fuerza el juez conservador de la Orden en pedir se le remita la causa y persona de frey Don Dionysio Ros de Ursinos y Castelví, cavallero novicio de ella, detenido en la cárcel de Corte de la villa de Madrid, Madrid, [s.n.], 1692. Comenta el cas MOLAS RIBALTA, Pere, "Montesa ilustrada, Montesa defendida", en *Els ordes eqüestres militars i marítims i les marines menors de la Mediterrània durant els segles XIII-XVII (Montblanc, 1985)*, Tarragona, Diputació, 1994, p. 61.*

⁵⁵¹ ARV, *protocols notarials*, sign. 18, ff. 313v-318.

⁵⁵² Es va creuar en l'orde de Montesa l'11 de maig de 1728.

⁵⁵³ "En 23 de junio 1735 murió en Valencia frey don Jacinto Forner, y le dí la profesión pocas horas antes de morir...": *Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles...*, AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 92.

⁵⁵⁴ *Ibidem*.

Amb 6 anys d'hàbit	8
Amb 7 anys d'hàbit	11
Amb 8 anys d'hàbit	4
Amb 9 anys d'hàbit	4
Amb 10 anys d'hàbit	3
Amb més de 10 anys d'hàbit	14
Total :	140

De la lectura de la taula anterior podem concloure que, dels qui professen, més de la mitat ho fan als tres anys d'haver ingressat en l'Orde, amb quasi una tercera part –40– que complirien la definició de professar a l'any d'ingrés. Els casos més extrems estarien en els qui superen els 15 anys des de la seua presa d'hàbit –Onofre Escrivà, Pascual de Villacampa, Ximén Pérez, Bernabé Vallterra, Gaspar Tallada i Mateo Fortesa–, amb professions més de dues dècades després protagonitzades pels dos últims, creuats en 1587 i 1625 respectivament.

Pel que fa al lloc de professió –tampoc regulat de forma expressa a les definicions–, la documentació de què disposem al respecte es podria resumir al quadre següent:

Quadre 29

Lloc de professió dels cavallers de Montesa (1575-1699)

Zaragoza	1
Xàtiva	1
Valladolid	1
València	3
Madrid	16
Montesa	86
Total :	108

El grup més nombrós –tenint present que considerem professaren a Montesa els qui sabem o feren davant el prior o equivalent– va professar a la seu de l'Orde, suposem al Sacre Convent de l'Orde, amb 33 cavallers que emeteren els vots abans de la

incorporació⁵⁵⁵. Per a fora de Montesa es busquen o bé les cases de l'Orde a València – Temple i Sant Jordi–, o fundacions vinculades als monjos de Sant Benet i Cister.

Els 16 professors a Madrid escolliren –per exemple– les esglésies dels convents de *San Martín*, *San Bernardo*, *Hospital de Montserrat*, església de la *Encarnación Benita* del convent de *San Plácido* i l'església de les monges de Pinto.

Fra Vicente Alçamora va professar a Xàtiva, a Montsant⁵⁵⁶, priorat que pertanyia al monestir de la Vallidigna, i a *San Benito el Real* de Valladolid el conegut secretari Pedro Franquesa. Pedro Nicolás de Valmaseda va professar a la capella que hi havia a la casa del comanador major de Montesa a Zaragoza, mentre que els quatre cavallers que ho feren a València realitzaren les seues promeses a l'església de Sant Jordi i a les cases del Temple.

De l'observació dels quadres anteriors podem concloure que els qui professen a Montesa i dins un termini de temps més o menys raonable –amb aproximadament tres anys d'hàbit–, abunden en la mesura que ens fixem en els anys anteriors a la incorporació. A partir del segle XVII el pas per la casa mare de l'Orde va minvant, com proven els resultats obtinguts a partir de la documentació disponible, en concret la lectura de les nombroses sol.licituds presentades per a no professar a Montesa i poder fer-ho en altres llocs⁵⁵⁷. I és que la professió, a banda de poder seure per davant dels no professors als capítols generals i juntes de Montesa⁵⁵⁸, i –això sí– del dret a vot, pocs avantatges més podia generar, com bé expressa Samper en caracteritzar la condició dels novicis al text següent:

⁵⁵⁵ Dos d'ells, Martín Amileta i Pedro de Rojas, van professar ja mort el Mestre, en novembre i desembre de 1592, abans que els comissaris seieren a la cadira magistral: *cfr.* AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 143 i 154.

⁵⁵⁶ CEBRIÁN i MOLINA, Josep Lluís, *Montsant: la ruta del Císter*, Xàtiva, Ajuntament, 2003.

⁵⁵⁷ AHN, OOMM, legs. 2157 i 2158.

⁵⁵⁸ Els cavallers professors havien de precedir els novicis, però un novici que havia ingressat abans que un profès amb menys anys d'hàbit, recuperava el seu lloc en professar: *cfr.* *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, *cit.*, València, 1589, capítol XXXIV, f. 57v.

“son partes de los cuerpos místicos de sus Órdenes, llevan los hábitos y mantos como los professos, concurren con ellos a los capítulos generales y particulares, a las juntas de comunión y otras que se ofrecen, rezan sus oraciones, y si están en los sacros conventos van al coro, capítulo y refectorio como los professos y en todo (menos en el voto) son partes del todo de las órdenes”⁵⁵⁹.

El cavaller novici, una vegada ingressava en Montesa, ja gaudia del fur eclesiàstic que l'eximia de la justícia ordinària passant a la privativa de l'Orde, com va demostrar el cèlebre don Hipólito en el cas Ros d'Ursinos⁵⁶⁰. Tot i això, i deixant de banda el vot als capítols, el més important era poder gaudir d'algun càrrec remunerat en l'Orde, per a la qual cosa era imprescindible ser cavaller profès. No obstant, aquest requisit es podia solventar amb el recurs a Roma, que amb l'oportuna dispensa autoritzava els novicis poder gaudir de qualsevol prebenda. Així, l'1 de febrer de 1601, Pedro Luis de Borja i Jofré, fill bastard del darrer mestre, va obtindre dispensa del papa per poder ser comanador de Benassal malgrat la seua condició de novici⁵⁶¹. Va professar anys després a Montesa, el 26 de maig de 1609⁵⁶².

Més encara, amb l'oportuna llicència de Roma, el rei podia concedir a dones les rendes de qualsevol comanda, encara que en no ser membres professos de Montesa no podien comptar amb la *dignitat* de comanador...; però sí amb els seus beneficis, que gaudiren – com vorem més endavant– Francisca de Borja (comanda major), Margarita de Eril (Alcalà), marquesa de Quirra (Ares), Lucrecia Palafox (Benicarló-Vinaròs), Hipólita Blasco (Culla) i Catalina de Moncada (Silla i Benassal).

⁵⁵⁹ *Al Rey Nuestro Señor. Su Religión de Montesa defendida, por frey Don Hippolyto de Samper...*, f. 5, epígraf 20.

⁵⁶⁰ *Ibidem*, ff. 3-7v.

⁵⁶¹ La dispensa per poder gaudir de les rendes de la comanda sense ser profès i el títol de comanador en AHN, *OOMM*, lib. 547-C, ff. 37-41v. La il·legimitat se li va dispensar en un breu anterior per poder prendre l'hàbit: al mateix llibre, ff. 35-36v.

⁵⁶² “En execució de la real carta yo, fray Juan Salines, prior del convent de Montesa, fiu profès a don Pedro Luis de Borja, comanador de Benasal, en lo capítol, en presentia de tot lo convent, als 26 de maig 1609”: AHN, *OOMM*, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 26.

Pel que fa als religiosos –en canvi– solien professar al Sacre Convent de Montesa passats un o dos anys des de la pressa d'hàbit. Amb tot, i sols per a l'etapa del mestre Borja, hi ha dos frares –fra Gaspar Requena i fra Juan Borja– que professaren després de quatre o cinc anys; sabem perquè en el cas del primer: hagué de complir anys, doncs quan ingressà en l'Orde en tenia tan sols 10 i les definicions n'exigien 16 per poder emetre els vots definitius⁵⁶³.

3.4. Obligacions dels cavallers

Una vegada els cavallers havien professat, estaven obligats pels seus vots a complir una sèrie de normes, recollides –la majoria d'elles– a les definicions. Seguint el curs d'aquest reglament i centrant-nos en les que els afectaven més directament, el capítol 38 regulava la pregària de cada dia, que s'ajustava de forma aproximada a la litúrgia de les hores, d'acord amb un calendari i una sèrie d'oracions prescrites⁵⁶⁴.

A continuació se li dediquen tres capítols –39 al 41– al vot d'obediència, que s'havia de guardar en primer lloc al mestre com a superior de l'Orde⁵⁶⁵; era obligatori el compliment de les penitències o disciplines que en nom seu o del prior del convent s'imposaren⁵⁶⁶, i s'havia d'obeir el cavaller o religiós que ordenara qualsevol correcció en nom de la institució⁵⁶⁷.

⁵⁶³ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol XXXVI, f. 58v.

⁵⁶⁴ *Ibidem*. També es regulen els “ayunos de Orden”, ff. 38v-39. La reforma dels resos per adaptar-los al ritual romà aprovada anys després –en 1677– no va suposar cap canvi per als cavallers, com s'expressa a l'efecte: “que en el rezo de los cavalleros y freyles barbudos, de lo qual no se ha tratado en la súplica a Su Santidad, se observe lo antiguo en la misma forma y costumbre que diponen las difiniciones ympresas de la Orden”: AHN, OOMM, lib. 535-C, f. 213.

⁵⁶⁵ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol XXXIX, ff. 59v-60.

⁵⁶⁶ *Ibidem*, capítol XL, f. 60.

⁵⁶⁷ *Ibidem*, capítol XLI, f. 60v.

Pel que fa al vot de castedat, Montesa va acabar acollint-se –com ja hem dit– a la butlla de 1540 que facultava els cavallers de Calatrava i Alcántara per poder-se casar⁵⁶⁸. Aquesta *gràcia* fou confirmada de forma particular per a Montesa a través de dues butlles posteriors, una lliurada per Gregori XIII en 1584 i l'altra per Sixte V el 1588⁵⁶⁹. En conseqüència, els cavallers quedaven exents del vot de castedat absoluta, mantenint sols la castedat conjugal i l'obligarietat de demanar permís al mestre per contraure matrimoni. Tots aquells que casaven sense l'oportuna llicència havien de ser castigats a l'efecte⁵⁷⁰.

Al vot de pobresa es va dedicar el capítol 45 de les definicions, la qual s'entenia com a pobresa d'esperit, és a dir, el compromís de qualsevol membre de l'Orde “que si para el bien de la misma Orden fuesse necessario que diesse los bienes que tiene, los daría⁵⁷¹”, amb l'obligació de presentar inventaris de béns de forma anual. D'altra banda, i per la butlla *del casar* de 1540, els cavallers podien –també– atorgar testament⁵⁷².

Els dies de Nadal, Pasqua de Ressurrecció i nativitat de la Mare de Déu els cavallers i frares professos estaven obligats a confessar i combregar amb el prior al Sacre Convent de Montesa, o en tot cas amb els priors del Temple o Sant Jordi a València, i Cervera o Borriana als territoris del nord⁵⁷³. La vespra de Sant Jordi i el dia de la seua festa, els

⁵⁶⁸ Es va publicar en castellà junt les *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, *cit.*, València, 1573 i 1589, ff. 19-29

⁵⁶⁹ Ambdues les duu publicades SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, pp. 333-339. A més, es va fer una edició expressa només incorporada l'Orde: *Bullas del casar en favor de los cavalleros de la orden de Montesa, de los pontífices Gregorio Tercio Décimo y Sixto Quinto*, València, hereus de Joan Navarro, 1594, s/p.

⁵⁷⁰ Si es casaven sense permís podien ser castigats a mig any de reclusió al Sacre Convent de Montesa. A més, la futura esposa havia de ser “[...] muger limpia, y de buena casta, que no tenga raza de judía, mora ni conversa [...]”, amb la qual cosa se'ls feia també a les dones proves de puresa de sang per poder-se casar: estatut 3 del capítol general de 1583, en BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, *cit.*, ff. 156v-157, i SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, p. 327.

⁵⁷¹ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, *cit.*, València, 1589, f. 51.

⁵⁷² *Ibidem*, ff. 23v-24v.

⁵⁷³ *Ibidem*, capítol XXXXVI, ff. 63v-64v.

residents a la ciutat de València havien d'assistir a l'església de dit màrtir⁵⁷⁴, i en totes les celebracions havien de vestir el mantell de cor propi de l'Orde.

Pel capítol 48 de les definicions havien de donar a menjar 12 pobres un dia a l'any⁵⁷⁵, requisit que també es podia complir amb la cessió del seu equivalent en diners⁵⁷⁶.

El vestit dels cavallers havia de ser honest; hi havia colors prohibits –verd, groc, blau...–⁵⁷⁷, i s'havia d'evitar qualsevol tipus d'ostentació: “camisas con lechugillas, calzas con cuchilladas...”⁵⁷⁸. Els religiosos havien de portar sotanes negres tancades per davant, llargues fins als peus, sobre les quals sobreposaven el mantell blanc de l'Orde en determinades cerimònies.

L'hàbit s'havia de dur de forma permanent i, en el cas dels cavallers, estava reduït a la mínima expressió: portar la creu de Sant Jordi, pròpia de l'orde de Montesa, cosida al costat esquerre de les vestidures exteriors. La creu –per austeritat– havia de ser de llana ben tupida –de *paño*– i no de seda. També estaven obligats a portar el manteu de cor, blanc, amb la insígnia de Montesa, que havien de vestir durant les celebracions de l'Orde i confessar amb ell.

⁵⁷⁴ *Ibidem*, capítol XXXXVII, ff. 64v-65.

⁵⁷⁵ *Ibidem*, ff. 65-65v.

⁵⁷⁶ “Según expresa este capítulo, la obligación respectiva que impone de dar de comer a pobres un día de cada año es una comutación de los ayunos y otras asperezas que por la Orden estaban obligados a observar, por la dispensa que concedió el papa Julio 2º. La misma difinición permite que se dé en dinero lo que bastare para esta comida, y que cada uno tenga un día señalado de algún santo de su devoción para hacerla. Esto indica que puede hacerlo privadamente y sin obligación de dar cuenta alguna de haver cumplido, y por lo mismo i otras circunstancias que de sí han dado los tiempos, no es posible zelasse su observancia. De lo qual resulta que en vano se impone la pena de veinte sueldos, que no está en uso exigirla, y solo la obligación de restituir con que les avisa este capítulo podrá ser un estímulo para estrechar las conciencias de los que están obligados a esta limosna”: *Notas para la mejor inteligencia de las Difiniciones de la orden de Montesa*: AHN, OOMM, lib. 512-C [pp. 28-28v] notes a la definició 48.

⁵⁷⁷ *Libro de las difiniciones, instituciones y reformaciones de la orden e ínclita cavallería de Montesa...*, *cit.*, capítol 29, ff. 24-24v.

⁵⁷⁸ *Difiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, *cit.*, València, 1589, f. 45.

La creu s'havia de dur brodada sobre el costat esquerre, i ningú podia dur-la al pit exceptuant el mestre, comanador major i clauer. El portar-la al pit, normalment d'un tamany més gran a l'habitual –d'ací que acabe nomenant-se *gran creu*–, era privilegi exclusiu de les dignitats citades, encara que l'incompliment de la norma sembla que fou –de vegades– freqüent⁵⁷⁹. Anys després –1667– l'erudició una vegada més de Samper⁵⁸⁰, aconseguí que el rei, com administrador perpetu de l'Orde, concedira la *Gran Creu* de Montesa al cavaller lloctinent general⁵⁸¹.

L'austeritat que els cavallers havien de mostrar en el vestit va anar minvant progressivament, i fou freqüent entre els d'hàbit de les distintes ordes militars l'ús de

⁵⁷⁹ L'estatut 12 del capítol general de 1579 recordava "que solo las tres dignidades las lleven [les creus] en mitad del pecho": BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., f. 141. I va tornar a insistir en l'assumpte una reial ordre de 1624: "El Rey. Por quanto en el capítulo XI de las deffinitiones de la Orden [en realitat, els caps. 15 i 29 de les definicions de 1556 impreses en 1570] se da forma a los comendadores, priores, rectores y freyles della cómo han de traer los ábitos y cruces. Y por otra carta del rey don Phelipe 2º, mi abuelo y señor, reformando el abuso y variedad que se introduzía en traerlos, se declaró el ancho y largo que havían de tener y cómo se havían de llevar, prohibiendo a todos los cavalleros y freyles el poderle traer en el pecho cosido sobre la ropilla, sino al comendador mayor y al clauero. Y ha venido a mí noticia que algunos cavalleros, contravinendo a lo dicho, llevan la cruz del ábito en medio del pecho pegado en la ropilla, bolviendo a introducir con esto el mismo abuso y variedad que se procuró atajar con el dicho capítulo y carta. Por tanto, ordenamos y mandamos por la presente a todos los cavalleros, comendadores, priores, rectores y freyles de la dicha Orden, que de aquí adelante no sean osados ni osen ni intenten de poner ni llevar la cruz de paño de su ábito en medio del pecho pegado sobre la ropilla, sino que se conformen con lo ordenado y mandado por el dicho capítulo y carta, so las penas allí estatuídas, exhigideras irremisiblemente de los que lo contrario hizieren y aplicaderas como allí se aplican, para que todos tengan noticia desta mi voluntad y nadie pueda alegar ignorancia [...] *Dattis* en Madrid, a diez y seis de setiembre MDCXXXIII. Yo, el rey..." : AHN, *OOMM*, lib. 531-C, ff. 69-70. Altra còpia en RAH, *CSC*, sign. I-2 [9/576], ff. 126-126v.

⁵⁸⁰ SAMPER i GORDEJUELA, frey Hipólito de, *Información en derecho sobre la institución de la dignidad de Lugarteniente General de Su Magestad en la ínclita Religión Militar de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Su precedencia a las demás dignidades de la Orden. Sus honores y preeminencias. Y especialmente la de la Gran Cruz con que Su Magestad puede y deve ilustrarla*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1666, disponible en xarxa a *Somni* (col.lecció digital de fons històric de la Universitat de València).

⁵⁸¹ Es concedí per primera vegada a fra Juan Crespí i Brizuela per decret d'11 de maig de 1667: AHN, *OOMM*, lib. 535-C, ff. 19v-20. Amb tot, la distinció ja havia estat sol·licitada abans, a través del Braç Eclesiàstic, a les corts de 1626, sent en aquella ocasió la resposta del rei negativa: LARIO RAMÍREZ, Dámaso de, *Cortes del Reinado de Felipe IV. I. Cortes Valencianas de 1626*, València, Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, 1973, p. 100.

joiés i altres elements decoratius, com per exemple la utilització de veneres⁵⁸². Concebuda com una xicoteta insígnia, la venera va derivar en un collar sostingut per riques cadenes, del qual solia penjar la insígnia de l'Orde en bellíssims esmalts, com podem veure als quadres de don Felipe Vives de Canyamàs pintat per Espinosa o, més enjoiat encara el del comanador de Montroi i virrei de Mèxic en 1760 Joaquín Monserrat⁵⁸³.

Tot i ser una peça utilitzada normalment pels cavallers, la pretesa igualtat dels frares clergues amb els cavallers dugué al grup dels religiosos a fer ús també de veneres amb la creu de l'Orde, com podem veure reflectit al retrat de Samper del Museu Parroquial de Montesa i a l'inventari de béns d'algun dels frares montesians⁵⁸⁴.

Finalment, igual que la vida es regulava també la mort del cavaller o religiós, amb la qual cosa el capítol 72 de les definicions detallava els passos a donar en faltar un montesià⁵⁸⁵. Després de rebre l'absolució –a ser possible per capellà de l'Orde–, els que s'hi trobaren junt al moribund havien de fer una creu amb cendra a terra, posar una catifa al damunt i, sobre ella, el malalt. Una vegada mort, havien d'amortallar-lo amb l'hàbit de Montesa, cobert el cap amb caputxa els cavallers, i bonet els religiosos.

⁵⁸² “Venera”: Insignia distintiva que traen pendiente al pecho los caballeros de cada una de las órdenes (DRAE). En l'inventari post-mortem dels béns que posseïa fra Otger Català de Valeriola, cavaller de Montesa mort a València el 1705, consten, entre altres objectes, “*Item*, dos veneres de Montesa de filygrana de or...; *Item*, una altra venera de Montesa de oro y diamants...; *Item*, una altra venera de plata de filygrana, ab les creus de Montesa de or...; *Item*, dos veneres més de or, chiques...”: CAMPS, Concha (*et alii*, *El Palau dels Català de Valeriola*, València, Conselleria de Presidència, 2008, p. 133. Vegeu també el treball de RAMOS de CASTRO, Guadalupe, “La influencia de las Órdenes Militares en la orfebrería: las veneras y su evolución”, en PIZARRO GÓMEZ, Francisco Javier (ed.), *Actas del Simposio “El Arte y las Órdenes Militares”*, Cáceres, Comité Español de Historia del Arte y Departamento de Historia del Arte de la Universidad de Extremadura, 1985, pp. 237-246.

⁵⁸³ RODRÍGUEZ, I., *La mirada del virrey...*, *cit.*, p. 211.

⁵⁸⁴ En les relacions de béns de fra Gregorio Llorens i de fra José Alonso consten de la seua propietat una venera d'or en el cas del primer i una de plata en el segon: “Nota de los bienes pertenecientes a los religiosos que fallecieron intestados en el Sacro Convento de Montesa, inventariados y justipreciados en los autos generales de inventario que se actuaron de oficio por el extrago del terremoto de 23 de marzo 1748”: AHN, *OOMM*, leg. 2387.

⁵⁸⁵ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, *cit.*, València, 1589, ff. 80v-81.

Al castell-convent de Montesa, junt al claustre, cavallers i frares tenien disposada la seua tomba a la capella de la Mare de Déu de Gràcia. Tot i això, alguns personatges més rellevants rebien sepultura en altres parts del convent, com per exemple els mestres –les cendres de la majoria, dins arquetes situades a la sala capitular–, o el prior fra Isidoro Larralde, soterrat en 1694 a l'església, a la capella de la Mare de Déu del Roser –abans de la Coronació–.

Altres, en canvi, foren inhumats en llocs vinculats a les seues famílies: el cavaller Onofre Cruïlles, per exemple, al desaparegut monestir de Belén de la ciutat de València⁵⁸⁶, mentre que els religiosos montesians que faltaren en llurs rectories jauen probablement encara en les parròquies que serviren, com per exemple fra José Carbonell, soterrat a la parroquial de Montesa en 1756⁵⁸⁷.

⁵⁸⁶ La seua làpida funerària, amb escut i la corresponent inscripció incisa, s'hi troba hui al Museu Parroquial de Bocairent, com vorem després.

⁵⁸⁷ CERDÀ, J., “De freyles conventuales...”, cit., p. 219.

IV. CAVALLERS I RELIGIOSOS AMB ELS ADMINISTRADORS PERPETUS (1592-1750)

1. Els nous incorporats entre 1593-1701

Com queda reflexat al gràfic 3, Felipe II sols va lliurar dues mercès d'hàbit de Montesa: una per crear assessor general el vicecanceller Covarrubias i l'altra per a Bartolomé Vives, que va ingressar en 1599⁵⁸⁸.

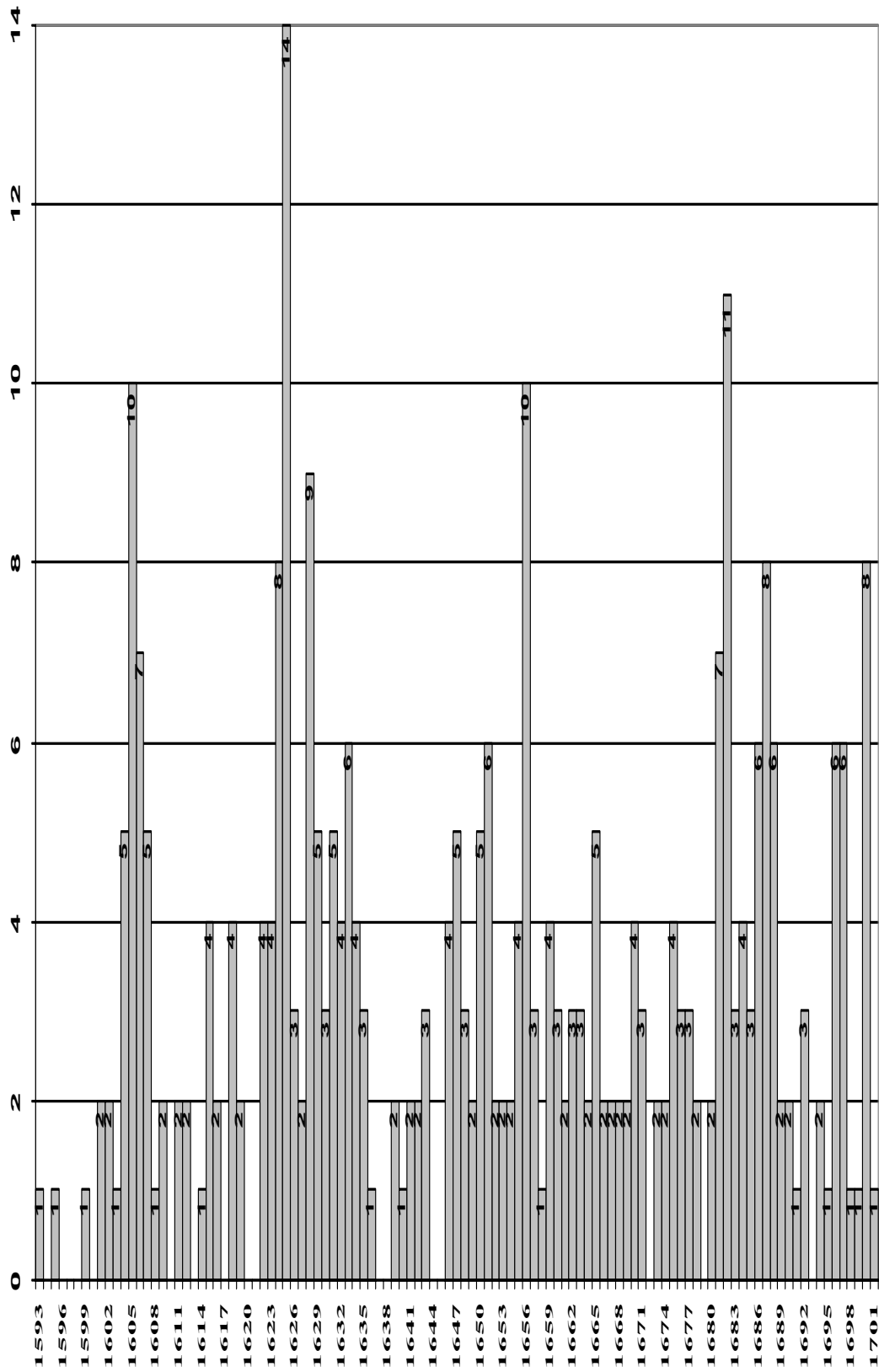
Amb Felipe III, però, les coses canviarien. Els primers anys del regnat els ingressos van ser escassos, amb pràcticament un per any. A partir de 1604 –amb les corts–, no obstant, s'invertirà la tendència, i en tan sols 6 anys ingressaren en l'orde 30 nous cavallers, el 55% dels qui entraren en tot el regnat. Després, des de 1608 i fins la mort del rei hi hagué un descens molt brusc en les concessions, que va fer que es creuaren –per a 13 anys– 22 novicis.

Durant els 15 primers anys del regnat de Felipe IV van ingressar en Montesa un grup ben nombrós, 73 nous cavallers. Una possible explicació l'hauríem de buscar –de nou– en les corts que es van convocar en 1626, ja que els anys anteriors i posteriors a les corts i fins 1635, van ser ben generosos. A partir de la dècada que s'enceta en 1636 hi hagué un fort canvi, que va reduir els ingressos –per a 10 anys– a 11. Arribats a 1646 tornàrem a entrar en una etapa *alcista*, amb 71 nous membres fins 1665.

Amb Carlos II la tendència és de dos o tres ingressos per any, amb un fort creixement a partir de la dècada dels huitanta –51 hàbits–, descens moderat a partir dels cinc anys posteriors i augment de nou durant els últims de regnat, amb 24 cavallers nous per al període 1695-1701.

⁵⁸⁸ Suposadament, en 1595 hauria ingressat –amb mercè del mestre Borja– Juan Pérez Florián, ajuda de cambra del príncep Felipe de qui no tenim quasi informació.

Gràfic 3. Nombre d'ingressos/any dels cavallers de Montesa (1593-1701)

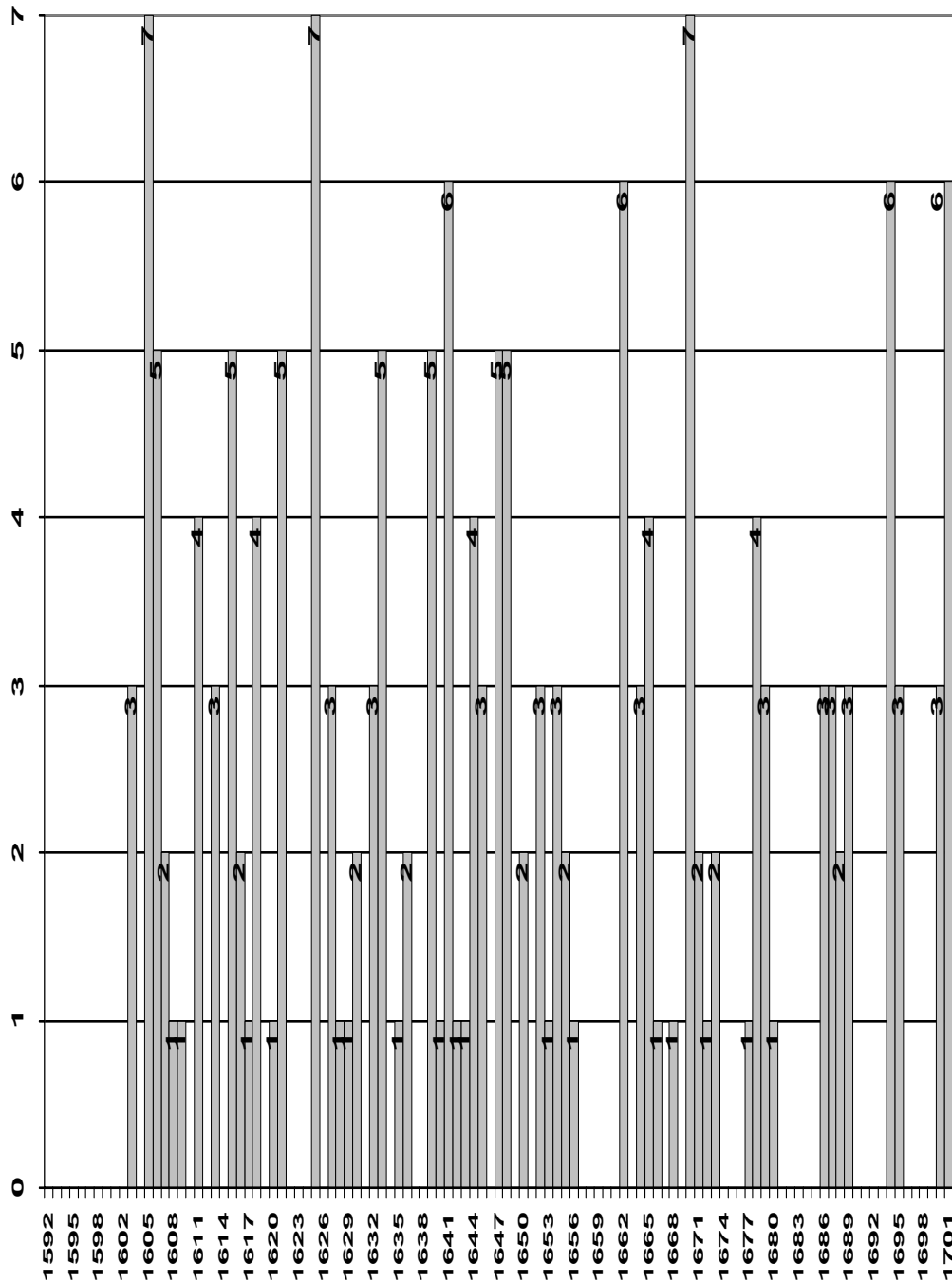

En general i malgrat aturar l'entrada de nous membres en un primer moment, la tendència seguida pels successors de Felipe II fou –segons pensem– la d'aprofitar l'orde de Montesa per premiar fidelitats. Alhora, després d'una etapa de concentració de mercès, la posterior sol ser –normalment– de restriccions, probablement amb l'objectiu de no devaluar els hàbits.

El centenar de cavallers amb que acabà consolidant-se l'Orde militar del Regne, circumstància present ja amb el darrer mestre, fou aprofitada pels administradors perpetus del segle XVII en benefici propi, doncs amb els hàbits comptava amb un major calaix de prebendes a repartir entre la noblesa fidel.

Pel que fa als religiosos (gràfic 4), la tendència seguida per la corona durant el període estudiat fou la d'ajustar el nombre de places a les necessitats de la institució, ja que en 1592 hi havia més membres dels inicialment previstos i, per tant, més persones a vestir i alimentar. Així, fins 1603 no va ingressar cap frare en l'orde de Montesa, quan ja havien mort alguns dels que vivien en el 92.

Gràfic 4. Nombre d'ingressos/any dels religiosos de Montesa (1593-1701)

No obstant això, l'assumpció de gran part de les parròquies del senyoriu a partir de 1604 fou motiu per elevar el nombre de religiosos, que amb el temps s'hauran de repartir en poc més de mig centenar de places a distribuir entre el Sacre Convent, el col·legi de Sant Jordi i les distintes rectories, com vorem.

Així, en observar el gràfic, veiem que en general es tendeix a l'ingrés de nous frares en funció de les necessitats. Encara que destaquen alguns anys, amb màxims de set en 1605, 1625 i 1670, un any d'ingressos va seguit d'altres de menys incorporacions o fins i tot de ninguna.

Segons el catàleg *oficial* de membres de 1653⁵⁸⁹, hi havia en aquells moments 51 places ocupades per frares de Montesa: 26 en parròquies, 2 capellans a Madrid, 2 a València – el prior del Temple i el rector del col·legi de Sant Jordi– i 20 conventuals, 12 a Montesa i 9 al col·legi de Sant Jordi de València; d'un frare no s'especifica cap ocupació concreta. A banda del prior del Temple abans dit i dels priorats units a parròquies –Vallada i Cervera del Maestre–, els tres restants –Sant Jordi d'Alfama, Sant Jordi de València i Sant Joan de Borriana– se'ls repartien tres religiosos priors amb altres prebendes, doncs les rendes de què gaudien dits priorats eren ben curtes. De cobrir-se tots els càrrecs i places de què disposaven els religiosos, havien d'arribar als 57, ja que faltarien 6 frares conventuals pendents de cobrir des dels 20 que efectivament consigna el document fins les 26 estipulades⁵⁹⁰. El repartiment dels religiosos montesians segons l'escalafó comentat seria el següent en aquell moment:

⁵⁸⁹ “Memoria de todas las personas que componen la orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, en este año de mil seiscientos y cinquenta y tres, con los días, meses y años en que tomaron el ábito”: AHN, *OOMM*, lib. 816-C, pp. 519-525 i BSM, sign. 6837 (15).

⁵⁹⁰ Augmentades a 25 en 1617, se'n creà una de més –per a organista–, en 1631: BORJA, frey J., *Breve resolución...* p. 84; PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, *cit.*, f. 347.

Quadre 30

Religiosos de Montesa en 1653

	<i>Nom i cognom</i>	<i>Altres càrrecs en l'Orde</i>
<i>Sacre Convent de Montesa</i>	Pedro Rosell, <i>president del Convent</i> , José Giner, Jose de Ferreres, Miguel Perales, Vicente Rausell, Pedro Rodrigo, Isidoro Larralde, Jaime Pasqual, Hipólito de Samper, Francisco Pascual Talens, Jaime Cursà, Crisóstomo Borja (12)	
<i>Col·legi de St. Jordi a València</i>	Diego Pablo Ferriz, <i>rector</i> , Gregorio de Miravall, Vicente Limiñana, Pedro Pablo Segarra, Isidoro Moliner, Gaspar Segarra, Francisco Mollons, Francisco Buch, Francisco Galcerán (9)	<i>Rector del Col·legi:</i> fra Ferriz
<i>Prior del Temple de València</i>	fra Gregorio Torres	
<i>Capellans d'honor del rei</i>	fra Jaime Salvador i fra Pablo Climent	<i>Prior de Sant Jordi de València:</i> fra Climent
<i>Parròquies</i>		
Albocàsser	fra Pablo Inglés	
Alcalà de Xivert	fra Jacinto Arnau	
Ares	fra Antonio Juan Sanchis	
Atzeneta del Maestrat	fra Bartolomé Roca	
Benassal	fra Juan Bautista Carbó	<i>Prior de Sant Joan de Borriana</i>
Benicarló	fra Gabriel Salvador	
Càlig	fra Agustín de Ferreres	
Canet lo Roig	fra Jerónimo Calaceyt	
Carpesa	fra Esteban Albelda	
Cervera del Maestre	fra José Arándiga	<i>Prior de N^a S^a de la Costa</i>
Culla	fra Jerónimo Badal	
La Jana	fra Jacinto Bernabeu	
La Salzadella	fra Gaspar Valls	
Les Coves	fra Bartolomé Terraça	
Moncada	fra Juan Bautista Morillo	
Montesa	fra Jerónimo Alrreus	
Onda	fra José Rubert	
Perputxent	fra José Comes	

Rossell	fra Baltasar Mira de Marquina	
Sant Mateu	fra Felipe Arano	<i>Prior de Sant Jordi d'Alfama</i>
Silla	fra Pedro Moles	
Sueca	fra Pedro Gassó	
Vallada	fra Miguel Febrer	<i>Prior de Sant Bartomeu</i>
Vinaròs	fra Francisco Bernat	
Vistabella	fra Jaime Romeu	
Xert	fra Antonio Ferrer	
<i>Sense especificar càrrec:</i>	fra Miguel Garrido	
Resum:	frares convent (12) i col.legi (9)	21
	frares en parròquies	26
	capellans d'honor del rei	2
	Altres: –prior Temple, sense especificar...–	2
Total:		51

En conclusió: per poder estalviar alguna lliura –la cojuntura rendista era aleshores precària–, s’havien deixat sense cobrir algunes places conventuals, com a mínim durant alguna temporada. Les parròquies –en canvi– fruit de litigis constants entre els ordinaris diocesans i l’Orde⁵⁹¹, calia tindre-les ben cobertes i amb frares de la institució, a fi d’evitar l’entrada de clero diocesà i conservar-les per a Montesa.

Eixa falta de conventuals per als oficis teòricament disponibles podem documentar-la també en altres ocasions, com per exemple en 1689, en que vivien 16 religiosos a Montesa i 7 al col.legi⁵⁹², amb tres que faltarien per arribar als 26 teòricament establerts.

⁵⁹¹ Que generaren una interessant producció impresa –i també manuscrita–: ANDRÉS, F., “Textos publicados en torno a Montesa...”, *cit.*, pp. 1303-1307.

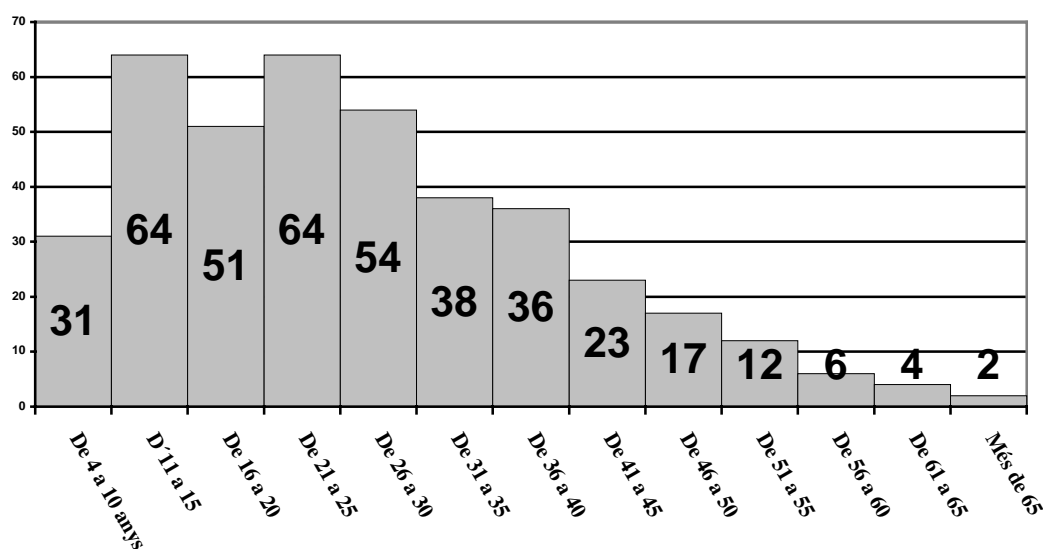
⁵⁹² El doctor fra Jaime Rodrigo consta dins la nòmina de conventuals “aunque oy vive en Valencia”, i fra Romualdo Monferrer era aleshores “colegial pasante”: “Catálogos de los freyles cavalleros y clérigos [...] oy, día del señor San George, 23 de abril 1689...”, ff. 9v-10.

1.1. L'edat dels nous cavallers i religiosos

L'edat dels nous montesians en el moment d'ingressar en l'Orde l'hem obtinguda dels expedients de proves d'ingrés i de les partides de bateig dels candidats. Cal tindre present que no es conserva tota la documentació a l'efecte, que les declaracions dels testimonis són quasi sempre aproximades i que l'edat exacta dels pretendents sols pot constar a partir de 1683, quan un reial decret –recordem– va fer obligatori aportar còpia de les partides de baptisme a les informacions. Amb tot això, el resultat obtingut per als cavallers és el següent:

Gràfic 5

Edat dels cavallers en prendre l'hàbit (1557 - 1701) –per a 402 casos–

En donar una ullada al gràfic i una volta sintetitzada la seua lectura, veiem que el grup més nombrós, 265 cavallers –un 65% del total amb informació–, va ingressar amb una edat màxima de 30 anys. A un segon bloc format pels qui en tenien entre 31 i 50 anys correspondrien 114, el 28%. Finalment, amb més de la cinquantena d'anys i un percentatge del 5% ingressaren 24 cavallers.

Domina doncs el grup dels més joves, els qui van ingressar en l'orde de Montesa quan tenien com a màxim una trentena d'anys i, en conseqüència, un currículum menys notable que el que presumiblement podien oferir altres persones de major edat. Fins i tot, 19 d'aquests reberen l'hàbit amb edats per davall de 10 que era l'edat mínima

establida en les definicions⁵⁹³. Els 11 més xiquets, amb edats entre 4 i 9, es van creuar tots amb el darrer mestre, amb personatges com Benito Sanguino i Hernando Vilarrasa que entraren als 4 anys.

Els hàbits dels 23 majors potser es lliuraren per recompensar servicis: amb edats per damunt dels 50 tenim el capità Miguel Juan Adrián, l'arquitecte i jurat de Sevilla Juan de Oviedo, i càrrecs rellevants a l'Audiència de València i Consell d'Aragó, que exerciren en algun moment de la seua vida, per exemple, Pedro Franquesa, José Pérez de Banyatos, Diego Clavero, Andrés Roig, Francisco Escorcía, Braulio Esteve, Melchor Sisternes d'Oblites i Pablo Diamante, aquests darrers a les cancelleries de Sardenya i Mallorca i a la *Chancillería* de Granada respectivament.

Si l'anàlisi el fixem en els eclesiàstics montesians, amb informació per a 174 casos, salta a la vista de seguida el perfil jove del candidat a religió, amb 161 –un 92 %– que tenien edats compreses entre els 10 i els 25 anys. Sols dos d'ells –Gaspar Requena i Dionís Pineda– reberen l'hàbit per davall dels 14 estipulats a les definicions, ambdós –també– de l'etapa del darrer mestre. Els 14 més majors, amb edats compreses entre els 26-33 anys, ingressaren, almenys alguns d'ells, per les necessitats que tenia l'Orde de sacerdots per cobrir les parròquies –com vorem–, amb la qual cosa entre 1606 i 1608 van prendre l'hàbit de Montesa Joaquín Cardona, Sebastián Serves, Francisco de Rivadeneyra, Juan Jerónimo Çaera, Jerónimo González i Felipe de Arano.

La joventut observada en els candidats a religió de Montesa també podem constatar-la en els religiosos de Calatrava del segle XVI, on la mitjana d'edat estava situada en els 21 anys⁵⁹⁴.

⁵⁹³ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol 29, f. 51.

⁵⁹⁴ FERNÁNDEZ, F., "Los freiles de Calatrava en el siglo XVI...", p. 60.

1.2. Procedència geogràfica dels cavallers i religiosos

En fixar-nos en la procedència geogràfica, es detecta clarament la imprecisa regnícola dels que vestiren l'hàbit de Montesa. Així, dels 324 cavallers que van ingressar des de la incorporació fins 1701⁵⁹⁵, un 73% van nàixer al regne de València; i arribarien fins al 97 % en el cas dels religiosos, segons podem veure al quadre següent:

Quadre 31

Naturalesa dels cavallers i religiosos de Montesa (1593-1701)

<i>Cavallers valencians</i>	<i>Cavallers no valencians</i>	<i>Total ingressos</i>
239 (73%)	85 (26%)	324
<i>Religiosos valencians</i>	<i>Religiosos no valencians</i>	
172 (97%)	5 (2%)	177

Encara que amb diferències segons regnats, els percentatges –favorables als valencians– estan sempre per damunt del 66%. Les xifres més baixes són de l'etapa de Carlos II, sent el resultat, d'acord amb les mercès d'hàbit lliurades per cadascun dels monarques, el següent:

Quadre 32

Naturalesa dels cavallers de Montesa per regnats (1593-1701)

<i>Amb mercè de</i>	<i>Valencians</i>	<i>%</i>	<i>No valencians</i>	<i>%</i>	<i>Total ingressos</i>
Felipe II (1592-1598)	2	100%	0	0%	2
Felipe III (1598-1621)	40	74%	14	25%	54
Felipe IV (1621-1665)	123	78%	33	21%	156
Carlos II (1665-1700)	74	66%	38	33%	112
Total 1593-1701:	239	73%	85	26%	324

En analitzar el grup dels valencians salta a la vista en primer lloc –i com en l'etapa anterior a la incorporació– el pes de la capital del Regne: en la ciutat de València van nàixer el 57 % dels creuats, tal com podem veure amb detall al quadre següent:

⁵⁹⁵ L'hàbit lliurat al flamenc Juan Pérez Florián, suposadament creuat cavaller en 1595, fou mercè del darrer Mestre, per la qual cosa no el comptabilitzem als quadres següents.

Quadre 33

Naturalesa dels cavallers de Montesa valencians (1593-1701)

<i>Naturalesa</i>	<i>Nº cavallers</i>	<i>%</i>
Agullent, Albaida, Alcalà de Xivert, Aldaia, Alzira, Banyeres de Mariola, Benicarló, Cabdet (Albacete) Campanar, Cocentaina, Dénia, Elda, Gandia, Jérica, Moncofar, Montaverner, Murla, Olocau, Onda, Sant Pere, Sogorb, Vallés, Villahermosa del Río i Xixona	1 per localitat	Inferior a l'1%
Olocau del Rei	2	Inferior a l'1%
Sant Mateu	2	Inferior a l'1%
Alcoi	4	1 %
Ontinyent	4	1 %
Castelló de la Plana	5	2 %
Morella	5	2 %
Oriola	7	3 %
Elx	10	4 %
Alacant	19	8 %
Xàtiva	19	8 %
València	138	57 %
<i>Total valencians:</i>	239	73% del total (324)

A grandíssima distància destaquen les ciutats de Xàtiva i Alacant, amb un 8 % dels cavallers montesians, Elx amb un 4%, Oriola amb un 3% i la resta amb percentatges menors.

Finalment tenim un sol cavaller –nascut en eixos llocs la majoria de vegades de forma circumstancial–, com veiem, a les localitats valencianes d'Agullent, Albaida, Alcalà de Xivert, Aldaia, Alzira, Banyeres de Mariola, Benicarló, Cabdet –hui Albacete– Campanar, Cocentaina, Dénia, Elda, Gandia, Jérica, Moncofar, Montaverner, Murla, Olocau, Onda, Sant Pere, Sogorb, Vallés, Villahermosa del Río i Xixona.

En analitzar els nascuts fóra del Regne, el resultat és el següent:

Quadre 34

Naturalesa dels cavallers de Montesa no valencians (1593-1701)

<i>Naturalesa</i>	<i>Nº cavallers</i>	<i>%</i>
Alcalá de Henares, Alfaro, Badajoz, Barchín del Hoyo, Bonete, Chinchilla, Daroca, Ejea de los Caballeros, El Toboso, Gènova, Igualada, L'Alguer, Las Groterías, Luco, Mesina, Montblanc, Nàpols, Orà, Pétrola, San Bartolomé de Ganade, Sant Cebrià de Vallalta, Sant Esteve de Bas, Sevilla, Tarragona, Teruel, Torrejón de Velasco, Uncastillo, Valladolid, Valls, Villanueva de la Jara, Villaviciosa de Odón i Villena	1 per localitat	Inferior a l'1%
Cifuentes	2	Inferior a l'1%
Mahora	2	Inferior a l'1%
Tortosa	2	Inferior a l'1%
Barcelona	3	Inferior a l'1%
Jumilla	3	Inferior a l'1%
Zaragoza	3	Inferior a l'1%
Sàsser	3	Inferior a l'1%
Càller	4	1%
Almansa	8	2%
Madrid	11	3%
Mallorca	11	3%
Total no valencians:	85	26% del total (324)

Classificat el grup per territoris, obtenim:

Quadre 35

Naturalesa dels cavallers de Montesa per territoris (1593-1701)

1) Corona d'Aragó i Itàlia

<i>Itàlia (Nàpols, Sicília, Gènova)</i>	Gènova, Las Groterías (Nàpols), Mesina, Nàpols,	4	9%
<i>Aragó</i>	Daroca, Ejea de los Caballeros, Teruel, Uncastillo, Zaragoza	7	17%
<i>Sardenya</i>	L'Alguer, Càller, Sàsser	8	19%
<i>Catalunya</i>	Barcelona, Igualada, Montblanc, Sant Cebrià de Vallalta, Sant Esteve de Bas, Tarragona, Tortosa, Valls	11	26%
<i>Mallorca</i>	Mallorca	11	26%
Total:		41	12% del total (324)

2) Corona de Castilla i Andalusia

<i>Províncies vasques</i>	Luco	1	2%
<i>Regne de Sevilla</i>	Sevilla	1	2%
<i>Regne de León</i>	Valladolid	1	2%
<i>Regne de Navarra</i>	Alfaro	1	2%
<i>Regne d'Extremadura</i>	Badajoz	1	2%
<i>Regne de Murcia</i>	Almansa, Bonete, Chinchilla, Jumilla, Mahora, Pétrola, Villena, Yecla	18	41%
<i>Castilla la Nueva</i>	Alcalá de Henares, Barchín del Hoyo, Cifuentes, El Toboso, Madrid, San Bartolomé de Ganade, Torrejón de Velasco, Villaviciosa de Odón, Villanueva de la Jara	20	46%
Total:		43	13 % del total (324)

3) Altres

Orà	1
Total:	1

Des d'una ullada als quadres podem destacar, en primer lloc, que el 25% dels nascuts fora del regne de València procedeixen una part –12%– de territoris de la Corona d'Aragó (els de mes forta vinculació amb València) i d'Itàlia–, mentre que l'altra mitat procedeix de terres de la corona castellana i Andalusia, amb un –Diego Negrete– nascut fóra de la Península, a la plaça nordafricana d'Orà.

Amb un número de cavallers respectable, entre 8 i 11, tenim els nascuts a l'illa de Sardenya, Almansa, Mallorca i Madrid. El grup dels sardos obeeix a objectius concrets de la monarquia en aquella illa –com vorem–, mentre que els d'Almansa tal volta caldria relacionar-los amb els interessos que pugueren tindre llurs famílies al regne veí de València.

En el cas dels cavallers de l'illa de Mallorca, la seua presència a Montesa cal documentar-la a partir del regnat de Felipe IV, responsable de 10 dels 11 montesians

mallorquins que hem documentat, quasi tots ells sense ascendents en l'Orde. Finalment la situació a la cort de les distintes institucions de la monarquia explicaria els 15 hàbits lliurats en favor de nascuts a Madrid, tenint present que quasi la mitat dels d'aquest grup –Fernando de Borja, Francisco de Calatayud, José Folch de Cardona, Francisco Idiáquez, Félix Pardo de la Casta, Juan de la Torre i Pedro Fernando de Valda– comptava amb ascendents valencians.

Per acabar, assenyalar que l'hàbit de Montesa –a l'igual que el de les ordes castellanes– és un fenomen bàsicament urbà, més freqüent a les ciutats o viles relativament importants que als petits llogarets, tant del regne de València com d'altres territoris de la monarquia⁵⁹⁶.

Pel que fa als religiosos la situació és distinta, amb un 97% de valencians. I mentre que en el cas dels cavallers predominaven els nascuts a les ciutats, els religiosos procedeixen d'un ample ventall de localitats, fins 60 per al grup de valencians, moltes menudes. Encara que el pes demogràfic de la ciutat de València continua sent patent amb un 21% de nascuts a la capital–, altres llocs importants com la ciutat de Xàtiva o Castelló de la Plana arriben sols al 3.

⁵⁹⁶ POSTIGO CASTELLANOS, Elena, *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, cit., p. 202.

Quadre 36

Naturalesa dels religiosos de Montesa valencians (1603-1701)

<i>Localitat:</i>	<i>Nascuts per cada lloc</i>	<i>Total</i>	<i>%</i>
Alacant, Alberic, Aldaia, Alpuente, Ares del Mestre, Bocairent, Burjassot, Cabanes, Cocentaina, El Grau, Forcall, Ibi, Jérica, La Font de la Figuera, La Vila Joiosa, Les Coves de Vinromà, Mas dels Estellers, Moixent, Novelda, Ontinyent, Puçol, Sogorb, Torreblanca, Torrent, Vallibona, Vilanova d'Alcolea, Vilar de Canes	1	27	15%
Aiora, Algemesí, Atzeneta del Maestrat, Benigànim, Canet lo Roig, Cati, Godella, L'Olleria, La Salzadella, Onda, Russafa, Silla, Vallada, Xixona	2	28	16%
Alzira, Benicarló, Carcaixent, Meliana, Vinaròs, Xert	3	18	10%
Alcalà de Xivert, Benassal, Morella, Vistabella del Maestrat	4	16	9%
Castelló de la Plana, Cervera del Mestre, Moncada, Sant Mateu	5	20	11%
Canals, Xàtiva	6	12	7%
Ènguera, Montesa	7	14	8%
València	37	37	21%
Total religiosos valencians:	172		97% (del total de 177)

És també respectable el nombre dels nascuts dins dels pobles del senyoriu de Montesa, amb un 36% i la distribució següent:

Quadre 37

Religiosos nascuts al senyoriu de l'orde de Montesa (1593-1701)

<i>Localitat:</i>	<i>Nascuts per lloc</i>	<i>%</i>
Ares del Mestre, Les Coves de Vinromà, Mas dels Estellers, Vilanova d'Alcolea, Vilar de Canes	1	4%
Atzeneta del Maestrat, Canet lo Roig, La Salzadella, Onda, Silla, Vallada	2	9 %
Benicarló, Vinaròs, Xert	3	13 %
Alcalà de Xivert, Benassal, Vistabella del Maestrat	4	18 %
Cervera del Mestre, Moncada, Sant Mateu	5	22 %
Montesa	7	31 %
Total:	22	12% (del total de 177)

Destaca –com en el moment de la incorporació– el nombre de nascuts a la mateixa vila de Montesa, on s'erigia el Sacre Convent de l'Orde, amb 7 religiosos per a una població

de vora dos-centes famílies a principis del segle XVII⁵⁹⁷. La proximitat fou, també, un altre element fonamental, doncs encara que no reflexades al quadre per no pertànyer al senyoriu, altres 7 religiosos van nàixer a la localitat veïna d'Énguera –fins 1575 de l'orde de Santiago⁵⁹⁸, 6 a la veïna Canals, i 6 més a la ciutat de Xàtiva, a pocs quilòmetres de la casa mare de l'Orde.

Pel que fa als frares nascuts fora del regne, procedien dels llocs següents:

Quadre 38

Naturalesa dels religiosos de Montesa no valencians (1603-1701)

<i>Catalunya</i>	Móra d'Ebre, Terradell, Tortosa, Les Avellanes	4	80%
<i>Regne de Murcia</i>	Jumilla	1	20%
Total:		5	2% (del total de 177)

Desconeixem els motius que dugueren els anteriors a decidir-se per l'hàbit de Montesa, possiblement, en alguns casos, simples trasllats de llurs famílies al regne de València. Tot i això, en el cas de Pedro Tomás Avellán el seu ingrés en l'orde valenciana era imprescindible doncs anava a ser primer i últim titular –com vorem– d'un peculiar priorat montesià fora les fronteres del regne: el de *Nuestra Señora de los Remedios* de Jumilla

⁵⁹⁷ I en regressió: 219 famílies en 1601, 170 en 1638, 108 en 1644 i sols 176 en 1698: CERDÀ i BALLESTER, Josep, "Els montesins de 1638", en *Montesa, Festes patronals 2006*, Montesa, Comissió de Festes 2006, pp. 30-34, disponible a la web www.museumontesa.com

⁵⁹⁸ SANZ GÓMEZ, Vicente Manuel, "El libro de la venta de la villa de Enguera en la época de Felipe II", en TORTOSA APARICIO, Pedro (dir.), *Aproximación a la historia de Enguera*, Enguera, Ayuntamiento, 1994, pp. 185-188.

1.3. Procedència social dels cavallers i religiosos. Una aproximació

Determinar quines foren les característiques generals dels 324 cavallers montesians que ingressaren entre 1593 i 1701 des del punt de vista socioprofessional ha estat un aspecte relativament complex per distints motius. En primer lloc, per no comptar amb informació suficient de cadascun d'ells, ja que les fonts amb les que treballam –la documentació de l'orde de Montesa– no reflexa els *curricula* de tots ells.

Així, la primera notícia amb la que deuríem comptar d'un futur montesià seria el seu propi memorial de mèrits o servicis per a ingressar en l'Orde; però eixa és precisament la documentació que menys abunda.

Conservem normalment, no obstant, els expedients d'informacions per a l'hàbit, on queden reflectides algunes circumstàncies personals i familiars, però on s'ometen també d'altres. No sempre hi consta –per exemple– l'ofici concret dels candidats i dels seus pares, ja que la pregunta al respecte, formulada al seté punt de l'interrogatori en qüestió, anava encaminada més bé a saber si el pretendent i la seua família havien exercit treballs que no foren *honrosos*, doncs el que realment importava era que els testimonis deixaren constància de la noblesa i puresa de sang i oficis dels possibles cavallers, sense donar-hi més detalls.

El que sí solen aportar els expedients de proves són el parentiu del candidat amb altres cavallers d'ordes militars: les castellanques i la de Sant Joan de l'Hospital –fins i tot la portuguesa de Crist–, malgrat que en ocasions, pel fet de remuntar-se a moltes generacions enrere, els marges d'error i la possible falsificació de genealogies pot ser –almenys teòricament–, gran.

També cal tindre en compte que no sabem amb certesa i en la totalitat dels casos en quin moment concret de la vida s'ocuparen els distints càrrecs d'un individu, amb la qual cosa no podem assegurar si l'hàbit obri o tanca –per exemple– una llarga carrera en l'exèrcit o en l'administració.

No obstant això, les característiques generals del grup dels cavallers les podríem sintetitzar en els termes que descriurem a continuació.

En primer lloc, el novici creuat en l'orde de Montesa seria –tenint present que havia superat les proves de noblesa i puresa de sang– una persona que hauríem de qualificar de noble, encara que no tots els cavallers comptaven amb privilegi específic de noblesa.

Dins l'estructura jeràrquica de la societat valenciana de l'Antic Règim se situarien, en sentit ascendent, els ciutadans, homes de paratge, generosos, donzells, cavallers i nobles⁵⁹⁹. Fronterers entre els nobles i el poble pla tindríem, primer, els ciutadans⁶⁰⁰, col·lectiu de molta tradició al regne de València la pertanyença al qual s'acceptava com a prova vàlida en els pretendents a cavaller de Montesa, sempre que es poguera demostrar la ciutadania o categories superiors, almenys, des dels besavis⁶⁰¹.

Per damunt dels ciutadans i ja dins del grup dels nobles –encara que sense privilegi específic de noblesa– tindríem els homes de paratge, generosos i donzells, categories relacionades per parentiu amb el grup dels cavallers. Aquets darrers tenien privilegi específic a l'efecte –d'immemorial, hereditari o per concessió reial–: obligatòriament havien d'estar armats cavallers –pel rei o per persona delegada a l'efecte– i podien fer hereditari el cavallerat.

⁵⁹⁹ Informació a càrrec de Pere Mª Orts i Bosch sobre les distintes categories nobiliàries en la veu “nobleza” a la *Gran Enciclopedia de la Región Valenciana*, València, Mas Ivars, 1973, vols. 7 i 8, pp. 317-320; reeditada més endavant com a *Gran Enciclopedia de la Comunidad Valenciana*, València, Editorial Prensa Valenciana, 2005, vol. 11, pp. 125-138. Des de la font anterior –i amb alguns detalls més–, poden consultar-se les veus corresponents en HINOJOSA MONTALVO, José, *Diccionario de historia medieval del Reino de Valencia*, València Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, 2002, 4 vols.

⁶⁰⁰ “El ciudatà, *ciudadano*, eran todo el que en la ciudad de València, Xàtiva, Alacant, Orihuela y en las demás villas y lugares de la Corona, como en las de las órdenes militares y de señorío más importantes, vivían de sus rentas o de profesiones liberales “siempre que se mantuviesen en su estado y sin decaer de él”, según se dispuso en el fuero 168 de las Cortes de 1604. Los tratamientos que recibían eran los de “lo magnífico en...”, “lo honrat en...”, “lo molt honrat en...”, “lo honorable en...”. No eran convocados a Cortes ni estaban exentos de impuestos, aunque sí se les insaculaba para los cargos de gobierno de carácter municipal, magistraturas que monopolizaron. Como síndicos de las villas tenían el título de *fidelibus regio et dilecto...*”: dins la veu *nobleza* en *Gran Enciclopedia de la Comunidad Valenciana*, vol. 11, pp. 128-129.

⁶⁰¹ Acord –recordem– adoptat a l'estatut 9 del capítol general de 1583: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, *cit.*, f. 158.

Exceptuant els homes de paratge, tots els anteriors participaven a les corts dins el braç militar, i també podien formar part dels governs municipals.

Seguint l'ordre jeràrquic, a continuació estarien els nobles amb privilegi específic de noblesa. Es diferenciaven dels anteriors en qüestions de dignitat, tractament –podien utilitzar l'apelatiu de *don*– i precedència, i participaven també a les corts valencianes. No obstant, eixos nobles en sentit estricte no podien participar del govern municipal: a la ciutat de València ho podran fer a partir de 1652, en incloure'ls dins la bossa dels cavallers⁶⁰², i també després de la supressió dels furs.

Dins els col·lectius privilegiats citats, estarien també els cavallers d'ordes militars, que caldria equiparar amb l'altre tipus de cavaller, però a diferència d'aquells, els d'hàbit no podien fer hereditari el títol, amb la qual cosa cadascun dels aspirants a creuar-se en una orde militar havia de tornar a provar noblesa i puresa de sang d'acord amb els estatuts particulars de cada institut.

Tampoc els d'ordes podien participar a les corts i governs locals: a les corts, perquè en considerar-los vertaders religiosos, cada orde hi era representada a través del corresponent escò al braç eclesiàstic, en el cas de Montesa personificat en el mestre, el lloctinent general o un comanador.

Pel que fa a la incompatibilitat per exercir càrrecs municipals, hi fou també patent: en 1667 –per exemple– Francisco Juan de Torres, insaculat a la bossa de nobles i cavallers de València en 1663, va quedar inhabilitat per haver obtingut l'hàbit de cavaller de Santiago, cosa que també passà a Ginés de Perellós –o Rabasa de Perellós– cavaller d'Alcántara en 1673, insaculat tres anys abans⁶⁰³. En la mateixa línia, el cavaller de Montesa Joaquim Setantí sol·licità cap al 1609 títol de noble “para poder assí gozar en Barcelona de los officios de su administración que pretende están impossibilitados de tenerlos los cavalleros de las órdenes militares”⁶⁰⁴.

⁶⁰² PASTOR, J., “Nobles i cavallers...”, p. 15.

⁶⁰³ FELIPO ORTS, Amparo, *Insaculación y élites de poder en la ciudad de Valencia*, València, IVEI, 1996, pp. 166 i 173. Els expedients d'ambdós en l'AHN, *OOMM*, expedients de proves de cavallers, Santiago nº 8153, any 1666, i Alcántara nº 1165, any 1673.

⁶⁰⁴ ACA, *Consell d'Aragó*, leg. 269, nº 86.

Malgrat l'aparent desigualtat existent entre els dos tipus de cavaller descrits, el d'orde militar comptava amb un valor afegit que no tenia l'altre: el de la puresa de sang, molt en boga al segle XVII, que no podia conferir la mercè règia que iniciava el procés en els dos casos, sinò el fet de superar unes proves addicionals –les *informacions*– que exigien les ordes. Un exemple de fins a quin punt es valorava l'hàbit militar al segle XVII queda reflexat al següent text, on l'interessat estava disposat a renunciar fins i tot al seu títol de noble a canvi d'un hàbit de Montesa:

“Señor. José Gil Perelló, generoso, cuio es el lugar de Benifarache, por los servicios que ha representado en estas cortes, ha merecido que vuestra Magestad le honrrasse con una nobleça para su persona y su casa; y aunque hace de ella la devida estimacion por ser favor de la real mano de Vuestra Magestad, considerando con todo que siendo juntamente de mayor beneficio para el servicio de Vuestra Magestad y de mayor consuelo para el dicho supplicante que esta merced se commutase en la de un hábito de la religión de Montesa. Por tanto supplica a Vuestra Magestad sea de su real servicio trocar en la forma dicha estas mercedes, que como se le conceda la del ábito dexará la nobleça, y si esto no fuere del gusto de Vuestra Magestad se quedara en toda estimacion con la merced hecha de la nobleça...”⁶⁰⁵.

D'altra banda, l'anhel d'algun dels cavallers montesians cap a estrats superiors dins la noblesa, o cap a la consolidació de la dignitat nobiliària familiar, explicaria les concessions del títol de noble en favor d'alguns: en 1604 Felipe III concedí privilegis de noblesa⁶⁰⁶ a Melchor Figuerola –cavaller de Montesa des de 1589–, Francesc Perpinyà –que havia ingressat en 1579– i Juan Bautista Granullés, creuat en 1587. Més encara, en 1624 Felipe IV lliurà cèdula de noble al lloctinent general de l'Orde don Jofré de Blanes⁶⁰⁷. I no sols en Montesa: Pedro Valda, cavaller de l'orde de Santiago, rebé patent de noble en 1652⁶⁰⁸.

L'anterior ordenació de les classes privilegiades al regne de València va desaparèixer al segle XVIII en equiparar-la amb la *hidalguía* castellana mitjançant reial

⁶⁰⁵ ACA, *Consell d'Aragó*, leg. 887, n° 191.

⁶⁰⁶ PASTOR, J., “Nobles i cavallers...”, p. 27.

⁶⁰⁷ *Ibidem*, p. 38.

⁶⁰⁸ *Ibidem*, p. 43. Era cavaller de Santiago des del 1646: *Tratado de la nobleza y hidalguía...*, cit., p. 24.

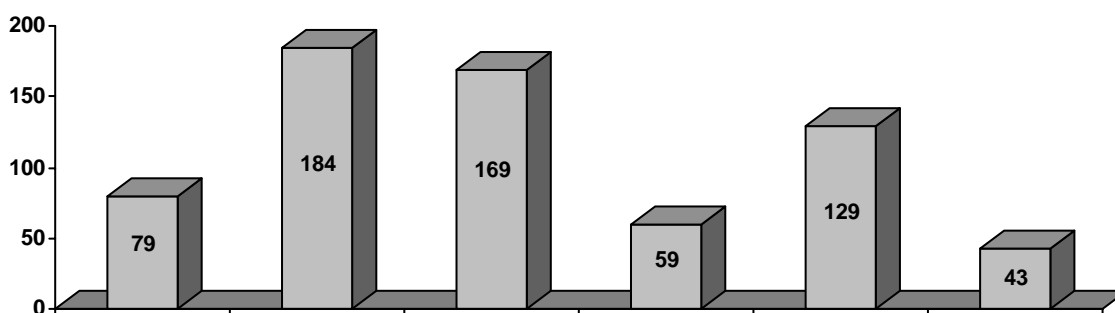
cèdula en 1724⁶⁰⁹, desapareixent així una estratificació social que pervivia al regne de València des dels segles medievals.

Una vegada analitzats els distints memorials i d'altra documentació a l'efecte, podem agrupar els cavallers montesians del segle XVII d'acord amb la classificació següent:

Quadre 39

Adscripció socioprofessional dels cavallers de Montesa (1593-1701)

	<i>Barons, senyors de vassalls i noblesa titulada</i>	<i>Amb ascendents en l'orde de Montesa</i>	<i>Amb ascendents en altres ordes</i>	<i>Militars</i>	<i>Oficis en l'administració</i>	<i>Cavallers en els que no es documenta cap de les anteriors condicions</i>
Felipe II		1	1		1	0
Felipe III	8	15	14	6	17	19
Felipe IV	46	91	85	36	62	16
Carlos II	25	77	69	17	49	8
<i>Totals:</i>	79 (24%)	184 (56%)	169 (52%)	59 (18%)	129 (39%)	43 (13%)

<i>Total cavallers:</i>						324
-------------------------	--	--	--	--	--	-----

⁶⁰⁹ Que incloua també els ciutadans de València, Xàtiva i Alacant, però no els de les altres poblacions del regne, els privilegis dels quals es veieren suprimits pel decret de Nova Planta: MOLAS, P., "Títulos de hidalguía en el setecientos...", cit., p. 190.

Som conscients que els grups que hem establert no representen categories homogènies, certament, i que s'utilitzen criteris que en ocasions poden superposar-se: sense anar més lluny, perquè unes vegades miren als avantpassats i altres als propis candidats a l'hàbit. Però és, considerant les limitacions de les fonts, el mètode que ens ha semblat més operatiu a efectes pràctics per poder caracteritzar els pretendents des de la perspectiva que es desitja.

Com veiem, el grup percentualment major el formen els membres amb ascendents cavallers, amb xifres que arriben a superar al 56% per als qui tenen parents en Montesa i el 52% per als qui emparenten amb cavallers d'altres ordes militars (òbviament, bona cosa de candidats s'hi troben als dos grups). Aquesta informació, recollida –encara que no sempre– als expedients de proves, ens mostra com era d'important per als pretendents demostrar que en la seua família havien hagut membres d'alguna orde militar, ja que eixos parents haurien superat les proves de noblesa i puresa de sang, amb la qual cosa el camí per al nou aspirant podia ser –en principi– més fàcil.

En primer lloc calia donar notícia sobre l'existència en la casa d'altres cavallers de Montesa. Cas contrari, es feia de notar la pertinença d'agun membre de la família a les altres ordes, nombrosos en Santiago i Sant Joan, menys abundants en Calatrava i Alcántara, i purament circumstancials en l'orde portuguesa de Crist⁶¹⁰, tot i que la pertinença a aquestes corporacions no es considerava *acto positivo* que hi constés de forma expressa a la legislació montesiana –tampoc, i a l'inrevés, a la de les altres ordes–, doncs “no admite la de Montesa en sus pruebas los actos positivos de las otras”⁶¹¹; falta de reciprocitat en les *qualitats* que es solventà després mitjançant el breu dels *actes possitius* de 1652 abans comentat.

Seguidament, i per davall dels ascendents en les ordes, tindriem els qui assoliren càrrecs en l'administració: batlles, governadors, membres d'audiències i *consejos...*; també ací –encara que en molt menor mesura– hem considerat els qui formaren part de la Casa Real i del tribunal de la Inquisició. Foren, per al període estudiat, el 39%.

⁶¹⁰ Vicente Juárez, cavaller de l'orde de Crist, era cosí germà de l'avi patern de Francisco Antonio de la Cueva, pretendent a l'hàbit de Montesa, com també Martín de Sosa, germà del pare de Jerónimo de Sosa: AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, núms. 148 (Cueva) i 466 (Sosa).

⁶¹¹ Carta del rei al seu ambaixador a Roma, duc de l'Infantado, de 28 d'agost de 1650: AHN *OOMM*, lib. 533-C, ff. 31v-32.

Els barons i senyors –on hem integrat des del petit senyor de vassalls valencià als grans d’Espanya i noblesa amb títol– suposen un 24% dels qui foren també cavallers de l’orde de Montesa.

D’altra banda, la presència de membres de l’exèrcit és modesta –tot i tractar-se d’una orde teòricament militar–, amb tan sols un 18% dels qui obtingueren l’hàbit, característica present també a les ordes de Castilla i que sols canviarà –també a Montesa– a partir del segle XVIII, com ja va posar de manifest en el seu dia el professor Fernández Izquierdo⁶¹².

Finalment un 13% dels cavallers no acredita cap de les condicions exposades, amb la qual cosa el seu ingrés s’hauria de justificar en l’acompliment dels requisits mínims establerts a les definicions; encara que dins d’aquest grup també s’hauran de situar alguns casos singulars, com el del cavaller Jerónimo Mesía, que necessità d’unes informacions secretes a Madrid per poder superar les proves d’accés⁶¹³.

Tot i això, el nombre dels qui no poden alegar cap dels mèrits analitzats sembla disminuir amb el temps, amb 19, 16 i 8 casos respectivament corresponents als regnats de Felipe III, Felipe IV i Carlos II.

Pel que fa als religiosos, deixem que *parle* l’arxiver montesià fra José Pera:

“Clérigos = freiles. Las mismas calidades de hidalguía, limpieza de sangre, limpieza de oficios i legitimidad para su hábito que para el de caballeros. Las difiniciones impresas hechas por la visita general de 1573 aprobadas por capítulo general, mandan se dé el hábito de freile-clérigo a hidalgos si hai quien le pretenda: pero si no hai hidalgos se pueda dar a los que no lo sean, debiéndose hacer el mismo interrogatorio, pero las demás calidades de limpieza de sangre i oficios i de legitimidad en las pruebas de unos que en las de otros, como actualmente [1786] después de más de 200 años se hace, capítulo 30 i 31 de las difiniciones. De aquí se prueba también la igualdad de freiles clérigos i caballeros”⁶¹⁴.

⁶¹² IZQUIERDO, F., “Los caballeros *cruzados* en el ejército...”, p. 32.

⁶¹³ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers, nº 295.

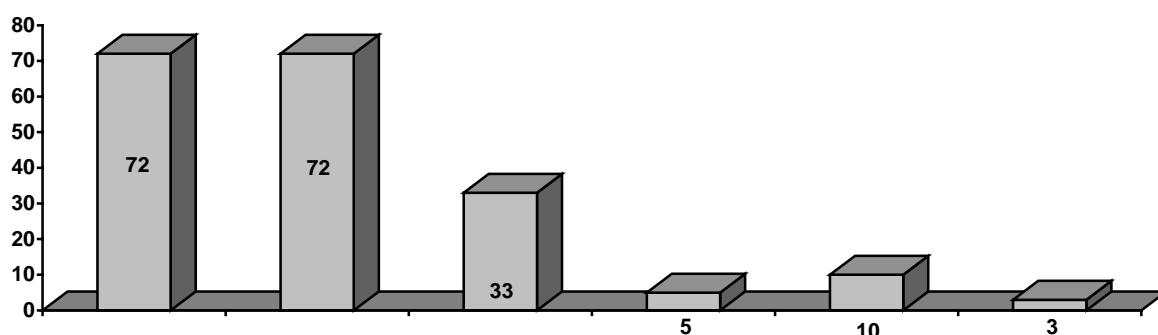
⁶¹⁴ *Memorias...* de fra Josep Pera de Viu: AHN, *OOMM*, lib. 590-C, f. 68.

Cal recordar que, abans de la realització de les proves, els candidats a religiosos havien de superar un examen de coneixements⁶¹⁵, amb la qual cosa ja s'en exclouien alguns. En classificar-los d'acord amb la informació que tenim sobre els seus ascendents familiars – els currículums propis són escassos donada la normalment primerenca edat d'ingrés–, el resultat ha estat el següent:

Quadre 40

Adscripció socioprofessional dels ascendents dels religiosos de Montesa (1603-1701)

	<i>Amb càrrecs municipals</i>	<i>Inquisició</i>	<i>Montesa</i>	<i>Exèrcit</i>	<i>Ciutadans, generosos, nobles</i>	<i>En altres ordes militars</i>
Felipe II	-	-	-	-	-	-
Felipe III	17	18	2	1	4	1
Felipe IV	34	41	16	2	4	1
Carlos II	21	13	15	2	2	1
<i>Totals:</i>	72 (40%)	72 (40%)	33 (18%)	5 (3%)	10 (5%)	3 (1%)
<i>Total religiosos:</i>						177

⁶¹⁵ “Item, porque la ignorancia es madre de todos los errores y especialmente en las personas eclesiásticas, es perniciosa. Ordenamos y mandamos que de aquí adelante el señor Maestre provea las catorze prebendas de freyles conventuales por vía de examen y suficiencia, y para esto mande poner edictos en las escuelas y estudio desta ciudad de Valencia, y los oppositores sean examinados por la persona o personas que el señor Maestre nombrare. Y los que fueren hallados más hábiles y suficientes sean preferidos a los otros en la provisión, y ninguno sea admitido si no fuere razonable latino y supiere cantar canto llano. Y si el señor Maestre sin hazer esta diligencia quisiere dar algunos hábitos a mancebos para que estudien a sus proprias expensas fuera del convento, estos no sean contados en el número de los catorze religiosos que han de residir en el convento”: *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol III f. 40v.

Com veiem, l'aspecte més cridaner és la participació de les famílies dels distints religiosos en els governs locals i en el tribunal del Sant Ofici, amb xifres que arriben en ambdós casos al 40% del total dels que ingressaren en tot el període. La participació en el tribunal de la Inquisició –on la gran majoria hi formen part com a familiars⁶¹⁶– facilitaria, en tot cas, la provança de la puresa de sang, encara que moltes vegades, les ordes militars no acceptaven les proves realitzades pel Sant Ofici.

Trenta-tres dels religiosos que ingressaren –un 18%– tenia parents en l'orde de Montesa, majoritàriament religiosos⁶¹⁷. En canvi, les famílies que comptaven amb el qualificatiu de ciutadà, generós o fins i tot de noble en són ben poques –un 5 % del total–. A més, en alguns dels casos, la pressumpta *qualitat* de la família es va reelaborar de nou temps després de l'obtenció de l'hàbit de Montesa, com en el cas de la família de don Hipólito de Samper, el qual en considerar son pare *generós* deixà escrit:

“Alguaziles ordinarios de la Orden: empleo de honor. En el siglo pasado 17º había dos, que lo eran Severino Garcés de Marcilla, caballero, i Andrés de Samper, generoso. Así se lee en la relación del luto que hizo la Orden por la muerte de Phelipe IV de letra de Samper en el libro del Colegio de Ferriz, f. 42”⁶¹⁸.

Finalment, els qui podien afegir al currículum serveis a l'exèrcit o la condició de membres d'altres ordes militars són pràcticament testimonials, amb 5 i 3 casos respectivament. Així, els participants en les informacions de Francisco de Rivadeneyra,

⁶¹⁶ “La condición de familiar de la Inquisición era una dignidad o cargo no retribuido materialmente – aunque compensado con ciertos privilegios–, de los que el más importante era demostrar su limpieza de sangre y disfrutar de la protección de la Inquisición, pero considerado como un honor por quienes lo consiguen, cuyos cometidos consisten en ayudar al tribunal, especialmente en sus apariciones públicas y contribuir con su presencia al mayor realce de la institución.”: MARTÍNEZ RUIZ, Enrique (dir.) *Diccionario de Historia Moderna de España. I. La Iglesia*, Madrid, Itsmo, 1998, p. 134.

⁶¹⁷ Fins i tot en un cas es fa menció de frares barbuts: en les proves de José Carbonell i Morant, natural de Montesa (AHN, OOMM, *expedients de religiosos de Montesa*, sign. 71), on es va declarar que l'àvia materna, Juana Martí, tenia un tio barbut –fra Francisco Martí–, germà de son pare. També comptava aquest candidat amb un ascendent religiós profès (fra Jerónimo Carbonell). A més, dos nebots de Carbonell Morant –fills de dues germanes– seran, en el futur, frares de Montesa: Carlos Tortosa Carbonell (1752) i José Primo Carbonell (1773).

⁶¹⁸ PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., f. 1.

Carlos Ram i Gaspar Çapata testificaren –encara que vagament– que els pretendents comptaven amb algun parent en l’orde de Sant Joan de Jerusalem.

Si l’anàlisi el circumscriu a la professió dels pares dels candidats, amb informació per a 84 religiosos –un 47% del total–, els oficis amb xifres per damunt de tres serien els següents:

Quadre 41

Oficis dels pares dels religiosos de Montesa (1603-1701)

doctor en lleis	3	3%
cirurgià	4	4%
mercader	6	7%
doctor en medicina	8	9%
notari	17	20%
llaurador	22	25%
Total religiosos amb informació	85	

Vistos els resultats, el grup més nombrós és el dels llauradors, amb un 25%, seguit dels notaris, que arriben al 20%, mentre que amb xifres que anirien del 9% fins al 3% tindriem la resta de professions: doctors en lleis i en medicina, cirurgians i mercaders.

La resta de professions –no reflectides al quadre i amb un cas cadascú– foren les d’arquitecte, metge, doctor, caixer de menut de la ciutat de València, corredor –sense especificar en què–, agutzil de l’orde de Montesa –que exercí el pare del cèlebre Samper–, agutzil ordinari del regne de València, botiguer, carnisser, cerer, forner, “maestro de yugos para arar”, oller, peraire i rober, una vertadera miscelània.

En parlar del grup més nombrós, el dels qui comptaven amb ascendents llauradors, deia l’arxiver fra José Pera,

“Clérigos = freiles, pueden serlo los hijos de labradores honrados no habiendo hidalgos, i por labradores no deben entenderse los jornaleros”⁶¹⁹.

Pel que fa a la resta de les professions, on com hem vist pràcticament caben oficis de tota mena, potser la varietat justifique dos reials decrets lliurats en 1643 i 1686. Amb el primer s'intentà evitar l'entrada a “hijos de oficiales y gente baja” abans de començar les informacions, és a dir, després dels examens per a les places conventuals. En el del 86, fins i tot, abans inclús de la realització dels examens⁶²⁰.

Des de l'odi cap a la dignitat de lloctinent general –i de retruc cap als cavallers– l'arxiver fra José Pera de Viu s'explicava en l'admissió dels seus antecessors d'hàbit a finals del segle XVIII:

“Clérigos = freiles. Sobre las calidades para su hábito. Abuso en tiempo del lugarteniente don Juan Crespí i de donde pudo nacer. La real carta de 1643, noviembre 2, citada en esta letra, nº 16ª [al f. 47], escrita al Lugarteniente don Gaspar Juan, manifiesta que en su tiempo se abusaba ya i no se observaban las definiciones en la admisión de freiles clérigos, por lo que fue preciso espelir esta carta a instancia de personas zelosas del bien de la Orden. Pero quando llegó al extremo este abuso fue en tiempos del lugarteniente don Juan Crespí, que con el valimiento de su hermano don Christóval, assessor general de la Orden, mandó absolutamente en ella [...]. Con estos excesos se borró la memoria de los capítulos 30 i 31 de nuestras definiciones impresas a cerca de las calidades de los freiles clérigos⁶²¹, i para contenerlos solo se contentó el rei en mandar por su real carta de 1686, marzo 12, que en concurrencia de hijos de labradores i gente honesta no se admitiesen al examen los hijos de oficiales mecánicos o no nacidos de legítimo matrimonio [...]. La verdadera causa de mirar el lugarteniente con tan poco honor el estado clerical de la Orden fue sin duda el empeño de los lugartenientes i de todos los caballeros en persuadir que los freiles clérigos no son sus iguales, sino sus inferiores i sirvientes. Por este empeño intentaron por Roma, aunque sin fruto, quitarles el voto en capítulo general⁶²². Samper demostró esta igualdad en el

⁶¹⁹ PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., f. 92v.

⁶²⁰ Ambdós textos en AHN, *OOMM*, lib. 532-C, ff. 156v-157; lib. 536-C, f. 18v. Còpia del decret de 1643 en *Ibidem*, ff. 93-93v.

⁶²¹ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, ff. 51-54.

⁶²² L'operació –com vorem–, tramitada els anys 1651-57 i sense el *placet* preceptiu de Roma, pretenia –a instàncies del lloctinent general Crespí– restringir el vot dels religiosos als del president del Sacre Convent

Manifiesto que escribió i imprimió en Madrid el año 1680, i en virtud de esta demostración se le dio la procura general de la Orden⁶²³, sin servirle de impedimento el ser clérigo i no caballero, como pretendían los caballeros. Este papel ha sido perseguido por los caballeros pero no impugnado, de modo que solo se conserva un eemplar impreso en nuestro archivo general entre las obras de Samper. Para este empeño el medio más oportuno fue el que tomó don Juan Crespi de admitir i consultar como tales a los hijos de gente baja i ordinaria para el hábito de freiles clérigos, contra las difiniciones de la Orden citadas en el artículo antecedente⁶²⁴.

Com veiem, l'arxiver montesià escriu des d'un context i una època en la que el prior de Montesa havia aconseguit diverses competències en matèria espiritual –abans en mans del lloctinent general– de les que, és clar, n'era partidari. No obstant, el coneixement que tenim de les professions dels pares dels religiosos, amb informació sols per a un 47%, potser siga indicatiu de que la falta de dades en la resta d'expedients oculte situacions amb ocupacions inclús menys *notables*.

Pel que fa a la puresa de sang, més important en tot cas que la d'oficis en la majoria d'ordes militars, només en una ocasió es va tindre que recórrer a Roma a fi de dispensar certs dubtes: va ser en les informacions de Francisco Galcerán, nebot d'un altre religiós de Montesa que havia estat capellà del rei⁶²⁵. En eixa ocasió es va necessitar un breu de dispensa, ja que hi havia dubtes sobre la puresa de sang de l'àvia

de Montesa, el seu immediat successor en antiguetat, el rector del col·legi de Sant Jordi i dos ancians i el prior del Temple, és a dir, a 6 vots front la cinquantena llarga de frares aleshores existent.

⁶²³ *Manifiesto de la igualdad, que los clérigos militares de la Orden de Montesa tienen con los Cavalleros sus hermanos. Y de la capacidad para obtener sus empleos, especialmente el de procurador general. Escriviale el doctor Hipólito de Samper y Gordejuela, prior de San George en la misma Orden, capellán de honor de S. Mag., de su Consejo, su asesor iubilado de bayle general en la Ciudad y Reyno de Valencia, y administrador del Hospital Real de Nuestra Señora de Monserrate de la Corona de Aragón. En Madrid. Año 1680*, amb dos exemplars impresos a la RAH, CSC, sign. I-47 [9/621], ff. 29-42v; I-9 [9/583], ff. 1-14v, aquest darrer amb notes manuscrites afegides pel propi Samper per completar alguns detalls. També s'hi troba al mateix volum, ff. 15-77, una còpia manuscrita de dit memorial, amb algunes pàgines escrites pel propi Samper. Un altre exemplar imprès als ANP, cartón 19, dossier 1.

⁶²⁴ *Memorias...* de fra Josep Pera de Viu: AHN, OOMM, lib. 590-C, ff. 68-69v.

⁶²⁵ Fra Juan Galcerán i Gil, religiós de Montesa en 1611, rector de Vinaròs en 1616, capellà de SM i prior de Borriana.

materna. Finalment la *gràcia* papal hi arribà, i Francisco Galcerán fou frare de Montesa i després rector de Càlig.

D'altra banda, els parents dels cavallers de Montesa que opten per ingressar en alguna orde religiosa no ho fan precisament en la militar del Regne, doncs per a tot el segle sols cinc dels religiosos compten entre els seus familiars amb cavallers de l'orde de Montesa, que serien els següents:

Quadre 42

Religiosos amb parents cavallers de Montesa

<i>Data d'hàbit</i>	<i>Nom del religiós</i>	<i>Parents cavallers de Montesa</i>
1611	Lloris i Agramunt, Josep García	l'avi matern, Jerónimo Agramunt (+1577), fou cavaller de Montesa i comanador d'Alcalà
1633	Roig i Montañana, Pedro Jaime	el pare del pretendent fou cosí germà d'Andrés Roig, cavaller de Montesa (1615), i una germana de l'àvia paterna estava casada amb José Pérez de Banyatos, cavaller de Montesa (1607)
1689	Tomás i Avellán, Pedro	Cosme, Francisco José i Juan, germans tots ells de Pedro, eren els tres cavallers de Montesa (en 1682 i 1687)
1694	Menor i Fenollet, Fernando	l'avi matern, Diego Fenollet, fou cavaller de Montesa (1625), i la seua esposa, Ana Margarita de Vilaragut i Sans, tenia son pare Jorge de Vilaragut i un germà, José de Vilaragut, cavallers de Montesa
1701	Ortells i Machuca, José	l'àvia materna, Felicia, era filla de Miguel Falcó de Belaochaga i Eugenia Sanz de Benemexis, i dit don Miguel fou cosí germà de Félix Falcó de Belaochaga, pare de Vicente Falcó de Belaochaga, cavaller de Montesa en 1681

No sabem si les vocacions religioses de les famílies amb cavallers montesians s'orientaven cap a ordes amb més prestigi, amb més possibilitats de promoció o simplement consideraven el grup dels religiosos de l'orde de Montesa membres de segona categoria dins de la institució, socialment inferiors als cavallers, en la línia exposada abans per fra José Pera de Viu. Així, sabem per exemple del cas de Bruno Salcedo i Vives, cavaller de Montesa en 1700. Casat amb Jerónima María Enríquez de

Navarra, va tindre 8 fills, 5 d'ells barons⁶²⁶. José, Bernardino i Francisco foren tots –com son pare– cavallers de Montesa. La resta de germans optaren per la carrera eclesiàstica *pura*: Marcos fou monjo al convent de Sant Doménec de València⁶²⁷, i Bruno va ingressar al monestir de la Valldigna, d'on fou abat el 1728 i 1736⁶²⁸.

⁶²⁶ FAYARD, Janine, *Los miembros del Consejo de Castilla (1621-1746)*, Madrid, Siglo XXI, 1982, p. 306.

⁶²⁷ MOLAS, P., *La Audiencia borbónica del Reino de Valencia...*, cit., p. 70.

⁶²⁸ *Historia Cronológica de los Abades de el Real Monasterio de N. Señora de Valldigna [...] Escrito por un monge del mismo [...] Año MDCCL* (estudi introductor de Fernando Andrés Robres), Simat de la Valldigna, Edicions la Xara (*et alii.*) 2004, pp. 153-155. Al cancell de dit monestir, després de la desamortització a la parròquia de Benifairó de la Valldigna –i perdut en 1936–, hi havia l'escut de la família amb la creu acolada de Montesa, segons podem vore en una fotografia al treball de TOLEDO GIRAU, José, “La iglesia del monasterio de Valldigna. Apuntes para su estudio”, *Anales del Centro de Cultura Valenciana*, València, vol. XVI (1948), pp. 101-102, amb làmina en la pàgina anterior i detall de l'escut.

2. L'hàbit de Montesa en temps de Felipe II (1592-1598)

Seguint probablement la política restrictiva de privilegis nobiliaris practicada pel *rei Prudente*⁶²⁹, una vegada configurat l'organigrama de govern de la Montesa incorporada i en vista de la quantitat de montesians –134– que hi havia en desembre de 1592, Felipe II va paraitzar l'ingrés de nous cavallers i clergues durant els cinc anys que va estar al front de l'orde valenciana⁶³⁰. Sols va concedir dos mercès d'hàbit de Montesa: una –ja ho hem vist– per a *crear* el primer assessor general en l'Orde, don Diego de Covarrubias, i l'altra per a Bartolomé Vives i Ferrer, que es va creuar cavaller ja amb el tercer Felipe, el 14 de novembre de 1599.

Pel que fa a les comandes, el monarca en proveí ben poques, doncs la majoria havien estat cobertes ja pel darrer mestre. En tot cas, el 16 de desembre del 93 en pogué dotar quatre: la d'Ademús-Castellfabib en Juan Ferrer, la de Benicarló-Vinaròs en Benito Roca, i la de Benassal en l'enemic de Galcerán, Miguel Centelles. L'altra comanda fou atorgada a un dels favorits del mestre, fra Gaspar Granullés, a qui com veierem s'havia promés una previsible nova comanda a Beniarrés; finalment va obtindre, per gràcia de Sa Majestat, la de Culla i Atzeneta, una de les de major dotació⁶³¹.

Les cinc que vacaren per mort dels comandors respectius –Alcalà, Borriana, Culla i Atzeneta, Onda i Perputxent– ja no comptarien amb titular fins al regnat següent, probablement amb la idea de resarcir-se de depeses i també per poder-ne cobrir altres, com per exemple, les obres de reparació practicades al castell-convent de Montesa, que es cobriren amb les rendes de la comanda de Perputxent *gràcies* a la mort del seu titular –Falcó– en 1594⁶³².

⁶²⁹ PASTOR, J., “Nobles i cavallers...”, p. 25.

⁶³⁰ No obstant això, en 1594 va admetre Lorenzo Barberán com a frare barbut.

⁶³¹ La seua renda s'estimava entre les 1500-1900 lliures, en tot cas sols superada pels ingressos de les comandes Major, Silla i, en determinades ocasions, Perputxent: ANDRÉS ROBRES, Fernando, “Montesa y la crisis del siglo XVII: el colapso financiero de la orden militar valenciana”, *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante*, nº 24 (2006), p. 231 (tabla 2).

⁶³² AHN, OOMM, lib. 538-C (índex del *Curiae Montesiae* I, perdut), documents de 24-IX-1594 i 17-V-1595.

Comandes proveïdes per Felipe II

<i>Comanador</i>	<i>Comanda</i>	<i>Provisió</i>
fra Juan Ferrer de Calatayud	Ademús-Castellfabib	16-XII-1593
<i>Vacant el 4-III-1594</i>	Alcalà	
fra Miguel Centelles	Benassal	16-XII-1593
fra Benito Roca	Benicarló i Vinaròs	16-XII-1593
<i>Vacant el 16-XII-1593</i>	Borriana	
fra Gaspar Granullés	Culla i Atzeneta	16-XII-1593
<i>Vacant el 26-VI-1595</i>	Culla i Atzeneta	
<i>Vacant el 8-VI-1597</i>	Onda	
<i>Vacant el 31-VIII-1594</i>	Perputxent	

Pel que fa a les principals dignitats en les jerarquies de Montesa, el rei sols en proveí una, la de clauer –vacant des de 1590 per mort de Juan Tallada⁶³³–, que lliurà a l'ancià Miguel Centelles en 1593.

Encara que sense la importància que tindrà després, el càrrec de lloctinent general s'hagué de proveir dues vegades. Ho va ser, en concret, en les persones de Jaime Juan Falcó (1593) i de Juan Ferrer a l'any vinent. A més, l'absència continuada del Regne del comanador Falcó –resident habitual a Madrid– va fer que Ferrer assumira les competències amb títol de substitut abans de ser nomenat lloctinent titular a la mort de Falcó. Aleshores el càrrec no tenia cap remuneració⁶³⁴, havent-se de conformar amb viure al palau del Temple –abans residència dels mestres de Montesa a la capital– i ser els representants immediats del rei per als assumptes de l'Orde al regne de València.

Finalment, i encara que no es considerarà mai *dignitat* dins el personal de Montesa, caldria tindre present l'ofici d'assessor general de l'Orde, que com hem vist el monarca encomanà al vicecanceller Covarrubias.

⁶³³ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, p. 426.

⁶³⁴ BORJA, frey J., *Breve resolución...*, cit., p. 93. Més endavant, el 29-X-1639, se li consignaren al lloctinent per salari 300 ducats anuals: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 1-2v; i lib. 840-C, ff. 174-175v.

Pel que fa als religiosos i tenint present que hi havia *en plantilla* places més que necessàries, no n'ingressà cap fins l'any 1603, una dècada després de la incorporació. Amb tot, el nombre de conventuals va quedar consolidat –de moment– en 19 (les definicions n'estipulaven 14)⁶³⁵, que eren els que hi havia en 1592.

Sí que es dotaren –en canvi– dos places més per a religiosos de Montesa a la cort, ja que la plaça de capellà del mestre fou substituïda per dos capellanies d'honor, per a les quals es nomenaren fra Domingo Marín –fins aleshores capellà del mestre Borja– i fra Baltasar Primo, rector de la parròquia de Montesa.

Alhora, sembla que el rei i els seus consellers estaven més interessats en potenciar l'estament purament *clerical* de Montesa. En conseqüència, i vists els informes del Consell d'Aragó en els que es feia palés la falta de clero montesià en les esglésies del senyoriu –sols comptaven amb rector-frare de l'Orde a Montesa, Vallada i Cervera del Maestre–, el rei inicià tota una sèrie de gestions encaminades a *recuperar* les parròquies situades dins el territori de Montesa⁶³⁶, doncs

“Tambien hay memoria en el archivo del convento que en el tiempo de los templarios todas las rectorías de las villas y lugares de la Orden las proveían los maestros a freyles de la Orden, y es razón pedir lo mismo a Su Santidad como lo tiene Vuestra Magestad en las demas órdenes de Santiago, Calatrava y Alcántara, y cargando las pensiones que pareciere convenientes sobre estas rectorías podría servir esta renta para freyles de la misma orden que estudiassen en alguna universidad⁶³⁷”.

⁶³⁵ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol II, ff. 39v-40.

⁶³⁶ La qüestió havia estat plantejada molt abans, en concret a l'estatut 19 del capítol general de 1579: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., ff. 168v-169, i SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, pp. 844-845. En tot cas, no es documenta la presència de cap religiós de l'Orde en les parròquies del senyoriu montesià durant la visita d'Otó de Montcada: GALIANA FERRANDO, Jose M. *La visita pastoral d'Otó de Montcada al Bisbat de Tortosa (1428-1429)*, València, Universitat de València, 2009.

⁶³⁷ Informe del Consell d'Aragó al rei de 2 de maig de 1592: AHN OOMM, lib. 582-C, p. 118 (i còpia a les pp. 150-151).

Es tractava de recuperar prebendes en favor dels futurs clergues de Montesa, però també s'aconseguia *arrabassar* –en nom del rei i per al rei– jurisdiccions, poder i diners fins aleshores en mans dels ordinaris, alhora que se situava l'orde valenciana al mateix nivell que les altres ordes militars en l'assumpte de les rectories.

Així, en octubre de 1593, Felipe II va enviar al lloctinent general ordres al respecte⁶³⁸, insistint en els anys successius a través dels ambaixadors de la monarquia a Roma i d'alguns cardenals⁶³⁹. Fruït immediat de les gestions i prèvia renúncia –o pacte– amb el doctor Jaume Font, rector de Sant Mateu⁶⁴⁰, fou nomenat per a la capital del Maestrat Vell fra Baltasar Primo, fins aleshores al front de la parroquial de Montesa⁶⁴¹.

A continuació, i mentre els ambaixadors feien les seues gestions a Roma, des de la cort i en nom del rei com *administrador perpetuo*, entre 1594 i 1598 es feien gestions per proveir el més prompte possible les rectories de Vallanca –al Racó d'Ademús–, la Vall de Perputxent, Moncada i Onda⁶⁴²; en un futur totes servides per frares de Montesa excepte Vallanca, que restaria en mans de l'ordinari diocesà.

⁶³⁸ AHN, *OOMM*, lib. 538-C (índex del *Curiae Montesiae I*).

⁶³⁹ El rei dirigí missives sobre l'assumpte de les rectories i sobre la provissió d'algunes d'elles –Sant Mateu, Moncada, Vallanca, Onda i la vall de Perputxent– el 5 de març i 30 d'abril de 1594; 9 de maig, 26 de juliol, 16 de setembre, 1 de novembre i 31 de desembre de 1595; 24 de febrer, 30 de març, 1 de maig, 15 de juny, 3 de juliol, 14 d'agost i 11 de setembre de 1596; 3 de gener, 20 de març, 26 d'abril, 26 de juliol, 1 d'octubre i 6 de desembre de 1597; i 1 de març, 2 i 8 de juny i 18 de juliol de 1598: *ibidem*.

⁶⁴⁰ Consulta del Consell d'Aragó de 15-IX-1594 sobre la recompensa que calia atorgar al doctor Jaime Font per la renúncia a la parròquia de Sant Mateu en favor de fra Baltasar Primo, clergue de Montesa: ACA, *Consell d'Aragó*, leg. 265, n° 141.

⁶⁴¹ El 24-IX-1594 el rei agraià al virrei de València les seues gestions per a que fra Baltasar Primo prenguera possessió de la parròquia de Sant Mateu: AHN, *OOMM*, lib. 538-C (índex del *Curiae Montesiae I*). A més, en un dels dos exemplars de les *Décadas nobles*, fra Hipólito Samper va escriure al marge de l'anotació relativa a aquest frare: “fue el primero retor de San Matheu de la Orden, y tomó posesión en 20 de setiembre 1594”: RAH, *CSC*, sign. I-4 [9/578], f. 29v.

⁶⁴² AHN, *OOMM*, lib. 538-C (índex del *Curiae Montesiae I*).

2.1. La creació del col·legi de Sant Jordi

En vista de la situació exposada i amb la intenció de comptar amb persones formades que pogueren fer-se càrrec en un futur de les parròquies del senyoriu, el 22 de novembre de 1593 Felipe II escriví al virrei de València sobre la possibilitat de fundar a la ciutat un col·legi d'estudis⁶⁴³, semblant als que tenien les altres ordes militars a Salamanca⁶⁴⁴, a fi que els joves conventuals de Montesa pogueren anar a estudiar a la capital⁶⁴⁵.

El mateix dia, una carta dirigida a fra Juan Ferrer, substituït del lloctinent general a València, li feia saber les intencions del rei, a més d'ordenar-li que enviara quatre religiosos del Sacre Convent de Montesa a València a estudiar a la Universitat. Els frares escollits havien de residir a la casa del prior de Sant Jordi, i les despeses de manutenció i vestuari havien d'estar a càrrec del convent⁶⁴⁶.

⁶⁴³ AHN, *OOMM*, lib. 538-C (índex del *Curiae Montesiae I*). Ja funcionaven a València els de Sant Tomàs de Villanueva (1550), el de l'Assumpció –dit vulgarment de Na Monforta– (1561), i el de la Purificació (1572). Un any després del de Montesa es va fundar el més famós de tots, el del Patriarca (1594), i ja en 1643, el col·legi dels Sants Reis: VICO MONTEOLIVA, Mercedes, *Los antiguos colegios de estudios valencianos*, Zaragoza, Anubar, 1978; *Id.*, *Los colegios de estudios valencianos postridentinos a través de sus constituciones*, València, Nau Llibres, 1981.

⁶⁴⁴ Hi ha poca informació sobre els distints col·legis de les ordes. En tot cas, es pot consultar GÓMEZ CENTURIÓN, José, “Jovellanos y los Colegios de las Órdenes Militares en la Universidad de Salamanca”, *BRAH*, vol. LXII (1913), pp. 5-38, 109-142, 497-528; vol. LXIII (1913), pp. 5-66, 281-326, 369-417, 481-514; vol. LXIV (1914), pp. 5-49; JOVELLANOS, Gaspar Melchor de, *Reglamento para el Colegio de Calatrava*, a cura de José Caso González, Gijón, Editorial Stella, 1964; TOVAR MARTÍN, Virginia, “El colegio de la Orden Militar de Santiago en Salamanca”, *Archivo Español de Arte*, n° 196 (1976), pp. 417-434.

⁶⁴⁵ A fi d'assegurar una bona formació intel·lectual per als frares, en 1596 es disposà que els coristes residents a Montesa assistiren a les lliçons que feia al convent l'aleshores lector, fra Felipe Marimón: “Constituciones para el buen gobierno del Sacro Convento de Montesa...”, en BAILA, F., *Los eclesiásticos de la Orden ecuestre...*, p. 173. Aquesta disposició –que per la insistència en el seu compliment sembla que no s'observava–, fou regulada molt abans, a l'estatut 6 de les definicions de 1444 –Juan VI, abat de Morimond–: O'CALLAGHAN, J. F., “Las definiciones medievales...”, pp. 244 i 245.

⁶⁴⁶ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, pp. 726-727.

Tot i plantejar en un primer moment la possibilitat d'unir a la casa del prior de Sant Jordi certs edificis veïns, finalment s'optà per construir un col·legi de nova planta⁶⁴⁷.

Mentre tant, en desembre de 1594 el rei ordenà el trasllat de quatre religiosos a Sant Mateu i tres a València, a fi que s'instruïren en gramàtica. Dels seus avanços en els estudis havien d'ocupar-se fra Baltasar Primo, rector de Sant Mateu, i fra Andrés Ferrán, aleshores prior del Temple⁶⁴⁸.

El futur col·legi de Montesa a la capital s'havia d'edificar al costat de l'església de Sant Jordi, molt a prop de la Universitat Literària i de la parròquia de Sant Andreu. D'acord amb la toponímia actual, s'edificà al costat de la plaça de Rodrigo Botet –abans de Sant Jordi–, entre els carrers Trànsits i Barcelonina⁶⁴⁹.

Les obres s'iniciaren prompte –a finals del 1595– però s'aturaren al poc de temps per la mort del rei i per la *caiguda en desgràcia* del lloctinent general Juan Ferrer⁶⁵⁰.

⁶⁴⁷ El 28 de setembre de 1594 el rei es dirigí al virrei amb la planta del col·legi a edificar: AHN, *OOMM*, lib. 538-C (índex del *Curiae Montesiae I*, hui perdut).

⁶⁴⁸ AHN, *OOMM*, lib. 538-C (índex del *Curiae Montesiae I*, hui perdut). En 1597, segons consta al mateix índex del *Curiae*, s'escribí sobre els avanços dels religiosos en qüestió, proposant al prior del Sacre Convent de Montesa l'enviament de dos frares en substitució d'altres dos que no rendien en els estudis.

⁶⁴⁹ ROSSELLÓ i VERGER, Vicenç M. *et alii*, *La universitat i el seu entorn urbà*, València, Universitat de València, Servei de Publicacions, 2001, pp. 14, 19, 29, 31, 334 y 335. José Martínez Aloy va escriure al respecte: “El Estado, modernamente, se hizo dueño de tan histórico edificio, y parcelado entre particulares fue desapareciendo poco a poco. Mientras escribo estas líneas –decía el cronista de la ciudad [Vicente Boix] en 1862–, se está concluyendo la obra de un extraño gusto árabe que ha reemplazado a la antigua iglesia de San Jorge, y solo quedará su nombre a la plaza, si la posteridad no olvida la historia. La ha olvidado: la plaza se llama hoy de Rodrigo Botet, generoso valenciano que merece mayor recompensa que la de usurpar un nombre histórico a la nomenclatura callejera. Junto a la casa de estilo árabe, citada por Boix, estuvo instalada la imprenta de don José Rius, que ocupaba los antiguos claustros y parte del Colegio de San Jorge, según atestiguan los pilares del siglo XV y las arcadas del siglo XVIII, fotografiados antes de su total destrucción”; CARRERAS CANDI, Francisco (dir.), *Geografía General del Reino de Valencia*, Barcelona, Imprenta Alberto Martín [1915-1925], vol I (província de València), p. 744, amb una fotografia del claustre del col·legi reproduïda a la mateixa pàgina. També pot vore's un dibuix del col·legi al plànol del pare Tosca: GAVARA PRIOR, Joan J., *El plano de Valencia de Tomás Vicente Tosca (1704)*, València, Generalitat *et alii*, 2003, p. 220.

⁶⁵⁰ En març de 1598 va matar la seua esposa, Luisa de Pròxita, i el seu amant, Jerónimo Artés, amb la qual cosa va ser privat de la lloctinença de l'Orde i desterrat de la ciutat de València.

Els primers alumnes o col·legials van poder traslladar-se al nou edifici, concloses les obres, en 1606, sent el seu primer superior o prelat fra Miquel Gralla, prior de l'església de Sant Jordi. Pel que fa al nombre de col·legials, oscil·larà entre 4 i un màxim de 8 que es va fixar a les constitucions de 1653⁶⁵¹.

El govern de la casa estava reglat en un primer moment per unes normes o constitucions específiques aprovades l'11 de març de 1611⁶⁵², a més de les definicions de l'Orde i de decrets puntuals del monarca. Les constitucions van ser reformades o ampliades en 1625⁶⁵³, 1641⁶⁵⁴, 1653⁶⁵⁵, 1713⁶⁵⁶ i 1767⁶⁵⁷. Finalment, quan ja hi eren junts al nou monestir de València conventuals i col·legials, es projectà nova reforma de les constitucions en 1770, que pel que sembla no es dugué a terme⁶⁵⁸.

⁶⁵¹ “Primeramente, que en dicho Collegio residan [...] el retor, superior y cabeza, ocho collegiales para estudiar en la Universidad de Valencia las facultades de lógica, phylosophya, theología y cánones, dos frayles legos, el uno para coçinero y el otro para refitolero y comprador; y dos criados, el uno de la comunidad, para barrer y hacer las camas, y otro del retor”: Constitucions de 1653, nº 1, en BAILA, F., *Los eclesiásticos de la Orden ecuestre...*, pp. 198-206, amb més dades disperses sobre el col·legi a la resta del llibre. Un altre exemplar manuscrit de dites constitucions s'hi troba a la BHUV, mss. 221.

⁶⁵² Les va reproduir –en el primer treball que es coneix sobre el col·legi– JAVIERRE MUR, Áurea L., “El Colegio de San Jorge de la Orden de Montesa en Valencia”, *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, 2ª época, vol. 73 (1966), pp. 336-407.

⁶⁵³ La *reial orde*, que afectava sols alguns aspectes puntuals, en BAILA, F., *Los eclesiásticos de la Orden ecuestre...*, *cit.*, pp. 182-183.

⁶⁵⁴ AHN, *OOMM*, lib. 532-C, ff. 128-130v.

⁶⁵⁵ AHN, *OOMM*, leg. 3735, c. 3, nº 2 (i 2 duplicat); editades en BAILA, F., *Los eclesiásticos de la Orden ecuestre...*, *cit.*, pp. 198-206.

⁶⁵⁶ *Ibidem*, pp. 108-110 i 214-219.

⁶⁵⁷ AHN, *OOMM*, leg. 3735, c. 3, nº 5.

⁶⁵⁸ Es va plantejar per consulta del *Consejo de las Órdenes* de 19 de juliol de 1770, i tenia per objecte l'elaboració de noves constitucions per al convent i per al col·legi: AHN, *OOMM*, leg. 3735, c. 3, nº 6. D'altra banda, es conserva un manuscrit de 17 fulls amb el títol *Constituciones de la orden de Montesa*, de la segona mitat del segle XVIII, amb 55 capítols o normes destinades al convent i 34 al col·legi: AHN, *OOMM*, lib. 512-C, quadern solt.

Els frares arribaven al col·legi des del convent de Montesa una vegada havien professat. La permanència habitual al centre era de set anys, tres per a cursar arts⁶⁵⁹ i quatre per a l'estudi de la teologia⁶⁶⁰. Després d'acabats els estudis, els religiosos havien de tornar al convent, des d'on en un futur podien ser destinats a les rectories, priorats i altres beneficis eclesiàstics a disposició de l'Orde.

⁶⁵⁹ En l'època eren coneguts amb el nom d'arts els estudis de la primera fase del currículum universitari, amb una duració de tres o quatre anys, dividits en *trivium* (gramàtica, retòrica i dialèctica) i *quadrivium* (aritmètica, geometria, astronomia i música). Després, els estudiants eclesiàstics amb més possibilitats iniciaven els seus estudis de teologia.

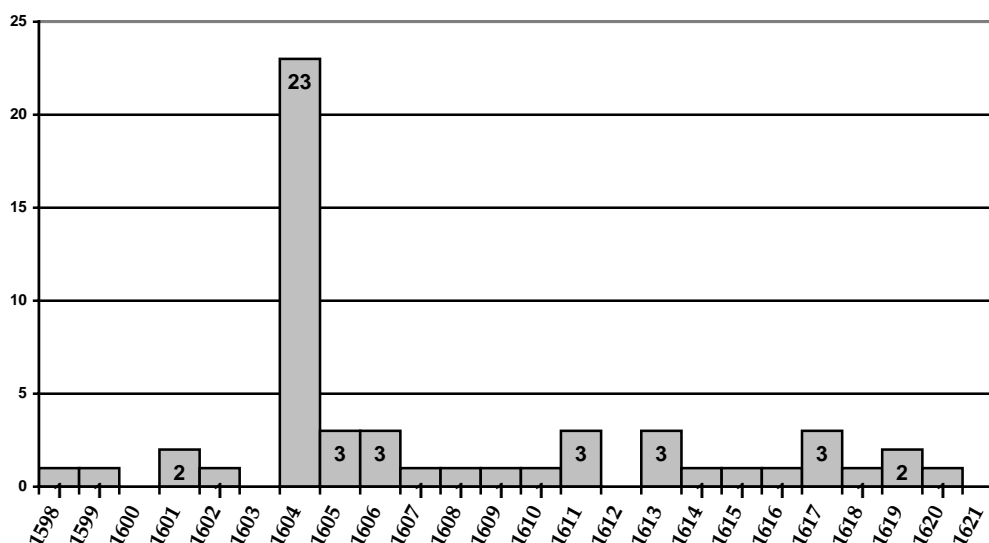
⁶⁶⁰ VICO MONTEOLIVA, Mercedes, "Educación estamental: educación en las órdenes militares", en DELGADO CRIADO, Buenaventura (coord.), *Historia de la educación en España y América*, Madrid, Fundación Santa María – Ediciones SM, 1993, vol II, pp. 319-325.

3. L'hàbit de Montesa en temps de Felipe III (1598-1621)

3.1. Els nous cavallers i les corts valencianes de 1604

Felipe III, durant els seus 23 anys de govern, va crear 54 nous cavallers de Montesa, segons podem vore reflexat al gràfic següent:

Gràfic 6. Cavallers que ingresaren amb mercè de Felipe III⁶⁶¹

La primera *merced de hábito* concedida pel II administrador de Montesa –comunicada a l’Orde el 6 de novembre de 1598– va ser per a Jerónimo Frígola, fill del vicecanceller del Consell d’Aragó Simón Frígola.

Quan es van fer les averiguacions de noblesa i netedat de sang del candidat, els informants van detectar que no reunia suficients condicions per a rebre l’hàbit, ja que el pare i l’avi patern eren *villanos*⁶⁶². El pare de Jerónimo Frígola havia rebut privilegi de noblesa⁶⁶³, però aquesta era de privilegi i no de sang, amb la qual cosa no es podia dispensar el requisit mitjançant el recurs al papa.

⁶⁶¹ No sabem en quin any es va lliurar la mercè d’hàbit dels montesians Bartolomé Togores –creuat en 1606–, Onofre Barber (1607) i els sardos Juan Guio i Miguel Pérez de Exea, que van prendre l’hàbit en 1619, reflexats tots quatre d’acord amb la seua data d’hàbit a la columna corresponent.

⁶⁶² En conseqüència, l’expedient de Frígola es va reprovar. L’AHN sols conserva dos expedients reprovats de Montesa: el de Jerónimo Frígola (exp. R.1) i el de Pedro Luis Garcia d’Ursinos (exp. R.2).

⁶⁶³ Se li atorgà en 1596: PASTOR, J., “Nobles i cavallers...”, *cit.*, pp. 25-26.

El rei va insistir en l'assumpte i va respondre a l'assessor general de Montesa, don Diego de Covarrubias, "si por haver sido hijo de un vicecanciller, sería bien se dispensasse con él por esta vez"⁶⁶⁴. L'assessor, en vista de la resposta del monarca, va explicar el cas al president del *Consejo de las Órdenes* i finalment va comunicar al rei la seua negativa a concedir l'hàbit, doncs mai s'havia demanat una dispensa com la que Frígola precissava.

Malgrat la falta de qualitats exposada i previa sol·licitud a Roma, Jerónimo Frígola va ser creuat cavaller de Montesa a València, a l'església de Sant Jordi, el 18 d'abril de 1601. Una dècada després, exercia en nom de l'Orde el càrrec de lloctinent de Sueca.

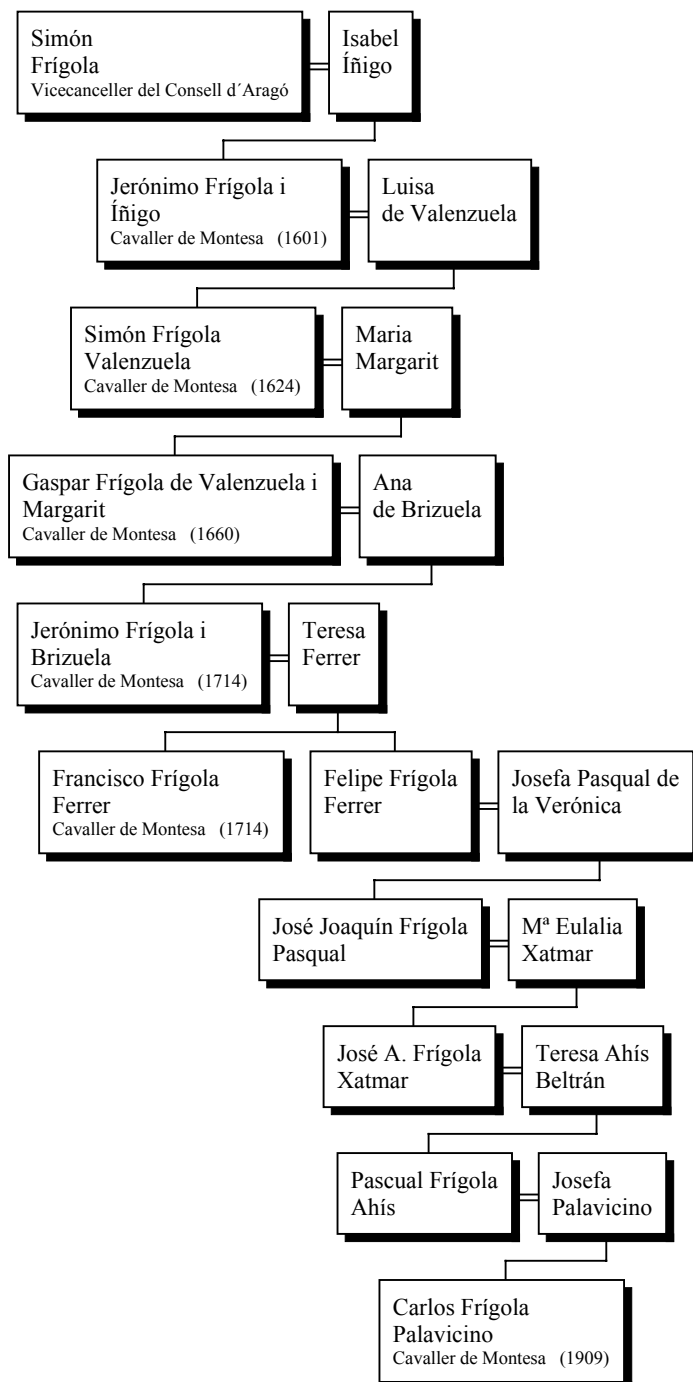
En eixa ocasió s'havia imposat l'opinió del rei front a un Consell d'Aragó que acabava d'assumir la tramitació dels hàbits de Montesa.

Generacions després es creuaren de Montesa el seu fill Simón (1624), el seu nét Gaspar (1660), el seu besnét Jerónimo Frígola i el seu rebesnét Francisco Frígola, ambdós creuats en 1714; i ja en 1909 un altre descendent, el senador, antic director general d'agricultura i primer baró del *Castillo de Chirel* Carlos Frígola Palavicino⁶⁶⁵, com podem vore reflectit a la genealogia següent:

⁶⁶⁴ L'assessor Diego de Covarrubias al rei, 4-II-1600: AHN, *OOMM*, leg. 2194.

⁶⁶⁵ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, *moderno*, 160. Més informació en PANIAGUA J. *Diccionario biográfico de políticos...*, *cit.*, p. 237.

Cavallers Frígola en l'orde de Montesa (1601-1909)

Durant els primers tres anys del segle XVII van ingressar en l'Orde cinc nous cavallers. La majoria van ser casos significatius: en el de Frígola va ser decisiva la pressió del rei, i en el de Pedro Luis de Borja el que fora, encara que bastard, fill del mestre Borja⁶⁶⁶. En el cas de Fernando de Borja i Aragón –més tard virrei d'Aragó i de València–, el seu hàbit es va despatxar per substituir el seu germà Francisco en la comanda major de Montesa⁶⁶⁷, mentre que Pedro Franquesa i Cristóbal Sedeño eren ambdós favorits del duc de Lerma. És més: tres d'aquests cinc gaudiren ben prompte de comanda: Pedro Luis la de Benassal –en 1601–, Franquesa la de Silla –en 1602– i Fernando la major (Les Coves) en 1603⁶⁶⁸; alhora, als dos restants tampoc els anà malament i encara aconseguiren cobrar algunes lliures de les rendes de l'Orde: Jerónimo Frígola en 1611, al ser nomenat lloctinent i capità de Sueca; Cristóbal Sedeño en ser recompensat amb una de les companyies del comanador major.

Felipe III sabia que amb l'orde de Montesa comptava al regne de València amb una font de recompenses barata i va fer ús d'ella, amb generositat, ben prompte.

Del 9 de gener al 23 de febrer de 1604 el rei va celebrar corts a València, al convent de Sant Domènec. Front una hisenda reial totalment empobrida, el Regne es va comprometre a entregar-li quasi un milió de lliures⁶⁶⁹.

En recompensa a tots aquells que votaren el servici en favor del rei, Felipe III repartí entre els nobles valencians –a més d'altres privilegis– 27 hàbits de Montesa i una comanda, la de Borriana, que va concedir al seu lloctinent general en l'Orde –i representant de Montesa al Braç Eclesiàstic– Francisco Crespi⁶⁷⁰.

⁶⁶⁶ Els ancians encarregats d'examinar les seues proves a Madrid determinaren el 21 d'abril de 1600 que el candidat comptava amb les qualitats necessàries, però que “no es hijo de legítimo matrimonio, y que por esto no puede tener el ábito de nuestra Orden”: AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, nº 53.

⁶⁶⁷ Don Francisco de Borja i Aragón, comanador major de Montesa des del 17 de desembre de 1588 fins a 1603 en que passà a l'orde de Santiago, on obtingué la comanda de Reina.

⁶⁶⁸ A la que s'afegiria en 1624 la comanda de Perputxent: AHN, *OOMM*, lib. 551-C, ff. 185v-189.

⁶⁶⁹ CÍSCAR PALLARÉS, Eugenio, *Las cortes valencianas de Felipe III*, València, Universidad, Departamento de Historia Moderna, 1973, p. 15.

⁶⁷⁰ AHN, *OOMM*, leg. 2194, document sense data.

L'oferta del rei va possibilitar l'ingrés de 20 nous cavallers⁶⁷¹, que foren els següents

Quadre 44

Hàbits lliurats amb motiu de les corts de 1604

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data mercè d'hàbit</i>	<i>Data hàbit</i>	<i>Fonts</i>
Barber, Onofre	No consta	1607	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Borja, Gaspar de	3-V-1604	1605	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C, f. 169
Bou, Marco Antonio	3-V-1604	1607	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169
Brizuela, Jerónimo	3-V-1604	1604	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169
Castellví, Carlos	3-V-1604	1605	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169
Centelles, Querubín de	3-V-1604	1604	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169
Fernández de Mesa, Jaime	3-V-1604	1605	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C, f. 169
Fernández de Mesa, Luis	15-IX-1606	1608	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Ladrón, Bernardino	3-V-1604	1606	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169
Martínez Pasqual, Miguel	3-V-1604	1604	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169
Mascó, Francisco	3-V-1604	1607	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169
Milà d'Aragó, Juan	3-V-1604	1604	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169

⁶⁷¹ No sabem què va passar amb 7 hàbits més que es van ofertar, doncs a la documentació que treballem al respecte hi consta també mercè de Montesa en favor de Juan de Rocafull, Juan Bautista Catalá i Jaime Buil [Boil] (AHN, *OOMM*, lib. 547-C, f. 169, núms. 3, 8 i 13), mentre que des d'una altra font, un llistat distint afegeix als anteriors i als qui acabaren creuant-se cavallers els noms de (H) Assio, Luys Belvís de Esplugues, Blay Berga i Luys Villarasa: AHN, *OOMM*, leg. 2194, document sense data.

Pallàs de Gusmán, Ramón	3-V-1604	1605	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169
Pasqual de Bonanza, Marco Antonio	3-V-1604	1611	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169
Sans de Pròxita, Juan ⁶⁷²	3-V-1604	1606	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169
Sans, Hernando	3-V-1604	1605	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C, f. 169
Sisternes d'Oblites, Vicente	3-V-1604	1607	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169
Soler de Cornellà, Andrés	12-V-1604	1606	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169
Togores, Luis	3-V-1604	1605	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169
Valero Siverio, Roque	3-V-1604	1604	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 547-C, f. 168v

En 6 dels cavallers que integren el grup anterior es detecten problemes que no impediren el seu accés en l'Orde, però que segurament el retardaren: en les informacions de Carlos Castellví sols consta l'aprovació dels ancians reunits a Madrid –no els de València–, mentre que en els casos d'Onofre Barber, Bernardino Ladrón, Marco Antonio Pasqual, Juan Sans de Pròxita i Vicente Sisternes, el rei hagué de sol·licitar a l'ambaixador a Roma dispensa per falta de noblesa en algun dels parents dels candidats.

Més encara, el monarca va repartir 800 lliures entre cinc cavallers de Montesa que no participaren a les corts pel fet de pertànyer a una orde militar⁶⁷³, però que de segur influïren d'alguna manera o altra mitjançant altres que sí hi participaren⁶⁷⁴, ja que els seus noms i les pensions que reberen sobre la mensa de Montesa consten al llistat de “los

⁶⁷² L'hàbit es concedí a son pare, Lorenzo Sans de Pròxita, i potser després renuncià en favor del fill: AHN, *OOMM*, leg. 2194 i lib. 547-C, f. 169.

⁶⁷³ Cada orde militar –recordem– participava a través del seu representant al Braç Eclesiàstic.

⁶⁷⁴ Maximiliano i Marcelo, germans del cavaller de Montesa Tomás Cerdà de Tallada, fills tots del famós jurista del mateix nom, apareixen com a integrants del Braç Militar: MUÑOZ ALTABERT, M. Lluïsa, *Les Corts Valencianes de Felip III*, València, Universitat de València, 2005, p. 84; i CANET APARISI, Teresa, *Vivir y pensar la política en una monarquia plural. Tomás Cerdán de Tallada*, València, Universitat de València, 2009, p. 30.

que han servido a Vuestra Magestad en estas cortes [de 1604] que parece merescen se les haga merced de renta de por vida⁶⁷⁵.

Quadre 45

Cavallers amb rendes sobre la mensa (corts de 1604)

<i>Nom i cognoms</i>	<i>Data d'hàbit</i>	<i>Quantitat atorgada</i>	<i>Data mercè</i>	<i>Font</i>
Borja, Carlos de	1578	300 ll.	12-V-1604	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C f. 173v-175
Borja, Onofre	1569	100 ll.	12-V-1604	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C f. 172v-173v
Cerdà de Tallada, Tomás	1590	100 ll.	12-V-1604	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C f. 175-176v
Esteve, Miguel Jerónimo	1589	150 ll.	12-V-1604	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C f. 170-171
Febrer, José Serafín	1579	150 ll.	12-V-1604	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C f. 171-172v

Curiosament, en cap dels documents que feia efectiva la mercè dels anteriors es fa referència a les corts, i en els despatxs corresponents lliurats a l'efecte sempre es fa constar com a motiu de la recompensa els servicis al rei i a l'Orde i els anys d'hàbit; així, sols s'han pogut vincular les pensions concedides amb les corts de 1604 a través del treball de Mª Lluïsa Muñoz citat.

Com va comentar Casey en el seu dia, si no hagués estat per l'orde de Montesa les recompenses a la noblesa valenciana haurien estat ben pobres; amb la qual cosa difícilment s'haurien pogut controlar els 500 membres d'un estament tant nombrós com el militar⁶⁷⁶.

En una societat obsessionada per la *limpieza de sangre*, molts dels nobles somniaven en demostrar públicament a través de les creus de les ordes que s'havien superat els requisits de noblesa i netedat de sang i oficis, aspecte que va saber aprofitar una monarquia arruïnada que podia obtindre recursos dels hàbits militars.

Potser això explique l'actitud vista abans pel senyor de Benifaraig José Gil Perelló, que sol·licità del rei canviar la seua mercè de noblesa –que podia fer hereditària– per un hàbit de cavaller de Montesa que sols podia gaudir qui superara les informacions.

⁶⁷⁵ MUÑOZ, M. Ll., *Les Corts Valencianes...*, cit., p. 103.

⁶⁷⁶ CASEY, James, *El Regne de València al segle XVII*, Barcelona, Curial, 1981, p. 273.

3.2. Característiques generals del grup

Passada l'*allau* d'hàbits de les corts i fins a la mort del rei en 1621, es van materialitzar 29 mercès, que possibilitaren l'ingrés en l'Orde del mateix nombre de cavallers.

Dels anteriors, en almenys 12 casos es poden detectar certes *irregularitats* en el procés d'avaluació dels expedients, o bé per no constar l'aprovació de les informacions o perquè falta el veredicta corresponent a València o Madrid, segons podem vore amb detall al quadre següent⁶⁷⁷:

Quadre 46

Expedients dels cavallers de Felipe III amb irregularitats

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Exp.</i>	<i>Observacions</i>	<i>Dispensa</i>
Sarzola, Félix Manuel	450	falta l'aprovació a Madrid	
Castellví i Fax, Álvaro de	102	no consta l'aprovació de les informacions	
Castellví i Ospina, Francisco de	104	no consta l'aprovació de les informacions	
Garcia d'Ursinos, Pedro Luis	R.2	expedient reprovat	per falta de noblesa
Guio Sarrovira, Juan	241	no consta l'aprovació de les informacions	
Pareja Velarde, Diego de	347	no consta l'aprovació de les informacions	
Pérez de Banyatos i Salcedo, José	359	no consta l'aprovació de les informacions	
Pérez de Banyatos i Villalba, José	360	no consta l'aprovació de les informacions	per falta de noblesa
Sans i de Juan, Gaspar	436	no consta l'aprovació de les informacions	per falta de noblesa
Setantí i Alzina, Joaquín	456	falta l'aprovació a València	
Sigler de Medinilla, Francisco	457	falta l'aprovació a Madrid	
Togores, Bartolomé	483	falta l'aprovació a València	

Tres dels candidats necessitaren dispensa del papa per poder ingressar en l'Orde; i l'expedient de Pedro Luis García d'Ursinos fou reprovat, doncs segons els ancians que examinaren les informacions,

⁶⁷⁷ També falta algun detall en les informacions dels hàbits lliurats amb motiu de les corts: en concret en els de Carlos Castellví (exp. 99), Juan Sans de Pròxita (exp. 441), Bernardino Ladrón (exp. 259), Vicente Sisternes (exp. 126), Onofre Barber (exp. 26) i Marco Antonio Pasqual (exp. 348).

“hallamos que aunque prueba dicho pretendiente muy bien la limpieza que ha menester, pero que le jusgamos incapaz para el hábito de cavallero de nuestra Orden, porque le falta por todos los quatro costados todo lo demás que para dicho hábito de cavallero debe tener, en razón de la hidalguía y nobleza que no tiene ni prueba”⁶⁷⁸.

Amb tot, els servicis de Pedro Luis García, cavallerís de l'arxiduc Albert d'Àustria i la seua esposa la infanta Isabel Clara Eugenia, i la influència dels seus valedors⁶⁷⁹, aconseguiren del rei títol de noblesa⁶⁸⁰, la dispensa papal corresponent⁶⁸¹ i finalment l'hàbit de l'orde de Montesa, que don Pedro Luis vestí en juny de 1615 a l'església del Temple de València, amb més de 40 anys d'edat i ja al final de la seua vida, doncs va morir a l'any següent.

A banda del criat de l'arxiduc, també necessitaren la *gràcia* del papa un fill bort del marquès de Guadalest i d'Ana Mª de Ortega –Felipe de Cardona–, a qui s'hagué de solventar il·legitimitat i falta de noblesa; el sevillà Juan de Oviedo també per falta de noblesa i per haver exercit ofici *vil*; i Monserrat de Cruïlles per ser encara un xiquet d'entre 6 i 7 anys.

En conseqüència i vistes les situacions particulars exposades, hi hagué una clara voluntat per part del rei –amb l'ajut dels valedors de cadascun dels candidats, és clar– de que tots obtingueren l'hàbit.

A més, es dona la circumstància que, per a tot el segle XVII, els dos únics reprovats en Montesa corresponen a persones que malgrat no superar les informacions, acabaren sent cavallers: Jerónimo Frígola en 1601 i Pedro Luis García d'Ursinos en 1615. Als dos

⁶⁷⁸ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, reprovats, sign. R.2

⁶⁷⁹ “Su Magestad, a instancia del señor archiduque Alberto y de la señora infanta doña Ysabel, ha hecho merced a don Pedro Luys García, cavallerizo de sus altezas, del hábito de Montesa y del título de noble en la forma que se acostumbra dar en el Consejo de Aragón, para que goze en el reyno de Valencia, de donde es natural, de la honrra que goza en Flandes, attento lo que allí ha servido y sirve y los serviçios del doctor Paz, su suegro, médico de cámara de Su Magestad y de los señores archiduques. Avísolo a vuestra señoría para que se hagan los despachos necesarios. Guarde Dios a vuestra señoría. En Palacio, a 10 de hebrero de 1613. [Al dors:] del señor duque de Lerma por don Pedro Luis García”: AHN, *OOMM*, leg. 2194, c. 1.

⁶⁸⁰ PASTOR, J., “Nobles i cavallers...”, *cit.*, pp. 28 i 34.

⁶⁸¹ La comissió per a que li donen l'hàbit, amb la dispensa del papa, s'hi troba en l'AHN, *OOMM*, lib. 549-C, ff. 147v-149.

se'ls concedí dispensa per falta de noblesa; però almenys comptaven amb la qualitat teòricament indispensable: la puresa de sang, en tot cas un dels requisits més valorats per les ordes i per la societat de l'època en general, com bé expresava Francisco Martínez de Lerma, pretendent a un hàbit de Castella:

“No tengo otra necesidad de hábito que no sea que por no vestirlo ya empiezan a dudar de mi sangre limpia y noble”⁶⁸².

3.3. Procedència geogràfica

Pel que fa a la procedència geogràfica dels 54 cavallers, 40 eren valencians (el 74%). Els hauríem d'agrupar de la següent manera:

Quadre 47

Distribució geogràfica dels cavallers valencians de Felipe III

<i>Amb més d'un cavaller</i>	<i>Nº cavallers</i>
Oriola	2
Xàtiva	3
Alacant	5
València	21
Total:	31

Amb un per localitat tindriem les 9 següents: Albaida, Alcoi, Cabdet –hui Albacete–, Campanar –hui barri de València–, Dénia, Elx, Jérica, Morella i Onda.

I fins a completar les mercès concedides, els 14 restants, que veieren la llum als territoris següents:

⁶⁸² POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, cit., p. 117.

Quadre 48

Distribució geogràfica dels cavallers no valencians de Felipe III

<i>Localitats</i>	<i>Nº cavallers</i>
Càller	4
L'Alguer	1
Sàsser	2
Barcelona	1
Igualada	1
Zaragoza	1
Luco (Álava)	1
Madrid	2
Sevilla	1
Total:	14

Una de les característiques a subratllar és, se'ns dubte, la presència de sardos en l'orde de Montesa. Encara que no era la primera vegada que s'incorporaven a l'Orde cavallers de fora de la Península, sí que fou la primera en el cas de nascuts a l'illa de Sardenya.

El perquè de la presència sarda en Montesa –inexistent en altres èpoques– s'hauria d'explicar en un context singular: dins el projecte de crear comandes de l'orde valenciana en l'illa, tal com ha posat de manifest recentment el professor Andrés Robres⁶⁸³. En principi, la proposta anava per crear en l'illa una branca de l'orde de Sant Joan. Poc després, però, el Rei exigí la substitució de la creu de huit puntes dels santjoanistes per la del megalomàrtir dels territoris de la Corona d'Aragó –Sant Jordi–, amb la qual cosa l'orde escollida a projectar sobre Sardenya passava a ser Montesa. Segurament perquè això suposava el control i lliurament dels futurs hàbits –i possibles comandes– per part de Felipe III⁶⁸⁴.

⁶⁸³ ANDRÉS ROBRES, Fernando, “De reinos insulares, órdenes militares y galeras. Propuesta de creación de una rama de la orden de Montesa en Cerdeña (1603-1619)”, *Estudis*, nº 37 (2011), pp. 137-153.

⁶⁸⁴ Segons els recomptes de la professora Postigo, 43 sardos ingressaren en les ordes castellanes de Santiago, Calatrava i Alcántara al llarg del segle XVII: POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, cit., p. 206. Informació més detallada i per ordes en JAVIERRE MUR, Áurea L., “Caballeros sardos en la Orden Militar de Santiago”, *Archivo Storico Sardo*, 1962, vol. XXVIII, 1962, pp. 61-100

La presència de Montesa a Sardenya no es limità sols al grup dels cavallers, i dos frares montesians ocuparen bisbats del territori. El primer fou fra Felipe Marimón, que va ser titular del bisbat d'Ampúries i Tempio, amb seu a Castelsardo –aleshores Castel-aragonesa–. Promogut després a l'arquebisbat de Sàsser, va faltar en 1613, abans de l'arribada de les butlles de nomenament. Després, en 1637, Felipe IV va propiciar la consagració episcopal de fra Miguel Beltrán per al bisbat de l'Alguer, on romandrà fins a la seua mort uns anys després.

En analitzar el grup s'observa com els primers hàbits es lliuraren a candidats ben joves, amb edats compreses entre els 10 i 14 anys que tenien Cosme Aymerich, Simón Híjar i Juan Zapata. Els dos primers tenien parents que havien estat cavallers de l'orde de Santiago.

Quadre 49

Cavallers de Montesa sardos

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Edat</i>	<i>Data mercè</i>	<i>Data d'hàbit</i>	<i>Observacions</i>
Aymerich i Bellid, Cosme	10-12 anys	11-XI-1604	1605	l'avi patern fou cavaller de Santiago
Guio i Sarrovira, Juan	43-48 anys	no consta	1619	senyor de la baronia de Ossi i Muros
Híjar i Castellví, Simón	12-14 anys	20-IX-1604	1606	el pare i 2 germans foren cavallers de Santiago
Manca i Virde, Andrés	25 anys	29-XII-1604	1616	senyor de Opia i Montesanto, baró d'Aldaza, comte de Mores
Pérez de Exea, Miguel		no consta	1619	
Ravaneda i Cariga, Francisco		25-V-1616	1622	
Zapata i Zapata, Juan	13-14 anys	11-XI-1604	1606	

Dels quatre restants, dos eren titulars de baronies –Andrés Manca i Juan Guio– i un nét del segon –José Liberi Guio Gambella Gagarachio– es creuà després cavaller de Santiago.

(disponible també a la direcció d'internet www.araldicasardegna.org/storia_nobilta/caballeros_sardos_orden_militar_santiago.htm); *Id.*, “Caballeros Sardos en la Orden Militar de Calatrava”, *Studi Storici e Giuridici in onore di Antonio Era*, Padova, Cedam-Casa Editrice Dott Antonio Milani, 1963, pp. 181-199.

3.4. Adscripció socioprofessional

En l'anàlisi dels cavallers d'acord amb la seua procedència socioprofessional, les dades obtingudes han estat les següents. Recordem que compaginem dades dels propis currículums amb altres relatives a les *qualitats* dels ascendents.

Quadre 50

Característiques socioprofessionals dels cavallers de Montesa de Felipe III

	<i>Barons, senyors de vassalls i noblesa titulada</i>	<i>Amb ascendents en l'orde de Montesa</i>	<i>Amb ascendents en altres ordes</i>	<i>Militars</i>	<i>Oficis en l'administració (inclosa Inquisició) la Casa Real)</i>
Aymerich, Cosme					
Barber, Onofre					
Borja, Fernando de	X	X	X		X
Borja, Gaspar de				X	
Borja, Pedro Luis de		X	X		X
Bou, Marco Antonio					
Brizuela, Jerónimo					
Cardona, Felipe de			X		
Castellví, Álvaro de					
Castellví, Carlos		X			
Castellví, Francisco de					X
Centelles, Querubín de		X			
Ciurana, Juan			X		X
Clavero, Diego					X
Cruïlles, Monserrat de		X			
Despuig, Cristóbal	X	X			X
Fernández de Mesa, Jaime		X	X		
Fernández de Mesa, Luis		X		X	
Franquesa, Pedro	X		X		X
Frígola, Jerónimo					
Garcia d'Ursinos, Pedro Luis					
Guio, Juan	X		X		
Íxer, Simón d'					
Ladrón, Bernardino			X		
Manca, Andrés	X				
Martínez Pascual, Miguel					
Mascó, Francisco					
Milà d'Aragó, Juan					
Oviedo, Juan de					X
Pallàs de Gusman, Ramón		X	X		
Pareja, Diego de					
Pasqual de Bonanza, Marco Antonio					X
Pérez de Bañatos Salcedo, José		X			
Pérez de Bañatos Villalba, José		X			X
Pérez de Exea, Miguel				X	
Pérez Zarzuela, Jerónimo	X	X	X		
Raveda, Francisco					

Roig, Andrés					X
Ruiz de Luco, Francisco					X
Sans de Pròxita, Juan		X			
Sans, Gaspar				X	X
Sans, Hernando					
Sarsola, Félix Manuel	X	X	X		
Sedeño, Cristóbal				X	X
Setantí, Joaquín				X	X
Sigler de Medinilla, Francisco					
Sisternes d'Oblites, Vicente					
Soler de Cornellà, Andrés					
Tallada, Felipe		X	X		X
Togores, Bartolomé					
Togores, Luis					
Valero, Roque	X				X
Vich, Álvaro		X	X		
Zapata, Juan			X		
Totals:	8	16	14	6	17
Cavallers en cap de les variables:					19
Total cavallers regnat:					54

Fent balanç de la informació anterior, les dades obtingudes són les següents:

Quadre 51

Procedència social dels cavallers de Montesa de Felipe III (resum)

	Nº	%
<i>Militars</i>	6	17%
<i>Barons, senyors de vassalls i noblesa titulada</i>	8	22%
<i>Amb ascendents cavallers de Santiago, Calatrava, Alcántara i Sant Joan</i>	13	37%
<i>Amb ascendents i d'altres parents cavallers de Montesa</i>	14	40%
<i>Amb oficis de l'administració (regidors, juristes, governadors...) i Casa Real</i>	18	51%
Total amb informació:	35	
Total ingressos:	54	

Com veiem, el percentatge més elevat –amb un 51%– l'ocupen aquells que en algun moment de la seua vida exerciren càrrecs en l'administració –inclosa la Casa Real–, tal com podem vore reflectit amb detall al quadre següent:

Quadre 52

Cavallers de Felipe III amb càrrecs a l'administració⁶⁸⁵

Borja, Fernando de	virrei d'Aragó i de València (1636-1640), patge de Felipe II, gentilhome de Felipe IV i Carlos II, membre del <i>Consejo de Estado</i>
Borja, Pedro Luis de	patge i menino de l'emperadriu
Castellví, Francisco de	membre de l'Audiència de València, regent del Consell d'Aragó
Ciurana, Juan	batlle de Morella
Clavero, Diego	vicecanceller del Consell d'Aragó
Despuig, Cristóbal	administrador i comptador de la Diputació
Franquesa, Pedro	secretari dels consells d' <i>Estado</i> , Aragó i <i>Inquisición</i>
Oviedo, Juan de	jurat de Sevilla
Pasqual de Bonanza, Marco A.	sindic d'Alacant
Pérez de Banyatos Villalba, José	membre de l'Audiència de València, regent del Consell d'Aragó
Roig, Andrés	vicecanceller del Consell d'Aragó
Ruiz de Luco, Francisco	cambrer del president de Castilla
Sans, Gaspar	tinent de governador d'Alacant.
Sedeño, Cristóbal	governador de Dénia
Setantí, Joaquín	conseller en cap de Barcelona, diputat, capità ordinari de Catalunya
Tallada, Felipe	regent del Consell d'Aragó
Valero, Roque	governador de Sogorb

Del grup anterior caldria destacar la presència d'un virrei –Fernando de Borja–, tres regents del Consell d'Aragó –Castellví, Pérez de Banyatos i Tallada– i dos vicecancellers –Clavero i Roig–, a més del poderós secretari de varis organismes de la monarquia i de la secretaria de Montesa al mateix Consell d'Aragó, Pedro Franquesa. La resta treballaren a institucions o bé del Regne –Diputació– o ja en àmbits locals com Alacant, Dénia, Morella o Sogorb.

Alguns dels membres del Consell d'Aragó –on la presència de montesians és notable–, potser reberen l'hàbit pels seus servicis en l'administració, doncs amb edats entre els 40 i els 60 anys es creuaren en Montesa José Pérez de Banyatos, Francisco de Castellví, Diego Clavero, Andrés Roig i Felipe Tallada. Altres, sense passar pel Consell, com el català Joaquim Setantí –amb serveis a l'exèrcit i a l'administració catalana⁶⁸⁶–, també

⁶⁸⁵ No incloem al quadre absolutament tots els càrrecs que ens consten, sols els més significatius. La relació més completa, en la fitxa corresponent de cada cavaller a la base de dades.

⁶⁸⁶ Més informació en BARÓ, X., *La historiografia catalana...*, cit., en particular les pp. 89-100.

veiren recompensada la seua llarga dedicació amb un hàbit en 1606, ja en edat avançada⁶⁸⁷.

El 37% dels creuats amb Felipe III podien afegir al seu currículum la presència d'altres parents cavallers de Montesa, de les ordres castellaness o de la de Sant Joan.

Els montesians amb títol, en canvi –tal com observàrem per a tot el segle–, en són pocs: huit per a tot el regnat, amb tres que portaven el de comte i cinc que foren senyors de vassalls, sent els titulars a l'efecte els següents:

Quadre 53

Cavallers de Felipe III amb títol

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Títol nobiliari</i>
Borja, Fernando de	III comte de Mayalde
Sarzola, Félix Manuel	senyor de Benicalap
Despuig, Cristóbal	senyor de la baronia d'Alcàntara
Franquesa, Pedro	I comte de Vilallonga (18-IX-1603)
Guio, Juan	senyor de la baronia de Ossi i Muros
Manca, Andrés	“señor de la Encontrada de Opia y Monte Santo, barón de Ardara y conde de Mores”
Pérez Zarzuela, Jerónimo	senyor de Benicalap
Valero i Siverio, Roque	senyor d'Ortalejo

Sols caldria subratllar –en tot cas– la creació del comtat de Vilallonga per al favorit del duc de Lerma, don Pedro Franquesa, i l'existència –recordem– de dues senyories en mans del sardos Juan Guio i Andrés Manca.

Finalment la presència de militars en Montesa és paràcticament testimonial, amb tan sols 6 que poden aportar al seu currículum mèrits d'aquest tipus: Gaspar de Borja, Luis Fernández de Mesa, Miguel Pérez de Exea, Gaspar Sans, Cristóbal Sedeño i Joaquín Setantí.

⁶⁸⁷ Segons les seues proves d'ingrés –realitzades entre finals de novembre de 1605 i abril de 1606– tenia entre 55 i 60 anys d'edat: AHN, OOMM, expedients de cavallers de Montesa, nº 456.

3.5 El repartiment de les rendes de la mensa i les comandes per gràcia de Sa Majestat

La relativament recent assumptió de les competències de Montesa pel rei-administrador l'obligà a recompensar amb rendes de Montesa sols uns pocs dels nous membres, doncs l'antiguetat d'altres cavallers l'obligava –en part– a un repartiment dels beneficis entre els més ancians d'hàbit. En conseqüència, Felipe III sols va poder distribuir entre els menys antics un grapat de companyies i quatre comandes –Les Coves (major), Silla, Benassal i Ares– que disposà, com vorem, en favor de Fernando de Borja, Pedro Luis de Borja, Álvaro de Castellví, Pedro Franquesa i Andrés Roig.

Tot i això, a banda de promocionar els nous, també calgué premiar els antics o almenys mantindre'ls contents, amb la qual cosa el rei hagué de recompensar-ne alguns amb rendes i càrrecs. Així, en abril de 1599 començà a atorgar pensions sobre la mensa magistral, quantitats que es concedien, en principi i sempre que el rei hi volgués, de per vida o fins poder promocionar els agraciats a càrrecs més lucratiu⁶⁸⁸.

La distribució de pensions –que s'inicià ben prompte– es distribuí de la manera següent:

Quadre 54

Pensions de per vida lliurades per Felipe III sobre les rendes de Montesa

1) Membres de l'orde de Montesa

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Hàbit</i>	<i>Quantitat</i>	<i>Data mercè</i>	<i>Font</i>
Beltrán, Miguel, <i>capellà del rei</i>	1605	300 ll.	17-XII-1616	AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 230v-231v
Borja Baltasar de,	1578	100 ll.	20-VII-1600	AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 3-4
Borja i Diechtristein, Pedro de, <i>nét del Mestre</i>	1580	100 ll.	3-IV-1599	AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 45-45v
Borja, Carlos de	1578	300 ll.	12-V-1604	AHN, OOMM, lib. 547-C f. 173v-175
Borja, Onofre	1569	100 ll.	12-V-1604	AHN, OOMM, lib. 547-C f. 172v-173v
Borja, Pedro Luis de, <i>fill del Mestre</i>	1601	300 duc.	6-IX-1614	AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 122v-123v

⁶⁸⁸ També concedí alguns diners “por una sola vez” per a alguns dels personatges als qui dotà de pensió vitalícia.

Çanoguera, Bernardino	1577	200 ll.	30-IV-1609	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 548-C, ff. 229v-231
Castellví, Álvaro de	1590	200 ll.	20-II-1619	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 550-C, ff. 59v-60v
Castellví, Pedro de	1588	300 duc.	13-VI-1609	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 548-C, ff. 241-243
Cerdà, Tomás	1590	100 ll.	12-V-1604	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C f. 175-176v
Escrivà, Onofre	1587	100 ll.	3-IV-1599	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 546-C, ff. 43v-44
Escrivà, Onofre	1587	300 ll.	14-XII-1600	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C, ff. 24v-25v
Esteve, Miguel Jerónimo	1589	150 ll.	12-V-1604	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C f. 170-171
Febrer, José Serafín	1579	150 ll.	12-V-1604	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C f. 171-172v
Fernández de Mesa, Juan	1579	100 ll.	3-IV-1599	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 546-C, ff. 46-47
Granullés, Juan Bautista	1587	100 ll.	27-II-1603	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C, ff. 116-117
Granullés, Juan Bautista	1587	100 ll.	1-VII-1604	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C, ff. 202-203v
Granullés, Luis	1582	100 ll.	3-IV-1599	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 546-C, ff. 40v-41
Ladrón, Baltasar	1589	100 ll. i 200 duc.	23-VIII-1614	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 549-C, ff. 120-122
Mancilla del Hugo, Florián	1589	200 duc.	14-IX-1600	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C, ff. 19-20v
Pareja, Diego	1605	200 ll.	28-II-1615	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 549-C, ff. 140-141
Pareja, García de	1583	200 duc.	25-XI-1604	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C, ff. 225-226
Tallada, César	1577	300 duc.	22-III-1614	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 549-C, f. 107v-108v
Terça, Francisco	1588	100 ll.	23-III-1603	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C, ff. 132-133
Torre, Jerónimo de la	1566	100 ll.	23-III-1603	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C, ff. 133-134v
Vallterra, Bernabé	1583	100 ll.	1-VII-1604	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 547-C, f. 203v-205
Vidal, Galcerán	1581	300 duc.	2-III-1618	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 550-C, ff. 18-19v
Total:		3.300 ll. i 1.800 d.		

2) Altres:

<i>Nom i cognoms</i>	<i>Quantitat</i>	<i>Data mercè</i>	<i>Font</i>
fra Juan Salinas, <i>prior de Montesa</i>	200 ll.	2-X-1616	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 549-C, f. 206-207v
Jaime Juan Falcó, fill del comanador Falcó	150 ll.	13-IX-1608	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 548-C, ff. 204-
Luis de Berbegal	100 duc.	18-II-1613	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 549-C, f. 82v-84
María Díez, viuda del vicecanceller Covarrubias	600 ll.	28-II-1608	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 548-C, ff. 105v-106v
Rafaela Vallebrera, viuda del regent Tallada	300 ll.	10-I-1616	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 549-C, ff. 233-235v
Sor Juana Bautista, filla del Mestre	25 ll.	15-II-1600	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 546-C, ff. 84-84v
Sor Juana Bautista, filla del Mestre	25 ll.	29-X-1605	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 548-C, ff. 7-8
Total:	1.300 lliures i 100 ducats		
Total pensions (montesians i altres):	<u>4.600 lliures i 1.900 ducats</u>		

Igual com el mestre Galcerán anteriorment, ara *tocava* al II administrador perpetu el repartiment de més de 6.500 lliures⁶⁸⁹, quantitat que superava amb escreix les 4.000 repartides amb anterioritat pel Mestre⁶⁹⁰.

De tots ells tenim cinc coneguts, agraciats abans amb les *pensions de Galcerán*⁶⁹¹: Onofre de Borja, Miguel Jerónimo Esteve, Luis Granullés, Francisco Terça i Galcerán Vidal.

A dos dels pensionats pel rei –Juan Bautista Granullés i Onofre Escrivà– se’ls augmentà l’assignació en ser premiats dues vegades. Més encara, Granullés rebé en 1607 el títol de lloctinent del batlliu de Moncada i més diners –150 lliures–, en aquesta ocasió a càrrec de la comanda de Perputxent, no sabem exactament en funció de que. En el cas d’Onofre Escrivà potser pesara el fet d’haver estat gentilhome de la boca de l’arxiduc Albert, espòs de la infanta Isabel Clara Eugenia.

També es van tindre presents alguns parents del mestre Galcerán, i així reberen consignacions el seu nét legítim Pedro de Borja i Diechtristein, Pedro Luis de Borja –fill bastard–, i sor Juana Bautista de Borja i Manuel, filla legítima, monja al monestir de Santa Clara de Gandia⁶⁹².

La resta d’agraciats foren: el religiós dominic Jaime Juan Falcó –fill del comanador Falcó–⁶⁹³; fra Juan Salinas, cèlebre prior montesià entre 1605-1626, monjo de Santes Creus i vicari general de la Congregació Cistercenca dels monestirs de la Corona

⁶⁸⁹ El *ducado* castellà havia deixat de circular a finals del segle XVI i tenia un valor un poc superior a la lliura valenciana (21-22 sous valencians un *ducado* per 20 la lliura –o deu *reales*–). Una síntesi dels sistemes monetaris castellà, català i valencià –per exemple– en VÁZQUEZ de PRADA, Valentín, “Los siglos XVI y XVII”, vol. III, de la *Historia Económica y Social de España*, Madrid, Confederación Española de Cajas de Ahorros, 1978, pp. 631-662.

⁶⁹⁰ Tampoc comptabilitzà totes les pensions el prior Borja al seu llibre: sols 18 assignacions –incloent-hi tres de Felip IV– i 4.720 lliures de renda (BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, pp. 94-96) front les més de 6.500 ll. a repartir entre 31 que comptabilitzem nosaltres des dels registres del *Partium*.

⁶⁹¹ BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, pp. 80-84.

⁶⁹² Va ingressar al convent en 1576: LA PARRA LÓPEZ, Santiago la, “La dona reclosa: monges en la Gandia dels Borja” en *La memòria amagada. Dones en la història de Gandia*, Gandia, Ajuntament, 2002, p. 121.

⁶⁹³ Una breu ressenya biogràfica en XIMENO, V, *Escritores del Reyno...*, *cit.*, vol. I, pp. 345-346.

d'Aragó⁶⁹⁴; Luis de Berbegal, secretari del darrer mestre de Montesa i després “escrivano de mandamiento y de la Audiencia verbal de Valencia”⁶⁹⁵; i tres dones: la filla monja del mestre Borja de qui hem parlat abans i les esposes del regent Tallada i del vicecanceller Covarrubias, ambdós cavallers de Montesa. Com anècdota, assenyalar que la viuda de Covarrubias –pels mèrits del primer assessor general– rebé la més sucosa de les pensions, xifrada en 600 lliures.

Distribuïts els diners de la mensa, els de les comandes –amb llur *dignitat*– es proveïren en els cavallers d'hàbit següents:

Quadre 55

Comandes proveïdes per Felipe III

<i>Comanador</i>	<i>Comanda</i>	<i>Provissió</i>
Blanes, Jofré de	Benicarló i Vinaròs	23-III-1603
Blanes, Jofré de	Onda	3-IV-1599
Borja i Diechtristein, Pedro de	Culla i Atzeneta	30-XII-1610
Borja i Diechtristein, Pedro de	Onda	23-III-1603
Borja, Carlos de	Onda	10-X-1611
Borja, Fernando de	Les Coves (major)	23-III-1603
Borja, Pedro Luis de	Benassal	22-III-1601
Castellví, Álvaro de	Ares	5-II-1618
Covarrubias, Diego de	Perputxent	18-III-1599
Crespí, Francisco	Borriana	3-V-1604
Ferrer, Juan	Vilafamés	13-VII-1611
Franquesa, Pedro	Silla	26-II-1602

⁶⁹⁴ Més informació en ALBERT, M., *Relacions del monestir de Santes Creus...*, cit., pp. 31-37 (edició de 1977).

⁶⁹⁵ Luis de Berbegal consta com a secretari del mestre Borja des de 1579, encara que el seu nomenament per al càrrec podria ser anterior: AHN, *OOMM*, lib. 544-C –registre de provisions del mestre Galcerán de Borja, únic conservat–. Anys després –en 1588– el capítol general de Montesa celebrat a Carpesa el confirmà en dit ofici i el nomenà secretari a perpetuïtat: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., estatut n° 24, f. 176. En morir el mestre de Montesa el trobem exercint d'*escribano de mandamiento* de l'Audiència de València entre 1594 i 1607, càrrec en el qual el succeí el seu fill Damián per renúncia de son pare: CANET, T., *La Magistratura...*, cit., p. 116. En 1613 el rei li concedí 100 ducats anuals de pensió sobre la mensa magistral de Montesa –AHN, *OOMM*, lib. 549-C, f. 82v-83–, quantitat que Felip IV autoritzà en 1621 per a que l'ancià Berbegal pogués disposar en les seues netes Vicenta i Luisa, filles de María Ladrón i del seu fill difunt Damián –*ibidem*, lib. 551-C, ff. 1-2v–.

Jofré, Francisco	Borriana	3-IV-1599
Jofré, Francisco	Culla i Atzeneta	3-V-1599
Jofré, Francisco	Perputxent	30-XII-1610
Juan, Gaspar	Alcalà de Xivert	23-III-1599
Pérez Pertusa, Ximén	Borriana	8-V-1609
Roig, Andrés	Silla	4-VII-1615
Tallada, César	Perputxent	5-VIII-1617
Tallada, Felipe	Ares	24-I-1609
Terçà, Francisco	Ademús-Castellfabib	27-XII-1611
Vives, Bartolomé	Montroi	23-VII-1611

Dels 18 cavallers que n'obteniren, crida l'atenció el fet que, encara en 1601, se'n proveïsquen en quatre parents pròxims al darrer Mestre, potser conseqüència dels pactes per incorporar Montesa. Així, el fill bastard de Galcerán –Pedro Luis– fou comanador de Benassal; el seu nét legítim –Pedro de Borja i Diechtristein– gaudí de la comanda d'Onda en 1603, i en 1610 de la més lucrativa de Culla i Atzeneta; el seu nebot Fernando de Borja fou promocionat a la comanda major; mentre que un altre nebot –Carlos de Borja–⁶⁹⁶ substituï el seu parent Borja i Diechtristein en la d'Onda.

Recordem que el lloctinent general i comanador de Borriana fra Francisco Crespí i Borja emparentava amb la cèlebre família de Xàtiva i Gandia per via materna⁶⁹⁷, mentre que Francisco Jofré –germà de l'amant del darrer Mestre i el millor dels dotats amb les pensions de Galcerán–, va ser titular de tres comandes distintes i, en conseqüència, obtingué una progressió d'ingressos creixent: de les 500-600 lliures que rendia la de Borriana va passar a les vora 1.800 que podia obtindre de la de Perputxent⁶⁹⁸.

De la dotzena restant de comanadors caldria destacar la presència de tres lletrats del Consell d'Aragó: Andrés Roig, Felipe Tallada i el secretari Pedro Franquesa i, de forma indirecta, Francesc Terçà, fill del regent Miquel Terçà.

⁶⁹⁶ De la casa Borja-Llançol, descendia del matrimoni de donya Juana de Borja, germana major del papa Alexandre VI, i Pere Guillem Llançol de Romaní, VIII senyor de Vilallonga: FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, F., *Historia genealógica...*, *cit.*, vol. IV, pp. 353, 386 i ss.

⁶⁹⁷ *Ibidem*, p. 364.

⁶⁹⁸ Els ingressos de les comandes al llarg del segle XVII en ANDRÉS, F., “Montesa y la crisis del siglo XVII...”, *cit.*, p. 231, tabla 2.

Pel que fa a les principals *dignitats* montesianes conferides amb Felip III, la de comanador major es lliurà –com hem vist– a don Fernando de Borja, mentre que la claueria –que no comptava amb rendes– ho fou a l’ancià Marco Garcia primer i a Juan Ferrer després.

Sense rendes pròpies encara, l’ofici de lloctinent general es va tindre que cobrir en tres ocasions. Don Pedro de Rojas obtingué la dignitat en 1599, a qui succeïren Francisco Crespí (1603) i César Tallada (1610). Encara que tots tres havien ingressat amb el darrer Mestre, el de Rojas era el més jove d’hàbit, i sabem que va jugar un important paper en ajudar els comissaris reials en el moment d’incorporar Montesa.

Finalment, l’assessoria general de l’Orde a Madrid l’ocuparà –en substitució del difunt Covarrubias– el regent Felipe Tallada, càrrec que en morir s’atorgà al vicecanceller Andrés Roig.

*Escut del regent Tallada*⁶⁹⁹

⁶⁹⁹ Va ser imprès a la portada del llibre de GINART, Nofre Berthomeu, *Repertori general y breu sumari per orde alphabètic de totes les matèries dels Furs de València, fins les Corts del any 1604 inclusive, y dels privilegis de dita Ciutat y Regne*, València, Pere Patricio Mey, 1608. L’autor, segons consta a la portada, havia dedicat o *dirigit* el llibre a “don Phelip Tallada, cavaller del hàbit y Religió de Nostra Senyora de Montesa, assessor general de dita Orde, del Consell de Sa Magestat, y meritíssim regent en lo S[acre] S[uprem] R[eial] C[onsell] de Aragó”. Hi ha edició facsímil a càrrec de *Librerías París-Valencia*, 1990.

3.6. Algunes singularitats

Nebot del darrer mestre de Montesa, *don Fernando de Borja i Aragón* va ingressar en l'Orde l'any 1603, quan encara era un jove que probablement no arribava als vint anys, per ocupar la dignitat de comanador major després que el seu germà Francisco se'n passara a l'orde de Santiago. Uns anys després –en 1624– rebé una altra comanda, la de Perputxent⁷⁰⁰.

Samper destaca del personatge els servicis als tres Felipe⁷⁰¹, doncs serví al segon de patge i al tercer i quart com a virrei d'Aragó i de València, càrrecs aquests darrers que exercí al llarg de 22 anys⁷⁰².

D'altra banda, fou ambaixador a Saboia, Venècia, Gènova, Florència i Roma, cavallerís i gentilhome de la cambra de Felipe IV i Carlos II, cavallerís de la reina, sumiller de corps del príncep Baltasar Carlos i membre dels consells d'*Estado* i *Guerra* –entre altres–⁷⁰³.

Pel matrimoni amb la seua cosina Mª Francisca de Borja i Aragón obtingué després els títols de príncep d'Squillace i comte de Mayalde i Simari.

Després, la filla d'ambdós –donya Francisca de Borja– heretà de son pare les rendes de la comanda major de Montesa. Casada amb Francisco Idiáquez –duc de Ciudad Real–, el seu fill Francisco ingressarà en l'orde de Montesa en 1676, des d'on va ser promogut –com sa mare i el seu avi– a la comanda major de l'Orde, que finalment li arrabassarà, com vorem, un altre candidat, el comte d'Albalat.

Valido del duc de Lerma, *Pedro Franquesa i Esteve* va rebre l'hàbit als 54 anys d'edat, quan ja portava sobre sí una notable carrera en l'administració que l'havia dut a les secretaries de diversos consells de la monarquia –*Estado*, Aragó i *Inquisición*– i

⁷⁰⁰ AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 185v-189.

⁷⁰¹ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, p. 419.

⁷⁰² MATEU IBARS, Josefina, *Los virreyes de Valencia. Fuentes para su estudio*, València, Ayuntamiento, 1963, pp. 248-252.

⁷⁰³ FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, F., *Historia genealógica...*, cit., vol. IV, pp. 233-237.

també a la de Montesa al Consell d'Aragó una vegada incorporada l'Orde en la corona⁷⁰⁴.

Des de la seua envejable posició a Madrid i tenint present que la majoria d'assumptes relacionats amb Montesa passaven per les seues mans i per les de l'assessor general, el 8 de desembre de 1601 aconseguí una mercè d'hàbit. Prèviament –no obstant– havia lograt del rei un hàbit de Santiago per al seu fill Martín Valerio⁷⁰⁵, les proves del qual resultaren ben dificultoses degut a la recent condició nobiliària de la família. No sabem si finalment Martín fou creuat cavaller de Santiago; la bona qüestió és que son pare intentà compensar la situació ingressant també en una orde militar, i provà –aleshores– amb Montesa. Encara que menys valorada que les ordes castellanès, amb l'orde valenciana podia exercir-hi Franquesa segurament més influència, alhora que escapava del rígid control que sobre la resta d'hàbits militars tenia el *Consejo de las Órdenes*: d'entrada, el mateix don Pedro havia exercit de secretari de Montesa al Consell d'Aragó. A més, el personatge mantenia amistat amb el vicecanceller Diego de Covarrubias, precisament un dels qui havien d'examinar les informacions en la seua condició d'assessor general de l'Orde.

Quan s'iniciaren els tràmits per a l'hàbit, els informants trobaren les mateixes dificultats que els seus col·legues en les informacions per a Santiago de Martín Valerio Franquesa: una absoluta falta d'antecedents nobiliaris.

Tot i això, don Pedro va exercir les pressions i la influència necessàries perquè es nomenaren no sols testimonis proclius, sinó també informants, aconseguint que de les seues proves s'encarregués precisament fra Francisco Terça, fill del regent Miquel Terça, amic personal i company quan anys enrere els dos servien la monarquia a l'Audiència de Barcelona. A més, una germana de Miquel –Marianna Terça– havia casat amb Martí Joan Franquesa, germà de don Pedro, cosa que també li anava a facilitar probablement les coses⁷⁰⁶. Justament Francisco Terça fou qui encarregà després al pintor Pantoja de la Cruz, en 1602, un retrat del futur comte de Vilallonga⁷⁰⁷.

⁷⁰⁴ Sobre els distints secretaris de Montesa al Consell d'Aragó BALTAR RODRÍGUEZ, Juan Francisco, "Las negociaciones del Consejo de Aragón en el siglo XVII", *Anuario de historia del derecho español*, n° 71 (2001), pp. 293-300.

⁷⁰⁵ TORRAS, J. M., *Poder i relacions clientelars...*, cit., pp. 86.

⁷⁰⁶ *Ibidem*, pp. 47, 104-105.

Amb els antecedents vistos i com era d'esperar, les informacions es van resoldre en qüestió d'un mes, l'1 de febrer. El 20, a l'església de *San Benito el Real* de Valladolid, un grup d'afins realitzava la cerimònia per armar-lo cavaller: Covarrubias el creuà amb l'espasa, mentre que Terça –junt al comanador major Francisco de Borja– li van calçar els esperons.

Després d'això, Pedro Franquesa consolidà encara més la seua situació dins Montesa i aconseguí que se'l nomenara comanador de Silla, dignitat que encara que no li conferia importants sumes el situava en el selecte grup dels comandors d'ordes militars⁷⁰⁸. Fins i tot imitant els usos habituals de la noblesa, el nou comanador de Silla es perpetuarà mitjançant un retrat, en el que es farà pintar mostrant als seus espectadors una venera de Montesa sostinguda per gruixuda cadena, subratllant la seua pertinença a una de les ordes militars de la monarquia.

Poc després Franquesa culminà el seu ennobliment amb el nomenament en setembre de 1603 de comte de Vilallonga. Als tres anys, no obstant, caigué en desgràcia i fou detingut acusat de 474 càrrecs –*cohecho*, venda d'oficis, frau, manipulació de documents, evasió de joies i diners i altres– realitzats tots ells bona cosa de vegades, doncs sols l'acusació de *cohecho* suposava ja 160 d'eixos càrrecs⁷⁰⁹. Va faltar a la presó, a finals de 1614⁷¹⁰.

Franquesa va tindre quatre fills i quatre filles⁷¹¹. D'elles la major, Luisa, casà amb Jerónimo Funes, cavaller de Santiago; Catalina es va fer monja, i les altres dues van contraure matrimoni amb cavallers de Montesa: Maria amb Miguel Martínez Pasqual, i Isabel amb Roque Valero Siverio, de qui naixqué el després també montesià Miguel Català Siverio, creuat en la mateixa orde que el seu besavi en 1661.

⁷⁰⁷ KUSCHE, María, *Juan Pantoja de la Cruz y sus seguidores*, B. González, R. de Villandrando y A. López Polanco, Madrid, Fundación Arte Hispánico, 2007, p. 178.

⁷⁰⁸ *Ibidem*, p. 105. No ens consta –com asseguren GARCÍA, A. y A., *El solar catalán...*, cit., vol. II, p. 238– que se'l nomenés clauer de Montesa.

⁷⁰⁹ TORRAS, J. M., *Poder i relacions clientelars...*, cit., p. 216.

⁷¹⁰ *Ibidem*, p. 219.

⁷¹¹ *Ibidem*, pp. 89, 227-228.

Malgrat ser freqüents a Sevilla els hàbits de Santiago i Alcántara⁷¹², el despatxat per a Montesa en 1620 al famós escultor i arquitecte sevillà **Juan de Oviedo** és a hores d'ara una incògnita, a no ser que el rei volgués recompensar els seus anys de servici amb un hàbit militar i elegira el de l'orde valenciana per evitar possibles exigències del *Consejo de las Órdenes*, habitualment tancat a possibilitar qualsevol tipus de dispensa. Fos com fos, Oviedo es creuà en Montesa en octubre de 1622, després d'obtindre els corresponents permisos de Roma que excusaven la seua falta de noblesa i l'exercici d'ofici *vil*.

Tot i això, gaudí poc de temps de la distinció, doncs va faltar servint el rei d'Espanya en la recuperació de Bahía –al Brasil– l'any 1625, segons narra de forma detallada Víctor Pérez Escolano als treballs abans mencionats.

El montesià *Ramón Pallàs*, acusat d'haver mort el seu propi germà, fou castigat amb la pèrdua de l'hàbit... i amb la pena de mort. La seua execució –tal com era habitual en l'època– generà tota una sèrie d'alegacions impreses⁷¹³, a més de la típica atenció dels dietaristes contemporanis, com per exemple el capellà de Sant Martí mossén Porcar, que deixà escrit al respecte:

“Deshabiat don Ramon Pallàs. 3ª sentència de don Ramón Pallàs per la Orde. Disapte, a 29 de agost 1626 al matí, en lo pati de la Torre feren devallar a don Ramon Pallàs. Y lo lloctinent de Mestre, que per ausència de don Jofré Blanes era don Gaspar Despuig⁷¹⁴, y li llevà lo hàbit y.l relaxà al bras secular, y se entregà de aquell micer Polo, doctor del Real Consell Criminal de València. Y acabada de llegir la sentència estava hallí un ministre ab unes tisoires: li descosia la creu que estava en una capa de gorgoran, que don Ramon portava, y ans de acabar dos punts,

⁷¹² La professora Postigo comptabilitza per a tot el segle XVII 331 hàbits concedits a sevillans: 208 de Santiago, 80 d'Alcántara i 43 de Calatrava: POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, *cit.*, p. 204.

⁷¹³ Dóna complida referència de totes elles ANDRÉS, F., “Textos publicados en torno a Montesa...”, *cit.*, p. 1300, nota 41.

⁷¹⁴ Confon Porcar el nom del substitut del lloctinent, aleshores Cristóbal Despuig, càrrec per al qual se l'havia nomenat feia poc, en març de 1625.

dit don Gaspar, sorrogat del lloctinent de Mestre, la prengué en ses mans y la tirà, com qui la y arrancava. Y dix: “*Anda, que soys mal cavallero*”. Açò és”⁷¹⁵.

Portada dels *Preceptos Militares*. Madrid, 1632

Amb una notable carrera tenim el sardo **Miguel Pérez de Exea**. Dedicat a l'exèrcit, arribà als graus de capità, sergent major, tinent general d'artilleria i fou membre del *Consejo de Guerra*. Va faltar el 10 de novembre de 1638 i deixà publicada l'obra *Preceptos militares, orden y formacion de esquadrones*⁷¹⁶, on a banda d'incloure el seu escut personal en la part inferior del gravat que fa de portada, afegí un bust amb la seua imatge ornada amb la venera de Montesa, com podrem vore amb detall al capítol darrer d'aquest treball⁷¹⁷.

⁷¹⁵ PORCAR, P. J., *Coses evengudes...*, cit., vol. II, pp. 848-849.

⁷¹⁶ PÉREZ de XEA, Miguel, *Preceptos militares, orden y formacion de esquadrones...*, Madrid, por la viuda de Alonso Martín, año MDCXXXII, disponible en xarxa al buscador de llibres de Google. Alguns comentaris sobre l'obra en ESPINO LÓPEZ, Antonio, “El declinar militar hispánico”, *Studia historica. Historia moderna*, nº 20 (1999), pp. 174-175.

⁷¹⁷ No hem trobat referències a la comanda de Montesa “de 2.000 ducados” que se li prometé i que indica ALMIRANTE, J., *Bibliografía militar...*, cit., p. 615.

3.7. Els frares montesians del rei

Com vam vore, en desembre de 1592 hi havia un total de 28 frares: 19 al Sacre Convent, 6 titulars dels priorats de l'Orde i 3 en les parròquies de Montesa, Vallada i Cervera del Mestre.

Tenint present que n'hi havia més que suficients –les definicions n'estipulaven 14 al convent i n'hi havien 19–, durant els anys immediats a la incorporació no hi hagué convocatòries per a religiosos de Montesa. En conseqüència, fins a 1600 no es plantejà la necessitat de convocar examens per proveir les vacants, tot i donar-se les primeres baixes a l'any de la incorporació en faltar fra Bartolomé Albero i fra Miguel Fito.

Felipe III escriví en desembre de 1600 a l'arquebisbe de València –el Patriarca Ribera– sobre la necessitat de convocar 5 places per a frares de Montesa. En la missiva el monarca li recordava una carta anterior al respecte i insistia sobre la conveniència de fer les convocatòries a les ciutats de Tortosa, Sogorb, València, Oriola i Xàtiva⁷¹⁸ el més aviat possible. Per als examens, a banda del Patriarca, havien d'estar presents dos frares de Montesa: els doctors Baltasar Primo –que pel fet de residir a la cort podia ser substituït per un altre– i Felipe Marimón.

En altres ocasions, no obstant, l'examen es realitzà per a possibilitar de forma expresa l'ingrés de certs candidats, no sabem si amb convocatòria prèvia en algunes ciutats, com en el cas de les avaluacions realitzades en 1608 a Juan Pasqual o en 1626 a Lorenzo Gilabert⁷¹⁹.

Potser a banda de les convocatòries oficials a les ciutats hi hagué altres mitjans de difusió a l'efecte. Això explicaria –per a tot el període que estudiem– la presència de 82 religiosos –un 36%– nascuts als pobles del senyoriu, que potser reberen notícia sobre la

⁷¹⁸ “si no pudiere ser en la de Xàtiva por avérsele quitado la plática a causa de la contagión y enfermedad que en ella ay, se podrá publicar en otra parte, la que pareziere más cómoda”: AHN, *OOMM*, lib. 529-C, f. 14v. En efecte, en eixe moment la ciutat i pobles de la rodalia patien un brot de pesta: BOLUDA PERUCHO, Alfred (*et alii*), *Les pestes de 1600 i 1648. El dietari de Josep Aznar i Francesc Sanç. Estudi i edició*, Ontinyent, Ajuntament, 1995.

⁷¹⁹ AHN, *OOMM*, lib. 838-C, ff. 160-160v; PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, *cit.*, ff. 147-147v.

possibilitat d'entrar en l'orde de Montesa a través d'altres conductes, com per exemple els mateixos capellans de les parròquies que eren frares de l'Orde.

Els examens s'havien de realitzar a València, pràctica que es traslladaria al Sacre Convent de Montesa anys després⁷²⁰ i a la capital de nou més endavant. Els examinadors havien de saber quina era la formació dels aspirants i, d'acord amb les definicions de l'Orde, no s'havien d'admetre els qui no tingueren coneixements mínims de llatí i *canto llano*⁷²¹. A banda, se'ls avaluava de filosofia i teologia, ja que la majoria d'ells anava a ser destinat –en un futur– a les parròquies i priorats del senyoriu⁷²².

Encara que en un primer moment s'optà per alguns examinadors aliens a l'orde de Montesa⁷²³, ben prompte aquesta tasca fou assumida exclusivament per montesians, als quals convocava el lloctinent general per realitzar els examens pertinents.

No coneixem amb absoluta certesa el nombre d'aspirants que es presentaven a les poques places que s'hi convocaven, però en general i en els casos vistos, solien ser més els candidats que les que hi havia disponibles: en març de 1647 –per exemple– els examinadors n'aprovaren 12 per a 5 places lliures⁷²⁴.

Tot i la urgència manifestada en un primer moment, no tenim notícies dels examens fins gener de 1602. Poc després, el dos de maig, el rei lliurava la primera comissió en la que nomenava frare profés per iniciar les informacions, amb la qual cosa començava el procés per ingressar en l'Orde⁷²⁵. En aquesta primera ocasió s'havien

⁷²⁰ AHN, *OOMM*, lib. 531-C, ff. 25-25v.

⁷²¹ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol III f. 40v.

⁷²² Així consta a l'examen de Lorenzo Gilabert realitzat a les cases del Temple de València el 5 d'octubre de 1626: AHN, *OOMM*, lib. 838-C, f. 160v.

⁷²³ Entre els anys 1609-1615 consta als registres *de Maestres, Curiae i Partium* de l'AHN la participació en els examens d'un tal “maestro Salon o fray Miguel Salon”, no sabem si el mateix agustí Miguel Bartolomé Salon, mestre i doctor en teologia de qui parla RODRÍGUEZ, J., *Biblioteca Valentina...*, cit., pp. 339-340.

⁷²⁴ AHN, *OOMM*, lib. 841-C, ff. 157v-158.

⁷²⁵ S'inicia doncs –recordem–, un pas menys que en la tramitació dels hàbits dels cavallers: per aquests últims es lliurava primer mercè d'hàbit i després es nomenaven els informants; en el cas dels religiosos, la mateixa comissió dirigida a l'informant equivaldria a la mercè d'hàbit.

d'examinar les *qualitats* ja no intel·lectuals –doncs l'aspirant havia superat l'examen previ–⁷²⁶ sinò de puresa de sang i oficis del doctor Sebastián Marimón, germà de Felipe, frare també de Montesa i futur bisbe a Sardenya. Sebastián ingressaria com a conventual l'any vinent, però

“en 15 de julio 1603, aún no tenido cumplidos quatro meses de su noviciado, le dio Su Magestad la cátedra de theología moral del convento⁷²⁷, pero no la gozó, pues ante[s] de acabar su año de noviciado murió en nuestro convento”⁷²⁸.

Durant els mesos d'octubre i novembre de 1602 es van despatxar les reials comissions que permeteren l'ingrés en l'Orde de dos religiosos més: Lucas Marín i Vicente Thous.

A partir d'aleshores seria el lloctinent general –per indicació del prior del Sacre Convent– qui comunicaria al rei la necessitat de convocar examens per a conventuals⁷²⁹. Realitzats els exercicis i una vegada seleccionats els més aptes, correspondrà al monarca encetar el procés que durà al candidat –una vegada superades les proves de puresa de sang– a vestir l'hàbit.

Felipe III va despatxar un total de 44 mercès d'hàbit de religió de Montesa, que al llarg del seu regnat es repartiren de la forma següent:

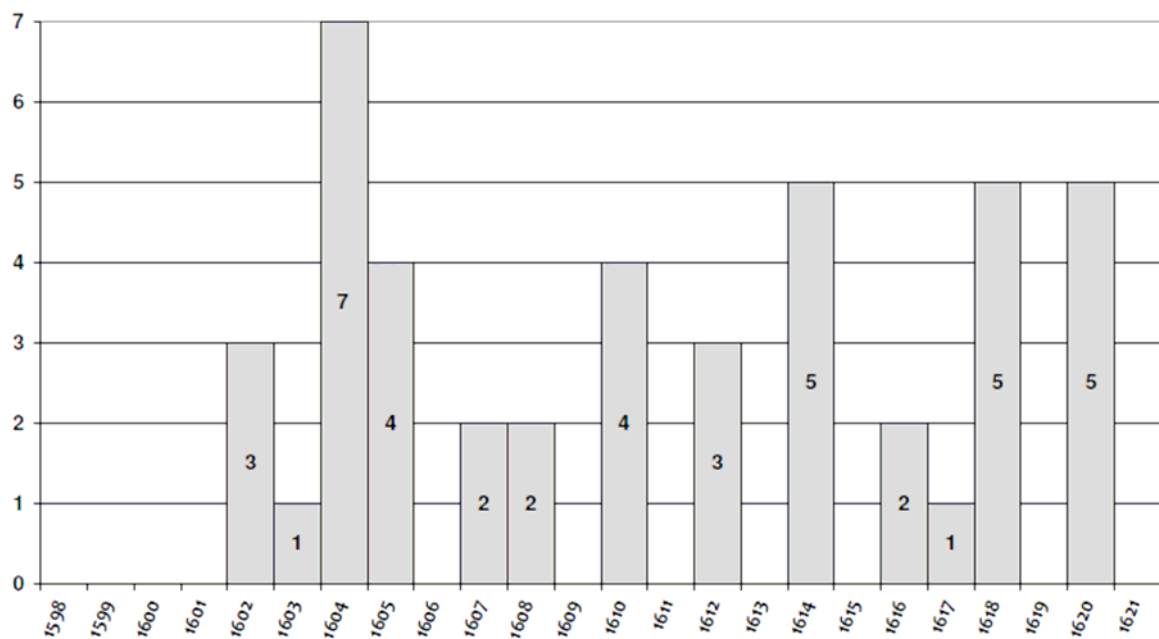
⁷²⁶ Així consta en una carta del rei, datada el 17-VI-1602, al lloctinent general de Montesa: AHN, *OOMM*, lib. 529-C, f. 74.

⁷²⁷ Precissament en substitució del seu germà fra Felipe Marimón, sent aleshores la càtedra de “lector de latinidad”, doncs canviaria a teologia moral anys després: AHN, *OOMM*, lib. 547-C, ff. 153-154.

⁷²⁸ “Décadas nobles...”, *cit.*, RAH, *CSC*, sign. I-3 [9/577], f. 50.

⁷²⁹ Les distintes convocatòries poden seguir-se a través dels textos de PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, *cit.*, ff. 146v-152v.

Gràfic 7. Religiosos que ingressaren amb mercè de Felipe III

Com veiem, foren especialment generosos els anys 1604, amb set mercès, i 1614, 1618 i 1620, amb cinc. Totes les noves incorporacions anaven encaminades a cobrir, de forma progressiva, les distintes parròquies del senyoriu (la provissió de les quals fou sol.licitada –recordem– només incorporar Montesa), en la línia exposada en capítols anteriors.

Més encara, a fi de disposar de major quantitat de religiosos, un reial decret del 16 de setembre de 1617 augmentà les places de conventuals en 6, passant aleshores de les 19 que hi havia a 25:

“Don Phelippe, etc. Porque aviendo entendido la falta que ay en el convento de Nuestra Señora de Montesa de freyles conventuales para el servicio del culto divino y assitencia del choro para hazer y cumplir otras obediencias y obligaciones de la casa, he tenido por bien (como Administrador Perpetuo susodicho) de accresantar el número de los diez y nueve freyles que oy ay en él hasta veinte y cinco, con la misma ración que tienen los demás...”⁷³⁰.

⁷³⁰ AHN, OOMM, lib. 530-C, f. 208.

Dins dels 25 s'incloïen també els col·legials de Sant Jordi, que oscil·laven –com vam dir– entre els quatre i els huit.

Abans d'acabar 1617, el tretze de desembre, quedà instituït un nou càrrec per als religiosos, el de rector del col·legi⁷³¹, ofici que fins aleshores exercia –sense títol específic– el prior de Sant Jordi. Després sols va haver un canvi més fins al trasllat del Sacre Convent a València en 1748: la plaça creada el 17 de desembre de 1631 per dotar el monestir d'organista⁷³².

Des del punt de vista de la procedència, tots els religiosos que s'incorporaren durant el regnat van nàixer al regne de València excepte Pedro Rosell, que era del poblet català de Les Avellanes. Quinze procedien de pobles del senyoriu montesià –Alcalà de Xivert, Canet lo Roig, Cervera del Mestre, Mas dels Estellers, Montesa, Sant Mateu, Silla, Vilar de Canes i Vistabella del Maestrat–; nou de la ciutat de València i altres set de localitats veïnes al convent de Montesa com Canals –on en van nàixer quatre– i Énguera, on veieren la llum tres dels religiosos.

⁷³¹ *Ibidem*, ff. 216v-217v, editat per SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, pp. 732-733. El primer d'ells va ser fra Juan Borja Arándiga, autor de la *Breve resolución* tantes vegades citada.

⁷³² AHN, OOMM, lib. 531-C, ff. 239v-240. Abans de 1631 l'organista no era religiós de l'Orde: en 1617 s'encarregava de tocar l'orgue Juan Reig, “privado de la vista”: AHN, OOMM, lib. 812-C, ff. 43-44. Dels organistes i d'alguns dels orgues del castell-convent de Montesa dona referència –en base a documentació facilitada per nosaltres– ROS, Vicent, “Montesa. Del monaquisme militant a la religiositat popular. Esbòs d'una singular trajectòria espiritual i musical. *Bicinium* o trajectòria a duo entre parròquia/escola – castell-convent”, dins CERDÀ i BALLESTER, Josep (*et alii*), *En torn a la Mare de Déu de Montesa*, Montesa, Parròquia de l'Assumpció, 2005, pp. 67-97.

Quadre 56

Lloc de naixement dels religiosos de Felipe III

<i>Localitat</i>	<i>Nascuts per lloc</i>	<i>Totals</i>
Alpuente, Benigànim, Canet lo Roig, Carcaixent, Castelló de la Plana, Cervera del Maestre, La Font de la Figuera, Les Avellanes, Mas dels Estellers [Traiguera], Meliana, Russafa [València], Silla, Vallibona, Vilar de Canes, Xixona	1	15
Alcalà de Xivert, Alzira, Montesa, Vistabella del Maestrat	2	8
Énguera, Sant Mateu	3	6
Canals	4	4
València	9	9
		44

Pel que fa al procediment d'ingrés en l'Orde, en cinc dels expedients –els corresponents a Miguel Beltrán, Miguel Tomás Insa, Juan Pasqual, Francisco Tormo i Esteban Albelda– falta alguna de les aprovacions, sense que això suposara per al candidat, en principi, cap impediment per accedir a l'hàbit.

D'altra banda, en tres dels aspirants es va fer constar l'existència d'alguns parents en l'orde de Montesa; foren els següents:

Quadre 57

Religiosos amb parents en l'orde de Montesa

<i>Nom del religiós</i>	<i>Data hàbit</i>	<i>Parents en l'orde de Montesa</i>
Sebastián Serves i Carbonell	1606	fra Joan Carbonell, frare de Montesa i prior de Sant Jordi de València, mort en 1592, era tio de la mare del pretendent, germà de son pare, Luis Carbonell
García Lloris i Agramunt	1611	l'avi matern, Jerónimo Agramunt, fou cavaller de Montesa i comanador d'Alcalà
Francisco Alcover i Requena	1618	fra Gaspar Requena, germà de la mare, fou religiós de Montesa i rector de Perputxent

Si observem el grup des de les professions o categories socials dels pares dels candidats obtenim:

Quadre 58

Professions dels pares del religiosos

oller	1
mercader	1
carnisser	1
cirurgià	2
ciudadà	2
llaurador	7
notari	7
Total:	21
Total ingressos:	44

Com veiem, set eren fills de notari, però en la mateixa proporció tenim fills de llauradors i, en menor mesura, dels altres oficis. Altres dos són fills de ciutadans, en concret un del poble de Canals i un altre de la ciutat de València: és a dir, de famílies suposadament benestants i que hauríem de situar al cim de les capes socials del *tercer estat* però per davall del grup genèric de nobles, encara que la pertinença per vàries generacions a aquest grup era prova positiva –com hem vist– per ingressar en l’orde de Montesa. Són els casos de Pablo Climent i Jerónimo Alrreus. El pare del primer fou ciudadà i batlle de Canals, mentre que el progenitor del segon –Bartolomé– era ciudadà de València i havia estat proposat per a jurat; un germà de Bartolomé havia exercit a la capital els càrrecs de jurat i justícia civil i criminal⁷³³.

En observar el grup amb detall trobem, en primer lloc, sis religiosos que van ingressar en l’Orde sent ja sacerdots, que foren els següents:

⁷³³ AHN, OOMM, expedients de religiosos de Montesa, n° 15 [Jerónimo Alrreus Muñoz]. En efecte, consten alguns Alrreus exercint càrrecs a València, encara que no sabem si es tracta de la mateixa família: FELIPO ORTS, Amparo, *La oligarquía municipal de la ciudad de Valencia: de las germanías a la insaculación*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2002, índex de la pàgina 352.

Quadre 59

Sacerdots que ingressaren en Montesa

<i>Nom i cognoms</i>	<i>Data d'hàbit</i>
Joaquin Cardona, <i>rector de Benifaió</i>	1606
Sebastián Serves	1606
Franciso de Rivadeneyra, <i>rector d'Almàspera</i>	1606
Juan Jerónimo Çaera	1607
Jerónimo González	1607
Felipe de Arano	1608

Tots aquests que comptaven amb ordes sagrades s'incorporaren entre 1606 i 1608, probablement per la necessitat de sacerdots per anar cobrint les parròquies o simplement perquè estaven més preparats intel·lectualment que altres aspirants a les places de conventuals. No obstant, tampoc sembla que les necessitats de nous membres facilitassen l'ingrés a tothom, doncs entre els anys 1603-1605 quatre dels pretendents a l'hàbit –Luis Roch, Martín Guerola, Martín Ledesma (germà d'Agustin Ledesma, frare de Montesa) i Baltasar Pallarés, aleshores rector d'Argelita⁷³⁴–, no ingressaren.

Altres tres que sí arribaren a entrar deixaren l'Orde abans de professar: Francisco de Rivadeneyra –per exemple–,

“Als dos de setembre de 1606 dexà lo hàbit y se'n tornà a la sua rettoria de Almàcera; no fonc novici mes de 28 dies...”⁷³⁵.

D'Andrés Álvaro no sabem la seua trajectòria una vegada ingressà, i sospitem que acabà fent-se monjo de la cartoixa⁷³⁶; mentre que a fra Vicente Gres li fou retirat l'hàbit en circumstàncies que no hem acabat d'aclarir, doncs segons escriví el rei al lloctinent general Crespí, a ell li tocava

⁷³⁴ AHN, *OOMM*, lib. 547-C, ff. 114v, 110-110v, 137v-139v, i 194v-195. Argelita (Alt Millars), a l'actual província de Castelló, comptava aleshores amb població morisca.

⁷³⁵ AHN, *OOMM*, lib. 814-C [Cantoria IV], f. 16.

⁷³⁶ Podria ser el mateix personatge que amb el mateix nom i lloc de naixement fou prior de Porta-Coeli: RIBES TRAVER, Mª Estrella, *Los Anales de la Cartuja de Porta-Coeli*, València, Institució Alfons el Magnànim, 1998, pp. 186, 187, 202, 203 i 206.

“aver vos averiguado o hecho averiguar las costumbres deste hombre antes de admitille a la pretensión del hábito, como teniades obligación [...]. Y ya que eso no se hizo, deviérades excusar la traça y rodeo que dezís usastes para que se le quitasse con hazelle llevar al convento o a otra parte secreta por fuerça o por grado, y allí con intervenció del prior y de los demás que suelen y deven intervenir a estos actos, quitársele”⁷³⁷.

Pel que fa als graus acadèmics dels candidats, no comptem amb dades de tots i cadascun d'ells, doncs sols esporàdicament s'hi troba algun tipus d'informació i no precisament del moment en el que van obtindre l'hàbit. A l'efecte, podem oferir notícies dels 14 següents:

Quadre 60

Graus acadèmics dels religiosos de Felipe III

<i>Cognom i nom</i>	<i>Graus acadèmics</i>
Alcover, Francisco F.	llicenciat
Arano, Felipe de	doctor en cànons a la Universitat de Salamanca
Beltrán, Miguel	doctor
Çaera, Juan Jerónimo	batxiller en teologia el 22 de març de 1607
Calaf, Francisco	batxiller en arts (4-III-1614); mestre en arts (1615); catedràtic de filosofia a la Universitat de València (1615).
Cardona, Joaquín	doctor
Climent, Joaquín	batxiller en arts (4-V-1612); mestre en arts (4-V-1612); batxiller en teologia (8-II-1621); doctor en teologia (20-I-1622); catedràtic d'arts a la Universitat de València en 1621 i 1624
Insa, Miguel Tomás	doctor
Marimón, Sebastián	doctor en teologia
Miguel, Felipe	doctor en teologia
Pasqual, Juan	llicenciat
Rosell, Pedro	llicenciat
Rovira, Juan	doctor en teologia
Serrano, Miguel	batxiller en arts; mestre en arts (10-II-1624) catedràtic de filosofia a la Universitat de València (21-V-1627)

⁷³⁷ El rei a Francisco Crespi, lloctinent general, 9-IX-1606: AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 178-179.

Dels anteriors graduats ocuparen càtedres a la Universitat de València, sent religiosos de Montesa, Francisco Calaf⁷³⁸ i Miguel Serrano⁷³⁹, nascuts els dos al poble de Canals, i els dos en filosofia, mentre que Joaquín Climent –de qui parlem tot seguit– n’ocupà una d’arts al mateix estudi general⁷⁴⁰.

Pel que fa a les provissions fetes per Felipe III en favor dels clergues montesians, cal destacar el nomenament de frares de Montesa, de forma progressiva, per a les parròquies del senyoriu, en compliment de la legislació a l’efecte que tractem a continuació.

Així, a la mort del Rei en març de 1621, hi havia religiosos de l’Orde –sense comptar els del convent i col.legi– als beneficis eclesiàstics següents:

Quadre 61

Distribució dels religiosos de Montesa no conventuals en 1621

<i>Beneficis</i>	<i>Nom i cognom</i>	<i>Altres càrrecs en l’Orde</i>
<i>Prior del Temple de València</i>	fra Berenguer Vila	
<i>Prior de Sant Jordi de València</i>	fra Dionisio Pineda	
<i>Prior de Sant Jordi d’Alfama</i>	fra Juan Borja	<i>Capellà del rei i rector del Col.legi</i>
<i>Prior de Borriana</i>	fra Miguel Beltrán	<i>Capellà del rei</i>
<i>Parròquies</i>		
Albocàsser	fra Sebastián Serves	
Alcalà de Xivert	<i>clergue secular</i>	
Ares	fra Jerónimo González	
Atzeneta del Maestrat	<i>clergue secular</i>	
Benassal	<i>clergue secular</i>	
Benicarló	fra Juan Meseguer	

⁷³⁸ FELIPO ORTS, Amparo, *La Universidad de Valencia durante el siglo XVII (1611-1707)*, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1991, pp. 312 i 407.

⁷³⁹ *Ibidem*, pp. 380 i 407.

⁷⁴⁰ *Ibidem*, pp. 316 i 407.

Càlig	<i>clergue secular</i>	
Canet lo Roig	<i>clergue secular</i>	
Carpesa	fra Pedro de Xea	
Cervera del Mestre	fra Bartolomé Monar	<i>Prior de N^a S^a de la Costa</i>
Culla	fra Agustín de Ferreres	
La Jana	fra Jerónimo Juan Çaera	
La Salzadella	<i>clergue secular</i>	
Les Coves	<i>clergue secular</i>	
Moncada	fra Miguel Tomás Insa	
Montesa	fra Pedro Fito	
Onda	fra Joaquín Cardona	
Perputxent	fra Juan Balaguer	
Rossell	<i>clergue secular</i>	
Sant Mateu	fra Felipe de Arano	
Silla	fra Juan López	
Sueca	fra Juan Pasqual	
Vallada	fra Luis Sanchis	<i>Prior de Sant Bartomeu</i>
Vinaròs	fra Juan Galcerán	
Vistabella	fra Luis Roures	
Xert	fra Melchor de la Sala	
Resum (amb els conventuals):	<i>frares convent i col.legi:</i>	25 (teòrics)
	<i>frares en parròquies:</i>	18
	<i>capellans del rei:</i>	2
	<i>priors formats (sense més càrrecs) –Temple i St. Jordi–</i>	2
	<i>rectories per cobrir:</i>	7 (Alcalà, Atzeneta, Benassal, Càlig, Canet, La Salzadella, Les Coves)
Total:		48

En resum, amb Felipe III continuà la tendència encetada per son pare de *potenciar* l'estament clerical de Montesa. Si quan va iniciar el regnat el monarca comptava amb 31 places –19 conventuals, 6 priorats, 2 capellanies a la cort i 4 parròquies: Cervera del Mestre, Montesa, Sant Mateu i Vallada–, a la fi, en març de 1621, havien passat a 48. S'augmentaren sis places conventuals i –sobre tot– es proveiren diverses noves parròquies en frares de l'Orde: de les 4 inicials s'havia passat a

cobrir-ne 18, i encara n'hi havien pendents d'assumir 7; això sense incloure, clar està, les que no proveí l'orde de Montesa: Ademús, Traiguera Vallanca i Vilafamés.

3.8. Algunes singularitats

El castellonenc *Miguel Beltrán i Peris* va ingressar en l'orde de Montesa quan encara era un jove de setze anys, el cinc de febrer de 1605, a l'església de Sant Jordi de València. Un any després –ja profés– es traslladà al Col·legi per a estudiar, sent aleshores dels primers que hi residiren a la casa d'estudis de Montesa a la capital. Poc després rebé les ordes sagrades i se'l nomenà –en 1612– titular del benifet de Santa Úrsula, al Sacre Convent de Montesa.

Des d'allí promocionà prompte: a l'any era capellà d'honor del rei i, poc després, prior de Borriana.

Anys després –en 1633– Beltrán va concloure el seu *Libro de las visitas, capítulos generales, bullas apostólicas y otras cosas tocantes a la orden de Montesa*, manuscrit que en part es dedica a copiar la *Breve resolución* escrita abans pel seu germà d'hàbit, fra Juan Borja⁷⁴¹ –mort dos anys abans–, amb l'augment de copiar les visites de Calatrava en Montesa, la visita montesiana de Ferrer i Primo, els capítols generals –des de 1537– i altres textos d'interés: butlles, memòries d'hàbits etc.

Poc després –en 1638– fra Miguel arribà al cim de la seua carrera eclesiàstica en ser nomenat bisbe de l'Alguer, a l'illa de Sardenya⁷⁴². Abans de prendre possessió de la seua diòcesi elaborà un inventari de béns on, a banda de detallar la seua acomodada situació –gaudia aleshores de diverses pensions *montesianes* a costa de la reial capella, mensa magistral, priorat de Borriana i rectories d'Onda, Sueca i Benicarló–, ens detalla d'entre les seues propietats una bona col·lecció d'objectes de plata, quadres i “184 tomos de

⁷⁴¹ BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, pp. 36-37.

⁷⁴² VICO, Francisco de, *Historia general de la Isla y Reyno de Sardeña. Sexta parte* (a cura di Francesco Manconi), Cagliari, CUEC-Editrice, 2004, p. 252; MARTÍNEZ MILLÁN, José, VISCEGLIA, María Antonietta (dirs.), *La monarquía de Felipe III*, Madrid, Fundación Mapfre, Instituto de Cultura, 2008, vol. II, p. 93.

libros entre grandes y pequeños”⁷⁴³. Fra Miguel Beltrán va faltar al seu bisbat anys després, en 1643. Com tindrem ocasió de veure, hi ha memòria *gràfica* del personatge al retrat que procedent del convent de Montesa a València –Temple– conserva el Museu de Belles Arts de València.

Amb vora 20 anys d’edat va ingressar com a religiós, el dia de la Puríssima de 1615, al castell de Montesa, **Joaquín Climent**, fill d’un notari de la capital. Mestre en arts en el moment d’emetre els seus vots, en 1622 es va doctorar en teologia. Dos anys després ocupà una càtedra d’arts a l’Estudi General de València, plaça que ja havia atés abans, en 1621.

Dins l’orde de Montesa serví la parròquia de Carpesa, el priorat de Borriana i una de les capellanies del rei a la cort, per a la qual fou nomenat en 1639. Va faltar dos anys després, sent soterrat a l’església del Temple de la ciutat de València.

Deixà escrites diverses obres. Relacionades amb la seua càtedra d’arts Ximeno li atribueix *Adumbratae, ac breviariae in dialecti curriculi compendium disputationes [...]*, València, Juan Crisóstomo Garriz, 1621; *Commentaria in universam philosophiam Aristotelis stagiritae...*, València, 1621, en tres volums, el darrer d’ells imprès en 1627⁷⁴⁴.

Portada de l’obra de Climent, de 1626

Per a l’orde de Montesa edità en 1626 el text *En favor de la orden de Montesa, para el priorato de su mismo convento [...]. Contra el abad y convento de Santas Cruzes de la orden del Cistel en el principado de Cathaluña*, temàtica en la que insistirà després en companyia d’altres germans d’hàbit –fra Francisco Calaf, fra Miguel Tomás Insa i fra Luis Roures– en estampar, en 1627, l’alegat *En favor de la Sagrada Religión y milicia de Ntra. Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Acerca de lo que suplica a Su Magestad sea servido nombrar*

⁷⁴³ RAH, CSC, leg. 12, carpeta 7, nº 4

⁷⁴⁴ XIMENO, V., *Escritores del Reyno...*, cit., vol. I, pp. 311-312; FELIPO ORTS, Amparo, “Algunos datos sobre la facultad de Artes de la Universidad de Valencia (1621-1634)”, *Saitabi*, nº 36 (1996), p. 240.

*freyle della misma para prior del Convento [...] Contra el abad y convento de Santas Cruces*⁷⁴⁵ tal volta siguen els mateixos textos citats després per Fuster i frey Hipólito Samper⁷⁴⁶.

D'altres religiosos destaquem els càrrecs que desenvoluparen: el rector de Sant Mateu, fra Felipe de Arano, treballà de *provisor* o vicari general⁷⁴⁷ i com visitador del bisbat de Tortosa; fra Juan Rovira exercí també de visitador general de la mateixa seu episcopal, mentre que els destins de fra Felipe Miguel el dugueren d'ambaixador de l'orde de Montesa a Roma⁷⁴⁸.

Finalment, assenyalar fra Luis Roures, parent per via materna de l'aleshores beat fra Lluís Bertran, i Gaspar Bru, protagonista d'una particular història que recull l'arxiver Pera de Viu:

“Frei Gaspar Bru, natural de Canals, vistió el hábito a 3 de enero 1621. Siendo colegial se puso fraile capuchino, pero se salió antes de profesar. Fue en nuestra Orden retor i prior de San Jorge. Después le dieron el priorato de Vallada. Con motivo de que el prior [rector de la parròquia] de Montesa, frei Pedro Fito, alcanzó por pleito que la parroquial de Vallada era vicaría suya, se fue frei Bru a Madrid a pleitear, i habiendo perdido el pleito se desapareció de Vallada i se fue a Roma.

⁷⁴⁵ CALAF, Francisco, INÇA, Miguel Thomas, CLIMENT, Joachim y ROURES, Luis, *En favor de la Sagrada Religión y milicia de Ntra. Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Acerca de lo que suplica a Su Magestad sea servido nombrar freyle della misma para prior del Convento. Se alegan ambos derechos divino y humano, y los exemplares de las demas órdenes militares. Contra el abad y convento de Santas Cruces*, València, Juan Bautista Marçal, 1627. Es va reimprimir en 1633, per a fer-ho de nou més endavant –en 1657 i 1658– dins l'obra que sobre el mateix assumpte va redactar Cosme Gombau.

⁷⁴⁶ FUSTER, J. P., *Biblioteca Valenciana...*, cit., vol. I, p. 230; SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. I, p. 3.

⁷⁴⁷ “Provisor eclesiástico: Juez eclesiástico en quien delega su autoridad el obispo pra que entienda en los pleitos y causas pertenecientes a su jurisdicción y fuero. Es sinónimo de vicario”: MARTÍNEZ, E. *Diccionario de Historia Moderna...*, cit., p. 226.

⁷⁴⁸ Els assumptes que havia de tractar amb la Santa Seu –entre els quals estava el patronat de les rectories per a Montesa– es detallen en un dels volums del *Partium*: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 172v-174v.

Tomó el hábito de monge bernardo descalzo en Nápoles i murió antes de acabar el noviciado. *Libro del Colegio del Prior Ferriz*, fol. 34”⁷⁴⁹

3.8. La butlla Aurea i la provissió de les rectories del senyoriu

Mentre arribava l’esperada butlla de les rectories, algunes d’elles es cobriren de forma directa mitjançant el recurs a Roma o als ordinaris corresponents, exposant a l’efecte els drets que se suposava tenia l’orde de Montesa. En aquest sentit ja vam vore com en 1594 s’aconseguí per a l’Orde la parròquia de Sant Mateu, que es proveí en el montesià fra Baltasar Primo. També hi hagué gestions per dotar de rector-frare les esglésies d’Onda, Vallanca, la vall de Perputxent i Silla⁷⁵⁰, parròquies que, excepte Vallanca, acabaren –amb el temps– en mans de l’Orde.

Tot i sol·licitar a través dels ambaixadors a la Santa Seu el patronat de les rectories del senyoriu,

“el doctor frei don Francisco Garrido fue provehido en la retoría de Albocácer que vacó en 1601. Se le puso pleito, fue a Roma a defenderse i con este motivo Su Magestad i superiores de la Orden le encargaron que en nombre de todos pidiese a Su Santidad la gracia de las retorías *de dominio et jurisdictione ordinis* para los hijos de ella. El año 1604 bolvió a su patria con la posesion de las retorías del patronato i la gracia de las otras”⁷⁵¹.

No obstant, segons Samper,

“el procurador general [fra Garrido] solo alcanzó gracia para que en las retorías que no eran de patronato se opusiesen tres freyles clérigos con los demás seculares que quisiesen, y habiendo sido examinados como dispone el Concilio Tridentino, si de los tres freyles se hallasse uno apto e idóneo, huviesse de ser preferido a los seculares”⁷⁵².

⁷⁴⁹ PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., f. 511.

⁷⁵⁰ Es coneix documentació a l’efecte per a les parròquies d’Onda (15-VI-1596); Vallanca (8-X-1594; 1-V i 3-VII-1596; 1-X i 6-XII-1597; 1-III-1598) i la Vall de Perputxent (14-VIII-1596): AHN, *OOMM*, lib. 538-C (índex del *Curiae Montesiae* I); i Silla (22-IX-1598): AHN, *OOMM*, lib. 546-C, ff. 1-2.

⁷⁵¹ PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., f. 372.

⁷⁵² SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, p. 847.

És a dir, que no s'havia aconseguit un patronat sobre les rectories *ple*, segons el qual el rei hauria pogut nomenar un frare de Montesa –normalment mitjançant una terna– i el bisbe aprovar-lo sense més complicacions.

L'ansiada butlla –desde Bernat⁷⁵³ i passant per Samper anomenada *Aurea*–⁷⁵⁴ va ser lliurada pel papa Climent VIII l'1 de juliol de 1604 i va atorgar a l'Orde la provissió de 21 de les parròquies situades al senyoriu⁷⁵⁵. Així, els frares de Montesa havien de passar a regir les següents: Ademús, Alcalà, Ares, Atzeneta, Benassal, Benicarló, Carpesa, Culla, La Jana, La Salzadella, Moncada, Onda, Rossell, Silla, Sueca, Traiguera, vall de Perputxent, Vallanca, Vinaròs i Vistabella⁷⁵⁶; totes, amb les seues sufragànies adjuntes⁷⁵⁷.

⁷⁵³ BERNARDI [Bernat], Silverio, *Iuris responsum pro S.C. et R.M. [...] Philippi III Hispaniarum et Indiarum Regis [...] super iure patronatus ecclesiarum villae Cervariae [...] et villarum de Xivert & de Covis de Vinromano [...] cui accedum tituli apostolici quorum [...] reges & proceres Coronae Aragonum decimas & primitias possident...*, Barcelona “ex typographia Sebastiani Mathevat”, 1613, disponible en xarxa a *Somni*. Un esbòs biogràfic del seu autor en QUEROL COLL, Enric, “La formació d'una història renaixentista de Tortosa: Cristòfol Despuig, Pau Cervera i Silveri Bernat”, en MIRALLES, Eulàlia, i SOLERVICENS, Josep (eds.), *El (Re)descobrimient de l'edat moderna: estudis en homenatge a Eulàlia Duran*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat - Universitat de Barcelona, 2007, pp. 164-166.

⁷⁵⁴ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, p. 852.

⁷⁵⁵ *Ibidem*, vol. II, pp. 847-851.

⁷⁵⁶ “Rectorías que llamamos de oposición en la orden de Montesa. Precepto apostólico para que sean preferidos en su provisión los freiles clérigos de la misma. El papa Clemente VIII, a súplica del rei don Felipe III, Gran Maestre-Administrador, por medio de los doctores Christóval de Villanueva, clérigo pacense i Francisco Garrido, freile clérigo de Montesa, procuradores generales de la misma Orden en la corte romana, mandó perpetuamente que siempre que vacaren las iglesias parroquiales o vicarías perpetuas de los lugares // del dominio temporal de la Orden, a saber, de Perpuchent, de Ares, de Benicarló, de Vinaroz, de Alcalá, de Traiguera, de Benasal, de Vistabella, de Salsadella, de Adzaneta, de Onda, de Vallanca, de Ademuz, de Sueca, de Moncada, de Carpesa, de Silla, de La Jana, de Rosell i de Culla, con sus anexos o sufragáneos, sean admitidos a la oposición no solamente los clérigos seculares, sino también los militares de esta Orden, debiéndose primeramente admitir en el concurso los freiles clérigos, que sean por lo menos tres, i examinados se elija presisamente por el ordinario el más idóneo de los tres. Pero si los tres freiles clérigos no compareciesen al concurso, o si compareciendo ninguno de ellos fuera hallado idóneo por los examinadores, deba en este caso solamente elegirse el que fuere más idóneo de los clérigos seculares admitidos a la oposición. Dispone igualmente que si en la elección de retor se sintiesen agrabiados los freiles clérigos de Montesa o los otros clérigos seculares opositores, puedan unos i otros apelar del agrabio al metropolitano, o si el mismo obispo a quien pertenesca la provisión fuesse metropolitano o exempto, puedan acudir al ordinario más vezino como delegado dela Sede Apostólica o a

Cal advertir que a les còpies impreses de la butlla hi han 20 rectories relacionades⁷⁵⁸, totes les anteriors menys la de Vilafamés, que s'hagué d'afegir després al privilegi a sol·licitud del rei, segons consta en carta remesa al lloctinent general en gener de 1605⁷⁵⁹, amb la qual cosa passaren a 21 les parròquies a cobrir.

Com va dir en el seu dia el prior Borja, la forma de proveir aquestes parròquies serà un “de los tres géneros de rectorías”⁷⁶⁰ vigent als territoris de l'Orde durant els segles XVII al XIX.

la misma Sede Apostólica. Previene así mismo que las provisiones de estos curatos vacantes en tiempos reservados a la Sede Apostólica, se haian de proveher por la misma. Finalmente, anula i irrita todas las provisiones de estos curatos que se hiciesen de modo diferente del que se previene en esta bula. I después de advertir que por ella no se intenta inovar cosa alguna sobre los beneficios simples de las dichas parroquia- // les, constituie por juezes egecutores i defensores de esta constitución apostólica al auditor de la cámara apostólica, al prior de Santa María del Temple de esta misma Orden i al arcediano de Xàtiva (ahora San Felipe) en la iglesia de Valencia. Se expidió esta bula que empieza *In suprema militantis ecclesie* en Roma, a 1 de julio de 1604 i del pontificado 13, de la qual hai copia auténtica en pergamino dada en Roma con autoridad de prothonotario apostólico auditor, juez ordinario de la curia romana etc., a 27 de dichos mes i año en nuestro Archivo General, cajón Privilegios Pontificios, lio [blanc] n° [blanc]. Está también el proceso egecutorial de esta bula en el cajón 17 de Rectorías”: PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., ff. 379-380.

⁷⁵⁷ Eren les següents –el nom de la parròquia de la qual depenien, entre parèntesi–: Sarratella (Albocàsser); La Sénia, a Catalunya (Rossell); Benafigos (Vistabella del Maestrat), Tírig (La Salzadella), El Carrascal (La Jana), Vilar de Canes i La Torre d'En Besora (Culla), Tales i Artesa (Onda), Benifaraig, Massarrojos i Rocafort (Moncada), i Borbotó (Carpesa). Amb el temps, alguns d'aquests llocs acabaren convertint-se en nous pobles, mentre que altres van desaparèixer.

⁷⁵⁸ BERNARDI, S., *Iuris responsum...*, cit., pp. 144-145v; SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, pp. 847-850; també en compta 20 des de la lectura de la butlla, encara que –com Samper– en incloure Vilafamés en comentarà 21, BORJA, frey J., *Breve resolución...*, cit., pp. 150, 172 i 173.

⁷⁵⁹ “En el breve que Su Santidad concedió para que freyles de la orden de Montesa fuessen admitidos por examen a concurso a las veyntiúna rectorías della, que os lo mandé remitir para que lo enbiásedes al archivo del convento, se dejó de declarar como víst[e]is aquella palabra donde dize de villa de Onda que ha de dezir Villafamés; y haviéndose escrito sobre ello a Roma, escribe el doctor Garrido que haviendo hablado sobre ello con los ministros que lo despacharon y conferídolo con la súplica y registro, se halla Villafamés, y que piden se les buelva el breve para que en él se repare, y assí convendrá que embiéys por el dicho archivo o donde estuviere y lo remitáys a Martín de Agreda, mi secretario, para que él lo buelva a enviar a Roma y se declare el Villafamés como ha de estar [...]. Valladolid, a XXIII de enero de 1605”: AHN, *OOMM*, lib. 529-C, f. 139v-140.

⁷⁶⁰ BORJA, frey J., *Breve resolución...*, cit., pp. 147-151.

Però, quina fou la repercussió real d'aquest document?. En primer lloc, la seua promulgació anava a generar –segons casos i èpoques– tota una sèrie de tensions entre l'orde de Montesa i els ordinaris diocesans, com bé mostren –per exemple– alguns impresos generats a l'efecte⁷⁶¹. D'entrada, i en gener de 1606, el rei hagué d'escriure sobre l'assumpte al bisbe de Tortosa, doncs s'havia assabentat que el capítol i clero d'eixa seu –encapçalats per l'ordinari– havien enviat un síndic a Roma per aconseguir del papa la revocació de la butlla Aurea⁷⁶².

En vacar una de les parròquies dites, tant uns com altres posaven sobre la taula els seus *drets* per nomenar-hi el rector corresponent, amb la qual cosa el conflicte –en moltes ocasions– estava servit⁷⁶³. A més, d'acord amb la mateixa butlla i la legislació eclesial vigent, algunes parròquies tenien reservada la provissió a la Santa Seu o a l'ordinari diocesà segons el mes en el qual es produïra la vacant⁷⁶⁴, amb la qual cosa el recurs a Roma allargava el procés i amb açò el temps per litigar.

D'ací, de no comptar amb el dret de patronat que possiblement es desitjava, l'afirmació d'un montesià contemporani –de nou el prior Borja– vint anys després del lliurament de la butlla Aurea:

“En la dicha bulla de Clemente Octavo no haze Su Santedad patrón de las dichas retorias a Su Magestad, sino tan solamente habilita los religiosos de la dicha Orden,

⁷⁶¹ Encara que els més abundants tracten sobre la provissió de les esglésies parroquials de Montesa i Vallada –que no pertanyen a les ressenyades a la butlla Aurea–, cita altres casos puntuals ANDRÉS, F. “Textos publicados en torno a Montesa...”, *cit.*, pp. 1303-1307.

⁷⁶² AHN, *OOMM*, lib. 529-C, ff. 154-155.

⁷⁶³ D'ací, l'afirmació de Fernando de Hermosa, membre de l'església prioral de Ciudad Real, en 1880: ¡Desgraciado el Obispo en cuya diócesis existiese un solo palmo de terreno de las Órdenes, que todo su tiempo y saber no eran bastantes para defender los derechos de sus dos potestades contra las agresiones de tan inquietos e incómodos vecinos!, en HERMOSA, F. de., *El nuevo priorato de las Órdenes...*, *cit.* p. 18.

⁷⁶⁴ “Con carácter general podemos establecer que durante la Edad Moderna, más concretamente hasta el Concordato de 1753, parece ser que la distribución de beneficios se distribuía entre la Santa Sede, cuando se producían las vacantes en los meses apostólicos –enero, febrero, abril, mayo, julio, agosto, octubre, noviembre–, y entre el obispo y cabildo en los meses ordinarios –marzo, junio, septiembre, diciembre–, ya sea alternativamente o simultáneamente”: SÁNCHEZ GONZÁLEZ, Ramón, *Iglesia y sociedad en la Castilla moderna: el Cabildo catedralicio de la Sede Primada (siglo XVII)*, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla La Mancha - Ayuntamiento de Toledo, 2000, p. 26.

que son inhábiles por ser regulares, para poder obtener beneficios curatos seculares, como son las dichas veynte retorías”⁷⁶⁵.

El rei, no obstant, donà gràcies al pontífex pel privilegi obtingut... però insistint –de nou– en que se li concedira el patronat sobre dites parròquies⁷⁶⁶.

Obtinguda la butlla –millor, breu– de les rectories, la primera que hi hagué que proveir d’acord amb la normativa establerta fou la de Carpesa⁷⁶⁷, tot i que al produir-se la vacant abans de l’arribada del despatx pontifici, el rei l’intentà cobrir –sense més dilacions– en un frare de Montesa –fra Agustín de Ledesma– escrivint a l’efecte al patriarca Ribera⁷⁶⁸. El rescripte apostòlic arribà poc després⁷⁶⁹, amb la qual cosa i d’acord amb el seu contingut es va tindre que presentar terna per dotar la rectoria⁷⁷⁰. El nou rector de Carpesa serà el montesià fra Agustín de Ledesma, que romangué a la parròquia fins a la seua mort en 1610.

Segons reflexa la documentació posterior a 1604, l’alcanç real de la butlla Àurea fou relativament exitós, ja que els montesians acabaren obtenint 17 parròquies de les 21 possibles: totes les enunciades –Alcalà, Ares, Atzeneta, Benassal, Benicarló, Carpesa, Culla, La Jana, La Salzadella, Moncada, Onda, Rossell, Silla, Sueca, vall de Perputxent, Vinaròs i Vistabella–, però no les d’Ademús, Traiguera, Vallanca i Vilafamés, que van continuar en plet amb els bisbes de Tortosa i Sogorb. Més encara, si seguim a Samper,

⁷⁶⁵ BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, pp. 150-151.

⁷⁶⁶ El rei al papa, 12-IX-1604: AHN, *OOMM*, lib. 529-C, ff. 130v-131.

⁷⁶⁷ No coincidiríem doncs, amb la següent nota de frey José Pera: “En el dicho año 1604, por octubre, se opusieron a la primera vacación del curato de La Jana el licenciado frei Dionisio Pineda, frei Juan Borgia i frei Vicente Tous, i para que no entrase la Orden en la diócesis de Tortosa en posesión de los curatos de oposición, reprovaron maliciosamente a los dos primeros i solo aprobaron a Tous, que por falta de edad no podía obtener el curato. El licenciado Pineda apeló al arzobispo de Tarragona, el qual le aprobó, i después obtuvo de Roma la colación del curato”: PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, *cit.*, f. 372. En el que sí estariem d’acord és en els problemes que per la provissió de la parròquia de La Jana s’hi generaren, com bé mostra BERNARDI, S., *Iuris responsum...*, *cit.*, ff. 146v-149v.

⁷⁶⁸ AHN, *OOMM*, lib. 529-C, ff. 123v-124.

⁷⁶⁹ El 12 de setembre de 1604 el rei escriví al virrei de València sobre la recepció de la butlla: AHN, *OOMM*, lib. 529-C, ff. 127-127v.

⁷⁷⁰ Presentada al Patriarca el 12-IX-1604, la integraven els montesians fra Agustín de Ledesma, fra Joan Borja i fra Francisco Garrido: AHN, *OOMM*, lib. 529-C, ff. 129-129v.

“solo se extendió la gracia de Clemente VIII a doze [rectorías] y fueron Perpunchent, Moncada, Carpesa, Onda, Adzaneta, Benaçal, Culla, Ares, Vistabella, Jana, Vinaroz y Benicarló”⁷⁷¹,

doncs a banda de les 4 que com hem vist no solien obtindre's –Ademús, Traiguera, Vallanca i Vilafamés–, hi havia pretesos drets anteriors a la butlla Àurea sobre les parròquies d'Alcalà, La Salzadella, Rossell, Silla i Sueca⁷⁷², en concret els mateixos de patronat concedits pel papa al mestre de Montesa sobre les parròquies d'Albocàsser, Càlig, Canet, Cervera, Les Coves, Sant Mateu i Xert.

Eixos suposats drets sobre les set parròquies immediatament dites, que configurarien altre dels tres *gèneres de rectories* enumerats pel prior Borja, es basaven en una butlla de Climent VII de 1393⁷⁷³. Quatre anys després, el bisbat de Tortosa aconseguiria de la Santa Seu la revocació de dita butlla⁷⁷⁴, fins que un breu de Juli II lliurat a Roma en 1507 va retornar el patronat sobre les set rectories a l'orde de Montesa⁷⁷⁵. No obstant això –com mostra Silveri Bernat– els problemes continuaren, i sols en la parròquia de Cervera s'aconseguí situar rector-frare de Montesa⁷⁷⁶.

Com hem vist, incorporada Montesa a la Corona, el rei començà a invocar *els seus drets* sobre aquestes parròquies... i de nou revifaren els problemes amb els ordinaris diocesans.

Aquests drets sobre les 7 rectories concedit per la butlla de Climent VII del segle XIV foren finalment reconeguts per una sentència lliurada pel cardenal Caraffa el 1611⁷⁷⁷.

⁷⁷¹ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, pp. 859.

⁷⁷² Samper inclou en aquest *model* la parròquia de Sueca encara que, al contrari que en les altres, no s'estén en cap comentari particular a l'efecte: *ibidem*, vol. II, pp. 828-832.

⁷⁷³ BERNARDI, S., *Iuris responsum...*, *cit.*, pp. 114v-115; SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, pp. 833-835.

⁷⁷⁴ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, pp. 835-839.

⁷⁷⁵ BERNARDI, S., *Iuris responsum...*, *cit.*, pp. 116v-118; SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, pp. 839-842. El breu en qüestió facultava tres canonges de València per a resoldre el plet en nom del papa, que finalment sentenciaren en favor de l'orde de Montesa.

⁷⁷⁶ Obtingueren la rectoria de Cervera els montesians fra Antoni Simó (1542), fra Tomás Selva (1565) i fra Bartomeu Monar (1585): BERNARDI, S., *Iuris responsum...*, *cit.*, f. 135.

⁷⁷⁷ *Sententia lata ad Illustrissimo et Reverendissimo domino D. Decio Carafa, sanctae Romanae Ecclesiae Presbytero Cardinali, in Hispaniarum Regnis Legato de Latere, Nuntique et executore Apostolico, in*

Inexplicablement, i encara que defensava jurídicament els drets del rei sobre les mateixes parròquies –i en 1613–, res diu Silveri Bernat sobre aquesta confirmació⁷⁷⁸ –tampoc Samper més de mig segle després–, possiblement perquè, per ambdós, els drets que Montesa tenia sobre les parròquies es basaven en la butlla de Climent VII –restablerta en 1507– i no es feia necessària cap confirmació posterior⁷⁷⁹.

Per acabar, els capellans de Montesa i Vallada conformaven el tercer i últim gènere de varietats per nomenar els rectors del senyoriu.

La parròquia de Montesa es va eregir canònicament el 1289, el mateix any que el rei Alfons *el Liberal* atorgà la carta de població⁷⁸⁰. Servida –suposem– per clero de la diòcesi de València, tres dècades després –en fundar-se l’orde de Montesa– fou unida a la mateixa Orde d’acord amb la butlla de fundació del papa Joan XXII:

“nec non parrochiam ecclesiam dicti castris de Montesia auctoritate apostólica donamus, incorporamus, applicamus, annectimus in perpetuum et unimus [...] quodque ipsi Magister et fratres eiusdem ecclesie de Montesia curam gerere valeant per idoneum presbyterum ipsius ordinis professorem”⁷⁸¹.

favorem Regiae, et Catholicae Maiestatis Philippi Tertii, Hispaniarum Regis, uti administratoris perpetui Ordinis Beatae Mariae de Montesa et Sancti Georgii de Alfama, super confirmatione iuris patronatum septem ecclesiarum parochialium eiusdem Ordinis, sense lloc d’impressió, autor, ni data, l’únic exemplar que coneixem s’hi troba –amb la data proposada de 1611– a la RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], ff. 184-185v; *cfr.* CUARTERO, B., i VARGAS-ZÚÑIGA, A. de, *Índice de la Colección...*, *cit.*, vol. XXIV, p. 191, registre nº 38.000. La data de 1611 fou proposada pels autors del catàleg en base a documents complementaris regestats al mateix volum, p. 190, registre 37.998: “Sentencia pronunciada por el cardenal Decio Caraffa, pronuncio del papa Paulo V, en el pleito entre la Orden de Montesa y el obispado de Tortosa, sobre jurisdicción eclesiástica de varias villas del maestrazgo de dicha Orden. Madrid, 1611. Diciembre, 12. Copia, parte en latín y parte en castellano, autorizada en 1633”.

⁷⁷⁸ BERNARDI, S., *Iuris responsum...*, *cit.*

⁷⁷⁹ BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, p. 149, nota 436.

⁷⁸⁰ *Primera parte de la relación hecha en virtud de la real orden de Su Magestad de 18 de abril de 1790. Que contiene los dos primeros partidos de los quatro de que se compone el arzobispado de Valencia*: arxiu del *Ministerio de Asuntos Exteriores*, mss. 35, f. 182. Sobre la carta de població, per exemple, DÍAZ MANTECA, Eugeni, “La carta-pobla. Anàlisi del text”, en *Montesa 1289-1989*, Montesa, Parròquia de l’Assumpció, 1990, sense paginar.

⁷⁸¹ Una còpia accessible –disponible a la web www.museumontesa.com–, en GUINOT, E., “La orden de Montesa...”, *cit.*

En conseqüència, el mestre de Montesa presentava un frare de l'Orde per a rector de Montesa i el bisbe el confirmava⁷⁸². Aquest segon aspecte –que feia intervindre l'ordinari– fou després discutit i, en conseqüència, ignorat per l'orde de Montesa en època moderna en considerar innecessària l'aprovació del prelat⁷⁸³, amb la qual cosa els plets desenvolupats a l'efecte generaren tota una sèrie d'impresos i d'altres documents per recolzar la postura d'ambdues parts⁷⁸⁴.

Pel que fa a Vallada, els drets que l'orde de Montesa tenia sobre la seua parròquia venien pel fet de ser sufragània de la de Montesa, de la qual es va separar en 1576⁷⁸⁵. En

⁷⁸² El primer de tots ells fou fra Berenguer d'Aravill, documentat rector de Montesa el 28 d'octubre de 1320, i el darrer fra Salvador Borja García, que estigué de rector de Montesa fins l'any 1852: GARCÍA, V., *La Orden de Montesa...*, cit., vol. I, p. 130; CERDÀ, J., “De freyles conventuales...”, cit., p. 224. El primer rector diocesà de Montesa del segle XIX fou mossén Salvador Martí Gironés: “La Reina se ha dignado nombrar a don Salvador Martí para la vicaría de Montesa y a don Juan Bautista Reverter para el curato de la villa de San Mateo, propuestos en primer lugar en las ternas respectivas remitidas por ese Tribunal [de les OOMM] con fecha 7 de octubre próximo pasado. Madrid, 28 de diciembre de 1852”: AHN, *OOMM*, leg. 3731, c. 1.

⁷⁸³ Hi hagué intents de *consolidar* els drets de l'Orde sobre la parròquia ja en 1573, en *exigir* la visita parroquial de l'església pels visitadors de l'orde de Caltarava frey Álvaro de Luna i frey Francisco Rades de Andrada. Les primeres obres impreses a l'efecte daten –en canvi– de 1643: QUEROL, M. J. *Por el Rey nuestro señor, administrador perpetuo de la Orden y Cavallería de Montesa y San Jorge de Alfama, y el retor de la Parroquial de la villa de Montesa, clero y retor de la Parroquia de Moncada, y otros consortes, con el Ordinario Eclesiástico de la diócesis de Valencia y el síndico del lugar de Alfara, y otros consortes*, València, Juan Bautista Marçal, 1643; són abundants a partir dels primers anys del segle XVIII: CERDÀ, J., “Las visitas pastorales y la Orden...”, cit.

⁷⁸⁴ A banda de les fonts impreses ressenyades als treballs de la nota anterior, hi ha més informació sobre el procés que enfrontà l'orde de Montesa i l'arquebisbat de València per les esglésies de Montesa i Vallada –i en conseqüència molta documentació sobre les parròquies– als llibres 707 al 712-C i 714-C de la secció d'*OOMM* de l'AHN, i al lligall 19.335 de la secció de *Clero* del mateix arxiu.

⁷⁸⁵ La segregació respecte a Montesa s'acordà al capítol general de 1576, a l'estatut vint: “*Otrosí*, por quanto la retoría de Montesa esta unida anexa y incorporada a nuestra Orden y en ella se comprehende la Iglesia de la villa de Vallada, la qual población ha hecho acrecentamiento de manera que es menester vicaría particular para administrar allí los sacramentos, ordenamos que de aquí adelante el señor maestre nombre un freyle de nuestra Orden para que sirva en la dicha Vallada de vicario, y que este nombramiento sea sin respeto de ancianidad y le pueda mudar siempre que le pueda convenir al servicio de Dios y bien de la Orden. Y assignamos para alimentos al dicho vicario el pie del altar y aniversarios de la dicha iglesia de Vallada, y más la mitad de los frutos que allí le tocan al rector, desta manera que del cuerpo dellos se saquen los cargos, y quarta décima, y comida del predicador, y lo demás se divida entre el rector y vicario por iguales partes, y si en el coger de los frutos y arrendallos no se contentaren, pueda cada uno coger o

conseqüència, el privilegi de nomenar el titular de dita església es basava –com en el cas de la parroquial de Montesa– en la butlla de fundació de l’Orde.

En resum, les parròquies proveïdes per l’orde de Montesa amb les tres variants exposades, des de la incorporació fins la desamortització de 1835 –en alguns casos fins la segona mitat del segle XIX– serien les següents:

Quadre 62

Parròquies a proveir per l’orde de Montesa

<i>Tipologia</i>	<i>Fonament jurídic</i>	<i>Parròquies</i>	<i>Totals</i>
De provissió directa	Butlla de 1317 (Joan XXII)	Montesa, Vallada	2
De patronat	Butlla de 1393 (Climent VII) amb ratificacions o confirmacions de 1510 i 1611	Albocàsser, Càlig, Canet, Cervera, Les Coves, Sant Mateu, Xert	7
D’oposició o prelatió	Butlla de 1604 (Climent VIII)	Alcalà, Ares, Atzeneta, Benassal, Benicarló, Carpesa, Culla, La Jana, La Salzadella, Moncada, Onda, Rossell, Silla, Sueca, vall de Perputxent, Vinaròs Vistabella	17
No s’obtenen:		Ademús, Traiguera, Vallanca, Vilafamés	4
Total parròquies a provissió de l’orde de Montesa:			26

arrendar su parte. Y quando el retor quisiere acudir allí a visitar la iglesia sea obedecido en ella, sin que tenga otra jurisdiccion sobre el dicho vicario, y quando alguna diferencia se offriere entre ellos anden al señor Maestre, y si fuere menester para la execución desto confirmación de Su Santedad, se procure y se haja”: BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit. ff. 129v-130. Més informació en PELEJERO, *Vallada en l’Edat Moderna...*, tesi doctoral citada, pp. 151-154.

4. L'hàbit de Montesa en temps de Felipe IV (1621-1665)

El regnat de Felipe IV va començar en 1621, el mateix any que expirava la treva amb les Províncies Unides sense esperances de que fos renovada. La possibilitat d'una nova guerra als Països Baixos, junt al retorn d'una política bel·ligerant per part de la monarquia hispànica implicava necessàriament una forta despesa econòmica, que ara es volia repartir entre tots els regnes⁷⁸⁶.

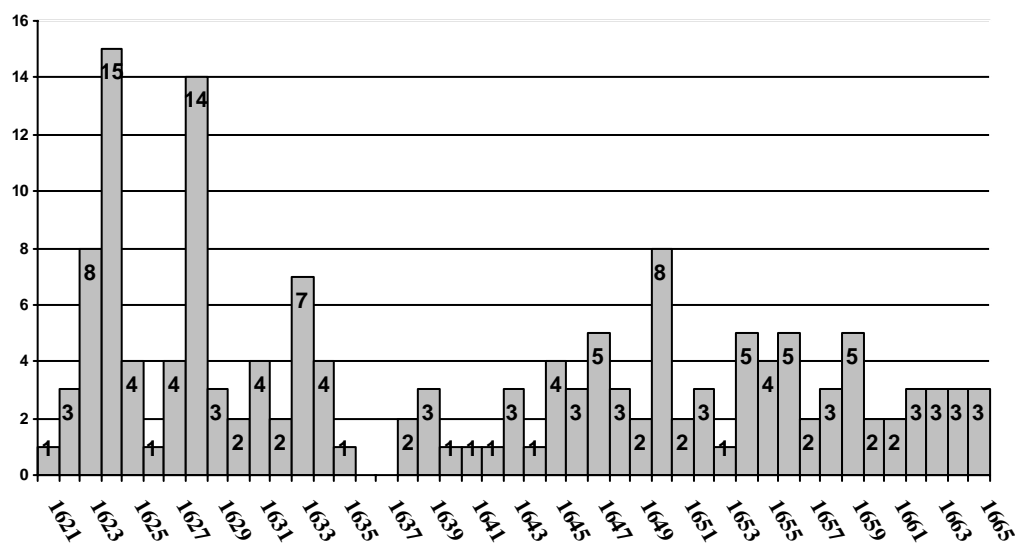
A fi de traure diners, el comte-duc d'Olivares va utilitzar com una font més de recursos les ordes militars, amb la qual cosa, el ràpid augment d'hàbits en les ordes de Castilla podria explicar-se des de l'esforç realitzat per Olivares en alleugerir la hisenda i compensar els servicis a la Corona amb honors⁷⁸⁷. En conseqüència, el regnat de Felipe IV conclogué amb 156 nous cavallers de Montesa, segons podem vore reflectit al quadre següent:

⁷⁸⁶ LARIO RAMÍREZ, Dámaso de, *El comte-duc d'Olivares i el Regne de València*, València, Eliseu Climent, 1986, p. 35.

⁷⁸⁷ POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, *cit.*, p. 197. Més informació en GIMÉNEZ CARRILLO, Domingo, "La venta de hábitos de las Órdenes Militares en el siglo XVII. Entre la ocultación y el delito de simonía", en ANDÚJAR, F., FELICES, M. del M. (eds.), *El poder del dinero...*, *cit.*, pp. 301-313; JIMÉNEZ MORENO, Agustín, *Nobleza, guerra y servicio a la Corona: los caballeros de hábito en el siglo XVII*, tesi doctoral inèdita, Madrid, Universidad Complutense, 2011, pp. 356-486, disponible en xarxa a TDR.

⁷⁸⁷ FERNÁNDEZ, F. "¿Qué era ser caballero...", *cit.*, pp. 141-163.

Gràfic 8. Cavallers que ingresaren amb mercè de Felipe IV (1621-1665)⁷⁸⁸

En general i exceptuant els anys 1623, 1624, 1628, 1633, 1647, 1650, 1654, 1656 i 1659, les mercès que acabaren en nous cavallers –doncs com vorem, algunes altres no fructificaren– se situen en quatre o per davall de quatre, probablement amb l’intent de no devaluar-les⁷⁸⁹. Les xifres més elevades se situen durant el primer terç del regnat, amb un màxim de 15 en 1624 i 13 quatre anys després. Amb 7 i 8 tindriem els anys 1623, 1633 i 1650; i màxims de 5 durant alguns de la dècada dels cinquanta, per a continuar la resta d’anys i per a tot el període amb un límit de 4 i fins i tot 0 en 1636-37.

Durant els primer quatre anys del Rei –1621-24– es lliuraren 27 mercès d’hàbit, que possibilitaren l’entrada del mateix nombre de cavallers, com hem assenyalat abans, dins la línia propiciada per Olivares de recompensar els súbdits fidels amb mercès. El mateix va ocórrer amb les altres ordes, i entre 1622-1631 els hàbits despatxats pel *Consejo de las Órdenes* passen del centenar, superant en 6 anys tots els que s’havien lliurat durant les dues dècades anteriors⁷⁹⁰.

Dels primers 27 cavallers montesians de Felipe IV, 19 comptaven ja amb familiars en l’orde valenciana –alguns també amb cavallers d’altres ordes–; i destaca la presència

⁷⁸⁸ No sabem en quin any es va lliurar la mercè d’hàbit dels montesians Pedro Nicolás de Valmaseda (1628); Gaspar Gamir (1631); Cristóbal Milà d’Aragó (1634) i Francisco Despuig (1639), reflexats tots quatre d’acord amb la seua data d’hàbit a la columna corresponent.

⁷⁸⁹ POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, cit., p. 201.

⁷⁹⁰ *Ibidem*, pp. 197-198.

encara d'un nét del mestre Borja, don Pedro de Borja i Peralta; un nét del lloctinent Pedro de Rojas del mateix nom que el seu avi; i Gaspar Matías Juan, fill de l'aleshores comanador d'Alcalà –i futur lloctinent general– Gaspar Juan.

Altres –ben pocs– afirmaven tindre vincles de parentiu més llunyans, com el castellà Juan Barona de Huidrobo, de qui s'afirmava en les informacions per a l'hàbit que era parent del cavaller de Montesa Gabriel de Salazar “por el quarto de doña María Guerra”, la seua àvia paterna⁷⁹¹; mentre que alguns dels qui testificaren en 1623 sobre la família de Luis Despuig el consideraven de la mateixa que els mestres de Montesa fra Lluís (1454-1482) i fra Bernat Despuig (1506-1537)⁷⁹².

Ramón Sans, Felipe Vives i Mateo Fortesa no tenien ascendents en l'orde de Montesa però sí en les ordes de Castilla i en la de Sant Joan. Els restants fins arribar als 27 primers potser reberen l'hàbit en premi als seus serveis o als de la família: Diego Fenollet i son pare havien estat ambdós batlles de la ciutat de Xàtiva; Arnau Moix exposà els mèrits militars per aconseguir la mercè⁷⁹³; Jerónimo de León, molt probablement, els de son pare, el jurista Francisco Jerónimo de León; mentre que a l'ancià marquès d'Albaida –Cristóbal Milà d'Aragó– se li concedia l'hàbit i la comanda de Silla en 1624, quan tenia uns 66 anys d'edat.

L'hàbit despatxat en 1623 a Jerónimo Mesía de Loáisa presenta algunes peculiaritats. A banda d'haver nascut a Toledo, on eren freqüents els cavallers de Santiago –226 casos per al regnat de Felipe IV–⁷⁹⁴, durant el transcurs de les seues informacions s'aportà una carta de la Inquisició en la qual se certificava que el pretendent comptava amb parents impurs. Tot i retindre en un primer moment l'expedient al Consell d'Aragó, noves diligències que comportaren el nomenament d'informants tres vegades i un breu papal en el que es dispensava la falta d'hidalguia en la branca materna, possibilitaren a don Jerónimo l'ingrés en l'orde de Montesa en 1624, quan el pretendent comptava amb més de 40 anys d'edat⁷⁹⁵.

⁷⁹¹ AHN, *OOMM*, expedients de proves de cavallers de Montesa, n° 28.

⁷⁹² AHN, *OOMM*, expedients de proves de cavallers de Montesa, n° 156.

⁷⁹³ Consulta del Consell d'Aragó al rei sobre l'hàbit que sol·licita Arnau Moix, “maestre de campo del tercio de San Lorenço del reyno de Mallorca”: AHN, *OOMM*, leg. 2194. Sense data.

⁷⁹⁴ POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, *cit.*, p. 203.

⁷⁹⁵ AHN, *OOMM*, expedients de proves de cavallers de Montesa, n° 295.

No obstant, com hem referit, no totes les mercès despatxades pel rei acabaren en nous membres per a Montesa, doncs des de documentació diversa i en particular als registres del *Partium*, sabem d'altres mercès per a l'hàbit montesià que no s'arribaren a cursar amb èxit. Heus ací les 35 que hem pogut documentar, amb dues d'elles per a frares conventuals:

Quadre 63

Mercès de Montesa concedides a personatges que no ingressaren

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Any</i>	<i>Observacions</i>	<i>Font</i>
Aguirre Julián de,	1626	per al seu fill	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 AHN, <i>Consejos</i> , lib. 1884, ff. 241-241v
Almúnia, Pedro Luis	1645		AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Arquez, Francisco,	1632	per a frare conventual	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 553-C, ff. 145-147
Ayerve i Aragón, José	1627		AHN, <i>OOMM</i> , lib. 551-C, f. 54v
Bayetola Cavanillas, Miguel,	1647	fill del vicecanceller	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Borja, José de	1639	fill del comanador major de Montesa	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 554-C, ff. 222v-223v
Borràs, Manuel	1645		AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Brondo i Gálvez, Francisco,	1627	fill del marquès de Villasidro	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 551-C, f. 38
Calatayud, Diego,	1636	fill del senyor d'Agres	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 554-C, ff. 108-108v; AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Castellà de Vilanova, Luis	1628		AHN, <i>OOMM</i> , lib. 552-C, ff. 128v-129
Cornellà, Carlos José	1666		AHN, <i>OOMM</i> , lib. 559-C, f. 15
Díaz, Gaspar,	1625	per a frare conventual	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 551-C, f. 219
Egal, Jerónimo	1645		AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Guerau de Arellano, Gaspar	1662		AHN, <i>OOMM</i> , lib. 558-C, ff. 106-106v AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Ivars, Hilario	1653		AHN, <i>OOMM</i> , lib. 557-C, ff. 180-180v i 182
Marcilla, Pedro	1633		AHN, <i>OOMM</i> , lib. 553-C, f. 279-279v
Martínez de Fresneda, Fernando	1645-1659		ACA, <i>CA</i> , leg. 891, n° 51 AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Mata, Francisco la,	1627	per a qui case amb	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 552-C, f. 82v

		una filla	
Mercado, Juan,	1628-32	per a ell, per a un fill o per a un gendre	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 552-C, ff. 162-162v AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Milán, Valero	1628		AHN, <i>OOMM</i> , lib. 552-C, f. 96
Moles, Miguel Cristóbal,	1627	per a qui case amb la seua neta	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 552-C, ff. 37v-38
Gauna, Blas de	1638	serví al setge de Fuenterrabía	JIMÉNEZ, A., <i>Nobleza, guerra y servicio...</i> , cit., p. 396
Muñoz, Onofre,	1645	per a un dels seus néts	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Ortiz, Gregorio, per a un fill	1645		AHN, <i>OOMM</i> , ligall 2194
Pellicer de Tovar, José	1645		AHN, <i>OOMM</i> , ligall 2194
Pertusa Jaime,	1646	per a Juan Gastón Pertusa, nebot	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 555-C, ff. 295-295v. AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Rotlà, Antonio	1645		ACA, <i>CA</i> , leg. 892, nº 28
Soler de Cornellà, Andrés,	1645	per al seu nét Carlos	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Sorell, Crisanto	1628		AHN, <i>OOMM</i> , lib. 552-C, ff. 143v-144; lib. 553-C, ff. 99v-103
Torralba, Pedro Luis de	1628		AHN, <i>OOMM</i> , lib. 552-C, f. 91v-92
Trilles Juan Bautista	1645		AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Vallterra, Vicente,	1645	per al seu fill José	ACA, <i>CA</i> , leg. 659, nº 9 (7)
Velázquez de Salazar, Juan	1627		AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Vilanoba, Diego	1641		AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Yáñez del Castillo, Juan	1628		AHN, <i>OOMM</i> , lib. 552-C, ff. 128-128v

En alguns dels casos exposats, els privilegis de Montesa s'utilitzaren per a canviar-los per hàbits d'altres ordes militars: així –per citar alguns exemples– Manuel Borràs, germà de José, cavaller de Montesa, es va creuar en l'orde de Calatrava⁷⁹⁶, mentre que el cronista d'Aragó José Pellicer es decidí finalment per l'orde militar de Santiago⁷⁹⁷.

⁷⁹⁶ AHN, *OOMM*, expedientes de caballeros de Calatrava, nº 326.

⁷⁹⁷ AHN, *OOMM*, expedientes de caballeros de Santiago, nº 6315.

4.1. Característiques generals del grup

Durant els 44 anys de regnat del tercer Administrador Perpetu es van creuar en Montesa, com s'ha dit, 156 cavallers.

Pel que fa a les proves d'ingrés, assenyalar que cap dels expedients analitzats fou reprovat. En general les informacions solien ser superades sense massa dificultats, encara que també trobem casos en els que fou necessari que des de Roma es dispensara la falta d'algun dels requisits. Sols en 15 ocasions –percentualment un 9%– es va recórrer a la dispensa papal, que s'hauria de classificar en quatre grups segons les circumstàncies: per falta d'edat, per falta de noblesa, per il·legimitat i per haver exercit ofici *vil*.

Els qui en precissaren per tindre menys de 10 anys d'edat –mínima que exigien les definicions⁷⁹⁸ foren els 7 següents:

Quadre 64

Cavallers de Felipe IV amb dispensa per falta d'edat

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data d'hàbit</i>
Borja Llançol de Romani, José	1643
Cueva, Francisco Antonio de la	1625
Julià, Baltasar	1628
Mercader, Galcerán	1626
Mercader, Gastón	1625
Sisternes d'Oblites, Juan	1634
Vives de Canyamàs, Felipe	1625

Altres 8 foren dispensats per falta de noblesa en la branca materna, salvedat de més fàcil solució –com en vist– tenint present que el cognom del pare era el que habitualment es transmetia. Foren el següents:

⁷⁹⁸ *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol XXIX, f. 51.

Quadre 65

Cavallers de Felipe IV amb dispensa per falta de noblesa en la branca materna

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data d'hàbit</i>
Alçamora, Vicente Juan	1627
Cueva, Francisco Antonio de la	1625
Granullés i Metaller, José	1625
Martí de Ventimilla, Juan Bautista	1630
Mesía de Loáisa, Jerónimo	1624
Milà d'Aragó i Sevilla, Cristóbal	1634
Navarro i Esteve, Vicente	1650
Palavicino i Cabanes, Luis Ambrosio	1650

La il·legitimitat es va excusar en dues ocasions i va possibilitar l'ingrés en l'Orde de Baltasar Mercader, nét del senyor de Bunyol i batlle general del regne; i també d'un fill del marquès d'Albaida, Cristóbal Milà, nascut de la relació entre el marquès i Teodora Sevilla.

Finalment, Luis Ambrosio Palavicino va necessitar de dues butlles de dispensa, una per falta de noblesa en la família de la mare i l'altra “por quanto su padre havia sido notario y procurador, que es officio plebeyo”⁷⁹⁹.

Amb tot –com hem vist– s'intentava sempre que es podia no tindre que sol·licitar l'oportú permís papal, doncs la publicitat a l'efecte suposava cert agravi comparatiu respecte els qui havien ingressat sense més dificultats. Això promovia la sol·licitud de noves informacions, amb el corresponent nomenament de nous informants, major duració de les informacions i el conseqüent cost econòmic de les proves, que evidentment, havia de costejar el candidat.

⁷⁹⁹ RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 10-10v.

Per al període estudiat van necessitar noves informacions –a fi d’aclarir dubtes– els 14 següents:

Quadre 66

Cavallers de Felipe IV que precisaren noves informacions

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data d'hàbit</i>
Albero i Pardo, Luis	1651
Armengot i Anguerot, Urbano	1652
Bono i Montagut, Francisco	1651
Borràs i Brusca, José	1640
Escorcía Ladrón i Aracil, Francisco Andrés	1663
Figuera i Cubero de Monforte, Gaspar de la	1660
León i Zaragoza, Jerónimo de	1625
Maza de Lizana i Bonavida, Luis	1660
Mesía de Loáisa, Jerónimo	1624
Navarro i Esteve, Vicente	1650
Pasqual de Bonanza i Granada, Francisco	1656
Rotlà Canicia i Nogueroles, Luis	1657
Rois de Corella i Vallterra, Jaime	1648
Sans de la Llosa i Sans de la Llosa, Ramón	1624

Finalment en 7 casos es detecten certes irregularitats en el procés pel fet de no constar l'aprovació de l'expedient o faltar aquesta a València o Madrid, en algunes ocasions possiblement per haver d'esperar la dispensa, com passà amb Martí de Ventimilla i els dos Mercader.

Quadre 67

Cavallers de Felipe IV amb irregularitats en les informacions

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Observacions</i>
Albero i Pardo, Luis	falta l'aprovació a Madrid
Martí de Ventimilla, Juan Bautista	no consta l'aprovació
Mercader i Carròs, Gastón	no consta l'aprovació
Mercader i Cervelló, Galcerán	falta l'aprovació a Madrid
Pasqual de Bonanza i Granada, Francisco	falta l'aprovació a València
Sosa i Anglesola, Jerónimo de	no consta l'aprovació
Torre i Anza, Diego Manuel de la	falta l'aprovació a València

4.2. Procedència geogràfica

En distribuir des de la seua naturalesa els creuats amb Felipe IV, els resultats obtinguts són similars als de l'etapa anterior, amb un augment inclús en quatre punts dels naturals del regne de València si els comparem amb els del regnat anterior: 122 d'un total de 156 van nàixer al país, quantitat que suposa un 78% dels creuats, com podem vore de manera detallada –junt a la resta de cavallers no valencians– al quadre següent:

Quadre 68

Distribució geogràfica dels cavallers de Felipe IV

1) Naturals del regne de València

	<i>Nº cavallers</i>	<i>%</i>
Benicarló, Elda, Gandia, Montaverner, Murla, Olocau del Rei, Oriola, Sant Pere, Vallés	9 (un per localitat)	7
Alcoi	2	1
Sant Mateu	2	1
Morella	2	1
Ontinyent	3	2
Elx	4	3

Alacant	7	5
Xàtiva	11	9
València	82	67
Total:	122	78 (respecte el total)
Total regnat:	156	

2) Corona d' Aragó i Itàlia

		Nº	%
<i>Itàlia</i>	Gènova, Las Groterias, Mesina	3	11%
<i>Aragó</i>	Ejea de los Caballeros, Daroca, Zaragoza	5	19%
<i>Catalunya</i>	Valls, Sant Cebrià de Vallalta, Barcelona, Sant Esteve de Bas, Montblanc, Tortosa	7	26%
<i>Mallorca</i>		10	38%
Total:		26	16 (respecte el total)
Total regnat:		156	

3) Corona de Castella

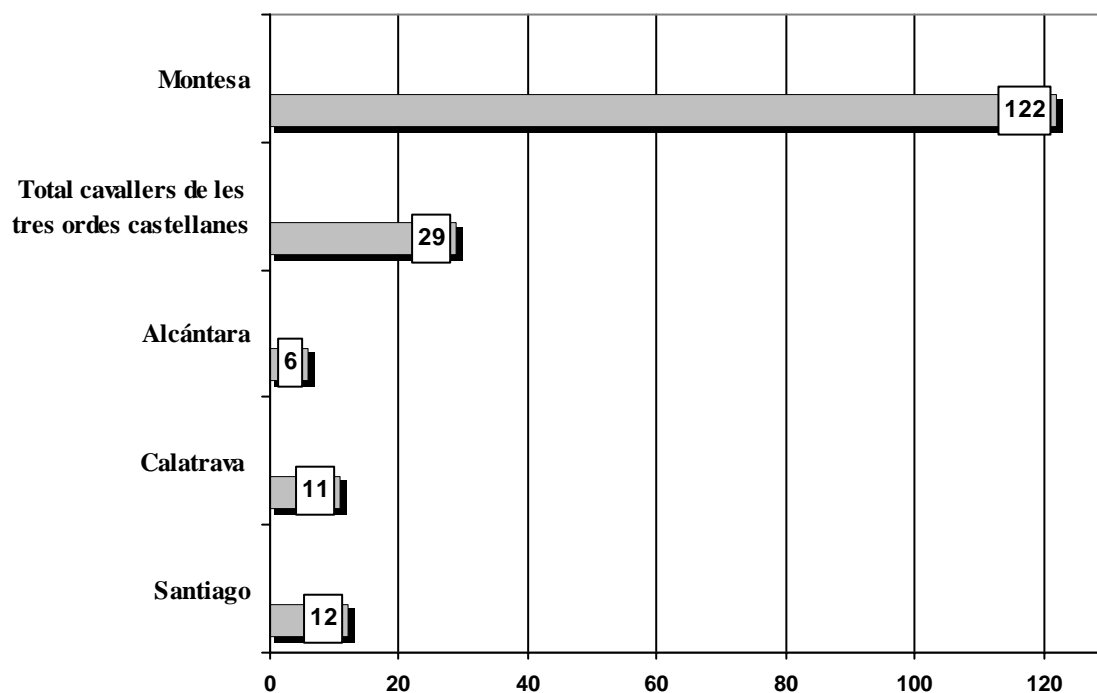
		Nº	%
<i>Castilla la Vieja</i>	Alfaro (La Rioja)	1	12%
<i>Castilla la Nueva</i>	Alcalá de Henares, Torrejón de Velasco, Madrid, Cifuentes, El Toboso, Villaviciosa de Odón San Bartolomé de Ganade (diòcesi de Sigüenza)	7	87%
Total:		8	5 (respecte el total)
Total regnat:		156	

A més, gràcies als nostres recomptes i als que realitzà la professora Postigo respecte les ordes de Castilla durant el regnat de Felipe IV⁸⁰⁰, en aquesta ocasió comptem amb referències sobre la presència al regne de València de l'hàbit de Montesa en comparar-lo amb els de les ordes castellanques. Així, en ordenar les dades disponibles a l'efecte, els resultats han estat els següents

⁸⁰⁰ POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, cit., pp. 204-205.

Quadre 69

Cavallers de Felipe IV valencians de les ordes de Montesa, Santiago, Calatrava i Alcántara

Dels 151 cavallers valencians d'ordes relacionats al quadre anterior, 122 comptaven amb hàbit de Montesa, quantitat que suposava un 80%. La resta prengueren 12 la creu de Santiago –vora un 8% de valencians–; 11 la de Calatrava –un 7%–; i 6 –vora un 4%– la flordelisada verda d'Alcántara.

Tot i això, caldria tindre present una altra orde militar amb presència al regne de València i veu en corts: la de Sant Joan de l'Hospital⁸⁰¹. Encara que no tenim xifres per a tot el regnat del quart Felipe, podem saber quins eren els cavallers de Sant Joan i els de les altres ordes militars en una data fixa, 1624, sent el resultat obtingut a l'efecte el següent:

⁸⁰¹ Sobre els hospitalers a València ROYO MARTÍNEZ, José, *Un señorío valenciano de la Orden del Hospital: la encomienda de Torrent*, Torrent, Institut d'Estudis Comarcals de l'Horta Sud, 1988

Quadre 70

“Memoria de los cavalleros de ábito que ay naturales desta ciudad y reyno de Valencia de las cinco órdenes, Montesa, Santiago, Alcántara, Calatrava y San Juan. A 14 de mayo 1624”⁸⁰²

Cabanillas Fenollet, Juan <i>señor de Alginet y Benizanó</i>	Alcántara
Cardona Cristoval de, <i>fraile cartujo</i>	Alcántara
Cardona Liñi, Francisco de, <i>marqués de Guadalest, almirante de Aragón</i>	Alcántara
Carroz Pardo de la Casta, Francisco, <i>señor de la varonia de Toga</i>	Alcántara
Maza de Rocamora, Francisco	Alcántara
Pardo de la Casta Villanova, Luis, <i>conde de Alaquaz</i>	Alcántara
Pardo de la Casta y Cabanillas, Luis	Alcántara
Vique y Castelví, Diego, <i>señor de Llaurí y Matada</i>	Alcántara
Vivas y Vique, Gerónimo	Alcántara
Calatayud, Luis, <i>conde de Real y mayordomo del Infante Cardenal</i>	Calatrava
Calatayud, Vicente de	Calatrava
Cardona y Milán, Alonso de	Calatrava
Castelví Ponce, Basilio de	Calatrava
Castelví y Vique, Juan de, <i>tiniente de gobernador de [València]</i> ⁸⁰³	Calatrava
Ferrer, Pedro	Calatrava
Marradas y Vique, Jorge de [conde] <i>del Imperio</i>	Calatrava
Milán de Cardona, Jusepe	Calatrava
Milán de Cardona, Vicente	Calatrava
Milán de Próxita	Calatrava
Monpalau y Ferrer, Baltasar de, <i>señor de Gestalgar</i>	Calatrava
Pallás de Peñarroja, Diego	Calatrava
Sans y Sentís, Juan, <i>señor de Alboy</i>	Calatrava
Sorel y Boil, Jayme, <i>señor de Albalat y Bétera</i>	Calatrava
Toledo Castelví, Fernando de, <i>señor de Gálvez y Jumela</i>	Calatrava
Vallés, Gerónimo, <i>señor de Erbés</i>	Calatrava
Villaragut, Alonso de, <i>señor de Olocau</i>	Calatrava
Villarrasa y Mercader, Carlos de	Calatrava
Vivas de Cañamás, Juan, <i>virrey de Cerdeña</i>	Calatrava
Vivas de Cañamás, Jusepe, <i>comendador</i>	Calatrava
Bañatos de Salzedo, Jusepe	Montesa
Barberán de Guzmán, Gaspar	Montesa
Blanes, Xofré de	Montesa
Blasco, Luis, <i>del Consejo Supremo y secretario de la Orden</i>	Montesa
Borja Carlos de, <i>gobernador de Castellón de la Plana y comendador de [Onda]</i>	Montesa
Borja de Íxar, Pedro de, <i>comendador de [Culla i Atzeneta]</i>	Montesa
Borja Milan, Gaspar de	Montesa
Borja Peralta, Pedro de	Montesa
Borja, Baltasar de	Montesa
Borja, Pedro Luis de, hijo del Maestre, <i>comendador de [Benassal]</i>	Montesa
Calatayud, Francisco de	Montesa

⁸⁰² Elaboració pròpia, la font en AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 412-417

⁸⁰³ FELIPO ORTS, Amparo, “De los ejércitos reales al Consejo de Guerra. Don Juan de Castellví y Vich (1553-1631), *Estudis*, nº 37 (2011), pp. 273-286.

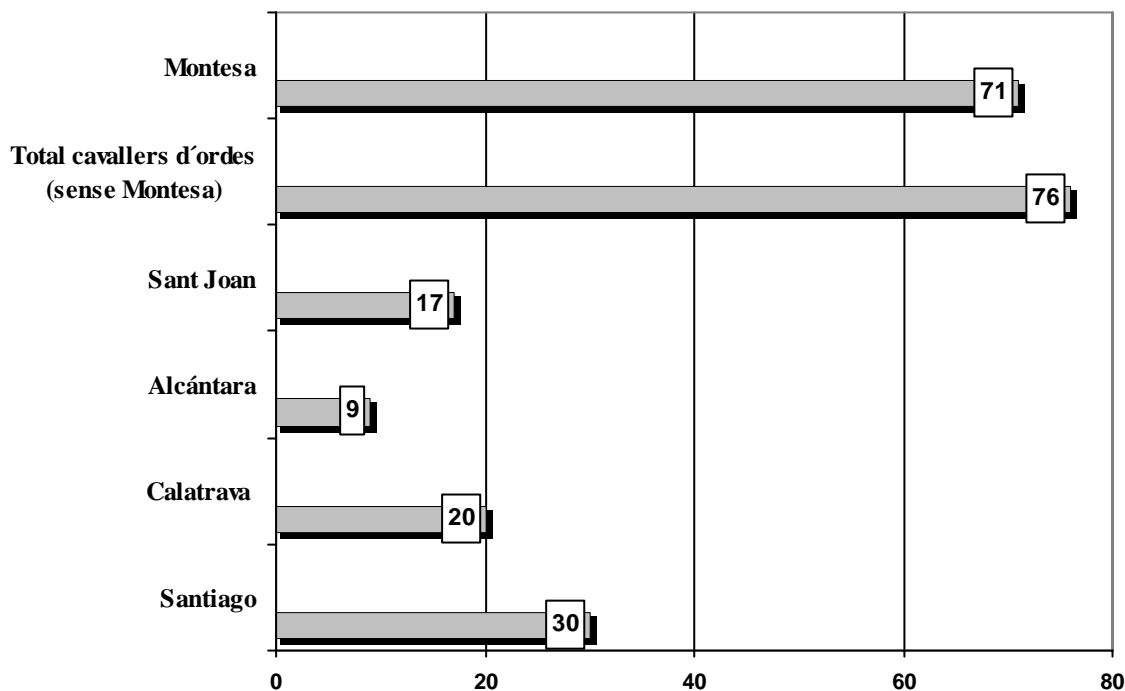
Cardona, Felipe de	Montesa
Castelví y Calatayud, Felipe de	Montesa
Castelví y Cucalón, Carlos de	Montesa
Castelví y Fax, Álvaro de, <i>comendador de Ares</i>	Montesa
Castelví, Francisco de, <i>regente de Aragon y ascesor general</i>	Montesa
Castelví, Pedro de	Montesa
Cerdán, Tomás, <i>sosclavero</i>	Montesa
Cisternes, Vicente	Montesa
Cruillas y Crespí, Bernardo	Montesa
Cruillas, Monserrat de	Montesa
Despuig y Valentín, Cristóval, <i>señor de Alcántara</i>	Montesa
Escrivá y Beltran, Luis	Montesa
Escrivan de Íxar, Gonzalo	Montesa
Escrivan, Pedro, <i>recetor</i>	Montesa
Estevan, Miguel	Montesa
Febrer, <i>de Ontiniente</i>	Montesa
Fenollet, Diego, <i>señor del Genovés y bayle de Xàtiva</i>	Montesa
Fernández de Mesa, Luis	Montesa
Ferrer de Calatayud, Juan, <i>señor de Quarte, gobernador de Origiuela, comendador de Vilafamés, clavero mayor</i>	Montesa
Ferrer, Diego, <i>señor de Adamús [Daimús]</i>	Montesa
Ferrer, Gaspar	Montesa
Ferriol, Luis, <i>señor de Estubel [Estubeny]</i>	Montesa
Figuerola de Borja, Melchor, <i>procurador de la Orden</i>	Montesa
Frígola Vanegas, Simon	Montesa
Frígola, Gerónimo, <i>bayle de Sueca</i>	Montesa
Granullés de Metaller, Jusepe	Montesa
Juan de Centellas, Gaspar Matías	Montesa
Juan, Gaspar, <i>comendador de [Alcalà]</i>	Montesa
Ladrón, Baltasar, <i>bailío de Moncada</i>	Montesa
March, Gerónimo, <i>gobernador del Maestrazgo</i>	Montesa
Mercader de Carroz, Gastón	Montesa
Milán, Cristóval, <i>marqués de Albaida, comendador de Silla</i>	Montesa
Monsoriu, Cristóval de, <i>señor de Estibella</i>	Montesa
Monterde, Cristóval, <i>fraile gerónimo</i>	Montesa
Pallás de Peñarroja, Ramon	Montesa
Pasqual, Miguel	Montesa
Peralta, Pedro de	Montesa
Perpiñán Xofre, Francisco, <i>tesorero de Montesa</i>	Montesa
Pertusa Gavaldá, Simon, <i>comendador de Borriana</i>	Montesa
Roca de Borja, Diego	Montesa
Salvador de Castelví, Carlos	Montesa
Sanguino, Benito, <i>alguacil mayor del Santo Officio</i>	Montesa
Sans de la Llosa, Ramón	Montesa
Sans, Andrés, <i>ascesor del bayle</i>	Montesa
Sans, Gaspar, <i>tiniente de gobernador de Alicante</i>	Montesa
Sans, Lorenzo, <i>en Indias</i>	Montesa
Sigler de Calaceite, Francisco, <i>gobernador en Indias</i>	Montesa
Siverio, Roque	Montesa
Soler de Elche	Montesa
Tallada, César, <i>lugartiniente de Maestre y comendador de Perpugent</i>	Montesa
Tallada, Gaspar, <i>señor de Barcheta</i>	Montesa
Valterra, Bernabé	Montesa
Vidal, Galcerán	Montesa

Vique y Castelví, Álvaro	Montesa
Vivas de Cañamás, Felipe	Montesa
Vivas y Ferrer Manuel	Montesa
Vives y Ferrer, Bartolomé, <i>comendador de Montroy</i>	Montesa
Zanoguera Belvís, Miguel, <i>tesorero, señor de Alcázar</i> [Alcàsser]	Montesa
Zanoguera Pejón, Bernardino, <i>maestre racional</i>	Montesa
Zarzola de Cruillas, Félix	Montesa
Belvís de Cabanillas, Juan	Sant Joan
Carroz Vidal, Vicente	Sant Joan
Castelví y Fax, Juan de	Sant Joan
Juan de Torres, Francisco	Sant Joan
March, Henrique, <i>comendador de</i> [blanc]	Sant Joan
Marradas y Vique, Baltasar, <i>comendador de Belver, general de la cavallería en los ejércitos</i>	Sant Joan
Maza de Rocamora, Juan	Sant Joan
Milán y Valterra, Ambrosio	Sant Joan
Pardo de la Casta y Cabanillas, Gerónimo	Sant Joan
Pertusa Monserrat, Jayme	Sant Joan
Rocafull Mercader, Guillen de	Sant Joan
Rocafull y Mercader, Henrique	Sant Joan
Sans, Francisco, <i>comendador de Aliaga</i>	Sant Joan
Sans, Gerónimo	Sant Joan
Sans, Juan	Sant Joan
Vidal y Ferrer, Diego	Sant Joan
Vivas de Cañamás, Francisco, <i>comendador de</i> [blanc]	Sant Joan
Belvís Cabanillas, Manuel, <i>señor de la</i> [blanc]	Santiago
Belvís de Exarch, Pedro, <i>conde de Benavides</i>	Santiago
Borja, Carlos de, <i>marqués de Lombay</i>	Santiago
Borja, Gaspar de, <i>hijo de don Íñigo</i>	Santiago
Borja, Juan de, <i>virrey del Nuevo Reyno de Granada</i>	Santiago
Calatayud y Blanes, Antonio de, <i>señor del Provenço, de la Boca de Su Magestad</i>	Santiago
Cardona y Borja, Antonio de, <i>señor de Castellnou, de la Boca de Su Magestad y mayordomo del serenissimo Infante Cardenal</i>	Santiago
Carroz de Centellas, Cristóval, <i>marqués de Quirra</i>	Santiago
Carroz Pardo de la Casta, Bernardo, <i>señor de Sirat y bayle general de Valencia</i>	Santiago
Castellar de Villanova, Luis, <i>conde del Castellar</i>	Santiago
Cisternes, Pablo	Santiago
Coloma de Mendoza, Juan, <i>conde de Elda</i>	Santiago
Coloma, Carlos, <i>castellano de Cambray y embaxador de Inglaterra</i>	Santiago
Ferrer de Cardona, Luis, <i>governador de Valencia, comendador de Cieza</i>	Santiago
Ferrer, Gerónimo, <i>comendador de Orcheta</i>	Santiago
Juan de Torres, Carlos, <i>comendador de Museros, alcayde del Real de Valencia</i>	Santiago
Marradas Despuig, Luis	Santiago
Marradas Gamir, Francisco, <i>señor de Sallent, conde del Imperio</i>	Santiago
Mercader Centellas, Laudomio, <i>de la boca de Su Magestad</i>	Santiago
Mercader y de Carroz, Baltasar	Santiago
Milan de Aragon, Francisco, <i>señor de Otos, governador de Xàtiva</i>	Santiago
Milan de Aragón, Juan	Santiago
Milan de Cardona, Pedro	Santiago
Muñoz y Ribot, Gerónimo, <i>de la boca de Su Magestad</i>	Santiago
Pallás de Castelví, Isidro	Santiago

Rocafull y Mercader, Alonso de	Santiago
Rojas y Borja, Luis de, <i>gobernador de la Florida</i>	Santiago
Villarrasa de Anglesola, Juan, <i>señor de Faura</i>	Santiago
Vivas de Cañamas, Juan, <i>señor de Benifayró</i>	Santiago
Vivas Mercader, Diego, <i>señor de Montichervo</i>	Santiago

Quadre 71

Cavallers de les 5 ordes al regne de València en 1624 (resum)

	<i>Nº cavallers</i>	<i>%</i>
Alcántara	9	6
Sant Joan	17	11
Calatrava	20	13
Santiago	30	20
Montesa	71	48
<i>Total cavallers de les cinc ordes militars</i>	147	

Com veiem, la valenciana continua sent la més abundant, i amb diferència, entre els nobles del país. A més –com hem vist– cal tindre present que els no valencians van perdent pes en Montesa en la mesura que passen els anys, amb sols 34 cavallers – recordem– per a tot el regnat de Felipe IV. En qualsevol cas, un llistat de nobles

valencians datat en 1642 oferia 62 cavallers de Montesa, 18 de Santiago, 8 de Calatrava, 6 d'Alcántara i 5 de Sant Joan⁸⁰⁴.

Pel que fa al grup de cavallers montesians més nombrós després dels valencians, així com durant el regnat anterior havien sigut els sards, ara ho seran els procedents de l'illa de Mallorca, on junt als 10 de Montesa, se'n documenten, per cert, 16 de Santiago, altres 16 de Calatrava i 7 d'Alcántara⁸⁰⁵. No sabem si en aquesta ocasió hi hagué un pla semblant al que exposàrem en el cas dels sardos cavallers de Montesa: mig segle enrere, al voltant de 1560-70, s'intentà vincular els montesians amb la defensa de Menorca, proposta, segons sembla, també frustrada⁸⁰⁶.

Tot i això, Samper documenta més cavallers nascuts a l'illa, encara que els 6 que menciona –dins la seua opinió d'obrir l'Orde als no valencians– es remunten majoritàriament al segle XIV –Berenguer Destorrens; Pedro Cesolives, comanador de Silla; Francisco Zarreal; Daude Zafabrega i Pedro Raimundo Zazirera–, mentre que en 1476 li consta comanador de Borriana Francisco Zavall⁸⁰⁷.

Hi haurà que esperar no obstant a 1624 per trobar nous mallorquins en l'orde de Montesa, sent els primers Mateo Forteza, Arnau Moix i Jerónimo Núñez. Altres aniran ingressant de forma progressiva, tal com podem vore reflectit al quadre següent:

⁸⁰⁴ CASEY, J., *El Regne de València...*, cit, p. 272.

⁸⁰⁵ POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, cit., p. 204.

⁸⁰⁶ ANDRÉS, F., “De reinos insulares, órdenes militares...”, cit., p. 153.

⁸⁰⁷ “N. 5. Memoria de algunos cavalleros y clérigos de la orden de Montesa naturales del reyno de Mallorca”: dins *Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón y Moncada, duque de Montalto, del Consejo de Estado de S. Mag., su presidente del Sacro y Supremo de Aragón; cavallero y comendador de Silla y Benasal en la Orden de Montesa y San George de Alfama. Carta, escrita por D. Hippolyto de Samper y Gordejuela, procurador general de la misma Orden. Sobre que los ábitos de la dicha Orden no deven ser limitados para los valencianos solos; sino que se han de dar a quantos beneméritos los pidieren, aunque sean de los reynos más remotos de España*. Madrid, s.i., 20-II-1696, f. 7v.

Quadre 72

Cavallers de Montesa naturals de Mallorca

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data mercè</i>	<i>Data d'hàbit</i>
Forteza i Suñer, Mateo	1624	1625
Moix i Santacilia, Arnau	1624	1625
Núñez de San Juan i Verí, Jerónimo	1624	1625
Sureda i Vivot, Francisco	1629	1629
Descallar i Pont, Jorge de	1645	1646
Salas i Verí, Jerónimo	1648	1649
Sureda Valero i Font de Roqueta, Antonio	1654	1654
Verí i Villalonga, Francisco	1660	1661
Rosinyol i San Juan, Jerónimo	1662	1662
San Juan i Verí, Antonio de	1664	1665

Excepte quatre –Antonio de San Juan, Francisco Verí, Jerónimo Núñez de San Juan i Jerónimo Rosinyol– la resta dels ressenyats no comptava amb parents en l'orde de Montesa, encara que quasi tots ells en tenien en les ordes castellanes i/o en la de Sant Joan. Anys després –ja amb Carlos II– ingressarà un mallorquí més, Pedro Descallar, el futur baró de Pinopar⁸⁰⁸, parent dels descendents de don Hipólito Samper.

Membres d'aquesta etapa nascuts a Itàlia foren Felipe Vives de Banyamàs, Gaspar i Filiberto de Aragón.

Genovés de naixement, Felipe Vives de Banyamàs era el tercer dels fills nascuts del virrei de Sardenya i cavaller de Calatrava Juan Vives i la seua segona esposa donya Maria Mompalau. Com que tenia entre 6 i 7 anys d'edat, va ingressar en l'Orde amb dispensa, que li fou lliurada sense problemes. En 1641 fou nomenat comanador de Montroi i, uns anys després, sotsclauer.

⁸⁰⁸ Títol concedit per l'arxiduc Carles –Carles III–, el 7-VII-1709: web oficial de la *Diputación de la Grandeza de España*: www.diputaciondelagranda.es [25-VI-2012].

El sicilià Gaspar de Aragón –a qui es lliurà mercè d'hàbit en 1627– assegurava descendir de la casa reial d'Aragó, doncs el seu origen es remuntava als fills haguts entre el rei Jaume el Conqueridor i Teresa Gil de Vidaure⁸⁰⁹. Després també sol·licità l'hàbit de Montesa el seu fill Filiberto, que va ingressar en l'Orde en 1665⁸¹⁰. Ambdós cavallers van gaudir de diversos títols, entre ells el de príncep de Casano.

Uns altres membres probablement de la mateixa família, van obtindre també mercè d'hàbit, en concret José i Nicolás Miguel de Aragón, encara que no ens consta el seu ingrés en l'orde de Montesa⁸¹¹.

⁸⁰⁹ Un arbre genealògic imprès de la família, amb ascendents fins al rei Jaume I, en RAH, CSC, leg. 39 [9/1576], c. 4, nº 24.

⁸¹⁰ Samper assegurà haver escrit una biografia de donya Teresa Gil de Vidaure a instàncies de don Filiberto de Aragón: *El Turanio valenciano...*, 1678, mss., en RAH, CSC, sign. I-42 [9/616], f. 120v. Més informació sobre la dama en CHABÁS LLORENS, Roque, “Doña Teresa Gil de Vidaure”, *El Archivo*, vol. VI (1892), pp. 22-35.

⁸¹¹ “Nº 7. Memoria de algunos caballeros de la orden de Montesa naturales de Italia”, *cit.*, f. 8v.

4.3. Adscripció socioprofessional

En classificar els cavallers de Felipe IV des de la seua adscripció socioprofessional, obtenim els resultats següents:

Quadre 73

Característiques socioprofessionals dels cavallers de Montesa de Felipe IV

	<i>Barons, senyors de vassalls i noblesa titulada</i>	<i>Amb ascendents en l'orde de Montesa</i>	<i>Amb ascendents en altres ordes</i>	<i>Militars</i>	<i>Oficis en l'administració (inclosa Inquisició i Casa Real)</i>
Adrián, Miguel Juan				X	X
Agulló, Tomás	X	X			
Alagón, Enrique de	X		X		X
Albero, Luis		X			
Alçamora, Vicente Juan					X
Almúnia, José		X	X		
Anglesola, Miguel Jerónimo			X		
Aragón, Fernando	X			X	X
Aragón, Filiberto de	X			X	
Aragón, Gaspar de	X				
Armengot, Urbano					
Barona de Huidrobo, Juan	X	X	X		
Barrera, Jerónimo de la					
Barrueso, Miguel de					X
Blasco, Juan Jerónimo		X			X
Blasco, Luis		X		X	X
Blasco, Pedro		X			X
Bono, Francisco					X
Borja, Carlos de		X		X	
Borja, José	X	X	X	X	X
Borja, Pedro de		X			
Borràs, José	X		X		
Boteller, Juan					
Bou de Peñaroja, Gaspar	X	X	X		
Brizuela, Jerónimo de	X		X		
Brizuela, Juan de	X				
Cabanilles, Félix Tomás de			X	X	
Cabanilles, Tomás de		X	X	X	
Çanoguera, Miguel	X	X	X		X
Cardona, Cristóbal de			X	X	X
Carròs de Centelles, Joaquín	X		X		X
Carròs, Antonio	X			X	
Carròs, Dionisio					X
Carròs, Guillem			X		
Castellví, Felipe de	X	X	X	X	
Castellví, Ignacio de			X		X
Castellví, Juan de		X	X	X	X
Català de Valeriola, Otger	X		X	X	
Català, Miguel		X	X		

Cernecio, Manuel	X				
Ciurana, Francisco		X			X
Crespi de Valldaura, Cristóbal		X	X		X
Crespi de Valldaura, José S.	X	X	X		X
Crespi, Francisco		X	X		
Crespi, Juan		X	X	X	X
Cruïlles, Melchor José de		X	X		
Cueva, Francisco Antonio de la		X	X		
Descallar, Jorge			X	X	X
Despuig, Francisco		X	X		
Despuig, Luis		X			
Escorcia, Antonio		X		X	
Escorcia, Enrique		X		X	X
Escorcia, Francisco Andrés		X			X
Escorcia, Juan		X		X	X
Escrivà de Híjar, Francisco		X	X		
Escrivà de Híjar, Gonzalo	X	X	X		
Escrivà, Juan	X	X	X		X
Escrivà, Luis	X	X	X		X
Estaña, Diego de		X			
Fenollet, Diego	X				X
Ferrer, Antonio	X	X	X		X
Ferrer, Diego	X	X	X		
Ferriol, Fadrique	X	X	X		X
Figuera, Gaspar de la	X		X		X
Figuerola Pardo de la C., Melchor	X	X			
Figuerola, Melchor		X			
Figuerola, Miguel		X			X
Figuerola, Pedro	X	X	X	X	X
Fortesa, Mateo			X	X	X
Frígola de Valenzuela, Gaspar		X	X		X
Frígola, Simón		X	X		
Gamir, Gaspar		X	X	X	X
Granullés, José		X	X		
Jordà, Gregorio					
Juan, Gaspar Matías		X	X		
Julià, Baltasar	X	X	X		
León, Jerónimo de	X				X
López Alonso de la Torre, Pedro					
Malla, Juan de					
Martí de Ventimilla, Juan Bautista					
Martínez de Fresneda, Rodrigo			X		
Mata, Juan Bautista	X			X	
Matheu, Domingo		X	X		X
Matheu, Lorenzo		X	X		X
Maza de Lizana, Luis					
Mercader, Baltasar		X	X	X	X
Mercader, Galcerán				X	
Mercader, Gastón	X	X	X	X	X
Mesía de Loáisía, Jerónimo					
Milà d' Aragó i Coloma, Cristóbal	X				
Milà d' Aragó, Cristóbal		X			
Minuarte, Diego Jerónimo					
Moix, Arnau				X	X
Mompalau, Gaspar Marco A. de	X		X		
Monsoriu, Jerónimo		X	X	X	
Montserrat, Andrés		X	X		
Navarro, Vicente	X				
Núñez de San Juan, Jerónimo			X		

Nunyes, Bernabé	X	X			
Ortíz, Jaime					
Ortíz, Lamberto					X
Palavicino, Luis Ambrosio	X				
Paredes de Ellauri, Luis					
Pasqual de Bonanza, Francisco		X	X		
Pasqual de Bonanza, Jerónimo		X			
Pedrolo, Francisco de				X	X
Pérez Nuño, Miguel				X	X
Perpinyà, Jerónimo	X	X	X		
Pertusa, Juan Bautista		X			
Prats, Silvestre de					
Pujasons, Marco Antonio	X	X	X		X
Roca, Francisco		X			X
Roís de Corella, Jaime		X	X		
Rojas Artés d'Albanell, Pedro de		X			X
Rosinyol, Jerónimo		X	X		
Rotlà Canicia, Luis		X			
Sala, Jacinto de la					
Salas, Jerónimo			X		
Salvador, Gaspar		X	X		X
San Juan, Antonio de		X	X		
Sancho, Baltasar		X			
Sanguino, Francisco		X	X		X
Sans de la Llosa i Julià, Ramón		X	X		
Sans de la Llosa, Andrés		X	X		X
Sans de la Llosa, Baltasar		X	X		X
Sans de la Llosa, Ramón	X		X		X
Sans de Pròxita, Pedro		X			X
Sans de Vallés, Bernardo	X	X	X		
Sans de Vallés, Cristóbal	X	X	X		
Sans, Francisco		X		X	
Sapena i Figuerola, Francisco					X
Sisternes d'Oblites, Juan		X	X		
Sisternes d'Oblites, Marco A.		X	X		
Sisternes d'Oblites, Melchor		X	X		X
Sisternes d'Oblites, Miguel		X		X	
Sosa, Jerónimo de	X	X	X		
Sotomayor, Alonso			X	X	X
Sureda, Antonio			X		
Sureda, Francisco			X	X	X
Tallada, Tomás		X	X		X
Torre, Diego Manuel de la					
Torres, Jerónimo de					
Vaillo de Llanos, Máximo		X			
Valls, Luis	X				
Vallterra, Benito		X	X		
Vallterra, Carlos		X	X		X
Valmaseda, Pedro Nicolás de			X		X
Verí, Francisco		X	X		
Vidal de Blanes, Alejandro		X	X		
Vidal, Vicente		X	X	X	
Vilanova, Raimundo Luis de	X			X	X
Vilaragut, Jorge de	X	X	X	X	
Villacampa, Pedro de					X
Vives de Canyamàs, Felipe			X		
Vives, Jerónimo		X	X		
Vives, Manuel		X	X		

Totals:	46	91	85	36	62
<i>Cavallers en cap de les variables:</i>					16
Total cavallers Felipe IV:					156

En resumir la informació, les dades obtingudes són les següents:

Quadre 74

Procedència social dels cavallers de Montesa de Felipe IV (resum)

	Nº	%
<i>Amb oficis al tribunal de la Inquisició (inclosos familiars)</i>	5	3%
<i>Amb oficis a la Casa Real (gentil home, patge, cavalleris)</i>	7	5%
<i>Militars</i>	36	25%
<i>Amb carrera administrativa (regidors, juristes, advocats, governadors...)</i>	43	30%
<i>Barons, senyors de vassalls i noblesa titulada</i>	46	32%
<i>Amb ascendents i d'altres parents cavallers de les ordes militars de Castilla, Sant Joan, la portuguesa de Crist (un cas) i Sant Llàtzer i Sant Maurici (un cas)</i>	85	60%
<i>Amb ascendents i d'altres parents cavallers de Montesa</i>	91	65%
Total amb informació:	140	
Total ingressos:	156	

Seguint la classificació anterior, cinc dels creuats amb Felipe IV van tindre relació amb la Inquisició: Vicente Juan Alçamora i Francisco Sanguino foren agutzils del tribunal, mentre que Fadrique Ferriol, Francisco Sapena i Pedro de Rojas Artés de Albanell hi foren familiars.

Un altre grup el formarien els cavallers de Montesa que exerciren càrrecs a la Casa Real, que segons podem observar foren els següents:

Quadre 75

Cavallers amb càrrecs a la Real Casa

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data hàbit</i>	<i>Càrrec</i>
Alagón i Pimentel, Enrique de	1648	gentilhome de la Cámara de SM
Aragón i Moncada, Fernando de	1656	gentilhome de la Cámara de SM, caballerís major de la reina
Borja Llançol de Romani, José	1643	patge de Felipe IV
Carròs de Centelles, Joaquín	1650	gentilhome de Cámara de SM, “mayordomo de la Real Casa”
Crespí de Valldaura, José Salvador	1665	gentilhome de la Cámara de SM
León i Zaragoza, Jerónimo de	1625	gentilhome de la Boca de SM
Valmaseda, Pedro Nicolás de	1628	gentilhome de la Boca de SM

Més de la mitat dels anteriors tenien títols nobiliaris: José Borja va heretar de son pare el de baró de San Petrillo –concedit el 1627–; Enrique de Alagón fou comte de Sástago; i José Salvador Crespí de Valldaura, de Sumacàrcer; Joaquín Carroz va ser marquès de Nules, i Fernando de Aragón, duc de Montalto.

La resta destacaven pels seus servicis o els de la família: Jerónimo de León pels de son pare, el jurista i membre del Consell d’Aragó Francisco Jerónimo de León.

Pedro Nicolás de Valmaseda va obtindre la seua mercè d’hàbit pel treball a les corts d’Aragó, encara que la seua voluntat no era la d’ingressar en Montesa, sinò en alguna de les ordes castellanes, amb la qual cosa el Consell d’Aragó dictaminà a l’efecte:

“Pareze a la junta que con el ábito de Montessa está bastantemente gratificado de lo que ha servido en las cortes y que no conviene desacreditar esta Orden, pues por ella puede también premiar Vuestra Magestad passándose a las tres órdenes militares de Castilla los ábitos que se han dado de Montesa”⁸¹².

⁸¹² És a dir, Montesa podia servir –com les altres ordes– per premiar servicis, per això no convenia desacreditar-la, alhora, a través de les mercès d’hàbit de la valenciana es podia passar a les de les ordes castellanes: consulta del Consell d’Aragó de 17-I-1627: AHN, *OOMM*, leg. 2194. El fill d’aquest cavaller, no obstant –José Nicolás de Balmaseda i de Oro– va ingressar en l’orde de Santiago cap al 1649: AHN, *OOMM*, *expedientes de caballeros de Santiago*, nº 818.

Els qui ens consta exerciren càrrecs a l'exèrcit en algun moment de la seua vida són 36 per a tot el regnat –percentualment un 23%–. En la majoria de casos no sabem la seua graduació militar en el moment d'obtindre l'hàbit. Tot i això, a través dels *curricula* dels qui consta algun tipus d'informació podem presentar la classificació següent, tenint present que un mateix personatge pot estar inclòs en diversos graus:

Quadre 76

Graus obtinguts pels cavallers a l'exèrcit

<i>Graduació</i>	
Alfères	1
Soldat	1
General de cavalleria	1
Sergent	4
Mestre de camp i tinent de mestre de camp	9
Capità (d'infanteria, de cavalls, de cuirassers, de la costa...)	24
<i>Total militars regnat:</i>	36

Tot i haver persones amb graus inferiors al de capità, la costum –no escrita– passava per dotar amb hàbits els qui pugueren oferir una carrera militar més *notable*, doncs

“es aquí muy asentado no dar hábitos a quien no tiene grado por lo menos de capitán”⁸¹³.

Del grup caldria destacar el general de cavalleria –i duc de Montalto– Fernando de Aragón; i el castellà d'Amberes i Milà Baltasar Mercader⁸¹⁴.

⁸¹³ L'anotació en qüestió –dirigida pel vicecanceller Crespi al seu germà Juan– fa referència a un tal Isidoro Matheu o Lorenzo Matheu i està datada el 7 de juny de 1656... amb la qual cosa no pot tractar-se del jurista Matheu i Sans, cavaller des del 1650, ni del seu fill Domingo, que ingressarà anys més tard, en 1664: *Capítulos de diferentes cartas del señor Vicecanciller don Christóval Crespi a su hermano el señor don Juan Crespi, lugarteniente general de la orden de Montesa (1655-1664)*, manuscrit 173, f. 15v, recuperat de Biblioteca Histórica de Santa Cruz, Universidad de Valladolid, <http://www.bhsc.uva.es> [25-VI-2012].

⁸¹⁴ Informació del personatge recuperada de http://www.tercios.org/personajes/mercader_baltasar.html [25-VI-2012].

Els qui gaudien d'alguns tipus de títol eren 46 (un 29%), majoritàriament de senyor o baró, el tipus de senyoria freqüent –com vam vore– a l'antic Regne de València⁸¹⁵. Cal tindre present també que alguns en disposaven de més d'un i que la majoria eren senyors de vassalls.

Quadre 77

Títols dels cavallers de Felipe IV

Baró i senyor de vassalls	30
Comte	13
Marqués	10
Duc	2
Príncep	2
Total cavallers amb títol:	46

Pel que fa als barons i senyors de vassalls, van ingressar en l'orde de Montesa 29, titulars de les cases següents⁸¹⁶:

Quadre 78

Barons i senyors de vassalls cavallers de Montesa

<i>Senyoria o baronia</i>	<i>Cavallers de Montesa titulars de dites cases</i>
<i>Alcoleja i Beniafé</i>	Brizuela Artés de Albanell, Juan de Brizuela i Escrivà, Jerónimo de
<i>Alcàsser</i>	Çanoguera i Bellvis, Miguel
<i>Andilla i Benicalap</i>	Ferrer i Díez, Antonio
<i>Annahuir</i>	León i Zaragoza, Jerónimo de
<i>Argelita</i>	Escrivà Çapata i Bertran, Luis

⁸¹⁵ Sobre els títols pot consultar-se –per exemple– GONZÁLEZ-DORIA, Fernando, *Diccionario heráldico y nobiliario de los Reinos de España*, Madrid, Bitácora, 1987; també la web oficial de la *Diputación de la Grandeza de España* a la direcció d'internet www.diputaciondelagrandeza.es

⁸¹⁶ Els titulars dels senyories valencians als segles XVII i XVIII poden seguir-se als treballs ja clàssics de CISCAR PALLARÉS, Eugenio, *Tierra y señorío en el País Valenciano (1570-1620)*, València, Del Cenia al Segura, 1977, pp. 329-342, i PESET REIG, Mariano, GRAULLERA SANZ, Vicente, “Nobleza y señoríos durante el XVIII valenciano”, *Estudios de historia social*, nº 12-13 (1980), pp. 269-281.

	Escrivá i Mercader, Juan
<i>Barxeta</i>	Sosa i Anglesola, Jerónimo de
<i>Benasau</i>	Pujasons i Sisternes, Marco Antonio
<i>Daimús</i>	Ferrer i Íñigo, Diego
<i>Estubeny</i>	Ferriol i Julià de Bederrides, Fadrique Agulló i Alçamora, Tomás
<i>Genovés, El</i>	Fenollet de Castellvert, Diego
<i>Guadasséquies</i>	Sans de la Llosa i Sans de la Llosa, Ramón
<i>Herbés</i>	Valls i Cubells de Sancho, Luis
<i>Nàquera</i>	Figuerola Pardo de la Casta i Fenollet, Melchor
<i>Ortells</i>	Borràs i Brusca, José
<i>Petrés i Miraflor</i>	Perpinyà i Aguiló, Jerónimo
<i>Pujol [Alzira], Forna i Benidoleig</i>	Julià i Muñoz, Baltasar
<i>Ròtova</i>	Navarro i Esteve, Vicente
<i>Sant Pere</i>	Núñez i Vallterra, Bernabé
<i>Saranyana</i>	Figuera i Cubero de Monforte, Gaspar de la
<i>Senija i Tosalnou</i>	Bou de Peñarroja i Sisternes d'Oblites, Gaspar
<i>Vallés</i>	Sans de Vallés i Maiques, Bernardo Sans de Vallés i Ferriol, Cristóbal

Altres:

<i>Casas de Hindaguila (Castella)</i>	Barona de Huidrobo i Calderón, Juan
<i>Frignestani (Itàlia)</i>	Palavicino i Cabanes, Luis Ambrosio
<i>San Petrillo i Campo-Sobrarbe</i>	Borja Llançol de Romaní i Mascarell, José
<i>Torre de Mata (Catalunya)</i>	Mata i Claramunt, Juan Bautista

Els cavallers que comptaven amb títol de comte vinculat al Regne eren els d'Alcúdia, Bunyol, Carlet, Castellà –sobre el senyoriu de Bicorp⁸¹⁷, Olocau, Parcent, Sumacàrcer i Xestaltar.

Altres el van obtindre persones alienes al territori valencià, com Enrique de Alagón i Fernando de Aragón, el primer comte de Sástago i el segon amb els títols italians o vinculats amb Itàlia de comte de Caltanissetta, duc de Bivona i Montalto i príncep de

⁸¹⁷ PASTOR, J., “Nobles i cavallers...”, *cit.*, p. 16.

Paternó. També italians i amb els seus títols corresponents tindriem els comtes de Simari Gaspar i Filiberto de Aragón.

La corona de marquès podien lluir-la el comte d'Olocau –també marquès de Llanera des de 1650–; el de Sumacàrcer, que pel seu matrimoni en 1670 amb Maria Luisa Brondo afegiria al seu títol els de comte de Castrillo i marquès de Villasidro i Palmas⁸¹⁸; i els d'Albaida, Mirasol, Quirra –Sardenya– i Nules.

Per damunt de les anteriors categories nobiliàries estava la de príncep, dignitat que gaudien tres dels cavallers montesians: don Fernando de Aragón, príncep de Paternó, i els prínceps de Casano italians Gaspar i Filiberto de Aragón. Tot i això, cal tindre present que el de príncep era un títol freqüent als territoris italians de la monarquia hispànica –en particular a Sicília– i que molts dels concedits ho foren a canvi de diners⁸¹⁹. A més, els títols de Nàpols i Sicília gaudien de menys prestigi a la cort que els títols de Castilla⁸²⁰.

En resum, tots aquests títols *de corona* se'ls repartien un total de 16 cavallers de Montesa, tal com podem llegir al quadre següent:

⁸¹⁸ PONS PONS, Valentín, *El señorío de Sumacàrcer en el siglo XVII: la expulsión de los moriscos y la repoblación cristiana*, Sumacàrcer, Associació d'Amics de l'Ermita de Sumacàrcer, 1999, p. 72.

⁸¹⁹ ÁLVAREZ-OSSORIO ALVARIÑO, Antonio, “Las esferas de la Corte: príncipe, nobleza y mudanza en la jerarquía” en CHACÓN JIMÉNEZ, Francisco, MONTEIRO, Nuno Gonçalo (eds.), *Poder y movilidad social. Cortesanos, religiosos y oligarquías en la Península Ibérica (siglos XV-XIX)*, Madrid, CSIC-Universidad de Murcia, 2006, p. 172.

⁸²⁰ *Ibidem*, p. 171.

Quadre 79

Cavallers de Montesa amb títols de noblesa de corona

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data hàbit</i>	<i>Títol</i>
Alagón i Pimentel, Enrique de	1648	<i>comte de Sástago</i>
Aragón i Moncada, Fernando de	1656	<i>Príncep de Paternó duc de Bivona VIII duc de Montalto comte de Caltanissetta</i>
Aragón i Ayerbe i de Corti, Filiberto de	1665	<i>II príncep de Casano duc d'Alexano IV marquès de las Groterías VI comte de Simari</i>
Aragón i Ayerbe, Gaspar de	1631	<i>I príncep de Casano III marquès de la Grotería V comte de Simari</i>
Carròs de Centelles i Calatayud, Joaquín	1650	<i>marquès de Quirra marquès de Nules comte de Centelles</i>
Carròs i Castellví, Antonio	1647	<i>I marquès de Mirasol (1689)</i>
Castellví i Calatayud, Felipe de	1623	<i>III comte de Carlet</i>
Català de Valeriola i Mompalau, Otger	1656	<i>III marquès de Quirra (1670) II marquès de Nules (1695)</i>
Cernecio i Tàrrega, Manuel	1659	<i>II comte de Parcent</i>
Crespí de Valldaura i Ferrer, José Salvador	1665	<i>II comte de Sumacàrcer marquès de Villasidro i Palmas</i>
Escrivà de Híjar, Gonzalo	1623	<i>I comte d'Alcúdia (1645)</i>
Mercader i Carròs, Gastón	1625	<i>III comte de Bunyol</i>
Milà d'Aragó i Coloma, Cristóbal	1624	<i>I marquès d'Albaida (1605) IV comte d'Albaida</i>
Mompalau Mucefí, Gaspar Marco Antonio de	1656	<i>II comte de Xestalgar</i>
Vilanova i Castellví, Raimundo Luis de	1659	<i>comte de Castellà</i>
Vilaragut i Castellví, Jorge de	1634	<i>I marquès de Llanera II comte d'Olocau</i>

Un altre grup amb hàbits va ser el dels qui exerciren càrrecs a l'administració, majoritàriament del Regne, on treballaren un total de 43 montesians. Un bon grapat d'aquests –14– hi exerciren a la Reial Audiència⁸²¹, tal com podem vore al quadre següent:

Quadre 80

Cavallers de l'orde de Montesa membres de la Reial Audiència de València

<i>Cognosm i nom</i>	<i>Assessor de l'Orde a l'Audiència</i>	<i>Data hàbit</i>
Blasco i Yago, Juan Jerónimo	1617-XI-27	1633
Bono Montagut, Francisco		1651
Crespí de Valldaura i Brizuela, Cristóbal	1641-VII-27	1642
Ferrer i Díez, Antonio	1652-IX-24	1649
Matheu i Sans, Lorenzo		1650
Matheu i Silva, Domingo	1688-IV-7	1664
Ortíz, Lamberto		1643
Salvador i Pardo, Gaspar	1660-XI-9	1651
Sans de la Llosa i Julià de Bederrides, Baltasar	1629-VI-29	1630
Sans de la Llosa i Sans de la Llosa, Andrés	1643-VI-22	1624
Sans de Pròxita i Vallés, Pedro	1638-IX-10	1639
Sisternes d'Oblites, Melchor	1617-XI-27	1629
Vallterra i Blanes de Martí, Carlos	1673-IV-13	1664
Villacampa i Pueyo, Pedro de	1645-VII-29	1646

En almenys 5 dels 14 anteriors –Juan Jerónimo Blasco, Cristóbal Crespí, Baltasar Sans de la Llosa, Pedro Sans i Pedro de Villacampa– es va lliurar la mercè d'hàbit perquè exercien el càrrec d'assessor de l'Orde a l'Audiència. A l'efecte, els memorials dirigits pels interessats al Rei i les consultes redactades pel Consell d'Aragó⁸²², feien palesa la conveniència que els assessors de l'Orde foren membres de la institució, ja que havien de jutjar casos de cavallers i religiosos de Montesa, considerats eclesiàstics des del punt

⁸²¹ MOLAS RIBALTA, Pere, “Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència de València (segles XVI-XVIII)”, en *Actes de les Primeres Jornades sobre els ordes religioso-militars als Països Catalans (segles XII-XIX) [Montblanc, 8-10 de novembre de 1985]*, Diputació de Tarragona, 1994, pp. 587-596.

⁸²² Les consultes del Consell d'Aragó sobre els hàbits de Pedro de Villacampa, Cristóbal Crespí de Valldaura, Pedro Sans, Baltasar Sans de la Llosa, Juan Jerónimo Blasco, Francisco Bono, Carlos Vallterra, Domingo Matheu, Gaspar Salvador i Antonio Ferrer en AHN, OOMM, leg. 2194.

de vista jurídic. A més, en dits memorials es recordava al Rei una acta de cort, presentada pel braç eclesiàstic en les de 1626, en la que se sol·licitava que els assessors i l'advocat fiscal de l'Orde foren membres d'hàbit⁸²³. Malgrat l'evasiva contestació del Monarca al respecte, la petició fou atesa de forma favorable en diverses ocasions, com podem comprovar al quadre anterior.

Altres membres de l'Audiència cavallers de Montesa obtingueren l'hàbit pels seus servicis –Francisco Bono i Antonio Ferrer–; Domingo Matheu pels de son pare, el famós jurista Lorenzo Matheu; Carlos Vallterra pels seus i els de la seua família⁸²⁴ i perquè era advocat ordinari de l'Orde; i Gaspar Salvador per haver casat amb una filla de Sabina Sisternes, que tenia mercè d'hàbit de Montesa per a qui casara amb una de les seues filles.

Altres montesians amb oficis a l'administració regnícola i els càrrecs que hi desenvoluparen, foren els següents:

⁸²³ “Cap. XXX. *Item*, per quant los assessors y advocat fiscal de la orde de Montesa exerceixen jurisdicció en los cavallers y freyles de la Orde, que són persones regulars y eclesiàstiques, y parega decent que los quels judiquen sien també persones de hàbit. Suplica per çò lo Braç Eclesiàstich a Vostra Magestat faça mercè als dits assessors y advocat fiscal que huy són y per temps seran, de donarlos hàbits de la dita orde de Montesa. Sa Magestat manarà sobre açò lo que més convinga a son real servici”, en LARIO, D. de, *Cortes del Reinado de Felipe IV...*, cit., p. 100.

⁸²⁴ Comptava –a més– amb parents cavallers de les ordes de Montesa, Santiago, Calatrava i Sant Joan: AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 507.

Quadre 81

Cavallers de l'orde de Montesa amb oficis diversos a l'administració del Regne

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Observacions</i>
Blasco i Milà d'Aragó, Pedro	batlle d'Ontinyent
Blasco i Torralba, Luis	batlle d'Ontinyent
Borja Llançol de Romaní i Mascarell, José	governador d'Oriola
Çanoguera i Bellví, Miguel	lloctinent de general tresorer del Regne
Cardona i Sancho, Cristóbal de	batlle general del Regne
Carròs Pardo de la Casta, Dionisio	governador de Xàtiva
Ciurana i Vilanova, Francisco	batlle de Morella
Escrivà i Mercader, Juan	receptor de la batllia general del Regne, mestre de la Seca
Escrivà Çapata i Bertran, Luis	receptor de la batllia general del Regne, mestre de la Seca
Fenollet de Castellvert, Diego	batlle de Xàtiva
Figuera i Cubero de Monforte, Gaspar de la	batlle de Morella
Figuerola i Castro, Miguel	governador de Xàtiva
Frígola de Valenzuela i Margarit, Gaspar	lloctinent del batlle general del Regne
Pujasons i Sisternes, Marco Antonio	governador del marquesat d'Elx
Roca i Ferrer, Francisco	lloctinent de governador de la ciutat de Xàtiva
Sans de la Llosa i Sans de la Llosa, Ramón	lloctinent del batlle general de València
Escorcía i Ladrón, Juan	governador de Castelló de la Plana i de Xàtiva
Tallada i Sans, Tomás	batlle i receptor de Xàtiva

Com era d'esperar, també trobem la presència d'alguns cavallers montesians a altres institucions de la monarquia com per exemple els consells, en particular el d'Aragó⁸²⁵.

La majoria van passar abans, com era habitual, per l'Audiència de València –Cristóbal Crespí de Valldaura, Antonio Ferrer, Lorenzo Matheu, Lamberto Ortíz, Andrés Sans de la Llosa, Melchor Sisternes d'Oblites i Pedro de Villacampa–, i la culminació de llurs càrrecs en l'administració hi fou el Consell Suprem d'Aragó.

⁸²⁵ GONZÁLEZ de SAN SEGUNDO, Miguel Ángel, “El Consejo de Aragón y la Orden de Montesa”, *Anuario de Historia del Derecho Español*, Madrid, Ministerio de Justicia *et alii*, 1997, tom LXVII, pp. 901-923.

Lorenzo Matheu –no obstant– fou abans també *alcalde de casa y corte* (1659) i oïdor del *Consejo de Indias* (1668)⁸²⁶, fins que va promocionar a la plaça de regent del d'Aragó el 1671.

D'aquest grup caldria destacar Cristóbal Crespí de Valldaura, que arribà a vicecanceller i assessor general de l'Orde, com també els seus antecessors en dit ofici i en l'Audiència Melchor Sisternes i Lamberto Ortíz.

Sense passar per l'Audiència de València però membres del Consell d'Aragó tenim els montesians Enrique de Alagón, comte de Sástago⁸²⁷, i a finals de segle el duc de Montalto don Fernando de Aragón⁸²⁸, que prèviament va formar part també del *Consejo de Estado*⁸²⁹. A més, ens consta la pertinença al *Consejo de Guerra* del montesià comte de Sástago⁸³⁰ i de don Baltasar Mercader, aleshores també castellà d'Amberes⁸³¹.

En resum, els montesians que obtingueren places als distins consells de la monarquia durant el regnat del quart Felipe foren els següents:

⁸²⁶ SCHÄFER, Ernesto, *El Consejo Real y Supremo de las Indias. Su historia, organización y labor administrativa hasta la terminación de la Casa de Austria*, Madrid, Marcial Pons y Junta de Castilla y León, 2003, p. 346, n° 184.

⁸²⁷ ARRIETA, J., *El Consejo Supremo...*, cit., p. 625.

⁸²⁸ *Ibidem*, p. 618.

⁸²⁹ BARRIOS, Feliciano, *El Consejo de Estado de la monarquía española (1521-1812)*, Madrid, Consejo de Estado, 1984, p. 400.

⁸³⁰ Així consta en la seua mercè d'hàbit, lliurada l'11 de març de 1648: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 134v. No hem trobat referències sobre els dos cavallers de Montesa membres del de Guerra –Sástago i Baltasar Mercader– en DOMÍNGUEZ NAFRÍA, Juan Carlos, *El Real y Supremo Consejo de Guerra (siglos XVI-XVIII)*, Madrid, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2001.

⁸³¹ En la mercè d'hàbit, despatxada el 2-III-1654: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 203v.

Cavallers montesians als Consells

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Consells</i>
Alagón i Pimentel, Enrique de	Aragó i Guerra
Aragón i Moncada, Fernando de	Estado, Indias i Aragó
Crespí de Valldaura i Brizuela, Cristóbal	Aragó
Ferrer i Díez, Antonio	Aragó
Matheu i Sans, Lorenzo	Indias i Aragó
Mercader i Carròs, Baltasar	Guerra
Ortiz i Antoni, Lamberto	Aragó
Sans de la Llosa i Sans de la Llosa, Andrés	Aragó
Sisternes d'Oblites i Centoll, Melchor	Aragó
Villacampa i Pueyo, Pedro de	Aragó

4.4. Algunes singularitats

D'entre els montesians del regnat caldria destacar la figura de don **Fernando de Aragón i Moncada**, com ell mateix s'anomenava, doncs va anteposar el cognom Aragón al de Moncada que duia son pare d'acord amb les capitulacions matrimonials dels seus besavis, prínceps de Paternó.

Militar de carrera, arribà al grau de capità general de cavalleria als estats de Flandes i Milà. A la cort fou gentilhome de cambra del rei Carlos II i membre dels consells d'*Estado*, *Guerra*⁸³², *Indias* i Aragó.

En morir l'últim Àustria fou membre de la junta de govern de la monarquia fins l'arribada de Felipe V i després membre de la junta de gabinet del nou rei, així com gentilhome de cambra del primer Borbó⁸³³. Tot i això, la seua adscripció al partit felipista –a falta d'estudis sobre el personatge amb més profunditat– resulta dubtosa⁸³⁴.

⁸³² *Ibidem*; i base de dades ACTOZ. No hem pogut documentar l'adscripció del personatge al *Consejo de Guerra* des de l'obra de Domínguez Nafria citada abans.

⁸³³ El nomenament data del 20-II-1701: BD ACTOZ.

⁸³⁴ BD ACTOZ.

Pel que fa a Montesa l'hàbit li fou concedit per poder gaudir en el futur de dos comandes de l'Orde –Silla i Benassal– que havien estat concedides a sa mare, donya Catalina de Moncada, filla del marquès d'Aitona i dama de la reina⁸³⁵.

Donya Catalina tingué a la seua disposició les rendes de les dues comandes montesianes en maig de 1640⁸³⁶. La de Silla estava vacant per mort de l'anterior usufructuària –precissament la seua germana i marquesa de Quirra– Estefanía de Moncada⁸³⁷, amb la qual cosa el papa tingué que autoritzar l'operació i mitjançant un breu resoldre l'atorgament de rendes eclesiàstiques a una dona que no era, evidentment, membre profés de Montesa. La de Benassal estava lliure per mort del darrer comanador, fra Pedro de Borja.

Uns anys després –en 1644– i amb motiu del matrimoni de Catalina amb el duc de Montalto, el rei li concedí de nou les comandes de Silla i Benassal per una altra vida en favor d'un fill o filla, amb 10 anys de supervivència en favor seu⁸³⁸. Catalina de Moncada va faltar el 27 de novembre de 1660. En conseqüència, en març de l'any següent i d'acord amb la mercè lliurada abans a sa mare, don Fernando es convertí en comanador de Silla i *administrador* de la comanda de Benassal⁸³⁹.

⁸³⁵ Així consta en la mercè d'hàbit, lliurada el 19-VII-1656: AHN, *OOMM*, lib. 557-C, ff. 289-291v.

⁸³⁶ El títol, amb la corresponent autorització papal, en AHN, *OOMM*, lib. 555-C, ff. 52v-61. Al final del text consta que donya Catalina posseïa fins aleshores les comandes “Mayor de Aragón” –Calatrava– i la de “Villarrubia de Ocaña” (Santiago). Per a la identificació dels territoris de les ordes castellanen: LÓPEZ GONZÁLEZ, Clemente, POSTIGO CASTELLANOS, Elena, RUIZ RODRÍGUEZ, José Ignacio, “Las Órdenes Militares Castellanas en la Época Moderna: Una aproximación cartográfica” en *Las Órdenes Militares en el Mediterráneo Occidental (siglos XII-XVIII)*, Madrid, Casa de Velázquez, Instituto de Estudios Manchegos, 1989, pp. 291-340; RODRÍGUEZ ESPINOSA, Eduardo, “La ordenación del territorio de las Órdenes Militares en la configuración de la provincia de Ciudad Real”, *Revista de las Órdenes Militares*, nº 2 (2003), pp. 221-283.

⁸³⁷ Atogada per despatx de 23-VI-1635: AHN, *OOMM*, lib. 554-C, ff. 79v-84v.

⁸³⁸ AHN, *OOMM*, lib. 555-C, ff. 201-201v.

⁸³⁹ Despatxs de 30-III-1661: AHN, *OOMM*, lib. 558-C, ff. 57-63v. Se li lliurà la comanda de Benassal en administració perquè en principi no podia gaudir de dues comandes alhora, possiblement d'acord amb l'estatut 69 –un tant ambigu– de les definicions: *Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge...*, cit., València, 1589, capítol LXVIII, ff. 76v-77.

Els germans *Juan i Cristóbal Crespí* foren –se’ns dubte– dues de les figures més representatives d’aquesta etapa, doncs coincidiren ambdós en els càrrecs de lloctinent i assessor general de l’Orde.

El major, Cristóbal Crespí de Valldaura, va nèixer en 1599 a Sant Mateu, localitat on son pare exercia de governador en nom de l’orde de Montesa. Després d’estudiar dret a Salamanca i València ocupà –entre altres– càrrecs diversos a la Reial Audiència, per a passar el 1642 al Consell d’Aragó, on una dècada després fou nomenat vicecanceller. Més endavant, els seus contactes a la cort i la seua relació personal amb el Rei propiciaren que fos nomenat membre de la junta de govern de la monarquia durant la minoria d’edat de Carlos II.

Portada de les *Observationes illustratae decisionibus*, Lió, 1730

Des del punt de vista jurídic, destaca –entre altres– la publicació de les seues *Observationes illustratae decisionibus Sacri Supremi Regii Aragonum Consilii, Supremi Concilii S. Cruciatæ et Regiæ Audientiae Valentinae*, amb tres edicions a Lió (1662, 1677 i 1730) i una a Amberes el 1667.

Cristóbal Crespí va ingressar en Montesa en 1642 alegant la seua condició d’assessor de l’Orde a l’Audiència. Tan sols dos anys després fou nomenat assessor general, el més important càrrec de l’orde militar valenciana a la cort. Poc després –1649– se’l distingí amb el títol de clauer, càrrec que no li comportava cap benefici econòmic però sí simbòlic: el de portar la gran creu de l’Orde al pit, tal com podem vore més avant als diversos retrats que es conserven del personatge.

La seua privilegiada posició a la cort amb la doble faceta de vicecanceller d’Aragó i assessor general de Montesa li permeteren una fluida relació amb el seu germà Juan,

lloctinent de l'Orde a València i perfecte aliat seu, amb la qual cosa el control dels assumptes de l'orde militar restaven indubtablement controlats pels Crespí.

El vicecanceller va contraure matrimoni amb Vicenta Calatayud, amb qui va tindre tres fills. Sols sobrevisqué una filla –Juana– que casà amb Félix Brondo, marquès de Villasidro, al regne de Sardenya. De l'enllaç anterior arribà a l'edat adulta una xiqueta –Mª Luisa– que don Cristóbal va casar amb el seu nebot José Salvador, comte de Sumacàrcer, amb la qual cosa aconseguia unir les dues branques de la família. Fidel a la tradició familiar, José Salvador es feu cavaller de Montesa i fou comanador de Culla i Atzeneta, com podem comprovar a l'arbre genealògic que presentem tot seguit.

Don Cristóbal va faltar a Madrid diumenge, 22 de febrer de 1671, a les nou de la nit. Seguint les seues disposicions a l'efecte, fou soterrat al col·legi Imperial dels Jesuïtes, a la cort

“a los pies del venerable padre Juan Eusebio Nieremperch (*sic*), que fué mi confesor y padre espiritual quince años”⁸⁴⁰.

Juan Crespí va nàixer a València el 30 d'agost de 1608, sent batejat a la parròquia de Sant Esteve de València el 2 de setembre pel famós cronista Gaspar Escolano, rector de dita església.

Tal volta seguint els passos de la família –amb cavallers de Montesa per banda paterna i materna– en 1634 presentà un memorial al Consell d'Aragó exposant els seus serveis a l'exèrcit per sol·licitar mercè d'hàbit de Montesa, que li fou concedida prompte, el mes d'agost d'eixe any. Mesos després, el 23 de desembre, va ser creuat cavaller.

Una dècada més tard –en 1644– va casar amb Margarita Mompalau, germana del comte de Xestaltar, també cavaller de Montesa. D'aquesta unió va nàixer el seu únic fill, Francisco, que morí sent cavaller de l'Orde, amb 11 anys d'edat. Dos anys després, don

⁸⁴⁰ “Este es mi último testamento o desapropiamento que quiero que valga en la mejor forma que pueda, assí conforme a los fueros de Valencia como de fueros y observancias de nuestra Orden, el qual hize en Madrid, domingo 15 de junio 1670. Don Christóval Crespí de Valdaura”: RAH, CSC, sign. 9/1080, ff. 166-169v.

Juan fou nomenat titular del càrrec més important de Montesa al regne de València: el de lloctinent general –dignitat que anys abans havia exercit precisament son pare–, al front de la qual estigué 43 anys, fins que morí.

En 1659 assumí la comanda d'Ademús i Castellfabí per mort del darrer comanador, fra Guillem Carròs, fent-se aleshores efectiva la futura que se li havia concedit uns anys abans. Poc després –1667– l'erudició de frey Hipólito de Samper facilità les coses per a que se li concedira la *Gran Creu* de l'Orde, distinció –recordem– fins aleshores reservada al mestre, comanador major i clauer.

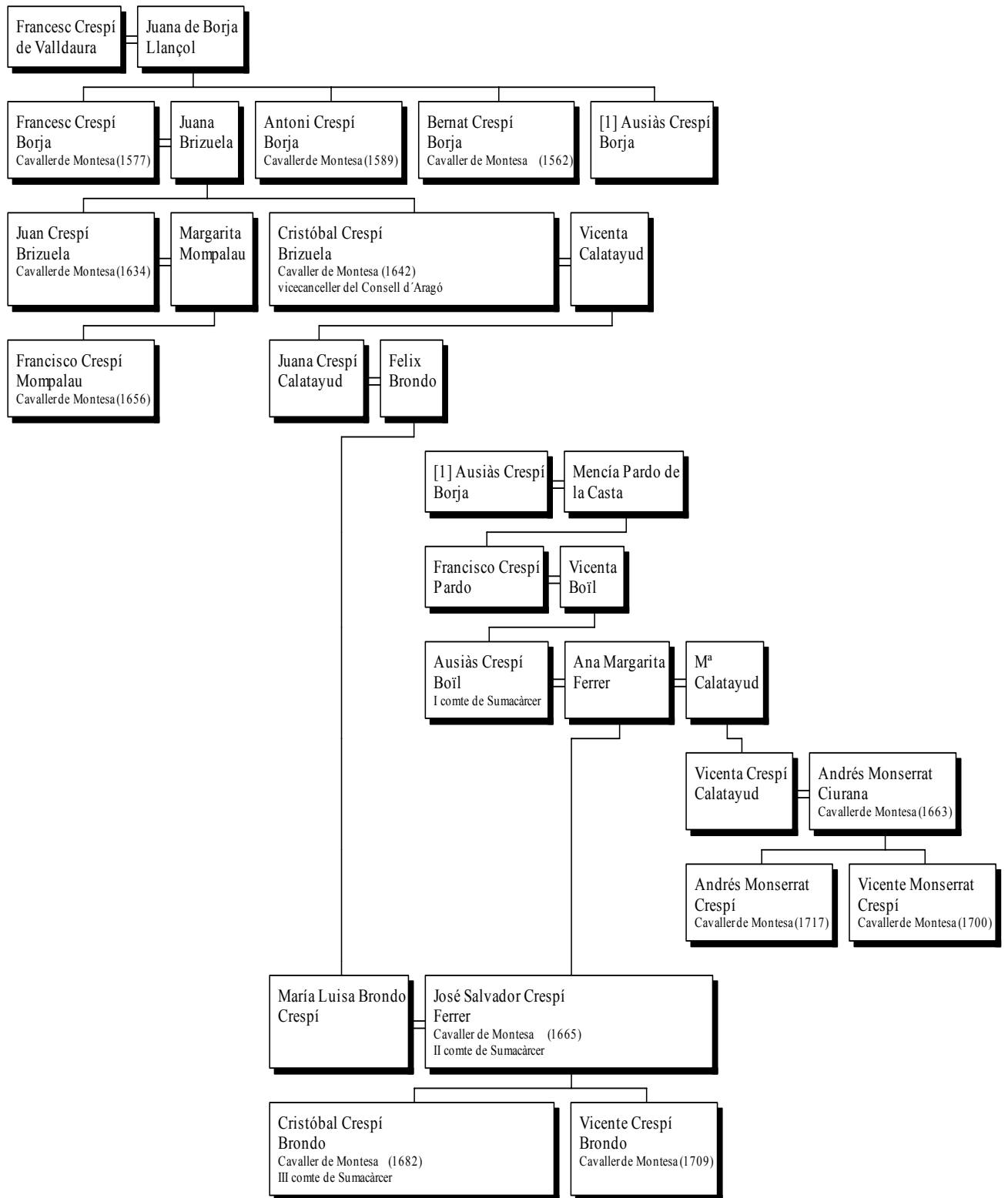
Durant la seua etapa de govern i amb el recolzament jurídic que li donà en un principi Samper, arribà a exercir funcions fins aleshores no posades en pràctica pels seus antecessors, que acabaren arrabasant al prior del convent de Montesa algunes de les seues atribucions en l'orde espiritual. Per a moltes de les seues decisions va trobar el recolzament del germà major –Cristóbal–, que en la seua doble faceta de vicecanceller del Consell d'Aragó i alhora assessor general fou el millor aliat seu a la cort. Tot i això, el germà faltaria en 1671, mentre que amb Samper acabaria trencant poc abans, doncs quan eixí a la llum la seua *Montesa Ilustrada* –1669– la gran amistat anterior entre els dos s'havia convertit en odi recíproc.

Perdut el recolzament d'ambós personatges, la trajectòria política de don Juan continuà en la línia d'assumir competències en nom del rei-administrador, conscient que el monarca les havia de delegar en el seu lloctinent general a València. Potser això explique la posada en pràctica de visites pastorals a les parròquies de Montesa i Vallada en 1670, 1675 i 1681, jurisdicció fins aleshores exercida per l'ordinari diocesà⁸⁴¹.

Més endavant, a falta de descendents directes, don Juan aconseguí del rei la futura de la seua comanda d'Ademús en el seu nebot –i fillol– Cristóbal Crespi, comte de Sumacàrcer, prebenda que el comte pogué gaudir a la mort de son tio, en 1689.

⁸⁴¹ CERDÀ, J., “Las visitas pastorales y la Orden...”, *cit.*, p. 121.

Els Crespí en l'orde de Montesa (1562-1717)

Lorenzo Matheu i Sans tingué una trajectòria semblant a la del vicecanceller Crespí, amb estudis jurídics a Salamanca i València. Va formar part de l'Audiència de València, per a passar després a Madrid on ocupà els càrrecs d'*alcalde de casa y corte*, oïdor del *Consejo de Indias* i finalment regent del Consell d'Aragó.

Portada del *Tractatus de Regimine urbis et Regni Valentiae*. Lió, 1677

Com Crespí, fou també autor de diverses obres de tipus jurídic, en particular el seu *Tractatus de Regimine urbis et Regni Valentiae* i *Tractatus de re criminali*, aquest darrer amb 10 reimpressions.

Pel cognom Matheu don Lorenzo no tenia cap vincle amb l'orde de Montesa, ja que la família procedia de les proximitats de la ciutat francesa de Lió. Per part de mare –en canvi–, i segons alguns autors, descendia de Francesc Sans Martí, XI^é mestre de Montesa⁸⁴² –mort el 1506–, doncs el mestre fou besavi de Llorenç Sans, avi de Lorenzo.

A més, dos germans de la mare del nostre jurista –Juan i Pedro Sans– van ser també cavallers de Montesa, en 1606 i 1639 respectivament.

Dins l'Orde obtingué –en 1672– una companyia de 40 lliures sobre la comanda de Benassal. Va presenciar les festes organitzades per Montesa en honor de la Puríssima Concepció i hi va escriure una crònica al respecte⁸⁴³.

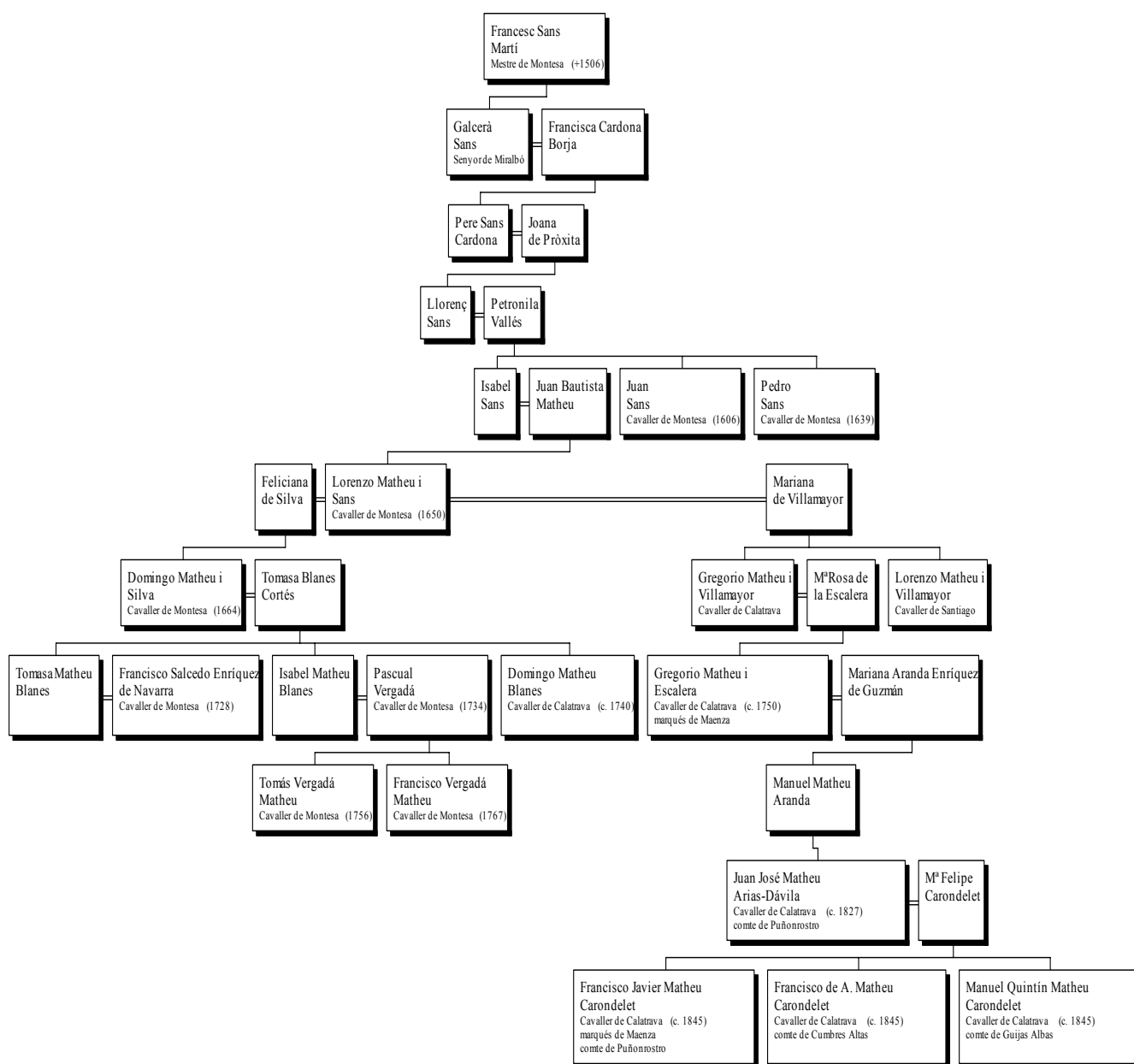
Altres descendents de don Lorenzo vestiren hàbits de les ordes militars: el de Montesa el seu fill Domingo Matheu i Silva (1664) i els seus besnèts Tomás (1756) i Francisco M^a

⁸⁴² Unes notes biogràfiques sobre el mestre, a càrrec nostre, en la veu “Sanç Martí, frey Francesc”, al *Diccionario Biográfico Español*, en premsa. També SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, pp. 523-527.

⁸⁴³ *Relación en que la esclarecida Religión y ínclita Cavallería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, de la milicia de Calatrava y orden de Cistel, da cuenta a la católica magestad del Rey nuestro señor su Administrador Perpetuo, del voto y juramento que hizo en Valencia a primero de junio mil seiscientos cincuenta y tres [...] escrivela [...] el dotor fray Lorenço Matheu y Sans...*, València, Bernardo Nogués, 1653.

Vergadà i Matheu (1767); alhora, dels fills haguts amb la seua segona esposa –Mariana Villamayor– van nàixer Lorenzo, cavaller de Santiago, i Gregorio, de Calatrava, que casà amb Maria Rosa de la Escalera, pares de Gregorio Matheu i Escalera, marquès de Maenza i, com son pare, cavaller de Calatrava⁸⁴⁴. Ja al segle XIX, una branca dels Matheu afegirà a la casa el títol de comte de Puñonrostro i més cavallers d'hàbit –aleshores, de Calatrava– com podem vore reflectit a la genealogia següent:

Els Matheu cavallers d'hàbit

⁸⁴⁴ LOHMANN, G., *Los americanos en las Órdenes...*, cit., vol. II, pp. 74-76.

Amb carrera també a l'Audiència de València i al Consell d'Aragó, **Pedro de Villacampa i Pueyo** va exposar la seua condició d'assessor de l'Orde per sol·licitar l'hàbit de Montesa⁸⁴⁵. Potser també es va fer valdre d'altres influències, doncs segons Casey, Villacampa era un dels favorits de l'arquebisbe de València fra Isidoro Aliaga⁸⁴⁶.

Les declaracions dels testimonis que van informar sobre la família del jurista no fan referència a massa singularitats en la seua ascendència. Per part de pare el pretendent procedia d'una família d'*infanzones e hijosdalgo* de la casa dels Pueyo, del lloc de Botaya, en les muntanyes de Jaca, als peus del monestir de San Juan de la Peña. Per banda materna un avi havia exercit càrrecs municipals a la ciutat de València⁸⁴⁷; a banda –també segons Casey– la família havia estat ennoblida recentment, el 1622⁸⁴⁸.

Tot i això el seu expedient per ingressar en Montesa no presenta problemes i don Pedro va ser creuat cavaller el 12 de febrer de 1646. Els seus ascensos dins l'Orde foren ben significatius i, a banda de gaudir de dos companyies, a la mort del vicecanceller Crespi obtingué el càrrec d'assessor general, i en 1693 la comanda de Montroi.

El seu fill Pascual i el seu nét José foren també cavallers de Montesa, en 1671 i 1722 respectivament, i gaudiren ambdós de la comanda d'Ares.

Amb oficis que en principi podrien considerar-se poc apropiats per als ascendents d'un cavaller tenim els casos dels Borràs i Julià.

La família **Borràs** de Benicarló es dedicava a la pràctica mercantil, en concret a l'exportació de vi⁸⁴⁹. A banda dels diners obtinguts pels seus negocis, Antoni Borràs fou batlle general del Maestrat vell de Montesa i una de les persones amb qui tractà un antic conegut nostre i comanador de Benicarló, Jaime Juan Falcó. Mort el primer Borràs –

⁸⁴⁵ Consulta del Consell d'Aragó de 18-VIII-1645: AHN, OOMM, leg. 2194.

⁸⁴⁶ CASEY, J., *El Regne de València...*, cit., p. 227.

⁸⁴⁷ AHN, OOMM, expedients de cavallers de Montesa, nº 526.

⁸⁴⁸ CASEY, J., *El Regne de València...*, cit., p. 220.

⁸⁴⁹ HERNÁNDEZ RUANO, Javier, *La hora de los litigios. La justicia de la Orden de Montesa y los Austrias en la encomienda de Benicarló-Vinaròs*, València, Biblioteca Valenciana, 2006,

Antoni– en 1598, la família abandonà l'activitat comercial per iniciar estratègies que els conduïren a l'estament nobiliari: capella per soterrar-se a l'església de Benicarló, familiatura del Sant Ofici..., a més dels enllaços familiars adequats: el segon Borràs – també de nom Antoni– va casar amb Francisca Brusca Despuig, filla del senyor d'Ortells; alhora, son pare havia estat maridat amb Petronila Sevil, d'una família de cavallers de Tortosa.

Don Antoni Borràs (II) va heretar de son pare la fortuna i l'ofici de batlle general del Maestrat, càrrec que exercí durant més de 36 anys. Amb els antecedents exposats, va sol·licitar mercè d'hàbit per al seu fill José, privilegi que finalment li fou concedit en 1639. Tot i això, la noblesa dels Borràs no estava gens clara, i a les seues proves fou necessària la intervenció de nous informants per *aclarir* l'ascendència de la branca paterna.

El 21 de juliol de 1640, a l'església del Temple de València, José Borràs, nét d'un comerciant de vins, era creuat cavaller de Montesa, amb la qual cosa passava al grup de privilegiats que pertanyien a un orde militar. Més encara, un germà de don José –Manuel– va obtindre també mercè d'hàbit de Montesa 5 anys després⁸⁵⁰, però aconseguí canviar-la per un hàbit de l'orde de Calatrava. En conseqüència, el 5 de juny de 1651, al convent de franciscans de Benicarló, don Manuel fou creuat cavaller de Calatrava sense aparentment, cap problema de *qualitats*.

Un fill de José –Jaime Antonio– també fou cavaller de Montesa (1677) i casà amb la seua cosina Felipa, filla de son tio Manuel, cavaller de Calatrava. Del matrimoni anterior nasqué José Antonio Borràs, cavaller de Montesa en 1712.

Generacions després i ja en el segle XIX fou cavaller de Montesa Mariano Borràs i Pascual, que comptava aleshores amb els títols de comte de Creixell i baró de Povadilla⁸⁵¹. El seu quart avi per Borràs fou José Antonio –cavaller de Montesa el 1712–

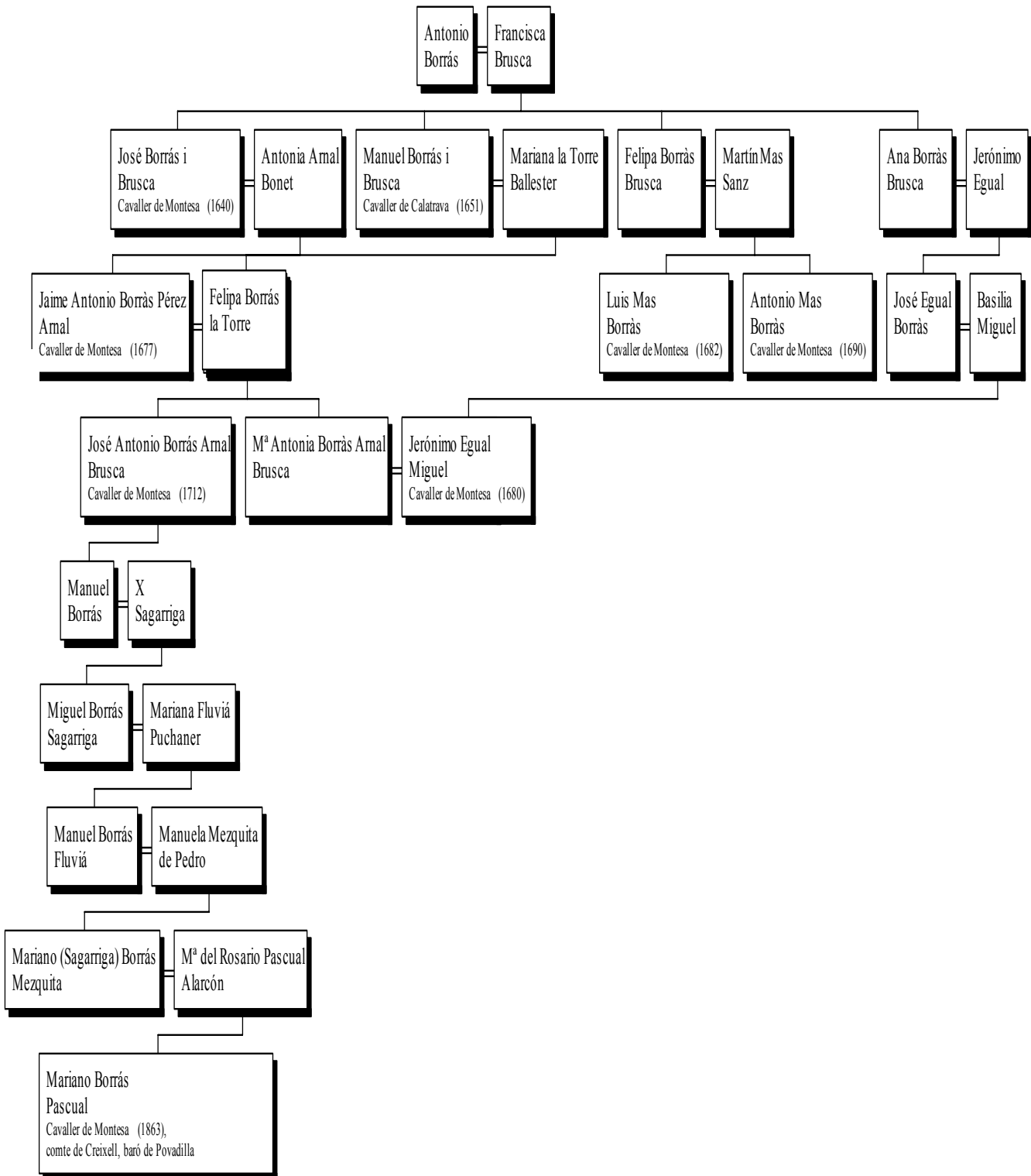
⁸⁵⁰ Carta de Joseph de Villanueva de 14-XII-1645: AHN, OOMM, leg. 2194.

⁸⁵¹ Un altre parent, José Mª Borràs i Berenguer, fou cavaller de l'orde de Carles III: MOLAS RIBALTA, Pere, "Caballeros valencianos en la orden de Carlos III", *Estudis*, n° 25 (1999), p. 234. Altre comte de Creixell, Vicente Borràs Zagarriga, ingressà el 21 d'abril de 1914 en l'orde d'Alcántara, la de més difícil accés de les ordes hispàniques.

i així cap amunt en l'ascendència fins arribar als dos Antoni Borràs batlles del Maestrat, tal com podem vore a la genealogia següent:

Els Borràs en l'orde de Montesa (1640-1863)

Descendants of Antonio Borràs

En una situació familiar semblant a la dels Borràs tenim Baltasar Julià i Muñoz. El seu besavi fou un ric mercader i banquer de la ciutat de València també de nom Baltasar, amb càrrecs públics a la ciutat i una familiatura del Sant Ofici en 1571. A banda, invertia part del seu patrimoni en censals. El seu fill Joan Baptista Julià fou síndic de València a Sicília i consta ja com a *cavaller* i senyor de Pujol, una xicoteta població al terme d'Alzira que acabarà despoblant-se. Un tercer Julià, Crisóstomo Baltasar, fill i nét dels anteriors respectivament –pare del futur cavaller de Montesa– continuà no obstant amb l'activitat mercantil i censalista dels anteriors⁸⁵². Crisóstomo Baltasar va faltar en 1621, deixant viuda la seua esposa Vicenta Muñoz i alguns fills menors d'edat, entre ells Baltasar Julià Muñoz, que es va creuar en l'orde de Montesa el 1628 amb dispensa del papa per tindre menys de nou anys d'edat.

Amb aquest Julià cavaller de Montesa acabarà l'activitat mercantil i financera de la família: en 1635 va adquirir per compra la baronia de Forna i Benidoleig, a la Marina Alta, a fi d'ennobrir-se de forma definitiva i convertir-se en senyor de vassalls⁸⁵³. Així, mentre els anteriors Julià des del besavi anaven consolidant una notable fortuna, fra Baltasar Julià –ja amb una altra mentalitat– utilitzà la seua fortuna per a ennobrir-se, deixant a banda qualsevol de les operacions creditícies i financeres dels seus avantpassats.

Les activitats violentes d'alguns dels cavallers montesians també deixaren referència a les cròniques o impresos de l'època. En 1633, fra Diego Jerónimo Minuarte es va vore implicat en l'assassinat de Jaume Llorens, mort que segons consta hauria ordenat don Jerónimo⁸⁵⁴. La família dels Minuarte estava recolzada per l'arquebisbe de

⁸⁵² REIZÁBAL GARRIGOSA, Mª Socorro, “La familia valenciana de los Juliá, de mercaderes a señores de la baronía de Benidoleig (1565-1637)”, *Estudis*, n° 18 (1992), pp. 59-75.

⁸⁵³ La compra de dita baronia per part dels Julià es va resoldre, després de nombrosos litigis, en la Reial Audiència de València, *casualment* en aquells moments amb un parent de Julià Muñoz –també cavaller de Montesa– Baltasar Sans de la Llosa i Julià.

⁸⁵⁴ AGUIRRE, Francisco, *Por frey don Geronimo Minuarte, caballero de la Orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Con el promotor fiscal de dicha Orden*, València, Juan Bautista Marçal, 1633, disponible en xarxa a *Somni*.

València, fra Isidoro Aliaga, i alguns parents de don Jerónimo havien exercit càrrecs municipals al lloc de Puçol, que pertanyia a la mitra⁸⁵⁵.

En maig de 1633 el rei va escriure al virrei de València, marquès de los Vélez, comunicant-li que les causes contra fra Minuarte havien de passar al lloctinent general de l'Orde, a qui competien per tractar-se d'un cavaller montesià –encara que novici–.

A banda d'implicat en la mort de Jaume Llorens, la nit del 24 de febrer d'aquell any se l'havia descobert amb dos pistoles, l'ús de les quals estava prohibit per reials pragmàtiques⁸⁵⁶. En conseqüència, Minuarte fou condemnat pels ancians de l'Orde a un any de reclusió al Sacre Convent de Montesa⁸⁵⁷.

Però l'assumpte ni començà ni acabà ací, ja que don Jerónimo, amb el recolzament del poderós arquebisbe Aliaga i de don Pedro de Villacampa –regent del Consell d'Aragó i cavaller de Montesa–, formava part del grup oposat als Anglesola, tots ells amb clares implicacions bandoleres i de poder⁸⁵⁸, on precisament un membre d'aquesta família, Miguel Jerónimo Anglesola –també cavaller de Montesa, fill de Guillem Ramon–⁸⁵⁹, acabarà liderant el grup.

Malgrat l'intent de pacificació que a petició del rei promogué l'arquebisbe amb l'ajuda del virrei, l'assassinat de Jerónimo Minuarte en desembre de 1638⁸⁶⁰ acabà amb la treva i encetà una nova onada d'assassinats⁸⁶¹.

⁸⁵⁵ *Ibidem*, f. 6v, n° 22, f. 7, n° 24, f. 7v, n° 27-29, f. 8, n° 30.

⁸⁵⁶ AHN, OOMM, lib. 839-C, f. 101v, una còpia a RAH, CSC, sign. I-2, ff. 143v-144. Narra el cas per defensar un altre novici –fra Dionisio Ros d'Ursinos– i hi transcriu el text en qüestió, SAMPER, frey H. de, *Al Rey Nuestro Señor. Su Religión de Montesa defendida...*, cit., ff. 6-6v.

⁸⁵⁷ La publicació de la sentència s'autoritza el 20 de setembre mateix: AHN, OOMM, lib. 839-C, f. 109.

⁸⁵⁸ GUIA MARÍN, Lluís J., “Dissidència política i repressió social al País Valencià a mitjan segle XVII”, *Saitabi*, n° 34 (1984), p. 116; CALLADO ESTELA, Emilio, *Iglesia, poder y sociedad en el siglo XVII: el arzobispo de Valencia fray Isidoro Aliaga*, València, Biblioteca Valenciana, 2001, pp. 405-407.

⁸⁵⁹ CALLADO, E., *Iglesia, poder y sociedad...*, cit., pp. 405 i 407.

⁸⁶⁰ “Señor: mándame Vuestra Magestad en su real carta dada en Madrid a 25 de este (la qual recibí ayer) que, luego, ordene a don Gerónimo Minuarte y a Gerónimo Anglesola, caballeros de la orden de Montesa, que dentro doze días se presenten ante el Consejo Supremo de Aragón. Al primero mataron a 18 de este alevosísimamente. Y el segundo no parese; yo hago las diligencias posibles por avelle a mis manos con mandatos que se han despachado y fixado en las puertas de la casa de su habitación y en las de estas reales

A banda de Minuarte, hi hagueren altres montesians implicats en accions bandoleres, situacions en les que segons Casey podem incloure els regents del Consell d'Aragó i cavallers de Montesa Castellví, Villacampa i Sisternes⁸⁶².

Un altre montesià singular d'aquell període fou Baltasar Mercader. Fill il·legítim d'un cavaller de Santiago del mateix nom i nét de Gaspar Mercader, senyor de Bunyol i batlle general del Regne, fou dels pocs cavallers que dedicaren la seua vida a l'exèrcit, on arribà al grau de sergent general de batalla⁸⁶³. Segons les mateixes fonts, també exercí de *castellano* a Amberes i Milà. Va ingressar en l'orde de Montesa en 1656, i al final de la seua vida se'l premià amb la dignitat de clauer de l'Orde.

Per acabar, assenyalar que tres dels cavallers montesians de Felipe IV van obtenir en algun moment de la seua vida l'orde sacerdotal, retenint tots ells l'hàbit de l'Orde que ja tenien. El primer fou Luis Escrivà Çapata i Bertran, que s'havia creuat en l'Orde en 1624. Sa mare, Àngela Bertran, era filla de Jaume, germà de fra Lluís Bertran –canonitzat el 1691–, circumstància familiar que va reflectir el dietarista Aierdi en els termes següents:

casas de Vuestra Magestad, mandándole, en virtud de santa obediencia, que dentro diez días se presente ante mí. Y también he mandado a los fiadores que tenía que dentro tres días me le presenten o paguen dos mil ducados en que le avían fiado. A este mandato han puesto exempiones de cuya validad se conocerá en pasando los feriados y se continuarán todas las diligencias posibles para que en esta parte (que lo es) quede servido Vuestra Magestad, cuya Cathólica Persona guarde Nuestro Señor, etc. De Valencia, a 28 de deziembre 1638. Frey don Cristóval Despuig [firma i rúbrica]”: AHN, OOMM, lib. 840-C, f. 145v-146.

⁸⁶¹ CALLADO, E., *Iglesia, poder y sociedad...*, cit., p. 407.

⁸⁶² CASEY, J., *El Regne de València...*, cit., p. 246.

⁸⁶³ Informació de la vida militar del personatge a la direcció d'internet www.tercios.org/personajes/mercader_baltasar.html [25-VI-2012].

“Y el sentir-o tots mal no fonch per la persona del conde –que val molt–, sinó per ser dit don Lloís Escrivà nebot tan propinch del sant y ser una casa tan calificada y lo personal de dit don Lloís tan exemplar y virtuos”⁸⁶⁴.

En 1639 Luis Escrivà rebé del rei l'oportuna autorització per a ordenar-se sacerdot retenint l'hàbit de Montesa⁸⁶⁵. Fou també membre de la congregació de Sant Felip Neri de València i va faltar en gener de 1667⁸⁶⁶.

L'assessor general de l'Orde Melchor Sisternes d'Oblites va obtindre llicència del rei per ordenar-se a la fi de la seua vida, en maig de 1641. Tot i això, no sabem si finalment va fer ús, doncs morí al poc de temps, el 10 de febrer de l'any vinent.

Sí que s'ordenà segur Francisco Andrés Escorcía Ladrón, creuat de Montesa el 1663 i de qui ens consta que

“aviéndole dejado la muerte sin el vínculo de el matrimonio pasó al estado de sacerdote y a la dignidad de arcidiano mayor de la catedral de Origüela, como tambien al enpleo de comisario titular del Santo Officio de la Inquisición en la ciudad de Alicante”⁸⁶⁷.

⁸⁶⁴ Sobre l'entrada a València en setembre de 1662 dels “remisoriales” per a la canonització de fra Lluís Bertran i festes organitzades a l'efecte: AIERDI, Joaquim, *Dietari: notícies de València i son regne...*, cit., p. 270, i VIDAL i MICÓ, Francisco, *Historia de la prodigiosa vida, virtudes, milagros y profecias del segundo ángel del apocalypsi y apóstol valenciano de las Indias Occidentales San Luis Bertran...*, València, Joseph Thomas Lucas, 1743, pp. 422-423.

⁸⁶⁵ AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 239v-240 i AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 39v-40v.

⁸⁶⁶ VIDAL, F., *Historia de la prodigiosa vida, virtudes, milagros y profecias...*, cit., p. 30.

⁸⁶⁷ RAH, CSC, sign. [9/420], f. 71.

4.5. Pas d'hàbits

Obtingut l'hàbit d'una orde militar fou habitual –en les castellanes– el pas d'una orde a altra, normalment amb la finalitat de gaudir de certes comandes o dignitats incompatibles teòricament des de l'hàbit que el personatge professava. Així i per citar sols alguns exemples, el comte-duc d'Olivares –comanador de Bívoras en l'orde de Calatrava– se'n va passar a la d'Alcántara per poder gaudir de la seua comanda major; Luis Méndez de Haro, marquès del Carpio, que tenia l'hàbit de Santiago, el canvià també pel d'Alcántara per obtenir la mateixa comanda major que el comte-duc, mentre que el president del *Consejo de las Órdenes*, comte de Peñaranda, va deixar el d'Alcántara per a prendre el de Calatrava i aconseguir amb ell la comanda de Daimiel⁸⁶⁸.

En el cas de Montesa trobem canvis d'orde des dels inicis de la fundació⁸⁶⁹. El segon mestre, Arnau de Soler (1319-1327), havia estat cavaller de l'orde de Sant Joan i en el moment de passar a l'orde valenciana era comanador d'Aliaga⁸⁷⁰, prebenda que va tindre que deixar per assumir la dignitat magistral.

Passant a l'època objecte del nostre estudi, cal recordar que el darrer mestre exigí a Felipe II que li concedira la comanda major de Calatrava al seu fill Juan de Borja i Manuel –fins aleshores comanador major de Montesa– dins el bloc de mesures per incorporar l'orde militar valenciana⁸⁷¹. Realitzades les proves per ingressar en aquella

⁸⁶⁸ Informe del procurador general de Calatrava Luis de Salazar y Castro sobre la comanda montesiana de Silla que es volia concedir al marquès de la Mina, cavaller de dita Orde. Madrid, 30-I-1724: RAH, CSC, sign. I-24, f. 140. Esborranys en RAH, CSC, leg. 11 [9/1548], carpeta 15, nº 6 i 7; i BN, mss. 2692, ff. 48-51.

⁸⁶⁹ Samper afirma que al mestre Erill se li lliurà primer hàbit de Calatrava per conferir-li després el de Montesa; ahora, altres primers montesians els considera cavallers de l'orde de Sant Joan abans de la seua entrada en l'orde de Montesa, aspectes que –al contrari– no documenta el professor García Edo: SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. I, p. 59, nº 115; vol. II, pp. 473-474; GARCÍA, V., *La Orden de Montesa...*, cit., vol. I, pp. 50-53.

⁸⁷⁰ GUINOT, E., “La orden de Montesa...”, cit., p. 118; SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, p. 475.

⁸⁷¹ ANDRÉS, F., “Garcerán de Borja, Felipe II...”, cit., p. 415.

Orde⁸⁷², don Juan va faltar dos dies abans del canvi d'hàbit, el 29 de setembre de 1588⁸⁷³. En conseqüència i en vista dels esdeveniments, la major calatravesa fou atorgada al mestre Borja retenint l'hàbit de Montesa.

Ja en temps dels administradors perpetus, un altre membre de la mateixa família, Francisco de Borja, nebot de Galcerán i precisament qui substituï en la comanda major de Montesa el seu cosí Juan en 1588, seria el primer en canviar d'Orde per gaudir d'una comanda en l'orde de Santiago, en concret la de Reina, fins aleshores adjudicada a son pare, Juan de Borja i Castro, amb la qual cosa Francisco de Borja passà a l'orde de Sant Jaume de l'Espasa. L'operació va quedar finalment closa amb l'atorgament de la major de Montesa –aleshores vacant– a don Fernando de Borja, germà del nou comanador de Reina.

Als pocs anys d'iniciat el regnat de Felipe IV, un altre montesià –Diego Castrillo– se'n va passar a l'orde de Calatrava. Castrillo era cavaller de Montesa des de 1589 i un any abans del canvi d'orde se li havia atorgat la companyia que hi havia sobre les rendes de la comanda de Silla, de poca renda –50 lliures a l'any– però per davant d'altres companyies encara amb menys recursos⁸⁷⁴. Tenia la sort almenys de poder gaudir de part de les poques rendes de l'Orde, havent passat per davant inclús d'altres cavallers montesians més ancians d'hàbit. Fos com fos –tenia aleshores més de 60 anys d'edat– i sense saber els motius que decidiren el canvi, el 19 de desembre de 1625, després de realitzades les informacions, se li va despatxar títol d'hàbit de cavaller de Calatrava, on professà pocs anys després, en gener de 1628.

En altres casos el canvi fou a la inversa, en favor de Montesa. El comte de Sástago –don Enrique de Alagón– tenia despatxat hàbit de Calatrava⁸⁷⁵ i encara no

⁸⁷² AHN, *OOMM*, expedients de proves de cavallers de Calatrava, n° 325, any 1584. Al dors de cadascun dels quadernets del seu expedient de proves –realitzades a Lisboa, Évora i València– consta: “Este cavallero murió antes que se viesse esta información”.

⁸⁷³ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, p. 418, n° 667.

⁸⁷⁴ Hi havia un total d'11 companyies sobre les comandes de Montesa: una de 100 lliures, tres de 50 i les set restants amb quantitats entre les 40 i 25 ll. Les comandes sobre la mensa magistral eren quatre, totes elles de 50 lliures: ANDRÉS F., “La economía de la Orden de Montesa...”, *cit.*, pp. 78 i 81.

⁸⁷⁵ El seu expedient en AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Calatrava, n° 49.

s'havia creuat en dita Orde quan se li va fer mercè de l'hàbit de Montesa en premi als seus serveis a les corts d'Aragó de 1626-46⁸⁷⁶.

Probablement per la promesa de comptar amb comanda, don Enrique es va decidir per l'orde de Montesa i rebé l'hàbit en novembre de 1648. Poc després i a les portes d'obtindre-la,

“aunque después nombramos para la dicha encomienda [d'Alcalà de Xivert] al egregio don Henrique Artal de Alagón, conde de Sástago y de nuestro Consejo Supremo de Aragón, murió sin professar ni tomar la posesion”⁸⁷⁷.

Un últim cas afectà el marquès de Quirra, Joaquín Carròs, fins aleshores cavaller novici de l'orde d'Alcántara⁸⁷⁸. En 1650 el rei li va fer mercè tant a ell com a la seua esposa –Beatriz de Saavedra– de la comanda d'Ares, aleshores vacant, per la qual cosa el marquès sol·licità l'hàbit de Montesa⁸⁷⁹. Realitzades les informacions, els ancians encarregats d'examinar-les a Madrid –Cristóbal Crespí, Benito Sanguino, Miguel Figuerola i Pedro de Villacampa– dictaminaren que se li podia despatxar l'hàbit de Montesa però

“con calidad que aya de constar que don Joachín Carrós, marquès de Quirra, no es cavallero profeso de la orden de Alcántara, cuio ábito lleva, y que le aya de renunciar con auto ante escrivano público antes de tomar el de nuestra orden de Montesa”⁸⁸⁰,

circumstància que reflectí després l'arxiver fra José Pera de Viu en els termes següents:

⁸⁷⁶ Així consta a la mercè d'hàbit: AHN, *OOMM*, lib. 556-C, ff. 134v-135.

⁸⁷⁷ AHN, *OOMM*, lib. 557-C, f. 309v, al marge.

⁸⁷⁸ La seua mercè d'hàbit, lliurada el 6 de març de 1636, genealogia, dipòsit de fiança per a les proves i altres detalls en AHN, *OOMM*, *expedientillos*, n° 13531.

⁸⁷⁹ Així, a la mercè d'hàbit: AHN, *OOMM*, lib. 556-C, ff. 212v-213. Abans –no obstant– el marquès intentà gaudir de la comanda de Montesa mantenint l'hàbit d'Alcántara que ja tenia: AHN, *OOMM*, leg. 3736, c. 1.

⁸⁸⁰ Don Pedro de Villacampa sobre la resolució de les proves a Madrid: AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 93.

“Hábito de uno se pasa a otro. En 1650 a 15 de julio tomó el hábito de caballero de la orden de Montesa don Joaquín Carroz, marqués de Quirra i Nules, habiendo antes dejado i hecho renuncia del hábito de Alcántara que había recibido i de cuya Orden era caballero novicio”⁸⁸¹.

4.6. Rendes i comandes en no montesians: cavallers d’altres ordes, dones i altres

Una vegada es va fer habitual la utilització de les rendes de la mensa de Montesa per costejar despeses diverses de l’administració, amb el quart Felipe es continuaren destinant a la recompensa de servicis i a l’atorgament de pensions econòmiques de per vida⁸⁸². Així, al llarg del regnat, foren premiats amb rendes a l’efecte quatre cavallers de Montesa: els membres del Consell d’Aragó Francisco de Castellví i Luis Blasco; i dos dels procuradors generals de Montesa a la cort: Jerónimo de León i Jacinto de la Sala, aquests darrers amb la intenció que gaudiren d’un major salari en concepte del seu ofici de procurador⁸⁸³.

Un altre grup d’agraciats amb pensions sobre la mensa de Montesa el formaven 5 dones, la majoria d’elles viudes de membres del Consell d’Aragó, segons podem vore reflectit al quadre següent:

⁸⁸¹ PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., f. 180.

⁸⁸² No comptem ací les quantitats atorgades a altres montesians –i no montesians– “por una sola vez”, localitzables –com les anteriors– als registres del *Partium Montesiaae*. En canvi, sí que se li concediren 600 lliures de per vida –però sobre la comanda de Silla– a fra Pedro de Borja, nét del darrer Mestre, fins que amb la mort de l’aleshores comanador marqués d’Albaida passà per uns mesos a comanador titular: AHN, *OOMM*, lib. 551-C, f. 201v-204v.

⁸⁸³ Dit ofici, que exigia residència a Madrid, estava remunerat amb 200 ducats, quantitat tan baixa que malgrat augmentar-la en el doble i tenint present la falta de pagaments de forma regular, va fer que el procurador general Jerónimo de León renunciara al càrrec i es retirara a València per administrar les seues propietats: VERDET MARTÍNEZ, Nuria, *Francisco Jerónimo de León. Trayectoria de un letrado al servicio de la Corona*, treball d’investigació inèdit, València, 2009, pp. 39-42; un resum en “Francisco Jerónimo de León...”, cit., pp. 285-287.

Quadre 83

Relació de dones amb rendes sobre la Mensa

<i>Conoms i nom</i>	<i>Observacions</i>
Salvador, Francisca	viuda del vicecanceller Andrés Roig, cavaller de Montesa
Manrique, Ana M ^a	dama de la reina “por ayuda de dote”
Montoliu, Eugenia,	esposa de l’assessor general Castellví, cavaller de Montesa
Portocarrero, Luisa	viuda del vicecanceller marquès de Montesclaros
Vallebrera, Rafaela	viuda del regent Felipe Tallada, cavaller de Montesa

Altres membres del Consell foren recompensats també amb rendes, malgrat la circumstància de ser cavallers d’altres ordes militars, com podem vore al quadre següent:

Quadre 84

Membres del Consell d’Aragó amb rendes sobre la mensa de Montesa

<i>Conoms i nom</i>	<i>Càrrecs al Consell i hàbits militars</i>	<i>Expedient a l’AHN</i>
Guzmán, Pedro de	vicecanceller, cavaller de Calatrava	Cavallers, Calatrava, nº 1162, any 1617
Mendoza i Luna, Juan de, <i>marquès de Montesclaros</i>	vicecanceller, cavaller de Santiago	Cavallers, Santiago, nº 5181, any 1591
Villanueva Fernández de Heredia, Jerónimo de <i>marquès de Villalba</i>	protonotari, cavaller d’Alcántara	Cavallers, Alcántara, nº 1618, any 1639
Villanueva, Jerónimo de	protonotari, cavaller de Calatrava, comanador de Villafranca	<i>Expedientillos</i> , nº 9913, any 1626

Curiosament i al contrari del que va ocórrer amb l’atorgament d’alguna de les comandes a no montesians –en particular i en 1724, la de Silla–, no hem localitzat –almenys de moment– protestes des de Montesa a que cavallers d’altres ordes gaudiren de rendes de l’Orde.

La resta d'agraciats amb pensions sobre la mensa foren el darrer secretari del mestre Borja, Luis de Berbegal, i Carlos Salvador, assessor del lloctinent del Maestrat Vell, tal com podem observar al quadre següent:

Quadre 85

Mercès pecuniàries de per vida sobre la mensa magistral de Montesa (resum)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Quantitat</i>	<i>Any</i>	<i>Font</i>
Berbegal, Luis	100 d.	1621	AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 1
Blasco, fra Luis	177 l., 16 s. 2 d., augment a 1000 d.	1625	AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 189v; 552-C, ff. 17v-18v
Castellví, fra Francisco	200 d.	1621	AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 9v
Guzmán, Pedro de	1.000 d.	1623	AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 72
León, fra Jerónimo de	200 d. (sent procurador grl.)	1633	AHN, OOMM, lib. 553-C, f. 256v-258
Manrique de Lara, Ana M ^a	1.000 d. (cesa en 1635) “por ayuda de dote”	1629	AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 182v-185
Mendoza y Luna, Juan de, <i>marqués de Montesclaros</i>	1.000 d.	1628	AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 127-128
Montoliu, Eugenia	200 d. (per renuncia del marit)	1629	AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 243-245.
Portocarrero, Luisa	1.100 l.	1629	AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 179-182
Sala, fra Jacinto	200 d.	1651	AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 59v-60v.
Salvador, Carlos	1000 r.	1664	AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 137v-138.
Salvador, Francisca	600 ll.	1623	AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 57
Vallebrera, Rafaela,	300 d.	1632	AHN, OOMM, lib. 553-C, f. 181v-
Villanueva Fernández de Heredia Jerónimo	150 d. + 200 d.	1665	AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 147-158; 157-158
Villanueva, Jerónimo	300 d.	1636	AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 78v-81v
<i>Total:</i>	1.700 ll, 5.700 duc. 1000 r.		

Com veiem, sols 4 dels 15 que reberen pensions anuals sobre la mensa pertanyien a l'Orde: Francisco de Castellví, Luis Blasco, Jerónimo de León i Jacinto de la Sala. La resta són personatges aliens a la institució i per primera vegada assistim a *novetats* fins aleshores no vistes en la Montesa incorporada: d'una banda, l'atorgament de rendes a

doncs; i d'altra, a membres del Consell d'Aragó alhora cavallers d'altres ordes militars: el protonotari Jerónimo Villanueva i Pedro de Guzmán, de Calatrava; Juan de Mendoza i Luna –marqués de Montesclaros– de Santiago; i el protonotari Jerónimo de Villanueva Fernández de Heredia –marqués de Villalba– d'Alcántara⁸⁸⁴.

El recurs a les rendes de Montesa –ara controlades per l'*administrador perpetuo*– és una mostra més de l'endeutament i fallida econòmica en la qual s'hi trobava la monarquia hispànica, que haurà de recompensar els seus servidors amb qualsevulla de les rendes de què dispose independentment de mèrits militars, pertinença o no a determinada orde, etc⁸⁸⁵. Amb la incorporació de Montesa, el rei tindrà al seu abast més rendes per a repartir entre la noblesa i servidors fidels, i la tendència generalitzada fou –com hem vist– la d'utilitzar els recursos econòmics i honorífics de les quatre ordes militars a conveniència del monarca, ignorant a l'efecte la seua legislació –*establecimientos* i *definiciones*–.

Més encara, si fins aleshores no s'havien lliurat comandes a no montesians, ara dites prebendes seran un més dels premis a l'abast del rei, tal com podem vore reflectit al quadre següent:

⁸⁸⁴ Informació sobre els protonotaris –també secretaris de Montesa al Consell d'Aragó– en BALTAR RODRÍGUEZ, Juan Francisco, “Las negociaciones del Consejo de Aragón en el siglo XVII”, *Anuario de historia del derecho español*, nº 71 (2001), pp. 296-299.

⁸⁸⁵ FERNÁNDEZ, F. *La orden militar de Calatrava...*, cit., p. 127.

Quadre 86

Comandes de Montesa concedides a no montesians

<i>Usufructuaris</i>	<i>Comanda</i>	<i>Provisió</i>	<i>Font</i>
Joaquín Carroz de Centelles i la seua esposa Beatriz de Saavedra	Ares	1651-X-10	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 557-C, ff. 65v-71v
Catalina de Moncada	Benassal	1640-V-26	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 555-C, f. 52v-61
Catalina de Moncada	Silla	1640-V-26	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 555-C, f. 52v-61
Estefanía de Moncada, <i>marquesa de Quirra</i>	Silla	1635-VI-23	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 554-C, ff. 79v-85v
Felipe de Cardona ⁸⁸⁶ , fill de l'almirall d'Aragó	Benicarló	1654-XII-17 (futura)	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 554-C, f. 46
Francisca Castellví	Ademús	1639-II-12	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 554-C, ff. 192-198v
Francisco de Cardona ⁸⁸⁷ i la seua esposa Lucrecia Palafox	Benicarló	1634-XI-15	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 554-C, ff. 45v-52v
Hipólita Blasco	Culla	1642-IV-14	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 555-C, ff. 129-133v
Margarita d'Eril, <i>comtessa d'Eril</i>	Alcalà	1657-V-9	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 557-C, ff. 309v-313v

Segons la normativa vigent en les distintes ordes militars les comandes –com la resta de beneficis– eren rendes eclesiàstiques que sols podien atorgar-se a membres professors de cadascuna de les ordes. En conseqüència, la colació dels nous comanadors es realitzava en una cerimònia en la qual se li posava un bonet al cap al nou comanador⁸⁸⁸.

Però com hem vist en altres aspectes, amb el recurs a la màxima autoritat de l'Església aquests requisits podien obviar-se amb l'oportuna dispensa, amb la qual cosa encara que la dignitat de comanador en qüestió restava vacant perquè sols la podia gaudir un membre profès, amb la ficció jurídica d'administrador –o administradora– *con goce de frutos* es podia accedir perfectament a les rendes de la comanda. I, fins i tot, a la

⁸⁸⁶ Seguint la tradició familiar, va ingressar també en l'orde d'Alcántara. El seu expedient no es conserva; l'*expedientillo* –a la secció d'*OOMM* de l'AHN– és el n° 14004. Inclou mercè d'hàbit (5-II-1665) i genealogia.

⁸⁸⁷ Cavaller d'Alcántara, el seu expedient no es conserva a l'AHN, però comptem amb algunes dades del personatge: AHN, *OOMM*, *expedientillo* n° 14998, any 1618, on s'hi troba la seua mercè d'hàbit, genealogia, una butlla per poder gaudir la comanda de Quintana sent menor d'edat i altres detalls sobre l'hàbit a lliurar al personatge.

⁸⁸⁸ “La forma de dar las collaciones de las encomiendas según la costumbre de Montesa” en BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, cit., f. 24.

consideració social de comanador⁸⁸⁹ malgrat la falta de titular⁸⁹⁰, possibilitant, a banda dels professors, l'accés a les rendes a menors d'edat, novicis⁸⁹¹, dones i institucions diverses.

L'assalt a les comandes de Montesa començà en 1634⁸⁹², quan el rei atorgà la de Benicarló-Vinaròs a l'almirall d'Aragó Francisco de Cardona⁸⁹³ i la seua esposa Lucrecia Palafox

“por las vidas de ambos en contemplación y parte de dote de la dicha doña Lucrecia”⁸⁹⁴.

Francisco de Cardona era el cinquè marquès de Guadalest, almirall d'Aragó i un dels pocs nobles valencians que encara residien en aquells temps a la capital del Regne. Havia nascut a Brussel·les, a l'estat de Flandes, on el pare exercia d'ambaixador a la cort dels arxiducs Alberto i Isabel Clara Eugenia. Com son pare, va ingressar en l'orde d'Alcántara, on fou comanador de Quintana. A València exercí de batlle general del Regne i gràcies al seu matrimoni, caràcter i títols, gaudí d'un gran prestigi dins l'estament nobiliari valencià. De tarannà violent, fou una persona especialment molesta per a l'autoritat del monarca –personalitzada a València a través del virrei– fins al punt d'estar implicat en les bandositats nobiliàries que afectaren els Minuarte i Anglesola⁸⁹⁵ i altres disputes degudes a *festejos* extramatrimonials⁸⁹⁶. La seua esposa, donya Lucrecia

⁸⁸⁹ WRIGHT, L. P., “Las Órdenes Militares en la sociedad española de los ss. XVI-XVII. La encarnación institucional de una tradición histórica”, en *Poder y sociedad de la España de los Austrias*, Barcelona, Crítica, 1982, p. 31.

⁸⁹⁰ FERNÁNDEZ, F. *La orden militar de Calatrava...*, cit., p. 125.

⁸⁹¹ *Ibidem*, p. 123.

⁸⁹² Ja abans –en 1629– es va fer mercè d'una comanda de Montesa per valor de 1.000 ducats a la comtessa d'Eril, *gràcia* que es va fer efectiva, com vorem, anys després, en 1657: AHN, *OOMM*, lib. 557-C, f. 309v.

⁸⁹³ Informació de l'almirall i de la seua família –per exemple– en UHAGÓN y GUARDAMINO, Francisco Rafael de, “Los almirantes de Aragón: datos para su cronología”, *BRAH*, vol. 74 (abril 1919), pp. 306-375.

⁸⁹⁴ AHN, *OOMM*, lib. 554-C, f. 46.

⁸⁹⁵ Membres d'ambdues famílies eren –recordem– cavallers de Montesa: Jerónimo Minuarte i Miguel Jerónimo Anglesola.

⁸⁹⁶ GUIA MARÍN, Lluís J., “Dona, honor i bandolerisme: els “desordres” de l'almirall d'Aragó en la València del segle XVII”, *Estudis*, n° 28 (2002), pp. 287-315.

Palafox havia estat dama de la reina Isabel de Borbón i era germana del tercer marquès d'Ariza⁸⁹⁷.

En 1654, Felipe IV perllongà l'usdefruit de les rendes de la comanda de Benicarló en un fill de l'almirall, don Felipe de Cardona⁸⁹⁸, al qual succeí en la mateixa *dignitat* –com vorem– Isidro de Cardona i Sotomayor, fill i nét dels anteriors, el darrer Cardona amb la mateixa comanda, però ja cavaller de Montesa.

A banda dels almiralls i la seua família, cinc dones gaudiren de comandes de Montesa: les germanes Estefanía i Catalina de Moncada, Francisca de Castellví, Hipólita Blasco i Margarita d'Eril, comtessa d'Eril.

Estefanía de Moncada era filla de Francisco de Moncada i Moncada, III marquès d'Aitona, ambaixador a Flandes i membre dels consells d'*Estado* i *Guerra*, i de la seua esposa Margarita de Castro. Va casar amb el marquès de Nules, Joaquín Carròs de Centelles i Calatayud, més endavant cavaller de Montesa, clauer i comanador d'Ares. Molt probablement pels servicis de son pare⁸⁹⁹, a donya Estefanía se li concedí en 1635 la comanda de Silla. Cinc anys després va faltar, amb la qual cosa el 1640 se li va fer mercè de la mateixa comanda de Montesa a la seua germana Catalina de Moncada, dama de la reina, que casarà amb Luis de Moncada, VII duc de Montalto, virrei de València i cardenal⁹⁰⁰. El mateix dia se li lliurà també la comanda de Benassal –aleshores vacant– amb la qual cosa donya Catalina passà a gaudir 2 de les 13 comandes que tenia l'orde de Montesa.

A la mort de Catalina en 1660, ambdues comandes van passar –com hem vist– al seu fill Fernando de Moncada, que era cavaller de Montesa des de 1656. La mort de sa mare en novembre d'eixe any urgí don Fernando a professar en l'Orde –doncs encara era novici

⁸⁹⁷ UHAGÓN, F. R. de, “Los almirantes de Aragón...”, *cit.*, p. 361.

⁸⁹⁸ AHN, *OOMM*, lib. 557-C, ff. 229-229v.

⁸⁹⁹ Així consta en la mercè feta a la seua germana de la mateixa comanda: AHN, *OOMM*, lib. 555-C, f. 53.

⁹⁰⁰ MATEU, J., *Los virreyes de Valencia...*, *cit.*, pp. 273-278.

i calia ser profés per gaudir de comanda–, amb la qual cosa el futur príncep de Paternó hi professà a Madrid el 4 de gener de 1661⁹⁰¹.

Les comandes lliurades a Francisca de Castellví i Hipólita Blasco es concediren per recompensar els servicis de dos cavallers de Montesa: el regent del Consell d'Aragó i assessor general de l'Orde Francisco de Castellví; i el secretari del mateix consell per l'orde de Montesa Luis Blasco.

Francisca de Castellví era filla de l'assessor general Francisco de Castellví i rebé les rendes de la mateixa comanda que tenia son pare –la d'Ademús-Castellfabib– pels servicis de l'assessor i pels del marit de donya Francisca, Basilio de Castellví⁹⁰².

Hipólita Blasco era filla de don Luis Blasco, cavaller de Montesa, secretari de l'Orde i conseller de capa i espasa al Consell d'Aragó. Donya Hipólita fou premiada amb la comanda de Culla i Atzeneta

“atento los muchos servizios que hos hizo [Luis Blasco] por espacio de muchos años”⁹⁰³.

La comanda d'Ares que s'atorgà al marqués de Nules Joaquín Carròs, novici d'Alcántara –recordem– que se'n passà a Montesa, s'havia concedit prèviament –en futura– a la seua segona esposa⁹⁰⁴ Beatriz de Saavedra⁹⁰⁵. Quan va quedar lliure per la mort en 1649 del comanador Álvaro de Castellví –per cert, apunyalat–, passà no directament a donya Beatriz, sinò al seu espòs marqués de Nules, amb la condició que ella pogués gaudir de les rendes en morir el marit, cosa que no ocorregué doncs la dona faltà cap al 1660, molt abans que el marqués.

⁹⁰¹ La llicència del rei –amb nota al marge sobre la cerimònia– en AHN, *OOMM*, lib. 558-C, ff. 47v-48v.

⁹⁰² AHN, *OOMM*, lib. 554-C, ff. 192-192v.

⁹⁰³ AHN, *OOMM*, lib. 555-C, f. 129.

⁹⁰⁴ Precissament l'esposa anterior, Estefanía de Moncada, tenia concedida –com hem vist– la de Silla.

⁹⁰⁵ Així al títol de comanador d'Ares lliurat al marqués el 10-X-1651: AHN, *OOMM*, lib. 557-C, f. 65v.

Finalment, per acabar amb les comandes lliurades a dones, hem de parlar de la que en 1657 es va fer efectiva –doncs el privilegi data d’abans, de 1629⁹⁰⁶– en donya Margarita Teresa d’Eril, comtessa d’Eril, filla de don Alonso d’Eril Orcau i Sentmenat, cavaller de Santiago, batlle general de Catalunya i virrei de Sardenya, i la seua esposa Bárbara del Mayno, dama de la reina⁹⁰⁷.

Donya Margarita gaudí de les rendes de la comanda d’Alcalà fins 1677, data en la que renuncià en favor del fill –i futur lloctinent general de l’Orde– don José Folch de Cardona, Eril i Borja, a qui s’havia concedit l’hàbit en 1675 precisament per poder gaudir de les rendes de què disposava sa mare en l’orde de Montesa⁹⁰⁸.

No comptem amb informació sobre l’opinió dels montesians respecte la concessió de comandes a persones alienes a l’Orde, encara que potser sí que hi hagué veus des de dins Montesa que s’oposaren, segons pot deduir-se de la següent nota:

“Y aún en la consulta del Consejo de Aragón de 1º de diciembre de 1649 de que el procurador general [de Montesa] se vale, disputándola el goze de aquella encomienda don Juan Crespý y Brizuela, cavallero profeso de Montesa, votó el Consejo de Aragón contra este cavallero y sentó al señor rey Phelipe 4º que doña Catalina de Moncada y otras mugeres gozavan encomiendas de la orden de Montesa, sin embrago de prohibirlo sus difiniciones como don Juan Crespý alegava”⁹⁰⁹.

En tot cas, la majoria de les comandes tornaren d’alguna o altra forma –almenys de moment– a membres de l’orde militar: les cedides als Cardona al darrer almirall cavaller de Montesa; les dels Moncada al montesià comte de Caltanisseta ja cavaller de Montesa; la de la comtessa d’Eril al seu fill –futur lloctinent general–; i les restants –Ademús i

⁹⁰⁶ AHN, *OOMM*, lib. 557-C, f. 309v.

⁹⁰⁷ PÉREZ, C., “Una vida al servicio de la casa de Austria...”, *cit.*, p. 425.

⁹⁰⁸ AHN, *OOMM*, lib. 560-C, f. 38. Donya Margarita va renunciar a la comanda, davant notari, el 31 de maig de 1677: *ibidem*, f. 160v.

⁹⁰⁹ Informe del procurador general de Calatrava sobre la comanda montesiana de Silla: RAH, CSC, sign. I-24, ff. 138-138v. No hem localitzat la consulta a l’AHN per faltar els llibres corresponents.

Culla– a Guillem Carròs la primera i al comte de Sumacàrcer la segon, tal com podem vore al quadre següent:

Quadre 87

Comandes concedides a dones *recuperades* per a cavallers de Montesa

<i>Comanador cavaller de Montesa</i>	<i>Comanda</i>
Aragón i Moncada, Fernando de, <i>comte de Caltanisseta</i>	Silla
Aragón i Moncada, Fernando de, <i>comte de Caltanisseta</i>	Benassal
Carròs Artés de Albanell, Guillem	Ademús-Castellfabib
Carròs de Centelles, Joaquín, <i>marqués de Quirra i Nules</i>	Ares
Crespí de Valldaura, José, <i>comte de Sumacàrcer</i>	Culla i Atzeneta
Folch de Cardona, Eri i Borja, José, <i>comte de Cardona</i>	Alcalà de Xivert
Folch de Cardona, Isidro, <i>almirall d'Aragó, marqués de Guadalest</i>	Benicarló-Vinaròs

Sols la comanda de Silla restarà ja en mans de personatges aliens a Montesa: en morir el comte de Caltanisseta passà a la seua viuda, Mª Teresa Fajardo, marquesa de Los Vélez; després, al marqués de la Mina; *infantes* don Luis i don Francisco de Paula; i finalment la pròpia Corona, malgrat butlla papal lliurada en 1761 que disposava el pas de Silla a la mensa i que pel que sembla no tingué efecte⁹¹⁰.

En resum, les comandes de Montesa proveïdes per Felipe IV –amb les singularitats exposades incloses– es repartiren de la forma següent:

⁹¹⁰ AGUADO, A. M., “La incorporació de la comanda de Silla...”, *cit.*, pp. 155-162; ANDRÉS, F., “La renta de las encomiendas de Montesa y el insaciable apetito...”, *cit.*

Quadre 88

Comandes proveïdes per Felipe IV

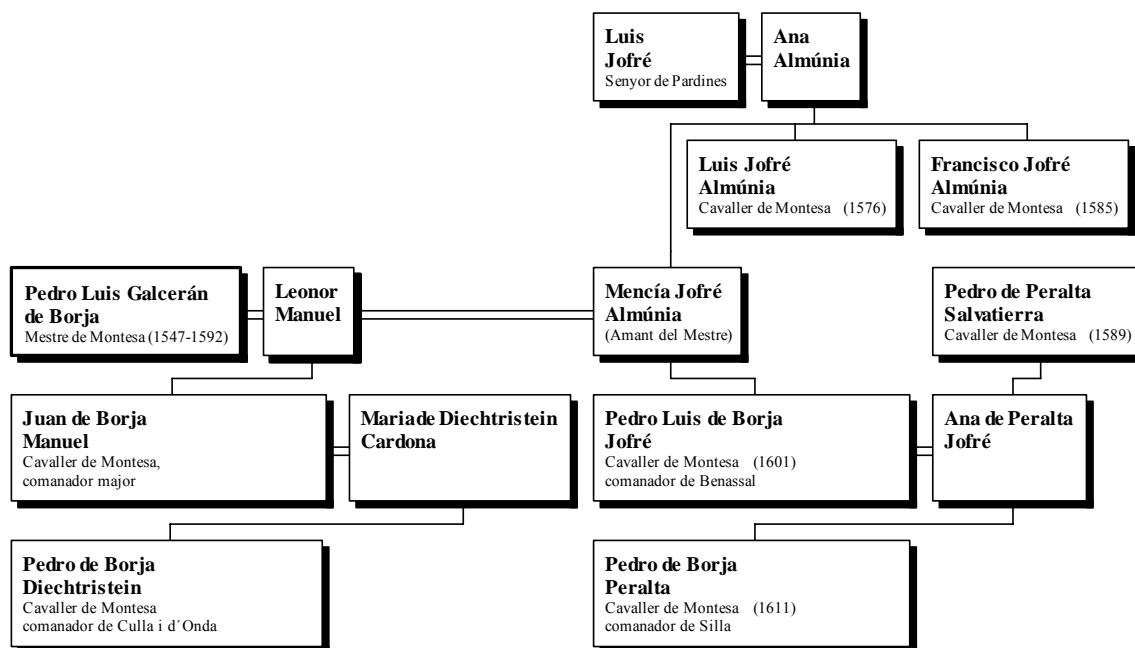
<i>Comanador</i>	<i>Comanda</i>	<i>Provissió</i>
Aragón, fra Fernando de, <i>comte de Caltanissetta</i>	Benassal	1661-III-30
Aragón, fra Fernando de, <i>comte de Caltanissetta</i>	Silla	1661-III-30
<i>Blasco Hipólita</i>	Culla i Atzeneta	1642-IV-14
Borja fra Fernando de	Perputxent	1624-XII-18
Borja i Peralta fra Pedro de	Silla	1624-II-26 (futura)
<i>Cardona, Felipe de, fill de l'almirall d'Aragó</i>	Benicarló-Vinaròs	1654-XII-17 (futura)
<i>Cardona, Francisco i la seua esposa</i>	Benicarló-Vinaròs	1634-XI-15
Carròs, fra Guillem	Ademús-Castellfabib	1650-V-5
Carròs, fra Joaquín, <i>marqués de Quirra</i>	Ares	1651-X-10
Castellví, fra Francisco de	Ademús-Castellfabib	1633-III-2
<i>Castellví, Francisca</i>	Ademús-Castellfabib	1639-II-12
Crespí i Brizuela, fra Juan	Ademús-Castellfabib	1655-IX-6 (futura)
<i>Eril, Margarita d', comtessa d'Eril</i>	Alcalà de Xivert	1657-V-9
Juan, fra Gaspar	Alcalà de Xivert	1648-I-30
Juan, fra Gaspar Matías	Alcalà de Xivert	1646-III-26
León, fra Jerónimo de	Onda	1642-IV-24 (futura)
Mercader, fra Galcerán	Vilafamés	1627-VI-20
Milà d'Aragó, fra Cristóbal	Silla	1625-XI-14
<i>Moncada Catalina de</i>	Silla	1640-V-26
<i>Moncada Estefanía de</i>	Silla	1635-VI-23
<i>Moncada, Catalina de</i>	Benassal	1640-V-26
Vilaragut, fra Jorge de	Borriana	1644-III-20
Vilaragut, fra Jorge de	Vilafamés	1650-VII-4
Vives de Canyamàs, fra Felipe	Montroi	1641-XII-14

En exceptuar les persones comentades abans, tan sols caldria assenyalar certs aspectes d'alguns dels comandors.

Fra Pedro de Borja i Peralta era nét del mestre Borja. A més, havien sigut cavallers de Montesa el seu avi matern Pedro de Peralta, dos germans de l'avia Mencía Jofré –Luis i Francisco– i son pare, Pedro Luis de Borja, fill il·legítim del Mestre. Tot i això, al nét en

qüestió no li exigiren –com feren amb son pare– dispensa d'il·legimitat i les seues proves es despatxaren sense cap tipus d'entrebancs.

Els descendents del mestre Borja en Montesa

A Gaspar Matías Juan –fill del lloctinent Gaspar Juan– se li concedí la comanda d'Alcalà per renúncia de son pare, l'aleshores titular. Encara no feia un any que era comanador quan de nit, amb 37 anys d'edat, rebé una coltellada que el dugué a la tomba⁹¹¹, amb la qual cosa Alcalà passà de nou a son pare, gràcia que no arribà a gaudir ni quinze dies, doncs don Gaspar va morir poc després.

⁹¹¹ “Señor. A frey don Gaspar Matía Juan, cavallero professo de la orden de Montessa, comendador de Alcalà de Gibert, dieron anoche una estocada, de que a muerto”: AHN, *OOMM*, lib. 841-C, f. 156v.

Jorge de Vilaragut, fill del comte d'Olocau, fou recompensat amb la comanda de Borriana pels serveis de son pare Alonso, cavaller de Calatrava⁹¹². En conseqüència, i a fi de poder gaudir de les rendes, se li despatxà mercè d'hàbit de Montesa en 1634, sent creuat el 18 de setembre d'eixe mateix any. L'atorgament de la comanda –no obstant– es retrassà uns anys, i no se li va despatxar títol de comanador fins a 1639.

Uns anys després –en 1650– els mèrits propis, els del seu pare i un germà mort en guerra –a més del matrimoni amb Ines de Lima i Silva, dama de la reina– justificaren l'atorgament per part del Rei d'una altra comanda, la de Vilafamés, que a més podia trasmetre a un dels futurs fills haguts del seu matrimoni, com vorem.

4.7. L'hàbit com a recompensa: les corts de 1626 i 1645

De la mateixa manera que son pare havia fet en les corts de 1604, Felipe IV va premiar les fidelitats de la noblesa regnícola i va concedir 18 mercès d'hàbit de Montesa a les que celebrà el 1626⁹¹³. Eixes mercès –que no acabaren precisament en el mateix nombre d'hàbits– permeteren l'ingrés en l'Orde de 13 nous cavallers i un religiós, amb l'atorgament també d'una comanda –Vilafamés– a don Galcerán Mercader, fill del comte de Bunyol, segons podem vore al quadre següent:

⁹¹² Sobre el personatge LLORET GÓMEZ de BARREDA, Paz, *Don Alonso Vilaragut, primer Conde de Olocau (1589-1632). Entre la expulsión de los moriscos, los servicios a la Corona y la ascensión social*, València, Universitat de València, 2008, tesi doctoral inèdita.

⁹¹³ També concedí 14 mercès de Santiago, 2 de Calatrava, 2 d'Alcántara i 6 per a una de les tres ordes de Castilla: en total –inclosa Montesa– 42 hàbits: LARIO, D. de, *El comte-duc d'Olivares...*, cit., p. 35. A més, es lliurà la dignitat de clauer a l'aleshores lloctinent general, don Jofré de Blanes: "Fue nombrado lugarteniente general el año 1624 y en las cortes del año 1626 le dieron la clavería de la Orden": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 92.

Quadre 89

Ingressos de montesians amb motiu de les corts de 1626

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data mercè</i>	<i>Data hàbit</i>	<i>Fonts</i>
Anglesola, Miguel Jerónimo	12-I-1628	1635	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 552-C, f. 96
Badal, Jerónimo –per a religiós–	9-VI-1626	1627	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Despuig i Bou, Francisco	no consta	1639	nomenament informants 6-III-1628: AHN, <i>OOMM</i> , lib. 552-C, ff. 114v-119
Figuerola, Melchor	12-I-1628	1628	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 552-C, f. 96
Martí de Ventimilla, Juan Bautista	12-I-1628	1630	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 552-C, ff. 95-95v
Monsoriu, Jerónimo	16-I-1635	1635	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 554-C, ff. 59-59v
Mercader, Galcerán –comanda–	6-I-1626	1626	AHN, <i>OOMM</i> , lligall 2194
Milà d’Aragó, Cristóbal	no consta	1634	nomenament informants 20-I-1629: AHN, <i>OOMM</i> , lib. 552-C, ff. 170v-175v. AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194;
Perpinyà d’Aguiló, Jerónimo	12-I-1628	1628	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 552-C, f. 96
Sans de la Llosa Ramón	12-I-1628	1628	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 552-C, f. 96
Sapena, Francisco	12-I-1628	1628	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 552-C, f. 96
Tallada, Tomás	19-VII-1640	1641	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Valls, Luis	12-I-1628	1628	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 552-C, f. 96
Vallterra, Benito	12-I-1628	1628	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 552-C, f. 96

Altres 5 als qui es concedia mercè d’hàbit de Montesa –Valero Milán, Miguel Milán –senyor de Massalavés–, Cristóbal Monsoriu, Vicente Dasio i Estacio March– no arribaren a ingressar, no sabem perquè⁹¹⁴.

Dels 13 que sí que entraren, 8 comptaven amb parents en l’orde de Montesa, 5 d’ells amb el pare. Altres 4, a més –Tomás Tallada, Melchor Figuerola, Luis Valls, Juan Bautista Martí– apareixen als llistats de convocatòria a corts, o hi consten altres possibles parents, com Jaume Aguiló o Guillem Ramón Anglesola, pare de Miguel Jerónimo, eiet del braç militar i *amic* de bandolers⁹¹⁵.

⁹¹⁴ AHN, *OOMM*, leg. 2194; llibre 552-C, f. 96 –Valero Milán–. De la participació a les corts de Valero Milán, del senyor de Massalavés i d’Estacio March hi ha informació en LARIO, D. de, *El comte-duc d’Olivares...*, cit., pp. 110, 120, 122 i 312.

⁹¹⁵ *Ibidem*, pp. 147, 149, 162; 308-311.

La tramitació dels hàbits d'aquests 13 no va tindre cap problema, exceptuant dos casos en els que hi hagué que recórrer a Roma per falta de noblesa en la branca materna, requisit que necessità Juan Bautista Martí de Ventimilla i un fill il·legítim de don Cristóbal Milà, marquès d'Albaida.

Pel que fa a les últimes corts del país, celebrades a València el 1645, suposaren per a Montesa l'ingrés dels 13 cavallers següents:

Quadre 90

Ingressos de montesians amb motiu de les corts de 1645

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data de la "Junta de materias" o justificació de la mercè</i>	<i>Data hàbit</i>	<i>Observacions i fonts</i>
Almúnia de Pròxita, Luis, per al seu fill José	"cortes del año 1645"	1658	AHN, <i>OOMM</i> , lligall 2194
Carròs i Castellví, Antonio	25-XI-1645	1647	AHN, <i>OOMM</i> , lligall 2194
Català i Ribot, Gaspar Juan, per al seu fill Miguel	23-XI-1645	1661	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194; lib. 555-C, ff. 291-291v
Escorcía i Ladrón Juan	30-XI-1645	1647	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Estaña Diego de	1-XII-1645	1647	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194 i lib. 555-C, f. 281v; ACA, <i>CA</i> , leg. 892, n° 70
Malla, Juan	"cortes de Valencia del año 1645"	1653	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194; AHN, <i>OOMM</i> , lib. 557-C, f. 88v
Maza de Lizana i Bonavida, Luis	1-XII-1645	1660	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Mompalau Mucefi, Gaspar Marco Antonio de	1-XII-1645	1656	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Pasqual de Bonanza, Jerónimo, per al fill Francisco	11-VII-1646	1656	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Rotlà i Canicia, Luis, per al seu fill Luis	1-XII-1645	1657	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194; ACA, <i>CA</i> , lligall 892, n° 27
Roís de Corella Jaime	4-VII-1646	1648	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Sisternes, Feliciana, per al seu fill Gaspar Bou	1-XII-1645	1665	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194
Torres Jerónimo de	"cortes del año 1645"	1648	AHN, <i>OOMM</i> , leg. 2194; AHN, <i>OOMM</i> , lib. 556-C, f. 93v

Dels anteriors, en almenys 5 casos hi hagué algun que altre impediment per a l'obtenció de l'hàbit, problemes que acabaren –malgrat tot– superant-se. Així, les proves de Jaime Roís de Corella necessitaren del nomenament de dos informants més a banda dels dos habituals per aclarir certs dubtes que hi havia respecte la puresa de sang del candidat.

Les practicades a la família de Francisco Pasqual de Bonanza –amb diversos parents cavallers de Montesa– topetaren també amb el requisit de la puresa de sang, doncs a punt d'examinar les informacions, algú va tirar per baix la porta de la sala on es revisaven les proves un paper on constava:

“Mui illustres señores: En las pruebas que se han de ver oi de don F. Pascual falta la limpieça, porque le toca un quarto de Enguix de medio a medio que es notorio ser de mala raça, y assí pido y suplico lo miren bien por el honor de la Religión...”⁹¹⁶.

La qüestió –no obstant– quedà definitivament closa amb el nomenament de nous informants, que com en altres ocasions, acabaren aclarint qualsevol objecció

Els hàbits que obtingueren Luis Rotlà i José Almúnia també comptaren amb algun tipus d'esmena, en aquestos casos relativa a la noblesa d'algun parent. En el primer es necessità del nomenament d'una nova parella d'informants a fi de verificar les qualitats dels avis patern i matern, doncs es dubtava si eren cavallers o ciutadans. Luis Maza de Lizana –d'altra banda– necessità també dues parelles d'informants, doncs l'avi matern –Benito Juan Bonavida– havia sigut notari⁹¹⁷.

L'expedient de José Almúnia –en canvi– s'hauria resolt sense més de no constar l'opinió d'un dels cavallers encarregat d'examinar les proves –Montserrat de Cruïlles– que, malgrat acabar signant de forma positiva l'expedient, posà en dubte la qualitat dels Almúnia en alguna de les seues branques⁹¹⁸.

⁹¹⁶ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 352.

⁹¹⁷ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 289. Els nous informants –que aportaren molta documentació de tipus genealògic– foren fra Melchor Figuerola Pardo de la Casta i fra Hipólito de Samper.

⁹¹⁸ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 13.

Altres cavallers que ingressaren amb motiu de les corts de 1645 presenten certes particularitats: Miguel Català i Siverio era per banda materna nét de Roque Valero Siverio, cavaller de Montesa en 1604 i besnét del secretari i comanador de Silla Pedro Franquesa. I també tenien parents en l'Orde Diego Estaña i Juan Escorcía.

Juan Malla havia demanat hàbit de les ordes castellanques o de Montesa i finalment se li lliurà de la valenciana⁹¹⁹; mentre que el comte de Xestallar –Gaspar Marco Antonio de Mompalau– elegí per a ell l'hàbit de l'orde militar del Regne quan li oferiren poder triar també entre les ordes de Castilla⁹²⁰.

Finalment la mercè obtinguda per Feliciano Sisternes permeté l'ingrés en 1665 del seu fill Gaspar Bou de Peñaroja i Sisternes, llinatge amb altres 7 Sisternes –o Sisternes d'Oblites– cavallers de Montesa: els germans Vicente i Melchor Sisternes i Centoll; Miguel Sisternes i Descals⁹²¹; Melchor Sisternes i Badenes; Juan Sisternes i Pellicer⁹²²; Marco Antonio Sisternes i Sisternes i Marco Antonio Pujasons i Sisternes (1633), com podem vore a la genealogia següent:

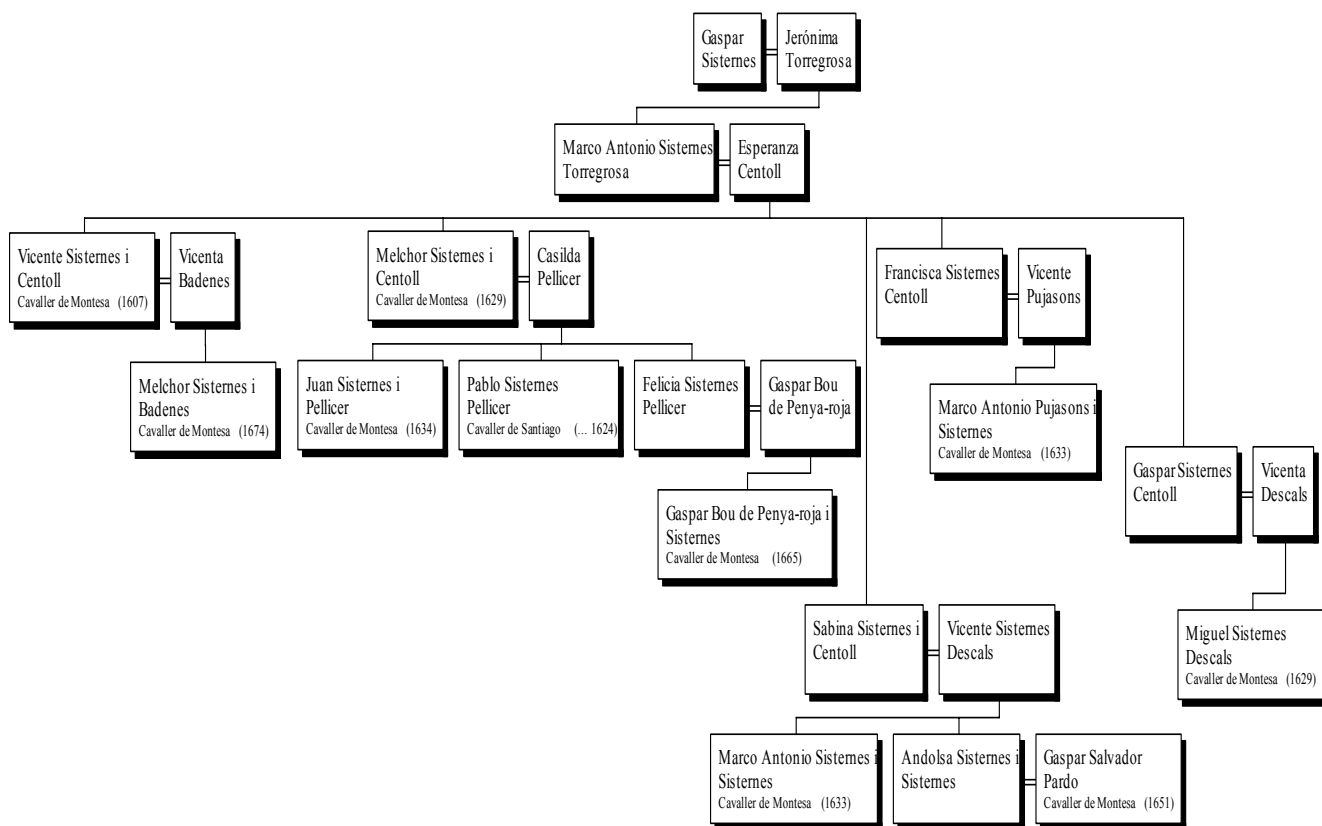
⁹¹⁹ Consulta del Consell d'Aragó de 16-VIII-1649 sobre l'hàbit concedit a Juan de Malla pels seus servicis a les corts –demanava Santiago o qualsevol de les 4 ordes–: “Déssele de Montesa”: AHN, *OOMM*, leg. 2194.

⁹²⁰ Consulta del Consell d'Aragó de 8-VIII-1653 sobre l'hàbit que demana el comte de Xestallar: AHN, *OOMM*, leg. 2194.

⁹²¹ Cal tindre present que Miguel i Vicente Sisternes Descals eren germans, i que Vicente casà amb sa tia Sabina.

⁹²² Un germà seu –Pablo– era cavaller de Santiago en 1624.

Els Sisternes en l'orde de Montesa

Però no totes les mercès de Montesa lliurades a les corts acabaren amb cavallers de l'Orde, ja que 9 de les que es concediren no suposaren ingressos, com podem vore amb detall al quadre següent:

Quadre 91

Personatges amb mercè d'hàbit de Montesa que no ingressaren en l'Orde

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data de la "Junta de materias" o justificació de la mercè</i>	<i>Observacions i fonts</i>
Almúnia, Pedro Luis	20-XII-1645	AHN, OOMM, leg. 2194 no ens consta que ingressara
Borràs, Manuel	1-XII-1645	AHN, OOMM, leg. 2194 ingressà en l'orde de Calatrava, exp. 326, <i>expedientillos</i> , nº 10387
Muñoz, Onofre, per a un dels seus néts	1-XII-1645	AHN, OOMM, leg. 2194
Ortíz, Gregorio	1-XII-1645	AHN, OOMM, leg. 2194
Pellicer, José	1-XII-1645	AHN, OOMM, leg. 2194 ingressà en l'orde de Santiago, exp. 6315 <i>expedientillos</i> , nº 3372
Rotlà, Antonio	20-XI-1645	ACA, CA, leg. 892, nº 28
Soler de Cornellá, Andrés, per al seu nét Carlos	"cortes del año 1645"	AHN, OOMM, leg. 2194
Trilles Juan Bautista	28-XI-1645	AHN, OOMM, leg. 2194
Vallterra, Vicente, per al seu fill José	"en las cortes de 1645"	ACA, CA, leg. 659, nº 9 (7)

Dels anteriors, sols coneixem el resultat final de 2 d'ells, que acabaren ingressant Manuel Borràs en Calatrava i José Pellicer en Santiago.

Del primer ja hem dit algunes coses en parlar dels Borràs: tant Manuel –que en principi estava destinat a la carrera eclesiàstica– com el seu germà José, van obtindre mercè d'hàbit de Montesa, que Manuel va canviar per una de Calatrava.

D'altra banda, el cronista d'Aragó José Pellicer a punt estigué de vestir l'hàbit de Montesa de no insistir l'aleshores protonotari del Consell d'Aragó Miguel Bautista de Lanuza en que canviés a Santiago, orde on el mateix Lanuza professava⁹²³

⁹²³ A més de la protonotaria se li concediren –en 1650– les secretaries de l'orde de Montesa, Aragó i Mallorca: BALTAR, J. F., "Las negociaciones del Consejo de Aragón...", *cit.*, p. 297.

“ En otras dije a vuestra merced cómo tenía nombrados informantes para el ámbito de Montesa. Aora diré cómo yendo el domingo por la cédula a casa del protonotario, que estava ynformada del rey, me apretó grandemente a que besase la mano al señor don Luis i bolviessse a instar en que se me mudasse a Santiago”⁹²⁴,

amb la qual cosa Pellicer acabà sent cavaller de l’orde de l’Apòstol.

Finalment a un altre candidat –Juan Bautista Trilles– se li van fer les proves per a ingressar en l’Orde i, malgrat el resultat favorable de les informacions⁹²⁵, no ens consta el seu ingrés en l’orde de Montesa.

4.8. L’intent frustat de capítol general

En 1645, a fi d’aprofitar la presència del Rei a la ciutat de València amb motiu de les corts, el lloctinent general de Montesa fra Gaspar Juan i el procurador a la cort fra Jerónimo de León van sol.licitar al Monarca la convocatòria d’un capítol general de l’Orde, tenint present que el darrer d’ells s’havia fet en 1588⁹²⁶.

No obstant això, uns anys després de la incorporació hi hagué un intent de celebrar capítol a Toledo, per a la qual cosa el Rei convocà els montesians per al 20 d’abril de 1600⁹²⁷, tal com deixà escrit –també– el cronista Cabrera de Córdoba:

⁹²⁴ “Cartas originales de don José Pellicer de Ossau y Tovar a don Juan Francisco Andrés de Ustarroz”, BN, *mss.* 8388, f. 223, carta del 24-VI-1651.

⁹²⁵ La seua genealogia –de mà de Samper– en RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 46, amb nota al marge que diu: “No tomó el ámbito”. El seu expedient consta aprovat a València el 30 de març de 1647: AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 495.

⁹²⁶ El memorial sol.licitant el capítol en AHN, *OOMM*, lib. 841-C, ff. 124-124v. Còpia del mateix i la resposta del Consell d’Aragó al respecte en ACA, *CA*, leg. 1355, n° 29 (1 i 2).

⁹²⁷ “Don Phelippe [...], administrador perpetuo de la orden de Nuestra Señora de Montesa y Sant Jorge de Alfama por autoridad apostólica. Sabed que yo he acordado de celebrar capítulo general de la dicha Orden para entender y platicar en algunas cosas cumplideras al servicio de Dios y nuestro y bien della. Por ende, yo vos mando que para veinte del mes de abril próximo presente e infro año, parecais y os presentéis personalmente en esta mi corte a estar y residir en el dicho capítulo para lo que dicho es y no [il.legible: sentit de deixar d’acudir] a él so las penas y apercibimientos contenidos en las difiniciones de la dicha Orden. *Dattys* en Toledo, a XV de março año del nacimiento de Nuestro Señor Jesuchristo de mil y seiscientos. Yo, el Rey [signatures del vicecanceller Covarrubias y del secretari Pere Franquesa]. Al dors:

“De Madrid, a 8 de abril de 1600. Sus Magestades han estado en Toledo hasta los 6 de este mes que salieron camino de Aranjuez, para entrar aquí el lunes a 10 [...]. Llegados aquí se tratará la proposición de los capítulos de las órdenes militares, que la de Santiago está señalada para 15 de este y para 19 la de Calatrava y Alcántara, y la de Montesa para los 20”⁹²⁸.

Amb tot, aquesta convocatòria de capítol a Toledo no tingué èxit, segons la informació de que disposem, pels brots de pesta haguts al país⁹²⁹

“espiró la convocación del capítulo de Montesa por la nueva que hay de peste en algunos lugares del reino de Valencia, de donde habían de venir los comendadores de esta Orden”⁹³⁰,

circumstància que faran constar 45 anys després el lloctinent i procurador general de Montesa en la seua sol.licitud:

“esta misma [necessitat de convocar capítol] se reconoció en los años passados en que mandó Vuestra Magestad convocar a él para Madrid [per Toledo] a todos los cavalleros y religiosos, no reparando en el inconveniente grande de haverles de obligar a que fueran a su costa a la corte, que en los más fuera impossible por falta de comodidad por no permitir más largas ni dilación la necesidad dél, assí para lo espiritual como para lo temporal, y se quedó por la peste que huvo en la ciudad de Xàtiva de este Reyno”⁹³¹.

El memorial de sol.licitud –l. liurat pel lloctinent i el procurador en 1645– intentava justificar la necessitat de capítol en tres punts: 1) per l’incompliment de la definició 65 sobre la seua convocatòria, que estipulava la necessitat de reunir-se cada tres anys, quan n’havien passat ja 57; 2) pel fracàs de la convocatòria de 1600; i 3) per la necessitat de

a frey don César Tallada, cavallero professo”: RAH, CSC, sign. I-51 [9-625] f. 390; també SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, p. 558.

⁹²⁸ CABRERA de CÓRDOBA, Luis, *Relaciones de las cosas sucedidas en la Corte de España desde 1599 hasta 1614*, Madrid, Imprenta de J. Martin Alegría, 1857, p. 63.

⁹²⁹ BOLUDA, A., *Les pestes de 1600 i 1648...*, cit.

⁹³⁰ CABRERA de CÓRDOBA, L., *Relaciones de las cosas...*, cit., p. 66.

⁹³¹ AHN, *OOMM*, lib. 841-C, f. 124-124v; ACA, CA, leg. 1355, nº 29 (1 i 2).

resoldre assumptes de tipus espiritual i material, alguns d'ells pendents des de l'expulsió dels moriscos,

“Y pues Vuestra Magestad pidió a Su Santedad la dicha incorporación de su maestrazgo en la Real Corona de Aragón con motivo de que sería para mayor bien, autoridad y lustre de dicha Orden, que consiste en la observancia, y para ésta y reformar lo que necessitare de hazerse y su conservación, es el único remedio el capítulo general”⁹³².

Finalment, els montesians exposaren al rei alguns avantatges al respecte, doncs el monarca sols havia d'ordenar la convocatòria del capítol i, pel que fa a la seua presència, “solamente le ha de ocupar con la de la missa del Espíritu Santo el día que se empeçare”⁹³³.

Tot i les raons exposades, els membres de la *Junta de Materias* encarregada d'aconsellar el Rei dissuadiren un Felipe IV ansiós de tornar a Madrid en els següents termes:

“Aunque la Junta reconoze que es conveniente la celebración del dicho capítulo, pero en el tiempo que Vuestra Magestad se ha de detener aquí no es possible, y llevarle a Madrid sería de mucho gasto, y assí parece a la Junta que en qualquier otra ocasión que Vuestra Magestad buelva a este Reyno se tenga convocado y prevenido todo lo necesario, para que adelantándose el tiempo se celebre luego que Vuestra Magestad llegue, que mandará lo que fuere servido, en Valencia, a 19 de noviembre 1645”⁹³⁴.

El text d'abans –que com era d'esperar acceptà complaent el monarca– el signaven, justament, dos montesians: Fernando de Borja⁹³⁵ i el futur vicecanceller Cristóbal Crespí, ambdós presents junt al comte de Monterrey com a integrants de la junta de les matèries organitzada durant el transcurs de les corts⁹³⁶.

⁹³² *Ibidem*.

⁹³³ AHN, *OOMM*, lib. 841-C, f. 124v.

⁹³⁴ ACA, *CA*, leg. 1355, n° 29 (1).

⁹³⁵ Suposem el comanador major de Montesa, anys abans virrei de València.

⁹³⁶ GUIA MARÍN, Lluís, *Cortes del Reinado de Felipe IV. II Cortes valencians de 1645*, València, Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, 1984, p. 244.

Potser en la ment dels dos cavallers de Montesa que aconsellaren el Rei pesava més llur futura promoció social que donar la seua opinió favorable a un capítol de l'Orde on ells mateixos professaven. I més, tenint present que a l'hora de convocar els assistents a la reunió, es comptava amb l'avantatge que la majoria de cavallers residien a la ciutat de València i que la missa de l'Esperit Sant que obria el capítol solia fer-se a l'església del Temple, molt a prop del monestir de Sant Doménech on s'estaven desenvolupant aleshores les sessions de les corts⁹³⁷.

Poc després –febrer de 1646– Juan Crespí i Brizuela assumia el càrrec de lloctinent general en substitució de Gaspar Juan.

Recent la possibilitat que l'orde de Montesa pogués tindre capítol general, don Juan sol·licità en 1650 la seua convocatòria al Rei, però amb certes particularitats que anaven en la línia de limitar l'actuació dels religiosos i reforçar el grup dels cavallers, doncs segons manifestava el lloctinent Crespí

“he sabido que tienen en la cabeça algunos que es que se establezca que sea después de mis días freyle y no cavallero el lugarteniente general, aunque ay otros que reconocen la razón, podría ser que les arrastrasse la conveniencia. Y aunque Vuestra Magestad no daría lugar a una cossa tan fuera de todo camino y justicia, conviene mucho evitar que tengan ánimo para proponerlo y assimismo otras cossas, que los que han pensado esto es fuerça que intenten contra la misma substancia de la Orden, pues en separándose o en contra trándose con los cavalleros, se oponen a su instituto, que es militar y no de los freyles”⁹³⁸.

⁹³⁷ El ritual a seguir durant la celebració de la missa en RAH, CSC, sign. I-51 [9-625] ff. 449-449v; alguns aspectes a tractar, a la mateixa font, ff. 450-460v. Altres propostes a càrrec de Samper –per tant, a datar a partir de 1652 en que ingressà en l'Orde– en els ff. 376-378, entre les quals destaquen la proposta que l'ofici de lloctinent i comanador major anaren per elecció; que els cavallers hagueren de prendre l'hàbit i professar obligatòriament a Montesa o València –al Temple o a Sant Jordi–; a més d'altres prebendes en favor dels eclesiàstics de l'Orde: dieta per a l'informant religiós que llegia les informacions; patronat *plé* de les rectories “así porque tocan como por lo que ocasionan las oposiciones de inquietud y gastos”; prior de Montesa per a l'església de la Font de la Salut de Traiguera; dieta per al sagristà del convent...

⁹³⁸ El lloctinent al rei. València, 16-X-1650: AHN, OOMM, lib. 841-C, f. 228; una còpia en RAH, CSC, sign. I-51 [9-625] f. 332v, amb informació dispersa sobre el capítol als folis 273-460v.

Com veiem, es tractava clarament d'un enfrontament entre ambdós bàndols –cavallers i religiosos– pel control de l'Orde, la història del qual coneixem de forma fragmentària doncs la informació de que disposem ens mostra sempre l'opinió al respecte del grup dels cavallers.

Aprofitant que l'assumpte necessitava del permís de Roma, el lloctinent sol·licità també aleshores que s'equiparàs Montesa amb les ordes castellanès, doncs, com vam vore, les proves per als hàbits de l'orde valenciana no s'incloïen dins la pragmàtica d'*actos positivos* que situava en plà d'igualtat les militars de Santiago, Calatrava i Alcántara. El breu dels actes positius es lliurà al remat –com sabem– en novembre de 1652. Però per al capítol general no s'aconseguí la resposta que segons Crespí calia, amb la qual cosa la proposta no fructificà.

En un context que enfrontava el lloctinent amb els frares montesians, don Juan intentà a totes totes limitar el vot dels eclesiàstics en capítol a fi de tindre'ls controlats.

Així sol·licità –a través del Rei, és clar– que Roma autoritzara en primer lloc la delegació del monarca en un cavaller d'hàbit –*léase* lloctinent general– a fi que aquest pogués presidir el capítol en nom de l'Administrador Perpetu. A l'assemblea havien d'intervindre exclusivament els seus assistents, amb la qual cosa no s'havia d'acceptar la delegació de cap vot.

Pel que feia als clergues, sols podrien anar-hi els tres presidents del Sacre Convent de Montesa i el conventual més ancià d'hàbit; el rector del Col·legi i dos religiosos ancians; i el prior del Temple de València; amb la qual cosa, tenint present que els presidents del convent eren el prior, el sotsclauer i el sotscomanador –aquests darrers, cavallers–, la representació exclusivament *clerical* de Montesa quedava reduïda a sis persones –2 del convent i 3 del col·legi més el prior del Temple–, quan en aquells moments –1650– els eclesiàstics de Montesa superaven el mig centenar.

Per fonamentar jurídicament la proposta, el lloctinent es feu valdre de la legislació vigent aleshores en l'orde de Calatrava, que havia limitat l'assistència dels seus religiosos al capítol general de 1600⁹³⁹.

La resposta tardà per la mort del papa –Inocenci X–, amb la qual cosa no tingueren notícies a l'efecte fins juliol de l'any vinent i de la mà d'un altre pontífex –Alexandre VII– que emeté un breu autoritzant la convocatòria d'un capítol per a l'orde de Montesa. Tot i això, la cosa no va satisfer les expectatives doncs al breu en qüestió

“del punto de la intervención de los freyles no se abla palabra, ni de la admisión de los cavalleros y freyles que no asistan personalmente, siendo el más principal [el] de la intervención de los freyles respecto de haver creçido tanto el número de ellos que si todos huviesen de concurrir no será posible concluirse en mucho tiempo todas las materias que convendría⁹⁴⁰”.

La resposta del lloctinent Crespí tampoc es feu esperar: escriví en novembre de 1656 a Felipe IV en els termes següents:

“no se puede dudar que sería gran conveniencia de la Orden el celebrar capítulo general, más sin conseguir que los freyles no sean tantos, a mi entender es aventurar mucho y más en esta saçón, que como he dado cuenta a Vuestra Magestad están casi todos con gran sentimiento por lo que ha impresso don Lorenço Matheu en favor de la jurisdicción de Vuestra Magestad como administrador perpetuo⁹⁴¹”.

amb la qual cosa desitjava Crespí que s'insistira sobre la possibilitat de limitar els vots als religiosos a través de l'ambaixador a Roma duc de Terranova, proposant com alternativa a l'efecte, cas de no aconseguir res:

“si en el discurso del año 57 no se consigue [limitar els vots dels frares] y fuere Vuestra Magestad servido de que se tenga capítulo, aventurando lo que tengo dicho conseguiremos por lo menos el que passe el tiempo del noviciado de ocho o nueve

⁹³⁹ Calatrava limità l'assistència dels seus religiosos a capítol al prior del Sacre Convent, priors formats, capellans del rei i dos procuradors, un pel convent i l'altre pel col.legi de l'Orde a Salamanca: RAH, CSC, sign. I-51 [9-625], ff. 279-282v i 298v.

⁹⁴⁰ *Ibidem*, f. 298v.

⁹⁴¹ *Ibidem*, f. 340v.

cavalleros que han tomado el hábito en este de 56 y puede ser que falten algunos freyles muy viejos que ay en la Orden, cuyas plaças estan oy enteramente llenas, y con no proveherlas asta que passe el capítulo, ganaremos por lo menos doze o catorze votos⁹⁴²,

L'autorització en els termes requerits pel lloctinent Crespí no arribà mai, amb la qual cosa s'abandonà la possibilitat que Montesa tingués capítol general. El temor a que els religiosos reunits pogueren realitzar propostes fora del control del lloctinent pogué més que la convocatòria d'un capítol que haguera presidit el mateix Crespí en nom de l'*administrador perpetuo*.

Tot i això, podrien deduir-se també altres lectures, doncs amb l'apertura de les reunions per part del lloctinent –encara que en nom del rei– qui anava a eixir realmet reforçada era l'autoritat de l'esmentada dignitat, en paraules exposades fa anys pel professor Andrés “no precisamente con la intención de mejor servir la real voluntad del administrador”, sinò com a representant –el lloctinent– d'un “montesianismo militante”⁹⁴³ en condicions d'evitar, en benefici propi, qualsevol submissió cega a l'*administrador perpetuo*.

D'ací també, que no es plantegés una nova convocatòria de capítol per a Montesa de la mateixa forma que s'intentà el 1600 citant els seus membres a la ciutat de Toledo⁹⁴⁴; en definitiva, fora del Regne, cosa que sí que es feu amb les ordes militars castellanès amb capítols per a Santiago, Calatrava i Alcántara que se celebraren a Madrid en 1652. Per als montesians –ja ho hem vist– l'assumpte s'estava gestionant via Roma, doncs segons l'opinió del prolífic Samper, el monarca

“como Rey puede todo lo que quiere, aunque Su Magestad solo quiere lo justo. Como Maestre tiene muy limitado el poder; sugeto al Papa, al capítulo general, y a

⁹⁴² *Ibidem*, f. 341.

⁹⁴³ ANDRÉS, F., “La singularidad de la *hermana pequeña...*”; *cit.*, p. 557-558.

⁹⁴⁴ El montesià fra Miguel Beltrán proposà per celebrar capítol l'apertura de sessions a la cort, en presència del rei i una vegada obert –a fi d'evitar més despeses– la possibilitat de realitzar sessions a València, al Temple, concloent de nou a la cort amb l'assistència dels membres de Montesa residents a Madrid encapçalats per l'assessor general: “Memorial de las razones que hay para que en la orden de Montesa se procure celebrar capítulo general”, en BELTRÁN, frey M., *Libro de las visitas, capítulos generales...*, *cit.*, ff. 180v-181.

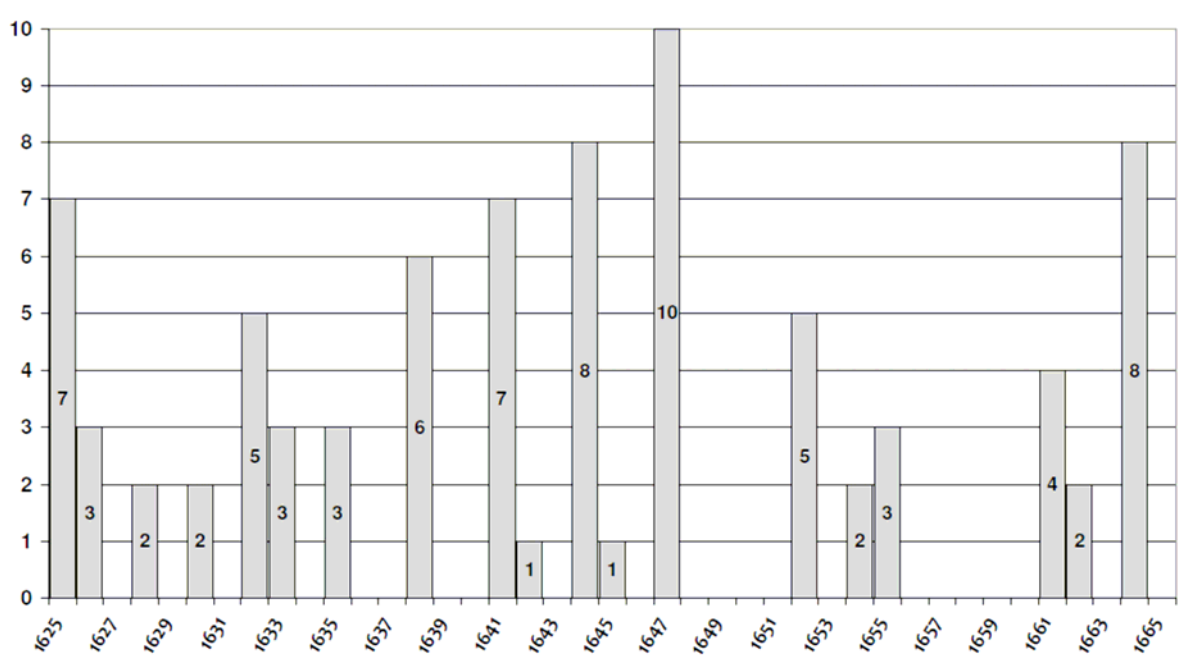
las difiniciones y actas capitulares; y así solo puede lo que legítimamente puede, como los demás generales de las religiones”⁹⁴⁵.

4.9. Els religiosos montesians de Felipe IV

Amb Felipe IV van ingressar en Montesa un total de 82 nous frares, que d’acord amb les mercès tramitades concloses favorablement, s’haurien de repartir de la següent manera:

Gràfic 9

Religiosos que ingressaren amb mercè de Felipe IV

En general i de la mateixa manera que amb el monarca anterior, les places van anar cobrint-se en funció dels religiosos necessaris a distribuir al convent, col·legi de Sant Jordi, priorats i rectories. Segons veiem al gràfic, els anys amb més mercès solen anar seguits d’altres en els que no es tramita cap expedient d’ingrés, segurament perquè no hi havia necessitat de més.

⁹⁴⁵ SAMPER, frey H. de, *Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón y Moncada, duque de Montalto [...] Sobre que los ábitos de la dicha Orden no deven ser limitados para los valencianos...*, cit., f. 2v.

Cal advertir també que durant el regnat de Felipe IV l'orde de Montesa es va fer càrrec de parròquies que encara no tenia per estar fins aleshores servides per clergat secular, amb la qual cosa i sense comptar les quatre que no aconseguiren mai –Ademús, Traiguera, Vallanca i Vilafamés– passaren a proveir-ne un total de 26.

En definitiva, calia ajustar els ingressos a les baixes disponibles, doncs no hem detectat a la documentació consultada la presència de religiosos sense cap ocupació concreta dins la institució. Tampoc totes les mercès atorgades suposaren l'entrada de nous religiosos, doncs no arribaren a vestir l'hàbit els tres següents:

Quadre 92

Candidats a religió de Montesa que no ingressaren en l'Orde

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Any mercè</i>	<i>Font</i>
Días, Gaspar	1625	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 551-C, ff. 218v-221v
Sarrión, Domingo	1630?	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 553, ff. 4-5; 22v-23v; i exp. 290
Arquez, Francisco	1632	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 553, ff. 146-147

En no ingressar, desconeixem la trajectòria personal de tots ells, encara que sí hi ha referències de Domingo Sarrión, beneficiat de la Seu de València, membre de l'oratori de Sant Felip Neri i *venerable*⁹⁴⁶.

Pel que fa a la seua naturalesa, van nàixer tots al regne de València excepte tres que ho feren a Catalunya⁹⁴⁷, sent la seua distribució la següent:

⁹⁴⁶ ROCA RICART, Rafael, “Notícies, vida i miracles del venerable Doménech Sarrió (1609-1677)”, *Quaderns d'investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, 1997, pp. 27-44; ESTEVE FORRIOL, J., “El venerable Domingo Sarrió, hijo ilustre de Alaquàs”, *ibidem*, pp. 45-52.

⁹⁴⁷ A Móra d'Ebre, Juan Bautista Carbó; a Taradell, Jaime Verdeguer; i a Tortosa, Gregorio de Miravall.

Quadre 93

Lloc de naixement dels religiosos de Felipe IV

		<i>Totals</i>
<i>Amb un religiós (un per localitat)</i>	Aldaia, Alzira, Bocairent, Cabanes, Canals, Catí, Forcall [Morella], Godella, La Vila Joiosa, Meliana, Moixent, Novelda, Puçol, Russafa [València], Sant Mateu, Silla, Torrent, Vallada, Vilanova d'Alcolea, Vinaròs, Vistabella del Maestrat, Xixona	22
<i>Amb dos</i>	Aiora, Algemesí, Atzeneta del Maestrat, Carcaixent, Castelló de la Plana, Énguera, L'Olleria, La Salzadella, Moncada, Onda, Xàtiva	22
<i>Amb tres</i>	Benicarló, Montesa, Xert	9
<i>Amb quatre</i>	Benassal, Cervera del Maestrat, Morella	12
<i>Més de 10</i>	València	14
<i>Amb un religiós (un per localitat)</i>	Móra d'Ebre (Tarragona); Taradell (Barcelona); Tortosa (Tarragona)	3
Total ingressos:		82

Trenta-un dels anteriors van nàixer a pobles del senyoriu –Atzeneta del Maestrat, Benassal, Benicarló, Cervera del Maestre, La Salzadella, Moncada, Montesa, Onda, Sant Mateu, Silla, Vallada, Vilanova d'Alcolea, Vinaròs, Vistabella del Maestrat i Xert–, quantitat que suposa un 37% del total, mentre que la xifra dels nascuts a la capital del Regne, amb 14 religiosos, suposa sols un 17%.

Pel que fa a la realització de les informacions, en 19 dels casos estudiats la seua tramitació presenta alguna que altra incidència, en particular la falta d'aprovació dels expedients a Madrid o València –13 casos–. Cinc dels candidats –en canvi– van necessitar més d'un informant, en tots ells per dubtes respecte la puresa de sang d'algun dels parents, amb un d'ells –Francisco Buch– que en necessità tres.

Comptaren amb dispensa dos dels aspirants: Francisco Bernat l'obtingué del rei per a que l'informant no es desplaçés a França, d'on era natural la família materna; mentre

que a Francisco Galcerán els dubtes entorn l'àvia materna sols els va poder posar en clar una dispensa a l'efecte del papa.

Els expedients amb algun tipus d'incidència són els següents:

Quadre 94

Relació de religiosos amb incidències en les seues informacions

<i>Cognom i nom</i>	<i>Observacions</i>
Alarcó, Isidoro	falta l'aprovació de les informacions
Badal, Jerónimo	se li concedí la mercè d'hàbit a les corts de 1626
Beltrán, Ignacio	2es informacions per dubtes en la puresa de sang
Beltrán, Jaime	falta l'aprovació de les informacions a València
Bernabeu, Jacinto	falta l'aprovació de les informacions a València
Bernat, Francisco	2es informacions. Dispensa per a no passar a França
Buch, Francisco	2 i 3 informacions per dubtes en la puresa de sang
Calaceyt, Miguel Jerónimo	falta l'aprovació de les informacions
Ferreres, José de	falta l'aprovació de les informacions
Galcerán, Francisco	dispensa de Roma (dubtes puresa sang àvia materna)
Gavaldà, Francisco	falta l'aprovació de les informacions
Larralde, Isidoro	falta l'aprovació de les informacions
Marimón, Felipe	falta l'aprovació de les informacions
Mira, Baltasar	falta l'aprovació de les informacions
Monfort, Bernardo	2es informacions. Falta l'aprovació
Rodrigo, Pedro	falta l'aprovació de les informacions
Sanchis, Antonio	2es informacions per dubtes en la puresa de sang
Terraça, Bartolomé	falta l'aprovació de les informacions
Valls, Gaspar	falta l'aprovació de les informacions

Pel que fa a les sospites per falta de puresa de sang, solien manifestar-se en declaracions semblants a la que posà en dubte les qualitats del benassalenc Jaime Beltrán:

“todavía a avido dellos alguna sospecha de poca limpieza, por razón que la madre de Jayme Beltrán mayor [avi] era de linaje de Çaheras, que habitavan en Culla en una masada llamada d'En Portalés, y a los descendientes destos y a ellos les ha tenido siempre por poco limpios y se guardavan de mezclarse con ellos, y esta opinión es muy antigua porque el testigo lo a oydo muchas vezes a su suegro que

era hombre muy antiguo, más a de 40 años que los deste apellido de Çaheras de Culla no eran tenidos por limpios [...]. Pero no sabe si la Çahera madre de Jayme Beltrán mayor descende de los Çaheras que llaman del mas d'En Portalés, ni sy ay otro lynaje distinto de Çaheras en Culla”⁹⁴⁸.

Calia preservar doncs l'Orde de *sang impura*, però també de totes aquelles famílies sospitoses de professar unes creences distintes a la fe catòlica⁹⁴⁹, tal com podem vore a les proves que examinaren l'ascendència de Bernardo Monfort, el qual comptava amb parents francesos⁹⁵⁰.

Finalment, a un dels religiosos –Jerónimo Badal– se li concedí la mercè durant les corts de 1626, no sabem en funció de que.

Pel que fa al parentiu del grup amb altres membres de l'Orde, indicar que sols 16 dels que ingressaren comptaven amb montesians en la família; en particular, i com vorem tot seguit al quadre, frares clergues.

⁹⁴⁸ AHN, *OOMM*, expedients de religiosos de Montesa, nº 37, testimoni 1.

⁹⁴⁹ Aquesta tesi, en relació a l'aleshores nova dimensió confessional que havien de tindre els cavallers de les ordes, va ser exposada per POSTIGO CASTELLANOS, Elena, “Caballeros del Rey Católico. Diseño de una nobleza confesional”, en *Hispania*, vol. LV, nº 189 (1995), pp. 169-204.

⁹⁵⁰ L'informant nomenat a l'efecte –fra Francisco Fabián Alcover– va rebre les informacions de Lucas Monfort, l'avi patern que havia nascut a França, a Sant Mateu i Càlig, on suposadament hi havia persones que podien testificar. Tot i això, els ancians encarregats d'examinar les proves a Madrid determinaren el 23 de juny de 1628 que calia enviar un informant a França per esbrinar l'ascendència de dit avi, per a la qual cosa havia estat nomenat nou informant fra Matías Fraga. Fra Matías realitzà la seua tasca, manifestant no obstant els problemes que això li estava suposant en impedir cert jutge ordinari francès interrogar ningú; problemes que el primer dia d'abril de 1639, Fraga exposà al secretari de Montesa en el Consell d'Aragó, don Luis Blasco: AHN, *OOMM*, expedients de religiosos de Montesa, nº 216. Malgrat no constar a l'expedient l'aprovació de les informacions, Bernardo Monfort rebé el seu hàbit de Montesa el 20 de maig de 1629.

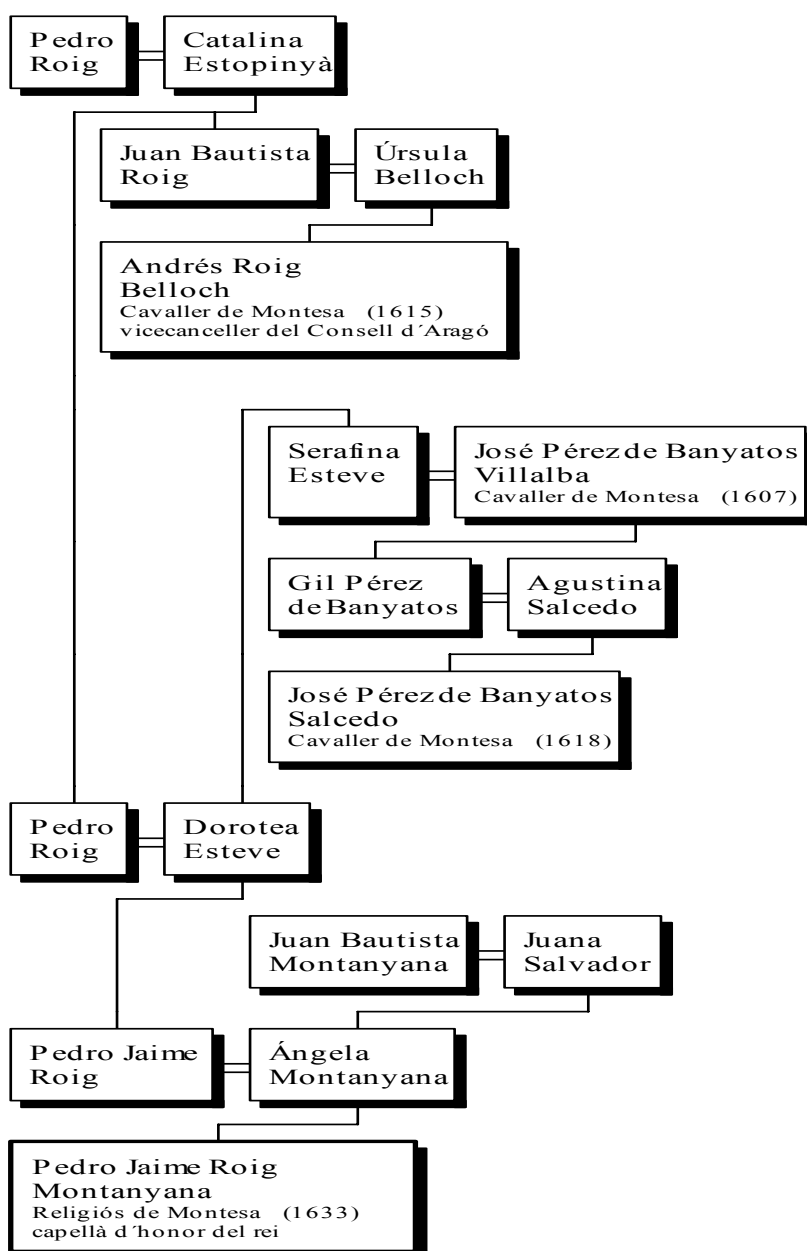
Quadre 95

Religiosos de Felipe IV amb parents en l'orde de Montesa

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Parents en l'orde de Montesa</i>
Alarcó i Rexach, Isidoro	fra Pedro Fito, germà de l'àvia materna
Barrón i Vila, Miguel	fra Domingo Marín, tío de l'àvia materna; fra Lucas Marín, cosí germà de la mateixa àvia; fra Vicente Vila, parent de la mare
Calaceyt i Salvador, Miguel Jerónimo	fra Felipe Marimón i fra Sebastián Marimón, fills d'una germana de l'avi matern i cosins germans de l'àvia materna
Fondestad i Jornet, Raimundo	el seu germà, fra Ignacio Fondestad
Galcerán i Laudo, Francisco	fra Juan Galcerán i Gil, germà del pare
Gavaldà i Arano, Francisco	fra Felipe Arano, germà de la mare
Gilabert i Falcó, Lorenzo	fra Jerónimo González, cosí segon del pretendent, perquè l'avi patern era germà d'Esperanza Gilabert i Carnicer, àvia de fra González
Uguet i Rubert, Pascual	fra Josep Rubert, germà de la mare
Inglés i Llopis, Francisco	el seu germà, fra Pablo Inglés
Insa i Alòs, Tomás	fra Tomás Insa, germà del pare
Marimón i Sales, Felipe	fra Felipe i fra Sebastián Marimón, germans de l'avi patern; fra Gabriel i fra Jaime Salvador, i fra Jerónimo Calaceyt, cosins tots ells del pretendent
Perales i Rodenes, Miguel	fra Bartolomé Perales i fra Pedro Perales, cosins germans de Miguel Perales, avi patern
Puig i Villarreal, Vicente	fra Juan Vicente López, germà de l'àvia materna
Roig i Montanyana, Pedro Jaime	fra Andrés Roig, cavaller de Montesa, era cosí germà del pare del pretendent; José Pérez de Banyatos, també cavaller de Montesa (1607), va casar amb una germana de l'àvia paterna; i un nét dels anteriors, també José Pérez de Banyatos, fou també cavaller de Montesa (1618)
Salvador i Cardona, Gabriel	fra Felipe Marimón i fra Sebastián Marimón, cosins germans de l'àvia materna; fra Miguel Jerónimo Calaceyt i Salvador, fill d'una germana del pare
Salvador i Cardona, Jaime	el seu germà fra Gabriel Salvador; fra Felipe Marimón i fra Sebastián Marimón, cosins germans de l'àvia materna; fra Miguel Jerónimo Calaceyt i Salvador, fill d'una germana del pare

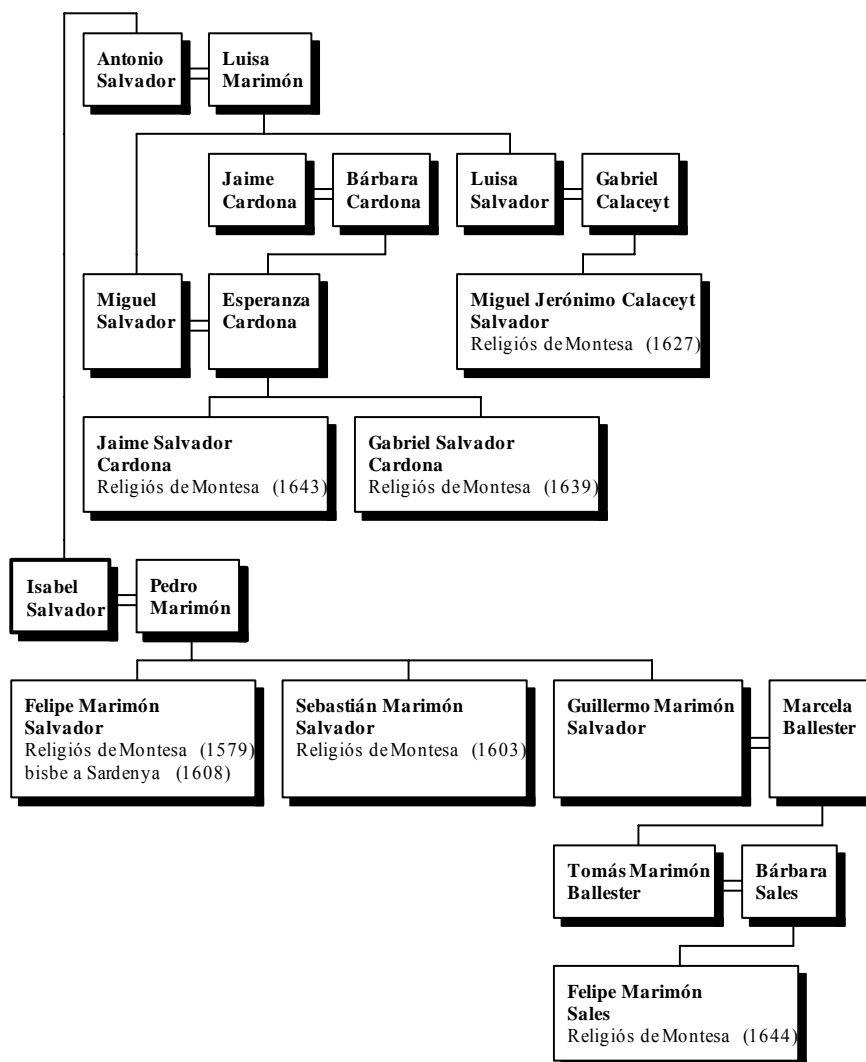
Dels anteriors sols un –fra Pedro Jaime Roig– tenia familiars al grup dels cavallers, ja que son pare fou cosí germà del vicecanceller i assessor general Andrés Roig, mentre que des de la família de l'àvia paterna de Pedro Jaime hi havien lligams amb el regent Pérez de Banyatos i el seu nét José, ambdós cavallers de Montesa, tal com podem vore de forma gràfica a la genealogia següent:

Parents de Pedro Jaime Roig en l'orde de Montesa

De Carlos Ram de Montoro s'assegurà a les seues informacions que comptava amb diversos parents en l'orde de Sant Joan, un d'ells gran conservador de dita Religió⁹⁵¹. D'altra banda, l'*endogamia* practicada per algunes famílies es pot comprovar també en algunes poblacions del senyoriu, tal com podem vore en el cas de Cervera del Maestre, amb sis frares de Montesa emparentats entre ells

Religiosos de Montesa de Cervera del Maestre

⁹⁵¹ AHN, OOMM, expedients de religiosos de Montesa, nº 251.

Pel que fa a l'adscripció socioprofessional de les famílies, coneixem les ocupacions de 29 caps de família –el 35% del total–, sent el resultat obtingut el següent:

Quadre 96

Adscripció socioprofessional dels pares dels religiosos

agutzil ordinari de l'orde de Montesa	1
arquitecte	1
cavaller	1
peraire	1
ciutadà	2
mercader	3
llaurador	5
doctor	7
notari	8
<i>Total:</i>	29
<i>Total ingressos:</i>	82

Com veiem, algunes de les professions ressenyades al quadre anterior –notari, doctor, arquitecte– requerien de formació acadèmica. Dins el grup dels doctors, en tenim tres amb el grau corresponent en medicina, dos en lleis –assessors dels governadors de Castelló de la Plana i Xàtiva– i dos no sabem en què.

El pare de Jacinto Bernabeu –Joaquín– fou un conegut arquitecte del barroc valencià, a qui s'atribueix l'ampliació de l'església de l'Assumpció de Carcaixent, creuer i capella major de la l'església de Santa Maria de Cocentaina i un dels trams de la nau de l'església parroquial de Sant Bartomeu de Vallada⁹⁵².

⁹⁵² BÉRCHEZ, Joaquín, JARQUE, Francesc, *Arquitectura barroca valenciana*, Bancaixa, 1993, pp. 38-39, 42-43; PELEJERO VILA, José Aurelio, GARRIDO PENADÉS, Héctor, *Vallada. Su evolución urbana entre los siglos XIII al XIX*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2000, pp. 176-177. Precisament en els moments que Bernabeu estava treballant a Vallada, el seu fill fra Jacinto era prior de dita església per l'orde de Montesa. Tant l'arquitecte com el seu fill montesià van faltar ambdós a Vallada, sent soterrats a dita església, en 1682 i 1685 respectivament.

Andrés Samper, pare del famós fra Hipólito, era des del 1630 agutzil de l'orde de Montesa i alcaid de la torre del Temple⁹⁵³, coneguda presó a València per als frares i cavallers montesians. Precissament dita circumstància fou exposada al rei anys més tard en sol.licitar un hàbit per al seu fill, doncs

“en consideración del tiempo que ha que sirve el dicho officio [pide] le haga merced de ábito de freyle de dicha Orden para Hipólito Samper su hijo, por la inclinación que tiene a la dicha Orden y para poder continuar sus estudios”⁹⁵⁴.

Els pares de Francisco Jordà, Jaime Cursà i José Alemany, tenien la consideració social de ciutadà de València el primer i de cavaller i ciutadà de Xàtiva els altres dos, a la qual cosa hauríem d'afegir els càrrecs d'agutzil ordinari del Regne que tenia Cursà i el de tresorer de Xàtiva per *Sa Majestat* que exercia Alemany⁹⁵⁵.

Pel que fa a la resta de professions ressenyades al quadre, comptem amb cinc llauradors, tres mercadres i un peiraire, oficis que no suposaren impediment algun per a que els candidats pugueren vestir l'hàbit de Montesa, ja que com vam vore, les mirades se centraven més que res en la *puresa de sang* dels candidats.

Si ens fixem en la formació acadèmica assolida pels frares del tercer *Administrador Perpetuo*, els resultats obtinguts han estat els següents:

⁹⁵³ Així consta al memorial de servicis lliurat al Consell d'Aragó el 17-XI-1645 en el que sol.licita poder disposar d'ambdós oficis “assí entre vivos como en última voluntad”: ACA, CA, leg. 889, nº 66.

⁹⁵⁴ AHN, OOMM, lib. 576-C, ff. 179-179v.

⁹⁵⁵ AHN, OOMM, expedients de religiosos de Montesa, núms. 12 [Alemany], 92 [Cursà], i 162 [Jordà].

Quadre 97

Graus acadèmics dels religiosos de Felipe IV

Alemaný i Bella, José	Llicenciat
Aparicio i Polop, Antonio	Llicenciat
Aràndiga i Franco, José	Llicenciat
Barberán i Marín, Juan	Doctor
Barrón i Vila, Miguel	Mestre de gramàtica
Beltrán i Garcés, Jaime	Llicenciat
Bernat i Buisor, Francisco	Doctor en teologia
Borràs i Palerm, Juan Bautista	Llicenciat
Carbó, Juan Bautista	Llicenciat
Cifre i Moliner, Miguel Jaime	Doctor
Comes, José	Doctor
Cursà i Tarragó, Jaime	Doctor
Domínguez i Puerto, Jerónimo	Llicenciat
Ferriz i Ninyerola, Diego Pablo	Doctor en teologia
Fondestad i Jornet, Raimundo	Doctor
Fondestad i Jornet, Ignacio	Llicenciat
Garrido i Tortosa, Miguel	Doctor
Grifolla i Querol, Vicente	Llicenciat
Inglés i Llopis, Francisco	Llicenciat
Insa i Alòs, Tomás	Doctor en cànons
Larralde, Isidoro	Llicenciat
Marcilla Andreu i Vilabella, Vicente	Llicenciat
Mira i Mira, Baltasar	Llicenciat
Miralles i Feliu, Cristóbal	Llicenciat
Miravall Chivelli, Gregorio de	Doctor
Moliner i Pauner, Isidoro	Llicenciat
Perales i Rodenes, Miguel	Llicenciat
Puig i Villarreal, Vicente	Llicenciat
Rodrigo i Ferrer, Pedro	Doctor
Roig i Montanyana, Pedro Jaime	Doctor
Samper i Gordejuela, Hipólito de	Doctor en cànons
Servent i Mira, Bonifacio	Llicenciat
Talens Albelda, Francisco Pascual	Llicenciat
Teruel Vizcaíno, Esteban	Doctor en teologia
Uguet i Rubert, Pascual	Doctor

Dos dels anteriors van estudiar a Salamanca: fra Tomás Insa i fra Pedro Jaime Roig. El primer va ingressar en l'Orde l'any 1632 i tenia un tio –germà de son pare– també montesià, fra Miguel Tomás Insa. Després de professar, va estudiar lleis a Salamanca i es va graduar a la Universitat de València. Segons l'arxiver Pera de Viu

“Fue sugeto de mucha instrucción i esperanzas, pero murió joven en Liorna bolviendo de Roma, a donde havia ido por un pleito de pretensión de la retoría de Moncada que ganó [...] dejó escrito o en estampa un Memorial a favor de la Orden contra el abad i convento de Santas Cruces sobre la pretensión de embiar prior al convento de Montesa, sin otros manuscritos i papeles sueltos que en el poco tiempo que estuvo en Valencia, acabados sus estudios, se le encomendaron”⁹⁵⁶.

Tot i això no hem localitzat cap exemplar imprès del text que suposadament va escriure fra Insa⁹⁵⁷, a no ser que es tracte del que va eixir a la llum en 1627 amb altres montesians –Calaf, Roures, Climent– i el tio de Tomás rector de Moncada, Miguel Tomás⁹⁵⁸.

EN FAVOR
DE LA ORDEN Y CA-
VALLERIA DE NUESTRA
SEÑORA DE MONTESA:
y San Jorge de Alfama.

CONTRA
Los Monjes y Conuento de Santas
Cruces, de la Orden de Cîteul, en el Principado
de Cataluña.

Por el Doctor Frey Pedro Jayme Roig Freyle professo de el
Habit de Montesa, Prior de el Colegio
de S. Jorge de Valencia.

Portada de l'obra del
Doctor Roig, de 1642

Fra Pedro Jaime Roig tingué una trajectòria semblant a la del personatge anterior, ja que, com aquell, va estudiar lleis a Salamanca i es va doctorar a la Universitat de València. Com hem vist abans, la seua família comptava amb parents cavallers de Montesa i membres del Consell d'Aragó, i dins l'Orde exercí de vicerector del col·legi de Sant Jordi, capellà d'honor del rei i prior de Borriana⁹⁵⁹. En 1642 va imprimir a València un memorial contra el monestir de Santes Creus en el que defensava la possibilitat que l'orde militar valenciana comptés amb prior-frare, trencant així amb els priors monjos de Santes Creus que dirigien el convent des de la fundació de l'Orde en 1319⁹⁶⁰.

⁹⁵⁶ PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., f. 136.

⁹⁵⁷ Cfr. SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., en “Prefacion y motivo de esta obra”, vol. I, p. 6.

⁹⁵⁸ MUÑIZ, fray R., *Médula histórica cisterciense...*, cit., p. 176.

⁹⁵⁹ PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., ff. 136-136v i 498.

⁹⁶⁰ ROIG, Pedro Jaime [religiós de Montesa (1633-1646)], *En favor de la Orden y Cavallería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Contra los monjes y convento de Santas Cruces, de la orden*

A banda dels càrrecs desenvolupats dins l'orde de Montesa, alguns religiosos n'exerciren també al servei de les distintes diòcesis. Fra José Aràndiga, fra Francisco Bernat⁹⁶¹, fra Gabriel Salvador, fra Ignacio Fondestad i fra Jaime Beltrán foren tots ells examinadors sinodals de la diòcesi de Tortosa; fra Pascual Uguet ho faria a la diòcesi de València, i fra Matías Fraga fou visitador general de la de Tortosa. De fra Hipólito Samper, que arribà a ser jutge de la nunciatura, parlarem tot seguit.

Fra Lorenzo Gilabert “Fue capellán de una compañía de caballos de nuestra Orden los años que salieron las órdenes con las guerras de Cataluña”⁹⁶², mentre que d'altres es coneixen certs detalls, com per exemple de fra José de Ferreres, el qual “púsose anteojos luego que profesó”⁹⁶³; fra Isidoro Moliner, segons algú, era “hombre que tiene siempre dos opiniones”⁹⁶⁴; o fra Miguel Jaime Cifre, que va ingressar sent ja teòleg⁹⁶⁵.

Fra Vicente Marcilla, degut a la seua bona lletra i habilitat en la paleografia, fou un dels qui ajudà Samper entre 1664 i 1669 en la redacció de la *Montesa Ilustrada*⁹⁶⁶, mentre que del català fra Jaime Verdeguer se'ns diu:

“Havía sido casado, pero se le dio el hábito para que hiciese libros de coro, para lo que tenía buena habilidad. Tenía también buena voz y fué cantor mayor, i se le dieron anualmente 25 libras de la renta de la cátedra, de orden de Su Majestad, con la obligación de enseñar solfa a los que entraban en la Orden. Fue sacristán mayor i hizo de su dinero algunas piezas curiosas. Vivió mui recogido i egemplarmente,

del Cistel en el Principado de Cataluña. Por el doctor frey Pedro Jayme Roig..., València, Juan Bautista Marçal, 1642.

⁹⁶¹ Autor també de l'obra –publicada per Samper– *Oración evangélica que en las fiestas que a 20 de marzo deste año [1653] consagró la esclarecida Orden e ínclita Cavallería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, a la original pureza de su soberana y patrona y señora María Santísima, en el primero instante de su ser, de nuevo favorecida por nuestro muy santo padre Alexandro VII, a instancia de nuestro serenísimo Administrador Perpetuo el señor rey Felipe IV...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1662.

⁹⁶² AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 166.

⁹⁶³ *Ibidem*, f. 174v.

⁹⁶⁴ *Ibidem*, f. 174.

⁹⁶⁵ “Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George”: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 66.

⁹⁶⁶ *Ibidem*, p. 61.

pero su poca salud no le dio lugar a trabajar los libros de coro. Murió en 1652, dejando fundaciones pías”⁹⁶⁷

Finalment, en la mateixa línia *musical* apuntada en el personatge anterior, tenim fra Vicente Rausell, a qui es lliurà l'hàbit

“con título de organista de este convento, haviéndose echo plaça de freyle de dicho cargo, haviéndose dado hasta agora a un secular”⁹⁶⁸.

4.10. Algunes singularitats

Nebot del bisbe d'Ampuries, *Jaime Salvador* seguí les mateixes passes que son tio i rebé l'hàbit en 1643. Rector d'Albocàsser, en 1653 passà a la cort per a exercir el càrrec de capellà reial en representació de l'orde de Montesa.

A proposta del Consell d'Aragó, Felipe IV disposà que un dels dos montesians amb que comptava la reial capella fora a partir d'aleshores administrador de l'*Hospital de Nuestra Señora de Montserrat de la Corona de Aragón*, a Madrid, sent nomenat en 1657 per a exercir dit ministeri fra Salvador.

L'Hospital d'Aragó –fins aleshores al barri de Lavapiés– es traslladà al carrer Atocha un any després, sent un dels protagonistes en l'execució del projecte l'administrador de l'hospital i frare de Montesa Jaime Salvador, doncs com s'assegura al respecte

“Fué mucho lo que trabajó en la citada obra, muchas las dificultades que tuvo que vencer, y disgustos que se le ocasionaron”⁹⁶⁹.

Acabades les obres i amb l'oportuna llicència, el 20 d'abril de 1678 fra Salvador beneí l'església. Moria pocs mesos després.

⁹⁶⁷ PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., ff. 511-511v.

⁹⁶⁸ AHN, *OOMM*, lib. 812-C, f. 165v.

⁹⁶⁹ FUSTER, J. P., *Biblioteca Valenciana...*, cit., vol. II, p. 268.

Va deixar alguns textos sobre l'Hospital, que després van anar a parar a mans del seu successor en l'administració i germà d'hàbit fra Hipólito de Samper, el qual “en lugar de conservarlo en el archivo lo presentó al rey con dicha obra”⁹⁷⁰: la que don Hipólito publicà en 1694 amb el títol de *Colectoría de missas de la Iglesia de Nuestra Señora de Mont-serrate, de el Hospital Real de la Corona de Aragón, vendicada...*

En 1641 van ingressar en l'Orde els qui serien anys després priors del convent frares de Montesa. El primer, *fra Pedro Rodrigo*, exercí diversos càrrecs al convent, entre ells el de sotsprior, fins que els montesians, per butlla de Climent X, obtingueren la dignitat prioral i en conseqüència –com vorem– la total independència del monestir de Santes Creus. El seu govern al convent va ser el més llarg de tots –16 anys–, ja que fou reelegit quatre vegades, tal volta pel seu caràcter, doncs “Fue muy cortesano y agasajador y supo mantenerse con los superiores”⁹⁷¹.

El seu successor, *fra Isidoro de Larralde*, va ser abans rector d'Albocàsser. Va renunciar a dita parròquia i es retirà al Sacre Convent de Montesa, on exercí diversos càrrecs, entre ells el de catedràtic⁹⁷², fins que fou nomenat prior, dignitat que gaudí fins a la seua mort en 1694 i per a la qual fou elegit en dues ocasions.

Fill de l'assessor del governador de Xàtiva, *fra Diego Pablo Ferriz* potser fou un dels més notables rectors de la parròquia de Cervera del Mestre, doncs segons consta

⁹⁷⁰ *Ibidem*, p. 269.

⁹⁷¹ *Décadas nobles de la cronología montesiana*, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 63.

⁹⁷² A nom seu s'imprimí la *Defensa honorífica por la cátedra y cathedrático del Sacro Convento de Montesa. Que pone a los reales pies del rey N. Sr. don Carlos Segundo, el licenciado frey Isidro de Larralde y Bastán, decano y cathedrático de theología moral del mesmo Sacro Convento...*, València, “en la Imprenta de la Viuda de Benito Macé”, 1683. No obstant, a l'exemplar consultat a la Real Academia de la Historia, hi ha una nota de Samper que diu: “En 23 de octubre 1683 se acabó de estampar esta Defensa Honorífica, que aunque sale en nombre de frey Isidro de Larralde y Bastán, la hize yo. Y para que conste en lo venidero, lo firmo de mi mano, en Madrid a 24 de octubre 1683. Hipólito de Samper y Gordejuela [firma i rúbrica]”: RAH, CSC, sign. I-9 [9-583], f. 151v.

“Padeció en Cervera peste, guerra i hambre, i en medio de estos trabajos desempeñó sus oficios a satisfacción de sus feligreses i súbditos i de todos. En la peste de 1649 se le murieron 380 personas sin los soldados. En 1650 invadió el enemigo francés la frontera, tomó el gobierno de las armas, se cerró en el lugar i defendió de modo que, no obstante que todas las villas del contorno fueron saqueadas, se libró Cervera sin soldados ni municiones, animando a todos el prior i siendo el primero en los peligros. Con esto ganó tanto la voluntad a los de Cervera que renunciaron todos los pleitos que tenían contra su antecesor, frei don García Lloris”⁹⁷³.

Però no tot foren èxits en la vida de fra Ferriz. De Cervera va passar a la rectoria del col·legi de Sant Jordi i priorat del mateix sant, on va sofrir un procés judicial, doncs segons Pera de Viu

“era de dictamen que el lugarteniente no debía tener la jurisdicción espiritual de la Orden. Era hombre de entereza i verdad, i hablaba claro, i no adulaba”⁹⁷⁴.

El prior Ferriz va ser condemnat en 1659, se’l va privar dels seus càrrecs en l’Orde i fou desterrat a Culla –després a Alcalà de Xivert– on va faltar uns anys després, en 1666⁹⁷⁵.

“fue tan caviloso que él solo resolvió la Orden en 1658 aconsejando al lugarteniente formase el memorial que en este tiempo dio a la luz el doctor Cosme Gombau, asesor de la Orden, i después instó al convento, colegio i religiosos freiles que saliesen a responderle, i que por estas i otras cosas le dieron la sentencia referida. Estuvo en la cárcel 9 meses”

Encara que no hem pogut localitzar cap obra del prior Ferriz, sembla que

“formó el libro que en el día se conserva en el archivo del colegio de San Jorge i comprehende la fundación del colegio, las cartas i órdenes reales relativas al mismo, i las vidas de los sugetos que han sido colegiales i aún de otros que son dignos de memoria [...] También tengo noticias que escribió una suma de todos los

⁹⁷³ PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., f. 512.

⁹⁷⁴ *Ibidem*, f. 512, nota b, al marge. Cal tindre present que Pera de Viu també era partidari que la jurisdicció espiritual de l’Orde restés en mans de l’estament purament clerical de Montesa, del qual ell mateix formava part.

⁹⁷⁵ *Ibidem*, f. 512v.

capítulos generales de la Orden, la qual está, según dicen, en la biblioteca de Santo Domingo de esta ciudad de Valencia entre los manuscritos⁹⁷⁶.

Fra Hipólito de Samper

En 1633 va nèixer un dels més cèlebres frares montesians: Hipólito de Samper i Gordejuela. Hi ha –sens dubte– un abans i un després de Samper, i és clar que sense una figura dins l’Orde com aquesta, Montesa no hauria estat el mateix. En paraules del professor Andrés Robres que comenten la cèlebre *Montesa Ilustrada*

“Con la obra de Samper, Montesa parecía reivindicar su lugar bajo el sol junto a sus *hermanas mayores*; un texto parangonable a los antes dedicados a Santiago, Calatrava o Alcántara acaso le permitiría solicitarlo en plano de igualdad”⁹⁷⁷,

opinió que ja en l’època fou *compartida* per algú més⁹⁷⁸, entre altres el propi Samper:

“Agora, con la *Montesa Ilustrada*, puede competir mi real Orden con quantas militares hay en la Christiandad, pues la hize un obsequio de calidad que hasta oy no ha conseguido otra alguna religión militar”⁹⁷⁹.

Després de frey Hipólito, els seus textos seran utilitzats per qualsevol dels qui tracten d’alguna forma l’orde de Montesa. També, des d’una altra òptica i en època recent, pels promotors del secessionisme lingüístic⁹⁸⁰, en traure de context una carta que sobre l’escriptora sor Isabel de Villena escriví a don Luis de Salazar en 1688:

⁹⁷⁶ PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, *cit.*, f. 137-137v. Amb tot, un catàleg de col·legials de Sant Jordi conservat a l’AHN podria deure informació a la que presumiblement deixà escrita el prior Ferriz: AHN, *OOMM*, lib. 816-C, pp. 23-75.

⁹⁷⁷ ANDRÉS, F. “Textos publicados en torno a Montesa...”, *cit.*, p. 1291.

⁹⁷⁸ En particular, l’amic de don Hipólito, José Pellicer: PELLICER, J., *El Syncello de la Iglesia Patriarcal de Constantinopla desagraviado...*, *cit.*, epígraf 60.

⁹⁷⁹ *El Turanio valenciano...*, *cit.*, f. 140v.

⁹⁸⁰ Amb diversos resultats en xarxa en posar *llengua valenciana* junt al nom d’Hipólito Samper. Des de l’altre bàndol –i acusant Samper de tendències–: ORTS MOLINES, Josep Lluís, “A propòsit de l’estil femení en sor Isabel de Villena”, en *Actes del novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura*

“Esta venerable señora [sor Isabel de Villena] dexó escritos dos libros, uno de sermones que no se dio a la estampa [...]. Otro intitulado Vita Christi de la reverent abadesa de la Trinitat compuesto en lengua valenciana”⁹⁸¹.

Les primeres aproximacions de tipus biogràfic a la figura de Samper començaren prompte –tan sols uns anys després de morir–, obrint la marxa don Luis de Salazar en dedicar-li unes línies a la seua *Biblioteca Genealógica*⁹⁸². Més endavant, el trinitari José Rodríguez hi escriví al respecte diverses pàgines⁹⁸³, alhora que amb un major rigor històric i amb l’*aprovació* de l’erudit Gregorio Mayans, es tornava a parlar de Samper al segon volum d’*Escritores del Reyno de Valencia*⁹⁸⁴.

Després, la majoria dels qui han tractat de reconstruir la vida de don Hipólito –en particular fra Roberto Muñiz⁹⁸⁵– han hagut de recórrer bàsicament al que havien escrit Rodríguez i Ximeno.

Ja al segle XIX afegí algun detall bibliogràfic Justo Pastor Fuster⁹⁸⁶; alhora –encara que copiant dels anteriors– el volum 25 de la *Biografía Eclesiástica* dedicarà una de les

Catalanes (Alacant i Elx, 9-14 de setembre de 1991), Barcelona, Publicacions de l’Abadia de Montserrat *et alii*, vol. I (1993), p. 317.

⁹⁸¹ “Carta de Don Hipólito de Samper y Gordejuela, procurador general de su orden de Montesa [...] De casa, a 20 de agosto 1688”, en *Advertencias históricas sobre las obras de algunos doctos escritores modernos, donde con las crónicas y con las escrituras, solicita su mejor inteligencia D. Luis de Salazar y Castro...*, Madrid, Matheo de Llanos y Guzmán, 1688.

⁹⁸² “59. Don Hipólito de Samper y Gordejuela, prior de San George en la orden de Montesa y capellán de honor del difunto rey, varón insigne en la jurisprudencia y en todo género de buenas letras, estampó en dos tomos la *Montesa ilustrada*, que es una historia muy cabal de la orden de Montesa y defensorio de su jurisdicción. Y en ella puso las genealogías de sus maestros, comendadores mayores y de otras Casas del reino de Valencia, de cuyo origen tubo gran conocimiento. Es suyo también el memorial impreso de don Galcerán Mercader, donde se halla la Casa entera del conde de Buñol y sus ramas. Dispuso también la genealogía de la Casa Lansol de Romaní, que ya usa el apellido de Borja. Y a este modo trató de otras Casas del reino de Valencia, pero no se estamparon estos trabajos”: SORIA, E., *La Biblioteca Genealógica...*, *cit.*, pp. 72-73.

⁹⁸³ RODRÍGUEZ, J., *Biblioteca Valentina...*, *cit.*, pp. 179-184.

⁹⁸⁴ XIMENO, V., *Escritores del Reyno...*, *cit.*, vol. II, pp. 135-140.

⁹⁸⁵ MUÑIZ, fray R., *Médula histórica cisterciense...*, *cit.*, vol. VIII (1791), pp. 263-264; *Id.*, *Biblioteca cisterciense...*, *cit.*, pp. 304-306.

⁹⁸⁶ FUSTER, J. P., *Biblioteca Valenciana...*, *cit.*, vol. I, pp. 282-283.

seues entrades a frey Hipólito⁹⁸⁷. Finalment i per a tancar el segle, frey Carlos Ramírez de Arellano inclourà –al seu conegut text sobre els escriptors de les ordes militars– un apretat resum dels càrrecs i títols vinculats al prior de Sant Jordi⁹⁸⁸.

Hipólito Samper i Gordejuela va nàixer a la ciutat de València el 13 d'agost de 1633. Va ser batejat el 26 a l'antiga parròquia de Sant Esteve, a prop de la seu valentina, església en el districte de la qual probablement vivia la família, doncs, com hem vist, son pare treballava d'agutzil i porter de la torre del Temple, de l'orde de Montesa. Se li posà el nom del sant del dia –Hipòlit–, altres propis del mes d'agost i alguns probablement de devoció personal, doncs rebé els de Josep, Hipòlit, Francesc, Llorenç i Roc, en aquest orde⁹⁸⁹.

La seua família, d'una banda, era natural de la ciutat d'Alacant, on havien nascut el pare Andrés Samper i l'avi patern, Cristóbal. En canvi la mare, l'àvia paterna i els avis materns consten tots naturals de la ciutat de València⁹⁹⁰.

En les seues informacions per a l'hàbit de Montesa no hi ha constància de cap circumstància familiar extraordinària. Sols es manifesta que els distints membres de la família no havien exercit ofici *vil* i que no hi havia dubtes pel que feia a la puresa de sang, qualitats teòricament imprescindibles per poder ingressar en l'Orde.

Anys després –en 1675– i de la mà del genealogista José Pellicer –bon amic de Samper– l'origen de la família es remuntarà a alguns segles enrere:

⁹⁸⁷ CASTELLANOS de LOSADA, Basilio Sebastián (dir.), *Biografía Eclesiástica Completa*, Madrid, Alejandro Gómez Fuentes, impresor, tom XXV (1865), pp. 519-526.

⁹⁸⁸ RAMÍREZ de ARELLANO frey C. *Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores...*, *cit.*, pp. 195-196

⁹⁸⁹ “A 26 batejé a Jusep, Hipòlit, Francés, Llorens, Roch, fill de Andreu Semper y de Felisia Creus Gordejuela, coniuges. C[ompare] Fr[an]sés Semper y Joanagna Vilanova y Bal[...]”: *Libre de batismes de la Parrochial de St. Esteve de València començant en lo any 1619 fins lo any 1658*, n° 5 olim 212, f. 207v.

⁹⁹⁰ AHN, OOMM, expedients de religiosos de Montesa, n° 280 [Hipólito de Samper i Gordejuela].

“descendiente de la antiquíssima y nobilíssima casa de Samper, cuio señorío y primitivo solar i origen fue la villa de Samper, junto a San Juan de Luz, en el reyno de Navarra”⁹⁹¹.

De Navarra, la família hauria passat a Aragó, i un tal Martín Samper al regne de València,

“sirviendo al rey don Fernando el Primero en el año 1414, y quedó en la villa de Elche, donde casó i dexó mui principal sucession. Oy son sus séptimos nietos por varonía, en Elche, Hilarión de Samper i Escamilla, que posee el mayorazgo de este linage, i en Valencia don Hipólito de Samper i sus hermanos”⁹⁹².

A València va estudiar filosofia i teologia, sent deixeble de fra Jerónimo Vives, considerat pel mateix Samper “*vir notorie sapientissimus, in theologia magister meus amantissimus*”⁹⁹³.

Amb 18 anys d’edat i en 1650, son pare va fer valdre davant el rei els seus anys de servici com agutzil ordinari de l’orde de Montesa per a demanar un hàbit de religió “para Hipólito Samper su hijo, por la inclinación que tiene a la dicha Orden y para poder continuar sus estudios”⁹⁹⁴. Cas de no haver places conventuals vacants, Andrés Samper proposava fer-se càrrec de les despeses de manteniment al convent de Montesa, tal com s’havia fet en altres ocasions.

Abans de prendre resolució al respecte i seguint el costum, Felipe IV demanà la seua opinió al lloctinent general fra Juan Crespí, el qual contestà a l’*Administrador Perpetuo* en els termes següents:

“Señor [...] Andrés Samper sirve el oficio de alguacil de la Orden desde el año 1641 y con satisfacción general de todos es hombre de virtud, de mucha cristiandad y limpieza. Su hijo Hipólito Samper es muchacho de asta dieshiçeyes o dies y çiete

⁹⁹¹ PELLICER, J., *El Syncello de la Iglesia Patriarcal de Constantinopla desagraviado...*, cit., epígraf 54.

⁹⁹² *Ibidem*, epígraf 59.

⁹⁹³ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, p. 581, nota Z.

⁹⁹⁴ El rei al lloctinent general Juan Crespí –9-II-1650–, sobre l’hàbit que se sol·licita per a Hipólito de Samper: AHN, *OOMM*, lib. 576-C, ff. 179-179v.

años, estudia oy philosophía, es muy lindo estudiante y asta agora inclinado a la virtud”⁹⁹⁵.

Seguidament, el lloctinent exposà al rei que no hi havia inconvenient en lliurar una mercè d'hàbit sense esperar la convocatòria de places conventuals, doncs ja s'havia fet en altres ocasions. No tenim resposta de la carta anterior. En tot cas, no sembla que es lliurés mercè particular per al jove Hipólito, amb la qual cosa hagué d'esperar a la convocatòria de places al convent de Montesa. L'assumpte tampoc es va demorar massa, doncs l'agost de 1651 el lloctinent escrivia al rei proposant la convocatòria d'oposicions per a frares, ja que es preveia serien necessàries cinc⁹⁹⁶.

El 8 de novembre d'eixe mateix any, presidits pel lloctinent Crespí, el sotscomanador Fadrique Ferriol i el sotsclauer Felipe Vives de Canyamàs, els frares de Montesa fra Pedro Rosell, president del convent, fra José Aràndiga, fra Miguel Perales, fra Jaime Pasqual i fra Jacinto Bernabeu avaluaren les virtuts dels candidats a religiosos de l'Orde, sent elegits, en orde d'aptituds, els següents: Jaime Cursà, Francisco Pascual Talens, Hipólito Samper “de edad de 18 años, natural de Valencia, buen gramático y philósopho y de muy buen ingenio”, Francisco Talens *dicho de Pedro*, Crisóstomo Borja i José Alemany⁹⁹⁷.

Superades les oposicions, la mercè per a la realització de les proves a Hipólito de Samper fou despatxada pel rei el 29 de gener de 1652⁹⁹⁸. L'informant nomenat a l'efecte va ser el prior del Temple fra Gregorio Torres, el qual, després d'interrogar 27 testimonis –17 a València i 10 a Alacant–, concloué prompte, doncs començats els interrogatoris el 7 de febrer els havia acabat el 27 del mateix, sent aprovades les informacions a Madrid el 13 de març d'eixe any⁹⁹⁹.

⁹⁹⁵ Jun Crespí al rei, sobre l'hàbit de Samper –22-II-1650–: AHN, *OOMM*, lib. 841-C, ff. 207v-208.

⁹⁹⁶ Juan Crespí al rei –14-VIII-1651–: AHN, *OOMM*, 842-C, ff. 9-9v.

⁹⁹⁷ Resolució dels examinadors a places conventuals –8-XI-1651–: AHN, *OOMM*, 842-C, ff. 13-13v. Poc més avant, al foli 14 del mateix llibre, consten els noms de cinc aspirants que no aprovaren.

⁹⁹⁸ Poc abans que els altres candidats Jaime Cursà, Francisco Pascual Talens, Crisóstomo Borja i José Alemany. No sabem que passà amb Francisco Talens *dicho de Pedro*, per a qui també es lliurà la mercè i es nomenà informant, però no ens consta el seu ingrés en l'Orde: AHN, *OOMM*, lib. 557-C, ff. 89-90v.

⁹⁹⁹ La junta que aprovà les informacions la integraven els montesians Cristóbal Crespí de Valldaura, assessor general, Pedro de Villacampa i Francisco de Pedrolo: AHN, *OOMM*, expedients de religiosos de Montesa, n° 280.

Poc després, el dia de Sant Josep de 1652, al convent de Montesa estant, fra Pedro Rosell –com a president de la comunitat– li donà l'hàbit de l'Orde. Professarà a l'any, el dia de Sant Jordi.

Després d'un temps de conventual a Montesa, a principis de juliol de 1655 el rei l'envià a estudiar a València, al col·legi de Sant Jordi. Matriculat a l'Estudi General de la ciutat, el 1658 va obtenir els graus de batxiller i doctor en lleis¹⁰⁰⁰. Probablement també durant aquestos anys, rebria les ordes sagrades.

A partir de l'arribada a la capital, el nostre personatge inicià una etapa en la seua vida caracteritzada per l'exercici de càrrecs en l'orde de Montesa, en l'administració regnícola i en la Universitat, oficis que va simultanejar amb la seua tasca d'escriptor.

Poc després d'arribar a València, Samper acumulà un seguit de càrrecs al col·legi montesià de Sant Jordi, fins que arribà a assolir la seua direcció:

“Desde 23 de noviembre 1658 hasta tres de abril, por ausencia del prior Ferriz, quedó como colegial más anciano presidiendo en el Colegio, i en dicho día 3 de abril 1659 le nombró Su Majestad vicerector del Colegio”¹⁰⁰¹.

Dos anys després, en el 62 –i fins al 73– el trobem rector del Col·legi. També, titular del priorat format de Sant Jordi, dignitat que va mantindre durant tota la seua vida. Precissament durant la seua etapa com a prelat del Col·legi redactà la *Montesa Ilustrada*, els índexs de la qual elaboraria un cistercenc notable, fra Tomás Gómez, circumstancialment hoste de Samper a la casa d'estudis de Montesa a València¹⁰⁰².

¹⁰⁰⁰ Batxiller en 16-XII-1658; doctor el 23-XII-1658: Arxiu Històric de la Universitat de València, sign. L. 107, f. 65v

¹⁰⁰¹ PERA, fray J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., f. 136v.

¹⁰⁰² GÓMEZ, fray Tomás, *En reino extraño: relación de la visita del Real Monasterio de Valldigna: autobiografía, vida cotidiana y lucha política en la España de Carlos II*, edició crítica i estudis per F. Andrés Robres, R. Benítez Sánchez-Blanco i E. Ciscar Pallarés, València, Universitat de València, 2008, pp. 17-18, 90, 92, 120, 154, 156, 164, 171, 176, 180, 194, 224, 255, 268, 270, 272, 301-303, 396, 463-464, 471-472, 487, 490, 496, 530, 552, 591, 627, 653, 659, 669, 675-679, 693, 700, 707, 729, 735, 816.

Al llarg de 13 anys exercí de secretari del seu valedor –i després enemic– don Juan Crespí, lloctinent general de l’Orde. També durant el temps que visqué a València s’ocuparia de realitzar algunes informacions per a l’ingrés de nous montesians, missió que va desenvolupar, fins a la seua anada a Madrid, en onze ocasions.

Amb tot, don Hipólito aspirava a més, amb la qual cosa buscà la seua promoció personal també fora de l’orde de Montesa. Així, en primer lloc –i amb l’oportuna recomanació¹⁰⁰³–, en maig del 59 obtingué una càtedra de decret a la facultat de dret de la Universitat, “y después la examinatura de ambos derechos, que regenté hasta el año 1673”¹⁰⁰⁴. Eixos mateixos anys –del 66 al 73–¹⁰⁰⁵ exercí de *canciller o jutge de competències del regne de València*, dignitat que abans havien exercit també altres germans seus d’hàbit¹⁰⁰⁶.

En 1673, amb quatre dècades al damunt, sent ja escriptor reconegut i amb tota una allau de sol·licituds en les que demanava compensacions econòmiques per la seua lluita amb la ploma en favor de l’orde de Montesa, fou recompensat amb el càrrec d’assessor del batlle general de València, segons sembla “el primer eclesiástico reglar que ha obtenido plaza de toga en nuestra Corona de Aragón”¹⁰⁰⁷. Des d’aquest ofici, els seus desvels en favor de la recuperació dels drets del reial patrimoni el dugeren a enfrontar-se amb bona part de la societat valenciana de l’època: des dels estaments del Regne a particulars i part de la noblesa, doncs segons el mateix Samper –és clar– lluità de valent en la recuperació de l’arxiu del reial patrimoni i de jurisdiccions perdudes

¹⁰⁰³ Memorial de Samper al lloctinent general “para que se dignase suplicar a SM le recomendase en la pretensión a la cátedra de decreto”, en PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., f. 99.

¹⁰⁰⁴ *El Turanio valenciano...*, cit., f. 113v.

¹⁰⁰⁵ *Ibidem*, f. 115.

¹⁰⁰⁶ En concret els montesians fra Andrés Ferran, prior del Temple, i fra Juan Borja, rector del col·legi de Sant Jordi: PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., ff. 45 i 124. Sobre l’ofici en qüestió CANET APARISI, Teresa, *La Audiencia foral valenciana en la época moderna*, València, IVEI, 1986, pp. 145 i ss; *Id.*, “Iglesia y poder real en la Valencia del quinientos: la figura del Canciller del Reino”, *Saitabi*, n° 36 (1986), pp. 227-234.

¹⁰⁰⁷ RODRÍGUEZ, J., *Biblioteca Valentina...*, cit., p. 180.

suposadament abans en mans de la Corona: drets sobre Cullera, sobre l'albufera, visura del pantà d'Ontinyent¹⁰⁰⁸, etc.

Però no tot fou un camí de roses:

“A 1 de març 1677, a les onse del matí, don Carlos Vallterra, doctor del real consell civil, de l'àbit de Montesa, assessor general de dita relichió, anà a la casa de Sentpere, relichiós de dita relichió y assessor del bal.le general de València, y li notificà un decret de Sa Magestat en lo qual el suspenia de la plasa de assessor de bal.le general de València y li manava es presentàs, vista la present, en les presons del castell de Montesa”¹⁰⁰⁹.

A l'endemà

“A 2 de dits, a les nou ores del matí, se n'anà Senpere, lo assessor del bal.le de València, al castell de Montesa, prés”¹⁰¹⁰.

Segons el mateix Samper escriví, el seu empresonament es devia a cert cas relacionat amb el tancament d'un clergue a les presons del Temple en el que es veié implicat un germà seu, Hipólito Samper Garcés de Marcilla. En arribar l'assumpte al Consell d'Aragó –i amb certes declaracions que suposadament havia fet el lloctinent Juan Crespi contra el prior de Sant Jordi– el vicecanceller dictà pena de presó al castell de Montesa contra don Hipólito... i el que fou pitjor, se'l jubilà de la seua plaça d'assessor de la batllia, sent nomenat per a l'ofici Francisco Gil¹⁰¹¹.

“Viernes, a 2 de julio 1677 entré en Valencia tan afligido del golpe de mi jubilación como determinado de defender mi honor poniéndome a los reales pies de Vuestra Magestad”¹⁰¹².

¹⁰⁰⁸ *El Turanio valenciano...*, cit., ff. 143-180v. Pel que fa al pantà –que disposa d'informació a la RAH, CSC, sign. I-43 [9/617]– acabaria enfonsant-se ben prompte, en desembre de 1689: LÓPEZ GÓMEZ, Antonio, *Els embassaments valencians antics*, València, Conselleria d'Obres Públiques, Urbanisme i Transports, 1987, pp. 52-54.

¹⁰⁰⁹ AIERDI, Joaquim, *Dietari: notícies de València i son regne...*, cit., p. 355.

¹⁰¹⁰ *Ibidem*.

¹⁰¹¹ *El Turanio valenciano...*, cit., f. 228; GRAULLERA, V., *Juristas Valencianos...*, cit., p. 105.

¹⁰¹² *El Turanio valenciano...*, cit., f. 226.

Des de València, Samper sol·licità diverses vegades llicència per poder passar a la cort “poniéndome a los reales pies de Vuestra Magestad y manifestando mi inocencia”¹⁰¹³, cosa que segons diu li impedia el lloctinent general Crespí en fer valdre la seua influència sobre el cardenal Pascual de Aragón, president del Consell d’Aragó.

“Después desto se ha de expresar el retiro que tuve en mi casa quinse meses, sin ver persona alguna de cumplimiento ni dexarme ver”¹⁰¹⁴.

A partir d’aquesta data –novembre de 1678– acaben les notes biogràfiques que Samper ens deixà al seu *Turanio*... i comença una nova etapa de la seua vida a Madrid.

No sabem si a la cort s’entrevistà amb ministres que l’afavoriren o amb el mateix Carlos II, la bona qüestió és que el 14 de novembre del 78 fou nomenat capellà d’honor del rei en substitució de fra Jaime Salvador –que havia mort en setembre d’eixe any–, i també per substituir l’anterior se’l feu administrador de l’Hospital de Montserrat de la Corona d’Aragó.

A partir d’ací, lluny de Juan Crespí i amb contactes que pels càrrecs que hi exercí no li anaren gens malament, don Hipólito n’obtindrà algun més dins Montesa, però sobre tot altres més fora d’ella.

A poc d’arribar a la cort, l’11 de març del 79, va faltar qui fins aleshores era procurador general de l’Orde a Madrid, fra Silvestre de Prats. En conseqüència, els mesos posteriors es barallarien distintes propostes a fi de cobrir la plaça. Des de València i en gener del 80, el lloctinent Crespí va proposar una terna formada pels cavallers montesians fra Luis Milán, fra Francisco de Cardona i fra Luis Enríquez de Navarra¹⁰¹⁵, alhora que don Hipólito enllestia un memorial¹⁰¹⁶ en el que a banda de reivindicar la igualtat de frares

¹⁰¹³ *Ibidem*, ff. 226-226v

¹⁰¹⁴ *Ibidem*, f. 229v, al marge.

¹⁰¹⁵ AHN, OOMM, lib. 844-C, f. 1.

¹⁰¹⁶ SAMPER, frey Hipólito de, *Manifiesto de la igualdad que los clérigos militares de la orden de Montesa tienen con los cavalleros sus hermanos. Y de la capacidad para obtener sus empleos, especialmente el de procurador general. Escriviale el Dotor Hipólito de Samper y Gordejuela, prior de San George en la misma Orden, capellán de honor de Su Magestad, de su Consejo, su assessor jubilado de bayle general en la Ciudad y reyno de Valencia y administrador del Hospital Real de Nuestra Señora*

clergues i cavallers sol.licitava dita plaça –fins aleshores a càrrec dels cavallers– per a un religiós de Montesa¹⁰¹⁷.

L'erudició de Samper –o els seus contactes a la cort– donaren el seu fruit i el 18 de febrer de 1680 don Hipólito era nomenat –en contra del costum observat fins aleshores– procurador general de l'Orde a Madrid¹⁰¹⁸, ofici que sumava als qui tenia dins Montesa de prior de Sant Jordi de València i capellà d'honor del rei.

Quatre anys després –1684– fou nomenat jutge de la nunciatura a Espanya, aleshores presidida pel cardenal Savo Millini¹⁰¹⁹. Quatre més, jutge conservador de l'orde de Sant Joan a Espanya, i el darrer de la seua vida –1699– jutge conservador de les ordes de Santiago, Calatrava i Alcántara.

Don Hipólito de Samper va faltar a Madrid, el 7 de maig de 1700. Va ser soterrat a l'església de Montserrat de l'Hospital de la Corona d'Aragó, on ell mateix era administrador

“en la forma y sittio que lo an sido los demás señores administradores que fallezieron, siendo lo que me corresponde por mi grado”¹⁰²⁰.

Els seus marmessors foren la seua neboda Teodosia Armendáriz de Samper, viuda del secretari del Consell d'Aragó Juan Ventura Jimeno; els seus germans per part de pare Andrés i Hipólito; i els frares de Montesa fra José Cambra –deixeble i alumne– i fra Miguel Jaime Cifre, altre dels capellans reials de l'Orde a la cort.

de Monserrate de la Corona de Aragón, Madrid, s.i., 1680, fol., 14 f. Segons consta al mateix imprés, es va concloure el 13-I-1680.

¹⁰¹⁷ L'ocuparen Serafín Martí, Francisco Terça, Jerónimo de León, Benito Sanguino, Jacinto de la Sala, Pedro Nicolás de Valmaseda i Silvestre de Prats. Després es nomenaren dos clergues per al càrrec: Hipólito de Samper en 1680 i Eusebio de León en 1703.

¹⁰¹⁸ AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 239v-241v.

¹⁰¹⁹ VATICAN, Agnès, “La nunciatura española bajo el reinado de Carlos II: Savo Millini (1675-1685)”, *Cuadernos de Historia Moderna*, nº 26 (2001), pp. 131-147.

¹⁰²⁰ Còpia del testament de Samper: RAH, CSC, leg. 7, carpeta 4, nº 1.

Malgrat les repetides instàncies demanant diners en compensació dels seus treballs, no degué morir pobre, doncs va poder disposar en sufragi de la seua ànima de més de 1.700 rals de billó, que s'havien de gastar en misses a celebrar a Madrid –convent de trinitaris descalços i esglésies de San Millán i Hospital de Montserrat–; València –capella de Sant Vicent Ferrer, a la Seu–; i Montesa, al Sacre Convent de l'Orde, on el nombre de misses a celebrar, notòriament major, arribà a les 400.

Una vegada rebé sepultura, sobre una làpida de pedra, el cisell pacient d'algun escultor deixà escolpit, en llatí, un perfecte currículum de la seua trajectòria vital, epitafi que algú dugué a la impremta¹⁰²¹ i que vora cinquanta anys després s'encarregà de difondre Vicente Ximeno a la seua obra sobre escriptors valencians¹⁰²².

Els textos que Samper deixà escrits i d'altres que parlen sobre ell, ens han deixat fins i tot certs detalls de la seua personalitat. De segur fou una persona brillant i amb una gran capacitat de treball, però també d'un fort caràcter, altiva i arrogant.

D'entrada, el seu accés a l'orde de Montesa ja degué suposar per a ell un cert triomf, doncs el situava dins el selecte grup dels qui pertanyien a una de les ordes militars. D'ací que una dècada després d'accedir-hi –en 1662–, junt a la seua firma –aleshores ja amb la preposició *de* davant el cognom Samper–, hi pose en alguns documents un presumpte escut d'armes personal¹⁰²³, particularitat que no era habitual entre els religiosos de l'Orde, encara que tampoc va ser única, doncs també feren ús d'escut fra Raimundo Fondestad i fra Pedro Rodrigo¹⁰²⁴.

¹⁰²¹ RAH, CSC, sign. T-45, f. 324.

¹⁰²² XIMENO, V., *Escritores del Reyno...*, cit., vol. II, p. 138. També el reproduí –des de Ximeno– CASTELLANOS, B. S., *Biografía Eclesiástica...*, cit., p. 522.

¹⁰²³ En particular a les proves de fra Bonifacio Servent i Mira, on junt a la seua firma apareix un segell de placa amb l'escut que descrivim seguidament: “Y por la verdad, cierro la presente plica, firmada de mi mano y sellada con mi sello, en Valencia a 10 de henero 1662. Frey Hippolyto de Samper”: AHN, OOMM, expedients de religiosos de Montesa, n° 80, f. 22v.

¹⁰²⁴ Els corresponents escuts en segells de placa, als expedients de religiosos 312 –Raimundo Fondestad– i 140 –Pedro Rodrigo–.

Escut de Samper a l'expedient de proves 80 (1662)

Eixe escut, present junt a la firma de frey Hipólito a les informacions per a l'hàbit de Bonifacio Servent, estava compostat per una banda o *cotiza*¹⁰²⁵ de dreta a esquerra i dues estrelles de huit puntes; acolada, la creu plana de Montesa, tal com podem vore a la fotografia i al repertori corresponent dels germans García Carraffa¹⁰²⁶.

Amb tot –recordem– a l'expedient de proves no es fa palesa cap singularitat des del punt de vista genealògic. Si tenim en compte el caràcter de Samper i certes notes genealògiques sobre la família –més aviat Samper de Marcilla– amb qui emparentà son pare per matrimoni¹⁰²⁷, fa la impressió que don Hipólito va *reelaborar* la seua pròpia història, no sabem si amb l'ajuda del seu amic i genealogista José Pellicer, que, com hem vist, remuntava l'origen de la família a una antiga casa de Samper al regne de Navarra¹⁰²⁸.

Poc després –almenys en 1669– va modificar el seu escut, no sabem si en base a una major informació genealògica... o a més vanitat. Eixe mateix any eixí al carrer la seua conegudíssima *Montesa Ilustrada*. Precissament en alguns exemplars del llibre, al gravat que serveix de portada, apareixen en la banda de baix dos escuts: el de l'aleshores lloctinent general Juan Crespí¹⁰²⁹ i el de l'autor, Hipólito de Samper¹⁰³⁰. En canvi en altres llibres, al lloc on està l'escut de Samper es repeteix el del lloctinent Crespí¹⁰³¹.

¹⁰²⁵ CADENAS y VICENT, Vicente, *Diccionario heráldico*, Madrid, Hidalguía, 1976, pp. 57 i 220.

¹⁰²⁶ GARCÍA, A. y A., *El solar catalán...*, cit., vol. IV, làmina 15, escut 87.

¹⁰²⁷ RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 155-173.

¹⁰²⁸ PELLICER, J., *El Syncello de la Iglesia Patriarcal de Constantinopla...*, cit., epígrafs 54 a 59.

¹⁰²⁹ Escut quarterat, en 1er i 4^{rt}, les insígnies de l'orde de Montesa: creu flordelisada negra al primer quarter i plana de Sant Jordi en el quart, ambdues en camp de plata; en 2^{on} i 3er per Crespí, un pi crescut de sinople en camper d'or. Així consta a la portada de la *Montesa Ilustrada* i al retrat anònim del lloctinent Crespí –tot i que amb bordura de Valldaura– propietat dels actuals Cavallers de Montesa –en dipòsit al Museu Parroquial de la mateixa localitat–; i al retrat del vicecanceller Crespí conservat al paranimf de la Universitat de València, aquest últim amb una imatge de la Immaculada, afegida a les armes de la família després de la promulgació en 1661 de la butlla *Sollicitudo omnium* que determinava doctrinalment la festa concepcionista, en la qual tingué destacat paper el bisbe de Plasència Luis Crespí, germà del lloctinent i del vicecanceller. Un altre escut de la família –amb tots els elements i la creu de l'orde valenciana acolada–, en una casulla del segle XVII que s'exposa al Museu Parroquial de Montesa.

Probablement al lloctinent no li va pareixer adequada la col·locació de les armes de l'autor al llibre i li les va fer eliminar, per a la qual cosa o es modificaria la planxa original o, fins i tot, se'n va fer una altra de nova. Un motiu més a afegir a l'enemistat que consolidarien anys després. Tot i això, l'heràldica que don Hipólito imprimí en alguns exemplars de la *Montesa Ilustrada* seria per a ell definitiva, i l'hauríem de descriure en els termes següents: escut quarterat, 1er i 4^{rt} amb les armes de Samper, 2^{on} i 3^r amb les corresponents al cognom matern, Gordejuela. Així les describí el seu amic genealogista pel que fa al cognom Samper:

“Sus armas son tres chevrões o cabríos de oro en campo de goles (sic), que es roxo, como las dibuxa don Martín Viscay, presbytero, en el libro que imprimió en Zaragoza año 1621 con título Derecho de naturaleza que tienen los de la merindad de San Juan del Pie del Puerto a los reynos de la Corona de Castilla”¹⁰³².

Per Gordejuela, la informació al respecte podria ser la següent: “Vasco. De la villa de su nombre, partido judicial de Valmaseda (Vizcaya). Armas: en campo de plata, una cruz de gules cargada de cinco panelas de plata”¹⁰³³.

Anys després, quan en 1687 Samper es va fer retratar per un pintor de la cort, tan sols afegí a les armes pròpies per timbre un que en tot cas li conferia més *honors*: un capel de

¹⁰³⁰ L'escut dels dos –Crespí i Samper– a l'exemplar de la BHUV, sign. Y-46 (20 i 21). Comentaris de la peça en “Montesa Ilustrada”, en *La luz de las imágenes* [catàleg de l'exposició celebrada a la Seu de València del 4 de febrer al 30 de juny de 1999], València, Generalitat *et alii*, vol. II (1), fitxa 38, pp. 128-129.

¹⁰³¹ *Cfr.* altres volums de l'obra a la BHUV.

¹⁰³² PELLICER, J., *El Syncello de la Iglesia Patriarcal de Constantinopla...*, *cit.*, epígraf 54. Amb diferències pel que fa a la descripció d'elements, altres descriuen les armes que correspondrien als Samper en els termes següents: “Samper. Aragonés, de las montañas de Jaca (Huesca). Se extendió por Levante. Armas: en campo de azur, tres leones de oro, que sostienen un escudete de oro, partido de gules. Los de Navarra traen escudo cuartelado: 1º y 4º, en campo de oro, una vaca de gules y brochante sobre el todo, un palo de plata; 2º en campo de azur, una luna de plata, y 3º en campo de gules, tres chevrões de oro: GONZÁLEZ-DORIA, F., *Diccionario heráldico y nobiliario...*, *cit.*, p. 736.

¹⁰³³ GONZÁLEZ-DORIA, F., *Diccionario heráldico y nobiliario...*, *cit.*, p. 566. En l'escut *definitiu* de Samper eixa creu s'observa flordelisada en negre i no precisament *cargada*, sinò col·locada als quaters 2 i 3, que ahora apareixen partits: en 1er, creu flordelisada de sable, en 2on, cinc panelas –però de gules– ben ordenades, tot en camper d'or, tal com podem observar a l'escut pintat al seu retrat.

set borles¹⁰³⁴ amb el qual mostrava a tothom la dignitat amb que comptava de jutge del nunci del papa a Espanya.

Escut de Samper a la
Montesa Ilustrada (1669)

Escut pintat al retrat. 1687

Tornant al seu caràcter, la pressumpta falta d'humilitat es detecta també –i de forma exemplar– a la seua memòria autobiogràfica *El Turanio valenciano*, on sovintegen junt al seu currículum expressions com les següents:

“En 26 años que tengo de ábito no ha havido otro freyle clérigo en la Orden que haya fatigado las prensas con su nombre ni haya publicado obra alguna. Ni después que está fundada la Religión ha havido quien la haya servido como yo”¹⁰³⁵;

Encara que és de veres que ningú arribà al volum de producció que generà don Hipólito, l'afirmació anterior no és del tot certa, doncs abans i després d'ell van haver-hi religiosos que escriviren¹⁰³⁶. En un altre lloc afirmava

“esta ocasión era muy propia para que los freyles clérigos hicieran algo sin mí, pero o no quisieron o quisieron dexarme el campo franco para decir que nada se ha hecho sin mí”¹⁰³⁷

¹⁰³⁴ CADENAS y VICENT, Vicente, *Fundamentos de heráldica (ciencia del blasón)*, Madrid, Hidalguía, 1975, p. 79.

¹⁰³⁵ *El Turanio valenciano...*, cit., f. 115.

¹⁰³⁶ Al respecte pot trobar-se informació als catàlegs d'escriptors de Rodríguez, Ximeno, Muñiz, Fuster, i Ramírez de Arellano citats.

¹⁰³⁷ *El Turanio valenciano...*, cit., ff. 118v-119, en alusió a l'imprés *Parecer de los señores frey Josef Rubert, retor de Carpesa y annexos, frey don Pedro Moles, retor del Real Colegio de San Jorge; frey Jacinto Arnau, retor de Alcalà, Xivert y Polpiz; frey Pablo Inglés, prior de Nuestra Señora del Temple,*

mentre que comparant-se amb Virgili, escriví

“luego a esta luz más he hecho yo, pues he cantado muchos Eneas y he hecho bolar por el orbe la gloria de la Religión Montesiana dando a la luz sus maestros y blasones antiguos, sin más dones, beneficios o sestercios que muchas palabras que se convirtieron en ayre”¹⁰³⁸.

Fins i tot un germà d'hàbit posterior en el temps –fra José Pera de Viu– escriví un segle després:

“49/608. Samper pretendía la Gran Cruz. Las dos palabras ilustrado i ilustrando de letra diferente de las demás manifiestan bien claramente que Samper pretendía o a lo menos se juzgaba acreedor de la Gran Cruz. Hago memoria que trahía la venera en medio del pecho pendiente i que se le mandó quitar: assí está el retrato de la librería, que era de sus parientes”¹⁰³⁹.

No sabem si el que pretenia Samper era exactament la Gran Creu, distinció fins aleshores restringida a les dignitats de comanador major i clauer, que ell mateix havia aconseguit al lloctinent Crespí. Sí és cert –en canvi– que solia fer ús de la venera, tal com podem vore al retrat *de la librería* que cita Pera –hui al Museu Parroquial de Montesa– i a més ratifica una carta del lloctinent Crespí que diu així:

“Señor mío: habiendo conferido con los dos assessores de la Orden y demás ancianos lo que vuestra señoría de orden del señor don Pedro me escribe, de que el doctor frey Hippolito de Samper no se firma frey, quando assí él como todos los de

*capellán de Honor de Su Magestad, albacea general y procurador patrimonial de la Orden; frey Antonio Joan Sánchez, retor de Moncada y sus anexos, frey Vicente Limiñana, retor de Silla; frey Francisco Buch, retor de Rosell y La Senia; el dotor frey Hippolyto de Samper, prior de San Jorge, del consejo de Su Magestad y su assessor de bayle general en esta ciudad y reino de Valencia; y el dotor frey Pasqual Huguet, secretario del señor lugarteniente general de nuestra orden de Montesa”, València, 20-II-1674, editat com adjunt a l'imprès de TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] *Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1674.*

¹⁰³⁸ *El Turanio valenciano...*, cit., f. 131v.

¹⁰³⁹ PERA de VIU, frey José [religiós de Montesa (1770-1826)], *Observaciones sobre la Montesa Ilustrada de Samper*, mss, AHN, OOMM, lib. 1273-C [f. 25v].

su estado jamás lo han omitido, y haverse quitado la cruz e insignia de nuestra Orden de la loba y en su lugar haverse puesto venera, quando todos los freyles llevan la santa cruz de San Jorge en el pecho [...]. El doctor frey Samper jamás tuvo osadía viviendo en esta ciudad [València] de no firmarse frey o llevar venera, ni quitarse el ábito y santa cruz del pecho, ni después que asiste en essa corte lo ha executado quando ha ido a hablar al señor don Pedro [Villacampa], a vuestra señoría y demás señores del Consejo, prueba evidente del conocimiento que tiene de que no puede usar la venera [...]. Bastaría el que se le dé una corrección, mandándole en virtud de santa obediencia se ponga la cruz e insignia de nuestro santo ábito en la loba y no use en adelante la venera y se firme el doctor frey Samper [...]. Valencia y octubre a [blanc] de 1681¹⁰⁴⁰.

No podem saber exactament què pretenia Samper al posar-se venera, tampoc el fet que deixes de firmar-se amb el qualificatiu de *frey*, però caldria tindre en compte –a banda del seu caràcter– que precisament el fet de signar sense *frey* i dur venera eren singularitats pròpies del grup dels cavallers: es tractaria tal volta de manifestar una vegada més i seguint paraules seues “*la igualdad que los clérigos militares de la orden de Montesa tienen con los cavalleros sus hermanos*”.

Quan tenia 54 anys i en 1687, don Hipólito volgué deixar memòria *gràfica* de la seua persona –un detall més del seu caràcter– i ho aconseguí amb escriure. En residir a Madrid, de segur coneixia més d’un pintor que amb destresa i pocs diners li pogués proporcionar el retrat que ell desitjava, amb la qual cosa es va fer pintar un oli sobre llenç de 210 x 147 cms. on apareix de peu, vestit amb sotana i manteu amb la creu de Montesa i amb venera, tal com deia l’arxiver Pera de Viu. A la banda esquerra del quadre hi ha una tauleta coberta amb una tela, tinter i ploma, i el seu escut personal amb capel. I el que és més interessant una prestatgeria –la *librería* que deia Pera– amb tota una sèrie de llibres cuidadosament col.locats, sols un imprés –*Montesa Ilustrada*– i tots els altres manuscrits, tal com podem vore als títols ressenyats als llocs dels llibres pintats al llenç i també des de la lectura d’*El Turanio*, amb un exemplar –*Montesa Desengañada*– que don Hipólito toca amb la mà i que precisament anava dirigit a un dels fills del seu amic Pellicer¹⁰⁴¹. Finalment i com ja li havia recriminat el lloctinent

¹⁰⁴⁰ AHN, OOMM, lib. 844-C, ff. 18v-19.

¹⁰⁴¹ *El Turanio valenciano...*, cit., f. 119v.

general Crespí, a la llegenda retolada al retrat tampoc va fer constar el qualificatiu de *frey*, doncs la inscripció que consta és la següent:

“Don Hippólyto de Samper y Gordejuela, Capellán de Honor de Su Magestad, de su Consejo, su Procurador general en la Orden de // Montesa y Juez Apostólico en esta Corte. Nació en Valencia a 13 de Agosto 1633 y en este año 1687 cumplió los 54”.

Amb tot, un dels episodis més significatius de la seua vida fou la relació amb el lloctinent general, doncs passà d'estret col.laborador a acèrrim enemic seu.

En març de 1659, poc després d'obtindre el grau de doctor, el jove Samper fou nomenat secretari del lloctinent Juan Crespí, càrrec que hi exercí fins el mes d'abril del 72.

Un any abans es feia públic l'alegat jurídic que havia escrit l'oïdor de l'Audiència i assessor de l'orde de Montesa Cosme Gombau¹⁰⁴², en el qual defensava la jurisdicció espiritual de l'Orde en favor del rei i del seu lloctinent general front el prior del Sacre Convent, monjo de Santes Creus. La contestació de la part contrària –Santes Creus– no es faria esperar, amb la qual cosa en 1660 l'abat del monestir d'Escarp publicava a l'efecte el seu *Derecho Apostólico*.

En vista d'això, el lloctinent Crespí encarregà la rèplica al *Derecho* al jove fra Hipólito

“porque haviéndomele criado a mi sombra y encargádole el despacho de todos los negocios de la Orden que se ofrecían entonces en mi secretaría, dava tan buena cuenta de todo que descubrí en él la capacidad y talento para cualquier empleo”¹⁰⁴³.

¹⁰⁴² *Alegación en derecho sobre la potestad y jurisdicción de la S.C. Real Magestad del Rey Ntro. Sr. como administrador perpetuo de la sagrada orden de Ntra. Sra. de Montesa y San Jorge de Alfama, y de su lugarteniente general, y del prior del convento de Montesa*, València, 1657, amb dues edicions a càrrec de l'impressor Vilagrasa –el mateix de la *Montesa Ilustrada*– en 1657 i 1658: *cfr.* ANDRÉS, F. “Textos publicados en torno a Montesa...”, *cit.*, p. 1307, nota 69.

¹⁰⁴³ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. I, en la “Consulta de el señor lugarteniente general a la Reyna nuestra señora”.

Aquesta era l'opinió que de Samper tenia el lloctinent en agost del 1667. Per part de l'encara *frey* Hipólito, paraules d'adulació cap al lloctinent tampoc en faltaren:

“También es de Vuestra Señoría [Juan Crespí] esta obra [*Montesa Ilustrada*] por haver nacido en su casa. En su secretaría tuvo el ser primero, suyo es el estilo con que la escrivo, en su juyziosa política la he limado y a la luz de sus cortesanas adevertencias la he corregido [...] la entrego a la publicidad de la estampa reconociéndome hechura en mis aumentos y su discípulo en mis escritos con las palabras que el Dante en su materna lengua al gran Virgilio [...]. Nació esta humilde planta en la heredad de Vuestra Señoría y crecieron mis estudios a la sombra que los ha hecho el pino sublime de sus blasones [en alusió al pi de l'escut dels Crespí], tan esclarecida aunque sombra (hasta las sombras lo son en casa de Vuestra Señoría) que a ella devo las luzes con que sale a la común y pública *Montesa Ilustrada*”¹⁰⁴⁴.

Fins i tot Samper va *reivindicar* el lloctinent Crespí com millor sabia –amb la ploma– i, en conseqüència, la concessió per a la seua dignitat de la Gran Creu en 1667 es justificà amb un conegut memorial a l'efecte a càrrec de don Hipólito¹⁰⁴⁵.

Però no es fixà sols en qüestions simbòliques –com la de la creu gran–, sinò també en altres en tot cas de major transcendència. Segons ell, les competències que en teoria corresponien al lloctinent eren majors a les que fins aleshores s'hi exercien, amb la qual cosa la *Montesa Ilustrada* contestava als alegats que recolzaven els pressumptes drets sobre Montesa de Santes Creus, sí, però també situaven la lloctinença en el lloc que segons Samper –i la part interessada, Juan Crespí– li pertocava¹⁰⁴⁶, d'ací que fins i tot al

¹⁰⁴⁴ *Ibidem*, en “Al ilustríssimo señor frey don Juan Crespí y Brizuela [...], Real de San George de Valencia, a 13 de agosto [aniversari de Samper] 1667”. Uns anys abans, s'havia encarregat d'editar i dedicar al mateix lloctinent Crespí un vell sermó anterior: BERNAT, frey Francisco [religiós de Montesa 1639-1697], *Oración evangélica que en las fiestas que a 20 de Marzo deste año [1653] consagró la esclarecida Orden e ínclita caballería de Montesa y San Jorge de Alfama a la original pureza de su soberana patrona y Señora María Santísima en el primero instante de su ser...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1662; de la qual afirmarà: “agena obra es esta, pero yo la estampé a mi costa y la dedicatoria es propia, y aunque breve, más breves son las que no se han publicado”: *El Turanio valenciano...*, *cit.*, f. 115v.

¹⁰⁴⁵ SAMPER, frey H. de, *Información en derecho sobre la institución de la dignidad de Lugarteniente...*, *cit.*

¹⁰⁴⁶ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, pp. 357-408.

segle XVIII, els seus germans d'hàbit –enemics acèrrims de la lloctinença i partidaris que la jurisdicció espiritual de Montesa residira en el prior del Sacre Convent– s'expressaren en els termes següents:

“antes de nuestro Samper, muy poca o ninguna jurisdicción espiritual exercitan los lugartenientes y, en su tiempo, y a don Juan Crespí, se llegó a delirar sobre esta materia”¹⁰⁴⁷.

No sabem amb absoluta certesa els motius que dugueren Samper i don Juan Crespí de l'amistat a l'odi, però segurament pesava en ambdues figures el seu fort caràcter. Potser les tensions s'iniciaren al poc d'iniciar els treballs de la *Montesa Ilustrada*, doncs segons escriví el prior de Sant Jordi al *Turanio*

“En aquellos nueve años que duró la formación de esos libros me regalava y entretenía con agrados, palabras y ofrecimientos, ya de una auditoría de Rota ya de la provisoria del arzobispado de Valencia, ya de una plaza de Inquisición, y ya de una toga. Pero después de gozada la prenda, todo desapareció y me hallé tan cargado de mérito como de odio”¹⁰⁴⁸.

Al llarg de 47 folis¹⁰⁴⁹, don Hipólito intenta explicar –aportant bona cosa de documentació– els motius que el dugueren a *trencar* definitivament amb “el que me amó tanto algún tiempo como agora me aborrece”¹⁰⁵⁰.

Seguint la narració, podríem resumir l'enfrontament en els punts següents:

- 1665. Samper s'oposà al lloctinent Crespí i es negà a cremar un procés que segons el lloctinent posava en juí la seua autoritat;
- l'opinió de don Hipólito era contrària a restringir el vot en capítol general a sols el grup dels cavallers, deixant al marge la major part dels frares clergues;

¹⁰⁴⁷ Carta a Martín de Lezeta sobre cerimonial (1748?): CERDÀ, J. (ed.), *Documenta*, n° 4, cit., p. 41.

¹⁰⁴⁸ *El Turanio valenciano...*, cit., f. 182.

¹⁰⁴⁹ *Ibidem*, ff. 183 al 230, últim dels escrits.

¹⁰⁵⁰ *Ibidem*, cit., f. 181v.

– 1668 el lloctinent general Crespí –en qüestionar perjudicada la seua jurisdicció espiritual front el prior del Sacre Convent de Montesa– sotmet a l'examen d'una junta d'experts la quarta part de la *Montesa Ilustrada*, aleshores en premsa¹⁰⁵¹. Samper acaba acceptant certes modificacions

“y con esta tan grande como evidente satisfacción quedó don Juan corrido de lo que había pensado, más no arrepentido de haver calumniado la cita, pues hizo bolver a imprimir el pliego y quitarla [...] pero no pudo quitarme el original”¹⁰⁵².

– durant la impressió del llibre, Samper realitzà certes modificacions en la biografia del lloctinent Juan Ferrer. Crespí l'acusà d'engany i d'imprimir en uns llocs una cosa i en altres altra.

Finalment, una vegada imprés el llibre, sembla que les tensions s'intensificaren de forma notable, doncs

“Hasta que don Juan me huvo menester supo disimular el odio y encubrir la malicia que me tenía, pero luego después rebentó el Ethna de su pecho y dió fuego a mi quietud y esperança”¹⁰⁵³.

En conseqüència, el text ens mostra una persona insatisfeta, que tenint possibilitats no promociona a mèrits suposadament majors... per culpa del lloctinent Crespí, ja que segons Samper, don Juan es dedicà a posar-li entrebancs a qualsevol possibilitat de promoció, en particular a una plaça a l'Audiència de València¹⁰⁵⁴, a l'assessoria del batlle general i a la seua jubilació com a rector del col·legi de Sant Jordi, propòsits aquests darrers que aconseguí malgrat tot

El text reivindicatiu de don Hipólito fa també referència a d'altres *lluites* podríem dir-ne menors –*tablado de toros*, càrrecs per a ell i per a la seua família, modificacions en el res cistercenc i en la creu de l'Orde...–, per continuar amb el seu empresonament al castell

¹⁰⁵¹ “Començose a imprimir esta obra martes a 27 de setiembre 1667 y dióse fin a ella miércoles a 10 de abril 1669”: SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, p. 887.

¹⁰⁵² *El Turanio valenciano...*, cit., f. 202.

¹⁰⁵³ *Ibidem*, f. 203v.

¹⁰⁵⁴ *Ibidem*, ff. 203v-204.

de Montesa i la seua tornada després a València. Conclou en 1678, quan suposadament aconseguiria accedir al Rei a través d'un memorial lliurat al vicecanceller del Consell d'Aragó.

Una vegada a Madrid la seua carrera fou coronada amb l'èxit: capellà del rei i procurador general per l'orde de Montesa, jutge de la nunciatura i jutge conservador de l'orde de Sant Joan i de les tres ordes de Castilla. Don Juan Crespí continuava a València, però potser va anar pesant més la influència de Samper, visible a la cort i amb la possibilitat d'influir des de la reial capellania –com a tal hi exercia la jurisdicció espiritual de cavallers i clergues residents a la cort–, que la d'un lloctinent amb setanta anys d'edat en 1678. Tot i això, les tensions entre ambdós continuaren com demostra –recordem– l'ordre que li dirigí don Juan l'octubre del 81 ordenant-li –entre altres coses– que es retirés la venera.

Hipólito de Samper passarà a la posteritat pels seus escrits, com ben prompte van reconèixer els seus primers biògrafs. Sense ser únic, ell mateix arribà a proclamar-se

“el único escritor della [de Montesa] y azérrimo defensor de sus prerrogativas”¹⁰⁵⁵.

La seua ploma es va dedicar a la defensa de l'orde de Montesa, però també s'ocupà de la seua promoció personal i de la seua família, escriví en favor de la Universitat de València i treballà amb gran habilitat la genealogia.

Prop de cinquanta anys després de la seua mort –el 1747– Vicente Ximeno destaca, entre les obres impreses que va escriure –i que hem pogut consultar– *Información en derecho sobre la institución de la dignidad de Lugarteniente...*, València, 1666; *Montesa Ilustrada...*, València, 1669; *Manifiesto de la igualdad que los clérigos militares de la orden de Montesa tienen con los caballeros sus hermanos...*, Madrid, 1680; *Memorial [...] al rey don Carlos II, por el que se opone al intento de que se cobre la media*

¹⁰⁵⁵ *El Turanio valenciano...*, cit., f. 115. Amb tot, el mateix Samper sabia ben bé que no havia estat l'únic escriptor montesià: ell mateix donà compte dels escriptors de l'Orde a la seua *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, p. 883, lletra Y.

annata, por el cargo de Lugarteniente General de la Orden de Montesa, 1689?; Al Rey nuestro señor. Su religión de Montesa defendida [...]. Sobre [...] la causa y persona de frey don Dionysio Ros de Ursinos..., Madrid 1692 –reimpres a València el mateix any–, i continuació de l'assumpte en una *Relación de el suceso que tuvo este memorial...*, sense lloc d'impressió, autor ni data; *Colectoría de missas de la Iglesia de Nuestra Señora de Mont-serrate, de el Hospital Real de la Corona de Aragón, vendicada...*, Madrid, 1694; *Sagrada defensa de las reliquias, cálizes, corporales, vasos, y ornamentos de la Real Capilla...*, Madrid, 1696.

A les anteriors caldria afegir-ne algunes més: *Cartas y memorial de la [...] Universidad de Valencia, a la reyna [...] doña Mariana de Austria. Contra los padres de la Compañía de el Colegio de San Pablo...*, València, 1672; el *Parecer* abans citat que sobre el missal romà escriví en 1674 junt a d'altres germans seus d'hàbit; i les línies adreçades *Al Exmo. Sr. D. Fernando de Aragón y Moncada [...], carta escrita por don... [...], sobre que los ábitos de la dicha Orden no deven ser limitados para los valencianos solos...*, 1696.

Dedicades a la seua promoció personal i familiar: *Duda el doctor frey Hippolyto de Samper [...] podrá obtener, en esta Real Audiencia, alguna plaza de toga proporcionada a su estado; Memorial de don [...] a la reina doña Mariana de Austria solicitando sea perpetuado en la casa de Andrés de Samper, su padre, el oficio de padre de Huérfanos de la ciudad de Valencia con la escribanía dél anexa, y suplicando para su persona una pensión, como remuneraciones por su obra Montesa Ilustrada; Memorial de frey [...] pidiendo a S.M. la Reina se sirva hacerle merced por sus servicios prestados, en especial por la publicación en 1669 de Montesa Ilustrada; Memorial de don [...] a la reina doña Mariana de Austria exponiéndole sus servicios y suplicando remuneración por el trabajo y los gastos que ha tenido que hacer para escribir su libro Montesa Ilustrada; Memorial de don [...] al Rey don Carlos II pidiendo se le abonen los gajes de su oficio...*, 1698?.

Altres impresos escrits per Samper s'hi troben, en forma de *censura* o comentari, acompanyant títols d'altres autors. D'entre ells i per ordre d'aparició, podem fer relació dels següents:

“Censura y elogio de el señor doctor frey Hippolyto de Samper [...] de comisión de [...] Luis Alfonso de los Cameros, Arçobispo de Valencia..., Real de San George de Valencia, a 12 de mayo 1671”, en *Identidad de la imagen del S. Christo de S. Salvador de Valencia [...], su autor el doctor Juan Bautista Ballester...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1672;

“Aprobación y elogio de el señor doctor frey Hippolyto de Samper [...] de comisión de el señor don Pedro Gregorio y Antillón, vicario general del [...], arçobispo de Valencia [...], Real de San George [València] a 8 de deziembre 1672”, en *Beroso de Babilonia en Chaldea, distinguido del Beroso de Viterbo en Italia [...], por don Ioseph Pellicer de Ossau i Tovar...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1673;

“Censura del señor doctor frey Hipólito de Samper [...] de comisión de [...] Luis Alfonso de los Cameros, Arçobispo de Valencia [...], Real de San George de Valencia, a 10 de junio de 1671”, en *Aparato a la monarchía antigua de las Españas en los tres tiempos del mundo [...], por don Joseph Pellicer de Ossau y Tovar...*, València, Benito Macè, 1673;

“Fragmentos de una carta escrita al señor obispo Sorribas, en elogio del sermón y del autor [...], Valencia, a 14 de março 1674”, en *Jardín de sermones de varios asuntos y de diferentes oradores evangélicos. Recogidos y dados a la estampa por el reverendo padre presentado fray Matheo Maya, del orden de Nuestra Señora del Carmen y letor de theulugia en el colegio de San Josef de Zaragoza...*, vol. I, Zaragoza, Agustín Verges, 1676, pp. 444-446.

“Carta del doctor don Hipólito de Samper [...] Madrid, 14 de setiembre de 1680”, en *Progressos de la Historia en el Reyno de Aragón y elogios de Geronimo Zurita su primer coronista... [por] Diego Josef Dormer...*, Zaragoza, Herederos de Diego Dormer, 1680.

“[...] Dedícala a la mesma Virgen, Madre de Desamparados, D. Hippolyto de Samper y Gordejuela, prior de San George y procurador general [...] administrador de el Hospital Real de Nuestra Señora de Monserrate de la Corona de Aragón..., en *Gratulación sacra en la primera solemnidad, que dedicó a la santa imagen de Nuestra Señora de los*

Desamparados, nuevamente erigida y colocada en el Real Hospital de N. S. de Monserrate de esta Corte, a devoción y expensas de el muy ilustre señor marqués de Castel-Novo [...]. Dezíala fray Joseph de Madrid, religioso capuchino [...] y examinador en el tribunal de la Nunciatura, Madrid, 1686;

“Carta de Don Hipólito de Samper y Gordejuela, procurador general de su orden de Montesa... De casa, a 20 de agosto 1688”, en *Advertencias históricas sobre las obras de algunos doctos escritores modernos, donde con las crónicas, y con las escrituras, solicita su mejor inteligencia D. Luis de Salazar y Castro...*, Madrid, Matheo de Llanos y Guzmán, 1688.

Dins la producció manuscrita, cal tindre present que la seua lletra apareix moltes vegades en la documentació que sobre Montesa es conserva als arxius de Madrid, en particular a l’AHN i a la RAH¹⁰⁵⁶. En primer lloc caldria fer menció de les informacions que per a l’ingrés de nous montesians va tindre que realitzar en col.laboració d’altres; així, sabem de la participació de Samper en les dels següents:

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data hàbit</i>	<i>Expedient a l’AHN</i>
Abarca Vidal i Valda, Antonio	1699	Perdut, cavaller
Calatayud Carròs i Pallàs, Gaspar	1670	Perdut, cavaller
Calatayud Toledo i Matheu, Antonio	1681	Cavallers, nº 72
Cardona i Milà, Vicente	1696	Cavallers, nº 80
Crespí de Valldaura i Brondo, Cristóbal	1682	Cavallers, nº 138
Diamante i Herrera, Francisco	1687	Cavallers, nº 158
Diamante i Herrera, Pablo	1687	Cavallers, nº 159
Escorcia i Ladrón i Aracil, Francisco Andrés	1663	Cavallers, nº 171
Esteve i Ferrer, Braulio	1670	Perdut, cavaller
Folch de Cardona i Sotomayor, Isidro	1680	Cavallers, nº 215
Gibert i Colomines, Matías	1662	Perdut, religiós
Girón de Buedo i Guerra, Mateo	1688	Cavallers, nº 233
Girón de Buedo i Ruiz de Alarcón, Juan	1688	Cavallers, nº 234
Maza de Lizana i Bonavida, Luis	1660	Cavallers, nº 289
Mercader i Cernecio, Galcerán	1690	Cavallers, nº 292
Míngot i Martínez de Fresneda, Antonio	1687	Cavallers, nº 303

¹⁰⁵⁶ El diumenge 4 de maig de 1681, don Hipólito dedicà unes línies a les virtuts de les formigues, on fa bona cosa de referència als autors clàssics: RAH, CSC, sign. I-6 [9/580] ff. 143-147.

Montserrat i Ciurana, Andrés	1663	Cavallers, nº 309
Negrete i Bolea, Diego	1688	Cavallers, nº 325
Pròxita Ferrer i Castellví, José Antonio de	1689	Perdut, cavaller
Sanz de Geta i Enríquez de Montalvo, José	1686	Cavallers, nº 435
Servent i Mira, Bonifacio	1662	Religiosos, nº 80
Torà de Magarola, Jaime Juan	1673	Cavallers, perdut
Torre i Orumbella, Juan de la	1671	Cavallers, perdut
Vaillo de Llanos i Malla, Máximo	1662	Cavallers, nº 500
Valda i Oca Sarmiento, Pedro Fernando de	1696	Cavallers, nº 503
Villacampa i Pueyo, Pascual de	1671	Perdut, cavaller

D'entre els manuscrits citats per Vicente Ximeno, caldria destacar el que es referencia al nº 4 amb el títol equivocat d'*El Turiano valenciano*, doncs es tractaria d'*El Turanio* tantes vegades citat¹⁰⁵⁷.

També –sense dir res Ximeno– les *Décadas nobles de la cronología montesiana*¹⁰⁵⁸ o proposta més completa: *Décadas nobles de la cronología montesiana o dýptica heroyca de [al marge: fastos militares o catálogo de todos los hijos] que ha tenido el ínclito orden de Nuestra Señora de Montesa y San George de Alfama, con los puestos y empleos que tuvieron dentro y fuera de la Religión, formadas o [blanc]. Desde su fundación hasta oy, por el doctor Hippólyto de Samper, prior de San George, de el Consejo de S. M. y asesor de bayle general de la ciudad y reyno de Valencia*¹⁰⁵⁹.

¹⁰⁵⁷ XIMENO, V., *Escritores del Reyno...*, cit., vol. II, p. 138. De segur la confusió Turanio-turiano vinga del riu Túria i perquè Ximeno no va consultar el manuscrit original en qüestió, on Samper fa constar (f. 111) el text de Sèneca en el qual fa parlar el vell Turanni: “*Turiannuis fuit exactae diligentiae senex, qui post annum nonagesimum, cum vacationem procurationis ab C. Caesare ultro accepisset, componi se in lecto velut exanimem a circumstante familia plangi iussit. Lugebat domus otium domini senis nec finivit ante tristitiam quam labor illi suus restitutus est*”. Turanni, vell diligent i exacte, en passar dels noranta anys rebé de Calígula la dimissió no demanada del seu càrrec d’aprovisionador de Roma. Llavors es féu metre en el llit i manà que com a difunt el plorés tota la família. Tota la casa deplorava el repòs del seu vell senyor, i no va parar la tristesa fins que el seu treball li fou restituït”: SÈNECA, Luci Anneu, *De la brevetat de la vida [i altres textos]* (text i traducció Carles Cardó), Barcelona, Fundació Bernat Metge, 1924, capítol XX, pp. 28-29.

¹⁰⁵⁸ RAH, CSC, sign. I-3 [9/577] i I-4 [9/578], amb anotacions fins al 29 de novembre de 1698.

¹⁰⁵⁹ AHN, OOMM, leg. 7036, nº 46.

Finalment, en més d'una ocasió les premses donaren a la llum alguna que altra obra escrita per don Hipólito... però amb autoria d'una altra persona, amb el consentiment implícit –se suposa– de l'autor real. Dins aquesta peculiar casuística tenim dues obres escrites per Samper: *Memorial de Silvestre de Prats y Villamala, procurador general de la Orden [...] pidiéndole ser restituída a la jurisdicción [...] de Montesa, la persona de José Sanz de Vilaragut [...], conde de Olocau*, Madrid, 1678¹⁰⁶⁰; i *Defensa honorífica, por la cátedra y cathedrático del Sacro Convento de Montesa. Que pone a los Reales Pies [...] el Licenciado frey Isidro de Larralde...*, València, 1683¹⁰⁶¹.

Per acabar, tant el pare Rodríguez¹⁰⁶² com Vicente Ximeno¹⁰⁶³ parlen d'uns volums que don Hipólito tenia sobre escriptors valencians. Segons sembla fou Samper qui va ajudar i animar José Rodríguez a recollir informació sobre aquestos escriptors, amb la promesa que utilitzaria els seus contactes a la cort per aconseguir l'edició del llibre. Quan Rodríguez mostrà a Samper els manuscrits que tenia a l'efecte, el montesià li ho tornà tot “blasfemando de la Biblioteca y de mí, como si yo fuera Mahoma y ella el Alcorán”¹⁰⁶⁴ doncs segons don Hipólito de quasi 700 escriptors no n'hi havia ni 300 dignes del catàleg, en considerar-ne alguns *menors* i d'altres autors sols d'obra manuscrita.

Com que ningú dels dos tenia intenció de cedir, Rodríguez es plantejà la possibilitat de compartir autoria amb Samper, “pues ya se tenía en ella mucho y es verdad que yo le

¹⁰⁶⁰ Exemplar amb una nota escrita per Samper que diu: “Este Memorial hize en 29 de Diciembre de 1678, recién llegado a Madrid, y salió en nombre del procurador general, pero la Orden quedó desempeñada por mí. Hippólito de Samper y Gordejuela” [firma i rúbrica]: RAH, CSC, sign. I-9, ff. 105-107v.

¹⁰⁶¹ Amb nota (f. 151v) de Samper que diu: “En 23 de Octubre 1683 se acabó de estampar esta Defensa Honorífica, que aunque sale en nombre de frey Isidro de Larralde y Bastán, la hize Yo. Y para que conste en lo venidero, lo firmo de mi mano, en Madrid a 24 de Octubre 1683. Hipólito de Samper y Gordejuela [firma i rúbrica]”, en RAH, CSC, sign. I-9, ff. 129-151v.

¹⁰⁶² RODRÍGUEZ, J., *Biblioteca Valentina...*, cit., p. 184.

¹⁰⁶³ XIMENO, V., *Escritores del Reyno...*, cit., vol. II, p. 140.

¹⁰⁶⁴ MESTRE SANCHIS, Antonio, “Los Novatores y la Biblioteca Valentina del p. Rodríguez (La aportación del marqués de Villatorcas), en *Ciencia y academia. IX Congreso Internacional de Historia de las Universidades Hispánicas* (Valencia, septiembre 2005), València, Universitat de València, 2008, vol. II, p. 141. Fou Gregorio Mayans qui comunicà a Ximeno la col.laboració de Samper en la *Biblioteca* del pare Rodríguez, tal com quedà reflectit a la biografia del trinitari: XIMENO, V., *Escritores del Reyno...*, cit., vol. II, p. 145.

cedia el título de recopilador”¹⁰⁶⁵. En el fons, sembla que el trinitari temia a la crítica si incloïa uns autors i marginava altres. D’ací que per contentar Samper “y por provocarle, imprimí en tres pliegos unos como prolegómenos de lo que había de ser la tal Biblioteca”¹⁰⁶⁶.

Tot i les esperances que Samper donava a Rodríguez, la *Biblioteca Valentina* no eixí, doncs don Hipólito faltà al poc de temps, en 1700. Tres anys després es produí el traspàs del trinitari, amb la qual cosa l’obra no veié la llum fins 47 anys després.

4.11. Montesa *versus* Santes Creus: la jurisdicció prioral qüestionada

Quan s’incorporà Montesa a la Corona en 1592, governava el convent fra Bernat de Tous, aquell monjo de Santes Creus que com hem vist hagué de capejar la revolta dels conventuals. Fra Bernat hi estigué fins 1605, moment en el que fou substituït per un religiós, segons cert autor, excepcional¹⁰⁶⁷: fra Juan Salinas¹⁰⁶⁸.

Fidel servidor de la Corona¹⁰⁶⁹, el 1624 fra Salinas fou nomenat –sent també prior de Montesa– vicari general de la jove congregació cistercenca dels monestirs de la Corona d’Aragó i Navarra¹⁰⁷⁰.

Eixe mateix any, el montesià fra Juan Borja finalitzava el seu conegut informe sobre l’Orde¹⁰⁷¹, en el qual escriví en parlar del prior:

¹⁰⁶⁵ MESTRE, A., “Los Novatores y la Biblioteca Valentina...”, *cit.*, p. 141.

¹⁰⁶⁶ *Ibidem*.

¹⁰⁶⁷ ALBERT, M., *Relacions del monestir de Santes Creus...*, *cit.*, p. 31.

¹⁰⁶⁸ Tenint present la seua firma en castellà, hem preferit fer menció d’aquest monjo en eixa llengua: *cf.* “Registre de cartes enviades, començant als 17 de noembre de 1605 lo qual ann yo, fra Joan Salines, monjo de Santes Creus, arribí al castell de Montesa per prior del convent”, dins AHN, *OOMM*, lib. 814-C [Cantoría IV], ff. 135-234v. Sobre el personatge pot consultar-se ALBERT, Miquel, “Tres monjos de Santes Creus, destacats forjadors de la Congregació setcentista”, *Santes Creus*, nº 2 (1960), pp 64-68.

¹⁰⁶⁹ ALBERT, M., *Relacions del monestir de Santes Creus...*, *cit.*, p. 32.

¹⁰⁷⁰ *Ibidem*, pp. 34-37. Sobre la congregació –per exemple– GÓMEZ, fray T., *En reino extraño...*, *cit.*, pp. 81-92.

¹⁰⁷¹ BORJA, fray J., *Breve resolución...*, *cit.*

“agora se a movido por parte del prior del convento de Montesa, el frayle de Santas Cruces, que la cura espiritual de toda la orden de Montesa toca al prior de dicho convento y que [ni] el Maestre ni [el] lugartiniente general no la tienen, y fúndase en la facultad y autoridad que le dio el capítulo general de Cystel; y assí dize que no la tiene de la Orden ni [del] maestre, sino del capítulo general de Cystel, lo que tiene muy grande dificultad”¹⁰⁷².

Segons dirà després Samper, sembla que el conflicte s’havia iniciat en donar fra Salinas dimissòries per poder rebre ordres sagrades certs conventuals sense intervenció del lloctinent general de Montesa, amb la qual cosa, en 1623, tant prior com lloctinent feren valdre els seus pressumptes drets davant el Rei¹⁰⁷³.

Poc després, en novembre de 1626, va faltar a Santes Creus fra Salines

“y con esta ocasion pretendió la Orden fuese servido Su Magestad de nombrar por prior de nuestro convento a un religioso hijo suyo, para que tuviesse el exercicio de la cura espiritual de él, reconociendo a Su Magestad y a su lugarteniente general en la Orden por sus superiores y prelados”¹⁰⁷⁴.

Aleshores eixí en defensa de les pretensions de l’Orde al priorat de Montesa fra Joaquín Climent, a través d’un memorial imprès amb el títol següent:

Portada de l’obra de Climent, de 1626

*En favor de la orden de Montesa para el priorato de su mismo convento. Allega la autoridad apostólica y otros indultos de que goza [...], contra el abad y convento de Santas Cruces...*¹⁰⁷⁵.

Un any després, Vicente Planes i el montesià fra Francisco Calaf, escriurien –segons Samper–¹⁰⁷⁶ altre memorial a

¹⁰⁷² *Ibidem, cit.*, p. 70.

¹⁰⁷³ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, en “Prefacion y motivo de esta obra”, vol. I, p. 2.

¹⁰⁷⁴ *Ibidem*, vol. I, p. 3.

¹⁰⁷⁵ València, “En casa de Miguel Sorolla, junto a la Universidad”, 1626.

¹⁰⁷⁶ *Ibidem*.

l'efecte, alhora que els religiosos –alguns vells coneguts ja– fra Francisco Calaf, fra Miguel Tomás Insa, fra Joaquín Climent i fra Luis Roures donaven a les premses un altre text sobre l'assumpte¹⁰⁷⁷.

Mentre tant i seguint el costum, el rei nomenà per prior de Montesa el monjo de Santes Creus fra Hilarió Gil, durant el govern del qual –i sempre des de l'opinió contrària als monjos que defensava Samper– s'hi exerciren alguns actes de jurisdicció que suposadament no li pertanyien. El prior Gil s'hi defensà¹⁰⁷⁸ i en morir el 1641 –era aleshores abat de Santes Creus, però retenia també el títol de prior de Montesa–¹⁰⁷⁹ es reinicià l'ofensiva contra el monestir català, amb la qual cosa s'armaren de paper i ploma l'advocat Braulio Esteve –cavaller de Montesa després, en 1670–, fra Pedro Jaime Roig, vicerector del col·legi de Sant Jordi i capellà del rei, i fra Tomás Insa.

Dels anteriors, sols coneixem l'imprès del vicerector del col·legi, amb títol ben expressiu com tots els altres: *En favor de la Orden y Cavallería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Contra los monjes y Convento de Santas Cruzes, de la orden de Cistel, en el Principado de Cataluña...*¹⁰⁸⁰.

Segons sembla, els alegats pro-montesians foren contestats pel monjo de Valldigna fra Pere Galiana “amb braó, sense desmai i amb encert”, com diu tot apassionat *Miquel Albert*¹⁰⁸¹.

A més, no tot l'orde de Montesa –en particular els religiosos– era favorable a trencar lligams amb Santes Creus. El grup contrari, el partidari que el prior del convent fos membre de Montesa, comptaria amb l'ajut del cavaller lloctinent general, la persona que cas de comptar amb prior-frare hauria de presentar les propostes de candidats al rei, a qui també sens dubte agradaria la idea tenint present la seua condició d'*administrador perpetuo i cabeça de la Orden*.

¹⁰⁷⁷ CALAF, Francisco, INÇA, Miguel Thomas, CLIMENT, Joachim y ROURES, Luis, *En favor de la Sagrada Religión y milicia de Ntra. Señora de Montesa y San Jorge de Alfama...*, cit.

¹⁰⁷⁸ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. I, p. 354, lletra Y.

¹⁰⁷⁹ ALBERT, M., *Relacions del monestir de Santes Creus...*, cit., p. 37.

¹⁰⁸⁰ “En Valencia, por Juan Bautista Marçal, junto a San Martín. 1642”.

¹⁰⁸¹ *Ibidem*, pp. 38-39.

Es tractava doncs d'una lluita de poders, en la qual qui anava a eixir beneficiat era el lloctinent general de l'Orde, figura en la que havia de delegar el monarca i en qui recauria de forma real –encara que en nom de Sa Majestat– l'exercici de la jurisdicció.

Mentre tant, en 1641 havia mort a Santes Creus el darrer prior monjo de Montesa, fra Hilarió Gil, amb la qual cosa i degut a la revolta catalana no fou substituït per cap monjo santescreuís en el priorat de l'orde militar valenciana.

Passada la guerra, el capítol conventual reunit al castell de Montesa amb l'assistència del lloctinent general Juan Crespí, aprovà sol·licitar a l'abat de Santes Creus nou prior per a Montesa¹⁰⁸². En conseqüència fou nomenat fra Antonio Suelves, el qual arribà al castell-convent el huit de juny de 1654¹⁰⁸³. Restà poc temps, doncs se'n tornà en maig de l'any següent per a ser abat de Santes Creus i concloure el quadrienni reglamentari de l'abat anterior, amb la qual cosa el rei el facultà per retindre també el priorat montesià¹⁰⁸⁴ i poder tornar en acabant a Montesa. Concloua la seua trajectòria abacial, fra Suelves es disposà a viatjar al seu priorat, però la mort li ho impedí, doncs faltà abans d'arribar, els primers dies de desembre de 1656¹⁰⁸⁵.

Tot i l'insistència d'alguns dels religiosos montesians en que es nomenés prior-frare, el rei nomenà prior de Montesa fra Jaume Porta, monjo de Santes Creus, el 18 d'octubre de 1657.

Però el foc ja estava encés i nomé calia atiar-lo, amb la qual cosa, el lloctinent general Crespí, indecís en principi a que el priorat fos per als frares de Montesa, encarregà a l'assessor de l'Orde Cosme Gombau un altre alegat jurídic sobre l'assumpte

“para remediar los escándalos que ivan naciendo de la variedad de sentires que havia entre los religiosos de la Orden”¹⁰⁸⁶.

¹⁰⁸² SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., en “Prefación y motivo de esta obra”, vol. I, p. 8.

¹⁰⁸³ “Memoria sea a mí, fray Antonio Suelves, monje del Real Convento de Santas Cruces, cómo a los 8 de junio de 1654 llegué al castillo de Montesa para prior de dicho convento”: AHN, *OOMM*, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 55.

¹⁰⁸⁴ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., en “Prefación y motivo de esta obra”, vol. I, p. 8.

¹⁰⁸⁵ ALBERT, M., *Relacions del monestir de Santes Creus...*, cit., p. 42.

¹⁰⁸⁶ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., en “Prefación y motivo de esta obra”, vol. I, p. 10.

Per part contrària diu Samper que els qui aconsellaren el prior-monjo

“le hizieron exceder los límites de su jurisdicción prioral diciéndole mandase a todas las personas de la Orden con pena de excomunión mayor que no obedeciesen a los decretos y órdenes reales”,

amb la qual cosa la resposta final del monarca fou radical, doncs per decret de 23 de setembre de 1658

“revoco y anulo con la presente del oficio de prior del convento de la dicha orden [de Montesa] a fray Jayme Porta, monje professo del convento de Santas Cruces”¹⁰⁸⁷.

Amb ella es posava punt i final als priors monjos de Santes Creus a Montesa. La resposta contrària tampoc es feu esperar i en gener del 1660 va contestar –en nom de la Congregació Cistercenca d’Aragó i Navarra– fra Rafael Trobado¹⁰⁸⁸ (segons Samper, fra Pere Galiana)¹⁰⁸⁹ en tot cas els dos monjos del monestir de Santa Maria de la Valldigna¹⁰⁹⁰.

Tot i això, el Rei –Administrador Perpetu de Montesa– no atengué a raons i, d’entrada,

“aunque hasta entonces en ausencia, enfermedades o impedimentos del padre prior governava aquella real casa [de Montesa] el freyle presbítero más anciano de ábito, con título de presidente [...], pareció que habiendo de ser esta ausencia más larga (o por ventura perpetua) era poco el título de presidente para la persona que hiziesse las vezes de el prior”¹⁰⁹¹.

¹⁰⁸⁷ *Ibidem*, vol. II, p. 719.

¹⁰⁸⁸ XIMENO, V., *Escritores del Reyno...*, *cit.*, vol. II, pp. 77-79.

¹⁰⁸⁹ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, en “Prefación y motivo de esta obra”, vol. I, pp. 12-14, n° 22.

¹⁰⁹⁰ ALBERT, M., *Relacions del monestir de Santes Creus...*, *cit.*, p. 46.

¹⁰⁹¹ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, p. 723, n° 160.

Clar i ras, el 27 de febrer de 1660 Felipe IV ordenà que els preveres montesians que a partir d'aleshores governaren el Sacre Convent havien de prendre títol de sotsprior¹⁰⁹², *dignitat* per a la qual fou nomenat fra Miguel Perales¹⁰⁹³.

Potser recollint l'opinió de Miquel Albert i en vista dels fets que s'esdevingueren –la destitució del prior-monjo i el nomenament de sotsprior montesià– “l'abat i monjos de Santes Creus [...] devien adonar-se de com costava car al seu monestir el fet d'haver romàs al costat del país durant la guerra separatista”¹⁰⁹⁴.

Tot i això, com hem vist abans les alegacions jurídiques d'ambdues parts continuaren: Trobado o Galiana defensarien els drets de Santes Creus, a la qual cosa i pel que fa a Montesa entraria en escena el prior de Sant Jordi fra Hipólito de Samper, doncs segons paraules del lloctinent general Juan Crespí

“elegí al prior assí por los progressos que tenía hechos en la jurisprudencia como porque haviéndomele criado a mi sombra y encargádole el despacho de todos los negocios de la Orden que se ofrecían entonces en mi secretaría, dava tan buena cuenta de todo ello que descubrí en él capacidad y talento para cualquier empleo”¹⁰⁹⁵.

Samper començà a recollir materials per contestar les tesis segons ell de fra Pere Galiana, aleshores manuscrites, fins que al poc de temps –en 1662– eixí a la llum el *Cister militante* de fra Miguel Ramón Zapater¹⁰⁹⁶, on es ratificaven la major part de proposicions favorables a Santes Creus. Això esperonà el cèlebre frey Hipólito a combatre Zapater i concloure el treball que feia temps havia encetat, doncs

¹⁰⁹² Tot i això el càrrec no era nou i solia exercir-lo –encara que amb el títol de *president* i en absència del prior– el religiós profés més ancià d'hàbit: *cf.* constitucions per al govern del Sacre Convent de Montesa de Ferrer i Primo, reproduïdes en BAILA, F., *Los eclesiásticos de la Orden ecuestre...*, *cit.*, pp. 174-175.

¹⁰⁹³ Glossa la seua trajectòria SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, vol. II, pp. 723-724.

¹⁰⁹⁴ ALBERT, M., *Relacions del monestir de Santes Creus...*, *cit.*, p. 46.

¹⁰⁹⁵ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, *cit.*, en “Consulta de el señor lugarteniente general a la Reyna nuestra señora”, vol. I, s. p.

¹⁰⁹⁶ ZAPATER, fray Miguel Ramón, *Cister militante en la campaña de la Iglesia contra la sarracena furia: historia general de las [...] cavallerías del Templo de Salomón, Calatrava, Alcántara, Avis, Montesa y Christo*, Zaragoza, Agustín Verges, 1662, disponible al buscador de llibres de Google. Les referències a Montesa en pp. 565-596.

“me pareció preciso dar de mano al trabajo comenzado y salir a la defensa con la diligencia y presteza que pedía materia de tanto peso [...]. Y pues la causa porque se introduxo el prior monge ya cesó, razón es cese también el golfo de inquietudes que han ocasionado estas contiendas poniendo a pique las conciencias de los hijos de la Orden quando oyen divulgar a los padres cistercienses que careciendo de prior monge vivimos en mal estado”¹⁰⁹⁷.

La qüestió restà closa en estampar el 1669 els dos gruixuts volums de la *Montesa Ilustrada*, contestació a les pretensions dels cistercencs, però també crònica de la institució i defensa de la jurisdicció del lloctinent general sota l’empar del flamant *Administrador Perpetuo*.

L’ambient hi era també propici: un any abans, una butlla del papa Climent IX concedia a l’orde de Calatrava el priorat de dita Orde per als seus religiosos professos¹⁰⁹⁸.

Montesa no es feu esperar: sol.licitada la gràcia a Roma el 6 de novembre de 1670¹⁰⁹⁹, la butlla que concedia el priorat del Sacre Convent als frares de l’Orde la lliurà el 5 d’octubre següent el papa Climent X¹¹⁰⁰.

¹⁰⁹⁷ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit, en “Prefacion y motivo de esta obra”, vol. I, pp. 16 i 19.

¹⁰⁹⁸ ORTEGA y COTES, Ignacio José; ÁLVAREZ de BAQUEDANO, Juan Francisco, ORTEGA ZÚÑIGA y ARANDA, Pedro (compiladors), *Bullarium ordinis militiae de Calatrava...*, Madrid, “Ex typographia Antonii Marin”, 1761, pp. 428-429.

¹⁰⁹⁹ Les condicions exposades a l’ambaixador –amb còpia de la butlla en qüestió per a Calatrava– en AHN, *OOMM*, lib. 538-C, ff. 93v-98v.

¹¹⁰⁰ La reproduceix MUÑIZ, fray R., *Médula histórica cisterciense...*, cit., vol. VIII, pp. 411-414.

5. El regnat del darrer Àustria (1665-1700)

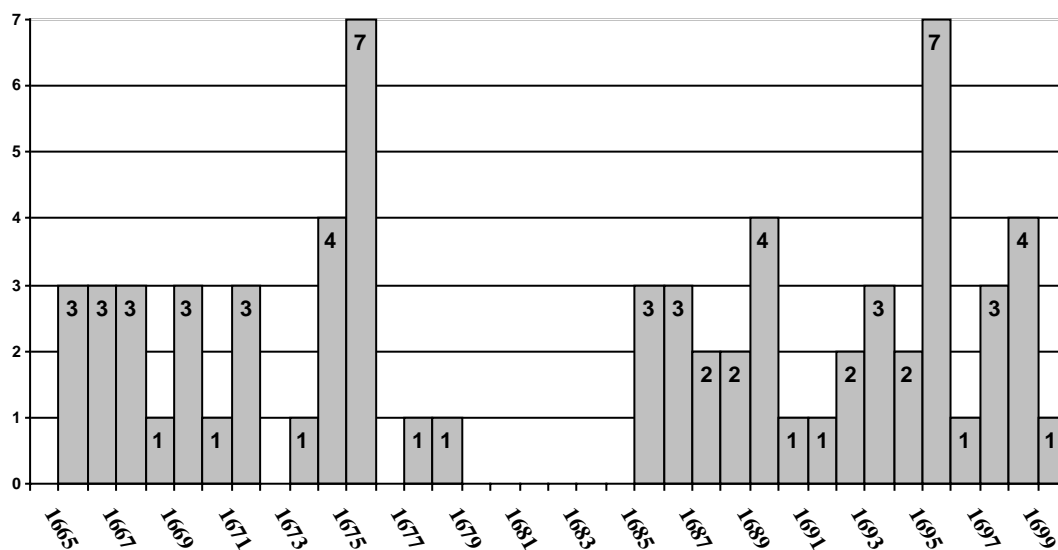
Mort Felipe IV, es constituí un gabinet de regència encarregat d'assessorar la Reina regent i mare del futur Rei, gabinet del que formaria part l'assessor general, clauer de Montesa i vicescancerler del Consell d'Aragó Cristóbal Crespí de Valldaura.

El govern del darrer Àustria –regència inclosa– va durar 35 anys, període durant el qual entraren en l'orde de Montesa 112 nous cavallers.

A diferència dels regnats anteriors, no podem establir una correspondència exacta entre les mercès d'hàbit i els ingressos reals de cavallers, doncs no sabem quan es lliuraren 43 de les 112 mercès que es resolgueren favorablement, tal com podem vore reflectit als gràfics següents:

Gràfic 10

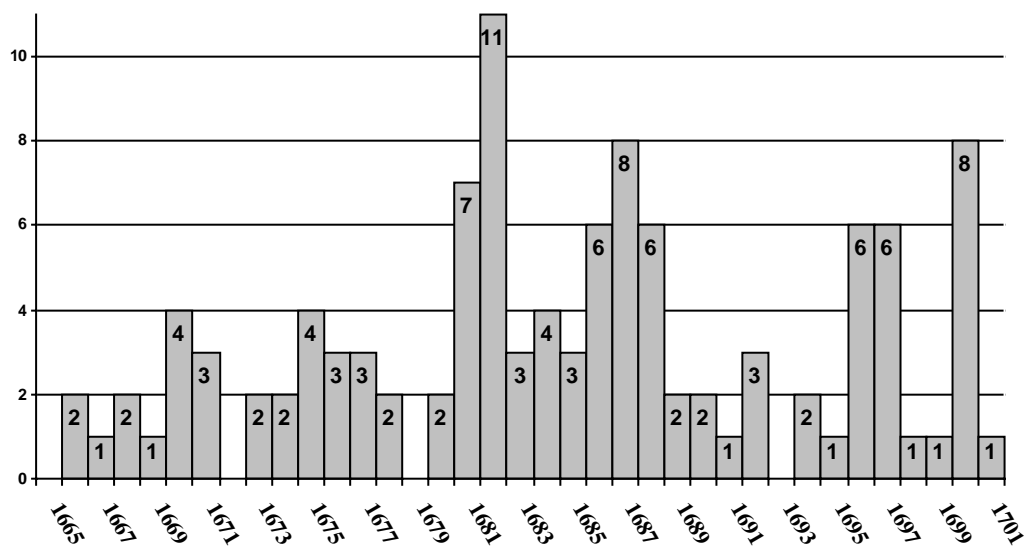
Mercès dels cavallers creuats amb Carles II –70 de 112–

Així, al gràfic anterior, els principals buits els tindríem a la dècada dels huitanta, precisament quan es donen les majors xifres si la informació es fixa en el nombre d'ingressos/any, com bé mostra el següent:

Gràfic 11

Cavallers creuats amb Carlos II –112, amb 1 creuat en 1701–

Com veiem, a una etapa de certa moderació, amb xifres màximes de quatre ingressos per als anys 1670 i 1675, la seguirà una altra especialment elevada a la dècada següent, amb 54 creuaments realitzats entre 1680-90, cosa que suposarà la mitat de tots els qui ingressaren amb Carlos II. Pressumiblement, com podem comprovar a cadascuna de les fitxes de la base de dades adjunta a aquest treball, la majoria haurien rebut la mercè d'hàbit en dates properes al seu creuament, encara que també hi ha casos en els que des de la concessió de la mercè fins a l'entrada en l'Orde transcorre més d'un any: Félix Tomás de Cabanilles –per exemple– va rebre mercè d'hàbit de Felipe IV, en juny de 1665, però no es va creuar fins octubre de 1667, quan ja feia dos anys que havia començat el regnat del darrer Àustria, amb la qual cosa, tot i estar al gràfic anterior, s'haurà d'agrupar dins els cavallers del *Rey Planeta*.

L'augment d'hàbits durant la segona mitat de la dècada dels huitanta que podem veure s'aprecia també en les ordes de Castilla, tot i que les dades aportades corresponen als hàbits despatxats i les nostres als ingressos reals, amb xifres elevades també per als últims anys d'aquesta etapa observables en les quatre ordes militars hispàniques¹¹⁰¹.

¹¹⁰¹ POSTIGO, E., *Honor y privilegio en la corona de Castilla...*, cit., pp. 199-200.

D'altra banda –com en etapes anteriors– comptem amb mercès d'hàbit lliurades a persones que finalment no ingressaren. Els documentats a l'efecte són els 37 següents:

Quadre 98

Relació de personatges amb mercè d'hàbit de Montesa que no ingressaren

<i>Cognoms, nom i naturalesa</i>	<i>Any</i>	<i>Font</i>
Antillón, Tomás de (Aragó)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 6v
Aragón i Ayerve, José de, <i>príncep de Casano</i> (Itàlia)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 8v
Aragón, Nicolás M. de, <i>comte de Simari</i> (Nàpols)	1686	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 561-C, f. 93-93v; <i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 8v
Aracil, Bernardo		BN, mss. 2731, f. 5 ¹¹⁰²
Arce, Carrasco i Bazán, Juan de (La Roda)	1689	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 561-C, f. 316v; <i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 5v
Arce, Carrasco i Bazán, Pedro de (La Roda)	1689	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 561-C, f. 317; <i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 5v
Asio i Boil, Onofre (València)	1699	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 563-C, f. 63
Berenguer, Jacinto (València)	1666	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 559-C, f. 29v-30
Canales, Bernardino (Sardenya)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 8
Cárcamo, Cristóbal (Rubello [Milà])	1684	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 561-C, f. 56v-57 <i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 8v
Colás, Miguel, “para quien case con su hija M ^{aa} ” (Aragó)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 6v
Dameto, Juan (Mallorca)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 7v
Descallar, Pedro (Mallorca)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 7v
Forteza, Gregorio (Mallorca)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 7v
Girón de Rebolledo, Francisco (València)	1687	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 561-C, f. 189-189v
Guzmán y Berrio, Juan de (Castella)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 5v
Manca i Prado, Francisco (Sardenya)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 8
Marín, Antonio	1697-98	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 563-C, f. 20 i 61v
Muñoz, Jaime (València)	1677	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 560-C, f. 131v-132v
Noguera, Pedro (Teruel) –per a frare–	1686	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 561-C, f. 94v-95 i 232
Pellicer, Miguel Antonio (Madrid)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón...</i> , cit., f. 5v
Per qui case amb filla de Francisco Muñoz, <i>olim</i> Artés, cavaller de Santiago	1692	AHN, <i>OOMM</i> , lib. 562-C, f. 45v-46

¹¹⁰² Els informants nomenats a l'efecte foren fra Juan Pertusa i fra Eusebio de León.

Per qui case amb Maria de Robles ¹¹⁰³	1693	AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 50v-51
Pilo, Quirigo (Sardenya)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón..., cit., f. 8</i>
Pueyo, Antonio de (Mallorca)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón..., cit., f. 7v</i>
Puigmoltó, Alberto (Ontinyent)	1698	AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 56
Sada i Antillón, Fernando de, <i>marqués de Campo Real</i>	1696	AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 180v-181
Sada i Antillón, José de	1696	AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 181-182
Sánchez de la Peña, Medina i Guzmán, Tomás (Sevilla)	1688	AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 258v-259; <i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón..., cit., f. 5v</i>
Santacília i Ortiz, Gaspar	1699	AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 63
Sebastián, Lorenzo (Aragó)	1698	AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 42v
Sosa, Jerónimo de (Sardenya)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón..., cit., f. 8</i>
Troncoso de Sotomayor, Alonso (Galícia)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón..., cit., f. 5v</i>
Usenda, Domingo de (Aragó)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón..., cit., f. 6v</i>
Vila Casamijana, Gaspar de (Barcelona)	1687	AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 188v-189; <i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón..., cit., f. 7v</i> BN, mss. 2731, f. 5 ¹¹⁰⁴
Zabater, José (Catalunya)		<i>Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón..., cit., f. 7v</i>
Total:		37

¹¹⁰³ Filla de Fernando Núñez de Robles i germana de Fernando Antonio Núñez de Robres i Aro, cavaller de Montesa en 1681.

¹¹⁰⁴ Els informants havien de ser fra Juan Pertusa i fra Jaime Rodrigo.

5.1. Característiques generals del grup. Realització de les proves

Pel que fa a la realització de les proves cal recordar, en primer lloc, que falten 43 de les 112 mercès resoltes favorablement.

Els expedients solen resoldre's, majoritàriament, amb una parella d'informants, cosa que en principi indicaria una absència de problemes en les informacions. Sols 12 dels 100 consultats –tenint present que se n'han perdut 13–¹¹⁰⁵ necessitaren més d'un parell d'enquestadors, la majoria perquè comptava amb ascendents nascuts en llocs diversos i calia desplaçar-se a les localitats d'origen. Són els casos d'Antonio Abarca, Cristóbal Crespí, Luis Ferrer de Pròxita, José Folch de Cardona, Vicente Monserrat, Félix Pardo de la Casta, José Sanz de Geta i José Vilaragut. Els quatre restants –Pedro Descallar, Antonio Mingot, Pedro Roca i Pedro Fernando de Valda– hagueren de resoldre dubtes respecte les qualitats de llurs famílies, amb la qual cosa necessitaren de l'actuació de més informants.

Les dispenses per falta de qualitats tampoc abunden, sis per a tot el període, i les hauríem de classificar així:

Quadre 99

Cavallers de Carlos II que necessitaren dispensa

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Motiu de la dispensa</i>
Descals Jover, Francisco	dubtes en la noblesa del besavi matern
Esteve i Ferrer, Braulio	falta de noblesa en la branca materna
Roca i Ripoll, Pedro	falta de noblesa en la branca materna
Sisternes d'Oblites i Badenes, Melchor	falta de noblesa en l'avi patern i il.legitimitat
Torre i Despuig, José de la	dispensa d'edat
Valda i Oca Sarmiento, Pedro Fernando de	il.legítim
Total:	6

¹¹⁰⁵ S'han perdut els expedients d'Antonio Abarca, Antonio Balaguer, Gaspar Calatayud, Enrique Çanoguera, Francisco Escorcía, Braulio Esteve, Luis Ferrer Pròxita, Luis Antonio Mergelina, Melchor Sisternes d'Oblites, Jaime Juan Torà, Juan de la Torre, José Vidal de Blanes i Pascual de Villacampa, la majoria dels quals ingressà a la dècada dels setanta.

Totes les dispenses les lliurà el papa excepte una, que fou despatxada pel mateix Rei i que facilità l'entrada a l'assessor del governador de Xàtiva Francisco Descals

“por no venir claramente provada la hidalguía en el bisabuelo materno del pretendiente, el señor asesor general diese cuenta de ella a SM para que se sirviese de dispensar esta circunstancia, como se executó en consulta de 26 de septiembre 1684, con cuyo parecer se conformó SM y se despachó a don Francisco la comisión para tomar el ábito¹¹⁰⁶.

A banda de la dispensa que es concedí a José de la Torre per falta d'edat, a la resta dels candidats se'ls lliurà majoritàriament per falta de noblesa en alguna de les branques. També s'en despatxaren dues per solventar la il·legimitat de Pedro Fernando de Valda i Melchor Sisternes.

En altres ocasions –onze– es va recórrer a la dispensa per *patria común* privativa de la corona, amb la qual cosa es beneficiaren de la reial gràcia els següents:

Quadre 100

Cavallers amb informacions realitzades per *patria común*

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Any</i>	<i>Expedient a l'AHN</i>
Cardona i Milà, Vicente	1696	80
Crespí de Valldaura i Brondo, Cristóbal	1682	138
Descallar i Net, Pedro	1674	152
Diamante i Herrera, Francisco	1687	158
Diamante i Herrera, Pablo	1687	159
Folch de Cardona i Sotomayor, Isidro	1680	215
Mercader i Cernecio, Galcerán	1690	292
Mingot i Martínez de Fresneda, Antonio	1687	303
Negrete i Bolea, Diego	1688	325
Valda i Oca Sarmiento, Pedro Fernando de	1696	503
Vilaragut i Sans Abreu, José	1678	529
Total:		11

¹¹⁰⁶ AHN, OOMM, expedients de cavallers de Montesa, nº 452 [Francisco Descals Jover].

Tots els anteriors excepte Pedro de Valda comptaven amb algun parent nascut geogràficament lluny –a Portugal o fora de la Península Ibèrica– amb la qual cosa la dispensa per *patria común* venia, en principi, a evitar desplaçaments, encara que altres vegades es volgués amagar molt probablement algun defecte en les qualitats del pretendent: en les informacions de Valda –recordem– s’intentà no investigar la branca materna; en negar el permís a l’efecte la Santa Seu, entrà en joc el favor reial, que resolgué la qüestió en permetre les proves d’eixa branca familiar a la cort, per *patria común*¹¹⁰⁷.

Més encara, al mallorquí Pedro Descallar i Net –amb son pare cavaller de Calatrava, un tio de Montesa i altres ascendents cavallers de Santiago, Calatrava i Sant Joan– se li donà una dispensa per poder fer part de les proves a Madrid per *patria común*, sent tots els ascendents naturals de Mallorca. Tot i això, els ancians reunits a València determinaren a l’efecte:

“nos parece que según los dichos de los testigos no resulta la prueba de la calidad de nobleza que se requiere según difiniciones [...] por el quarto de Net”.

Després, els reunits a Madrid per examinar les informacions resultaren prou més benèvolos, doncs les varen aprovar¹¹⁰⁸, tal com passà –recordem– amb l’expedient del jurista Buenaventura de Tristany, a qui aprovaren a Madrid, però no a València.

Finalment, sobre els expedients aparentment sense problemes de Pedro Ros d’Ursinos i, sobre tot, de José de Haro, es pronunciava fra Hipólito Samper en els següents termes:

“devía la junta [d’ancians encarregada de jutjar les informacions] informarse de los comisarios si había más actos positivos o executorias en las familias, y si los habían que bolviesen a sus costas a calificar más las informaciones, y si decían que no proponer Su Magestad se embiasen nuevos comissarios que cumpliesen mejor con

¹¹⁰⁷ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 503 [Pedro Fernando de Valda, Oca i Sarmiento].

¹¹⁰⁸ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 152 [Pedro Descallar i Net].

su obligación, y no consentir que los castellanos tengan puerta más franca y abierta para entrar en la Orden que los valencianos [29-IX-1699]”¹¹⁰⁹.

No sabem si l'abús en la realització de les proves a candidats no regnícoles feu reaccionar Samper exigint –com hem vist– un major rigor, doncs una dècada enrere, en 1690, don Hipólito era partidari d'obrir les portes:

“los ábitos de la dicha Orden, no deven ser limitados para los valencianos solos; sino que se han de dar a quantos beneméritos los pidieren, aunque sean de los Reynos más remotos de España”¹¹¹⁰.

És clar que l'opinió de don Hipólito era la de no limitar l'hàbit de Montesa als valencians i naturals de la Corona d'Aragó, però tampoc desitjava –com hem vist– que això suposés un menor rigor en les informacions, i menys encara en les dels pretendents castellans, probablement també, per a ell, més desconeguts.

5.2. Procedència geogràfica

Els 112 cavallers que ingressaren en l'orde de Montesa durant el regnat de Carlos II procedien majoritàriament –com en etapes anteriors– del regne de València, amb un percentatge del 66%. Amb tot, això suposa una certa davallada pel que fa a l'*exclusivitat valenciana*, doncs durant regnats anteriors els valencians se situaven entre el 74 i el 78%. Més encara, els regnícoles que ingressaran amb el primer Borbó arribaren a suposar el 80% del total de cavallers montesians.

Això es degué a l'entrada en Montesa d'una trentena de cavallers procedents dels regnes de Castilla, un d'ells d'Orà, amb la qual cosa el percentatge de castellans pujaria al 27%,

¹¹⁰⁹ Informe de fra Hipólito Samper sobre les informacions per a cavaller de José de Haro Castañeda, (29-IX-1699): RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], f. 128v. Sobre les de Pedro Ros d'Ursinos, *ibidem*, ff. 126-127v; 132-134v i 135v.

¹¹¹⁰ SAMPER, frey H. de, *Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón y Moncada, duque de Montalto [...] Sobre, que los ábitos de la dicha Orden no deven ser limitados para los valencianos... cit.*, portada.

xifra que multiplica per quatre i cinc els cavallers castellans de Felipe III i Felipe IV, amb un 7 i 5% respectivament.

Els hàbits restants –un 6%– els van obtindre naturals de la Corona d’Aragó i Itàlia, tal com podem vore de forma detallada al quadre següent:

Quadre 101

Distribució geogràfica dels cavallers de Carlos II (1665-1700)

1) Naturals del regne de València

	<i>Nº cavallers</i>	<i>%</i>
Agullent, Alcalà de Xivert, Alcoi, Aldaia, Alzira, Banyeres de Mariola, Moncofar, Olocau, Olocau del Rei, Ontinyent, Sagor, Sobor, Villahermosa del Río, Xixona (un per localitat)	13	11%
Morella	2	1%
Oriola	4	3%
Castelló de la Plana	5	4%
Xàtiva	5	4%
Elx	5	4%
Alacant	7	3%
València	33	29%
Total:	74	66% (respecte el total)
Total regnat:	112	

2) Corona d’Aragó i Itàlia

		<i>Nº cavallers</i>	<i>%</i>
<i>Mallorca</i>		1	Valors per davall de l’1%
<i>Aragó</i>	Teruel, Uncastillo	2	1%
<i>Catalunya</i>	Barcelona, Tarragona	2	1%
<i>Itàlia (amb Sardenya)</i>	Nàpols, Sàsser	2	1%

Total:		7	6% (respecte el total)
Total regnat:		112	

3) Corona de Castella, Andalusia i altres:

		<i>Nº cavallers</i>	<i>Total</i>	<i>%</i>
<i>Castilla la Nueva</i>	Mahora	2		1%
	Barchín del Hoyo, Bonete, Chinchilla, Cifuentes, Villanueva de la Jara, Villena –un per localitat–	6		5%
	Almansa	8		7%
	Madrid	8	24	21%
<i>Regne d'Extremadura</i>	Badajoz	1	1	Valors per davall de l'1%
<i>Regne de Murcia</i>	Pétrola, Yecla	2		1%
	Jumilla	3	5	2%
<i>Altres:</i>	Orà	1	1	Valors per davall de l'1%
Total:			31	27% (respecte el total)
Total regnat:			112	

Vists els quadres, la singularitat respecte les etapes anteriors estaria en els 31 hàbits que vestiren nobles castellans. 20 d'aquests es concediren a persones nascudes al marquesat de Villena-Jumilla, en particular als territoris d'eixa zona sota l'autoritat del rei¹¹¹¹, amb els cavallers que es creuren en Montesa següents:

¹¹¹¹ MOLINA, S., *Poder y familia: las élites locales...*, cit., pp. 21-40.

Quadre 102

Cavallers de Montesa nascuts al marquesat de Villena-Jumilla

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Naturalesa</i>	<i>Data d'hàbit</i>
Alcaraz i Barberà, Marcos de	Almansa	1696
Enríquez de Navarra i Haro, Marcos	Almansa	1685
Enríquez de Navarra i Marín, José	Almansa	1683
Enríquez de Navarra i Marín, Juan	Almansa	1681
Enríquez de Navarra i Marín, Luis	Almansa	1676
Galiano de Spuche i de Haro, Miguel Pedro	Almansa	1700
Galiano de Spuche i de la Cuesta, Miguel	Mahora	1687
Galiano Despuig i Ossa, Francisco	Almansa	1681
Girón de Buedo i Ruiz de Alarcón, Juan	Barchín del Hoyo	1688
Haro Castañeda i Ferrer, José de	Villanueva de la Jara	1700
Mergelina i Mota, Luis Antonio	Villena	1682
Núñez Robres i Haro, Fernando Antonio	Chinchilla	1681
Pérez Pastor i Vera Valcárcel, Miguel	Pétrola	1687
Spuche Ortuño i Pérez, Pedro	Yecla	1692
Tomás i Avellán i Vicente de Ochoa, Cosme	Jumilla	1682
Tomás i Avellán i Vicente de Ochoa, Francisco José	Jumilla	1687
Tomás i Avellán i Vicente de Ochoa, Juan	Jumilla	1687
Torre Alarcón i Espinosa, Juan de la	Mahora	1688
Ulloa Díez i Vergara, Juan	Almansa	1694
Vallterra de Blanes i Miño, Jerónimo	Bonete	1676
Total:		20

Altres pretendents del mateix territori es decidiren pels hàbits de les altres ordes militars, però front els 20 de Montesa sols hi hagué 8 de Santiago, 4 de Calatrava i ni un de l'orde militar d'Alcántara¹¹¹².

Del grup caldria destacar els 8 nascuts a la vila d'Almansa, i en particular els hàbits concedits a la família Enríquez de Navarra.

Marcos Enríquez de Navarra va ser cavaller de l'Orde de Santiago¹¹¹³, però els seus fills Luis, Juan i José ho foren de Montesa, així com el seu nét Marcos. Altres néts de don

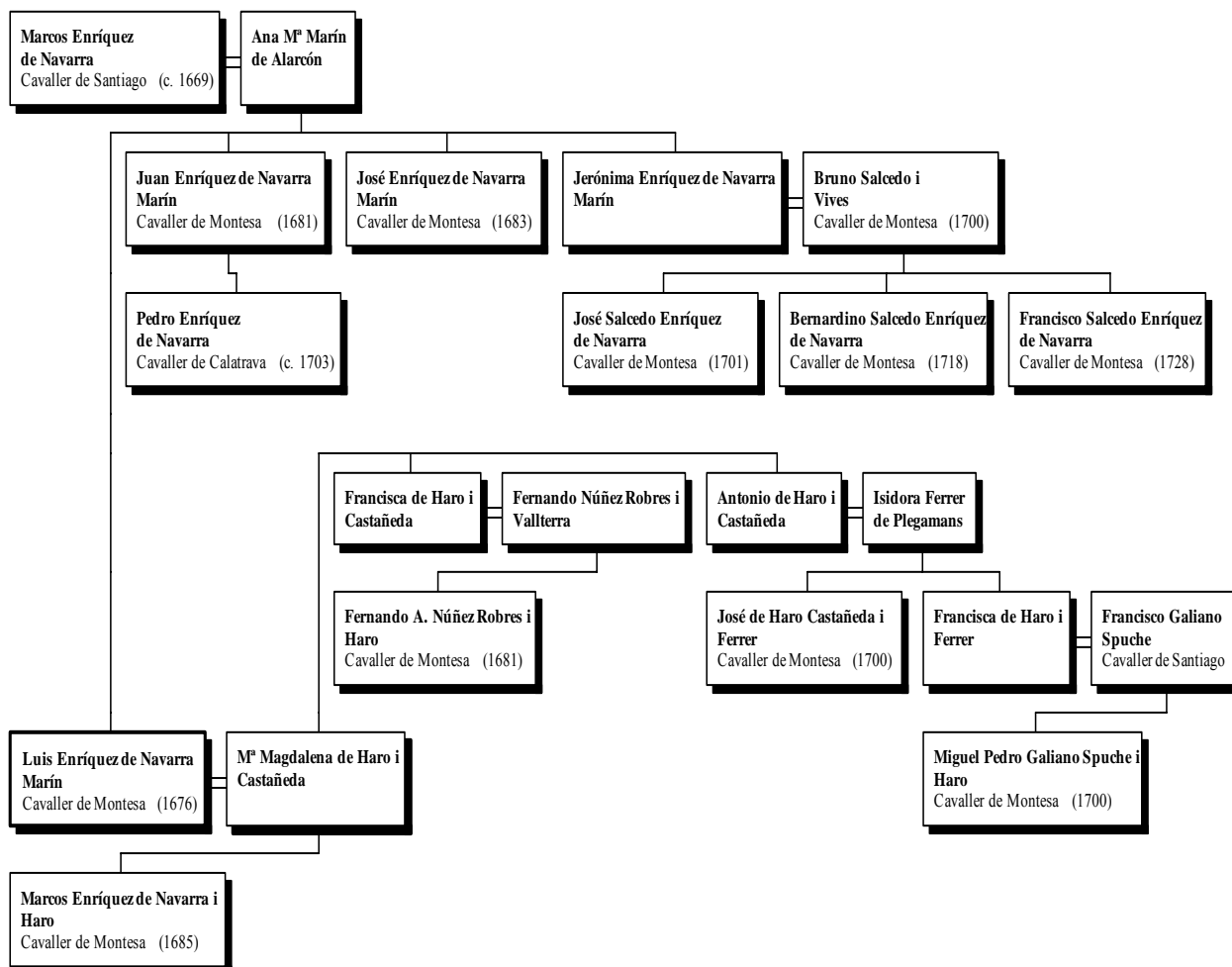
¹¹¹² *Ibidem*, pp. 244-245.

¹¹¹³ AHN, OOMM, expedientillos, nº 3874; *Ibidem*, expedients de cavallers, Santiago, nº 2648.

Marcos –fills de la seua filla Jerónima que casà amb el cavaller de Montesa Bruno Salcedo– també hi foren cavallers de l'Orde: José (1701), Bernardino (1718) i Francisco (1728).

Sense nàixer a Almansa, parents dels Enríquez i cavallers de Montesa foren Miguel Pedro Galiano, Fernando Núñez Robres i José de Haro, tal com podem vore reflectit a l'arbre genealògic següent:

Els Enríquez de Navarra –i aliances– cavallers de Montesa

Un altre grup de castellans cavallers de Montesa el podrien formar els germans Cosme, Juan i Francisco José Tomás Avellán, tots tres de Jumilla, als quals hi hauria que afegir un altre germà, Pedro, que ingressà en l'Orde com a religiós per a ser titular d'un peculiar priorat montesià en terres alienes a la institució, com vorem tot seguit.

Esbrinar els motius que dugueren tots els anteriors a decidir-se per Montesa en compte de qualsevol dels hàbits de les ordes castellanques ens és totalment desconegut. En tot cas caldria tindre en compte els interessos de tipus econòmic que les famílies de dits cavallers pugueren tindre al regne de València¹¹¹⁴, els possibles vincles de parentiu amb famílies del regne¹¹¹⁵ i el fet que l'hàbit de l'orde valenciana fora més barat que el de les ordes de Castilla¹¹¹⁶, sense excloure altres lectures relacionades amb les qualitats exigibles als candidats i que potser durien al prolífic Samper –com hem vist abans– a sol·licitar el rigor suficient

“y no consentir que los castellanos tengan puerta más franca y abierta para entrar en la Orden que los valencianos”¹¹¹⁷.

En el cas dels germans Tomás Avellán, el seu ingrés en Montesa hi ha que relacionar-lo amb la fundació d'un priorat a Jumilla per Juan Vicente de Ochoa, germà de la mare dels cavallers i religiós montesians que ingressaren en l'Orde, doncs al text previ als capítols que detallen les característiques del patronat en qüestió, consta que la fundació es feia

“atendiendo a las honras [léase hàbits de Montesa] que hemos hecho a sus sobrinos”¹¹¹⁸.

¹¹¹⁴ “En 1693 don Jerónimo Valterra Blanes, caballero de Montesa y regidor de la ciudad de Chinchilla declara haber vendido una manada de carneros a las carnicerías de Valencia por mediación de su primo don Francisco Valterra, conde de Villanueva y vecino de dicha ciudad”: MOLINA, S., *Poder y familia: las élites locales...*, cit., p. 104, nota 413.

¹¹¹⁵ Jerónima –recordem–, filla de Marcos Enríquez de Navarra, cavaller de Santiago, va casar amb l'oïdor de l'Audiència de València i cavaller de Montesa Bruno Salcedo, dels quals van nàixer José, Bernardino i Francisco, cavallers de Montesa en 1701, 1718 i 1728 respectivament.

¹¹¹⁶ Com hem vist abans, l'hàbit de Montesa estava en torn als 4.290 rals de billó, front els 7.690 que costava posar-se un hàbit de Castilla.

¹¹¹⁷ Sobre les informacions per a cavaller de José de Haro (29-IX-1699): RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], f. 128v.

Juan Vicente de Ochoa fou prevere, confessor i amic del bisbe de Murcia, i un dels eclesiàstics més influents d'aquella diòcesi¹¹¹⁹. Cap al 1689 oferí al rei Carlos II la possibilitat de fundar un priorat per a religiosos de l'orde de Montesa a Jumilla sota l'advocació de *Nuestra Señora de los Remedios*, fundació que havia de presidir precisament un nebot seu, Pedro, a qui s'havia de lliurar l'hàbit de l'Orde –com efectivament es va fer– el 1689.

El priorat, que radicaria en una església o capella de dita població, havia de tindre una renda de 200 ducats, que s'obtindria d'un cens carregat sobre els béns de don Blas Gascón Miralles, veí d'Elx. La prebenda l'havien d'obtindre fills, néts i descendents dels germans del fundador que pogueren vestir l'hàbit de religió de Montesa, amb la salvedat que, cas de no comptar amb els requisits anteriors, es pogués donar a qualsevol clergue de Montesa

“prefiriendo siempre al castellano benemérito de essas diócesis de Cartagena y Cuenca, y entre ellos al que sea natural de la dicha villa de Jumilla”¹¹²⁰.

¹¹¹⁸ AHN, *OOMM*, lib. 536-C, f. 31v. Els capítols sobre la fundació –del 5 de febrer de 1689– i cartes a l'efecte dirigides al fundador del priorat i al president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena, al mateix llibre, ff. 30-34. Hi ha còpia de les cartes –amb notes de Samper– en RAH, *CSC*, leg. 7, carpeta 13, nº 1, i BN, mss. 2731, ff. 11-15v, amb la comissió per a que lliuren l'hàbit a Pedro Tomás Avellán.

¹¹¹⁹ “Otro personaje importante del siglo XVII jumillano conseguiría obrar aquí su entierro. Se trata del licenciado D. Juan Vicente Ochoa, presbítero, confesor, amigo y albacea del obispo de Murcia. Es el fundador del priorato de Montesa en Jumilla. Pues bien, en sus testamentos ordena “mi cuerpo sea cubierto con la vestidura sacerdotal y enterrado en el convento del seráfico padre San Francisco, extramuros de esta villa donde tengo mi baso y entierro” [en nota al peu (nº 15) en la mateixa pàgina:] El licenciado D. Juan Vicente Ochoa, clérigo, es el fundador del priorato de Montesa en Jumilla, que llevaba anexo el honor de caballeros de Montesa para sus sobrinos. D. Juan Vicente era uno de los sacerdotes más importantes de toda la diócesis, confesor del obispo y su fideicomisario. Los herederos del obispo pleitean contra él y se ve obligado a pagarles 50.000 reales. De otro enredo con la Casa de Recogidas de Murcia no conseguiría salir y acabaría en la cárcel episcopal a pesar de su edad avanzadísima. Sus sobrinos tendrían que sacarlo de allí empeñando todo el patrimonio familiar. El priorato de Montesa en Jumilla y los hábitos de caballeros resultarían ser un regalo envenenado”: ANTOLÍ FERNÁNDEZ, Alfonso, *Muerte y religiosidad popular en Jumilla durante la época de los Austrias (siglos XVI-XVII)*, Jumilla, autoedició, 2005, p. 36.

¹¹²⁰ En el capítol nº 3 de la fundació: AHN, *OOMM*, lib. 536-C, ff. 32-32v.

Tot i això, en morir el primer titular –frey Pedro Tomás Avellán– en 1702, aquest peculiar priorat, que havia de tindre la mateixa *dignitat* que els altres priorats formats de Montesa¹¹²¹, no prosperà, doncs quaranta anys després del traspàs del darrer posseïdor existia “el censo de la dotación de dicho priorato, que se cargó en 15 de setiembre de 1684 y sus hipotecas”, però amb “hipotecas y muy superiores al valor del censo”¹¹²².

Pel que fa als cavallers montesians de la mateixa família, el que sabem no és precisament exemplar: a finals de setembre de 1720 Juan i Cosme Avellán escaparen de les presons del castell de Montesa, on estaven tancats pel delicte que els relacionava amb la mort de Mariana Avellán, veïna de Jumilla¹¹²³. D'altra banda Francisco José, l'altre germà, decidí després de vidu optar per la vida religiosa, doncs en 1702 va obtindre llicència del rei per a ser ordenat sacerdot retenint també l'hàbit de Montesa¹¹²⁴.

Finalment i per acabar amb els membres del marquesat de Villena, assenyalar la pressumpta falta de qualitats de Pedro Spuche, a qui es lliurà mercè d'hàbit malgrat la seua ascendència *pechera*¹¹²⁵.

Pel que fa als cavallers nascuts a Madrid tenim, en primer lloc, fills de cavallers de Montesa que desenvolupaven càrrecs a la cort: Antonio García i Pascual de Villacampa eren fills dels montesians Jerónimo García i Pedro de Villacampa, i probablement van nàixer a la cort per ser aleshores el lloc de residència dels seus pares,

Altres havien nascut circumstancialment a la cort, però comptaven amb arrels al Regne de València: Félix Pardo de la Casta era nét del comte d'Alaquàs¹¹²⁶; Francisco Idiáquez i Borja, nét del comanador major de Montesa i família d'altres Borja montesians, entre ells el darrer Mestre; José Folch de Cardona emparentava amb els

¹¹²¹ Capítol nº 6 de la fundació: AHN, *OOMM*, lib. 536-C, f. 33.

¹¹²² Informe sobre les rendes del priorat de Jumilla de 7-IV-1745: AHN, *OOMM*, lib. 846-C, ff. 504v-505.

¹¹²³ ARV, *protocolos notariales*, sign. 2033, ff. 86v-87v; AHN, *OOMM*, leg. 1133.

¹¹²⁴ AHN, *OOMM*, lib. 564-C, ff. 61v-62.

¹¹²⁵ MOLINA, S., *Poder y familia: las élites locales...*, cit., p. 139.

¹¹²⁶ Sobre aquesta família GIL GUERRERO, Eva M^a, “Los Pardo de la Casta. El ascenso de un linaje al servicio regio (siglos XIV-XVII)”, *Estudis*, nº 37 (2011), pp. 487-509.

almiralls d'Aragó, i son pare fou el primer marquès de Castellново; mentre que Pedro Fernando de Valda nasqué del correu major de València i cavaller de Santiago Pedro de Valda.

Els germans Pablo i Francisco Diamante no comptaven amb ascendents en les ordes militars hispàniques, però servien els dos al rei en l'administració: Pablo fou secretari de Carlos II, mentre que Francisco ocupà els càrrecs d'*alcalde de Casa y Corte*, *alcalde de la Real Chancillería* de Granada i corregidor de Chinchilla.

De la resta d'hàbits assenyalar el que vestí Diego Negrete, nascut a Orà, amb parents en les ordes de Santiago i Calatrava, però creuat en Montesa el 1688.

D'altra banda José Antonio de Pròxita, nascut circumstancialment a Badajoz, es decidí per Montesa molt probablement perquè la mercè anava acompanyada de la comanda d'Ares que son pare podia transmetre-li per reial gràcia de 19 de febrer de 1689, comanda que ja havien gaudit sent cavallers de Montesa el seu avi matern Álvaro de Castellví i el seu pare Luis Ferrer de Pròxita, amb l'afegit que el seu besavi Juan Ferrer de Calatayud fou el segon lloctinent general de l'Orde.

Els cavallers nascuts a la Corona d'Aragó i Itàlia –amb Sardenya– en són ben pocs –7–, nascuts a Teruel, Uncastillo, Barcelona, Tarragona, Mallorca, Nàpols i Sàsser.

Nascut a la localitat d'Uncastillo, el secretari del Consell d'Aragó Jerónimo García vestí l'hàbit de Montesa sense tindre ascendents en cap orde militar. Jaime Antonio Borràs havia nascut a Teruel, però per via paterna descendia dels Borràs de Benicarló, dels qui ja hem parlat.

El senyor de la baronia de Nàquera, José Figuerola, nasqué a Tarragona en 1685, però son pare i el seu avi patern havien nascut a València i foren els dos cavallers de l'Orde;

mentre que l'autor de l'*Escudo Montesiano* Buenaventura de Tristany, veié la llum a la ciutat de Barcelona i es creuà en 1691.

En 1674 va ingressar en l'Orde el mallorquí Pedro Descallar, nebot del montesià Jorge Descallar, parent llunyà dels hereus de fra Hipólito de Samper i futur baró de Pinopar.

Finalment ingressaren en Montesa Francisco Quesada,

“natural de la ciudad de Sacer, de dicho reyno [de Sardenya], de nuestro consejo, asesor de la governacion de ella y delegado de nuestro real patrimonio”¹¹²⁷

i Luis Ferrer de Pròxita, nascut a Nàpols, nét del II lloctinent general de Montesa i hereu del comtat d'Almenara.

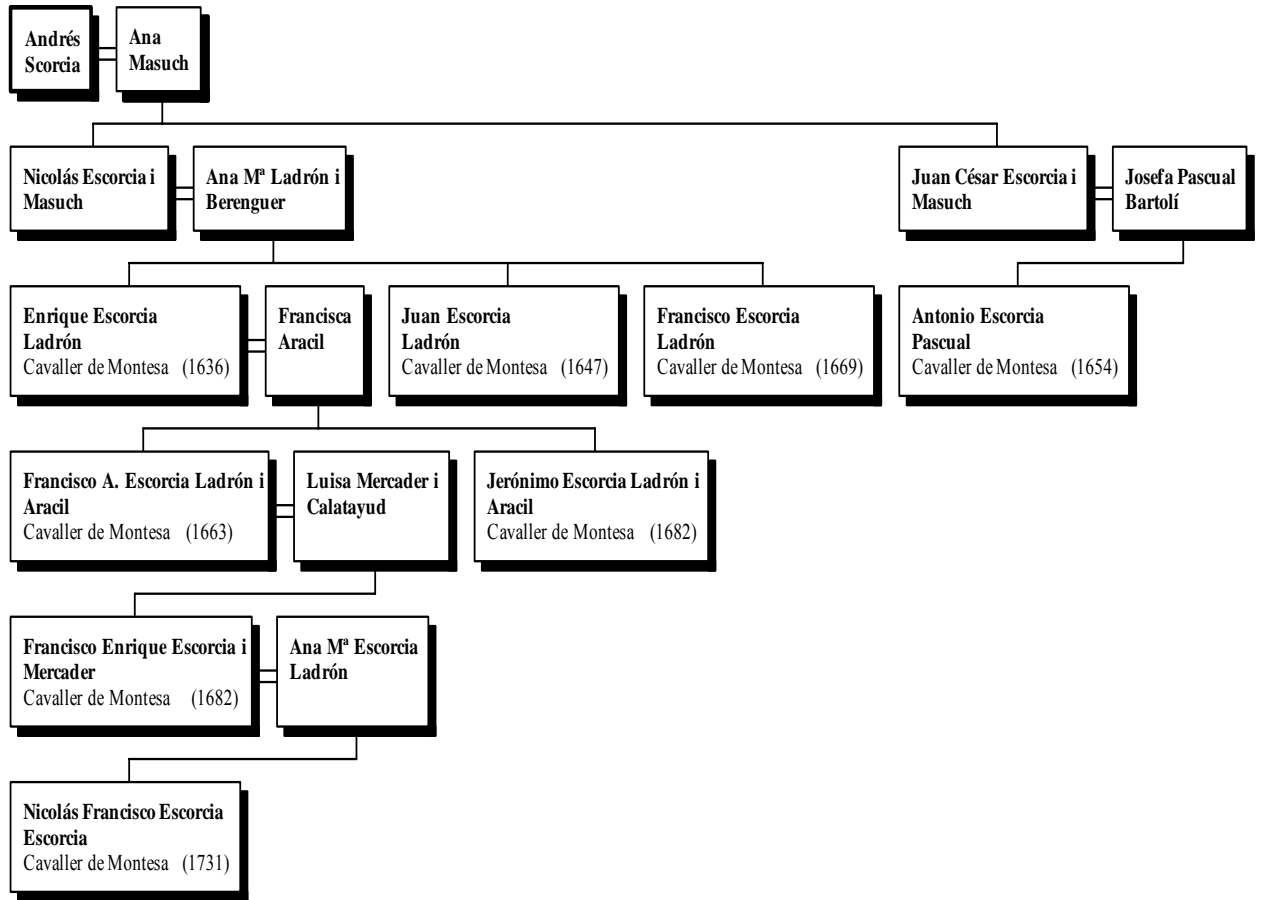
Pel que fa als nascuts al regne de València destaca, com en les etapes anteriors, el pes de la capital, amb 33 cavallers –un 44%– per a un total de 75 valencians.

Alacant, Castelló de la Plana, Elx i Xàtiva estarien entre els 5 i els 7; 4 Morella, 2 Oriola, i sols 1 a les localitats d'Agullent, Alcalà de Xivert, Alcoi, Aldaia, Alzira, Banyeres de Mariola, Moncofar, Olocau, Olocau del Rei, Ontinyent, Sogorb, Villahermosa del Río i Xixona.

Dels 7 hàbits lliurats a nascuts a la ciutat d'Alacant, 3 els vestiren membres de la família Escorcia, en concret Francisco, Francisco Enrique i Jerónimo, tots ells emparentats –com podem vore a l'arbre següent– amb altres Escorcia montesians posterior

¹¹²⁷ AHN, *OOMM*, lib. 561-C, f. 341.

Els Escorcía en l'orde de Montesa (1636-1731)

Altres cavallers alacantins amb vincles de parentiu entre ells foren Antonio Mingot i Andrés Pérez de Sarrió, emparentats pel cognom Martínez de Fresneda i amb un altre parent cavaller anterior, Rodrigo Martínez de Fresneda, creuat en 1626.

Finalment també podia presumir d'ascendents en l'orde de Montesa Luis Pasqual i Canicia.

L'endogàmia vista en els casos anteriors també podem documentar-la en les famílies de Castelló de la Plana que ingressaren en l'orde militar del país. Martín Mas, subrogat de governador de Castelló, havia casat amb Felipa Borràs, dels Borràs de

Benicarló, com sabem amb diversos cavallers de Montesa. Dos fills d'aquests, Luis i Antonio, gaudiren d'hàbit. A aquests podríem afegir Jerónimo Igual, doncs un germà de la seua àvia paterna –José–, fou el primer Borràs que ingressà en Montesa allà pel 1640.

Després dels anteriors, els castellanencs que aconseguiren entrar en l'Orde foren els germans Vicente i Francisco Feliu, emparentats la centúria següent amb els comtes de Pestagua¹¹²⁸.

Pel que fa als nascuts a Elx, els 5 que ingressaren estaven emparentats d'alguna o altra forma, i a més comptaven amb familiars en l'orde de Montesa: Isidoro i José Vaillo de Llanos compartien els mateixos avis paterns; alhora que Jaime Ortíz i Felipe Malla, vinculats entre ells, enllaçaven amb alguna de les branques dels cavallers anteriors.

Als d'abans hi hauria que afegir Felipe Malla, nascut el 1662 a Oriola i nét dels il·licitans Felipe Malla i Violante Urgellés, avis també de Pedro Soler de Cornellà. Altres oriolans cavallers de Montesa foren els germans Juan i Lope José Ruiz; i Juan de la Torre i Orumbella, de qui procediran els montesians José de la Torre (1697), Juan (1710) i José Bernardo (1736), fill de José i nét de Torre i Orumbella.

Cinc dels creuats havien nascut a Xàtiva: José Cerdà –senyor de Cerdà– i el seu cosí Sebastián Fabián; Vicente Texedor; Pedro Roca, amb qui emparentaran els futurs marquesos de la Romana¹¹²⁹ –amb diversos cavallers de Montesa fins a 1902– i els Sans de Vallés, senyors de Vallés, d'on procedirà Diego Sans (1677), com son pare, el seu germà i altres parents cavaller de l'orde de Montesa.

¹¹²⁸ MICÓ, J. A., “Los condes de Pestagua y su vinculación con Xert...”, *cit.*

¹¹²⁹ El títol es lliurà en 1739 a José Caro Maza de Lizana i Roca, cavaller de Montesa en 1725.

Els 33 cavallers nascuts a la capital del Regne procedien –majoritàriament– de famílies amb ascendents en l'Orde. Sols huit no comptaven amb parents montesians: Antonio Balaguer, Carlos Berenguer, Gaspar Calatayud, Braulio Esteve, Isidro Folch de Cardona, Francisco Luis Ortin, José Sanz de Geta i Jaime Juan Torà. D'aquests, procedien de cases de noblesa notòria Gaspar Calatayud, baró d'Agres i comte de Cirat; i Isidro Folch de Cardona, el darrer almirall d'Aragó de la seua branca familiar.

La resta procedien de famílies relacionades d'alguna o altra forma amb l'orde de Montesa, algunes de les quals havien provat ja noblesa a l'orde militar del Regne: Cardona, Crespí de Valldaura, Cruïlles, Despuig, Monserrat, Monsoriu, Pertusa, Sisternes d'Oblites, Vidal de Blanes...

En resum i com hem vist, les novetats més significatives pel que fa a la procedència geogràfica vindrien no dels nascuts al Regne, sinò de tots aquells que procedien d'altres territoris, en particular de la zona dels marquesat de Villena.

5.3. Adscripció socioprofessional

Si analitzem els cavallers montesians de Carlos II des de la seua adscripció socioprofessional, els resultats serien els següents:

Quadre 103

Procedència socioprofessional dels cavallers de Montesa de Carlos II

	<i>Barons, senyors de vassalls i noblesa titulada</i>	<i>Amb ascendents en l'orde de Montesa</i>	<i>Amb ascendents en altres ordes</i>	<i>Militars</i>	<i>Oficis en l'administració (inclosa Inquisició)</i>
Abarca, Antonio					X
Alcaraz, Marcos de					
Balaguer, Antonio					
Berenguer de Cucaló, Carlos					
Borràs, Jaime Antonio	X	X	X	X	X
Bosch, Diego	X	X	X	X	X
Calatayud, Antonio	X	X	X		X
Calatayud, Gaspar	X				
Çanoguera, Enrique		X	X	X	
Cardona, Francisco		X	X		X
Cardona, Pascual		X	X		
Cardona, Vicente	X	X	X		X
Carròs, Vicente	X	X	X		X
Casasús, José		X	X		
Cerdà, José	X				
Cerdà, Sebastián Fabián		X			
Crespí de Valldaura, Cristóbal	X	X	X		
Cruïlles, Onofre	X	X			X
Descallar, Pedro	X	X	X	X	
Descals, Francisco					X
Despuig, Vicente		X	X		X
Diamante, Francisco					X
Diamante, Pablo					X
Ebrí, Vicente		X	X		
Egal, Jerónimo		X	X		
Enríquez de Navarra, José		X	X		

Enríquez de Navarra, Juan		X	X		X
Enríquez de Navarra, Luis			X		X
Enríquez de Navarra, Marcos		X	X		
Escorcia, Francisco		X			X
Escorcia, Francisco Enrique		X	X		
Escorcia, Jerónimo		X			X
Esteve, Braulio					X
Esteve, Francisco		X			X
Falcó de Belaochaga, Vicente		X	X		X
Feliu, Francisco			X		
Feliu, Vicente		X	X		
Ferrer de Pròxita, Luis	X	X	X	X	X
Ferrer de Pròxita, José Antonio	X	X	X	X	
Figuera, Jorge de la		X	X		
Figuera, Juan de la	X	X	X		X
Figuerola, José	X	X	X		
Folch de Cardona, Isidro	X		X		X
Folch de Cardona, José	X		X	X	X
Galiano Spuche, Miguel		X	X		X
Galiano de Spuche, Miguel Pedro		X	X		
Galiano Despuig, Francisco		X	X		
García, Antonio		X	X		X
García, Jerónimo					X
Girón de Buedo, Juan					X
Girón de Buedo, Mateo		X			
Guerau, Francisco	X	X	X		X
Haro Castañeda, José de		X	X		
Idiáquez, Francisco	X	X	X		
Larralde, Juan Bautista					
Malla i Sala, Felipe		X		X	
Malla, Felipe		X			
Mas, Antonio		X	X		
Mas, Luis		X	X		
Mercader, Galcerán		X	X		
Mercader, Lucas Juan		X	X		X
Mergelina, Luis Antonio			X		X
Milà d´Aragó, Francisco	X	X	X		
Milà d´Aragó, Luis		X	X	X	
Mingot, Antonio		X	X		
Montserrat, Vicente		X	X		X

Monsoriu, Jerónimo		X			X
Montoro, José					X
Negrete i Bolea, Diego			X		
Núñez Robres Fernando Antonio		X	X		
Ortin i Villarrasa, Francisco Luis			X		
Ortíz, Jaime		X	X		
Palavicino, Ignacio					
Pardo de la Casta, Félix		X	X	X	X
Pasqual de la Verónica, José		X	X		
Pasqual, Luis		X	X		
Pérez de Sarrió, Andrés		X	X		
Pérez Pastor, Miguel	X				X
Pertusa, Guillem		X	X		
Quesada, Francisco					X
Roca, Pedro		X		X	
Ros d'Ursinos, Dionisio	X				
Ros d'Ursinos, Pedro					
Ruiz, Juan	X		X		
Ruiz, Lope José			X		
Salcedo, Bruno de	X	X	X		X
Salcedo, José		X	X	X	X
Sancho, Jerónimo		X			X
Sancho, Vicente Antonio		X			X
Sans de Vallés, Diego		X	X		
Sans de Geta, José					X
Sisternes d'Oblites, Melchor		X	X		X
Soler de Cornellà, Pedro		X		X	X
Spuche, Pedro		X	X		
Texedor, Vicente	X		X	X	
Tomás i Avellán, Cosme					
Tomás i Avellán, Francisco José		X			
Tomás i Avellán, Juan		X			
Torà, Jaime Juan					X
Torre, José de la		X	X		X
Torre, Juan de la					
Torre i Orumbella, Juan de la					X
Tristany, Buenaventura de					X
Ulloa Díez y Vergara, Juan			X		X
Vaillo de Llanos, Isidoro		X	X		
Vaillo de Llanos, José		X			X

Valda, Pedro Fernando de			X	X	
Vallterra i Blanes, Jerónimo		X	X		
Vallterra, Jerónimo	X	X	X		X
Vidal de Blanes, José		X	X	X	
Vilaragut, José	X	X	X	X	
Villacampa, Pascual de		X			X
Totals:	26	75	70	16	51
Cavallers en cap de les variables:					8
Total cavallers regnat Carles II					112

Quadre 104

Procedència socioprofessional dels cavallers de Montesa de Carlos II (resum)

	Nº	%
<i>Militars</i>	16	15%
<i>Barons, senyors de vassalls i noblesa titulada</i>	26	25%
<i>Amb carrera administrativa (regidors, juristes, advocats, governadors...)</i>	51	49%
<i>Amb ascendents i d'altres parents cavallers de les ordres militars de Castilla</i>	70	67%
<i>Amb ascendents i d'altres parents cavallers de Montesa</i>	75	72%
Total amb informació:	104	
Total cavallers regnat Carles II	112	

Sols uns pocs, 8 dels 112 que ingressaren –un 7%– no *activen* cap de les variables exposades anteriorment: Marcos de Alcazar, Antonio Balaguer, Carlos Berenguer, Juan Bautista Larralde, Ignacio Palavicino, Pedro Ros d'Ursinos, Cosme Tomás Avellán i Juan de la Torre Alarcón.

Amb tot i a l'igual que passa amb les etapes anteriors, cal tindre present que no coneixem les característiques individuals de cadascun dels candidats a cavaller en el moment d'obtindre l'hàbit, amb la qual cosa alguna de les professions o activitats desenvolupades al llarg de la seua vida podien haver-se realitzat tant abans com després d'ingressar en l'Orde.

Fins i tot, alguns dels cavallers de les ordes militars que consten als expedients com a parents dels aspirants, caldria, en determinades ocasions, prendre'ls amb cautela: en les proves de Pedro Ros d'Ursinos –creuat l'any 1700– es declarà, sense indicar grau concret de parentiu, que era de la mateixa família que Dionisio Ros d'Ursinos, circumstància que no hem pogut constatar des de la documentació consultada. A més, alguns dels testimonis afirmaren que el candidat emparentava amb un religiós de l'orde de Montesa rector de Vinaròs, cosa que tampoc es comprova des de la seua genealogia i des de la relació de rectors de dita parròquia del Maestrat¹¹³⁰, amb l'afegit que fa constar Samper sobre possibles dubtes en les qualitats de Pedro Ros¹¹³¹.

En analitzar-los per grups, en primer lloc en tenim 15 que foren senyors de vassalls –sense títol dels dits *de corona*–, la classificació dels quals hauria de ser la següent:

Quadre 105

Barons i senyors de vassalls cavallers de Montesa

<i>Cavallers titulars de dites cases</i>	<i>Senyoria o baronia</i>
Borràs, Jaime Antonio	Ortells (Morella) i baronia de Paüls (Baix Ebre)
Calatayud, Antonio de	Torrellas
Cerdà, José	Cerdà
Cruïlles, Onofre	Guadassèques
Descallar, Pedro	Pinopar (Mallorca)
Figuera, Juan de la	Saranyana (Todolella)
Figuerola, José	Nàquera
Guerau, Francisco	Todolella i Villores
Milà d'Aragó, Francisco	Almiserà, Otos, Torralba [del Pinar]
Pérez Pastor, Miguel	Pétrola i Las Anorias (Albacete)
Ros d'Ursinos, Dionisio	Almiserà

¹¹³⁰ BORRÀS JARQUE, Juan M., *Història de Vinaròs*, Tortosa, Ed. Catòlica, 1929-1931, facsímil, Ajuntament de Vinaròs, 2001, vol. I, pp. 241 i 371.

¹¹³¹ Informe de fra Hipólito de Samper sobre les proves de Pedro Ros d'Ursinos, RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], ff. 126-127v i 132-134v i 135v.

Ruiz, Juan	Cox
Salcedo, Bruno de	Pamís (Ondara)
Texedor, Vicente	Montortal (L'Alcúdia)
Vallterra, Jerónimo	Bonete (Albacete)
Total:	15

Amb vassalls o no, els cavallers que en algun moment de la seua vida comptaren amb títol de corona foren els següents:

Quadre 106

Cavallers de Montesa amb títols de noblesa de corona

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Títol</i>
Bosch i Soler de Cornellà, Diego	<i>marqués del Bosch de Arés (o del Bosque)</i>
Calatayud, Gaspar	<i>comte de Cirat</i>
Cardona i Milà, Vicente	<i>III marqués de Castelnovo i de Pons, baró de Massalavés</i>
Carròs i Carròs, Vicente	<i>II marqués de Mirasol</i>
Crespí de Valldaura i Brondo, Cristóbal	<i>III comte de Sumacàrcer, comte de Castrillo, marqués de Villasidro i Palmas</i>
Ferrer de Pròxita i Aragón Apiano, Luis	<i>comte d'Almenara</i>
Ferrer de Pròxita, José Antonio	<i>comte d'Almenara</i>
Folch de Cardona i Eril, José	<i>I comte de Cardona (1673) príncep de Cardona (1717)</i>
Folch de Cardona i Sotomayor, Isidro	<i>marqués de Guadalest</i>
Idiàquez i Borja, Francisco	<i>VIII príncep d'Squillace, IV duc de Ciudad Real, marqués de San Damián</i>
Vilaragut i Sans Abreu, José	<i>III comte d'Olocau, II marqués de Llanera</i>

Així, en primer lloc tindríem els qui gaudiren de la dignitat de comte, que foren 6: els dos comtes d'Almenara i els de Cirat, Olocau, Sumacàrcer i Cardona, amb l'afegit d'altres que n'acumulaven més d'un, com el castellà de Castrillo que tenia també el de

Sumacàrcer. Tampoc tenia vinculació amb el territori el de comte de Cardona, que concedí en 1673 l'emperador Leopold I a José Folch de Cardona, després lloctinent general de Montesa i virrei de València¹¹³².

Excepte el títol de comte d'Almenara –l'origen del qual es remuntava al segle XV– la majoria eren recents en l'època, concedits durant els regnats de Felipe III i Felipe IV¹¹³³.

Els títols de marquès –el més antic dels quals era el de Guadalest, de 1543¹¹³⁴– també eren recents: Mirasol, Llanera, Castellново¹¹³⁵, Bosch d'Arés¹¹³⁶, San Damián i Villasidro. A més, alguns dels seus titulars –casos del de Llanera, Villasidro i San Damián– els podien afegir a altres que ja tenien.

La dignitat de duc de Ciudad Real va recaure en don Francisco Idiáquez¹¹³⁷, candidat que fou –com vorem– a comanador major de Montesa. També per herència de sa mare, donya Francisca de Borja, el duc heretarà el títol de príncep d'Squillace.

També es concedí el de príncep en 1717, sobre el nom de Cardona –com vorem– al desé lloctinent general de Montesa José Folch de Cardona¹¹³⁸.

¹¹³² PÉREZ, C., “Una vida al servicio de la casa de Austria...”, *cit.*, p. 427.

¹¹³³ BERNÍ i CATALÀ, Joseph, *Creación, antigüedad, y privilegios de los títulos de Castilla*, València, 1769: Almenara (p. 169), Cirat (p. 290), Olocau (p. 289), Castrillo (p. 272). La publicació d'aquesta obra, i en particular el que s'hi feu constar sobre el rei Witiza, suposà el trencament de la vella amistat que unia Berní amb Gregorio Mayans: NÁCHER HERNÁNDEZ, Pedro, *El Doctor José Berní Catalá. Su vida y su obra*, València, Colegio de Abogados de Valencia, 1961, pp. 63-69.

¹¹³⁴ *Ibidem*, p. 210; UHAGÓN, F. R. de, “Los almirantes de Aragón...”, *cit.*, pp. 355-356. Segons altre autor, un any abans, en 1542: PASTOR, J., “Nobles i cavallers...”, *cit.*, p. 25.

¹¹³⁵ BERNÍ, J., *Creación, antigüedad...*, *cit.*, Mirasol (p. 410), Llanera (p. 289).

¹¹³⁶ El títol es concedí el 28 de febrer de 1689 a Francisco Bosch. Després passà a la seua filla, Luisa Mª Bosch, II marquesa, que casà cap al 1702 amb Diego Bosch Soler de Cornellà, cavaller de Montesa i marquès consort: FINESTRAT, Baró de, *Nobiliario...*, *cit.*, pp. 88-89; la reial llicència autoritzant el casament en AHN, *OOMM*, lib. 564-C, f. 54v-55.

¹¹³⁷ Títol concedit el 12 de desembre de 1613 a son pare, Alfonso Idiáquez, BERNÍ, J., *Creación, antigüedad...*, p. 266; www.diputaciondelagrandeza.es

¹¹³⁸ *Ibidem*, p. 444.

Pel que fa als montesians que comptaven amb ascendents cavallers de les ordes de Castilla, Sant Joan o Montesa, no pogueren declarar dita circumstància 25 d'un total de 112 ingressos –un 22%–, tenint present que les dades de que disposem a l'efecte cal prendre-les sempre –insisitim–, amb prudència.

Els militars o els qui al llarg de la seua vida serviren l'exèrcit són, com en etapes anteriors, ben pocs –16–, la classificació dels quals seria la següent:

Quadre 107

Cavallers de Montesa en l'exèrcit

<i>Graduació</i>	<i>Nº cavallers</i>
Capità –d'infanteria, de cavalls, de cuirassers, de la costa...–	9
Sergents	2
Veedor de l'exèrcit	1
Mestre de camp i tinent de mestre de camp	3
General de cavalleria	1
<i>Total:</i>	16

Dins aquests caldria destacar –amb el grau de generals– José Folch de Cardona; Félix Pardo de la Casta, també governador de Cremona, a Itàlia; i el governador de l'exèrcit d'Extremadura i castellà de Milà Luis Ferrer de Pròxita.

Quaranta-nou montesians exerciren càrrecs en l'administració, tal com podem vore al quadre següent:

Quadre 108

Cavallers de Montesa amb oficis en l'administració

	<i>Audiències, chancillerías</i>	<i>Regidories, batllies, alcaidías</i>	<i>Governadors, corregidors, capitans generals, intendents</i>	<i>Consells</i>	<i>Altres</i>
Abarca, Antonio	Guadalajara, México				
Borràs, Jaime A.			Castelló de la Plana, Oriola		lloctinent de mestre racional
Bosch, Diego			Alacant	Aragó, <i>Hacienda</i>	
Calatayud, Antonio	València			Aragó	
Cardona, Francisco					receptor de la batllia general
Cardona, Vicente				Aragó	
Carròs, Vicente		València			
Cruïlles, Onofre					receptor de la batllia general
Descals, Francisco	Valladolid				assessor governador Xàtiva i Oriola
Despuig, Vicente		València			
Diamante, Francisco					secretari de Carlos II
Diamante, Pablo	Granada		Chinchilla		<i>Alcalde de Casa y Corte</i>
Enríquez de Navarra, Juan		Almansa			
Enríquez de Navarra, Luis		Almansa			
Escorcia, Francisco	València				assessor del portantveus de general governador
Escorcia, Jerónimo	Mesina				
Esteve, Braulio	València				assessor del justícia civil, assessor de la batllia general, advocat patrimonial
Esteve, Francisco					assessor del justícia civil, assessor del governador

Falcó de Belaochaga, Vicente	València		Oriola, Burgos		
Ferrer de Pròxita, Luis					portant-veus de general governador d'Oriola
Figuera, Juan de la		Morella			
Folch de Cardona, José				<i>Guerra, Supremo de Flandes</i>	virrei de València
Folch de Cardona, Isidro			Galícia		
Galiano, Miguel		Murcia			
García, Jerónimo				Aragó	
García, Antonio				Aragó	oficial major de la secretaria de Sardenya
Girón de Buedo, Juan			Cifuentes		
Guerau, Francisco	València				portant-veus de general governador d'Oriola
Mercader, Lucas Juan					assessor del justícia civil
Mergelina, Luis Antonio			Carrión, Sahagún, San Clemente, Córdoba, Murcia, Castilla, València		
Monserrat, Vicente	València			Aragó, <i>Órdenes Militares</i>	
Monsoriu, Jerónimo					portantveus de general governador
Montoro, José		Ontinyent			
Pardo de la Casta, Félix					governador de Cremona
Pérez Pastor, Miguel		Chinchilla			“juez del Consejo de Castilla para perseguir bandidos [...] y gente de mal vivir”
Quesada Pilo, Francisco	Sardenya				assessor de la governació delegat del reial patrimoni de Sàsser

Salcedo, José		València			
Salcedo, Bruno de	València			Castilla	assessor portantveus governació d'Oriola, <i>Alcalde de Casa y Corte</i>
Sancho, Jerónimo		Ontinyent			
Sancho, Vicente Antonio					advocat de la ciutat de València
Sisternes d'Oblites, Melchor	València				assessor del portantveus de general governador, regent cancelleria de Sardenya; regent cancelleria de Mallorca
Soler de Cornellá, Pedro			Elx		
Torà, Jaime Juan					assessor del justícia civil
Torre, José de la	Valladolid			<i>Castilla, Cruzada</i>	
Torre, Juan de la	València			Aragó	
Tristany, Buenaventura de	Catalunya				
Vaillo de Llanos, José			Elx		
Valterra de Blanes, Jerónimo		Chinchilla			
Villacampa, Pascual de				<i>Hacienda, Indias, Castilla</i>	Fiscal de "obras y bosques"
<i>Totals:</i>	16	11	9	11	23

Com veiem, continuen sent habituals els montesians membres de l'Audiència de València, la relació dels quals és:

Quadre 109

Cavallers de Montesa en l'Audiència de València

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Data d'hàbit</i>
Calatayud, Antonio	1681
Escorcia, Francisco	1669
Esteve, Braulio	1670
Falcó de Belaochaga, Vicente	1681
Guerau, Francisco	1677
Montserrat, Vicente	1700
Salcedo, Bruno de	1700
Sisternes d'Oblites, Melchor	1674
Torre, Juan de la	1671
Total:	9

Com en el regnat anterior, alguns fan constar en la seua sol·licitud d'hàbit el fet de ser assessors del lloctinent general de l'Orde, cosa que inclourà Francisco Escorcia. Altres dos –Francisco Guerau i Vicente Falcó– accediren a l'Audiència com a consellers de capa i espasa del tribunal –places que havien estat creades durant les corts valencianes de 1645–¹¹³⁹, però aleshores ja havien ingressat en l'orde de Montesa,

Altres cavallers de Montesa membres d'Audiències o *Chancillerías* foren Buenaventura Tristany, que exercí a l'Audiència de Catalunya; Pablo Diamante, membre de la *Chancillería* de Granada; i Francisco Descals i José de la Torre, ambdós de la de Valladolid.

Fora de la Península trobem Antonio Abarca a les audiències de Guadalajara i México; Jerónimo Escorcia a la de Mesina; i Francisco Quesada a Sardenya.

Els que exerciren de batlles i regidors en són 10. Juan de la Figuera fou –com son pare Gaspar– cavaller de Montesa, a qui substituí també en el càrrec de batlle de Morella i les seues aldees.

¹¹³⁹ GUÍA, Ll. , *Cortes del Reinado de Felipe IV...*, cit., p. 211.

Altres foren regidors a València i Ontinyent per la seua provada fidelitat a la nova dinastia borbònica¹¹⁴⁰: José Montoro i Jerónimo Sancho a Ontinyent; i a la capital del regne José Salcedo, Vicente Carròs –marqués de Mirasol– i Vicente Despuig¹¹⁴¹.

Els germans Juan i Luis Enríquez de Navarra foren alcaids del castell i regidors perpetus d'Almansa, privilegi que havia aconseguit el seu pare –don Marcos– pel simple fet d'oferir més diners que els seus adversaris per l'obtenció dels càrrecs en qüestió a una monarquia agobida econòmicament¹¹⁴².

Diego Bosch va ser governador d'Alacant, a l'igual que els seus germans d'hàbit a la governació de Castelló i Oriola Jaime Borràs i Vicente Falcó, mentre que Pedro Soler i José Vaillo de Llanos treballaren com a governadors del marquesat d'Elx.

Foren corregidors Pablo Diamante a Chinchilla, Juan Girón de Buedo a Cifuentes –també Vicente Falcó a Burgos– i Luis Antonio Mergelina a Carrión i Sahagún, San Clemente, Córdoba, Murcia, Castilla –amb residència a Salamanca– i finalment València entre 1718 i 1725¹¹⁴³.

Onze cavallers de Montesa s'integraren als distints consells de la monarquia, la majoria d'ells –6–, al d'Aragó. Altres dos formaren part del *Consejo de Hacienda*, i tres més del de Castilla¹¹⁴⁴. El comte de Cardona formà part del de Guerra i en 1717 passà a presidir el *Consejo de España* a Viena¹¹⁴⁵. D'altra banda, en suprimir-se el Consell d'Aragó, del que formava part Vicente Monserrat, aquest passà al de *Órdenes Militares*. D'altra banda, José de la Torre hi fou fiscal al *consejo de Cruzada*.

En resum, els membres de Montesa als consells foren els següents:

¹¹⁴⁰ GIMÉNEZ, E., “El exilio de los borbónicos...”, cit., p. 24.

¹¹⁴¹ IRLÉS, M^a del C., *Al servicio de los Borbones...*, cit., pp. 127-128, 340, 345 i 347.

¹¹⁴² MOLINA, S., *Poder y familia: las élites locales...*, cit., p. 91.

¹¹⁴³ GIMÉNEZ, E., *Los servidores del rey...*, cit., p. 413.

¹¹⁴⁴ Pascual de Villacampa fou uns mesos –maig a setembre de 1706– membre del Consejo de Indias, per a passar després al de Castilla: BERNARD, Gildas, *Le Secrétariat d'État et le Conseil Espagnol des Indes (1700-1808)*, Genève-Paris, Librairie Droz, 1972, p. 214, n° 31.

¹¹⁴⁵ PÉREZ, C., “Una vida al servicio de la casa de Austria...”, cit., p. 444.

Quadre 110

Cavallers de Montesa als Consells

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Consell</i>
Bosch, Diego	Aragó, <i>Hacienda</i>
Calatayud, Antonio	Aragó
Cardona, Vicente	Aragó
Folch de Cardona i Eril, José	<i>Guerra, España –a Viena–</i>
García, Antonio	Aragó
García, Jerónimo	Aragó
Monserrat, Vicente	Aragó, <i>Órdenes Militares</i>
Salcedo, Bruno de	<i>Castilla</i>
Torre, José de la	<i>Castilla, Cruzada</i>
Torre, Juan de la	Aragó
Villacampa, Pascual de	<i>Hacienda, Indias, Castilla</i>
Total:	11

Vint-i-tres cavallers desenvoluparen càrrecs diversos a l'administració general del Regne: assessor del justícia civil, de la batllia, del portantveus de general governador, del governador d'Oriola; receptor de la batllia general, lloctinent de mestre racional...; fins i tot un hi fou virrei, càrrec que exercí –en nom de l'arxiduc– el comte de Cardona.

Altres oficis exercits per cavallers de Montesa fóra del Regne foren els d'*alcalde de casa y corte* que van obtindre Pablo Diamante i José Salcedo, el de delegat del reial patrimoni de Sàsser que aconseguí Francisco Quesada, els treballs de tipus jurídic desenvolupats per Melchor Sisternes a les cancelleries de Mallorca i Sardenya, o el de governador de Cremona que ocupà Félix Pardo de la Casta, entre altres.

5.4. Singularitats

De pares nascuts a Móstoles i Madrid, la vespra de la Mare de Déu d'Agost de 1650 nasqué a la localitat valenciana d'Aldaia “estant sons pares de pas en este poble”¹¹⁴⁶ **Antonio Abarca Vidal i Valda**, un cavaller de Montesa que, malgrat comptar amb don Hipólito de Samper com a informant, no està inclòs als catàlegs de membres redactats pel prior de Sant Jordi, possiblement perquè don Hipólito faltà sense tindre constància de l'ingrés d'Abarca en l'Orde.

Estudiant de lleis a Salamanca, la seua trajectòria professional es desenvolupà a les Índies –cosa que probablement facilità el seu anonimament entre els papers de Montesa–, on exercí d'oïdor de les audiències de Guadalajara i México, jutge conservador de la Laguna de Gueguetoca i president de l'Audiència de Guadalajara¹¹⁴⁷.

Un altre dels personatges singulars per al regnat del darrer Àustria fou, se'ns dubte, don **José Folch de Cardona**, la trajectòria vital del qual coneixem gràcies a alguns treballs de la professora Pérez Aparicio¹¹⁴⁸. Fill d'Alonso Folch de Cardona, primer marquès de Castellnovo i de la seua segona esposa Margarita Teresa d'Erill, en 1666 es traslladà a Viena, on sa mare servia de cambrera major de l'emperadriu Margarita d'Àustria. A l'any següent, don José fou nomenat gentilhome de cambra de l'emperador Leopoldo I. Anys després, assolí el grau de general de cavalleria i en 1673 el títol de comte de Cardona, del Sacre Imperi. Eixe mateix any morí l'emperadriu, amb la qual cosa es traslladà a Madrid.

Malgrat ser son pare cavaller de Calatrava i els dos avis de Santiago, don José hagué d'escollir Montesa, doncs segons escriví a Carlos II sa mare, la comtessa d'Eril, el seu

¹¹⁴⁶ Arxiu Parroquial d'Aldaia, *Quinque libri n° 4*, f. 47.

¹¹⁴⁷ SCHÄFER, E., *El Consejo Real...*, cit., vol. II, pp. 458, 466, 493, 496. Documentació del personatge en xarxa a Pares. A l'efecte, les recerques cal fer-les com a Antonio Abarca y Valda –o Balda–, i Antonio Vidal Abarca.

¹¹⁴⁸ “Una vida al servicio de la casa de Austria...”, cit.; *Canvi dinàstic i Guerra de Successió...*, cit., amb dades disperses del personatge fàcilment localitzables a través dels índexs corresponents.

fill don José es trobava “con pocos medios para portarsse con dezencia”, amb la qual cosa la comtesa estava disposada a

“dessapropiarsse de la encomienda de Alcalá de Xibert en la dicha orden de Montessa y a passarla desde luego en su caveza”¹¹⁴⁹.

En efecte, donya Margarita d'Erill gaudia de la comanda d'Alcalà desde 1657¹¹⁵⁰, amb la qual cosa calia l'oportuna autorització i un hàbit de Montesa per poder conferir-la al seu fill José. Una vegada dins l'Orde –prèvia renúncia de sa mare– es concedí a Cardona el títol de comanador d'Alcalà¹¹⁵¹. Després, el 1681 –com vorem–, es restaurà en el personatge una nova dignitat montesiana: la de comanador major de Sant Jordi d'Alfama, distinció purament honorífica que va quedar adscrita a la comanda d'Alcalà.

Uns anys després, en 1689, don José fou elegit per al càrrec més important de l'orde al regne de València, el de lloctinent general. Amb ell, Cardona es convertia en un dels 19 membres de l'Estament Eclesiàstic de les corts valencianes, cosa que li possibilità participar de forma activa en les juntes de l'estament i en les que representaven el Regne fora de corts.

Més encara, el títol de lloctinent li proporcionà una sèrie de competències en matèria espiritual i en l'àmbit específic de Montesa que no hauria pogut gaudir d'altra forma, facultats que poc a poc havia anat assolint el seu antecessor en la dignitat, Juan Crespi i Brizuela. Això explicaria per exemple, en 1691, la presència del comte de Cardona a les esglésies de Montesa i Vallada realitzant una visita pastoral, qüestió en teoria privativa dels ordinaris diocesans¹¹⁵².

¹¹⁴⁹ Ambdues cites en AHN, *OOMM*, lib. 560-C, f. 38.

¹¹⁵⁰ AHN, *OOMM*, lib. 557-C, ff. 309v-313v.

¹¹⁵¹ AHN, *OOMM*, lib. 560-C, ff. 160-165. Prèviament, i segons consta al mateix títol de comanador, la comtessa renuncià la comanda davant notari.

¹¹⁵² CERDÀ, J., “Las visitas pastorales y la Orden...”, *cit.*, pp. 120-121. La visita de Vallada es conserva hui en l'arxiu de la parròquia, sign. 25: PLA MATEU, Cèsar; CAMPILLO TOMÀS, Jesús, *Catálogo del archivo y biblioteca de la parroquia de Sant Bartomeu de Vallada*, Vallada, Associació Valladina de Cultura i Investigació, 1996, pp. 34-35.

Una vegada morí el rei Carlos II i quan ja formava part del *consejo de Guerra*, el comte de Cardona es dedicà a mantindre contactes secrets amb l'emperador a través de la seua germana Catalina, cambraera de l'emperadriu, a fi d'afavorir la candidatura de l'arxiduc Carles al tron. Poc després i proclamat rei a València el tercer Carlos, el 23 de gener de 1706 Cardona fou nomenat virrei. En març de 1707 hagué de marxar cap a Barcelona, sent nomenat pocs mesos després majordom major de l'arxiduesa Isabel de Brunswick. Restà a la capital del principat com a membre de la junta de govern fins al mes de març de 1713 en que marxà de forma definitiva a Viena.

En 1717 se'l nomenà president del *Consejo de España* a Viena i príncep de Cardona, la més alta dignitat de l'imperi, junt a la nacionalitat hongaresa i la donació de la ciutat de Virovitiza i altres llocs d'Eslavonia.

Mentre tant, als dominis de Felipe V d'Espanya se'l condemnà a pèrdua de l'hàbit i comanda de Montesa, confiscació de béns i pena de mort¹¹⁵³.

Amb el tractat de Viena (1725) i en virtut de la clàusula d'amnistia reflectida a l'article 9, se li restituiren les rendes de la comanda d'Alcalà, a la qual cosa protestà l'aleshores comanador, Ximén Pérez de Calatayud, comte del Real¹¹⁵⁴. No obstant el *Consejo de las Órdenes* donaria la raó a l'antic lloctinent i en 1726 se li restituí la comanda, amb 14 anys de supervivència per a després dels seus dies que se li havien concedit en 1699.

Don José Folch de Cardona morí a Viena el 26 de juliol de 1729, sent soterrat a la capella de la família Carafa del convent de trinitaris descalços.

¹¹⁵³ Informació al respecte des de la documentació de Montesa al *Libro de cuenta de los bienes confiscados a caballeros y freyles de la Orden, siendo administrador frey Guillén Pertusa de Brizuela. 1727*, ARV, Clero, llibre 2546; privació de la dignitat de comanador major de Sant Jordi d'Alfama en 1708 en AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 210v-211.

¹¹⁵⁴ Destacat felipista, el 17 de juliol de 1707 se'l nomenà administrador "con goce de frutos" de la comanda d'Alcalà, quan encara no era cavaller de Montesa. Una vegada dins l'Orde fou nomenat comanador titular d'Alcalà i comanador major de Sant Jordi d'Alfama; per a no perdre diners amb la restitució de la comanda feta al comte de Cardona, se'l recompensà amb la comanda major de Montesa el 19 d'agost de 1726. Morí en 1743: el títol d'administrador de la comanda en AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 176v-178; de comanador d'Alcalà i comanador major de Sant Jordi d'Alfama: *ibidem*, lib. 565-C, ff. 57-64v; de comanador major i comanador de Les Coves (19-VIII-1726): *ibidem*, lib. 514-C, ff. 43-51v.

Parent del comte de Cardona, *Isidro Folch de Cardona i Sotomayor* va ingressar en l'orde de Montesa el vint-i-un d'octubre de 1680, trencant amb la tradició familiar que dugué a son pare, avi patern i besavi a creuar-se en l'orde militar d'Alcántara¹¹⁵⁵. Amb tot, sembla que don Isidro anava destinat també a dita Orde, com demostren l'expedient i l'*expedientillo* corresponents conservats a l'AHN¹¹⁵⁶.

Potser escollí finalment l'hàbit de Montesa per poder gaudir de la comanda de Benicarló-Vinaròs, rendes que precisament havien estat atorgades en 1634 als seus avis Francisco de Cardona i Lucrecia Palafox “por las vidas de ambos en contemplación y parte de dote”¹¹⁵⁷, i vint anys després a don Felipe, pare de don Isidro¹¹⁵⁸. Així, un mes després d'ingressar en l'Orde, el rei aconseguí que el papa autoritzara el gaudi de les rendes de Benicarló-Vinaròs en administració, per a ser titular –una vegada profès– temps després.

També ens consta rebia les rendes de la comanda de Quintana i del *Peso Real* en l'orde d'Alcántara, mercè de la qual ja gaudiren son pare i el seu avi¹¹⁵⁹.

¹¹⁵⁵ UHAGÓN, F. R. de, “Los almirantes de Aragón...”, *cit.*, pp. 359, 361 i 365.

¹¹⁵⁶ AHN, *expedientes de caballeros de Alcántara*, nº 285 [Isidro Tomás de Cardona y Sotomayor]. L'*expedientillo* –nº 14064–, conservat al mateix arxiu, s'hi troba a hores d'ara (novembre de 2011) buit, sense cap document. També el marquès de Laurencín assegura que don Isidro fou cavaller d'Alcántara, circumstància que no ens consta des de la documentació de Montesa: UHAGÓN, F. R. de, “Los almirantes de Aragón...”, *cit.*, p. 365.

¹¹⁵⁷ AHN, *OOMM*, lib. 554-C, ff. 45v-52v.

¹¹⁵⁸ Se li lliurà *en futura* el 17 de desembre de 1654: AHN, *OOMM*, lib. 554-C, f. 46.

¹¹⁵⁹ UHAGÓN, F. R. de, “Los almirantes de Aragón...”, *cit.*, pp. 361 i 365; LONDAIZ, Pedro, *Alegación en derecho por los hijos de la inclita orden de Montesa y frey don Francisco de Idiáquez y Borja, cavallero de ella, duque de Ciudad Real. A quien Don Joseph Sorel y Roca, conde de Albalate, pretende excluir de la expectativa de la encomienda mayor de dicha Orden. De la qual tiene merced anterior absoluta, con motivo de ser contra fuero del nobilíssimo reyno de Valencia*, Madrid, 1690, f. 19v, nº 121. “Por decreto de 10 de abril próximo pasado [1669] hizo merced a Ysidro de Cardona, hijo único del almirante de Aragón (difunto) de las encomiendas del Peso Real de la ciudad de Valencia y de Quintana en la orden de Alcántara, que an vacado por su padre, para cuio cumplimiento se le despacha esta zédula de ávito de la dicha Orden”: AHN, *OOMM*, expedients de cavallers, Alcántara, nº 285 (en la mercè de l'hàbit, en nota). No està absolutament clar que arribés a rebre l'hàbit d'Alcántara, doncs, pressumiblement, aquesta circumstància haguera constatat als registres de Montesa. Tot i això, en una nota en full a banda al seu expedient d'Alcántara consta: “S. M. haze merzed a don Ysidro Thomás de Cardona, almirante de Aragón, caballero de la orden de Alcántara, que para tiempo de su menor edad pueda gozar

Don Isidro heretà de son pare els títols de marquès de Guadalest i almirall d'Aragó.
No tingué descendència. Finalment,

“haviendo cumplido treinta años en el março pasado, murió miércoles a 5 de agosto 1699, a las quatro y quarto de la mañana, y aunque fue casado dos vezes no dexó sucesión, y se acabó con él la segunda línea de varón de la gran familia de Cardona, que la troncal de los duques ya hacía mucho que feneció”¹¹⁶⁰.

Francisco Idiáquez i Borja va ingressar en l'orde de Montesa en 1676. En eixe moment comptava amb el títol de marquès de San Damián que havia heretat de son pare, aleshores virrei de València. Per part materna era fill de donya Francisca de Borja, filla del comanador major de Montesa Fernando de Borja i, en aquells moments, comanadora amb *gaudi de les rendes* de dita prebenda. Això el feia enllaçar directament amb altres Borja montesians, que podríem remuntar a un segle abans i fins al darrer mestre de Montesa¹¹⁶¹.

Don Francisco va heretar de son pare els títols de duc de Ciudad Real i marquès de San Damián; ahora, per via materna, es convertí en el VIII príncep d'Squillace.

Dins Montesa, la presència del marquès ens hauria deixat informació mínima de no ser per l'enfrontament que el dugué a pledejar amb el comte d'Albalat la possessió de la comanda major de Montesa que Carlos II havia promés en futura als dos cavallers, en 1682 i 1685. A més, les pretensions dels candidats no haurien passat d'una sèrie més de plets entre nobles de no ser per la intervenció de les corts valencianes, que optaren per posar-se al costat del comte d'Albalat emparant-se en la seua condició de natural del Regne. La qüestió –com vorem– no es va resoldre fins l'any 1705, quan Idiáquez

de los frutos y rentas de la encomienda de Quintana de la orden de Alcántara, y habiendo cumplido diez y seis años tenga obligación de profesar y la tenga en título y colación en que ha dispensado Su Santidad por su brebe aquí inserto. Hecho en Madrid a quatro de septiembre de mil seiscientos setenta y uno”.

¹¹⁶⁰ AHN, OOMM, 816-C, p. 10.

¹¹⁶¹ L'ascendència familiar –per les dues branques– consta ben detallada en LONDAIZ, P., *Alegación en derecho por los hijos de la ínclita orden de Montesa...*, cit., ff. 50-50v.

renuncià les seues pretensions sobre la comanda i José Francisco Sorell Despuig, comte d'Albalat, es convertí en comanador major de Montesa.

El dia de reis de 1682, al convent de la Trinitat de Villena, rebé l'hàbit de Montesa **Luis Antonio Mergelina i Mota**, un *hidalgo* local sense ascendents en les ordes militars. El seu fill Cristóbal es creuarà, d'altra banda, en l'orde de Santiago el 16 de juliol de 1693¹¹⁶².

Com vam dir, va exercir de corregidor a Carrión i Sahagún (1694), San Clemente (1703) i Córdoba (1712). Un any després se'l nomenà intendent de Murcia, i en 1715 de Castilla, amb residència a Salamanca¹¹⁶³.

En 1718 fou nomenat intendent de València i, d'acord amb una ordenança del mateix any, també corregidor.

Durant la seua etapa de govern a València, Mergelina s'ocupà de posar en marxa una sèrie de reformes encaminades a disminuir despeses, separar del control dels regidors valencians el maneig dels propis de la ciutat i alliberar els militars de tributs, aplicant en tot les lleis castelleses, doncs, segons ell mateix afirmava, en molts aspectes es mantenia encara la legislació d'època foral.

Luis Antonio Mergelina va faltar a València el 15 de desembre de 1724.

El 12 de setembre de 1700 va ingressar en l'orde de Montesa qui seria el darrer assessor general, **Vicente Monserrat Crespí de Valldaura**, membre d'una família lligada a l'Orde des de feia generacions. El primer que entrà en Montesa fou Antoni Monserrat Liori, germà de l'avi de don Vicente. Son pare –Andrés– havia nascut a Sant Mateu i va

¹¹⁶² *Ibidem*. El seu expedient, a l'AHN, OOMM, *expedientes de caballeros de Santiago*, nº 5236, disponible en format digital a Pares.

¹¹⁶³ La trajectòria vital de Mergelina en GIMÉNEZ, E., *Los servidores del rey...*, cit., p. 413.

ser creuat cavaller de l'Orde en 1663. La mare, Vicenta Crespí de Valldaura i Calatayud, era filla de don Ausias, primer comte de Sumacàrcer i germana per part de pare de José Salvador Crespí de Valldaura, II comte de Sumacàrcer i comanador de Culla en l'orde de Montesa.

A més i com hem vist abans, altres Crespí foren cavallers amb anterioritat: Bernat, Antoni i Francesc durant la segona mitat del segle XVI; i Juan, Cristóbal i Francisco ja al XVII. D'entre ells destacaren Francesc i Juan –ambdós lloctinents generals– i Cristóbal, vicecanceller del Consell d'Aragó, clauer, i com don Vicente, assessor general de l'Orde. També lluiren la creu de Montesa el besavi Juan Ciurana (1612) i Francisco Ciurana (1631), tio de l'àvia paterna, tal com podem vore reflectit en part a la genealogia que oferim després.

Abans d'ingressar en l'orde de Montesa, Vicente Monserrat fou col·legial en el *Mayor del Arzobispo*, a Salamanca. En 1693 ingressà en l'Audiència de València com a oïdor de causes criminals, per passar després a la sala de causes civils cinc anys després¹¹⁶⁴.

Amb la seua carrera administrativa i els antecedents familiars exposats, se li va despatxar mercè d'hàbit de Montesa i es va creuar cavaller el 12 de setembre de 1700.

Poc després, se'l nomenà assessor del lloctinent general a l'Audiència de València. També –dins Montesa i en 1701– se li concediren dues companyies –sobre la mensa i sobre la comanda de Benicarló-Vinaròs–, a més del càrrec de governador del batlliu de Sueca, tal volta vista la fervent tendència felipista mantinguda pel personatge, que durant la guerra de Successió hagué d'abandonar sa casa¹¹⁶⁵.

En 1706 fou nomenat advocat fiscal del Consell d'Aragó¹¹⁶⁶, però en suprimir dit consell a l'any següent passà al de *Órdenes*, ja que ocupava aleshores l'assessoria general de Montesa per mort del seu antecessor Juan de la Torre. Tot i això, don Vicente considerà el seu pas al d'*Órdenes* com un descens¹¹⁶⁷, doncs els seus companys al d'Aragó havien

¹¹⁶⁴ CANET, T., *La Magistratura...*, cit., p. 184.

¹¹⁶⁵ Cfr. GIMÉNEZ, E, “El exilio de los borbónicos valencianos...”, cit., pp. 18-22, 24; PÉREZ, C., *Canvi dinàstic i Guerra de Successió...*, cit., vol. II, pp. 126, 153, 280, 476, 477.

¹¹⁶⁶ ARRIETA, J., *El Consejo Supremo...* cit., p. 619.

¹¹⁶⁷ MOLAS, P., “Els cavallers de l'Orde de Montesa...”, cit., p. 591.

passat al més important *Consejo de Castilla*, plaça que arribà a sol·licitar almenys durant set ocasions i que mai se li concedí¹¹⁶⁸.

Des de la seua plaça d'assessor general i membre del *Consejo de las Órdenes*, don Vicente continuà intervenint en Montesa com si no hagués desaparegut el d'Aragó, ja que en aquest sentit se li va reconèixer a l'orde valenciana la *planta* anterior a la supressió dels furs i del Consell d'Aragó, amb la qual cosa conservà intactes les figures i competències de lloctinent i assessor general. És a dir, que no seria fins a la mort de don Vicente –darrer assessor– quan el *Consejo de las Órdenes* pogué tractar assumptes de jurisdicció espiritual en Montesa, per a la qual cosa s'hagué d'impetrar butlla del papa per suprimir l'assessor general, atorgar als consellers no montesians del d'Órdenes jurisdicció sobre l'Orde i, a la inversa, poders per a que els de Montesa pogueren intervindre en assumptes de les altres ordes militars¹¹⁶⁹. Una peculiaritat més de *la hermana pequeña*.

Vicente Monserrat va casar amb Mª Vicenta Cruilles. El seu fill Joaquin fou, com son pare, cavaller de Montesa, a més de Ier marqués de Cruilles i virrei de Mèxic. També hi fou montesià un nét, Manuel Monserrat.

¹¹⁶⁸ GIMÉNEZ, E, “El exilio de los borbónicos valencianos...”, *cit.*, p. 22.

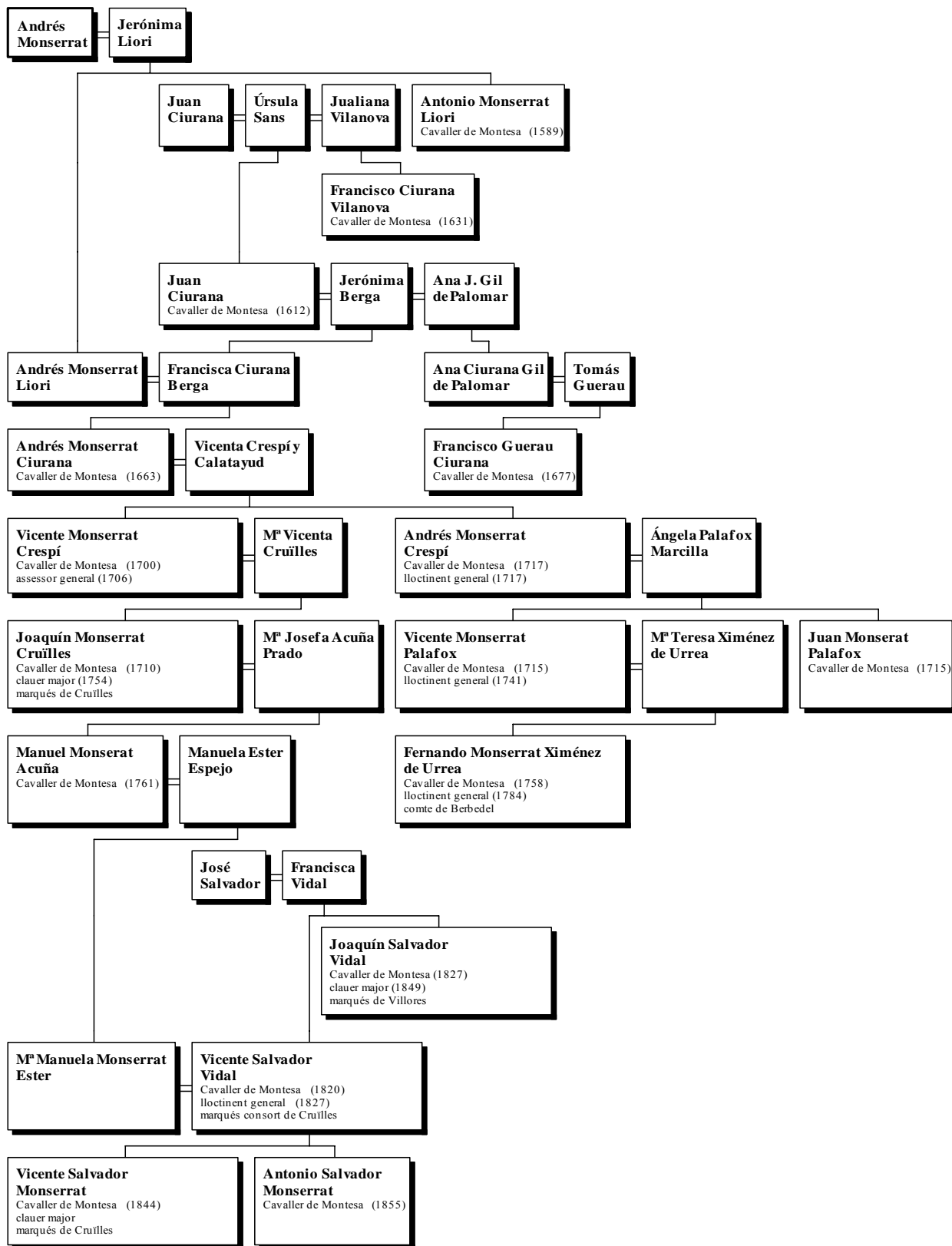
¹¹⁶⁹ ANDRÉS ROBRES, F., “Los decretos de nueva planta...”, *cit.*, pp. 37-47. Des de la mort de Vicente Monserrat fins la supressió del càrrec d'assessor l'exercí, de forma interina, un fill de Torre i Orumbella, José de la Torre Despuig, fins que fou nomenat conseller de les Ordes fra Ambrosio de Torres: “Este caballero profesó con bula del Papa antes de concluir el año del noviciado, para abilitarle y poder entender el Consejo en lo espiritual de la Orden, según la bula que en dicho año obtuvo el Rey para suprimir el empleo de Aceso General y agregar la jurisdicción espiritual al Consejo de las Órdenes, con la condición de haver en él un caballero consejero profeso de nuestro ábito de Montesa, para que junto con él entienda todo el Consejo en lo espiritual de la Orden, según nuestras difiniciones, estatutos y estilos, manteniéndose el Lugarteniente General y Tribunal de Valencia, y así lo expresa el Papa en la referida bula”: AHN, OOMM, lib. 851-C, en *Arancel de las personas de Orden, con nota del año y día en que toman el ábito para saver la antigüedad de cada uno* [1732], f. 49.

Una filla de l'anterior, Mª Manuela Monserrat i Ester, casà amb Vicente Salvador, dels quals naixqué el IV marquès de Cruïlles –Vicente Salvador Monserrat–, l'autor de la famosa *Guía Urbana de Valencia*¹¹⁷⁰; amb altres parents tots montesians que en enllaçar amb els Sanchiz –o Sanchis– de Xàtiva que es creuaren en l'orde en 1766, arribarien fins a l'actualitat¹¹⁷¹.

¹¹⁷⁰ CRUILLES, marquès de [Vicente Salvador i Monserrat, cavaller de Montesa (1844-1895)], *Guía urbana de Valencia, antigua y moderna*, València, Imprenta de José Rius, 1876, 2 vols.

¹¹⁷¹ Informació de tipus genealògic d'aquestes famílies en CARUANA, J., *Los Cruilles y sus alianzas...*, *cit.*, pp. 236-279.

Els Monserrat en l'orde de Montesa (1589-1855)

Nét del marquès de la Casta i comte d'Alaquàs, *Félix Pardo de la Casta* es va creuar en l'Orde el 25 d'agost de 1675.

Amb 10 anys de servici als exèrcits de Catalunya i Extremadura –on assolí els graus de capità d'infanteria, de cavalls curiassers i mestre de camp– i amb una singular participació als setges d'Évora i Villaviciosa, els seus mèrits foren recompensats amb hàbit i la governació de Cremona el mateix 1675¹¹⁷².

Tot i això, el seu ingrés es feu en Montesa per poder gaudir amb l'hàbit de les rendes de la comanda d'Ares, doncs generacions enrere altres membres de la família havien elegit la creu d'Alcántara. Segons consta, el rei havia atorgat a don Félix mercè de comanda d'orde militar de fins a mil lliures¹¹⁷³. Mort el marquès de Quirra, que tenia aleshores en Montesa la d'Ares, Carlos II nomenà successor Félix Pardo, encara que les seues rendes no arribaven a les mil lliures promeses en principi, doncs a més de ser la menys dotada de les de Montesa –unes 750 ll. de renda–, venia compromesa amb 500 ducats de pensió que havia d'atorgar a don Pascual de Villacampa, fill de l'assessor general Pedro de Villacampa.

En vista dels ingressos reals que presumiblement restarien en mans del nou comanador, Carlos II sembla que intentà compensar don Félix amb una suposada mercè sobre una altra comanda de Montesa, la de Borriana, cosa que l'enfrontà amb un altre pretendent a la prebenda, el marquès de Llanera José de Vilaragut, alhora que continuava el litigi amb Pascual de Villacampa sobre els 500 ducats carregats sobre Ares.

Finalment la qüestió quedà closa en renunciar el de Llanera a les seues pretensions sobre Borriana i a la mort de don Félix Pardo el 1688. El nou comanador de Borriana seria, *casualment*, qui actuà com a jutge en nom de l'Orde en el plet per la comanda: el regent del Consell d'Aragó i cavaller de Montesa Antonio Calatayud i Toledo¹¹⁷⁴.

¹¹⁷² AAVV, *Realismo y espiritualidad...*, cit., pp. 29; 33 i 57-64.

¹¹⁷³ AHN, *OOMM*, lib. 559-C, f. 310.

¹¹⁷⁴ En morir el comanador de Vilafamés (marquès de Llanera), se li concedí també a don Antonio Calatayud –el 30 d'agost de 1690– l'administració de dita comanda per un període de 10 anys, gràcia que gaudí poc de temps, doncs morí als dos anys.

Una vegada instal·lat a Cremona, don Félix Pardo casà amb una rica dama de la ciutat, Margarita Lodi Ossio, amb la qual tingué tres filles.

El comanador d'Ares va faltar la nit del set al huit d'abril de 1688 al "castello de la Santa Croce de Cremona". Va ser soterrat a l'església de Sant Hilari, a la capella de la Immaculada que ell mateix feu construir, sota una làpida de marbre llavorada per Giovan Battista Puegnano, on l'epitafi llatí l'encapçalen unes lletres en castellà que fan constar: "*Aquí yaze un pobre pecador*"¹¹⁷⁵.

L'oriolà **Juan de la Torre i Orumbella** es creuà en l'Orde el 18 de setembre de 1671. Catedràtic d'Institut a uns anys a la Universitat d'Oriola, en 1678 ingressà en l'Audiència de València, per a passar després al Consell d'Aragó en substitució d'un altre cavaller de Montesa, Antonio Calatayud i Toledo.

Dins Montesa passà d'advocat fiscal i companyó de la comanda d'Ares a càrrecs molt més importants: clauer, assessor general i comanador de Montroi.

En 1674, don Juan defensà l'Orde en un memorial ben expressiu: *Alegación por el Sacro y Real Convento de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y el missal romano y dexar el cisterciense*¹¹⁷⁶, el text del qual, recent la conquesta del priorat montesià per als frares de Montesa –1671–, s'afegia a deslligar-se més encara dels vincles de Montesa amb Cister.

Arribada la Guerra de Successió, el nostre assessor general fou apartat del Consell d'Aragó i substituït per José García de Azor en 1706 per la seua implicació, almenys en

¹¹⁷⁵ La peça s'hi troba hui fora del seu emplaçament original, a la mateixa església de Sant Hilari, als murs del corredor contigu al claustre, on consta: "*AQVÍ YAZE VN POBRE PECADOR / D. FELICIS PARDI DE LA CASTA / IN ORDINE B. VIRGINIS DE MONTESIA COMMENDATORIS DE ARES / OLIM ARCIS CVSTODIS / AC CREMONAE GVBERNATORIS / NEC NON REI TORMENTARIAE PRAEFECTI / SVORVMQUE AEDES VERAET MANSVRAE / ANNO DOMINI 1688 / DIE 7 MENSIS APRILIS*": AAVV, *Realismo y espiritualidad...*, cit., p. 64.

¹¹⁷⁶ València, Gerónimo Vilagrassa, 1674, cit.

un primer moment, en la causa de l'arxiduc¹¹⁷⁷. Amb tot, sembla que es *reconcilià* amb la causa borbònica –serví el Rei a les corts catalanes i aragoneses de 1701-1702¹¹⁷⁸– i hi fou recompensat: el seu fill Juan de la Torre es creuà en l'Orde en 1710 gràcies a una mercè lliurada per Felipe V.

Un altre fill, José de la Torre, havia ingressat en l'orde militar del Regne en 1697, de qui naixqué José Bernardo de la Torre, cavaller de Montesa en 1739 i nét de l'assessor general.

L'esposa de Torre i Orumbella, mare dels cavallers anteriors, fou Ana Mª Despuig Mercader, filla de Francisco Despuig Bou i néta del lloctinent general Cristóbal Despuig, tots membres de l'orde de Montesa

Com vam vore en el seu moment, el jurista català ***Buenaventura de Tristany i Bofill*** aconseguí un hàbit de cavaller de Montesa en 1691, quan ja comptava amb 47 anys d'edat i no sense tindre que fer ús dels seus contactes a la cort, doncs en principi la decissió dels ancians reunits a València, i en particular del comte de Cardona, aleshores lloctinent general, fou contrària al seu ingrés en l'Orde.

Com altres famílies de l'època, els Tristany aportaren a l'Audiència de Catalunya juristes de renom: el pare de Buenaventura –Àlex Tristany– fou, com el fill, destacat membre de l'audiència catalana. Del seu segon matrimoni amb Mariana Bofill, filla del ciutadà honrat de Barcelona Segimon Bofill, nasqué en aquella ciutat el futur montesià¹¹⁷⁹.

Buenaventura tingué la sort d'ocupar càrrecs que li permeteren assolir una gran experiència en el seu ofici, com per exemple els d'assessor i advocat de la capitania

¹¹⁷⁷ ARRIETA, J., *El Consejo Supremo...*, cit., pp. 606 i 627.

¹¹⁷⁸ MOLAS RIBALTA, Pere, "Los colegiales mayores en la Audiencia de Valencia (siglos XVII-XVIII)", *Pedralbes*, nº 1 (1981) p. 53.

¹¹⁷⁹ MARTÍNEZ, M. A., *Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya...*, cit., pp. 155-156.

general de Catalunya, advocat fiscal del veguer i batlle de Barcelona; i oïdor de les causes pies de la vegueria i bisbat de dita ciutat¹¹⁸⁰.

En 1676 fou nomenat jutge de cort de l'Audiència de Catalunya, passant després a oïdor del regent¹¹⁸¹.

Entre les obres de tipus jurídic que edità destaquen *Corona benedictina, adornada de lo más precioso de sus singulares prerrogativas...*, Barcelona, Rafael Figueró, 1677; *Sacri Supremi Regii Cathaloniae Senatus decisiones...*, Barcelona, Rafael Figueró, 1686-1704, –on s'inclou un gravat amb el seu retrat–, i en particular l'*Escudo Montesiano...*, Barcelona (1703), alegació que redactà en nom de l'orde de Montesa com a rèplica a les presentades per l'arquebisbe de València Antonio Folch de Cardona en defensa de la jurisdicció de l'Orde a les parròquies de Montesa i Vallada¹¹⁸².

El primer lloctinent general de la nova dinastia borbònica fou don **Jerónimo Vallterra i Blanes de Brizuela**¹¹⁸³. Fill del regent de l'Audiència de València Carlos Vallterra i nét de Juan de Brizuela –ambdós cavallers de Montesa– va ingressar en l'Orde ben jove, en 1681. Una dècada després se'l nomenà comanador de Borriana.

¹¹⁸⁰ *Ibidem*, p. 173.

¹¹⁸¹ *Ibidem*, pp. 279 i 281.

¹¹⁸² *Alegación canónica por el Ilmo. y Revmo. Sr. D. fray Antonio Folch de Cardona, arzobispo de Valencia, y su dignidad Archiepiscopal con el Lugarteniente General de la orden de Nuestra Señora de Montesa. Sobre la jurisdicción ordinaria eclesiástica en las parroquias de Montesa y Vallada, el clero, pueblo y parroquianos de aquella, 1700 ?; Carta que el Ilmo. y Revmo. Sr. D. fray Antonio Folch de Cardona, arzobispo de Valencia, escribió a algunos de los señores regentes del S. S. y R. Consejo de Aragón en defensa de la jurisdicción de su dignidad arzobispal. Contra la pretensión del señor lugarteniente general de Montesa. Manifiéstanse los fundamentos que se tuvieron presentes al tiempo de escribirla, que no pudieron por la precisión del tiempo notarse en ella, València, Diego de Vega, 1701, disponibles ambdós en xarxa a Somni.*

¹¹⁸³ Un esbòs biogràfic recent –a càrrec nostre– al *Diccionario Biográfico Español*. En premsa.

En 1700 don Jerónimo sol·licità la plaça vacant de governador d'Oriola¹¹⁸⁴, que finalment no li fou concedida.

Amb la guerra de Successió fou un dels principals partidaris de la nova dinastia i el seu nom apareix als llistats de béns segrestats als borbònics¹¹⁸⁵. El 14 d'abril de 1707, Felipe V el nomenà lloctinent general de l'orde de Montesa per substituir l'austriacista comte de Cardona.

Abans de la posada en vigor dels decrets de Nova Planta –que en principi pressuposaven canvis importants en el govern de Montesa– sembla que d'Asfeld, lloctinent general del duc de Berwick, i Sancho de Echevarria, governador de Peníscola, processaren alguns membres de l'Orde, com si la lloctinença general de Montesa i el seu tribunal s'haguessen dissolt juntament amb els furs del regne. Front això, fra Roberto Muñiz elogia l'actitud de Vallterra advocant pel manteniment dels privilegis jurisdiccionals que fins aleshores tenia Montesa, esforços que finalment es van resoldre de forma positiva mitjançant un reial decret de 1712 en el que es confirmava l'organigrama administratiu i jurisdiccional de l'Orde anterior a l'abolició dels furs¹¹⁸⁶.

La nissaga dels Vallterra montesians continuà amb un fill de don Jerónimo, José Vallterra de Blanes i Muñoz de Castilblanque¹¹⁸⁷, que seguit la tradició familiar es creuà en l'orde de Montesa en 1716.

¹¹⁸⁴ El memorial sol·licitant-la en BERNABÉ GIL, David, “Nobles valencianos en el servidío regio. La provisión del oficio de Portantveus de Gobernador Ultra Sexonam en la edad moderna”, *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante*, nº 26 (2008), p. 54.

¹¹⁸⁵ PÉREZ, C., *Canvi dinàstic i Guerra de Successió...*, cit., vol. II, p. 477; GIMÉNEZ, E., “El exilio de los borbónicos...”, cit., pp. 27, 28, 35.

¹¹⁸⁶ MUÑIZ, fray R., *Médula histórica cisterciense...*, cit., vol. VIII, pp. 349-355; ANDRÉS ROBRES, F., “Los decretos de nueva planta...”, cit., pp. 43-47.

¹¹⁸⁷ “logró en el juicio de tenuta el condado de Villanueva y la baronía de Torres Torres y falleció después sin sucesión”: MUÑIZ, fray R., *Médula histórica cisterciense...*, cit., vol. VIII, pp. 355-356. Tot i això, el títol de comte de Villanueva passà després a un altre parent que l'havia reclamat: *cf.* CORBALÁN de CELIS i DURAN, Juan; GUEROLA i BLAY, Vicent, *Retrato de un caballero*, en premsa en *Arché* (publicació de l'Institut Universitari de Restauració del Patrimoni de la Universitat Politècnica de València).

El tercer comte d'Olocau, *José de Vilaragut i Sans*, fou altre dels qui optaren per l'hàbit de Montesa per poder gaudir de comanda.

En 1643 son pare, Jorge de Vilaragut, havia obtingut la de Borriana, a la qual s'afegirien set anys després les rendes de la de Vilafamés amb facultat de poder-la passar a un futur fill, fruit del seu matrimoni amb Inés de Lima, dama de la reina. Eixe fill va nàixer a Olocau en 1657, i en vista de la mercè lliurada a son pare sobre la comanda, rebé l'hàbit de Montesa en el setanta-huit i la prebenda de Vilafamés en el huitanta.

Amb tot, la mateixa mercè per a prendre l'hàbit li concedia també la comanda de Borriana que tenia son pare, mort el mes de novembre mateix. No obstant, un altre cavaller de Montesa, Fèlix Pardo de la Casta, tenia promesa la mateixa comanda, amb la qual cosa s'hagueren d'enfrontar els dos candidats per la possessió de Borriana. La qüestió es resolgué per renúncia de Vilaragut en 1687¹¹⁸⁸, i com hem vist abans tampoc es lliurà Borriana a don Fèlix Pardo, sinò al regent del Consell d'Aragó, montesià i jutge encarregat del plet a l'efecte, Antonio Calatayud.

A l'igual que altres nobles, don José feu carrera militar, doncs es pot documentar la seua presència com a capità de cavalls curiassers a l'exèrcit de Catalunya, coronel de l'emperador Leopold per la seua participació voluntària en la plaça de Buda, i al setge d'Orà¹¹⁸⁹.

Només entrar en Montesa, el d'Olocau fou protagonista d'un plet que hagué de defensar fra Hipólito de Samper. S'acusava don José de delictes de plagi o segrest, per la qual cosa fou deportat a Orà. El cas s'hauria d'interpretar com un xoc més de competències jurisdiccionals, doncs topetaven la jurisdicció reial i la de l'Orde, ja que el comte –encara que novici– gaudia de l'exempció per ser membre d'una orde militar¹¹⁹⁰.

Don José de Vilaragut morí jove –tenia 32 anys– en febrer de 1690, sense successió legítima. Els béns de la casa dels Vilaragut passaren aleshores als Fenollet en

¹¹⁸⁸ El 7 de juny de 1687, a Madrid i en mans de fra Hipólito Samper, va renunciar “por justos motivos y causas” a la comanda: AHN, OOMM, lib. 884-C.

¹¹⁸⁹ LLORET GÓMEZ de BARREDA, Paz, *Ser noble en la València del segle XVII. El llinatge dels Vilaragut*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2005, pp. 155-156.

¹¹⁹⁰ *Cfr. Al Rey Nuestro Señor. Su religión de Montesa defendida...*, cit., ff. 7-7v.

reclamar-los el senyor d'El Genovés Pasqual Fenollet, nét de donya Margarita Vilaragut, germana de l'avi del comte –Jorge de Vilaragut– que havia casat amb Diego Fenollet¹¹⁹¹, els dos darrers cavallers de Montesa.

Fill de l'assessor general Villacampa, don *Pascual de Villacampa i Pueyo* es creuà en l'orde de Montesa en desembre de 1671. Quatre anys després i malgrat ser novici, Carlos II aconseguí autorització del papa per lliurar-li una pensió de 500 ducats sobre la comanda d'Ares, quantitat que tenia que pagar-li el comanador a l'efecte Félix Pardo de la Casta.

Col.legial en el *Mayor de San Ildefonso* d'Alcalà de Henares “en el año de 1689 era ya del Consejo de S.M. y su Fiscal de Obras y Bosques”¹¹⁹².

En 1697 formava part del *Consejo de Hacienda*. El 23 de maig de 1706 passà a oïdor del *Consejo de Indias*, sent promocionat mesos després al *Consejo de Castilla*, on exercí els càrrecs de ministre de la *Junta de Medios*, de la *Cámara* i degà i governador interí¹¹⁹³.

En 1688 el rei li concedí la comanda d'Ares pels mèrits i servicis de son pare, Pedro de Villacampa,

“continuados por cinquenta y quatro años, los once primeros en la Real Audiencia de Valencia y los quarenta y tres siguientes de regente nuestro Consejo Supremo de Aragón, en donde ha diez y ocho años que me sirve de assessor general”¹¹⁹⁴.

Don Pascual va faltar en 1737

¹¹⁹¹ “Estos días [finals de maig de 1628] se concluyó el casamiento de doña Ana Margarita Villarragut, hija mayor del conde de Olocau y de doña Gerónima Castellví, con don Diego Fenollet, caballero del ábito de Montesa, bayle de Xátiva”; en VICH, Á. i D., *Dietario...*, pp. 118-119.

¹¹⁹² ÁLVAREZ, J. A., *Hijos de Madrid, ilustres...*, cit., vol. IV, p. 156.

¹¹⁹³ FRANCISCO OLMOS, José María de, *Los miembros del Consejo de Hacienda en el siglo XVII*, Madrid, Castellum, 1999, p. 109, nota 372; FAYARD, J., *Los miembros...*, cit., pp. 95, 119, 512.

¹¹⁹⁴ AHN, *OOMM*, lib. 561-C, f. 272v.

“y fué sepultado en la bóveda de Ntra. Sra. de Monserrate de la Iglesia de S. Martín, en cuya Parroquia vivió toda su vida¹¹⁹⁵ .

Casat dues vegades, de la primera esposa –Ángela del Castillo i Inestrosa– nasqué José Villacampa, cavaller de Montesa (1722) i com son pare comanador d’Ares.

Finalment i com en altres èpoques, tenim tres cavallers que optaren per l’orde sacerdotal. Ens consten llicències del rei per poder-se ordenar en 1688 Francisco Galiano i en 1702 Francisco Tomás i Avellán, encara que no sabem si accediren definitivament a l’estat sacerdotal, doncs Galiano obtingué –en 1690– llicència per a casar-se amb Catalina Antonia de Cantos i Barrionuevo.

Sí que canvià d’orde Andrés Pérez de Sarrió, creuat en 1682 i profés set anys després¹¹⁹⁶. El tres de maig de 1695 se’n passà a l’orde de Sant Bru i professà a la cartoixa de Vall de Crist, d’on fou prior més tard. El cartoixo ex-cavaller de Montesa va faltar el 6 de juy de 1737¹¹⁹⁷.

¹¹⁹⁵ ÁLVAREZ, J. A., *Hijos de Madrid, ilustres...*, cit., vol. IV, p. 156.

¹¹⁹⁶ Va professar a la sala capitular del castell de Montesa el 7 de juny de 1689: ARV, *protocolos notariales*, sign. 1962, ff. 205-209.

¹¹⁹⁷ SIMÓN AZNAR, Vicente, *Historia de la Cartuja de Val de Cristo*, Segorbe, Fundación Bancaja, 1998, pp. 245, 252-54, 255-58 i 261.

5.5. A falta de diners, honors

Com vam assenyalar, l'evolució econòmica de l'orde de Montesa al segle XVII ja va ser objecte d'estudi del professor Andrés Robres¹¹⁹⁸. Al seu treball s'analitzava l'evolució de la renda senyorial de l'Orde: afectada per la crisi conjuntural del segle i cada cop amb menys ingressos, no va saber controlar les seues despeses i en compte de promoure una política d'austeritat es veié compromesa a satisfer càrregues fins aleshores inexistents, traduïdes en una quantitat de despeses de representació i mercès dineràries que feien emmudir en certa mesura la despesa econòmica d'altres èpoques. Als detalls concrets oferts pel doctor Andrés podríem afegir –per la nostra banda– tota la sèrie de mercès pecuniàries lliurades a particulars oferides pels distints administradors perpetus, tal com hem vist de forma detallada en capítols anteriors d'aquest treball.

En vista de la situació econòmica exposada, el lliurament d'alguns oficis –o la supressió d'altres– en favor dels membres de Montesa s'hauria d'inscriure dins la tendència d'oferir honors –que no diners– als cavallers i frares montesians, ja que a l'altura del regnat de Carlos II les rendes de Montesa s'hi trobaven al límit.

Fins i tot la concessió de comandes carregades amb pensions dineràries en favor d'altres membres estaria dins la tendència d'expressar les possibilitats al màxim i poder repartir-les entre el major número possible de cavallers: la comanda d'Ares concedida a Félix Pardo –recordem– estava compromesa amb 500 ducats que havia de donar el comanador a Pascual de Villacampa¹¹⁹⁹; alhora, els germans Pascual i Francisco de Cardona rebien 300 ducats sobre la de Culla i Atzeneta, quantitat que veié compromesa el comanador titular després José Salvador Crespí, comte de Sumacàrcer¹²⁰⁰.

En vista de la situació, al Rei li eixia molt més barat recompensar els montesians amb honors. Així, només iniciar el regnat es concedí a Montesa una reivindicació

¹¹⁹⁸ ANDRÉS, F., “Montesa y la crisis del siglo XVII...”, *cit.*

¹¹⁹⁹ AHN, *OOMM*, lib. 559-C, f. 310.

¹²⁰⁰ El 20-XII-1676 el rei ordenà a l'ambaixador a Roma aconseguir del papa la concessió de 300 ducats de pensió sobre la comanda de Culla i Atzeneta en favor de Francisco de Cardona: AHN, *OOMM*, lib. 560-C, ff. 112-113; altres 300 ducats foren concedits al seu germà Pascual de Cardona: AHN, *OOMM*, lib. 561-C, ff. 35-35v. El títol de comanador “en futura”, amb la càrrega dels 600 ducats en favor dels Cardona, en AHN, *OOMM*, lib. 560-C, ff. 124-131v.

històrica: la *Gran Creu* per a la dignitat de lloctinent general, singularitat que ja havia estat plantejada al monarca molt abans, durant les corts valencianes de 1626, a través del Braç Eclesiàstic¹²⁰¹. Desestimada la proposta aleshores, en 1653 vingué a autoritzar-la una junta de l'Orde reunida al Temple a l'endemà del dia de Sant Jordi¹²⁰².

Una anys després trobà el recolzament jurídic apropiat de la mà de fra Hipólito de Samper, qui defensà tan ansiada distinció a través de la seua *Información en derecho*¹²⁰³ impresa a València el 1666. Mesos després el lloctinent fra Juan Crespí fou autoritzat per posar-se la Gran Creu¹²⁰⁴ de la mateixa forma que duïen aleshores el comanador major i el clauer, distinció que a partir d'aleshores aniria aparellada a la dignitat de lloctinent general.

En juliol de 1670 el lloctinent general don Juan Crespí exposà a la reina regent la petició que li havien fet el justícia i jurats de la vila de Montesa sobre el títol que calia tingué el rector de la parròquia del seu poble.

Durant la visita que el lloctinent havia fet al castell i a la parròquia eixe mateix any¹²⁰⁵, els representants municipals plantejaren a don Juan la possibilitat que el rector de Montesa comptés amb títol de prior, distinció que gaudia des de 1588 el rector de la parròquia veïna de Vallada.

¹²⁰¹ Cfr. LARIO, D. de, *Cortes del Reinado de Felipe IV...*, cit., p. 100.

¹²⁰² “todos assí juntos unánimes y concordés, y ninguno discrepante, representando la dicha Orden por ser la mayor parte de los cavalleros y freyles professos que se hallan al presente en la dicha ciudad, deliberaron y determinaron que el procurador general de la dicha Orden, en nombre della, suplique a Su Magestad (que Dios guarde), sea de su real servicio por las causas y razones contenidas en el despacho aparte que se ha trasteado y consultado en la presente junta y congregación, dar licencia al dicho illustre lugarteniente general de maestre para que pueda traer y trayga en el pecho y en la capa la cruz grande como la traen el comendador mayor y el claverero de la Orden, y que para dicho efeto ponga memorial a los reales pies de Su Magestad”: RAH, CSC, sign. I-51 [9-625], ff. 144v.

¹²⁰³ SAMPER, frey H. de, *Información en derecho sobre la institución de la dignidad de Lugarteniente...*, cit.

¹²⁰⁴ El decret en qüestió es lliurà l'11 de maig de 1667: AHN, OOMM, lib. 535-C, ff. 19v-20.

¹²⁰⁵ La visita a la parròquia, començada el 17 de juny de 1670 i conclosa el 7 de juny següent pel lloctinent general Crespí i el prior del Temple fra Pablo Inglés, en AHN, OOMM, 712-C, ff. 136-333v.

Segons referia el lloctinent,

“Aora diçen los vezinos de la villa de Montesa que siendo su iglesia más antigua y principal que la de Vallada y su cura propio párrocho de Vallada, les és de sumo desconsuelo ver al subvicario [rector de Vallada] del vicario de Montesa con el título honroso de prior y a su párrocho, que es el principal, con el nombre humilde de vicario¹²⁰⁶, por cuias causas me piden suplique a Vuestra Magestad les haga gracia de darles título de prior *ad honorem* como le tiene el de Vallada”¹²⁰⁷.

Vista la proposta i a fi de no confondre el nou prior de la parròquia amb el del Sacre Convent de l’Orde, s’estudià la possibilitat de fer recaure el títol del nou priorat sobre una de les ermites del poble, dedicades a la Santa Creu l’una i a Sant Sebastià l’altra¹²⁰⁸. Fou elegida la del màrtir de les fletxes, probablement per ser més gran, trobar-se més a prop del poble, i en definitiva “por ser más principal en la villa”¹²⁰⁹.

La reial gràcia no es feu esperar i el 25 d’agost de 1670 la Reina concedia a fra Esteban Teruel –aleshores rector de Montesa– i als seus successors en la parròquia el títol de prior de Sant Sebastià¹²¹⁰.

La dignitat de comanador major de Sant Jordi d’Alfama es concedí, segons Samper, al darrer mestre d’eixa orde militar –fra Francesc Ripollés– després de la unió

¹²⁰⁶ La denominació de *vicari* per al rector de Montesa consta ja en 1624: BORJA, frey J., *Breve resolución...*, *cit.*, capítol 10: “De la retoria de la villa de Montesa. Su Magestad ha resuelto se intitule *vicaría*”, pp. 151-152.

¹²⁰⁷ Juan Crespí a la reina gobernadora, València, 8 de juliol de 1670: AHN, *OOMM*, leg. 3528.

¹²⁰⁸ Informació sobre les ermites en CERDÀ i BALLESTER, Josep, “L’Ermita de Sant Sebastià, patró de Montesa”, *Cendres de Juny*, n° 2 (1994), Xàtiva, Institut d’Estudis Germans Villanueva, 1994, pp. 37-40; *Id.*, “L’ermita de la Santa Creu”, *Festes Patronals Montesa, 2011*, Montesa, Comissió de Festes 2011, pp. 38-43.

¹²⁰⁹ Juan Crespí a la reina, València, 8 de juliol de 1670: AHN, *OOMM*, leg. 3528, *cit.*

¹²¹⁰ AHN, *OOMM*, Montesa, lib. 707-C, ff. 2408v-2409v, copiada en 1684 –segons s’indica– del *Partium I* de Carlos II: AHN, *OOMM*, lib. 559-C, ff. 154-155v; edit. en CERDÀ, J., “De freyles conventuales...”, *cit.*, pp. 226-227. Fins i tot es concedí el títol de prior de Sant Sebastià –sense ser frare de l’Orde– al primer rector diocesà de Montesa, mossén Salvador Martí Gironés, nomenat per la reina Isabel II a proposta del *Consejo de las Órdenes* en desembre de 1852.

de Sant Jordi amb Montesa l'any 1400. Amb notícies del personatge fins 1414¹²¹¹, no tenim dades de cap altre comanador major d'Alfama fins 1470, en que es documenta Luis Jerónimo Vallés, titular de dita comanda i de les de Vilafamés i Benicarló-Vinaròs¹²¹².

No serà fins uns segles després quan el rei Carlos II, en la persona del comte de Cardona, *restaure* la dignitat de comanador major de Sant Jordi d'Alfama doncs segons el títol a l'efecte

“después que la orden de San Jorge de Alfama se incorporó con la de Nuestra Señora de Montesa se continuó por algún tiempo la dignidad y cargo de comendador mayor de San Jorge de Alfama, que ha muchos años que está vaco, siendo muy necesario y preciso renovarle o restaurarle para que habiendo persona de la calidad y partes que se requieren, pueda cumplir con las obligaciones della y solicitar la reedificación del convento de San Jorge en donde estava antes y después de dicha incorporación, para que Dios sea servido, el santo titular desta Orden y de nuestra Corona de Aragón venerado, y los pasajeros guardados de las continuas asechanças que hacen los moros en el Coll de Balaguer y aquellos mares, en gran daño y detrimento de nuestros vasallos”¹²¹³.

Per a fer més *atractiva* la nova dignitat, el rei la deixà adscrita a la comanda d'Alcalà de Xivert, de la mateixa forma que el comanador major de Montesa tenia la de Les Coves¹²¹⁴.

Malgrat les possibilitats de restaurar els territoris d'Alfama que se li volien atribuir al càrrec, la nova dignitat tan sols tingué conseqüències de tipus honorífic: la de dur la Gran Creu –reservada al lloctinent general, comanador major i clauer–; i poder seure als capítols immediatament després del comanador major de Montesa –fins i tot

¹²¹¹ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada*, vol. I, pp. 244-245.

¹²¹² *Décadas nobles...*, cit., RAH, CSC, sign. I-3 [9/577], f. 24; sign. I-4 [9/578], f. 18.

¹²¹³ AHN, OOMM, lib. 560-C, f. 271v, en el títol de comanador major de Sant Jordi d'Alfama.

¹²¹⁴ Una proposta pareguda per recuperar alguns priorats de Montesa unint-los a algunes parròquies del senyoriu, ja va ser exposada en el seu dia per SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, p. 787, nº 272, que intentava imitar no obstant, el que havia acordat al respecte Calatrava al capítol general de 1600 (*Difiniciones de la orden y cavallería de Calatrava [...] año 1652...*, cit., p. 151) i havia realitzat també Montesa en unir amb la parròquia de Cervera el priorat de N^a S^a de la Costa: BORJA, frey J., *Breve resolución...*, cit., pp. 104-105, 145-146.

per davant del clauer– segons queda reflectit a les relacions de membres de l’Orde de l’època¹²¹⁵.

Amb l’arribada dels Borbons, el títol de comanador major de Sant Jordi d’Alfama que tenia el comte de Cardona es lliurà en 1710 al comte del Real, Ximén Pérez de Calatayud i Chaves. Cardona el recuperà novament en 1726 i es perdé la dignitat amb la seua mort tres anys després, doncs el del Real havia promocionat a la més lucrativa comanda major de Montesa i ja no se’n parlà més de l’assumpte.

En novembre de 1684 es lliurà a don Luis Enríquez de Navarra un títol fins aleshores desconegut a Montesa: el de *presidente de la Orden* a les diòcesis de Cuenca i Cartagena. La mesura es justificava en principi

“por quanto de pocos años a esta parte muchos cavalleros de dicho reyno [Murcia] han tomado el ábito de la dicha orden de Montesa”,

encara que realment en eixe moment tampoc n’eren tants, doncs tenien hàbit de l’Orde huit¹²¹⁶. Tot i això –com hem vist– els montesians procedents d’eixos territoris fins l’any 1700 arribarien a vint cavallers i un religiós.

El decret en qüestió pretenia dotar de superior immediat els cavallers i frares de Montesa que residiren al regne de Murcia, un representant de l’*administrador perpetuo*

¹²¹⁵ Redactades o impreses –segons hem vist– en 1683, 1684, 1689, 1692 i 1697. Fins i tot, al catàleg imprès de 1689 el comanador major de Sant Jordi d’Alfama va per davant del lloctinent general, és a dir, amb les quatre dignitats de l’Orde jeràrquicament ordenades així: comanador major –aleshores, i des de 1665, vacant–, comanador major de Sant Jordi d’Alfama, clauer i lloctinent general. En la de 1692 presidirà ja el lloctinent José Folch de Cardona, en eixe moment també comanador major de Sant Jordi d’Alfama. Malgrat no ser mai dignitat en l’Orde, el cavaller assessor general se situa –en les anteriors relacions de membres– immediatament després del rei.

¹²¹⁶ Eren els següents: Luis Enríquez de Navarra i Jerónimo Vallterra de Blanes (1676); Juan Enríquez de Navarra, Francisco Galiano Despuig i Fernando Antonio Núñez Robres (1681); Cosme Tomás i Avellán i Luis Antonio Mergelina (1682); i José Enríquez de Navarra, creuat en l’Orde en 1683.

“para que siendo presidente de los demás cuyde de descargar nuestra conciencia y de ejercer la jurisdicción que por Nos le fuere señalada”¹²¹⁷.

El rei, d'acord amb la butlla de la incorporació, el nomenava

“presidente o juez privativo de todos los cavalleros y clérigos de la dicha Orden que al presente hay y en adelante huviere en los territorios o diócesis de Cuenca y Cartagena, para que como presidente o superior conozcáis de todas las causas criminales, delitos y excesos que cometieren y los corrijaís y castigueís conforme procediere”¹²¹⁸.

Per damunt d'aquest *president* estarien el monarca i l'assessor general.

D'acord amb la jurisdicció de que gaudia l'Orde, cap jutge seglar ni eclesiàstic podia intervindre en les causes criminals relatives als montesians, per la qual cosa al nomenament de president als territoris castellans l'acompanyava un altre decret mitjançant el qual es nomenava jutge conservador de Montesa –per assessorar dit president¹²¹⁹– el prior del convent de San Juan Bautista de l'orde de dominics de Chinchilla,

“para que os ampare en dicha jurisdicción de manera que podáis ejercerla libremente y, con su asistencia y auxilio, podáis amparar y defender a vuestros súbditos”¹²²⁰.

No era la primera vegada que es nomenava algú per a que actués a l'efecte: en 1656 Felipe IV havia nomenat jutge conservador dels cavallers de Montesa residents a Mallorca el canonge Ramón Sureda¹²²¹. La novetat en tot cas radica en que per als

¹²¹⁷ AHN, *OOMM*, lib. 536-C, f. 10.

¹²¹⁸ *Ibidem*.

¹²¹⁹ El títol de jutge conservador als territoris castellans en AHN, *OOMM*, lib. 536-C, ff. 11v-12v.

¹²²⁰ *Ibidem*, ff. 10v-11.

¹²²¹ El nomenament en AHN, *OOMM*, lib. 533-C, ff. 141-142. Després de Sureda es nomenà per jutge conservador, el 30 de gener de 1700, l'abat del monestir de Sant Bernat de Mallorca: AHN, *OOMM*, lib. 563-C, ff. 108-110. Els mateixos jutges conservadors de Montesa actuaren també com a magistrats dels membres de les ordes militars castellanes a Mallorca: PLANAS ROSELLÓ, Antonio, “La jurisdicción de

castellans es nomenà –a més del jutge conservador– un *president* membre de l'Orde, singularitat que no es tingué en compte en altres territoris aliens al regne de València malgrat el nombre de membres que hi havia: durant el regnat de Felipe IV es creuaren 10 mallorquins, i encara que no sabem amb absoluta certesa si residien tots a l'illa, no comptaren amb cap representant del grup de cavallers de Montesa nomenat a l'efecte.

La mesura segurament provocà algun xoc amb el lloctinent general que residia a València, doncs segons podem llegir en carta que el rei li adreçà,

“para las mercedes de ábitos que hago a caballeros castellanos no se necesita de consultarlo con vos, porque basta con el presidente de la Orden en las diócesis de Cuenca y Cartagena, y aún quando son de sangre conocida, no se necesita ni con uno ni con otro. Assí lo tendréis entendido para los casos que se ofrecieren en adelante y despacharéis luego sin dilación alguna”¹²²².

Fos com fos i encara que sense rendes, don Luis Enríquez de Navarra gaudí del càrrec de president dels membres de Montesa a les diòcesis de Cuenca i Cartagena, i com a tal encapçalava una de les províncies en les que apareix dividida l'Orde a la relació de membres impresa en 1689: la *provincia tercera y castellana*¹²²³.

A l'inrevés del que hem vist fins ara i dins l'intent desesperat de donar solucions a l'estat econòmic de l'Orde, una de les propostes per alleugerir despeses fou l'eliminació de l'ofici de sotsclauer.

Present ja en 1326 com a substitut o lloctinent del clauer¹²²⁴,

las órdenes militares en la Mallorca de los Austrias”, *Memòries de la Reial Acadèmia Mallorquina d'Estudis Genealògics, Heràldics i Històrics*, nº 18 (2008), p. 33.

¹²²² El rei al lloctinent general (11-XII-1686) sobre les informacions de Juan i Francisco Tomás Avellán AHN, OOMM, lib. 536-C, ff. 22-22v.

¹²²³ *Catálogos de los freyles cavalleros, y clérigos [...] oy día del Señor San George 23 de Abril 1689 [...]*; cit., f. 10v. Aquesta divisió administrativa ja no consta al catàleg posterior imprès de 1692, però sí al que redactà Samper –manuscrit– de 1697.

¹²²⁴ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, pp. 446-447.

“El peculiar oficio del sosclavero es mercar enjunto todo el sustento del dicho convento, [y] en recibir y despedir todos los criados que hay en dicho convento. Tiene de vistuario sien libras, las quales se le pagan de la Mensa Maestral, y assimismo ración para él y dos criados y un cavallo; y porque era poco el salario que se le dava al dicho sosclavero determinó el Capítulo General de la Orden de darle el gobierno de las villas de Montesa y Vallada, y las penas y colonias de las dichas villas por salario [...]”¹²²⁵.

A més del sotsclauer i deixant a banda la comunitat del Sacre Convent, l'altre representant de l'Orde a la vila de Montesa era el sotscomanador¹²²⁶, ofici també antic, present al segle XIV, que exercia d'alcaid del monestir i substituïa en la pràctica el comanador major de l'Orde. Compartia, amb el prior del convent, el govern de la comunitat:

“y fuera del capítulo tiene el soscomendador, en lo temporal, la omnímada jurisdicción en los religiosos de dicho convento; en el capítulo, y iglesia y refitorio preside dicho soscomendador a todas las personas de [la] Orden, exeptando el señor Maestre, comendador mayor y clavero”¹²²⁷.

En juny de 1682, fra Hipólito de Samper elaborà un informe proposant la supressió del sotscomanador¹²²⁸, doncs a banda d'un estalvi anual de 400 ducats, qui exercia les seues funcions aleshores –don Bernardo Sans– gaudia de certes *llibertats* no massa ben vistes per don Hipólito. D'entrada,

“y como era señor de Vallés, lugar de la huerta de Xàtiva, todo el año estava en su aldea o en Xàtiva, porque el convento es muy mala estancia para los cavalleros que no están echos a clausura y soledad. Viendo quán imposible se hazía la residencia en el convento, se tomó por expediente, para mantener el cargo de subcomendador y acomodar con él a un nepote, que pasase su casa a la villa de Montesa y que desde ella exerciesse el officio

¹²²⁵ BORJA, frey J., *Breve resolución...*, cit., pp. 72-73.

¹²²⁶ SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, pp. 441-446.

¹²²⁷ BORJA, frey J., *Breve resolución...*, cit., p. 72.

¹²²⁸ Redactat molt probablement a Madrid i amb data del 29 de juny de 1682, anava adreçat al regent del Consell d'Aragó i cavaller de Montesa don Antonio de Calatayud i Toledo: RAH, CSC, sign. I-6 [9/580], ff. 55-57v.

[...] subiendo los domingos por la mañana, otros días de comunión de Orden y algunas tardes que buscava conversación y entretenimiento”¹²²⁹.

A més, a juí de don Hipólito, s’absentava de forma freqüent, amb la qual cosa exercia de sotscomanador el sotsclauer Felipe Vives de Canyamàs. Fins i tot, en absència d’ambdós –doncs temporalment don Felipe residí a Nàpols–, hi exercí les funcions de sotscomanador el prior del convent.

Tot i les raons exposades per Samper, la resposta definitiva a l’efecte es donaria deu anys després, però no amb la supressió del sotscomanador que proposava el prior de Sant Jordi, sinò del sotsclauer.

A l’altura de 1692 era sotscomandor precisament un fill de l’anterior en el càrrec, Diego Sans. A més i des de feia 9 anys, exercia també de sotsclauer, doncs el titular aleshores encara –don Felipe Vives– s’hi trobava a Nàpols. En conseqüència, el rei disposà que

“después de los días de frey don Felipe Vivas de Cañamás, subclavero, se suspenda la provision de este officio para que su vestuario y raciones que le pertenecen cedan en beneficio de nuestra recepta y que ambos officios los exerçais vos [Diego Sans] y los que os sucedieren en el vuestro de subcomendador”¹²³⁰.

Per compensar-lo, don Diego rebria les penes i calònies generades per l’exercici de la jurisdicció a Montesa i Vallada, a les quals afegiria 50 lliures sobre la recepta tres anys després¹²³¹.

Finalment, un reial decret lliurat el 22 de maig de 1695 establí

“que el subcomendador que ahora es y los que le sucedieren en dicho empleo se nombre y ponga los títulos de subcomendador y subclavero, pues Mi ánimo no ha sido extinguir este officio, sino que los dos de subcomendador y subclavero queden con igualdad y

¹²²⁹ *Ibidem*, f. 55v.

¹²³⁰ AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 26-26v.

¹²³¹ *Ibidem*, ff. 158-159v.

principalmente unidos de forma que el que los tuviera goze de las preeminencias y prerrogativas que a cada uno le tocaban y estaban concedidas antes de esta unión”¹²³².

No sabem perquè no acabà acceptant-se la proposta de Samper i s’amortitzà definitivament la plaça de sotsclauer en compte de la de sotscomanador. El sotscomanador compartia jurisdicció amb el prior de Montesa, i tal volta don Hipólito tingué en ment la seua supressió a fi d’afavorir la part purament eclesiàstica de Montesa, on ell mateix s’hi trobava.

El darrer sotsclauer, don Felipe Vives, va faltar el diuit de juliol de 1693. Com a memòria podem observar hui el seu escut en pedra al Museu Parroquial de Montesa i el magnífic retrat que li va pintar Jerónimo Jacinto de Espinosa que comentem després.

5.6. Els comanadors de Carlos II

Fins a 1673, Carlos II no va poder proveir cap comanda de Montesa, ja que les 13 montesianes estaven totes elles ocupades. Durant tot el regnat, sols en 15 ocasions pogué crear nous comanadors, els quals foren els següents:

Quadre 111

Comanadors de Carlos II

<i>Comanador</i>	<i>Comanda</i>	<i>Provissió</i>
Calatayud, Antonio de	Borriana	1688-V-24
Crespí de Valldaura José	Culla i Atzeneta	1677-I-26 (futura)
Crespí de Valldaura, Cristóbal	Ademús-Castellfabib	1689-VI-8
Ferrer de Pròxita Luis	Onda	1673-X-20
Ferrer de Pròxita, José Antonio	Onda	1691-V-14
Figuerola, José	Vilafamés	1696-XI-20 (futura)
Folch de Cardona, Isidro	Benicarló-Vinaròs	1681-V-30
Folch de Cardona, José	Alcalà de Xivert	1677-VI-20
Pardo de la Casta, Félix	Ares	1681-X-20

¹²³² *Ibidem*, f. 107v.

Torre, José de la	Benicarló-Vinaròs	1699-VIII-19
Torre, Juan de la	Montroi	1696-XI-18
Vallterra Jerónimo	Borriana	1692-XI-28
Vilaragut, José	Vilafamés	1680-II-16
Villacampa Pedro de	Montroi	1693-VIII-31
Villacampa, Pascual de	Ares	1688-XII-30

En observar el grup, el primer que crida l'atenció és el caràcter *quasi patrimonial* en el que s'havien convertit algunes de les comandes: el comte de Sumacàrcer –José Crespí de Valldaura– obtingué la de Culla i Atzeneta, mentre que el seu fill i successor, Cristóbal, fou titular de la d'Ademús-Castellfabib per voluntat de son tio, el lloctinent general Juan Crespí.

El comanador d'Onda José Ferrer de Pròxita l'obtingué en 1691 per renúncia de son pare, l'anterior comanador¹²³³.

Isidro i José Folch de Cardona, amb vincles de parentiu, obtingueren els dos comandes de Montesa, mentre que l'assessor Juan de la Torre i el seu fill José foren comanadors de Montroi i Benicarló-Vinaròs respectivament.

El tercer comte d'Olocau José de Vilaragut fou, com son pare, comanador de Vilafamés, mentre que l'assessor Pedro de Villacampa i el seu fill Pascual van ser titulars de les de Montroi i Ares.

Amb tot cal tindre present que, en alguns moments, vista la delicada situació econòmica de Montesa, es paralizà el nomenament de nous comanadors a fi que les rendes de les comandes vacants revertiren en la mensa magistral¹²³⁴, mesura que probablement afectaria les comandes següents:

¹²³³ Luis Ferrer Pròxita Aragón i Apiano fou creat comanador d'Onda en 1673. Segons el despatx de la mateixa comanda lliurada al seu fill, el dèneu de febrer de 1689 se li permeté renunciar-la en el seu fill José, com es feu: AHN, *OOMM*, lib. 559-C, ff. 281-287; *ibidem*, lib. 562-C, ff. 1-4v.

¹²³⁴ ANDRÉS, F., “Montesa y la crisis del siglo XVII...”, *cit.*, p. 249.

Quadre 112

Comandes de Carlos II en vacant

<i>Comanda</i>	<i>Període vacant</i>
Ares	del 27-XI-1674 al 20-X-1681
Benicarló-Vinaròs	de 1669 a 30-V-1681
Borriana	de 10-XI-1676 a 24-V-1688
Coves, Les (major)	de 25-XI-1693 a 10-V-1705
Onda	de 23-VII-1669 a 20-X-1673
Perputxent	de 25-XI-1693 a 10-V-1705
Vilafamés	de 10-XI-1676 a 16-II-1680

Per suposat, en vacar qualsevulla d'elles, els interessats a l'efecte i tots aquells que es consideraven amb possibilitats posaven al damunt els seus pressumptes drets: Félix Pardo de la Casta, en *reclamar* –pensem– la mercè de comanda que tenia¹²³⁵, obtingué la d'Ares; la possessió de la de Borriana enfrontà don José de Vilaragut amb el mateix Félix Pardo, mentre que la comanda major –Les Coves– juntament amb la de Perputxent, enfrontaria el comte d'Albalat amb el duc de Ciudad Real en un plet –el més sorollós per l'assumpte de les comandes– amb les implicacions polítiques que vorem a continuació.

¹²³⁵ AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 310.

5.7. El plet per la Comanda Major i la valencianitat de l'Orde

“Por los grandes y señalados servicios” de don Francisco Idiáquez, duc de Ciudad Real, virrei d'Aragó i València, governador de Cádiz i capità general de la costa d'Andalucía¹²³⁶, Carlos II li va fer mercè de la futura de les comandes major i de Perputxent per al seu fill Francisco Idiáquez i Borja a través d'una *cédula secreta* lliurada el 24 de maig de 1682¹²³⁷.

Fra Francisco Idiáquez havia ingressat en l'orde de Montesa en 1676 i precisament les comandes que se li havien concedit en futura les gaudia en eixe moment sa mare, Francisca de Borja i Aragón, filla del comanador major de Montesa Fernando de Borja i esposa de l'Idiáquez que fou virrei de València. Donya Francisca havia obtingut les comandes de son pare, a qui se li havia concedit en 1639 mercè per poder-les lliurar també en futura al seu fill José o a alguna de les seues filles¹²³⁸. Don Fernando morí en desembre de 1665, amb la qual cosa les rendes de Les Coves –major– i Perputxent passaren a la seua filla Francisca.

Lliurat l'esdevinidor de dites comandes a fra Idiáquez en el huitanta-dos, uns anys després, prèvia consulta del Consell d'Aragó de 26 d'octubre de 1685, el Rei va fer mercè de futura de les mateixes a José Francisco Sorell Despuig, comte d'Albalat¹²³⁹. Assabentat Idiáquez de l'assumpte, presentà la mercè que Carlos II li havia fet tres anys abans, amb la qual cosa el monarca, en novembre mateix, suspengué l'atorgament de la *real gràcia* al comte d'Albalat¹²⁴⁰.

¹²³⁶ MATEU, J., *Los virreyes de Valencia...*, cit., pp. 299-301.

¹²³⁷ LONDAIZ, P., *Alegación en derecho por los hijos de la inclita orden de Montesa y frey don Francisco de Idiáquez...*, cit., f. 2.

¹²³⁸ La mercè, lliurada el 14 de juliol de 1639, en AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 223v-224v.

¹²³⁹ “en consideración de los servicios de su padre y suyos”: ARAMBURU, Antonio de, *Por el Conde de Albalate. En el pleito con el duque de Ciudad Real y marqués de San Damián. Sobre que se debe mandar dar al conde el despacho de la merced de la futura que S. M. le tiene echa de la encomienda mayor de la orden de Montesa y recoger la real cédula de la merced de la dicha encomienda, echa en dicho duque, como obtenida con relación siniestra y contra disposición foral del reyno de Valencia*, sense lloc d'impressió i data, 25 ff.; la cita concreta al f. 2.

¹²⁴⁰ LONDAIZ, P., *Alegación en derecho por los hijos de la inclita orden de Montesa y frey don Francisco de Idiáquez...*, cit., f. 2.

Aleshores Albalat, emparant-se en el virrei comte de Cifuentes¹²⁴¹ i en les corts del Regne, inicià tota una sèrie d'alegacions jurídiques que el durien, 20 anys després, a assumir les comandes de Montesa i la dignitat de comanador major.

La defensa del comte d'Albalat es va tractar en cinc memorials impresos¹²⁴², mentre que fra Francisco Idiáquez contestaria els alegats anteriors i d'altres que segurament no arribaren a la impremta –però que hi apareixen referenciats– a través d'una gruixuda exposició jurídica elaborada pel “licenciado Pedro Londaiz” estampada a Madrid el 1690¹²⁴³.

La falta de datació de la major part de textos no ens permet seguir el cas amb la precisió que voldríem. Amb tot, els firmats a nom de Luis Agramunt i Antonio de Aramburu, el primer amb la data de 1686, els podríem classificar com obres en les que el comte d'Albalat va defensar els seus drets sobre Montesa a través de dos coneguts juristes de l'època. El primer d'ells, Luis Agramunt, un veterà home de lleis en el moment que hi

¹²⁴¹ MATEU, J., *Los virreyes de Valencia...*, cit., pp. 308-310.

¹²⁴² *Memorial que el reyno de Valencia representado por los eletos de sus tres estamentos pone en las reales manos de S. M. suplicando sea de su Real servicio que en execución de la concesión echa al Reyno en las cortes de 1645 mande confirmar la merced y gracia echa al conde de Albalate de la futura sucesión de la encomienda mayor de Montesa*, sense lloc d'impressió, impremta, ni data (posterior a 1685), 11 pp; AGRAMUNT de SISTERNES, Luis, *Por don Iosef Sorel de Buil y Roca, conde de Albalat. Fúndase la justificación del fuero 2 de las cortes del año 1645 que dispone que las encomiendas de la orden de Montesa y demás religiones militares no puedan darse a extranjeros del Reyno*, València, Imprenta de Jayme de Bordazar, 1686, fol., 13 pp; ARAMBURU, A., *Por el conde de Albalate. En el pleito con el duque de Ciudad Real y marqués de San Damián...*, cit; GUERAU de ARELLANO, Gaspar [canonge de la Seu de València i ambaixador del Regne a la Cort] *Señor, el fidelísimo reyno de Valencia y en su nombre don Gaspar Guerau de Arellano [...] llega a los Reales pies de V. M. No tanto a representar sus desconsuelos, quanto a implorar sus alivios [...] en que se hallan defraudadas las concessiones [...] de el Reyno. La futura sucesión de la encomienda mayor de Montesa [...] dada al duque de Ciudad-Real, siendo extranjero...*, 28 ff., sense lloc d'impressió, impremta i data, –on tracta de tres suposats contrafurs, inclòs el cas de la comanda de Montesa–; *Señor, el reyno de Valencia, por medio de los eletos nombrados para la súplica, en orden a la encomienda mayor de Montesa buelve segunda vez a [...] V. Magestad, repitiendo, como con la noticia que tuvo el Reyno, de la merced que V. Magestad fue servido hazer al duque de Ciudad Real en la futura sucesión de la encomienda mayor de Montesa...*, sense lloc d'impressió, impremta, i data (amb la de 1695 al text), 16 pp. La majoria es referencien al treball del professor Andrés “Textos publicados en torno a Montesa...”, cit., p. 1302, nota 51.

¹²⁴³ LONDAIZ, P., *Alegación en derecho por los hijos de la inclita orden de Montesa y frey don Francisco de Idiaquez...*, cit.

escriví, havia estat assessor del justícia criminal de la ciutat de València¹²⁴⁴; d'Antonio Aramburu –en canvi– no coneixem pràcticament res, excepte que va defensar el cavaller de Montesa Luis Maza de Lizana en les seues pretensions senyorials sobre Moixent i Novelda¹²⁴⁵.

Els altres impresos en favor d'Albalat tindrien, probablement, un major pes doncs es feien en nom del regne de València. Cap d'ells duu peu d'impremta que ens permeta datar-los de forma exacta, però caldria tindre en compte que el dos de gener de 1689 don Francisco Sorell havia estat nomenat *elect* de la junta de contrafurs pel braç militar¹²⁴⁶. El comte romangué en la junta fins 1702 en que va tindre que renunciar

“por haber obtenido el conde de Albalat pensión eclesiástica sobre el obispado de Lérida y haber obtenido bula al respecto”¹²⁴⁷.

sent substituït aleshores pel comte de Carlet Felipe Lino de Castellví.

El d'Albalat recolzava els seus drets en el fur número 2 aprovat a les corts de 1645, segons la part contrària –Idiáquez– “el único asylo o refugio del conde”¹²⁴⁸ en les seues pretensions:

“*Item*, per quant és just y a rahó conforme, que les commandes de la orde y religió de Nostra Senyora de Montesa y de les altres ordens militars de Santiago y Calatrava que yà en lo present Regne sien proveïdes en persones de dites religions militars respectivament y no les de una religió en persones de altra y menys en estrangers del present Regne ni en dones, encara que sien naturals del dit e present Regne. Per ço supliquen a Vostra Magestat los dits tres braços sia servit proveïr y

¹²⁴⁴ GRAULLERA, V., *Juristas Valencianos...*, cit., pp. 127-128.

¹²⁴⁵ ARAMBURU, Antonio de, *Por Don Luis Maza, caballero del horden de Montessa. Con Doña Violante Rocamora, y Don Pedro de Ábalos, su hijo, del hábito de San Iuan professo. Sobre quien a de suceder en las Baronías de Moxente, Novelda, y el Castillo de la Mola después de los días de Doña Isabel Maza y Doña Elsa Rocamora, su hija, València?*, c. 1662-63, amb exemplars en la BV i la BHUV.

¹²⁴⁶ Sobre la junta vegeu GUÍA, Ll., *Cortes del Reinado de Felipe IV...*, cit., pp. 138-144.

¹²⁴⁷ AHN, *OOMM*, expedients de cavallers de Montesa, n° 465, any 1704 [José Francisco Sorell Despuig i Roca].

¹²⁴⁸ LONDAIZ, P., *Alegación en derecho por los hijos de la inclita orden de Montesa y frey don Francisco de Idiáquez...*, cit., f. 47, n° 256.

manar que de hui avant les dites comandes [no] sien proveïdes en persones de les altres religions militars ni estrangers del present Regne, ni en dones encara que sia per via de commanda o administració. Plau a Sa Magestat fins al solio de les primeres corts”¹²⁴⁹.

El duc no obstant, a banda de tindre mercè anterior al comte, era cavaller profès de Montesa, circumstància amb la que no comptava Albalat, amb la qual cosa els defensors d’Idiàquez asseguraven

“el que renace en la religión de Montesa y professa en ella es montesiano y capaz de las prebendas y oficios de su Orden, porque no se dan por naturaleza, sino por profesión”¹²⁵⁰.

La resolució de l’assumpte fou encomanada als membres del Consell d’Aragó, els quals comptarien per reial cèdula de 30 de març de 1687 amb l’ajut dels seus homònims del *Consejo de Castilla*¹²⁵¹.

Mentre tant, qui gaudia de les rendes d’ambdues comandes, donya Francisca de Borja –mare d’Idiàquez i princesa d’Squillace– morí en novembre de 1693¹²⁵². En eixe moment tocava al Rei la provissió de les comandes, però o bé Carlos II decidí esperar i no enfrontar-se al regne de València –amb el comte d’Albalat a la junta de contrafurs– o fins i tot li vingué bé no proveir-les i destinar els possibles ingressos al sanejament de les malmeses rendes de Montesa: en desembre de 1697 el Rei havia ordenat al mestre racional de València li enviara informació detallada sobre les rendes de dites comandes “lo que tienen de cargas y las cantidades que dellas han entrado en la recepta maestra”¹²⁵³.

Carlos II morí el dia de Tots Sants de 1700. Dos anys després el comte d’Albalat continuava present a la junta de contrafurs. Potser en aquells moments, en vista dels anys

¹²⁴⁹ GUÍA, Ll. , *Cortes del Reinado de Felipe IV...*, cit., p. 207.

¹²⁵⁰ *Ibidem*, ff. 48-48v, nº 262.

¹²⁵¹ AHN, *OOMM*, lib. 561-C, ff. 132-133. Els nomenaments de juristes del de Castilla entre 1695-99 en *ibidem*, lib. 562-C, f. 156v; *ibidem*, lib. 563-C, ff. 17v-18; 47v, 69v.

¹²⁵² GUIA MARÍN, Lluís, “Les rendes de Sardenya i l’exili valencià a la Guerra de Successió”, *Saitabi*, nº 58 (2008), p. 257, nota 24.

¹²⁵³ AHN, *OOMM*, lib. 536-C, f. 129v.

transcorreguts –17– i amb un nou monarca per la causa del qual Albalat patí exili¹²⁵⁴, ambdós pretendents havien arribat ja a una solució a l'efecte: en 1703 se li feien al comte les informacions per a l'hàbit de Montesa, i dos anys després s'aconseguia un acord¹²⁵⁵: la comanda major i la de Perputxent serien per al valencià comte d'Albalat, junt a la dignitat de comanador major i la Gran Creu que això hi comportava. A canvi, a banda de les càrregues ordinàries sobre les comandes, Albalat hauria de cedir 800 lliures valencianes a la mensa de Montesa per reconstruir la torre de Sant Jordi d'Alfama i 1.340 lliures anuals de per vida al duc de Ciudad Real.

Segons Fernández de Béthencourt, en compensació i a canvi de renunciar les comandes, el duc –aleshores príncep d'Squillace–

“solicitó de nuevo el restablecimiento de la Grandeza de España en su Casa de Esquilache, en compensación de aquellas dignidades y por ser de tan rigurosa justicia; però “no habiendo recaído resolución ninguna, en 19 de abril 1694 se renovó esta pretensión, que al fin nunca fue resuelta”¹²⁵⁶.

Triomfà doncs la postura del comte i de retruc la del regne de València, hàbilment dirigit en favor seu pel d'Albalat, doncs tres dels comanadors de Montesa contemporanis al cas –José Folch de Cardona, Pascual de Villacampa i José Ferrer de Pròxita– havien nascut fóra del Regne (a Madrid i Badajoz) i no ens consta cap queixa a l'efecte, malgrat haver-los dotat de comanda després que les corts aprovaren no concedir-les als no regnícoles.

Més encara, el mateix fur que prohibia el lliurament de comandes als no valencians ho feia també a membres d'altres ordres militars i a dones, cosa que no impedí tampoc –com hem vist– que gaudiren de les seues rendes personatges aliens a Montesa.

¹²⁵⁴ GIMÉNEZ, E, “El exilio de los borbónicos valencianos...”, *cit.*, p. 29.

¹²⁵⁵ El recollí el notari de Madrid Juan Hernández el 10 de maig de 1705: AHN, *OOMM*, lib. 564-C, f. 133.

¹²⁵⁶ FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, F., *Historia genealógica...*, *cit.*, vol. IV, pp. 240-241.

Vist el cas anterior, en el que s'arribà a tractar via corts si un castellà podia gaudir de comandes en Montesa, caldria tindre present que el debat en qüestió tingué lloc durant l'última dècada del segle XVII, precisament quan hi havia obert un altre corrent d'opinió que qüestionava si els hàbits de l'orde valenciana s'havien de lliurar als no nascuts al Regne. Segons uns, tal volta convenia circumscriure l'Orde als naturals del país o com a molt als qui procedien de la Corona d'Aragó, opinió que compartien el lloctinent general Crespí i el seu germà don Cristóbal, segons carta dirigida al rei en 1685:

“el mío ha sido siempre que el ábito de Montesa no se diese a cavalleros que no sean de la Corona de Aragón, de cuyo dictamen fue también mi hermano el vicecanciller don Christóval Crespí, y tiene algún fundamento en el penúltimo capítulo general celebrado en el año 1583 [...]. Y aunque aya cessado esta prohibición en el último capítulo general (si bien no se trató en esse de la materia), pero en mi sentir permanecen los motivos della”¹²⁵⁷.

Els d'opinió contrària, partidaris d'obrir l'orde de Montesa a qualsevol que comptara amb les qualitats exigides a les definicions, comptaven amb la ploma i el saber –una vegada més– de don Hipólito de Samper. Ell mateix fou l'encarregat de donar resposta al decret restrictiu de 1690 que disposava

“de aquí en adelante no se haga merced de ábitos de esta Orden a ninguno que no sea natural y domiciliario del reyno de Valencia, pues esta Religión es propria de aquel Reyno y para sus naturales por tener en él su origen y dotación”¹²⁵⁸.

La resposta de Samper en la que se sol·licitava l'anulació del decret anterior eixí en febrer de 1696 adreçada al duc de Montalto, president aleshores del Consell d'Aragó i comanador de Montesa¹²⁵⁹. Segons sembla, la petició fou atesa com s'esperava, doncs res impedí als castellans Miguel Pedro Galiano i Antonio García, nascuts a Almansa i Madrid respectivament, el seu ingrés en l'Orde l'any 1700.

¹²⁵⁷ Carta del lloctinent Juan Crespí al rei sobre l'hàbit que sol·licita Francisco Tomás Avellán (5-III-1685): AHN, *OOMM*, lib. 844-C, ff. 65-65v.

¹²⁵⁸ *Ibidem*, f. 4, n° 1.

¹²⁵⁹ SAMPER, frey H. de, *Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón y Moncada, duque de Montalto [...] Sobre que los ábitos de la dicha Orden no deven ser limitados para los valencianos...*, cit.

En la mateixa línia escriví també don Hipólito:

“la Orden no es valenciana como suponen a Vuestra Magestad; para todo el orbe christiano la fundó el papa Juan XXII de los bienes que fueron de los templarios y eran entonces de la Iglesia. Para este fin la instó y solicitó el señor rey don Jayme el Segundo, dando de su real corona el castillo y villa de Montesa. Las órdenes militares de Santiago, Calatrava y Alcántara, aunque fundadas en estos reynos de Castilla, no son solo para castellanos, sino para todos los que christianos católicos merecieren entrar en ellas, pues de los dominios de Vuestra Magestad y de fuera de sus dominios hay cavalleros en estas religiones y en la de Montesa siempre havido y hay de diferentes reynos”¹²⁶⁰.

Tot i això, els cavallers no valencians que comptaren amb càrrec en l’Orde durant tot el segle XVII en foren ben pocs, els quinze següents:

Quadre 113

Cavallers de Montesa no valencians amb càrrecs en l’Orde (s. XVII)

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Naturalesa</i>	<i>Data d’hàbit</i>	<i>Càrrecs en l’Orde</i>
Aragón i Moncada, Fernando de	Villaviciosa de Odón	1656	comanador de Silla i Benassal
Borja i Aragón, Fernando de	Madrid	1603	comanador major i de Perputxent
Enríquez de Navarra i Marín, Luis	Almansa	1676	president de l’Orde en les diòcesis de Cuenca i Cartagena, companyó del comanador de Perputxent
Ferrer de Pròxita, José Antonio	Badajoz	1689	comanador d’Onda
Ferrer Pròxita i Aragón, Luis	Nàpols	1671	comanador d’Onda, clauer
Figuerola Pardo de la Casta, José	Tarragona	1696	comanador de Vilafamés
Folch de Cardona, José	Madrid	1675	comanador d’Alcalà de Xivert i comanador major de Sant Jordi d’Alfama, X lloctinent general
Franquesa, Pedro	Igualada (Barcelona)	1602	comanador de Silla
Pardo de la Casta, Félix	Madrid	1675	comanador d’Ares
Pedrolo, Francisco	Valls (Catalunya)	1646	companyó del comanador d’Onda

¹²⁶⁰ Memorial de Samper, procurador general de Montesa, exposant al rei en nom de l’Orde, els inconvenients que tindria agregar la secretaria de l’orde de Montesa a la de València: RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], ff. 197-199, sense data, escrita entre 1689-1700, sent lloctinent el comte de Cardona.

Prats, Silvestre de	Sant Esteve de Bas (Girona)	1651	procurador general a Madrid, companyó de la Mensa
Sala, Jacinto de la	Barcelona	1642	procurador general a Madrid
Valmaseda, Pedro Nicolás de	Ejea de los Caballeros (Zaragoza)	1628	procurador general a Madrid, companyó del comanador major
Villacampa, Pascual de	Madrid	1671	comanador d'Ares
Vives de Canyamàs, Felipe	Gènova	1625	comanador de Montroi, sotsclauer

Dels 15 anteriors, 6 foren comanadors amb Carlos II. A més, un d'ells –Luis Enríquez de Navarra– fou president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena i companyó del comanador de Perputxent, amb la qual cosa sembla triomfar, vistes altres etapes anteriors, el caràcter *aperturista* defensat per Samper. Això sí, don Hipólito hi era partidari del rigor en la norma i en l'absolut compliment de les definicions, doncs segons ell, tampoc es tractava d'abusar i

“consentir que los castellanos tengan puerta más franca y abierta para entrar en la Orden que los valencianos”¹²⁶¹.

Pitjor li semblava no obstant, l'atorgament de comandes a dones, doncs hi havia un fur prohibitiu a l'efecte¹²⁶²: el mateix en el que basava el comte d'Albalat les seues pretensions a les comandes de Montesa.

Vista la seua postura, potser el cèlebre prior de Sant Jordi s'hagués inclinat per la candidatura del duc de Ciudad Real, doncs era cavaller profès, qualitat de la que no gaudia el comte. La naturalesa importava menys a don Hipólito, ja ho hem vist. Però el pes que pogués tindre el d'Albalat en la junta de contrafurs amb la provada fidelitat a la nova dinastia borbònica serien prou per fer caure la balança en favor seu, com llavors ocorregué.

¹²⁶¹ Informe de fra Hipólito Samper sobre les informacions per a cavaller de José de Haro Castañeda, (29-IX-1699): RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], f. 128v.

¹²⁶² SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. I, pp. 482-483, n° 299, lletra Q.

5.8. Austriacistes i borbònics

Arribat el dia de Tots Sants de 1700 el rei Carlos, IV *Administrador Perpetuo* de l'orde de Montesa per autoritat apostòlica, tancà els ulls per a sempre.

A l'endemà –2 de novembre– l'assessor general Juan de la Torre s'adreçava al lloctinent general comte de Cardona comunicant-li el traspàs del monarca, el nomenament del seu successor en el duc d'Anjou i el de la junta governadora que assumiria el govern fins l'arribada del nou rei¹²⁶³. Aiximateix i segons li havia comunicat ja en carta del 30 d'octubre, la jurisdicció del lloctinent i del seu tribunal restava com fins aleshores.

Dies deprés, el 9, la junta de govern de la monarquia comunicava l'òbit del Rei de forma oficial a l'assessor, lloctinent general, comanadors, priors i pobles del senyoriu, encomanant-los sufragis a l'efecte.

No entrarem ací en la gènesi del moviment austriacista al País Valencià ni en la concreció del borbònic contrari, doncs altres treballs –ja citats–, s'han ocupat recentment del conflicte successori a les nostres terres.

Centrant-nos en Montesa i malgrat la dispersió de les fonts, podem establir ja –encara que provisionalment–, una nòmina dels montesians que militaren en cadascun dels bàndols, que suposa una mostra de 34 cavallers per a un total que segons els nostres càlculs podria estar al voltant dels 90 –o fins i tot menys– allà pel 1707.

Tradicionalment i pel que a Montesa respecta, el més famós austriacista membre de l'Orde era precisament qui ostentava la màxima dignitat de la institució al Regne: el lloctinent general don José Folch de Cardona, comte de Cardona. De la seua trajectòria a Montesa hem parlat en pàgines anteriors i la seua figura és hui coneguda gràcies a les aportacions de la professora Pérez Aparicio.

Però no sols Cardona es declarà partidari de l'arxiduc Carles. El rastre d'altres montesians austriacistes pot seguir-se des de la consulta dels apunts que escriví fra

¹²⁶³ Les cartes de l'assessor general i de la junta de govern de la monarquia immediates a la mort del rei en AHN, *OOMM*, lib. 536-C, ff. 166-173v.

Guillem Pertusa sobre els béns confiscats a cavallers i frares de Montesa amb motiu de la guerra de Successió¹²⁶⁴. Segons hi consta, els cavallers als quals se'ls confiscaren béns per haver seguit la causa de Carles d'Àustria foren els 8 següents: Carlos Berenguer, Gaspar Calatayud –aleshores comte de Cirat–, el comte de Cardona, Antonio Mas, Galcerán Mercader, Luis Pasqual, José Sanz de Geta i Isidoro Vaillo de Llanos. A banda d'aquests, hi consten els confiscats a un dels religiosos, Gaspar Çapata, aleshores rector de Benassal, de qui parlarem després.

A aquests caldria afegir-ne quatre més que no consten al llibre en qüestió: Sebastián Fabián Cerdà, el senyor de Nàquera José Figuerola, el mallorquí Pedro Descallar i José Almúnia, amb la qual cosa arribaríem a 12 cavallers austriacistes.

Al grup tenim dos comanadors: José Figuerola, de Vilafamés, i el lloctinent general comte de Cardona, d'Alcalà. Altres austriacistes amb càrrecs en l'Orde foren el comte de Cirat Gaspar Calatayud –el qual havia estat nomenat en 1702 governador del batlliu de Moncada– i Sebastián Fabián Cerdà, governador de Sueca segons la professora Pérez Aparicio¹²⁶⁵.

Isidoro Vaillo de Llanos i el comte de Cardona es traslladaren a Viena, on van acabar els seus dies en 1729 i 1732 respectivament, mentre que a Sebastián Cerdà, de Xàtiva, el trobem fent testament a Gènova en 1721¹²⁶⁶.

Altres, en romandre al territori, hagueren de patir de forma més directa l'embargament de béns i altres represàlies: al comanador José Figuerola se'l privà de la comanda que tenia de Vilafamés i no li fou restituïda fins 1714¹²⁶⁷. Antonio Mas, a qui

¹²⁶⁴ *Libro de cuenta de los bienes confiscados a cavalleros y freyles de la orden de N^a S^a de Montesa, siendo administrador y depositario de ellos el noble frey don Guillem Pertusa de Brizuela, cavallero de la misma Orden, con sus difiniciones al pie de cada una cuenta: ARV, Clero, llibre 2546.*

¹²⁶⁵ PÉREZ, C., *Canvi dinàstic...*, cit., vol. II, pp. 540 i 545. No hem trobat el seu nomenament per a Sueca des de la documentació de Montesa.

¹²⁶⁶ Va testar a Gènova el 2-X-1721, poc abans de morir i deixar hereva la seua esposa, Jesualda Sans de la Llosa: AHN, OOMM, lib. 514-C, f. 21v.

¹²⁶⁷ Privat de les rendes de Vilafamés “[...] por haberse pasado [...] al enemigo”, se li lliuraren aleshores al comte d'Almenara José de Pròxita i Ferrer: AHN, OOMM, lib. 882. El 10 d'agost de 1714 se li alçà l'embargament i se li reintegrà la comanda a don José Figuerola: AHN, OOMM, lib. 565-C, f. 156-157. En setembre d'eixe mateix any es donaren poders al prevere Felip Bondia per a prendre possessió de la

L'arxiduc concedí títol de marquès, fou empresonat, i malgrat sol·licitar el perdó reial, en 1716 es resolgué que no tornara a Espanya¹²⁶⁸. Galcerán Mercader, diputat de l'estament eclesiàstic per al trienni 1707-1709¹²⁶⁹ per delegació del comte de Cardona

“por reo de lesa magestad se le dió sentencia en reveldía en 10 de deziembre 1709, y entre otras penas se le condenó en la de perdición de todos sus bienes, aplicados al erario de la Orden”¹²⁷⁰.

L'alacantí Luis Pasqual es va presentar en 1713 penedit –o no– al castell de Montesa¹²⁷¹. Va morir en absoluta pobresa i fou soterrat per l'orde de Montesa *per amor de Déu*

“havent-lo socorregut dita Orde per la gran pobrea desde el dia onse de juliol del any mil set-cents setse hasta lo dia de la sua mort en set sous cada dia per via de aliments”¹²⁷².

Finalment, Felipe V no va reconèixer el títol de baró de Pinopar, a Mallorca, que l'Arxiduc havia concedit a Pedro Descallar¹²⁷³; mentre que José Sanz de Geta –que actuà de tinent de mestre racional–¹²⁷⁴ hagué de patir, com els seus companys, confiscació de béns.

Pel que fa als partidaris del bàndol vencedor comptem, en primer lloc, amb les dades que sobre els exiliats borbònics ens facilità el professor Giménez López, on hi ha

comanda, que es realitzà –segons sembla– en 1716: RABASSA, C., DÍAZ de RÁBAGO, C., *Documents per a la història...*, cit., p. 470, registres 502 i 503.

¹²⁶⁸ SAAVEDRA ZAPATER, Juan C., “Entre el castigo y el perdón. Felipe V y los austracistas de la Corona de Castilla, 1706-1715”, *Espacio, Tiempo y Forma*, Serie IV, Hª. Moderna, t. 13 (2000), pp. 488 i 502, en *Relación de desterrados que solicitan el perdón real al acabar la guerra*.

¹²⁶⁹ PÉREZ, C., *Canvi dinàstic...*, cit., vol. II, p. 538.

¹²⁷⁰ AHN, *OOMM*, lib. 846-C, f. 12v.

¹²⁷¹ AHN, *OOMM*, lib. 845-C, ff. 101v-102.

¹²⁷² AHN, *OOMM*, lib. 677-C, f. 155.

¹²⁷³ MASSOT RAMIS de AYREFLOR, Mª José, "Títol de baró sobre el territori de Pinopar", en AAVV: *La Guerra de Successió a Mallorca, 1700-1715. Una aproximació als protagonistes* [catàleg d'exposició], Palma, Ajuntament, 2006, fitxa 114, p. 156.

¹²⁷⁴ PÉREZ, C., *Canvi dinàstic...*, cit., vol. II, p. 418.

referències a 15 cavallers de Montesa partidaris de Felipe V: Jaime Borràs, Diego Bosch, Cristóbal Crespí de Valldaura, Francisco Descals, Vicente Falcó, José Antonio Ferrer, Vicente Monserrat, Ignacio Palavicino, Guillem Pertusa, Dionisio Ros d'Ursinos, Bruno Salcedo, Jerónimo Sancho, José de la Torre, Juan de la Torre i Jerónimo Vallterra¹²⁷⁵.

Altres que recull el treball anterior no eren membres de Montesa durant els anys del conflicte¹²⁷⁶, però partidaris de la nova dinastia aconseguiren l'hàbit, la majoria d'ells, després de la guerra: Andrés Monserrat (1717), el seu fill Vicente (1715) i el seu nebot Joaquín Monserrat (1710) –després marquès de Cruïlles–, fill de l'assessor general Vicente Monserrat; els germans José, Bernardino i Francisco Salcedo, fills del conseller de Castella i cavaller de Montesa Bruno Salcedo, creuats en 1701, 1718 i 1728 respectivament; els comtes d'Albalat José Francisco Sorell (1704) i el seu nebot José Torà Sorell (1717); Francisco Ros d'Ursinos (1718), fill de Dionisio, també montesià; l'arquitecte José Cardona i Pertusa (1713); i els comtes del Real Ximén Pérez de Calatayud (1709); i Parcent José Cernesio (1716), fill de Manuel, cavaller de Montesa.

En alguns –com per exemple l'assessor Juan de la Torre comentat abans– es donà una situació ambigua, doncs segurament canvià de bàndol en vista de l'evolució dels esdeveniments: la seua presència a Madrid com a membre del Consell d'Aragó durant els anys que la capital restà sota el control austriacista li costà la seua plaça a l'arribada del bàndol contrari¹²⁷⁷. Després, en vista dels hàbits lliurats als fills, sembla que se situà al bàndol *correcte*.

Pitjor ho passaria Felipe Malla. En 1709 fou desterrat del regne de València i condemnat a residir a Cervera (La Rioja) amb l'obligació de presentar-se diàriament al corregidor. Uns anys després, en 1715, sembla que pogué demostrar la seua adhesió a la causa felipista i se li alçà el confinament¹²⁷⁸.

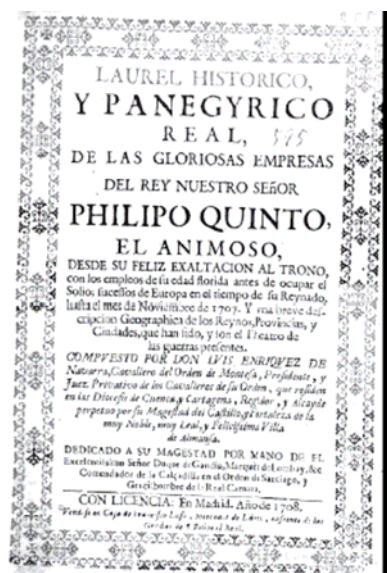
¹²⁷⁵ GIMÉNEZ, E., “El exilio de los borbónicos...”, *cit.*

¹²⁷⁶ No ens consta que foren cavallers de Montesa Antonio Salcedo, Jerónimo Ros i Gabriel Paravecino: *ibidem*, pp. 16, 34 i 40.

¹²⁷⁷ ARRIETA, J., *El Consejo Supremo...*, *cit.*, pp. 606 i 627.

¹²⁷⁸ “El rey. Aunque con decreto de diez de henero de mil setecientos y nueve mandé apartar del reino de Valencia a don Phelipe Malla y Viudes, caballero del Orden de Montesa, y que pasase a residir a la villa de Zervera de la Rioja, en atenzión ahora a constarme haver sido fiel vasallo y a que por mantenerme

Alguns dels nous regidors d'Ontinyent i València foren fidels partidaris de la nova dinastia: José Montoro i Jerónimo Sancho a l'ajuntament d'Ontinyent, i José Salcedo, Vicente Carròs i Vicente Despuig al de la capital. També va provar la seua fidelitat el governador del Maestrat Vell Jorge de la Figuera, empresonat durant cert temps pels partidaris de l'arxiduc¹²⁷⁹.

Portada del *Laurel histórico* de don Luis Enríquez de Navarra

Altres destacats partidaris del rei Borbó foren Luis Antonio Mergelina, intendent-corregidor de la ciutat de València; i el president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena Luis Enríquez de Navarra, segons el professor García Cárcel el primer biògraf del nou monarca, autor del *Laurel histórico y panegírico real de las gloriosas empresas del Rey nuestro señor Philipo V el Animoso*¹²⁸⁰, recompensat amb una companyia sobre la comanda de Perputxent malgrat no constar a la terna elaborada a l'efecte pel lloctinent general¹²⁸¹.

lealtad padeció consttantemente prisiones y enzierros en los castillos de la ciudad de Xàtiva (llamada oy San Phelipe) y de el Temple de Valenzia en el tiempo que los enemigos ocuparon dicho Reino, y a que don Juan Bautista Velloch, suegro de dicho don Phelippe [...]”: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 180-181.

¹²⁷⁹ El lloctinent al secretari del *Consejo de las Órdenes* sobre el pagament dels salaris que se li devien al governador del Maestrat (1-V-1708): AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 32. El seu fill Benito de la Figuera fou, com son pare, cavaller de Montesa (1716), el seu successor com a governador del Maestrat i finalment lloctinent general en 1754.

¹²⁸⁰ *Laurel histórico y panegírico real de las gloriosas empresas del Rey nuestro señor Philipo Quinto el Animoso, desde su feliz exaltación al trono [...] hasta el mes de noviembre de 1707. Y una breve descripción geográfica de los reynos, provincias y ciudades...*, Madrid, 1708. També va escriure, junt a Diego López de Haro el panegíric *El exemplar de los reyes y diseño breve de los ministros que deve elegir un monarca*, cfr. GARCÍA CÁRCEL, Ricardo, *Felipe V y los españoles. Una visión periférica del problema de España*, Madrid, Plaza y Janés, 2002, pp. 89-90. En la biblioteca de la Real Academia Española es conserva *De don Luis Enriquez de Navarra, Cavallero del orden de Montesa, en elogio de los escritores: octavas*, sign. RM VAR-674.

¹²⁸¹ Els proposats en la terna presentada al rei el 29-V-1708, que havia de cobrir també els càrrecs de receptor i governador de Moncada, foren fra Guillem Pertusa, fra Miguel Català i fra Vicente Sancho: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 34.

En resum, els montesians que es decidiren per un o altre bàndol foren els següents:

Quadre 114

Cavallers de Montesa austriacistes i borbònics

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Bàndol</i>	<i>Observacions</i>
Almúnia, José	austriacista	
Berenguer, Carlos	austriacista	
Borràs, Jaime	borbònic	lloctinent de mestre racional
Bosch, Diego	borbònic	conseller de capa i espasa del <i>Consejo de Hacienda</i> en 1707
Calatayud, Gaspar	austriacista	comte de Cirat; mestre racional i batlle general en 1706
Carròs, Vicente	borbònic	marqués de Mirasol, regidor de València en 1708
Cerdà, Sebastián Fabián	austriacista	governador de Sueca
Crespí de Valldaura, Cristóbal	borbònic	comte de Sumacàrcer, comanador d'Ademús
Descallar, Pedro	austriacista	baró de Pinopar –títol de l'Arxiduc–
Descals, Francisco	borbònic	oïdor de la <i>Chancillería</i> de Valladolid en 1707
Despuig, Vicente	borbònic	regidor de València en 1722
Enríquez de Navarra, Luis	borbònic	companyó de Perputxent en 1708
Falcó, Vicente	borbònic	corregidor de Burgos
Ferrer, José Antonio	borbònic	comte d'Almenara, comanador d'Onda
Figuera, Jorge de la	borbònic	governador del Maestrat Vell
Figuerola, José	austriacista	senyor de Nàquera, comanador de Vilafamés
Folch de Cardona, José	austriacista	comte de Cardona, lloctinent general de l'Orde
Malla, Felipe	borbònic	
Mas, Antonio	austriacista	
Mercader, Galcerán	austriacista	
Mergelina, Luis Antonio	borbònic	corregidor-intendent de València en 1718
Monserrat, Vicente	borbònic	advocat fiscal del Consell d'Aragó; assessor general (1706)
Montoro, José	borbònic	regidor d'Ontinyent en 1709
Palavicino, Ignacio	borbònic	companyó de la mensa en 1720
Pasqual, Luis	austriacista	
Pertusa, Guillem	borbònic	receptor de la mensa en 1708
Ros d'Ursinos, Dionisio	borbònic	advocat fiscal i patrimonial en 1709
Salcedo, Bruno	borbònic	<i>Alcalde de Casa y Corte</i> en 1707
Sancho, Jerónimo	borbònic	regidor d'Ontinyent en 1709
Sans de Geta, José	austriacista	tingent de mestre racional
Torre, José de la	borbònic	oïdor de la Chancillería de Valladolid
Torre, Juan de la	borbònic	comanador de Montroi en 1696

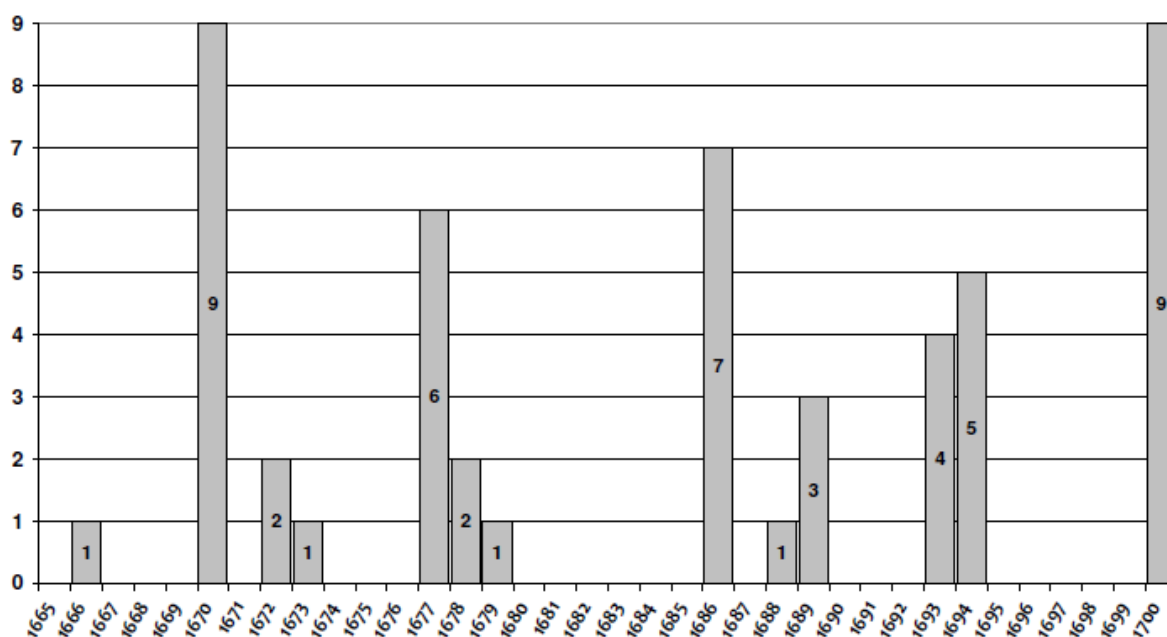
Vaillos de Llanos, Isidoro	austriacista	
Vallterra, Jerónimo	borbònic	lloctinent general en 1707
Total:	34	–22 borbònics i 12 austriacistes–

5.9. Els frares del darrer Àustria

Carlos II va lliurar un total de 51 mercès d'hàbit per a frares de Montesa, que permetern l'entrada del mateix nombre de religiosos, segons podem vore reflectit al gràfic següent:

Gràfic 12

Religiosos que ingressaren amb mercè de Carles II (1665-1700)

Com podem vore i de la mateixa forma que en els regnats anteriors, calia ajustar les places a les estrictament necessàries, recordem: 26 a repartir al convent i col·legi, 26 rectories, 7 priorats formats –Sant Jordi de València, Sant Jordi d'Alfama, Temple, Borriana, Cervera, Montesa i Vallada– associats els tres darrers a parròquies; i dos capellanies reials a la cort, amb un total que podia superar les 50 places.

L'única solució per evitar despeses consistia en deixar de cobrir algunes places de conventuals, d'ací els buits que podem observar en la gràfica. I pel que sembla, la

situació arribà a ser desesperant en vista de la ruïna econòmica que patia l'Orde durant la segona mitat del segle XVII¹²⁸².

En 1670, per exemple, hi havia 7 places de frares vacants al Sacre Convent de Montesa. Realitzades les oposicions, foren aprovats 12 candidats, s'elegiren els 7 que feia falta (Alfonso, Cortés, Gibertó, Gozalbo, Mañes, Mey i Selma) i se'n deixaren tres en llista d'espera, que foren Aparicio, Gomar i Vicente¹²⁸³. El primer de tots, Francisco Aparicio, no ingressà en l'Orde fins tres anys després. Més avant, en 1677, els conventuals teòricament per cobrir eren sis¹²⁸⁴.

Transcorreguda quasi una dècada, en 1686, la situació sembla fins i tot desesperada. Les oposicions es van fer en aquella ocasió a les cases del Temple, a València, entre el 25 i el 27 d'abril i n'hi havia cinc places lliures¹²⁸⁵. El rei n'elegí huit –suposem cinc i tres que restarien en espera– però en carta del lloctinent Crespí a l'assessor general Villacampa aquest sol·licità, a instàncies del prior del Sacre Convent, que se'n cobriren sols dos, per ser “casi imposible la puntual satisfacción del convento”¹²⁸⁶.

La situació sembla que arribà a ser ben greu, doncs

“al Convento oy se le están deviendo más de tres mil libras sin la tercia que se vencerá el último de este, y que no se encuentra medio para satisfacer este alcance, que siendo de alimentos bastantemente acredita quan menesteroso se allará el Convento, pues o ha de ser menos la porción o arrastrados todos los años crecido empeño; los frutos de la mensa magistral no tienen aumento, ni los arrendadores conveniencia, los ministros de la Orden no cobran los tenues salarios que persiben y se les deven siete tercias, los gastos de obras son inevitables y cada un año mayores,

¹²⁸² ANDRÉS, F., “Montesa y la crisis del siglo XVII...”, *cit.*

¹²⁸³ La reial carta proveïnt les places, de 15 de març de 1670, en AHN, *OOMM*, lib. 843-C, ff. 152v-153.

¹²⁸⁴ Amb 6 places disponibles, els proposats foren 16 i els elegits a l'efecte el 30 de maig de 1677 Bayarri, Benavides, Cambra, Monferrer, Morant i Pareja. Van quedar en llista d'espera León, Vilanova i Terraça: AHN, *OOMM*, lib. 843-C, f. 236v.

¹²⁸⁵ Es van presentar als examens 21 candidats i d'aquests els examinadors n'elegiren 12, que foren els proposats al rei: AHN, *OOMM*, lib. 844-C, ff. 80-81. No ens consta l'ingrés en l'Orde ni l'inici de les informacions de Pedro Noguera, Crisóstomo Jordán i José Pino, proposats també al monarca.

¹²⁸⁶ La cita en qüestió, del 23 de juliol de 1686, en AHN, *OOMM*, lib. 844-C, f. 82.

y todas estas circunstancias hazen más que difícil el reparo de los daños que el Convento pondera se le siguen [...]. Valencia y agosto, a 20 de 1686”¹²⁸⁷.

Tot i això, els reials decrets per a l’inici de les informacions s’havien lliurat ja durant els mesos de juny i juliol mateix, amb la qual cosa, una de les solucions consistí en paraitzar o allargar el procediemnt d’ingrés. Juan Bautista Sellent –amb mercè per a la realització de les proves de juny de 1686– no ingressà fins l’abril del 88, mentre que Tomás Gozalbo, proposat en desé lloc a la llista de candidats del 86, va entrar gràcies a la renúncia a la plaça de Pedro Noguera¹²⁸⁸, el número 6, situació que també afectà el número 11, Agustí Sentandreu, que també hagué d’esperar places lliures i no vestí l’hàbit fins 1689¹²⁸⁹.

No sabem si després del 86 es realitzaren examens per proveir places de frares de Montesa. Caldrà esperar a 1709 per trobar nova informació al respecte¹²⁹⁰, com va fer constar també a les seus memòries l’arxiver Pera de Viu¹²⁹¹.

En vista dels buits observats a la gràfica per al darrer terç del segle, amb nou mercès lliurades en 1700, podem concloure que la tendència fou, vista la situació econòmica del període, la d’ajustar al màxim l’ingrés a les places disponibles, fent-hi renúncia inclús a cobrir-les totes.

¹²⁸⁷ El lloctinent Crespi al rei: AHN, *OOMM*, lib. 844-C, ff. 84-84v.

¹²⁸⁸ AHN, *OOMM*, lib. 561-C, ff. 232-232v.

¹²⁸⁹ *Cfr.* AHN, *OOMM*, lib. 742-C, ff. 83v-84 (carta del rei al lloctinent), la seua resposta en AHN, *OOMM*, lib. 844-C, ff. 112v-113v.

¹²⁹⁰ Els examinadors nomenats a l’efecte foren fra Pascual Uguet, rector de Carpesa, fra Luis Gosalbo, rector de Moncada, fra Jaime Rodrigo, prior del Temple i fra Juan Bautista Oloriz, rector del col.legi de Sant Jordi: AHN, *OOMM*, lib. 845-C, ff. 59v-60.

¹²⁹¹ PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, *cit.*, f. 150v.

5.10. Procedència geogràfica i social

Excepte Pedro Tomás Avellán, destinat al priorat de *Nuestra Señora de los Remedios* de Jumilla, la resta de religiosos que ingressaren en l'Orde amb Carlos II procedien tots ells del país, sent la seua distribució la següent:

Quadre 115

Lloc de naixement dels religiosos de Carlos II

<i>Amb un religiós (un per localitat)</i>	Alacant, Alberic, Ares del Maestre, Benigànim, Burjassot, Canals, Canet lo Roig, Catí, Cocentaina, El Grau, Godella, Ibi, Jérica, Jumilla, Les Coves de Vinromà, Meliana, Moncada, Ontinyent, Sant Mateu, Sogorb, Torreblanca, Vallada, Vistabella del Maestrat	23
<i>Amb dos</i>	Alcalà de Xivert, Castelló de la Plana, Énguera, Montesa, Vinaròs	10
<i>Amb quatre</i>	Xàtiva	4
<i>Més de 10</i>	València	14
Total:		51

Tretze dels anteriors van nàixer a pobles del senyoriu montesià –Alcalà de Xivert, Ares del Maestre, Canet lo Roig, Les Coves de Vinromà, Moncada, Montesa, Sant Mateu, Vallada, Vinaròs i Vistabella del Maestrat– quantitat que suposa un 25% del total, mentre que la xifra dels nascuts a la capital –14– arriba al 27%. La resta procedien de llocs diversos i, com en l'etapa anterior, 8 d'aquests –un 15%– de localitats properes al convent de Montesa: Canals, Énguera, Ontinyent i Xàtiva.

Pel que fa a la tramitació dels expedients, sols falta l'aprovació de les informacions a València d'Antonio Benavides i Manuel Benito, tenint present que s'han perdut diuit dels 51 dossiers que s'haurien de conservar. Tot i això, la resolució de les proves dels dos casos anteriors en un termini curt –uns dos mesos– presumiblement indicaria l'absència de problemes.

L'origen social de les famílies, des de les professions exercides pels pares dels candidats a l'hàbit, el podríem classificar de la forma següent:

Quadre 116

Oficis dels pares dels religiosos de Carlos II

doctor –no sabem en que–	1
rober	1
botiguer	1
<i>maestro de yugos para arar</i>	1
forner	1
mercader	1
cerer	1
capità	1
caixer de menut de la ciutat de València	1
advocat fiscal per SM i assessor del convent de Montesa	1
cirurgià	2
notari	3
doctor en medicina	5
llaurador	11
sense especificar	20
Total:	51

En observar les dades, la xifra més elevada és la dels llauradors, professió qualificada la majoria de vegades en la documentació com *honrada*. Els pares de cinc dels candidats eren doctors en medicina, als qui s'hauria d'afegir un altre doctor no sabem en què. Junt aquests que comptaven amb estudis, hi ha tres notaris i dos cirurgians, als quals hi hauria que afegir el pare de Tomás Gozalbo, que exercí de caixer de menut de la ciutat de València; i l'advocat del Sacre Convent de Montesa Gaspar Sanchis. La resta exerciren professions més humils (rober, botiguer, cerer...) que, com vam vore, motivaren anys més tard la queixa a l'efecte de l'arxiver fra José Pera de Viu.

Quinze dels religiosos comptaven amb parents en l'orde de Montesa, normalment religiosos; fins i tot, en cas d'emparentar amb frares llecs o barbuts, es feia constar també dita circumstància.

Tres d'aquests podien afegir a la seua genealogia cavallers de Montesa: Fernando Menor, José Ortells i Pedro Tomás Avellán. El primer era nét de Diego Fenollet, senyor

d'El Genovés i cavaller de Montesa, i emparentava amb altres cavallers montesians pel matrimoni de don Diego amb una Vilaragut.

José Ortells, a través de la seua àvia materna, era família de Vicente Falcó de Belaochaga¹²⁹², mentre que Pedro Tomás comptava amb tres germans cavallers de Montesa¹²⁹³.

Els frares montesians que tenien ascendents en l'orde de Montesa, foren doncs, els següents:

Quadre 117

Religiosos de Carles II amb parents en l'orde de Montesa

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Parents en l'orde de Montesa</i>
Aparicio Polop, Francisco	fra Antonio Aparicio
Carbonell Morant, José	fra Jerónimo Carbonell, fra Juan Martí; fra Francisco Martí –barbut– fra Francisco Martí, prior del Temple
Llorens Bernabeu, Pablo	fra Jacinto Bernabeu, rector de Canet, germà de la mare del pretendent
Bayarri Esteller, José	un tio (per Esteller) religiós de Montesa, cosí germà de l'àvia, rector de Rossell
Mañes Vidal, Francisco	fra Nicolás Mañes, rector d'Albocàsser
Melià Rubert, Vicente	fra José Rubert, cosí germà de l'avi matern; fra Pascual Uguet i Rubert, cosí segon d'Ana M ^a Rubert
Menor Fenollet, Fernando	Diego Fenollet, cavaller de Montesa i els parents de la seua esposa, Margarita de Vilaragut, germana i filla de cavallers de Montesa
Morant Ibáñez, Diego	fra Felipe Miquel, rector de Sueca, cosí germà de l'àvia materna
Ortells Machuca, José	Vicente Falcó de Belaochaga, cavaller de Montesa, parent de l'àvia materna

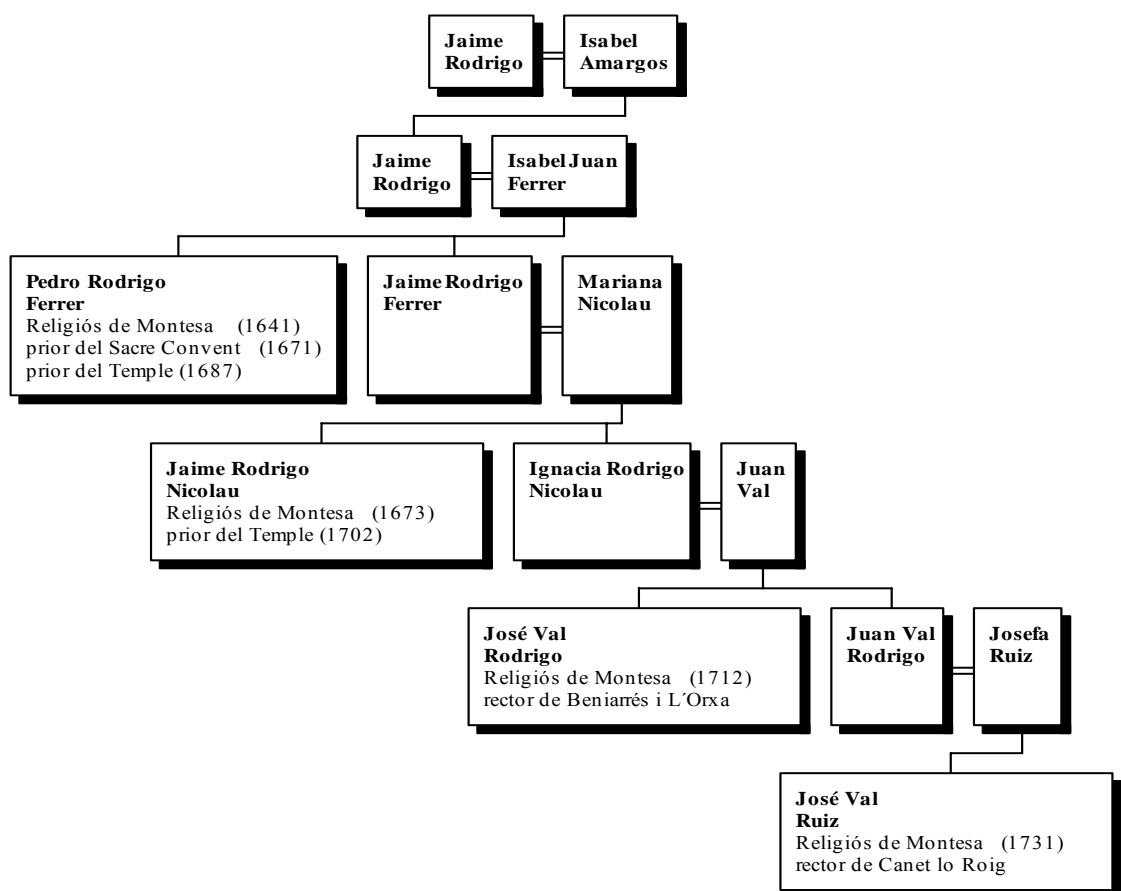
¹²⁹² Amb la qual cosa feia servir també el cognom Falcó de Belaochaga: “El Rey Administrador Perpetuo de la Orden de Nuestra Señora de Montesa y de San George de Alfama [...]. Y por su Magestad, frey Don Joseph Ortells, Bargas, Machuca, Falcón de Belaochaga, prior del Temple y del Sacro Real Convento de Nuestra Señora de Montesa. Por quanto al presente se han de proveer [...] de las plazas de freyles clérigos que vacan en el dicho Sacro Real Convento...”, la convocatòria, impresa, en BHUV, sign.Var. 006(33), disponible en xarxa a *Somni*.

¹²⁹³ Un altre frare, Gaspar Çapata, emparentava amb cavallers de Sant Joan a través de la seua àvia materna, Margarita Tablero: AHN, *OOMM*, expedients de religiosos de Montesa, n° 342.

Primo Aràndiga, Vicente	fra Baltasar Primo, rector de Sant Mateu i capellà de SM; fra Luis Primo; fra Baltasar Primo, rector de Silla; el venerable fra Miquel Aràndiga; fra Gaspar Aràndiga, rector de Vallada i després de Montesa; fra José Aràndiga, prior de Cervera
Rodrigo Nicolau, Jaime	fra Pedro Rodrigo, germà del pare del pretendent
Sanchis Alemany, Leonardo	fra José Alemany, rector de Montesa, germà de la mare del pretendent
Soler Requena, Hermenegildo	fra Vicente Rausell, cosí germà de l'àvia paterna
Terraça Balaguer, Luis	fra Bartolomé Terraça, rector d'Onda, germà del pare del pretendent
Tomás Avellán, Pedro	tres germans del pretendent cavallers de Montesa: Cosme, Fco. José i Juan

A l'igual que passava en altres localitats del senyoriu com Cervera del Mestre o Montesa, les famílies practicaven l'endogamia amb l'objectiu de consolidar patrimonis i grups de poder, i dites estratègies solien incloure, a més, la repetició en l'ocupació de certes activitats o càrrecs. Així, quatre religiosos de Montesa nascuts a Meliana emparenten tots entre ells, tal com podem observar a la següent genealogia:

Freres de Montesa nascuts a Meliana (1641-1731)

Pel que fa als graus acadèmics dels religiosos del darrer Àustria, tenim constància dels qui obtingueren els 39 següents –un 76% dels qui vestiren l'hàbit¹²⁹⁴.

Quadre 118

Graus acadèmics dels religiosos de Carlos II

Alfonso i Navarro, Jerónimo	Doctorat en teologia a Gandia
Amposta i Monsonís, José	Llicenciat
Aparicio i Polop, Francisco	Llicenciat
Bayarri i Esteller, José	Llicenciat
Benavides, Antonio	Llicenciat
Benito i Soler, Manuel	Llicenciat
Bueso i Muñoz, Simón	Llicenciat
Cambra i Bayarri, José	Doctor en cànons a la Universitat de València
Çapata i Ivars, Gaspar	Doctor en teologia
Cortés i Merino, Alejo	Doctor
Garcia i Arnau, José	Llicenciat
Gibertó i Romeu, Atanasio	Graduat en teologia a Gandia
Gosalbo i Mollà, Luis	Graduat en teologia a Gandia
Gozalbo i Clavel, Tomás	Llicenciat
León i Gómez, Eusebio	Doctor en drets i en teologia
Mañes i Vidal, Francisco	Graduat en teologia a Gandia. Doctor
Mañes i Vidal, Nicolás	Llicenciat
Melià Rubert, Vicente	Graduat en cànons a Gandia
Menor i Fenollet, Fernando	Llicenciat
Monferrer i Prats, Romualdo	Llicenciat
Navarro i Rubio, José	Doctor
Oloriz i Franqueza, Juan Bautista	Llicenciat
Ortells i Machuca, José	Graduat en cànons a Gandia. Doctor
Pareja i Navarro, Monserrat	Llicenciat
Pérez d'Escartí, Ignacio	Llicenciat. Estudià lleis i cànons
Primo i Arándiga, Vicente	Llicenciat
Rodrigo i Nicolau, Jaime	Doctor
Sanchis i Alemany, Leonardo	Llicenciat
Sant Andreu i Soler, Agustín	Llicenciat

¹²⁹⁴ No tenim dades dels 12 següents: José Carbonell, Vicente Correger, Hilarión Cortés, Antonio Cruz, Damián Gomar, Pablo Llorens, Gregorio Llorens, Bartolomé Mañes, Cristóbal Mey, Diego Morant, Rafael Pisà i Juan Selma.

Sanz i Martínez, Cristóbal	Llicenciat
Segarra i Puig, Gabriel	Llicenciat
Sellent i Vélez, Juan Bautista	Llicenciat
Soler i Carbonell, José	Llicenciat en teologia a Gandia
Soler i Requena, Hermenegildo	Llicenciat en teologia a Gandia
Terraça i Balaguer, Luis	Llicenciat
Tomás i Avellán, Pedro	Llicenciat
Tomás i Tosca, Vicente	Llicenciat
Vicente i Alegre, Félix	Doctor
Vilanova i Vilanova, José	Llicenciat

5.11. Algunes singularitats

Un dels religiosos més notables del regnat fou el vinarossenc *fra José Cambra i Bayarri*¹²⁹⁵. Va rebre l'hàbit de Montesa en 1679 i onze anys després es doctorà en cànons a la Universitat de València.

Com a expert en dret i segons ell mateix confessava, durant els anys noranta s'encarregà de la defensa del Sacre Convent de Montesa

“y assí en esta ocupación, como en assitir al lugarteniente general, hizo varios alegatos en derecho y memoriales en diferentes materias y lances”¹²⁹⁶.

Mentre tant, en abril de 1693, se li havia encarregat a fra Hipólito de Samper la redacció d'una obra sobre la *Real Capilla*¹²⁹⁷. Mesos després, en juliol, Cambra fou elegit a proposta de Samper per ajudar-lo a elaborar dit llibre¹²⁹⁸.

En novembre de l'any següent, el lloctinent general comte de Cardona proposà fra Cambra per a la rectoria de Les Coves¹²⁹⁹. Aleshores Cambra manifestà el seu desig de

¹²⁹⁵ Un esbòs biogràfic en DELGADO AGRAMUNT, Agustín, *Vinaròs, sus hombres, sus nombres*, Vinaròs, Antinea, 2001, vol. I, pp. 81-83.

¹²⁹⁶ *Al Rey [...] Administrador Perpetuo de la orden de Montesa y San George de Alfama. Memorial apologético de D. Ioseph Cambra y Bayarri, religioso de la mesma Orden...*, Madrid, 1695.

¹²⁹⁷ *Ibidem*, f. 9, nota II.

¹²⁹⁸ *Ibidem*, f. 9, nota III.

quedar-se a la cort ajudant Samper, cosa que l'enfrontà amb Cardona que insistia en que es traslladara a dita rectoria. El frare es defensà com millor sabia –amb la ploma– a través del memorial imprès que comentem.

Finalment no hi anà a Les Coves i se'l destinà de nou al convent de Montesa, on en juny de 1697 substituïa fra Antonio de Benavides en la càtedra de teologia moral¹³⁰⁰, *honrosa destinació* que de segur fou propiciada pel lloctinent comte de Cardona.

El set de maig de 1700 moria a la cort fra Hipólito de Samper. Al seu testament nomenava un dels seus marmessors fra José Cambra, resident encara a principis d'eixe any al convent de Montesa¹³⁰¹. Aleshores i segons el pare Rodríguez, el vinarossenc sol·licità la plaça de capellà d'honor que tenia Samper amb l'oferiment d'acabar el llibre sobre la reial capella que don Hipólito tenia començat. Tot i això, sembla que les coses no foren del tot així, doncs no ens consta la possessió de la plaça de capellà del rei per fra Cambra¹³⁰², i a més, el llibre en qüestió no arribà a la impremta: almenys bona part de l'obra hauria estat redactada pel marmessor de Samper¹³⁰³, però no sabem si abans del seu *retir* al convent de Montesa.

En setembre de 1701 Cambra fou nomenat rector de la parròquia de Montesa, càrrec al qual s'associava la *dignitat* de prior de Sant Sebastià¹³⁰⁴.

Durant la guerra de Successió el rector de Montesa –segurament partidari de l'arxiduc– es traslladà a Barcelona. Acusat d'haver-se passat al bàndol enemic, en 1715 tornà al poble

¹²⁹⁹ *Ibidem*, f. 3. Casualment no s'hi troba la proposta al bisbe per a dita rectoria ni al *Partium* ni al *Curiae*. Sí hi ha, en canvi, una carta del rei al lloctinent, de 28 de març de 1695, demanant-li informe sobre la renúncia de fra Cambra a dita parròquia de Les Coves: AHN, *OOMM*, lib. 562-C, f. 135v. Finalment, en desembre d'eixe mateix any, el Rei presentà a l'efecte un altre montesià, fra Atanasio Gibertó: AHN, *OOMM*, lib. 562-C, ff. 168v-169v.

¹³⁰⁰ El títol en AHN, *OOMM*, lib. 563-C, ff. 20v-21v.

¹³⁰¹ Així consta al capítol conventual de 23 de gener de 1700 que nomenà procurador i administrador de les obres pies del monestir fra Damian Gomar: ARV, *protocols notariales*, sign. 20, ff. 17[b]-24.

¹³⁰² “Hizo dejación de la capellanía sin tomar posesión della”: *Registro de los papeles de aviso para la cobranza de las mesadas que se pagan de mercedes que se hacen en la orden de Montesa*: AHN, *OOMM*, lib. 569-C, ff. 8v, al marge.

¹³⁰³ Els capítols que presumiblement va redactar Cambra en RODRÍGUEZ, J., *Biblioteca...*, *cit.*, p. 184.

¹³⁰⁴ Els nomenaments a l'efecte en AHN, *OOMM*, lib. 564-C, ff. 25-27v.

i fou empresonat al Sacre Convent¹³⁰⁵. Continuà no obstant de rector fins 1723, data en la que fou elegit per a la parròquia de Carpesa¹³⁰⁶. Va faltar uns anys després, el 30 de setembre de 1729¹³⁰⁷.

A banda dels treballs jurídics mencionats al memorial imprès en 1695 i de la seua participació al llibre sobre la reial capella, va escriure un text sobre si podien ser considerats vertaderament religiosos els qui vivien fora del monestir i conventuals els qui residien fora del convent¹³⁰⁸.

Muñiz considera també Cambra autor del *Papel en derecho sobre el privativo que tiene la Orden de Montesa a las iglesias parroquiales de las villas de Montesa y Vallada, con exclusión del Ordinario de Valencia*, obra que no hem localitzat¹³⁰⁹. Amb tot i en vista del títol anterior, segurament intervingué en el plet entre l'Orde i l'arquebisbat de València, donada la seua formació jurídica i el seu càrrec de rector de Montesa, com podem deduir des de la lectura d'alguns manuscrits¹³¹⁰.

Altre dels substituïts de Samper va ser *fra Eusebio de León i Gómez*, que rebé l'hàbit de Montesa en 1679. Sent col·legial de Sant Jordi, fra Raimundo Fondestad, rector aleshores, afirmava l'any 84:

“Frey Eusebio de León y Gómez, presbítero y viceretor, es un religioso de mucho exemplo, un hombre muy entero, pero no tan vellaco como yo le quisiera. Será muy buen theólogo y escribe excelentemente. Acaba sus estudios de San Juan en dos años”¹³¹¹.

¹³⁰⁵ El lloctinent fra Jerónimo Vallterra al rei (1-I-1715): AHN, *OOMM*, lib. 845-C, f. 111v.

¹³⁰⁶ La terna es presentà al bisbe el 3 de febrer de 1723: AHN, *OOMM*, lib. 538-C (índex dels *Curiae*). Un any abans, en gener del vint-i-dos, se'l proposà per a Sueca, segons llegim al mateix llibre.

¹³⁰⁷ XIMENO, V., *Escritores del Reyno...*, *cit.*, vol. II, p. 218.

¹³⁰⁸ L'exemplar vist –amb notes de Samper a la fi del text datades el 24-XI-1688– en RAH, CSC, Leg. 8, carpeta 3, nº 1; en cinc pàgines.

¹³⁰⁹ MUÑIZ, fray R., *Biblioteca cisterciense...*, *cit.*, p. 68.

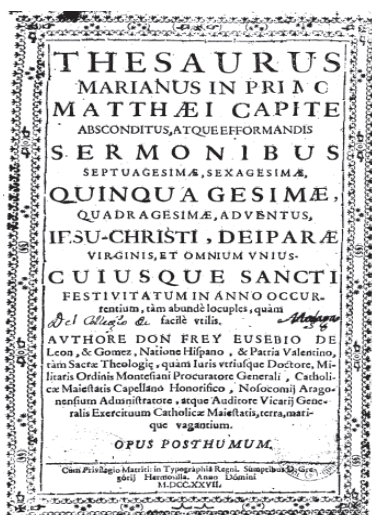
¹³¹⁰ AHN, *OOMM*, llib. 707 al 712-C i 714-C; *ibidem*, *Clero*, leg. 19.335.

¹³¹¹ AHN, *OOMM*, lib. 816-C, pp. 17-18. Informe sobre els col·legials de Sant Jordi de març de 1684.

Segons consta a la portada del seu *Thesaurus Marianus* que comentem després, es va doctorar en teologia i en dret.

En 1686 fra Eusebio fou nomenat mestre de novicis del Sacre Convent de Montesa i, dos anys després, catedràtic de teologia moral.

L'any 95 passà a la parròquia de Montesa, on hagué de fer front a les obres de l'actual església parroquial, aleshores en construcció¹³¹².

Portada del *Thesaurus* de fra Eusebio de León

Amb el nou segle es traslladà a Madrid, doncs se'l nomenà per substituir Samper en diversos càrrecs: la capellania reial i l'ofici de procurador general de l'Orde a la cort, en 1701 i 1703 respectivament. També exercí l'administració de l'hospital de Montserrat i d'auditor del vicari general castrense¹³¹³.

A Madrid estant, escriví l'única obra que li coneixem: *Thesaurus Marianus in primo Matthaei capite absconditus*, impresa a la cort una dècada després del seu traspàs¹³¹⁴.

Amb tot, Palau considera aquest llibre obra del seu germà jesuïta Juan Bautista León¹³¹⁵, circumstància que en canvi no fa constar Aguilar Piñal¹³¹⁶.

¹³¹² Vegeu al respecte CERDÀ i BALLESTER, Josep, "L'església parroquial de Montesa: gènesi i evolució constructiva (1686-1702)", *Papers de La Costera*, nº 12 (2001), Xàtiva, Associació d'Amics de La Costera, pp. 65-80.

¹³¹³ "Escritor: frei Eusebio de León escribió i imprimió en Madrid un libro en folio que intituló Thesaurus marianus, obra póstuma. Vistió el hábito de conventual en [2] de julio 1679. Fue cathedrático de moral del Sacro Convento, cura vicario de Montesa i capellán de honor de Su Magestad. [Al marge] fue también administrador del Hospital de Aragón i auditor del vicario general castrense, consta del frontis del libro [*Thesaurus Marianus*]. Libro del colegio de Ferriz, folio 167": PERA, frey J., *Memorias históricas y jurídicas de la Orden...*, cit., f. 137.

¹³¹⁴ "Madrid, 3 de Junio de 1727. El libro *Tesarurus Marianus in primo Matthei capite absconditus*, de don fray Eusebio de León, se halla en la Librería de Mateo Ruiz": *Gaceta de Madrid*, nº. 22, 3-VI-1727.

¹³¹⁵ PALAU i DULCET, Antonio, *Manual del librero hispanoamericano: inventario bibliográfico de la producción científica y literaria de España y de la América Latina desde la invención de la imprenta*

Fra Eusebio de León va faltar a Madrid el 26 de gener de 1717.

5.12. Els religiosos austriacistes i borbònics

Durant els mesos posteriors a la mort del rei Carlos i al llarg de l'any 1701, ingressaren en l'orde de Montesa 9 novicis, tots ells amb mercè d'hàbit lliurada pel darrer Àustria. Faltaven cobrir cinc places conventuals, dos priorats, una capellania reial a la cort i les dels qui pugueren anar morint-se, cosa que demostra continuava la tendència de reduir al mínim el número de religiosos.

L'agost de 1705 les tropes aliades desembarcaren a Altea, amb la qual cosa s'iniciava la rebel·lió que duria l'Arxiduc a ser proclamat rei de València¹³¹⁷.

En vista dels esdeveniments, la vespra de Reis de 1706, Felipe V dirigí una carta al Sacre Convent de Montesa en els termes següents:

“atendiendo a la seguridad de esse Sacro Combento, como sede y caveza de la Orden y cavallería de Montesa (como Administrador Perpetuo soy por bulas apostólicas) y a quanto condujere para la conservación del Maestrazgo. He resuelto encargar y mandaros (como lo hago) pongáis muy particular cuidado en que esse Sacro Combento esté bien prevenido de víveres y municiones para su defensa en caso de ser invadido y que a este fin llaméis a los del gobierno de la villa de Montesa alentándolos a mi real servicio”¹³¹⁸

hasta nuestros días. Con el valor comercial de todos los artículos descritos, Madrid, Ollero y Ramos, 2004, vol. IV, p. 214.

¹³¹⁶ AGUILAR PIÑAL, Francisco, *Bibliografía de autores españoles del siglo XVIII*, Madrid, CSIC, 1989, vol. V, p. 102.

¹³¹⁷ PÉREZ, C., *Canvi dinàstic i Guerra de Successió...*, cit., vol. II, p. 22.

¹³¹⁸ AHN, *OOMM*, lib. 537-C, f. 66. La cita, i altres dades sobre la guerra a Montesa, en CERDÀ i BALLESTER, Josep, “Montesa durant la Guerra de Successió”, *Festes Patronals, Montesa, 2007*; pp. 30-34.

Mesos després, l'últim dia de març, una tropa borbònica comandada pel mariscal Mahoni¹³¹⁹ s'instal·là al convent de Montesa, ja que degut a la seua situació estratègica calia tindre'l controlat. Prèviament, els veïns del poble s'havien encarregat d'escortar els militars des d'Énguera fins la fortalesa, aconseguint el fracàs d'una emboscada preparada a l'efecte pels austriacistes¹³²⁰.

El mariscal Mahoni passà en 1706 a Alacant com a governador¹³²¹, amb la qual cosa es va fer càrrec de la tropa borbònica establerta a Montesa, amb uns 60 hòmens, Guillermo Omara, capità de dragons del regiment que comandava Mahoni¹³²². Omara restaria després a Montesa, se'l creuà cavaller de l'Orde i rebé el títol de sotscomanador¹³²³.

Segons el cronista Miñana, a la fortalesa de Montesa

“no había ningún cañón para poder impedir desde lejos las obras de los enemigos, por lo que construye[ron] con habilidad uno de madera que sujetaban con abrazaderas de hierro para que disparara.”¹³²⁴.

Mentrestant, Montesa va ser atacada diverses vegades per l'exèrcit. Tal com es recordaria temps després, el 30 de novembre de 1706 tropes formades per anglesos i portuguesos saquejaren la vila i l'església “sin atenzi3n a lo m3s sagrado”. Durant el

¹³¹⁹ “Daniel Mahon3 fue un militar irland3s que luch3 en la Guerra de Sucesi3n a favor de Felipe V, que lo nombr3 gobernador militar de Alacant: al caer esta en manos del archiduque se refugió en el castillo de Santa B3rbara, que hubo de entregar al cabo de un mes. En 1707 recuper3 Alcoi para Felipe V, pero por haber actuado por su cuenta y riesgo fue destituido y enviado a Sicilia”: MIÑANA, Jos3 Manuel, *La Guerra de Sucesi3n en Valencia (De bello rustico valentino)*, Val3ncia, Instituci3 Alfons el Magn3nim, 1985, p. 95, nota 329.

¹³²⁰ TORMO SANZ, Leandro, “Documentos sobre la participaci3n de Montesa en la Guerra de Sucesi3n”, *Papers de La Costera*, n3 2 (1982), X3tiva, Associaci3 d'Amics de La Costera, p. 117.

¹³²¹ P3REZ, C., *Canvi din3stic i Guerra de Successi3...*, cit., vol. II, p. 459.

¹³²² MIÑANA, J. M. *La Guerra de Sucesi3n...*, cit., p. 171.

¹³²³ Va professar en l'Orde, a la sala capitular del castell de Montesa, el 18 de febrer de 1710. Creat sotscomanador el 20 de maig de 1711, fou un dels principals protagonistes en la crema de X3tiva, on tamb3 exercí de governador. Morí el 15 d'agost de 1724, sent soterrat a la capella de N3a S3a de Gr3cia, al claustre del castell de Montesa: AAVV, *Fray Carlos Casta3eda y la Guerra de Sucesi3n en X3tiva*, X3tiva, Ulleye, 2007, p. 85; l'acta de professi3 en l'Orde en l'AHN, *OOMM*, lligall 2355; el seu testament en l'ARV, *protocols notariales*, sign 2034, ff. 85v-87v, amb un codicil al mateix llibre, f. 73.

¹³²⁴ MIÑANA, J. M., *La Guerra de Sucesi3n...*, cit., p. 172.

temps que va durar el setge –més d'un any– els militars, els frares de l'Orde que no havien fugit i els montesins que pels efectes de la guerra s'havien refugiat al castell i al seu recinte emmurallat acabaren consumint els queviures que els religiosos emmagatzemaven. Malgrat proveir-se d'aliments quan l'ocasió ho va permetre, amb el temps

“llegó el caso de la anbre, y a este el de comer todos de las sabandijas y animales más ynmundos”¹³²⁵.

Però per sort per a ells, tot va acabar amb la victòria d'Almansa el 25 d'abril de 1707.

En vista de la situació de desordre aleshores patent al castell-convent, la majoria dels religiosos havien optat per fugir, doncs segons el lloctinent general Vallterra

“los freyles conventuales, con licencia de mi antecesor [comte de Cardona] havian salido del convento y estavan manteniéndose fuera de él con motivo de la guerra”¹³²⁶.

Vista la situació en que havia quedat l'estament purament eclesial de l'Orde, Vallterra nomenà el rector de Moncada, fra Luis Gosalbo, per a que amb l'escolta necessària passara als distints pobles del Maestrat

“recogiesse los conventuales y freyles, tomase secretos informes de los procederes de todos los curas y otros cavalleros y freyles de la Orden habitantes en aquellos parajes, recibiesse informaciones contra los que resultarían culpados y pasase a otras diligencias necesarias”¹³²⁷.

Precissament en juny de 1706, l'aleshores prior del convent, fra Matías Gibert¹³²⁸, fra Gabriel Segarra, fra Monserrat Pareja, fra Francisco Mañes i tres religiosos barbuts estaven empresonats a Villena –a càrrec del borbònic Belluga, bisbe de Cartagena– doncs segons havia declarat una dona

¹³²⁵ TORMO, L., “Documentos sobre la participación de Montesa...”, *cit.*, p. 118.

¹³²⁶ El lloctinent general Vallterra al secretari del *Consejo de las Órdenes*. València, 25 d'octubre de 1707: AHN, *OOMM*, lib. 845-C, f. 12v.

¹³²⁷ *Ibidem*.

¹³²⁸ Vacant aleshores el títol de prior, l'exercia per ser el més ancià dels conventuals: AHN, *OOMM*, lib. 537-C, f. 68. Havia estat prior no obstant poc abans, en 1694 i 1698.

“havían tratado con Baset y los sediciosos de Xàtiva darles entrada en el castillo y degollar la guarnición dél”¹³²⁹.

Passada la desfeta d’Almansa, durant l’estiu de 1707 el lloctinent Vallterra escriví a don Vicente Monserrat, l’assessor general de l’Orde, sobre el càstig que havien de rebre 9 dels religiosos de Montesa, la majoria d’ells –suposem– integrants de la comunitat monàstica de l’Orde¹³³⁰.

La resta, en particular els rectors de les parròquies del senyoriu, havien seguit majoritàriament també la causa austriacista, doncs segons el lloctinent

“solo se divisan finos y buenos vasallos el rector de Moncada, el rector de La Jana, el de La Salsadella, e indiferente el de Vistabella”¹³³¹

amb la qual cosa podríem resumir de forma aproximada la tendència política dels religiosos de Montesa en el quadre següent:

¹³²⁹ *Ibidem*.

¹³³⁰ Eren els següents: Alfonso, Aparicio, Cruz, Gibert, Gomar, Guerola, Mañes, Pareja i Talens: AHN, *OOMM*, lib. 845-C, ff. 2-2v. Fra Juan José Talens, de Carcaixent, havia rebut l’hàbit per reial gràcia del primer Borbó, en 1705, com també fra Tomás Guerola, barbut o frare de mitja creu que ingressà el 1702.

¹³³¹ AHN, *OOMM*, lib. 845-C, f. 2v.

Quadre 119

Relació de frares de Montesa en 1707 i llur tendència política durant el conflicte successori¹³³²

<i>Cognoms i nom</i>	<i>Tendència política</i>	<i>Càrrec</i>
Alfonso i Navarro, Jerónimo	austriacista	<i>rector de Silla</i>
Amposta, José	austriacista	<i>conventual</i>
Aparicio i Polop, Antonio	austriacista	<i>rector de Vallada</i>
Bayarri i Esteller, José		<i>rector de Canet lo Roig</i>
Benavides i Fenollet, Antonio	austriacista	<i>conventual</i>
Borràs i Palerm, Juan Bautista		<i>rector de Càlig</i>
Cambra i Bayarri, José	austriacista	<i>rector de Montesa</i>
Çapata i Ivars, Gaspar	austriacista	<i>rector de Benassal</i>
Cifre i Moliner, Miguel Jaime	borbònic	<i>capellà de SM</i>
Correger, Vicente	austriacista	<i>col.legial</i>
Cortés i Jover, Hilarión	borbònic	<i>conventual</i>
Cortés i Merino, Alejo	indiferent	<i>rector de Vistabella</i>
Cruz i Blanchadell, Antonio	austriacista	<i>conventual</i>
Domínguez i Puerto, Jerónimo	austriacista	<i>rector de la vall de Perputxent</i>
Fondestad i Jorner, Raimundo		<i>rector de Xert</i>
Garrigues i Lluqui, Félix		<i>col.legial</i>
Gibert i Colomines, Matías	austriacista	<i>prior del Sacre Convent</i>
Gibertó i Romeu, Atanasio		<i>rector d'Onda</i>
Gomar i Benavent, Damián	austriacista	<i>conventual</i>
Gosalbo i Mollà, Luis	borbònic	<i>rector de Moncada</i>
Gozalbo i Clavel, Tomás	austriacista	<i>rector de Culla</i>
León i Gómez, Eusebio		<i>capellà de SM</i>
Llorens i Bernabeu, Pablo		<i>rector d'Ares</i>
Llorens, Gregorio		<i>col.legial</i>
Mañes i Selma, Bartolomé		<i>rector de Benicarló</i>
Mañes i Vidal, Francisco	austriacista	<i>conventual</i>
Mañes i Vidal, Nicolás		<i>rector d'Albocàsser</i>

¹³³² Cal tindre present que 2 dels 52 religiosos que consten al quadre –fra Garrigues i fra Talens–, havien ingressat ja amb mercè del primer Borbó. A més, dos dels anteriors –Gibert i Llorens– moriren el mateix 1707. Des de mesos abans a 1706 estaven vacants les parròquies d'Alcalà de Xivert i Benicarló, rectories que el rei intentà assegurar-se –junt amb les altres del senyoriu– escrivint a l'ambaixador a Roma el 8 de febrer de 1706: AHN, OOMM, lib. 537-C, ff. 67-67v.

Melià, Vicente	borbònic	<i>col.legial</i>
Menor i Fenollet, Fernando	austriacista	<i>rector de Vinaròs</i>
Mey i Bonilla, Cristóbal		<i>rector de Les Coves</i>
Miralles i Forés, Carlos	borbònic	<i>conventual</i>
Navarro i Rubio, José	austriacista	<i>conventual</i>
Oloriz i Franqueza, Juan Bautista	borbònic	<i>conventual</i>
Ortells, José	borbònic	<i>col.legial</i>
Pareja i Navarro, Monserrat	austriacista	<i>conventual</i>
Pérez d'Escartí, Ignacio	borbònic	<i>conventual</i>
Pisà i Cerdà, Rafael	austriacista	<i>conventual</i>
Primo i Aràndiga, Vicente	borbònic	<i>conventual</i>
Rodrigo i Nicolau, Jaime		<i>prior del Temple i de Sant Jordi</i>
Sanchis i Alemany, Leonardo		<i>col.legial</i>
Sant Andreu i Soler, Agustín		<i>conventual</i>
Sanz i Martínez, Cristóbal	borbònic	<i>rector de La Salzadella</i>
Segarra i Puig, Gabriel	austriacista	<i>conventual</i>
Sellent i Vélez, Juan Bautista		<i>rector de Rossell</i>
Selma i Roca, Juan	austriacista	<i>rector d'Atzeneta del Maestrat</i>
Soler i Carbonell, José	austriacista	<i>conventual</i>
Soler i Requena, Hermenegildo	borbònic	<i>rector de La Jana</i>
Talens i Talens, Juan José	austriacista	
Terraça i Balaguer, Luis		<i>rector de Sueca</i>
Uguet i Rubert, Pascual	austriacista	<i>rector de Carpesa</i>
Vicente i Alegre, Félix		<i>rector de Cervera del Maestre</i>
Vilanova i Vilanova, José	austriacista	<i>rector de Sant Mateu</i>

Des de la lectura del quadre anterior, podríem parlar de 23 religiosos austriacistes i 11 borbònics, encara que segurament ni haurien més en un i altre bàndol, doncs si recordem les paraules del lloctinent “*solo se divisan finos y buenos vasallos*” els rectors de Moncada, La Jana i La Salzadella.

Les opinions del lloctinent Vallterra respecte alguns dels religiosos són també ben aclaridores. D'entre els partidaris del Borbó, fra Juan Bautista Oloriz, el qual “ocupado el convento por los enemigos [¿?]”¹³³³, donde era conventual, se pasó a Castilla y se ha mantenido en essa corte”; fra Vicente Primo “ha sido uno de los que entregaron el castillo de Montessa a las armas de Vuestra Magestad, quedándose en él todo el

¹³³³ No tenim referència alguna sobre l'ocupació del castell de Montesa per les tropes de l'Arxiduc.

tiempo del sitio”; mentre que fra Ignacio Pérez “ayudó mucho a la entrega del castillo y se ha mantenido en él todo el referido tiempo”¹³³⁴.

Per banda contrària opinava Vallterra respecte el rector de Carpesa, fra Pascual Uguet

“fue desafecto, y los de aquel lugar por la mayor parte fueron tenacísimos y deshaogados a favor de los enemigos. El cura era intrínseco amigo de mi antecesor [comte de Cardona] y le nombraron sequestrador o administrador de las rentas del obispado de Orihuela”;

Mentre que de fra Jerónimo Alfonso, rector de Silla, afirmava que “según los informes de gran satisfacción, aunque extrajudiciales, ha sido desafecto”¹³³⁵.

Destacat austriacista sembla que fou també el rector de Sant Mateu, fra José Vilanova¹³³⁶, com també fra Selma, rector d’Atzeneta del Maestrat, doncs

“fue frey Juan Selma con una tropa de 80 hombres de diferentes lugares a la villa de Benasal a executar diferentes hostilidades, a cuyo efecto fueron todos armados, si bien no se executó el saqueo que se disponía, pero esto sucedió con la circunstancia de que frey Juan Selma llevaba armas de fuego”¹³³⁷.

Finalment, opinava el lloctinent Vallterra sobre el rector de Culla fra Tomás Gozalbo:

“está acá en esta ciudad [València], donde le he substanciado causa por mal servidor del rey y dinastía. Está el processo en essa corte y me parecería mejor ver sentado a este cura en una silla del choro de Montessa que en la del confesonario de su iglesia, pues le tengo inhábil para cura [...]”¹³³⁸.

¹³³⁴ Consulta de 16 d’agost de 1707 per a proveir la rectoria del col·legi de Sant Jordi: AHN, *OOMM*, lib. 845-C, f. 6v.

¹³³⁵ *Ibidem*, f. 12v.

¹³³⁶ El lloctinent Vallterra a Diego de Morales, secretari del *Consejo de las Órdenes*, de 25-X-1707: AHN, *OOMM*, lib. 845-C, f. 13.

¹³³⁷ Consulta del lloctinent Vallterra al rei d’1 de maig de 1708: *ibidem*, f. 32v.

¹³³⁸ Vallterra al secretari del *Consejo de las Órdenes* sobre la provissió de la rectoria de Benicarló. València, 31-V-1712: AHN, *OOMM*, lib. 845-C, f. 94v-95.

El rector de la vall de Perputxent, fra Jerónimo Domínguez, fou condemnat en 1710 “por desafecto o disidente” a tres anys de reclusió al convent de Montesa i 200 lliures de multa¹³³⁹.

Passat el temps, alguns dels religiosos hagueren de demanar perdó –suposem– i tornar del seu exili, com per exemple el rector de Montesa, fra José Cambra, que en 1715 es presentà al convent de Montesa després d’haver-se’n anat a Barcelona¹³⁴⁰. Altres, no obstant, acabarien els seus dies fora, com fra José Soler, que ja no va tornar i en 1741 s’hi trobava a Viena¹³⁴¹.

També ni haurien alguns que es passarien al bàndol *correcte* segons les circumstàncies, cas del rector de Vallada fra Antonio Aparicio, acusat en un primer moment d’austriacista però que poc després trobem com examinador del vicari temporal de la parròquia de Montesa fra Vicente Primo¹³⁴², mostra de la confiança que suposadament hauria recuperat.

La correspondència de don Jerónimo Vallterra és reflexe de la desconfiança que el lloctinent tenia de bona part dels frares de Montesa. La repetició de noms en les distintes propostes per cobrir les vacants per als càrrecs aniria en eixa línia. Sols amb

¹³³⁹ AHN, OOMM, leg. 2388.

¹³⁴⁰ “Señor: Aviéndose pasado a Barcelona el doctor frey Joseph Cambra, religioso de nuestra Orden y cura de Montessa, encargué a uno de los asesores le substanciara causa y aviéndolo executado, sólo halló dos testigos que dixeron que lo que se entendía era averse ido a Barcelona, y deseando el asesor pertrechar el proceso con testigos que dixeran estava dicho Cambra con los enemigos, por no poner la causa a la contingencia de perderse, y aunque se ha procurado, no se ha podido lograr. Y estando en este estado, me avisan los presidentes de nuestro Sacro y Real Convento que el referido doctor Cambra se presentó en él, a los quales he dado orden le tengan recluso con la estrechez que merece y lo pongo en noticia de Vuestra Magestad, que mandará lo que devo executar. Dios guarde la católica real persona de Vuestra Magestad como la christiandad ha menester. Valencia y enero, a 1 de 1715. Don Gerónimo Valterra Blanes y de Brizuela”: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 111v.

¹³⁴¹ “El doctor frey Joseph Soler, graduado en teología en la Universidad de Gandia es conventual y se mantiene en Viene de Alemania desde el tiempo de la guerra pasada, tiene 61 años de edad y 46 de ábito”: en BAILA, F., *Los eclesiásticos de la Orden ecuestre...*, cit., p. 220.

¹³⁴² Venia a substituir el rector titular –fra José Cambra– que com s’ha dit havia fugit. El nomenament, auspicat pel lloctinent general, volia evitar que l’arquebisbat de València exercís cap acte de jurisdicció a la parròquia de Montesa, en particular el del nomenament del seu titular, amb plet entre les parts recent en l’època: AHN, OOMM, lib. 845-C, ff. 14-15v.

l'entrada de novicis, que deuran l'hàbit a la *reial gràcia* del rei Felipe V, el cinqué *Administrador Perpetuo*, es pogué consolidar, en la mesura que anaven morint els religiosos del rei Carlos, la fidelitat dels conventuals de l'orde de Montesa a la nova dinastia dels Borbons.

V. LA IMATGE DEL CAVALLER

A manera d'epíleg, volem deixar constància de les imatges de membres de Montesa del període estudiat que a hores d'ara tenim localitzades.

A banda de l'intent de perpetuar el llinatge a través de la família, el desig de perdurar a través del temps fou una més de les singularitats de les classes nobiliàries. Dins aquesta tendència, l'execució de retrats i gravats fou la forma més freqüent, encara que també en trobarem d'altres, com per exemple l'escultura.

No coneixem treballs de conjunt que estudien, des de la perspectiva de l'art, els membres de les ordes militars hispàniques, encara que es poden trobar estudis sobre la iconografia d'alguns cavallers de forma dispersa¹³⁴³. Tot i això, a hores d'ara hi ha algunes aportacions valuoses, com per exemple els treballs d'Álvaro Pascual i de Wifredo Rincón sobre la iconografia d'alguns membres de l'orde de Malta¹³⁴⁴, inscrits dins un projecte més ample, coordinat des del CSIC, que estudia el patrimoni de les ordes militars de Jerusalem a Espanya –Sant Sepulcre, Sant Joan, Temple i Teutònica– amb atenció també a l'elaboració d'un corpus iconogràfic dels cavallers d'eixes ordes¹³⁴⁵.

El nostre objectiu no pretén anar més enllà de donar una mínima informació sobre les imatges dels membres de Montesa localitzades. No entrarem en detalls sobre la

¹³⁴³ RINCÓN GARCÍA, Wifredo, "Iconografía de San Francisco de Borja, caballero de la orden de Santiago", *Revista de las Órdenes Militares*, nº 5 (2009), pp. 107-140.

¹³⁴⁴ PASCUAL CHENEL, Álvaro: "Retratos de caballeros de la Orden de Malta en España: una aproximación", en LÓPEZ-YARTO ELIZALDE, Amelia, RINCÓN GARCÍA, Wifredo (Coords.), *Actas del I Congreso Internacional "Arte y Patrimonio de las Órdenes Militares de Jerusalén en España. Hacia un estado de la cuestión"*, Centro de Estudios de la Orden del Santo Sepulcro, Asamblea Española de la Soberana Orden de Malta y Lugartenencias Españolas de la Orden de Caballería del Santo Sepulcro de Jerusalén, Zaragoza-Madrid, 2010, pp. 235-254; RINCÓN GARCÍA, Wifredo, "Aproximación al estudio del patrimonio artístico de la iglesia y convento de San Juan de los Panetes de Zaragoza, sede de la castellanía de Amposta de la orden de San Juan de Jerusalén, conservado en el Museo de Zaragoza", *Revista de las Órdenes Militares*, nº 6 (2010), pp. 211-224.

¹³⁴⁵ Informació al respecte en <http://www.proyectos.cchs.csic.es/aom/node/10>

destresa de les obres i altres tipus d'anàlisi, ja que per a nosaltres la imatge en qüestió és un document que ens parla d'un personatge i d'una època concreta.

La distribució de les distintes peces la farem seguint la cronologia dels personatges des del seu ingrés en l'orde de Montesa. No obstant, a fi d'elaborar un mínim catàleg raonat, parlarem de totes elles agrupant-les des de les institucions que les conserven.

1. Els retrats conservats pels actuals cavallers de Montesa

No anem a qüestionar ací l'*oficialitat* de les ordes militars, legalment constituïdes hui com associacions i *legitimades* a instàncies dels seus membres per la monarquia actual¹³⁴⁶.

Les ordes de cavalleria de Santiago, Calatrava, Alcántara i Montesa¹³⁴⁷ comparteixen –a hores d'ara– seu a Madrid, al convent de *Comendadoras* de Santiago.

Alli conserven, des de finals del segle XIX, 8 retrats de cavallers de Montesa¹³⁴⁸, tots ells lloctinents generals de l'Orde, coneguts gràcies a les fotografies que es feren cap al

¹³⁴⁶ Bibliografia al respecte, per exemple, en *Hidalguía*, n° 150 (1978), monogràfic dedicat a les ordes militars; SASTRE SANTOS, Eutimio, “Sobre la continuidad y establecimiento de las órdenes militares”, *Hidalguía* n° 162 (1980), pp. 617-632; SERRADOR AÑINO, Ricardo, “Órdenes militares”, *Hidalguía*, n° 242 (1994), pp. 41-73, on inclou la legislació que afectà les ordes als segles XIX i XX; BRENA SANCHIZ, Rafael de la [cavaller de Montesa (1983) –actual lloctinent general–], *et alii*, “Lux Hispaniarum: pasado, presente y futuro de las órdenes militares”; dins CAMPOS y FERNÁNDEZ de SEVILLA, Francisco Javier (coord.), *Lux Hispaniarum: estudios sobre las órdenes militares*, Madrid, Real Consejo de las Órdenes Militares, 1999, pp. 35-68; *Id.*, “Pervivencia de las Órdenes Militares”, en BURDEUS PÉREZ, María Dolores, *et alii* (eds.), *Las órdenes militares: realidad e imaginario*, Castelló de la Plana, Universitat Jaume I, 2000, pp. 61-72; MARTÍNEZ DÍEZ, Gonzalo, *La cruz y la espada. Vida cotidiana de las órdenes militares españolas*, Barcelona, Plaza & Janés, 2002, en particular les pp. 297-[303]; SANCHIZ ÁLVAREZ de TOLEDO, Hipólito [cavaller de Montesa (1989)], “Aproximación a la historia de las Órdenes Militares españolas durante la Edad Contemporánea y su situación en la actualidad”, *Aportes*, n° 62 (2006), pp. 143-161.

¹³⁴⁷ La seua web oficial a la direcció d'internet www.ordenesmilitares.es

¹³⁴⁸ Se n'ha perdut un, el de don Juan Ferrer de Calatayud, II lloctinent general, reproduït al llibre de Ferrán que comentem a continuació. Ja vam donar referència d'aquestes peces, amb les coresponents fotografies d'alguns d'ells, a l'edició del llibre de BORJA, J., *Breve resolución...*, *cit.*, pp. 45-47 i 231-236.

1926 i que es van incloure al conegut llibre de Vicente Ferrán sobre el castell de Montesa¹³⁴⁹.

Segons els textos de Ferrán, els retrats procedien del castell-convent de Montesa, cosa que creiem poc probable tenint present que els personatges representats són tots ells lloctinents generals i que la seu del lloctinent i el seu tribunal estava a València, a les cases del Temple, residència abans del mestre de l'Orde. També és de veres, no obstant, que no hi ha constància de l'existència dels quadres als inventaris del Temple del segle XVIII¹³⁵⁰. Sols tenim una referència documentada posterior, de 1820, on precisament consten “Doce retratos de Lugartenientes Generales de la orden de Montesa” a l'anomenada *pieza de retratos* del col·legi de Sant Jordi de la ciutat de València¹³⁵¹. No sabem de quins lloctinents es tractaria, doncs en el moment de redactar l'inventari la dignitat estava vacant des de 1801, data del traspàs del darrer cavaller amb el títol, don Fernando Monserrat, comte de Berbedel i XVI lloctinent general, amb la qual cosa hi hauria quatre personatges sense el retrat corresponent. Tampoc sabem quan s'interrompé cronològicament la sèrie, doncs no hi han retrats dels successors del lloctinent Vallterra –Andrés i Vicente Monserrat– però sí del següent, el XIV, Benito de la Figuera (1754).

La data d'execució de les peces és també una incògnita. En tot cas, caldria tindre present la inscripció que acompanya el llenç del IX lloctinent, don Juan Crespí i Brizuela, on després de referir-hi els càrrecs que aleshores ocupava consta: “Y EL QUE MANDÓ PONER AQUÍ LOS RETRATOS PARA MEMORIA DE [...]”. En vista d'això, tal volta s'hauria de tindre en compte que la galeria de retrats en qüestió fos auspiciada pel lloctinent general Crespí, el qual potser encarregà –a banda del seu propi retrat i el de son pare– altres que deixaren memòria gràfica dels seus antecessors, amb la qual cosa hi hauria que barallar la possibilitat de datar tant el quadre de don Juan com els anteriors entre 1667 i 1689, dates de la concessió de la Gran Creu al lloctinent –reflexada al quadre– i la mort del personatge.

¹³⁴⁹ FERRÁN, V., *El Castillo de Montesa...*, cit., làmines situades entres les pp. 76-77, 80-[81], 84-85, 108-109.

¹³⁵⁰ No hi ha cap referència al respecte en FAUS, J., *El Temple...*, cit., pp. 271-285.

¹³⁵¹ “Diligencias e ynventario de los muebles y alhajas de la casa prioral e yglesia de San Jorge de Valencia a instancia de su actual prior, el doctor frey don José Mascarós [...]. Valencia, casa prioral de San Jorge día 4 de marzo de 1820”: AHN, OOMM, leg. 2389.

Més tard s'encarregarien de pintar els lloctinents comte de Cardona, Jerónimo Vallterra i Benito de la Figuera, els quals –tenint present la cronologia de llurs càrrecs, a més de les inscripcions pintades als quadres– hauríem de considerar obres del segle XVIII.

Tècnicament, són tots olis sobre llenç, compten amb un tamany aproximat de 130 x 106 cms. i han estat restaurats progressivament per la restauradora Teresa Cavestany Velasco.

Pel que fa al seu trasllat a Madrid, molt probablement tingués alguna cosa a vore Francisco Rafael de Uhagón i Guardamino¹³⁵², senador, cavaller de l'orde de Calatrava, ministre del *Tribunal Metropolitano de las Órdenes Militares*¹³⁵³, director de la *Real Academia de la Historia* i marquès de Laurencín des de 1902¹³⁵⁴.

En 1896 es va incautar de l'arxiu de l'orde de Montesa¹³⁵⁵, fins aleshores al convent del Temple –a València–, i molt probablement junt als papers s'endugué cap a Madrid els retrats dels lloctinents, donc afirmava en 1901:

“Cuando la mudanza de los tiempos y la supresión de la regalía maestral en los dispersos territorios de las órdenes [militares] para concentrarla toda en el coto redondo recientemente erigido, el Consejo destinó todos los objetos sagrados que no se hubiesen ya entregado a los conventos y los traídos de la real casa de Uclés a

¹³⁵² Nascut a Bilbao el 5 de novembre de 1858 i mort a Madrid el 21 de desembre de 1927, compta amb una ressenya biogràfica al *Diccionario Biográfico Español*, en premsa.

¹³⁵³ *Gaceta de Madrid*, nº 40 (9-II-1892), p. 427.

¹³⁵⁴ *Ibidem*, nº 113 (23-IV-1902), p. 353.

¹³⁵⁵ JAVIERRE MUR, Áurea L., y GUTIÉRREZ del ARROYO, Consuelo, *Archivo Histórico Nacional. Guía de la Sección de Órdenes Militares*, Madrid, Patronato Nacional de Archivos Históricos, sense data, p. 69. Una dècada més tard, el cronista de la província, Martínez Aloy, es lamentava del *viatge* dels papers de Montesa en els termes següents: “No lo hemos olvidado; hace muy pocos años, el Sr. Uhagón llegó a Valencia, se incautó por orden del gobierno de todo el archivo de Montesa, que estaba en el edificio del Temple, y ni siquiera se nos facilitó un inventario de los documentos que se extraían. Dicen que es un archivo muy completo; yo he visto en lujosas armariadas la cruz llana de San Jorge, las pruebas de sangre de los caballeros montesianos, es decir, la historia documentada de toda la nobleza valenciana. Los otros papeles, los que tienen carácter general, los que encierran la historia de determinadas villas y lugares desde la carta-puebla a la desamortización, esos no los he visto, quizá ha faltado tiempo para clasificarlos, ya que lugar no falta en el soberbio edificio. La sección diplomática estaba ya en ese centro desde el año 1845. José Martínez Aloy”: *Las Provincias*, nº 13.773, dijous 12 de maig de 1904.

enriquecer y aumentar el tesoro de la nueva iglesia prioral de Ciudad Real, excepto algunos que se entregaron a las Comendadoras de esta corte y tal cual otro que conservan los Capítulos, muy principalmente el de Montesa, de cuya histórica iglesia del Temple, de Valencia, traje yo mismo el archivo y varios cuadros, reposteros y reliquias de importancia”¹³⁵⁶.

Dues dècades després, en 1920, el ja marquès de Laurencín feia donació al *Museo del Prado* d’una taula de la Mare de Déu del segle XV¹³⁵⁷, localitzada amb anterioritat a l’oratori del prior de Montesa al convent del Temple de València¹³⁵⁸ i part, en origen, d’un retaule gòtic conservat hui de forma fragmentària a l’anomenat saló gòtic del palau arquebisbal de València¹³⁵⁹; en definitiva, el retaule de la Mare de Déu de Gràcia que presidia la capella situada al claustre del castell de Montesa on se soterraven els cavallers i frares de l’Orde.

Fos com fos, algú s’encarregà de retolar a l’anvers de cadascun dels quadres traslladats a Madrid el 1896 la inscripció següent: PROPIEDAD DE LOS CABALLEROS DE MONTESA DE VALENCIA, probablement i en l’època ben pocs –si és que encara en

¹³⁵⁶ *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, n° 2 i 3 (febrer-març de 1901), pp. 104-105, dins l’article escrit per Uhagón amb el títol “El Santo Cristo de María Stuart”.

¹³⁵⁷ LAURENCÍN, marquès de, *Santa María de Montesa. Tabla del siglo XV donada al Museo del Prado por el marquès de Laurencín, dignidad de Clavero de la Orden Militar de Calatrava y Director de la Real Academia de la Historia, con algunas noticias interesantes acerca de la misma*, Madrid, Tipografía de la Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos, sense data. La donació de la peça es feia en un context propici: el mateix any, una subscripció popular en la que participà –entre altres– l’Ajuntament de Montesa amb l’aportació de 25 pessetes (*La Correspondencia de España*, Madrid, 17-VI-1920), possibilitava també al Prado l’adquisició d’una altra ben notable, la identificada amb el nom de *Virgen del caballero de Montesa* atribuïda al pintor Paolo da San Leocadio. Sobre aquest quadre pot vore’s, per exemple, COMPANYY i CLIMENT, Ximo, “Significación de la *Virgen del Caballero de Montesa* en la pintura española del renacimiento”, *Archivo de Arte Valenciano*, n° 66 (1985), pp. 39-44; *Id.*, “La orden de Ntra. Sra. de Montesa y la pintura valenciana”, en PIZARRO, F. J., *Actas del Simposio “El Arte y las Órdenes...”*, *cit.*, pp. 47-55; *Id.*, “Nova hipòtesi sobre l’autoria del cercle de “La Verge del cavaller de Montesa”, *Cimal*, n° 24 (1984), pp. 18-27.

¹³⁵⁸ FAUS, J., *El Temple...*, *cit.*, p. 280.

¹³⁵⁹ AAVV, *La luz de las imágenes...*, *cit.*, vol. I (áreas expositivas), fitxa 44, pp. 140-142; RAMÍREZ ALEDÓN, Germà, *Llauradors i vidriers: població, economia, govern local i religiositat a l'Olleria del segle XIX*, L’Olleria, L’Olla, 1999, pp. 466, 470, 475-497; MORIL VALLE, Remedios, *La gestión del patrimonio artístico de la Iglesia. Los museos y colecciones museográficas de la diócesis de Valencia*, tesi doctoral inèdita, València, Universitat de València, 2008, pp. 338-340, disponible en xarxa a TDR.

vivia algun a la ciutat del Túria–, doncs l’escalafó de cavallers de l’Orde per a la data indicada tan sols en xifra un total de nou¹³⁶⁰.

Un d’aquells retrats s’hi troba hui a Montesa, doncs per voluntat expressa dels cavallers actuals, el corresponent al lloctinent general Juan Crespí i Brizuela s’exposa en dipòsit – des d’abril de 2010– a les dependències del Museu Parroquial de Montesa, just al costat del quadre de fra Hipólito de Samper que comentem després.

Els retrats que reproduïm doncs, hui al convent de *Comendadoras de Santiago* de Madrid –amb l’excepció del de Juan Ferrer perdut (il.lustració n° 2)–, són els de Francisco Crespí (il.lustració n° 4), Gaspar Juan (n° 5), Pedro de Rojas (n° 9), Cristóbal Despuig (n° 13), Juan Crespí (n° 18), José Folch de Cardona (n° 27) i Jerónimo Vallterra (n° 28)¹³⁶¹.

1.2. Altres retrats conservats a Madrid

Encara que gravats, la *Biblioteca Nacional de España* conserva estampes dels cavallers Pedro Franquesa (il.lustració n° 12), Miguel Pérez de Exea (n° 15), Cristóbal Crespí (n° 19), Lorenzo Matheu (n° 22), Fernando de Aragón (n° 24) i Buenaventura de Tristany (n° 30).

El de Pedro Franquesa –comanador de Silla i favorit del duc de Lerma– és obra del gravador Pedro de Villafranca¹³⁶², que també s’ocupà de la portada de la *Montesa Ilustrada* seguint un dibuix de Vicente Salvador¹³⁶³.

¹³⁶⁰ Antonio Mª de Orleans i Borbón, *lloctinent general*, José Sanchiz, *marqués de Casa Saltillo*, *clauer major electe* [titular en 1897], Manuel Martínez Baños, Francisco González de la Rasilla, Eligio Salazar, Miguel Antonio Pedroso, Joaquín Rodríguez de Valcárcel, *comte de Pestagua*, José de Aguilera, *marqués de Benalúa*, i Arturo Vallés, *baró de La Pobla Tornesa: Guía Oficial de España 1896*, Madrid, Viuda de M. Minuesa de los Ríos, 1896, p. 537.

¹³⁶¹ No reproduïm el del lloctinent Benito de la Figuera, també al mateix lloc, per tractar-se d’un personatge del segle XVIII.

¹³⁶² GALLEGO GALLEGO, Antonio, *Historia del grabado en España*, Madrid, Cátedra, 1979, pp. 170-177; BARRIO MOYA, José Luis, “Pedro de Villafranca y Malagón, pintor y grabador manchego del siglo XVII”, *Cuadernos de estudios manchegos*, n° 13 (1982), pp. 107-122.

Amb la signatura IH/3326, se'l representa de mig cos, vestit a la moda de l'època, amb punys i gorgera, capa amb la creu de Montesa i venera de l'Orde subjectada per una gruixuda cadena, mentre amb el dit índex de la mà dreta assenyala el seu escut personal. El model per a la realització del dibuix és –molt probablement– el retrat del comte de Vilallonga pintat el 1602 per Juan Pantoja de la Cruz que comentem després.

Amb diversos exemplars a la mateixa biblioteca i amb accés en xarxa a través del buscador de llibres de Google, tenim el gravat del cavaller Miguel Pérez de Exea, obra de Juan de Noort¹³⁶⁴ inclosa al seu llibre *Preceptos militares, orden y formación de esquadrones* imprés a Madrid en 1632¹³⁶⁵.

El cavaller, de mig cos, vist armadura, bastó de comandament i venera de Montesa, i fou retratat, segons la inscripció que hi consta, quan tenia 35 anys d'edat.

Amb la signatura de la biblioteca IH/2325 i accés en xarxa també a través de Google, es conserva, dins l'obra de José de Valles¹³⁶⁶, un gravat de don Cristóbal Crespí de Valldaura, on apareix el vicecanceller de mig cos, amb la creu de Montesa brodada al pit tal com li corresponia per ser aleshores el clauer de l'Orde.

Més avall, una inscripció llatina detalla els càrrecs del personatge i les corresponents paraules de gratitud de l'autor del llibre: "*Praesidi D. D. Josephus a Valles devotissimus cliens D. D. C*". En mig de la inscripció, un complex escut del vicecanceller amb

¹³⁶³ AAVV, *La luz de las imágenes* (catàleg d'exposició), València, Generalitat Valenciana *et alii*, 1999, vol. I (áreas expositivas), fitxa 38, pp. 128-129.

¹³⁶⁴ GALLEGO, A., *Historia del grabado...*, *cit.*, pp. 162-165.

¹³⁶⁵ BLAS BENITO, Javier (*et alii*), *Grabadores extranjeros en la Corte española del Barroco*, Madrid, Biblioteca Nacional de España, Centro de Estudios Europa Hispánica, 2011, pp. 482-483.

¹³⁶⁶ VALLES, José de, *Primer instituto de la sagrada religión de la Cartuxa: fundaciones de los conventos de toda España, mártires de Inglaterra y generales de toda la Orden...*, Madrid, Pablo de Val, 1663, text complet a Google llibres.

diversos emblemes heràldics de la família: Crespi de Valldaura, Borja, etc, acolat –com no podia ser d’altra manera– per la creu de l’orde de Montesa.

El famós jurista *Lorenzo Matheu i Sans* es va fer retratar en un gravat que acompanya l’edició de la seua obra *Tractatus de regimine urbis et regni Valentiae* editada a València el 1655¹³⁶⁷. A la inscripció que hi consta apareix representat quan tenia 37 anys, escrivint el *Tractatus* al.ludit. Du venera de Montesa i també la creu de l’Orde brodada a la capa.

Segons podem llegir, es tracta d’una peça gravada per J. Felipe d’acord amb un dibuix realitzat per Jerónimo Jacinto de Espinosa¹³⁶⁸.

El comanador de Silla i Benassal don *Fernando de Aragón i Moncada* –cavaller de Montesa en 1656– va ser inclòs en l’obra de Giovanni Agostino della Languaglia *Ritratti della prosapia et heroi Moncadi nella Sicilia*¹³⁶⁹. Emmarcat per òval barroc i cartel·la amb inscripció en llatí, ens presenta, de tres quarts, el jove cavaller de peu, amb creu gran de Montesa al pit dibuixada de forma impròpia, ja que l’hauria de portar al costat de l’esquerra i prou més menuda, doncs la gran creu –recordem– es reservava a les dignitats de comanador major, clauer i, des de 1667, també el lloctinent general.

Amb la mirada desviada cap a la dreta, el personatge està dibuixat amb llargs cabells, la mà dreta amb guant i la dreta reposant sobre un moble, alhora que el dit índex ens indica l’autor del dibuix: *Ioannis Felipus Jansenius faciebat*

Finalment, coneixem el gravat del jurista català Buenaventura de Tristany quan tenia 44 anys i encara no era cavaller de Montesa, doncs la peça s’inclogué a la seua

¹³⁶⁷ BHUV, sign. Y-11/73.

¹³⁶⁸ PÉREZ SÁNCHEZ, Alfonso Emilio, *Jerónimo Jacinto de Espinosa (1600-1667)*, València, Generalitat, 2000, pp. 24-25.

¹³⁶⁹ “Nel Reale di Valenza, per Vincenzo Sacco, impressor viceregio, anno 1657”, vol. II, làmina situada entre les pàgines 496-497, l’exemplar consultat en BN, sign. 2/12993 V. 2

obra *Sacri Supremi Regii Cathaloniae Senatus decisiones*, editada a Barcelona a partir de 1686.

També de don Pedro Franquesa es conserva en col·lecció particular de Madrid (il·lustració nº 11) un retrat que deixà el pintor de cambra de Felipe III Juan Pantoja de la Cruz, on ens presenta el cavaller amb rics vestits i venera de Montesa sostinguda per una grossa cadena d'or, fent palesa la seua pertinença a una orde militar¹³⁷⁰. El color roig de la creu està realitzat amb rubís, mostra evident de l'ostentació que el personatge vol transmetre a l'espectador. Pintat després del 20 febrer de 1602 –data en la que es creuà cavaller de Montesa– el llenç serví molt probablement de model per al gravat del personatge que va fer –recordem– Pedro Villafranca anys després.

Per acabar amb les peces localitzades a Madrid¹³⁷¹, cal parlar del retrat de don Juan de Oviedo (nº 15) que conserva el *Museo del Ejército* (nº inventari 42.233)¹³⁷². Realitzat pel pintor contemporani Teodoro Dublang Uranga (Vitoria, 1874 - +1940), no sabem si el fet de coincidir la professió d'enginyer militar en els dos –pintor i cavaller– inclinà Dublang a executar el retrat en qüestió.

La peça pren com a font el dibuix que del personatge va realitzar el pintor Francisco Pacheco amb destí al seu *Libro de verdaderos retratos de ilustres y memorables varones*, obra escrita cap al 1599 que no es va publicar fins uns segles després, en 1886¹³⁷³.

¹³⁷⁰ Informació de la peça –a càrrec d'Ángel Aterido Fernández– en AAVV, *El mundo que vivió Cervantes* [catàleg d'exposició] Madrid, Seacex, 2005, fitxa nº 270, pp. 469-470; KUSCHE, M., *Juan Pantoja de la Cruz...*, cit., pp. 176-178.

¹³⁷¹ Al *Museo Naval* es conserven els retrats de Juan de Araoz i Caro (nº d'inventari 2611) i Pedro Caro Maza de Lizana, II marquès de la Romana (nº d'inventari 4736) que no descrivim ací per tractar-se de cavallers de Montesa posteriors, que ingressaren en l'Orde en 1757 i 1780 respectivament.

¹³⁷² “42.233 Retrato al óleo de D. Juan de Oviedo, matemático, escultor y arquitecto. En 1625 asistió como Ingeniero Mayor a la conquista del Brasil, donde murió en acción de guerra, a los sesenta años de edad”; *Catálogo del Museo del Ejército*, Madrid, Ares, 1953-58, vol. V, p. 18 i làmina.

¹³⁷³ ASENSIO, José María, *Francisco Pacheco: sus obras artísticas y literarias. Introducción e historia del Libro de descripción de verdaderos retratos de ilustres y memorables varones que dejó inédito*,

Com podem vore, la pintura s'ajusta perfectament al gravat, amb l'afegit de la creu de Montesa que Teodoro Dublang incorpora, doncs per a l'època que pressumiblement es feu el dibuix, Juan de Oviedo encara no s'havia creuat cavaller de Montesa.

2. Obra localitzada a València

2.1. Palau de la Generalitat

A principis d'agost de 1592, uns mesos després de soterrar el mestre Borja a la col·legiata de Gandia, el pintor Vicent Requena rebia dels diputats de la Generalitat l'encàrrec de pintar l'estament eclesiàstic del Regne. En conseqüència, Requena comptaria amb instruccions precises sobre els personatges i institucions a representar: l'arquebisbe de València, el mestre de l'orde de Montesa i així successivament fins arribar als 17 personatges que integraven aleshores el grup¹³⁷⁴.

El pintor deixà constància gràfica d'un mestre de Montesa ja gran, amb cabells i barba poblats de canes –no debades quan faltà tenia 62 anys–, vestit de negre, amb barret, gorgera i punyetes, on destaca una gran creu de Montesa centrada sobre el pit, distinció reservada –com s'ha dit– a les dignitats de la institució.

Contràriament a l'opinió manifestada per alguns autors comentats en el seu dia¹³⁷⁵, no creiem probable que el montesià del quadre siga el lloctinent general Jaime Juan Falcó, doncs la pintura estava acabada pel setembre de 1593, Falcó hi fou designat per a la nova dignitat poc abans –el 24 de juliol– i, molt probablement, el pintor ni s'assabentà de les novetats que afectaven aleshores l'Orde.

Continuem veient doncs, el darrer mestre de Montesa, a les pintures del palau de la Generalitat.

Sevilla, Imp. de E. Rasco, 1886. Reedició facsímil de l'original –conservat al Museo Lázaro Galdiano de Madrid–, Sevilla, Previsión Española, 1983, amb el retrat de Juan de Oviedo i les notes corresponents a les pp. 89-91 i 278-279.

¹³⁷⁴ CERDÀ, J., “El representant de l'orde de Montesa...”, *cit.*

¹³⁷⁵ *Ibidem.*

2.2. Museu de Belles Arts de València

Als fons del Museu de Belles Arts de València es conserven 8 retrats de membres de Montesa: els dels cavallers Jordi Vich, Jaime Juan Falcó, marquès de La Romana i Luis Alejandro Procopio de Bassecourt; i dos retrats de Felipe Marimón, un altre de Miguel Beltrán i un de Vicente Blasco, els tres religiosos de l'Orde. D'aquests, oferim reproducció fotogràfica de tres d'ells, ja que els restants –en vista de la cronologia dels personatges– s'hauran de tractar en estudiar altres èpoques¹³⁷⁶.

Cronològicament, el primer d'ells és el de Jaime Juan Falcó, primer lloctinent general de Montesa (il.lustració nº 2). Atribuït al pintor Juan Ribalta, es tracta d'un oli sobre llenç de 62 x 49'5 cm i presenta el personatge en edat madura, vestit de negre, amb gorgera i la creu de Montesa brodada sobre el costat esquerre, com li correspon.

La peça formava part de la col·lecció de retrats de valencians il.lustres que don Diego Vich¹³⁷⁷ va donar al monestir de jerònims de la Murta –Alzira– en 1641¹³⁷⁸. En els moments de la desamortització, els retrats no es trobaven a la Murta, i potser la guerra del Francès tingués alguna cosa a veure al respecte¹³⁷⁹. Anys després, algunes peces tingueren sort, no es dispersaren i passaren al Museu de Belles Arts de València, on podem contemplar-les hui.

Altres obres del Museu de Belles Arts són els retrats dels religiosos de Montesa Felipe Marimón Salvador (nº d'inventari 3025 i 3563) i Miguel Beltrán Peris (nº d'inventari 3269), il.lustracions 6, 7 i 14 del nostre treball.

¹³⁷⁶ En concret els de Jordi Vich, comanador d'Ares mort en 1578 (nº d'inventari 4152); Pedro Caro Maza de Lizana, II marquès de la Romana, cavaller de Montesa en 1757 (nº d'inventari 1011); Luis de Bassecourt, cavaller de Montesa en 1799 (nº d'inventari 998); i Vicente Blasco, frare de Montesa (1752) i rector de la Universitat de València (nº d'inventari 638).

¹³⁷⁷ La família comptava amb cavallers de quasi totes les ordes militars, amb tres membres en la de Montesa: Jordi Vich, comanador d'Ares, mort en 1578; Guillem Vich, cavaller en 1579, i Álvaro Vich, que es creuà l'any 1616.

¹³⁷⁸ KOWAL, David Martin, *Ribalta y los Ribaltescos: la evolución del estilo barroco en Valencia*, València, Diputació, 1985, pp. 289-291 i 294. Més recentment, ALDEA HERNÁNDEZ, Ángela, "La colección pictórica de varones ilustres valencianos, pertenecientes al monasterio jerónimo de Nuestra Señora de la Murta de Alzira" en CAMPOS y FERNÁNDEZ de SEVILLA, Francisco Javier, *La orden de San Jerónimo y sus monasterios: actas del simposium (II), 1/5-IX-1999*, vol. I, 1999, pp. 529-554

¹³⁷⁹ KOWAL, D. M., *Ribalta y los Ribaltescos...*, cit., p. 290.

Almenys fins la desamortització de 1835, els de Beltrán i Marimón (inventari 3563) –a més d'un desaparegut del venerable fra Miquel Aràndiga– ornaven les parets de la sala capitular del convent de Montesa a València (Temple)¹³⁸⁰.

D'autor desconegut¹³⁸¹, els dos passaren després de la Desamortització al Museu de Belles Arts de València. Actualment s'hi troben el de Felipe Marimón al claustre alt del palau del Temple –actual Delegació del Govern a la Comunitat Valenciana– i el de Miguel Beltrán als magatzems del museu en espera d'una convenient restauració.

El retrat de fra Felipe Marimón ens presenta el personatge de cos sencer, de peu, sostenint amb una mà un plec de paper i amb l'altra la creu pectoral que penja del seu coll. Vist amb sotana i musseta, on destaca brodada la creu de Montesa. Al costat de l'esquerra hi ha una mitra damunt d'una taula, a fi d'assenyalar la seua condició de bisbe, càrrec que exercí a Ampurias e Tempio –amb seu a Castelsardo, aleshores Castellaragonesa– a l'illa de Sardenya. A baix, cartel·la amb escut i relació de càrrecs¹³⁸².

L'altre retrat del mateix personatge que conserva el museu (inventari 3025), de 73,8 x 60,5 cms., ens presenta el bisbe de mig cos, amb escut i llegenda a la banda inferior del quadre, i el seu paregut amb el retrat anterior és asombrós. Procedent dels fons de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles de València, es desconeix altra informació, tan sols que consta a l'inventari manuscrit del museu de 1842.

El retrat de fra Miguel Beltrán –ben deteriorat– ens presenta el personatge de forma similar al del bisbe Marimón, de cos sencer, amb musseta amb la creu de Montesa, escut a l'angle superior esquerre, cartel·la amb inscripció a la part inferior esquerra i mitra indicant-nos la seua condició episcopal que exercí a l'Alguer, també a Sardenya. La seua mà dreta descansa sobre un llibre, al qual acompanyen ploma i tinter, tal volta indicant també la seua faceta d'escriptor, doncs com sabem fou autor del *Libro de las visitas*,

¹³⁸⁰ FAUS, J., *cit.*, p. 280.

¹³⁸¹ Miguel Àngel Català considera el retrat de Felipe Marimón obra del pintor José Vergara, autor dels frescos de les bòvedes de l'església del Temple: CATALÀ GORGUES, Miquel Àngel, *El pintor y académico José Vergara (Valencia, 1726-1799)*, València, Generalitat, 2004, p. 182.

¹³⁸² Alguns detalls en ALBA PAGÁN, Ester, "La pintura en la iglesia y convento del Temple de Valencia" dins DOMÍNGUEZ, J., *Iglesia y palacio del Temple...*, *cit.*, p. 264.

capítulos generales, bullas apostólicas y otras cosas tocantes a la orden de Montesa, tantes vegades citat.

2.3. Universitat de València

La Universitat de València, a l'antic edifici del carrer de la Nau, a la galeria de personatges il·lustres que orna les parets del paranimf, conserva els retrats dels montesians Cristóbal Crespí de Valldaura (il·lustració nº 20) i del rector de la Universitat i religiós de l'Orde fra Vicente Blasco¹³⁸³.

El del vicecanceller Crespí és un oli sobre llenç, de 203 x 101 cm (nº d'inventari UV00076), que presenta don Cristóbal de peu, vestit de negre i amb la creu de Montesa brodada a la capa i centrada sobre el pit, singularitat aquesta última que podia gaudir per ser clauer de l'orde de Montesa. A l'esquerra del personatge hi ha una taula coberta amb tapet, en el qual se situa l'escut dels Crespí de Valldaura.

Atribuït al cercle del pintor Josep Orient, la seua cronologia hi hauria que fixar-la després de 1671 –data de mort del cavaller–, tal com recull la cartel·la pintada a l'efecte al quadre

2.4. Catedral de València

En entrar a la catedral de València per la portada barroca, en la primera capella de la banda dreta, dedicada a Sant Sebastià, es conserva en un dels laterals el sepulcre

¹³⁸³ També conserva un altre retrat de fra Vicente Blasco, vestit com a canonge de la catedral de València, obra de Mariano Salvador Maella: MATEU y LLOPIS, Felipe, “El retrato del rector de la Universidad de Valencia don frey Vicente Blasco, por Salvador Maella”, *Archivo de Arte Valenciano*, any 31 (1960), pp. 66-68. Més informació de les peces en AAVV, *Herència pintada. Obres pictòriques restaurades de la Universitat de València*, València, Universitat de València, 2002, pp. 296-299, 304-309; BENITO GOERLICH, Daniel, *et alii, La Universitat de València y su patrimonio cultural*, València, Universitat de València, 2008, vol. II, pp. 172-173; 206-207; 226-227.

del vicecanceller de la Corona d'Aragó, cavaller de Montesa, assessor general i comanador de Perputxent Diego de Covarrubias (il·lustració n° 10)¹³⁸⁴.

Es tracta d'un magnífic sepulcre de marbre, amb urna funerària per a contindre les despulles del finat i tapa amb l'efigie del comanador en repòs, amb els ulls tancats i amb el mantell de cor de Montesa. Damunt l'urna, l'escut del personatge, i a sota una làpida escrita en llatí on es detallen els càrrecs que don Diego assolí en vida.

Per aquesta sepultura Covarrubias tenia disposades un total de 24.000 lliures¹³⁸⁵, que probablement inclourien també el sepulcre de la seua esposa, María Díez¹³⁸⁶, soterrada més tard, enfront d'ell, en un sepulcre de les mateixes característiques.

Don Diego de Covarrubias va faltar a Madrid el 5 de novembre de 1607, sent traslladat després a València, tal com deixà reflectit mossén Porcar al seu dietari:

“Mort de Covarrúvies. Divendres, a 9 de noembre 1607, vingué lo correu Blanquer de Madrid y portà nova com lo vicecanceller Covarrúvies era mort, y que ya-l portaven a soterrar a la Seu. Port de dit cos. Disapte, a 17 de noembre 1607, entraren de nit lo cos del vicecanceller Covarrúvies, que morí en Madrid. Y-l portaren al Temple, y hallí lo depositaren sobre un cadafals entoldat de vayeta, ab quatre piràmides. Y dilluns anaren totes les parròchies al soterrar. Y no-l soterraren per la contradició que y agué entre los canonges de la Seu y-ls comanadors de Montesa. Y digueren en lo Temple una missa general, ab les creus que havien vengut hallí. Y per molt que la Audiència s'i posà de per mig no y pogueren, aquest dematí, donar-i asiento sobre dita contensió. Aprés los comanadors prengueren lo cos y se'n lo entraren en la sagrestia del Temple, perquè los marmesors de aquell volien també que-ls canonges acceptasen lo cos, juntament ab los llegats que dexava

¹³⁸⁴ SANCHIS SIVERA, José, *La catedral de Valencia. Guía histórica y artística*, València, Imprenta de Francisco Vives Mora, 1909 (reedició facsímil, Librerías París-Valencia, 1990), pp. 261-264; AGUILERA CERNI, Vicente (dir.), *Historia del Arte Valenciano*, València, Consorci d'Editors Valencians, 1987, vol. III, pp. 174, 176 i 177; LLOBREGAT, Enric, i YVARS, J. F., *Història de l'Art al País Valencià*, València, Tres i Quatre, 1988, vol. II, p. 60.

¹³⁸⁵ Dita quantitat s'havia de destinar a “labrar y mexorar dicha capilla [de Sant Sebastià, a la Seu de València, on seria soterrat] haziéndola mayor, y también de hazer una sachristía en ella y de fundar e instituir en aquella unas capellanías”: RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], ff. 92-97v.

¹³⁸⁶ El 28 de febrer de 1608 se li concediren –recordem– 600 lliures de pensió sobre la mensa de Montesa.

ab lo testament dit vicecanceller. Perquè dexava cosa que excedia als llegats més de quaranta mília lliures. Y axí no·l volien acceptar lo testament ab los llegats y també que no volien que se li posàs doser. Y esta tanda de soterrar fonch de a 3 sous, per ser general, y de a dotse capellans, y lo general de a 3 sous ¹³⁸⁷.

2.5. Col·leció Fundación Bancaja

Pel que fa al retrat del sisé lloctinent general don Jofré de Blanes –que comentarem ja en el seu dia¹³⁸⁸ (il·lustració nº 8), es tracta del detall d'un quadre pintat per Pere Oromig i Francisco Peralta entre finals de 1612 i el primer trimestre de l'any següent amb el títol de *Embarque de los moriscos en el puerto de Vinaròs*¹³⁸⁹.

El conjunt en qüestió, format per diversos quadres, havia estat encarregat als pintors pel virrei marquès de Caracena a instàncies del rei Felipe III, a fi d'obtindre memoria gràfica de l'expulsió dels moriscos realitzada tan sols uns anys abans, en 1609.

En el detall que comentem podem vore don Jofré de peu, amb barret de plomes, gorgera i espasa a la cintura, lluint la creu de Montesa al costat esquerre del pit. Se'l representa com *actor* interessat en l'expulsió, doncs en eixe moment i des de març de 1603 exercia en nom de l'Orde de comanador a Benicarló i Vinaròs.

2.6. Altres peces

1. Museu Parroquial de Montesa

El Museu Parroquial de Montesa, a càrrec nostre des de la seua fundació, conserva tres retrats de membres de l'Orde: dos cavallers del segle XIX –un d'ells identificat¹³⁹⁰ i un religiós, fra Hipólito de Samper (il·lustració nº 23)

¹³⁸⁷ PORCAR, P. J., *Coses evengudes...*, cit., vol. I, p. 194.

¹³⁸⁸ BORJA, J., *Breve resolución...*, cit., p. 47.

¹³⁸⁹ ARDIT, Manuel, BLAYA, Nuria, VILLALMANZO, Jesús, *La expulsión de los moriscos del Reino de Valencia* [catàleg d'exposició], València, Fundación Bancaja, 1997, pp. 54-56 + làmines.

¹³⁹⁰ CERDÀ, J., "El retrat de Vicente Mª Rodrigo...", cit.

El quadre de Samper és un oli sobre llenç de 210 x 147 cms. i va ser adquirit pel museu a la subhasta realitzada per *Alcalá Subastas*, a Madrid, el 23 de juny de 2010¹³⁹¹.

D'autor anònim madrileny¹³⁹², la peça va estar durant molts anys a can Pinopar, cèntric palau de Mallorca on sembla que estava exposada junt a altres quadres¹³⁹³. L'arribada del quadre a l'illa és de moment una incògnita, però caldria tindre en compte que una germana de Samper per part de pare –Teresa Luisa de Samper Garcés de Marcilla–, esposa del jurista Joan Cortey i Moret, fou contractada en 1718 institutriu dels fills del futur primer marquès de Vivot¹³⁹⁴.

Tenint present la possibilitat que el quadre es quedés amb la família de Mallorca, la peça potser anés transmetent-se successivament fins arribar a l'hereva de Catalina Cortey i el seu espòs, Clementina Fiol. Finalment, els nebots de Clementina –a qui anà a parar l'obra per herència– foren els qui la van vendre¹³⁹⁵, tal com podem vore reflectit a la següent genealogia dels possibles propietaris del retrat:

¹³⁹¹ Prèviament, s'havia subhastat a la mateixa casa el 22 de juny de 2005; vegeu al respecte els catàlegs corresponents: n° 29 –juny de 2005, lot 55, p. 21–; n° 54 –juny de 2010– lot 64, p. 16.

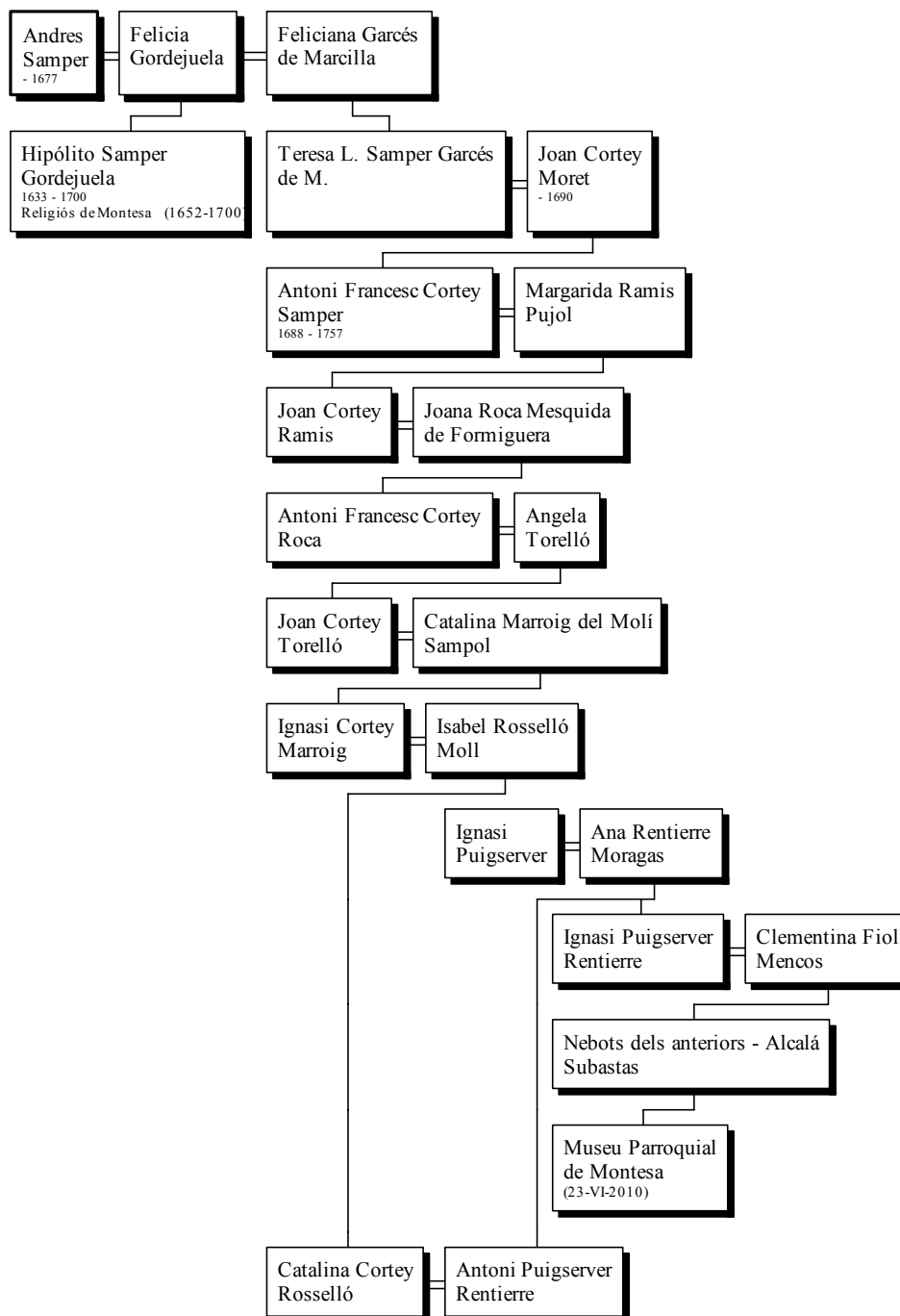
¹³⁹² Malgrat les consultes realitzades al doctor Ángel Aterido Fernández al respecte, no podem suggerir cap nom, almenys de moment.

¹³⁹³ MASSOT, M. J., “Retrat de don Hipólito de Samper-Garcés de Marcilla y Gordejuela” (*sic*), en AAVV: *La Guerra de Successió a Mallorca...*, *cit.* fitxa 104, p. 144.

¹³⁹⁴ *Ibidem*, fitxa 102, p. 142.

¹³⁹⁵ El nostre agraïment a Mª José Massot Ramis d'Ayreflor per les converses mantingudes a fi d'intentar aclarir l'origen del quadre.

Possibles propietaris del quadre de Samper

El retrat de don Hipólito Samper ens presenta al cèlebre montesià quan tenia 57 anys complits, tal com consta a la inscripció situada a la part inferior de la tela:

“Don Hippólito de Samper y Gordejuela, Capellán de Honor de Su Magestad, de su Consejo, su Procurador general en la Orden de // Montesa y Juez Apostólico en esta Corte. Nació en Valencia a 13 de Agosto 1633 y en este año 1687 cumplió los 54”.

En ell podem vore don Hipólito de cos sencer, vestit amb sotana i manteu amb la creu de Montesa i amb venera, tal com deia l'arxiver Pera de Viu, que com hem vist més amunt degué conèixer el quadre almenys d'oïdes:

“Hago memoria que trahía la venera en medio del pecho pendiente, i que se le mandó quitar: assí está [en] el retrato de la librería, que era de sus parientes”¹³⁹⁶.

A la banda esquerra del retrat hi ha una tauleta coberta amb una tela, tinter i ploma, i l'escut personal de Samper timbrat amb un capel de set borles, doncs en aquells moments era jutge de la nunciatura.

La mà esquerra de don Hipólito sosté una tela i una espècie de barret, mentre que la dreta descansa sobre dos llibres dipositats damunt la taula, un d'ells amb el títol al lloc –*Montesa Desengañada*– dirigit precissament a un dels fills del seu amic José Pellicer¹³⁹⁷.

Darrere la tauleta, una prestatgeria –la *librería* que indica Pera– ens mostra una sèrie de llibres cuidadosament col·locats, on es presenta l'obra impresa més important de don Hipólito –*Montesa Ilustrada*–, però també tota una sèrie de manuscrits que pretenia estampar i que podem identificar des dels títols ressenyats als llocs dels llibres i la lectura d'*El Turanio*, sent la relació d'obres la següent: *Lucius tertius; Librería jurídico-política; De clerico religioso ministro regio tractatus; Valencia sacra; El breviario benedictino-cisterciense vindicado; Ilustración canónica; Décadas nobles de la cronología montesiana; i Motivum juris*¹³⁹⁸.

¹³⁹⁶ PERA, frey J., *Observaciones sobre la Montesa Ilustrada...*, cit., [f. 25v].

¹³⁹⁷ *El Turanio valenciano...*, cit., f. 119v.

¹³⁹⁸ *Ibidem*, ff. 119-121v.

2. Ajuntament d'Oriola

L'Ajuntament d'Oriola conserva una galeria de retrats d'oriolans il·lustres, entre ells el de don Juan de la Torre i Orumbella (il·lustració nº 26).

El 17 de juny de 1733 el consistori d'aquella ciutat acordà afegir als retrats que aleshores tenia els de diversos personatges de la localitat, entre ells el del bisbe José de la Torre i el seu germà cavaller de Montesa Juan. Una vegada realitzada la subhasta i d'altres tràmits a l'efecte, els quadres s'encarregaren a Jacinto Perales, que els tenia acabats el 8 de juny de 1734¹³⁹⁹.

El retrat de don Juan de la Torre es pintà doncs 25 anys després de la seua mort, esdevinguda a Madrid pel mes d'abril de 1709. Presenta el personatge de mig cos, amb un full manuscrit a la mà dreta, fons ornat amb l'escut familiar a l'angle superior esquerra i rerafons de cortines roges. Un marc de forma ovalada i cartel·la a la part inferior delimita la pintura, a la qual se superposa un convencional marc quadrangular de fusta daurada.

El cavaller, seguint la tipologia d'un altre retrat de la col·lecció –el de Pedro de Ávalos, castellà d'Amposta en l'orde de Sant Joan–, vist de negre, amb golilla, venera i la creu de Montesa al costat de l'esquerra. Tot i això, don Juan de la Torre hauria de dur Gran Creu al pit, distinció que de segur lluiria pel fet de ser –des de 1695– clauer de l'Orde. A més, el seu escut hauria de portar acolada la insígnia montesiana, cosa que el pintor sí va incloure al retrat del cavaller de Malta indicat. Finalment, tampoc es fa menció de la pertinença de don Juan a l'orde de Montesa en la cartel·la que glossa els càrrecs del personatge, on sols es fa menció dels que tingué a la Universitat d'Oriola, Audiència de València i Consell d'Aragó, quan en Montesa hi fou clauer, assessor general i comanador de Montroi.

¹³⁹⁹ PENALVA MARTÍNEZ, José M^a, SIERRAS ALONSO, Manuel, *Patrimonio municipal oriolano en el siglo XVIII. Inventario de bienes muebles e inmuebles*, Orihuela, Ayuntamiento, 2007, pp. 47-50.

3. Altres

Altres retrats de montesians s'han conservat en diverses col·leccions particulars¹⁴⁰⁰.

Potser un dels millors siga l'oli sobre llenç de 207 x 110 cms. que presenta el cavaller *Felipe Vives de Canarymàs* (il·lustració nº 17), pintat el 1634 per Jerónimo Jacinto de Espinosa¹⁴⁰¹, on destaca don Felipe de cos sencer, vestit d'oscur i cobert amb mantell blanc de Montesa, amb la creu de l'Orde i llargs cordons que el personatge recull amb la mà i el braç dret. Duu també venera, mentre la mà esquerra es recolza amb el pom de la seua espasa.

Són de destacar els punys i la gorgera, tractats amb tons blavosos degut a la costum existent en l'època –ben onerosa– de midonar-los amb pols de lapislàtzuli.

La peça –conservada hui a València–, pertany al cavaller d'Alcántara Carlos de Orbe i de Piniés, fill d'Ignacio de Orbe i Vives de Canarymàs, germà de l'actual comte de Faura i descendent del personatge pintat al quadre.

Procedent de la col·lecció particular de María Lavernia es conserva a la localitat d'Abarán (Murcia) un retrat d'aproximadament 200 x 170 cms. amb l'efígie de cos sencer de *Pedro Spuche Ortuño* (il·lustració nº 31), creuat cavaller de Montesa el 1692.

¹⁴⁰⁰ No tenim notícia del retrat d'Onofre Cruïlles Sans de la Llosa, cavaller de Montesa en 1686, propietat del baró de San Petrillo José Caruana i Reig: RICO de ESTASEN, José, "El monasterio de Belén. Otro monumento que desaparece", *Valencia Atracción*, nº 120 (gener de 1945), p. 10. La làpida funerària de la sepultura de don Onofre, rescatada segons el mateix article per San Petrillo, es conserva hui al Museu Parroquial de Bocairent, on arribà cap al 1968 després de ser abandonada en una cantera de València gràcies a les gestions del cronista oficial de dita localitat, Francisco Vañó Silvestre. La peça duu inscripció i escut nobiliari amb la creu de Montesa acolada.

¹⁴⁰¹ Cfr. FERRÁN y SALVADOR, Vicente, "A propósito de las pinturas de Jerónimo Jacinto de Espinosa en el Museo de Bellas Artes de Valencia", *Archivo de Arte Valenciano*, any 32 (1961), en particular les pp. 54-56); PÉREZ, A. E., *Jerónimo Jacinto de Espinosa...*, cit., nº 6, pp. 84-85; AAVV, *Caravaggio i la pintura realista europea*, Barcelona, Museu Nacional d'Art de Catalunya, 2005, pp. 146-149.

La composició presenta el personatge de cos sencer, vestit d'oscur, amb ample mantell de Montesa i venera penjada al coll.

La mà dreta està recolzada sobre dos llibres situats damunt una tauleta, alhora coberta amb tapet i amb l'escut d'armes del cavaller. Els llibres en qüestió –segons podem llegir als rètols pintats al llom– són la *Montesa Ilustrada* de Samper. L'angle superior de l'esquerra deixa vore al fons, a través d'una finestra, un paisatge amb una espècie de fortalesa damunt un montícul, que tal volta caldria relacionar amb una possible vista del castell de Montesa.

Per acabar, l'actual comte d'Orgaz i Sumacàrcer, don Gonzalo Crespí de Valldaura, conserva en la seua col·lecció particular d'Ávila tres retrats de montesians de 112 x 89 cms: el vicecanceller Crespí (il·lustració nº 21), José Salvador Crespí (il·lustració nº 25) i Cristóbal Crespí Brondo (il·lustració nº 29), els dos darrers segon i tercer comtes de Sumacàrcer respectivament.

El del vicecanceller Cristóbal Crespí presenta el personatge de tres quarts, amb la mà dreta sobre un tauleta i l'esquerra amb una carta. El personatge vist de negre, amb golilla, i destaca al pit una creu gran de Montesa que llueix com a clauer de l'Orde.

El retrat s'assembla molt al que del mateix personatge conserva la Universitat de València (il·lustració nº 20), encara que, en el cas que ara ens ocupa, les traces ens mostren una persona tal volta de major edat.

El segon comte de Sumacàrcer (il·lustració nº 25) es va creuar cavaller de Montesa al monestir de la Puritat de València la vespra de Sant Joan de 1665. Anys després se'l nomenà comanador de Culla i Atzeneta. El retrat –també de tres quarts– presenta el comte de negre, amb la creu de Montesa a la capa i la corresponent venera penjada al coll.

Fill de l'anterior i tercer comte, Cristóbal Crespí es va pintar amb vistosa jaqueta ornada de flors, amples mànigues i vistoses punyetes. Després del matrimoni amb donya

Josefa Hurtado de Mendoza, arribà als Crespí –entre altres– el títol de comte d'Orgaz amb el qual es coneix hui el titular també de la casa comtal de Sumacàrcer. La llegenda pintada al quadre glossa les dignitats nobiliàries del personatge sense fer cap menció a Montesa, representada no obstant mitjançant la venera amb la creu de l'Orde que penja al costat de l'esquerra dels vestits.

Don Cristóbal Crespí de Vallaura, comanador d'Ademús i Castellfabí en l'orde de Montesa, va morir el tres de març de 1733. Amb ell finalitzaren els Crespí montesians, nissaga que havia accedit a l'Orde en 1562.

Il.lustracions

Il.lustració 1

Retrat de Pedro Luis Galcerán de Borja, darrer mestre de Montesa

Palau de la Generalitat. València

Il.lustració 2

Retrat de Juan Ferrer de Calatayud, cavaller de Montesa en 1557

(perdut)

Il.lustració 3

Retrat de Jaime Juan Falcó, cavaller de Montesa en 1559

Museu de Belles Arts de València

Il.lustració 4

Retrat de Francisco Crespi i Borja, cavaller de Montesa en 1577

Convent de Comendadoras de Santiago (Madrid)

Il.lustració 5

Retrat de Gaspar Juan, cavaller de Montesa en 1578

Convent de Comendadoras de Santiago (Madrid)

Il.lustració 6

Retrat de Felipe Marimón, religiós de Montesa en 1579

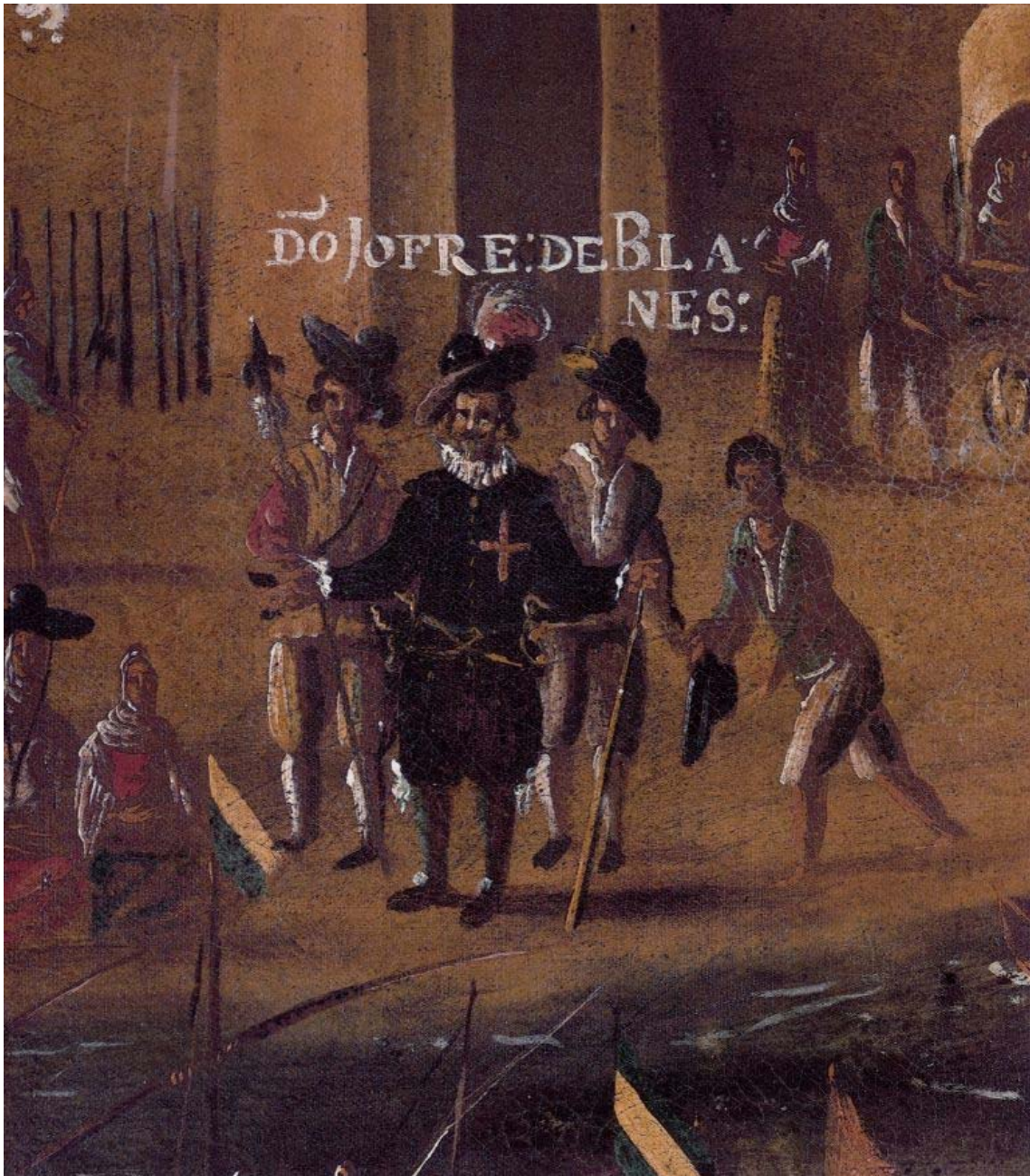
Museu de Belles Arts de València

Il.lustració 7

Retrat de Felipe Marimón, religiós de Montesa en 1579

Museu de Belles Arts de València

Il.lustració 8

Retrat de Jofré de Blanes, cavaller de Montesa en 1582

*Detall del quadre Embarque de los moriscos en el puerto de Vinaròs
Col.lecció Fundació Bancaixa*

Il.lustració 9

Retrat de Pedro de Rojas, cavaller de Montesa en 1589

Convent de Comendadoras de Santiago (Madrid)

Il.lustració 10

Escultura funerària de Diego de Covarrubias, cavaller de Montesa en 1593

Catedral de València

Il.lustració 11

Retrat de Pedro Franquesa, cavaller de Montesa en 1602

Col.lecció particular

Este retrato, es de quien por su Ingenio, y virtud mereció ser Secretario, de los Señores Reyes Philipe 2. y del 3. de estado, siruióles 45. años continuos, con Real y General aprobación en los mayores negocios que se les ofrecieron a ambas Monarcas en dicho tiempo, y quando mas mereció el premio de sus servicios fue preso y despojado de los oficios, mercedes, y de toda su hacienda por la Invidia. Sentósele yndefenso el Miedo, hizo de morir en la carcel ynocente la Ingratitud. y con auer hecho muchos en su vida, sólo se mostro agradecido, quien le dio Sepultura en la Santa Insigne, y Singular Iglesia de San Iusto y Pastor, de la Villa de Alcala de Henares, y los tres, que estubo mas beneficiados fueron causa de todos estos Males referidos. Murió el Año 1614. de Hedad de 68. años.

P. de Villafraanca sculpsit Regij. 1614

II. ilustració 12

Retrat de Pedro Franquesa, cavaller de Montesa en 1602

Biblioteca Nacional de España

II. Il·lustració 13

Retrat de Cristóbal Despuig, cavaller de Montesa en 1605

Convent de Comendadoras de Santiago (Madrid)

II.lustració 14

Retrat de Miguel Beltrán, religiós de Montesa en 1605

Museu de Belles Arts de València

Il.lustració 15

Retrat de Miguel Pérez de Exea, cavaller de Montesa en 1619

Biblioteca Nacional de España

Il.lustració 16

Retrat de Juan de Oviedo, cavaller de Montesa en 1622

Museo del Ejército (Madrid)

Il.lustració 17

Retrat de Felipe Vives de Canyamàs, cavaller de Montesa en 1625

Col.lecció particular

II.lustració 18

Retrat de Juan Crespí i Brizuela, cavaller de Montesa en 1634

*Convent de Comendadoras de Santiago (Madrid),
en dipòsit al Museu Parroquial de Montesa*

Il.lustració 19

Retrat de Cristóbal Crespí de Valldaura, cavaller de Montesa en 1642

Biblioteca Nacional de España

Il.lustració 20

Retrat de Cristóbal Crespí de Valldaura, cavaller de Montesa en 1642

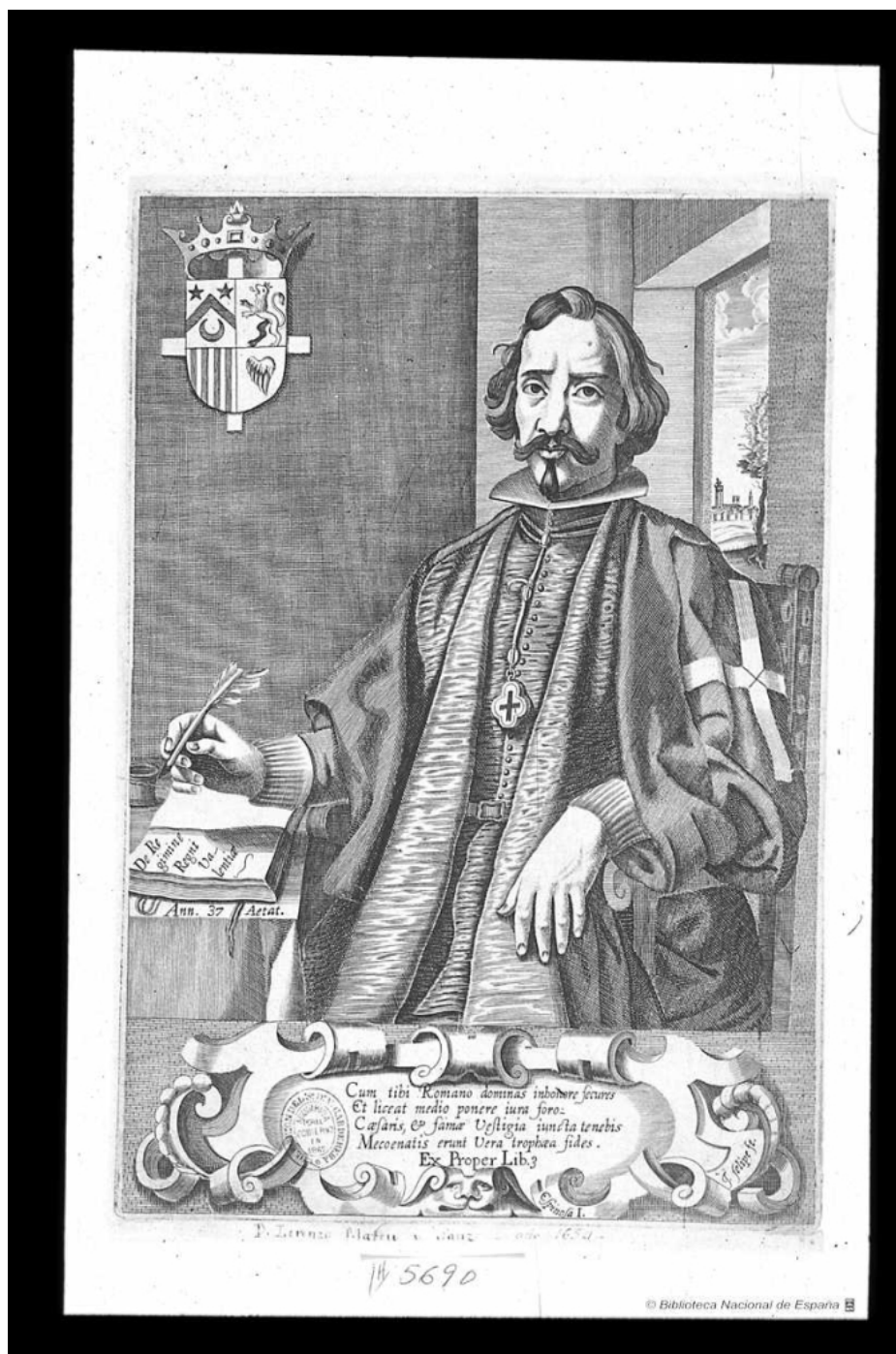
Biblioteca Nacional de España

II.lustració 21

Retrat de Cristóbal Crespí de Valldaura, cavaller de Montesa en 1642

Col.lecció particular

Il.lustració 22

Retrat de Lorenzo Matheu i Sans, cavaller de Montesa en 1650

Biblioteca Nacional de España

II.lustració 23

Retrat de Hipólito de Samper, religiós de Montesa en 1652

Museu Parroquial de Montesa

Il.lustració 24

Retrat de Fernando de Aragón i Moncada, cavaller de Montesa en 1656

Biblioteca Nacional de España

Il.lustració 25

Retrat de José Salvador Crespí de Valldaura, cavaller de Montesa en 1665

Col.lecció particular

ro y Orumbella, doctor de la Univerf. de Valencia, en 1671

Il.lustració 26

Retrat de Juan de la Torre Orumbella, cavaller de Montesa en 1671

Ajuntament d'Oriola

Il.lustració 27

Retrat de José Folch de Cardona, cavaller de Montesa en 1675

Convent de Comendadoras de Santiago (Madrid)

Il·lustració 28

Retrat de Jerónimo Vallterra, cavaller de Montesa en 1681

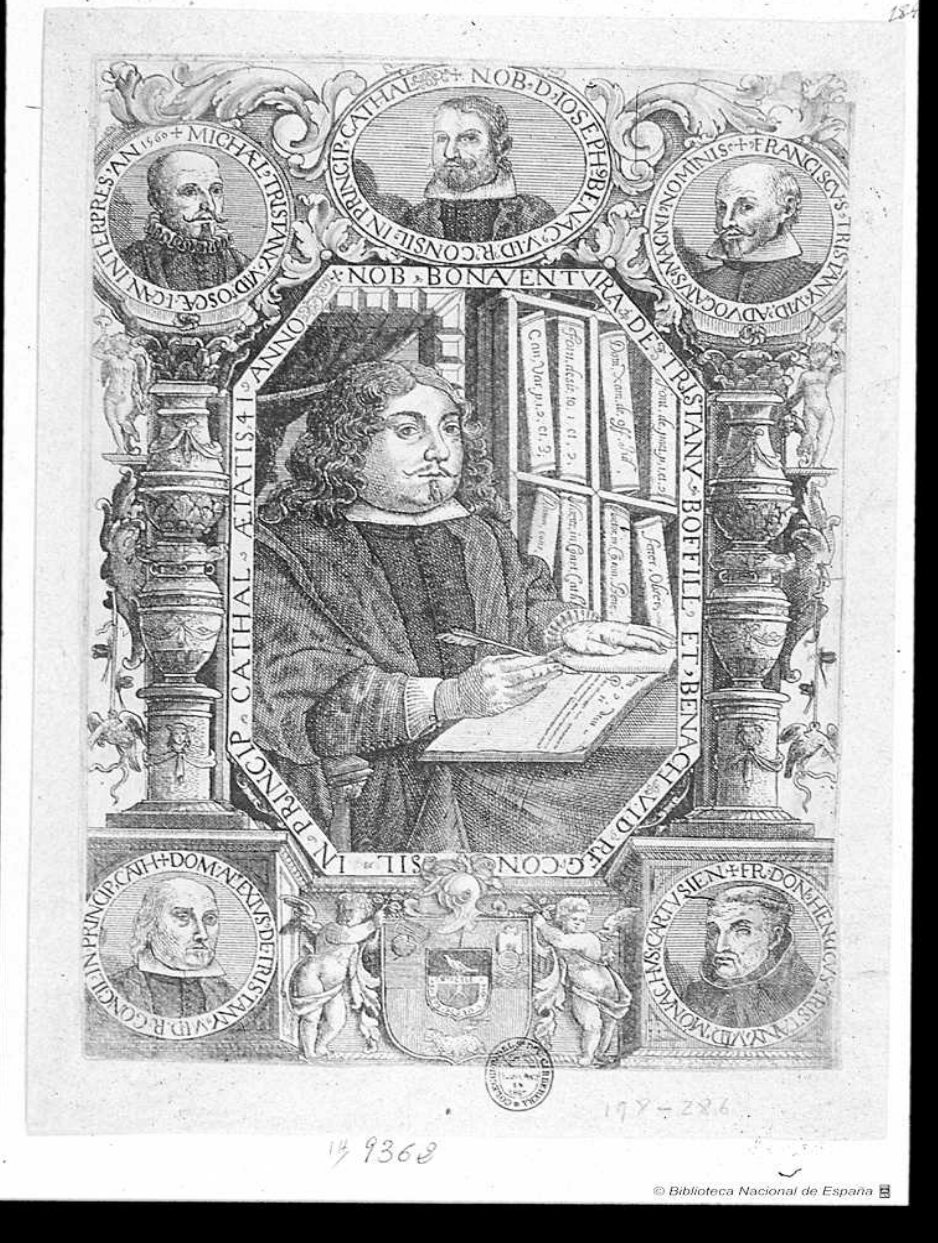
Convent de Comendadoras de Santiago (Madrid)

II.lustració 29

Retrat de Cristóbal Crespí de Valldaura i Brondo, cavaller de Montesa en 1682

Col.lecció particular

Il.lustració 30

Retrat de Bonaventura de Tristany, cavaller de Montesa en 1691

Biblioteca Nacional de España

Il.lustració 31

Retrat de Pedro Spuche, cavaller de Montesa en 1692

Col.lecció particular

Conclusions

Els cronistes montesians, en considerar a don Pedro Luis Galcerán de Borja artífex de la incorporació de l'orde a la Corona des d'una vessant laudatòria, solen oblidar els components de promoció social i las compensacions econòmiques que la renúncia al maestrat proporcionà al personatge: possible capel cardenalici, comanda major de Calatrava, virregnat de Catalunya, pensions sobre la mensa a la seua disposició...

Amb tot, en vista de la seua atzarosa vida –a hores d'ara coneguda–, poc es podia esperar d'ell en sentit contrari. La seua promoció personal i la de la seua família el dugué a vendre privilegis i jurisdiccions, a un absolut abandó del patrimoni material de l'Orde i a un repartiment d'hàbits i càrrecs gens exemplar.

Malgrat les mesures restrictives en l'atorgament dels hàbits prescrites a les definicions, Galcerán es valgué de la possibilitat de crear nous cavallers montesians quan li va convindre, amb la qual cosa l'Orde arribà a xifres que solen sobrepassar el centenar de creuats. Sols durant els seus quaranta-set anys de govern –1545-1592– es documenten vora 200 hàbits, quan en els 273 anteriors anys d'existència de l'orde de Montesa se'n lliuraren uns 350. Galcerán hauria per tant més que triplicat –o incrementat en un 330%– l'anterior ritme de concessió d'hàbits.

A més, com hem vist, quan calia obviava les qualitats necessàries per a l'hàbit a canvi de diners... o d'altres favors.

En morir Galcerán, la Montesa incorporada comptava amb un total de 134 membres: 106 cavallers i 28 religiosos, xifres que anaven a quedar, amb el temps, consolidades; en el cas dels cavallers perquè convindrà a la Corona, i en el dels religiosos perquè, a banda de voler mantindre les 19 places de conventuals *heretades* de Galcerán, el projecte d'assumir progressivament les parròquies del senyoriu anava a fer necessari l'augment de frares conventuals.

Felipe II, primer *Administrador Perpetuo*, heretà una nova orde militar hipotecada en molts aspectes: amb bona cosa d'hàbits, un patrimoni materialment exhaust –inclús el castell-convent de Montesa estava en ruïnes en bona part–, i amb tota una sèrie de compromisos monetaris a satisfer per voluntat del darrer mestre, les anomenades *pensions de Galcerán*. En conseqüència, el monarca intentà posar ordre encarregant a la Junta Patrimonial del Regne la gestió dels recursos econòmics de la mensa magistral; recolzà l'actitud del prior del convent de Montesa que enduria la vida conventual –ahora que iniciava la recuperació de les parròquies del senyoriu per a que les proveïren religiosos montesians–; auspicià la visita i mesures de reforma dels visitadors Ferrer i Primo –1595–; va fundar a València el col·legi d'estudis de Sant Jordi; i aturà per complet l'admissió de cavallers i clergues. Així, durant els seus cinc anys de govern, no admití nous cavallers ni religiosos, amb l'excepció de l'hàbit que lliurà al regent Covarrubias per a fer-lo assessor general i el que atorgà al patge del príncep Felipe –Bartolomé Vives– uns mesos abans de morir. En el cas de Covarrubias, fins i tot, potser el Rei obvià una pressumpta falta de qualitats del regent per ingressar en l'Orde, anteposant els servicis del personatge a la monarquia a la rigorosa normativa fixada a les definicions de Montesa. Clar i ras, el flamant *Administrador Perpetuo*, com el Mestre antecessor seu abans, atorgava un hàbit a fi de premiar fidelitats.

Felipe III s'adonà prompte que amb Montesa comptava amb una font de recursos en forma de *mercedes* que li resultava molt senzill utilitzar i, en conseqüència, va fer ús d'ella. Circumstancialment, i com va ocórrer també amb son pare, la primera mercè atorgada pel nou Rei va fer necessària la intervenció del monarca sobre un Consell d'Aragó inexpert en matèries d'hàbits, el qual acabava d'assumir la tramitació dels afers de Montesa. Així, el primer hàbit del nou *Administrador Perpetuo*, lliurat al fill del vicecanceller Frígola, sols fou possible per la intervenció directa del Rei, que pressionà com calgué sobre el Consell d'Aragó. El seu homònim per als hàbits castellans, l'estricta *Consejo de las Órdenes*, tal volta fou de més difícil control; encara que no sempre triomfà la intransigència, i personatges com per exemple el genial Velázquez lluiren la creu de Santiago. Amb tot, el d'Aragó sembla més permissiu pel que fa a la tramitació dels hàbits de Montesa, doncs en algunes de les informacions de cavallers vistes a

València, els ancians reunits al Temple solien ser més rigorosos que els seus col·legues a Madrid.

La tendència que seguiria el tercer Felipe i els seus successors en relació a Montesa es veié clara en 1604, quan l'hàbit s'oferí com a recompensa a certs personatges que haurien destacat en la defensa dels interesos de la Corona, amb la qual cosa s'ofertaren rendes sobre l'Orde valenciana i –més barat– hàbits, amb els quals premiar la noblesa fidel. *Nihil novum sub sole*, el Rei actuava de la mateixa manera que Galcerán feia anys i premiava amb hàbits i amb diners. Seguint paraules de Casey, si no hagués estat per Montesa difícil haguera estat per als reis el control d'un estament tan nombrós a València com el militar.

Malgrat l'exclusivitat valenciana de l'Orde –mantinguda i respectada–, Felipe III considerà ambiciosos projectes que feien entrar en joc Montesa. Així, quan se li plantejà al monarca la possibilitat de crear una llengua de l'orde de Malta a Sardenya, insistí en canviar Sant Joan –proposta inicial– per Montesa, ja que així, el control de les comandes i dels hàbits passaria necessàriament per ell mateix.

Seguint la tendència iniciada per son pare amb Covarrubias, l'hàbit de Montesa convingué per premiar també buròcrates fidels; així, es creuaren de Montesa, i en edat ja madura, els membres del Consell d'Aragó José Pérez de Banyatos, Francisco de Castellví, Diego Clavero, Andrés Roig i Felipe Tallada.

Pel que fa als religiosos, Felipe III continuà amb la tendència de recuperar rectories per a Montesa iniciada per son pare. La butlla Aurea de 1604 i l'augment de places conventuals, amb l'impuls que es donà al col·legi de Sant Jordi, suposaren per a l'Orde el reforçament de la part exclusivament clerical de Montesa. També, fent una lectura regalista, una ingerència del monarca en assumptes abans estrictament eclesiàstics.

Amb Felipe IV, el *valido* i cavaller d'Alcántara comte d'Olivares s'adonà que una més de les possibilitats per alleugerir l'agobiada hisenda estatal eren els hàbits de les ordes militars. A banda de ser una font de recompenses, s'arribà inclús a la seua venda,

en particular amb motiu de les campanyes militars de 1640. Com en l'etapa d'abans, Montesa incrementà el número de cavallers amb l'arribada del nou Rei –tal volta d'acord amb la política d'Olivares descrita–; i a més, durant els anys propers a les Corts de 1626 i 1645. Tot i això, conscients que no convenia devaluar l'hàbit militar, la tendència general per a tot el regnat se situà en xifres màximes de 3 o 4 hàbits per any.

També es documenten en aquest regnat mercès d'hàbit de Montesa a personatges que no ingressaren –tampoc ho farien, la majoria, en altres de les ordes–, cosa que ens duu a plantejar-nos la possibilitat que eixes mercès es lliuraren com a recompensa o simplement es van vendre.

Pel que fa als cavallers de Felipe IV, es manté el caràcter autòcton de la institució, doncs els valencians suposen un 78% dels ingressos. Els buròcrates –un 30%– continuen presents en l'Orde, més tenint en compte que els dos assessors del lloctinent a la Reial Audiència podien accedir-hi a l'hàbit–. Alhora, el percentatge de barons, senyors de vassalls i alguns títols de Corona arribà al 29. És de destacar igualment la presència de candidats amb ascendents en l'orde de Montesa, circumstància que exposaren més de la mitat dels qui accediren.

La concessió de rendes de l'Orde a personatges diversos continuà; fins i tot es lliuraren comandes a dones, dins la tendència seguida per la Corona de premiar amb els recursos disponibles.

En els religiosos, continuà el reforçament del grup estrictament clerical amb l'assumpció per a frares de Montesa de parròquies que encara no tenien per estar fins aleshores servides per clergat secular, amb la qual cosa passaren a proveir-ne, finalment, un total de 26. A més, començà l'ofensiva que duria anys després a disposar per a frares de Montesa del priorat major de l'Orde, el del Sacre Convent, deslligant-se aleshores de la tutela de Santes Creus i aconseguint per al Rei una atribució més de caràcter estrictamente espiritual, però en definitiva un càrrec relevant més per als religiosos de Montesa.

El regnat del darrer Àustria s'inicia amb una tendència moderada d'ingressos, que es duplicà a partir de la dècada dels 80 en les quatre ordres militars de la monarquia, tal volta per motius econòmics. Podem documentar també el lliurament de mercès d'hàbit de Montesa a personatges que no ingressaren, mercès que possiblement perseguïen el pagament de servicis o l'ingrés de diners en les malmeses arques reials.

Serà en aquest regnat quan l'exclusiva valencianitat dels membres de l'Orde vaja posant-se en tela de juí, doncs malgrat el 66% d'autòctons, la resta procedien de fora del país, amb un 27% de nascuts als regnes de Castilla. Un 49% dels cavallers de Carlos II exerciren càrrecs en l'administració, quantitat que quasi duplica els qui podien presumir d'algun tipus de títol nobiliari; així, com hem vist en els casos anteriors, l'hàbit servirà, cada vegada més, per premiar els funcionaris fidels.

Les dificultats agobiants de la monarquia varen dur Carlos II a concedir privilegis que no suposaren costos al reial erari, amb la qual cosa els membres de Montesa, cavallers i religiosos, aconseguiren del monarca alguns de tipus honorífic, com la creació de la comanda major de Sant Jordi d'Alfama o el priorat de Sant Sebastià per al rector de la parròquia de Montesa.

Tal volta eixes mateixes dificultats i les promeses fetes als fidels servidors de la monarquia, junt a –per suposat– evidents i greus problemes de coordinació en l'acció de govern, dugueren Carlos II a concedir una mateixa mercè a dues persones diferents, cas que es feu amb la comanda major de Montesa lliurada alhora al duc de Ciudad Real i al valencià comte d'Albalat. L'assumpte, que com hem vist enfrontà ambdós candidats un grapat d'anys, va trascendir l'orde militar valenciana i es convertí en un problema que implicà el Regne, en considerar el de Ciudad Real estrany al país, doncs havia nascut fora de les seues fronteres, a Madrid. La implicació de les Corts valencianes, que recolzaren el candidat valencià tot i ser estrany a l'Orde –no s'havia creuat cavaller–, mostra fins a quin punt la legalitat foral protegia la institució. El debat estava servit, doncs les Corts anaven a defensar per als naturals del país les comandes de l'orde valenciana de Montesa.

Pel que fa als religiosos de Carlos II, a banda de consolidar les rectories que s'havien anat aconseguint, en 1671 s'obtingué l'ansiada butlla que conferia el priorat del Sacre

Convent de Montesa per a frares montesians. Tot i això, a l'igual que s'havia fet abans, per poder estalviar algunes lliures fou necessari deixar vacants algunes places de conventuals, a fi d'ajustar al màxim les despeses de vestit i manutenció i poder refer en part les exigües rendes de la mensa.

Amb Montesa, el rei de la monarquia hispànica completava la incorporació de les ordes militars hispàniques, iniciada setanta anys abans amb l'assumpció perpètua dels maestrats de Santiago, Calatrava i Alcántara. Ara disposava d'un calaix més de recursos i calia posar Montesa al mateix nivell que les altres ordes, doncs com proposaven els membres del Consell d'Aragó "*conviene no desacreditar esta Orden*". D'ací que en 1652 s'intente igualar-la amb la resta de les militars a través del breu papal que considerava l'hàbit de la valenciana acte positiu, de la mateixa forma que ocorria amb els de les ordes castellanes.

L'economia de la institució donava per a poc –13 comandes i 11 companyies de poca renda–, a banda del que es poguera traure de la mensa magistral, a repartir entre un nombre de cavallers que, com hem vist, solia superar el centenar. Calia doncs, fer ús dels honors i de la valoració social que de l'hàbit militar hi havia al segle XVII. En l'imaginari col·lectiu es mantenien encara vius l'ideal cavalleresc, l'esperit de croada i el de la lluita contra l'Islam, reforçats o reorientats ara amb els de la defensa de la fe catòlica front les altres confessions cristianes i la garantia de puresa de sang de que gaudien els qui integraven el selecte grup dels cavallers de les ordes militars.

Però ¿quina consideració social podia tindre un hàbit de Montesa? Evidentment, si traiem l'Orde del regne de València i la comparem amb les seues germanes de Santiago, Calatrava o Alcántara, el seu prestigi seria probablement menor, tenint present des de les rendes de la institució fins a la valoració social de llurs cavallers i comanadors.

Llevant de la casa dels Borja, el país no comptava tampoc amb títols comparables als *grandes* de Castilla com els Alba o Medina-Sidonia (recordem que altres importants títols en part radicats al Regne, com Villahermosa i Sogorb, estaven en mans de cases nobiliàries aragoneses), doncs ací la mesura dels títols de Corona haurà de tindre una

escala distinta: comtes de Sumacàrcer, Olocau... i sobre tot senyors de vassalls: en aquest context més menut tenia sentit una orde militar com la de Montesa.

Creada en 1319 i amb territori exclusivament valencià, l'Orde va participar activament de la política del Regne, en particular des del seu escò a les Corts, on després de l'arquebisbe de València el seu representant seia per davant de bisbes, abats i membres d'altres ordes militars. En conseqüència, com a institució pròpia del país, les Corts i la seua activitat legislativa plasmada en els furs, vetllaren per la *seua* orde militar: en el cas de la comanda major –recordem– guanyà el comte d'Albalat, regnicola, front les pretensions d'un montesià –Idiàquez– fill d'un antic virrei de València emparentat per banda materna amb la casa dels Borja.

A banda de les Corts, l'adscripció de Montesa al Consell d'Aragó i no al de *Órdenes Militares*, proveien tal volta d'una major flexibilitat l'orde valenciana en el sentit de l'admissió dels seus membres: de fet, i com exemple al respecte, els dos únics expedients reprovats que es coneixen –els de Jerónimo Frígola i Pedro Luis Garcia– acabaren amb els corresponents creuaments malgrat rebutjar-se les qualitats dels candidats en un primer moment.

A més, el fet que els reis hagueren de crear la figura del lloctinent general a València per poder-hi exercir jurisdicció al Regne –particularitat exigida pels mateixos furs–, doten aquesta figura d'un poder en la pràctica importantíssim: d'ací probablement les restriccions que en cadascun dels nomenaments acompanyen la reial gràcia a l'efecte. I és que, des de València, el lloctinent podia estendre la seua jurisdicció fins a extrems no coneguts fins aleshores, en particular en assumptes purament eclesiàstics.

Montesa invocarà qualsevol actuació sempre en nom de *Sa Majestat*, sí, però qui realment exercirà la jurisdicció serà el lloctinent general, amb el seu tribunal privatiu format per membres de la Reial Audiència, molts d'ells del mateix hàbit de l'Orde. No debades, en paraules de Samper el monarca

“como rey puede todo lo que quiere [...], como Maestre tiene muy limitado el poder; sugeto al Papa, al capítulo general y a las difiniciones y actas capitulares”

a la qual cosa hauríem d'afegir le legislació foral que pogués limitar l'actuació del rei al Regne.

En definitiva i com veiem, foren diverses les singularitats de la *hermana pequeña*, moltes de les quals la dotaren d'una particular autonomia a la qual contribuí en bona mesura un actiu *montesianismo militante*, posat ja de relleu pel professor Andrés.

Els motius que pogués tindre un noble valencià per a decidir-se per un hàbit o altre és també un aspecte complex. Tenim casos de pretendents –no tots valencians– que tenien mercè d'hàbit de Montesa i la canviaren per una de Santiago. A l'inrevés, alguns amb mercè de Santiago –Dionís Carròs, Raimundo Luis de Vilanova...– feren el canvi en favor de Montesa. Unes vegades –suposem– pesaria el costum de la família (els Cardona, per exemple, solien optar per Alcántara); altres, fets purament circumstancials: el cronista José Pellicer –recordem– es va fer de Santiago perquè va insistir a l'efecte el protonotari del Consell d'Aragó membre aleshores d'eixa Orde.

Tot i això, l'hàbit de Montesa era més barat que el de les ordes castelleses –arrodonint xifres, i per a una cronologia cap a mitjan segle XVII, 4.300 rals front els 7.700–; l'orde valenciana acceptava les proves de ciutadania d'immemorial –de molta tradició al regne de València–, qüestionades en part pel *Consejo de las Órdenes*, i la creu de Sant Jordi de la institució continuava sent la més abundant entre la noblesa valenciana: en 1624 hi havia 122 cavallers de Montesa front a 29 de la resta d'ordes militars (12 de Santiago, 11 de Calatrava i 6 d'Alcántara). A més, també importava l'orde de Sant Joan de Jerusalem, amb comanda i església a València i, junt a Santiago i Calatrava, el seu corresponent escò a les Corts.

En la mesura que la noblesa valenciana es relaciona amb els distints organismes de la monarquia, amb càrrecs que solien proveir-se majoritàriament des de Madrid i mediatitzats les més per un virrei de València d'origen castellà, foren preferint-se els hàbits dels regnes de Castilla abans que el propi del Regne, tal volta de forma semblant al que passà amb la llengua del país front la castellana. Una cosa pareguda passava amb les famílies i els títols: alhora que es barrejen amb la noblesa dels regnes castells, van adoptant-se dignitats i llinatges de cases nobiliàries alienes al territori.

Així, els cavallers de Montesa que treballen a Madrid, en particular als *Consejos*, acabaran duent hàbits més lluidors a la cort que el de Montesa: els fills de Matheu i Sans –per exemple– van ser un de Montesa i l’altre de Santiago, però els descendents d’aquest últim es farien cavallers de l’orde de Calatrava.

Crida també l’atenció el fet que la majoria de cavallers provinga de la ciutat de València. En moltíssima menor mesura, es localitzaven hàbits a Xàtiva, Alacant, Elx, Oriola i Castelló de la Plana, tenint present –això si– que les famílies d’alguns dels nobles nascuts a València residien, tan sols un parell de generacions enrere, a altres ciutats. Amb tot, els hàbits solen ser un fenomen urbà.

La resta d’hàbits, com hem vist, es localitzaven puntualment en alguns territoris de la Corona d’Aragó, i no precisament els veïns Aragó i Catalunya, sinò –encara que circumstancialment– Sardenya i Mallorca. Els hàbits lliurats a castellans augmentaren a partir del regnat de Carlos II, sobre tot des de l’entrada de membres de la zona del marquesat de Villena-Jumilla.

Finalment, assenyalar la discreta presència de la milícia dins l’orde *militar* de Montesa: sols un 18% dels qui ingressaren a partir de la incorporació podia mostrar al seu currículum serveis en l’exèrcit. Un 39% –en canvi– exercí en algun moment de la seua vida càrrecs en l’administració, no sabem si suficients per poder parlar d’una *noblesse de robe* similar a la descrita als passats anys setanta per Mousnier. En tot cas, deixant a banda els qui comptaven amb algun antecedent en les ordes militars –que foren més de la mitat dels creuats–, els cavallers membres de l’administració foren el grup més abundant entre els creuats de Montesa al llarg del segle XVII.

Pel que fa als religiosos –la part tradicionalment oblidada de les ordes militars– caldria en primer lloc reivindicar-los tenint present que, com a orde religiosa subjecta a uns vots, ells eren la part més *activa* de l’Orde. Vivien de l’orde i per a l’orde, i des de la seua entrada en religió fins al seu traspàs havien de viure –això s’esperava, és clar– d’acord amb la regla de Sant Benet, definicions i actes capitulars de la institució.

La seua procedència familiar solia ser –com hem vist– variada, encara que també sobre tots ells pesava el mite de la puresa de sang tan present en l'època. El fet que s'hagueren de proveir les places per a frares montesians a través d'un examen de coneixements, ens duu a considerar-los la part més il·lustrada de les ordes militars, on les singularitats que anaren donant-se ho feien normalment des del camp intel·lectual, amb algunes figures senyeres com fra Hipólito de Samper al segle XVII o fra Vicente Blasco i fra José Pera de Viu a la centúria següent.

La política seguida per la Corona amb ells fou en general, considerem, positiva. Amb la creació del col·legi d'estudis de Sant Jordi s'intentà apujar el nivell intel·lectual de tots ells, ja que anaven a ser destinats, en bona part, a les 26 parròquies proveïdes pel Rei en detriment sempre dels ordinaris diocesans. L'augment de les places conventuals, la creació dels oficis de rector del col·legi, les dues capellanies reials a la cort amb l'administració de l'Hospital de Montserrat i l'assumpció per part de l'Orde del priorat del Sacre Convent de Montesa, posaven els frares montesians en condicions semblants als religiosos de les altres ordes militars.

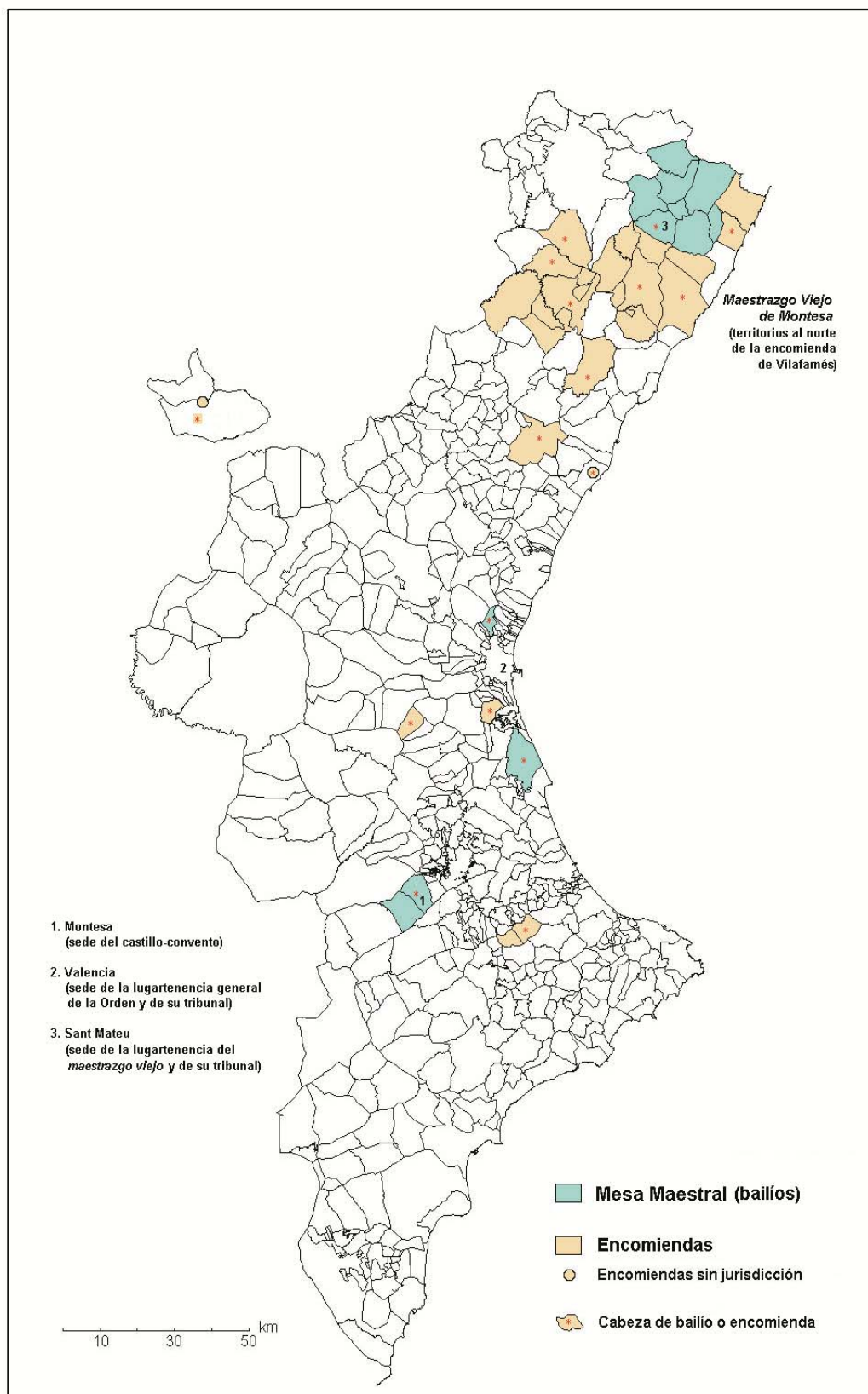
Amb tensions freqüents amb els seus germans cavallers d'hàbit per motius tradicionalment jeràrquics i jurisdiccionals, els religiosos de l'orde de Montesa anaren assumint progressivament el control de l'Orde, al segle XVII en mans del lloctinent general. Al XVIII, les competències en matèria espiritual abans en el lloctinent passaren al prior del Sacre Convent de Montesa. El grup dels cavallers, tradicionalment absent i cada cop més estrany al que havia sigut tradicionalment la institució, anà decreixent progressivament en benefici d'altres corporacions nobiliàries, com l'orde de *Carlos III* o la *Real Maestranza de Valencia*. Però eixa és una altra història, que intentarem poder oferir en futurs treballs.

Apèndix 1

Cartografia

El territori de Montesa al segle XVII

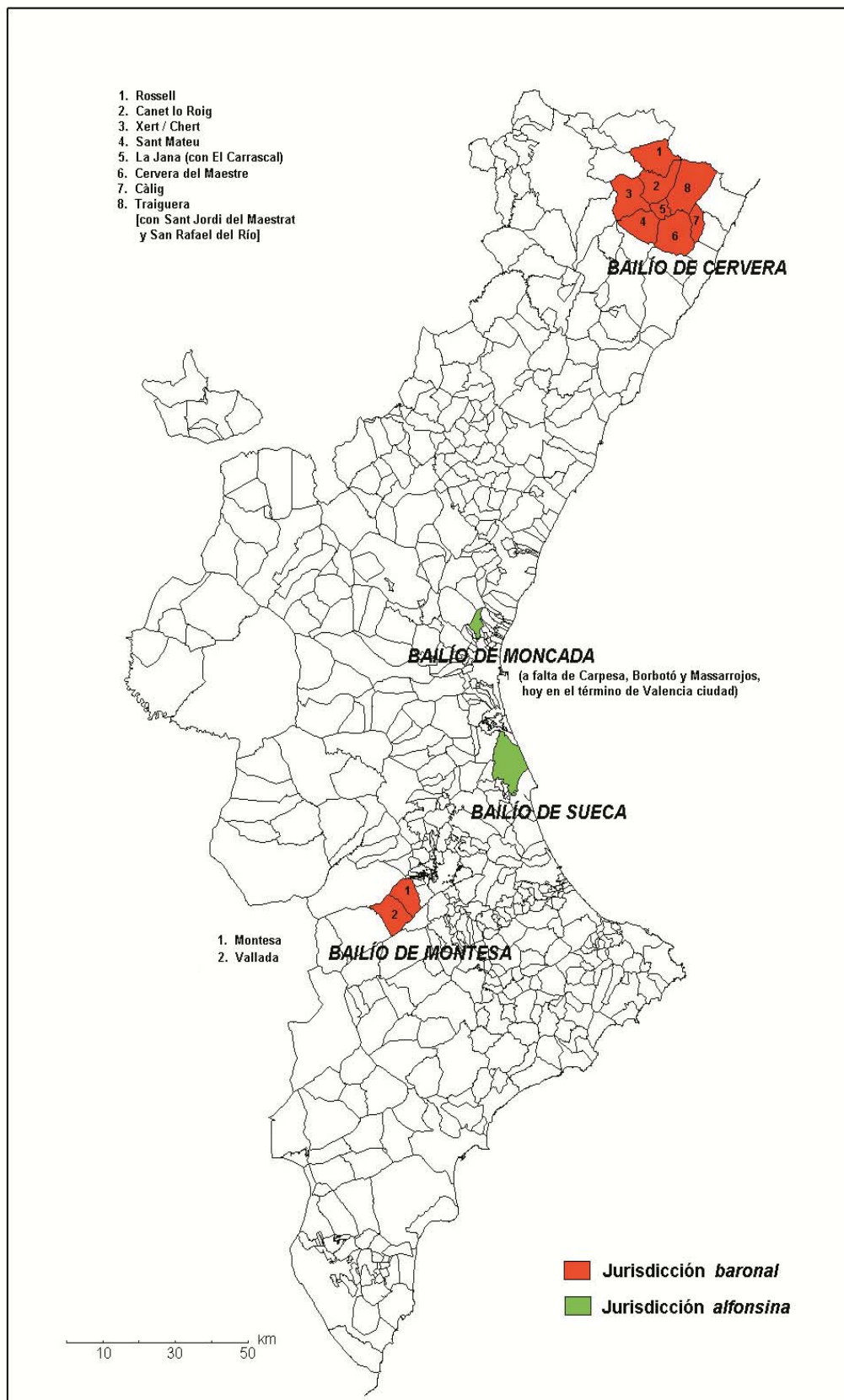
El senyoriu de l'orde de Montesa al segle XVII, amb les seus de les principals institucions al Regne –Montesa, València i Sant Mateu–

SCUAM-1999 / Fernando Andrés Robres-2002

El senyoriu de l'orde de Montesa al segle XVII

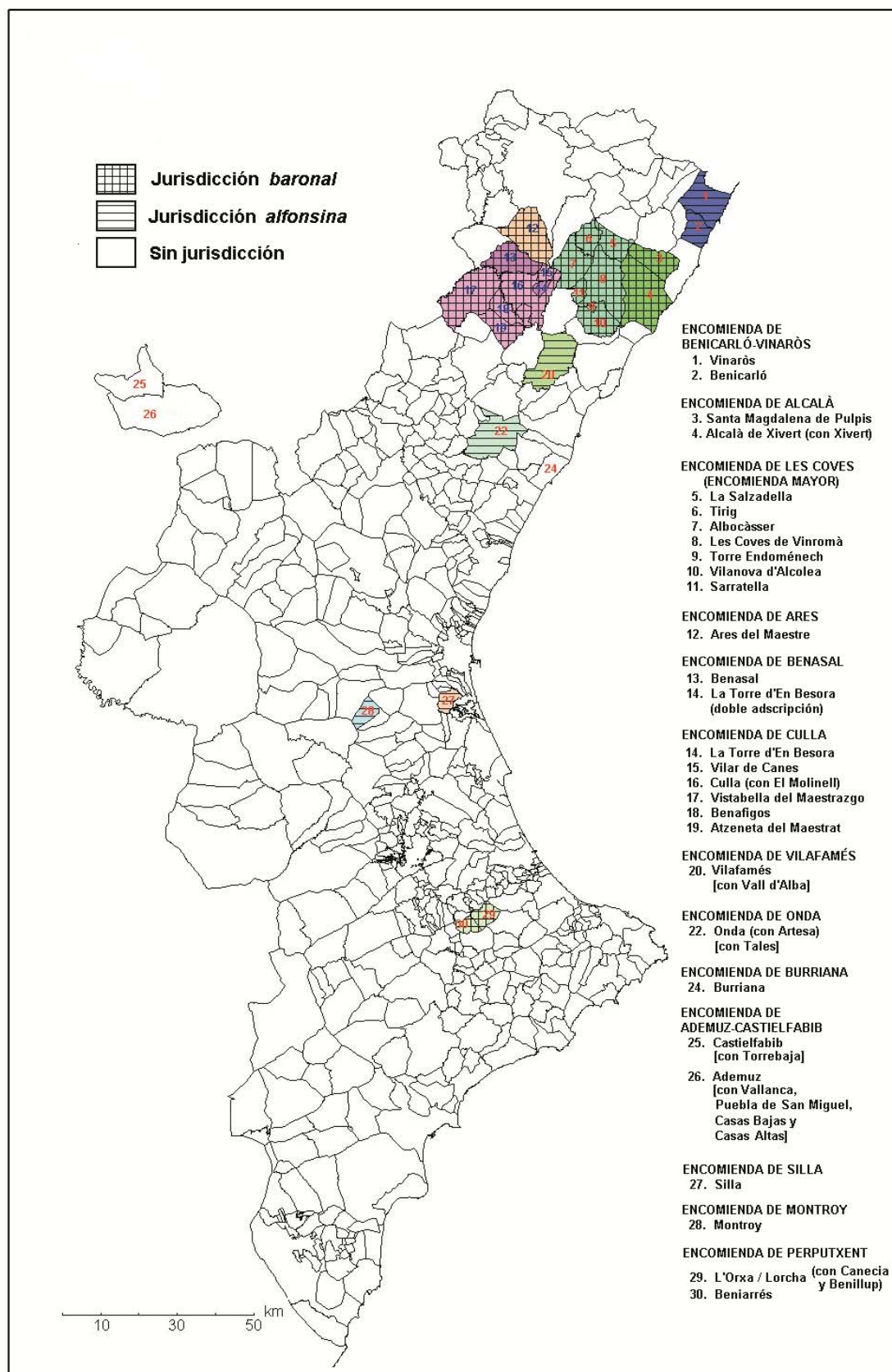
Mensa magistral i batllius –Montesa, Sueca, Moncada i Cervera–

SCUAM-1999 / Fernando Andrés Robres-2002

El senyoriu de l'orde de Montesa al segle XVII

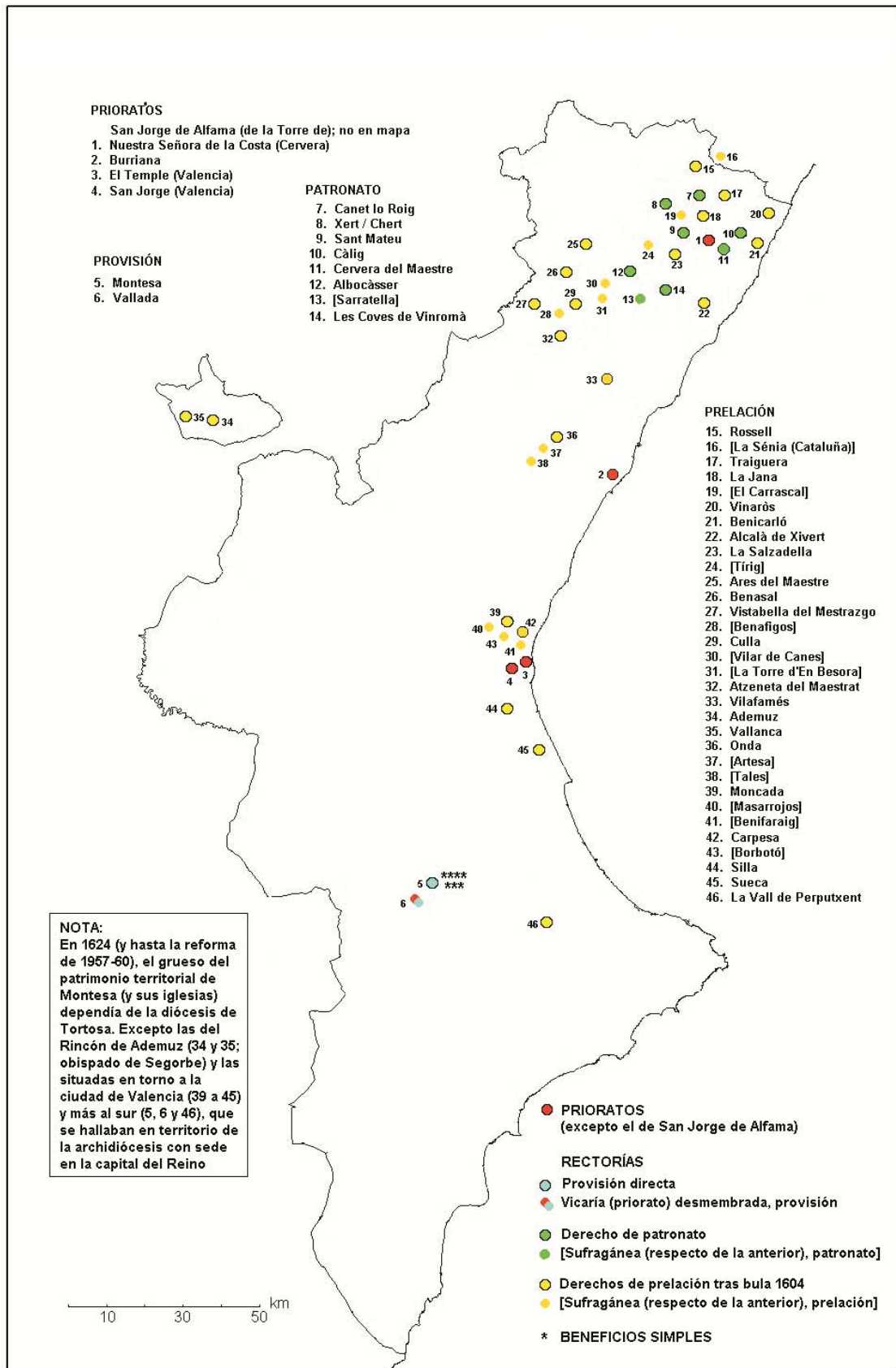
Les 13 comandes

SCUAM-1999 / Fernando Andrés Robres-2002

El senyoriu de l'orde de Montesa al segle XVII

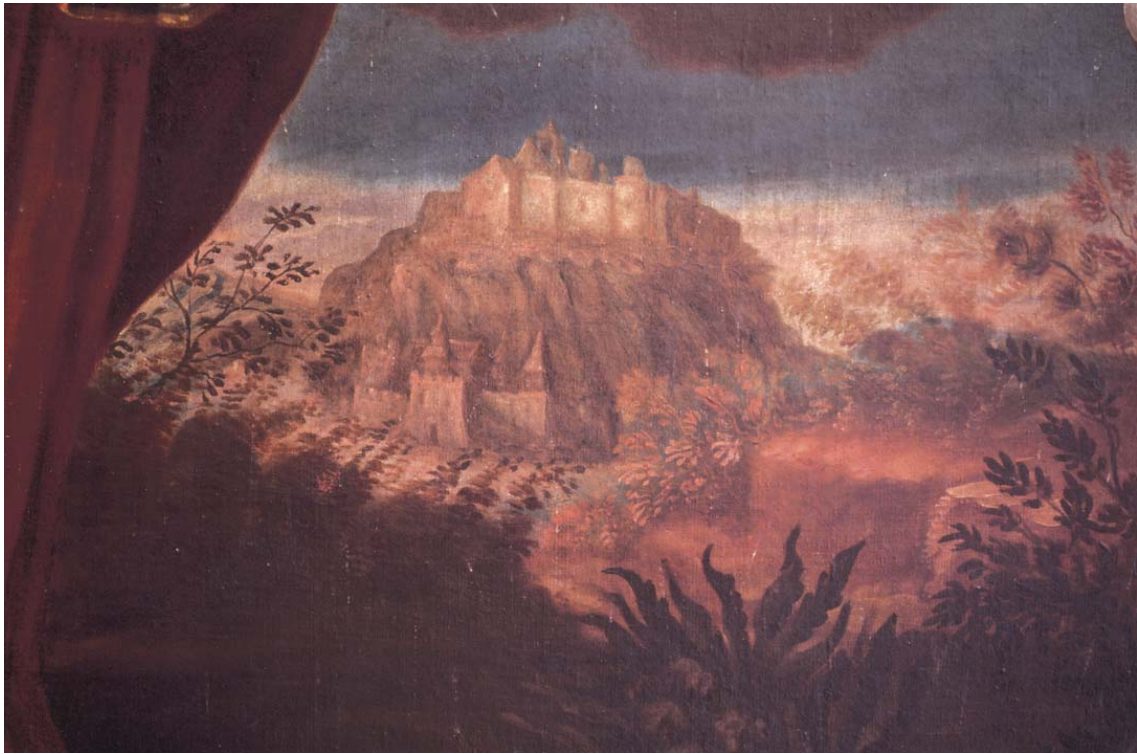
Priorats, rectories i benifets simples

SCUAM-1999 / Fernando Andrés Robres-2002

Apèndix 2

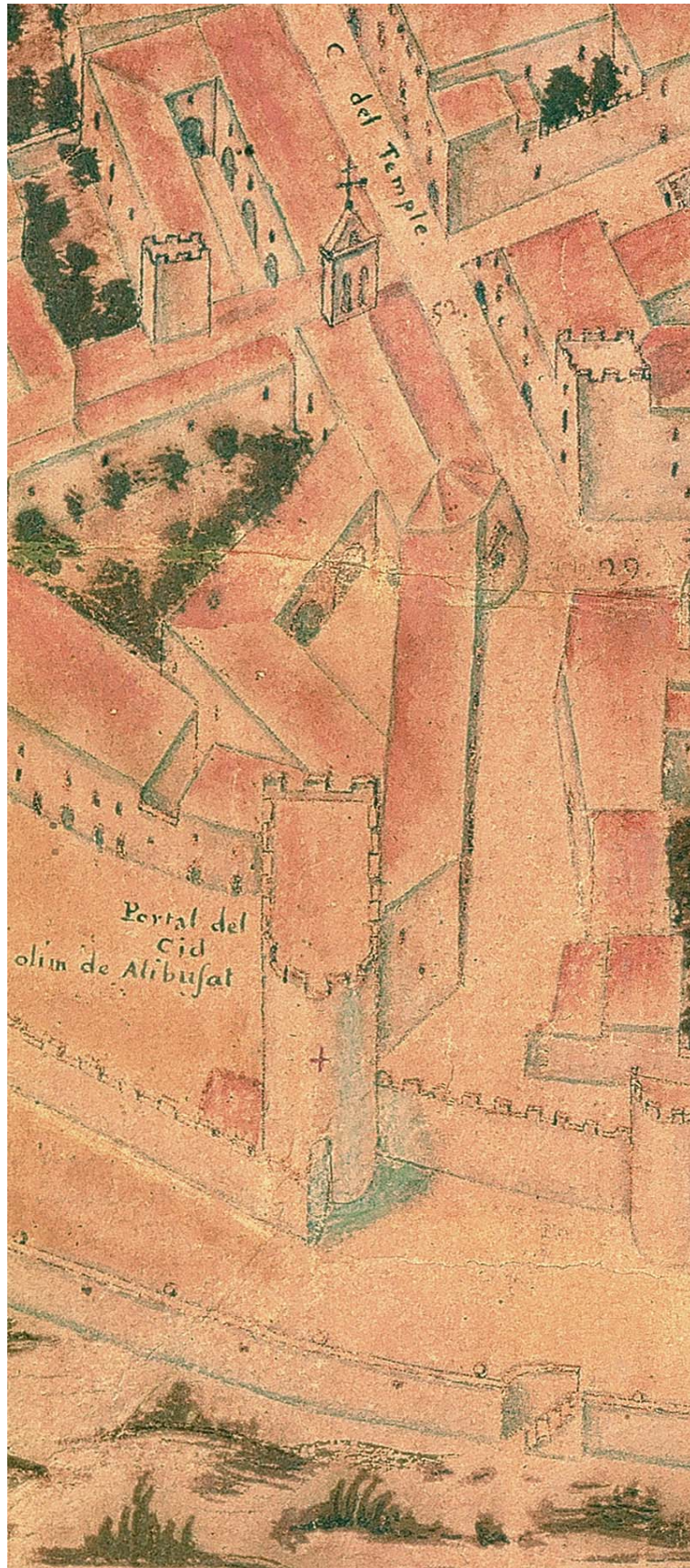
Les principals institucions de l'orde de Montesa

El castell de Montesa en un quadre de principis del segle XVIII

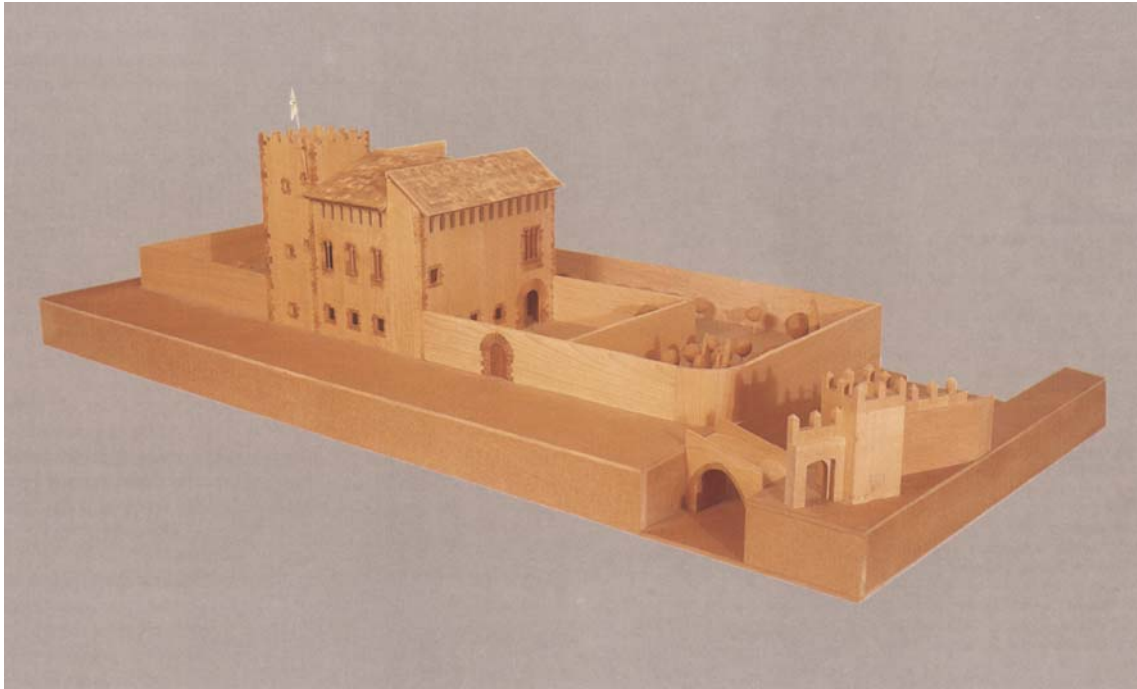
El castell de Montesa en l'actualitat

*Les cases del Temple a la ciutat de València,
seu del lloctinent general i del seu tribunal*

El col·legi d'estudis de Sant Jordi

*El palau montesià de Sant Mateu, seu del lloctinent i governador del
Maestrat Vell de Montesa i del seu tribunal*

*L'Hospital de Montserrat de la Corona d'Aragó a Madrid,
abans del seu enderrocament en 1910*

*Altar major de l'església de l'Hospital de Montserrat
de la Corona d'Aragó a Madrid, abans del seu enderrocament en 1910*

Bibliografies

1. Bibliografía sobre miembros de los órdenes militares de la Península Ibérica¹⁴⁰²

Orden de Santiago

ALARCÓN GONZÁLEZ, Pilar, “Familia, relaciones e influencias en la nobleza del siglo XVII. Vida del Caballero de la Orden de Santiago Alonso de Carvajal y Mendoza”, *Revista de las Órdenes Militares*, nº 4 (2007), Madrid, Real Consejo de las Órdenes Militares, pp. 293-327.

BARRIO MOYA, José Luis, “La biblioteca del hidalgo alcalaíno don José Carrillo de Torres, caballero de la Orden de Santiago (1734)”, *Anales Complutenses*, nº 11 (1999), pp. 109-122.

– “Antonio Palomino, tasador de la colección pictórica de don Pedro Ignacio de Arce, caballero de la Orden de Santiago (1693)”, *Boletín de Arte*, nº 21 (2000), pp. 487-494.

– “La biblioteca jurídica de don Fernando Queipo de Llano y Valdés, consejero de Carlos II en el Real de Órdenes (1677)”, *Anuario de historia del derecho español*, nº 75 (2005), pp. 683-702

CADENAS y ALLENDE, Francisco [conde de Gaviria], “Los religiosos de Santiago en la provincia de León, Índice de los religiosos ingresados en la Casa de San Marcos (1475-1743)”, *Hidalguía* nº 136 (1976), pp. 401-416; nº 137 (1976), pp. 511-544.

CADENAS y LÓPEZ, Ampelio Alonso de, “Caballeros de la Orden de Santiago titulados (siglo XIX)”, *Hidalguía*, nº 214-215 (1989), pp. 615-647; reed. amb els de les altres ordres, Madrid, Hidalguía, 1990.

CADENAS y VICENT Vicente de, *Caballeros de la Orden Militar de Santiago que efectuaron sus pruebas de ingreso en el siglo XIX*, Madrid, Ediciones Hidalguía (1958); reedició: Madrid, Ediciones Hidalguía, 1981.

– *Caballeros de la Orden de Santiago. Siglo XVIII*, Madrid, Ediciones Hidalguía, Instituto Salazar y Castro, 1977-1996, 9 vols.

CÁRDENAS PIERA, Emilio de, *Caballeros de la Orden de Santiago. Siglo XVIII*, Madrid, Ediciones Hidalguía, 1994-1996.

CASTAN y ALEGRE, Miguel Ángel, “Profesión de “caballero” novicio de la Orden de Santiago”, *Hidalguía*, nº 249 (1995), pp. 169-175.

DELGADO BARRADO, José Miguel, LÓPEZ ARANDIA, María Amparo, *Poderosos y privilegiados los caballeros de Santiago de Jaén (siglos XVI-XVIII)*, Madrid, CSIC, 2009.

DI RICILDONE, Giuseppe Aldo, “La muerte deplorable de Don Flaminio Paleólogo de Monferrato, caballero de la Orden de Santiago (1571)”, *Hidalguía*, nº 150 (1978), pp. 849-855.

¹⁴⁰² Excepte Montesa, Malta i Sant Sepulcre

FORTUN ABETE, Sara, “Juan Francisco Navarro Tafalla, un Indiano Navarro en la Orden de Santiago”, *Príncipe de Viana*, nº 217 (1999), pp. 535-547.

HORCAJADA GARRIDO, Ángel, *Priores santiaguistas de Uclés*, Cuenca, Artes Gráficas, 1982.

JAVIERRE MUR, Áurea L. “Caballeros sardos en la Orden Militar de Santiago”, *Archivo Storico Sardo*, 1962, v. XXVIII, 1962, pp. 61-100, text complet en http://www.araldicasardegna.org/storia_nobilta/caballeros_sardos_orden_militar_santiago.htm

JAVIERRE MUR, Áurea L.; PÉREZ CASTAÑEDA, María Ángeles, *Pruebas para ingreso de religiosos en la Orden de Santiago. Catálogo de los expedientes y relaciones de religiosos existentes en el Archivo Histórico Nacional*, Madrid, Dirección General del Patrimonio Artístico y Cultural, Archivo Histórico Nacional, 1976.

LAMBERT-GORGES, Martine, “Les avatars d'une commanderie santiagouiste au temps des Habsbourg: Almendralejo”, *Mélanges de la Casa de Velázquez*, nº 19 (1983), pp. 167-196.

– *Basques et Navarrais dans l'Ordre de Santiago (1580-1620)*, Paris, Éditions du Centre National de la Recherche Scientifique, 1985.

LAMBERT-GORGES, Martine; POSTIGO CASTELLANOS, Elena, “L'ordre de Santiago et la porte fermée: les candidatures malheureuses à l'habit (XVI-XVIIe siècles)”, *Les Sociétés fermées dans le monde ibérique (XVI-XVIIIe s.): définitions et problématique*, Paris, Éditions du Centre national de la recherche scientifique, 1986, pp. 139-168.

MERCADO EGEA, Joaquín, “Los comendadores de Montizón y Chiclana. Orden de Santiago”, *Boletín del Instituto de Estudios Giennenses*, nº 157 (1995), pp. 91-176.

PÉREZ BALSERA, José, *Biblioteca histórica y genealógica. Los caballeros de Santiago*, Madrid, Estanislao Maestre, editor, 1932-1936.

PÉREZ CASTAÑEDA, María Ángeles; COUTO de LEÓN, María Dolores, *Pruebas para contraer matrimonio con caballeros de la Orden de Santiago*, Madrid, Dirección General del Patrimonio Artístico, 1976.

PÉREZ LLAMAZARES, Julio, “Los priores de San Marcos (León)”, *Hidalguía*, nº 20 (1957), pp. 81-96.

– “Catálogo de los priores de San Marcos (León)”, *Hidalguía*, nº 34 (1959), pp. 363-384.

PLANTADA y AZNAR, Jorge, “Pruebas nobiliarias catalanas en la Orden de Santiago”, *Hidalguía*, nº 81 (1967), pp. 229-240.

RODRÍGUEZ del PINO, Carlos, “Algunas noticias sobre la fundación de la Orden de Caballería de Santiago de la Espada y de los Maestres que tuvo hasta la incorporación de dicho Maestrazgo

a la Corona de España, y pruebas que se exigían en el siglo XIX para ingresar en la misma”, *Hidalguía*, nº 57 (1963), pp. 223-246.

RÚJULA y OCHOTORENA, José de [marqués de Ciadoncha], SOLAR y TABOADA, Antonio del, *Doctor Benito Arias Montano. Datos, noticias y documentos para su biografía*, Badajoz, La Minerva Extremeña, 1927.

SALAZAR y CASTRO, Luis de, *Los comendadores de la Orden de Santiago*, Madrid, Patronato de la Biblioteca Nacional, 1949, 2 vols.

SÁNCHEZ-BARREJÓN RUIZ, María teresa; ASENSIO, Ángel, “Don Álvaro Muñoz de Figueroa, caballero de la Orden de Santiago: un espíritu caballeresco”, en LÓPEZ-SALAZAR PÉREZ, Jerónimo (coord.), *Las Órdenes Militares en la Península Ibérica*, vol. II, Edad Moderna, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2000, pp. 2233-2239.

TÉLLEZ ALARCIA, Diego, *Absolutismo e ilustración en la España del siglo XVIII: el despotismo ilustrado de D. Ricardo Wall*, Madrid, Fundación Española de Historia Moderna, 2010.

TROYANO CHICHARRO, José Manuel, “La Casa de la Cueva en el Bedmar del siglo XVIII”, *Sumuntán: anuario de estudios sobre Sierra Mágina*, nº 14 (2001) pp. 63-73.

TROYANO VIEDMA, José Manuel, TORRES NAVARRETE, Ginés, “Comendadores, señores y marqueses de la Villa de Bedmar (1227-1927)”, *Boletín del Instituto de Estudios Giennenses*, nº 101 (1980), pp. 27-64.

VARGAS-ZÚÑIGA y MONTERO DE ESPINOSA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias], “Los Trece de la Orden de Santiago. Catálogo biográfico”, *Hidalguía*, 1979, nº 27, pp. 523-597.

VELARDE FUERTES, Juan, “Caballeros Teutónicos y Orden de Santiago”, *Libro marrón*, Círculo de Empresarios, nº 1 (2001), pp. 475-496.

VIGNAU, Vicente, UHAGÓN y GUARDAMINO, Francisco Rafael de [cavaller de Calatrava, 1880], *Índice de pruebas de los caballeros que han vestido el hábito de Santiago desde 1501 hasta la fecha*, Madrid, Establecimiento Tipográfico de la Viuda e Hijos de M. Tello, 1901.

ZAMORA MENDOZA, José, “Los Caballeros de Santiago. Cómo eran armados en la iglesia logroñesa del apóstol”, *Berceo*, nº 42 (1957), pp. 115-118.

Orde de Calatrava

CADENAS y LOPEZ, Ampelio Alonso de, “Caballeros de la Orden de Calatrava titulados (siglo XIX)”, *Hidalguía*, nº 216 (1989), pp. 665-686; reed. amb els de les altres ordes, Madrid, Hidalguía, 1990.

CADENAS y VICENT Vicente de, *Caballeros de la Orden Militar de Calatrava que efectuaron sus pruebas de ingreso en el siglo XIX*, Madrid, Ediciones Hidalguía, 1976.

– *Caballeros de la Orden Militar de Calatrava que efectuaron sus pruebas de ingreso en el siglo XVIII*, Madrid, Ediciones Hidalguía (1986-87), 4 vols.

COTTA y MÁRQUEZ DE PRADO, Fernando de, “Lista de profesos de la Orden de Calatrava desde 1535 a 1595”, *Cuadernos de Estudios Manchegos*, nº 1 (1970), pp. 37-63, disponible en pdf a Dialnet.

FANTONI BENEDÍ, Rafael, SANZ CAMAÑES, Porfirio, “Caballeros aragoneses en la orden militar de Calatrava a través de los expedientes de pruebas de ingreso, entre 1530 y 1702”, *Emblemata. Revista Aragonesa de Emblematica*, nº 5 (1999), pp. 173-193, publicat també a *Hidalguía*, nº 276 (1999), pp. 637-664.

FERNÁNDEZ IZQUIERDO, Francisco, “Los freiles de Calatrava en el siglo XVI, estudio sociológico y prosopográfico”, *Actas del I Congreso de Historia de Castilla-La Mancha*, 1988, t. VII, pp. 57-63.

– *La orden militar de Calatrava en el siglo XVI: infraestructura institucional. Sociología y prosopografía de sus caballeros*, Madrid, CSIC, 1992.

– “Las religiosas del hábito de Calatrava en el siglo XVI”, en MARTÍNEZ RUIZ, Enrique i SUÁREZ GRIMÓN, Vicente (eds.), *Iglesia y Sociedad en el Antiguo Régimen. III Reunión Científica de la Asociación Española de Historia Moderna*, Las Palmas de Gran Canaria, Universidad, 1994, pp. 483-495.

GARCÍA TAPIA, Nicolás, *Un inventor navarro. Jerónimo de Ayanz y Beaumont (1553-1613)*, Pamplona, Departamento de Educación y Cultura, 2001.

JAVIERRE MUR, Áurea L., “Caballeros Sardos en la Orden Militar de Calatrava”, *Studi Storici e Giuridici in onore di Antonio Era*, Padova, Cedam-Casa Editrice Dott Antonio Milani, 1963, pp. 181-199.

LÓPEZ PITA, Paulina, “Francisco de Rojas y su vinculación con la Orden de Calatrava”, en LÓPEZ-SALAZAR PÉREZ, Jerónimo (coord.), *Las Órdenes Militares en la Península Ibérica*, vol. II, Edad Moderna, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2000, pp. 2225-2232.

MASCAREÑAS, Gerónimo, *Apología histórica por la ilustríssima religión, y ínclita cavallería de Calatrava. Su antigüedad, su extensión, sus grandezas entre las militares de España*, Madrid, Diego Díaz de la Carrera, 1651.

– *Raymundo, abad de Fitero de la orden del Cister, fundador de la sagrada religión y ínclita cavallería de Santa María de Calatrava; primer capitán general de su espiritual y*

temporal militia, Madrid, Diego Díaz de la Carrera, 1653; ambdós textos complets en Google llibres.

MUR i RAURELL, Anna, “Rocandolfo al servicio de Carlos V: Wilhelm von Rogendorf comendador de Otos (1481-1541)”, *Anuario de Estudios Medievales*, nº 28 (1998), pp. 363-388.

PLANTADA y AZNAR, Jorge, “Pruebas nobiliarias catalanas en la Orden de Calatrava”, *Hidalguía*, nº 85 (1967), pp. 849-860.

VARGAS-ZÚÑIGA y MONTERO de ESPINOSA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias]: “Las dos partidas de bautismo de don Luis de Salazar y Castro”, *Hidalguía*, nº 27 (1958), pp. 217-228.

VIDIELLA y JASÁ, Santiago, *Contribución al catálogo de Comendadores de Alcañiz. Orden de Calatrava*, Centro de Estudios Bajoaragoneses y Ayuntamiento de Alcañiz, 1997.

VILLARREAL de ÁLAVA, Marqués de, “Misericordias y grandezas de un hábito. Don Luis de Salazar y Castro y la sangre negra en las Órdenes Militares”, *Hidalguía*, nº 12 (1955), pp. 657-672; nº 13 (1955), p. 921-936; nº 14 (1956), pp. 97-112.

YÁÑEZ NEIRA, fray Damián, “Don Miguel Mañara Leca Colona y Vicentelo (Un calatravo sevillano del siglo XVII)”, *Hidalguía* nº 150 (1978), pp. 881-896; nº 151 (1978), pp. 1023-1036.

Orde d'Alcántara

CADENAS y LOPEZ, Ampelio Alonso de, “Caballeros de la Orden de Alcántara titulados (siglo XIX)”, *Hidalguía*, nº 217 (1989), pp. 919-930; reed. amb els de les altres ordes, Madrid, Hidalguía, 1990.

CADENAS y VICENT, Vicente de, *Caballeros de la Orden de Alcántara que efectuaron sus pruebas de ingreso durante el siglo XIX*, Madrid, Ediciones Hidalguía, 1956.

– *Caballeros de la Orden de Alcántara que efectuaron sus pruebas de ingreso durante el siglo XVIII*, Madrid, Ediciones Hidalguía, 1991-92, 2 vols.

COTTA y MÁRQUEZ DE PRADO, Fernando, *Caballeros de la provincia de Ciudad Real que han vestido el hábito de la Orden Militar de Alcántara*, Ciudad Real, Instituto de Estudios Manchegos, 1997.

MARTÍN NIETO, Dionisio Ángel y DÍAZ DÍAZ, Bartolomé, *Los priores de Magacela de la Orden de Alcántara (La mal llamada sexta dignidad de la Orden)*, Badajoz, Diputación Provincial, 2002.

PLANTADA y AZNAR, Jorge, “Pruebas nobiliarias catalanas en la Orden de Alcántara”, *Hidalguía*, nº 87 (1968), p. 181-192.

RODRÍGUEZ de MARIBONA y DÁVILA, Manuel M^a, *Don Gaspar de Jovellanos y Ramírez de Jove, caballero de la Orden de Alcántara: genealogía, nobleza y armas*, Gijón, Fundación Foro Jovellanos del Principado de Asturias, 2007.

– “Don Gaspar de Jovellanos y Ramírez de Jove, caballero de la Orden de Alcántara: genealogía, nobleza y armas”, *Boletín Jovellanista*, nº 7 (2008), pp. 15-18.

SZÁSZDI LEÓN-BORJA, István, “El comendador mayor de Alcántara en la isla Española: la Reforma de las Órdenes y los Caballeros en la nueva frontera”, LÓPEZ-SALAZAR PÉREZ, Jerónimo (coord.), *Las Órdenes Militares en la Península Ibérica*, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2000, vol. II, pp. 2241-2264.

TROYANO CHICHARRO, José Manuel, “Proceso seguido para el nombramiento de Don Alonso de la Cueva-Benavides, señor de Bedmar, como caballero de la orden militar de Alcántara por orden del rey Felipe III”, *Sumuntán: anuario de estudios sobre Sierra Mágica*, nº 9 (1998), pp. 271-286.

Vàries ordes

ARANBURUZABALA ORTIZ de ZÁRATE, Yolanda, “Caballeros de las Órdenes Militares en Álava, Bizkaia, Gipuzkoa y Navarra en el siglo XVIII. Procedencia geográfica y aproximación social”, *Sancho el sabio: Revista de cultura e investigación vasca*, nº 30 (2009), pp. 11-47.

CADENAS y LÓPEZ, Ampelio Alonso de, *Caballeros de las órdenes de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa que ostentaron un título nobiliario (siglo XIX)*, Madrid, Hidalguía, 1990.

CÁRDENAS PIERA, Emilio de, “Certificados de defunción de comendadores de las órdenes militares”, *Hidalguía*, nº 158 (1980), pp. 81-102.

CARO de TORRES, Francisco, *Historia de las Órdenes Militares de Santiago, Calatrava y Alcántara, desde su fundación hasta el Rey don Filipe Segundo, Administrador perpetuo dellas...*, Madrid, Juan Gonçález, 1629, text complet en Google llibres.

COTTA y MÁRQUEZ de PRADO, Fernando de, “Caballeros de la Villa de Zalamea de la Serena que han vestido el hábito de las Órdenes Militares”, *Hidalguía*, nº 65 (1964), pp. 513-560; nº 66 (1964), pp. 657-704; nº 67 (1964), pp. 753-784; nº 68 (1965), pp. 65-96.

– “Caballeros de la ciudad de Villanueva de la Serena que han vestido el hábito de las Órdenes Militares”, *Hidalguía*, nº 312 (2005), pp. 713-744; nº 313 (2005), pp. 857-882; nº 314 (2006), pp. 81-112; nº 315 (2006), pp. 225-256; nº 318 (2006), pp. 689-720; nº 319 (2006), pp. 805-833.

FERNÁNDEZ IZQUIERDO, Francisco, “Las Órdenes Militares en la Edad Moderna en la historiografía española desde 1995. Notas para un balance”, *Studia historica. Historia moderna*, nº 24, 2002 [data de publicació: setembre de 2004], pp. 73-95.

GONZÁLEZ GONZÁLEZ, Francisco, “Caballeros bercianos de las Órdenes Militares y de Carlos III”, *Tierras de León, Revista de la Diputación Provincial*, vol. 23, nº 53 (1983), pp. 35-46.

Índice de expedientillos y datas de hábito de caballeros de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa del Archivo Histórico Nacional de Madrid, Madrid, Servicio de Publicaciones del Ministerio de Educación y Ciencia, 1976.

LOHMANN VILLENA, Guillermo, *Los americanos en las Órdenes Nobiliarias (1529-1900)*, Madrid, CSIC - Instituto Gonzalo Fernández de Oviedo, 1947, 2 vols. (reedició, Madrid, CSIC, 1993).

LÓPEZ y LÓPEZ, Teodoro Agustín, “Priorologios de las Órdenes Militares de Santiago y Alcántara en Extremadura”, *XXX Coloquios Históricos de Extremadura*, Trujillo, 2002, pp. 295-324.

MARTÍNEZ COSÍO, Leopoldo, *Los caballeros de las órdenes militares en México: catálogo biográfico y genealógico*, México, Edit. Santiago, 1946.

MUR i RAURELL, Anna, “Austriacs dins els Ordes Militars espanyoles en el segle XVI”, *Pedralbes*, nº 9 (1989), pp. 15-35.

OCHOA de GAZTELU, Martín, “Índice de los apellidos que figuran en los expedientes de las cuatro Órdenes Militares de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa y en la Real y Distinguida de Carlos III”, *Revista de Historia*, nº 9-16 (1926-1927), pp. 221-225; nº 17 (1928), pp. 22-27; nº 18 (1928), pp. 59-61, alguns disponibles en <http://mdc.ulpgc.es/portal/mdc1/1>

OLARAN MÚGICA, María Inés, “Los brasileños en las Órdenes Militares españolas: Caballeros de Pernambuco”, *Hidalguía* nº 351 (2012), pp. 265-287.

PÉREZ CASTAÑEDA, María Ángeles; COUTO de LEÓN, María Dolores, *Pruebas para el ingreso de religiosos en las órdenes de Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Ministerio de Cultura, 1980.

– *Pruebas para el ingreso de religiosas en las órdenes de Santiago, Calatrava y Alcántara*, Madrid, Archivo Histórico Nacional, Ministerio de Cultura, Dirección General del Patrimonio Artístico, Archivos y Museos, 1980.

– *Pruebas para contraer matrimonio en las órdenes de Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Ministerio de Cultura, Archivo Histórico Nacional, Subdirección General de Archivos, 1980.

PINEDA, Pedro de, *Obligaciones y excelencias de las tres Órdenes Militares de Santiago, Calatrava y Alcántara*, Madrid, Imprenta de Diego Díaz, 1643, text complet en Google llibres.

POSTIGO CASTELLANOS, Elena, “Las órdenes militares castellanas en la historiografía de los siglos XVI al XX”, *Hidalguía* nº 201 (1987), pp. 353-371.

RADES y ANDRADA, frey Francisco de [prior de la Coronada de Calatrava i capellà d'honor del rei], *Crónica de las tres Órdenes y cavallerias de Sanctiago, Calatrava y Alcántara: en la qual se trata de su origen y sucesso, y notables hechos en armas de los Maestres y cavalleros de ellas: y de muchos señores de titulo y otros Nobles que descenden de los Maestres: y de muchos otros linajes de España*; Toledo, Juan de Ayala, 1572; reed. Ciudad Real, Diputación Provincial, 1980 (crònica de Calatrava), reed. Barcelona, El Albir, 1980; reed. València, Librerías París-Valencia, 1994; també en Google llibres.

RODRÍGUEZ de MARIBONA y ÁLVAREZ de la VIÑA, Celia (marquesa de Ciadoncha), *Los caballeros portugueses en las órdenes militares españolas*, Lisboa, 1946.

RODRÍGUEZ-PICAWEA MATILLA, Enrique (*et alii*), “Las Órdenes Militares en la Edad Media peninsular: Historiografía, II: Corona de Aragón, Navarra y Portugal”, *Medievalismo: Boletín de la Sociedad Española de Estudios Medievales*, nº 3 (1993), pp. 87-146.

VIGNAU, Vicente, UHAGÓN y GUARDAMINO, Francisco Rafael de [marqués de Laurencín], *Índice de pruebas de los caballeros que han vestido el hábito de Calatrava, Alcántara y Montesa desde el siglo XVI hasta la fecha*, Madrid, Establecimiento Tipográfico de la Viuda e hijos de M. Tello, 1903.

VILLALOBOS RACIONERO, Isidoro, “Los obispos priores de Ciudad Real que fueron caballeros de las Órdenes Militares (Expedientes de ingreso)”, *Hidalguía*, nº 206 (1988), pp. 35-55.

– “La heráldica de los obispos priores de Ciudad Real”, *Hidalguía*, nº 230 (1992), pp. 33-58.

ZAPATER, fray Miguel Ramón, *Cister Militante en la campaña de la Iglesia contra la sarracena furia. Historia general de las ilustrísimas, ínclitas y nobilísimas cavallerías del templo de Salomón, Calatrava, Alcántara, Avis, Montesa y Christo*, Zaragoza, Agustín Verges, 1662, text complet en Google llibres.

Ordes militars de Portugal

GOMES PIMENTA, Mª Cristina, *As Ordens de Avis e de Santiago na Baixa Idade Média. O governo de D. Jorge*, GEsOS-Gabinete de Estudos sobre a Ordem de Santiago, Palmela, Câmara Municipal, 2002.

MATA, Joel Silva Ferreira Mata, *A comunidade feminina da Ordem de Santiago: a comenda de Santos em finais do século XV e no século XVI. Estudo religioso, económico e social*, 2 vols, Porto, Tesis doctoral en História, Faculdade de Letras da Univ. do Porto, 1999.

MONTEIRO, Nuno Gonçalo, “O endividamento aristocrático (1750-1832): alguns aspectos”, *Análise Social*, nº 116, 1992, pp. 263-283.

– “Os comendadores das Ordens Militares (1668-1832): perspectivas de uma investigação”, *As Ordens Militares em Portugal e no Sul da Europa: actas do II Encontro sobre Ordens Militares*, Lisboa, Colibri - Câmara Municipal de Palmela, 1997, pp. 217-229.

OLIVAL, Fernanda, “Mercado de hábitos e serviços em Portugal (séculos XVII-XVIII)”, *Análise Social*, vol. XXXVIII, nº 168, pp. 743-769.

– “O Brasil, as Companhias Pombalinas e a nobilitação no terceiro quartel de Setecentos”, *Do Brasil à Metrópole: efeitos sociais (séculos XVII-XVIII)*, coord. Mafalda Soares da Cunha, Évora, Universidade de Évora, 2001, pp. 73-97.

– “O dispositivo linhagístico e a atribuição das comendas de Avis (1551-1670): perspectivas de análise”, *Primeiras Jornadas de História Moderna*, vol. I, Lisboa, Centro de História da Universidade de Lisboa, 1986, pp. 561-583.

– *Para uma análise sociológica das Ordens Militares no Portugal do Antigo Regime*, 2 vols, Lisboa, Dissertação de Mestrado, Fac. de Letras da Univ. de Lisboa, 1988.

– “Para um estudo da nobilitação no Antigo Regime: os cristãos-novos na Ordem de Cristo (1581-1621)”, *As Ordens Militares em Portugal: actas do I Encontro sobre Ordens Militares*, Lisboa, Câmara Municipal de Palmela, 1991, pp. 233-244.

– “‘Sob o jugo da dispensa de sangue’. Alguns elementos sobre a reprovação nas Ordens Militares portuguesas (séculos XVII-XVIII)”, *Las Órdenes Militares en la Península Ibérica*, vol. II, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2000, pp. 2021-2048.

– *As ordens militares e o Estado Moderno. Honra, mercê e venalidade em Portugal (1641-1789)*, Jorge M. Rodrigues Ferreira, editor, 2001.

– “The Military Orders and the Nobility in Portugal, 1500-1800”, *Mediterranean Studies*, nº XI, 2002, pp. 71-8.

2. Textos impresos per montesians i bibliografia clàssica citada sobre Montesa i les altres ordres militars (ss. XVI-XIX)

AGRAMUNT de SISTERNES, Luis, *Por don Iosef Sorel de Buil y Roca, conde de Albalat. Fúndase la justificación del fuero 2 de las cortes del año 1645 que dispone que las encomiendas de la orden de Montesa y demás religiones militares no puedan darse a estrangeros del Reyno*, València, Imprenta de Jayme de Bordazar, 1686, text complet en *Somni* (col.lecció digital de fons històric de la Universitat de València).

AGUIRRE, Francisco, *Por frey don Geronimo Minuarte, cavallero de la Orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Con el promotor fiscal de dicha Orden*, València, Juan Bautista Marçal, 1633, text complet en *Somni*.

ÁLVAREZ de ARAUJO y CUÉLLAR, Ángel, [cavaller de Santiago, 1861], *Recopilación histórica de las cuatro órdenes militares de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Establecimiento tipográfico de R. Vicente, 1866.

– *Las órdenes militares de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa. Su origen, organización y estado actual*, Madrid, Imprenta de Fernando Cao y Domingo de Val, 1891, text complet en *Biblioteca Digital Hispánica*.

– *Ceremonial de las órdenes militares de Calatrava, Alcántara, Montesa con arreglo a rito y definiciones, y la parte vigente de estas y estatutos para regla de sus caballeros*, Madrid, Imprenta Aguado, 1893, text complet en *Bidicam* (Biblioteca Digital de Castilla la Mancha).

ANENTO, fray Bartolomé, *Sermón que predicó, en la fiesta de San Jorge que todos los años celebra la orden de N. S. de Montesa y San Jorge de Alfama en el convento de Pinto de esta corte de religiosas del Gran Patriarca San Bernardo, con asistencia del Sacro, Supremo y Real Consejo de Aragon, el M.R.P. Fr. Bartholomé de Anento...*, Madrid, Dionisio Hidalgo, 1668: Biblioteca de l'Institut Lluís Vives de València.

ARAMBURU, Antonio de, *Por Don Luis Maza, cavallero del horden de Montessa. Con Doña Violante Rocamora, y Don Pedro de Ábalos, su hijo, del hábito de San Iuan professo. Sobre quién a de suceder en las Baronías de Moxente, Novelda, y el Castillo de la Mola después de los días de Doña Isabel Maza y Doña Elsa Rocamora, su hija*, Valencia?, c. 1662-63?: BHUV

– *Por el conde de Albalate en el pleyto con el duque de Ciudad Real, y Marqués de San Damián. Sobre que se debe mandar dar al conde el despacho de la merced de la futura, que su Magestad le tiene hecha de la Encomienda mayor de la Orden de Montesa...*, sense lloc d'impressió, impremta, ni data, 1687?: BHUV

BERNARDI [Bernat], Silverio, *Iuris responsum pro S.C. et R.M. [...] Philippi III Hispaniarum et Indiarum Regis [...] super iure patronatus ecclesiarum villae Ceruariae [...] et villarum de Xiuert & de Covis de Vinromano [...] cui accedum tituli apostolici quorum [...] reges & proceres Coronae Aragonum decimas & primitias possident...*, Barcelona “ex typographia Sebastiani Mathevat”, 1613, text complet a *Somni*.

BERNAT, frey Francisco [religiós de Montesa 1639-1697], *Oración evangélica que en las fiestas que a 20 de marzo deste año [1653] consagró la esclarecida Orden e ínclita Cavallería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, a la original pureza de su soberana y patrona y señora María Santíssima, en el primero instante de su ser, de nuevo favorecida por*

nuestro muy santo padre Alexandro VII, a instancia de nuestro serenissimo Administrador Perpetuo el señor rey Felipe IV..., València, Gerónimo Vilagrassa, 1662: Biblioteca Municipal Central, València.

Bullas del casar en favor de los cavalleros de la orden de Montesa, de los pontífices Gregorio Tercio Décimo y Sixto Quinto, València, hereus de Joan Navarro, 1594, s/p., text complet en *Biblioteca Digital Hispánica*.

CALAF, Francisco, INÇA, Miguel Thomas, CLIMENT, Joachim y ROURES, Luis, *En favor de la Sagrada Religión y milicia de Ntra. Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Acerca de lo que suplica a Su Magestad sea servido nombrar freyle della misma para prior del Convento. Se alegan ambos derechos divino y humano, y los exemplares de las demas órdenes militares. Contra el abad y convento de Santas Cruzes*, València, Juan Bautista Marçal, 1627. Es va reimprimir en 1633, per a fer-ho de nou més endavant –en 1657 i 1658– dins l'obra que sobre el mateix assumpte va redactar Cosme Gombau, disponible en *Bivaldi*.

CAMBRA y BAYARRI, frey Joseph, *Al Rey [...] Administrador Perpetuo de la orden de Montesa y San George de Alfama. Memorial apologético de D. Ioseph Cambra y Bayarri, religioso de la mesma Orden...*, Madrid, 1695, text complet disponible en *Somni*.

CARO de TORRES, Francisco, *Historia de las Órdenes Militares de Santiago, Calatrava y Alcántara, desde su fundación hasta el Rey don Filipe Segundo, Administrador perpetuo dellas...*, Madrid, Juan Gonçález, 1629, text complet en Google llibres.

Catálogo de los cavalleros y clérigos que hay en la orden de Nuestra Señora de Montesa y San George de Alfama, con noticia del día, mes y año que tomaron el ábito, y de los lugares donde son naturales y residen en este año 1683, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 528.

Catálogo de todos los cavalleros que hay en la orden de Montesa y San George de Alfama, con noticia del día, mes y año que tomaron el ábito, de los títulos y puestos que tienen, y de los lugares en donde residen en este año de 1680, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 529; BN, mss. 6588.

Catálogo de todos los freyles cavalleros y clérigos que ay en la real y militar orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, oy día primero de enero del año 1738, con noticia del día, mes y año que tomaron el ábito, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: BSM, sign. 6837 (15-bis) i AHN, OOMM, Ind. n° 205; també a l'arxiu documental de la web www.museumontesa.com

Catálogo de todos los freyles cavalleros y clérigos que oy, 25 de marzo 1674, viven en el orden de Montesa, con la noticia del día y año que tomaron el ábito, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 526-527; BN, sign. R/39090(5); també en *Biblioteca Digital Hispánica* i a l'arxiu documental de la web www.museumontesa.com

Catálogo de todos los freyles cavalleros y clérigos que oy, XXI de setiembre 1692, hay en la orden militar y real de Nuestra Señora Santa María de Montesa y San George de Alfama, con

noticia del día, mes y año que tomaron el ábito, sense lloc d'impressió, impremta, ni data, BSM, sign. 6837 (16)

Catálogo de todos los freyles cavalleros y clérigos que oy, XXV de abril 1684, viven en el orden de Montesa, con la noticia del día y el año que tomaron el ábito, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 530-536

Catálogo de los freyles cavalleros y clérigos que hay en la orden militar y real de Nuestra Señora de Montesa y San George de Alfama; con noticia del día, mes y año, que tomaron el ábito, y de los lugares donde son naturales, y residen oy, día del señor San George, 23 de abril 1689..., edició facsimil en CERDÀ i BALLESTER, Josep (ed.), *Documenta. Textos recuperats per a la història de Montesa*, Montesa, Associació Cultural d'Amics del Castell fra Miquel d'Aràndiga, nº 1 (1992); també a l'arxiu documental de la web www.museumontesa.com

Ceremonial para armar caballeros, dar el hábito y hacer profesión en la Orden Militar de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, Madrid, Tipografía de Ernesto Catalá, s/a, 19 pp; *Id.*, València, impremta de José Rius, 1863: BV.

CLIMENT de la GASCA, frey Joaquín [religiós de Montesa (1615-1641)], *En favor de la orden de Montesa, para el priorato de su mismo convento [...]. Contra el abad y convento de Santas Cruzes de la orden del Cistel en el principado de Cataluña...*, València, "En casa de Miguel Sorolla, junto a la Universidad", 1626, text complet en *Biblioteca Virtual de Derecho Aragonés*.

CRESPÍ de VALLDAURA, frey Cristóbal [cavaller de Montesa (1642-1671)], *Observationes illustratæ decisionibus Sacri Supremi Regii Aragonum Consilii, Supremi Concilii S. Cruciatæ et Regiæ Audientiæ Valentinae*, Lió, "Sumptibus Horatii Boissat & Georgii Remeus", 1662, 2 vols., disponible en Google llibres.

CRUILLES, marqués de [Vicente Salvador i Monserrat, cavaller de Montesa (1844-1895)], *Guía urbana de Valencia, antigua y moderna*, València, Imprenta de José Rius, 1876, 2 vols., text complet en *Bivaldi*.

– *Biografía del Excmo. Sr. Teniente General D. Joaquín Monserrat y Cruilles, Marqués de Cruilles, Virey de Nueva España de 1760 a 1766, escrita por su biznieto el marqués del mismo título*, València, impremta de Nicasio Rius Monfort, 1880, text complet en *Bivaldi*.

DÍEZ de TEJADA y URBINA, José [cavaller d'Alcántara (1863), baró de Sabasona], "Órdenes militares. Expedientes o procesos de pruebas para el ingreso en las mismas", en *Escenas contemporáneas. Revista bibliográfica*, Madrid, Tipografía de Manuel G. Hernández, 1882, vol. I, pp. 256-262.

Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge, filiación de la ínclita milicia de Calatrava. Hechas por los illustres frey don Álvaro de Luna y Mendoça, cavallero de la dicha orden de Calatrava y el licenciado frey Francisco Rades de Andrada, capellán de Su Magestad y prior de la Coronada de la misma Orden, visitadores generales: con asistencia del muy reverendo padre fray Hierónimo Valls, abbad de Valldigna de la orden de Cistell. En el año de MDLXXIII, València, Pedro de Huete, 1573; València, Pedro Patricio [Mey], 1589; Madrid, *Compañía Tipográfica*, 1839, text complet en *Biblioteca Digital Hispánica*, Google llibres, *Bivaldi* i arxiu documental de la web www.museumontesa.com

Difiniciones de la orden y cavallería de Calatrava conforme al capítulo general celebrado en Madrid, año 1652, Madrid, Diego Díaz de la Carrera, impresor, 1661, text complet en Google llibres.

El Rey Administrador Perpetuo de la Orden de Nuestra Señora de Montesa y de San George de Alfama [...] Y por su Magestad, frey Don Joseph Ortells, Bargas, Machuca, Falcón de Belaochaga, prior del Temple y del Sacro Real Convento de Nuestra Señora de Montesa. Por quanto al presente se han de proveer [...] de las plazas de freyles clérigos que vacan en el dicho Sacro Real Convento..., sense lloc d'impressió, impremta, ni data: BHUV, text complet en Somni.

ENRÍQUEZ de NAVARRA, frey Luis [cavaller de Montesa (1676 - c.1722)], *Laurel histórico y panegírico real de las gloriosas empresas del Rey nuestro señor Philipo Quinto el Animoso, desde su feliz exaltación al trono [...] hasta el mes de noviembre de 1707. Y una breve descripción geográfica de los reynos, provincias y ciudades...*, Madrid, “véndese en Casa de Francisco Laso, mercader de libros, enfrente de las Gradas de S. Felipe el Real”, 1708, 1708, text complet en Google llibres.

FALCÓ, Jaime Juan [cavaller de Montesa (1559-1594)], *Operum poeticorum Iacobi Falconis valentini montesianæ equitis [...] libri quinque [...] ab Emmanuele Sousa Coutigno lusitano...*, Madrid, “apud Petrum Madrigalem”, 1600, text complet en Google llibres.

FERNÁNDEZ LLAMAZARES, José, *Historia compendiada de las cuatro órdenes militares de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Imprenta de Alhambra y Compañía, 1862; reedició, Sevilla, Espuela de Plata, 2005, també en Google llibres.

FERRER i DíEZ, frey Antonio [cavaller de Montesa (1649-1671)], *Breve apuntamiento jurídico por el señor don Antonio Ferrer y Díez, clavero de la orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama [...] con el señor don Pedro Villacampa, assessor general de la dicha Orden [...] en respuesta de un papel que ha dado el señor assessor general pretendiendo preceder al señor clavero [...] Madrid, y mayo, a 3 de 1671*, sense peu d'impremta: BV, mss. XVII-550.

FIGUERA i CUBERO de MONFORTE, frey Gaspar de la [cavaller de Montesa (1660-1673)], *Miscelánea sacra de varios poemas*, València, “por Iuan Lorenço Cabrera, delante de la Diputación”, 1658, text complet a Bivaldi.

– *El Sol del Oriente, vida y vitorias del grande Antonio Abad, Sacro Archimandrita de Egipto...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1665: BN.

– *Vida, martirio, reliquias, templos, milagros, apariciones i excelencias del insigne mártir i esforzado capitán de Christo San Jorge [...]. Añádase a esta obra [...] una breve relación de la vida i martirio del P. Fr. Miguel Arándiga...*, València, Antonio Balle, 1738, text complet a Bivaldi.

GOMBAU, Cosme, *Alegación en derecho sobre la potestad y jurisdicción de la S.C. Real Magestad del Rey Ntro. Sr. como administrador perpetuo de la sagrada orden de Ntra. Sra. de Montesa y San Jorge de Alfama, y de su Lugarteniente General, y del Prior del Convento de Montesa*, València, s.i., 1657 i 1658 –dues edicions–, text complet en Bivaldi.

GUILLAMAS GALIANO, Manuel [cavaller de Calatrava, c. 1846], *Reseña histórica del origen y fundación de las Órdenes Militares y bula de incorporación a la Corona Real de España, con datos estadísticos relativos a los Maestrazgos, encomiendas y alcaldías, con sus productos, dignidades y beneficios eclesiásticos, el número de iglesias y monasterios de religiosas, con otras varias noticias muy curiosas*, Madrid, Imprenta del Colegio de sordo-mudos y ciegos, 1851, text complet en Google llibres.

HERMOSA de SANTIAGO, Fernando, *El nuevo priorato de las Órdenes Militares. Contestación a la memoria que publicó el M.I. Sr. Dr. frey D. Pedro María Torrecilla y Navalón, del hábito de Montesa, antiguo capellán de honor de S.M. por la dicha Orden y actualmente arcipreste de esta Santa Iglesia Prioral...*, Madrid, Imprenta de Lezcano y Compañía, 1880, text complet en *Bidicam* i *Biblioteca Digital Hispánica*.

LEÓN i GÓMEZ, frey Eusebio de [religiós de Montesa (1679-1717)], *Thesaurus Marianus in primo Matthei capite absconditus, atque efformandis sermonibus Septuagesimae, Sexagesimae Quinquagesimae Quadragesimae...*, Madrid, “Gregoriis Hermosilla. Typographia Regni”, 1727, text complet a Google llibres.

Libro de las diffiniciones, instituciones y reformaciones de la orden e ínclita cavallería de Montesa, con la forma que han de tener los cavalleros de dicha Orden en rezar las horas canónicas, psalmos y psalterios. Hechas por los muy reverendos y nobles don fray Pedro de Goñi y fray Balthasar de Salazar, visitadores en el año 1556, València, Pedro de Huete, 1570, text complet en *Biblioteca Digital Hispánica*.

LONDAIZ, Pedro, *Alegación en derecho por los hijos de la ínclita orden de Montesa y frey don Francisco de Idiáquez y Borja, cavallero de ella, duque de Ciudad Real. A quien Don Joseph Sorel y Roca, conde de Albalate, pretende excluir de la expectativa de la encomienda mayor de dicha Orden. De la qual tiene merced anterior absoluta, con motivo de ser contra fuero del nobilíssimo reyno de Valencia*, Madrid, 1690: RAH.

MADRID, fray José de (OFM), *Gratulación Sacra en la primera solemnidad, que dedicó a la Santa Imagen de Nuestra Señora de los Desamparados, nuevamente erigida, y colocada en el Real Hospital de N. S. de Monserrate de esta Corte, a devoción y expensas de el muy ilustre señor marqués de Castel-Novo, mayordomo de S.M. (que Dios guarde) y de su Consejo, en el Supremo de Aragón. Dezíala fray Joseph de Madrid, religioso capuchino de la orden de N.P. S. Francisco, lector que ha sido de theología, predicador de Su Magestad, theólogo, y examinador en el tribunal de la Nunciatura. Dedicada a la mesma Virgen, Madre de Desamparados, D. Hippolyto de Samper y Gordejuela, prior de San George y procurador general de su orden de Montesa, capellán de honor de Su Magestad, de su Consejo, su assessor jubilado de bayle general en la ciudad y reyno de Valencia, administrador de el Hospital Real de Nuestra Señora de Monserrate de la Corona de Aragón y juez de la nunciatura de España, sense lloc d'impressió, impremta, ni data, c. 1686: Biblioteca de l'Institut Lluís Vives de València.*

MASCAREÑAS, Gerónimo, *Apología histórica por la ilustríssima religión, y ínclita cavallería de Calatrava. Su antigüedad, su extensión, sus grandezas entre las militares de España*, Madrid, Diego Díaz de la Carrera, 1651,

– *Raymundo, abad de Fitero de la orden del Cister, fundador de la sagrada religión y ínclita cavallería de Santa María de Calatrava; primer capitán general de su espiritual y temporal milicia*, Madrid, Diego Díaz de la Carrera, 1653, ambdós textos complets en Google llibres.

MATHEU i SANS, Lorenzo [cavaller de Montesa (1650-1680)], *Relación en que la esclarecida religión y ínclita caballería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, de la milicia de Calatrava y orden de Cister, da cuenta a la Católica Magestad del Rey Nuestro Señor su Administrador Perpetuo del voto y juramento que hizo en Valencia a primero de Junio mil seiscientos cinquenta y tres, de defender, tener y sentir, que la Virgen Santísima María Madre de Dios fue concebida sin mancha, ni rastro de pecado original y fiestas que consagró a esta celebridad*, València, Bernardo Nogués, 1653: RAH.

– *Tractatus de regimine Urbis et regnis Valentiae...*, València, “Apud haeredes Chrysostomi Garriz per Bernardum Nogues”, 1655-1656, edicions de València (1656), vol. II, i Lió (1704) en Google llibres.

– *Tractatus de re criminali sive controversiarum usufrequentium in causis criminalibus...*, Lió, “Sumpt. Claudii Bourgeat”, 1676, text complet en Google llibres.

– *Tratado de la celebracion de Cortes Generales del Reino de Valencia*, Madrid, Julian de Paredes, 1677; facsimil, València, Ajuntament, 2002; també en Google llibres.

Memoria de todas las personas que componen la orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, en este año de mil seiscientos y cinquenta y tres, con los días, meses y años en que tomaron el ábito, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 519-525; BSM, sign. 6837 (15)

Memorial que el reyno de Valencia representado por los eletos de sus tres estamentos pone en las reales manos de S. M. suplicando sea de su Real servicio que en execución de la concesión echa al Reyno en las cortes de 1645 mande confirmar la merced y gracia echa al conde de Albalate de la futura sucesión de la encomienda mayor de Montesa, sense lloc d'impressió, impremta, ni data (posterior a 1685), text complet a Somni.

MONTERDE i REAL, Cristóbal [cavaller de Montesa (1589-1630)], *Responsorum de iurisdictione Ordinis Montesiaae*, València, “apud haeredes Ioannis Navarro”, 1594, text complet en Somni.

MUÑIZ, fray Roberto, *Médula histórica cisterciense. Tomo VIII. Origen, fundación, instituto, modo de vida, profesión religiosa, dignidades, oficios, beneficios, encomiendas, prioratos y rectorías de la real y esclarecida orden militar de Nuestra Señora de Montesa, de la orden de Cister en el reyno de Valencia; unión a esta de la de San Jorge de Alfama en el principado de Cataluña; méritos y varones ilustres en santidad, dignidades, letras y armas de dicha Orden. Con dos catálogos: uno, de sus maestros, y otro de los lugartenientes generales de maestre, y con un apéndice de escrituras y privilegios*, Valladolid, Viuda e Hijos de Santander, 1791.

– *Biblioteca cisterciense española. En que se da noticia de los escritores cistercienses de todas las congregaciones de España, y de todos los de las órdenes militares que siguen el mismo instituto, con la expresión (en la mayor parte) del lugar de su nacimiento, empleos, honores y dignidades, igualmente que el de sus obras, tanto impresas como manuscritas*, Burgos, Don Joseph de Navas, 1793, ambdós textos complets en Google llibres. .

ORTEGA y COTES, Ignacio José; ÁLVAREZ de BAQUEDANO, Juan Francisco, ORTEGA ZUÑIGA y ARANDA, Pedro (compiladors), *Bullarium ordinis militiae de Calatrava...*, Madrid, “Ex typographia Antonii Marin”, 1761.

*Parecer de los señores frey Josef Rubert, rector de Carpesa y anexos; frey don Pedro Moles, retor del Real Colegio de San Jorge; frey Jacinto Arnau, retor de Alcalà, Xivert y Polpiz; frey Pablo Inglés, prior de Nuestra Señora del Temple, capellán de honor de Su Magestad, albacea general y procurador patrimonial de la Orden; frey Antonio Joan Sánchez, retor de Moncada y sus anexos; frey Vicente Limiñana, retor de Silla; frey Francisco Buch, retor de Rosell y La Sénia; el dotor frey Hippolyto de Samper, prior de San Jorge, del Consejo de Su Magestad, y su assessor de Bayle General en esta Ciudad y reyno de Valencia; y el dotor frey Pasqual Huguet, secretario del señor Lugarteniente General de nuestra orden de Montesa, València, s.i., 1674, editat junt a l'obra de TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] *Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1674: BSM.*

PÉREZ de XEA, Miguel [cavaller de Montesa (1619-1638)], *Preceptos militares, orden y formacion de esquadrones...*, Madrid, por la viuda de Alonso Martín, año MDCXXXII, text complet en Google llibres.

PINEDA, Pedro de, *Obligaciones y excelencias de las tres Órdenes Militares de Santiago, Calatrava y Alcántara*, Madrid, Imprenta de Diego Díaz, 1643, text complet en Google llibres.

Por el ilustre don Luis de Próxita, Ferrer, Aragón y Apiano [...] del ábito de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, comendador de la villa de Onda [...], con doña María Antonia Ferrer, Próxita [...] sobre la immisión en possessión de los estados del condado de Almenara..., València, Gerónimo Vilagrassa, 1674, text complet en Bivaldi.

QUEROL, M. J. *Por el rey nuestro señor, Administrador perpetuo de la orden y Cavallería de Montesa y San Jorge de Alfama, y el retor de la Parroquial de la villa de Montesa, Clero y Retor de la Parroquial de Moncada, y otros consortes, con el Ordinario Eclesiástico de la diócesis de Valencia y el síndico del lugar de Alfara, y otros consortes*, València, Juan Bautista Marçal, 1643: ARV, microfilm, c. 2233

RADES y ANDRADA, frey Francisco de [prior de la Coronada de Calatrava i capellà d'honor del rei], *Crónica de las tres Órdenes y cavallerías de Sanctiago, Calatrava y Alcantara: en la qual se trata de su origen y sucesso, y notables hechos en armas de los Maestres y cavalleros de ellas: y de muchos señores de titulo y otros Nobles que descenden de los Maestres: y de muchos otros linajes de España*; Toledo, Juan de Ayala, 1572; reed. Ciudad Real, Diputación Provincial, 1980 (crònica de Calatrava), reed. Barcelona, El Albir, 1980; reed. València, Librerías París-Valencia, 1994; també en Google llibres.

RAMÍREZ de ARELLANO y GUTIÉRREZ DE SALAMANCA, frey Carlos [religiós de Calatrava, 1829] *Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores que han sido individuos de las cuatro órdenes militares de España*, en FUENSANTA del VALLE, marqués de la, CODOIN, vol. CIX (1894), pp. I-XII, 1-243, text complet en <http://archive.org/details/coleccindedocu109madruoft>

ROIG, frey Pedro Jaime [religiós de Montesa (1633-1646)], *En favor de la Orden y Cavallería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Contra los monjes y conuento de Santas Cruces, de la Orden del Cistel en el Principado de Cataluña. Por el Dotor Frey Pedro Jayme Roig...*, València, Juan Bautista Marçal, 1642, text complet en Somni.

SALAZAR y CASTRO, Luis de, *Advertencias históricas sobre las obras de algunos doctos escritores modernos, donde con las crónicas y con las escrituras, solicita su mejor inteligencia...*, Madrid, Matheo de Llanos y Guzmán, 1688, text complet en Google llibres.

– *Árboles de costados de gran parte de las primeras casas de estos Reynos cuyos dueños vivian en el año de 1683*, Madrid, Impr. de D. Antonio Cruzado, 1745, text complet en Google llibres.

– *Los comendadores de la Orden de Santiago*, Madrid, Patronato de la Biblioteca Nacional, 1949, 2 vols.

SAMPER i GORDEJUELA, frey Hipólito de [religiós de Montesa (1652-1700)], *Información en derecho sobre la institución de la dignidad de Lugarteniente General de Su Magestad en la Inclita Religión Militar de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Su precedencia a las demás dignidades de la Orden. Sus honores y preeminencias. Y especialmente la de la Gran Cruz con que Su Magestad puede y deve ilustrarla*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1666, text complet en Somni.

– *Montesa Ilustrada. Origen, fundación, principios, institutos, casos, progresos, jurisdicción, derechos, privilegios, preeminencias, dignidades, oficios, beneficios, héroes y varones ilustres de la real, ínclita y nobilíssima religión militar de N. S. Santa María de Montesa y San George de Alfama*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1669, 2 vols. Reedicions: València, Diputació de València, 2003 (vol. I); A Coruña, Editorial Órbigo, 2008; també en Bivaldi i Google llibres.

– *Cartas y memorial de la [...] Universidad de Valencia, a la reyna [...]doña Mariana de Austria. Contra los padres de la Compañía de el Colegio de San Pablo...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1672, text complet en Somni.

– “Censura y elogio de el señor dotor frey Hippolyto de Samper [...] de comisión de [...] Luis Alfonso de los Cameros, Arçobispo de Valencia..., Real de San George de Valencia, a 12 de mayo 1671”, en *Identidad de la imagen del S. Christo de S. Salvador de Valencia [...], su autor el doctor Juan Bautista Ballester...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1672, text complet en Google llibres.

– “Aprobación y elogio de el señor dotor frey Hippolyto de Samper [...] de comisión de el señor don Pedro Gregorio y Antillón, vicario general del [...], arçobispo de Valencia [...], Real de San George [València] a 8 de deziembre 1672”, en *Beroso de Babilonia en Chaldea, distinguido del Beroso de Viterbo en Italia [...], por don Ioseph Pellicer de Ossau i Tovar...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1673, text complet en Google llibres.

– “Censura del señor doctor frey Hipólito de Samper [...] de comisión de [...] Luis Alfonso de los Cameros, Arçobispo de Valencia [...], Real de San George de Valencia, a 10 de junio de 1671”, en *Aparato a la monarchía antigua de las Españas en los tres tiempos del mundo [...], por don Joseph Pellicer de Ossau y Tovar...*, València, Benito Macè, 1673, text complet en Google llibres.

– *Parecer de los señores frey Josef Rubert, rector de Carpesa y anexos; frey don Pedro Moles, retor del Real Colegio de San Jorge; frey Jacinto Arnau, retor de Alcalà, Xivert y Polpiz; frey Pablo Inglés, prior de Nuestra Señora del Temple, capellán de honor de Su Magestad, albacea general y procurador patrimonial de la Orden; frey Antonio Joan Sánchez, retor de Moncada y sus anexos; frey Vicente Limiñana, retor de Silla; frey Francisco Buch, retor de Rosell y La Sénia; el dotor frey Hippolyto de Samper, prior de San Jorge, del Consejo de Su Magestad, y su assessor de Bayle General en esta Ciudad y reyno de Valencia; y el dotor frey Pasqual Huguet, secretario del señor Lugarteniente General de nuestra orden de Montesa*, València, sense peu d'imprensa, 1674, editat junt a l'obra de TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] *Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1674: BSM.

- “Fragmentos de una carta escrita al señor obispo Sorribas, en elogio del sermón y del autor [...], Valencia, a 14 de marzo 1674”, en *Jardín de sermones de varios asuntos y de diferentes oradores evangélicos. Recogidos y dados a la estampa por el reverendo padre presentado fray Matheo Maya, del orden de Nuestra Señora del Carmen y letor de theología en el colegio de San Josef de Zaragoza...*, vol. I, Zaragoza, Agustín Verges, 1676, pp. 444-446: BN.
- *Memorial de Silvestre de Prats y Villamala, procurador general de la Orden [...] pidiéndole ser restituída a la jurisdicción [...] de Montesa, la persona de José Sanz de Vilaragut [...], conde de Olocau*, Madrid, sense impressor, 1678, RAH.
- *Manifiesto de la igualdad que los clérigos militares de la orden de Montesa tienen con los cavalleros sus hermanos. Y de la capacidad para obtener sus empleos, especialmente el de procurador general. Escriviale el Dotor Hipólito de Samper y Gordejuela, prior de San George en la misma Orden, Capellán de Honor de Su Magestad, de su Consejo, su assessor jubilado de Bayle General en la ciudad y reyno de Valencia y administrador del Hospital Real de Nuestra Señora de Monserrate de la Corona de Aragón*, Madrid, s.i., 1680, RAH.
- “Carta del doctor don Hipólito de Samper [...] Madrid, 14 de setiembre de 1680”, en *Progressos de la Historia en el Reyno de Aragón y elogios de Gerónimo Zurita su primer coronista... [por] Diego Josef Dormer...*, Zaragoza, Herederos de Diego Dormer, 1680, text complet en Google llibres.
- *Defensa honorífica, por la cátedra y cathedrático del Sacro Convento de Montesa. Que pone a los Reales Pies [...] el Licenciado frey Isidro de Larralde...*, València, 1683: RAH.
- “[...] Dedicála a la mesma Virgen, Madre de Desamparados, D. Hippólito de Samper y Gordejuela, prior de San George y procurador general [...] administrador de el Hospital Real de Nuestra Señora de Monserrate de la Corona de Aragón...”, en *Gratulación sacra en la primera solemnidad, que dedicó a la santa imagen de Nuestra Señora de los Desamparados, nuevamente erigida y colocada en el Real Hospital de N. S. de Monserrate de esta Corte, a devoción y expensas de el muy ilustre señor marqués de Castel-Novo [...]. Dezíala fray Joseph de Madrid, religioso capuchino [...] y examinador en el tribunal de la Nunciatura*, Madrid, 1686: Biblioteca de l’Institut Lluís Vives de València.
- “Carta de Don Hipólito de Samper y Gordejuela, procurador general de su orden de Montesa... De casa, a 20 de agosto 1688”, en *Advertencias históricas sobre las obras de algunos doctos escritores modernos, donde con las crónicas, y con las escrituras, solicita su mejor inteligencia D. Luis de Salazar y Castro...*, Madrid, Matheo de Llanos y Guzmán, 1688, text complet en Google llibres.
- *Memorial [...] al rey don Carlos II, por el que se opone al intento de que se cobre la media annata, por el cargo de Lugarteniente General de la Orden de Montesa*, sense lloc d’impressió, impremta, ni data, 1689?: RAH.
- *Al Rey Nuestro Señor. Su Religión de Montesa defendida, por frey don Hippólito de Samper y Gordejuela [...] con el defensor de la jurisdicción real de estos reynos de Castilla. Sobre si haze fuerza el juez conservador de la Orden en pedir se le remita la causa y persona de frey Don Dionysio Ros de Ursinos y Castelví, cavallero novicio de ella, detenido en la cárcel de Corte de la villa de Madrid*, Madrid, [s.n.], 1692; València, 1692 –2ª impressió–, text complet en Somni.
- *Relación de el suceso que tuvo este memorial desde que se dio a la estampa hasta que la Orden logró el que se le entregase la persona de frey Don Dionisio Ros de Ursinos...*, sense lloc d’impressió, impremta, ni data: RAH.
- *Colectoría de missas, de la Iglesia de Nuestra Señora de Montserrate, de el Hospital Real de la Corona de Aragón, vendicada; su fundación, principios, y progressos descubiertos y su jurisdicción eclesiástica y seglar explicada... por Don Hippólito de Samper y Gordejuela...*, En Madrid, [s. n.], 1694: BHUV.
- *Al Exmº. Señor D. Fernando de Aragón y Moncada, duque de Montalto, del Consejo de Estado de S. Mag., su presidente del Sacro y Supremo de Aragón; cavallero y comendador de*

Silla y Benasal en la orden de Montesa y San George de Alfama. Carta escrita por D. Hippolyto de Samper y Gordejuela, procurador general de la misma Orden. Sobre que los ábitos de la dicha Orden no deven ser limitados para los valencianos solos; sino que se han de dar a quantos beneméritos los pidieren, aunque sean de los reynos más remotos de España, Madrid, s.i., 20-II-1696: RAH i Arxiu Municipal de Montesa.

– *Memorial de don [...] al Rey don Carlos II pidiendo se le abonen los gajes de su oficio..., sense lloc d'impressió, impremta, 1698?: RAH.*

– *Duda el doctor frey Hippolyto de Samper [...] podrá obtener, en esta Real Audiencia, alguna plaza de toga proporcionada a su estado..., sense lloc d'impressió, impremta ni data: RAH.*

– *Memorial de don [...] a la reina doña Mariana de Austria solicitando sea perpetuado en la casa de Andrés de Samper, su padre, el oficio de padre de Huérfanos de la ciudad de Valencia con la escribanía dél anexa, y suplicando para su persona una pensión, como remuneraciones por su obra Montesa Ilustrada, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: RAH.*

– *Memorial de frey [...] pidiendo a S.M. la Reina se sirva hacerle merced por sus servicios prestados, en especial por la publicación en 1669 de Montesa Ilustrada, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: RAH.*

– *Memorial de don [...] a la reina doña Mariana de Austria exponiéndole sus servicios y suplicando remuneración por el trabajo y los gastos que ha tenido que hacer para escribir su libro Montesa Ilustrada, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: RAH.*

Señor, el reyno de Valencia, por medio de los eletos nombrados para la súplica, en orden a la encomienda mayor de Montesa buelve segunda vez a [...] V. Magestad, repitiendo, como con la noticia que tuvo el Reyno, de la merced que V. Magestad fue servido hazer al duque de Ciudad Real en la futura successión de la encomienda mayor de Montesa..., sense lloc d'impressió, impremta ni data (amb la de 1695 al text): ARV

TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] *Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense, València, Gerónimo Vilagrasa, 1674: BSM.*

TRISTANY BOFILL i BENACH, Buenaventura de [cavaller de Montesa (1691-1714)], *Corona benedictina, adornada de lo más precioso de sus singulares prerrogativas con el esmalte de la iurisdiccion ordinaria que pueden exercer los presidentes de la muy illustre y esclarecida Congregación Claustral de San Benito de la Provincia Tarraconense..., Barcelona, Rafael Figueró, 1677, text complet a Google llibres.*

– *Sacri Supremi Regii Cathaloniae Senatus decisiones..., Barcelona, “ex typographia Raphaelis Figueró”, 1686-1701, 3 vols.*

– *Escudo Montesiano en las reales manos de Su Magestad para defender como Gran Maestre, prelado, general, superior y cabeça, patrón, protector y Administrador Perpetuo de las sagradas, reales, insignes, nobilísimas y eclesiásticas religiones regulares y militares de Santiago, Calatrava y Alcántara, y particularmente de la poderosa, ínclita y militar orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, los privilegios, prerrogativas, inmunidades y exempciones que gozan por la Sede Apostólica, de los ordinarios, Barcelona, Rafael Figueró, 1703, text complet a Google llibres.*

UGUET i RUBERT, frey Pascual [religiós de Montesa, 1662-1722], *Oración evangélica en hazimiento de gracias a [...] María Señora Nuestra [...] del Consuelo, venerada [...] en la Iglesia Parroquial de Carpesa...*, València, “en la imprenta de Francisco Mestre” [c. 1698].

– *Postilación canónica, jurídica, moral; parecer del doctor [...] Pasqual Uguet [...] en favor de las Iglesias parroquiales de Montesa y Vallada...*, València, imprenta de Francisco Mestre, s.a. [c. 1702], text complet en *Somni*.

– *Historia laurentina de la vida, martirio y patria del invicto mártir levita San Lorenzo...*, València, imprenta de Joseph Garcia, 1717, text complet en *Bivaldi*

VICH, Álvaro [cavaller de Montesa] i Diego [cavaller d'Alcántara], *Dietario valenciano (1619-1632)*, Valencia, Acción Bibliográfica Valenciana, 1921.

VILLARROYA, José, *Real Maestrazgo de Montesa. Tratado de todos los derechos, bienes y pertenencias del Patrimonio y Maestrazgo de la Real y Militar Orden de Santa María de Montesa y San Jorge de Alfama*, València, Benito Monfort, 1787, 2 vols., reedició, València, Generalitat, 1991, també en Google llibres i *Bivaldi*.

ZAPATER, fray Miguel Ramón, *Cister Militante en la campaña de la Iglesia contra la sarracena furia. Historia general de las ilustrísimas, ínclitas y nobilísimas cavallerías del templo de Salomón, Calatrava, Alcántara, Avis, Montesa y Christo*, Zaragoza, Agustín Verges, 1662, text complet en Google llibres.

3. Bibliografia general

ABBAD, Fabrice, OZANAM, Didier, *Les Intendants espagnols du XVIII siècle*, Madrid, Casa de Velázquez, 1992.

AGRAMUNT de SISTERNES, Luis, *Por don Iosef Sorel de Buil y Roca, conde de Albalat. Fúndase la justificación del fuero 2 de las cortes del año 1645 que dispone que las encomiendas de la orden de Montesa y demás religiones militares no puedan darse a estrangeros del Reyno*, València, Imprenta de Jayme de Bordazar, 1686, text complet en *Somni* (col.lecció digital de fons històric de la Universitat de València).

AGUADO HIGÓN, Ana María, “La incorporació de la comanda de Silla a la Mesa Mestral de Montesa: un exemple de la política borbònica”, *Afers. Fulls de Recerca i Pensament*, n° 1 (1985), pp. 155-162.

AGUILAR PIÑAL, Francisco, *Bibliografía de autores españoles del siglo XVIII*, Madrid, CSIC, 1981-95, 8 vols.

AGUILERA CERNI, Vicente (coord.), *Història de l'art valencià*, Valencia, Consorci d'Editors Valencians (1987-88), 6 vols.

AGUIRRE, Francisco, *Por frey don Geronimo Minuarte, cavallero de la Orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Con el promotor fiscal de dicha Orden*, València, Juan Bautista Marçal, 1633, text complet en *Somni*.

AIERDI, Joaquim, *Dietari: notícies de València i son regne, de 1661 a 1664 i de 1667 a 1679*, Barcelona, Barcino, 1999.

ALARCÓN GONZÁLEZ, Pilar, “Familia, relaciones e influencias en la nobleza del siglo XVII. Vida del Caballero de la Orden de Santiago Alonso de Carvajal y Mendoza”, *Revista de las Órdenes Militares*, n° 4 (2007), Madrid, Real Consejo de las Órdenes Militares, pp. 293-327.

ALBA PAGÁN, Ester, “La pintura en la iglesia y convento del Temple de Valencia” dins DOMÍNGUEZ, Javier, *et alii* (coords.), *Iglesia y palacio del Temple. Síntesis de Arte e Historia*, València, Del Sénia al Segura, 2008.

ALBEROLA ROMÀ, Armando, “La organización del municipio en la época foral”, en AAVV, *Historia de la ciudad de Alicante*, Ayuntamiento de Alicante, Alicante, 1990, vol. IV, pp. 185-212.

– “Autoridad real y poder local: Reflexiones en torno al desarrollo del procedimiento insaculatorio en los municipios valencianos durante la época foral moderna”, *Pedralbes*, n° 12 (1992), pp. 9-38.

ALBERT, Miquel –pseudònim d'Eufemià Fort i Cogul–, “Tres monjos de Santes Creus, destacats forjadors de la Congregació setcentista”, *Santes Creus*, n° 2 (1960), pp 64-68.

– “Relacions del monestir de Santes Creus amb l’antic orde de Montesa”, *Santes Creus. Revista de l’Arxiu bibliogràfic*, nº 41 (1975), pp 1-71, amb tirada a part publicada poc després (Santes Creus, Publicacions de l’Arxiu Bibliogràfic, 1977).

ALDANA, Salvador (dir.), *Monumentos desaparecidos de la Comunidad Valenciana, València*, Consell Valencià de Cultura, 2 vols, 1999 [València], 2004 [Alacant].

ALDEA HERNÁNDEZ, Àngela, “La colección pictórica de varones ilustres valencianos, pertenecientes al monasterio jerónimo de Nuestra Señora de la Murta de Alzira” en CAMPOS y FERNÁNDEZ de SEVILLA, Francisco Javier, *La orden de San Jerónimo y sus monasterios: actas del simposium (II), 1/5-IX-1999*, vol. I, 1999, pp, 529-554.

ALIENA MIRALLES, Rafael, “La família Bertrán”, en *Benassal, recull bibliogràfic de textos*, Ajuntament de Benassal (1999), vol. II, pp. 869-884.

ALMELA i VIVES, Francisco, *El bibliógrafo Justo Pastor Fuster*, Madrid, CSIC, 1945.

ALMENARA SEBASTIÀ, Miquel, GUINOT RODRÍGUEZ, Enric, *Carta de Poblament del Poble Nou de Benitatxell, 1698*, València, Edicions del Bullent, 2008.

ALMENARA SEBASTIÀ, Miquel; ARDIT LUCAS, Manuel, *Gaspar Centelles y el grupo disidente de Pedralba*, València, Edicep, 2011.

ALMIRANTE, José, *Bibliografía militar de España*, Madrid, Imprenta y Fundación de Manuel Tello, 1876.

ALONSO ACERO, Beatriz, i BUNES IBARRA, Miguel Ángel de, “Exilio nobiliario y poder virreinal: clientelismo político en los presidios españoles de Argelia”, en Bravo Lozano, J. (ed.): *Espacios de poder: Cortes, ciudades y villas, ss. XVI-XVIII*. Actas del congreso celebrado en la residencia de La Cristalera (Universidad Autónoma, Madrid, octubre de 2001), Madrid, Universidad Autónoma, 2002, vol. I, pp. 79-100.

ÁLVAREZ de ARAUJO y CUÉLLAR, Ángel, [cavaller de Santiago, 1861], *Recopilación histórica de las cuatro órdenes militares de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Establecimiento tipográfico de R. Vicente, 1866.

– *Las órdenes militares de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa. Su origen, organización y estado actual*, Madrid, Imprenta de Fernando Cao y Domingo de Val, 1891. Apéndice a l’obra anterior, de 37 pp. (Madrid, Imprenta de Enrique Maroto y Hermano, 1893), en *Biblioteca Digital Hispánica*.

– *Ceremonial de las órdenes militares de Calatrava, Alcántara, Montesa con arreglo a rito y definiciones, y la parte vigente de estas y estatutos para regla de sus caballeros*, Madrid, Imprenta Aguado, 1893, text complet en *Bidicam* (Biblioteca Digital de Castilla la Mancha).

ÁLVAREZ de TOLEDO PINEDA, Guillermo, “Cuestionarios, formularios e interrogatorios oficiales para probanzas de nobleza e ingresos en las Órdenes Militares de Caballería durante la

España renacentista y barroca”, *Tavira. Revista de ciencias de la educación*, nº 5 (1988), pp. 115-124.

ÁLVAREZ y BAENA, José Antonio, *Hijos de Madrid, ilustres en santidad, dignidades, armas, ciencias y artes. Diccionario histórico por el orden alfabético de sus nombres...*, Madrid, Benito Cano, 1789-1791, 4 vols., text complet en Google llibres.

ÁLVAREZ-COCA GONZÁLEZ, Mª Jesús, “La concesión de hábitos de caballeros de las Órdenes Militares: procedimiento y reflejo documental (s. XVI-XIX)”, en *Cuadernos de Historia Moderna*, nº 14 (1993) pp. 277-297, text complet en Dialnet.

– “La Orden de Montesa: una jurisdicción especial en el Antiguo Régimen. Aproximación a la organización de la documentación judicial del Archivo Histórico Nacional”, en *La administración de justicia en la Historia de España. Actas de las III Jornadas de Castilla-La Mancha sobre la investigación en Archivos*, Archivo Histórico Provincial de Guadalajara, 1997, Guadalajara, Junta de Comunidades de Castilla la Mancha, 1999, pp. 457-492.

ÁLVAREZ-OSSORIO ALVARIÑO, Antonio, “Las esferas de la Corte: príncipe, nobleza y mudanza en la jerarquía” en CHACÓN JIMÉNEZ, Francisco, MONTEIRO, Nuno Gonçalo (eds.), *Poder y movilidad social. Cortesanos, religiosos y oligarquías en la Península Ibérica (siglos XV-XIX)*, Madrid, CSIC-Universidad de Murcia, 2006.

ANDRÉS ROBRES, Fernando (*et alii*), *Inventario de fondos notariales del Real Colegio Seminario de Corpus Christi de Valencia*, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1990.

– “Garcerán de Borja, Felipe II y la tardía incorporación del maestrazgo de la Orden de Montesa a la Corona. Los hechos (1492-1592)”, en MARTÍNEZ RUIZ, Enrique i SUÁREZ GRIMÓN, Vicente (eds.), *Iglesia y Sociedad en el Antiguo Régimen*. III Reunión Científica de la Asociación Española de Historia Moderna, Las Palmas de Gran Canaria, Universidad, 1994, pp. 409-420. Aquest treball –i els citats a continuació–, disponibles a l’arxiu documental de la web www.museumontesa.com

– “La singularidad de la *hermana pequeña*. Algunas consideraciones sobre el gobierno de la orden de Montesa y sus relaciones con la monarquía (siglos XVI-XVIII)”, *Hispania*, LV/2, nº 190 (1995), pp. 547-566.

– “La economía de la Orden de Montesa cuando la incorporación: patrimonio, renta, gasto, balances (1592-1602)”, *Estudis. Revista de historia moderna*, nº 25 (1999), pp. 55-87.

– “Textos publicados en torno a Montesa en los siglos XVI, XVII y XVIII y edición de manuscritos: historiografía clásica y fuentes impresas de la orden militar valenciana”, en LÓPEZ-SALAZAR PÉREZ, Jerónimo (coord.), *Las Órdenes Militares en la Península Ibérica*, vol. II, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2000, pp. 1289-1314.

– “Política y economía en el Consejo de Aragón: entre la euforia y la ruina (La obra del último maestre y la situación económica de la Orden de Montesa a finales del siglo XVI)”, en *As Ordens Militares e de Cavalaria na Construção do Mundo Ocidental – Actas do IV Encontro sobre Ordens Militares*, Palmela (Portugal), 30 janeiro a 2 fevereiro de 2002, Lisboa, Edições Colibri / Câmara Municipal de Palmela, 2004 (peu d’impremta) / 2005 (data de publicació del volum), pp. 271-291.

– “Dos siglos de historiografía sobre la orden de Montesa en la Edad Moderna (1801-2000)”, *Studia historica. Historia moderna*, nº 24, 2002 [data de publicació: setembre de 2004], pp. 97-140.

- “Montesa y la crisis del siglo XVII: el colapso financiero de la orden militar valenciana”, *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante*, nº 24 (2006), pp. 227-252.
- “Borja y Castro, Pedro-Luis Galcerán de”, en *Diccionario Biográfico Español*, vol. IX, pp. 154-158.
- “De la borrascosa vida de don pedro Luis Galcerán de Borja y su historiografía. Literatura, inquisición y política en la vida de un singular caballero del siglo XVI. Nuevos apuntes”, en GARCÍA HERNÁN, Enrique, RYAN M.^a del Pilar (eds.), *Francisco de Borja y su tiempo. Política, Religión y Cultura en la Edad Moderna*, Valencia-Roma, Albatros Ediciones - Institutum Historicum Societatis Iesu, 2011, pp. 711-732.
- “De reinos insulares, órdenes militares y galeras. Propuesta de creación de una rama de la orden de Montesa en Cerdeña (1603-1619)”, *Estudis. Revista de historia moderna*, nº 37 (2011), pp. 137-153.
- “La renta de las encomiendas de Montesa y el insaciable apetito de los Borbones (1707-1793; series completas desde 1593)”, en *La Corte de los Borbones: crisis del modelo cortesano*, Madrid, Editorial Polifemo – IULCE (en prensa).

ANDÚJAR CASTILLO, Francisco, FELICES de LA FUENTE, María del Mar (eds.), *El poder del dinero. Ventas de cargos y honores en el Antiguo Régimen*, Madrid, Biblioteca Nueva, 2011.

ANENTO, fray Bartolomé, *Sermón que predicó, en la fiesta de San Jorge que todos los años celebra la orden de N. S. de Montesa y San Jorge de Alfama en el convento de Pinto de esta corte de religiosas del Gran Patriarca San Bernardo, con asistencia del Sacro, Supremo y Real Consejo de Aragon, el M.R.P. Fr. Bartholomé de Anento...*, Madrid, Dionisio Hidalgo, 1668: Biblioteca de l'Institut Lluís Vives de València.

ANES y ÁLVAREZ de CASTRILLÓN, Gonzalo (dir.), *Diccionario Biográfico Español*, Madrid, Real Academia de la Historia, 25 vols., 25 més en premsa.

ANTOLÍ FERNÁNDEZ, Alfonso, *Muerte y religiosidad popular en Jumilla durante la época de los Austrias (siglos XVI-XVII)*, Jumilla, autoedició, 2005.

ANTONIO, Nicolao, *Bibliotheca Hispana Nova, sive hispanorum scriptorum qui ab anno MD ad MDCLXXXIV florere notitia...*, Madrid, "apud viduam et heredes Joachimi de Ibarra", 1783 i 1788, 2 vols., text complet en Google llibres.

AÑO LÓPEZ, Álvaro, “El señor de Ortells”, *BCEM*, nº 25 (1985), pp. 23-24.

ARAMBURU, Antonio de, *Por Don Luis Maza, cavallero del horden de Montessa. Con Doña Violante Rocamora, y Don Pedro de Ábalos, su hijo, del hábito de San Iuan professo. Sobre quién a de suceder en las Baronías de Moxente, Novelda, y el Castillo de la Mola después de los días de Doña Isabel Maza y Doña Elsa Rocamora, su hija, Valencia?, c. 1662-63?: BHUV*

– *Por el conde de Albalate en el pleyto con el duque de Ciudad Real, y Marqués de San Damián. Sobre que se debe mandar dar al conde el despacho de la merced de la futura, que su Magestad le tiene hecha de la Encomienda mayor de la Orden de Montesa...*, sense lloc d'impressió, impremta, ni data, 1687?: BHUV

ARANBURUZABALA ORTIZ de ZÁRATE, Yolanda, “Caballeros de las Órdenes Militares en Álava, Bizkaia, Gipuzkoa y Navarra en el siglo XVIII. Procedencia geográfica y aproximación social”, *Sancho el sabio: Revista de cultura e investigación vasca*, nº 30 (2009), pp. 11-47.

ARDIT, Manuel (coord.), *La Guerra de Successió*, Catarroja, Afers, 2005.

ARDIT, Manuel, BLAYA, Nuria, VILLALMANZO, Jesús, *La expulsión de los moriscos del Reino de Valencia* [catàleg d'exposició], València, Fundació Bancaja, 1997.

ARIAS de SAAVEDRA ALÍAS, Inmaculada, “Órdenes Militares y Maestranzas de Caballería. Dos corporaciones nobiliarias a finales del Antiguo Régimen”, en RIVERO RODRÍGUEZ, Manuel (coord.), *Nobleza hispana, nobleza cristiana: la Orden de San Juan*, Madrid, Polifemo, 2009, pp. 1045-1085.

ARQUÉS JOVER, fra Agustín de, *Nobiliario Alicantino* (a cura de Luis Mas Gil i José Mª Esquerdo Ribera), Alacant, Ajuntament, 1966.

ARRIETA ALBERDI, Jon, *El Consejo Supremo de la Corona de Aragón (1494-1707)*, Zaragoza, Institución “Fernando el Católico”, 1994.

ASENSIO, José María, *Francisco Pacheco: sus obras artísticas y literarias. Introducción e historia del Libro de descripción de verdaderos retratos de ilustres y memorables varones que dejó inédito*, Sevilla, Imp. de E. Rasco, 1886.

ATIENZA, Julio de [baró de Cobos de Belchite] “Caballeros baleares en la Orden de Montesa. Sus genealogías (1600-1860)”, *Memòries de l'Acadèmia Mallorquina d'Estudis Genealògics, Heràldics i Històrics*, tom 1-4 (1953-1955), facsímil, Ajuntament de Palma, 2000, pp. 156-163.

BAILA HERRERA, Francisco, “Función sacerdotal de los freiles clérigos de la orden de Santa María de Montesa”, *Millars*, nº 6 (1979), pp. 156-166.

– *Los eclesiásticos de la Orden ecuestre de Santa María de Montesa*, Castelló de la Plana, Diputació Provincial, 1982 (reedició, *La educació en la orden de Santa María de Montesa*, Castelló de la Plana, Diputació, 2001).

– “Formación de los clérigos y vasallos de la orden ecuestre de Montesa. Los estudios en el Maestrazgo”, *1er Congrés d'Història del Maestrazgo*, 1987, pp. 290-300.

BALDAQUÍ ESCANDELL, Ramón, PRADELLES NADAL, Jesús, “La familia de don Leonardo Soler de Cornellá. Un linaje de caballeros en Elche durante el siglo XVIII”, *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante*, nº 11 (1992), pp. 25-66, text complet en Dialnet.

BALLESTER, Juan Bautista, *Identidad de la imagen del S. Christo de S. Salvador de Valencia...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1672, text complet en Google llibres.

BALLESTER BUIGUES, Irene, *La duquessa d'Almodòvar. Vida d'una aristòcrata valenciana a la fi del segle XVIII*, Ajuntament de Xaló i IECMA, 2007.

BALTAR RODRÍGUEZ, Juan Francisco, “Las negociaciones del Consejo de Aragón en el siglo XVII”, *Anuario de historia del derecho español*, nº 71 (2001), pp. 293-300.

BARÓ i QUERALT, Xavier, *La historiografia catalana en el segle del barroc (1585-1709)*, – tesi doctoral –, Barcelona, Universitat de Barcelona, 2005, disponible en xarxa a TDR.

– *La historiografia catalana en el segle del barroc (1585-1709)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2009.

BARREDA i EDO, Pere Enric, “Aproximació al rectorologi de Benassal (1239-1989)”, *BCEM*, nº 28 (1989), pp. 37-43.

BARREDA y ACEDO-RICO, Juan de la, *Viejas familias de Alcalá de Henares*, Madrid, Editorial Complutense, 2003.

BARRIO MOYA, José Luis, “Pedro de Villafranca y Malagón, pintor y grabador manchego del siglo XVII”, *Cuadernos de estudios manchegos*, nº 13 (1982), pp. 107-122.

– “El abogado valenciano Don Lorenzo Matheu y Sanz y el inventario de sus bienes (1680)”, *Boletín de Arte*, Universidad de Málaga, Departamento de Historia del Arte, 1988, nº 9, pp. 63-71.

– “Algunas noticias sobre la construcción de la desaparecida iglesia del Hospital de Montserrat en Madrid”, *Anales del Instituto de Estudios Madrileños*, nº 33 (1993), pp. 21-40.

– “La librería de Don Pablo Gil, clérigo castellanense, cura y colector del Hospital de Montserrat en Madrid (1741)”, *BSCC*, t. LXXI (1995), pp. 533-552.

– “La biblioteca del hidalgo alcalaíno don José Carrillo de Torres, caballero de la Orden de Santiago (1734)”, *Anales Complutenses*, nº 11 (1999), pp. 109-122.

– “Antonio Palomino, tasador de la colección pictórica de don Pedro Ignacio de Arce, caballero de la Orden de Santiago (1693)”, *Boletín de Arte*, nº 21 (2000), pp. 487-494.

– “La biblioteca de Don Luis Ignacio Francisco de Borja, Duque de Gandía (1740)”, *BSCC*, t. LXXVI (2000), pp. 169-187.

– “La biblioteca jurídica de don Fernando Queipo de Llano y Valdés, consejero de Carlos II en el Real de Órdenes (1677)”, *Anuario de historia del derecho español*, nº 75 (2005), pp. 683-702

BARRIOS, Feliciano, *El Consejo de Estado de la monarquía española (1521-1812)*, Madrid, Consejo de Estado, 1984.

BAS MARTÍN, Nicolás, *Las bibliografías de la Ilustración valenciana*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2002.

BATALLER, Alejandro, “La casa de los Montoro de Agullent”, en *Agullent: 1585-1985. IV Centenari de la segregació jurídica d'Agullent d'Ontinyent*, Ontinyent, Caixa d'Estalvis d'Ontinyent, 1985, pp. 213-214.

BENÍTEZ SÁNCHEZ-BLANCO, Rafael, “El fondo mayansiano en la Collection Tiran de los Archives Nationales de Paris (Cartas, tratados, biblioteca)”, *Saitabi*, nº 58 (2008), pp. 347-365.

BENITO GOERLICH, Daniel, *et alii*, *La Universitat de València y su patrimonio cultural*, València, Universitat de València, 2008, 2 vols.

BÉRCHEZ, Joaquín, JARQUE, Francesc, *Arquitectura barroca valenciana*, Bancaixa, 1993.

BERNABÉ GIL, David, “Nobles valencianos en el servicio regio. La provisión del oficio de Portantveus de Gobernador Ultra Sexonam en la edad moderna”, *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante*, nº 26 (2008), pp. 13-60, text complet a Dialnet.

BERNARD, Gildas, *Le Secrétariat d'État et le Conseil Espagnol des Indes (1700-1808)*, Genève-Paris, Librairie Droz, 1972.

BERNARDI [Bernat], Silverio, *Iuris responsum pro S.C. et R.M. [...] Philippi III Hispaniarum et Indiarum Regis [...] super iure patronatus ecclesiarum villae Ceruariae [...] et villarum de Xiuert & de Covis de Vinromano [...] cui accedum tituli apostolici quorum [...] reges & proceres Coronae Aragonum decimas & primitias possident...*, Barcelona, “ex typographia Sebastiani Mathevat”, 1613, text complet a Somni.

BERNAT, frey Francisco [religiós de Montesa 1639-1697], *Oración evangélica que en las fiestas que a 20 de marzo deste año [1653] consagró la esclarecida Orden e ínclita Cavallería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, a la original pureza de su soberana y patrona y señora María Santíssima, en el primero instante de su ser, de nuevo favorecida por nuestro muy santo padre Alexandro VII, a instancia de nuestro sereníssimo Administrador Perpetuo el señor rey Felipe IV...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1662: Biblioteca Municipal Central, València.

BERNÍ i CATALÀ, Joseph, *Creación, antigüedad, y privilegios de los títulos de Castilla*, València, 1769, text complet a Google llibres.

BERTRAND, Michel, “Un vieil outil et l'ordinateur: de la prosopographie à l'histoire des relations sociales”, en VINCENT Bernard, DEDIEU, Jean-Pierre (coords.), *L'Espagne, l'Etat, les Lumières: mélanges en l'honneur de Didier Ozanam*, Madrid-Bodeaux, Casa de Velázquez, 2004, pp. 123-140.

BLAS BENITO, Javier (*et alii*), *Grabadores extranjeros en la Corte española del Barroco*, Madrid, Biblioteca Nacional de España, Centro de Estudios Europa Hispánica, 2011.

BOLUDA PERUCHO, Alfred (*et alii*), *Les pestes de 1600 i 1648. El dietari de Josep Aznar i Francesc Sanç. Estudi i edició*, Ontinyent, Ajuntament, 1995.

BORJA i ARÁNDIGA, frey Joan, *Breve resolución de todas las cosas generales y particulares de la Orden y cavallería de Montesa (1624); manuscrito de frey Joan Borja, religioso*

montesiano; edició i estudi preliminar de Fernando Andrés Robres i Josep Cerdà i Ballester, València, Institució Alfons el Magnànim, 2004.

BORRÀS JARQUE, Juan M., *Història de Vinaròs*, Tortosa, Ed. Catòlica, 1929-1931, facsímil, Ajuntament de Vinaròs, 2001, 2 vols.

BOVER, Joaquin María, *Nobiliario Mallorquín* (reedició facsímil de l'edició de Palma, Imprenta de Pedro José Gelabert, 1850), José J. de Oñaleta (ed.), 2005.

– *Noticias histórico-topográficas de la isla de Mallorca: estadística general de ella y períodos memorables de su historia*, Palma, imprenta de D. Felipe Guasp y Barberí, 1864.

BRENA SANCHIZ, Rafael de la [cavaller de Montesa (1983) –actual lloctinent general–], *et alii*, “Lux Hispaniarum: pasado, presente y futuro de las órdenes militares”; dins CAMPOS y FERNÁNDEZ de SEVILLA, Francisco Javier (coord.), *Lux Hispaniarum: estudios sobre las órdenes militares*, Madrid, Real Consejo de las Órdenes Militares, 1999, pp. 35-68.

– “Pervivencia de las órdenes militares”, en BURDEUS PÉREZ, María Dolores, *et alii* (eds.), *Las órdenes militares: realidad e imaginario*, Castelló de la Plana, Universitat Jaume I, 2000, pp. 61-72.

BRINES BLASCO, Joan, PÉREZ APARICIO, Carme “A l’ombra de la monarquia. Esplendor i ocàs de la família Vic”; *Saitabi* n° 51/52 (2001-2002), pp. 285-314.

BRU de SALA, Lluís de, FLUVIÀ i ESCORSA, Armand de, *Nobiliari del Reial Cos de la Noblesa de Catalunya*, Barcelona, Reial Cos de la Noblesa de Catalunya, 1998.

BRUNA LÓPEZ, Desamparados, *Un gran mecenas valenciano del siglo XVII: don Diego de Vich* (tesi de llicenciatura inèdita), València, Facultad de Filosofía y Letras, 1957?.

Bullas del casar en favor de los cavalleros de la orden de Montesa, de los pontífices Gregorio Tercio Décimo y Sixto Quinto, València, hereus de Joan Navarro, 1594, s/p., text complet en *Biblioteca Digital Hispánica*.

BURGUERA i SERRANO, Rvdo. P. Fr. Amado de Cristo, O. F. M., *Historia documentada de Sueca y sus alrededores*, Sueca, 1921-24, (facsímil, Sueca, Ajuntament, 2000), 2 vols.

CABANES PECOURT, María de los Desamparados, “El código 871 de la orden de Montesa”, *Anal. de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana*, n° 81 (2006), pp. 29-68.

– “La población de los dominios de la Orden Montesa (1320)”, *Revista de las Órdenes Militares*, n° 4 (2007), pp. 139-168.

CABRERA de CÓRDOBA, Luis, *Relaciones de las cosas sucedidas en la Corte de España desde 1599 hasta 1614*, Madrid, Imprenta de J. Martin Alegría, 1857, text complet en Google llibres.

CADENAS y ALLENDE, Francisco [conde de Gaviria], “Los religiosos de Santiago en la provincia de León, Índice de los religiosos ingresados en la Casa de San Marcos (1475-1743)”, *Hidalguía* n° 136 (1976), pp. 401-416; n° 137 (1976), pp. 511-544.

CADENAS y LÓPEZ, Ampelio Alonso de, “Caballeros de la Orden de Santiago titulados (siglo XIX)”, *Hidalguía*, n° 214-215 (1989), pp. 615-647.

– “Caballeros de la Orden de Calatrava titulados (siglo XIX)”, *Hidalguía*, n° 216 (1989), pp. 665-686.

– “Caballeros de la Orden de Alcántara titulados (siglo XIX)”, *Hidalguía*, n° 217 (1989), pp. 919-930.

– “Caballeros de la Orden de Montesa titulados (siglo XIX)”, *Hidalguía*, XXXVIII (1990), pp. 33-42.

Caballeros de las órdenes de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa que ostentaron un título nobiliario (siglo XIX), Madrid, Hidalguía, 1990.

CADENAS y VICENT, Vicente de, *Caballeros de la Orden de Alcántara que efectuaron sus pruebas de ingreso durante el siglo XIX*, Madrid, Ediciones Hidalguía, 1956.

– *Caballeros de Montesa que efectuaron sus pruebas de ingreso durante el siglo XIX*. Madrid, Imprenta y Editorial Maestre, 1957, tirada a part del *BRAH* (segona edició Madrid, Hidalguía, 1995).

– *Caballeros de la Orden Militar de Santiago que efectuaron sus pruebas de ingreso en el siglo XIX*, Madrid, Ediciones Hidalguía (1958); reedició: Madrid, Ediciones Hidalguía, 1981.

– *Caballeros de la Orden Militar de Calatrava que efectuaron sus pruebas de ingreso en el siglo XIX*, Madrid, Ediciones Hidalguía, 1976.

– *Caballeros de la Orden de Santiago. Siglo XVIII*, Madrid, Ediciones Hidalguía, Instituto Salazar y Castro, 1977-1996, 9 vols.

– *Caballeros de la Orden Militar de Calatrava que efectuaron sus pruebas de ingreso en el siglo XVIII*, Madrid, Ediciones Hidalguía (1986-87), 4 vols.

– *Fundamentos de heráldica (ciencia del blasón)*, Madrid, Hidalguía, 1975.

– *Diccionario heráldico*, Madrid, Hidalguía, 1976.

– *Caballeros de la Orden de Alcántara que efectuaron sus pruebas de ingreso durante el siglo XVIII*, Madrid, Ediciones Hidalguía, 1991-92, 2 vols.

CALAF, Francisco, INÇA, Miguel Thomas, CLIMENT, Joachim y ROURES, Luis [religiosos tots de Montesa], *En favor de la Sagrada Religión y milicia de Ntra. Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Acerca de lo que suplica a Su Magestad sea servido nombrar freyle della misma para prior del Convento. Se alegan ambos derechos divino y humano, y los exemplares de las demas órdenes militares. Contra el abad y convento de Santas Cruzes*, València, Juan Bautista Marçal, 1627. Es va reimprimir en 1633, per a fer-ho de nou més endavant –en 1657 i 1658– dins l’obra que sobre el mateix assumpte va redactar Cosme Gombau, disponible en *Bivaldi*.

CALATAYUD GASCÓ, Rafael, *Beso humano y ósculo cristiano. Dimensiones históricoteológicas del beso litúrgico*, València, Facultad de Teología “San Vicente Ferrer” – Edicep, 2003.

CALERO, Francisco, SALA, Daniel, *Claude de Bronseval. Viaje por la Valencia del siglo XVI*, València, Ajuntament, 1993.

CALLADO ESTELA, Emilio, ESPONERA CERDÁN, Alfonso (eds.) *Memoria escrita, historia viva: dos dietarios valencianos del seiscientos*, València, Ajuntament, 2004.

CALLADO ESTELA, Emilio, *Iglesia, poder y sociedad en el siglo XVII: el arzobispo de Valencia fray Isidoro Aliaga*, València, Biblioteca Valenciana, 2001.

– *Sin pecado concebida. Valencia y la Inmaculada en el siglo XVII*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2012.

CAMBRA y BAYARRI, frey Joseph [religiós de Montesa (1679-1729)], *Al Rey [...] Administrador Perpetuo de la orden de Montesa y San George de Alfama. Memorial apologético de D. Ioseph Cambra y Bayarri, religioso de la mesma Orden...*, Madrid, 1695, text complet disponible en *Somni*.

CAMPS, Concha (et alii), *El Palau dels Català de Valeriola*, València, Conselleria de Presidència, 2008.

CANET APARISI, Teresa “Iglesia y poder real en la Valencia del quinientos: la figura del Canciller del Reino”, *Saitabi*, nº 36 (1986), pp. 227-234.

– *La Audiencia foral valenciana en la época moderna*, València, IVEI, 1986.

– *La Magistratura Valenciana (ss. XVI-XVII)*, Valencia, Universidad, 1990.

– “Matrimonio, fortuna y proyección social en la élite administrativa valenciana del siglo XVII. Los casos de Sanz y Matheu”, en *Estudios de Historia Moderna en homenaje a la profesora Emilia Salvador Esteban*, València, Universitat de València, 2008, vol. I, pp. 86-88.

– *Vivir y pensar la política en una monarquía plural. Tomás Cerdán de Tallada*, València, Universitat de València, 2009.

CANET, José Luis, et alii (eds.), *Actas de la Academia de los Nocturnos (vol. I)*, València, IVEI, 1988.

Caravaggio i la pintura realista europea, Barcelona, Museu Nacional d'Art de Catalunya, 2005.

CÁRDENAS PIERA, Emilio de, “Certificados de defunción de comendadores de las órdenes militares”, *Hidalguía* nº 158 (1980), pp. 81-102.

– *Caballeros de la Orden de Santiago. Siglo XVIII*, Madrid, Ediciones Hidalguía, 1994-1996.

CARO de TORRES, Francisco, *Historia de las Órdenes Militares de Santiago, Calatrava y Alcántara, desde su fundación hasta el Rey don Filipe Segundo, Administrador perpetuo dellas...*, Madrid, Juan Gonçález, 1629, text complet en Google llibres.

CARRASCO, Rafael, *Inquisición y represión sexual en Valencia. Historia de los sodomitas (1566-1785)*, Barcelona, Laertes, 1985.

CARRERAS CANDI, Francisco (dir.), *Geografía General del Reino de Valencia*, Barcelona, Imprenta Alberto Martín [1915-1925], 5 vols.

CARUANA i REIG, José [baró de San Petrillo], “Las piedras blasonadas del Museo y Academia de San Carlos”, *Archivo de Arte Valenciano*, nº. 11 (1925), pp. 3-21.

– “Los Próxima y el Estado de Almenara”, *Anales del Centro de Cultura Valenciana*, núms. 12, 13 i 14 (1932), pp. 57-75; 125-143; 189-206.

– “La heráldica en Jávea” *Anales del Centro de Cultura Valenciana*, núms. 16, 17 i 18 (1933), pp. 57-64; 101-108; i 141-148; nº 19 (1934), pp. 33-40; núms. 21, 22, 23 i 24 (1935), pp. 31-38; 89-96; 164-173; 201-209; nº 25 (1936), pp. 24-32; i 82-90; nº 1 –2ª época– (1940), pp. 13-27; nº 3 (1940), pp. 14-31.

– “Las capillas parroquiales. Sus blasones y sus patronos”, *Anales del Centro de Cultura Valenciana*, nº 4 (1942), pp. 103-114; nº 5, 6, 7 (1943) pp. 18-29; 69-79; 145-155; núms. 8, 9, 10 (1944), pp. 1-12; 121-134; 211-221.

– “La Casa del Almirante y los Cardona valencianos”, *Boletín de la Sociedad Española de Excursiones*, vol. XLVII (1943), pp. 61-69.

– *Los Cruilles y sus alianzas. Nobiliario valenciano*, València, Imprenta Diana –abans Vives Mora–, 1946.

CASEY, James, *El Regne de València al segle XVII*, Barcelona, Curial, 1981.

– “Bandos y bandidos en la Valencia moderna”, en *Homenatge al doctor Sebastià Garcia Martínez*, València, Conselleria de Cultura de la Generalitat Valenciana, 1988, vol. I, pp. 407-422.

– “Patriotismo en Valencia durante la Edad Moderna”, en KAGAN, R. L., y PARKER, G. (eds.), *España, Europa y el mundo Atlántico. Homenaje a John H. Elliott*, Madrid, Marcial Pons, 2001, pp. 251-278.

CASTAN y ALEGRE, Miguel Ángel, “Profesión de “caballero” novicio de la Orden de Santiago”, *Hidalguía*, nº 249 (1995), pp. 169-175.

CASTAÑO i GARCIA, Joan, *Llinatges d'Elx*, Elx, Institut Municipal de Cultura, 2008.

CASTELLANO, Juan Luis (ed.) *Sociedad, administración y poder en la España del Antiguo Régimen: hacia una nueva historia institucional. I Simposium Internacional del Grupo PAPE*, Granada, Universidad de Granada, 1996.

CASTELLANO, Juan Luis, DEDIEU, Jean Pierre, LÓPEZ-CORDÓN, Mª Victoria (eds.) *La pluma, la mitra y la espada. Estudios de historia institucional en la Edad Moderna*, Madrid, Universidad de Burdeos/Marcial Pons, 2000.

CASTELLANOS de LOSADA, Basilio Sebastián (dir.), *Biografía Eclesiástica Completa*, Madrid, Alejandro Gómez Fuentes, impresor, tom XXV (1865), text complet en Google llibres.

CATALÁ GORGUES, Miquel Àngel, *El pintor y académico José Vergara (Valencia, 1726-1799)*, València, Generalitat, 2004.

CATALÁ SANZ, Jorge, “Violencia nobiliaria y orden público en Valencia durante el reinado de Felipe III. Una reflexión sobre el poder de la nobleza y la autoridad de la monarquía”: *Estudis. Revista de historia moderna*, nº 20 (1994), pp. 105-119.

Catálogo de los cavalleros y clérigos que hay en la orden de Nuestra Señora de Montesa y San George de Alfama, con noticia del día, mes y año que tomaron el ábito, y de los lugares donde son naturales y residen en este año 1683, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 528.

Catálogo de todos los cavalleros que hay en la orden de Montesa y San George de Alfama, con noticia del día, mes y año que tomaron el ábito, de los títulos y puestos que tienen, y de los lugares en donde residen en este año de 1680, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 529; BN, mss. 6588.

Catálogo de todos los freyles cavalleros y clérigos que ay en la real y militar orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, oy día primero de enero del año 1738, con noticia del día, mes y año que tomaron el ábito, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: BSM, sign. 6837 (15-bis) i AHN, OOMM, Ind. nº 205; també a l'arxiu documental de la web www.museumontesa.com

Catálogo de todos los freyles cavalleros y clérigos que oy, 25 de marzo 1674, viven en el orden de Montesa, con la noticia del día y año que tomaron el ábito, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 526-527; BN, sign. R/39090(5); també en *Biblioteca Digital Hispánica* i a l'arxiu documental de la web www.museumontesa.com

Catálogo de todos los freyles cavalleros y clérigos que oy, XXI de setiembre 1692, hay en la orden militar y real de Nuestra Señora Santa María de Montesa y San George de Alfama, con noticia del día, mes y año que tomaron el ábito, sense lloc d'impressió, impremta, ni data, BSM, sign. 6837 (16)

Catálogo de todos los freyles cavalleros y clérigos que oy, XXV de abril 1684, viven en el orden de Montesa, con la noticia del día y el año que tomaron el ábito, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 530-536

Catálogo de los freyles cavalleros y clérigos que hay en la orden militar y real de Nuestra Señora de Montesa y San George de Alfama; con noticia del día, mes y año, que tomaron el ábito, y de los lugares donde son naturales, y residen oy, día del señor San George, 23 de abril 1689..., edició facsimil en CERDÀ i BALLESTER, Josep (ed.), *Documenta. Textos recuperats per a la història de Montesa*, Montesa, Associació Cultural d'Amics del Castell fra Miquel d'Aràndiga, nº 1 (1992); també a l'arxiu documental de la web www.museumontesa.com

Catálogo del Museo del Ejército, Madrid, Ares, 1953-58.

CEBRIÁN i MOLINA, Josep Lluís, *Montserrat: la ruta del Císter*, Xàtiva, Ajuntament, 2003.

CERDÀ i BALLESTER, Josep (ed.) *Documenta. Textos recuperats per a la Història de Montesa*, Montesa, Associació Cultural d'Amics del Castell fra Miquel d'Aràndiga, nº 1 a 4 (1992-1999).

– “La Casa dels frares”, *Festes Patronals 1993*, Montesa, 1993. Aquest treball –i els citats a continuació–, disponibles a l'arxiu documental de la web www.museumontesa.com

– “L'Ermita de Sant Sebastià, patró de Montesa”, *Cendres de Juny*, nº 2 (1994), Xàtiva, Institut d'Estudis Germans Villanueva, 1994, pp. 37-40.

– “Las visitas pastorales y la Orden Militar de Montesa. Conflictos jurisdiccionales entre la orden y el ordinario de València en la iglesia parroquial de Montesa (1386-1681)”, *Memoria Ecclesiae*, nº XIV (1998), pp. 111-122.

– “L'església parroquial de Montesa: gènesi i evolució constructiva (1686-1702)”, *Papers de La Costera*, nº 12 (2001), Xàtiva, Associació d'Amics de La Costera, pp. 65-80.

– “De freyles conventuales a priores de San Sebastián: La rectoría de Montesa durante los siglos XVII al XIX (1592-1852)”, *Revista de las Órdenes Militares*, nº 1 (2001) pp. 195-228.

– “Lauda sepulcral de fra Francesc Bernat Despuig, mestre de l'orde de Montesa”, en *El hogar de los Borja* [catàleg de l'exposició], Museu de l'Almodí-Antic Hospital Major de Xàtiva, del 16 de desembre de 2000 al 28 de febrer de 2001, Generalitat Valenciana (*et alii*), fitxa 4, pp. 222-223.

– “El representant de l'orde de Montesa a les Corts Valencianes: una revisió iconogràfica”, *Archivo de Arte Valenciano*, any LXXXVI (2005), pp. 217-221.

– “El castell de Montesa en 1585: un exemple de mala gestió”, en *Primer Congrés d'Història de La Costera*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2006, pp. 283-293.

– “Els montesins de 1638”, en *Montesa, Festes patronals 2006*, Montesa, Comissió de Festes 2006, pp. 30-34.

– “Montesa durant la Guerra de Successió”, *Festes Patronals 2007*, Montesa, 2007; pp. 30-34.

– “El retrat de Vicente Mª Rodrigo i Ros, cavaller de Montesa i acadèmic de Sant Carles”, *Archivo de Arte Valenciano*, vol. XC (2009), pp. 141-148.

– “L'ermita de la Santa Creu”, *Festes Patronals 2011*, Montesa, 2011, pp. 38-43.

Ceremonial para armar caballeros, dar el hábito y hacer profesión en la Orden Militar de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, Madrid, Tipografía de Ernesto Catalá, s/a, 19 pp; *Id.*, València, impremta de José Rius, 1863: BV.

CERVERA TORREJÓN José Luis, *et alii*, *La Batalla d'Almansa, 1707: III Centenari* [catàleg d'exposició], Museu de Belles Arts de València, del 22 de març al 20 de juny de 2007, València, Generalitat Valenciana *et alii*, 2007.

CÉSPEDES ARECHAGA, Mª José, “Genealogías de caballeros de la orden de Montesa”, *Colaboraciones*, nº 5 (1995), pp. 15-31.

CHABÁS LLORENS, Roque, “Doña Teresa Gil de Vidaure”, *El Archivo*, vol. VI (1892), pp.

CHIQUILLO PÉREZ, Juan A., “La nobleza austracista en la Guerra de Sucesión. Algunas hipótesis sobre su participación”, *Estudis. Revista de historia moderna*, nº 17 (1991), pp. 115-147, text complet en Dialnet.

CÍSCAR PALLARÉS, Eugenio, *Las cortes valencianas de Felipe III*, València, Universidad, Departamento de Historia Moderna, 1973.

– *Tierra y señorío en el País Valenciano (1570-1620)*, València, Del Cenia al Segura, 1977.

– *La justicia del abad: justicia señorial y sociedad en el Reino de Valencia: Valldigna, siglos XVI, XVII y XVIII*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2009.

CLIMENT de la GASCA, frey Joaquín [religiós de Montesa (1615-1641)], *En favor de la orden de Montesa, para el priorato de su mismo convento [...]. Contra el abad y convento de Santas Cruzes de la orden del Cistel en el principado de Cataluña...*, València, “En casa de Miguel Sorolla, junto a la Universidad”, 1626, text complet en *Biblioteca Virtual de Derecho Aragonés*.

COMPANY i CLIMENT, Ximo, “Nova hipòtesi sobre l’autoria del cercle de “La Verge del cavaller de Montesa”, *Cimal*, nº 24 (1984), pp. 18-27.

– “Significación de la Virgen del Caballero de Montesa en la pintura española del renacimiento”, *Archivo de Arte Valenciano*, nº 66 (1985), pp. 39-44.

– “La orden de Ntra. Sra. de Montesa y la pintura valenciana”, PIZARRO GÓMEZ, Francisco Javier (ed.), *Actas del Simposio “El Arte y las Órdenes Militares”*, Cáceres, Comité Español de Historia del Arte y Departamento de Historia del Arte de la Universidad de Extremadura, 1985, pp. 47-55.

CONSTANTE LLUCH, Juan Luis, “Felipe IV erige en villa el Mas dels Estellers (1647) en nombre de San Jorge (1649)”, *BCEM*, nº 6 (1984), pp. 13-30.

CORBALÁN de CELIS i DURAN, Juan; GUEROLA i BLAY, Vicent, “Retrato de un caballero”, en premsa en *Arché* (publicació de l’Institut Universitari de Restauració del Patrimoni de la Universitat Politècnica de València).

CORTÉS ESCRIVÀ, Josepa, PONS ALÒS, Vicent, *et alii, Els arxius valencians. Guia bibliogràfica*, València, Generalitat, 2000.

COTTA y MÁRQUEZ de PRADO, Fernando de, Caballeros de la Villa de Zalamea de la Serena que han vestido el hábito de las Órdenes Militares, *Hidalguía*, nº 65 (1964), pp. 513-560; nº 66 (1964), pp. 657-704; nº 67 (1964), pp. 753-784; nº 68 (1965), pp. 65-96.

– “Lista de profesos de la Orden de Calatrava desde 1535 a 1595”, *Cuadernos de Estudios Manchegos*, nº 1 (1970), pp. 37-63, text complet a Dialnet.

– *Caballeros de la provincia de Ciudad Real que han vestido el hábito de la Orden Militar de Alcántara*, Ciudad Real, Instituto de Estudios Manchegos, 1997.

CRESPÍ de VALLDAURA, frey Cristóbal [cavaller de Montesa (1642-1671)], *Observationes illustratae decisionibus Sacri Supremi Regii Aragonum Consilii, Supremi Concilii S. Cruciatæ et Regiæ Audientiæ Valentinae*, Lió, “Sumptibus Horatii Boissat & Georgii Remeus”, 1662, 2 vols., disponible en Google llibres.

CRUILLES, marqués de [Vicente Salvador i Monserrat, cavaller de Montesa (1844-1895)], *Guía urbana de Valencia, antigua y moderna*, València, Imprenta de José Rius, 1876, 2 vols., text complet en *Bivaldi*.

– *Biografía del Excmo. Sr. Teniente General D. Joaquín Monserrat y Cruilles, Marqués de Cruilles, Virey de Nueva España de 1760 a 1766, escrita por su biznieto el marqués del mismo título*, València, impremta de Nicasio Rius Monfort, 1880, text complet en *Bivaldi*.

CUARTERO HUERTA, Baltasar; VARGAS ZÚÑIGA, Antonio de, *Índice de la Colección de don Luis de Salazar y Castro*, Madrid, Real Academia de la Historia, 1949-1979, 49 vols.

DÁVILA JALÓN, Valentín, *Nobiliario de la ciudad de Burgos*, Madrid, Talleres “Prensa Española”, 1955, 2 vols.

DEDIEU, Jean-Pierre, “El grupo personal político y administrativo español del siglo XVIII”, en CARASA SOTO, Pedro (coord.), *Élites. Prosopografía contemporánea*, Valladolid, Universidad de Valladolid, 1994, 315-327.

– “Les grandes bases de données: une nouvelle approche de l'histoire sociale: le système Fichoz”, *Revista da Faculdade de Letras. Historia, Universidade do Porto*, Faculdade de Letras, nº 5 (2004), pp. 101-114.

DEDIEU, Jean Pierre, BERTRAND, Michel, “¿Vino joven en odres viejas?: prosopografía y relaciones sociales en la monarquía hispánica”, en *Historia y perspectivas de investigación: estudios en memoria del profesor Angel Rodríguez Sánchez*, Junta de Extremadura, 2002, pp. 31-38.

DELGADO AGRAMUNT, Agustín, *Vinaròs, sus hombres, sus nombres*, Vinaròs, Antinea, 2001, 2 vols.

DELGADO BARRADO, José Miguel, LÓPEZ ARANDIA, María Amparo, *Poderosos y privilegiados los caballeros de Santiago de Jaén (siglos XVI-XVIII)*, Madrid, CSIC, 2009.

DI RICALDONE, Giuseppe Aldo, “La muerte deplorable de Don Flaminio Paleólogo de Monferrato, caballero de la Orden de Santiago (1571)”, *Hidalguía*, nº 150 (1978), pp. 849-855.

DÍAZ MANTECA, Eugeni, “Notas para el estudio de los antecedentes históricos de Montesa”, *Estudis Castellonencs*, nº 2 (1984-85), pp. 235-305.

– “El llibre de privilegis de l’Orde de Sant Jordi de Alfama del Arxiu del Regne de València”, *Estudis Castellonencs*, nº 3 (1986), pp. 142-143.

– “Documentos pontificios de la Orden de Montesa (s. XI-XV). Conservados en el Archivo Histórico Nacional”, *Estudis Castellonencs*, nº 4 (1987-88), p. 630.

– “Les Memorias históricas y jurídicas de la Orden i Caballería de Santa María de Montesa i San Jorge de Alfama de Josep Pera de Viu, arxiver (1784)”, *BCEM*, nº 28 (1989), pp. 9-20.

– “La carta-pobla. Anàlisi del text”, en *Montesa 1289-1989*, Montesa, Parròquia de l’Assumpció, 1990, sense paginar.

– “Documents per l’estudi de l’orde de Montesa. Els fons de l’Arxiu Històric Nacional, secció OOMM (I). El “Libro registro de documentos antiguos”, anys 1180-1394 (manuscrit 543-C)”, *BCEM*, nº 35 (1991), pp. 11-19.

DÍEZ de TEJADA y URBINA, José [cavaller d’Alcántara (1863), baró de Sabasona], “Órdenes militares. Expedientes o procesos de pruebas para el ingreso en las mismas”, en *Escenas contemporáneas. Revista bibliográfica*, Madrid, Tipografía de Manuel G. Hernández, 1882, vol. I, pp. 256-262.

Diffiniciones de la sagrada religión y cavallería de Sancta María de Montesa y Sanct Jorge, filiación de la inclita milicia de Calatrava. Hechas por los illustres frey don Álvaro de Luna y Mendoça, cavallero de la dicha orden de Calatrava y el licenciado frey Francisco Rades de Andrada, capellán de Su Magestad y prior de la Coronada de la misma Orden, visitadores generales: con asistencia del muy reverendo padre fray Hierónimo Valls, abbad de Valldigna de la orden de Cistell. En el año de MDLXXIII, València, Pedro de Huete, 1573; València, Pedro Patricio [Mey], 1589; Madrid, *Compañía Tipográfica*, 1839, text complet en *Biblioteca Digital Hispánica*, Google llibres, Bivaldi i arxiu documental de la web www.museumontesa.com

Difiniciones de la orden y cavallería de Calatrava conforme al capítulo general celebrado en Madrid, año 1652, Madrid, Diego Díaz de la Carrera, impresor, 1661, text complet en Google llibres.

DOMÍNGUEZ NAFRÍA, Juan Carlos, *El Real y Supremo Consejo de Guerra (siglos XVI-XVIII)*, Madrid, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2001.

DOMÍNGUEZ ORTIZ, Antonio, *La sociedad española en el siglo XVII*, Madrid, CSIC, 1964, 2 vols.

– “Valoración social de los hábitos de las Órdenes Militares en la Edad Moderna” en LÓPEZ-SALAZAR PÉREZ, Jerónimo (coord.), *Las Órdenes Militares en la Península Ibérica*, vol. II, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2000, pp. 1157-1176.

DOMÍNGUEZ, Javier, *et alii* (coords.), *Iglesia y palacio del Temple. Síntesis de Arte e Historia*, València, Del Sénia al Segura, 2008.

DORMER, José, *Progressos de la Historia en el Reyno de Aragón y elogios de Gerónimo Zurita, su primer coronista...*, Zaragoza, Herederos de Diego Dormer, 1680, text complet en Google llibres.

El Rey Administrador Perpetuo de la Orden de Nuestra Señora de Montesa y de San George de Alfama [...]. Y por su Magestad, frey Don Joseph Ortells, Bargas, Machuca, Falcón de Belaochaga, prior del Temple y del Sacro Real Convento de Nuestra Señora de Montesa. Por quanto al presente se han de proveer [...] de las plazas de freyles clérigos que vacan en el dicho Sacro Real Convento..., sense lloc d’impressió, impremta, ni data: BHUV, text complet en *Somni*.

ENRÍQUEZ de NAVARRA, frey Luis [cavaller de Montesa (1676 - c.1722)], *Laurel histórico y panegírico real de las gloriosas empresas del Rey nuestro señor Philipo Quinto el Animoso, desde su feliz exaltación al trono [...] hasta el mes de noviembre de 1707. Y una breve descripción geográfica de los reynos, provincias y ciudades...*, Madrid, “véndese en Casa de

Francisco Laso, mercader de llibres, "enfrente de las Gradass de S. Felipe el Real", 1708, 1708, text complet en Google llibres.

ESCOLANO, Gaspar, *Década primera de la historia de la insigne y coronada ciudad y Reyno de Valencia*, València, Felipe Mey, 1610-11, València, Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, 1972, 6 vols.

ESPINO LÓPEZ, Antonio, "El declinar militar hispánico", *Studia historica. Historia moderna*, nº 20 (1999), pp. 174-175.

– "La biblioteca de don Joaquim Setantí. Las lecturas de un tacitista catalán", *Bulletin Hispanique*, vol. 103, nº 1 (2001), pp. 43-73.

ESQUERDO, Onofre, *Nobiliario Valenciano* [pròleg, transcripció i notes de José Martínez Ortíz, dibuixos de Juan Chorro Solbes], València, Ateneo Mercantil, 1963; edició completa –2 vols– València, Biblioteca Valenciana, Generalitat, 2001, text complet del vol. I a *Bivaldi*.

ESTAL, Juan Manuel del, *Orihuela de Villa a Ciudad: compendio de una historia bicentenario desde Alfonso X el Sabio de Castilla al Rey Magnánimo, Alfonso V de Aragón (1243/50 – 1437/38)*, Alacant, autoedició, 1996.

ESTEVE FORRIOL, J., "El venerable Domingo Sarrió, hijo ilustre de Alaquàs", *Quaderns d'investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, 1997, pp. 45-52.

FALCÓ, Jaime Juan [cavaller de Montesa (1559-1594)], *Operum poeticorum Iacobi Falconis valentini montesianæ equitis [...] libri quinque [...] ab Emmanuele Sousa Coutigno lusitano...*, Madrid, "apud Petrum Madrigalem", 1600, text complet en Google llibres.

FANTONI BENEDÍ, Rafael de, "Los Alagón: condes de Sástago, Grandes de España", *Hidalguía*, nº 280-281 (2000), pp. 555-576.

FANTONI BENEDÍ, Rafael, SANZ CAMAÑES, Porfirio, "Caballeros aragoneses en la orden militar de Calatrava a través de los expedientes de pruebas de ingreso, entre 1530 y 1702", *Emblemata. Revista Aragonesa de Emblemática*, nº 5 (1999), pp. 173-193, publicat també a *Hidalguía*, nº 276 (1999), pp. 637-664.

FAUS LOZANO, Jesús, *El Temple de Valencia*, València, Marí Montañana, 1981.

FAYARD, Janine, "Los ministros del Consejo Real de Castilla (1621-1788). Informes biográficos", *Hidalguía* nº 162 (1980), pp. 633-664; nº 163 (1980), pp. 691-722; nº 164 (1981), pp. 81-112; nº 165 (1981), pp. 161-192; nº 168 (1981), pp. 857-888; nº 169 (1981), pp. 969-1000; nº 170 (1982), pp. 49-64; nº 171 (1982), pp. 157-192.

– *Los miembros del Consejo de Castilla (1621-1746)*, Madrid, Siglo XXI, 1982.

FEBRER ROMAGUERA, Manuel Vicente, *Alcácer. Su historia*, Alcàsser, Ajuntament, 1981 (reedició corregida i ampliada, a càrrec del mateix autor, amb el títol Alcàsser, la seua història, Ajuntament d'Alcàsser, 2005).

FELIPO ORTS, Amparo, *Insaculación y élites de poder en la ciudad de Valencia*, València, IVEI, 1996.

– “Algunos datos sobre la facultad de Artes de la Universidad de Valencia (1621-1634)”, *Saitabi*, nº 36 (1996), p. 240.

– *La Universidad de Valencia durante el siglo XVII (1611-1707)*, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1991.

– *La oligarquía municipal de la ciudad de Valencia: de las germanías a la insaculación*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2002.

– “De los ejércitos reales al Consejo de Guerra. Don Juan de Castellví y Vich (1553-1631)”, *Estudis. Revista de historia moderna*, nº 37 (2011), pp. 273-286.

FELIPO ORTS, Amparo, MIRALLES VIVES, Francisca, *Colación de grados en la Universidad Valenciana Foral*, València, Universitat de València, Servei de Publicacions, 2002.

FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, Francisco, *Historia genealógica y heráldica de la monarquía española, Casa Real y grandes de España*, Madrid, Establecimiento Tipográfico de Enrique Teodoro, 1897-1920, 10 vols.

FERNÁNDEZ IZQUIERDO, Francisco, “Los freiles de Calatrava en el siglo XVI, estudio sociológico y prosopográfico”, *Actas del I Congreso de Historia de Castilla-La Mancha*, 1988, t. VII, pp. 57-63.

– *La orden militar de Calatrava en el siglo XVI: infraestructura institucional. Sociología y prosopografía de sus caballeros*, Madrid, CSIC, 1992.

– “Las religiosas del hábito de Calatrava en el siglo XVI”, en MARTÍNEZ RUIZ, Enrique i SUÁREZ GRIMÓN, Vicente (eds.), *Iglesia y Sociedad en el Antiguo Régimen. III Reunión Científica de la Asociación Española de Historia Moderna*, Las Palmas de Gran Canaria, Universidad, 1994, pp. 483-495.

– “Nobleza y monarquía en el siglo XVII. La concesión de encomiendas de Órdenes Militares”, en MARTÍNEZ RUIZ, Enrique, PI CORRALES, Magdalena de Pazzis (dirs.), *España y Suecia en la época del Barroco, (1600-1660)*, Madrid, Comunidad de Madrid, Consejería de Educación y Cultura-Fundación Berndt Wistedt, 1998, pp. 521-569.

– “Las Órdenes Militares en la Edad Moderna en la historiografía española desde 1995. Notas para un balance”, *Studia historica. Historia moderna*, nº 24, 2002 [data de publicació: setembre de 2004], pp. 73-95.

– “¿Qué era ser caballero de una Orden Militar en los siglos XVI y XVII?”, *Torre de los Lujanes: Boletín de la Real Sociedad Económica Matritense de Amigos del País*, nº 49 (2003), pp. 141-164.

– “Los caballeros *cruzados* en el ejército de la monarquía hispánica durante los siglos XVI y XVII: ¿anhelo o realidad?”, *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante*, nº 22 (2004), pp. 11-60.

FERNÁNDEZ LLAMAZARES, José, *Historia compendiada de las cuatro órdenes militares de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Imprenta de Alhambra y Compañía, 1862; reedició, Sevilla, Espuela de Plata, 2005, també en Google llibres.

FERRÁN y SALVADOR, Vicente [cavaller de Calatrava (1921-1977)], *El Castillo de Montesa. Historia y descripción del mismo precedida de un bosquejo histórico de la Orden Militar de Santa María de Montesa y San Jorge de Alfama*, València, Hijo de F. Vives Mora, 1926.

– “El caballero grabador José Cardona y Pertusa. Notas para su estudio biográfico”, *BSCC*, t. XXV (1949), pp. 685-691.

– “Los Maestres de la Orden Militar de Santa María de Montesa en la historia valenciana”, *Anales del Centro de Cultura Valenciana*, n° 34 (1954), pp. 115-138.

– “A propósito de las pinturas de Jerónimo Jacinto de Espinosa en el Museo de Bellas Artes de Valencia”, *Archivo de Arte Valenciano*, any 32 (1961), 39-63.

– “Las órdenes militares en el Estamento Eclesiástico de la Generalidad”, *Generalitat*, n° 2 (març 1963), pp. 49-51.

FERREIRA MATA, Joel Silva, *A comunidade feminina da Ordem de Santiago: a comenda de Santos em finais do século XV e no século XVI. Estudo religioso, económico e social*, 2 vols, Porto, Tesis doctoral en História, Facultad de Letras da Univ. do Porto, 1999.

FERRER i DÍEZ, frey Antonio [cavaller de Montesa (1649-1671)], *Breve apuntamiento jurídico por el señor don Antonio Ferrer y Díez, clavero de la orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama [...] con el señor don Pedro Villacampa, assessor general de la dicha Orden [...] en respuesta de un papel que ha dado el señor assessor general pretendiendo preceder al señor clavero [...] Madrid, y mayo, a 3 de 1671, sense peu d'impremta: BV, mss. XVII-550.*

FERRERES i NOS, Joan, “El procés d'autonomia de Sant Jordi del Maestrat (s. XVII)”, *BCEM*, n° 7 (1984), pp. 65-74.

– “Possesió de la vila de Xert i el terme de la Barcel·la (Dia 1 d'Abril de 1593)”, *BCEM*, n° 13 (1986), pp. 31-36.

– *Temps de bandolers. Bandolerisme del segle XVII a les comarques del Maestrat, Ports de Morella, Montsià i Terres de l'Ebre*, Benicarló, Centre d'Estudis del Maestrat, 2002.

– “Els bandolers de Rossell Jaume Llinyerola i Jaume Çalom en el context del bandolerisme del Maestrat al segle XVII”, *BCEM*, n° 78 (juliol-desembre 2007), pp. 91-116.

– *Història documentada del Mas dels Stellers (1261-1655)*, Benicarló, Centre d'Estudis del Maestrat, 2011.

FIGUERA i CUBERO de MONFORTE, frey Gaspar de la [cavaller de Montesa (1660-1673)], *Miscelánea sacra de varios poemas*, València, “por Iuan Lorenço Cabrera, delante de la Diputación”, 1658, text complet a *Bivaldi*.

– *El Sol del Oriente, vida y vitorias del grande Antonio Abad, Sacro Archimandrita de Egipto...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1665: BN.

– *Vida, martirio, reliquias, templos, milagros, apariciones i excelencias del insigne mártir i esforzado capitán de Christo San Jorge [...]. Añádase a esta obra [...] una breve relación de la vida i martirio del P. Fr. Miguel Arándiga...*, València, Antonio Balle, 1738, text complet a *Bivaldi*.

FINESTRAT, Barón de, *Nobiliario Alicantino*, Alicante, Diputación Provincial, 1983.

FLORIS, Francesco y SERRA, Sergio, *Genealogia e araldica delle famiglie nobili sarde*, Cagliari, Edizione Della Torri, 1986.

FOLCH de CARDONA, fray Antonio [arquebisbe de València (1700-1724)], *Alegación canónica por el Ilmo. y Revmo. Sr. D. fray Antonio Folch de Cardona y su dignidad Archiepiscopal con el Lugarteniente General de la orden de Nuestra Señora de Montesa. Sobre la jurisdicción ordinaria eclesiástica en las parroquias de Montesa y Vallada, el clero, pueblo y parroquianos de aquella*, sense lloc d'impressió ni impremta, c. 1700, text complet en Somni.

– *Carta que el Ilmo. y Exmo. Sr. D. fray Antonio Folch de Cardona, arzobispo de Valencia, escribió a algunos señores regentes del S. S. y R. Consejo de Aragón en defensa de la jurisdicción de su dignidad arzobispal contra la pretensión del señor Lugarteniente general de Montesa. Manifiéstanse los fundamentos que se tuvieron presentes al tiempo de escribirla que no pudieron por la precisión del tiempo notarse en ella*, València, Diego de Vega, 1701, text complet en Somni.

FONSECA, Carlos i GORDON, Jordi, “Desaparecen del Archivo Histórico dos libros valorados en mil millones. Dos libros manuscritos de ls Orden de Montesa, valorados en mil millones de pesetas, han sido robados del Archivo Histórico Nacional. Cultura calla, y oculta otros sabotajes ocurridos en el centro”; *Tiempo*, nº 601 (8 de novembre de 1993), pp. 52-54.

FORTUN ABETE, Sara, “Juan Francisco Navarro Tafalla, un Indiano Navarro en la Orden de Santiago”, *Príncipe de Viana*, nº 217 (1999), pp. 535-547.

FOS i MARTÍ, Josep Lluís, “Biblioteques particulars de Sueca (1571-1624)”, *Quaderns de Sueca*, III, Sueca, Ajuntament (1982), pp. 55-70.

FRANCISCO OLMOS, José María de, *Los miembros del Consejo de Hacienda en el siglo XVII*, Madrid, Castellum, 1999.

Fray Carlos Castañeda y la Guerra de Sucesión en Xàtiva, Xàtiva, Ulleye, 2007.

FUSTER i TARONCHER, Justo Pastor, *Biblioteca Valenciana*, València, J. Ximeno, 1827-1830, 2 vols., reedició facsímil, Librerías Paris-Valencia, 1980, text complet en Google llibres.

Gazeta de Madrid, en xarxa en <http://www.boe.es/buscar/>

GALIANA FERRANDO, Jose M. *La visita pastoral d'Otó de Montcada al Bisbat de Tortosa (1428-1429)*, València, Universitat de València, 2009.

GALLEGO GALLEGU, Antonio, *Historia del grabado en España*, Madrid, Cátedra, 1979.

GARCÍA CÁRCEL, Ricardo, *Cortes del reinado de Carlos I*, València, Universidad de Valencia, 1972.

– *Felipe V y los españoles. Una visión periférica del problema de España*, Madrid, Plaza y Janés, 2002.

GARCÍA CARRAFFA, Alberto y Arturo, *El solar catalán, valenciano y balear*, San Sebastián [s.n.], 1968, 4 vols.

– *Enciclopedia Hispanoamericana de Heráldica, Genealogía y Onomástica*, 1920-1968, 88 vols.

GARCÍA EDO, Vicente, “Documentos de la Orden de Montesa referentes al Maestrazgo (Catálogo de los legajos de papeles de la Orden de Montesa conservados en el Archivo del Reino de Valencia)”, *BCEM*, núms. 17 a 22 (1986-1988).

– *La Orden de Montesa en tiempos de sus dos primeros maestros (1317-1327)*; tesi doctoral inédita, València, Universitat de València, Facultat de Geografia i Història, 1990, 2 vols.

GARCÍA GARCÍA, Bernardo, “Pedro Franqueza, secretario de sí mismo. Proceso a una privanza y primera crisis del valimiento de Lerma (1607-1609)”, *Annali di Storia Moderna e Contemporanea*, vol. 5 (1999), pp. 21-42.

GARCÍA GÓMEZ, Amparo (*et alii*), *Guía del archivo de la Excma. Diputación Provincial de Valencia*, València, Direcció General de Patrimoni Cultural, 1990.

GARCÍA GONZÁLEZ, Raquel, “Fondo de Don Juan de la Torre y Orumbella”, *Colaboraciones*, nº 6 (1997), pp. 141-152.

GARCÍA HERNÁN, Enrique (ed.), *Monumenta Borgia VI (1478-1551)*, València, Generalitat Valenciana-Institutum Historicum Societatis Iesu, 2003.

GARCÍA MARTÍNEZ, Sebastián, *Valencia bajo Carlos II: bandolerismo, reivindicaciones agrarias y servicios a la monarquía*, Villena, Ayuntamiento, 1991.

GARCÍA SANZ, Arcadi, “El Císter i Montesa segons la doctrina jurídica valenciana”, en *I Col.loqui d'Història del Monaquisme Català. Santes Creus, 1966*, Santes Creus, Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus, 1967, vol. I, pp. 127-139, text complet en Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus: <http://www.absc-santescreus.com/>

GARCÍA SANZ, Arcadi, GARCÍA EDO, Vicent, “La importancia del derecho documental en los orígenes de la Orden de Montesa; en BURDEUS, Mª Dolores, REAL, Elena, VERDEGAL, Joan Manuel (eds.), *Las Órdenes Militares: Realidad e imaginario*, Castelló de la Plana, Universitat Jaume I, 2000, pp. 19-38.

GARCÍA TAPIA, Nicolás, *Un inventor navarro. Jerónimo de Ayanz y Beaumont (1553-1613)*, Pamplona, Departamento de Educación y Cultura, 2001.

GARCÍA-GUIJARRO RAMOS, Luis, “Los orígenes de la Orden de Montesa”, en *Las Órdenes Militares en el Mediterráneo Occidental (siglos XII-XVIII). Coloquio celebrado los días 4, 5 y 6 de mayo de 1983*, Casa de Velázquez, Instituto de Estudios Manchegos, 1989, pp. 69-83.

GARRIDO PENADÉS, Héctor, “¿Qui matà a frey Pau Llorens...? Crònica tràgica de Vallada VI”, *Festes Patronals 1999*, Vallada, pp. 59-66.

GARRIDO PENADÉS, Héctor, PELEJERO VILA, José Aurelio, *Vallada, una antigua villa que mira al futuro*, Vallada, Ajuntament, 2009.

GAVARA PRIOR, Joan J., *El plano de Valencia de Tomás Vicente Tosca (1704)*, València, Generalitat et alii, 2003.

GIL GUERRERO, Eva M^a, “Los Pardo de la Casta. El ascenso de un linaje al servicio regio (siglos XIV-XVII)”, *Estudis. Revista de historia moderna*, nº 37 (2011), pp. 487-509.

GIL PERICÁS, Francesc (et alii.), *El Verger, de la Prehistòria a la fi de l'Antic Règim*, Ajuntament d'El Verger i Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta, 2011.

GIL PUJOL, Xavier, *Tiempo de política: perspectivas historiográficas sobre la Europa moderna*, Barcelona, Universitat de Barcelona, 2006.

GIMÉNEZ CARRILLO, Domingo, “La venta de hábitos de las Órdenes Militares en el siglo XVII. Entre la ocultación y el delito de simonía”, en ANDÚJAR CASTILLO, Francisco, FELICES de LA FUENTE, María del Mar (eds.), *El poder del dinero. Ventas de cargos y honores en el Antiguo Régimen*, Madrid, Biblioteca Nueva, 2011, pp. 301-313.

GIMÉNEZ LÓPEZ, Enrique, *Los servidores del rey en la Valencia del siglo XVIII. Estudio y repertorio bibliográfico*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2006.

– “El exilio de los borbónicos valencianos”, *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante*, nº 25 (2007), pp. 11-52, text complet a Dialnet. Una altra versió més breu d'aquest mateix treball en ÁLVAREZ-OSSORIO, Antonio, et alii (eds.), *La pérdida de Europa. La guerra de Sucesión por la Monarquía de España*, Madrid, Fundación Carlos de Amberes et alii, 2007, pp. 551-566.

GINART, Nofre Berthomeu, *Repertori general y breu sumari per orde alfabètic de totes les matèries dels Furs de València, fins les Corts del any 1604 inclusive, y dels privilegis de dita Ciutat y Regne*, València, Pere Patricio Mey, 1608, text complet en *Bivaldi*.

GOMBAU, Cosme, *Alegación en derecho sobre la potestad y jurisdicción de la S.C. Real Magestad del Rey Ntro. Sr. como administrador perpetuo de la sagrada orden de Ntra. Sra. de Montesa y San Jorge de Alfama, y de su Lugarteniente General, y del Prior del Convento de Montesa*, València, 1657 i 1658 –dues edicions–, text complet en *Bivaldi*.

GOMES PIMENTA, Mª Cristina, *As Ordens de Avis e de Santiago na Baixa Idade Média. O governo de D. Jorge*, GEsOS-Gabinete de Estudos sobre a Ordem de Santiago, Palmela, Câmara Municipal, 2002.

GÓMEZ CENTURIÓN, José, “Jovellanos y los Colegios de las Órdenes Militares en la Universidad de Salamanca”, *BRAH*, vol. LXII (1913), pp. 5-38, 109-142, 497-528; vol. LXIII (1913), pp. 5-66, 281-326, 369-417, 481-514; vol. LXIV (1914), pp. 5-49.

GÓMEZ ORTS, Laura, “Aproximación socio-biográfica a una familia de juristas valencianos: los Sisternes”, *Estudis. Revista de historia moderna*, n° 37 (2011), pp. 511-527.

GÓMEZ RIVERO, Ricardo, “El juicio al Secretario de estado Pedro Franqueza, conde de Villalonga”, *Ius Fugit. Revista de Estudios Histórico-Jurídicos de la Corona de Aragón*, n° 10-11 (2001-2003), pp. 401-531.

GÓMEZ, fray Tomás, *En reino extraño: relación de la visita del Real Monasterio de Valldigna: autobiografía, vida cotidiana y lucha política en la España de Carlos II*, edició crítica i estudis per F. Andrés Robres, R. Benítez Sánchez-Blanco i E. Císcar Pallarés, València, Universitat de València, 2008.

GONZÁLEZ de SAN SEGUNDO, Miguel Ángel, “El Consejo de Aragón y la Orden de Montesa”, *Anuario de Historia del Derecho Español*, Madrid, Ministerio de Justicia *et alii*, 1997, tom LXVII, pp. 901-923.

– “Los consejeros de capa y espada en el Consejo de Aragón (la nobleza aragonesa en el gobierno de la Monarquía)”, en IGLESIAS, María del Carmen (dir.), *Nobleza y sociedad III: las noblezas españolas, reinos y señoríos en la Edad Moderna*, Oviedo, Nobel, Fundación Banco Santander Central Hispano, 1999, pp. 145-194.

GONZÁLEZ GONZÁLEZ, Francisco, “Caballeros bercianos de las Órdenes Militares y de Carlos III”, *Tierras de León, Revista de la Diputación Provincial*, vol. 23, n° 53 (1983), pp. 35-46.

GONZÁLEZ TORNEL, Pablo, *José Mínguez. Un arquitecto barroco en la Valencia del siglo XVIII*, Castelló, Universitat Jaume I, 2010.

GONZÁLEZ-DORIA, Fernando, *Diccionario heráldico y nobiliario de los Reinos de España*, Madrid, Bitácora, 1987.

Gran enciclopedia de la Región Valenciana, València, Mas Ivars, 1973, 12 vols., reedició ampliada en CERDÀ, Manuel (dir.), *Gran Enciclopedia de la Comunidad Valenciana*, València, Prensa Valenciana, 2005, 17 vols.

GRAULLERA SANZ, Vicente, *Juristas valencianos del siglo XVII*, València, Biblioteca Valenciana, 2003.

– “L’abolició dels furs. Els juristes valencians davant del nou orde jurídic institucional”, en *La batalla d’Almansa, 1707. III Centenari* [catàleg d’exposició], València, Generalitat, 2007, pp. 166-185.

GUARDIOLA y SPUCHE, Pascual, *Antiguos linajes del Reino de Valencia. 3. Los Caballeros*, València, Real Academia de Cultura Valenciana, 2005.

GUASTAVINO GALLEN, Guillermo, *D. Pascual Bergadá (1702-1779) y su comedia "El Amparo Universal y Patrona de Valencia"*, Castelló de la Plana, Sociedad Castellonense de Cultura, 1963.

GUERAU de ARELLANO, Gaspar [canonge de la Seu de València i ambaixador del Regne a la Cort], *Señor, el fidelísimo reyno de Valencia y en su nombre don Gaspar Guerau de Arellano [...] llega a los Reales pies de V. M. No tanto a representar sus desconsuelos, quanto a implorar sus alivios [...] en que se hallan defraudadas las concesiones [...] de el Reyno. La futura sucesión de la encomienda mayor de Montesa [...] dada al duque de Ciudad-Real, siendo estrangero...*, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: BSM

GUERRA, Juan Carlos de, "Euskaldunes ilustres: los Cortázar", *Euskal-Erria*, vol. 9 (2º sem. 1883), pp. 333-339, text complet en http://meta.gipuzkoakultura.net/bitstream/10690/65238/1/AM_298044.pdf

GUERRERO MAYLLO, Ana, "D. Pedro Franqueza y Esteve: de regidor madrileño a secretario de Estado", *Pedralbes*, nº 11 (1991), pp. 79-90.

GUIA MARÍN, Lluís J., "Dissidència política i repressió social al País Valencià a mitjan segle XVII", *Saitabi*, nº 34 (1984), pp.

– *Cortes del Reinado de Felipe IV. II Cortes valencians de 1645*, València, Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, 1984.

– "Dona, honor i bandolerisme: els "desordres" de l'almirall d'Aragó en la València del segle XVII", *Estudis. Revista de historia moderna*, nº 28 (2002), pp. 287-315, text complet a Dialnet.

– "Les rendes de Sardenya i l'exili valencià a la Guerra de Successió", *Saitabi*, nº 58 (2008).

Guía de forasteros en Madrid –a partir de 1873 Guía Oficial de España–, text complet en *Biblioteca Digital Hispánica*.

GUILLAMAS GALIANO, Manuel [cavaller de Calatrava, c. 1846], *Reseña histórica del origen y fundación de las Órdenes Militares y bula de incorporación a la Corona Real de España, con datos estadísticos relativos a los Maestrazgos, encomiendas y alcaldías, con sus productos, dignidades y beneficios eclesiásticos, el número de iglesias y monasterios de religiosas, con otras varias noticias muy curiosas*, Madrid, Imprenta del Colegio de sordo-mudos y ciegos, 1851, text complet en Google llibres.

GUILLÉN BERRENDERO, José Antonio, *Los mecanismos del honor y la nobleza en Castilla y Portugal (1556-1621)*, tesi doctoral inèdita, Madrid, Universidad Complutense, 2009, disponible en xarxa a TDR.

GUINOT RODRÍGUEZ, Enric, "La fundación de la Orden Militar de Santa María de Montesa", *Saitabi*, nº XXXV (1985), pp. 73-86.

– *Feudalismo en expansión en el norte valenciano. Antecedentes y desarrollo del señorío de la Orden de Montesa. Siglos XIII y XIV*, Castelló de la Plana, Diputació Provincial, 1986.

- “L’Orde de Montesa a Itàlia en el segle XV”, en *XIV Congreso Di Storia Della Corona d’Aragona (Sassari-Alghero, 1990)*, Sassari, Carlo Delfino, 1993, pp. 489-502.
- “Organització i estructuració del poder al si d’un orde militar: el cas de Montesa (segles XIV-XV)”, *Anuario de Estudios Medievales*, nº XXV (1995), pp. 179-214.
- *Els fundadors del Regne de València. Repoblament, antroponímia i llengua a la València medieval*, València, Tres i Quatre, 1999, 2 vols.
- “Las relaciones entre la Orden de Montesa y la Monarquía en la Corona de Aragón bajomedieval”, en IZQUIERDO BENITO, Ricardo, RUIZ GÓMEZ, Francisco, (coord.), *Las Órdenes Militares en la Península Ibérica, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla La Mancha*, 2000, vol. I, pp. 437-453.
- “La orden de Montesa en época medieval”, *Revista de las Órdenes Militares*, nº 3 (2005), pp. 111-137.
- “L’antroponímia baixmedieval de Xàtiva”, en *Primer Congrés d’Història de La Costera*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2006, pp. 185-215.

GUINOT RODRÍGUEZ, Enric, ESQUILACHE MARTÍ, Ferran, *Moncada i l’Orde del Temple en el segle XIII. Una comunitat rural de l’Horta de València en temps de Jaume I*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2010.

Herència pintada. Obres pictòriques restaurades de la Universitat de València, València, Universitat de València, 2002.

HERMOSA de SANTIAGO, Fernando, *El nuevo priorato de las Órdenes Militares. Contestación a la memoria que publicó el M.I. Sr. Dr. frey D. Pedro María Torrecilla y Navalón, del hábito de Montesa, antiguo capellán de honor de S.M. por la dicha Orden y actualmente arcipreste de esta Santa Iglesia Prioral...*, Madrid, Imprenta de Lezcano y Compañía, 1880, text complet en *Bidicam i Biblioteca Digital Hispánica*.

HERNÁNDEZ FRANCO, Juan, *Sangre limpia, sangre española. El debate de los estatutos de limpieza (siglos XV-XVII)*, Madrid, Cátedra, 2011.

HERNÁNDEZ RUANO, Javier, *Historia de los moriscos valencianos de Xivert. Desarrollo económico y aculturación*, Benicarló, Centre d’Estudis del Maestrat, 2003.

– *Justicia y sociedad en el señorío de la orden de Montesa en los siglos XVI y XVII*, tesi doctoral inèdita, València, Universitat de València, 2004.

– *La hora de los litigios. La justicia de la Orden de Montesa y los Austrias en la encomienda de Benicarló-Vinaròs*, València, Biblioteca Valenciana, 2006.

HERRERO GARCÍA, Miguel, “La poesía satírica contra los políticos del reinado de Felipe III”, *Hispania*, nº 23 (1946), pp. 268-296.

HINOJOSA MONTALVO, José, *Diccionario de historia medieval del Reino de Valencia*, València Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques, 2002, 4 vols.

Historia Cronológica de los Abades de el Real Monasterio de N. Señora de Valldigna [...] Escrito por un monge del mismo [...] Año MDCCL (estudi introductorio de Fernando Andrés Robres), Simat de la Valldigna, Edicions la Xara (*et alii.*) 2004.

HORCAJADA GARRIDO, Ángel, *Priores santiaguistas de Uclés*, Cuenca, Artes Gráficas, 1982.

HURTADO ÁLVAREZ, Ernesto, *Esbozos genealógicos y nobiliarios relativos a Alicante*, Alicante, Publicaciones de la Caja de Ahorros Provincial, 1983.

Índice de expedientillos y datas de hábito de caballeros de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa del Archivo Histórico Nacional de Madrid, Madrid, Servicio de Publicaciones del Ministerio de Educación y Ciencia, 1976.

IRLES VICENTE, M^a del Carmen, *Al servicio de los Borbones. Los regidores valencianos en el siglo XVIII*, Valencia, Institució Alfons el Magnànim, 1996.

JAVIERRE MUR, Aurea, “El dogma de la Inmaculada Concepción de María y las órdenes militares españolas”, *BRAH*, CXXXV (1954), pp. 361-400, amb una tirada a part, Madrid, Imprenta y Editorial Maestre, 1954.

– “Privilegios comerciales de la Orden de Montesa en el Reino de Cerdeña”, en VI Congreso de Historia de la Corona de Aragón, Cerdeña, 1957, pp. 571-578.

– “Caballeros sardos en la Orden Militar de Santiago”, *Archivio Storico Sardo*, 1962, v. XXVIII, 1962, pp. 61-100, text complet en http://www.araldicasardegna.org/storia_nobilta/caballeros_sardos_orden_militar_santiago.htm

– “Caballeros Sardos en la Orden Militar de Calatrava”, *Studi Storici e Giuridici in onore di Antonio Era*, Padova, Cedam-Casa Editrice Dott Antonio Milani, 1963, pp. 181-199.

– “El Colegio de San Jorge de la Orden de Montesa en Valencia”, *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, 2ª época, vol. 73 (1966), pp. 336-407.

– *Privilegios reales de la Orden de Montesa en la Edad Media. Catálogo de la serie existente en el Archivo Histórico Nacional*, Madrid, Junta Técnica de Archivos, Bibliotecas y Museos.

JAVIERRE MUR, Áurea L., y GUTIÉRREZ del ARROYO, Consuelo, *Archivo Histórico Nacional. Guía de la Sección de Órdenes Militares*, Madrid, Patronato Nacional de Archivos Históricos, sense data.

JAVIERRE MUR, Áurea L.; PÉREZ CASTAÑEDA, María Ángeles, *Pruebas para ingreso de religiosos en la Orden de Santiago. Catálogo de los expedientes y relaciones de religiosos existentes en el Archivo Histórico Nacional*, Madrid, Dirección General del Patrimonio Artístico y Cultural, Archivo Histórico Nacional, 1976.

JIMÉNEZ MORENO, Agustín, *Nobleza, guerra y servicio a la Corona: los caballeros de hábito en el siglo XVII*, tesi doctoral inèdita, Madrid, Universidad Complutense, 2011, disponible en xarxa a TDR.

JOVELLANOS, Gaspar Melchor de, *Reglamento para el Colegio de Calatrava*, a cura de José Caso González, Gijón, Editorial Stella, 1964.

JUDERÍAS, Julián, “Los favoritos de Felipe III. Don Pedro Franqueza, conde de Villalonga, secretario de Estado”, *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, nº 11 i 12 (novembre-desembre de 1908), pp. 309-327; nº 1-2 (gener-febrer de 1909), pp. 16-27; nº 3-4 (març-abril de 1909), pp. 223-240.

KOWAL, David Martin, *Ribalta y los Ribaltescos: la evolución del estilo barroco en Valencia*, València, Diputació, 1985.

KUSCHE, María, *Juan Pantoja de la Cruz y sus seguidores, B. González, R. de Villandrando y A. López Polanco*, Madrid, Fundación Arte Hispánico, 2007.

L'ambaixador Vich. L'home i el seu temps, València, Generalitat, Consorci de Museus, 2006.

La gloria del barroco, València, Generalitat, 2009.

La Guerra de Successió a Mallorca, 1700-1715. Una aproximació als protagonistes [catàleg d'exposició], Palma, Ajuntament, 2006.

La luz de las imágenes [catàleg d'exposició], València, Generalitat Valenciana et alii, 1999, 3 vols.

LA PARRA, Santiago, “Pere Lluís Galcerán de Borja, últim Mestre de Montesa”, en *Miscel·lània Josep Camarena*, Gandia, CEIC Alfons el Vell i Ajuntament de Llocnou de Sant Jeroni, 1997, pp. 81-94.

– “La dona reclosa: monges en la Gandia dels Borja” en *La memòria amagada. Dones en la història de Gandia*, Gandia, Ajuntament, 2002, pp. 81-127.

LAIRÓN PLA, Aurelià, *El monasterio de Nuestra Señora de la Murta de Alzira (1552-1835). Estudio histórico-diplomático a través de las actas capitulares* (tesi doctoral inèdita), València, 2001.

LAMBERT-GORGES, Martine, “Les avatars d'une commanderie santiagouiste au temps des Habsbourg: Almendralejo”, *Mélanges de la Casa de Velázquez*, nº 19 (1983), pp. 167-196.

– *Basques et Navarrais dans l'Ordre de Santiago (1580-1620)*, Paris, Éditions du Centre National de la Recherche Scientifique, 1985.

LAMBERT-GORGES, Martine; POSTIGO CASTELLANOS, Elena, “L'ordre de Santiago et la porte fermée: les candidatures malheureuses à l'habit (XVI-XVIIe siècles)”, *Les Sociétés fermées dans le monde ibérique (XVI-XVIIIe s.): définitions et problématique*, Paris, Éditions du Centre national de la recherche scientifique, 1986, pp. 139-168.

LARIO RAMÍREZ, Dámaso de, *Cortes del Reinado de Felipe IV. I. Cortes Valencianas de 1626*, València, Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, 1973.

– *El comte-duc d'Olivares i el Regne de València*, València, Eliseu Climent, 1986.

LARQUIÉ, Claude, “Le Conseil des Ordres militaires au XVIIIe siècle: un état des lieux”, en DEDIEU, Jean-Pierre, VINCENT, Bernard (éd), *L'Espagne, l'État, les Lumières. Mélanges en l'honneur de Didier Ozanam*, Madrid, Casa de Velázquez, Bordeaux, Maison des Pays ibériques, 2004, pp. 241-261.

LENGUEGLIA, Giovanni Agostino della, *Ritratti della prosapia et heroi Moncadi nella Sicilia...*, “Nel Reale di Valenza, per Vincenzo Sacco”, 1657, 2 vols., text complet en Google llibres.

LEÓN i GÓMEZ, fray Eusebio de [religiós de Montesa (1679-1717)], *Thesaurus Marianus in primo Matthei capite absconditus, atque efformandis sermonibus Septuagesimae, Sexagesimae Quinquagesimae Quadragesimae...*, Madrid, “Gregoriis Hermosilla. Typographia Regni”, 1727, text complet a Google llibres.

Libro de las diffiniciones, instituciones y reformaciones de la orden e inclyta cavallería de Montesa, con la forma que han de tener los cavalleros de dicha Orden en rezar las horas canónicas, psalmos y psalterios. Hechas por los muy reverendos y nobles don fray Pedro de Goñi y fray Balthasar de Salazar, visitadores en el año 1556, València, Pedro de Huete, 1570, text complet en *Bidicam i Biblioteca Digital Hispánica*.

LIRA MONTT, José Luis, “La beca de colegial en los colegios mayores y seminarios reales de América como acto positivo de nobleza”, *Hidalguía*, nº 298-299 (2003), pp. 305-349.

LLOBREGAT, Enric, i YVARS, J. F., *Història de l'Art al País Valencià*, València, Tres i Quatre, 1988, 3 vols.

LLORENS SAMSÓ, Joan, “Més fonts documentals sobre el plet de Veragua”, *Butlletí del Centre d'Estudis Colombins*, nº 46 (2009), pp. 24-28, text complet en <http://www.cecolom.cat/documents/butllet46.pdf>

LLORET GÓMEZ de BARREDA, Paz, *Ser noble en la València del segle XVII. El llinatge dels Vilaragut*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2005.

– *Don Alonso Vilaragut, primer Conde de Olocau (1589-1632). Entre la expulsión de los moriscos, los servicios a la Corona y la ascensión social*, València, Universitat de València, 2008, tesi doctoral inèdita.

LLUCH ARNAL, Emilio, *El señorío y baronía de Náquera*, Nàquera, Ajuntament, 2002.

LOHMANN VILLENA, Guillermo, *Los americanos en las Órdenes Nobiliarias (1529-1900)*, Madrid, CSIC - Instituto Gonzalo Fernández de Oviedo, 1947, 2 vols. (reedició, Madrid, CSIC, 1993).

LOMAS CORTÉS, Manuel, *El puerto de Denia y el destierro morisco (1609-1610)*, València, Universitat de València, 2009.

LONDAIZ, Pedro, *Alegación en derecho por los hijos de la inclita orden de Montesa y frey don Francisco de Idiáquez y Borja, cavallero de ella, duque de Ciudad Real. A quien Don Joseph Sorel y Roca, conde de Albalate, pretende excluir de la expectativa de la encomienda mayor de dicha Orden. De la qual tiene merced anterior absoluta, con motivo de ser contra fuero del nobilíssimo reyno de Valencia*, Madrid, 1690: RAH.

LÓPEZ ARANDIA, María Amparo; DELGADO BARRADO, José Miguel, *Poderosos y privilegiados. Los Caballeros de Santiago de Jaén (siglos XVI-XVIII)*, Madrid, CSIC, 2009.

LÓPEZ de ATALAYA ALBADALEJO, Ana María, SOLER MOLINA, Abel, “El palau d'Albaida: Aproximació històrico-artística”, *Alba: revista d'estudis comarcals de la Vall d'Albaida*, nº 5-6 (1990-1991), pp. 191-227.

LÓPEZ GÓMEZ, Antonio, *Els embassaments valencians antics*, València, Conselleria d'Obres Públiques, Urbanisme i Transports, 1987.

LÓPEZ GONZÁLEZ, Clemente, POSTIGO CASTELLANOS, Elena, RUIZ RODRÍGUEZ, José Ignacio, “Las Órdenes Militares Castellanas en la Época Moderna: Una aproximación cartográfica” en *Las Órdenes Militares en el Mediterráneo Occidental (siglos XII-XVIII)*, Madrid, Casa de Velázquez, Instituto de Estudios Manchegos, 1989, pp. 291-340.

LÓPEZ PITA, Paulina, “Francisco de Rojas y su vinculación con la Orden de Calatrava”, en LÓPEZ-SALAZAR PÉREZ, Jerónimo (coord.), *Las Órdenes Militares en la Península Ibérica*, vol. II, Edad Moderna, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2000, pp. 2225-2232.

LÓPEZ y LÓPEZ, Teodoro Agustín, “Priorologios de las Órdenes Militares de Santiago y Alcántara en Extremadura”, *XXX Coloquios Históricos de Extremadura*, Trujillo, 2002, pp. 295-324.

LÓPEZ-CAÑETE QUILES, Daniel, “Un epigrama de Jaime Juan Falcó y un soneto de Quevedo”, en MAESTRE MAESTRE, José María (coord.) *Humanismo y pervivencia del mundo clásico: actas del I Simposio sobre Humanismo y pervivencia del mundo clásico (Alcañiz, 8 al 11 de mayo de 1990)*, vol. I (1993), pp. 557-564.

– “Los verbos retrógados de Jaime Juan Falcó”, *Habis*, nº 25, 1994, pp. 389-412.

– *Jaime Juan Falcó. Obras completas, vol. I*, León, Universidad de León, Secretariado de Publicaciones y Medios Audiovisuales, 1996.

LÓPEZ-GUADALUPE MUÑOZ, Miguel Luis, “Irlandeses al servicio del rey de España en el siglo XVIII: caballeros de hábito”, en VILLAR GARCÍA, María Begoña (coord.), *La emigración irlandesa en el siglo XVIII*, Universidad de Málaga, 2000, p. 179.

LÓPEZ-SALAZAR PÉREZ, Jerónimo, “La Sección de Órdenes Militares y la investigación en Historia Moderna”, *Cuadernos de Historia Moderna*, nº 15 (1994), pp. 325-374.

MADRAMANY y CALATAYUD, Mariano, *Tratado de la nobleza de la Corona de Aragón, especialmente del reyno de Valencia, comparada con la de Castilla*, Valencia, 1788, text complet en Google llibres.

MADRID, fray José de (OFM), *Gratulación Sacra en la primera solemnidad, que dedicó a la Santa Imagen de Nuestra Señora de los Desamparados, nuevamente erigida, y colocada en el Real Hospital de N. S. de Monserrate de esta Corte, a devoción y expensas de el muy ilustre señor marqués de Castel-Novo, mayordomo de S.M. (que Dios guarde) y de su Consejo, en el Supremo de Aragón. Dezíala fray Joseph de Madrid, religioso capuchino de la orden de N.P. S. Francisco, lector que ha sido de theologia, predicador de Su Magestad, theólogo, y examinador en el tribunal de la Nunciatura. Dédicala a la mesma Virgen, Madre de Desamparados, D. Hippolyto de Samper y Gordejuela, prior de San George y procurador general de su orden de Montesa, capellán de honor de Su Magestad, de su Consejo, su assessor jubilado de bayle general en la ciudad y reyno de Valencia, administrador de el Hospital Real de Nuestra Señora de Monserrate de la Corona de Aragón y juez de la nunciatura de España, sense lloc d'impressió, impremta, ni data, c. 1686: Biblioteca de l'Institut Lluís Vives de València.*

MARAVALL, José Antonio, *Poder, honor y élites en el siglo XVII*, Madrid, Siglo XXI, 1989.

MARÍ i GARCÍA, Enric, *Documents per a la història de Benifaió: els Falcó de Belaochaga (1612-1872)*, Benifaió, Ajuntament, 2002.

MARQUÉS, Josep M., “L'arxiu de Francesc de Cardona i la seva família valenciana al segle XVII”, *Analecta Sacra Tarraconensia*, vol. 71 (1998), pp. 21-38.

MARTÍN NIETO, Dionisio Ángel y DÍAZ DÍAZ, Bartolomé, *Los priores de Magacela de la Orden de Alcántara (La mal llamada sexta dignidad de la Orden)*, Badajoz, Diputación Provincial, 2002.

MARTÍNEZ COSÍO, Leopoldo, *Los caballeros de las órdenes militares en México: catálogo biográfico y genealógico*, México, Edit. Santiago, 1946.

MARTÍNEZ DÍEZ, Gonzalo, *La cruz y la espada. Vida cotidiana de las órdenes militares españolas*, Barcelona, Plaza & Janés, 2002.

MARTÍNEZ HERNÁNDEZ, Santiago, “Memoria aristocrática y cultura letrada: usos de la escritura nobiliaria en la Corte de los Austrias”, *Cultura escrita y sociedad*, nº 3, 2006, pp. 58-112.

MARTÍNEZ MILLÁN, José, VISCEGLIA, María Antonietta (dirs.), *La monarquía de Felipe III*, Madrid, Fundación Mapfre, Instituto de Cultura, 2008, vol. II, p. 93.

MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, Miquel Àngel, *Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya a la segona meitat del segle XVII*, Barcelona, Fundació Noguera, 2006.

MARTÍNEZ RUIZ, Enrique (dir.) *Diccionario de Historia Moderna de España. I. La Iglesia*, Madrid, Itsmo, 1998.

MASCAREÑAS, Gerónimo, *Apología histórica por la ilustríssima religión, y ínclita cavallería de Calatrava. Su antigüedad, su extensión, sus grandezas entre las militares de España*, Madrid, Diego Díaz de la Carrera, 1651.

– *Raymundo, abad de Fitero de la orden del Cister, fundador de la sagrada religión y ínclita cavallería de Santa María de Calatrava; primer capitán general de su espiritual y temporal milicia*, Madrid, Diego Díaz de la Carrera, 1653; ambdós textos complets en Google llibres.

MATEU IBARS, Josefina, *Los virreyes de Valencia. Fuentes para su estudio*, València, Ayuntamiento, 1963.

– *La librería de la orden de Montesa en el siglo XVIII*, Madrid, CSIC, 1974.

MATEU y LLOPIS, Felipe, “El retrato del rector de la Universidad de Valencia don frey Vicente Blasco, por Salvador Maella”, *Archivo de Arte Valenciano*, any 31 (1960), pp. 66-68.

MATHEU i SANS, Lorenzo [cavaller de Montesa (1650-1680)], *Relación en que la esclarecida religión y ínclita caballería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, de la milicia de Calatrava y orden de Cister, da cuenta a la Católica Magestad del Rey Nuestro Señor su Administrador Perpetuo del voto y juramento que hizo en Valencia a primero de Junio mil seiscientos cinquenta y tres, de defender, tener y sentir, que la Virgen Santísima María Madre de Dios fue concebida sin mancha, ni rastro de pecado original y fiestas que consagró a esta celebridad*, València, Bernardo Nogués, 1653: RAH.

– *Tractatus de regimine Urbis et regnis Valentiae...*, València, “Apud haeredes Chrysostomi Garriz per Bernardum Nogues”, 1655-1656, edicions de València (1656), vol. II, i Lió (1704) en Google llibres.

– *Tractatus de re criminali sive controversiarum usufrequentium in causis criminalibus...*, Lió, “Sumpt. Claudii Bourgeat”, 1676, text complet en Google llibres.

– *Tratado de la celebracion de Cortes Generales del Reino de Valencia*, Madrid, Julian de Paredes, 1677; facsimil, València, Ajuntament, 2002; també en Google llibres.

MAYA, fray Matheo, *Jardín de sermones de varios asuntos y de diferentes oradores evangélicos. Recogidos y dados a la estampa por el reverendo padre presentado fray Matheo Maya, del orden de Nuestra Señora del Carmen y lector de theulugia en el colegio de San Josef de Zaragoza...*, Zaragoza, Agustín Verges, 1676: BN.

MAYORALGO y LODO, José Miguel, “Necrologio nobiliario madrileño”, *Hidalguía*, nº 322-323 (2007), pp. 421-524; nº 326 (2008), pp. 53-84; nº 327 (2008), pp. 149-202; nº 330 (2008), pp. 637-664; nº 331 (2008), pp. 785-816; nº 336 (2009), pp. 697-720; nº 337 (2009), pp. 737-772; nº 338 (2010), pp. 45-74; nº 339 (2010), pp. 183-214; nº 342 (2010), pp. 643-658.

Memoria de todas las personas que componen la orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, en este año de mil seiscientos y cinquenta y tres, con los días, meses y años en que tomaron el ábito, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 519-525; BSM, sign. 6837 (15)

Memorial que el reyno de Valencia representado por los eletos de sus tres estamentos pone en las reales manos de S. M. suplicando sea de su Real servicio que en ejecución de la concesión echa al Reyno en las cortes de 1645 mande confirmar la merced y gracia echa al conde de Albalate de la futura sucesión de la encomienda mayor de Montesa, sense lloc d'impressió, impremta, ni data (posterior a 1685), text complet a *Somni*.

MERCADO EGEA, Joaquín, “Los comendadores de Montizón y Chiclana. Orden de Santiago”, *Boletín del Instituto de Estudios Giennenses*, nº 157 (1995), pp. 91-176.

MESA i REIG, Lluís, *La baronia d'Estivella. Segles XV-XIX*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2000.

MESTRE SANCHIS, Antonio (ed.), *Gregorio Mayans y Siscar. Epistolario X, Mayans con Manuel Roda y Conde de Aranda*, Oliva, Ajuntament, 1990.

– “Los Novatores y la Biblioteca Valentina del p. Rodríguez (La aportación del marqués de Villatorcas), en *Ciencia y academia. IX Congreso Internacional de Historia de las Universidades Hispánicas (Valencia, septiembre 2005)*, València, Universitat de València, 2008, vol. II, pp. 137-153.

– “La biblioteca de la orden de Montesa y la Ilustración valenciana”, en *Mayans y la cultura valenciana en la España del siglo XVIII*, València, Ajuntament d'Oliva, 2010, pp. 345-380.

MICÓ NAVARO, Juan Antonio, “Los condes de Pestagua y su vinculación con Xert. Su entronque con los Feliu castellonenses”, *BSCC*, 1996, tom LXXII (1996), pp. 473-506.

MIÑANA, José Manuel, *La Guerra de Sucesión en Valencia (De bello rustico valentino)*, València, Institució Alfons el Magnànim, 1985.

MIRALLES i PORCAR, Jesús, “Parròquia de Sant Bartomeu. Atzeneta del Maestrat. Visites pastorals. 1602-1688”, *BSCC*, vol. LXXV (1999), pp. 61-123.

MIRALLES SALES, José, *La villa de Salsadella*, Castellón, Sociedad Castellonense de Cultura, 1974.

– *La muy leal y noble Villa de Albocácer*, Castelló de la Plana, Sociedad Castellonense de Cultura, 1983.

MOLAS RIBALTA, Pedro, *et alii, Historia social de la administración española: estudios sobre los siglos XVII y XVIII*, Barcelona, CSIC, Institució Milá y Fontanals, 1980.

– “Magistrados valencianos en el siglo XVIII”, en *Mayans y la Ilustración*. València, Ayuntamiento de Oliva, 1981, vol. I, pp. 81-122.

- “Los colegiales mayores en la Audiencia de Valencia (siglos XVII-XVIII)”, *Pedralbes*, nº 1 (1981) pp. 51-75.
- “Montesa ilustrada, Montesa defendida”, en *Els ordres eqüestres militars i marítims i les marines menors de la Mediterrània durant els segles XIII-XVII*, Barcelona, Universitat de Barcelona, 1989, pp. 55-63.
- “Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència de València (segles XVI-XVIII)”, en *Actes de les Primeres Jornades sobre els ordres religioso-militars als Països Catalans (segles XII-XIX) [Montblanc, 8-10 de novembre de 1985]*, Diputació de Tarragona, 1994, pp. 587-596.
- *Catalunya i la Casa d'Àustria*, Barcelona, Curial, 1996.
- *La Audiencia borbónica del reino de Valencia (1707-1834)*, Alacant, Universidad de Alicante, 1999.
- “Caballeros valencianos en la orden de Carlos III”, *Estudis. Revista de historia moderna*, nº 25 (1999), pp. 231-243, text complet en Dialnet.
- “25 años de historia social del poder”, en GONZÁLEZ LOPO Domingo L., LÓPEZ LÓPEZ Roberto Javier (coords.), *Balance de la historiografía modernista (1973-2001). Actas del VI Coloquio de Metodología Histórica Aplicada*, Xunta de Galicia, Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, 2003, 531-538.
- *L'alta noblesa catalana a l'Edat Moderna*, Eumo Editorial, 2004.

MOLINA PUCHE, Sebastián, *La construcción de una élite local. Poder, familia y redes sociales en la Yecla del siglo XVII*, Murcia, Real Academia Alfonso X el Sabio y Ayuntamiento de Yecla, 2003.

- “Familia y poder en la Castilla moderna: aproximación a través del estudio de la élite local de Almansa en el siglo XVII” *Chronica nova*, nº 30 (2003-2004), pp. 489-510; editat després amb el títol “Familia, élite local y reproducción social en La Castilla moderna: El ejemplo de la villa de Almansa en el siglo XVII”, en CHACÓN Francisco A., *et alii* (coords.) *Familias y poderes: actas del VII Congreso Internacional de la ADEH*, Granada, 1-3 abril 2004, Granada, Universidad de Granada, 2006, pp. 109-124.
- *Familia, poder y territorio. Las élites locales del corregimiento de Chinchilla-Villena en el siglo XVII*, Departamento de Historia Moderna, Contemporánea y de América de la Universidad de Murcia, 2005, disponible en xarxa a TDR.
- *Poder y familia: las élites locales del corregimiento de Chinchilla-Villena en el siglo del Barroco*, Murcia, Universidad de Murcia, Servicio de Publicaciones, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2007.

MONSERRAT i CASTELLÀ, Agustí, “Els cavallers Monserrat del Maestrat”, *BCEM*, nº 8 (1984), pp. 51-64.

MONTEIRO, Nuno Gonçalo, “O endividamento aristocrático (1750-1832): alguns aspectos”, *Análise Social*, nº 116, 1992, pp. 263-283.

- “Os comendadores das Ordens Militares (1668-1832): perspectivas de uma investigação”, *As Ordens Militares em Portugal e no Sul da Europa: actas do II Encontro sobre Ordens Militares*, Lisboa, Colibri, Câmara Municipal de Palmela, 1997, pp. 217-229.

MONTERDE i REAL, Cristóbal [cavaller de Montesa (1589-1630)], *Responsorum de iurisdictione Ordinis Montesiaie*, València, “apud haeredes Ioannis Navarro”, 1594, text complet en *Somni*.

MORENO MEYERNHOFF, Pedro, “Los grandes de España creados por el archiduque en la Corona de Aragón”, en SERRANO MARTÍN, Eliseo (coord.), *Felipe V y su tiempo: congreso internacional*, Zaragoza, Institución Fernando el Católico, 2004, vol. II, pp. 385-387.

MORENO y MÓRRISON, Roberto, *Guía nobiliaria de España (1945-1947)*, Madrid, Establecimiento Tipográfico Sucesores de S. Ocaña, 1947.

MORIL VALLE, Remedios, *La gestión del patrimonio artístico de la Iglesia. Los museos y colecciones museográficas de la diócesis de Valencia*, tesi doctoral inèdita, València, Universitat de València, 2008, disponible en xarxa a TDR.

MUÑIZ, fray Roberto, *Médula histórica cisterciense. Tomo VIII. Origen, fundación, instituto, modo de vida, profesión religiosa, dignidades, oficios, beneficios, encomiendas, prioratos y rectorías de la real y esclarecida orden militar de Nuestra Señora de Montesa, de la orden de Cister en el reyno de Valencia; unión a esta de la de San Jorge de Alfama en el principado de Cataluña; méritos y varones ilustres en santidad, dignidades, letras y armas de dicha Orden. Con dos catálogos: uno, de sus maestros, y otro de los lugartenientes generales de maestre, y con un apéndice de escrituras y privilegios*, Valladolid, Viuda e Hijos de Santander, 1791.

– *Biblioteca cisterciense española. En que se da noticia de los escritores cistercienses de todas las congregaciones de España, y de todos los de las órdenes militares que siguen el mismo instituto, con la expresión (en la mayor parte) del lugar de su nacimiento, empleos, honores y dignidades, igualmente que el de sus obras, tanto impresas como manuscritas*, Burgos, Don Joseph de Navas, 1793, ambdós textos complets en Google llibres. .

MUÑOZ ALTABERT, M. Lluïsa, *Les Corts Valencianes de Felip III*, València, Universitat de València, 2005.

MUR i RAURELL, Anna, “Austriacs dins els Ordes Militars espanyoles en el segle XVI”, *Pedralbes*, nº 9 (1989), pp. 15-35.

– “Rocandolfo al servicio de Carlos V: Wilhelm von Rogendorf comendador de Otos (1481-1541)”, *Anuario de Estudios Medievales*, nº 28 (1998), pp. 363-388.

NÁCHER HERNÁNDEZ, Pedro, *El Doctor José Berní Catalá. Su vida y su obra*, València, Colegio de Abogados de Valencia, 1961.

Novísima recopilación de las leyes de España: dividida en XII libros, en que se reforma la Recopilación publicada por el Señor Don Felipe II [...] y se incorporan las pragmáticas, cédulas, decretos [...] hasta el de 1804, Madrid [s.n.], 1805, tom V (llibres X, XI i XII).

O'CALLAGHAN, Joseph Francis, “Las definiciones medievales de la Orden de Montesa (1326-1468)”, en *Miscelánea de Textos Medievales*, Barcelona, 1972, nº I, pp. 213-251.

OCHOA de GAZTELU, Martín, “Índice de los apellidos que figuran en los expedientes de las cuatro Órdenes Militares de Santiago, Calatarava, Alcántara y Montesa y en la Real y

Distinguida de Carlos III”, *Revista de Historia*, nº 9-16 (1926-1927), pp. 221-225; nº 17 (1928), pp. 22-27; nº 18 (1928), pp. 59-61, alguns disponibles en <http://mdc.ulpgc.es/portal/mdc1/1>

OLARAN MÚGICA, María Inés, “Los brasileños en las Órdenes Militares españolas: Caballeros de Pernambuco”, *Hidalguía* nº 351 (2012), pp. 265-287.

OLIVAL, Fernanda “O Brasil, as Companhias Pombalinas e a nobilitação no terceiro quartel de Setecentos”, *Do Brasil à Metrópole: efeitos sociais (séculos XVII-XVIII)*, coord. Mafalda Soares da Cunha, Évora, Universidade de Évora, 2001, pp. 73-97.

– “O dispositivo linhagístico e a atribuição das comendas de Avis (1551-1670): perspectivas de análise”, *Primeiras Jornadas de História Moderna*, vol. I, Lisboa, Centro de História da Universidade de Lisboa, 1986, pp. 561-583.

– “Para um estudo da nobilitação no Antigo Regime: os cristaos-novos na Ordem de Cristo (1581-1621)”, *As Ordens Militares em Portugal: actas do I Encontro sobre Ordens Militares*, Lisboa, Câmara Municipal de Palmela, 1991, pp. 233-244.

– “Sob o jugo da dispensa de sangue'. Alguns elementos sobre a reprovação nas Ordens Militares portuguesas (séculos XVII-XVIII)”, *Las Órdenes Militares en la Península Ibérica*, vol. II, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2000, pp. 2021-2048.

– “The Military Orders and the Nobility in Portugal, 1500-1800”, *Mediterranean Studies*, nº XI, 2002, pp. 71-8.

– *As ordens militares e o Estado Moderno. Honra, mercê e venalidade em Portugal (1641-1789)*, Jorge M. Rodrigues Ferreira, editor, 2001.

– *Para uma análise sociológica das Ordens Militares no Portugal do Antigo Regime*, 2 vols, Lisboa, Dissertação de Mestrado, Fac. de Letras da Univ. de Lisboa, 1988.

– “Mercado de hábitos e serviços em Portugal (séculos XVII-XVIII)”, *Análise Social*, vol. XXXVIII, nº 168, pp. 743-769.

OLIVER, Juan Manuel, “Los matrimonios de José Pellicer: noticias de su familia y descendencia”, *Criticón*, nº 63 (1995), pp. 86-87, text complet en Dialnet.

ORTEGA y COTES, Ignacio José; ÁLVAREZ de BAQUEDANO, Juan Francisco, ORTEGA ZÚÑIGA y ARANDA, Pedro (compiladors), *Bullarium ordinis militiae de Calatrava...*, Madrid, “Ex typographia Antonii Marin”, 1761.

ORTÍ i MAJOR, Josep Vicent [1673-1750], *El diario (1700-1715) de Josep Vicent Ortí i Major: estudi i edició* (a cura de Vicent Josep Escartí), València, Fundació Bancaixa, 2007.

ORTS MOLINES, Josep Lluís, “A propòsit de l’estil femení en sor Isabel de Villena”, en *Actes del novè Col.loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Alacant i Elx, 9-14 de setembre de 1991)*, Barcelona, Publicacions de l’Abadia de Montserrat et alii, vol. I (1993), pp. 315-326.

PALAU i DULCET, Antonio, *Manual del librero hispanoamericano: inventario bibliográfico de la producción científica y literaria de España y de la América Latina desde la invención de la imprenta hasta nuestros días. Con el valor comercial de todos los artículos descritos*, Madrid, Ollero y Ramos, 2004, 7 vols.

PALOS, Joan Lluís, *Catalunya a l'imperi dels Àustria. La pràctica de govern (segles XVI i XVII)*, Lleida, Pagès Editors, 1994.

PANIAGUA Javier y PIQUERAS, José A. (dirs.), *Diccionario biográfico de políticos valencianos, 1810-2006*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2006.

*Parecer de los señores frey Josef Rubert, rector de Carpesa y anexos; frey don Pedro Moles, rector del Real Colegio de San Jorge; frey Jacinto Arnau, rector de Alcalà, Xivert y Polpiz; frey Pablo Inglés, prior de Nuestra Señora del Temple, capellán de honor de Su Magestad, albacea general y procurador patrimonial de la Orden; frey Antonio Joan Sánchez, rector de Moncada y sus anexos; frey Vicente Limiñana, rector de Silla; frey Francisco Buch, rector de Rosell y La Sénia; el doctor frey Hippolyto de Samper, prior de San Jorge, del Consejo de Su Magestad, y su assessor de Bayle General en esta Ciudad y reyno de Valencia; y el doctor frey Pasqual Huguet, secretario del señor Lugarteniente General de nuestra orden de Montesa, València, sense peu d'impremta, 1674, editat junt a l'obra de TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] *Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1674: BSM.*

PASCUAL CHENEL, Álvaro: "Retratos de caballeros de la Orden de Malta en España: una aproximación", en LÓPEZ-YARTO ELIZALDE, Amelia, RINCÓN GARCÍA, Wifredo (Coords.), *Actas del I Congreso Internacional "Arte y Patrimonio de las Órdenes Militares de Jerusalén en España. Hacia un estado de la cuestión"*, Centro de Estudios de la Orden del Santo Sepulcro, Asamblea Española de la Soberana Orden de Malta y Lugartenencias Españolas de la Orden de Caballería del Santo Sepulcro de Jerusalén, Zaragoza-Madrid, 2010, pp. 235-254.

PASCUAL y BELTRÁN, Ventura, *Játiva biográfica*, València, Renovación Tipográfica, 1931, 3 vols.

PASTOR i FLUIXÀ, Jaume, "Un jurista al servei de la monarquia. El vice-canceller Diego de Covarrubias", en *Dels furs a l'estatut: Actes del I Congrés d'Administració Valenciana*, València 1992, pp. 189-198.

– "Nobles i cavallers al País Valencià", *Saitabi*, nº XLIII (1993) pp. 13-54.

PELEJERO VILA, Josep A., "Les alqueries de Gaixna i Gaixneta. Més tard, partides del terme de Vallada", *Crònica de la XXI Assemblea de Cronistas Oficiales del Reino de Valencia, (Valencia-Altea, octubre de 1996)*, Associació de Cronistes Oficiales del Regne de València, València, 1998, pp. 297-304.

– *Vallada en l'Edat Moderna: Una vila del senyoriu de l'orde de Montesa*, tesi doctoral inèdita, disponible al Repositori d'Objectes Digitals per a l'Ensenyament, la Recerca i la Cultura –Roderic– de la Universitat de València.

PELEJERO VILA, José Aurelio, GARRIDO PENADÉS, Héctor, *Vallada. Su evolución urbana entre los siglos XIII al XIX*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2000.

PELLICER de OSSAU y TOVAR, José, *Beroso de Babilonia en Chaldea, distinguido del Beroso de Viterbo en Italia...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1673.

– *Aparato a la monarchía antigua de las Españas en los tres tiempos del mundo...*, València, Benito Macè, 1673.

– *El Syncello de la Iglesia Patriarcal de Constantinopla desagaviado, el sacro texto del Génesis, en el capítulo nono, defendido...*, València, Benito Macè, 1675, els tres complets en Google llibres.

PENALVA MARTÍNEZ, José M^a, SIERRAS ALONSO, Manuel, *Patrimonio municipal oriolano en el siglo XVIII. Inventario de bienes muebles e inmuebles*, Orihuela, Ayuntamiento, 2007.

PÉREZ APARICIO, Carmen, “Una vida al servicio de la casa de Austria. Don José Folc de Cardona y Erill, Príncipe de Cardona”, *Estudis. Revista de historia moderna*, n° 26 (2002), pp. 421-448, text complet en Dialnet.

– “El archiduque Carlos y el Reino de Valencia. Continuidad dinástica y cambio político”, *Saitabi*, n° 58 (2008), pp. 277-298.

– *Canvi dinàstic i Guerra de Successió. La fi del Regne de València*, València, Edicions 3 i 4, 2008, dos vols.

PÉREZ APARICIO, Carmen, FELIPO ORTS, Amparo, “Un drama personal i col·lectiu: l'exili austriacista valencià”, *Pedralbes*, n° 18, 2, (1998), pp. 329-343.

PÉREZ BALSERA, José, *Biblioteca histórica y genealógica. Los caballeros de Santiago*, Madrid, Estanislao Maestre, editor, 1932-1936.

PÉREZ CASTAÑEDA, María Ángeles; COUTO de LEÓN, María Dolores, *Pruebas para contraer matrimonio con caballeros de la Orden de Santiago*, Madrid, Dirección General del Patrimonio Artístico, 1976.

– *Pruebas para el ingreso de religiosas en las órdenes de Santiago, Calatrava y Alcántara*, Madrid, Archivo Histórico Nacional, Ministerio de Cultura, Dirección General del Patrimonio Artístico, Archivos y Museos, 1980.

– *Pruebas para contraer matrimonio en las órdenes de Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Ministerio de Cultura, Archivo Histórico Nacional, Subdirección General de Archivos, 1980.

– *Pruebas para el ingreso de religiosos en las órdenes de Calatrava, Alcántara y Montesa*, Madrid, Ministerio de Cultura, 1980.

PÉREZ de XEA, Miguel [cavaller de Montesa (1619-1638)], *Preceptos militares, orden y formacion de esquadrones...*, Madrid, por la viuda de Alonso Martín, año MDCXXXII, text complet en Google llibres.

PÉREZ ESCOLANO, Víctor, *Juan de Oviedo y de la Bandera, 1565-1625: escultor, arquitecto e ingeniero*, Sevilla, Diputación Provincial, 1977.

– “Annus mirabilis (1625): la muerte en Bahía de Juan de Oviedo y de la Bandera”, *Anuario de Estudios Americanos*, t. XXXVIII (1981), pp. 467-477.

PÉREZ GARCÍA, Pablo, “Los ciudadanos de Valencia, estatuto jurídico y jerarquía social de un grupo privilegiado. Memoriales y tratados de los siglos XVI, XVII y XVIII”, *Estudis. Revista de historia moderna*, nº 15 (1989), pp. 145-189, text complet en Dialnet.

PÉREZ LLAMAZARES, Julio, “Los priores de San Marcos (León)”, *Hidalguía*, nº 20 (1957), pp. 81-96.

– “Catálogo de los priores de San Marcos (León)”, *Hidalguía*, nº 34 (1959), pp. 363-384.

PÉREZ PÉREZ, Desamparados, “La biblioteca de Fr. Juan Martínez de Alegría, de la Orden de Montesa”, *Estudis Baleàrics* nº 29-30 (1988), pp. 63-68.

PÉREZ SÁNCHEZ, Alfonso Emilio, *Jerónimo Jacinto de Espinosa (1600-1667)*, València, Generalitat, 2000.

PESET REIG, Mariano, GRAULLERA SANZ, Vicente, “Nobleza y señoríos durante el XVIII valenciano”, *Estudios de historia social*, nº 12-13 (1980), pp. 269-281.

PINEDA, Pedro de, *Obligaciones y excelencias de las tres Órdenes Militares de Santiago, Calatrava y Alcántara*, Madrid, Imprenta de Diego Díaz, 1643, text complet en Google llibres.

PLA MATEU, Cèsar; CAMPILLO TOMÀS, Jesús, *Catálogo del archivo y biblioteca de la parroquia de Sant Bartomeu de Vallada*, Vallada, Associació Valladina de Cultura i Investigació, 1996.

Plan de estudios aprobado por S.M. y mandado observar en la Universidad de Valencia [1786], València, Ajuntament, 1984.

PLANAS ROSELLÓ, Antonio, “La jurisdicción de las órdenes militares en la Mallorca de los Austrias”, *Memòries de la Reial Acadèmia Mallorquina d'Estudis Genealògics, Heràldics i Històrics*, nº 18 (2008), pp. 29-35, text complet en Dialnet.

PLANTADA y AZNAR, Jorge, “Pruebas nobiliarias catalanas en la Orden de Santiago”, *Hidalguía*, nº 81 (1967), pp. 229-240; nº 85 (1967), pp. 849-860; nº 87 (1968), pp. 181-192.

PONS ALÓS, Vicente, “Aportación a la historia familiar de tres juristas valencianos: Cristóbal Crespí de Valldaura, Llorenç Mateu y Sanz y Josep Llop” en FERRERO, Remedios, GUIA, Lluís, (eds.), *Corts i parlaments de la Corona d'Aragó. Unes institucions emblemàtiques en una monarquia composta*, València, Universitat de València, 2008, pp. 19-42.

PONS MULET, José, *Jaume Joan Falcó: su entorno cultural y sus “Epigrammata”*, València, Universitat, 1995 (tesi doctoral), edició en microfita: València, Universitat de València, Departament de Filologia Clàssica, 1997.

PONS PONS, Valentín, *El señorío de Sumacàrcer en el siglo XVII: la expulsión de los moriscos y la repoblación cristiana*, Sumacàrcer, Associació d'Amics de l'Ermita de Sumacàrcer, 1999.

Por el ilustre don Luis de Próxita, Ferrer, Aragón y Apiano [...] del ábito de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, comendador de la villa de Onda [...], con doña María Antonia Ferrer, Próxita [...] sobre la immisión en possessión de los estados del condado de Almenara..., València, Gerónimo Vilagrassa, 1674, text complet en *Bivaldi*.

PORCAR, Pere Joan, *Coses evengudes en la ciutat y regne de València. Dietari (1585-1629)*, edició de Josep Lluís Lozano Lerma, València, Universitat de València, 2012, 2 vols.

POSTIGO CASTELLANOS, Elena, “Las órdenes militares castellanas en la historiografía de los siglos XVI al XX”, *Hidalguía* nº 201 (1987), pp. 353-371.

– *Honor y privilegio en la corona de Castilla. El Consejo de las Órdenes y los caballeros de hábito en el siglo XVII*, Madrid, Junta de Castilla y León, 1988.

– “Caballeros del Rey Católico. Diseño de una nobleza confesional”, en *Hispania*, vol. LV, nº 189 (1995), pp. 169-204.

– “Las tres ilustres órdenes y religiosas cavallerías instituídas por los reyes de Castilla y León: Santiago, Calatrava y Alcántara”, *Studia Historica. Historia Moderna*, vol. 24 (2002), pp. 55-72.

QUEROL COLL, Enric, “La formació d’una història renaixentista de Tortosa: Cristòfol Despuig, Pau Cervera i Silveri Bernat”, en MIRALLES, Eulàlia, i SOLERVICENS, Josep (eds.), *El (Re)descobrimient de l’edat moderna: estudis en homenatge a Eulàlia Duran*, Barcelona, Publicacions de l’Abadia de Montserrat - Universitat de Barcelona, 2007, pp. 149-171.

QUEROL, M. J. *Por el rey nuestro señor, Administrador perpetuo de la orden y Cavallería de Montesa y San Jorge de Alfama, y el retor de la Parroquial de la villa de Montesa, Clero y Retor de la Parroquial de Moncada, y otros consortes, con el Ordinario Eclesiástico de la diócesis de Valencia y el síndico del lugar de Alfara, y otros consortes*, València, Juan Bautista Marçal, 1643: ARV, microfilm, c. 2233

RABASSA i VAQUER, Carles; DÍAZ de RÁBAGO HERNÁNDEZ, Carmen, *Documents per a la història de Vilaframés*, València, Consell Valencià de Cultura, 1995.

RADES y ANDRADA, frey Francisco de [prior de la Coronada de Calatrava i capellà d’honor del rei], *Crónica de las tres Órdenes y cavallerías de Sanctiago, Calatrava y Alcantara: en la qual se trata de su origen y sucesso, y notables hechos en armas de los Maestres y cavalleros de ellas: y de muchos señores de titulo y otros Nobles que descenden de los Maestres: y de muchos otros linajes de España*; Toledo, Juan de Ayala, 1572; reed. Ciudad Real, Diputación Provincial, 1980 (crònica de Calatrava), reed. Barcelona, El Albir, 1980; reed. València, Librerías París-Valencia, 1994; també en Google llibres.

RAMÍREZ ALEDÓN, Germà, *Llauradors i vidriers: població, economia, govern local i religiositat a l'Olleria del segle XIX*, L'Olleria, L'Olla, 1999.

RAMÍREZ de ARELLANO y GUTIÉRREZ DE SALAMANCA, frey Carlos [religiós de Calatrava, 1829] *Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores que han sido*

individuos de las cuatro órdenes militares de España, en FUENSANTA del VALLE, marqués de la, CODOIN, vol. CIX (1894), pp. I-XII, 1-243, text complet en <http://archive.org/details/coleccindedocu109madruoft>

RAMIS d'AYREFLOR i SUREDA, José, *Alistamiento noble de Mallorca del año 1762*, Madrid, E y P Libros Antiguos, 1999 (reedició de la de 1911).

RAMOS DE CASTRO, Guadalupe, “La influencia de las Órdenes Militares en la orfebrería: las veneras y su evolución”, en PIZARRO GÓMEZ, Francisco Javier (ed.), *Actas del Simposio “El Arte y las Órdenes Militares”*, Cáceres, Comité Español de Historia del Arte y Departamento de Historia del Arte de la Universidad de Extremadura, 1985, pp. 237-246.

Realismo y espiritualidad. Campi, Anguissola, Caravaggio y otros artistas cremoneses y españoles en los siglos XVI-XVIII, Alaquàs, Ajuntament, 2007.

REIZÁBAL GARRIGOSA, Mª Socorro, “La familia valenciana de los Juliá, de mercaderes a señores de la baronía de Benidoleig (1565-1637)”, *Estudis. Revista de historia moderna*, nº 18 (1992), pp. 59-75, text complet en Dialnet.

REYES LEOZ, José Luis de los, *Madrid, laboratorio de pobres. Asistencia y control social en la Corte de los Austrias*, Madrid, UAM, 2003, disponible en pdf a TDR.

RIBES TRAVER, Mª Estrella, *Los Anales de la Cartuja de Porta-Coeli*, València, Institució Alfons el Magnànim, 1998.

RICO de ESTASEN, José, “El monasterio de Belén. Otro monumento que desaparece”, *Valencia Atracción*, nº 120 (gener de 1945), pp. 8-10.

RINCÓN GARCÍA, Wifredo, “Iconografía de San Francisco de Borja, caballero de la orden de Santiago”, *Revista de las Órdenes Militares*, nº 5 (2009), pp. 107-140.

– “Aproximación al estudio del patrimonio artístico de la iglesia y convento de San Juan de los Panetes de Zaragoza, sede de la castellanía de Amposta de la orden de San Juan de Jerusalén, conservado en el Museo de Zaragoza”, *Revista de las Órdenes Militares*, nº 6 (2010), pp. 211-224.

ROBRES LLUCH, Ramón, “El comendador Jaime Juan Falcó: ciencia, humanismo y esclavos (1522- 1594)”, *BSCC*, t. XLVII (1971), pp. 87-153.

ROCA RICART, Rafael, “Notícies, vida i miracles del venerable Doménech Sarrió (1609-1677)”, *Quaderns d'investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, 1997, pp. 27-44.

RODRÍGUEZ de MARIBONA y ÁLVAREZ de la VIÑA, Celia (marquesa de Ciadoncha), *Los caballeros portugueses en las órdenes militares españolas*, Lisboa, 1946.

RODRÍGUEZ de MARIBONA y DÁVILA, Manuel M^a, *Don Gaspar de Jovellanos y Ramírez de Jove, caballero de la Orden de Alcántara: genealogía, nobleza y armas*, Gijón, Fundación Foro Jovellanos del Principado de Asturias, 2007.

RODRÍGUEZ del PINO, Carlos, “Algunas noticias sobre la fundación de la Orden de Caballería de Santiago de la Espada y de los Maestres que tuvo hasta la incorporación de dicho Maestrazgo a la Corona de España, y pruebas que se exigían en el siglo XIX para ingresar en la misma”, *Hidalguía*, n° 57 (1963), pp. 223-246.

RODRÍGUEZ ESPINOSA, Eduardo, “La ordenación del territorio de las Órdenes Militares en la configuración de la provincia de Ciudad Real”, *Revista de las Órdenes Militares*, n° 2 (2003), pp. 221-283.

RODRÍGUEZ MOYA, Inmaculada, *La mirada del virrey. Iconografía del poder en la Nueva España*, Castelló de la Plana, Universitat Jaume I, 2003.

RODRÍGUEZ, José, *Biblioteca Valentina*, València, imprentes de V. Cabrera i J. T. Lucas, 1703 i 1747, facsímil, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana, 1990; també en Google llibres.

RODRÍGUEZ-PICAVEA MATILLA, Enrique (*et alii*), “Las Órdenes Militares en la Edad Media peninsular: Historiografía, II: Corona de Aragón, Navarra y Portugal”, *Medievalismo: Boletín de la Sociedad Española de Estudios Medievales*, n° 3 (1993), pp. 87-146.

– *Los monjes guerreros. Las órdenes militares en la Península Ibérica durante la Edad Media*, Madrid, La Esfera de los Libros, 2008.

ROIG, frey Pedro Jaime [religiós de Montesa (1633-1646)], *En favor de la Orden y Cavallería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Contra los monjes y conuento de Santas Cruces, de la Orden del Cistel en el Principado de Cataluña. Por el Dotor Frey Pedro Jayme Roig...*, València, Juan Bautista Marçal, 1642, text complet en *Somni*.

ROMEU, Sylvia, *Les Corts Valencianes*, València, Eliseu Climent, 1985.

ROS, Vicent, “Montesa. Del monaquisme militant a la religiositat popular. Esbòs d’una singular trajectòria espiritual i musical. Bicinium o trajectòria a duo entre parròquia/escola – castell-convent”, dins CERDÀ i BALLESTER, Josep (*et alii*), *En torn a la Mare de Déu de Montesa*, Montesa, Parròquia de l’Assumpció, 2005, pp. 67-97.

ROSSELLÓ i VERGER, Vicenç M. *et alii*, *La universitat i el seu entorn urbà*, València, Universitat de València, Servei de Publicacions, 2001.

ROYO MARTÍNEZ, José, *Un señorío valenciano de la Orden del Hospital: la encomienda de Torrent*, Torrent, Institut d’Estudis Comarcals de l’Horta Sud, 1988.

RUIZ TORRES, Pedro, “La nobleza en el País Valenciano durante la transición al capitalismo”, *Manuscrits*, n° 4-5 (1987) pp. 91-108.

RÚJULA y OCHOTORENA, José de [marqués de Ciadoncha], SOLAR y TABOADA, Antonio del, *Doctor Benito Arias Montano. Datos, noticias y documentos para su biografía*, Badajoz, La Minerva Extremeña, 1927.

SAAVEDRA ZAPATER, Juan C., “Entre el castigo y el perdón. Felipe V y los austracistas de la Corona de Castilla, 1706-1715”, *Espacio, Tiempo y Forma*, Serie IV, Hª. Moderna, t. 13 (2000), pp. 469-497, text complet en Dialnet.

SÁINZ DE LA MAZA LASOLI, Regina, *La Orden de San Jorge de Alfama. Aproximación a su historia*, Barcelona, CSIC, 1990.

SALAZAR y ACHA, Jaime de, “Algunas reflexiones sobre la actual historiografía referente a la orden de San Juan de Jerusalén”, *Revista de las Órdenes Militares*, nº 4 (2007), pp. 207-228.

SALAZAR y CASTRO, Luis de, *Advertencias históricas sobre las obras de algunos doctos escritores modernos, donde con las crónicas y con las escrituras, solicita su mejor inteligencia...*, Madrid, Matheo de Llanos y Guzmán, 1688, text complet en Google llibres.

– *Árboles de costados de gran parte de las primeras casas de estos Reynos cuyos dueños vivian en el año de 1683*, Madrid, Impr. de D. Antonio Cruzado, 1745, text complet en Google llibres.

– *Los comendadores de la Orden de Santiago*, Madrid, Patronato de la Biblioteca Nacional, 1949, 2 vols.

SAMPER i GORDEJUELA, frey Hipólito de [religiós de Montesa (1652-1700)], *Información en derecho sobre la institución de la dignidad de Lugarteniente General de Su Magestad en la Inclita Religión Militar de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Su precedencia a las demás dignidades de la Orden. Sus honores y preeminencias. Y especialmente la de la Gran Cruz con que Su Magestad puede y deve ilustrarla*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1666, text complet en Somni.

– *Montesa Ilustrada. Origen, fundación, principios, institutos, casos, progresos, jurisdicción, derechos, privilegios, preeminencias, dignidades, oficios, beneficios, héroes y varones ilustres de la real, inclita y nobilíssima religión militar de N. S. Santa María de Montesa y San George de Alfama*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1669, 2 vols. Reedicions: València, Diputació de València, 2003 (vol. I); A Coruña, Editorial Órbigo, 2008; també en Bivaldi i Google llibres.

– *Cartas y memorial de la [...] Universidad de Valencia, a la reyna [...]doña Mariana de Austria. Contra los padres de la Compañía de el Colegio de San Pablo...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1672, text complet en Somni.

– “Censura y elogio de el señor dotor frey Hippólyto de Samper [...] de comisión de [...] Luis Alfonso de los Cameros, Arçobispo de Valencia..., Real de San George de Valencia, a 12 de mayo 1671”, en *Identidad de la imagen del S. Christo de S. Salvador de Valencia [...], su autor el doctor Juan Bautista Ballester...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1672, text complet en Google llibres.

– “Aprobación y elogio de el señor dotor frey Hippólyto de Samper [...] de comisión de el señor don Pedro Gregorio y Antillón, vicario general del [...], arçobispo de Valencia [...], Real de San George [València] a 8 de deziembre 1672”, en *Beroso de Babilonia en Chaldea, distinguido del Beroso de Viterbo en Italia [...], por don Ioseph Pellicer de Ossau i Tovar...*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1673, text complet en Google llibres.

– “Censura del señor doctor frey Hipólito de Samper [...] de comisión de [...] Luis Alfonso de los Cameros, Arçobispo de Valencia [...], Real de San George de Valencia, a 10 de

junio de 1671”, en *Aparato a la monarchía antigua de las Españas en los tres tiempos del mundo [...]*, por don Joseph Pellicer de Ossau y Tovar..., València, Benito Macè, 1673, text complet en Google llibres.

– *Parecer de los señores frey Josef Rubert, rector de Carpesa y anexos; frey don Pedro Moles, retor del Real Colegio de San Jorge; frey Jacinto Arnau, retor de Alcalà, Xivert y Polpiz; frey Pablo Inglés, prior de Nuestra Señora del Temple, capellán de honor de Su Magestad, albacea general y procurador patrimonial de la Orden; frey Antonio Joan Sánchez, retor de Moncada y sus anexos; frey Vicente Limiñana, retor de Silla; frey Francisco Buch, retor de Rosell y La Sénia; el dotor frey Hippolyto de Samper, prior de San Jorge, del Consejo de Su Magestad, y su assessor de Bayle General en esta Ciudad y reyno de Valencia; y el dotor frey Pasqual Huguet, secretario del señor Lugarteniente General de nuestra orden de Montesa, València, sense peu d’impremta, 1674, editat junt a l’obra de TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] *Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1674: BSM.*

– “Fragmentos de una carta escrita al señor obispo Sorribas, en elogio del sermón y del autor [...], Valencia, a 14 de março 1674”, en *Jardín de sermones de varios asuntos y de diferentes oradores evangélicos. Recogidos y dados a la estampa por el reverendo padre presentado fray Matheo Maya, del orden de Nuestra Señora del Carmen y letor de theulugia en el colegio de San Josef de Zaragoza...*, vol. I, Zaragoza, Agustín Verges, 1676, pp. 444-446: BN.

– *Memorial de Silvestre de Prats y Villamala, procurador general de la Orden [...] pidiéndole ser restituída a la jurisdicción [...] de Montesa, la persona de José Sanz de Vilaragut [...], conde de Olocau*, Madrid, sense impressor, 1678, RAH.

– *Manifiesto de la igualdad que los clérigos militares de la orden de Montesa tienen con los cavalleros sus hermanos. Y de la capacidad para obtener sus empleos, especialmente el de procurador general. Escriviale el Dotor Hipólito de Samper y Gordejuela, prior de San George en la misma Orden, Capellán de Honor de Su Magestad, de su Consejo, su assessor jubilado de Bayle General en la ciudad y reyno de Valencia y administrador del Hospital Real de Nuestra Señora de Monserrate de la Corona de Aragón*, Madrid, s.i., 1680, RAH.

– “Carta del doctor don Hipólito de Samper [...] Madrid, 14 de setiembre de 1680”, en *Progressos de la Historia en el Reyno de Aragón y elogios de Gerónimo Zurita su primer coronista... [por] Diego Josef Dormer...*, Zaragoza, Herederos de Diego Dormer, 1680, text complet en Google llibres.

– *Defensa honorífica, por la cátedra y cathedrático del Sacro Convento de Montesa. Que pone a los Reales Pies [...] el Licenciado frey Isidro de Larralde...*, València, 1683: RAH.

– “[...] Dedicála a la mesma Virgen, Madre de Desamparados, D. Hippolyto de Samper y Gordejuela, prior de San George y procurador general [...] administrador de el Hospital Real de Nuestra Señora de Monserrate de la Corona de Aragón..., en *Gratulación sacra en la primera solemnidad, que dedicó a la santa imagen de Nuestra Señora de los Desamparados, nuevamente erigida y colocada en el Real Hospital de N. S. de Monserrate de esta Corte, a devoción y expensas de el muy ilustre señor marqués de Castel-Novo [...]. Dezíala fray Joseph de Madrid, religioso capuchino [...] y examinador en el tribunal de la Nunciatura*, Madrid, 1686: Biblioteca de l’Institut Lluís Vives de València.

– “Carta de Don Hipólito de Samper y Gordejuela, procurador general de su orden de Montesa... De casa, a 20 de agosto 1688”, en *Advertencias históricas sobre las obras de algunos doctos escritores modernos, donde con las crónicas, y con las escrituras, solicita su mejor inteligencia D. Luis de Salazar y Castro...*, Madrid, Matheo de Llanos y Guzmán, 1688, text complet en Google llibres.

– *Memorial [...] al rey don Carlos II, por el que se opondre al intento de que se cobre la media annata, por el cargo de Lugarteniente General de la Orden de Montesa*, sense lloc d’impressió, impremta, ni data, 1689?: RAH.

– *Al Rey Nuestro Señor. Su Religión de Montesa defendida, por frey don Hippolyto de Samper y Gordejuela [...] con el defensor de la jurisdicción real de estos reynos de Castilla. Sobre si haze fuerza el juez conservador de la Orden en pedir se le remita la causa y persona de frey Don Dionysio Ros de Ursinos y Castelví, cavallero novicio de ella, detenido en la cárcel de Corte de la villa de Madrid, Madrid, [s.n.], 1692; València, 1692 –2ª impressió–, text complet en Somni.*

– *Relación de el suceso que tuvo este memorial desde que se dio a la estampa hasta que la Orden logró el que se le entregase la persona de frey Don Dionisio Ros de Ursinos..., sense lloc d'impressió, impremta, ni data: RAH.*

– *Colectoría de missas, de la Iglesia de Nuestra Señora de Montserrate, de el Hospital Real de la Corona de Aragón, vendicada; su fundación, principios, y progressos descubiertos y su jurisdicción eclesiástica y seglar explicada... por Don Hippolyto de Samper y Gordejuela..., En Madrid, [s. n.], 1694: BHUV.*

– *Al Exmº. Señor D. Fernando de Aragón y Moncada, duque de Montalto, del Consejo de Estado de S. Mag., su presidente del Sacro y Supremo de Aragón; cavallero y comendador de Silla y Benasal en la orden de Montesa y San George de Alfama. Carta escrita por D. Hippolyto de Samper y Gordejuela, procurador general de la misma Orden. Sobre que los ábitos de la dicha Orden no deven ser limitados para los valencianos solos; sino que se han de dar a quantos beneméritos los pidieren, aunque sean de los reynos más remotos de España, Madrid, s.i., 20-II-1696: RAH i Arxiu Municipal de Montesa.*

– *Memorial de don [...] al Rey don Carlos II pidiendo se le abonen los gajes de su oficio..., sense lloc d'impressió, impremta, 1698?: RAH.*

– *Duda el dotor frey Hippolyto de Samper [...] podrá obtener, en esta Real Audiencia, alguna plaza de toga proporcionada a su estado..., sense lloc d'impressió, impremta ni data: RAH.*

– *Memorial de don [...] a la reina doña Mariana de Austria solicitando sea perpetuado en la casa de Andrés de Samper, su padre, el oficio de padre de Huérfanos de la ciudad de Valencia con la escribanía dél anexa, y suplicando para su persona una pensión, como remuneraciones por su obra Montesa Ilustrada, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: RAH.*

– *Memorial de frey [...] pidiendo a S.M. la Reina se sirva hacerle merced por sus servicios prestados, en especial por la publicación en 1669 de Montesa Ilustrada, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: RAH.*

– *Memorial de don [...] a la reina doña Mariana de Austria exponiéndole sus servicios y suplicando remuneración por el trabajo y los gastos que ha tenido que hacer para escribir su libro Montesa Ilustrada, sense lloc d'impressió, impremta, ni data: RAH.*

SÁNCHEZ DURÁ, Dolores, *Racionalización versus privilegio: la orden de Montesa durante los siglos XVIII y XIX*, tesi doctoral inèdita, València, 1993, 2 vols.

– “La orden militar de Montesa. Racionalización y privilegio en la España de los siglos XVIII y XIX”, *Estudios de Historia Social*, nº 19 (1994), pp. 3-29.

SÁNCHEZ GONZÁLEZ, Ramón, *Iglesia y sociedad en la Castilla moderna: el Cabildo catedralicio de la Sede Primada (siglo XVII)*, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla La Mancha - Ayuntamiento de Toledo, 2000.

SÁNCHEZ-BARREJÓN RUIZ, María teresa; ASENSIO, Ángel, “Don Álvaro Muñoz de Figueroa, caballero de la Orden de Santiago: un espíritu caballeresco”, en LÓPEZ-SALAZAR PÉREZ, Jerónimo (coord.), *Las Órdenes Militares en la Península Ibérica*, vol. II, Edad Moderna, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2000, pp. 2233-2239.

SANCHIS SIVERA, José, *La catedral de Valencia. Guía histórica y artística*, València, Imprenta de Francisco Vives Mora, 1909 (reedició facsímil, Librerías París-Valencia, 1990).

SANCHIZ ÁLVAREZ de TOLEDO, Hipólito [cavaller de Montesa (1989)], “Aproximación a la historia de las Órdenes Militares españolas durante la Edad Contemporánea y su situación en la actualidad”, *Aportes*, nº 62 (2006), pp. 143-161, text complet a l'arxiu documental de la web www.museumontesa.com

SANMARTÍN BESALDUCH, Adolf, “Anomenamet de rectors i beneficiats per a l'Església Parroquial de Sant Mateu a les acaballes de l'ordre de Montesa, 1787-1837”, *BCEM*, nº 21 (1988), pp. 17-24

SANZ CAMAÑES, Porfirio, “Del Reino a la Corte. Oligarquías y élites de poder en las Cortes de Aragón a mediados del siglo XVII”, *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante* nº 19 (2001), pp. 205-238, text complet en Dialnet.

SANZ GÓMEZ, Vicente Manuel, “El libro de la venta de la villa de Enguera en la época de Felipe II”, en TORTOSA APARICIO, Pedro (dir.), *Aproximación a la historia de Enguera*, Enguera, Ayuntamiento, 1994, pp. 185-188.

SASTRE SANTOS, Eutimio, “Sobre la continuidad y establecimiento de las órdenes militares”, *Hidalguía* nº 162 (1980), pp. 617-632.

SCHÄFER, Ernesto, *El Consejo Real y Supremo de las Indias. Su historia, organización y labor administrativa hasta la terminación de la Casa de Austria*, Sevilla, Escuela de Estudios Hispano-Americanos de Sevilla, 1947, 2 vols. (reedició, Madrid, Marcial Pons y Junta de Castilla y León, 2003).

SEGARRA ROCA, Miguel, *Historia Eclesiástica de Chert*, Tortosa, Algueró i Baiges, 1940, facsímil, Castelló, Sociedad Castellonense de Cultura, 1988.

SEGUÍ i FRANCÉS, Romà, “La recuperació del patrimoni bibliogràfic valencià al segle XVIII: la “Biblioteca Valentina” de Josep Rodríguez i “Escritores del Reyno de Valencia” de Vicent Ximeno”, *Afers: fulls de recerca i pensament*, nº 52 (2005), pp. 703-726.

SEGURA y BARREDA, José, *Morella y sus aldeas: corografía, estadística, historia, tradiciones, costumbres, industria, varones ilustres, etc. de esta antigua población y de las que fueron sus aldeas*, Morella, Imprenta de F. Javier Soto, 1868, 3 vols.

SELVA NEVADA, marqués de la, “La tramitación de expedientes en las órdenes militares”, *Hidalguía*, nº 64 (1964), pp. 303-310.

SEMPERE-MERGELINA PASTOR, Juan Antonio, “Luis Antonio de Mergelina y Mota, superintendente general de los reinos de Valencia y Murcia y Corregidor de la Ciudad de Valencia”, *Revista Villena*, 1997, pp. 74-77.

– “El convento de la Santísima trinidad de Villena escenario del acto de armar caballeros a dos villenenses ilustres”, *Revista Villena*, 1999.

SÈNECA, Luci Anneu, *De la brevetat de la vida* [i altres textos] (text i traducció Carles Cardó), Barcelona, Fundació Bernat Metge, 1924.

Señor, el reyno de Valencia, por medio de los eletos nombrados para la súplica, en orden a la encomienda mayor de Montesa buelve segunda vez a [...] V. Magestad, repitiendo, como con la noticia que tuvo el Reyno, de la merced que V. Magestad fue servido hazer al duque de Ciudad Real en la futura successión de la encomienda mayor de Montesa..., sense lloc d'impressió, impremta ni data (amb la de 1695 al text): ARV

SERRA, Xavier, *Biografies parcials. Nascuts abans de la guerra*, Catarroja-Barcelona-Palma, Editorial Afers, 2011.

SERRADOR AÑINO, Ricardo, “Órdenes militares”, *Hidalguía*, nº 242 (1994), pp. 41-73.

SETANTÍ, Joaquín, *Centellas de varios conceptos*, Barcelona, Universitat de les Illes Balears, 2006.

SIMÓ CASTILLO, Juan Bautista, “Romeu de Corbera, destacado Maestre de la orden de Montesa”; *BCEM*, nº 4 (1983), pp. 61-66.

SIMÓN AZNAR, Vicente, *Historia de la Cartuja de Val de Cristo*, Segorbe, Fundación Bancaja, 1998.

SOLER, Abel, *Història del poble de Barxeta*, Barxeta, Ajuntament, 2004.

– *Genovés, geografia, història, patrimoni*, Genovés, Ajuntament, 2007.

SOLER, Abel, JORDÀ, Rafa, *Guadasséquies. Geografia, història, patrimoni*, Guadasséquies, Ajuntament, 2003.

– *Ròtova. Geografia, Història, Patrimoni*, Ròtova, Ajuntament, 2005.

SOLER, Abel; YAGO, Ramón, *Montroy. Geografia, Historia, Patrimonio, Montroi*, Ajuntament, 2004.

SORIA MESA, Enrique, *La biblioteca genealógica de don Luis de Salazar y Castro*, Córdoba, Universidad de Córdoba, 1997.

– *La nobleza en la España moderna. Cambio y continuidad*, Madrid, Marcial Pons, 2007.

SPÍNOLA, F., *Armas y blasones de los actuales caballeros de las órdenes militares españolas*, Madrid, José Blass y Cía., 1907.

SUÁREZ [MONTAÑÉS] de CORVÍN, Diego, *Historia del Maestre último que fue de Montesa y de su hermano Felipe de Borja, la manera como gobernaron las memorables plazas de Orán y Marzaelquivir, Reynos de Tremecén y Ténez en África, siendo allí capitanes generales, uno en pos del otro, como aquí se narra. Compuesta por [...], soldado que sirvió más tiempo de treinta años en las dichas plazas de Orán y Mazalquivir, donde inquirió y comenzó a componer estas y otras historias. Dirigido a la Ciudad de Valencia*, Madrid, Sociedad de Bibliófilos Españoles, 1899.

– *Historia del Maestre último que fue de Montesa y de su hermano Don Felipe de Borja. La manera como gobernaron las plazas de Orán y Mazalquivir, reinos de Tremecén y Ténez, en África, siendo allí capitanes generales, uno en pos del otro, como aquí se narra*, edició i estudi preliminar de Beatriz Alonso Acero i Miguel Angel Bunes Ibarra, València, Institució Alfons el Magnànim, 2005.

SZÁSZDI LEÓN-BORJA, István, “El comendador mayor de Alcántara en la isla Española: la Reforma de las Órdenes y los Caballeros en la nueva frontera”, LÓPEZ-SALAZAR PÉREZ, Jerónimo (coord.), *Las Órdenes Militares en la Península Ibérica*, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2000, vol. II, pp. 2241-2264.

TEIXIDOR, fray José, O.P., *Capillas y sepulturas del Real Convento de Predicadores de Valencia*, València, Acció Bibliogràfica Valenciana, 1950, 3 vols.

TÉLLEZ ALARCIA, Diego, *Absolutismo e ilustración en la España del siglo XVIII: el despotismo ilustrado de D. Ricardo Wall*, Madrid, Fundación Española de Historia Moderna, 2010.

TOLEDO GIRAU, José, “La iglesia del monasterio de Valldigna. Apuntes para su estudio”, *Anales del Centro de Cultura Valenciana*, València, vol. XVI (1948), pp. 14-23 i 96-107.

TORMO SANZ, Leandro, “Documentos sobre la participación de Montesa en la Guerra de Sucesión”, *Papers de La Costera*, nº 2 (1982), Xàtiva, Associació d'Amics de La Costera, pp. 113-122.

TORRAS RIBÉ, Josep Maria, *Poder i relacions clientelars a la Catalunya dels Àustria: Pere Franquesa, 1547-1614*, Barcelona, Eumo, 1998.

TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] *Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense*, València, Gerónimo Vilagrassa, 1674: BSM.

TORRES ARANCIVIA, Eduardo, *Corte de virreyes: el entorno del poder en el Perú en el siglo XVII*, Lima, Pontificia Universidad Católica del Perú, 2006.

TOVAR MARTÍN, Virginia, “El colegio de la Orden Militar de Santiago en Salamanca”, *Archivo Español de Arte*, nº 196 (1976), pp. 417-434.

– “El Hospital de la Corona de Aragón: Consideraciones a un edificio del Madrid monumental desaparecido”, *Anales del Instituto de Estudios Madrileños*, tom XXX (1991), pp. 37-53.

TRISTANY BOFILL i BENACH, Buenaventura de [cavaller de Montesa (1691-1714)], *Corona benedictina, adornada de lo más precioso de sus singulares prerrogativas con el esmalte de la iurisdiccion ordinaria que pueden exercer los presidentes de la muy illustre y esclarecida Congregación Claustral de San Benito de la Provincia Tarraconense...*, Barcelona, Rafael Figueró, 1677, text complet a Google llibres.

– *Sacri Supremi Regii Cathaloniae Senatus decisiones...*, Barcelona, “ex typographia Raphaelis Figueró”, 1686-1701, 3 vols.

– *Escudo Montesiano en las reales manos de Su Magestad para defender como Gran Maestre, prelado, general, superior y cabeça, patrón, protector y Administrador Perpetuo de las sagradas, reales, insignes, nobilísimas y eclesiásticas religiones regulares y militares de Santiago, Calatrava y Alcántara, y particularmente de la poderosa, ínclita y militar orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, los privilegios, prerrogativas, inmunidades y exempciones que gozan por la Sede Apostólica, de los ordinarios*, Barcelona, Rafael Figueró, 1703, text complet a Google llibres.

TROYANO CHICHARRO, José Manuel, “Proceso seguido para el nombramiento de Don Alonso de la Cueva-Benavides, señor de Bedmar, como caballero de la orden militar de Alcántara por orden del rey Felipe III”, *Sumuntán: anuario de estudios sobre Sierra Mágina*, nº 9 (1998), pp. 271-286.

– “La Casa de la Cueva en el Bedmar del siglo XVIII”, *Sumuntán: anuario de estudios sobre Sierra Mágina*, nº 14 (2001) pp. 63-73.

TROYANO VIEDMA, José Manuel, TORRES NAVARRETE, Ginés, “Comendadores, señores y marqueses de la Villa de Bedmar (1227-1927)”, *Boletín del Instituto de Estudios Giennenses*, nº 101 (1980), pp. 27-64.

UGUET i RUBERT, frey Pascual [religiós de Montesa, 1662-1722], *Oración evangélica en hazimiento de gracias a [...] María Señora Nuestra [...] del Consuelo, venerada [...] en la Iglesia Parroquial de Carpesa...*, València, “en la imprenta de Francisco Mestre” [c. 1698]: BV.

– *Postilación canónica, jurídica, moral; parecer del doctor [...] Pasqual Uguet [...] en favor de las Iglesias parroquiales de Montesa y Vallada...*, València, imprenta de Francisco Mestre, sense data [c. 1702], text complet en *Somni*.

– *Historia laurentina de la vida, martirio y patria del invicto mártir levita San Lorenzo...*, València, imprenta de Joseph Garcia, 1717, text complet en *Bivaldi*

UHAGÓN y GUARDAMINO, Francisco Rafael de, “El Santo Cristo de María Stuart”, *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, nº 2 i 3 (febrer-març de 1901), pp. 102-125, text complet en *Biblioteca Digital Hispánica*.

– “Los almirantes de Aragón: datos para su cronología”, *BRAH*, vol. 74 (abril 1919), pp. 306-375, text complet en *Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes*.

– *Santa María de Montesa. Tabla del siglo XV donada al Museo del Prado por el marqués de Laurencín, dignidad de Clavero de la Orden Militar de Calatrava y Director de la Real Academia de la Historia, con algunas noticias interesantes acerca de la misma*, Madrid, Tipografía de la Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos, sense data.

– “El licenciado don Diego de Covarrubias”, *BRAH*, t. LXXXI (1922), pp. 5-25, text complet en *Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes*.

VALDA, Pedro, *Tratado de la nobleza y hidalguía*, València, Jerónimo Vilagrasa, 1663, facsímil València, Ajuntament, 1997.

VALLES, José de, *Primer instituto de la sagrada religión de la Cartuxa: fundaciones de los conventos de toda España, mártires de Inglaterra y generales de toda la Orden...*, Madrid, Pablo de Val, 1663, text complet a Google llibres.

VALOR BRAVO, Diego, *La orden de Alcántara*, Donostia, Editorial Nerea, 2011.

VARGAS-ZÚÑIGA y MONTERO de ESPINOSA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias]: “Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)”, *Hidalguía*, nº 20, 21 i 25 (1957), i nº 26 (1958).

– “Las dos partidas de bautismo de don Luis de Salazar y Castro”, *Hidalguía*, nº 27 (1958), pp. 217-228.

– “Los Trece de la Orden de Santiago. Catálogo biográfico”, *Hidalguía*, 1979, nº 27, pp. 523-597.

VATICAN, Agnès, “La nunciatura española bajo el reinado de Carlos II: Savo Millini (1675-1685)”, *Cuadernos de Historia Moderna*, nº 26 (2001), pp. 131-147.

VÁZQUEZ de PRADA, Valentín, *Historia Económica y Social de España*, Madrid, Confederación Española de Cajas de Ahorros, 1973-78, 3 vols.

VELARDE FUERTES, Juan, “Caballeros Teutónicos y Orden de Santiago”, *Libro marrón*, Círculo de Empresarios, nº 1 (2001), pp. 475-496.

VÉLEZ QUIÑONES, Harry, “Deficient Masculinity: Mi puta es el Maestre de Montesa”, *Journal of Spanish Cultural Studies*, vol. 2, nº 1 (2001), pp. 27-40.

VENTURA i CONEJERO, Agustí, “El 650 aniversari del títol de ciutat”, *El Nostre Institut*, nº 12 (1998) Xàtiva, Institut de Batxillerat Josep de Ribera, pp. 35-39.

VERDET MARTÍNEZ, Nuria, *Francisco Jerónimo de León. Trayectoria de un letrado al servicio de la Corona*, treball d'investigació inèdit, València, 2009.

– “Francisco Jerónimo de León. Trayectoria de un letrado al servicio de la corona”, *Estudi. Revista de historia moderna*, nº 36 (2010), pp. 279-294,

– “Enriquecimiento y ascenso social en la magistratura valenciana del Seiscientos. Patrimonio y familia de don Francisco Jerónimo de León”, *Estudis. Revista de historia moderna*, nº 37 (2011), pp. 467-484.

VICENS VIVES, Jaime, *Coyuntura económica y reformismo burgués y otros estudios de historia de España*, Barcelona, Ariel, 1974.

VICH, Álvaro [cavaller de Montesa] i Diego [cavaller d'Alcántara], *Dietario valenciano (1619-1632)*, Valencia, Acció Bibliogràfica Valenciana, 1921.

VICIANA, Rafael Martín de, *Crónica de la ínclita y coronada ciudad de Valencia y su Reyno*, Barcelona, 1564-66, València, Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, 1972-1978, 5 vols.

VICO MONTEOLIVA, Mercedes, *Los antiguos colegios de estudios valencianos*, Zaragoza, Anubar, 1978.

– *Los colegios de estudios valencianos postridentinos a través de sus constituciones*, València, Nau Llibres, 1981.

– “Educación estamental: educación en las órdenes militares”, en DELGADO CRIADO, Buenaventura (coord.), *Historia de la educación en España y América*, Madrid, Fundación Santa María – Ediciones SM, 1993.

VICO, Francisco de, *Historia general de la Isla y Reyno de Sardeña. Sexta parte* (a cura di Francesco Manconi), Cagliari, CUEC-Editrice, 2004.

VIDAL i MICÓ, Francisco, *Historia de la prodigiosa vida, virtudes, milagros y profecías del segundo ángel del apocalypsi y apóstol valenciano de las Indias Occidentales San Luis Bertran...*, València, Joseph Thomas Lucas, 1743, text complet en Google llibres.

VIDIELLA y JASÁ, Santiago, *Contribución al catálogo de Comendadores de Alcañiz. Orden de Calatrava*, Centro de Estudios Bajoaragoneses y Ayuntamiento de Alcañiz, 1997.

VIGNAU y BALLESTER, Vicente; UHAGÓN y GUARDAMINO, Francisco Rafael de [cavaller de Calatrava, 1880; marqués de Laurencín, 1902], *Índice de pruebas de los caballeros que han vestido el hábito de Santiago desde 1501 hasta la fecha*, Madrid, Establecimiento Tipográfico de la Viuda e Hijos de M. Tello, 1901, text complet en *Bidicam*.

– *Índice de pruebas de los caballeros que han vestido el hábito de Calatrava, Alcántara y Montesa desde el siglo XVI hasta la fecha*, Madrid, Establecimiento Tipográfico de la Viuda e hijos de M. Tello, 1903.

VILA MORENO, Alfonso, “La posesión de Vallada por Felipe II en 1592”, *Festes Patronals*, Vallada, 1988.

VILLALOBOS RACIONERO, Isidoro, “Los obispos priores de Ciudad Real que fueron caballeros de las Órdenes Militares (Expedientes de ingreso)”, *Hidalguía*, nº 206 (1988), pp. 35-55.

– “La heráldica de los obispos priores de Ciudad Real”, *Hidalguía*, nº 230 (1992), pp. 33-58.

VILLAMARÍN GÓMEZ, Sergio, *La Generalitat Valenciana en el siglo XVIII. Una pervivencia foral tras la Nueva Planta*, València, Universitat de València, 2005.

VILLARREAL de ÁLAVA, Marqués de, “Miserias y grandezas de un hábito. Don Luis de Salazar y Castro y la sangre negra en las Órdenes Militares”, *Hidalguía*, nº 12 (1955), pp. 657-672; nº 13 (1955), p. 921-936; nº 14 (1956), pp. 97-112.

VILLARROYA, José, *Real Maestrazgo de Montesa. Tratado de todos los derechos, bienes y pertenencias del Patrimonio y Maestrazgo de la Real y Militar Orden de Santa María de Montesa y San Jorge de Alfama*, València, Benito Monfort, 1787, 2 vols., reedició, València, Generalitat, 1991, també en Google llibres i *Bivaldi*.

XIMENO, Vicente, *Escritores del Reyno de Valencia*, València, Joseph Estevan Dolz, 1747-49, 2 vols., facsímil, Librerías París-Valencia, 1980, text complet en Google llibres.

YÁÑEZ NEIRA, fray Damián, “Don Miguel Mañara Leca Colona y Vicentelo (Un calatravo sevillano del siglo XVII)”, *Hidalguía* nº 150 (1978), pp. 881-896; nº 151 (1978), pp. 1023-1036.

ZAMORA MENDOZA, José, “Los Caballeros de Santiago. Cómo eran armados en la iglesia logroñesa del apóstol”, *Berceo*, nº 42 (1957), pp. 115-118.

ZAPATER, fray Miguel Ramón, *Cister Militante en la campaña de la Iglesia contra la sarracena furia. Historia general de las ilustrísimas, inclitas y nobilísimas cavallerías del templo de Salomón, Calatrava, Alcántara, Avis, Montesa y Christo*, Zaragoza, Agustín Verges, 1662, text complet en Google llibres.

ZARAGOZÁ CATALÁN, Arturo, “El palacio maestral de la orden de Montesa en Sant Mateu”, en *AAVV, Sant Mateu en las actas de las 3as. Jornadas de Historia, Arte y Tradiciones populares del Maestrazgo (5-7 diciembre de 1992)*, Benicarló, Centro de Estudios del Maestrazgo, 1993, pp. 113-132.

Pàgines web consultades

Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus
<http://www.absc-santescreus.com>

Arxius de la Diòcesi de València
<http://arxparrvalencia.es>

Biblioteca de Catalunya
<http://www.bnc.cat>

Biblioteca de la Real Academia de la Historia
<http://www.rah.es/biblioteca.htm>

Biblioteca Digital Hispánica
<http://www.bne.es/es/Catalogos/BibliotecaDigital>

Biblioteca Histórica de Santa Cruz. Universidad de Valladolid
<http://www.bhsc.uva.es>

Biblioteca Nacional de España
<http://www.bne.es>

Biblioteca Valenciana
<http://bval.cult.gva.es>

Biblioteca Virtual de Castilla y León
<http://bibliotecadigital.jcyl.es>

Biblioteca Virtual del Patrimonio Bibliográfico
<http://bvpb.mcu.es>

Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes
<http://www.cervantesvirtual.com/>

Biblioteques de l'Ajuntament de València (Serrano Morales, Municipal Central i Hemeroteca)
<http://www.valencia.es>

Biblioteques de la Universitat de València
<http://biblioteca.uv.es/>

Bidicam
<http://clip.jccm.es/bidicam/es/>

Bimusdival (Biblioteques de Museus de la Diputació de València)
<http://bibliopac.dival.es>

Bivaldi
<http://bv2.gva.es/>

Catálogo Colectivo de la Red de Bibliotecas de los Archivos Estatales
<http://www.mcu.es/ccbae/es/consulta/busqueda.cmd>

Catálogo del Patrimonio Bibliográfico Español
<http://www.mcu.es/bibliotecas/MC/CCPB/index.html>

Centre d'Estudis del Maestrat
<http://www.cemaestrat.org/>

Conselleria de Turisme, Cultura i Esport de la Generalitat Valenciana
<http://www.cult.gva.es/>

Dialnet
<http://dialnet.unirioja.es>

Diputacion de la Grandeza
<http://www.diputaciondelagrandeza.es/>

Directorio de Museos de España
<http://directoriomuseos.mcu.es>

Europeana
<http://www.europeana.eu/portal/>

Gaceta de Madrid
<http://www.boe.es/buscar/>

Google
<http://www.google.es>

Hispana
<http://hispana.mcu.es>

Irargi
<http://www.snae.org/>

Iulce
<http://www.iulce.es/>

Memoria Digital de Canarias
<http://mdc.ulpgc.es/portal/mdc1/1>

Museu Parroquial de Montesa
<http://www.museumontesa.com>

Órdenes de Caballería de Santiago, Calatrava, Alcántara y Montesa
<http://www.ordenesmilitares.es>

Pares
<http://pares.mcu.es>

Rebiun
<http://www.rebiun.org>

Repertorio OOMM Bibliografía de las Órdenes Militares en la Edad Moderna
<http://www.moderna1.ih.csic.es/oomm/>

Repositori d'Objectes Digitals per a l'Ensenyament, la Recerca i la Cultura –Roderic–
de la Universitat de València
<http://roderic.uv.es>

Scirus
<http://www.scirus.com/>

Somni
Fons Antic de la Universitat de València
<http://somni.uv.es>

Tesis Doctorales en Red
<http://www.tdx.cat>

Xarxa de Lectura Pública Valenciana
<http://xlpv.cult.gva.es>

Altres:

<http://www.proyectos.cchs.csic.es/aom/node/10>

http://www.tercios.org/personajes/mercader_baltasar.html

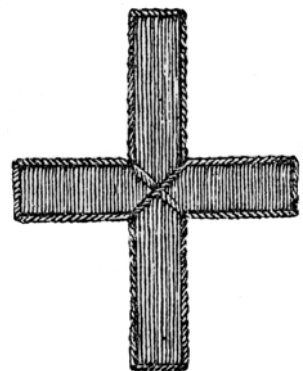
<https://familysearch.org/> [pàgina web dels mormons]

www.araldicasardegna.org/storia_nobilta/caballeros_sardos_orden_militar_santiago.htm

“CON VOS, o[h] mi SAGRADA MONTESA, he hecho lo que la aurora con el día, pues os he bosquejado en confusa luz, hasta que salga el Sol de otro Ingenio, que con más vivos colores dé la última mano a este borrón de la mía”

SAMPER, frey Hipólito de, *Montesa Ilustrada...*, cit., vol. II, p. 884, nº 404

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Nota prèvia

La informació que presentem a les bases de dades l'hem estructurada en diversos blocs.

Centrant-nos en la dels cavallers, el primer fa referència a les dades vitals del personatge, amb les de naixement i defunció, i la d'ingrés en l'orde de Montesa. S'ofereix també informació genealògica fins als avis, els noms de les esposes dels creuats i un camp d'observacions, on podem trobar informació del personatge diversa.

El segon bloc l'hem retolat amb el nom de *títols i càrrecs*. En conseqüència, es detallen els obtinguts pel personatge al llarg de la seua vida dins i fora de Montesa. Evidentment, el més complet és el que fa referència a l'orde militar, on es dona compte dels que exercí dins la institució. Com en altres camps, quan un apareix buit, és perquè no s'ha trobat –almenys de moment– informació al respecte.

A continuació, un tercer apartat dona compte dels tràmits del subjecte per a l'obtenció de l'hàbit de Montesa. Com s'ha dit, el procediment començava amb el lliurament d'una mercè per part del rei, gràcia que el monarca comunicava després a l'Orde i que fem constar al camp *Data comunicació*. A partir d'ací s'inicia el procés, que acabava amb la professió del cavaller en l'orde de Montesa. Els últims camps d'aquest bloc fan referència al parentiu amb altres membres de l'Orde, tant ascendents com descendents. També, els possibles familiars del personatge amb altres ordes militars, aspecte que en tot cas caldria contrastar amb fonts de les altres ordes, doncs podem respondre dels qui van ser membres de Montesa, però en rigor no tenim eixes dades dels cavallers de les altres ordes.

Per acabar, un quart bloc detalla l'apartat documental: l'expedient a l'AHN, les fonts d'arxiu i la bibliografia.

En les bases de dades dels religiosos i frares barbuts, el procediment ha estat el mateix, però adaptant els camps als personatges, ja que no comptaven amb família i la seua vinculació amb l'Orde és més patent, amb càrrecs que exercien al llarg de tota la seua vida al castell-convent de Montesa i als priorats i rectories a la seua disposició.

Som conscients que poden haver-hi errades. La trajectòria dels personatges s'estudia des de dins Montesa, amb la qual cosa altres dades s'hauran de completar des de l'estudi d'altres institucions: senyorijs, administració, etc.

Les bases de dades estaran disponibles en xarxa en pdf al Repositori d'Objectes Digitals per a l'Ensenyament, la Recerca i la Cultura –Roderic– de la Universitat de València (<http://roderic.uv.es>), i a la web del Museu Parroquial de Montesa (www.museumontesa.com).

Volem plantejar-les com una eina oberta, que pugua créixer amb el temps, doncs pensem que el nostre treball ha de ser no un punt final, sinò de partida, al qual s'haurà d'afegir progressivament la informació dels montesians d'altres èpoques i totes aquelles dades que donen al treball –en paraules de Samper– “la última mano a este borrón de la mía”.

Índex

1. Abarca Vidal i Valda, Antonio
2. Adrián i Jordà, Miguel Juan
3. Aguilar i Aymar, Jerónimo d´
4. Aguilar i Vilanova, Jaime
5. Agulló i Alçamora, Tomás
6. Alagón i Pimentel, Enrique de
7. Alberó i Pardo, Luis
8. Alçamora i Iborra, Vicente Juan
9. Alcaraz i Barberà, Marcos de
10. Almúnia i Granullés, José
11. Amileta i Amezqueta, Martín
12. Anglesola i Vidal, Miguel Jerónimo
13. Aragón i Ayerbe i de Corti, Filiberto de
14. Aragón i Ayerbe, Gaspar de
15. Armengot i Anguerot, Urbano
16. Aymerich i Bellid, Cosme
17. Balaguer i Bayarri, Antonio
18. Barber i Taengua, Onofre
19. Barberà i Guzmán, Gaspar
20. Barona de Huidrobo i Calderón, Juan
21. Barrera i Contreras, Jerónimo de la
22. Barrueso i Tapia, Miguel de
23. Bellvís, Vicente
24. Beneito i Ferrer, Jerónimo
25. Berenguer de Cucaló i Puértolas, Carlos
26. Bermúdez i Alfaro de Berrio, Luis de
27. Blanes i Díez de Ferrando, Jofré de
28. Blasco i Milà d´Aragó, Pedro
29. Blasco i Torralba, Luis
30. Blasco i Yago, Juan Jerónimo
31. Blasco Sancho, Luis
32. Bono Montagut, Francisco
33. Borja i Aragón, Fernando de
34. Borja i Aragón, Francisco de
35. Borja i Borja, Baltasar de
36. Borja i Brizuela, Carlos de
37. Borja i Diechtristein, Pedro de
38. Borja i Garcia, Nofre de
39. Borja i Jofré, Pedro Luis de
40. Borja i Milà, Gaspar de
41. Borja i Peralta, Pedro de
42. Borja Llançol de Romaní, Carlos de
43. Borja Llançol de Romaní i Mascarell, José
44. Borja, Bartolomé de
45. Borràs i Brusca, José
46. Borràs i Pérez de Arnal, Jaime Antonio
47. Bosch i Soler de Cornellà, Diego
48. Boteller i Oliver i Jordà, Juan
49. Bou de Peñaraja i Sisternes d´Oblites, Gaspar
50. Bou Penaraja, Marco Antonio
51. Brizuela Artés d´Albanell, Juan de
52. Brizuela i Escrivà, Jerónimo de
53. Brizuela i Ribot, Jerónimo
54. Cabanilles i Vives de Banyamàs, Félix T. de
55. Cabanilles i Vives de Banyamàs, Tomás
56. Calatayud Carròs i Pallàs, Gaspar
57. Calatayud i Vallebrera, Francisco
58. Calatayud Toledo i Matheu, Antonio
59. Çanoguera i Bellvís, Miguel
60. Çanoguera i Milà, Enrique
61. Çanoguera i Peixó, Bernardino
62. Cardona i Margarit, Francisco de
63. Cardona i Margarit, Pascual de
64. Cardona i Milà, Vicente
65. Cardona i Ortega, Felipe de
66. Cardona i Sancho, Cristóbal de
67. Carròs Artés d´Albanell, Guillem
68. Carròs de Centelles i Calatayud, Joaquín
69. Carròs i Carròs, Vicente
70. Carròs i Castellví, Antonio
71. Carròs Pardo de la Casta, Dionisio
72. Casasús i Lluqui, José
73. Castellví i Calatayud, Felipe de
74. Castellví i Cruïlles, Pedro
75. Castellví i Cucaló, Carlos
76. Castellví i Fax, Álvaro de
77. Castellví i Figuerola, Juan de
78. Castellví i Ospina, Francisco de
79. Castellví i Pons, Ignacio de
80. Castellví i Vilanova, Álvaro
81. Castellví i Vilanova, Pedro de
82. Castrillo i Guzmán, Diego
83. Català de Valeriola i Mompalau, Otger
84. Català i Siverio, Miguel
85. Catalán i Sanchis de Piqueras, Dionís
86. Centelles i Vives, Querubín de
87. Centelles, Miguel
88. Cerdà de Tallada i Sancho, Tomás
89. Cerdà i Olomar, Sebastián Fabián
90. Cerdà i Portadora, José
91. Cernecio i Tàrrega, Manuel
92. Ciurana i Sans, Juan
93. Ciurana i Vilanova, Francisco
94. Clavero i Algar, Diego
95. Collantes i Salaya, Francisco
96. Covarrubias i Sans, Diego de
97. Crespí de Valldaura i Borja, Antonio
98. Crespí de Valldaura i Brizuela, Cristóbal
99. Crespí de Valldaura i Brondo, Cristóbal
100. Crespí de Valldaura i Ferrer, José Salvador
101. Crespí i Borja, Francisco
102. Crespí i Brizuela, Juan
103. Crespí i Mompalau, Francisco
104. Cruïlles i Crespí, Bernardo
105. Cruïlles i Milà, Baltasar Galcerán de
106. Cruïlles i Monterde, Monserrat de
107. Cruïlles i Sans de la Llosa, Melchor José de
108. Cruïlles i Sans de la Llosa, Onofre
109. Cueva de la Torre, Francisco Antonio de la
110. Descallar i Net, Pedro
111. Descallar i Pont, Jorge
112. Descals i Jover, Francisco
113. Despuig i Bou, Francisco
114. Despuig i Bou, Vicente
115. Despuig i Sans, Luis
116. Despuig i Valentí, Cristóbal

117. Diamante i Herrera, Francisco
118. Diamante i Herrera, Pablo
119. Ebrí de Cardona i Alreus, Vicente
120. Igual i Miguel, Jerónimo
121. Enríquez de Navarra i Haro, Marcos
122. Enríquez de Navarra i Marín, José
123. Enríquez de Navarra i Marín, Juan
124. Enríquez de Navarra i Marín, Luis
125. Escorcía i Ladrón i Aracil, Francisco Andrés
126. Escorcía i Ladrón, Enrique
127. Escorcía i Ladrón, Francisco
128. Escorcía i Ladrón, Juan
129. Escorcía i Mercader, Francisco Enrique
130. Escorcía i Pasqual, Antonio
131. Escorcía Ladrón i Aracil, Jerónimo
132. Escrivà Çapata Bertran, Luis
133. Escrivà de Híjar i Mompalau, Francisco
134. Escrivà de Híjar, Gonzalo
135. Escrivà i Matheu, Onofre
136. Escrivà i Mercader, Juan
137. Estaña i Soler, Diego de
138. Esteve i Ferrer, Braulio
139. Esteve i Torà, Francisco
140. Esteve Matalí, Miguel Jerónimo
141. Falcó de Belaochaga i Vidal de Blanes, V.
142. Falcó i Segura, Jaime Juan
143. Febrer i Barberà, José Serafín
144. Feliu i Berga, Francisco
145. Feliu i Berga, Vicente
146. Fenollet de Castellvert, Diego
147. Fernández de Mesa i Fernández de Mesa, J.
148. Fernández de Mesa i Vallebrera, Juan
149. Fernández de Mesa, Luis
150. Ferrer de Calatayud i Martí, Gaspar
151. Ferrer de Pròxita i Aragón Apiano, Luis
152. Ferrer de Pròxita i Castellví, José Antonio
153. Ferrer i Calatayud, Juan
154. Ferrer i Díez, Antonio
155. Ferrer i Fernando, Jaime
156. Ferrer i Íñigo, Diego
157. Ferrer i Ros, Vicente
158. Ferrer i Sans, Luis
159. Ferriol i Julià de Bederrides, Fadrique
160. Ferriol i Pellicer, Luis
161. Figuera i Cubero de Monforte, Gaspar de la
162. Figuera i Marçà, Jorge de la
163. Figuera i Marçà, Juan de la
164. Figuerola i Borja, Melchor
165. Figuerola i Castro, Miguel
166. Figuerola i Gamir, Melchor
167. Figuerola i Pardo de la Casta, Francisco
168. Figuerola Pardo de la Casta i Blanes, José
169. Figuerola Pardo de la Casta, Melchor
170. Figuerola Pardo de la Casta, Pedro
171. Folch de Cardona i Eril, José
172. Folch de Cardona i Sotomayor, Isidro
173. Fortesa i Suñer, Mateo
174. Franquesa i Esteve, Pedro
175. Frígola de Valenzuela i Margarit, Gaspar
176. Frígola i Íñigo, Jerónimo
177. Frígola i Valenzuela, Simón
178. Galiana i Bermúdez, Antonio de
179. Galiano de Spuche i de Haro, Miguel Pedro
180. Galiano Despuig i Ossa, Francisco
181. Galiano Spuche i de la Cuesta, Miguel
182. Gamir i Sapena, Gaspar
183. García d'Ursinos i Avenar, Pedro Luis
184. García i Mancho, Jerónimo
185. García i Rojas, Antonio
186. García, Marco
187. Girón de Buedo i Guerra, Mateo
188. Girón de Buedo i Ruiz de Alarcón, Juan
189. Granullés i de Pròxita, Juan Bautista
190. Granullés i de Pròxita, Luis
191. Granullés i Guzmán, Gaspar
192. Granullés i Metaller, José
193. Grimaldo i Crespo, Francisco Jusepe
194. Guerau i Ciurana, Francisco
195. Guio i Sarrovira, Juan
196. Gutiérrez Flores i de Carriedo, Juan
197. Haro Castañeda i Ferrer, José de
198. Heredia i Garcés de Marcilla, Alonso de
199. Híjar i Castellví, Simón d'
200. Hospital, Hernando d'
201. Idiáquez i Borja, Francisco
202. Íxer i Escrivà, Onofre d'
203. Íxer Jerónimo d'
204. Jofré i Almúnia, Francisco
205. Jofré i Almúnia, Luis
206. Jordà i Valls, Gregorio
207. Juan i Centelles, Gaspar Matías
208. Juan i Domínguez, Gaspar
209. Juárez de Espeleta, Francisco
210. Julià i Muñoz, Baltasar
211. Ladrón i Berenguer, Baltasar
212. Ladrón i Berenguer, Bernardino
213. Larralde i Bastán i Guiomar, Juan Bautista
214. León i Zaragoza, Jerónimo de
215. Litardo Paleólogo, Nicolás
216. Llançol de Romaní i Híjar, Gonzalo
217. López Alonso de la Torre i Ortíz, Pedro
218. Losada de Ribadeneida i Enríquez, Mauro
219. Maldonado de Hermosilla i López, Pedro
220. Malla i Esclapés, Juan de
221. Malla i Sala, Felipe
222. Malla i Viudes, Felipe
223. Manca i Viridi, Andrés
224. Manzilla del Hugo i Bazán, Florián
225. March, Jerónimo
226. Marín i de Liñán, Matías
227. Martí de Ventimilla, Juan Bautista
228. Martí, Serafín
229. Martínez de Fresneda i Bonivern, Rodrigo
230. Martínez Pasqual i Berenguer, Miguel
231. Mas i Borràs, Antonio
232. Mas i Borràs, Luis
233. Mascó i Solanes, Francisco
234. Mata i Claramunt, Juan Bautista
235. Matheu i Sans, Lorenzo
236. Matheu i Silva, Domingo

- 237.Maza de Lizana i Bonavida, Luis
238.Mercader i Carròs, Baltasar
239.Mercader i Carròs, Gastón
240.Mercader i Cernecio, Galcerán
241.Mercader i Cervelló, Galcerán
242.Mercader i Torà, Lucas Juan
243.Mergelina i Mota, Luis Antonio
244.Mesía de Loaisa, Jerónimo
245.Milà d´Aragó i Coloma, Cristóbal
246.Milà d´Aragó i Macip, Francisco
247.Milà d´Aragó i Rodríguez, Juan
248.Milà d´Aragó i Sans, Luis
249.Milà d´Aragó i Sevilla, Cristóbal
250.Mingot i Martínez de Fresneda, Antonio
251.Minuarte i Ruiz de Chavarría, Diego Jerónimo
252.Moix i Santacilia, Arnau
253.Mompalau Mucefi, Gaspar Marco Antonio de
254.Moncada i Moncada, Fernando de
255.Monserrat i Crespí de Valldaura, Vicente
256.Monserrat i Liori, Antonio
257.Monsoriu i Mercader, Cristóbal
258.Monsoriu i Quexal, Jerónimo
259.Monsoriu i Vilvert de Augusta, Jerónimo
260.Monterde i Real, Cristóbal
261.Montoro i Ferrer, José
262.Montserrat i Ciurana, Andrés
263.Navarro i Esteve, Vicente
264.Negrete i Bolea, Diego
265.Nunyes i Vallterra, Bernabé
266.Núñez de San Juan i Verí, Jerónimo
267.Núñez Robres i Haro, Fernando Antonio
268.Oms i Calders, Ramón d´
269.Ortin i Vilarrasa, Francisco Luis
270.Ortíz i Antoni, Lamberto
271.Ortíz i Malla, Jaime
272.Ortíz i Malla, Jaime
273.Oviedo i Fernández, Juan de
274.Palavicino i Cabanes, Luis Ambrosio
275.Palavicino i Juan, Ignacio
276.Pallàs de Guzmán i Penaraja, Ramón
277.Pallàs de Guzman, Ramón
278.Pardo de la Casta i Rocafull, Félix
279.Paredes de Ellauri, Luis
280.Pareja i Illanes, García de
281.Pareja i Velarde, Diego de
282.Pasqual de Bonanza Girón de Rebolledo, J.
283.Pasqual de Bonanza i Berenguer, Marco A.
284.Pasqual de Bonanza i Granada, Francisco
285.Pasqual de la Verónica i Ebrí, José
286.Pasqual i Canicia, Luis
287.Pedrolo i Desclergues, Francisco de
288.Pellicer i Gallach, Vicente
289.Peralta i Salvatierra, Pedro de
290.Pérez de Banyatos i Salcedo, José
291.Pérez de Banyatos i Villalba, José
292.Pérez de Exea, Miguel
293.Pérez de Sarrió i Doménech, Andrés
294.Pérez Florián i Guerrero, Juan
295.Pérez Nuño i Otger, Miguel
296.Pérez Pastor i Vera Valcárcel, Miguel
297.Pérez Pertusa, Ximén
298.Pérez Zarzuela de Arnal i Vilarrasa, Jerónimo
299.Perpinyà Aguiló i Beneyto, Jerónimo
300.Perpinyà i Jofré, Francisco
301.Pertusa i Bonastre, Juan Bautista
302.Pertusa i Brizuela, Guillem
303.Pertusa i Centelles, Onofre
304.Prats i Villamala, Silvestre de
305.Pròxita i Domínguez, Juan de
306.Pujasons i Sisternes, Marco Antonio
307.Quesada Pilo i Passamar, Francisco
308.Ravaneda i Cariga, Francisco
309.Roca de Togores i Togores, Juan
310.Roca i Alcanyís, Benito
311.Roca i Ballester, Diego
312.Roca i Ferrer, Francisco
313.Roca i Ripoll, Pedro
314.Roig i Belloch, Andrés
315.Roís de Corella i Vallterra, Jaime
316.Rojas Artés d´Albanell, Pedro de
317.Rojas i Borja, Juan de
318.Rojas Ladrón, Pedro de
319.Ros d´Ursinos i Castellví, Dionisio
320.Ros d´Ursinos i Dolz, Pedro
321.Rosinyol i Sant Joan, Jerónimo
322.Rotlà Canicia i Nogueroles, Luis
323.Rotlà i Fernández de Mesa, Jerónimo
324.Ruiz de Castro i Saravia, Agustín
325.Ruiz de Luco, Francisco
326.Ruiz i Rocamora, Juan
327.Ruiz i Rocamora, Lope José
328.Sala i Cervera, Jacinto de la
329.Salas i Verí, Jerónimo
330.Salazar i Usedo, Gabriel
331.Salcedo i Enríquez de Navarra, José
332.Salcedo i Vives, Bruno de
333.Salvador i Castellví, Carlos
334.Salvador i Pardo, Gaspar
335.San Juan i Verí, Antonio de
336.Sancho i Colomer, Jerónimo
337.Sancho i Dalp, Vicente Antonio
338.Sancho i Zaragoza, Baltasar
339.Sanguino Ruiz de Medina i Royo, Francisco
340.Sanguino Ruiz de Medina, Benito
341.Sans de Geta i Enríquez de Montalvo, José
342.Sans de la Llosa i Julià de Bederrides, Baltasar
343.Sans de la Llosa i Julià de Bederrides, Ramón
344.Sans de la Llosa i Sans de la Llosa, Andrés
345.Sans de la Llosa i Sans de la Llosa, Ramón
346.Sans de Pròxita i Vallés, Juan
347.Sans de Pròxita i Vallés, Pedro
348.Sans de Vallés i Ferriol, Cristóbal
349.Sans de Vallés i Ferriol, Diego
350.Sans de Vallés i Maiques, Bernardo
351.Sans i de Juan, Gaspar
352.Sans i Sans, Francisco
353.Sans i Soto de Sans, Guillem
354.Sans i Valor, Hernando
355.Sans, Melchor
356.Sapena i Figuerola, Francisco

- 357.Sarzola i Cruïlles, Félix Manuel
358.Sedeño de Mesa i Herrera, Gabriel
359.Sedeño Torrellas, Cristóbal
360.Sentís i Martí, Vicente
361.Setantí i Alzina, Joaquín
362.Sigler de Medinilla Calacet de Cardona, F.
363.Sisternes d'Oblites i Badenes, Melchor
364.Sisternes d'Oblites i Centoll, Melchor
365.Sisternes d'Oblites i Descals, Miguel
366.Sisternes d'Oblites i Pellicer, Juan
367.Sisternes d'Oblites Sisternes d'Oblites, Marco
368.Sisternes i Centoll, Vicente
369.Soler de Cornellà i Grañana, Andrés
370.Soler de Cornellà i Malla, Pedro
371.Sosa i Anglesola, Jerónimo de
372.Sotomayor i Fernández de la Rúa, Alonso
373.Spuche Ortuño i Pérez, Pedro
374.Sureda i Vivot, Francisco
375.Sureda Valero i Font de Roqueta, Antonio
376.Tallada i Ayala, Felipe
377.Tallada i Sans, Álvaro
378.Tallada i Sans, Tomás
379.Tallada i Sant Ramon, César
380.Tallada i Simó, Gaspar
381.Terçà i Puig, Francisco
382.Texedor i Bellvís, Vicente
383.Togores i García de Laza, Bartolomé
384.Togores, Luis
385.Tomás Avellán i Vicente de Ochoa, Cosme
386.Tomás Avellán i Vicente de Ochoa, Fco. José
387.Tomás i Avellán i Vicente de Ochoa, Juan
388.Torà de Magarola, Jaime Juan
389.Torre Alarcón i Espinosa, Juan de la
390.Torre i Anza, Diego Manuel de la
391.Torre i Despuig, José de la
392.Torre i Marcilla, Jerónimo de la
393.Torre i Orumbella, Juan de la
394.Torres i Granada, Jerónimo de
395.Tristany i Bofill, Bonaventura de
396.Ulloa Díez i Vergara, Juan de
397.Vaillo de Llanos i Malla, Máximo
398.Vaillo de Llanos i Ortiz, Isidoro
399.Vaillo de Llanos i Vaillo de Llanos, José
400.Valda i Oca Sarmiento, Pedro Fernando de
401.Valero i Siverio, Roque
402.Valls i Cubells de Sancho, Luis
403.Vallterra de Blanes i Miño, Jerónimo
404.Vallterra de Blanes i Vives de Canyamàs,
405.Vallterra i Blanes de Brizuela, Jerónimo
406.Vallterra i Blanes de Martí, Carlos
407.Vallterra i Burgos, Benito
408.Valmaseda i Cerezo, Pedro Nicolás de
409.Vázquez de Losada Rodríguez, Juan
410.Vega Aguilar, Pedro de
411.Verí i Villalonga, Francisco
412.Vich i Castellví, Álvaro
413.Vich i Moncada, Guillem
414.Vidal de Blanes i Sant Martí, Alejandro
415.Vidal de Blanes i Vilarrasa, José
416.Vidal i Ferrer, Vicente
417.Vidal Vallés, Galcerán
418.Vilanova i Castellví, Raimundo Luis de
419.Vilaragut i Castellví, Jorge de
420.Vilaragut i Sans Abreu, José
421.Vilarrasa i Jofré, Francisco
422.Vilarrasa i Milà d'Aragó, Hernando
423.Villacampa i Pueyo, Pascual de
424.Villacampa i Pueyo, Pedro de
425.Villalón i Pardo, Gaspar Juan de
426.Vives de Canyamàs i Alpont, Alejo
427.Vives de Canyamàs i Mompalau, Felipe
428.Vives i Ferrer, Bartolomé
429.Vives i Ferrer, Manuel
430.Vives i Juan de Torres, Jerónimo
431.Zapata i Zapata, Juan

Base de dades

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Abarca Vidal i Valda, Antonio

Altres formes

Lloc naixement Aldaia **Data** 14 8 1650 + 1699

Lloc defunció **Data defunció** 8 10 1728

Soterrat a

Pares i avis
Juan Abarca i Vidal i Sabina de Valda, naturals ambdós de Madrid;
Avis paterns: Sancho Francisco Abarca i María Vidal, naturals ambdós de Móstoles;
Avis materns: Juan Bautista de Valda i Paula de Zamora, naturals ambdós de Móstoles

Esposa María Velázquez Costilla i Espinosa

Observacions
El 8 de juny de 1699 el rei va lliurar mercè d'hàbit, a consulta del Consell d'Aragó, per a Antonio de Vidal Abarca: AHN, OOMM, lib. 568-C, al final: "Memoria de los hábitos para caballeros de la orden de Montesa que SM ha concedido desde que yo, Joseph de Peña sirvo los papeles de secretaría de la Religión, que es desde últimos de deziembre 1694" [fins a 1699].

Graduat de batxiller en lleis a la Universitat de Salamanca (2-II-1674), col.legial de la Universitat de Salamanca (3-V-1677); substituït de catedràtic de lleis en la mateixa Universitat.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres
Oïdor de l'Audiència de Guadalajara, a les Índies (1683-1695); fiscal del crim de l'Audiència de México (1695) –possessió: 24-XI-1695–; jutge conservador de la Laguna de Gueguetoca (16-VI-1698);

oïdor de l'Audiència de México (novembre de 1698); president de l'Audiència de Guadalajara (província de Nueva Galicia) –10-X-1701–

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 17 6 1699 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 14 7 1699

Resolució proves

Informants cavallers
fra Pascual de Villacampa; fra Guillem Pertusa i Brizuela (per a les informacions a Aldaia)

Informants religiosos
fra Hipólito de Samper; fra Luis Gosalbo, prior del Temple (per a les informacions a Aldaia)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1699 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"A 17 de agost [1650] bategí yo, fray Vicent Peres, vicari, a Antoni Josep, fill de don Joan Abarca Vidal y de doña Sabina de Valda, conjuges. Naixqué a 14 a les 2 de la vesprada estant sons pares de pas en este poble. Fonc conpares lo reverendíssim pare fray Josep de València y la hermana [?] Ana de la Concepció, doncella, beata": Arxiu Parroquial d'Aldaia, Quinque libri n° 4, f. 47.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM. lib. 563-C, ff. 73-73v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia (20-VI-1699): Ibidem, ff. 74v-79v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 81v-83v;

Memorials de servicis (impresos i manuscrits), on s'intitula cavaller de Montesa, en Archivo General de Indias, Indiferente, 134, n° 15 i 136, n° 65, disponibles en suport magnètic a Pares.

Bibliografia

"Vidal Abarca y Balda, Antonio. Ignoro cuál fue el lugar de nacimiento de este caballero, así como los nombres de sus antepasados y la fecha de su cruzamiento en la orden de Montesa. Fue, sin embargo, personaje de importancia en la Colonia, donde desempeñó, entre otros puestos, los siguientes: fiscal y oidor en la Real Audiencia de México, y gobernador, capitán general y presidente de la Audiencia de la Nueva Galicia. Estuvo casado con doña María Velázquez Costilla y Espinosa, de quien tuvo descendencia, habiendo fallecido en la Ciudad de México el 8 de octubre de 1728": MARTÍNEZ COSÍO, Leopoldo, Los caballeros de las órdenes militares en México: catálogo biográfico y genealógico, Edit. Santiago, 1946, p. 324.

Informació dels càrrecs desenvolupats per personatge en SCHÄFER, Ernesto, El Consejo Real y Supremo de las Indias, Sevilla, Escuela de Estudios Hispano-Americanos de Sevilla, 1947, vol. II, pp. 458, 466, 493, 496.

Documentació del personatge en xarxa a Pares. A l'efecte, les recerques cal fer-les com a Antonio Abarca y Valda –o Balda–, i Antonio Vidal Abarca.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Adrián i Jordà, Miguel Juan

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1565 **+** 1626

Lloc defunció **Data defunció** 1634

Soterrat a

Pares i avis
Vicente Adrián, natural de València, i Isabel Juan Jordà, ambdós naturals de València;
Avis paterns: Domingo Adrián, natural de l'aldea de Villafranca, comunitat de Daroca (Teruel), i Leonor Sebastián, natural de l'aldea de Torre la Cárcel (Teruel).
Avis materns: Miguel Jordà, natural de Mallorca, veí d'Artan, i Catalina Gamir, natural de Teruel.

Esposa

Observacions Quan es fan les proves, els testimonis asseguren que el pretendent tenia al voltant de 60 anys d'edat (exp. 3)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador de Benassal (15-XII-1630)

Altres Governador d'Eivissa;
governador de la Vall d'Aran (Catalunya), capità.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 30 7 1625 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 16/08/1625 **Data comissió presa d'hàbit** 29 1 1626

Resolució proves 25/10/1625

Informants cavallers fra Juan Luis Ferriol

Informants religiosos fra Pedro Simón, vicari de la vila de Montesa

Informants altres ordes fra Jerónimo Augustín, cavaller de Calatrava, i fra Pedro Mayans, abat del monestir el Real, de l'orde de Cister, al regne de Mallorca (informants per a la família de l'avi matern)

Creuament i presa d'hàbit

Data 2 1626 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 23/02/1629

Data 27 2 1629 **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

3

Fonts arxivístiques

"El capitán Adrián profesó en 27 de febrero 1629. Al capitán Adrián dio el hábito de caballero [blanc]": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 159v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 228v-233; nomenament d'informants: Ibidem, ff. 238-238v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 260v-261; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 185-186; títol de companyó del comanador de Benassal: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 78v-79v.

Testà davant el notari Miquel Blanes, el 17-VI-1634, publicant-se el testament el mateix any: AHN, OOMM, Montesa, lib. 677-C, f. 9v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 21.

Bibliografia

Adrián y Jordán, Miguel Juan. Natural de Valencia. 1625. Gobernador del Valle de Arán. Exp. núm. 3: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 77.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Aguilar i Aymar, Jerónimo d'

Altres formes

Lloc naixement València

Data + 1576

Lloc defunció

Data defunció c. 1612-13

Soterrat a

Pares i avis

Francisco d'Aguilar i Rafaela Aimar;
Avis paterns: Jerónimo d'Aguilar i Jerónima de Vera, tots de València;
Avis materns: No es nomenen

Esposa

El 22-IX-1593 se li donà llicència per a casar-se amb Mariana de Monte Estevan, de València

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó de la comanda d'Ademús (3-I-1579);
lloctinent i governador de Sueca (28-III-1599)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Gerónimo de Aguilar, natural de Valencia. [Al marge:] Cavallero. Padres: don Francisco de Aguilar y doña Rafaela Aymar, natural de Valencia. Paternos: don Gerónimo de Aguilar y doña Gerónima de Vera, naturales de Valencia. Maternos: no se nombran los abuelos maternos, pero todos dicen que fueron de género militar y muy limpios, etc": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 141.

"El reverendo y muy noble frey don Hierónimo de Aguilar tomó el hábito en la yglesia del Temple de Valencia, diole el dicho ábito frey don Gaspar Çanoguera y dixo la misa frey Sebastián Tolsá, prior de la dicha iglesia, a 21 de julio del anyo de 1576, fue en sábado, víspera de la Madalena. Empesó de hazer la probación el día de las Almas que contamos dos de novihembre 1577. Yso prophesión a 13 de marzo año 1578": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 58-58v.

Títol de companyó de la comanda d'Ademús: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. [4]; llicència per a casar-se amb Mariana de Monte: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 27v-28; títol de lloctinent de Sueca: AHN, OOMM, lib. 546, ff. 41v-42.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31v.

Bibliografia

Aguilar y Aymar, Jerónimo. Natural de Valencia. 1572. Gobernado y capitán de Sueca. Exp. núm. 4: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 77.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Aguilar i Vilanova, Jaime

Altres formes Villanova: RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 141

Lloc naixement València **Data** c. 1578 **+** 1587

Lloc defunció Flandes **Data defunció** 1609

Soterrat a

Pares i avis Joaquín Aguilar, cavaller de Santiago, i Francisca Vilanova;
Avis paterns: Jaime Aguilar i Jerónima García;
Avis materns: Juan de Vilanova, senyor de Bicorp, i María Quintana, naturals tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 9 anys i mig d'edat (exp. 5)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 28/02/1587 **Data comissió presa d'hàbit** 30 9 1587

Resolució proves 05/03/1587

Informants cavallers fra Jerónimo de la Torre

Informants religiosos fra Andrés Ferrán, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 10 1587 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Juan de Borja Manuel, comanador major

Padrins fra Andrés Ferrán, prior del Temple i fra Luis Ferriol

Professió

Llicència per a professar 24/09/1594

Data 15 10 1594 **Lloc** Montesa

Ministres fra Bernat de Tous, prior del convent de Montesa

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

Segons un dels testimonis -sols un, Luis de Castellví- un germà de l'àvia materna fou cavaller de Santiago

Bibliografia

Aguilar y Villanova, Jaime. Natural de Valencia. 1587. + en Flandes en 1609. Exp. Núm. 5: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 20 (1957), p. 77.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

5

Fonts arxivístiques

"Frey don Jayme Aguilar, natural de Valencia, de edad de 9 años. [Al marge:] Cavallero. Padres: don Joaquín de Aguilar y doña Francisca Villanova, naturales de Valencia. Paternos: don Jayme Aguilar y doña Gerónima García, naturales de Valencia. Maternos: don Juan de Villanova, señor de Bicorp, y doña María Quintana, naturales de Valencia. Todos fueron personas muy nobles, principales y limpias, etc"; RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 141.

"Frey don Jayme de Aguilar rescibió el hábito de cavallero desta orden de Montesa en onze de octubre año 1587. Dióselo el comendador major frey don Joan de Borja Manuel con comisión del señor Maestre hecha a [blanc] de [blanc] de año 1589. Dixo la missa frey Balthazar Alcover y fue en el Temple de Valencia. Padrinos fueron frey Andrés Ferran, prior del Temple, y frey don Luys Ferriol. Enpesó de azer la probación a 28 de mayo año 1594. Hyzo profesión a 15 de octubre dicho año, reçıbiola fray Bernad de Tous, prior, por mandado de Su Magestad, y por ser verdad, yo, frey Pedro Selva, cantor major que soy del convento de Nuestra Señora de Montesa, certifico y ago verdadera fe de lo susodicho y lo firmo de mi nombre y mano dicho día, mes y año. Frey Pedro Selva, cantor major [firma i rúbrica]. Murió en [blanc] de [blanc] anyo 1609": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 113.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 124v-125; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 129v-130; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 82v i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 8.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Agulló i Alçamora, Tomás

Altres formes Alzamora: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74

Lloc naixement Xàtiva **Data** 12 12 1641 + 1662

Lloc defunció Xàtiva **Data defunció** 17 10 1695

Soterrat a

Pares i avis Francisco Juan Agulló, ciutadà, i Maria Alçamora, naturals ambdós de Xàtiva; Avis paterns: Tomás Agulló, ciutadà, natural de Xàtiva, i Ana Mª Lloqui, d'Alzira, natural de Miguel Juan Lloqui, cavaller; Avis materns: Vicente Alçamora, cavaller de Montesa, natural d'Alcoi, i Josefa Agulló Sanchis, de Xàtiva

Esposa El 12-XI-1661 es va casar amb María Ferriol, filla de Fadrique Ferriol, cavaller de Montesa. El 18-VIII-1671 se li donà llicència per a casar-se amb Beatriz Pujalt, d'Alzira

Observacions El 12-XI-1661 es va casar amb Maria Ferriol, filla de Fadrique Ferriol, cavaller de Montesa, a la parròquia de Sant Pere Màrtir i Sant Nicolau de València. En virtut de dit casament, va aprofitar la mercè d'hàbit de Montesa concedida al seu sogre en consulta de l'11 de maig de 1656, i se li va despatxar mercè d'hàbit per a ell el 7-I-1662.

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor d'Estubeny, com el seu sogre Fadrique Ferriol

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 7 1 1662 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 07/03/1662 **Data comissió presa d'hàbit** 27 6 1662

Resolució proves 06/05/1662

Informants cavallers fra Felipe Vives de Canyamàs, sotsclauer, i comanador de Montroi

Informants religiosos fra Miguel Perales, sotsprior del convent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 26 7 1662 **Lloc** Xàtiva, convent de Santa Clara

Ministres fra Fadrique Ferriol i fra Hipólito de Samper

Padrins

Professió

Llicència per a professar 15/04/1665

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

L'avi matern, Vicente Juan Alçamora (1627), el seu sogre, Fadrique Ferriol (1630)

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

7

Fons arxivístiques

El 12-XI-1661 es va casar amb Maria Ferriol, filla de Fadrique Ferriol, cavaller de Montesa, a la parròquia de Sant Pere Màrtir i Sant Nicolau de València (AHN, OOMM, lligall 2194). En virtut de dit casament, va aprofitar la mercè d'hàbit de Montesa concedida al seu sogre en consulta de l'11 de maig de 1656, i se li va despatxar mercè d'hàbit per a ell el 7-I-1662.

"En 7 de enero 1662 se hiço merced de ábito a Thomás Agulló y Alzamora, natural y ciudadano de Xàtiva, por haver casado con hija de frey don Fadrique Ferriol, a quien estava concedido"; AHN, OOMM, 816-C, p. X

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 79v-80; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 81v-82; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 99-101; llicència per a professar. Ibidem, ff. 160-160v; llicència per a casar-se amb Beatriz Pujalt: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 197v-198;

Arxiu Municipal de Xàtiva, Fons Ripalda s/s. Hacienda de Agulló. Primer libro de cuenta y razón que comienza en el año 1713.

Va morir sense testar: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 63v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 9.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 37v.

Bibliografia

PASCUAL, V., Játiva biográfica..., cit., vol. III, p. 122.

Agulló y Alzamora, Tomás. Natural de Játiva 1662. +17 de octubre de 1695. Exp. núm. 7: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 77.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Alagón i Pimentel, Enrique de

Altres formes

Lloc naixement Valladolid **Data** 2 1602 + 1648

Lloc defunció Saragossa **Data defunció** 1 5 1651

Soterrat a

Pares i avis Martín de Alagón, cavaller de Calatrava, comte de Sástago, natural de Zaragoza, i Victoria Pimentel, natural de Valladolid;
Avis paterns: Artal de Aragón, comte de Sástago, i Luisa de Heredia, naturals ambdós de Zaragoza;
Avis materns: Enrique Pimentel, natural de Valladolid, i Juana de Toledo, natural de Villafranca (Castilla), marquesos de Tavera

Esposa Va morir solter

Observacions Les proves es van fer a la cort per patria común (exp. 9).

Tenia despatxat l'hàbit de Calatrava i va tindre que prendre el de Montesa per poder gaudir de la comanda d'Alcalà. En la carta prèvia del rei per a nomenar informants (registrada, com s'indica, al Partium), consta: "Y havemos sido servido resolver que las informaciones para darle el dicho ábito se recivan y hagan en esta corte y villa de Madrid sin ir a sus naturalezas, en consideración de tener despachada el conde de Sástago cédula de ábito de Calatrava por mi Consejo de las Órdenes, después de haverse visto y aprobado en él las informaciones necesarias y acostumbradas, aunque no tomó ni se puso dicho ábito" (exp. 9). El seu expedient per a Calatrava, aprovat el 4 de març de 1623, en AHN, OOMM, cavallers de Calatrava, nº 49. En eixe moment era germà del comte de Sástago.

Comanador electe d'Alcalà de Xivert, no arribà a prendre possessió ni a professar: "aunque después nombramos para la dicha encomienda al egregio don Henrique Artal de Alagón, conde de Sástago y de nuestro Consejo Supremo de Aragón, murió sin professar ni tomar la posesión": AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 309v, al marge.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Comte de Sástago

En l'orde de Montesa

Altres

Conseller de capa i espasa del Consell d'Aragó (1646); gentilhome de la cambra del rei i membre del Consell de Guerra (AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 134v -en la mercè d'hàbit: 11-III-1648-).

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 11 3 1648 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 24/03/1648 **Data comissió presa d'hàbit** 22 10 1648

Resolució proves 02/04/1648

Informants cavallers fra Pedro de Villacampa i Pueyo

Informants religiosos fra Pablo Climent, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 1648 **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

En Calatrava: son pare, Martín de Alagón i Heredia, comanador d'Alcañiz, així com un fill d'aquest, del mateix hàbit i comanda

Fons documentals

Exp. en l'AHN

Fons arxivístiques

"En beynte y siete de febrero [1602] bapticé a Enrique, Balentín, Gaspar, hijo del señor don Martín de Alagón y de doña Bitoria Pimentel. Fue su padrino el licenciado Juan de Apente [?], su abogado San Jerónimo. El licenciado Juan Belásques": [Arxiu de la Parròquia de Nuestra Señora de La Antigua de Valladolid (expedients de proves de cavallers de Calatrava, nº 49, al final).

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 134v-137v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 151-152v; llicències per a professar:

AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 17v-18v i ff. 40-40v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 67.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 49.

Bibliografia

Alagón y Pimentel, Enrique. Conde de Sástago. Natural de Zaragoza. 1648. De los consejos de Aragón y de Guerra. Comendador de Alcalá de Chisvert. +Zaragoza, 1 de mayo de 1651. Exp. núm. 9: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 77.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p. 625.

GONZÁLEZ de SAN SEGUNDO, Miguel Ángel, "Los consejeros de capa y espada en el Consejo...", cit., p. 161.

FANTONI BENEDÍ, Rafael, SANZ CAMAÑES, Porfirio, "Caballeros aragoneses en la orden militar de Calatrava a través de los expedientes de pruebas de ingreso entre 1530 y 1702", Emblemata. Revista Aragonesa de Emblematica, 1999, p. 178.

FANTONI BENEDÍ, Rafael de, Los Alagón: condes de Sástago, Grandes de España, Hidalguía, nº 280-281 (2000), pp. 555-576.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. II, pp. 92-93.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Albero i Pardo, Luis

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** 1625 **+** 1651

Lloc defunció València **Data defunció** 4 1655

Soterrat a Montesa, castell-convent, capella de N^a S^a de Gràcia, al claustre

Pares i avis Pedro Luis Albero i Josefa Pardo;
Avis paterns: Pedro Luis Albero Despuig i Ángela Boluda Ferriol;
Avis materns: Martín Pardo i María Roca, tots de Xàtiva

Esposa Paula Salvador Pardo

Observacions El rei li concedí mercè d'hàbit "en consideración de los servicios que sus passados y de lo bien que procedió en las últimas cortes que mandé celebrar en aquel Reyno el año de 45": AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 6.

Les informacions es van aprovar a València, però no a Madrid, pel que feia a la noblesa de l'avi patern, amb la qual cosa s'hagueren de fer noves diligències (exp. 10).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 25 7 1650 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 30/12/1650 **Data comissió presa d'hàbit** 2 4 1651

Resolució proves 29/03/1651 (falta l'aprovació a Madrid)

Informants cavallers fra Miguel Figuerola i Castro, lloctinent i capità del Maestrat Vell; fra Felipe Vives de Canyamàs, sotsclauer i comanador de Montroi (2es proves)

Informants religiosos fra Diego Pablo Ferriz, rector de Cervera del Maestrat; fra Pedro Rosell, president del convent (2es proves)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 5 1651 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 18/11/1652

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Francisco Roca (1650), fill de Gaspar Juan Roca, germà de Maria Roca, àvia materna

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

10

Fonts arxivístiques

"Luis Albero y Pardo, natural de Xàtiva. Pedro Luys Albero y doña Jusepa Pardo, naturales de Xàtiva. Pedro Luys Albero y Ángela Boluda. Don Miguel Albero, bisabuelo. Martín Pardo y María Roca, todos de Xàtiva. Provoó ciudadanía en toda su línea paterna": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 32v.

Batejat a la col·legiata de Xàtiva el 4-XI-1625.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 6-6v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 8v-11; nomenament d'informants per a unes 2es informacions: Ibidem, ff. 32-37; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 37-38; llicència per a professar: Ibidem, ff. 123v-124v.

Testament rebut i publicat per Antoni Ferrer, notari, 15 i 26 d'abril de 1655, AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 27v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 69.

Bibliografia

Albero y Pardo, Luis. Natural de Játiva. 1651. Exp. núm. 10: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 77.

"en son último testamento, rebut per Anthoni Ferrer, notari, en quinse de abril del any mil sis-cents cinquanta y sinch y publicat après mort del dit testador en vinti-sis de dit mes e any, feu e instituí hereus seus universals de sos bens a dita dona Jusepa Pardo propossant llur mare y a dona Paula Salvador, sa muller, per indivís y per mitat de vida de aquelles, y en cas de morir alguna de les dites hereues substituí a la que sobreviuria en la part y porció de la tal morint (Archivo Regional, Conventos, leg. 180)": PASCUAL, V., Játiva biográfica..., cit., vol. III, p. 123.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Alçamora i Iborra, Vicente Juan

Altres formes Alzamora y Ximeno: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53v

Lloc naixement Alcoi **Data** c. 1591 **+** 1627

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
Gaspar Juan d'Alçamora, natural d'Alcoi, i Isabel Iborra, natural de Benifallim;
Avis paterns: Juan Luis d'Alçamora, natural d'Alcoi, i Aldonza Pérez de Requena, natural de Cocentaina;
Avis materns: Bartolomé Iborra, i Isabel Eximeno, els dos de Benifallim.

Esposa Josefa Agulló Sanchis, de Xàtiva

Observacions El pretendent era natural d'Alcoi i veí de Xàtiva, i tenia uns 30-35 anys d'edat (exp. 15).

Va obtenir dispensa del papa per falta d'hidalguia en la família materna, ja que Bartolomé Iborra fou llaurador de Benifallim i sols fou jurat de dit lloc, "que es un lugar particular de sesenta casas poco más o menos y de un señor particular" (exp. 15), per la qual cosa l'avi en qüestió no tingué la condició de ciutadà, i no s'aprovà la seua qualitat per vestir l'hàbit de l'Orde.

"Los Yvorras eran labradores, y dispensó Su Santidad en madre y abuelo":
RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 21v, nota al marge.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Agutzil de la Inquisició de Xàtiva.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 19 12 1625 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 22/06/1626 **Data comissió presa d'hàbit** 10 7 1627

Resolució proves 29/07/1626

Informants cavallers fra Luis Fernández de Mesa

Informants religiosos fra Francisco Calaf, rector de Benicarló

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 12 7 1627 **Lloc** Madrid, església de Sant Francesc

Ministres fra Francisco Terça, i fra Joaquín Climent

Padrins fra Jerónimo de León i fra Jerónimo Mesía de Loáisá

Professió

Llicència per a professor 06/08/1628

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data 31 10 1629 **Lloc** Xàtiva, convent de Montsant

Ministres Luis Despuig

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents El seu nét, Tomás Agulló i Alçamora, es creuarà en l'orde de Montesa en 1662

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 15

Fonts arxivístiques "Frey Vicente Alçamora. A 12 de julio 1627 tomó el hábito de cavallero frey Vicente de Alçamora. Diósele don Francisco Terçá, procurador general de nuestra Orden y comendador de Adamuz y Castelfabi, y el doctor frey Chochim Clement, con comission de Su Magestad, en la iglesia de Sant Francisco de Madrid. Hízole professo el señor don Luis Despuig con comission de Su Magestad en el convento de Monsant de la ciudad de Xàtiva a 31 de octubre 1629": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 140.

"En 19 de diciembre 1625 se hizo merced de ábito a Vicente Juan Alzamora, sobrino y heredero del secretario Juan Luys Alzamora, natural de la villa de Alcoy en el reyno de Valencia. En 20 de junio 1627 se dio comission para tomarle. Hay otra en 10 de julio y le tomó a 12 en Madrid en San Francisco"; AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 334.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 257v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM,

lib. 552-C, ff. 1-3v; carta a l'ambaixador a Roma per a que sol.licite dispensa del papa: Ibidem, ff. 19v-20; comissió per a que li donen l'hàbit, amb la dispensa del papa (i nota al marge del creuament): Ibidem, ff. 49v-52v, també AHN, OOMM, índex 196 [inventari de les butlles pontificies], llicència per a professor: Ibidem, ff. 144-145.

Creuament a AHN, OOMM, lib. 884-C.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 21v.

Bibliografia

Alzamora e Iborra, Vicente Juan. Natural de Alcoy. 1626. Exp. núm. 15: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 20 (1957), p. 78.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Alcaraz i Barberà, Marcos de

Altres formes

Lloc naixement Almansa **Data** 3 1673 **+** 1696

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Marcos Antonio Alcaraz i Ulloa, natural d'Almansa, i Felicia Barberà, natural d'Ontinyent;
Avis paterns: Marco Antonio Alcaraz i Pardo, i Ana de Ulloa, naturals ambdós d'Almansa;
Avis materns: José Barberà i Esperanza Febrer, naturals ambdós d'Ontinyent.

Esposa El 14-XII-1696 va obtindre llicència per a casar-se amb Francisca de Cañas i Silva, natural de Chinchilla

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 14 6 1694

Mercé concedida per Carlos II

Inici proves 06/09/1695

Data comissió presa d'hàbit 26 11 1695

Resolució proves 26/11/1695

Informants cavallers fra Luis Enríquez de Navarra, president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena

Informants religiosos fra Pedro Rodrigo, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 29 3 1696 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

12

Fonts arxivístiques

"Oí sábado, que se quēntan once días de el mes de março de mill seisçientos i setenta i tres años, io, Alonso Galiano Íñiguez, cura teniente, bauticé a Marcos, Antonio, hijo de don Marcos Antonio de Alcaraz y Pardo y de doña Felicia Barberá, su lejítima mujer. Fueron conpadres Françisco de Ulloa, maior en días, i doña Mariana Nabarro de Huarte, i testigos el liçenciado Marcos Encina i los liçençiadados Amador Marín i Juan Gonçalez. Alonso Galiano Íñiguez": [Arxiu de la Parròquia de la Asunción d'Almansa (exp. 12)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 103v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 142-144v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 157-157v; llicència per a casar-se amb Francisca de Cañas: Ibidem, ff. 215-215v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

Alcaraz y Barbará [sic], Marcos. Natural de Almansa. 1695. Exp. Núm. 12: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 77.

MOLINA, S., Poder y familia..., cit., pp. 131, 142, 212, 244.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom **Almúnia i Granullés, José**

Altres formes Almúnia de Pròxita: Arxiu Diocesà de València, sign, 10-bis, f. 22v

Lloc naixement València **Data** 4 1642 **+** 1658

Lloc defunció **Data defunció** c. 1717

Soterrat a

Pares i avis

Luis Almúnia i Juana Granullés;
Avis paterns: Pedro Luis Almúnia i Eufrasia Salelles;
Avis materns: Bautista Granullés, cavaller de Montesa, i Vicenta Metaller, tots de València

Esposa

El 20-II-1661 se li concedí llicència per a casar-se amb Micaela Carròs i Artés. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 47.

Observacions

L'expedient inclou una carta de Montserrat de Cruïlles, cavaller de Montesa, datada a València el 23-III-1658, en la que qüestiona la qualitat dels Almúnia per alguna de les branques; jutja que els 15 testimonis no són suficients, i "Añádese a esto el no haver en esta familia ningún acto positivo cierto, porque lo que dizen dos testigos que una prima hermana de Pedro Luis Almúnia cassó con un cavallero Jofré, los hijos de los quales se dize tuvieron hábitos militares, pudo ser que la mala raza le venga a esta cassa por la madre de dicho Pedro Luis Almúnia, abuelo del pretendiente". Finalment fra Montserrat acaba signant la resolució favorable, sense cap objecció (exp. 13).

Austriacista.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 29 2 1658 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 11/03/1658 **Data comissió presa d'hàbit** 7 5 1658

Resolució proves 30/04/1658

Informants cavallers fra Juan de Brizuela, substituït del lloctinent general

Informants religiosos fra Gregorio Torres, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 29 5 1658 **Lloc** València, Santa Tecla, de religioses agustines, junt al carrer del Mar

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 10/07/1663

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents L'avi matern, Juan Bautista Granullés (1587), el fill de l'anterior, José Granullés i Metaller (1625)

Descendents

En altres oomm Segons dos dels 15 testimonis, García Jofré i Gaspar Jofré, ambdós cavallers de Sant Joan, fills de Luis Jofré i Ana Almúnia, cosina germana de Pedro Luis Almúnia, avi patern

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 13

Fonts arxivístiques

"Señor mío. Don Joseph Almúnia, cavallero de nuestra Orden, en el tiempo de las turbaciones pasadas, según entendí, después de averme restituído a este Reyno, manifestó afecto a los enemigos y se mezcló con algunos parientes suyos que seguían aquel partido. Diéronle en premio el gobierno de Moncada, que disfrutó pocos días por aver entrado las armas de Su Magestad. Mantúvose en esta ciudad en fee del indulto que quando vine al Reyno se avía publicado, abrigose de la inmunidad para evitar los aloxamientos, y aunque afectava retiro, estos días pasados comprehendí que acudía a cassas de desafectos y conversava sobre el asunto, con inclinación al partido del archiduque, por lo qual pareció conveniente detenerle en su cassa con las penas de estilo, hasta que haciéndose más exacta averiguación sea castigado, según resultase de los autos, su exceso": AHN, OOMM, 845-C, f. 12v. Més informació sobre el personatge en relació al seu càstig al mateix llibre, f. 31-31v.

"Primo, a 11 de juliol 1661 esposaren a don Joseph Almúnia de Pròxita, del àbit de Montesa, fill de don Luis Almúnia y de dona Juana Granullés, conjuges, ab dona Miquela Antonia Carròs de Villaragut, filla de don Luis Carròs, senyor de Toga y de dona Maria Artés de Calatayut": [en Sant Esteve], "Libre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 22v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Consulta del Consell d'Aragó de 12-I-1658 sobre l'hàbit concedit a Luis Almúnia de Próxita per al seu fill José pels seus servicis a les corts: AHN, OOMM, lligall 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 325v-326; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, f. 326v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 328v-329; llicència per a casar-se amb Micaela Carròs: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 54v-55; llicència per a professar: Ibidem, ff. 122v-123.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Testà el 16-V-1717 davant el notari José Pascual, notari de Moncada (FINESTRAT, 1983).

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 72.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 375.

Almunia y Próxita y Granulles, Jose. Natural de Valencia. 1658. Exp. núm 13: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 20 (1957), p. 78.

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit. p. 66.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Amileta i Amezqueta, Martín

Altres formes

Lloc naixement Bergara (Guipúzcoa) **Data** c. 1535 **+** 1590

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Martín García de Amezqueta i Amileta i María Sanz de Galardi;
Avis paterns: el batxiller Juan Pérez de Amezqueta i Isabel de Sagastiçaval i Gaviria;
Avis materns: Juan Sanz de Galardi i María Ruiz de Lardi, tots naturals de Bergara.

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 50-55 anys d'edat (exp. 16)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Secretari del tribunal de la Inquisició de Llerena

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Martín Amezqueta y Amileta, natural de la villa de Vergara en la provincia de Guypúscua [Al marge] Año 1590. Cavallero. Padres: Martín García de Amezqueta y doña María Sanz de Galardi, naturales de Vergara. Abuelos paternos: // el bachiller Juan Pérez de Amezqueta y Isabel de Gastizaval y Goviria, naturales de Vergara. Maternos: Juan Sanz de Galardi y doña María Ruiz de Lariz, naturales de Vergara. Todos los quatro quartos de frey Martín fueron hidalgos, nobles y de los más principales de aquella provincia, y por tales tuvieron en la iglesia de Vergara sus señalados asientos como los demás principales, y assímesmo en la limpieza rayaron muy alto, en cuya conseqüencia frey Martiín fue secretario del Santo Officio en Lerena, y el mesmo exercicio tuvo un hermano de su padre, y este ocupó en la villa de Vergara uno de los officios más principales, que dexan en silencio qual fuesse. Tuvo assímesmo muy gruesa hazienda, que se componía de molinos y heredades, y con la afición de comerciar se fue con toda su casa a Sevilla, y su hijo frey Martín se passó a Indias, el qual, restituido a Sevilla, cojió a su madre viuda y con esta y sus hermanas se bolvió a su patria de Vergara cargado de muchos bienes de fortuna que añadió su maña y comercio de su padre a los muchos de su honrrado patrimonio": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 75-75v.

"Frey Martín de Amileta y Amesqueta thomó el hábito de cavallero desta Orden en 18 de octubre 1590 en la yglesia de la Consepcion Bernarda de la villa de Madrid, por manos de frey don Francisco Luis Tallada, comendador de Benaçal, con comissió del ilustrísimo señor Maestre hecha en 17 de octubre dicho año. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior del Maestre. Fueron padrinos don Gaspar Juan y don Francisco Jofré. Enpessó de hazer la probassió en 13 de março 1592. Yzo proffesión en 28 de noviembre anyo 1592 por horden del señor Maestre, reçibióla frey don Guillem Sans, clauero de la Horden. Jo, frey Selva, cantor major del convento de Nuestra Señora de

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Montesa ago verdadera fe que todo lo sobredicho es verdad y ansí lo firmo de mi mano propia. Frey Selva, cantor major [firma i rúbrica]: AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 154.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 207; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 209; professió en ARV, protocols notarians, sign. 1172, s/f, 28-XI-1692.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v.

Bibliografia

Amezqueta Amileta y Sanz de Galardó, Martín. Narural de Vergara. 1590. Secretario del Santo Oficio de Llerena. Exp. núm. 16: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 78.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Anglesola i Vidal, Miguel Jerónimo

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1616 + 1635

Lloc defunció **Data defunció** c. 1649

Soterrat a

Pares i avis

Guillem Ramón Anglesola i Vicenta Vidal;
Avis paterns: Miguel Jerónimo Anglesola i Guiomar Vilarrasa;
Avis materns: Gaspar Vidal i Juana Anna Martí, tots de València

Esposa

Observacions

És la mateixa persona ressenyada al catàleg de Vargas-Zúñiga com a Miguel Jerónimo Anglesola i Vidal y Miguel Anglesola i Villarrasa.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626.

El 31-III-1637 el rei escriví al lloctinent general sobe l'empresonament de fra Miguel Jerónimo Anglesola, que portava nou mesos pres. Poc després, el 16 de maig, el rei ordenà que el posaren en llibertat.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Guillem, Thomàs, Vicent, Ramon, fill de don Ramon Angresola, justícia criminal de València, y de dona Vicenta Vidal c. Bat[ejat] a 22 de dehembre de 1616 per mi, mossén Roch Llorens Blanch vicari. C[ompara] Ernando de Balda, jurat de València, y dona Isabel Vilarrasa, viuda": Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València, Llibre de batejos nº 4, f. 288v, també "Batisme de don Guilem, fill de don Ramon Anglesola, justícia criminal i donya Vicenta Vidal, en Sant Esteve, a 22 de dehembre 1616", "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 106v.

"Frey Miguel Geroni Anglesola a 6 de mayo 1635": AHN, OOMM, Montesa, lib. 812-C [Cantoría II], f. 165v.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercé d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 552-C, f. 96.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 552-C, f. 96; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 119-120; comissions per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 146-147v; AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 249-251; AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 68-69; llicència per a professar: Ibidem, f. 126.

El 31-III-1637 el rei escriví al lloctinent general sobe l'emprsonament de fra

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Miguel Jerónimo Anglesola, que portava nou mesos tancat: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 116-116v. Poc després, el 16 de maig, el rei ordenà que el posaren en llibertat: Ibidem, f. 123-123v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Testament rebut per Cosme Puig el 6-III-1649: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 21.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 58.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 23v i D-46, f. 207v.

Bibliografia

Anglesola y Vidal, Miguel Jerónimo. Natural de Valencia. 1628. Exp. núm. 17. No tomó el hábito hasta 1635; Anglesola y Villarrasa, Miguel. Natural de Valencia. 1635. Caballero: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 78.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Aragón i Ayerbe i de Corti, Filiberto de

Altres formes

Lloc naixement Las Groterías (Nàpols) **Data** c. 1625 **+** 1665

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Gaspar de Aragón i Ayerbe, cavaller de Montesa, marquès de Las Groterías, natural de Mesina (Sicília), i Jerónima de Corti, princesa de Casano, natural de Nàpols;
Avis paterns: Pedro de Aragón i Ayerbe, natural i comte de Simari, i Juana Júpulo, natural de Mesina (Sicília);
Avis materns: Camilo de Corti, natural de Nàpols, i Catalina Garrafa, natural de Policastro (Nàpols) filla del comte de Policastro

Esposa

Observacions Nét legítim del rei Jaume el Conqueridor i Na Teresa Gil de Vidaure.

El pretendent tenia prop de 35 anys d'edat (exp. 19)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

II príncep de Casano, IV marquès de las Groterías, VI comte de Simari, duc d'Alexano

En l'orde de Montesa

Altres

"Capitán de infantería española del tercio de Nápoles"

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes fra Zipión Mocha, cavaller de Calatrava; Marcos de San Andrés, prior del monestir de Sant Carles Major de Nàpols, de l'orde de Sant Bernat (per als parents de Nàpols); Pedro de Nápoles i Barresi, cavaller de Calatrava, i Cirino Loca, prior de l'abadia de Stª Maria de Rocamador, a Messina (per als parents del regne de Sicília)

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Consulta de l'11-IX-1655 del Consell d'Aragó sobre l'hàbit que sol·licita, amb relació de servicis on consta ser, entre altres, "Capitán de infantería española del tercio de Nápoles": AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 279-279v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 282-285; comissió per a les proves de l'àvia paterna per "patria común": AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 48v-50v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 171-171v.

El 21-VI-1656 el rei escriví al virrei de Nàpols comunicant-li l'enviament de l'interrogatori i documents necessaris per a que un cavaller de Montesa, o en el seu defecte de Calatrava, puguera iniciar les informacions per a l'hàbit: AHN, OOMM, 533-C, ff. 143-143v; l'1-V-1660 escriví al virrei de Sicília en la mateixa forma: Ibidem, f. 228.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 75v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 35v. Un arbre genealògic imprés, en italià, que es remunta fins al rei Jaume I en leg. 39, carpeta 4, nº 24.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Aragón Ayerbe y de Corti, Filiberto. Marqués de la Grotería. Príncipe de Casano. Conde de Simari. Natural de Mesina. 1662. Exp. núm. 19. No tomó el hábito hasta 1665: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 79.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Aragón i Ayerbe, Gaspar de

Altres formes Ayerve: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56

Lloc naixement Mesina (Itàlia) **Data** c. 1595 **+** 1631

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Pedro de Aragón, marqués de Grotería, natural de Nàpols, i Juana Jópolo, natural de Mesina;
Avis paterns: Alonso de Aragón i Ayerbe, comte de Simari, marqués de Grotería, i Eleonora de Guevara, ambdós de Nàpols;
Avis materns: Francisco Jópolo, i Juana Ponce de León, naturals ambdós de Mesina

Esposa

Observacions Els informants declaren que el pretendent tenia uns 35 anys d'edat i descendia de la casa reial d'Aragó (exp. 21).

Els ancians de Montesa encarregats d'aprovar les informacions declaren que no hi havia dubte pel que feia a les qualitats del pretendent, però que no s'havia complert el capítol 31 de les definicions de l'Orde, on s'ordenava que els informants havien d'anar als llocs d'origen del pretendent, pares i avis. Tot i això, la comissió del rei ordenava que els informants no eixiren del regne de Nàpols, sent el pretendent, mare i avis materns naturals de Mesina (exp. 21).

Títols i càrrecs

Nobiliaris V comte de Simari, III marqués de la Grotería, I príncep de Casano

En l'orde de Montesa

Altres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

3 8 1627

Mercé concedida per

Felipe IV

Inici proves

29/01/1630

Data comissió presa d'hàbit

3 10 1631

Resolució proves

23/07/1630

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

fra Vicente Caracciolo, cavaller de Calatrava; fra Francisco de la Vega, prior del convent de Montserrat de la ciutat de Nàpols

Creuament i presa d'hàbit

Data

1631

Lloc

Nàpols

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

21

Fonts arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 54v-55; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 92-95; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 142v-143v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 22v.

Bibliografia

Aragón y Ayerbe, Gaspar. Natural de Mesina. 1631. Conde de Simari. Marqués de la Groteria. Principe de Casano. Exp. núm. 21: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 79.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Armengot i Anguerot, Urbano

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1627 **+** 1652

Lloc defunció Xàtiva **Data defunció** 1 1662

Soterrat a

Pares i avis Miguel Armengot i Maria Anguerot;
Avis paterns: Miguel Jerónimo Armengot i Jerónima Llopis;
Avis materns: Marco Antonio Anguerot i Tomasa Albero, tots de Xàtiva

Esposa El 7-XII-1655 se li concedí llicència per a casar-se amb Inés Olomar i Tàrrega. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 144.

Observacions Els testimonis declararen que el besavi patern, Miguel Armengot, era natural de la Fresneda (Aragó, i que el candidat tenia uns 25 anys d'edat. Els cavallers reunits a València per a examinar les informacions disposaren que els informants no s'havien desplaçat a la Fresneda (Aragó), lloc de naixement del besavi patern. També dubtaren si essent notari abans que jurat, dit besavi - Miguel Armengot- podia tindre l'hàbit de Montesa, a més de no ser ciutadà d'immemorial. Finalment, no aprovaren les informacions. Des de Madrid, es demanaren aleshores noves informacions del candidat, que al remat s'aprovaren (exp. 24).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 24 5 1651 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 23/07/1651 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 08/06/1652

Informants cavallers fra Juan Bautista Martí de Ventimilla, tesorero i marmessor general de l'Orde; fra Miguel Figuerola, governador de Sant Mateu (per a les 2es proves a Fresneda)

Informants religiosos fra Gregorio Torres, prior del Temple; i fra Baltasar Mira, rector de Rossell (2es proves a Fresneda)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 28 9 1652 **Lloc** València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 23/10/1656

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

24

**Fonts
arxivístiques**

Consulta de 2-V-1651 del Consell d'Aragó sobre l'hàbit que demana Urbano Armengot: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 42v-43; nomenament d'informants interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 51-52; comissió per a fer unes 2es informacions: Ibidem, ff. 75-78v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 116-117v; llicència per a casar-se amb Inés Olomar: Ibidem, f. 273v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 299-300.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Va morir sense fer testament: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 30v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 69v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 33v.

Bibliografia

Armengot y Anguerot, Urbano. Natural de Játiva. 1652. +1662. Exp. núm. 24: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 20 (1957), p. 80.

PASCUAL, V., Játiva biográfica..., cit., vol. III, p. 123.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Aymerich i Bellid, Cosme

Altres formes

Lloc naixement Càller (Sardenya) **Data** c. 1593 **+** 1605

Lloc defunció **Data defunció** c. 1608

Soterrat a

Pares i avis Melchor Aymerich i Jerónima Bellid;
Avis paterns: Salvador Aymerich, cavaller de Santiago, i María Margens;
Avis materns: Salvador Bellid i María Sant Just, naturals i veïns tots de Càller

Esposa Marianna Caní i Bacallar

Observacions El pretendent tenia uns 10-12 anys d'edat (exp. 25)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 11 11 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 14/04/1605 **Data comissió presa d'hàbit** 13 8 1605

Resolució proves 06/08/1605

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes fra Luis de Calatayud i Toledo, cavaller de Calatrava; fra Fabiano de Rinaldis, prior del convent de Sant Agustí de Càller

Creuament i presa d'hàbit

Data 1605 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

Ignacio Aymerich i Caní, cavaller de Calatrava

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

25

Fonts arxivístiques

"Frey don Cosme Aimerich, de Cerdeña. En 11 de noviembre 1604 se hizo merced del hábito a don Cosme Aimerich, natural de Cerdeña, y en 13 de agosto 1605 se dio comission para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 56.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42v.

Bibliografia

Aymerich y Bellid, Cosme. Natural de Caller. 1605. Exp. núm. 25: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 80.

"Albero genealogico della famiglia Aymerich", di Silvia Aymerich, en http://www.araldicasardegna.org/genealogie/alberi_genealogici/famiglia_aymerich.htm [30-IV-2012]

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Balaguer i Bayarri, Antonio

Altres formes

Lloc naixement

València

Data

1670

Lloc defunció

València

Data defunció

4

5

1678

Soterrat a

Pares i avis

José Balaguer i Margarita Bayarri;
Avis paterns: Pedro José Balaguer, cavaller, i Dorotea de Gasc -o Gascue-;
Avis materns: Francisco Bayarri, cavaller i Isabel Gostans de Soler, tots de València

Esposa

Jerónima Carròs i Carròs, filla del primer marquès de Mirasol -Antonio- i germana del segon -Vicente-, els dos cavallers de Montesa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

25

7

1670

Mercé concedida per

Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers fra Bernardo Sans, sotscomanador

Informants religiosos fra Pablo Inglés, prior del Temple i capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

“Frey don Antonio Balaguer, de Valencia. 1670. Don Joseph Balaguer y doña Margarita Bayarri, de Valencia; Pedro Joseph Balaguer, cavallero, y doña Dorotea de Gascue, de Valencia; Francisco Bayarri, cavallero, y doña Ysabel Gostanz de Soler, de Valencia”: RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 41.

Consulta del Consell d'Aragó de 17-VII-1670 sobre l'hàbit que demana Antonio Balaguer: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 147-147v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 159v-160; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 168-169v; llicència per a professor: Ibidem, ff. 296-297v (sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2157).

Testà davant Paulino Planes, notari de València, el 4-III-1678: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 48v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77v.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 368.

Balaguer y Bayarri, Antonio. Natural de Valencia. 1670. Caballero. Le mataron alevosamente en Valencia el 4 de mayo de 1678. Su genealogía en RAH, sign. I-2, f. 21v [f. 41]: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 80.

“Don Antonino Balaguer, mort de punyalades. Dit dia, a les onse de la nit, als

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Quatre cantons del carrer de la Verche Maria de Gràcia y el carrer de la Llanterna, mataren en setse punyalades y algunes machinetades a don Antonino Balaguer, cavaller del àbit de Montesa. Confesà y el prenoliaren, y féu testament, y, seït en los escalons de una escalera que està al costat del sabater que està al cantó del carrer de la Llanterna, allí mateix, morí. Y el portaren, mort, a la Mersè": AIERDI, J., Dietari: notícies de València..., cit., nº 1022, pp. 391-392.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Barber i Taengua, Onofre

Altres formes

Lloc naixement Cabdet **Data** 1584 + 1607

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Nofre Barber, natural d'Ontinyent, i Felipa Taengua, natural de Cabdet (aleshores València);
Avis paterns: Nofre Barber, natural d'Ontinyent, i Isabel Guilló, natural d'Elx;
Avis materns: Jaime Taengua i Isabel Guerola, ambdós naturals de Vallada.

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 18 anys d'edat; no consta l'aprovació de les informacions ni a València ni a Madrid (exp. 26).

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604.

Va ingressar amb dispensa del papa per falta de noblesa de l'avi patern, la mare i l'avi matern.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

La seua partida de bateig s'hi troba a l'Arxiu de la Parròquia de Santa Caterina de Cabdet, Bautismos (1573-1591), llibre II, fol. 58v; el bateig és del 4 de juliol de 1584: disponible a la direcció d'internet: <https://familysearch.org/> [pàgina web dels mormons].

"Frey Nofre Barber, natural de Caudete, reyno de Valencia. [Al marge:] Año 1604. Cavallero. Padres: Nofre Barber, natural de Onteniente, y Phelippa Taengua, natural de Caudete, reyno de Valencia. Abuelos paternos: Nofre Barber, natural de Onteniente, y Isabel Guillo, natural de Elche. Abuelos maternos: Jayme Taengua y Isabel Guerola, naturales de Vallada, reyno de Valencia. Nofre Barber, padre de frey Nofre, fue armado cavallero en el año 1585 o 1586 por el señor rey Phelippe Segundo, y Nofre Barber, abuelo paterno, fue ciudadano de la villa de Ontiniente, viviendo de sus rentas y tratándose honrradamente sin trabajar como ha hijodalgo que era a fuero de este reyno. Fue justicia y jurado repetidas vezes de dicha villa, en la qual no admiten oficiales sino a ciudadanos y hombres que no trabajen. Phelippa Taengua, natural de Caudete, y Jayme Taengua, madre aquella y este abuelo materno de frey Nofre, fue tenido assí en Vallada, su patria, como en Caudete, donde vivió mucho tiempo, por ciudadano, viviendo de sus rentas sin trabajar y [f. 81v] con el lucimiento correspondiente a semejante estima, por lo qual assí este como el abuelo paterno tubieron la calidad que en aquel tiempo se contentaba y permitía la Orden, y a esta se añade la limpieza que tubieron muy bien vista siempre, la que poseyeron assimesmo entrambas abuelas, y la

Cavallers de Montesa (1592-1701)

paterna, doña Isabel Guillo, cassó en primeras nupcias con Gulano Ferrandiz, cavallero de Origüela y en segundas con Nofre Barber, abuelo paterno de frey Nofre": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 81-81v.

"Frey don Nofre Barber. En 20 de março 1607 tomó el hábito Nofre Barber de la orden de Montesa. Dieronsele frey don Francisco Crespí, lugarteniente general y frey Agustín Ledesma, capellán de Su Magestad y rector de Carpesa. Le hizo professo el prior fray Juan Salinas el primero de mayo 1608": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 93v.

"Frey Nofre Barber, cavallero novicio, allegó al convento para la probación a los 30 de desiembre de 1607. Tomó el hábito en la iglesia del Temple de Valencia en 21 de março, día de nuestro padre Sant Benito del ann 1607. Dixo la missa frey Agustín Ledesma, armole cavallero don Francisco Crespí, lugartiniente general. Fueron padrinos don Pedro de Borja y don Gaspar Barberà y de Gusmán. Fiu-lo profés lo primer de maig 1608 en virtud de una carta real dada en Sant Lorengo als onze de abril 1608. Feu de gasto 46 lliures, 12 sous, 9 [diners]": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 23.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 212v-213; comissió per a que li donen l'hàbit, amb la dispensa del papa per falta de noblesa de l'avi patern, la mare i l'avi matern: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 65-66v (la carta a l'ambaixador a Roma sol.licitant la dispensa s'hi troba a AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 175v-176); llicència per a que professe: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 168.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44v.

Bibliografia

Barber y Taengua, Onofre. Natural de Onteniente (sic). 1604. Exp. núm. 26: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 40.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Barberà i Guzmán, Gaspar

Altres formes Barberán: RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 140-140v

Lloc naixement Sevilla **Data** c. 1575 **+** 1587

Lloc defunció Sevilla **Data defunció** 1 1638

Soterrat a

Pares i avis Melchor Barberà, natural d'Ontinyent, i Juana de Guzmán, natural de Sevilla. Avis paterns: Gaspar Barberà i Delfina Blasco, naturals d'Ontinyent. Avis materns: Félix de Guzmán i Ana de Suniega, naturals de Sevilla.

Esposa El 16-XI-1603 se li donà llicència per a casar-se amb Estefanía Portillo de Bohorques, natural de Sevilla; el 12-XII-1628 per casar-se amb Mariana Guzmán de Peralta: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 89.

Observacions El pretendent tenia uns 11-12 anys d'edat (exp. 27)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador de Vilafamés (3-VIII-1627)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Don Gaspar Barberán, natural de la ciudad de Sevilla, de edad de 13 años [Al marge]: Cavallero. Padres: Melchor Barberán, natural de Ontiniente, reyno de Valencia, y doña [f. 140v] Juana de Guzmán, natural de Sevilla. Paternos: Gaspar Barberán y Dalfina Blasco, naturales de Ontiniente. Maternos: don Félix de Guzmán y doña Anna de Suguenya o Suniega, naturales de Sevilla. El abuelo paterno y sus anteriores en Ontiniente fueron mercaderes muy honrrados, y como tales tuvieron los oficios de estimación en Ontiniente. El padre, Melchor Barberán, en años atrás hizo una provanza de milicia, y assí este como sus hermanos gozaron y fueron cavalleros. Huvo muchos familiares del Santo Oficio, y un primo hermano del padre del pretendiente fue inquisidor de Barcelona, y assí mesmo huvo muchos familiares del linage de la abuela paterna, Dalfina Blasco, hija de gente honrrada. La madre y abuelos maternos fueron cavalleros principalísimos y de lo mejor de Castilla, assí en calidad como en limpieza. Los Guzmanes descienen de la casa de los duques de Medina Sidonia, y la abuela materna fue hija de Hernán Martell y de doña Juliana de Suniega": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 140-140v.

"Frey don Gaspar Barberá recibió el hábito de cavallero desta Orden en 6 de setiembre del año 1587 en el convento. Dioselo frey don Guillem Sans con comission del señor Maestre hecha en 30 de agosto de dicho año 87. Dixo la missa el semanero del altar mayor, y padrinos fueron el cantor y frey Joseph Serafín Febrer, cavallero, su primo de dicho frey don Gaspar Barberá. Empessó de hazer la probación en los primeros día del mes de noviembre de 1589. Hizo la profesion en 19 del sobredicho con horden de su señoría ilustrísima, recibiola el sosclavero frey don Guillen Sans": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 111.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 121v; comissió per a

Cavallers de Montesa (1592-1701)

que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 127v-128; llicència per a casar-se amb Estefanía Portillo: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 163-163v; títol de companyó del comanador de Vilafamés: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 59-60; comissió a fra Miguel Beltrán per a fer les proves de Mariana de Guzmán, amb qui tenia previst casar-se fra Barberán, i llicència del rei autoritzant el matrimoni: Ibidem, ff. 166-170.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v.

Bibliografia

Barberan y Guzmán, Gaspar. Natural de Sevilla. 1587. +1638. Exp. núm. 27: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 20 (1957), p. 80.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Barona de Huidrobo i Calderón, Juan

Altres formes Varona: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 133.

Lloc naixement Cifuentes (Guadalajara) **Data** c. 1577 **+** 1625

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Melchor Barona de Huidrobo i Bernarda Calderón, ambdós naturals de Cifuentes;
Avis paterns: Alonso Barona de Huidrobo, i María Guerra de Barona, naturals ambdós de Cifuentes;
Avis materns: Francisco Calderón, natural de Cifuentes, i Andrea Falcón, natural de Salmerón, bisbat de Cuenca

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 46-47 anys d'edat (exp. 28)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 7 1624

Mercé concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Frey don Juan Hizidoro Varona. En 6 de julio 1624 se hizo merced del hábito de cavallero de Nuestra Señora de Montesa a don Joan Hizidoro Varona, y en 2 de henero de 1625 se dio comissió para tomalle. [Al marge] Ya está adelante en jornada de 13 de henero que tomó el hábito. Frey don Joan de Barona. En 13 de henero 1625, en la iglesia del Temple de Valencia, tomó el hábito de cavallero don Juan de Barona con comissió de Su Magestad. Se lo dio don Jofré de Blanes, lugarteniente general. Dixo la missa el prior del Temple, frey Berenguer Vila": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], ff. 133 i 135v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 145; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 147v-151; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 181-181v; llicència per a professar sense residir al convent de Montesa: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 11-12.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 19v.

Bibliografia Barona de Huidobro y Calderón, Juan. Señor de las Casas de Hindaguila. Natural de Cifuentes. 1624. Exp. núm. 28: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 177.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Barrera i Contreras, Jerónimo de la

Altres formes

Lloc naixement Torrejón de Velasco **Data** c. 1591 **+** 1629

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Antón de la Barrera, natural de Torrejón de Velasco (Madrid), i Ángela de Contreras, natural de Segovia;
Avis paterns: Pedro de la Barrera, natural de Torrejón de Velasco, i María Ceballos [Çavallos], natural de Cieza, en la vall del mateix nom (Burgos);
Avis materns: Jerónimo de Contreras, natural de Segovia, i Juana Artiaga i Gamboa, natural d'Ontoria, bisbat de Valladolid

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 38 anys d'edat (exp. 31)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 4 1628 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 05/09/1629 **Data comissió presa d'hàbit** 22 12 1629

Resolució proves 19/12/1629

Informants cavallers fra Baltasar de Borja

Informants religiosos fra Juan Borja, prior de Sant Jordi d'Alfama i capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 25 12 1629 **Lloc** Madrid, església del monestir de la Concepció Bernarda, dit de las monges de Pinto, de l'orde de Sant Bernat

Ministres fra Jerónimo de León i fra Juan Borja

Padrins fra Luis Despuig

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

31

Fonts
arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 120-120v; nomenament d'informants: Ibidem, ff. 218-220; comissió per a que li donen l'hàbit, amb nota al marge del creuament: Ibidem, ff. 245-246v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 55.

Bibliografia

Barrera y Contreras, Jerónimo. Natural de Torrejón de Velasco. 1629. Exp. núm. 31: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 177.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement

Data c. 1600 **+**

Lloc defunció

Data defunció c. 1646-50

Soterrat a

Pares i avis

Martín de Barrueso, natural de San Martín, regne de Navarra i veí d'Alfaro, i Ana Ruiz, natural d'Alfaro;
Avis paterns: Martín de Barrueso i Francisca de Tapia, naturals de San Martín;
Avis materns: Miguel Ruiz, natural d'Alfaro, i María Moreno, natural de Gravalos, bisbat de Calahorra.

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde
de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 16-III-1639 amb memorial de servicis del pretendent (govern del marquesat de Quirra, participació en les corts...), en la que sol.licita hàbit d'una de les ordes castellanés: AHN, OOMM, lligall 2194. En lletra distinta consta la resolució, on diu: "Déssele de Montesa".

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 239-239v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 240v-243v; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 74v-75v; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 6-6v.

Creuament a AHN, OOMM, lib. 884-C.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 63.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 29.

Bibliografia

Barrueso de Tapia y Ruiz, Miguel. Natural de Alfaro. 1641. Juez conservador en Cerdeña, donde falleció. Exp. núm. 33: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 177.

JAVIERRE MUR, Áurea L. "Caballeros sardos en la Orden Militar de Santiago" Archivo Storico Sardo, 1962, v. XXVIII, 1962, pp. 61-100, disponible també a http://www.araldicasardegna.org/storia_nobilta/caballeros_sardos_orden_militar_santiago.htm

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** + 1568

Lloc defunció **Data defunció** 1605

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1568 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts
arxivístiques

"Frey don Vicente Belvís, tomó el ábito en 5 de junio 1568 y murió en [blanc] de 1605. Fue hijo de don Miguel, señor de Benisuera, cavallero de la orden de Santiago, y sirvió muchos años el rey Felipe II en Italia y Flandes": "Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 30v.

Bibliografia

Belvis, Vicente. 1568. Caballero.+ 1605. Hijo de don Miguel Belvis, caballero de Santiago: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 177.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Beneito i Ferrer, Jerónimo

Altres formes Beneyto: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 32

Lloc naixement València Data c. 1561 + 1578

Lloc defunció Data defunció

Soterrat a

Pares i avis

Miquel Joan Beneito i Francisca Ferrer;
Avis paterns: Francisco Beneito i Jerónima Cruilles;
Avis materns: Misser Gaspar Ferrer, de la Reial Audiència de València, i Magdalena Arcís (o Arçisa) naturals tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 14-16 anys d'edat (exp. 34)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde
de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Gerónimo Beneito, natural de Valencia, de edad de 15 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1577. Padres: Miguel Juan Beneito y Francisca Ferrer, naturales de Valencia. Abuelos paternos: Francisco Beneito y Gerónima Cruillas, naturales de Valencia. Abuelos maternos: Miser Gaspar Ferrer y Magdalena Arcisa y de Bernardo, naturales de Valencia. La línea paterna son cavalleros y como tales concurren repetidas vezes a cargos de la ciudad. El padre era actualmente justicia civil, y miser Ferrer fue oidor de la Real Audiencia de Valencia, hijodalgo y honrrado cavallero. La abuela paterna fue descendiente de cavalleros principales de dicha ciudad, y la materna muy limpia, y assímesmo todos los demás": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 104v.

"El magnífico y reverendo frey Jerónimo Beneyto, cavallero, tomó el hábito a 6 de março del año 1578 en el lugar de Çueca. Dióle el hábito el muy yllustre frey don Juan de Borja Manuel, comendador mayor. Dixo la missa frey Andrés Ferran, prior de Su Señoría yllustríssima. Empesó de azer la probación a 8 de abril anyo de 1580. Hyzo proffesión a 8 de junio del dicho año de 1580. Murió en [blanc] del mes de [blanc] anyo de 1[blanc]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 73.

Donació de 50 lliures de renda en favor de Jeroni Beneito per part de Francisca Ferrer i Beneito, muller de Miquel Joan Beneito, per a que puga vestir l'hàbit de Montesa: AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 32.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 190.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 180.

Beneyto y Ferrer, Jerónimo. Natural de Valencia. 1577. +1578 [¿?] Exp. núm. 34: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 178.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Berenguer de Cucaló i Puértolas, Carlos

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1662 **+** 1682

Lloc defunció **Data defunció** 1731

Soterrat a

Pares i avis Felipe Berenguer, natural de Sagunt, i Gertrudis Puértolas, natural de València;
Avis paterns: Felipe Berenguer, natural i batlle de Morvedre -Sagunt-, i Beatriz Ana Corral, natural de Cullera;
Avis materns: Gaspar de Puértolas, i Vicenta Gacent, ambdós naturals de València,

Esposa Esperanza Miguel i Navarro

Observacions El pretendent tenia uns 20 anys d'edat (exp. 35).
El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.
Austriacista.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 10-11; llicència per a professor: Ibidem, f. 110.

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v.

El 15-VIII-1708 el rei concedí llicència per a publicar la seua sentència per austriacista, AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 224-224v.

Sobre els béns confiscats a frey Carlos Berenguer amb motiu de la Guerra de Successió, AHN, OOMM, leg. 2381; i Libro de cuenta de los bienes confiscados a caballeros y freyles de la Orden, siendo administrador frey Guillén Pertusa de Brizuela. 1727, ARV, Clero, lib. 2546.

Va testar, sense nomenar marmessor per l'Orde, davant Josep Cubertorer, notari de Sagunt, el 30-IV-1731: AHN, OOMM, lib. 677-C, ff. 164v-180v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Berenguer de Cucaló y Puertola, Carlos. Natural de Valencia. 1682. Exp. núm. 35: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 178.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Bermúdez i Alfaro de Berrio, Luis de

Altres formes

Lloc naixement Ciudad Real **Data** c. 1561 **+** 1591

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Luis de Bermudez i Juana de Alfaro i de Berrio, naturals ambdós de Ciudad Real;
Avis paterns: Cristóbal de Bermúdez i Isabel Carrillo, naturals ambdós de Ciudad Real;
Avis materns: Francisco Treviño, natural de Ciudad Real, i Constanza Berrio, natural de Jaén

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 30 anys d'edat (exp. 38)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Frey don Luis Bermudez y Berrio, vezino y natural de Çiudad Real, thomó el hábito de cavallero desta Horden y miliçia de Nuestra Señora de Montesa y de Sant Jorje, en 21 días de agosto año 1591 en un oratorio de Gonçalo Rodrigues, por manos de don Francisco Tallada, comendador de Benaçal, con comission de su excelencia Maestre, echa en 9 de março 1591. Dixo la missa frey Bartholomé Perales, fueron padrinos frey don Gerónimo Treviño, sacristán mayor de Calatrava, y frey Gonsalo de Prado, conventual de Calatrava, y don Cristóval Bermúdez, hermano del dicho cavallero. Enpessó de azer la probasió a 26 de noviembre año 1593. Yzo proffesió a [blanc] de [blanc] año 1594 en manos del padre prior con orden de Su Sacra Real Magestad, y por ser verdad jo, frey Selva, cantor mayor, ago verdadera fe de lo sobredicho y lo firmo de mi mano y nombre. Frey Selva, cantor mayor": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 159.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 209v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 215; un altra comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 215v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 57v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 40.

Bibliografia

Bermúdez y Alfaro, Luis de. Natural de Ciudad Real. 1590. Exp. núm. 38: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 178.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Blanes i Díez de Ferrando, Jofré de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1564 **+** 1582

Lloc defunció **Data defunció** 13 1 1634

Soterrat a

Pares i avis

Miguel Juan Blanes i Mariana Díez i de Ferrando, naturals de València; Avis paterns: Baltasar Blanes i Ángela Roig, naturals de València. Avis materns: Manuel Díez i de Ferrando i Isabel Esteve d'Exarch, naturals de València

Esposa

El 3-IV-1596 va obtindre llicència per a casar-se amb Isabel Ana Brusca i Santapau

Observacions

Es conserva un retrat del personatge, que descrivim al darrer capítol d'aquest treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Lloctinent del batlliu de Moncada (24-VII-1593); companyó de la mensa (8-XII-1594); substituït del lloctinent de Sant Mateu -Pedro de Rojas- (30-IX-1595); comanador d'Onda (23-III-1599 i 3-IV-1599); comanador de Benicarló (23-III-1603); substituït del lloctinent general (24-VII-1610); lloctinent general (12-X-1624 - 13-I-1634); clauer (6-I-1626)

Altres

Capità; procurador dels estats del duc de Lerma al regne de València (1611); comptador de la Diputació (20-I-1629) i administrador (28-I-1632)

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Jofré de Blanes, natural de Valencia, de 18 años [al marge] Cavallero. Año 1582. Padres: Miguel Juan Blanes y doña Mariana Díez y de Ferrando, naturales de Valencia [f. 107v]. Abuelos paternos: Baltasar Blanes y Ángela Roig, naturales de Valencia. Maternos: Don Manuel Díez y de Ferrando y doña Isabel Estevan de Exarch, naturales de Valencia. El pretendiente es hijo legítimo, y assí este como sus padres y ambos abuelos son tenidos por personas nobles e hijosdalgo a modo y fuero destos reynos, y se trataron siempre como cavalleros limpios de toda mala raza etc. Las abuelas paterna y materna son christianas viejas sin haverse jamás ohído cossa en contrario. Fue vista y reconocida la presente probanza por mandamiento del ilustrísimo señor don Pedro Luys Galcerán de Borja, maestro de las casas y cavallería de N^a S^a de Montesa, y del cavallero mártir San Gorge, por el señor comendador maior don Juan de Borja Manuel, don Gerónimo de Ixar, comendador de Ares, don Francisco Luys Tallada, subcomendador, y fray Andrés Ferran, prior de la casa de Su Señoría ilustrísima, la qual fallaron estar conforme a nuestra Religión; recibida en testimonio de lo qual (hasta aquí de mano del prior Ferran) yo, Luis de Berbegal, secretario de Su Señoría ilustrísima, lo firmo de mi nombre oy 3 de agosto 1582. De mano de Berbegal": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 107-107v.

"El magnífico y reverendo frey Jofré Blanes, cavallero, tomó el hábito a 8 de agosto del año 1582 en la iglesia de Sanct Jorge en Valencia, dióselo el illustre frey don Juan Tallada, comendador de Adamús, dixo la missa el prior frey

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Gaspar Arándiga, prior de Alfama. Empesó de hazer la probatió en 24 de noviembre año 1583. Hizo prophesió en onze de deziembre 1583. Recibiola el ilustrísimo señor maestre. Fue provehído en comendador de Onda por Su Magestad en el año 1600. Después fue provehído en la encomienda de Benicarló y Binarós. Fue nombrado lugarteniente general el año 1624 y en las cortes del año 1626 le dieron la clavería de la Orden": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 92.

"El 18 de noviembre 1624 juró [el càrrec de lloctinent general] en manos del marqués de Povar, virey y capitán general, recibió el juramento Pedro Luis Bonilla, notario y escrivano de dicha Orden": AHN, OOMM, lib. 838-C, f. 104.

Donació de certa quantitat de diners a favor de Jofré de Blanes; AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 60-60v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 62v-63; títol de lloctinent de Moncada: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 15v-16v; títol de companyó de la mensa: Ibidem, ff. 96-96v; títol de capità de Moncada, amb 100 pesos de salari: Ibidem, f. 106; títol de substitut del lloctinent de Sant Mateu: Ibidem, ff. 130-131; llicència per a casar-se amb Isabel Ana Brusca: Ibidem, ff. 140-140v; títol de comanador d'Onda: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 23v-27 i 34v-37; títol de comanador de Benicarló: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 125v-128v -transcrit en HERNÁNDEZ, J., Justicia y sociedad en el señorío de la Orden... (tesi doctoral citada), vol. II, pp. 803-805; títol de substitut del lloctinent general: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 298-299; títol de lloctinent general -amb instruccions a continuació-: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 156v-159v i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], ff. 48v-49v; títol de clauer: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 3v-4 i 7v-8, també AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], ff. 50-50v; títol de comptador de la Diputació: AHN, OOMM, lib. 531-C, ff. 180-181; títol d'administrador de la casa de la Diputació: Ibidem, ff. 240-241.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 55 i 199.

591d.

Blanes y Díez de Ferrando, Jofré de. Natural de Valencia. 1582. Bailío de Moncada. Comendador de Onda. Clavero en 1626. Lugarteniente General de la Orden en 1624. +1633: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 178.

PASTOR, J., "Nobles i cavallers...", cit., p. 38.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. VIII, p. 483.

Bibliografia

SAMPER i GORDEJUELA, frey Hipólito de [religiós de Montesa (1652-1700)], Montesa Ilustrada. Origen, fundación, principios, institutos, casos, progresos, jurisdicción, derechos, privilegios, preeminencias, dignidades, oficios, beneficios, héroes y varones ilustres de la real, ínclita y nobilísima religión militar de N. S. Santa María de Montesa y San George de Alfama, València, Gerónimo Vilagrassa, 1669, 2 vols. Reedicions: València, Diputació de València, 2003 (vol. I); A Coruña, Editorial Órbigo, 2008, vol. II, pp. 591-

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Blasco i Milà d'Aragó, Pedro

Altres formes

Lloc naixement Ontinyent **Data** 1637 + 1659

Lloc defunció **Data defunció** 7 3 1691

Soterrat a

Pares i avis Luis Blasco, cavaller de Montesa, i María Milà d'Aragó, naturals els dos d'Ontinyent;
Avis paterns: Pedro Luis Blasco i María Torralba, els dos d'Ontinyent;
Avis materns: Juan Milà d'Aragó, natural d'Albaida i Vicenta Sans, natural d'Ontinyent.

Esposa

Observacions Les informacions s'aprovaren malgrat el dictamen desfavorable de fra Montserrat de Cruïlles, ja que aquest afirmava que en les proves del pare del pretendent, l'avi i el besavi de la família Blasco no havien sigut cavallers (exp. 42).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Batlle general d'Ontinyent

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 15 1 1659 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 24/02/1659 **Data comissió presa d'hàbit** 26 3 1659

Resolució proves 20/03/1659

Informants cavallers fra Bernardo Sans, sotscomanador

Informants religiosos fra Bartolomé Terraça, rector de Les Coves

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 20 4 1659 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 14/04/1660

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Son pare, Luis Blasco (1643), Juan Jerónimo Blasco (1633), regent de l'Audiència de València, germà de l'avi patern; Luis Blasco (1583), regent del Consell d'Aragó, cosí germà de Pedro Luis Blasco, avi patern del pretendent; Cristóbal Milà d'Aragó (1604), comanador de Silla, marquès d'Albaida, nebot de Juan Milà d'Aragó, avi matern

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

42

Fonts arxivístiques

"A 10 de janer 1637 yo, mossén Gabriel Galbis, prevere vicari de Santa Maria de la vila de Ontinyent, batejé segons ritus de la Santa Mare Iglesia Catòlica Romana, un fill de don Luis Blasco, balle, y de dona Maria Milà y de Aragón, conyuges. Posaren-li per nom Pere, Lois, Joseph, Carlos, Nofre, Albert, Bonaventura. Foren padrins el molt reverent mossén Antoni Soler, prebere, y Catalina Tormo, beata profeça de Sant Francés de Albayda": Quinque libri de la parròquia de Santa Maria d'Ontinyent (1616-1640), f. 256.

"Frey don Pedro Blasco Milán de Aragón natural de Ontiniente. [Al marge] ciudadanos de villa. D. Luys Blasco y doña Maria Milán de Aragón. Pedro Luys Blasco y Maria Torralva. Don Juan Milán de Aragón, natural de Albayda, y doña Vicenta Sanz, los demás de Ontiniente": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 36v.

Consulta del Consell d'Aragó de 19-XI-1658 sobre l'hàbit que demana Pedro Blasco Milà d'Aragó: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 339; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, f. 342; comissió per a prendre l'hàbit en AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 1-2; llicència per a professar: Ibidem, ff. 28-29;

Va fer testament el 2-II-1691, que entregà a Antoni Navarro, notari d'Ontinyent: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 57v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f.

73.

Bibliografia

Blasco y Milán de Aragón, Pedro. Natural de Onteniente. 1659. Caballero. Baile general de Onteniente. +7 de marzo de 1691: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 178.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1605 **+**

Lloc defunció **Data defunció** p. 1650-165

Soterrat a

Pares i avis Pedro Luis Blasco i María Torralba, naturals d'Ontinyent
Avis paterns: Juan Blasco i Jerónima Yago, naturals d'Ontinyent
Avis materns: Miguel Torralba, natural de Moya, i Jerónima Bodí, d'Ontinyent

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 36-38 anys d'edat i era batlle d'Ontinyent (exp. 43)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Batlle d'Ontinyent;
capità d'infanteria

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Luis Blasco (1583), del Consell d'Aragó, cosí germà del pare, fill d'un germà de l'avi patern; Juan Jerónimo Blasco (1633), regent, germà del pare del pretendent; José Serafín Febrer (1579) i Gaspar Barberà de Guzmán (1587), néts d'una Blasco germana del besavi patern.

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

43

Fonts arxivístiques

Consultes del Consell d'Aragó de 2-IV-1642 i 28-IV-1643 sobre l'hàbit que demana Luis Blasco "Déssele el ávito después de haver servido esta campaña": AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 167-170; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 189v-190v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 65.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 30v.

Bibliografia

Blasco y Torralba, Luis. Natural de Onteniente. 1643. Capitán de Infantería. Exp. núm. 43: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de: "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 178.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Blasco i Yago, Juan Jerónimo

Altres formes

Lloc naixement Ontinyent

Data c. 1568 **+** 1633

Lloc defunció

Data defunció c. 1652

Soterrat a

Església de Santa Maria d'Ontinyent

Pares i avis

Juan Blasco i Jerónima Yago;
Avis paterns: Pedro Blasco i Delfina Sancho;
Avis materns: Bartolomé Yago i Damiata Fontfreda, tots naturals d'Ontinyent.

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 64-65 anys d'edat. Els ancians nomenats a València per examinar les proves el 9-IV-1633 estimaren que l'expedient no tenia defectes respecte la netedat de sang. Però "en quanto la calidad de la nobleza o hydalguía de dicho don Juan Jerónimo Blasco, hallamos que la que se prueba en dichas dos informaciones solamente es de ciudadanos muy antiguos de la villa de Ontiniente, y que esta, sigun el capítulo nueve del capítulo general del anyo mil quinientos y ochenta y tres no basta, porque quiere que el pretendiente descienda por lo menos de agüelos y visagüelos varones ciudadanos habilitados y registrados en la sala de Valencia o en otras ciudades de donde fueron vesinos y naturales los dichos agüelos y visagüelos. Y que assí devíamos reparar en esse punto por ser tan essencial". Finalment els membres del Consell d'Aragó reunits a Madrid el 19-IV-1633 sí aprovaren les informacions (exp. 44).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Altres Assessor del portantveus de general governador d'Oriola (1607); assessor del portantveus de general governador de València (1607); advocat patrimonial (1610); membre de l'Audiència de València: assessor de l'Orde (27-XI-1617); oïdor (10-IX-1611); (18-II-1638 - 13-VIII-1652)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 18 2 1633 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 15/03/1633 **Data comissió presa d'hàbit** 25 4 1633

Resolució proves 19/04/1633

Informants cavallers fra Cristóbal Despuig, substituït del lloctinent general

Informants religiosos fra Felipe Miguel, conventual

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 26 7 1633 **Lloc** València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor 03/04/1642

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Luis Blasco (1583) membre del Consell d'Aragó, nét dels mateixos avis paterns, Pedro Blasco i Delfina Sancho

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 44

Fonts arxivístiques "Don Geroni Blasco en 26 de julio 1633": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 165.

Consulta del Consell d'Aragó de 12-XI-1632 sobre l'hàbit que demana Juan Jerónimo Blasco, assessor de l'Orde a l'Audiència: AHN, OOMM, leg. 2194.

Títol d'assessor de l'Orde a l'Audiència de València: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 1-2; data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 201-205; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 239v-240v; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 128-128v.

El lloc de presa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Testament rebut per Joan Perales, notari, el 13 de setembre de 1652, AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 22v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 26v.

Bibliografia

Blasco y Yaga, Juan Jerónimo. Natural de Ontinyent. 1633. Regente de la Audiencia de Valencia y del Consejo Supremo de Aragón. Exp. núm. 44: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 178.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 588.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 167.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Blasco Sancho, Luis

Altres formes

Lloc naixement Ontinyent **Data** + 1583

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 10 5 1629

Soterrat a

Pares i avis Pedro Blasco i Delfina Sancho

Esposa El 24-VII-1610 obtingué llicència per a casar-se amb la seua neboda Francisca Palau; el 6-X-1626 per a casar-se amb Ana Félix de Guzmán, viuda, filla de Melchor Barberà, veí d'Ontinyent: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 12.

Observacions L'11-I-1625 se li concediren 177 lliures sobre la mensa en concepte de certa quantitat de renda que ja gaudia.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Gentilhome de boca de l'arxiduc Alberto d'Àustria; secretari de l'orde al Consell d'Aragó (1-X-1622); conseller de capa i espasa del Consell d'Aragó (14-X-1623)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers fra Benito Roca, comanador d'Onda

Informants religiosos fra Andrés Ferran, prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 3 1583 **Lloc** Milà (Itàlia)

Ministres fra Gaspar Granullés, sotscomanador

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 1 1589 **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents El seu fill, Pedro Blasco (1659)

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN Perdut

Fonts arxivístiques

"Frey Luys Blasco, de Ontinente, tomó el hábito de cavallero desta Orden en Ytalia, en Milán, en 6 de março año 1583. Dióselo frey don Gaspar Granullés con comissión del señor Maestre hecha en 10 de noviembre año 1582, dixo la missa [blanc]. Empesó de hazer la probación en [blanc] de henero? año 158?, hizo profesión de orden de Su Señoría ilustríssima en [blanc] de henero de dicho año 1589, resibióla frey [blanc]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 98.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 66v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 67v-68 i 73; llicència per a casar-se amb Francisca Palau: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 291v-292; concessió de 177 lliures sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 189v-191v; llicència per a casar-se amb Ana Félix de Guzmán: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 28v-29.

Testament en Arxiu General i Fotogràfic de la Diputació de València, sign. ee. 01.04 caixa 06, i ee.04.03 caixa 37; "Papel simple de la genealogía de don Pedro Blasco": Ibidem, sign. e. 1.1., caixa 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 35v-36.

Bibliografia

"Lunes a 14 [maig de 1629] por la estafeta se supo que en Madrid era muerto D. Luis Blasco, del ábito de Montesa, que residía en el Consejo Supremo de Aragón con voto en los negocios de gracia": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 156.

Blasco, Luis. Natural de Onteniente. 1583. Caballero. Archiduque Alberto, del Consejo de Aragón. +1629. Hijo de Pedro Blasco: VARGAS-ZÚÑIGA,

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 178.

ARRIETA ALBERDI, Jon, El Consejo Supremo de la Corona de Aragón (1494-1707), Zaragoza, Institución Fernando el Católico, 1994, p. 607.

MOLAS RIBALTA, Pere, "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència de València (segles XVI-XVIII)", en Actes de les Primeres Jornades sobre els ordes religioso-militars als Països Catalans (segles XII-XIX) [Montblanc, 8-10 de novembre de 1985], Diputació de Tarragona, 1994, p. 588.

GONZÁLEZ de SAN SEGUNDO, Miguel Ángel, "Los consejeros de capa y espada en el Consejo de Aragón (la nobleza aragonesa en el gobierno de la Monarquía)", en IGLESIAS, María del Carmen (dir.), Nobleza y sociedad III: las noblezas españolas, reinos y señoríos en la Edad Moderna, Oviedo, Nobel, Fundación Banco Santander Central Hispano [1999] p. 159.

BALLESTER BUIGUES, Irene, La duquesa d'Almodòvar. Vida d'una aristòcrata valenciana a la fi del segle XVIII, Ajuntament de Xaló i IECMA, 2007, p. 119.

BERNABÉ, D., "Nobles valencianos en el servicio regio...", cit., pp. 36, 45, 50.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. VIII, pp. 514-515.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Bono Montagut, Francisco

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1599 **+** 1651

Lloc defunció València **Data defunció** 23 1 1663

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Bono i Jerónima Montagut;
Avis paterns: Vicente Bono i Isabel Juana Porta;
Avis materns: Gaspar Juan Montagut i Marta Ferrandis, naturals tots de Xàtiva.

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 52 anys d'edat. Vistes les proves a Madrid, els ancians encarregats d'examinar-les sol·licitaren 2es diligències pel que feia a la noblesa de las línias paterna i materna, com es feu (exp. 46).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Membre de l'Audiència de València: oïdor de causes criminals (28-II-1639), oïdor de causes civils (27-IV-1644)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 25 12 1650 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 28/01/1651 **Data comissió presa d'hàbit** 4 5 1651

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Resolució proves	<input type="text" value="19/04/1651"/>
Informants cavallers	<input type="text" value="fra Jerónimo de León; fra Fadrique Ferriol, sotscomanador (2es proves)"/>
Informants religiosos	<input type="text" value="fra Jerónimo Alreus, rector de Montesa; fra Francisco Fabián Alcover, conventual (2es proves)"/>
Informants altres ordes	<input type="text"/>

Creuament i presa d'hàbit

Data	<input type="text" value="17"/>	<input type="text" value="5"/>	<input type="text" value="1651"/>	Lloc	<input type="text" value="València, Temple"/>
Ministres	<input type="text"/>				
Padrins	<input type="text"/>				

Professió

Llicència per a professar	<input type="text"/>				
Data	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Lloc	<input type="text"/>
Ministres	<input type="text"/>				
Padrins	<input type="text"/>				

Familiars en l'Orde

Ascendents	<input type="text"/>
Descendents	<input type="text"/>
En altres oomm	<input type="text"/>

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques Memorial de servicis, consultes del Consell d'Aragó sobre el seu hàbit, i notes sobre les segones proves realitzades al pretendent en AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 25v-26; nomenament d'informants interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 24v-25v i 26v-27; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 41v-42v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 69.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 33, amb nota al marge que diu: "sólo el padre fue caballero armado, y sus antecesores por ciudadanos de Xàtiva pasaron".

Bibliografia "Don Francisco Bono, doctor del Real Consell, mort. A 23 de dits, de matí, morí el doctor don Francisco Bono, de l'àbit de Montesa, doctor del Real Consell Civil, y morí de una disipel.la que li pegà al cap y li durà sols tres dies. Y morí sinse sachraments, sols el de la extremaunció": AIERDI, J., Dietari: notícies de València..., cit., nº 545, p. 284.

Bono Montagut, Francisco. Natural de Játiva. 1651. Decano de los ministros de la Real Audiencia de Valencia. +23 de enero de 1663. Exp. núm. 46: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-

Cavallers de Montesa (1592-1701)

1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 179.

PASCUAL, V., Játiva biográfica..., cit., vol. III, p. 123.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 588.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 172.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 155.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borja i Aragón, Fernando de

Altres formes

Lloc naixement Madrid **Data** c. 1583 **+** 1603

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 28 11 1665

Soterrat a Madrid, Colegio Imperial -hui San Isidro-, capella de la Casa de Borja

Pares i avis
Juan de Borja Castro, cavaller de Santiago, natural de Gandia, i Francisca de Aragón, natural de Portugal;
Avis paterns: Francisco de Borja, comanador de Santiago, IV duc de Gandia, natural de Gandia, i Leonor de Castro, marquesa de Llombai, natural de Portugal;
Avis materns: Nuño Rodríguez Barreto i Leonor Milán de Aragón.

Esposa
El 12-V-1624 se li donà llicència per a casar-se amb Mª de Borja, filla del príncep d'Squillace. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 28.

Observacions
El pretendent tenia uns 18-20 anys d'edat (exp. 48).
Segons Samper, va prendre l'hàbit el 19 de gener de 1603 -Montesa Ilustrada, II, p. 419-, però la comissió per a prendre'l és posterior, del 19 de febrer del mateix any. Tampoc hi consta la professió d'aquest cavaller.
El 26-V-1660 el rei comunicà al lloctinent de l'Orde que durant la vida d'aquest cavaller no es proveiria la companyia que hi havia sobre la comanda de Perputxent, de la qual gaudia.
Després de morir es va concedir l'administració de les dues comandes a la seua filla Francisca de Borja, princesa d'Squillace, que les tingué fins a la seua mort a Madrid, esdevinguda el 25-XI-1693. Abans s'havia concedit la futura de la comanda major al seu fill Francisco Idiáquez i Borja, cavaller de Montesa des de 1676, i al comte d'Albalat, que es creuaria en Montesa en 1704. Després d'un sorollós i llarg plet, ambdós van arribar a un acord i va acabar sent comanador major el comte d'Albalat, com s'explica al nostre treball.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

III comte de Mayalde, príncep d'Squillace, comte de Simari

En l'orde de Montesa

Comanador major (23-III-1603 - 28-XI-1665);
comanador de Perputxent (18-XII-1624 - 28-XI-1665)

Altres

Patge de Felip II, virrei d'Aragó i de València (1636-1640), sumiller de corps del príncep Baltasar Carlos (1643-48), gentilhome degà de la cambra de Felipe IV i caballerís major; caballerís major de la reina regent Mariana d'Àustria, membre del Consejo de Estado (8-VI-1659); ambaixador extraordinari a Saboia, Gènova, Florència i Roma; gentilhome de cambra de Carlos II

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

23 5 1602

Mercé concedida per

Felipe III

Inici proves

07/07/1602

Data comissió presa d'hàbit

19 2 1603

Resolució proves

08/02/1603

Informants cavallers

fra Benito Roca, comanador de Benicarló (Madrid i Portugal); fra Francisco Jofré (Gandia i València)

Informants religiosos

fra Domingo Marín, capellà d'honor del rei (Madrid i Portugal); fra Baltasar Primo (Gandia i València)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

19 1603

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son tio el mestre Borja (1528), el seu cosí germà, Juan de Borja i Manuel (1560), el seu germà, Francisco de Borja (1588), comanador major de Montesa fins 1603 -entre altres-

Descendents

Luis Ignacio de Borja (1701), XI duc de Gandia

En altres oomm

Son pare, Juan de Borja, i el seu avi, Francesc de Borja -el Sant- foren cavallers de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

48

Fonts arxivístiques

"Frey don Hernando de Borja. En 23 de mayo 1602 se hizo merced del hábito a don Hernando de Borja, hijo de don Juan de Borja, y en 19 de hebrero se dio comissió para tomarle, tomóle y no se sabe el día. Fue virrey de Çaragoça y después de Valencia dos triennios. Tiene la encomienda mayor y la de la Vall de Perpunchent": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 63.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 82-82v; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 86v-89 i 102v-104; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 115-116; títol de comanador major: Ibidem, ff. 120v-121v; títol de la comanda de Les Coves: Ibidem, ff. 122-125v; llicència per a casar-se amb Mª de Borja: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 109v-110; títol de comanador de Perputxent per via d'administració "con goce de frutos": Ibidem, ff. 185v-189; sobre el breu papal a obtenir per poder gaudir d'ambdues comandes BN, mss. 2688; carta del rei al lloctinent general comunicant-li que no es proveiria la companyia que hi havia sobre Perputxent mentre visqués don Fernando de Aragón: AHN, OOMM, lib. 533-C, ff. 229v-230.

Mercè de la futura successió de les comandes que gaudia -major i Perputxent- en el seu fill José o en alguna de les filles (14-VII-1639): AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 223v-224v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42v.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. IX, pp. 137-138.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 419.

ÁLVAREZ, J. A., Hijos de Madrid ilustres..., cit., vol. II [1790], pp. 53-55.

FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, F., Historia genealógica..., cit., vol. IV, pp. 233-243.

Borja y Aragón, Hernando de. Natural de Madrid. 1603. Comendador Mayor en 1603. Virrey de Aragón y de Valencia. Del Consejo de Estado. +Madrid, 1665. Exp. Núm. 48: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 179.

MATEU IBARS, Josefina, Los virreyes de Valencia. Fuentes para su estudio, València, Ayuntamiento, 1963, pp. 248-252.

BARRIOS, Feliciano, El Consejo de Estado de la monarquía española (1521-1812), Madrid, Consejo de Estado, 1984, p. 382.

"De la vida y muerte de don Fernando de Borja, Comendador Mayor que fue de Montesa", en MARTÍNEZ HERNÁNDEZ, Santiago, "Memoria aristocrática y cultura letrada: usos de la escritura nobiliaria en la Corte de los Austrias", Cultura escrita & sociedad, n° 3 (2006), pp. 110-112. Més referències al personatge en les pp. 82, 85, 86, 88, 89, 93 i 107.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borja i Aragón, Francisco de

Altres formes

Lloc naixement Gènova o en el mar **Data** 1577 **+** 1588

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 26 9 1658

Soterrat a Capella Major de l'església de Sant Ignasi de Valladolid

Pares i avis
 Juan de Borja Castro, cavaller de Santiago, natural de Gandia, i Francisca de Aragón, natural de Portugal;
 Avis paterns: Francisco de Borja, comanador de Santiago, IV duc de Gandia, natural de Gandia, i Leonor de Castro, marquesa de Llombai, natural de Portugal;
 Avis materns: Nuño Rodríguez Barreto i Leonor Milà d'Aragó, ambdós de Portugal

Esposa Ana de Borja

Observacions Va passar a l'orde de Santiago, on va tindre la comanda de Reina. Les informacions per a dita orde es van aprovar l'11-XII-1602: FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, F., Historia genealógica..., cit., vol. IV, p. 205; l'expedient de proves a l'AHN el nº 1165.

Títols i càrrecs

Nobiliaris
 II comte de Mayalde,
 V príncep d'Squillace i comte de Simari en el regne de Nàpols

En l'orde de Montesa
 Comanador major (17-XII-1588 - 1603)

Altres
 Majordom de l'emperadriu; gentilhome de la cambra del rei;
 XII virrei del Perú (1615-1621)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 13/06/1588 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 07/07/1588

Informants cavallers
 fra Juan de Borja Manuel, comanador major

Informants religiosos
 fra Bartolomé Perales

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 9 7 1588 **Lloc** Madrid, "Descalzas Reales"

Ministres
 fra Pedro de Borja, mestre de Montesa, el doctor Cisneros, de l'orde de Calatrava

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

El mestre Borja (1528), Juan de Borja i Manuel (1560) cosí germà

Descendents

El seu germà Fernando de Borja (1603); Luis Ignacio de Borja (1701), XI duc de Gandia

En altres oomm

Son pare, Juan de Borja Castro i el seu avi, Francesc de Borja, comanadors de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

47

Fonts arxivístiques

"Frey don Francisco de Borja. [Al marge:] Cavallero. A 10 de junio 1588. Padres: don Juan de Borja y doña Francisca de Aragón. Abuelos paternos: don Francisco de Borja y doña Leonor de Castro. Maternos: Nuño Rodríguez Barreto y doña Leonor Milán de Aragón. La naturaleza y edad deste pretendiente no consta por los dichos de los testigos, pero todos assientan que fue nacido de legítimo matrimonio y sin contradición reputado por legítimo. Don Juan de Borja nació en Belpuche, en Cataluña, en servicio del emperador. Fue embajador en Portugal y en Alemania por Su Magestad Cathólica, y actualmente servía de mayordomo mayor a la señora Emperatriz [f. 112]. Don Francisco de Borja fue duque de Gandia, y después de haver muerto su muger y renunciado sus estados en su hijo don Juan, tomó la sotana en la Compañía de Jesús y fue general desta esclarecida Religión y oy es San Francisco de Borja. Doña Francisca de Aragón nació en el reyno del Algarbe en Portugal, y su padre Nuño Rodríguez Bareto fue cavallero principalíssimo y de muy antiguo y limpio linage en Portugal. Doña Leonor de Castro, marquesa de Lombai y duquesa que fue de Gandia, era portuguesa, nacida en la villa del Torran de muy conocida y aventajada nobleza. Dos hijos suyos se condecoraron con el hábito de San Tiago y uno con el de Calatrava, y muchos deudos suyos cavalleros muy principales y reputados por muy nobles y limpios hubieron hábitos de San Tiago y Calatrava y el Christus en el reyno de Portugal. La abuela materna doña Leonor Milán de Aragón fue tenuta por señora principalíssima, assí en Portugal, de donde era natural, como en España, y descendiente de reyes, muy christiana vieja y de sangre limpia y esclarecida según la común y más sana

opinión de personas graves y entendidas, y por ello los deudos desta señora han tenido muchos hábitos militares, y señaladamente don Francisco de Aragón, hermano de doña María de Aragón, primos [f. 112v] hermanos de doña Leonor y don Antonio de Córdoba, hijo de doña María de Aragón, le tuvieron de la orden de San Tiago, y aunque habiendo Su Magestad dado hábito a don Felipe de Córdoba, hermano entero de don Antonio, algunos contrarios suyos quisieron embarazársele introduciendo algún defeto, se provó con evidencia que todo fue maldad": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 111v-112v.

"Frey don Francisco de Borja, hijo de don Joan de Borja, mayordomo mayor de la emperatriz, tomó el hábito de cavallero desta orden de Montesa en nueve de julio año 1588. Dióselo el ilustrísimo señor Maestre frey don Pedro Luys Galcerán de Borja en las Descalças de Madrid, dixo la missa el doctor Cisneros, de la orden de Calatrava, y padrinos fueron frey [blanc] y frey [blanc]. Fue provehído en comendador mayor por muerte del quondam comendador mayor frey don Joan de Borja Manuel en henero del año 1589, y por administrador, por ser de menor edad, nombró su señoría ilustrísima a frey don Joan Tallada, claverero. No es agora de la orden de Montesa, sino de Calatrava": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 122.

Nomenament d'informants i nota sobre el creuament: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 146; títol de comanador major i de Les Coves: Ibidem, ff. 170v-172.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v.

Bibliografía

SAMPER, frey Hipólito de, Montesa Ilustrada, vol. II, pp.

ÁLVAREZ y BAENA, Joseph Antonio, Hijos de Madrid, ilustres en santidad, dignidades, armas, ciencias y artes. Diccionario histórico por el orden alfabético de sus nombres..., Madrid, Benito Cano, 1789-1791, vol. II [1790], pp. 175-179.

FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, F., Historia genealógica..., cit., vol. IV, pp. 188, 204-210.

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., pp. 26-27.

Borja y Aragón, Francisco. Natural de Madrid. 1588. Comendador Mayor en 1588 hasta 1603. Después pasó a la Orden de Santiago donde tuvo la encomienda de Reina. Hijo de los condes de Ficalho. Exp. Núm. 47: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 179.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

TORRES ARANCIVIA, Eduardo, Corte de virreyes: el entorno del poder en el Perú en el siglo XVII, Lima, Pontificia Universidad Católica del Perú, 2006, pp. 127-148.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. IX, pp. 138-142.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borja i Borja, Baltasar de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1563 **+** 1578

Lloc defunció Milà **Data defunció** 10 1646

Soterrat a

Pares i avis Rodrigo de Borja i María de Borja;
Avis paterns: Ximén Pérez de Borja i Isabel Sorell;
Avis materns: Melchor de Borja i Jerónima Llançol i Llopis, tots de València

Esposa Va casar amb Leonor (o Juana) d'Olivera

Observacions El pretendent tenia uns 14 anys d'edat (exp. 49).
El 20-VII-1600 se li van concedir 100 lliures anuals sobre la mensa.
En 1646 era el degà de l'Orde: "Catálogo de las perçonas de la Orden. 1646": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 195.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador d'Ares (16-III-1586);
companyó de la mensa (3-IV-1599);
companyó del comanador de Benicarló (2-IV-1631);
procurador general a València (9-II-1636);
lloctinent i governador de Sueca (24-X-1643)

Altres Capità d'Infanteria Espanyola a Flandes i Milà.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Baltasar de Borja, natural de Valencia, de 14 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1577. Padres: don Rodrigo de Borja y doña María de Borja, naturales de Valencia. Abuelos paternos: don Ximén Pérez de Borja y doña Isabel Sorell, naturales de Valencia. Abuelos maternos: don Melchor de Borja y doña Gerónima Llançol y de Llopis, naturales de Valencia. Todos los genealogiados tienen las calidades necesarias, el pretendiente la legitimidad, y éste y todos los demás nobleza, hidalguía y limpieza conocida y comúnmente tenida por tal, sin haberse jamás hoído cosa en contrario. Se dió por buena esta probanza": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 121.

"El reverendo y muy noble frey don Baltazar de Borja tomó el hábito a 6 de março del año 1578 en el lugar de Sueca. Dióle el hábito el muy yllustre frey don Juan de Borja Manuel, comendador mayor. Dixo la missa el prior de Su Señoría, frey Andrés Ferrán. Empesó de azer la probación a 12 de março año 1579. Hyso profeción a 11 de junio de dicho año 1579, dióle la profeción don Gerónimo Díxar, comendador de Ares, por mandado de Su Señoría yllustríssima": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 72.

Donació de Roderic de Borja al seu fill Baltasar de Borja de certa quantitat de diners per a vestir l'hàbit de Montesa, AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166, llatí.

Títol de companyó del comanador d'Ares: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 113; títol de companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 546, ff. 48v-49 i 50v-51v;

Cavallers de Montesa (1592-1701)

concessió de 100 ll. anuals sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 3-4; títol de companyó del comanador de Benicarló: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 92-93; títol de procurador general a València: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 63-64; títol de governador de Sueca: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 12v-14.

Va testar davant el notari Nicolau Salvador, el 25 d'octubre de 1646, AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 16v (vid. APPV, sign. 23.130).

"El rey administrador, etc. Noble y amado nuestro. Por carta de 31 de octubre he entendido lo que decís de haver muerto don Balthazar de Borja, governador y bayle de Sueca": AHN, OOMM, lib. 576, f. 126.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 32.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 61.

Bibliografia

Borja y Borja, Baltasar de. Natural de Valencia. 1577. Capitán de infantería española en Flandes y en Milán, donde falleció en 1607. Exp. núm. 49: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 179.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borja i Brizuela, Carlos de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1629 **+** 1663

Lloc defunció Milà **Data defunció** 26 4 1666

Soterrat a

Pares i avis

Vicente de Borja, governador de Castelló de la Plana, i María de Brizuela; Avis paterns: Carlos de Borja, cavaller de Montesa, comanador d'Onda, i Teodora Guardiola
Avis materns: Jerónimo de Brizuela, cavaller de Montesa, i Francisca Artés d'Albanell, tots naturals de València.

Esposa

Observacions El pretendent tenia al voltant d'una 34 anys d'edat (exp. 50)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Capità de Cuirassers a Milà

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 28 2 1663 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves

30/03/1663

Data comissió presa d'hàbit

29

5

1663

Resolució proves

29/05/1663

Informants cavallers

fra Juan Bautista Martí de Ventimilla, tresorer general de l'Orde

Informants religiosos

fra Pablo Inglés, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

12

10

1663

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

01/09/1665

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

L'avi patern, Carlos de Borja Llançol (1578), comanador d'Onda; l'avi matern, Jerónimo de Brizuela (1604), procurador general; Juan de Brizuela Artés d'Albanell (1625), fill de l'anterior, substituït del lloctinent general; Jerónimo de Brizuela i Escrivà (1656), fill de l'anterior, cosí germà del pretendent; els germans Juan (1634) i Cristóbal (1642) Crespí i Brizuela, fills de Juana de Brizuela, germana de l'avi matern; Jaime Roís de Corella (1648), tio del pretendent, casat amb Isabel, filla del comanador d'Onda Carlos de Borja.

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

50

Fonts arxivístiques

Donació de certa quantitat de diners en favor de Carlos de Borja; AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 110v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 111v-112; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 115-116; llicència per a professar: Ibidem, ff. 172v-173. Va sol.licitar dispensa per a no professar al convent de Montesa i poder fer-ho a Milà, on estava; AHN, OOMM, leg. 2158, la llicència a l'efecte en AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 172v-173.

AHN, OOMM, Montesa, lib. 816-C, difuntos, p. 3.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 38 i D-46, f. 62.

Bibliografia

Borja y Brizuela, Carlos de. Natural de Valencia. 1663. Capitán de Caballos en Milán, donde falleció el 26 de abril de 1666. Exp. núm. 50: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 180.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borja i Diechtristein, Pedro de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** + 1580

Lloc defunció **Data defunció** 26 9 1641

Soterrat a

Pares i avis Juan de Borja Manuel, comanador major de Montesa i María de Diechtristein i Cardona;
Avis paterns: Pedro Luis Galcerán de Borja, darrer mestre de Montesa, i Leonor Manuel;
Avis materns:

Esposa Isabel d'Híjar i Borja

Observacions Nét legítim del mestre Borja

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Comanador d'Onda (23-III-1603);
comanador de Culla i Atzeneta (30-XII-1610 - 26-IX-1641)

Altres Capità de cavalls a Perpinyà

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 10 1 1580 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Pedro de Borja, mestre de Montesa

Padrins fra Juan de Borja Manuel, comanador major, i fra Joan Ferrer, sotsclauer

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

L'avi fou el mestre Borja, i el pare, Juan de Borja i Manuel, comanador major de Montesa

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"Frey don Pedro de Borja, hijo de don Joan de Borja, tomó el hábito de cavallero desta Orden en 10 de henero año 1580. Dióselo el señor Maestre en la yglesia del Temple en Valencia. Dixo la missa frey Andrés Ferra[n], y padrinos fueron frey don Joan de Borja Manuel, comendador mayor, y frey don Joan Ferrer, sosclavero. Empesó de hazer la probación en [blanc] de [blanc] año [blanc]. Hizo profesión por orden de Su Señoría ilustrísima en [blanc] de [blanc] año [blanc] en manos de [blanc]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 86v.

El 3-IV-1599 se li van concedir 100 lliures anuals sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 546, ff. 45-45v; títol de comanador d'Onda: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 129-131v; títol de comanador de Culla i Atzeneta: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 261v-264v.

Va testar davant el notari Jeroni Romeu el 24-IX-1641: AHN, OOMM, lib. 677, f. 14 (vid. APPV, sign. 17664).

"En cumplimiento de mi officio doy cuenta a Vuestra Magestad del fallecimiento de frey don Pedro de Borja, cavallero profeso de la orden de Montesa, comendador de Adsaneta y tenencia de Culla. Murió en 26 del mes de setiembre pasado deste año [1641]": AHN, OOMM, lib. 841-C, f. 29v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35v.

Bibliografia

Borja, Pedro de. 1580. Comendador de Onda y de Culla. Capitán de Caballos en Perpiñán: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 179.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borja i Garcia, Nofre de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** + 1569

Lloc defunció **Data defunció** 28 7 1606

Soterrat a

Pares i avis Miguel de Borja Llançol i Aguilar, cavaller de Montesa, i Eufemia Garcia

Esposa El 23-IV-1594 se li donà llicència per a casar-se amb Anna Maria Sans i Garín

Observacions El 12-V-1604 se li van concedir 100 lliures anuals sobre la mensa -en recompensa per les corts de 1604-.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor d'Annahuir

En l'orde de Montesa

Capità de la guàrdia del mestre Borja;
companyó del comanador d'Ademús (2-XII-1569);
companyó de la comanda de Culla (3-I-1579);
procurador general de l'Orde a València (28-III-1599 - 28-VII-1606)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 29 9 1569 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 7 10 1578 **Lloc**

Ministres fra Gonzalo Llançol de Romaní

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Son pare, Miguel de Borja Llançol i Aguilar

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"El reverendo y muy noble frey don Nofre de Borja, cavallero, empesó de azer la profesion a 28 del mes de nohembre año 1575 y resydió en el convento quatro meses, y por no tener deziseys años no hizo proffeción. Bolvió jueves que contamos dos de octubre del año 1578 y hizo proffeción el martes siguiente. Diósel a el soscomendador don Gonçalo Llançol de Romaní por mandado del yllustríssimo señor Maestre. Compañero del comendador de Culla, no se alla el día que dicho frey don Nofre de Borja, hijo de don Miguel de Borja, tomó el ábito de cavallero desta Orden, por lo qual pretendía frey don Gaspar Granullés haverlo rescibido antes que dicho frey don Nofre. Declarose por la comission que su señoría illustrissima de Orán en dies y nueve de agosto año 1569, a frey don Nofre de Calatayud para que dicesse el hábito de cavallero al dicho don Nofre de Borja, y por una provission, hecha también en Orán en veynte y dos de deziembre del sobredicho año 1569, en la qual le haze merced su señoría illustrissima de la compañía de Adamús y le nombra ya freyle cavallero de dicha Orden, y también por testimonio de frey don Francisco Tallada, que vio dar el hábito en España a frey Nofre de Borja y passó después a Orán y se alló presente quando su illustrissima dio a frey don Gaspar Granullés el hábito de dicha Orden en dos de hebrero año 1570, como está asentado y scrito en este presente libro. Por dichas comission provission y testimonio se declaró en el cappítulo general celebrado en las casas del Temple de Valencia en 19 de noviembre 1588, dándose por menos ansianos frey don Gaspar Granullés que dicho frey don Nofre de Borja. Todo lo qual se me mandó a mí, frey Miguel Catalán, canto major, que allí presente estava, lo asentase y scriviessse en este presente libro, por lo qual scrivi de mi mano y lo firmo de mi nombre. Frey Miguel Catalá. [Al marge:] Obii a 28 de juliol 1606": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 46.

"En 28 de mayo 1571 don Miguel de Borja ofreció dar 50 libras a la Orden

porque el Maestre diese el hábito a su hijo Onofre de Borja": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 166.

Títol de companyó de la comanda de Culla: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 4v; llicència per a casar-se amb Anna Mª Sans: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 66v; títol de procurador general de l'Orde a València: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 33-34 (còpia d'aquest títol a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 78v-79); concessió de 100 ll. anuals de renda sobre la mensa AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 172v-173v.

Còpia del seu testament en ACA, Diversos, Sástago, 132. El testament el recollí Onofre Blai Borja, notari de Xàtiva, el 27 i 29 de juliol de 1606. Registrat a la ma 111 de Manaments i empars de l'any 1606, f. 21. El cavaller volia ser soterrat al vas dels comanadors de l'església del castell de Montesa amortallat amb l'hàbit de Sant Francesc del convent de Sant Onofre de la ciutat de Xàtiva i al damunt amb l'hàbit seu de Montesa.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31.

Bibliografia

FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, Francisco, Historia genealógica y heráldica de la Monarquía española, Madrid, Establecimiento Tipográfico de Enrique Teodoro, 1902, vol. IV, p. 381.

Borja, Onofre de. 1569. Caballero. Procurador General de la Orden. +1606: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 179.

MUÑOZ ALTABERT, M. Lluïsa, Les Corts Valencianes de Felip III, València, Universitat de València, 2005, p. 103.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borja i Jofré, Pedro Luis de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1588 **+** 1601

Lloc defunció **Data defunció** c. 1640

Soterrat a

Pares i avis Pedro Luis Galcerán de Borja, mestre de Montesa, natural de Gandia, i Mencía Jofré i Almúnia, natural de Pardines -alqueria desapareguda junt a Algemesí-;
Avis paterns: Juan de Borja, natural i duc de Gandia, i Francisca de Castro i Pinós, natural de Frescano (Aragó);
Avis materns: Luis Jofré, natural i senyor de Pardines, i Ana Almúnia, natural de València

Esposa El 24-V-1609 se li donà llicència per a casar-se amb Ana de Peralta, filla de Pedro de Peralta, cavaller de Montesa

Observacions Fill bastard del darrer mestre de Montesa.

"En la villa de Madrid, en veynte un día del mes de abril del año de mil y seysçientos [...]. Es declarà que el pretendent tenia les qualitats necessàries, però "no es hijo de legítimo matrimonio, y que por esto no puede tener el ábito de nuestra Orden". Tenia uns 12 anys d'edat. (exp. 53).

Suposem que va prendre l'hàbit en 1601, any en el que se li va atorgar la comanda de Benassal, tenint present també que la comissió per poder creuar-lo cavaller data del 22 de març de 1601, i eixe mateix any se li lliurà la comanda: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 324. No obstant, a la p. 109 del mateix llibre, consta ingressà el 24-XII-1599. I també en RAH, CSC, sign. D-26, f. 70v -genealogia de la família Borja-, i a "Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42.

Finalment, se li va lliurar l'hàbit amb dispensa del papa per il·legítim.

Inculpat de la mort d'Andrés Sirvent, va estar un any pres al castell de Montesa, sent perdonat per rei el 18-XI-1611. Al castell el trobà Diego Suárez

Montañés en 1608 quan es dirigí a ell, amb una carta de recomanació del cronista Gaspar Escolano, per sol·licitar el seu ajut per publicar la crònica que havia escrit de son pare i de son tio.

Alli, Montañés s'assabentà del delicte relitzat a Zaragoza per don Pedro, on aquest s'havia criat junt a son tio, Tomás de Borja, arquebisbe de dita ciutat i germà de son pare: SUÁREZ MONTAÑÉS (2005), pp. 67-69.

El 6-IX-1614 se li concediren 300 ducats de renda sobre la mensa.

Comanador de Benassal el 22-III-1601 -amb dispensa del papa per falta d'edat i per no ser membre profés de l'Orde-, es nomenà administrador de la comanda en qüestió fra Florián Mancilla del Hugo.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Comanador de Benassal (22-III-1601)

Patge i menino de l'Emperadriu

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 24 12 1599 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 08/01/1600 **Data comissió presa d'hàbit** 22 3 1601

Resolució proves 21/04/1600

Informants cavallers fra Miguel Jerónimo Esteve

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Informants religiosos

fra Domingo Marín

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1601 Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 26 5 1609 Lloc Montesa, capítol del convent

Ministres

fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Pedro Luis Galcerán de Borja, darrer mestre de l'Orde -entre altres-

Descendents

En altres oomm

Antecedents diversos pel cognom Borja del pare, que no es detallen al seu expedient d'ingrés

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

53

Fonts arxivístiques

"Don Pedro Luis Galcerán de Borja -hijo bastardo del señor maestre Borja-, natural de Valencia. [Al marge:] Año 1600. Cavallero. Padres: Frey don Pedro Luis Galcerán de Borja, Maestre que fue de Montesa, natural de Gandia, y doña Mensía Jofré y Almunia, natural de Pardines, reyno de Valencia. Abuelos paternos: Don Juan de Borja, natural de la villa de Gandia y duque de ella, que entonces haún no era ciudad, y doña Francisca de Castro y Pinós, natural de Frescano, reyno de Aragón. Abuelos maternos: Don Luis Jofré, señor de Pardines, y doña Anna Almunia, esta natural de Valencia y aquel de Pardines, lugar junto a la villa de Algemesí. Los Borjas bien notoria es su calificada nobleza, y assímesmo la de los Jofrés, descendientes de los reyes de Francia y en el escudo de los Jofrés de Pardines se ven por armas las flores de lis y los Almunia fueron cavalleros principales, como es notorio. El maestre Borja se enamoró de dicha doña Mencía Jofré Almunia con tal pasión que por no mortificada la dejó correr azia su amor, regalando mucho a doña Mencía [blanc], y finalmente tubo de ella al dicho don Pedro dos años después de la muerte de la marquesa de Navarrés doña Leonor Manuel ,su muger, y después tuvo assímesmo de la dicha doña Mencía una hija llamada doña Anna de Borja. Corrió esta amistad tan pública en Valencia que el Maestre pocas vezes comió con la dicha doña Mencía; doña Anna Almunia, su madre y sus hijos, que tuvo diez y de ellos quatro con ábito en sus pechos, dos del de San Juan y dos del de Montesa [al marge] dos de Montesa, que heran [blanc], y en presencia de todos llevaba Gerónima Torrera ama de muchacho a este a la casa de doña Mencía, y assí esta como el Maestre, en presencia de los dichos le acariciavan y tenían por hijo, sin que su madre ni hermanos lo llevasen [??], tal corría la maldad y vicio en aquel tiempo y tal la flemma del sufrir. Bien que ni la madre ni hermanos de doña Mencía supieron cosa hasta que sucedió el caso y puesto está dicen esperavan la dispensación del pontífice para casar, pero jamás llegó esto. El don Pedro a los onze años entró page y menino de la señora Emperatriz. Don Francisco de Castro y Pinós fue hermano del visconde de Évoli, casa nobilísima, de las nueve de Aragón, y descendiente del rey don Jayme el Primero. Pasó el duque por Aragón, y hospedado en casa el visconde en el lugar de Frescano, se enamoró de su hija, y aviéndose declarado el duque con el visconde se cassó y assí bolvió a Gandia con muger, el que poco ha avía salido viudo. Estas pruebas se vieron en Madrid, y en orden a la calidad y limpieza no hubo que decir, pero quedaron reprovadas absolutamente por ser bastardo sin mencionar el que se pidiese dispensa, por lo que me persuado que no se puso el ábito": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 80-80v.

"Frey don Pedro de Borja, hijo del Maestre. En 24 de diziembre 1599 se hizo

Cavallers de Montesa (1592-1701)

merced del hàbit a don Pedro de Borja. En 22 de març 1601 se dio comissió para tomalle. Por executió de una real comissió, el prior fray Juan Salinas, prior del convento de Montesa, hizo professo a don Pedro Luis Galcerán de Borja, comendador de Benasal, en el capítulo del convento a 26 de mayo 1609, hijo del maestre Borja": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 55.

"Don Pedro Luis de Borja, comendador de Benasal, tomó el hàbit [blanc]. En executió de la real carta yo, fray Juan Salinas, prior del convent de Montesa, fiu profés a don Pedro Luis de Borja, comanador de Benasal, en lo capítol, en presentia de tot lo convent, als 26 de maig 1609": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 26.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 546-C, f. 81v; carta del rei a l'ambaixador a Roma sol.licitant dispensa per il.legítim: AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 8v-9; comissió per a que li donen l'hàbit -amb la dispensa del papa-: AHN, OOMM, lib. 547, ff. 35-36v; títol de comanador de Benassal: Ibidem, ff. 37-41v; llicència per a casar-se amb Ana de Peralta, filla de Pedro de Peralta, cavaller de Montesa: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 236v-237; perdó del rei per la mort d'Andrés Sirvent: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 32-33v; concessió de 300 ducats sobre la mensa: Ibidem, ff. 122v-123v.

Més informació sobre el cas Andrés Sirvent en AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 219-219v, 238-238v; lib. 530-C, ff. 15-15v, 23v-24, 26, 28-28v, 44-44v, 47 i 49; lib. 549-C, ff. 32-33v.

Testament rebut per Geroni Romeu, notari, el 24 de setembre de 1641 [vid. APPV, sign. 17664], AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 14-14v [?].

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-26, ff. 70v i 205; D-28, f. 138.

plazas de Orán y Mazalquivir, reinos de Tremecén y Ténez, en África, siendo allí capitanes generales, uno en pos del otro, como aquí se narra, edició i estudi preliminar de Beatriz Alonso Acero i Miguel Ángel Bunes Ibarra, València, Institució Alfons el Magnànim, 2005, pp. 67-69.

Borja y Jofré, Pedro Luis. Natural de Valencia. 1600. Comendador de Benasol (sic). Hijo bastardo del maestre don Pedro Luis Garcerán de Borja y doña Mencía Jofré. Expediente núm. 53: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 180.

Bibliografia

"Bous en la plaça de Predicadors. Dimecres y dijous, a 22 y 23 de octubre 1614, y agué corro de bous en la dita plaça de Predicadors. Lo dimecres torejaren lo fill del comte de Bunyol, dit don Llaudòmio Mercader, y lo toro li nafrà lo cavall y se n'ixqué. Y tornà ab altre a torear y féu-ho valerosament. Lo matex feren don Pedro Lluís Galcerà de Borja, fill del mestre de Montesa, y don Joan Cabanelles. Y li nafrà lo cavall lo toro y se n'ixqué. Y tornà ab altre y féu-ho animosament": PORCAR, P. J., Coses evengudes..., cit., vol. I, nº 1.023, p. 338.

SUÁREZ MONTAÑÉS, Diego, Historia del Maestre último que fue de Montesa y de su hermano Don Felipe de Borja. La manera como gobernaron las

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borja i Milà, Gaspar de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1592 **+** 1605

Lloc defunció Oliva **Data defunció** 11 8 1631

Soterrat a

Pares i avis Carlos de Borja, natural de València, i María Milà, d'Albaida;
Avis paterns: Pedro de Borja, i Isabel Granullés, els dos de València;
Avis materns: Nofre Milà, natural de Bèlgida, i Francisca Filibert, de València.

Esposa

Observacions És el mateix que consta al catàleg de Vargas-Zúñiga com a Gaspar Borja Lanzol i Milán.

El pretendent tenia uns 10-12 anys d'edat (exp. 55).

Va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador de Culla (12-IX-1609)

Altres

Capità de cavalls

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 5 1604

Mercé concedida per Felipe III

Inici proves 10/08/1604

Data comissió presa d'hàbit 15 12 1604

Resolució proves 14/11/1604

Informants cavallers fra Serafin Martí, sotscomanador

Informants religiosos fra Pedro Selva, cantor major del convent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 3 1605 **Lloc** Valladolid, església de San Benito el Real

Ministres fra Pedro Franquesa, fra Fernando de Borja i fra Bartolomé Vives, i fra Antonio de Alvarado, de l'orde de Sant Benet

Padrins

Professió

Llicència per a professar 22/08/1609

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

55

**Fonts
arxivístiques**

"Frey don Gaspar de Borja. En 11 de març 1605 don Gaspar de Borja tomà el hàbit de cavallero de Nuestra Señora de Montesa. Diéronselo en Sant Benito el Real de Valladolid. Se lo dio el conde de Villalonga, Franquesa. Dixo la misa un padre del mismo convento, armole cavallero el comendador mayor, don Hernando de Borja, y don Bartholomé Vivas": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 77.

Va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Carta de Pedro Franquesa de 9-I-1604 indicant les mercès d'hàbit concedides en favor de Gaspar de Borja i Hernando Sans: AHN, OOMM, lligall 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 186; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 232v-233v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 246; títol de companyó del comanador de Culla: Ibidem, ff. 248-248v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43.

Bibliografia

"Lunes a 11 [agosto de 1631], se supo cómo en Oliva era muerto don Gaspar de Borja y Milán, hijo mayor de don Carlos de Borja. Era don Gaspar del ábito de Montesa y capitán de cavalleros, digo cavallos de esta costa, hedad 42, enfermedad larga. Diose su compañía a su hermano Don Vicente": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 206.

Borja Lanzol y Milán, Gaspar. Natural de Valencia. 1605. Capitán de Caballos. +1631. Hijo de don Carlos de Borja Lanzol; Borja i Milán, Gaspar de. Natural de Valencia. 1622. Expediente núm. 55: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 180.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borja i Peralta, Pedro de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1610 **+** 1622

Lloc defunció **Data defunció** 24 11 1633

Soterrat a

Pares i avis
 Pedro Luis de Borja, cavaller de Montesa, i Ana de Peralta, naturals ambdós de València;
 Avis paterns: Pedro Luis Galcerán de Borja, darrer mestre de Montesa, i Mencía Jofré, naturals ambdós de Gandia;
 Avis materns: Pedro de Peralta, cavaller de Montesa, i Leonor Jofré, ambdós naturals de València.

Esposa Juliana de Valenzuela. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 193.

Observacions El pretendent tenia entre 12-13 anys d'edat (exp. 56)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Comanador de Silla -futura concedida el 26-II-1624-

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 26 2 1622

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves 23/04/1622

Data comissió presa d'hàbit 31 8 1622

Resolució proves 10/08/1622

Informants cavallers fra Miguel Jerónimo Esteve

Informants religiosos fra Berenguer Vila, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 27 10 1622 **Lloc** València, capella del Palau Reial

Ministres fra Pedro de Peralta, avi matern, i fra Vicente Vila, prior del Temple; o fra Pedro de Borja, comanador d'Atzeneta, i fra Juan Vila, prior del Temple

Padrins

Professió

Llicència per a professar 20/11/1626

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Pedro Luis de Borja (1601);
l'avi patern, Pedro Luis Galcerán de Borja, darrer mestre de Montesa (+1592);
l'avi matern, Pedro de Peralta (1589)

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

56

Fonts arxivístiques

"Pere, Thomàs, Luís, Llorens, Francisco, Vicent, Gil, Joseph, Anthoni, Bonaventura, fill de don Pedro Luis de Borja y de dona Anna de Peralta, coniu[ges]. Batejat a 3 de setembre de licentia parrochi Sancti Nicolai per mi, Gerony Alcalà, vicari . Com[pare] Berthomeu Garcia, laurador, y sor Joana Anna Marco": Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València, Llibre de batejos nº 4, f. 201v. També "Batisme de don Pedro, fill de don Pedro de Borja y doña Anna de Peralta, en Sant Esteve a 3 setembre 1610": "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 104.

"Frey don Pedro de Borja. En 26 de hebrero de 1622 se hizo merced a don Pedro de Borja, nieto del último maestro frey don Pedro Galcerán de Borja, y en 31 de agosto 1622 se le dio comission para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 123.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, 551-C, f. 17; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 20-22; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 27v-28v; títol de la futura successió de la comanda de Silla i cartes al papa sol.licitant que aprobe la concessió de 600 lliures de pensió anual sobre la mateixa comanda: AHN, OOMM, 551-C, ff. 85v-89v; concessió de les 600 lliures anteriors i breu papal al respecte: Ibidem, ff. 201v-204v, també AHN, OOMM, índex 196 [inventari de butlles pontificies], nº 105 (26-XI-1624); llicència per a professar assistint a missa tres dies al monestir de San Martín de Madrid: AHN, OOMM, 552-C, ff. 23v-24.

Nota sobre el creuament feta per Samper "Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51.

Data de defunció en AHN, OOMM, leg. 3738, caixa 1, carta de fra Jofré de Blanes al rei sobre la provissió de la comanda de Silla per mort de don Pedro de Borja.

Còpies de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 16 i D-26, f. 70v.

Bibliografia

Borja y Peralta, Pedro de. Natural de Valencia. 1622. Comendador de Silla. Nació en 1611. +1633. Nieto del Maestre don Pedro Luis de Borja: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 180.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borja Llançol de Romaní i Granullés, Carlos de

Altres formes Lanzol

Lloc naixement València **Data** c. 1562 **+** 1578

Lloc defunció **Data defunció** 1648

Soterrat a

Pares i avis Pedro de Borja Llançol de Romaní i Centelles, cavaller de Santiago i Isabel Granullés i Carbonell;
Avis paterns: Rodrigo de Borja i Jerónima o María Centelles;
Avis materns: Fulano Granullés i Jerónima Carbonell, tots de València

Esposa El 17-II-1605 se li concedí llicència per a casar-se amb Teodora Guardiola; abans havia estat casat amb Maria Milà

Observacions El pretendent tenia 12-15 anys d'edat (exp. 52).
El 12-V-1604 se li van concedir 300 lliures anuals sobre la mensa

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Administrador de la comanda de Vilafamés (9-VIII.1599); companyó del comanador de Perputxent (9-VIII-1599); comanador d'Onda (10-X-1611)

Altres Capità de cavalls;
governador de Castelló de la Plana

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Jaime Juan Falcó, comanador de Perputxent

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc** Sueca

Ministres fra Juan de Borja Manuel, comanador major

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres fra Jerónimo d'Íxer, comanador d'Ares

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

Son pare, Pedro de Borja Llançol de Romaní i Centelles, va ser cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

52

Fonts arxivístiques

"Frey don Carlos de Borja, natural de Valencia, de edad de 12 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1577. Padres: don Pedro de Borja y doña Isabel Granullés, naturales de Valencia. Abuelos paternos: don Rodrigo de Borja y doña María Centellas, naturales de Valencia. Abuelos maternos: Fulano Granullés y doña Gerónima Carbonell. Excepto los Granullés, que fueron ciudadanos de Valencia y no como quiera, sino con la expresión de los más antiguos del Reyno, todos los demás con las abuelas, fueron muy principales y nobles cavalleros, y como a descendientes de tales gozaron de sus exempciones uniformemente y assí mesmo de la estimación [f. 90v] plausible de su limpieza por tenerla todos generalmente muy conocida y assentada": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 90-90v.

"El reverendo y muy noble frey don Carlos de Borja tomó el hábito a 6 de março del año 1578 en el lugar de Çueca. Dióle el hábito el muy yllustre frey don Juan de Borja Manuel, comendador mayor, dixo la misa el reverendo frey Andrés Ferran, prior de Su Señoria yllustríssima. Empesó de azer la probación a 12 del mes de março, en el año 1579 hizo profeción a 11 de junio de dicho año. Dióle la profeción don Gerónimo Díxar, comendador de Ares, por mandado de Su Señoría yllustríssima": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 75.

"Frey don Gaspar Juan tomó el hábito en 6 de março de 1578. Frey don Carlos de Borja el mismo día y año. Es comendador de Onda": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 52v.

Títol d'administrador de la comanda de Vilafamés: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 66-67; títol de companyó del comanador de Perputxent: Ibidem, ff. 69-69v; concessió de 300 lliures de renda sobre la Mensa: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff.

173v-175; llicència per a casar-se amb Teodora Guardiola: Ibidem, f. 243; títol de comanador d'Onda: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 25v-29.

Testament rebut per Antoni Jaume Pons, notari, el 25 de febrer de 1644 i el 3 de novembre de 1647, AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 17v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 32.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 62.

Bibliografia

FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, F., Historia genealógica..., cit., vol. IV, pp. 386 i ss.

Borja y Granullés, Carlos de. Natural de Valencia. 1577. Caballero. Comendador de Onda. Gobernador de Castellón de la Plana: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 180.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borja Llançol de Romaní i Mascarell, José

Altres formes Lanzol: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 64v

Lloc naixement València **Data** c. 1631 **+** 1643

Lloc defunció **Data defunció** 1700

Soterrat a

Pares i avis Rodrigo de Borja Llançol de Romaní i Olivera, cavaller de Santiago, i Francisca Mascarell i Borja, cosina germana (en 2es), naturals de València; Avis paterns: Baltasar Borja i de Borja, cavaller de Montesa, natural de València, i Juana d'Olivera, natural de Milà; Avis materns: Francisco Jerónimo Mascarell i Francisca de Borja, naturals de València

Esposa El 17-IV-1666 se li donà llicència per a casar-se amb Magdalena Reguer. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 161.

Observacions Les proves corresponents a l'àvia materna, Juana Olivera, de Milà, es van dispensar per a que es feren a València (exp. 54).
El pretendent tenia 7 o 8 anys d'edat, amb la qual cosa els ancians reunits a València i Madrid estipularen que hi havia que demanar dispensa d'edat al papa, com es feu (exp. 54).

Títols i càrrecs

Nobiliaris II baró de San Petrillo i Campo-Sobrarbe

En l'orde de Montesa Companyó del comanador de Benassal (4-X-1644); lloctinent i capità de Sueca (15-VI-1650)

Altres Patge de Felipe IV, capità de cavalls a Milà, sergent general de batalla, governador de Barcelona; mestre de camp general; governador d'Oriola (1693-1700)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 6 1638 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 13/08/1638 **Data comissió presa d'hàbit** 5 2 1642

Resolució proves 23/02/1639

Informants cavallers fra Vicente Sisternes

Informants religiosos fra Berenguer Vila, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 3 1643 **Lloc** València, convent de Sant Doméneç

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 16/06/1649

Data 25 6 1649 **Lloc** Madrid, convent de Sant Martí, de l'orde de Sant Benet, capella del Sant Crist, a la sagristia

Ministres fra Cristóbal Crespi i fra Juan Cortes, monjo

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

fra Pedro Villacampa

Familiars en l'Orde

Ascendents

L'avi patern Baltasar Borja i de Borja (1578); Melchor Figuerola (1589), cosí germà del pare i de la mare; Miguel Figuerola (1625), fill de l'anterior, cosí segon del pretendent; Carlos de Borja (1578), comanador d'Onda, cosí germà del besavi; Baltasar Sans de la Llosa (1630), cosí germà de l'avi matern; Ramón Sans de la Llosa (1628) i Baltasar Julià (1628) "deudos en segundo grado de la madre del pretendiente"; Felipe de Castellví (1623), germà de Jacinto, comte de Carlet, parent en tercer grau de la mare; Fadrique Ferriol (1631), cosí germà de l'avi matern.

Descendents

En altres oomm

Foren cavallers de Santiago el pare, Rodrigo de Borja Llançol de Romaní i Olivera; i Luis Ferrer de Cardona, governador de la ciutat de València, cosí en tercer grau dels pares del pretendent.

De Calatrava: Alonso de Cardona, virrei de Mallorca, parent "por el quarto de Borja, deudo en tercer grado de los padres del pretendiente"; i Jacinto de Castellví, comte de Carlet, "deudo en tercer grado de la madre del pretendiente".

D'Alcántara: Diego Vich, també "por el quarto de Borja, deudo en tercer grado de los padres del pretendiente".

De l'orde de Sant Joan: Marco Antonio Julià, "deudo en segundo y tercer grado de la madre del pretendiente".

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

54

Fonts arxivístiques

"Frey Joseph de Borja en 6 de março 1643": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 171.

"En 3 de julio 1638 se hizo merced de ábito a don Joseph de Borja, en consideración de los servicios de don Balthazar de Borja, su abuelo, natural de la ciudad de Valencia. En 30 de marzo 1640 se dio comisión para tomarle. Y

en 5 de febrero 1642 se despacho otra comisión para tomarle": AHN, OOMM, lib. 816-C, 339.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 146v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 148v-149v; dispensa per a que les informacions de l'àvia materna, natural de Milà, es facen a València: Ibidem, ff. 152-153v; carta del rei a l'ambaixador a Roma per a que sol.licite del papa dispensa per falta d'edat del candidat: Ibidem, ff. 222v-223v (el breu corresponent, lliurat per Urbà VIII el 24-IX-1639, en ACA, Consell d'Aragó, leg. 0657, nº 086); comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 16v-19v [al marge del f. 16v]: "Bolvióse a hacer dirigida a frey don Balthasar de Borja, cavallero profeso de la dicha orden de Montesa, con fecha en Madrid a cinco de febrero 1642 y señalada de don Fernando de Borja"; títol de companyó del comanador de Benassal: Ibidem, ff. 237-238; concessió de la futura d'una de les companyies de la mensa de la qual gaudia el seu avi: Ibidem, ff. 238-239; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 184v-185v; títol de lloctinent i capità de Sueca: Ibidem, ff. 224v-226; llicència per a casar-se amb Magdalena Reguer: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 21v-22.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

En 1649 va sol.licitar professar: AHN, OOMM, leg. 2158; la professió en AHN, OOMM, lib. 884-C.

Paje del rey desde el 1 de abril de 1649: AGP, Personal, caixa 614/37.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 64v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 28.

Bibliografia

SAMPER, frey Hipólito de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 468.

FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, F., Historia genealógica..., cit., vol. IV, pp. 375 i ss.

Borja Lanzol y Mascarell, José. Natural de Valencia. 1639. Paje de Felipe IV. Gobernador de Barcelona y de Orihuela. Maestre de Campo General. Exp. núm. 54: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 180.

BERNABÉ, D., "Nobles valencianos en el servicio regio...", cit., pp. 49, 51,

Cavallers de Montesa (1592-1701)

54.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borja, Bartolomé de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** + 1567

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 10 1593

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions Segons altres fonts, va faltar a Madrid en setembre de 1594: RAH, CSC, sign. I-3 [9/577], f. 37v

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador de Culla; companyó de la mensa (3-I-1579); mestre-sala del mestre Borja

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Resolució
proves

Informants
cavallers

Informants
religiosos

Informants
altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts
arxivístiques

"El reverendo y muy noble frey don Bartholomé de Borja, profeso, cavallero compañero del comendador de Culla, agora lo es de la mesa maestral y sirve de maestre salla a Su Señoría ilustrísima. Tomó el hábito en 27 de abril 1567. Murió en [blanc] del mes de [blanc]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 40-40v.

Títol de companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 4v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 30.

Bibliografia

Borja, Bartolomé. 1567. Caballero. +1593: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 179.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borràs i Brusca, José

Altres formes

Lloc naixement Benicarló **Data** 4 1629 + 1640

Lloc defunció **Data defunció** c. 1650-53

Soterrat a

Pares i avis
Antonio Borràs, natural de Benicarló, i Francisca Brusca i Despuig, natural de Morella;
Avis paterns: Antonio Borràs, natural de Benicarló, i Petronila Sebil, natural de Tortosa;
Avis materns: Damián de Brusca i Despuig, senyor d'Ortells, natural de Morella, i Aldonza Santapau, natural d'Alcañiz (Teruel)

Esposa
El 13-VII-1642 obtingué llicència per a casar-se amb Antonia Arnal de Marcilla i Bonet. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 7.

Observacions
Es van fer segones informacions, a càrrec de nous informants, per falta de noblesa en la branca dels Borràs (exp. 58).

Títols i càrrecs

Nobiliaris
Senyor d'Ortells

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 7 4 1639 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 30/04/1640 **Data comissió presa d'hàbit** 30 6 1640

Resolució proves
 26/06/1640

Informants cavallers
fra Alejandro Vidal de Blanes; fra Baltasar Ladrón, tesorero general de l'Orde (2es proves)

Informants religiosos
fra Miguel Tomás Insa, capellà d'honor del rei i rector de Moncada; fra Esteban Albelda, rector de La Salzadella (2es proves)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 7 1640 **Lloc** València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 13/02/1642

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

--

Descendents

El seu fill Jaime (1677) i el seu nét José Antonio (1712)

En altres oomm

El seu germà Manuel Borràs, cavaller de Calatrava en 1651. Altres parents membres d'ordes militars foren Felicio Borràs i Brusca, cavaller de Sant Joan, també germà del pretendent; José Sebil, tio de l'àvia paterna, cavaller de Santiago; un germà d'aquest, Fulano Sebil, de Sant Joan; Luis Monsuar [?] i Sebil, batlle del Principat, cosí germà de Petronila Sebil, de Calatrava; i un germà d'aquest, Francisco, de Santiago, segons consta a l'expedient 58.

Fons documentals

Exp. en l'AHN

58

Fons arxivístiques

“A 17 de abril 1629 bategí yo frey Miguel Meseguer, retor de Benicarló, a Francés, Pasqual, Simó, Juseph Borrás, fill de Antoni Borràs, cavaller, y de Fransisca Brusca y de Borràs, cónjuges de Benicarló. Foren padrins Juan Geroni de Aldovera, de Cariñena de Aragón, y Petronila Borràs y de Torres, de Mon Roig” [Arxiu de la Parròquia de Benicarló (exp. 57)].

"Frey don Joseph Borrás en 21 de julio 1640": AHN, OOMM, Montesa, lib. 812-C [Cantoría II], f. 169v.

“Señor: En un memorial que se ha visto en el Consejo de don Antonio Borrás, bayle del Maestrazgo, de la orden de Nuestra Señora de Montesa. Refiere que su padre Antonio Borrás sirvió este officio con la fidelidad y diligencia que es notorio por toda su vida, cobrando las rentas, derechos y emolumentos, assí en tiempo que estaban arrendadas como no lo estando, y acudiendo a todo con excesivos gastos y trabajos, visitando las villas personalmente con mucha incomodidad por estar distantes entre sí, y asimismo hallándose en las juntas de Valencia siempre que ha sido necesario, sin atender a la falta de su casa ni comodidad y administración de su hazienda; que él ha continuado lo mismo habiendo sucedido en el officio por tiempo de más de 36 años continuos,

procurando aventajarse en quando ha podido en el real servicio de Vuestra Magestad, prefiriéndole a todas sus comodidades particulares sin que haya faltado de su obligación y officio, y últimamente en los capbreus que se han hecho por orden de Vuestra Magestad en dicho Maestrazgo, ha tenido grandes trabajos y gastos exerciendo el dicho officio; y estando para suplicar a Vuestra Magestad le hiziese merced del paso dél para uno de sus hijos, ha entendido que don Gerónimo Valls ha obtenido la futura sucesión dél para después de los días del suplicante, no obstante que él offreçió la misma cantidad que el dicho don Gerónimo Valls ha dado. Que el suplicante se halla con dos hijos, uno que trata de encaminar por la Iglesia, de edad de 18 años, que se llama don Manuel, y suplica a Vuestra Magestad que pues dichos servicios son notorios, le haga Vuestra Magestad merced de un ábito de Montesa para otro hijo que sucede en su casa y se llama don Joseph, y de una pensión ecclesiástica de 300 ducados para don Manuel con que pueda continuar sus estudios. Ha presentado certificación de mercedes, cuya copia es la inclusa. El Consejo consultó en esta pretensión con votos secretos, que son los inclusos. Pedro de Villanueva [firma i rúbrica]. Haviendo hecho las diligencias en conformidad de la instrucción de mi officio en la cañcelleria del Supremo Consejo de Aragón para la comprobación de los premios que han tenido los servicios que representa en este memorial don Antonio Borrás, no parece que hasta oy se le haya hecho ninguna merced; que en tal declaración que se le ha reçibido ha dicho que ha que sirve el officio de bayle general del Maestrazgo Viejo de la orden de Nuestra Señora de Montesa más de 36 años a [e]sta parte, y que un año con otro vale quinientas a seiscientas libras. En Madrid, a 26 de marzo 1639. Don Juan de Castillo": Consulta de 28-III-1638 sobre l'hàbit de Montesa que demana per al seu fill José don Antonio Borràs: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 209-209v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 210v-211v; nomenament de nous informants i genealogia per no haver-se provat suficientment la hidalguia en la branca paterna: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 26-32v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 40v-42; llicència per a professor: Ibidem, ff. 123-123v; llicència per a casar-se amb Antonia Arnal: Ibidem, ff. 139-139v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 63.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 29.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Borrás y Brusca, José. Señor de Orteles (sic). Natural de Benicarló. 1640. Exp. núm. 58: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 180.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borràs i Pérez de Arnal, Jaime Antonio

Altres formes

Lloc naixement Teruel **Data** 9 1645 + 1677

Lloc defunció **Data defunció** 3 12 1711

Soterrat a València, església del Temple

Pares i avis José Borràs, cavaller de Montesa, natural de Benicarló, i Antonia Pérez Arnal i Bonet, natural de Teruel;
Avis paterns: Antonio Borràs, natural de Benicarló, i Francisca Brusca, natural de Morella;
Avis materns: Miguel Jerónimo Pérez Arnal de Marcilla, natural de Teruel, i Eugenia Bonet, natural de La Puebla de Valverde (Aragó).

Esposa Felipa Borràs i La Torre

Observacions El pretendent tenia uns 30 anys d'edat (exp. 59).
Álvaro Año (1985) el considera també cavaller de Sant Joan en 1710 [¿?].
En 1680 se li concedí la suprema jurisdicció i mer imperi gubernatorio nomine del lloc d'Ortells, revocant-se-li dit privilegi el mateix any a instàncies de la vila de Morella.
A la mort del governador del Maestrat Vell, fra Andrés Montserrat (1676), va sol.licitar per a ell aqueix càrrec, aportant a l'efecte un memorial de serveis (aleshores estaven fent-li les proves per a l'hàbit de Montesa).
Borbònic.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor d'Ortells i de la baronia de Paüls

Cavallers de Montesa (1592-1701)

En l'orde de Montesa

Altres

Mestre de Camp del terç marítim de Vinaròs;
governador de Castelló de la Plana;
governador d'Oriola (1686-1692);
lloctinent del mestre racional (...1703-1711)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

24 2 1676

Mercé concedida per

Carlos II

Inici proves

18/10/1676

Data comissió presa d'hàbit

13 1 1677

Resolució proves

09/12/1676

Informants cavallers

fra José Almunia Pròxita

Informants religiosos

fra Francisco Bernat, rector de Sueca

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 24 2 1677 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, José Borrás i Brusca (1640)

Descendents

El seu nét José Antonio Borrás i Arnal Brusca (1712)

En altres oomm

Son tio Manuel Borràs, germà de son pare, tenia mercè d'hàbit de Montesa (14-XII-1645): AHN, OOMM leg. 2194, però es va creuar en Calatrava el 5-VI-1651.

Foren cavallers de Sant Joan Julián i Matías Pérez de Arnal, germans de l'avi matern.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

59

Fonts arxivístiques

“En 28 de setiembre de 1645 bauticé yo, mosén Juan Martín, regente de la cura de la cathedral [de Teruel], un hijo de don Joseph Borrás y Brusca y de doña Antonia Arnal de Marcilla, llamose Jayme, Cosme, Damián, Gerónimo, Antonio, Francisco, Pascual, Feliz (sic), Ramón, Miguel, en la parroquial del señor San Miguel. Padrinos Julián Dorios, mayor, y Ursula Cortel, su muger, pobres” [Arxiu de la Catedral de Teruel (exp. 57)].

El 22-I-1676 el rei ordenà al virrei de València l'informara sobre la persona de Jaime Borrás, que havia sol·licitat mercè d'hàbit (amb relació de mèrits): AHN,

Cavallers de Montesa (1592-1701)

OOMM, lib. 560-C, ff. 74-75.

Consulta del Consell d'Aragó de 2-II-1676 sobre l'hàbit que demanava Jaime Borràs: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 76-76v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 89v-90v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 121-122v.

A la mort del governador del Maestrat Vell, fra Andrés Montserrat (1676), va sol·licitar per a ell aqueix càrrec, aportant a l'efecte un memorial de serveis (aleshores estaven fent-li les proves per a l'hàbit de Montesa): AHN, OOMM, lib. 843-C, manuscrit sense foliar.

En 1680 se li concedí la suprema jurisdicció i mer imperi gubernatorio nomine del lloc d'Ortells, revocant-se-li dit privilegi el mateix any a instàncies de la vila de Morella: RAH, CSC, leg. 7, carpeta 14, nº 6: més informació sobre el plet amb Morella Ibidem, sign. I-7, ff. 105-116v.

Empresonat al castell de Montesa per no actuar com calia (sembla) durant la Guerra de Successió, el 20 d'octubre de 1711 el rei ordenà alliberar-lo sense cap càrrec: AHN OOMM, lib. 565-C, ff. 99v-100. Prèviament, en 1708, va formar part de la terna per proveir el càrrec de sotscomanador: AHN, OOMM, lib. 845-C, ff. 41-41v;

"Aviendo imbiado anoche a esse castillo a don Jayme Borrás con una partida de quarenta cavallos, que a la hora de esta discurro abrá llegado, buelvo a encargar a Vuestra merced el cuydado que debe tener en él, y le tendrá a la orden y disposición del señor don Gerónimo Valterra, theniente general de la Religión. Dios guarde a vuestra merced muchos años, como desseo. Valencia y octubre a 13 de 1710. Francisco Caetano. Señor don Guillermo Omara [sotscomanador del castell de Montesa]: AHN, OOMM; lib. 845-C, f. 81v.

"Aniversario por alma de frey don Jayme Borrás, de 30 l. de limosna, celebrados cada año en 3 de deziembre. Como consta por su último testamento recibido por Francisco Carrasco, notario de Valencia, en 2 de deziembre de 1711. Murió el día 3 de deziembre 1711 y el día 4 de los mismos se enterró en esta iglesia del Temple. Pagan dicho aniversario los herederos del dicho frey don Jayme Anthonio Borrás": Libro de notas del Temple, AHN, OOMM, lib. 851-C, f. 187.

Va testar a València el 2-XII-1711: ARV, protocols notarians, sign. 5231, ff. 624-630.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 80v-81.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 43v.

Bibliografia

Borrás y Pérez de Arnal, Jaime. Señor de Ortells y de la baronía de Pauls. Natural de Benicarló. 1676. Maestre de Campo del tercio marítimo de Vinaròs. Gobernador de Castellón de la Plana y de Orihuela. Exp. núm. 59: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 181.

AÑO LÓPEZ, Álvaro, "El señor de Ortells", BCEM, nº 25 (1985), pp. 23-24.

GARCÍA MARTÍNEZ, Sebastián, Valencia bajo Carlos II: bandolerismo, reivindicaciones agrarias y servicios a la monarquía, Villena, Ayuntamiento, 1991, pp. 224 i 232.

"Lunes, a 30 de henero 1703 fue el juramento de teniente del maestro racional de Juan Jayme Borrás, cavallero del hábito de Montesa, general de artillería del reyno": CALLADO, E., ESPONERA, A. (eds.) Memoria escrita, historia viva..., cit., p. 83.

GIMÉNEZ, E., "El exilio de los borbónicos...", cit., pp. 34-35.

BERNABÉ, D., "Nobles valencianos en el servicio regio...", cit., pp. 49, 51.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. II, pp. 16, 40, 48, 84-86, 105, 112, 116, 118-121, 165, 196.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Bosch i Soler de Cornellà, Diego

Altres formes

Lloc naixement Xixona **Data** 7 1651 + 1688

Lloc defunció **Data defunció** 24 8 1727

Soterrat a

Pares i avis
Diego Bosch i Bosch, natural d'Alacant, i Ana Soler de Cornellà i Bernabeu, natural d'Elx;
Avis paterns: Vicente Bosch, senyor d'Ares, natural d'Alacant, i Ana Bosch, natural d'Alcoi;
Avis materns: Andrés Soler de Cornellà, cavaller de Montesa, natural d'Elx, i Clara Bernabeu, natural de Xixona.

Esposa
El 20-III-1702 obtingué llicència per a casar-se amb la seua neboda Luísa Bosch i Siverio, II marquesa de Bosch de Arés. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 33.

Observacions
Borbònic

Títols i càrrecs

Nobiliaris
II marquès del Bosch de Arés (o del Bosque) -consort-

En l'orde de Montesa

Altres
Capità d'Infantería Española a Milà;
governador d'Alacant fins 1706;
conseller de capa i espasa del Consell d'Aragó (1706);
conseller de capa i espasa del Consejo de Hacienda (26-VII-1707)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 10/09/1688 **Data comissió presa d'hàbit** 20 10 1688

Resolució proves
18/10/1688

Informants cavallers
fra Francisco Escorcia i Ladrón

Informants religiosos
fra Luis Gosalbo, rector de Montesa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 24 10 1688 **Lloc** Madrid, església de N^a S^a de Montserrat, a l'Hospital de la Corona d'Aragó

Ministres
fra Antonio de Calatayud i fra Hipólito de Samper

Padrins
fra Ignacio Palavicino i fra Jerónimo García

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

L'avi matern, Andrés Soler de Cornellà (1606); Pedro Soler (1686) i Vicente Soler (1686), fills de Pedro Soler, tio del pretendent

Descendents

En altres oomm

Gabriel Bosch, cavaller de Santiago, germà de pare de l'avi patern

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

60

Fonts arxivístiques

"A vint-y-sis de juliol mil sis-cents cinquanta y hu yo, mossén Llorenç Aracil, de llicència del retor, bategí segons el ritu de la Santa Mare Església Romana un fill de don Diego Bosch y de doña Anna Soler, sa muller, tengué per nom Diego, Sebastià, Christòphol; padrins don Andreu Soler y dona Lloisa Catalá, muller de don Juan Soler": [Arxiu de la Parròquia de Xixona (exp. 60)].

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, 561-C, ff. 259-262v; comissió per a prendre l'hàbit, amb nota al marge sobre el creuament: Ibidem, ff. 265-266 –també en AHN, OOMM, lib. 884-C–; llicència per a casar-se amb Luísa Bosch: AHN, OOMM, lib. 564-C, f. 54v-55.

Va sol.licitar professor, AHN, OOMM, leg. 2158.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 86v.

Bibliografia

Bosch y Soler de Cornellá, Diego. Natural de Jijona. 1688. Capitán de Infantería española en Milán. Exp. núm. 60: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 181.

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit. pp. 88-89.

GIMÉNEZ, E., "El exilio de los borbónicos...", cit., p. 28.

GONZÁLEZ de SAN SEGUNDO, Miguel Ángel, "Los consejeros de capa y espada en el Consejo...", cit., p. 175.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, p. 388; vol. II, pp. 224, 314, 315, 317, 319, 321, 323, 324, 394, 397, 398, 428.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. IX, pp. 255-256.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Boteller i Oliver i Jordà, Juan

Altres formes

Lloc naixement Tortosa (Tarragona) **Data** c. 1618 **+** 1632

Lloc defunció **Data defunció** c. 1638

Soterrat a

Pares i avis Francisco Boteller i Oliver i Candia Jordà;
Avis paterns: Jaime Boteller d'Oliver i Mariana Bresó;
Avis materns: Pedro Jordà i Jerónima Valls, tots naturals de Tortosa.

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 12-14 anys d'edat (exp. 61)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 13 1 1632 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 14/02/1632 **Data comissió presa d'hàbit** 24 3 1632

Resolució proves 18/03/1632

Informants cavallers fra Pedro de Castellví i Cruïlles

Informants religiosos fra Felipe Arano, rector de Sant Mateu i prior de Sant Jordi d'Alfama

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 27 4 1632 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 14/05/1634

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

61

Fonts
arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 20-XII-1631 en la qual exposa la sol·licitud de Francisco Boteller, que havia demanat que la mercè d'hàbit de Montesa que tenia passara al seu fill Juan: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 127v-128; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 134v-138; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 157v-159; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 24v-25v.

Va fer dasapropiament del seus béns, escrit de la seua ma, el 2-XII-1638: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 12.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 26.

Bibliografia

Botiller de Oliver y Jordán, Juan. Natural de Tortosa. 1632. Exp. núm. 61: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 181.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Bou de Peñaraja i Sisternes d'Oblites, Gaspar

Altres formes Peñaraja: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 75

Lloc naixement València **Data** c. 1643 **+** 1665

Lloc defunció **Data defunció** c. 1702

Soterrat a Mort c. 1702 (en eixe any es nomena un altre cavaller -fra Vicente Sancho- per a la companyia d'Alcalà, per mort de fra Gaspar Bou)

Pares i avis Lorenzo Bou de Peñaraja i Felicia Sisternes d'Oblites;
Avis paterns: Gaspar Bou de Peñaraja i María Zapata de Mercader;
Avis materns: Melchor Sisternes d'Oblites, cavaller de Montesa, i Casilda Pellicer, tots naturals de València

Esposa El 26-VII-1668 se li donà llicència per a casar-se amb Ángela Navarro de València: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 139; el 17-XI-1683, per a casar-se amb Potenciana Morlà, natural de València: exp. casaments, Montesa, nº 130.

Observacions La mercè d'hàbit de Montesa es va concedir en la junta de matèries de les corts de 1645 a Felicia Sisternes d'Oblites per a un dels seus fills; el 7-IV-1665 donya Felicia decidí que fora per al seu fill Gaspar.

El pretendent tenia uns 20-22 anys d'edat (exp. 63).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de Senija

**En l'orde
de Montesa**

Advocat de l'Orde (9-X-1666);
companyó de la comanda d'Alcalà de Xivert (20-VII-1675)

Altres

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Melchor Sisternes d'Oblites (1629), assessor general, avi matern; Vicente Sisternes d'Oblites (1607), germà de l'anterior, tio del pretendent; Juan Sisternes d'Oblites (1634), governador del Maestrat, germà de la mare del pretendent

Descendents El seu nebot, Antonio Adell Peñaroya (1703); Salvador Adell i Pellicer (1715), fill de l'anterior; i Francisco Javier Adell i de Bie (1804), nét de l'anterior.

En altres oomm Van ser cavallers de Santiago: Melchor Sisternes d'Oblites, cosí germà del pretendent; i Pablo Sisternes d'Oblites, germà de la mare.
De Sant Joan: Baltasar Bou de Peñaroya, germà del pretendent.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques La mercé d'hàbit de Montesa es va concedir en la junta de matèries de les corts de 1645 a Felícia Sisternes d'Oblites per a un dels seus fills.; el 7-IV-1665 donya Felícia decidí que fora per al seu fill Gaspar: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 161v; nomenament d'informants i genealogia: Ibidem, f. 162v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 168-169; títol d'advocat de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 32v-33v; llicència per a casar-se amb Ángela Navarro: Ibidem, ff. 78v-79; llicència per a professar (sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158): AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 54-55; títol de companyó del comanador d'Alcalà: Ibidem, ff. 55-56; llicència per a casar-se amb Potenciana Morlá: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 41v-42.

El lloc de presa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 75-75v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 39.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

CARUANA, J., "Las capillas parroquiales...", cit., vol. XII (1944), amb un arbre genealògic situat entre les pp. 214-215. També del mateix autor Los Cruilles..., cit., p. 317.

Bou de Peñarroja y Sisternes de Oblites, Gaspar. Natural de Valencia. 1663. Exp. núm. 63: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 181.

GÓMEZ ORTS, Laura, "Aproximación socio-biográfica a una familia de juristas valencianos: los Sisternes", Estudios, nº 37 (2011), pp. 511-527.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Bou Penaroya, Marco Antonio

Altres formes Peñarroja: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 73; Peñarroja: lib. 814-C, f. 25

Lloc naixement València **Data** c. 1551 **+** 1607

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 1611

Soterrat a

Pares i avis

Francesc Penaroya i Isabel Casanova;
Avis paterns: Francesc Penaroya i Isabel Bou, filla del senyor de Callosa;
Avis materns: Gaspar Casanova i Antonia Vélez, naturals tots de València

Esposa

Jerónima Castellví i Cruïlles

Observacions

El pretendent tenia uns 53 anys d'edat aproximadament (exp. 62).

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 5 1604

Mercé concedida per Felipe III

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Marcho Anthonio Bou Peñarroja. En 3 de mayo 1604 hizo Su Magestad merced del hábito de cavallero de Montesa a don Marcho Anthonio Bou y Peñarroja. En 13 de agosto 1604 se dio comissió para tomarle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 73.

"Frey Marco Anthonio Bou y Peñarroia, cavallero novitio del hábito de Nuestra Señora de Montesa, tomó el hábito en 22 de noviembre 1607 en Madrid en el monasterio de las monjas de Pinto. Dióselo frey don Fernando de Borja, comendador major de la Orden, dico la missa el padre fray Gaspar de Aguierre, de la orden de nuestro padre San Benito. Fueron padrinos el señor regente frey Phelippe Tallada y assessor general de la Orden, y don Joseph Pérez de Banyatos, también regente en el Supremo Consejo de Aragón": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 25.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, f. 183-183v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 212-212v; altres comissiona per a que li donen l'hàbit [17-X-1605]: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 6v-7; Ibidem, ff. 91v-92; Ibidem, f. 93v; llicència per a professar malgrat no haver residit a Montesa els 4 mesos estipulats a les definicions: Ibidem, ff. 317-318.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

CARUANA, J., "Las capillas parroquiales...", cit., vol. XII (1944), arbre genealògic entre les pp. 214-215, on consta la seua data de defunció i nom de l'esposa; també del mateix autor Los Cruilles..., cit., p. 313.

Bou y Peñarroja, Marco Antonio. Natural de Valencia. 1604. Exp. núm. 62: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 181.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Brizuela Artés d'Albanell, Juan de

Altres formes Brisuela: en la seua partida de bateig

Lloc naixement València **Data** 8 1606 + 1625

Lloc defunció València **Data defunció** 15 3 1666

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo de Brizuela, cavaller de Montesa i Francisca Artés d'Albanell;
Avis paterns: Juan de Brizuela i Ángela Ribot;
Avis materns: Jerónimo Artés d'Albanell i Leonor Mercader, naturals tots de València

Esposa El 2-VIII-1632 se li donà llicència per a casar-se amb Ana Escrivà.
L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 67.

Observacions El pretendent tenia uns 16 anys d'edat (exp. 64)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor d'Alcoleja i Beniafé

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador major (30-I-1649);
substitut del lloctinent general (22-VI-1655);
governador del batlliu de Moncada (20-XII-1656)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 10 1624

Mercé concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Disapte a 12 de agost 1606 yo, mossén Gil Trullench, vicari, bategí a Joan, Llorens, Vicent, Joseph, Bonaventura, fill de don Geroni de Brisuela y de dona Francisca Artés, coniuages. Compares, don Juan de Rojas y Borja, comare dona Àngela Ribot" [de la parròquia de Sant Pere màrtir i Sant Nicolau de València (exp. 220) -una altra còpia d'aquesta partida a l'expedient 372-]

"Frey don Juan de Brizuela. En 12 de octubre de 1624 se hizo merced del hábito de Nuestra Señora de Montesa a don Juan de Brizuela Artés de Albanell y en 2 de henero se dio comissió para tomalle. Substituto de lugartiniente por Su Magestad por muerte de don Pedro Castellví": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 134.

"Item, a 1 de settiembre 1632 se desposó don Juan Brizuela, del ávito de Montesa, hijo de don Gerónimo Brizuela, señor de Alcolecha, y de doña Francisca Artés, con doña Anna Escrivà, hija de don pedro Escrivà y doña Francisca Tersà": [en Sant Martí], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 47v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 160; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 161v-163v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 177v-179; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 80-80v i 81v-82; llicència per a casar-se amb Ana Escrivà: AHN, OOMM, lib. 553-C, f. 177v; altra llicència per a professar: Ibidem, ff. 261v-262v; títol de companyó del comanador major: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 165-166; títol de substitut del lloctinent general: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 244-245; títol de governador del batlliu de Moncada: Ibidem, ff. 303-304.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Va testar davant el notari Josep Pau de Rocafull, el 13-III-1666: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 38v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 3.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 20.

Bibliografia

Brizuela y Artés de Albanell, Juan. Natural de Valencia. 1624. +1666. Exp. núm. 64: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 181.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Brizuela i Escrivà, Jerónimo de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1634 + 1656

Lloc defunció València **Data defunció** 11 3 1687

Soterrat a

Pares i avis

Juan de Brizuela, cavaller de Montesa, i Ana Escrivà, ambdós naturals de València;
Avis paterns: Jerónimo de Brizuela, cavaller de Montesa, i Francisca Artés d'Albanell, ambdós naturals de València;
Avis materns: Pedro Escrivà, cavaller de Santiago, natural de València, i Francisca Terça, natural de Tortosa

Esposa

El 7-II-1664 se li donà llicència per a casar-se amb Margarita Crespí, de València. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 59.

Observacions

El pretendent tenia uns 22 anys d'edat (exp. 65)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de les baronies d'Alcoleja i Beniafé

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador major (10-IV-1666);
governador del batlliu de Moncada (20-XII-1666 - 11-III-1687)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 16 5 1656 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 17/07/1656 **Data comissió presa d'hàbit** 23 8 1656

Resolució proves 14/08/1656

Informants cavallers fra Montserrat de Cruïlles, lloctinent del batlliu de Moncada

Informants religiosos fra Gregorio Torres, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 3 9 1656 **Lloc** València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 15/05/1658

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents L'avi Jerónimo Brizuela (1604); el pare, Juan de Brizuela (1625); els germans Juan (1634) i Cristóbal Crespí (1642), cosins germans del pare del pretendent; Francisco Crespí i Mompalau (1656), fill de Juan Crespí; Onofre Escrivà (1587), germà de l'avi matern; Gonzalo Escrivá (1623), comte de l'Alcúdia - fill de l'anterior-; Francisco Escrivá de Hjar (1656), (nét del dit don Onofre i fill de don Gonzalo); Luis Escrivá (1624), mig cosí germà de la mare; Pedro de Rojas Artés d'Albanell (1625), fill de Teodora, comtessa de Cirat i germana de l'àvia paterna; Guillem Carròs Artés d'Albanell (1646), fill de dita Teodora, comanador d'Ademús

Descendents El seu nebot, Jerónimo Frígola i Brizuela (1714)

En altres oomm Foren cavallers de Santiago: José Escrivà, germà de la mare (i un altre germà dels anteriors, Carlos, de Sant Joan); Jerónimo Sanoguera, fill d'una cosina germana de l'avi matern; i Gaspar Artés de Albanell, germà de l'àvia Francisca

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 65

Fonts arxivístiques Consulta del Consell d'Aragó de 27-IV-1656 sobre l'hàbit que demana fra Juan de Brizuela, cavaller de Montesa, per al seu fill Jerónimo: AHN, OOMM, lligall 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 281v-282; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 287-289; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 291v-292v; llicència per a professar: Ibidem, f. 330v; llicència per a casar-se amb Margarita Crespí: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 130-130v; títol de companyó del Comanador Major: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 19v-20; títol de lloctinent del batlliu de Moncada: Ibidem, ff. 49-51; El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p. Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 35v; AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 7. Va faltar sense fer testament: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 51;

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Item, a 15 de febrero 1664 don Gerónimo Brizuela, hijo de don Juan y doña Anna Escrivà, con doña Margarita Crespí, hija de don Aucias, conde de Sumacarcel y doña Margarita Ferrer": [en Sant Tomàs], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 37v

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 72.

Bibliografia

Brizuela y Escrivá, Jerónimo. Señor de las baronías de Alcoleja y Beniafe. Natural de Valencia. 1656. Gobernador de Moncada. +11 de marzo de 1687. Exp. núm. 65: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 181.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Brizuela i Ribot, Jerónimo

Altres formes Brisuela: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 65v

Lloc naixement València **Data** c. 1575 **+** 1604

Lloc defunció **Data defunció** c. 1614

Soterrat a

Pares i avis Juan de Brizuela i Ángela Ribot, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Juan de Brizuela, natural de Puente Dé (Castilla), i Úrsula Marqués, natural de Sogorb;
Avis materns: Jerónimo Ribot i Ángela Carrós, naturals ambdós de València

Esposa Francisca Artés d'Albanell

Observacions El pretendent tenia al voltant de 26-29 anys (exp. 66).
Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Procurador general a València (15-IX-1606)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 5 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Hierónimo Brisuela. En 8 de agosto 1604 tomó el hábito de cavallero de Nuestra Señora de Montesa don Hierónimo Brisuela; se lo dio el lugarteniente general don Francisco Crespí de Borja, dixo la missa el doctor frey Balthazar Primo. Hízole professo el prior fray Juan Salinas en 11 de agosto 1606": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 65v.

"Frey don Hierónimo de Brizuela, cavaller del hàbit de Montesa. Arribà al convent per a fer lo noviciat als 16 de mars del ann 1606. Prengué lo hàbit en la iglesia del Temple de València, als 8 de agost de 1604. Digué la missa lo doctor Primo, lo armà cavaller don Francisco Crespí, lloctinent general. Foren padrins don Juan de Roixas (sic) y don Christòfol Monsoriu. Fiu-lo profés divendres als onse de agost de 1606 en virtud de una carta real a mi enviada, feta en Madrid y firmada per Sa Magestad en tres de juliol de 1606. Per mort de don Nofre de Borja fonc proveït per Sa Magestad procurador general de l'Orde en lo ann 1606": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 13v.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, f. 179v-180; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 200v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 37-37v; títol de procurador general a València: Ibidem, ff. 49-50v.

Testament rebut per Francesc Nicolau Roures, notari, a 31 (o 1) de mars 1614, AHN, OOMM, lib. 677, f. 4, còpia en Arxiu Històric de la Universitat de

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Valencia, fons Cardona. Demana ser soterrat al convent de Sant Doméneç de Valencia, al claustre, en la capella sots invocació de Sant Jerònim i Sant Mateu, vestit amb l'hàbit de Montesa. Marmessors: son pare Juan de Brizuela, la seua esposa Francisca Artés d'Albanell, fra Gaspar Juan i fra Bereguer Vila, prior de Borriana, per l'orde de Montesa. Hereus: la seua esposa i els seus fills Juan, José, María, Vicenta y Jerónima.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42v.

Bibliografia

Brizuela y Ribot, Jerónimo. Natural de Valencia. 1604. Procurador general de la Orden. Exp. núm. 66: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 181.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cabanilles i Vives de Canyamàs, Félix Tomás de

Altres formes Cabanillas i Vives de Cañamás: RAH, CSC, sign. I-4, f. 76

Lloc naixement València **Data** c. 1635 **+** 1667

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Cristóbal Cabanilles, I comte de Casal, natural de Xàtiva, i Catalina Vives de Canyamàs, natural de València;
Avis paterns: Juan Cabanilles, cavaller d'Alcántara, natural de València, i Vicenta Casanova i Sans, natural de Xàtiva;
Avis materns: Juan Vives de Canyamàs, cavaller de Calatrava, natural de València, i Catalina de Velasco, natural de Madrid

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 30 anys d'edat (exp. 69)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Tinent de mestre de camp general a Nàpols

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 16 6 1665

Mercé concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques
"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 76.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 39 i D-46, f. 130."/>

Bibliografia

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cabanilles i Vives de Canyamàs, Tomás

Altres formes Cabanillas i Vivas de Cañamás: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77

Lloc naixement València **Data** c. 1640 **+** 1669

Lloc defunció València **Data defunció** 6 2 1693

Soterrat a

Pares i avis Cristóbal Cabanilles, I comte de Casal, natural de Xàtiva, i Catalina Vives de Canyamàs, natural de València;
Avis paterns: Juan Cabanilles, cavaller d'Alcántara, natural de València, i Vicenta Casanova i Sans, natural de Xàtiva;
Avis materns: Juan Vives de Canyamàs, cavaller de Calatrava, natural de València, i Catalina de Velasco, natural de Madrid

Esposa El 24-IX-1670 se li donà llicència per a casar-se amb Francisca de Borja, de València

Observacions El pretendent tenia uns 28 anys d'edat (exp. 70)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Capità d'Infanteria Espanyola a Milà

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 26 1 1661 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 12/11/1668 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 25/12/1668

Informants cavallers fra Juan de Castellví; fra Jorge de Vilaragut, comte d'Olocau, comanador de Borriana i Vilafamés (per a les proves de l'àvia materna)

Informants religiosos fra Pablo Inglés, prior del Temple; fra Pablo Climent, prior jubilat del col.legi de Sant Jordi (per a les proves de l'àvia materna)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 1 1669 **Lloc** Madrid, església del convent de la Concepció Jerónima

Ministres fra Cristóbal Crespí de Valldaura, assessor general i clauer i fra Jaime Salvador, capellà d'honor del rei

Padrins fra Pedro de Villacampa i fra Antonio Ferrer

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Melchor Figuerola Pardo de la Casta (1628) cosí germà del pare;
Felipe Vives de Canyamàs (1625), cosí germà de la mare

Descendents

En altres oomm

Va ser cavaller de Santiago: Jerónimo Cabanilles, germà del pare del pretendent.

De Calatrava: Juan Vives de Canyamàs, avi matern; José Vives de Canyamàs, cosí germà de la mare.

D'Alcántara: Juan Cabanilles, avi patern; Miguel Exarch i Bellvís, marquès de Benavites, cosí segon del pretendent.

De Sant Joan: Vicente Vives de Canyamàs i Juan Cucaló Vives de Canyamàs, cosins germans de la mare

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 367.

Cabanillas y Vives de Cañamás, Tomás. Natural de Játiva. 1668. Capitán de Infantería Española en Milán. +Valencia, 6 de febrero de 1693. Exp. núm. 70: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 182.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

70

Fonts arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 52, amb nota al marge que diu: "sacó este despacho la parte en 5 de octubre 1668"; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 85-88; comissió per a donar-li l'hàbit (amb nota al marge del creuament): Ibidem, ff. 93-94; llicència per a casar-se amb Francisca de Borja: Ibidem, ff. 163-163v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 130.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** 1640 **+** 1670

Lloc defunció **Data defunció** 1716

Soterrat a

Pares i avis José de Calatayud, baró d'Agres, i Damiata Carròs, de València;
Avis paterns: Jaime de Calatayud i Leonor Pallàs
Avis materns: Francisco Carròs, comte de Cirat, i Teodora Artés, de València

Esposa El 9-V-1690 va obtindre llicència per a casar-se amb Mª Teresa Siverio i Cardona. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 55

Observacions El 15-VIII-1708 el rei donà llicència al lloctinent general per a publicar la sentència per austriacista.

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor de la baronia d'Agres,
IV comte de Cirat

En l'orde de Montesa Companyó de la comanda d'Ademús (11-II-1696);
companyó del comanador de Silla (20-X-1696);
lloctinent i capità del batlliu de Moncada (18-XII-1702)

Altres Mestre racional (febrer de 1706);
batlle general (desembre de 1706)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 1670 **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 1670

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1670 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Guillem Carròs (1646)

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

Consulta de 3 de juliol de 1670 del Consell d'Aragó sobre la mercè d'hàbit que sol·licita Gaspar de Calatayud "en consideración de los servicios de su padre, abuelo y demás antecesores": AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 142-142v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 155v-159v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 164v-165v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 71v-72v (sol·licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2157); permís per a casar-se amb Mª Teresa Siverio, filla dels comtes de Vilallonga i Villafranca: AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 356v; nomenament de lloctinent del batlliu de Moncada a AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 67-69; títol de companyó del comanador d'Ademús: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 170-171; títol de companyó del comanador de Silla: Ibidem, ff. 201v-202v.

El 15-VIII-1708 el rei donà llicència al lloctinent general per a publicar la sentència per austriacista: (AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 224-224v);

Sobre els béns que li van ser confiscats, Libro de cuenta de los bienes confiscados a caballeros y freyles de la Orden, siendo administrador frey Guillén Pertusa de Brizuela. 1727, ARV, clero, llibre 2546.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 41 i D-46, f. 28.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., pp. 413-414.

Calatayud Carroz y Pallás, Gaspar. Natural de Valencia. 1670. Señor de la baronía de Agrés [sic] y conde de Cirat. No existe su expediente: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 182.

CHIQUILLO PÉREZ, Juan A., "La nobleza austracista en la Guerra de Sucesión. Algunas hipótesis sobre su participación", *Estudios*, nº 17 (1991), pp. 129-130 i 143.

PÉREZ APARICIO, Carmen, FELIPO ORTS, Amparo, "Un drama personal i col·lectiu: l'exili austriacista valencià", *Pedralbes*, nº 18, 2, (1998), p. 335.

SAAVEDRA ZAPATER, Juan C., Entre el castigo y el perdón. Felipe V y los austracistas de la Corona de Castilla, 1706-1715, en *Espacio, Tiempo y Forma, Serie IV, Hª. Moderna*, t. 13, 2000, p. 491.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1574 **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
 Mossén Jaume Calatayud, senyor d'Agres, natural de Cocentaina, i Jerónima Vallebrera, natural d'Agost;
 Avis paterns: Mossén Jaume Calatayud, senyor d'Agres, i Fulana Bosch - Bosque-, naturals ambdós de Cocentaina;
 Avis materns: Luis Juan Vallebrera, senyor d'Agost, i Francisca Maiques, naturals ambdós d'Alacant

Esposa
 El 26-VI-1601 se li concedí llicència per a casar-se amb Josefa Bosch Pujazons; el 25-XI-1606 per a casar-se amb Aldonza Villarrasa

Observacions
 El pretendent tenia uns 12-15 anys d'edat (exp. 73)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

73

**Fonts
arxivístiques**

"Frey Francisco Calatayud, natural de la villa de Cocentayna, de edad de 14 años. [Al marge:] Cavallero. Padres: mosén Jayme Calatayud, señor de la villa de Agres y natural de Cocentayna, y Gerónima Vallebrera, natural de Agost. Paternos: mosén Jayme Calatayud, señor de Agres, y Fulana Bosque, naturales de Cocentayna. Maternos: Luis Juan Vallebrera, señor de Agost, y Francisca Maiques, naturales de Alicante. El quarto paternal de Calatayud es descendiente de cavalleros notorios calificados, y el maternal se halla también con esta calidad, de modo que es tan cavallero como aya otro en Valencia, y el de entrambas abuelas muy limpio, y esta condición acompaña a los demás con notorios abonos": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 133v i 137v.

"Frey Francisco Calatayud tomó el hábito de cavallero de esta Orden a 12 de noviembre 1589 en la yglesia del pueblo de Agres por manos de frey don Juan Ferrer, comendador de Atzeneta, con comission del ilustrísimo señor Maestre refrendada por su secretario Luis de Berbegal en 29 días de octubre 1589 en la ciudad de Valencia. Dixo la missa frey Gaspar Arándiga, prior de la villa de Vallada, fueron padrinos Pedro Bosque, señor de Ares [i] Sela y Viçente Calatayut. Enpessó de hazer la probassión el primero de deziembre 1590. Hyzo profession en 30 del dicho mes y año, recibiola Su Exçelencia. Jo, frey Selva, cantor major del convento de Nuestra Señora de Montesa, sertifico y ago verdadera fe cómo el dicho frey Francisco Calatayud yzo profession a 30 del dicho mes y año, y ansí lo firmo de mi propia mano y nombre. Frey Pedro Selva, cantor major del dicho convento [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib.

811-C [Cantoría I], f. 147.

Donació de 100 ll de renda a don Francisco Calatayud, fetes per Jaume de Calatayud, senyor d'Agres, al seu fill abans dit: AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 190-190v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 192v; llicència per a casar-se amb Josefa Bosch: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 45-45v; llicència per a casar-se amb Aldonza Villarrasa: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 59v-60.

"Frey Francisco de Calatayud, cavallero, hermano de don Jayme, señor de Agres, en 12 de noviembre 1589. En la expulsión de los moriscos sirvió a S.M. con cinquenta soldados a su costa. Murió en Bocayrente, a 17 de octubre 1636": "Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 206.

Bibliografia

Calatayud y Vallevera, Francisco. Natural de Cocentaina. 1589. Hijo del Señor de Agrés [sic]. +Bocairente, en 1636. Exp. núm. 73: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 182.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1634 **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Joaquín Carròs de Centelles i Calatayud (1650), clauer de l'Orde, marquès de Nules, fill d'una germana d'Isabel Calatayud, àvia paterna

Descendents

El seu nebot Ximén Pérez de Calatayud (1709) i Francisco de Calatayud (1719), fill de l'anterior

En altres oomm

Antonio Calatayud i Blanes, dignitat de trece en l'orde de Santiago, fill de l'avi patern i la seua 1ª esposa.

Vicente i Alfonso Calatayud, fill de l'avi patern i l'àvia paterna –2ª esposa–, el primer cavaller de Calatrava i el segon de Santiago.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

72

Fonts arxivístiques

Interrogatori, genealogia, nomenament d'informants i comissió per a donar-li l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 273-273v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 7-8 (més informació en AHN, OOMM, leg. 3721); títol de companyó del comanador major: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 136v-138; títol de comanador de Borriana: Ibidem, ff. 238v-243.

En 1690, en morir el comte d'Olocau, comanador de Vilafamés, se li va concedir l'usdefruit de dita comanda per un període de 10 anys "u a su poder habiente en caso de muerte": AHN, OOMM, lib. 563-C; f. 13v.

"Murió el señor don Antonio de Calatayud y Toledo, ministro del Consejo, a 13 de octubre año 1692. Su entierro fue en la bóveda de la iglesia del Hospital de Aragón, donde asistió el señor duque de Osuna, presidente, y ministros del Consejo y muchos cavalleros, aunque no se avisó con papeles, como se suele, y algunos de dichos ministros acudieron a la casa en que vivía dicho señor don Antonio, de donde pasaron a dicha iglesia": AHN, Consejos, lib. 2029, f. 173.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 83v.

Bibliografia

Calatayud Toledo y Matheu, Antonio. Natural de Valencia. 1681. Fiscal y Regente del Consejo de Aragón. +13 de octubre de 1692. Exp. núm. 72: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 182.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 177.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. X, pp. 332-333.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Çanoguera i Bellvís, Miguel

Altres formes Sanoguera: OOMM, lib. 812, f. 124; Zanuquera: RAH, CSC, sign. I-4, f. 51

Lloc naixement València **Data** 1594 + 1623

Lloc defunció **Data defunció** 19 7 1629

Soterrat a València, capella de la seua família a l'església de Sant Nicolau

Pares i avis Pablo de Çanoguera, cavaller de Santiago, lloctinent de tresorer general de València, i Àngela Bellvís i Exarch;
Avis paterns: Miguel de Çanoguera, cavaller de Santiago, i Magdalena Pujades;
Avis materns: Antonio Bellvís i Leonor Exarch, naturals tots de València

Esposa En 1608 va casar amb Margarita de Bellvís i Marrades, filla del baró de Bèlgida

Observacions El pretendent tenia uns 28-30 anys d'edat (exp. 541).

Va faltar l'any 1629, amb 35 anys, amb la qual cosa el seu naixement seria en 1594. Un dels seus marmessors testamentaris fou fra Bartolomé Vives, comanador de Montroi en l'orde de Montesa: FEBRER ROMAGUERA (2005), pp. 136-138; 513-516.

Segons podem vore en una nota manuscrita reproduïda a la pàgina 137 del treball de Febrer Romaguera citat, don Miguel signava el seu cognom com a Çanoguera.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

XIII senyor de la baronia d'Alcàsser

En l'orde de Montesa

Altres

Alcaid del castell de Cullera,
lloctinent de general tresorer del regne de València

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 9 3 1623 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 03/05/1623 **Data comissió presa d'hàbit** 12 6 1623

Resolució proves 27/05/1623

Informants cavallers fra Jerónimo Frígola

Informants religiosos fra Miguel Tomás Insa, rector de Moncada

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 1623 **Lloc** València, Temple

Ministres fra César Tallada, lloctinent general, i fra Berenguer Vila, prior del Temple

Padrins

Professió

Llicència per a professar 12/10/1624

Data **Lloc**

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Un germà de l'avi, Gaspar, mort en 1576, fou sotscomanador de Montesa; Bernardino Çanoguera (1577), cosí prim, nét de Pedro Çanoguera, germà del seu avi Miguel

Descendents

En altres oomm

Foren cavallers de Santiago el pare, Pablo de Çanoguera; l'avi patern, Miguel; Pedro Bellví, germà de la mare del pretendent; Luis de Vilanova, comte de Castellar, cosí germà del pretendent; Manuel Bellví, cosí germà també; i Fernando Çanoguera, tio del pretendent.

Cavallers de Sant Joan foren un germà de son pare, Cristóbal, batlliu de Caspe i comanador; i un germà de l'avi, Francisco

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

541

Fonts arxivístiques

"Frey don Miguel Sanoguera. En 9 de març 1623 se hizo merced del hábito de Montesa a don Miguel Sanoguera. Y en 12 de junio se dio comisión para tomarle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 124.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 38v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 55v-56v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 58v-60; comissió per a que professe assistint sols tres dies al col.legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 155v-156.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

El seu testament està publicat per Febrer Romaguera (1981).

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f.

51.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 17 i D-46, f. 91v.

Bibliografia

CARUANA, J., "Las capillas parroquiales...", cit., vol. XI (1943), p. [73].

Zanoguera y Belví, Miguel. Señor de la baronía de Alcácer. Natural de Valencia. 1623. Exp. núm. 541: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 53.

FEBRER ROMAGUERA, Manuel Vicente, Alcácer. Su historia, Alcàsser, Ajuntament, 1981, p. 290 (reedició corregida i ampliada, a càrrec del mateix autor, amb el títol Alcàsser, la seua història, Ajuntament d'Alcàsser, 2005).

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

L'avi patern, Bernardino Çanoguera (1577);
Miguel Çanoguera (1623), baró d'Alcàsser, cosí prim de l'anterior

Descendents

--

En altres oomm

Son pare, Jerónimo Çanoguera, mestre racional, va ser cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"Frey don Enrique Zanoguera, de Valencia. 1666. Don Gerónimo Zanoguera, cavallero de la orden de Santiago y maestro racional, y doña Madalena Milán, de Valencia; Don Bernardino Zanoguera y doña Leonor Escrivá, de Valencia; Don Valero Milán y doña Francisca Granollachs, natural de Barcelona ésta y aquel de Valencia": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 39v.

Consulta del Consell d'Aragó de 23-VII-1666 sobre l'hàbit que demana Jerónimo Çanoguera, cavaller de Santiago, per al seu fill Enrique: AHN, OOMM, leg. 2194.

Segons una genealogia conservada a la RAH, l'avi matern, Valero Milà, fou també cavaller de Montesa: RAH, CSC, sign. D-46, f. 91. Sí que obtingué mercè d'hàbit de Montesa -AHN, OOMM, llibre 552-C, f. 96-, però no ens consta el seu ingrés en l'Orde.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 28v-29v; nomenament d'informants (perquè un dels nomenats amb anterioritat era parent del pretendent): Ibidem, ff. 70v-71; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 140v-142, 142v-143, i 148v-150v;

Els Çanoguera tenien sepultura a l'església del Temple, cosa que dugué a enfrontaments dels de Montesa amb la Seu de València: "Memoria de lo que

passó en la iglesia del Temple en los entierros de don Enrique Zanoguera, cavallero de la orden de Montesa, y de don Gerónimo Zanoguera, su padre, cavallero de la de Santiago": AHN, OOMM, lib. 850, ff. 84-85.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77v.

Genealogia també a RAH, CSC, sign. D-46, f. 91.

Bibliografia

CARUANA, J., "Las capillas parroquiales...", cit., vol. XI (1943), p. [73].

Zanoguera y Milán, Enrique. Natural de Valencia. 1670. Capitán de Caballos en Milán, donde falleció el 23 de septiembre de 1673. No existe su expediente. Su genealogía en la RAH, Salazar y Castro, I-2, f. 39v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 53.

Taula genealògica en FEBRER, M. V., Alcàsser..., cit., p. 156.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Çanoguera i Peixó, Bernardino

Altres formes Zanoguera i Pexón: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 32

Lloc naixement València **Data** c. 1565 **+** 1577

Lloc defunció **Data defunció** 26 11 1630

Soterrat a

Pares i avis Alonso Çanoguera i Jerónima Peixó;
Avis paterns: Pedro Çanoguera i Francisca Peixó;
Avis materns: Alonso Peixó i Isabel Bas, naturals tots de València.

Esposa L'1-XI-1599 se li concedí llicència per a casar-se amb Leonor Escrivá i Castellví; després va casar amb Mariana Figuerola de Borja (1620): l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 77.

Observacions En el moment d'elaborar les proves, el pretendent tenia uns 12 anys d'edat (exp. 542).
El 30-IV-1609 se li concediren 200 lliures anuals sobre la mensa.
El 20-XI-1585 se li concediren 50 lliures de renda anuals sobre la comanda de Perputxent.
"Primo, a 5 de abril 1634 esposaren a don Jusep Garcia de Ursino, fill natural de don Pedro de Ursino, cavaller del àvit de Montesa, ab dona Vicenta Çanoguera, filla natural de don Bernardino Çanoguera, mestre racional": [en Sant Esteve], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 15.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó de la comanda de Benicarló (29-XI-1588)

Altres Capità d'una galera de Nàpols, governador i capità general d'Eivissa; mestre racional

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 01/02/1577 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 08/02/1577

Informants cavallers fra Juan Tallada

Informants religiosos fra Baltasar Primo

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 16 4 1577 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Juan Tallada

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data 10 1 1583 **Lloc**

Ministres fra Juan de Borja i Manuel, comanador major

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Un germà de l'avi, Gaspar, c. 1526

Descendents El seu nebot, Miguel Çanoguera (1623); el seu gendre, Gaspar Juan Centelles (1624)

En altres oomm Els germans de l'avi, Miquel i Francesc, en Sant Joan; els germans del pare, Cristòfol, en Sant Joan, i Pau en Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Frey don Bernardino Çanoguera, natural de Valencia, de edad de 12 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1577. Padres: don Alonso Çanoguera y doña Gerónima Pexón, naturales de Valencia. Abuelos paternos: don Pedro Çanoguera y doña Francisca Pexón, naturales de Valencia. Abuelos maternos: don Alonso Pexón y doña Isabel Vas, naturales de Valencia. Las familias de Çanoguera y Pexón fueron nobles y de muy antigua hidalguía de nombre y armas, y assí gozaron de todos los privilegios y libertades que los demás cavalleros e hidalgos del Reyno de Valencia suelen gozar. El padre de frey don Bernardino sirvió en muy repertidas jornadas a Su Magestad, y hallándose alférez en la de San Quintín fue el primero que se señaló en el asalto haziendo formidable el estandarte sobre las almenas de su fortaleza, acción que por primera entre tantos militares gratificó el rey dándole 200 ducados de renta en cada un año, para que durase la memoria del hecho. El abuelo materno fue cavallero y comendador de la orden de San Tiago, y entrambas abuelas sin sospecha de alguna mala raza por tener, como los demás genealogiados, muy asegurada su limpieza": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 89.

"El reverendo y muy noble frey don Bernaldino Çanoguera tomó el ábito viernes que contamos diez y seys días del mes de abril año de 1577 en el Temple de Valencia. Dióselo frey don Juan Tallada, dixo la missa frey Tolsano [per Tolsà], prior del Temple. Empesó de azer la probassión a 12 de noviembre año 1582 y hyzo proffeción a 10 de henero año 1583, por manos del muy yllustre señor frey don Juan de Borja Manuel, comendador mayor": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 67-67v.

"Primo, a 3 de maig 1600 esposaren a don Bernardino Çanoguera, fill de don Alfonso Çanoguera, governador de Yvisa, ab d[onya] Leonor Escrivà, filla de don Jochim Escrivà, maestre racional y de d[onya Rafela de Castelví, conjuges": [en Sant Esteve], "Libre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, 5v.

Concessió de 50 lliures de renda anuals sobre la comanda de Perputxent: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 108; títol de companyó del comanador de Benicarló: Ibidem, ff. 162-162v; llicència per a casar-se amb Leonor Escrivà: AHN, OOMM, lib. 546-C, f. 71; concessió de 200 lliures anuals sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 229v-231.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 32.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 91, on consta ser el pare cavaller de Santiago.

Bibliografia

"Martes, a 26 [de novembre de 1630], de una súbita aplopexía murió Don Bernardino Zanoguera, maestre racional, de más de 60 años": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 192.

CARUANA i REIG, José [baró de San Petrillo], "Las capillas parroquiales, sus blasones y sus patronos", Anales del Centro de Cultura Valenciana, València, vol. XI (1943), p. [73].

Zanoguera y Pejón, Bernardino. Natural de Valencia. 1577. Capitán de una galera de Nápoles. Gobernador y Capitán General de Ibiza. +1630: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 53.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cardona i Margarit, Francisco de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1650 + 1666

Lloc defunció **Data defunció** c. 1701

Soterrat a

Pares i avis Cristóbal de Cardona, cavaller de Montesa, batlle general del Regne, natural d'Elda, i Maria Margarit, natural de València,
Avis paterns: Francisco de Cardona i Inés Sancho, els dos de València;
Avis materns: Jaime Margarit, cavaller, natural d'Alcoi, i Isabel Juan Pérez, de València

Esposa El 28-I-1670 se li donà llicència per a casar-se amb Isabel Vives de Canyamàs, de València

Observacions El pretendent tenia al voltant de 16 anys d'edat (exp. 78)

El 20-XII-1676 el rei ordenà a l'ambaixador a Roma aconseguir del papa la concessió de 300 ducats de pensió sobre la comanda de Culla i Atzeneta en favor de Francisco de Cardona.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Receptor de la batllia general de València

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 20 1 1666

Mercé concedida per Carlos II

Inici proves 12/03/1666

Data comissió presa d'hàbit 15 4 1666

Resolució proves 08/04/1666

Informants cavallers fra Felipe Vives de Canyamàs, sotsclauer

Informants religiosos fra Pablo Inglés, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 28 4 1666 **Lloc** València, convent de Santa Anna, de religioses carmelites calçades

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 30/03/1667

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

El pare, Cristóbal de Cardona (1633);
Gaspar Frígola i Margarit (1660), germà per part de mare del pretendent

Descendents

El seu nebot José Cardona i Pertusa (1713)

En altres oomm

Francisco de Cardona, germà del pare, cavaller de Sant Joan.

Francisco de Cardona i Felipe de Cardona, pare i fill, almiralls d'Aragó, foren els dos cavallers d'Alcántara "deudos del padre del pretendiente en quarto grado"

Fons documentals

Exp. en l'AHN

78

Fons arxivístiques

"Item, a 17 de febrero 1670, don Francisco de Cardona, hijo de don Christóval y doña María Margarit, con doña Ysabel Vives de Cañamás, hija de don Phelipe, del ávito de Montesa, comendador de Montroy y clavero de Montesa, y governador de Montesa y Vallada, y doña Ysabel Julvi": [en Sant Bartomeu], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 31.

Consulta del Consell d'Aragó de 20-XI-1665 sobre l'hàbit que demana Maria Margarit, viuda de Cristóbal de Cardona, cavaller de Montesa, per al seu fill Francisco: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 10-10v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 15v-18; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 20v-21v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 53-53v; llicència per a casar-se amb Isabel Vives de Canyamàs: Ibidem, ff. 121-121v.

El 20-XII-1676 el rei ordenà a l'ambaixador a Roma aconseguir del papa la concessió de 300 ducats de pensió sobre la comanda de Culla i Atzeneta en favor de Francisco de Cardona: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff.112-113, com es feu. La comanda la gaudia aleshores donya Hipólita Blasco i estava concedida en futura al comte de Sumacàrcer, que hagué de carregar amb aquesta nova

imposició –i una altra per la mateixa quantitat per al germà de don Francisco, Pascual, sobre la seua futura comanda: el 26-I-1677 se li concedí al de Sumacàrcer la futura de la comanda de Culla i Atzeneta de nou, però amb les pensions dites a sobre: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 124-131v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Clàusula de l'herència del darrer testament seu en AHN, OOMM, leg. 2389; còpia de 1734 realitzada l'11-XII-1701 (Jacinto Matoses, notari), en AHUV, fons Cardona.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 75v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 39.

Bibliografia

Cardona y Margerit [sic], Francisco. Natural de Valencia. 1666. Receptor de la Bailía General de Valencia. Exp. núm. 78: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 183.

CARUANA i REIG, José (baró de San Petrillo), "La Casa del Almirante y los Cardona valencianos", Boletín de la Sociedad Española de Excursiones, vol. XLVII (1943), p. 69.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cardona i Margarit, Pascual de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1 1653 + 1696

Lloc defunció **Data defunció** 1711

Soterrat a

Pares i avis Cristóbal de Cardona, cavaller de Montesa, natural d'Elda, i Maria Margarit, natural de València,
Avis paterns: Francisco de Cardona i Inés Sancho, els dos de València;
Avis materns: Jaime Margarit, d'Alcoi, i Isabel Joan Pérez, de València

Esposa El 13-III-1696 va obtenir llicència per a casar-se amb Inés Sanguino Minuarte, natural de València, filla de Francisco Sanguino, cavaller de Montesa. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 176.

Observacions Se li concediren 300 ducats de pensió sobre la comanda de la tinença de Culla

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 7 1695 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 23/11/1695 **Data comissió presa d'hàbit** 5 3 1696

Resolució proves 02/03/1696

Informants cavallers fra Jerónimo Monsoriu

Informants religiosos fra Damián Gomar, sagristà major

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 18 3 1696 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 08/04/1699

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Son pare, Cristóbal de Cardona (1633); el seu germà Francisco (1666); i Gaspar Frígola Margarit, germà per part de mare (1660)

Descendents

El seu nebot José Cardona i Pertusa (1713)

En altres oomm

Francisco de Cardona, germà del pare, cavaller de Sant Joan;
Francisco de Cardona i Felipe de Cardona, pare i fill, almiralls d'Aragó, foren els dos cavallers d'Alcántara "deudos del padre del pretendiente en quarto grado"

Bibliografia

Cardona y Margerit, Pascual. Natural de Valencia. 1696. Exp. núm. 79: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 183.

CARUANA, J., "La Casa del Almirante...", cit., p. 69.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

79

Fonts arxivístiques

"Dimecres, a quinse de giner mil sisents cinquanta y tres, yo, el doctor Pere Garrido, rector, bategí a un fill de don Christòfol de Cardona, cavaller del àbit de Montesa, batle general del Reine de Valencia, y de dona María Margarit, conjuges. Posaren-li noms Pasqual, Paulo, Antonio, Mauro, Buenaventura. Conpares don Gaspar Frígola y dona María de Cardona. Y per la veritat fas lo present fermat de la mia ma y sellat ab lo sello de la present iglesia hui, 2 de desembre 1695. Mossén Andreu Silla, prevere archiver": [Arxiu de la Parròquia de Sant Bartomeu de la ciutat de València (exp. 79)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 147-148; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 172; llicència per a casar-se amb Inés Sanguino: Ibidem, ff. 173-173v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 69.

Se li concediren 300 ducats de pensió sobre la comanda de la tinença de Culla: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 35-35v.

"Arancel de los cavalleros de la Orden": RAH, CSC, leg. 17, n° 5.

Testà davant el notari Mateu Ferrer el 21-XI-1711: AHN, OOMM, sign. 677-C, f. 106.

Rebut de misses en sufragi seu en AHUV, fons Cardona.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cardona i Milà, Vicente

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 3 1656 + 1696

Lloc defunció **Data defunció** 25 3 1704

Soterrat a

Pares i avis Antonio de Cardona i Alagón, II marquès de Castellново i Pons, i Teresa del Milà, senyora de Massalavés, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Alonso de Cardona Borja i Llançol, I marquès de Castellново, natural de València, i Jerònima de Alagón i Requesens, natural de Càller (Sardenya);
Avis materns: Miguel Milà i Cardona, X baró de Massalavés, i Serafina Matheu i Carròs, naturals ambdós de València

Esposa Teresa Bellvís de Moncada i Escrivà (19-XII-1676)

Observacions El pretendent tenia uns 40 anys d'edat i les proves es van fer per "patria común". Les declaracions del primer testimoni, José de la Torre i Orumbella, canonge doctoral de la Seu de València, aporten dades genealògiques des de l'edat mitjana, fent constar la presència en les famílies del pretendent de membres de quasi totes les ordes militars (exp. 80).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

III marquès de Castellново i de Pons, baró de Massalavés

En l'orde de Montesa

Altres

Conseller de capa i espasa del Consell d'Aragó (11-V-1696)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 4 1696 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 08/04/1696 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 01/06/1696

Informants cavallers fra Jerónimo García

Informants religiosos fra Hipólito de Samper

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 23 6 1696 **Lloc** Madrid, església de N^a S^a de Montserrat, a l'Hospital de la Corona d'Aragó

Ministres fra Fernando de Aragón i Moncada i fra Hipólito de Samper

Padrins fra Juan de la Torre i fra Jerónimo García

Professió

Llicència per a professar 04/06/1697

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

José Folch de Cardona i Eril (1675); Isidro Folch de Cardona i Sotomayor (1680), almirall d'Aragó

Descendents

En altres oomm

Van ser cavallers de Santiago: Juan de Cardona Ruiz de Liori, comanador de Museros; i Pedro del Milà i Cardona, germà de l'avi matern.

De Calatrava: José del Milà i Cardona, germà de l'avi matern.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

80

Fonts arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 173v-176; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 186v-187v; llicència del rei per a professar: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 18-19; més dades a l'efecte: AHN, OOMM, leg. 3721.

Va atorgar poders per a testar a Madrid, davant Tomás Pastrana, el 15 de març de 1704. En 1708 la seua esposa declarava ser vídua: GONZÁLEZ de SAN SEGUNDO (1999).

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 88.

Bibliografia

Cardona y Milán, Vicente. Marqués de Castilnovo y de Pons [sic]. Natural de Valencia. 1696. Del Consejo de Aragón. Exp. núm. 80: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 183.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p. 610.

GONZÁLEZ de SAN SEGUNDO, M. Á., "Los consejeros de capa y espada en el Consejo...", cit., p. 172.

MAYORALGO y LODO, José Miguel, "Necrologio nobiliario madrileño", Hidalguía, nº 327 (2008) p. 156.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. XI, pp. 409-410.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cardona i Ortega, Felipe de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1593 **+** 1615

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
 Felipe de Cardona, marquès de Guadalest, cavaller d'Alcàntara, i Ana Mª de Ortega, natural de Madrid -no és l'esposa legítima-;
 Avis paterns: Juan de Cardona i Luisa de Borja, naturals ambdós de València;
 Avis materns: Juan de Ortega, natural de Medina, i Francisca de Villasante, natural de Villasante (Valladolid)

Esposa

Observacions
 El pretendent tenia prop de 20 anys d'edat (exp. 81).
 Va ingressar amb dispensa del papa per fill il·legítim i falta de noblesa en la branca materna.
 En 1644 ja havia mort, doncs no consta al llistat de membres d'eixe any.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 4 9 1611

Mercé concedida per Felipe III

Inici proves 14/08/1613

Data comissió presa d'hàbit 27 6 1615

Resolució proves 10/09/1614

Informants cavallers fra Juan de Pròxita

Informants religiosos fra Miguel Tomás Insa, rector de Moncada

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 1615 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 13/05/1621

Data 1626 **Lloc** Montesa

Ministres fra Luis Ferriol, sotscomanador

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Son pare, Felipe de Cardona, marquès de Guadalest, fou cavaller d'Alcàntara; Antonio de Cardona, germà de l'anterior, cavaller de Santiago

Bibliografia

Cardona y Ortega, Felipe. Natural de Valencia. 1614. Hijo del marqués de Guadalest. Exp. núm. 81: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 183.

Fons documentals

Exp. en l'AHN

81

Fons arxivístiques

"Frey don Philippe de Cardona. En 4 de setiembre de 1611 se hizo merced del hábito de Nuestra Señora de Montesa a don Phelippe de Cardona, y en 27 de junio 1615 se le dio comisión para tomalle. Hízole professo el soscomendador frey don Luis Ferriol el año 1626": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 98.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 35v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 92-94.

Va ingressar amb dispensa del papa per fill il·legítim i falta de noblesa en la branca materna (exp. 81): la carta a l'ambaixador a Roma sol·licitant la dispensa s'hi troba a AHN, OOMM, lib. 530-C, f. 112v; comissió a fra Felipe de Cardona, cavaller d'Alcàntara, pare del candidat, i a l'abat de Sant Bernat o prior del convent de Sant Agustí de Brussel·les per a que li donen l'hàbit -amb el text de la dispensa del papa-: Ibidem, ff. 160-162v, també AHN, OOMM, índex 196 [inventari de les butlles pontifícies] (29-IV-1615); llicència per a professar reduïnt a quinze dies la residència al convent de Montesa: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 251-251v; altra llicència per a professar: AHN, OOMM, 551-C, f. 14.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 47v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cardona i Sancho, Cristóbal de

Altres formes

Lloc naixement Elda **Data** 1606 **+** 1633

Lloc defunció València **Data defunció** 21 5 1664

Soterrat a

Pares i avis Francisco de Cardona, governador del comtat d'Elda, i Inés Sancho, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Cristóbal de Cardona, almirall d'Aragó, i Catalina de Baeza, naturals ambdós de València;
Avis materns: Gaspar Sancho, natural d'Onda i Juana Ángela Sant Martí, natural de Borriana

Esposa El 8-IX-1633 se li donà llicència per a casar-se amb Jerónima Bartolí Martí de Ventimilla. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 14.

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Capità quan es lliura la mercè d'hàbit;
batlle general del regne de València

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 25 1 1633

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves 21/06/1633

Data comissió presa d'hàbit 20 7 1633

Resolució proves 15/07/1633

Informants cavallers fra Baltasar Ladrón, tesorero general de l'Orde

Informants religiosos fra Tomás Insa, rector de Moncada

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 27 8 1633 **Lloc** València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 22/04/1635

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

Els seus fills Francisco (1666) i Pascual Cardona i Margarit (1696); el seu nét José Cardona i Pertusa (1713); i el seu besnét Joaquín Català i Cardona (1717), marqués de Quirra i Nules

En altres oomm

Francisco de Cardona, cavaller de Sant Joan, germà del pretendent

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

83

Fonts arxivístiques

"A siete de agosto de mil seysientos y seys bautizó monseñor reverendísimo don fray Andrés Balaguer, obispo de Origuëla, un hijo de don Francisco de Cardona, governador del condado de Elda, y de doña Inés Sancho, su mujer. Pusiéronle nombre don Christóval, Ángel, Domingo, Visente, Bonaventura; fueron padrinos el capitán Pedro Rodrigues de Billena y doña Catarina Baesa" [Arxiu de la Parròquia de Santa Anna d'Elda (exp. 78)].

"Don Christóval de Cardona en 27 de agosto 1633": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 165v.

Consulta del Consell d'Aragó de 15-XI-1632 sobre l'hàbit que demana Cristóbal de Cardona: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 230-234v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 250-251; llicència per a casar-se amb Jerónima Bartolí: Ibidem, ff. 264-264v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 71-71v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Testament rebut i publicat per Josep de Rocafull, notari, el 16 de maig i 9 de

juny de 1664: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 36; vid. APPV, sign. 20686.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 57.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 27.

Bibliografia

Cardona y Sancho, Cristóbal. Natural de Valencia. +1664. Exp. núm. 83: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 183.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Carròs Artés d'Albanell, Guillem

Altres formes Carroz: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 173

Lloc naixement València **Data** c. 1612 **+** 1646

Lloc defunció València **Data defunció** 9 1659

Soterrat a

Pares i avis Francisco Carròs Pardo de la Casta, cavaller d'Alcàntara, II comte de Cirat, i Teodora Artés d'Albanell;
Avis paterns: Bernardo Carròs i Isabel Pardo de la Casta;
Avis materns: Jerónimo Artés d'Albanell i Leonor Mercader, tots naturals de València

Esposa El 13-I-1648 se li donà llicència per a casar-se amb Juana Navarro i Rocafull, vescomtessa de Torres Secas. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 140.

Observacions Fill primogènit dels comtes de Cirat, se li va fer mercè d'hàbit i comanda (Ademús-Castellfabib) el 17-VIII-1645.

El pretendent tenia entre 32-33 anys d'edat (exp. 90).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Comanador d'Ademús i Castellfabib (5-V-1650)

Al títol s'especifica que havia de gaudir de les rendes de la comanda des de la mort de l'anterior usufructuària, donya Francisca de Castellví, morta ja quan se li lliurà la mercè d'hàbit (i comanda) el 17 d'agost de 1645.

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 17 8 1645 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 17/10/1645 **Data comissió presa d'hàbit** 27 2 1646

Resolució proves 01/02/1646

Informants cavallers fra Gaspar Matías Juan

Informants religiosos fra Pablo Climent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 18 3 1646 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Cristóbal Crespí i fra Pablo Climent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 30/01/1649

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Va ser cavaller d'Alcántara son pare, Francisco Carroz Pardo de la Casta.

De Santiago son tio, germà de son pare, Bernardo Carròs, batlle general del Regne.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

90

Fonts arxivístiques

"Don Guillem Carroz. A 18 de març 1646 tomó el hábito de cavallero don Guillem Carroz. Diósele el assessor general don Christóval Crespí y frey Pablo Climent en la iglesia del Temple": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 173.

"Item, a 3 de agosto 1631 desposaron a don Guillem Carrós de Villaragut, fill de don Francisco, del ávito de Alcántara, señor de Toga, y doña Theodora Artés, con doña Juana Milán, señora de Masalavés y Paranguet [?], hija de don Miguel Milán y doña Serafina Matheu": [en Sant Joan del Mercat], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 71v.

Fill primogènit dels comtes de Cirat, se li va fer mercè d'hàbit i comanda (Ademús-Castellfabib) el 17-VIII-1645: AHN, OOMM, lib. 555-C, f. 263v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 267v-269v; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 19v-20v; llicència per a casar-se amb Juana Navarro: Ibidem, 124v-125v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 166-167; títol de comanador d'Ademús: Ibidem, ff. 217-219v.

Testament rebut i publicat per Jeroni Bordes, en 22 de setembre i 26 d'octubre de 1659: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 29.

AHN, OOMM, 816-C, difuntos, p. 1.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 66.

Còpies de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 32 i D-46, f. 28.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 410.

Carroz y Artés de Albanell, Guillem. Natural de Valencia. 1646. Comendador de Ademús y Castielfabib. Hijo primogénito de los condes de Cirat. +1659. Exp. núm. 90: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 183.

BERNABÉ, D., "Nobles valencianos en el servicio regio...", cit., pp. 36, 43, 45, 50.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Carròs de Centelles i Calatayud, Joaquín

Altres formes Carroz i Centellas: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 68

Lloc naixement València **Data** c. 1617 **+** 1650

Lloc defunció València **Data defunció** 27 11 1674

Soterrat a

Pares i avis Cristóbal de Centelles, cavaller de Santiago, marquès de Quirra, i Jerónima de Calatayud;
Avis paterns: Jaime (Sen lliur) de Centelles i Francisca Mercader;
Avis maerns: Luis Calatayud, cavaller de Santiago, comte del Real i Marina Bou, tots de València

Esposa 1ª, Estefanía de Moncada; 2ª Beatriz de Saavedra, dama de la reina. El 10-III-1660 se li concedí llicència per a casar-se amb una 3ª, Luisa de Velasco, natural de Berlanga. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 195.

Observacions El pretendent tenia uns 30-33 anys d'edat (exp. 93).

"Hábito de uno se pasa a otro. En 1650 a 15 de julio tomó el hábito de caballero de la orden de Montesa d. Joachín Carroz, marqués de Quirra i Nules, habiendo antes dejado i hecho renuncia del hábito de Alcántara que había recibido i de cuya Orden era caballero novicio": PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 180. No es conserva el seu expedient per a ingressar en l'orde d'Alcántara. La seua mercè d'hàbit per a eixa orde, lliurada el 6 de març de 1636, genealogia, dipòsit de fiança per a les proves i altres detalls en AHN, OOMM, expedientillos, nº 13531.

Vistes les proves a Madrid, els cavallers ancians encarregats d'examinar-les, les aprovaren, però "con calidad que aya de constar que don Joachín Carrós, marqués de Quirra, no es caballero profeso de la orden de Alcántara, cuió ábito lleva, y que le aya de renunciar con auto ante escrivano público antes de tomar el de nuestra Orden de Montesa" (exp. 93).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Marqués de Quirra [Sardenya] i Nules;
comte de Centelles

En l'orde de Montesa

Comanador d'Ares (10-X-1651);
clauer (26-X-1671 - 27-11-1674)

Altres

Gentilhome de la Cambra de SM i "Mayordomo de Su Real Casa"

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 4 1650 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 18/05/1650 **Data comissió presa d'hàbit** 28 6 1650

Resolució proves 22/06/1650

Informants cavallers fra Melchor Figuerola Pardo de la Casta

Informants religiosos fra Gregorio Torres, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 15 7 1650 **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

El pare, Cristóbal Centelles, i l'avi matern, Luis Calatayud, foren cavallers de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 212v-213; carta del rei a l'ambaixador a Roma sol.licitant dispensa per a que la marquesa de Quirra pugui gaudir, junt amb el seu espós, de les rendes de la comanda d'Ares: Ibidem, f. 213; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 220-221; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 227-228; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 45-45v; títol de comanador d'Ares: Ibidem, ff. 65v-71v; llicència per a casar-se amb Luisa de Velasco: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 27; títol de clauer: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 203v-205.

Els darrers codicils els va rebre Alexandre Ripoll, notari, el 27-XI-1674: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 41v;

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 4.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 68.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 50.

Bibliografia

SAMPER, frey Hipólito de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 462.

Carroz de Centelles y Calatayud, Joaquín. Marqués de Quirro y de Vuelas [sic: Quirra i Nules]. Conde de Centelles. Natural de Valencia. 1650. Comendador de Ares y Clavero en 1671. +Valencia, 1674. Exp. núm. 93: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 183.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Carròs i Carròs, Vicente

Altres formes Carroz: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 88v

Lloc naixement Moncofar (Castelló) **Data** 5 1657 **+** 1698

Lloc defunció **Data defunció** 3 4 1727

Soterrat a

Pares i avis Antonio Carròs i Castellví, cavaller de Montesa, marquès de Mirasol, natural de València, i Juana Carròs Pardo de la Casta, natural d'Alaquàs;
Avis paterns: Francisco Carròs i Vidal i Jerònima Castellví i Fax, ambdós de València;
Avis materns: Juan Carròs, natural d'Alaquàs, i Castellana Pardo de la Casta, natural de Massamagrell

Esposa Va casar a València l'11 de febrer de 1673 amb Mª Vicenta Cruilles

Observacions Va ser nomenat governador de València pel comte de Cardona el 16 de febrer de 1706, i posteriorment empresonat per no voler acceptar el càrrec: GRAULLERA (2007), p. 173.
Borbònic.

Títols i càrrecs

Nobiliaris II marquès de Mirasol

En l'orde de Montesa Tresorer i marmessor general de l'Orde

Altres Regidor de la ciutat de València (1708-1727)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 18 7 1698 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 13/08/1698 **Data comissió presa d'hàbit** 24 11 1698

Resolució proves 14/09/1698

Informants cavallers fra Vicente Falcó de Belaochaga

Informants religiosos fra Pascual Uguet, rector de Carpesa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 29 11 1698 **Lloc** Madrid, església de N^a S^a de Montserrat, a l'Hospital de la Corona d'Aragó

Ministres fra Vicente de Cardona, marquès de Castellnou i de Pons, i fra Hipólito de Samper

Padrins fra Isidro Folch de Cardona, marquès de Guadalest, i fra José de la Torre Despuig

Professió

Llicència per a professar 10/12/1699

Data 20 12 1699 **Lloc** Madrid, església de l'Hospital d'Aragó

Ministres fra Vicente de Cardona, marquès de Castellnou

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Antonio Carròs i Castellví (1647); Dionisio Carròs (1647), tio del pretendent; Joaquín Carròs (1650), marquès de Quirra, clauer de Montesa; Guillem Carròs (1646), fill de Francisco Carròs, comte de Sirat

Descendents

El seu fill, José Carròs i Cruilles (1728)

En altres oomm

Van ser cavallers de Sant Joan: Carlos Carròs, comanador de Calatayud, germà del pare del pretendent; Vicente i Simón Carròs, cosins germans del pretendent, fills de Dionisio Carròs, cavaller de Montesa.

D'Alcántara: Francisco Carròs, comte de Cirat.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

91

Fonts arxivístiques

"A 16 de maig 1657, bategí yo Félix Bonet, prebere, a Visent, Joan, Ignacio, fill de don Antoni Carròs y de doña Juana Carròs, conjuges. Foren padrins mossén Juan de Meto, prebere, ab llicència del señor vicari general de Tortosa Juan Aguiló de Sentís, en [blanc] de abril dit any; Padrina: Tereza Lluch i de Bonet, de Almenara": [Arxiu de la Parròquia de Moncofa (exp. 91)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè d'hàbit, nomenament d'informants i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 48-49v; comissió per a prendre l'hàbit, amb la data del creuament al marge: Ibidem, ff. 54-54v; llicència per a professar amb nota sobre la professió: Ibidem, ff. 100v-101 –més dades a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 3721–.

Memorial imprés sol.licitant la dignitat de lloctinent general, per a després de don Juan Crespí, en BV, mss. XVII-724 (14)

Data de defunció en ARV, Clero, lib. 2557, f. 1.

Va faltar sense fer testament: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 159.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 88v.

Còpies de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 96 i D-46, f. 29 i 32.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 201.

Carroz y Carroz, Vicente. Marqués de Mirasol. Natural de Valencia. 1698. Exp. núm. 91: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 183.

IRLES, M^a del C., Al servicio de los Borbones..., cit., p. 347.

Va ser nomenat governador de València pel comte de Cardona el 16 de febrer de 1706, i posteriorment empresonat per no voler acceptar el càrrec: GRAULLERA SANZ, Vicente: L'abolició dels furs. Els juristes valencians davant del nou orde jurídic institucional, en La batalla d'Almansa, 1707. III Centenari; València, Generalitat, 2007, p. 173; també ORTÍ, J. V., El Diario..., cit., p. 110.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, pp. 180, 213, 360; vol. II, pp. 199, 225, 236, 418.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Carròs i Castellví, Antonio

Altres formes Carroz y Castellví: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 66v

Lloc naixement València **Data** 1620 **+** 1647

Lloc defunció València **Data defunció** 29 8 1693

Soterrat a

Pares i avis Francisco Carròs i Jerónima Castellví;
Avis paterns: Belisario Carròs i Teodora Vidal;
Avis materns: Carlos de Castellví i Leonarda Fax, tots de València

Esposa Juana Carròs Pardo de la Casta, natural d'Alaquàs

Observacions Se li concedí l'hàbit a consulta del Consell d'Aragó de 18-XII-1645, amb motiu de les corts.

A l'expedient s'interrogaren 15 testimonis (exp. 92).

El 23-VIII-1650 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

I marquès de Mirasol (15-VII-1689)

En l'orde de Montesa

Substitut del lloctinent general (11-I-1679 - 5-X-1689);
companyó del comanador major (18-XI-1671)

Altres

Capità de la costa quan s'inicien les informacions (exp. 92);
capità de cavalls

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 31 8 1646

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves 15/01/1647

Data comissió presa d'hàbit 24 8 1647

Resolució proves 16/05/1647

Informants cavallers fra Jerónimo Monsoriu

Informants religiosos fra Rafael Antonio Miguel

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 9 1647 **Lloc** València, monestir de la Saidia

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

El seu nét, José Carròs i Cruilles (1728), III marquès de Mirasol

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

92

Fonts arxivístiques

"En deu de febrer mil sicents y vint, yo mossén Francisco Marçal, vicari, battegí a don Francisco, Antonio, Romualdo, Joseph, fill de don Francisco Carròs y de Vidal y de doña Gerónima Castellví. Compares: lo doctor Joan Gil Trullench, retor, y sor Catalina Aguilar, beata" [Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València, exp. 91].

Consulta del Consell d'Aragó de 18-XII-1645 sobre l'hàbit concedit a Antonio Carròs amb motiu de les corts: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 297-297v; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 89v-90v; altra comissió adreçada al lloctinent general: Ibidem, ff. 114-114v; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 22; títol de companyó del comanador major: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 211-212v; títol de substitut del lloctinent general: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 206v-207v; jubilació del càrrec anterior per motius d'edat: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 334-335.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

El 23-VIII-1650 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa: AHN, OOMM, lib. 533-C, f. 31-31v.

Un breu memorial de servicis sense data (però pel context, de 1689), exposant els seus mèrits i els de la seua família, i sol.licitant un títol de marquès, a RAH, CSC, sign. E-5, ff. 215-216.

Va fer testament davant Antoni Marí, notari del lloc de Moncada, el 16-VII-1693: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 60.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 9.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 66v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 46, leg. 18, carpeta 9, nº 17; D-30, f. 152; i D-46, ff. 29 i 207.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 407.

Carroz y Castelví, Antonio. I Marqués de Mirasol. Capitán de Caballos. Natural de Valencia. 1647. +Valencia, 19 de agosto de 1693. Exp. núm. 92: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 183.

BERNABÉ, D., "Nobles valencianos en el servicio regio...", cit., pp. 36, 50, 51.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Carròs Pardo de la Casta, Dionisio

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1609 **+** 1647

Lloc defunció València **Data defunció** 1 12 1678

Soterrat a

Pares i avis Juan Carròs i Castellana Pardo de la Casta;
Avis paterns: Francisco Carròs i Mariana Pardo de la Casta;
Avis materns: Jerónimo Pardo de la Casta i Beatriz Carròs, tots de València

Esposa El 8-XII-1649 se li concedí llicència per a casar-se amb Antonia Blanes, filla d' Alejandro Vidal de Blanes, cavaller de Montesa. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 21.

Observacions El pretendent tenia uns 36-38 anys d'edat (exp. 95).
El 23-VIII-1650 el rei ordenà al Lloctinent General que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa.
Els seus fills Vicente i Simón Carròs foren cavallers de Sant Joan (exp. 91).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Substitut del lloctinent general (22-V-1666); companyó de la mensa (10-X-1666)

Altres Governador de Xàtiva

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 2 1647 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 15/06/1647 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 18/07/1647

Informants cavallers fra Ramón Sans de la Llosa

Informants religiosos fra Pedro Moles, rector del col·legi de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 9 1647 **Lloc** València, monestir de la Saidia

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 10/11/1650

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

95

**Fonts
arxivístiques**

"Primo, a 10 de janer 1650 esposaren a don Dionís Carròs de Villaragut, del àbit de Montesa, viudo de dona Violant Bellví, ab dona Antonia de Blanes, filla de don Alexandre de Blanes y de dona Anna Villarrasa, cónjuges": [en Sant Esteve], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 19.

Va sol.licitar canviar la mercè d'hàbit que tenia de Santiago per Montesa: consulta del Consell d'Aragó de 24-I-1647: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 53v-54; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 60v-63v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 108-108v; llicència per a casar-se amb Antonia Blanes: Ibidem, ff. 201-201v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 22v-23; títol de substitut del lloctinent general: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 22v-23v; títol de companyó de la mensa: Ibidem, ff. 37-38.

El 23-VIII-1650 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa: AHN, OOMM, lib. 533-C, f. 31-31v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 5.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 66v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 46v; leg. 18, carpeta 9, nº 17 bis; i D-46, f. 32 i 183v.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 411.

Carroz y Pardo de la Costa [sic] Dionisio. Natural de Valencia. 1647. Gobernador de Játiva. +1678. Exp. núm. 95: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 183.

AIERDI, J., Dietari: notícies de València..., cit., p. 410.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Casasús i Lluqui, José

Altres formes Luqui

Lloc naixement Alzira **Data** 16 6 1679 + 1697

Lloc defunció **Data defunció** 15 2 1726

Soterrat a

Pares i avis José Casasús i Pujalt i Mariana Lluqui i de la Figuera, naturals ambdós d'Alzira;
Avis paterns: Pedro Casasús, i Margarita Pujalt, naturals ambdós d'Alzira;
Avis materns: Pedro Lluqui, natural de Sant Mateu, i Luisa de la Figuera, natural d'Alcañiz (Teruel)

Esposa El 26-VIII-1699 se li concedí llicència per a casar-se amb Antonia de Júdice i Acharte, natural d'Alzira. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 98.

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 22 9 1696

Mercé concedida per Carlos II

Inici proves 24/12/1696

Data comissió presa d'hàbit 30 3 1697

Resolució proves 28/03/1697

Informants cavallers fra Pedro Spuche

Informants religiosos fra Miguel Cifre, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 4 1697 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 15/11/1697

Data 22 4 1698 **Lloc** Montesa, castell-convent, sala capitular

Ministres fra Diego Sans de Vallés, sotscomanador i sotsclauer, "acompanyat" –segons duu el document– de fra Matias Gibert, prior del Convent

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Tomás Agulló (1662); i Francisco Ortin i Vilarrasa (1687), parents de Mariana Lluqui, mare del pretendent

Descendents

El seu cosí, Juan Ruiz de Castilblanque i Casasús (1731); i el seu fill José Javier de Casasús Júdice de Acharte (1733)

En altres oomm

Va ser cavaller de Santiago: Jerónimo Lluqui, cinqué avi del pretendent.

De Sant Joan ho foren: Ambrosio Ortin i Lluqui; Vicente i Pedro Ortin i Vilarrasa, parents del pretendent pel cognom Lluqui

Bibliografia

Casasus y Luqui, José. Natural de Alcira. 1697. Exp. núm. 97: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), pp. 183-184.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

97

Fonts arxivístiques

"En digüit de juny del any mil sis-cents setanta y nou, yo, el doctor Miquel Visent, prebere, vicari perpetuo de Senta Catharina màrtir de la present villa de Alzira, bategí a don Juseph, Pedro, Luis, Francisco, Antonio, fill de don Juseph Casasús y doña Mariana Lluqui, conjuges. Foren padrins mosén Fransisco Lluqui, prebere, y doña Anna Vaquero. Naixqué setse de dit mes y any. El doctor Miquel Visent, vicari perpetuo de Alzira": [Arxiu de la Parròquia de Santa Caterina Màrtir d'Alzira (exp. 97)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 213-213v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 229v-232v; comissió per a donar l'hàbit en AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 8-8v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 39-39v –sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158–, acta de la professió en ARV, Protocols Notarials, sign. 19, ff. 84v-89, que presidí fra Diego Sans de Vallés, sotscomanador i sotsclauer, "acompanyat" –segons consta al document– de fra Matias Gibert, prior del Convent "y demás freyles de aquel"; llicència per a casar-se amb Antonia de Júdice i Acharte: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 89v-90.

Va faltar el 15-II-1726 sense testar: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 152.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 88.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Castellví i Calatayud, Felipe de

Altres formes Castellví: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51

Lloc naixement València **Data** c. 1598 **+** 1623

Lloc defunció València **Data defunció** 30 5 1674

Soterrat a València, catedral, capella de la Santíssima Trinitat

Pares i avis
 Jorge de Castellví i Juan i Ana Margarita de Calatayud, comtesa de Carlet;
 Avis paterns: Francisco de Castellví, senyor de Carlet, i Jerónima López de Mendoza.
 Avis materns: Ximén Pérez de Calatayud, senyor de Raal i Monserrat, i Violante Pallàs, tots de València

Esposa El 3-XI-1630 va obtindre llicència per a casar-se amb Jerónima Blasco i Palau. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 24.

Observacions El pretendent tenia uns 25 anys d'edat (exp. 98)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

III comte de Carlet

En l'orde de Montesa

Altres

Capità

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 9 3 1623

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves 12/07/1623

Data comissió presa d'hàbit 20 9 1623

Resolució proves 05/09/1623

Informants cavallers fra Gaspar Tallada, senyor de Barxeta

Informants religiosos fra Joan Borja, prior de Sant Jordi d'Alfama

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 27 9 1623 **Lloc** València, església del monestir de la Saidïa

Ministres fra Pedro de Borja, comanador d'Atzeneta, i fra Joan Borja, prior de Sant Jordi d'Alfama

Padrins fra Pedro de Castellví i fra Simón Pertusa

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Ximén Pérez Pertusa (1591), nét de l'avi patern

Descendents

En altres oomm

Foren cavallers de Santiago Luis Calatayud, comte de Real, i Joaquín Calatayud, germans de la mare del pretendent.

Un nét de l'avi patern, Pablo Díxar, fou cavaller de Sant Joan.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

98

Fonts arxivístiques

"Frey don Philippe de Castellví. En 3 de março 1623 se le hizo merced del hábito de Nuestra Señora de Montesa a don Philippe de Castellví, hijo del conde de Carlet, y en 4 de julio 1623 se dio comisión para tomalle. Frey don Philippe Castellví. En 20 de sitiembre 1623 se dio comisión para tomar el hábito de cavallero de Montesa a don Phelippe de Castellví": AHN, OOMM, lib. 812-C, ff. 124v i 127v.

"Item, a 30 de octubre esposaren a don Phelip de Castellví, del àbit de Montesa, fill de d. Jordi de Castellví, conde de Carlet y de dona Margarita de Calatayud, conjuges, ab dona Gerónima Blasco, filla de d. Luis Blasco, D. D. C. A. A [?] y de d. Francisca Palau, conjuges": [en Sant Esteve], "Libre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 13v.

Presa d'hàbit a l'Arxiu General i Fotogràfic de la Diputació de València, fons Duquesa d'Almodóvar, sign. e.1.1. caixa 2.

En 1664 va sol.licitar la futura de la comanda de Culla per a després de a mort de sa tia, Hipólita Blasco: AGFDV [Arxiu General i Fotogràfic de la Diputació de València], sign. e.1.1., caixa 2.

"Papeles del capitán don Phelipe de Castellví, hijo de los condes de Carlet, cavallero de la orden de Nuestra Señora de Montesa": AGFDV, sign. e.1.1., caixa 2.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 38v-39; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 62-64v i AHN, OOMM, lib. 531-C, ff. 29v-32; comissió per a que li donen l'hàbit:

Ibidem, ff. 74v-75v; llicència per a professar: Ibidem, f. 258; llicència per a casar-se amb Jerónima Blasco: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 44-44v.

Va testar davant el notari Miquel Enric, menor, el 28-V-1674, i disposà ser soterrat a la Seu de València, a la capella de la Santíssima Trinitat: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 40v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51.

Genealogia a la RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 9 i 17; i D-46, f. 39v.

Bibliografia

Castelví y Calatayud, Felipe. Natural de Valencia. 1623. +1674. Exp. núm. 98: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 184.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1576 **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Luis de Castellví i Mariana Cruïlles;
Avis paterns: Baltasar de Castellví i Violante de Vilanova -Villanueva-;
Avis materns: Gaspar Cruïlles i Jerónima Sagra, naturals tots de València;

Esposa Dionisia Teres (1595): CARUANA (1946), p. 331. Després, en morir l'esposa anterior, el 6-IV-1609 se li donà llicència per a casar-se amb Vicenta Sans Cotanda, de la qual enviudà després i casà amb Elena Montañana

Observacions Una germana d'aquest cavaller, Jerónima, va casar amb Ramón Pallàs, cavaller de Montesa

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Batlle de Moncada (4-II-1624);
companyó del comanador d'Alcalà (13-III-1624);
procurador general a València (22-VI-1629);
receptor de la mensa (23-XII-1630);
substitut del lloctinent general: (26-I-1649)

Altres Nomenament per a la veu de Montesa en el Braç Eclesiàstic de les corts en la guàrdia de la costa (24-VII-1593);
governador del ducat de Sogorb (1627)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

Un fill seu, Pedro de Castellví, fou cavaller de Santiago

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

101

Fonts arxivístiques

"Frey don Pedro de Castellví, natural de Valencia, de edad de 11 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1587. Padres: don Luis de Castellví y doña Mariana Cruillas, naturales de Valencia. Abuelos paternos: don Balthasar de Castellví y doña Violante de Villanueva, naturales de Valencia. Maternos: Gaspar Cruillas y Gerónima Sagra, naturales de Valencia. El pretendiente es hijo legítimo. Todos los genealogiados son personas nobles y caballeros antiquísimos de conocida calidad y limpieza, en que son iguales ambas abuelas por ser descendientes de caballeros principales, por tales havidos y reputados sin ninguna mezcla de mala sangre. Aprobaron la dicha información frey don Juan Tallada, frey Marcos García, frey Benito Roca y frey Andrés Ferran, que fue comisario en ella": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 131.

"Frey don Pedro de Castellví tomó el hábito de cavallero desta Orden en la hyglesia del Temple en 20 de henero del año 1588. Dióselo el comendador García con comission de Su Señoría ilustríssima hecha en 18 de dicho mes y año, y es el terçero de los quatro en grado; dixo la missa frey Ferran, padrinos fueron frey don Pedro de Castellví y frey [blanc]. Enpessó de hazer la probasió a 23 de octubre año 1596. Hizo profesió a 23 de hebrero año 1597, reçibióla frey [sic: per fray] Tous, prior, por mandado de Su Magestad, y por ser verdad, yo, frey Pedro Selva, cantor major que soy deste convento, ago verdad y testimonio de lo susodicho y lo firmo de propia mano hoy dicho día, mes y año. Frey Pedro Selva, cantor major": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 119.

"Frey don Gaspar Juan tomó el hábito en 6 de março de 1578. Frey don Pedro de Castellví en 20 de henero 1588. Receptor de la mensa": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 52v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 133v-134; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 138-138v; nomenament per a la veu de Montesa en el Braç Eclesiàstic de les corts en la guàrdia de la costa: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 16v-17; llicència per a casar-se amb la viuda de micer Citerer -18-VI-1595-: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 121v-122; llicència per a professar: Ibidem, ff. 175-175v; llicència per a casar-se amb Vicenta Sans Cotanda: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 225, títol de batlle de Moncada: AHN, OOMM, 551-C, ff. 83v-84v; títol de companyó del comanador d'Alcalà: Ibidem, ff. 98-98v; llicència del rei per a governar el ducat de Sogorb: AHN, OOMM, 552-C, f. 65v; títol de receptor de la Mensa: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 69-71v; títol de substitut del lloctinent general: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 162v-163; títol de procurador general a València: AHN, OOMM, lib. 531-C, ff. 198v-200.

"Item, a 14 de junio 1632 don Pedro de Castellví, del ávito de Montesa, viudo de doña Vicenta Sans, con doña Elena Montañana": [en Sant Nicolau], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 55.

Testament fet pel mateix "don Pedro de Castellví y de sa mà y lletra, lo qua,l en forma de plica, cosit i sagellat, fonch trobat en una gaveta de un escriptori en calendari de denou de nohembre 1649, lo qual en aprés fonch hubert y publicat per lo escrivà de la cort civil sots cert calendari": AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 24.

"Señor: por muerte de frey don Pedro de Castellví ha vacado el oficio de substituto de lugarteniente general", [terna per a la seua provissió]: AHN, OOMM, lib. 842-C, f. 83v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v.

Genealogia de la seua família a RAH, CSC, sign. D-30, f. 152.

Bibliografia

CARUANA i REIG, José [baró de San Petrillo], Los Cruilles y sus alianzas. Nobiliario valenciano, València, Imprenta Diana –abans Vives Mora–, 1946, pp. 331-332.

Castelví y Cruilles, Pedro. Natural de Valencia. 1588. Exp. núm. 101: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 184.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Castellví i Cucaló, Carlos

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1595 **+** 1605

Lloc defunció **Data defunció** 16 1 1630

Soterrat a

Pares i avis Álvaro de Castellví i Vilanova i Jerónima Cucaló;
Avis paterns: Gilabert de Castellví i Jerónima de Vilanova;
Avis materns: Francesc Cucaló i Inés Cruïlles, tots de València

Esposa El 22-III-1620 se li donà llicència per a casar-se amb Inés de Romaní i Vich, de València. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 167.

Observacions El pretendent tenia uns 10 anys d'edat. No consta l'aprovació de les informacions a València, la que hi consta és la que es va fer a Valladolid per l'assessor Covarrubias, Fernando de Borja, comanador major, i Francisco Terça, procurador general, el 29-III-1605. Es van interrogar un total de 19 testimonis (exp. 99).

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador d'Ademús (6-XII-1627)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Carlos Castellví. En 25 de junio 1605 don Carlos de Castellví tomó el hábito de cavallero de la orden de Montesa en la iglesia del Temple de Valencia. Dióle el hábito frey don Francisco Crespí de Borja, fueron padrinos don Francisco Figuerola y don Nofre de Borja, dixo la missa el prior frey Miguel Gralla": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 71.

"Don frey Carlos de Castellví, cavaller novici, prengué lo hàbit en la iglesia del Temple de València en vint y tres de juny del any 1605. Digué la missa frey Miquel Gralla, dona-li lo hàbit don Francisco Crespí de Borja, fueron padrinos don Francisco Phiguerola y don Nofre de Borja": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 37.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercé d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 189; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 251-251v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 149v; llicència per a casar-se amb Inés de Romaní: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 70-70v; títol de companyó del comanador d'Ademús: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 78-78v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 46.

Bibliografia

Castelví y Cucalá [sic], Pedro [per Carlos]. Natural de Valencia. 1605. +1630 Exp. núm. 99: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 184.

"Miércoles a 16 [enero de 1630] murió de enfermedad don Carlos de Castellví y Cucalón, del ábito de Montesa, hedad 36 años": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 174.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Castellví i Fax, Álvaro de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1593 **+** 1618

Lloc defunció **Data defunció** 5 11 1649

Soterrat a

Pares i avis

Carlos de Castellví i Vilanova i Leonor Fax i Pérez Roca, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Gilabert de Castellví i Jerónima de Vilanova, naturals ambdós de València;
Avis materns: Miguel Ángel de Fax, natural de València, i María Pérez Roca, natural de Gandia

Esposa

Silvia Assio Salvador. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 9.

Observacions

El pretendent tenia uns 24 anys d'edat (exp. 102).

Mort d'una punyalada.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Comanador d'Ares (5-II-1618 - 5-XI-1649)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 5 8 1617 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 10/12/1617 **Data comissió presa d'hàbit** 22 1 1618

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Cristóbal Monsoriu i Centelles

Informants religiosos fra Berenguer Vila, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuant i presa d'hàbit

Data 23 1 1618 **Lloc** Madrid

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 30/07/1625

Data 26 9 1625 **Lloc** Madrid, convent de Sant Martí, capella de Sant Benet

Ministres fra Francisco de Castellví, clauer, i fra Miguel Beltrán

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 102

Fonts arxivístiques

"Frey don Álvaro de Castellví. En 5 de agosto 1617 se le hizo merced a don Álvaro de Castellví. En 22 de henero 1618 se dio comissió para tomalle. Tiene la encomienda de Ares": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 142.

Carta del duc de Lerma a l'assessor general Clavero (20-VII-1611) comunicant-li que el rei havia lliurat mercè d'hàbit de Montesa i una companyia de 50 lliures en favor d'Álvaro de Castellví i Francisco Singler: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 281-284; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 4v-5v; títol de comanador d'Ares: Ibidem, ff. 21-24v; carta del rei al cardenal Borja demanant al papa que pugui gaudir dels fruits de la comanda malgrat no ser profés: Ibidem, ff. 49-49v; llicència del rei per a que pugui gaudir de la comanda malgrat no ser profés, amb la dispensa del papa: Ibidem, ff. 56v-58v; concessió de 200 lliures sobre la mensa: Ibidem, ff. 59v-60v; llicència per a professar (amb nota al marge de la professió): AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 247v-248 (també en AHN, OOMM, lib. 884-C).

Desapropiament o testament rebut per Joan Baptista Guillem, notari, el 14-XI-1649: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 20.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

“Señor. Oy a las cinco de la tarde han muerto en su cassa de una puñalada a don Álvaro de Castelví, cavallero de la orden de Montessa y comendador de Ares; asta agora no se ha podido rastrear la causa ni el agresor. La encomienda queda vaca y por diferentes consultas tiene Vuestra Magestad noticia de que se sirvió de hacerme merced de la primera que vacasse, como consta también por la cédula que tengo presentada en el Sacro Supremo Consejo de Aragón. Mis servicios son ya notorios a Vuestra Magestad, a quien humildemente suplico sea servido de mandarme hacer merced de la encomienda, que en ello la recibiré muy particular de la real mano de Vuestra Magestad católica y real persona, que guarde Dios como la christiandad ha menester. Valencia y noviembre 5 de 1649. Frey don Juan Crespí y Brizuela [firma i rúbrica]”: AHN, OOMM, leg. 3736, caixa 1.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48v.

Còpia de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 17 i sign. D-30, f. 152.

Bibliografia

Castelví y Fax, Álvaro. Natural de Valencia. 1617. Exp. núm. 102: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 184.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Castellví i Figuerola, Juan de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1618 **+** 1656

Lloc defunció València **Data defunció** 1 2 1672

Soterrat a

Pares i avis Galcerán de Castellví i Vilanova i Aurelia Figuerola;
Avis paterns: Carlos de Castellví i Vilanova i Leonor de Fax;
Avis materns: Melchor Figuerola, baró de Nàquera, i Graidia Crespí de Valldaura, tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 37-38 anys d'edat, i els informants no foren els mateixos designats en un principi (exp. 103)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador de Vilafamés (24-VIII-1666);
companyó del comanador de Benassal (6-IX-1668)

Altres L'any que se li lliurà la mercè (1649) era "Maestre de Campo" i governador de la plaça de Vinaròs. Sergent major del Tercio de Valencia

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 30 1 1649 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Felipe de Castellví i Calatayud (1623), comte de Carlet; Álvaro de Castellví i Vilanova (1590), comanador d'Ares, germà del pare del pretendent; Antonio Carròs i Castellví (1647), fill d'una germana del pare del pretendent; Francisco Figuerola (1588), baró de Nàquera, germà de la mare; Melchor Figuerola Borja (1589), cosí del pretendent; Melchor Figuerola Pardo de la Casta (1628), baró de Nàquera, Miguel Figuerola Castro (1625); Melchor Figuerola Gamir (1655), fill de l'anterior; Antonio Carròs Castellví (1647), cosí germà del pretendent, nét de l'àvia Leonarda; Francisco Crespí i Borja (1577), germà de Graidà, àvia materna; els fills de l'anterior Juan Crespí (1634) i Cristóbal Crespí (1642); Francisco Crespí i Mompalau (1656), fill de Juan Crespí i cosí segon del pretendent.

Descendents

En altres oomm Van ser cavallers de Sant Joan: Juan de Castellví, germà del pare del pretendent; Carlos Carròs, fill d'una germana del pare del pretendent; el comanador Faux, germà de l'àvia Leonarda; i Carlos Carròs, cosí germà del pretendent, nét de l'àvia Leonarda.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques Consulta del Consell d'Aragó de 12-I-1649 sobre l'hàbit de Juan de Castellví: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 167-167v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 169-171v; nomenament de nous informants: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 281-281v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 285v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 334-335; títol de companyó de Vilafamés: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 26v-27; títol de companyó del comanador de Benassal: Ibidem, ff. 82v-83.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Va testar davant el notari Vicent Jáudenes el 30-XII-1672 (per 1671 [¿?]): AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 46v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 4.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 71v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 49v i D-30, f. 152 i 192.

Bibliografia

Castelví y Figuerola, Juan de. Natural de Valencia. 1656. Sargento mayor del Tercio de Valencia. +1 de febrero de 1672. Exp. núm. 103: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 184.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Castellví i Ospina, Francisco de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1568 **+** 1618

Lloc defunció **Data defunció** 12 2 1638

Soterrat a

Pares i avis

Gaspar de Castellví i Francisca Ospina;
Avis paterns: Gaspar de Castellví i Juana Díez;
Avis materns: Juan García d'Ospina i Rafaela Ángela Quintana, tots de València

Esposa

Eugenia de Montoliu

Observacions

El pretendent tenia uns 50 anys d'edat. A l'expedient es declarà que els Ospina procedien de Biscaia (exp. 104).

És la mateixa persona que apareix al catàleg de Vargas-Zúñiga com a Francisco de Castelví. Clavero (etc) i Castelví y Osfrina, Francisco.

El 19-XII-1629 se li concediren a Eugenia de Montoliu, esposa de fra Francisco, 200 pesos anuals sobre la mensa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Assessor general (2-II-1623 - 12-II-1638);
comanador d'Ademús (2-III-1633 - 12-II-1638);
clauer (4-II-1634 - 12-II-1638)

Altres

Assessor del batlle general de València (1601);
oïdor de causes civils de l'Audiència de València (22-VIII-1607)
regent del Consell d'Aragó (1617 - 12-II-1638)

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació 12 5 1618 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 24/05/1618 **Data comissió presa d'hàbit** 27 6 1618

Resolució proves
No hi consta

Informants cavallers
fra Juan Bautista Granullés, governador del batlliu de Moncada

Informants religiosos
fra Miguel Beltrán, prior de Borriana i capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 5 8 1618 **Lloc** Madrid, església del convent de Santo Domingo el Real, de monges dominiques

Ministres
fra Andrés Roig, assessor general, i fra Miguel Beltrán, capellà del rei i prior de Borriana

Padrins
fra Pedro de Borja i fra Álvaro de Castellví

Professió

Llicència per a professar 14/06/1619

Data 11 8 1619 **Lloc** Madrid, església parroquial de San Martín, en el cor

Ministres
fra Andrés Roig, assessor general

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 104

Fonts arxivístiques

"Frey don Francisco de Castellví. En 12 de mayo de 1618 hizo merced Su Magestad del hábito de caballero de Nuestra Señora de Montesa a frey don Francisco de Castellví, regente del Supremo Consejo de Aragón, y en 27 de junio 1618 se dio comissió para tomalle. Murió asesor general de la Orden y clavero della": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 148.

Carta del duc de Lerma de 31-III-1608 comunicant que el rei havia lliurat mercè d'hàbit de Montesa en favor del regent del Consell Francisco de Castellví: AHN, OOMM, leg. 2194.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 29v-32v; comissió per a donar-li l'hàbit i nota al marge del creuament: Ibidem, ff. 40v-41v; llicència per a professar (amb nota al marge sobre la professió): Ibidem, ff. 63-63v; mercè de 200 ducats anuals sobre la mensa: AHN, OOMM, 551-C, f. 9v-10v; títol d'assessor general: Ibidem, ff. 33v-34v; títol de comanador d'Ademús: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 210-214; títol de clauer: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 20-21; concessió de 200 ducats anuals sobre la mensa per servir l'ofici d'assessor general [26-I-1636] i 500 ducats per haver servit l'ofici fins aleshores: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 82-85.

El 19-XII-1629 se li concediren a Eugenia de Montoliu, la seua esposa, 200 pesos anuals sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 243-245.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48v.

Còpies de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 13v i D-46, f. 43v.

Bibliografia

SAMPER, frey Hipólito de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 439.

Castelvi, Francisco de. Caballero. Clavero de la Orden desde 1634 a 1640; Castelvi i Osfrina, Francisco. 1618. Caballero. Regente del Consejo de Aragón en 1617. Genealogía en RAH, CSC, sign. I-2, f. 13v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 184.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 166.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p. 610.

GONZÁLEZ de SAN SEGUNDO, Miguel Ángel, "El Consejo de Aragón y la Orden de Montesa", Anuario de Historia del Derecho Español, Madrid, Ministerio de Justicia et alii, 1997, tom LXVII, pp. 901-923;

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 165.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. XII, pp. 386-387.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Castellví i Pons, Ignacio de

Altres formes Castelví: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 69v

Lloc naixement Montblanc (Tarragona) **Data** c. 1640 **+** 1652

Lloc defunció **Data defunció** 1689

Soterrat a

Pares i avis José de Castellví, natural de Montblanc, i Lucrecia Pons de Castellví, natural de Tarragona;
Avis paterns: Francisco de Castellví, natural de Montblanc, i Ana de Regas, de Barcelona;
Avis materns: Joaquín Pons i de Vallbona i Jerónima de Castellví, senyora del Maricart i Monserrat, naturals de Tarragona

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 10-12 anys d'edat, testimonis interrogats: 16 (exp. 100).

Segons altres fonts, es va creuar el 24-VI-1651 a l'església del convent de monges de Santa Clara (Tarragona), actuant com a ministres fra Juan de Balboa, cavaller de Santiago, i Isidro de Barceló, monjo de Poblet. Tenint present que la comissió per a prendre l'hàbit –transcrita al mateix text– és del 4-VII-1652, el més probable és que es tracte d'una errada del notari: AHN, OOMM, lib. 884-C.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Governador de Bellpuig;
veguer de Montblanc (MOLAS, 1996, p. 211)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

13 2 1652

Mercé concedida per

Felipe IV

Inici proves

27/04/1652

Data comissió presa d'hàbit

4 7 1652

Resolució proves

08/06/1652

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

fra Baltasar de Rojas Pantoja, cavaller de Santiago, i fra Jaime Tárrega, monjo del monestir de Santes Creus (per no haver membres de Montesa a Tarragona)

Creuament i presa d'hàbit

Data

15 8 1652

Lloc

Tarragona, església del convent de monges de Santa Clara

Ministres

fra Juan de Balboa, cavaller de Santiago, i Isidro de Barceló, monjo de Poblet

Padrins

Tomás de Lanuça i José de Rosell

Professió

Llicència per a professor

20/09/1679

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fabricio Pons de Catellví, germà de la mare, cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

100

Fonts arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 23-XI-1651 sobre l'hàbit que demana Lucrecia Pons per al seu fill Ignacio: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 85-85v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 96-98v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 103-104v; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 233-234.

Al marge de la mercè d'hàbit registrada el llibre 557-C d'OOMM, hi ha una nota que indica que qualsevol dubte sobre proves o hàbit s'ha de consultar amb l'assessor general, i no amb el Consell.

Creuament a AHN, OOMM, lib. 884-C.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 69v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 34.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Castelvi y Pons de Castelvi, Ignacio. Natural de Montblanch. 1652. Gobernador de Belpuig. +1689. Exp. núm. 100: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 184.

BRU, Ll. de, FLUVIÀ, A. de, Nobiliari del Reial Cos de la Noblesa..., cit., p. 47.

MOLAS, P., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., p. 211.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Castellví i Vilanova, Álvaro

Altres formes Castellví i Villanova

Lloc naixement València **Data** c. 1564 **+** 1590

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Gilabert de Castellví i Jerónima de Vilanova;
Avis paterns: Juan de Castellví i Juana de Borja;
Avis materns: Luis de Vilanova, senyor de la baronia de Bicorp, i Juana Carròs, tots de València

Esposa El 25-XI-1591 se li donà llicència per a casar-se amb Jerónima Cucaló; el 17-VIII-1600 per a casar-se amb María Carròs de Corella; el 15-XI-1608 per a casar-se amb Francisca Roca, vídua; el 22-III-1614 per a casar-se amb Francisca Bas: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 15.

Observacions El pretendent tenia uns 23-24 anys d'edat (exp. 105)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Va estar a les guerres de Flandes

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Don Álvaro de Castelví, natural de Valencia, de edad de 23 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1588. Padres: don Gilabert de Castelví y doña Gerónima de Vilanova, naturales de Valencia. Abuelos paternos: don Juan de Castelví y doña Juana de Borja, naturales de Valencia. Abuelos maternos: don Luys de Vilanova y doña Juana Carrós naturales de Valencia. El pretendiente es nacido de legítimo matrimonio y sirvió a Su Magestad en Flandes. Don Luys Vilanova [f. 101] fue señor de la baronía de Bicorp, y doña Juana Carrós hermana del señor de Caruel, y assí estos como los Castelvins y Borja son cavalleros y nobles muy antiguos y decendientes de los más principales linages de Valencia y todos de conocida limpieza, libre de toda mala raza, sin haverse ohido jamás cosa en contrario. Solo se recibieron cinco testigos y todos conformes en lo dicho, y quedaron aprovadas estas pruebas sin ningún género de reparo": RAH, sign. I-27 [9/601], ff. 100v-101, 134v, i 138v-139.

"Frey don Álvaro de Castelví thomó el hábito de cavallero desta Horden y miliçia de Nuestra Señora de Montesa y Sant Jorge el postrero de deziembre 1590 en la yglesia y monesterio de Santo Domingo, en la Universidad de Lobayna del ducado de Brabante, por manos de don Baltazar de Borja, cavallero de la Horden, con comissión de su señoría ilustrísima echa en 25 de deziembre dicho año. Dixo la missa fray Alonso de Anaya, de la horden de Santo Domingo. Fueron padrinos frey don Jofré de Blanes, cavallero de la Horden, y Manuel de Bega Cabeça de Baca, maestro de Campo. Enpessó de hazer la probasión a 6 de hebrero 1602. Yzo profesión a 27 de junio 1602":

Cavallers de Montesa (1592-1701)

AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 158.

"Item, a 24 settiembre 1600 se desposó don Álvaro de Castelví, del ávito de Montesa, viudo, con doña María Carròs, Eslava y Corella, viuda de don Baltasar de Mompalau": [en Sant Nicolau], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, ff. 53-53v.

"Item, a 4 de deziembre 1608 se desposó don Álvaro de Castelví, del ávito de Montesa, hijo de don Gilaberto y de doña Gerónima Vilanova, con doña Francisca Roca, viuda de don Pedro Vic, señor de Laurí": [en Sant Martí], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 45.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 170v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 190; llicència per a casar-se amb María Carròs: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 2v-3; llicència per a professar: Ibidem, ff. 85-85v; llicència per a casar-se amb Francisca Roca: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 208v-209; llicència per a casar-se amb Francisca Bas: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 107.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 40.

Genealogia de la seua família a RAH, CSC, sign. D-30, f. 152.

Bibliografia

Castelví y Vilanova, Álvaro. Natural de Valencia. 1589. Estuvo en las guerras de Flandes: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 184.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Castellví i Vilanova, Pedro de

Altres formes Castelví: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 27v

Lloc naixement **Data** + 1557

Lloc defunció València **Data defunció** 8 6 1597

Soterrat a Montesa, castell-convent

Pares i avis Gilabert de Castellví, alcaid del castell de Biar, i Jerónima de Vilanova i de Castellví;
Avis paterns: Joan de Castellví
Avis materns: Lluís de Vilanova

Esposa

Observacions Joan de Vilanova, senyor de la baronia de Bicorp, era germà de la mare del pretendent (exp. 106).

El 15-I-1580 el mestre Borja nomenà sotsclauer Francisco de Castellví, no sabem si el mateix Pedro de Castellví d'aquesta fitxa: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 21v.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó de la comanda d'Alcalà i de la comanda major; sotscomanador (11-VI-1583); comanador d'Onda (3-XII-1588)

Altres Militar -suposem-, doncs va participar en la batalla de Lepant: RAH, CSC, sign. I-4, f. 27v

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"El reverendo y muy noble frey don Pedro de Castellví, profeso, cavallero, compañero de la encomienda de Alcalá de Chivert y agora lo es de la encomienda mayor, y a los primeros de junio de 1583 entró a poseher el oficio de soscomendador. Tomó el hábito en el convento con comisión del ilustrísimo señor maestro don Pedro Luis Galcerán de Borja al soscomendador don Gaspar Sanoguera en el 6 de henero 1557. Fue provehído por comendador de Onda en el año 1589. Murió en Valencia en [blanc] de junio 1597. Fue enterrado en el convento [de Montesa] y fueron albaceas frey Seraphín Martin, procurador general de la Orden, y frey Miguel Catalá, prior de San Jorge de Valencia": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 19-19v.

Donació a Pedro de Castellví (rendes): AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166; títol de sotscomanador (amb 150 ll. de salari): AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 82-82v; títol de comanador d'Onda: Ibidem, ff. 166v-167v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 27v.

Bibliografia

Castelvi y Vilanova de Castelvi, Pedro. Natural de Valencia. 1555 (sic). Subcomendador del Convento. Comendador de Onda. Peleó en la batalla de Lepanto. +1597. Exp. núm. 106: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 184.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Castrillo i Guzmán, Diego

Altres formes

Lloc naixement Oropesa (Toledo) **Data** c. 1559 **+** 1589

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Pedro de Castrillo i Guzmán, natural de Talavera, i Ana de Valverde, natural d'Oropesa;
Avis paterns: Alonso de Castrillo, fill del comendador Castrillo, i Catalina de Valdetorres, naturals de Talavera;
Avis materns: Pedro Giral i Francisca de Arévalo i Valverde, naturals d'Oropesa

Esposa

Observacions El pretendent tenia prop dels 30 anys d'edat (exp. 109).

El 19-XII-1625, després de realitzades les informacions, se li va despatxar títol d'hàbit de cavaller de Calatrava.

A la llibreria A & M Jiménez de Madrid hi ha documentació en venda [2-VII-2012] relacionada amb aquest cavaller: Diversos traslados de documentos relacionados con Diego de Castillo y Guzmán. En su mayoría concesiones de cargos y títulos (hábitos de Montesa y Calatrava, encomienda de Silla, corregidor de Villena, etc.) concedidos durante los reinados de Felipe II. 38 folios en papel manuscritos, escritos por anverso y reverso, cosidos y encuadernados con tapas de pergamino. La copia de todos estos traslados va firmada por el escribano Santiago Fernández en Madrid, a 13-12-1633: després d'una ràpida ullada a dit manuscrit en la llibreria, sabem que a aquest cavaller se li lliurà mercè d'hàbit de Calatrava el 19-IX-1625, i que va professar el 31-I-1628.

Títols i càrrecs

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador de Silla (4-II-1624)

Altres

En març de 1619 fou nomenat corregidor de Chinchilla-Villena, havia estat regidor perpetu de Talavera de la Reina i havia servit en les galeres reials i en les campanyes de Portugal, Lombardia i Portugal (MOLINA PUCHE, 2007)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Mestre Borja

Inici proves

21/01/1589

Data comissió presa d'hàbit

15 3 1589

Resolució proves

24/02/1589

Informants cavallers

fra Francisco Jofré

Informants religiosos

fra Domingo Marín, prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

25 3 1589

Lloc

Madrid, església del monestir de la Concepció Bernarda, dit de las monges de Pinto, de l'Orde de Sant Bernat

Ministres

fra Francisco Luis Tallada, comanador de Benassal

Padrins

fra Gaspar Granullés, sotscomanador, i fra Francisco Crespí

Professió

Llicència per a professar

Data

29 4 1590

Lloc

Ministres

fra Miguel Gralla

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

El comendador Castrillo, besavi patern

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

109

Fonts arxivístiques

"Frey don Diego de Castrillo y Guzmán, natural de Oropesa. Padres: Pedro de Castrillo y Guzmán, natural de Talavera, y Anna de Valverde, natural de Oropesa. Abuelos paternos: Antonio de Castrillo y Catherina de Valdetorres, naturales de Talavera. Maternos: Pedro Giral y Francisca de Arévalo y Valverde, naturales de Oropesa. Alonso de Castrillo, abuelo paterno, fue hijo (y se lo preciava mucho) del comendador Castrillo, del qual se publicava este blasón y copla en la villa de Talavera y toda su comarca, que va escrita tal qual se halló: sola halda del madroño el comendador venera, muchos moros tiene muertos hasta que llegó Pernia // este Pernia fue un moro tan valiente que su

Cavallers de Montesa (1592-1701)

valeroso brazo estorvó el que no hiziesse más estragos ni matasse más moros el comendador Castrillo. Su hijo Alonso, abuelo paterno de frey Diego de Castrillo, fue en la villa de Talavera procurador general, y su hijo Pedro, nieto del comendador Castrillo, y padre de frey Diego, fue assimesmo procurador general de dicha villa, jurado por los hijosdalgo y alcalde de la Hermandad por el mismo estado, empleos todos que no se dan ni pueden conferirse sino a personas nobles e hijosdalgo, y lo fueron tanto y tan principales los deste linage que ni ellos ni sus ascendientes y descendientes pagaron pechos, exempción que posehen sin contradicción de tiempo inmemorial. Pedro Guiral, abuelo materno, fue assimesmo hijodalgo con exempción de pecho, y su muger Francisca Arévalo de Valverde fue descendiente de los Valverdes de Truxillo, hijadalgo, y su padre fue camarero de don Francisco Álvarez, conde de Oropesa, y tubo un hermano llamado fray García Valverde del orden de Santo Domingo, obispo que fue del Perú, con lo qual queda con bastantes manifiestos la calidad de la madre de frey Diego Castrillo. Muerta la dicha Francisca Arévalo de Valverde, casó segunda vez Pedro Guiral con Fulana de Çifuentes, de la qual tubo dos hijos llamados Juan de Guiral y Jorge de Guiral, y como su padre Pedro Guiral avía sido siendo muchacho page de don Francisco Álvarez, conde de Oropesa, y después su camarero, quisieron decir algunos que no fue natural de Oropesa, si que vino de hallí con el conde y, dando quejas deste, procuraron empadronar a Juan y Jorge sus hijos dudando de su hidalguía; travose gran pleyto, y visto en Salamanca, Toledo y Madrid, aconsejaron al conde que les empadronase hasta que manifestassen cómo eran hidalgos, y aviéndolo conseguido por favorable sentencia dada en Valladolid, continuaron con la posesión y libertades de su hidalguía, no pudiendo morderles, haunque ladró, la malicia. La abuela paterna, Catharina de Valdetorres, fue muy principal y notoria hijadalgo, y su hijo Juan de Castrillo y Guzmán, hermano entero del padre de frey Diego, fue familiar del Santo Officio y jurado por el estado de hijosdalgo en la villa de Talavera, y finalmente todos los nombardos resplandecieron en muy asentada limpieza, sin voz opuesta": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 77-78.

"Frey Diego de Castillo tomó el hábito de cavallero de nuestra Orden en 25 días del mes de março 1589 en la yglesia de la Concepción Bernarda de monjas de la orden de San Bernardo que está en la villa de Madrid, por manos de frey don Francisco Luis Tallada, comendador de Benasal, con comisión del ilustrísimo señor Maestre referendada por su secretario Luis de Berbegal en 15 días del dicho mes y año, por virtud de la qual fue graduado después de frey Florián Marzilla de Lugo. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior de la casa del señor Maestre, fueron padrinos frey don Gaspar Granullés, sotscomendador de la Orden, y frey don Francisco Crespín. Empessó de hazer la provación en 21 del mes de abril 1590. Hizo la profesión en 29 de dicho mes y anyo, con horden de Su Señoría ilustrísima, recibiola frey Miguel Gralla. Y por ser verdad lo dicho lo sertifico y ago fe jo, frey Selva, como a cantor major que soy, y lo

firmo de propia mano. Frey Selva, cantor major. Mudóse en el hábito de Calatrava": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 137.

"Yo, Matheo de Mallea y Barra, escribano de cámara del Rey nuestro señor en su Consejo Real de las Órdenes en lo tocante a las de Calatrava y Alcántara, certifico y doy fee que Su Majestad, por su real cédula de diez y nueve de septiembre del año pasado de mil y seiscientos y veinte y cinco, hiço merced a Diego de Castrillo y Guzmán del hábito de caballero de la dicha orden de Calatrava, y con ella ante los señores de dicho Consejo se presentó la genealogía del tenor siguiente. Genealogía de Diego de Castrillo y Guzmán. Padres: Pedro de Guzmán y Castrillo y doña Ana de Valverde y Guiral. Nació Pedro de Guzmán y Castrillo en la villa de Talavera, y doña Ana de Valverde y Guiral nació en la villa de Oropesa, de donde es natural. Abuelos paternos: Alonso de Castrillo, vecino y natural de Talavera, y Isabel Cornejo de Valdetorres, vecina y natural de la villa de Talavera, su lexítima muger. Abuelos maternos: Pedro de Guiral, vecino y natural de la villa de Oropesa, y doña Francisca de Valverde y Arévalo, hermana del Patriarca de las Yndias don frey Vicente de Valverde, vecina y natural de la villa de Oropesa, su lexítima muger. Y visto en el dicho Consejo se mandaron depositar ciertas cantidades de maravedís y dar la fiança, y havi[éndose] hecho se nombraron informantes que hicieron las pruebas de las calidades de dicho Diego de Castrillo y Guzmán, y vistas en el dicho Consejo se aprobaron, y en diez y nueve de deziembre del dicho año se le despachó título de dicho hábito sin dispensación alguna, según consta y parece por los libros y papeles de dicho officio a que me refiero, y para que dello conste, de pedimento del señor don Sebastián de Contreras, del Consejo y Contaduría? Mayor de [¿?] de Su Magestad, y mandato de los señores del dicho Consejo, di el presente en Madrid a veinte y quatro de deziembre de mil y seiscientos y treinta y ocho años. Matheo de Mallea y Barra [firma y rúbrica]": Certificación del hábito de Calatrava de don Diego de Castrillo y Guzmán, suegro de don Sebastián Antonio de Contreras y Mitarte; 1638-12-24 (Madrid); AHN, Sección Nobleza, Archivo de los Condes de Bornos, c. 373, d. 8.

"Señor: Por haver dexado el hábito de Montessa y pasádose a la orden y hábito de Calatrava frey Diego Castrillo y de Gusmán, que lo era desta orden de Montessa, ha más de un año que está vacante la compañía de la encomienda de Silla... Valencia, a 3 de agosto de 1627": proposta de fra Jofré de Blanes, lloctinent de Montesa, al rei, per a la provissió de la companyia de la comanda de Silla: AHN, OOMM, lib. 838-C, f. 188v.

"Señor: De Diego Castrillo de Gusmán, del hábito de Calatrava, he recibido una carta de los doze deste mes de octubre; dize que él es del hábito de Calatrava y no es proffesso en dicha Orden y en la de Montessa sí, y que hasta serlo en Calatrava ha de gozar la compañía que tiene de Silla, encomienda que hoy

Cavallers de Montesa (1592-1701)

possehe el marqués de Albayda, y como por orden de Vuestra Magestad imbié sugetos de Orden para que eligiera el que más fuera servido para que sucediera en la dicha compañía, que es de 50 libras, pidiendo como me pide le aga pagar un año que tiene caído como ha más que recibió el de Calatrava. Y por ser esto tan nuevo que no se ha visto otro exemplo, doy a Vuestra Magestad cuenta para que me mande lo que devo hazer para que no ierre en el real servicio de Vuestra Magestad y acierte en cosa novesitada. Guarde nuestro Señor la real persona de Vuestra Magestad como puede y desseo. Valencia, a los 26 de octubre de 1627. Frey don Jofré de Blanes": el lloctinent general de Montesa al rei: AHN, OOMM, lib. 838-C, f. 196v-197; finalment, dita companyia es proveí el 6-XII-1627 en el sotsclauer de l'Orde, fra Bernabé Vallterra: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 77-77v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 176v-177v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 180v; títol de companyó del comanador de Silla: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 83-83v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38.

Una còpia de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. D-35, f. 194v.

Bibliografia

Castrillo y de Velarde, Diego. Natural de Oropesa. 1589. Dejó el hábito y pasó a la Orden de Calatrava. Exp. núm. 109: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 184.

MOLINA PUCHE, Sebastián, Poder y familia: las élites locales del corregimiento de Chinchilla-Villena en el siglo del Barroco, Murcia, Universidad de Murcia, Cuenca, Universidad de Castilla-La Mancha, 2007, p. 245.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Català de Valeriola i Mompalau, Otger

Altres formes Gilabert Carròs de Centelles: RUIZ (1987), p. 100.

Lloc naixement València **Data** 1634 **+** 1656

Lloc defunció València **Data defunció** 5 9 1705

Soterrat a València, catedral, capella de Sant Antoni (a la girola de la Seu);

Pares i avis Otger Català de Valeriola i Perellós i Ana María de Mompalau; Avis paterns: Bernardo Català de Valeriola Vives de Canyamàs, cavaller de Calatrava, i Constanza de Perellós; Avis materns: Gaspar de Mompalau, senyor de Xestalgar, Sot de Xera i Sans, i María Ferrer i Lloris, tots de València

Esposa El 12-IX-1656 se li concedí llicència per a casar-se amb Hermenegilda Sanchis. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 175.

Observacions A partir de 1695, en prendre possessió del marquesat de Nules -discutit pels Borja-, passà a anomenar-se, aiximateix, Gilabert Carròs de Centelles (RUIZ TORRES, 1987, p. 100)

Títols i càrrecs

Nobiliaris III marqués de Quirra [Sardenya] (1670);

II marqués de Nules (1695)

En l'orde de Montesa Marmessor general de l'Orde (29-III-1664); tresorer general (20-VI-1685); companyó de la comanda de Vilafamés (6-IX-1668)

Altres Capità d'infanteria

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 9 6 1654 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"En lo primer de jun 1634 bategí yo, fray Pere Ortís, vicari de Aldaya, a Auger, Gilem, Juseph, Francés, Segundo, fill de don Auger Catalá y de doña Ana Monpalau, conguges. Foren padrins don Francisco Corella y Paula Peres y Chulbi" [Arxiu de la Parròquia d'Aldaia], còpia en AGFDV, sign. e.1.1., caixa 2.

"Yo, don Otger Catalá, fui bautisado en Aldaia por frai Pedro Ortis, vicario de dicha parroquia, el primer dia de junio del año mil seientos treinta y quatro 1634, pusiéronme los nombres siguientes: Otger, Joseph, Françisco, Segundo. Fueron mis padrinos mi tío don Françisco Corella y Paula Peres y Chulbi [en lletra distinta s'afegeix]. Murió en 5 de septiembre 1705 en la paroquia de San Lorenzo. Está enterrado en la capilla de San Antón de la Seu: "Libre de memòries y calandarís de altre, fets y fermats y en diferents persones en mon favor o de mos pares, y per a que quede memòria comense io, don Otger Català, segon deste nom, del àbit de Montesa, algunes coses antigues y altres modernes, a 5 de mars 1667, tot sia a la machor onra y glòria de Déu Nostre Senyor y sa Mare Santíssima, amen", ms, s/f: AGFDV, sig. e.1.1. vol. 9, f. 1.

"A onse dias del mes de agosto año 1654 se despachó comision de Su Magestad para que me diera el ábito de Montesa cualquier cavallero de las quatro órdenes militares a quien io requiriere. A los primeros de enero del año 1656 tomé el ábito de Nuestra Señora de Montesa en Milán, en el monasterio de San Anbrosio, diéronme don Joseph de Borja y el abat de San Anbrosio, fueron mis padrinos el marques Coiro, governador de Mortara, del ábito de Calatrava, y don Visente Monsoriu, del ábito de Santiago. Profesé en las reales casas del Temple en manos de nuestro lugartiniente general frei don Juan Crespi de Valdaura, a 25 de setiembre 1658, y resibió dello auto Visente Mei, escrivano

Cavallers de Montesa (1592-1701)

de la Orden, dicho día, mes y año. A 29 de marzo del año 1664 me nombró Su Magestad albacea general de la orden de Montesa. A 4 de octubre, día de San Francisco, 1656, me casé con doña Ermerigilda Sanchis, teniendo lisensia de Su Magestad consedida a 12 de setiembre de dicho año”, Ibidem, f. 1v;

“A seis de setiembre 1668, me iso mersed Su Magestad del pan y agua o compañía de treinta libras que paga la encomienda de Villafamés, que vacó por aver mejorado Su Magestad a don Juan de Castelví en otro pan y agua de quarenta libras sobre la encomienda de Benasal, dile para registrar a Visente Mei, escrivano de Montesa, el despacho a 27 de setiembre 1668”: Ibidem, f. [6 tatxat].

“El illustre don Gilaberto Carroz y Centelles, olim don Otger Català de Valeriola, marqués de Nules, etc..., hizo su testamento en forma de plica, que entregó a Gabriel Huguet, notario, en 21 de febrero 1701”: Ibidem, f. 224.

"Item, a 4 de octubre 1656, don Otger Catalá, del ávito de Montesa, hijo de don Otger Catalá y doña Anna Mompalau, con doña Esmeregilda Sanchiz, hija de Vicente Sanchiz y Francisca Querol": [Sant Joan del Mercat], "Llibre de la Nobleza de València...": AGFDV, sign. 10-bis, f. 73

Un inventari de béns post-mortem, recollit pel mateix notari, s'hi troba a l'obra de CAMPS, Concha (2008).

Patent de capità d'infanteria i tres còpies de la seua partida de baptisme en AGFDV, sign. e.1.1., caixa 2.

Genealogies de la família en AGFDV, sign. e.1.1., caixa 4 i en particular, amb molta informació i arbres genealògics al mateix lloc i secció, llibre 10. També hi ha genealogies a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 34v; D-27, ff. 151v-152; i D-46, f. 150v.

Consulta del Consell d'Aragó de 27-V-1654 sobre l'hàbit que demana Otger Catalá: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 210-210v; nomenament d'informants interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 211-212v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 215v-217; llicència per a casar-se amb Hermenegilda Sanchis: Ibidem, ff. 294v-295; llicència per a professar: Ibidem, f. 330v; títol de companyó del comanador de Vilafamés: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 83-83v; Nomenament de tesoror general de l'Orde en: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 62-62v; títol de marmessor general: AHN, OOMM, lib. 533-C, f. 296v;

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 71.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 234.

Catalá de Valeriola y Mompalau, Otger. Señor de la Baronía de Nules. Natural de Valencia. 1654. Tesorero general de la Orden. Exp. núm. 112: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 184.

RUIZ TORRES, Pedro, "La nobleza en el País Valenciano durante la transición al capitalismo", Manuscrits, nº 4-5 (1987) pp. 98-99.

BALLESTER BUIGUES, Irene, La duquesa d'Almodòvar. Vida d'una aristòcrata valenciana a la fi del segle XVIII, Ajuntament de Xaló i IECMA, 2007.

CAMPS, Concha [et al.], El Palau dels Català de Valeriola, València, Conselleria de Presidència, 2008, pp. 35, 131-134.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1641 **+**

Lloc defunció **Data defunció** c 1719

Soterrat a

Pares i avis
 Gaspar Català, natural de València, i Isabel Siverio, natural de Jérica;
 Avis paterns: Juan Bautista Català, natural de València, i Maria Ribot, natural de València;
 Avis materns: Roque Siverio, cavaller de Montesa, natural de Jérica, i Isabel Franquesa, natural de Madrid, filla de Pedro Franquesa, cavaller de Montesa

Esposa
 El 14-X-1661 se li donà llicència per a casar-se amb Leonor Brizuela i Escrivà, de València: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 38. El 20-II-1679, per a casar-se amb María Montaner, de València; exp. casaments, Montesa, nº 126.

Observacions
 El pretendent tenia uns 19 anys d'edat (exp. 111).
 L'hàbit es va lliurar a son pare, Gaspar Joan Català i Ribot per a un dels seus fills, amb motiu de les corts de 1645.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Pedro Franquesa i Esteve (1602), besavi.
Segons els testimonis de les seues proves, comptava amb parents cavallers de Montesa i Santiago "dentro del quarto grado" pel cognom Ribot -germans Crespí, etc- (exp. 111).

Descendents

En altres oomm

El comte de Villafranqueza, germà de l'àvia materna, cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

111

Fonts arxivístiques

El pretendent tenia uns 19 anys d'edat, i segons els testimonis de les seues proves, comptava amb parents cavallers de Montesa i Santiago "dentro del quarto grado" pel cognom Ribot -germans Crespí, etc- (exp. 111).

L'hàbit es va lliurar a son pare, Gaspar Joan Català i Ribot, per a un dels seus fills, amb motiu de les corts de 1645: AHN, OOMM, leg. 2194 i AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 291-291v.

"Item, a 14 deziembre 1661, don Miguel Catalá, hijo de don Gaspar y doña Ysabel Siverio, con doña Leonor Brizuela, hija de don Juan y doña Anna Escrivá": [en Sant Nicolau], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 56v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 37v-40; nomenament d'informants i genealogia per a la branca de l'àvia materna: Ibidem, ff. 46-46v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 52v-53v; llicència per a casar-se amb Leonor Brizuela: Ibidem, f. 71; llicència per a professar: Ibidem, ff. 92v-93v; llicència per a casar-se amb Mª Montaner: AHN, OOMM, lib. 560-C, f. 216;

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN,

OOMM, lib. 678-C, s. p.

Va fer testament davant Gabriel Huguet, notari, el 8-IX-1718: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 143v;

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 73v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 37.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 414.

Catalá y Siverio, Miguel. Natural de Valencia. 1661. Exp. núm. 111: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 184.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1568 **+**

Lloc defunció **Data defunció** c. 1635

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

113

**Fonts
arxivístiques**

"Don Dionisio Catalán, natural de Monrreal, tierra de Daroca en Aragón, de edad de 15 años. [Al marge:] Cavallero, a 20 de setiembre 1586. Padres: Juan Catalán, natural de Monrreal, y doña Luisa Sánchez, natural de Tragacete. Abuelos paternos: Gil Catalán, natural de Roderías, tierra de Albarracín, y Gostanza Gamir, natural de Teruel. Maternos: Alonso Sánchez de Piqueras, natural de Tragasete en Castilla, suelo de Cuenca, y María Sánchez, natural de Tastedo en Castilla, tierra de Molina. Comúnmente fue tenido el pretendiente por hijo legítimo y criado y educado en casa de sus padres como tal, y assí este como Juan Catalán su padre, Gil Catalán, su abuelo, y Juan Catalán, su visabuelo, fueron tenidos y reputados respectivamente assí en el lugar de Monrreal como en el de Roderías, y lugares circumvecinos, por hijosdalgo al modo y fuero de Aragón, y como tales nunca [f. 113] les obligaron a entrar en los officios de aquellos lugares ni a pagar los pechos que acostumbran pagar los pleveyos, antes bien tenían tantos privilegios que sus cassas tenían inmunidad, pues vieron los testigos algunas vezes que retrayéndose a sus cassas algunos hombres perseguidos por la justicia de aquellos lugares, nunca osaron entrar en ellas para prenderles. Nunca se oyó rumor alguno de que resultase sospecha en la limpieza de su linage, antes bien, que eran de muy buena sangre y de los mejores ydalgos de aquellas comarcas. De Alonso Sánchez no puede constar que fuesse noble, hidalgo ni de solar conocido, porque aunque dos testigos lo afirman, lo dudan y lo niegan seis, pero asientan en que vivía de su hazienda, sin trabajar de sus manos, y era muy linajudo, que nunca quiso cassar a sus hijas sino con ydalgos por ser de la buena y más honrrada sangre que había en

la sierra de Cuenca, y en un pleito que tuvo Miguel Sánchez de Piqueras, hijo legítimo de Alonso Sánchez, con doña Ana Flores, se averiguó ser christianos viejos y de muy limpio linage. Entrambas abuelas fueron christianas viejas, sin mezcla de mala raza de judío, moro o converso en ningún grado por muy remoto que fuesse, y por tales eran tenidos en la estimación común [f. 113v] sin haver oído cossa en contrario. Reconocidas estas pruebas se dieron por buenas y las aprobaron frey don Juan Tallada, frey Marcos García, frey Benito Roca y frey Andrés Ferran": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 112v-113v.

"Frey Dionís Catalán, hijo de Joan Catalán, tomó el hábito de cavallero desta Orden en 20 de henero del año 1588 en la hyglesia del Temple. Dióselo el comendador García con comission del señor Maestre hecha en 18 de dicho mes y año, y es el segundo de los quatro en grado; dixo la missa frey Ferra[n], prior del Temple, padrinos fueron frey [blanc] y frey [blanc]. Empesó de hazer la probación en hocho de março 1589. Hyzo profession en 13 de março de dicho año con orden de Su Señoría illustríssima, rescibiola frey Miguel Catalán": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 118.

Donació de 100 ducats feta a frey Dionisio Catalán; AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 116v-117; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 138-138v; llicència per a casar-se amb Isabel Navarro: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 17-17v; títol de companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 193-195.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v.

Bibliografia

Catalán y Sanchiz de Piqueras, Dionisio. Natural de Monreal. 1588. Exp. núm. 113: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 185.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Centelles i Vives, Querubín de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1580 + 1604

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 5 1611

Soterrat a

Pares i avis
Francisco Centelles i Rafaela Vives, naturals de València;
Avis paterns: Nofre Centelles i Castellana Martorell, senyor del lloc d'Almedíxar, naturals de València;
Avis materns: Bartolomé Juan Vives i Isabel Ana Codo

Esposa

Observacions
El pretendent tenia entre 22-24 anys d'edat (exp. 118).

Els testimonis interrogats a les seues proves no fan menció en cap moment de Bartolomé Vives i Ferrer, cavaller de Montesa, comanador de Montroi, nét de Bartolomé Juan Vives i Isabel Ana Codo, avis materns del pretendent.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa
Companyó del comanador d'Ares (24-I-1609);
lloctinent i capità de Sueca (11-IX-1610)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 5 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 26/05/1604 **Data comissió presa d'hàbit** 19 7 1604

Resolució proves 08/07/1604

Informants cavallers fra César Tallada

Informants religiosos fra Andrés Ferrán, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 22 7 1604 **Lloc** Valladolid, església de las Descalzas

Ministres fra Diego de Covarrubias

Padrins fra Jofré de Blanes

Professió

Llicència per a professar 03/02/1606

Data 10 2 1606 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

El seu sogre, José Pérez de Banyatos (1607);
el seu cosí Bartolomé Vives (1599), comanador de Montroi

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

118

Fonts arxivístiques

"Frey don Querubín Sentelles. En 3 de mayo 1604 hizo merced del hábito de cavallero de Montesa a don Querubín Sentelles, y en 19 de julio 1604 se dio comisión para tomalle. En los 22 de julio año 1604, en la iglesia de las Descalças de Valladolid, le dieron el hábito frey don Diego de Covarrubias. Lo prior fray Juan Salinas por comisión de Su Magestad, le dió la profesión en 10 de febrero 1606": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 72.

“Frey don Cherubí Sentelles, cavaller del hàbit de Montesa. Arribà a Montesa per a fer lo noviciat als 9 de jener del ann 1606. Prengué lo hàbit als 22 de juliol del ann 1604 en la iglesia de las Descalças de Valladolid, donalo-y don Diego de Covarrubias, foren padrins don Jofré de Blanes. Doni-li la professió als 10 de febrer del ann 1606 ab comissió de Sa Magestad a mi feta en Valladolid als 3 de febrer, en la qual comissió Sa Magestad dispensa en dit cavaller los quatre mesos de noviciat, ab que residís en lo convent sols un mes. Morí en Madrid, a [blanc] de maig 1611”: AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 12.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 176v-178v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 198v-199v; dispensa per a que professe havent residit sols un mes al convent de Montesa: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 22-23; títol de companyó del comanador d'Ares: Ibidem, ff. 217v-218v; títol de lloctinent de Sueca: Ibidem, ff. 304-305.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f.

42v.

Bibliografia

Centelles y Vives, Querubin. Natural de Valencia. 1604. Lugarteniente y capitán de Sueca. +1611. Exp. núm. 118: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 185.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Centelles, Miguel

Altres formes Centellas: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 26

Lloc naixement València **Data** + 1541

Lloc defunció València **Data defunció** 12 10 1599

Soterrat a Castell-convent de Montesa, capella de N^a S^a de Gràcia, al claustre

Pares i avis "Hijo de los señores de Almedfjar": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 26

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Patge del mestre Llançol (4 anys); patge del mestre Borja (8 anys); sotscomanador; comanador de Vilafamés (1577); comanador de Benicarló (12-VI-1583); lloctinent del Mestre (4-I-1592); clauer (7-VIII-1593 - 12-X-1599); comanador de Benassal (16-XII-1593 - 12-X-1599)

Altres Representant de l'Orde en l'Estament Eclesiàstic i en la Junta dels 24 de la guarda de la costa (6-VIII-1597)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 9 1541 **Lloc**

Ministres Mestre Llançol de Romaní

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

--

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"El reverendo y muy noble frey don Miguel Centelles, cavallero soscomendador. Entró a poseher la encomienda de Villafamés en el primero de junio 1577. Fue promovido en los primeros de junio 1583 en la encomienda de Benicarlón. Tomó el hábito en 21 de setiembre 1541 por manos del señor maestre Llançol de Romaní. Después fue encomendado en la encomienda de Benasal y juntamente con ella fue claverero de la orden de Montesa. Murió a 12 de octubre en Valensia, any 1599. Fue enterrado en la capilla de Nuestra Señora de Graçia del convento de Nuestra Señora de Montessa; nombró albaçegas al dotor frey Primo, retor de Moncada, y a don Jerónimo de la Torre, governador de Moncada": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 9-9v.

1594, febrer 8. Acte de collació de la encomanda de Benazal y Torre de Abesola, fet a favor del Ille. don frey Miguel Centelles, cavaller del Orde y milícia de Nra. Sra. de Muntesa y St. Jordi: ARV, lligall 889, caixa 2342.

Títol de comanador de Benicarló: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 83v-84; títol de lloctinent del mestre: Ibidem, ff. 217v-218v; títol de clauer: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 23-23v; títol de comanador de Benassal: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 46-49; títol de representant de l'Orde en el Braç Eclesiàstic: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 192-193.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 26.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 426.

Centellas, Miguel. Natural de Valencia. 1541. Caballero. Comendador de Vinaroz, Benicarló y Benasol [sic]. Claverero en 1593. +12 de octubre de 1599:

VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 185.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cerdà de Tallada i Sancho, Tomás

Altres formes Cerdán: RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 95v; Zerdán: sign. I-4 [9/578], f. 39v

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1574 **+** 1590

Lloc defunció **Data defunció** 1625

Soterrat a

Pares i avis Miçer Tomás Cerdà i Jerónima Sancho;
Avis paterns: mossén Guillem Cerdà, "canónigo de la iglesia de Xàtiva" i Violant Tallada;
Avis materns: Gaspar Sancho, notari i síndic perpetu de Xàtiva i Susana Antist, naturals i veïns tots de Xàtiva

Esposa El 2-IX-1595 va obtindre llicència per a casar-se amb Elena Ramos i Gauna

Observacions "Tomás Cerdán es el hijo menor de micer Tomás Cerdán, que será de edad de catorce o quince años; Estas pruebas vistas por los cavalleros infrafirmados, dezimos que quanto toca a la limpieza de la sangre de cristiano viejo deste pretendiente las damos por buenas, y en quanto toca a las otras calidades que faltan conforme a lo dispuesto en nuestras difiniciones y autos capitulares, siempre que viniere dispensación apostólica se le podrá dar el ábito al dicho pretendiente. Fecha y firmada en 30 de julio en las Casas del Temple de Valencia, año 1589. [Firma i rúbrica de:] frey don Joan Tallada, clavero. Frey Benito Roca. [Frey] don Miguel de Centellas. Frey Serafín Martí" (expedient 121)

El 12-V-1604 se li van concedir 100 lliures anuals sobre la mensa -corts de 1604-.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Sotsclauer (19-VIII-1617 - 1625)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves 27/01/1587

Data comissió presa d'hàbit 25 3 1590

Resolució proves 30/07/1589

Informants cavallers fra Francisco Luis Tallada, comanador d'Ares

Informants religiosos fra Bartolomé Monar, prior de Cervera

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 19 7 1590 **Lloc** Mesina (en Sant Jerònim, de l'orde de Dominics)

Ministres fra Gaspar Granullés i Guzmán, sotscomanador

Padrins fra Pedro de Borja i fra Miguel Esteve

Professió

Llicència per a professar

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Frey Thomás Cerdán, natural de Xàtiva, de edad de 15 años. [Al marge] Cavallero. Año 1587. Padres: el doctor Thomás Cerdán, de la Audiencia criminal de Valencia, y Gerónima Sancho, naturales de Xàtiva. Abuelos paternos: Mossén Guillen Cerdán, canónigo de Xàtiva, y Violante Tallada, naturales de Xàtiva. Abuelos maternos: Gaspar Sancho y Susana Antist, naturales de Xàtiva. El padre de frey Thomás fue armado cavallero por Su Magestad en las cortes. El abuelo paterno fue ciudadano antiguo de Xàtiva y descendiente de tales, y muerta su muger Violante Tallada // se hizo canónigo. El abuelo materno fue en sus primeros años notario, después ciudadano y síndico perpetuo de Xàtiva, si bien el contexto reza uniforme que haunque fue notario, sus antepasados progenitores fueron ciudadanos antiguos de dicha ciudad. La abuela paterna fue hija y descendiente de cavalleros antiguos, y la materna de los Antists ciudadanos los más antiguos de Xàtiva, y todos de tan abonada limpieza que en ningún tiempo ni contradicción se descompuso alguna mala voz contra ella. La aprovación dice que queda provada y dan por buena la limpieza de sangre, pero en quanto a las calidades que faltan según

diffiniciones y autos capitulares, siempre que tubiere dispensación apostólica podrá ponerse el ábito. La dispensación no se halla. Fueron ancianos para este examen frey don Juan Tallada, clavero, frey don Miguel Centelles, frey Benito Roca y frey Cerafín Martí": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 95v-96.

"Frey Thomás Serdán tomó el hábito de cavallero desta Orden en 19 de julio 1590 en Sanct Jerónimo, horden de dominicos, en Mesina, por manos de frey don Gaspar Granullés y Gusmán, soscomendador de la Horden, con comisión del ilustrísimo señor Maestre hecha en 25 días de março en el mismo anyo. Dixo la missa el provincial de la nunciada, fueron padrinos frey don Pedro de Borja y frey Miguel Estevan. Enpessó de hazer la probación en 15 de julio [blanc] 1591. Hizo profesión en 23 de diciembre del dicho año, recibiola frey don Guillem Sans, clavero de nuestra Horden, con orden de Su Excelencia. Jo, frey Selva, cantor mayor, ago verdadera fe ser verdad lo sobredicho y ansí lo firmo de mi mano y nombre. Frey Selva, cantor mayor de la Orden [firma i rúbrica]. Fue nombrado por sosclavero desta Orden y murió el año 1625": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 153.

"El Rey. Illustre marqués, primo, mi lugarteniente y capitán general. Por una carta del Patriarca, arzobispo de essa mi ciudad de Valencia, he entendido que Thomás Cerdán de Tallada, del hábito de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, hijo del doctor Cerdán, de essa // Real Audiencia, le pidió licencia para desposarse con él Ana Campos, hija de Pedro Luis Ramón, sin moniciones, y porque le pedía por marido Clara Çurbano, y que sobre ello se trataba pleyto, y que Juan Fernández de Soto acudió a impedir el casamiento de Elena Campos con Tomás Cerdán, diziendo que le havia dado palabra de casarse con él antes que a Tomás, remitió el negocio a justicio, y que usando de cautela procuró el dicho Cerdán de hablar a la dicha Elena Campos en presencia del Patriarca, y que estando en ella los dos intentaron de desposarse por palabras de presente hallado el Patriarca solo con un escrivano de su tribunal. Y porque este desacato es digno de castigo exemplar, escrivo al Patriarca que, como negocio de su tribunal, se les de a ambos con todo el rigor que la justicia dará lugar, y a vos os encargo que para ello le acudais con el favor, auxilio, y con el calor que será menester. Y porque hay sospecha que el dicho Thomás Cerdá se atrevió a esto por consejo de su padre, que sería caso de grande culpa, os encargo que con todo secreto apureis la verdad y que aviséis de lo que resultará desta diligencia, que en ello me servireis. Dattys en El Campillo, a catorze de octubre MDXCV. Yo, el Rey [signatures dels membres del Consell d'Aragó]": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 66-66v. Segons notes de fra Samper, la carta està copiada del llibre registre de Montesa Curiae Montesiaie Primum, f. 142v, a hores d'ara perdut a l'AHN, però indexat per fra José Ramírez: cfr. AHN, OOMM, lib. 538-C; més informació sobre l'assumpte, i on apareix ja la seua futura esposa, Elena Ramos, en RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 67v-68.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 122v-123; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 204; llicència per a casar-se amb Elena Ramos: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 129; concessió de 100 lliures de renda sobre la mensa -en recompensa per les corts de 1604-: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 175-176v; títol de sotsclauer per renúncia de l'anterior, fra Gaspar Juan de Villalón -amb pactes-: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 270v-272v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v.

Bibliografia

PASCUAL, V., Játiva Biográfica, cit., vol. III, p. 124.

Cerdá y Sancho, Tomás. Natural de Játiva. 1589. Subclavero en 1617. +1625: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 185.

MUÑOZ, M. Ll., Les Corts Valencianes..., cit., p. 103.

CANET APARISI, Teresa, Vivir y pensar la política en una monarquía plural. Tomás Cerdán de Tallada, València, Universitat de València, 2009, pp. 32-38.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cerdà i Olomar, Sebastián Fabián

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** 1 1670 + 1700

Lloc defunció **Data defunció** c. 1721

Soterrat a

Pares i avis

José Cerdà i Malferit i Inés Olomar, ella de Xàtiva, ell de Cerdà.
Avis paterns: José Cerdà, senyor de Cerdà, i Escolàstica Malferit, els dos de Xàtiva
Avis materns: Martín Olomar i Mª Tàrrega, ella de València, i ell de Xàtiva

Esposa

El 13 d'octubre de 1690 es va casar amb amb Jesualda Sans de la Llosa, viuda d'Isidre Tàrrega, a la col·legiata de Xàtiva

Observacions Austriacista

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Governador de Sueca PÉREZ (2008), II, p. 540

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 7 1697 **Mercé concedida per** Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Batejat a la Col·legiata de Xàtiva el 22-I-1670.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 124v-125; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 127-132; comissió per a donar l'hàbit: Ibidem, ff. 171v-173; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 55v-56 –sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158–;

El 16-IV-1709 el rei donà llicència al lloctinent general per a publicar la sentència per austriacista: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 244v-245.

Va testar a Gènova el 2-X-1721, poc abans de morir i deixar hereva la seua esposa, Jesualda Sans de la Llosa: AHN, OOMM, lib. 514-C, f. 21v.

Sobre el seu pas al bàndol de l'Arxiduc: AHN, OOMM, lib. 845, f. 60, carta del lloctinent Vallterra de 15 d'octubre de 1709 sobre terres del personatge suposadament embargades.

Bibliografia

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cerdà i Portadora, José

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1665 **+** 1683

Lloc defunció **Data defunció** 1697

Soterrat a

Pares i avis Jaime Luis Cerdà i Margarita Portadora, ambdós naturals de Xàtiva;
Avis paterns: José Cerdà i Escolástica Malferit, ambdós naturals de Xàtiva;
Avis materns: Fadrique Portadora, natural de Xàtiva, i Josefa Bodí Molina,
natural d'Ontinyent

Esposa El 9-IV-1691 se li donà llicència per a casar-se amb Rosa Rotlà i Aldomar,
natural de Xàtiva. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 169.

Observacions El pretendent tenia uns 18 anys d'edat (exp. 120)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1683 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

120

Fonts
arxivístiques

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 32v-33; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 39; llicència per a professorar: Ibidem, f. 61; llicència per a casar-se amb Rosa Rotlà: Ibidem, f. 387v.

Va morir sense testar: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 64v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84.

Bibliografia

Cerdá y Portodora [sic] José. Señor de Cerdán. Natural de Játiva. 1683. Le mataron en el Encinar el 19 de julio de 1697. Exp. núm. 120: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 185.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cernecio i Tàrrega, Manuel

Altres formes Sarnecio: partida de bateig; Sarnesio, Sernesio: ADV, sign, 10-bis, ff. 22 i 73v

Lloc naixement València Data 1630 + 1659

Lloc defunció Data defunció c. 1705

Soterrat a

Pares i avis Francisco Cernecio, natural de Como (Milà), i Catalina Tàrrega, de València; Avis paterns: Jerónimo Cernecio, i Claudia Odescalco, els dos de Como; Avis materns: Gaspar Tàrrega, i Magdalena Íñigo, els dos de València

Esposa El 18-VIII- se li donà llicència per a casar-se amb Inés de Perellós, de València

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

II comte de Parcent

En l'orde
de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 16 5 1659 Mercè concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"A 29 de dehembre mil sis-sents trenta, bategí yo, mossén Pere Joan Cabrera, vicari, a Manuel, Joseph, Geroni, Francés, fill de Francisco Sarnecio, cavaller, y de doña Catalina Tàrrega, coniuques. Fonch compare don Diego Ferrer, cavaller del àbit de Montesa, y comare doña Luciana Ferrer, doncella" [Arxiu de la Parròquia dels Sants Joans de València (exp. 122)].

"Frey don Emanuel Cernecio, conde de Parcent, natural de Valencia. Don Francisco Cernecio, natural de la ciudad de Como, en Milán, y doña Catalina Tàrrega, natural de Valencia; Gerónimo Cernecio, natural de cómo, y Claudia Odescalco, de el mesmo lugar, don Gaspar Tàrrega (está armado cavallero 1604) y doña Magdalena Yñigo, natural de Valencia": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 36v.

"Primo, a 16 de abril 1659, esposaren a don Manuel Sarnesio, conde de Prasant [Parsent], fill de don Francisco Sarnesio y de dona Catalina Tàrrega, cónjuges, ab dona Ysabel de Calatayud, filla de don Joseph Calatayud y Pallàs, senyor de Agres, y de dona Damiata Carròs y Artés de Albanell, cónjuges": [en Sant Esteve]; "Ittem, a 10 de julio 1659 don Manuel Sernesio, del ávito de Montesa, conde de Prasant [Parcent], hijo de don Francisco y doña Catalina Tàrrega, con doña Ysabel Calatayud, hija de don Joseph, señor de Agres y doña Damiata Carroz": [Sant Joan del Mercat], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, ff. 22 i 73v.

Consulta del Consell d'Aragó de 7-IV-1659 sobre l'hàbit que demana Manuel Cernecio, comte de Parcent, AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 6v-7; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 8v a 9v;

Cavallers de Montesa (1592-1701)

comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 24v-25v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 70-70v; llicència per a casar-se amb Inés de Perellós: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 147v-148v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 73.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 36v i D-46, f. 103.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 412.

Cernesio y Tárrega, Manuel. Conde de Parcent. Natural de Valencia. 1659. Exp. núm. 123: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 185.

SORIA, E., La nobleza en la España..., cit., p. 90.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. XIII, pp. 268-269.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ciurana i Sans, Juan

Altres formes

Lloc naixement Morella **Data** c. 1582 **+** 1612

Lloc defunció **Data defunció** 1619

Soterrat a

Pares i avis

Juan Ciurana, natural de Morella, i Úrsula Sans, natural de Catí;
Avis paterns: Juan Antonio Ciurana, batlle de Morella, natural de Morella, i Bárbara Berga, de Cincorres;
Avis materns: Carlos Sans, natural de Catí, i Isabel Juana Florcadell, natural de Canet

Esposa

El 15-IX-1612 se li concedí llicència per a casar-se amb Ana Jerónima Palomar i Martí, filla dels senyors de Villores i la Todolella. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 148.

Observacions

El pretendent tenia uns 30 anys d'edat i es van interrogar 35 testimonis, 10 a Morella, 8 a Cincorres, 9 a Catí i 8 a Canet (exp. 127).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Batlle de Morella

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 22? 7 1611 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 07/01/1612 **Data comissió presa d'hàbit** 20 2 1612

Resolució proves 23/01/1612

Informants cavallers fra Francisco Perpinyà, tresorer general de l'Orde

Informants religiosos fra Miguel Tomás Insa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 4 3 1612 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra César Tallada, lloctinent general, i fra Baltasar Primo

Padrins fra Bernardino Çanoguera i fra Gaspar Juan

Professió

Llicència per a professar 18/05/1615

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm Tomás Guerau, nét de Carlos Sans, avi matern, fou cavaller de Sant Joan; Gabriel Àngel Sans, germà del pare de l'avi matern, fou també cavaller de Sant Joan

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 127

Fonts arxivístiques “Señor. Por un villete del duque de Lerma en que vino incluso un memorial de don Juan Siurana, manda Vuestra Magestad que el dicho memorial se vea en este Consejo y se le consulte lo que parecerá. En él refiere que su padre y todos sus passados han servido a la Corona Real en la baylía de Morella y sus aldeas por tiempo de 105 años con solas quince libras de salario y con obligación de yr a Valencia a dar sus quèntas, en lo qual gastaron cada año mucho más, que assí mismo sirvieron en muchas ocasiones de guerra, particularmente en las comunidades del reyno de Valencia y en la rebellió de los moriscos en la sierra de Spadán, donde su agüelo y bisagüelo fueron capitanes y gastaron mucha parte de su hazienda, y el dicho su agüelo en aquella ocasión murió peleando con los rebeldes; que demás desto su padre ha sido maestre de campo de la villa de Morella y su distrito por tiempo de diez años, el qual cargo por su impedimento sirve al presente el suplicante, y en consideración destos y otros servicios supplica a Vuestra Magestas le haga merced de honralle con un hábito. Destos servicios consta por los papeles que don Juan Siurana ha presentado, y por ellos y por sus buenas partes merece que Vuestra Magestad le haga la merced que supplica, y esto presupuesto y que en la orden de Montesa, fuera de aver tantos // más de los que permiten las diffiniciones della, como en otra ocasión se ha dicho a Vuestra Magestad, hazía conseqüencia el dársele della para otras personas beneméritas que le piden oy, algunas de las cuales son ministros de Vuestra Magestad. Paresce al Consejo que siendo Vuestra Magestad servido, se le podría dar uno de qualquiera de las tres órdenes militares de Castilla. Vuestra Magestad hará lo que más servido fuere

Cavallers de Montesa (1592-1701)

[signatures del vicecanceller d'Aragó, Clavero, i tres regents del Consell]": Consulta del Consell d'Aragó sobre l'hàbit que sol·licita Juan Ciurana. 8-V-1611. En lletra distinta s'afegeix: "Cuando se me ubiere de consultar algún ávito por esta vía, sea de la Orden que el Consejo tiene a cargo, y así se? le podrá dar a este de Montesa": AHN, OOMM, leg. 2194.

"Frey don Joan Ciurana. En 4 de março 1612 tomò el hàbit de Nuestra Señora de Montesa don Joan Ciurana, governador de Morella. Diósele en la iglesia del Temple de Valencia y con comission de Su Magestad se le dio el lugarteniente general don César Tallada y el doctor frey Balthazar Primo. Hizo profesión": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 97v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 36-36v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 39-40v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 46-47; llicència per a casar-se amb Ana Jerónima Palomar: Ibidem, f. 63v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 149v-150.

Va testar davant el notari Joan Sabater el 14-VI-1619, publicant-se dit testament el 21-VII-1619: RAH, CSC, sign. I-50, f. 123.

Segons Segura Barreda, va faltar a Morella el 14-V-1627.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46v.

Bibliografia

SEGURA y BARREDA, José, Morella y sus aldeas: corografía, estadística, historia, tradiciones, costumbres, industria, varones ilustres, etc. de esta antigua población y de las que fueron sus aldeas, Morella, Imprenta de F. Javier Soto, 1868, vol. I, p. 184.

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 238.

Ciurana y Sanz, Juan. Natural de Morella. 1612. Exp. núm. 127: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 185.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ciurana i Vilanova, Francisco

Altres formes

Lloc naixement Morella **Data** c. 1605 **+** 1631

Lloc defunció València **Data defunció** 16 5 1646

Soterrat a

Pares i avis

Juan Ciurana, de Morella, i Juliana Vilanova, d'Olocau;
Avis paterns: Juan Antonio Ciurana, natural de Morella, i Bárbara Berga, de Cincorres;
Avis materns: Francisco Vilanova, de Morella i Úrsula Figuera, d'Olocau

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 25-26 anys d'edat (exp. 128)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Governador del Maestrat (27-VIII-1638)

Altres

L'11-VI-1627 se li va fer mercè de l'ofici de batlle de Morella

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 16 2 1631 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

“Aunque don Francisco Ciurana no es heredero de los servicios de su padre y passados por línea paterna, porque estos recayeron en su hermano maior don Juan Ciurana, baile que fue de la villa de Morella y cavallero del hábito de Montesa, y murió sin hijos barones y dexó sola una hija que no es capaz desta merced de hábito, pero es heredero de los servicios que se refieren de sus pasados por línea materna de doña Juliana Villanova, su madre [...], que mereçe la merced que supplica del hábito de Montesa”: consulta del Consell d'Aragó de 23-I-1631 sobre l'hàbit que demana Francisco Ciurana: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 83-83v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 87v-90v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 96-98; llicència per a professar: Ibidem, ff. 240v-241v; títol de governador del Maestrat: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 160v-162v.

El creuament, descrit amb detall pel notari Pedro Luis Bonilla, amb l'època de 75 lliures pagades “per la roba que los cavallers que prenen lo àbit de Montesa tenen obligació de donar” en RAH, CSC, sign. I-50, ff. 119-122.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 25v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

"Jueves a 29 [de maig de 1631] recibió el ábito de Montesa en el Temple, de mano de Don Jofré de Blanes, lugar teniente, Don Francisco Siurana, cavallero de Morella": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 200.

SEGURA y BARREDA, José, Morella y sus aldeas: corografía, estadística, historia, tradiciones, costumbres, industria, varones ilustres, etc. de esta antigua población y de las que fueron sus aldeas, Morella, Imprenta de F. Javier Soto, 1868, vol. I, p. 184.

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 240.

Ciurana y Borja, Francisco. 1631. Caballero; Ciurana y Vilanova, Francisco. Natural de Morella. 1531 [sic]. Exp. núm. 128: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 185.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Clavero i Algar, Diego

Altres formes

Lloc naixement Zaragoza **Data** c. 1551 **+** 1609

Lloc defunció **Data defunció** 9 1612

Soterrat a

Pares i avis

El doctor Pedro Clavero, natural de La Royuela, aldea d'Albarracín, i Violante de Algar, de Zaragoza;
Avis paterns: Jaime Clavero i Sancha Amigo, ambdós de La Royuela;
Avis materns: Jaime de Algar i Violante Francés, ambdós de Zaragoza

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 58 anys d'edat (exp. 129)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Vicecanceller del Consell d'Aragó

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 4 1609 **Mercé concedida per** Felipe III

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Su Magestad a sido servido de hazer merced al vizecanzeller don Diego Clavero de un hábito de la orden de Montesa y manda a vuestra merced despache la cédula y la embíe a firmar. Dios guarde a vuestra merced. En Madrid, a 30 de marzo 1609. Del señor duque de Lerma por el señor vicecancellor": AHN, OOMM, leg. 2194.

"Frey don Diego Clavero. En Madrid a 15 de junio 1609, en el monasterio de las monjas de Pinto, de la orden de Sant Bernardo, frey don Phelippe Tallada, del hábito de Nuestra Señora de Montesa, regente el Supremo de Aragón, comendador de Ares y assessor general de la dicha Orden, dio el hábito de cavallero a don Diego Clavero, vicecancellor de Aragón. Dixo la misa un religioso de dicha Orden": AHN, OOMM, ib. 812-C Cantoría II], f. 95.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 225v-228; comissió per a que li donen l'hàbit, amb nota al marge del creuament: Ibidem, ff. 237-238 –també en AHN, OOMM, lib. 884-C-; llicència per a professar a Madrid en mans de fra Felipe Tallada, regent del Consell d'Aragó: Ibidem, ff. 301v-302.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 12-12v.

Bibliografia

Clavero y Algar, Diego. Natural de Zaragoza. 1609. Vicecanciller del Consejo de Aragón. Exp. núm. 129: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 186.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 588; Id., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., pp. 84-85, 108-109.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. X.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p. 611.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. X.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. XIII, pp. 764-765.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Collantes i Salaya, Francisco

Altres formes

Lloc naixement Corpa (Madrid) **Data** c. 1562 **+** 1583

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Diego de Collantes i María de Salaya, naturals de Corpa;
Avis paterns: Diego de Collantes i Ana de Molina, naturals de Corpa;
Avis materns: Pablo de Salaya, natural de les muntanyes, i Catalina de Berrio, natural de Corpa

Esposa El 14-X-1595 se li donà llicència per a casar-se amb Ana Velázquez de Ledesma; el 30-IX-1607 per a casar-se amb María de Verzosa, viuda, natural de Tordelaguna; el 3-I-1626 per a casar-se amb Catalina de Villa i Arellano: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 200.

Observacions El pretendent tenia uns 22 anys d'edat (exp. 130)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Francisco de Collantes, natural de la villa de Corpa, tierra de Alcalá de Henares, de edad de 20 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1582. Padres: don Diego de Collantes y doña María de Salaya, naturales de Corpa. Abuelos paternos: Diego de Collantes y Anna de Molina, naturales de Corpa. Maternos: Pablo de Salaya, natural de las montañas, y Catherina de Berrio, natural de Corpa. Los Collantes tenían su domicilio y haciendas en las villas de Alcalá de Henares y de Corpa y vivían a tiempos en dichos lugares, fueron hijosdalgo al modo y fuero de España, y como tales exemptos de los pechos a que contribuyen los pecheros, y queriendo pecharles el consejo de la villa de Corpa, Diego de Collantes, padre del pretendiente, lo resistió, y en juhicio contradictorio obtuvo sentencia en favor de su hidalguía en possessión y propiedad y sacó su executoria porque constó assímesmo su limpieza, y por la voz y fama pública la legitimidad del pretendiente. La madre y abuelo materno fueron también hidalgos notorios, concurriendo este a cargos que privativamente ocupan los hijosdalgo y tratándose con mucho lucimiento. Las abuelas paterna y materna no solo fueron limpias de toda mala raza, pero muy christianas viejas y decendientes de idalgos, y un hermano de Catharina de Berrio llamado Juan de Berrio sacó su executoria y tuvo sentencia en favor de su hidalguía contra el consejo de Corpa, que quería hazerle pechero": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 105-105v.

"El reverendo y muy noble frey don Francisco de Collantes, castellano, tomó el hábito a 24 de hebrero, día de San Matías, año 1583. Dióselo el illustre frey don

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Álvaro de Luna y Mendosa, de la orden de Calatrava, por comisión de Su Señoría ilustrísima, en la iglesia de la Compañía de Jesús en la ciudad de Toledo, dixo la missa frey Bartholomé Fito, retor de Montesa. Empesó de hazer la probación en XVI de julio año 1587. Hizo profesión con orden del señor Maestre en manos del sosclavero en 30 de julio año 1587": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 95.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 68-68v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 70v; llicència per a casar-se amb Ana Velázquez: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 133v-134v; llicència per a casar-se amb María de Verzosa: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 94; llicència per a casar-se amb Catalina de Villa i Arellano: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 260.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35v.

Una còpia de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. D-35, f. 195v.

Bibliografia

Collantes y Selaya, Francisco. Natural de Corpa (Toledo). 1582. Exp. núm. 130: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 186.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Covarrubias i Sans, Diego de

Altres formes

Lloc naixement Cocentaina **Data** 11 1544 **+** 1593

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 5 11 1607

Soterrat a València, catedral, capella de Sant Sebastià

Pares i avis Baltasar de Covarrubias, natural de medina del Campo, i Leonor Sans, natural de Cocentaina.
Avis paterns: Hernando de Covarrubias, natural de Covarrubias, i María López;
Avis materns: Miguel Sans, natural de Cocentaina, i Violante Ortíz, natural de València

Esposa

Observacions Està soterrat a la catedral de València en un magnífic sepulcre de marbre amb la seua efígie, que descrivim al darrer capítol d'aquest treball. A la bibliografia, la corresponent a aquesta peça d'escultura funerària.

1607. Diego de Covarrubias disposa de 24.000 lliures per a "labrar y mexorar dicha capilla (de Sant Sebastià, a la Seu de València, on seria soterrat) haziéndola mayor, y también de hazer una sachristía en ella y de fundar e instituir en aquella unas capellanías" RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], ff. 92-97v.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Assessor general (20-I-1593 - 5-XI-1607);
comanador de Perputxent (18-III-1599 - 5-XI-1607)

Altres Col·legial de San Salvador de Oviedo (Salamanca) entre 1579-1582;
membre de l'Audiència de València: oïdor de causes criminals (8-V-1581);
oïdor de causes civils (11-X-1586);

Cavallers de Montesa (1592-1701)

regent del Consell d'Aragó (1592)
vicecanceller del Consell d'Aragó (14-X-1598)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Felipe II

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

8

12

1592

Resolució proves

Informants cavallers

fra Juan Ferrer, comanador de Culla i Atzeneta

Informants religiosos

fra Baltasar Primo, rector de Montesa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

12

2

1593

Lloc

València, església del Temple

Ministres

fra Jerónimo d'Íxer, comanador d'Alcalà, i fra Andrés Ferran, prior del Temple

Padrins

Juan Ferrer i Pedro de Castellví

Professió

Llicència per a professar

04/04/1594

Data

18

4

1594

Lloc

Madrid, San Martín

Ministres

fra Jaime Juan Falcó i fra Domingo Marín

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"En 12 de hebrero 1592 [per 1593] don Gerónimo Díxer, comendador de Alcalá de Chivert, y frey Andrés Ferrán, prior del Temple, con comisión de Su Magestad, dieron el hábito de cavallero en la iglesia del Temple de Valencia a frey don Diego de Covarrubias, regente la cancellería en el Consejo Supremo de Aragón y assessor general de la dicha Orden. Fueron sus padrinos don Juan Ferrer y don Pedro de Castellví": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 24.

Títol d'assessor de l'Orde -sense tindre encara hàbit de Montesa-: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 1; nomenament d'informants: Ibidem, ff. 1v-2v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 2v-3; llicència per a professar a Madrid -amb nota al marge sobre la professió-: Ibidem, ff. 65v-66; títol de comanador de Perputxent: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 17v-20.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 40v.

La seua genealogia i la de la seua esposa en RAH, sign. I-26 [9/600], f. 11.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

"Mort de Covarrúvies. Divendres, a 9 de novembre 1607, vingué lo correu Blanquer de Madrid y portà nova com lo vicecanceller Covarrúvies era mort, y que ya.l portaven a soterrar a la Seu. Port de dit cos. Disapte, a 17 de novembre 1607, entraren de nit lo cos del vicecanceller Covarrúvies, que morí en Madrid. Y.l portaren al Temple, y hallí lo depositaren sobre un cadafals entoldad de vayeta, ab quatre piràmides. Y dilluns anaren totes les parròchies al soterrar. Y no.l soterraren per la contradictió que y agué entre los canonges de la Seu y.ls comanadors de Montesa. // foli 119 r// Y digueren en lo Temple una missa general, ab les creus que havien vengut hallí. Y per molt que la Audiència s'i posà de per mig no y pogueren, aquest dematí, donar-i asiento sobre dita contensió. Aprés los comanadors prengueren lo cos y se'n lo entraren en la sagrestia del Temple, perquè los marmesors de aquell volien també que.ls canonges acceptasen lo cos, juntament ab los llegats que dexava ab lo testament dit vicecanceller. Perquè dexava cosa que excedia als llegats més de quaranta mília lliures. Y axí no.l volien acceptar lo testament ab los llegats, y també que no volien que se li posàs doser. Y esta tanda de soterrar fonch de a 3 sous, per ser general, y de a dotse capellans, y lo general de a 3 sous": PORCAR, P. J., Coses evengudes..., cit., vol. I, n° 486 i 487, p.194.

SAMPER, frey Hipólito de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 438.

UHAGÓN y GUARDAMINO, Francisco Rafael de, El licenciado don Diego de Covarrubias, Boletín de la Real Academia de la Historia, t. LXXXI (1922), pp. 5-25.

Covarrubias, Domingo de [sic]. Natural de Cocentaina. 1593. Caballero. Comendador de Perputxent. Regente (1592) y Vicecanciller del Consejo de Aragón: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 187.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 162.

PASTOR, J., "Nobles i cavallers...", cit., p. 30.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., pp. 611-612.

PASTOR, Jaume, "Un jurista al servei de la monarquia. El vice-canceller Diego de Covarrubias", en Dels furs a l'estatut: Actes del I Congrés d'Administració Valenciana, València 1992, pp. 189-198.

MOLAS, P., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., pp. 84, 85 i 200.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., pp. 170-172.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. XV, pp. 115-116.

Sobre el sepulcre del vicecanceller a la catedral de València:

SANCHIS i SIVERA, José, La catedral de Valencia. Guía histórica y artística, Valencia, Imprenta de Francisco Vives Mora, 1909 (reedició facsimil, Librerías París-Valencia, 1990), pp. 261-264;

AGUILERA CERNI, Vicente (coord.), Història de l'art valencià, Valencia, Consorci d'Editors Valencians (1987), vol. III, pp. 174, 176 i 177;

LLOBREGAT, Enric, i YVARS, J. F., Història de l'Art al País Valencià, València, Tres i Quatre, 1988, vol. II, p. 60.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Crespí de Valldaura i Borja, Antonio

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1572 + 1589

Lloc defunció L'Alcúdia de Crespins **Data defunció** 4 2 1622

Soterrat a Montesa, castell-convent, capella de N^a S^a de Gràcia, al claustre

Pares i avis
Francisco Crespí de Valldaura, senyor de Sumacàrcer, i Juana de Borja, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Bernardo Crespí de Valldaura, natural de València, i Beatriz Olomar o Aldomar, de Xàtiva;
Avis materns: Luis de Borja i Ángela Andrés, naturals de València

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 30/11/1588 **Data comissió presa d'hàbit** 7 12 1588

Resolució proves 29/12/1588

Informants cavallers fra Guillem Sans

Informants religiosos fra Juan Martínez Alegría

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 1 1589 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Juan Tallada, clauer i comanador d'Ademús

Padrins fra Jerónimo d'Íxer, comanador d'Alcalà, i fra Juan Ferrer, comanador d'Atzeneta

Professió

Llicència per a professar

Data 10 1 1590 **Lloc** Montesa

Ministres fra Guillem Sans, sotsclauer

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

El seu germà Francesc (1577)

Descendents

Els seus nebots -fils de l'anterior- Juan Crespí i Brizuela (1634) i Cristóbal Crespí (1642), i els descendents d'aquests

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

136

Fonts arxivístiques

"Frey don Antón Crespí de Valdaura, natural de Valencia, de edad de 16 años. [Al marge:] Cavallero. Padres: don Francisco Crespí de Valdaura, señor de Sumacarcel y de la Alcudia de Canales, y doña Juana de Borja, naturales de Valencia. Paternos: don Bernat Crespí de Valdaura y doña Beatriz Olomar o Aldomar, por llamarla assí el vulgo, aquel de Valencia y éste de Xàtiva. Maternos: don Luis de Borja y doña Ángela Andrés, naturales de Valencia. Los Crespines y Borjas, nobles y principales muy antiguos. La abuela Olomar fue descendiente de antiguos ciudadanos de Xàtiva, y la materna de Valencia, y el bisabuelo miser Andrés fue justicia criminal de Valencia, y todos con muy abonada limpieza": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 141v.

"Frey don Anthon Crespí rescibió el hábito de cavallero desta Orden en seys de henero año 1589, dióselo frey don Juan Tallada, comendador de Adamús y clavero de la Orden con comisión del señor Maestre hecha en [blanc] de [blanc] año [blanc] en la yglesia del Temple de Valencia. Dixo la missa frey Luys Alçamora, prior de Sant Jorge de Valencia, y padrinos fueron frey don Jherónimo Díxar, comendador de Alcalá de Gibert, y frey don Juan Ferrer, comendador de Axeneta (sic). Empesó de hazer la provación en 19 días del mes de dehiembre 1589. Hizo la profesión miércoles, en 10 días del mes de henero 1590 con horden de Su Señoría ilustrísima, reçibióla frey don Guillem Sans, sosclavero": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 129.

"A 4 de febrer any 1622 morí lo noble don Antoni Crespí de Valldaura, comanador de Nostra Señora de Montesa y Sant Jordi. Morí ab los sacramens de la Santa Iglesia. Feu desapropiament de s'azienda en poder del doctor Calaf, de dita Religió. Feu marmesors al sobredit Calaf i a don Lloís Ferriol, señor d'Estubeny y soscomanador de dita Religió. Ells donaran conte al jutge de causes pies. Fon portat a soterrar al castell de Montesa, en lo vas dels

comanadors": Arxiu Parroquial de l'Alcúdia de Crespins, Quinque libri n.º 1.

Donació de don Joan de Borja i Crespí a Antoni Crespí, son fill; AHN, OOMM, legs. 2165-2166.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 162; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 170v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 137v.

Bibliografia

Crespí de Valdaura y Borja, Antonio. Natural de Valencia. 1588. +1621. Exp. núm. 136: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n.º 21 (1957), p. 187.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Crespí de Valldaura i Brizuela, Cristóbal

Altres formes

Lloc naixement **Data** **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
Francisco Crespí de Borja, lloctinent general de Montesa, i Juana de Brizuela;
Avis paterns: Francisco Crespí, senyor de Sumacàrcer i L'Alcúdia, i Juana de Borja;
Avis materns: Juan de Brizuela, senyor d'Alcoleja i Ángela Ribot, tots de València

Esposa

Observacions
El pretendent tenia uns 42 anys d'edat (exp. 137).

El llibre 848-C de la secció d'OOMM de l'AHN duu una sèrie de textos del vicecanceller on es poden esbrinar els béns de don Cristóbal declarats en virtut del vot de pobresa en l'orde de Montesa. Tenia aleshores béns a València (casa en la plaça de Sant Doménec), dos forns a Russafa, una casa a Torrent, 1.470 escuts a l'any per la plaça de regent del Consell d'Aragó, etc. Després, un llistat de les comunions fetes com a cavaller de Montesa (amb altres membres de l'Orde): dia de N^a S^a (8 de setembre), Nadal, Pasqua, Sant Jordi, Pentecosta... (pp. 5-43).

Existeixen tres retrats del personatge: un gravat a la Biblioteca Nacional, i dos olis sobre llenç, que comentem al darrer capítol d'aquest treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Assessor general (17-VII-1644);
clauer (24-VII-1649 - 22-II-1671)

Altres

Assessor del portantveus de general governador de València (1630); membre de l'Audiència de València: advocat fiscal (11-XII-1631), oïdor de causes criminals (19-V-1632), oïdor de causes civils (22-VII-1635); assessor de l'Orde a València (27-VII-1641); regent del Consell d'Aragó (1642), vicecanceller (1652)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Llicència per a professor	14/05/1643
Data	24 6 1643
Lloc	València, església del Temple
Ministres	fra Juan Crespí de Valldaura i fra Pablo Climent, rector del Col·legi de Sant Jordi
Padrins	
Familiars en l'Orde	
Ascendents	El pare, Francesc (1577), i els germans del pare Bernat i Antoni (1589), Jerónimo Brizuela (1604), fill de l'avi matern, i el seu germà Juan (1634), anys després lloctinent general, entre altres
Descendents	
En altres oomm	Foren cavallers de Sant Joan: Luís Crespí, germà del pare; Francesc Sans, fill d'Ana Crespí, germana de l'avi patern. De Santiago: Jerónimo Muños, fill de la germana de l'àvia materna, i Jerónimo Ferrer.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

137

Fonts arxivístiques

"Señor: un memorial se ha visto en el Consejo de don Cristóval Crespí de Valdaura, de la Audiencia civil de Valencia, en que refiere que Vuestra Magestad le ha hecho merced de la plaza de assessor general de la orden de Montesa en València. Y que en las cortes de aquel reyno del año 26 decretó Vuestra Magestad un fuero en que se dispone que los assessores de la Orden hayan de tener el hábito della, y questo se ha observado immensamente [?] hasta ahora, y suplica a Vuestra Magestad le haga merced de mandar que se le dé, como a los demás. En las cortes del año 26 suplicó a Vuestra Magestad el Estamento Ecclesiástico, que los assessores y abogado fiscal de la orden de Montessa fuessen de ábito, y Vuestra Magestad respondió haría en ello lo que más conviniessa a su real servicio, y después acá los que han sido assessores han obtenido merced de Vuestra Magestad de ábito de la Orden. Por lo qual, y lo que mereze por sus partes y servicios el dicho don Christóval Crespí, y que

se halla con officio de assessor, parece al Consejo que Vuestra Magestad se sirva de tener en bien que se le dé el ábito que supplica, y por ser cosa continuada en los assessores, no va esta consulta por votos secretos. Villanueva", consulta del Consell d'Aragó de 26-VIII-1641 sobre l'hàbit que demana don Cristóbal Crespí: AHN, OOMM, leg. 2194.

"Frey Christóval Crespí de Valldaura a 3 de mayo 1642": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II] f. 171.

"A [blanc] de julio 1643 hice profesión en la iglesia del Temple, diómela don Juan, mi hermano": AHN, OOMM, lib. 848-C, p. 24. També sobre la professió AHN, OOMM, lib. 884-C.

Títol d'assessor de l'Orde a València: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 87v-89; data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 94v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 100v-103v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 135-136v; llicència per a professor: Ibidem, ff. 163v-164v; títol d'assessor general: Ibidem, ff. 221v-222v; consignació de 200 ducats de salari anuals per l'ofici d'assessor general. Ibidem, ff. 225v-226v; títol de clauer: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 191v-193.

Capítulos de diferentes cartas del señor vicecanciller don Christóval Crespí a su hermano el señor don Juan Crespí, lugarteniente general de la orden de Montesa (1655-1664), manuscrit 173, recuperat de Biblioteca Histórica de Santa Cruz, Universidad de Valladolid, <http://www.bhsc.uva.es/bhsc/bhsc/VerFicha.action?doc=173> [14-III-2012].

"Se hace memoria como en 19 de março 1670, el Exmo. Señor don Pasqual de Aragón, cardenal arzobispo de Toledo, desposó al Exmo. Señor don Cristobal Crespí de Valdaura, en nombre de procurador del señor don Joseph Crespí de Valdaura, conde de Sumacarcel, consta con instrumento otorgado en Valencia a 20 de noviembre 1669 por Lorenzo Bordera, notario apostólico de Valencia, con la señora donya María Luisa Brando (sic) y Crespí, marquesa de Villasidro y Palmas, cuyo desposorio está registrado en el Libro de desposorios [y] velaciones de la parrochial iglesia de Santa Cruz de la villa de Madrid en folio 212, y en la curia eclesiástica de Valencia está registrado en el Libro de colaciones y pleytos en el año 1670, folio 197 pagina 2ª. Y después, aviendo venido a esta ciudad de Valencia en 17 de abril 1670 dichos señores prinripales contrahientes a su propia casa, que está en la plaça de Prehicadores, dentro los fines de la parrochia de Sant Estevan, yo, el Dr. Miguel Sessé, rector de Sant Estevan, en presencia mía, y de testigos que lo fueron el señor don Juan Crespí y Brisuela, lugarteniente y [?] de la esclaresida religión militar de Montesa, don Carlos Valltera y Blanes, del Consejo Civil de Valencia por el Rey nuestro señor, señor de Petrés y Mirafior; y Don Francisco Bellvís y Moncada, señor de

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bélgida; certifico, como los dichos contrayentes don Joseph Crespí y Valdaura, conde de Sumacarcel, y la Señora donya María Luisa Brando y Crespí, marquesa de Villasidro, de nuevo aprobaron y ratificaron lo echo por su procurador espresando ad maiorem cautelam su libre voluntad y nuevo consentimiento en trasos. (f. 626v) Y para que conste desta verdad, yo el Dr. Miguel Sessé, rector de Sant Estevan, lo continuo en el presente libro de desposorios de la presente parrochia en 17 de abril 1670, que fue el día que expresaron su aprovasión y nuevo consentimiento. Ita est. El Dr. Miguel Sessé, rector de Sant Estevan. Después, en 28 de abril 1670 yo, el Dr. Miguel Sessé, rector de la iglesia parrochial de Sant Estevan, administré las bendiciones nupciales, conforme lo dispone la Santa Madre Iglesia, a los sobre dichos contrahientes don Joseph Crespí de Valdaura, conde de Sumacarcel, y a la señora doña María Luisa Brando y Crespí, marquesa de Villaçidro y Palma, en el sagrario de dicha iglesia de San Estevan”: Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València, Libro Matrimonios nº 2, ff. 626-626v.

“En nombre de Dios todopoderoso, Padre, Hijo y Spíritu Santo, tres personas y un solo Dios verdadero, y en nombre de la Virgen María, concebida sin pecado original en el primer instante de su ser, y de todos los santos y spiritus celestiales, y en particular de mis abogados y devotos. Yo, don Christóval Crespí, hijo de don Francisco Crespí de Borja y de doña Juana de Brizuela, mis padres y mis señores, creyendo, como creo, quanto crehe y tiene la Santa Madre Iglesia Cathólica Romana y en cuja fee profezo que quiero vivir y morir, ordeno esta mi última voluntad estando como estoy, por la misericordia de Dios, sano y bueno en mi entero juicio. Primeramente, revoco qualquier testamento o última disposición antecedente y comienzo esta encomendando, como encomiendo, mi alma a Dios Nuestro Señor, que la ha criado, y suplico a Su Divina Magestad se sirva de perdonar mis pecados por los merecimientos de Su santíssima pasión y muerte y de llevarla a su santa gloria. Mi cuerpo quiero que sea enterrado en el Colegio Imperial de la Compañía de Jesús desta Corte, a los pies del venerable padre Juan Eusebio Nieremperch (sic: per Nieremberg), que fue mi confesor y padre espiritual quince años. [f. 166v] Nombre por mis albaceas a mi hermano el señor don Juan Crespí, lugarteniente general de Su Magestad en la orden de Montesa, al señor don Antonio Ferrer, mi sobrino, regente deste Consejo de Aragón, y al padre Juan Ygarza, de la Compañía de Jesús, mi confesor y padre espiritual desde el año 1658 en que murió el padre Eusebio, por cuió consejo le escogí y de quien he experimentado grandes beneficios. A cada uno in solidum, con todo de poder más amplio que pueda dar. Declaro que del matrimonio que únicamente contrahe con doña Vicenta de Calatayú, mi muger y mi señora (que esté en el cielo), no me quedó otra sucesión que la de Juana, mi hija, a quien casé con el marqués de Villasidro en el reyno de Cerdeña, que heredó despues también el marquesado de Palmas, de cuió casamiento recibiera las capitulaciones matrimoniales en esta Corte Balthazar Cerdán, secretario de Su Magestad por el Consejo de Aragón y Pedro

Navarro de Aguirre, notario de Valencia, a 8 de setiembre 1652, en que hize donación a mi hija de los bienes que entonces tenía, con las condiciones y reservas en ellas contenidas. Declaro assí mismo, que del referido matrimonio de mi hija con el marqués de Villasidro y Palmas tampoco quedó otra sucesión que la de una hija llamada María Luysa, la qual ha sucedido en los títulos [f. 167] y estados y bienes de su padre, y la casé con don Joseph Crespí de Valdaura, mi sobrino, conde de Sumacárcer, y recibió las capitulaciones en esta Corte Juan Francisco Pueyo y Clavería, escrivano de mandamiento y cámara del Consejo más antiguo y notario público, a 15 de março 1670. Y yo, en nombre del conde mi sobrino y en virtud de su poder recibido en Valencia por Lorenço Bordera a 20 de noviembre 1669, me desposé con mi nieta, o por mejor decir nos desposó el eminentísimo señor don Pasqual de Aragón, cardenal de la Santa Iglesia de Roma y arzobispo de Toledo, día de Sant Joseph, 19 de março 1670, como está registrado en el libro de velaciones y desposorios de la parroquia de Santa Cruz desta Corte, a fol. 212, y en la curia eclesiástica de Valencia en el libro de colaciones y pleytos deste año 1670, fol. 197. Y estando en Valencia los dos contrayentes, fue ratificado personalmente por ambos el matrimonio y recibido las bendiciones de la Iglesia, que dió y dixo la misa el doctor Miguel de Sese, retor de la parroquia de San Estevan, en cuió libro de desposalicios está todo registrado, en calendario de 17 de abril 1670. Y por la facilidad con que suelen perderse estas memorias, que son esas ocasiones tan importantes, lo escriví con esta individualidad. [f. 167v]. Declaro que devo y se le an de pagar, si yo en mi vida no lo huviere hecho como desseo y procuro, al señor Andrea Piquinoti, del Consejo de Su Magestad en el Real de Hacienda, dos mil escudos, que es el residuo con que se le a contentado por las obligaciones que le hise por el señor don Luis, mi hermano, obispo de Placencia y embajador extraordinario del rey nuestro señor Phelipe IV en Roma, al papa Alexandro VII, por el sancto negocio de la Inmaculada Concepción, y en esta conformidad me firmó y escrivió un papel en 19 de abril 1667, y según tengo entendido, se le a ratificado en su último testamento, recebido por Isidro Martines a 4 de junio corriente. Después de haver hecho estas declaraciones y advertencias, llegando a disponer de mis bienes, me he parado a pensar qué bienes tengo de que pueda disponer y hallo que ninguno, gracias a Dios, pues los pocos que huve, de que hay continuadas memorias en los desapropios que conforme la costumbre y deffiniciones de la Orden he hecho cada año, los dí a mi hija y a mi nieta en la forma que se contiene respectivamente en las capitulaciones [f. 168] matrimoniales referidas de cada una, y los gajes, emolumentos y salarios de mis officios los he gastado en sustentarme, correspondiendo no casi a la decencia de mi persona y puestos, sino a la pura necesidad como hombre en mi estado pobre y muy pobre. Y assí ni los coches y bestias de la cavalleriza que les [¿], ni las otras alajas, valdrán a mi parecer lo necessario para pagar los dos mil escudos de plata que ha de haver Andrea Piquinoti. Pero por si acaso mi fortuna se mejorase o retirándome de mis puestos como he desseado y suplicado varias vezes assí al Rey nuestro señor

Cavallers de Montesa (1592-1701)

(que sea en gloria), como a la Reyna nuestra señora, pudiere ahorrar algún caudal, o Su Magestad, viendo que después de más de quarenta años de servicios muero tan necesitado, se lastimare para socorrerme con alguna cantidad efectiva y proporcionada, añadiré en este testamento lo que hestima mi desse, aunque por [?] y según el estado presente hoy [?] deseo más ceremonia que substancia esta disposición, pues la prevengo para el caso que pagados dichos dos mil escudos y alguna otra deuda si tuviere, sobre algo. En el entierro de mi cuerpo quiero que no se gaste más que aquello que precisso según la piedad católica [f. 168v] y prohibo que algún género de ostentación y ponpa, y no solo encargo y mando a mi hija que no la haga ni la permita, sino que eficazmente la estorbe, y lo mismo digo a mis sobrinos y a todos los que deven executar mis órdenes, por justicia o por amor. Y se lo mando muy precissamente por la obediencia y voluntad que me deven. Paréceme que bastará tomar de mis bienes quatro mil reales de plata si los huviere para decirme mil misas, y lo demás que no fuere superfluo al Colegio por la caridad de admitirme en el entierro que he dicho; se dará de limosna lo que según el grado de mis cosas y bienes pareciere a mis albaceas, que puede ser justo arbitrio, y el mismo les doy para que señalen lo que les parezca a las mandas forçosas y a lo que se deviere a nuestra Orden, como hijo verdadero de ella. A todos mis criados se les darán bestidos de lutos; a los de escalera abaxo, con la cantidad correspondiente a dos meses de ración; a los esclavos la libertad, con esta diferencia: que los que me huvieren servido dies años la tengan desde luego y se les dé su despacho de franqueza, y los que me huvieren servido menos tiempo [f. 169] [queden?] en servicio de mi hija y después de mi nieta y en cumpliendo los diez años, queden libres. A Joseph Justo de Molina, Pedro Colomer, don Leonardo de Solanes, Leandro Ximenes, Pedro Zcevila y Pedro Sumalla [?], aunque no está actualmente en mi casa, dexo a cada uno ducientos ducados de bellón, con mucho sentimiento de no poder más. Al mismo don Leandro de Solanes dexo y lego todos mis vestidos y ropa, que toque a mi persona, cama y mesa que corria por su criado, y añado los baúles y madera de la cama en que duermo de este modo, [¿] toda la ropa, sea seda, o lana y de qualquier especie. A mi señora doña Margarita Monpalau, mi hermana, dexo y lego la lámina de Nuestra Señora de la Concepción. A mi sobrina, mi señora doña Margarita Zarzuela, que tengo y amo como hija, dejo las otras dos láminas de Nuestra Señora que tengo colgadas en el docelillo de la cabecera de la cama. Instituyo por mis herederos a mi hija y nieta, esto es, a mi hija en el ussufructo y a mi nieta en la propiedad y también en el ussufructo después de los días de su madre, cada una con las condiciones y pactos contenidos respectivamente en sus capítulos matrimoniales y particularmente en los de los condes de Sumacarcner, marqueses de Villasidro y Palmas, recibidos como he dicho [f. 169v] en Madrid por Juan Francisco Pueyo y Clavería a 15 de março 1670. Este es mi último testamento o desapropiamento que quiero que valga en la mejor forma que pueda, assí conforme a los fueros de Valencia como de fueros y observancias de nuestra Orden, el qual hize en Madrid, domingo 15 de junio

1670.

Don Christóval Crespí de Valdaura. [Després s'afegeix:] Murió en Madrid domingo, a las ocho y media de la tarde, a 22 de febrero 1671". A continuació hi han altres disposicions testamentàries, que completen en part les anteriors, on parla de la possibilitat de cedir (o no) unes relíquies a les esglésies de Sumacàrcer i l'Alcúdia de Crespins i alguns llibres de la seua biblioteca al Col.legi de Sant Jordi, fols. 172-173v. Més endavant, als fols. 178-179, hi ha una carta al seu germà Juan, datada uns dies abans de faltar, el 18 de febrer de 1671. Aquest testament, de lletra de Samper, en RAH, CSC, sign. 9/1080, ff. 166-169v.

"Murió el señor vicecanciller don Christoval Crespí de Valdaura domingo, que contamos 22 de febrero 1671, a las nueve de la noche, diose quenta a Su Magestad, como se acostumbra": AHN, Consejos, lib. 2029, f. 105v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 4.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 138.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 64.

Bibliografia

ANTONIO, N., Bibliotheca Hispana Nova..., cit., vol. I, p. 243.

SAMPER, frey Hipólito de, Montesa Ilustrada, vol. II, pp. 439-440.

RODRÍGUEZ, J. Biblioteca Valentina..., cit., pp. 95-98.

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., p. 51.

Crespí de Valdaura y Brizuela, Cristóbal. Natural de Sant Mateu. 1642. Regente en 1642 y Vicecanciller del Consejo de Aragón en 1652. Clavero de la Orden en 1649. +1671. Exp. Núm. 137: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 187.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 588; Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., pp. 86-87, 91-92, 122, 255.

CANET, T., La Magistratura..., cit., pp. 171, 257-259.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., pp. 197-201, 612.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 172.

CASEY, J., "Patriotismo en Valencia durante la Edad Moderna", en KAGAN, R. L., y PARKER, G. (eds.), España, Europa y el mundo Atlántico. Homenaje a John H. Elliott, Madrid, Marcial Pons, 2001, pp. 251-278.

PONS, V., "Aportación a la historia familiar de tres juristas...", cit., pp. 24-29.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. XV, pp. 146-147.

GÓMEZ, fray Tomás, En reino extraño: relación de la visita del Real Monasterio de Valldigna: autobiografía, vida cotidiana y lucha política en la España de Carlos II, edició crítica i estudis per F. Andrés Robres, R. Benítez Sánchez-Blanco i E. Císcar Pallarés, València, Universitat de València, 2008, pàgines concretades en la corresponent de l'índex alfabètic, p. 914.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Crespí de Valldaura i Brondo, Cristóbal

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 3 6 1671 + 1682

Lloc defunció València **Data defunció** 3 3 1733

Soterrat a València, convent de Sant Doménec, per a dur-lo després al Sant Crist de Sumacàrcer

Pares i avis José Salvador Crespí de Valldaura, comte de Sumacàrcer, cavaller de Montesa, natural de l'Alcúdia de Crespins, i Mª Luisa Brondo i Crespí, comtessa de Castrillo, natural de Madrid;
Avis paterns: Ausias Crespí de Valldaura i Ana Margarita Ferrer, ambdós de València;
Avis materns: Félix Brondo de Castellví, marquès de Villasidro i Palmas, natural de Càller (Sardenya), i Juana Mª Crespí, natural de València

Esposa El 12-VIII-1697 el rei li donà llicència per a casar-se amb Josefa de Mendoza, natural de Madrid, filla de José Hurtado de Mendoza, Guzmán i Rojas, comte d'Orgaz. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 114.

Observacions El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

Obtingué la comanda d'Ademús-Castellfabib per disposició de son tio, el lloctinent general Juan Crespí.

Borbònic. Existeix un retrat d'aquest cavaller, que comentem al darrer capítol del treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

III Comte de Sumacàrcer, comte de Castrillo, G. de E.

En l'orde de Montesa

Comanador d'Ademús i Castellfabib (8-VI-1689); administrador de la comanda d'Alcalà de Xivert (18-IX-1707)

Existeix un retrat d'aquest cavaller, que comentem al darrer capítol d'aquest

Cavallers de Montesa (1592-1701)

treball.

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Carlos II

Inici proves

20/04/1682

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

16/06/1682

Informants cavallers

fra Melchor Sisternes d'Oblites, regent de l'Audiència de Sardènia (pel que fa a l'avi matern); fra Francisco de Cardona (pel que fa al pare, avis paterns i àvia materna); fra José de Vilaragut, marquès de Llanera (pel que fa al "quarto de madre en esta Corte")

Informants religiosos

fra Jaime Soler, religiós de l'orde de Sant Benet (pel que fa a l'avi matern); fra Jerónimo Alfonso (pel que fa al pare, avis paterns i àvia materna); fra Hipólito de Samper (pel que fa al "quarto de madre en esta Corte")

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

13 12 1682

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

04/02/1688

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, José Salvador Crespí (1665); Francisco Crespí i Borja (1577); Juan (1634) i Cristóbal (1642) Crespí i Brizuela, fills de l'anterior; Francisco Crespí i Mompalau (1656), –entre altres–

Descendents

El seu germà Vicente Crespí Brondo (1709); i d'altres parents Monserrat-Crespí

En altres oomm

Van ser cavallers de Santiago: Cristóbal Milà, Jerónimo Ferrer, José i Jerónimo Ferrer i Luis Ferrer, governador de la ciutat i Regne –entre altres–.

De Calatrava: Vicente Milà, i Pedro Ferrer.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

138

Fonts arxivístiques

"A dotse de juny de mil si-cent setata y hu, jo, lo doctor Miquel Sessé, rector de la present església, bategí a Christòfol, Juan, Joseph, Luciano, Manuel, Francisco, Pasqual, Vicent, Felix, Ausias, Benito, Salvador, Antoni, fill de don Joseph Chrespí de Valldaura, conde de Sumacàrsel, y de dona María Luisa Brondo y Crespí, conjuges. Compares don Juan Crespí de Brizuela, llochtinent per Sa Magestad en la orde de Montesa, dona Margarita Crespí y Ferrer y de Briçuela. Nasqué a tres dels correns": Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València, Llibre de batejos nº 6, f. 300; també "A 12 de juny 1671 a don Christòfol, fill de don Joseph Crespí de Valldaura y donya Maria Luisa Brondo": "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 120.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM. lib. 561-C, ff. 4v-7; permís per a professor: Ibidem, ff. 212v-213v; llicència per a casar-

Cavallers de Montesa (1592-1701)

se amb Josefa de Mendoza a AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 24v-25; títol de comanador d'Ademús i Castellfabib: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 309-314; títol d'administrador de la comanda d'Alcalà: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 179v-181.

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v.

Obtingué la comanda d'Ademús-Castellfabib per disposició de son tio, el lloctinent general Juan Crespí: AHN, OOMM, lib. 560-C, f. 270v.

"Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 89.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-19, f. 221v i D-46, f. 137v.

Bibliografia

Crespí de Valdaura y Brondo, Cristóbal. Natural de Valencia. 1682. Comendador de Ademuz y de Castelfavi (sic). Exp. núm. 138: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 187.

GIMÉNEZ, E., "El exilio de los borbónicos...", cit., pp. 27, 30, 31.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, pp. 169; vol. II, pp. 66, 126, 231, 326, 425, 470, 473, 475, 488, 545.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Crespí de Valldaura i Ferrer, José Salvador

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 2 1651 + 1665

Lloc defunció **Data defunció** 1708

Soterrat a Va ser amortallat amb l'hàbit de Montesa i soterrat a l'església parroquial de Sumacàrcer, a la capella del Santíssim Crist.

Pares i avis Ausias Crespí de Valldaura, comte de Sumacàrcer, i Ana Margarita Ferrer; Avis paterns: Francisco Crespí i Vicenta Boil
Avis materns: Jerónimo Ferrer, cavaller de Santiago, i Vicenta Milà, tots de València

Esposa El 6-III-1670 se li donà llicència per a casar-se amb la seua cosina Mª Luisa Brondo, comtessa de Castrillo i marquesa de Villasidro i Palmas

Observacions Existeix un retrat d'aquest cavaller, que comentem al darrer capítol del treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris II comte de Sumacàrcer, marquès de Villasidro i Palmas

En l'orde de Montesa Comanador de Culla i Atzeneta (futura de 4-IX-1669)

Altres Gentil Home de la Cambra de S. M.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 20 5 1665 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves

01/06/1665

Data comissió presa d'hàbit

16

6

1665

Resolució proves

15/06/1665

Informants cavallers

fra Gastón Mercader, comte de Bunyol

Informants religiosos

fra Pablo Inglés, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

23

6

1665

Lloc

València, monestir de la Puritat, de monges clarisses

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

24/01/1667

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Francisco Crespí de Borja (1577), germà del besavi patern; Juan (1634) i Cristóbal (1642) Crespí i Brizuela, cosins germans de l'avi patern; Francisco Crespí i Mompalau (1656), cosí segon del pare del pretendent –entre altres–

Descendents

En altres oomm

Van ser cavallers de Santiago: Cristóbal Milà, fill de Vicente Milà, besavi matern; Jerónimo Ferrer, avi matern; José i Jerónimo Ferrer, germans de la mare; Luis Ferrer, governador de la ciutat i Regne, cosí germà de l'avi.

De Calatrava: Vicente Milà, besavi matern, i Pedro Ferrer, germà de l'avi matern.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

140

Fonts arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 12-V-1665 sobre l'hàbit que demana José Crespí de Valldaura, comte de Sumacàrcer: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 162; nomenament d'infomants i genealogia: Ibidem, ff. 164v-165; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 165v-166v; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 44-45; títol de comanador de Culla i Atzeneta en futura: Ibidem, ff. 104v-111; llicència per a casar-se amb Mª Luisa Brondo: Ibidem, ff. 124v-125;

El 26-I-1677 se li concedí la futura de la comanda de Culla i Atzeneta de nou, però carregada amb una pensió de 300 ducats a Francisco i 300 més a Pascual de Cardona, les rendes de la qual gaudia encara Hipólita Blasco: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 124-131v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Va fer testament davant Manuel Molner, notari, el 30-IV-1700: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 66.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 75.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 137v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Crespí de Valdaura y Ferrer, José. Conde de Sumacàrcer. Natural de Valencia. 1665. Comendador de Culla. Exp. núm. 140: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 187.

PONS PONS, Valentín, El señorío de Sumacàrcer en el siglo XVII: la expulsión de los moriscos y la repoblación cristiana, Sumacàrcer, Associació d'Amics de l'Ermita de Sumacàrcer, 1999, pp. 67-73.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Crespí i Borja, Francisco

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1559 **+** 1577

Lloc defunció **Data defunció** 9 4 1609

Soterrat a València, sepultura dels Crespí a l'església de Sant Joan del Mercat

Pares i avis Francesc Crespí de Valldaura, VI baró de Sumacàrcer, i Juana de Borja Llançol, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Bernat Crespí, natural de València, i Beatriz Aldomar, natural de Xàtiva;
Avis materns: Luis de Borja Llançol de Romaní i Calatayud i Ángela Andrés, naturals de València.

Esposa El 17-III-1596 va obtenir llicència per a casar-se amb Juana de Brizuela

Observacions El pretendent tenia uns 18 anys d'edat (exp. 133).
El 23-XII-1587 se li concediren 50 lliures de pensió sobre la comanda de Culla.
Es conserva un retrat del personatge, que descrivim al darrer capítol d'aquest treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Majordom de la casa del darrer mestre de Montesa companyó del comanador d'Alcalà (9-VIII-1579); companyó del comanador major (29-IX-1586); administrador de la comanda de Vilafamés (6-VIII-1597); lloctinent i governador del Maestrat Vell (3-VIII-1599 - 13-II-1602); comanador de Borriana (3-V-1604); comanador electe d'Onda (1608) -no arribà a prendre possessió-; lloctinent general (27-I-1603 - 9-IV-1609)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Mestre Borja

Inici proves

23/07/1577

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

No hi consta

Informants cavallers

fra Juan Tallada, comanador d'Ademús

Informants religiosos

fra Andrés Ferran, prior del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

8

9

1577

Lloc

Montesa

Ministres

fra Pedro de Borja, mestre de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

8

9

1578

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Parent de l'últim mestre de Montesa;
Antoni Crespí de Valldaura i Borja, germà seu (1589)

Descendents

Els seus fills Juan Crespí i Brizuela (1634) i Cristóbal Crespí i Brizuela (1642), el seu nét Francisco Crespí Mompalau (1656), entre altres

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

133

Fonts arxivístiques

"Frey don Francisco Crespí, natural de Valencia, de edad de 18 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1577. Padres: don Francisco Crespí y doña Joanna de Borja, naturales de Valencia. Abuelos paternos: don Bernardo Crespí, natural de Valencia, y doña Beatriz Aldomar, natural de Xàtiva. [f. 125] Maternos: don Luys de Borja y doña Hierónima Andrés, naturales de Valencia. El pretendiente es hijo legítimo. Los Crespines son personas nobles, hijosdalgo al modo y fuero destes reynos en que son iguales los Borjas y por tales comunmente reputados, sin mancha de judío, moro ni confeso, en ningún grado próximo ni remoto. Las dos abuelas son christianas viejas y decendientes de personas muy honrradas y assí es voz común, etc. No hay aprobación. Solo en las cubiertas dize: Vista y reconocida por mí, don Gonsalo Llansol de Romaní, sotscomendador. Vista y reconocida por mí, frey Luys Alçamora, cantor mayor. Son letras diferentes y sin duda serán de mano de los firmados": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 124v-125.

"El reverendo y muy noble frey don Francisco Crespí tomó el ábito a 8 de

Cavallers de Montesa (1592-1701)

setiembre año 1577 en el convento y dióselo el yllustríssimo señor maestre don Pedro Luis Galcerán de Borja. Dixo la missa el padre prior frey [sic: per fray] Pedro Texidor. Enpesó de aser la probasió el mesmo día del ábito. Rezidió en dicho convento tres meses cumplidos. Hízole gracia del otro mes Su Señoría yllustríssima. Hizo profesió el día de la Natividad de Nuestra Señora, que contamos 8 de setiembre del año 1578. Compañero del comendador de Alcalá, agora lo es del comendador mayor. Fue nombrado por Su Magestad governador de Sant Matheu en el año [blanc], y después en el año 1603 fue nombrado por Su Magestad lugartiniente general de la orden de Nuestra Señora de Montesa y Sant Jorge. Después fue nombrado comendador de Burriana en el anyo 1603, y en el anyo 1608 le hizo merced Su Magestad de la encomienda de Honda. Murió sin tomar posesión a tantos de abril 1609": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 68-68v.

Títol de companyó del comanador d'Alcalà: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 14v; títol de companyó del comanador major: Ibidem, ff. 117-117v; concessió de 50 lliures de pensió sobre la comanda de Culla: Ibidem, f. 136v; llicència per a casar-se amb Juana de Brizuela: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 139v-140; nomenament de coadjutor del representant de l'Orde -fra Miguel Centelles- en el Braç Eclesiàstic: Ibidem, ff. 192-193; títol d'administrador de la comanda de Vilafamés: Ibidem, ff. 193-194; títol de lloctinent del Maestrat: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 62-63; títol de lloctinent general: AHN, OOMM; lib. 547-C, ff. 111v-113; títol de comanador de Borriana: Ibidem, ff. 164v-168.

Va testar davant el notari de València Onofre Melet Solsona el 10-III-1609: PONS ALÓS, Vicente, "Aportación a la historia familiar de tres juristas valencianos...", cit., p. 24, nota 20.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 32.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 138.

PONS ALÓS, Vicente, "Aportación a la historia familiar de tres juristas valencianos: Cristóbal Crespi de Valldaura, Llorenç Mateu y Sanz y Josep Llop" en FERRERO, Remedios, GUIA, Lluís, (eds.), Corts i parlaments de la Corona d'Aragó. Unes institucions emblemàtiques en una monarquia composta, València, Universitat de València, 2008, p. 24, nota 20.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. XV, pp. 143-144.

Bibliografia

SAMPER, frey Hipólito de, Montesa Ilustrada, vol. II, pp. 579-590.

FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, F., Historia genealógica..., cit., vol. IV, pp. 364-365.

Crespi y Borja, Francisco. Natural de Valencia. 1577. Comendador de Burriana. Lugarteniente General de la Orden en 1603. + de abril de 1609. Exp. núm. 133: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias] "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 187.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Crespí i Brizuela, Juan

Altres formes Briçuela, en la partida de bateig del personatge

Lloc naixement València **Data** 30 8 1608 + 1634

Lloc defunció València **Data defunció** 25 5 1689

Soterrat a

Pares i avis Francisco Crespí de Borja, lloctinent general de Montesa, i Juana de Brizuela; Avis paterns: Francisco Crespí, senyor de Sumacàrcer i L'Alcúdia, i Juana de Borja; Avis materns: Juan de Brizuela i Ángela Ribot, tots de València

Esposa El 6-XI-1644 se li donà llicència per a casar-se amb Margarita Mompalau i Mucefi, germana de Gaspar Marco Antonio de Mompalau, comte de Xestalgar i cavaller de Montesa. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 123.

Observacions Segons Samper, es va creuar cavaller el 25-I-1635: SAMPER, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 591-h.
Va jurar el càrrec de lloctinent general de Montesa en mans del virrei, comte d'Oropesa, el 27-II-1646.
El 3-V-1644 se li concedí futura de comanda de Montesa per valor de 1.000 ducats; el 6-IX-1655 se li lliurà títol de la primera comanda que vaqués aleshores (excepte la de Montroi) per a ell o per al seu fill.
Es conserva un retrat del personatge, que descrivim al darrer capítol d'aquest treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Comanador d'Ademús i Castellfabib (futura de 6-IX-1655); lloctinent general (10-II-1646 - 25-V-1689) Gran Creu (11-V-1667)

Altres

"Capitán, sargento mayor, teniente de maesse de campo general, maesse de campo y teniente real que fue en los exércitos de el Rey N. S. Philipo IV (que Dios haya) en Flandes, Milán y Cataluña": en la portada de la Montesa Ilustrada de Samper (1669).

Diputat per la veu de Montesa el 4-I-1653; administrador de la Diputació per la veu de Montesa (17-I-1668); clavari de la Diputació (7-I-1671).

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 25 8 1634 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 19/09/1634 **Data comissió presa d'hàbit** 17 10 1634

Resolució proves 10/10/1634

Informants cavallers fra Manuel Vives

Informants religiosos fra Matías Fraga

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 23 12 1634 **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

El pare, Francisco Crespí (1577); els germans del pare Bernat i Antoni (1589), i Jerónimo Brizuela (1604), fill de l'avi matern

Descendents

Francisco Crespí Mompalau (1656)

En altres oomm

Foren cavallers de Sant Joan Luís Crespí, germà del pare; i Francisco Sans, fill d'Ana Crespí, germana de l'avi patern.

De Santiago Jerónimo Muños, fill de la germana de l'àvia materna, i un parent de nom Jerónimo Ferrer.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Joan, Gil, Lluís Beltran, Francisco, Vicent, fill de don Francisco Crespí y de dona Joanna Briçuela coniu[ges]. Bategí a 2 de setembre 1608 per lo rector Gaspar Escolano. Compare don Joan de Castellví i dona Luciana Figuerola, donzella": Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València, Llibre de batejos nº 4, f. 180, també "Batisme de don Juan, fill de don Francisco Crespí y de doña Juana Briçuela, en Sant Esteve, a 2 setembre 1608": "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 103v.

"Señor. Don Juan Crespí de Brizuela, natural de Valencia, ha presentado un memorial en que refiere que hase un año que sirve a Vuestra Magestad en los estados de Flandes, primero de soldado en la compañía de infantería del capitán don Luys de Miesses, del tercio de don Luys de Benavides, y después fue alférez della con suplemento de la señora Infanta, y bolvió a assentar plaza de soldado con diez escudos de ventaja, y se halló en todas las ocasiones que se han offecido hasta fin del año passado 1633, que vino a España con licencia de su Alteza y ha levantado en Valencia la compañía del conde de Villanueva, que es de las que Vuestra Magestad mandó, muy lucida y numerosa, y supplica a Vuestra Magestad le haga merced de un hábito de Montesa. Va inclusa la certificación de mercedes. A los servicios que el suplicante refiere se junta ser capitán vivo con la compañía que representa y passado a Italia con patente de Vuestra Magestad, y es hijo de lugarteniente general de Montesa que sirvió con mucha satisfacción, y de todo ha constado al Consejo, que con votos secretos ha votado su pretensión. En Madrid, 31 de julio 1634. Joan Lorenzo de Villanueva [firma i rúbrica]. Señor. De las diligencias hechas en la secretaría de Estado, de Italia y cancellería de Aragón, a donde toca lo que aquí se representa por las partes a donde este cavallero ha servido, y por natural de la Corona de Aragón, no parece havérsele hecho merçed, y en la declaración que en su nombre por su ausencia ha hecho la persona que aquí le representa, que es don Gerónimo Funes y Muñoz, dize en su stançia lo mismo en quanto a los puestos y servicios que ha tenido y tiene, que refiere el memorial. En Madrid a 13 de julio 1634. Don Juan de Castillo": Consulta al Consell d'Aragó de 31-VII-1634 sobre l'hàbit de Montesa que sol.licita Juan Crespí AHN, OOMM, leg. 2194.

Memorial de servicis de don Juan Crespí en AHN, OOMM, lib. 571-C, f. 138 i ss.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 37-37v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 38-41; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 42-43v; llicència per a professar a Milà: Ibidem, ff. 90v-91v (sol.licitud a l'efecte per a no professar al convent de Montesa i poder fer-ho al convent de Sant Simplician, a Milà, en AHN, OOMM, leg. 2158).

Mercè de futura de comanda de Montesa: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 200v-201; llicència per a casar-se amb Margarita de Mompalau: Ibidem, f. 234v; títol de lloctinent general: Ibidem, ff. 286-288v.

Títol de diputat: AHN, OOMM, lib. 533-C, ff. 67-67v; títol d'administrador de la Diputació: AHN, OOMM, lib. 535-C, ff. 32-32v; títol de clavari de la Diputació: Ibidem, ff. 100-101; concessió de la Gran Creu per a ell i per als successors en la dignitat de lloctinent general: Ibidem, ff. 19v-20.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Va jurar el càrrec de lloctinent general de Montesa en mans del virrei, comte d'Oropesa, el 27-II-1646: AHN, OOMM, lib. 841-C, f. 134.

El 3-V-1644 se li concedí futura de comanda de Montesa per valor de 1.000 ducats; el 6-IX-1655 se li concedí títol de la primera comanda que vaqués aleshores (excepte la de Montroi) per a ell o per al seu fill: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 257-261v.

El seu darrer testament fou recollit pel notari Llorenç Bordera, el 26-IX-1636: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 54v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 8.

Capítulos de diferentes cartas del señor vicecanciller don Christóval Crespí a su hermano el señor don Juan Crespí, lugarteniente general de la orden de Montesa (1655-1664), manuscrit 173, recuperat de Biblioteca Histórica de Santa Cruz, Universidad de Valladolid, <http://www.bhsc.uva.es/bhsc/bhsc/VerFicha.action?doc=173> [14-III-2012].

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 57v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 138.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, II, pp. 591g-592.

Crespí de Brizuela y Brizuela, Juan. Natural de Valencia. 1634. Exp. Núm. 134: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 187.

MOLAS, P., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., pp. 87, 91-92.

CALLADO, E., ESPONERA, A. (eds.) Memoria escrita, historia viva..., cit., p. 48.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. XV, p. 144.

GÓMEZ, fray T., En reino extraño..., cit., pàgines concretades en la corresponent de l'índex alfabètic, p. 914.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Crespí i Mompalau, Francisco

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1646 + 1656

Lloc defunció València **Data defunció** 16 4 1657

Soterrat a

Pares i avis

Juan Crespí i Brizuela, lloctinent general de Montesa, i Ana Margarita Mompalau, els dos de València.
Avis paterns: Francisco Crespí de Borja, lloctinent general de Montesa, i Juana Brizuela.
Avis materns: Baltasar de Mompalau, cavaller de Calatrava, I comte de Xestalgarr i Ana Mª Mucefi

Esposa

Observacions Morí als 11 anys.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 29 9 1655

Mercé concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves	<input type="text" value="25/10/1655"/>	Data comissió presa d'hàbit	<input type="text" value="10"/>	<input type="text" value="11"/>	<input type="text" value="1655"/>
Resolució proves	<input type="text" value="08/11/1655"/>				
Informants cavallers	<input type="text" value="fra Juan Bautista Martí de Ventimilla, marmessor general"/>				
Informants religiosos	<input type="text" value="fra Gregorio Torres, prior del Temple"/>				
Informants altres ordes	<input type="text"/>				

Creuament i presa d'hàbit

Data	<input type="text" value="18"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="1656"/>	Lloc	<input type="text" value="València, Temple"/>
Ministres	<input type="text"/>				
Padrins	<input type="text"/>				

Professió

Llicència per a professar	<input type="text"/>				
Data	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Lloc	<input type="text"/>
Ministres	<input type="text"/>				
Padrins	<input type="text"/>				

Familiars en l'Orde

Ascendents	<input type="text" value="Son pare, Juan Crespi i Brizuela (1634), el seu avi, Francisco Crespi i Borja (1577)
Jerónimo Brizuela Ribot (1604), germà de l'àvia paterna; Juan de Brizuela Artés d'Albanell (1625), fill del cavaller anterior, entre altres."/>
Descendents	<input type="text"/>
En altres oomm	<input type="text" value="L'avi matern, Baltasar de Mompalau i Ferrer, fou cavaller de Calatrava: AHN, OOMM, expedients de cavallers de Calatrava, nº 1670 (any 1605)"/>

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"En 29 de setiembre 1655 se hiço merced de ábito al señor don Francisco Crespi y de Mompalau, natural de la ciudad de Valencia, para que pudiesse goçar con él la primera encomienda de la Orden que vacasse, de que Su Majestad le havia hecho merced en caso de no entrar en ella el señor lugarteniente general frey don Juan Crespi y Brizuela, su padre": AHN, OOMM, 816-C, p. 346.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè –per poder gaudir comanda–: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 264-264v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 264v-266; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 271-272v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

“Hermano y señor mío: no sé qué decir a Vuestra Señoría, porque ay cosas que las puede declarar el silencio, y no la voz. Francisco acabó para nosotros mientras estamos acá, pero començó para sí. Perdimos su compañía y el más gustoso objeto del amor y de la esperanza, pero él ganó a Dios; [¿]qué pudo Vuestra Señoría dessearle más?. [¿] Y qué dicha puede haver maior de Vuestra Señoría y de su madre, que haver sido padres de un predestinado, que salió con ventajas haviendo llegado el discurso a edad que pudo adelantarle en la gracia, y no llegó a los riesgos de la malicia [?] Mientras estuvo enfermo, pudo el cuidado y el amor solicitar con oraciones y diligencias la salud. Pero el día que está declarada la voluntad de Dios en haverle querido para sí, ya no ay que mover para otro los affectos que para la resignación. Dios lo hizo, para onze años nos le prestó solamente, [¿] qué ay que hazer sino conocerlo y rendirnos y

Cavallers de Montesa (1592-1701)

humillarnos?. Hágase en todo la voluntad de Dios y sepamos darle por entero el corazón, pues nos quita este pedaço de amor que le ocupava. Yo hablo como si fuera su padre, porque siempre para mí fue como hijo y muy querido, y assí creo que puedo hablar en la pérdida con igualdad a Vuestra Señoría que le engendró, y me huelgo de haverle amado tanto, por tener aora esto más que ofrecer a Dios. Seamos constantes en hazer su voluntad y no hechemos a nada del mundo los discursos. Denos su Divina Magestad gracia para executar lo con perfección, y llene a Vuestra Señoría de sus dones, que son los verdaderos consuelos. Ego dixi nunc coepi, haec mutatio dexter excelsi. Comencemos cada día de nuevo a amar a Dios, y a procurar hazer con perfección su voluntad, y a desasirnos de todo lo terreno, pues con tanta facilidad se acaba, lo que a nuestros ojos y sentidos es más precioso. Fiat, fiat": Capítulos de diferentes cartas del señor Vicecanciller don Christóval Crespí a su hermano el señor don Juan Crespí, lugarteniente general de la orden de Montesa (1655-1664), manuscrit 173, f. 25v-26, recuperat de Biblioteca Histórica de Santa Cruz, Universidad de Valladolid, <http://www.bhsc.uva.es> [24-VI-2012].

AHN, OOMM, 816-C, difuntos, p. 1.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 71.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 138.

Bibliografia

Crespi y Mompalau, Francisco. Natural de Valencia. 1655. +Valencia, 16 de abril de 1657. Exp. núm. 135: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 187.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cruilles i Crespí, Bernardo

Altres formes Cruelles: RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 129v

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1577 **+** 1587

Lloc defunció **Data defunció** c. 1627

Soterrat a

Pares i avis Honorato Cruilles i Mencía Crespí, naturals els dos de Xàtiva; Avis paterns: Rumbau Cruilles i Esperanza Álvaro, naturals els dos de Xàtiva; Avis materns: Francisco Crespí, natural de Xàtiva i Juana de Borja, natural de València

Esposa El 18-II-1617 se li concedí llicència per a casar-se amb Josefa Barberà i Segrià, natural d'Ontinyent

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Patge del mestre Borja; companyó de la mensa (3-VIII-1627)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Bernardo de Cruelles, natural de Xàtiva, de edad de 10 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1587. Padres: Honorato Cruelles y doña Mencía Crespí, naturales de Xàtiva. Abuelos paternos: Rumbau Cruelles y Esperanza Álvaro, naturales de Xàtiva. Maternos: don Francisco Crespí, natural de Xàtiva, y doña Juana de Borja, natural de Valencia. Todos los genealogiados son descendientes de personas generosas, nobles y notoriamente principales, y jamás notados de fealdad alguna en la limpieza, por lo que se aprobaron corrientemente": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 129v.

"Frey Bernat Cruilles, cavallero, recibió el hábito desta orden de Montesa en 3 de setiembre año 1587. Dióselo en el convento frey don Guillem Sans con comisión del señor Maestre hecha a 30 de agosto del sobredicho año. Dixo la missa el sacristán frey Francisco Martín, y padrinos fueron el cantor y frey Francisco Crespí, tío de dicho frey Bernat Cruilles. Enpessó de azer la probasión a 9 de abril 1594. Yzo proffesión a 23 de cetiem[bre] dicho año, recibiola frey [sic, per fray] Tous, prior del convento de Nuestra Señora de Montesa por mandado de Su Magestad, y por ser verdad, yo, frey Pedro Selva, cantor mayor que soy del dicho convento, çertifico y ago verdadero fe de lo susodicho y por la verdad lo firmé de mi mano y nombre dicho día, mes y año. Frey Pedro Selva, cantor mayor [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 109.

Donació de certa quantitat de diners a favor de Bernat de Cruilles per a vestir l'hàbit de Montesa, AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 121v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 127v-128; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 88v-89; llicència per a casar-se amb Josefa Barberà:

Cavallers de Montesa (1592-1701)

AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 237v; títol de companyó de la Mensa: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 55-56v.

Testament rebut per Pere Cerdà, notari, el 13 de juliol 1627: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 7v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36.

Bibliografia

PASCUAL, V., Játiva Biográfica, cit., vol. III, p. 124.

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 291.

Cruilles y Crespi, Bernardo. Natural de Játiva. 1587. Paje del Maestre Borja. Exp. núm. 142: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 187.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cruilles i Milà, Baltasar Galcerán de

Altres formes Cruillas: RAH, CSC, sign. I-4, f. 36v; Cruelles: AHN, OOMM, lib. 811, f. 112

Lloc naixement València **Data** c. 1570 **+** 1587

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Miguel Jerónimo de Cruilles i Violante Milà;
Avis paterns: Gaspar de Cruilles i María Jerónima de Sagra;
Avis materns: Luis Milà i Ana Mercader, tots de València

Esposa Lucrecia Tallada i Ayala: CARUANA (1946), p. 190

Observacions El pretendent tenia uns 9 anys d'edat (exp. 143)

Títols i càrrecs

Nobiliaris Baró de Càrcer: CARUANA (1946), p. 190

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 04/06/1579 **Data comissió presa d'hàbit** 30 9 1587

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

10/06/1579

Informants cavallers

fra Juan Tallada

Informants religiosos

fra Baltasar Primo, prior de Borriana

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Moncada, església parroquial

Ministres

fra Marco García, comanador de Benassal

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

143

Fonts arxivístiques

"Don Balthasar Galceran de Cruillas, natural de Valencia, de edad de 9 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1578. Padres: Miguel Gerónimo de Cruillas y doña Violante Milá, naturales de Valencia. Abuelos paternos: Gaspar de Cruillas y doña María Gerónima de Sagra, naturales de Valencia. Maternos: don Luis Milán y doña Ana Mercader, naturales de Valencia. No dicen los testigos cosa alguna de la legitimidad del pretendiente, pero que assí sus padres como abuelos paternos y maternos fueron tenidos y reputados por personas nobles e hidalgos al modo y fuero de este Reyno y que siempre se trataron como cavalleros, y assí los referidos como las abuelas paterna y materna fueron christianos viejos y limpios de toda mala raza de judío, etc, y por tales públicamente havidos, sin haverse oído jamás cosa en contrario. Quedó aprobada esta información y dada por buena según deffinitiones de la Orden": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 127v.

"Frey Balthazar Galcerán Cruelles recibió el hábito de cavallero desta orden de Montesa en 2 de octubre año 1587. Dióselo frey Marco García, comendador de Benasal, en la hyglesia de Moncada, con comission del señor Maestre hecha el postrero de setiembre de dicho año 87, dixo la missa frey Bartholomé Fito, y fueron padrinos [blanc]. Empessó de hazer la probación en 23 de noviembre año 1588. Hizo profesión con orden de Su Señoría ilustrísima a [blanc] de [blanc] año 1589": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 112.

Comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 130.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 190.

Cruilles y Milán, Baltasar Galcerán de. Natural de Valencia. 1579. Exp. núm. 143: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de: "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 187.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cruilles i Monterde, Monserrat de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1611 + 1618

Lloc defunció València **Data defunció** 17 1 1660

Soterrat a

Pares i avis

Melchor de Cruilles i Beatriz Monterde;
Avis paterns: Jerónimo de Cruilles i Violante Milà;
Avis materns: Felipe Juan Monterde i Hipólita Real, tots de València

Esposa

El 17-II-1634 va obtindre llicència per a casar-se amb Vicenta Sans de la Llosa i Sans de la Llosa. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 182.

Observacions

Els informants declararen que el pretendent tenia de 6 a 7 anys d'edat (exp. 144).

Va ingressar amb dispensa d'edat.

El 16-X-1641 obtingué llicència per a ordenar-se sacerdot (retenint l'hàbit de Montesa).

El 27-VIII-1659 es nomenà per "adjunto" amb futura successió en el càrrec de lloctinent del batlliu de Moncada el seu fill Melchor de Cruilles.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

"Adjunto" del governador de Moncada [Baltasar Ladrón] amb futura successió (25-VIII-1639);
governador del batlliu de Moncada (8-IV-1642);
companyó del comanador d'Onda (2-IV-1631);
companyó del comanador de Silla (7-II-1655)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

15 8 1617

Mercé concedida per

Felipe III

Inici proves

14/08/1617

Data comissió presa d'hàbit

12 5 1618?

Resolució proves

26/08/1617

Informants cavallers

fra Carlos Salvador

Informants religiosos

fra Dionisio Pineda, prior de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

7 6 1618

Lloc

València, església del Temple

Ministres

fra César Tallada, lloctinent general, i fra Miguel Beltrán, prior de Borriana i capellà del rei

Padrins

Professió

Llicència per a professar

19/11/1627

Data

11 1 1628

Lloc

Montesa, castell-convent

Ministres

fra Luis Ferriol, sotscomanador

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Cristóbal Monterde, germà de la mare (1589)

Descendents

El seu fill, Melchor José de Cruïlles i Sans de la Llosa (1655), i un altre fill, Onofre, en 1686

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

144

Fonts arxivístiques

"A quinse de maig mil sis-cents y onse, yo, el sobredit vicari (que tunch era mossén Esteve Juan Velasco) bategí a Bonifaci, Isidoro, Monserrat, Juan, Juseph, Vicent, Bonaventura, Miquel, Felip, fill de Melchor de Cruïlles, generós, jurat en cap de cavallers, y Beatriu Monterde, conjuges. Compares, lo doctor Juachim Real, regent en la Real Chansilleria, y doña Catarina Grau y de Splugues" [Arxiu de la Parròquia de Sant Pere Màrtir i Sant Nicolau de València (exp. 146)].

"Frey Moncerrate Cruillas. En 12 de mayo 1607 se dio comission para tomar el hábito de cavallero a Moncerrate Cruillas. En 7 de junio 1618 el sobredicho tomó el hábito de cavallero en la iglesia del Temple de Valencia. Diósele el lugarteniente general frey don César Tallada y dixo la misa el prior frey Miguel Beltrán, prior de Burriana y capellán de Su Magestad. En 11 de henero de 1628 hizo professión en el convento de Nuestra Señora de Montesa, diósele por comission de Su Magestad frey don Luis Ferriol, soscomendador del convento. Fue dispensado por haver dado 50 libras para la sacristía. Después, de orden de

Cavallers de Montesa (1592-1701)

sacerdote con licencia del Consejo de Aragón, y tiene licencia del señor presidente para dezir misa y confesar": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 141.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 257-260v; sol.licitud de dispensa per minoria d'edat: Ibidem, ff. 280-280v; comissió per a que li donen l'hàbit, amb dispensa del papa per falta d'edat: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 26v-29v; llicència per a professar: AHN, OOMM, 552-C, ff. 73v; títol de companyó del comanador d'Onda: AHN, OOMM, 553-C, ff. 93v-94v; llicència per a casar-se amb Ana Sanz: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 12-12v; títol d'"adjunto" del governador de Moncada amb futura successió: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 235-238v; llicència per a ordenar-se sacerdot: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 99v-100v; títol de companyó del comanador de Silla: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 233-233v.

El 27-VIII-1659 es nomenà per "adjunto" amb futura successió en el càrrec de lloctinent del batlliu de Moncada el seu fill Melchor de Cruilles: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 17-19v.

AHN, OOMM, lib. 816, difuntos, p. 1.

Testament rebut i publicat per Ignacio Martines, notari, el 17 i 27 de gener de 1660: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 28v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48v.

Genealogia dels seus descendents a RAH, CSC, sign. D-35, f. 17.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., pp. 195-197.

Cruilles y Monterde, Monserrat. Natural de Valencia. 1617. Gobernador de la bailía de Moncada. Con licencia de Su Magestad se ordenó sacerdote. +1660. Exp. núm. 145, en VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias] "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 187.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cruilles i Sans de la Llosa, Melchor José de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1635 **+** 1655

Lloc defunció València **Data defunció** 14 8 1666

Soterrat a

Pares i avis

Monserrat de Cruilles i Monterde, cavaller de Montesa, i Vicenta Sans de la Llosa, naturals de València;
Avis paterns: Melchor de Cruilles, i Beatriz Monterde, naturals ambdós de València;
Avis materns: Onofre Sans de la Llosa, natural de València, i Jerónima Sans de la Llosa, natural de Xàtiva

Esposa

El 10-XI-1655 se li donà llicència per a casar-se amb Vicenta Soler. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 186.

Observacions

El pretendent tenia uns 19-20 anys d'edat (exp. 145)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

"Adjunto" del governador de Moncada [Monserrat de Cruilles, son pare] amb futura successió (27-VIII-1659); titular en morir son pare el 17-I-1660

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Montesa, y que saliesen a la luz las gracias apostólicas que dicha Orden tenía para que Vuestra Magestad, como administrador perpetuo y patrón de los curatos o retorías del Maestrado, las proveiese en los freyles de dicha Orden. Y también sirvió de asesor general en ella todo el tiempo que vivió el último Maestro, y muerto aquel sirvió a Su Magestad en una de las asesorías ordinarias, y antes de abogado fiscal de dicha Orden, patrocinando causas de grandísima importancia. Más sirvió a Vuestra Magestad dicho doctor Monterde en la plaça de asesor desta bailía general y en la de oidor en esta Audiencia civil de Valencia, y después siendo re-/gente en la cancellería de Mallorca y visitador general de los oficiales reales de aquella isla. Y aunque por heredero destes servicios y de los personales (pues a seis años sirve a Vuestra Magestad este suplicante en dicho oficio de gobernador del bailío de Moncada, y en veinte y siete años que tiene de ábito, en muchas ocasiones en que le an ocupado los lugartinientes generales de Vuestra Magestad, con la fineza que es notoria), esperé recibir maiores honrras de Vuestra Magestad. Pide y suplica al presente le haga merced de un ábito de dicha orden de Montesa para Melchor Joseph de Cruillas, su hijo, que tiene diez años de edad, para que en dicha Religión y en servicio de Vuestra Magestad continúe los servicios de este suplicante. A que se añade ser dicho Melchor Joseph de Cruillas bisnieto de don Ramón Sans de la Llosa, que sirvió a Vuestra Magestad más de quarenta años en las plaças de asesor de la bailía general, juez criminal y civil en esta Audiencia y de tesorero general en ella, que fue uno de los ministros más antiguos y de maior crédito que tuvo Vuestra Magestad en aquel tiempo, y nieto de don Onofre Sans la Llosa, su hijo, que a más de treinta años sirve a Vuestra Magestad en el oficio de lugartiniente de baile general. Por todo lo qual suplica a Vuestra Magestad, con el rendimiento que debe, atendiendo a Vuestra Magestad a la calidad de dichos servicios, le honrra y favorezca en dicha pretención. Y Melchor de Cruillas, su padre, ha servido a Vuestra Magestad muchos años en la administración de los derechos reales con toda satisfacción, y en las ocasiones que se han ofrecido haver de servir a Vuestra Magestad la ciudad de Valencia en algunos donativos de dinero para estas guerras presentes de Cataluña, ha servido con su voto con mucha fuerza, y en todo la recibirá de Vuestra Magestad": consulta del Consell d'Aragó sobre l'hàbit que demana fra Monserrat de Cruilles per al seu fill Melchor (22-III-1645): AHN, OOMM, leg. 2194.

"Item, a 21 de deziembre 1655 se desposó don Melchor Cruilles, del ábito de Montesa, hijo de don Monserrat Cruilles y doña Vicenta Sans, con doña Vicenta Soler, hija de Feliciano Soler, generoso, y doña Ysabel Jordan" [en Sant Martí], "Libre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 49

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 237v-238; nomenament d'informants interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 238v-240v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 254-255; llicència

per a casar-se amb Vicenta Soler: Ibidem, ff. 270v-271; llicència per a professar: Ibidem, ff. 332v-333; títol d'"adjunto" del governador de Moncada: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 17-19v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Va fer testament davant Ignacio Martines, notari, el 14-VIII-1666: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 33v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 3.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 70v-71.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 35 i D-46, f. 176.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 199.

Cruilles y Sanz de la Llosa, Melchor. Natural de Valencia. 1655. Gobernador de la bailía de Moncada. +14 de agosto de 1666. Exp. núm. 145: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 187.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cruïlles i Sans de la Llosa, Onofre

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 8 1636 + 1686

Lloc defunció **Data defunció** 25 4 1689

Soterrat a València, monestir de Belén, de monges dominiques

Pares i avis Montserrat de Cruïlles i Monterde, cavaller de Montesa, i Vicenta Sans de la Llosa i Sans de la Llosa, ambdós de València;
Avis paterns: Melchor de Cruïlles i Beatriz Monterde, ambdós de València;
Avis materns: Onofre Sans de la Llosa i Julià, natural de València, i Jerónima Sans de la Llosa, natural de Xàtiva

Esposa Lutgarda Alonso

Observacions La seua làpida funerària, procedent del monestir de Belén de la ciutat de València, es conserva hui al Museu Parroquial de Bocairent (núm. SVI: 46.24.072-006.0054). Duu escut amb la creu de Montesa acolada i la inscripció següent:

“AQUÍ YAZE EL ILLUSTRE / FR. DON ONOFRE CRVIL / LAS SANZ DE LA LLOSA / CAVALLERO DE LA ORDEN / DE Nª Sª DE MONTESA, SR / DEL LUGAR DE GUADACEQUI / ES MURIÓ A 25 ABRIL / AÑO 1689 DE / EDAD DE 53”.

Don José Caruana Reig, baró de San Petrillo, comptava amb un retrat del personatge. Desconeixem on s'hi troba hui: RICO de ESTASEN (1945).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de Guadasséquies

En l'orde de Montesa

Altres Receptor de la batllia general de València

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 10/12/1685 **Data comissió presa d'hàbit** 23 1 1686

Resolució proves 21/01/1686

Informants cavallers fra Juan Pertusa Bonastre, receptor de la mensa

Informants religiosos fra Pedro Rodrigo, prior del convent de Montesa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 2 2 1686 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 26/12/1686

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendants Son pare Monserrat Cruïlles (1618); Melchor José Cruïlles (1655), germà del pretendent, fill de l'anterior; Cristóbal Monterde (1589), germà de l'àvia Beatriz; Ramón Sans de la Llosa (1624), germà de la mare, lloctinent del batlle general de València; Baltasar Sans de la Llosa (1630), germà de l'avi matern –entre altres–

Descendants El seu nebot-nét –germà del seu avi–, José Carròs i Cruïlles (1728), III marquès de Mirasol

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Dimecres a trenta de agost mil sis-cents trenta y sis, bategí yo, Pere Garrido, vicari, a Nofre, Vicent, Agostí, Felix, Juseph, Abdón, Senén, Ignacio, fill de Monserrat de Cruïlles, generós, cavaller del hàbit de Montesa, y de dona Vicenta Sans de la Llosa, conjuges. Compares, lo dotor Geroni Augustí Morlà, prebere canonge de la Seu de València, y dona Gerónima Sans de Cruïlles, muller de Melchor de Cruïlles, generós" [Arxiu de la Parròquia de Sant Pare Màrtir i Sant Nicolau de València (exp. 146)].

“Señora. En nombre de don Honofre Cruyllas Sanz de la Llosa, natural del reyno de Valencia, se ha dado memorial en que refiere que frey don Monserrat Cruyllas, su padre, cavallero de la orden de Nuestra Señora de Montesa y governador del baylío de Moncada, sirvió a Vuestra Magestad en este officio y en todas las occassiones que se ofrezieron de su real serviçio en la Orden, haviedo llegado a ser el más antiguo della. Y también fueron cavalleros de la

misma Orden don Gaspar de Cruyllas, hermano de su abuelo, don Christóval de Monterde, hermano de su abuela paterna, regente que fue de Mallorca, don Ramón y don Balthasar Sanz de la Llosa, hermanos de su abuelo, y don Melchor de Cruyllas Sanz de la Llosa, su hermano, que agora ha muerto governador del baylío de Moncada. En cuya consideración y de que tiene gran devoçión a este ábito, suplica a Vuestra Magestad sea servida de honrrarle con él. Y haviéndose visto en el Consejo, ha pareçido representar a Vuestra Magestad que assí por los servicios de la casa deste cavallero y los de su padre y hermano siendo gobernadores del baylío de Moncada, como por las buenas partes y calidad que en su persona concurren, se empleará en él dignamente el ábito que pide, y que Vuestra Magestad puede servirse de congedérsele. Vuestra magestad mandará lo que fuere más de su real serviçio. Madrid, a 15 de octubre 1667 [firma dels membres del Consell d'Aragó]. Al dors: “Désele el hábito”: AHN, OOMM, leg. 2194.

"Item, a 29 deziembre 1660, don Onofre Cruilles, del ábito de Montesa y recetor de Su Magestad, hijo de don Monserrat, del mismo ábito, y doña Vicenta Sans, con doña Luzgarda Alfonso, viuda de don Juan Pellizer": [en Sant Nicolau], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 56v.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia a AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 67-68; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, f. 71v; permís per a professar: Ibidem, ff. 124-125;

Va testar davant Francisco Iváñez el 22-IV-1689, publicant dit testament el mateix notari el 8 de juny del mateix any: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 57.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 176; i D-35, f. 17.

Bibliografia

RICO de ESTASEN, José, El monasterio de Belén. Otro monumento que desaparece, en Valencia Atracción, núm. 120 [gener de 1945], pp. 8-10; on inclou fotografia d'un retrat de don Onofre Cruilles.

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 234.

Cruilles y Sanz de la Llosa, Onofre. Señor de Callosa [¿?]. Natural de Vaència. 1686. +21 de julio de 1689. Exp. núm. 146: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 187.

CALLADO, E., ESPONERA, A. (eds.) Memoria escrita, historia viva..., cit., p.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

48.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cueva de la Torre, Francisco Antonio de la

Altres formes

Lloc naixement Daroca **Data** c. 1615 **+** 1625

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Antonio de la Cueva, natural de Daroca i Ana Mª de la Torre, natural de Horcajo, terme de Daroca;
Avis paterns: Juan de la Cueva, natural de Daroca i María de la Gueruela, natural de Villanueva de Jiloca, comunitat de Daroca;
Avis materns: Miguel de la Torre, natural de Horcajo, i María Pérez, natural de Azeret, de la comunitat de Calatayud, a l'Aragó

Esposa El 23-V-1638 se li donà llicència per a casar-se amb Victoriana Ibáñez Pérez. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 93.

Observacions El pretendent tenia de 8 a 9 anys. Els ancians de l'Orde reunits a València (14-VI-1624) acordaren que el pretendent no tenia les qualitats suficients per a rebre l'hàbit: no comptava amb l'edat suficient i tampoc amb la noblesa necessària a la branca de la mare. Els membres del Consell d'Aragó reunits a Madrid (29-VI-1624) van sol·licitar consulta al rei per a que el papa dispensara la falta de qualitats exposada, com es feu (exp. 148).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació 1624 **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 1624

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1625 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Francisco Anthonio de la Cueva. En 4 de hebrero de 1624 se hizo merced del hábito de cavallero de Nuestra Señora de Montesa a Francisco Anthonio de la Cueva, natural de Aragón, y en 9 de março 1624 se dio comissió para tomalle": AHN, OOMM, Montesa, lib. 812-C [Cantoría II], f. 128v.

"En 13 de julio 1624 al embaxador que pida dispensa para Francisco Antonio de la Cueva, natural de Daroca, en el reyno de Aragón, por quanto María de la Torre, su madre y Miguel de la Torre, su abuelo, no fueron ydalgos": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 10.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, 551-C, f. 82v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 100-102; comissió per a que li donen l'hàbit, amb dispensa del papa per minoria d'edat i per no ser nobles la mare i l'avi matern: Ibidem, ff. 210v-212; llicència per a casar-se amb Victoriana Ibáñez: AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 146; llicència per a professar al monestir de Santo Domingo de la ciutat de Daroca: Ibidem, ff. 212-213.

El breu de dispensa, lliurat pel papa Urbà VIII i cosit a l'expedient, es va despatxar a Roma el 31-VIII-1624; la carta a l'ambaixador a Roma en AHN, OOMM, lib. 531-C, ff. 63v-64.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

52.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 18 i també sign. B-36 [9/150], ff. 307-313, on dóna molt pocs detalls del cavaller de Montesa en qüestió al remuntar-se les notes al segle XII (f. 307).

Bibliografia

Cueva de la Torre, Francisco Antonio de la. Natural de Daroca. 1624. Exp. núm. 148: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 188.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Descallar i Net, Pedro

Altres formes

Lloc naixement Mallorca **Data** 12 1649 **+** 1674

Lloc defunció **Data defunció** 1724

Soterrat a

Pares i avis

Pedro Descallar, cavaller de Calatrava, i Beatriz Net;
Avis paterns: Pedro Descallar i Isabel Pont;
Avis materns: Pedro Net i Beatriz Andreu, tots del regne de Mallorca

Esposa

Margarida Descallar i Rossinyol

Observacions

Les informacions no van ser aprovades a València "pues solo la expresan [la qualitat] de vista de diferentes ábitos del padre y otros parientes del pretendiente por el quarto de Escallar. Pero respeto de la abuela paterna y abuelos maternos, no la dan, y añaden que según la estimación en que están oy estas familias, serían cavalleros o ciudadanos, con que no deponen con certeza. Y los actos positivos de el quarto de Escallar los quieren aplicar a los demás, infiriendo de ello la calidad y limpieza de los otros quando son distintos. Y aunque el padre del pretendiente fue del ábito de Calatrava y tiene este acto positivo para el quarto de la abuela paterna, pero es uno, y el tío del pretendiente (que es del ábito der nuestra Orden) no dicen fuesse hermano entero de el pretendiente. Y los instrumentos que se han exhibido no son de el caso, pues de más de uno consta de la identidad de las personas y familias no se han sacado a instancia de los informantes, ni aún compulsado, y tiene alguna inverosimilitud el segundo, según la distancia de los tiempos que contienen. Y así lo sentimos y firmamos dicho días, mes y año [2-VI-1673]". No obstant això, els ancians reunits a Madrid el 6-XII-1673 -Villacampa, Matheu i Prats i Villamala-, sol.licitaren unes segones diligències per "patria común", "respeto de la madre y abuelo materno", que realitzaren fra Silvestre de Prats, procurador general, i fra Jaime Salvador, prior de Sant Jordi d'Alfama i capellà d'honor del rei. Una vegada realitzades, els ancians reunits a València el 23-I-1674 les tornaren a trobar inadeguades: "nos parece que, según los dichos de los testigos, no resulta la prueba de la calidad de nobleza que se requiere según definiciones [...] por el quarto de Net", però els

Cavallers de Montesa (1592-1701)

convocats a Madrid el 2-II-1674 (Villacampa i Matheu) les aprovaren definitivament (exp. 152).

El 21-VIII-1694 va sol.licitar un hàbit de Montesa per al seu fill Pasqual, de qui no ens consta més informació al respecte: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 114v-115.

Austriacista.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Baró de Pinopar -títol concedit per l'arxiduc Carles el 7-VII-1709, no reconegut després (BOVER, 1864, pp. 325-326)-.

En l'orde de Montesa

Altres

Capità (en la sol.licitud d'hàbit per al seu fill)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

26 10 1672

Mercé concedida per

Carlos II

Inici proves

11/04/1673

Data comissió presa d'hàbit

3 2 1674

Resolució proves

02/02/1674

Informants cavallers

fra Silvestre de Prats, procurador general (2es proves per patria común)

Informants religiosos

fra Jaime Salvador, prior de Sant Jordi d'Alfama i capellà del rei (2es proves per patria común)

Informants altres ordes

fra Jerónimo de Salas i fra Benito Mayans, abat del convent de N^a S^a La Real de l'orde de Sant Bernat (Mallorca)

Creuament i presa d'hàbit

Data

23 5 1674

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

25/02/1676

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Jorge Descallar, tio del pretendent, cavaller de Montesa

Descendents

En altres oomm

Van ser cavallers de Calatrava: el pare, Pedro Descallar; Gerardo Descallar, cosí germà del pretendent.

De Santiago: Pedro Ramón Descallar, cosí germà del pretendent.

De Sant Joan: Joanot Descallar, cosí segon del pretendent; Nicolás Descallar i Francisco Nadal i Descallar, cosins tercers.

Fonts documentals

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Exp. en l'AHN

152

Fonts
arxivístiques

"Als 25 de desembre 1649, fas fe y testimoni jo, dit Riera, prebere y domer de la Seu de Mallorca, baptizà un fill del señor Pere Descailar, del àbit de Calatrava, y de la señora Bejetriu Net, se llegítima muller segone [?]. Posaren-li nom Pere, Lluís, Joachim. Foren compares lo notable señor don Jordi Descailar, del àbit de Monteza, y la señora Bejetriu Net, etc" [Arxiu de la Seu de Mallorca (exp. 152)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 249v-250; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 251-252; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 292-292v; llicència per a professar a Mallorca: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 76v-78.

"En 2 de diciembre 1673 segunda comisión para el ábito de don Pedro de Escallar y Net, natural de Mallorca, sobre si Beatriz Net y Pedro Net eran ydalgos y limpios": RAH, CSC, sign. sign. I-2 [9/576], f. 11v.

En l'examen de les proves es resolgué que es feren "segundas diligencias" a la cort pel que feia a les línia materna: AHN, OOMM, lib. 884-C; el nomenament dels nous informants i instruccions concretes per a la realització de les proves en AHN, OOMM, lib. 535-C, ff. 154v-157.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 79v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 42.

Bibliografia

Descallar y Net, Pedro. Natural de Mallorca. 1674. Exp. núm. 152: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 188.

BOVER, J. M., Nobiliario Mallorquín, cit., p. 148.

BOVER, Joaquin María, Noticias histórico-topográficas de la isla de Mallorca: estadística general de ella y períodos memorables de su historia, Palma, imprenta de D. Felipe Guasp y Barberí, 1864, pp. 325-326.

RAMIS d'AYREFLOR, J., Alistamiento noble de Mallorca..., cit., pp. 141-142.

ATIENZA, J. de, "Caballeros baleares...", cit., p. 157.

MASSOT RAMIS d'AYREFLOR, Mª José, "Títol de baró sobre el territori de

Pinopar", en AAVV: La Guerra de Successió a Mallorca, 1700-1715. Una aproximació als protagonistes [catàleg d'exposició], Palma, Ajuntament, 2006, fitxa 114, p. 156.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Descallar i Pont, Jorge

Altres formes

Lloc naixement Mallorca **Data** c. 1598 **+** 1646

Lloc defunció Mallorca **Data defunció** 9 1673

Soterrat a

Pares i avis Pedro Descallar i Isabel Pont;
Avis paterns: Pedro Descallar i Leonor de San Juan;
Avis materns: Guerau Pont i Francisca Morell, tots de la ciutat de Mallorca

Esposa Antonia Zamudio i Figueroa

Observacions El pretendent tenia uns 47 anys d'edat (exp. 153)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Capità de cavalls de la costa i tinent general d'artilleria; regent de la tresoreria del reial patrimoni del regne de Mallorca.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 6 1645 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 21/10/1645 **Data comissió presa d'hàbit** 3 3 1646

Resolució proves 01/02/1646

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes fra Nicolás Truyols, cavaller de Calatrava, i fra Antonio Ribot, abat del monestir de la Real de l'orde de Cister, a Mallorca

Creuament i presa d'hàbit

Data 25 5 1646 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 10/03/1649

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

ATIENZA, J. de, "Caballeros baleares...", cit., pp. 157-158.

Ascendents

--

Descendents

El seu fill Gerardo Descallar fou cavaller de Calatrava (BOVER de ROSELLÓ, 1868, p. 238)

En altres oomm

Foren cavallers de Sant Joan Guerau Pont, germà de la mare, i Juanote Abri Descallar, cosí germà del pretendent.

De Calatrava Pedro Descallar, germà del pretendent.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

153

Fonts arxivístiques

Memorial de servicis i consulta del Consell d'Aragó de 23-V-1645 sobre l'hàbit que demana Jorge Descallar (de Montesa o de les altres ordes), amb un rebut adjunt lliurat el 14-XI-1645 sobre el pagament als informants fra Nicolás Truyols, cavaller de Calatrava i fra Antonio Ribot, abat del monestir de la Real, a Mallorca: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 555-C, f. 258v-259; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 277-278v; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 21v i ss; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 172-172v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 4.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 66.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 32.

Bibliografia

Descallar y Pont, Jorge. Natural de Mallorca. 1646. Exp. núm. 153: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 188.

BOVER, J. M., Nobiliario Mallorquín, cit., pp. 147-148. Segons aquest autor, fra Jorge Descallar morí a Palma en 1661 [¿?].

RAMIS d'AYREFLOR, J., Alistamiento noble de Mallorca..., cit., p. 142.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Descals i Jover, Francisco

Altres formes De Scals: memorial de servicis imprès: BV, sign. NP34-F8

Lloc naixement Alcoi **Data** 11 1656 **+** 1684

Lloc defunció **Data defunció** 1720

Soterrat a

Pares i avis Gaspar Descals i Miquel i Isabel Juana Jover i Cerdà –Serdana–, ambdós naturals d'Alcoi;
Avis paterns: Francisco Descals Gisbert, natural d'Alcoi, i Leonor Miguel Bernabeu, natural de Xixona;
Avis materns: José Jover Ivars, natural de Xixona, i Isabel Juana Cerdà i Sempere, natural d'Alcoi

Esposa Dorotea Pérez. Després –suposem–, el 29-XI-1692 se li concedí permís per a casar-se amb Teresa Muñoz i Borrull, natural de València. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 132.

Observacions La junta reunida d'ancians reunida al Temple el 9-IX-1684 per a resoldre les proves, declarà correctes les qualitats per a les famílies de Descals, Miguel i Cerdà, però no per al cognom Jover, de l'avi matern, que estimaren "limpio" però dubtós pel que feia a la hidalguia, recomanant noves averiguacions per a aquesta branca de la família. El mateix mes de setembre de 1684, la junta reunida a Madrid proposà "que por no venir claramente provada la hidalguía en el bisabuelo materno del pretendiente [Marcos Jover], el señor asesor general diese quenta de ella a SM para que se sirviese de dispensar esta circunstancia, como se executó en consulta de 26 de septiembre 1684, con cuyo parecer se conformó SM y se despachó a don Francisco la comisión para tomar el ábito". Les proves es van resoldre finalment a Madrid en setembre de 1684 (exp. 452).

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

Borbònic.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó de la comanda de Vilafamés (24-XI-1705)

Altres

Assessor del governador de Xàtiva (1681-1694) i d'Oriola (1694-1704); oïdor de la Chancillería de Valladolid (1707-1720)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Carlos II

Inici proves 21/08/1684

Data comissió presa d'hàbit 10 10 1684

Resolució proves ?/09/1684

Informants cavallers fra Juan Pertusa Bonastre, receptor de la mensa

Informants religiosos fra Jaime Pasqual, sagristà major del convent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 25 10 1684 **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

20

8

1686

Lloc

Montesa, castell-convent

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendants

Descendants

En altres oomm

El seu germà menut, José, va ser cavaller de Santiago (c. 1687)

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

452

Fonts arxivístiques

"A setse de noembre 1656 yo, el llicenciado mossén Gregori Sentamaria, vicari, bategí a Francés, Juseph, Diego, Bonaventura, fill de Gaspar Descals, cavaller y de Guisabet (sic) Juan Jover, conjuges. Padrins: Thomás Arasil y dona María Jordá y de Descals" [Arxiu de la Parròquia d'Alcoi (exp. 452)].

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v;

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 41-41v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 64-64v; permís per a casar-se amb Teresa Muñoz: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 46v-47; acta de la professió: ARV, Protocols Notarials, sign. 1959, ff. 256 i ss; nomenament de companyó de la comanda de Vilafamés: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 163-164v.

Memorial de servicis imprés, sollicitant la plaça d'oïdor civil de l'Audiència de València en BV, sign. NP34-F8.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84v.

Bibliografia

Scals y Jover, Francisco. Natural de Alcoy. 1684. Asesor del Gobernador de Játiva y de Orihuela. Expediente núm. 452: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 590.

CANET, T., La Magistratura..., cit., pp. 259-262.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 175-176.

GIMÉNEZ, E., "El exilio de los borbónicos...", cit., pp. 14, 17, 22.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, p. 215, 365; vol. II, pp. 153, 280, 476.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Despuig i Bou, Francisco

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 10 1617 + 1639

Lloc defunció València **Data defunció** 7 4 1675

Soterrat a

Pares i avis
Cristóbal Despuig Valentí, cavaller de Montesa, lloctinent general, i Merina Bou;
Avis paterns: Gaspar Despuig, senyor d'Alcàntara, natural de Xàtiva, i Francisca Paula Valentí, natural de València;
Avis materns: Francisco Bou i Mencía Juan, naturals de València

Esposa
El 8-XII-1649 se li concedí llicència per a casar-se amb Mencía Bou, filla de Ximén Pérez de Bou, cavaller de Santiago; l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 34. El 20-XI-1664, per a casar-se amb Laura Mercader: exp. casaments Montesa, nº 115.

Observacions
No ens consta la mercè. La comissió de nomenant informants per a fer les proves és del 6-III-1628.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626, lliurada a favor de son pare per a un dels seus fills.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa
Companyó del comanador d'Alcalà (26-XI-1668)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 15/01/1636 **Data comissió presa d'hàbit** 23 7 1639

Resolució proves
27/06/1639

Informants cavallers
fra Álvaro de Castellví, comanador d'Ares

Informants religiosos
fra Berenguer Vila, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 9 11 1639 **Lloc** Montesa

Ministres
fra Federico Ferriol, i fra Pablo Climent, rector del col·legi de Sant Jordi

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Cristóbal Despuig (1605), lloctinent general; Gaspar Juan (1578) i Gaspar Matías Juan (1624), "deudos cercanos de la madre del petendiente"; Luis Despuig Sans (1623), tio del pretendent.
I els dos mestres de l'Orde -Lluís i Bernat Despuig-, que es consideraren de la mateixa família

Descendents

Els néts José (1697) i Juan (1710) de la Torre Despuig; i els besnéts, José Ignacio Puigmoltó (1703) i José Bernardo de la Torre (1736)

En altres oomm

Gaspar Despuig, germà del pare, fou cavaller de Sant Joan;
Ximén Perez Bou, germà de la mare, de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

155

Fonts arxivístiques

"En 24 de octubre 1617 bautizó el doctor Miguel Corts, prebere retor de la presente iglesia, a Francisco, Joseph, Juan, Ilarión, Vicente, Bonaventura, Marcos, Benito, hijo de don Christóval Despuig, señor de Alcántara, y de doña Merina Bou, coniugues. Fueron compadres don Christóval Carrós Sentelles, marqués de Quirra y conde de Sentelles, y doña Gerónima Bou y de Boil" [de la parròquia de Sant Andreu de València (exp. 488)], també "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 82v.

"Despuig . En 9 de noviembre 1639 tomó el hábito en este convento don Francisco Despuig, hijo de don Christóval Despuig, lugarteniente general. Diéronse con comisión de Su Magestad frey Federico Ferriol, sotscomendador, y el licenciado frey Pablo Climent, retor y prior del collegio de Sant Jorge de Valencia": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 169v.

"Item, a 30 de noviembre 1664 don Francisco Despuig, del ávito de Montesa, viudo de doña Mencía Bou, con doña Laura Mercader, viuda de don Lorenzo Fenollet": "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 57.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626, lliurada a favor de son pare per a un dels seus fills: AHN, OOMM, leg. 2194.

No ens consta la mercè. La comissió nomenant informants, interrogatori i genealogia per a fer les proves és del 6-III-1628: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 114v-119; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 224v-226v; llicència per a casar-se amb Mencía Bou: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 200v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 22; llicència per a casar-se amb Laura Mercader: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 148v-149; títol de companyó del comanador d'Alcalà: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 90v-91v.

"Sábado a 18 del corriente [agost de 1646] se votó por los ancianos la sentencia de don Francisco Despuyg, cavallero de la orden de Montessa que está presso por el delito que le han acussado de averse hallado entre los que escopetearon a dos alguasilles entre Gavarda y Alcántara, quedando el uno herido": AHN, OOMM, lib. 841-C, f. 142v.

El 23-VIII-1650 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa: AHN, OOMM, lib. 533-C, f. 31-31v.

Va testar davant el notari Joan Baptista Queyto el 26-III-1675, publicant el mateix notari dit testament el 7-IV-1675: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 42v.

AHN, OOMM, Montesa, lib. 816-C, difuntos, p. 5.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 62v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 23v i D-46, f. 200v.

Bibliografia

Despuig y Bon (sic), Francisco. Natural de Valencia. 1639. Exp. núm. 155: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 188.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 590.

BERNABÉ, D., "Nobles valencianos en el servicio regio...", cit., pp. 36, 51.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Despuig i Bou, Vicente

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 30 3 1663 + 1689

Lloc defunció **Data defunció** 1726

Soterrat a

Pares i avis
Francisco Despuig i Bou, cavaller de Montesa, i Mencía Bou;
Avis paterns: Cristóbal Despuig Valentí, cavaller de Montesa, lloctinent general, i Merina Bou;
Avis materns: Ximén Pérez Bou, cavaller de Santiago, i Francisca Bou, tots de València

Esposa
El 30-III-1701 se li va donar llicència reial per casar-se amb Teresa Blay. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 25.

Observacions Borbònic

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Regidor de l'Ajuntament de València per la classe de cavallers durant els anys 1722-1726

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 13 7 1689 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 05/10/1689 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 15/11/1689

Informants cavallers fra Juan Pertusa Bonastre, receptor de la mensa

Informants religiosos fra Ignacio Fondestad, rector de Vinaròs i prior de Borriana

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 5 12 1689 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 09/04/1691

Data 11 11 1692 **Lloc** Montesa, castell-convent, sala capitular

Ministres fra Diego Sans de Vallés, sotscomanador

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

El pare, Francisco Despuig i Bou (1639); l'avi patern, Cristóbal Despuig Valentí (1605), lloctinent general –entre altres–.
"El pretendiente es quinto nieto de don Francisco Despuig, que fue hermano segundo del ilustrísimo Maestre de nuestra Sagrada Milicia don Luis Despuig" (exp. 154)

Descendents

José (1697) i Juan (1710) de la Torre Despuig; José Ignacio Puigmoltó (1703)

En altres oomm

L'avi matern, Ximén Pérez Bou, fou cavaller de Santiago

Fons documentals

Exp. en l'AHN

154

Fons arxivístiques

"Dilluns, a dos de abril del any mil sis-cens seixanta y tres, yo, el licenciado Geroni Salelles, vicari perpetuo de la Seu de València, bategí un fill de don Francisco Despuig, cavaller del hàbit de Nostra Señora de Montesa y Sant Jordi de Alfama, y de doña Mencía Bou, coniuces. Tingué nom Vicent, Francisco, Joseph, Llorens, Manuel, Bonaventura. Naixqués divendres, a trenta de mars propasat; comparet don Llorens Torres y doña Vicenta Torres y Despuig": [Arxiu de la Parròquia de Sant Pere, a la Seu de València (exp. 154)].

Data en la qual es comunica a l'orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 322; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 323-326v; comissió per a que se li done l'hàbit: Ibidem, ff. 337v-338; llicència per a professar: Ibidem, ff. 386v-387, –sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158–; acta de la professió en ARV, Protocols Notarials, sign. 17, ff. 211v.-215v; llicència per a casar-se amb Teresa Blay a AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 10-11.

Va testar davant el notari Josep Mocholí el 16-IX-1725: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 156.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 200v.

Bibliografia

Despuig y Bon, Vicente. Natural de Valencia. 1689. Exp. núm. 156: VARGAS-ZÚNIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 188.

IRLES, M^a del C., Al servicio de los Borbones..., cit., pp. 127 i 345.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Despuig i Sans, Luis

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1608 **+** 1623

Lloc defunció En el setge de Lleida **Data defunció** 1645

Soterrat a Xàtiva (col.legiata), al vas dels Despuig, situat en la capella de Sant Macià

Pares i avis
Alonso Despuig i Graidà Sans, naturals ambdós de Xàtiva;
Avis paterns: Luis Despuig, natural de Xàtiva, i Jerónima Lloqui, natural d'Alzira;
Avis materns: Gregorio Sans i Maciana Pardo, naturals ambdós de Xàtiva

Esposa El 20-X-1627 se li concedí llicència per a casar-se amb Juana Sans de la Llosa i Sans d'Alboi. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 181.

Observacions El pretendent tenia uns 14-15 anys d'edat (exp. 156).
Alguns testimonis afirmaren que la família era la mateixa que la dels Mestres (Lluís i Bernat).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 13 3 1623 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 10/05/1623 **Data comissió presa d'hàbit** 4 7 1623

Resolució proves 27/06/1623

Informants cavallers fra Pedro de Castellví i Cruïlles

Informants religiosos fra Pedro Simón

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 20 8 1623 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 1 11 1625 **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Alguns testimonis afirmaren que la família era la mateixa que la dels mestres Despuig -Lluís (1453-1482) i Bernat (1506-1537)-.

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

156

Fonts arxivístiques

"Frey don Luis Despuig. En 13 de março de 1623 se le hizo merced del hábito de Montesa a don Luis Despuig, natural de la ciudad de Xàtiva, y en 4 de julio 1623 se dio comisión para tomalle. Tomó el hábito en 20 de agosto de dicho año. Hizo profesión en 1 de noviembre 1625. Murió en el cerco de Lérida en el año 1645": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 126.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'infomants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 51v-54; llicències per a professar: Ibidem, ff. 234 i 245v; llicència per a casar-se amb Juana Sans de la Llosa: AHN, OOMM, 552-C, ff. 68v-69.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 16v i D-46, f. 201.

Bibliografia

PASCUAL, V., Játiva biográfica..., cit., vol. III, p. 124.

Despuig y Sanz, Luis. Natural de Játiva. 1623. Exp. núm. 156: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 188.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Despuig i Valentí, Cristóbal

Altres formes

Lloc naixement

València

Data

7

1578

1605

Lloc defunció

Data defunció

13

3

1640

Soterrat a

Castell-convent de Montesa, sepultura de l'Orde al claustre, a la capella de N^a S^a de Gràcia

Pares i avis

Gaspar Despuig, de Xàtiva i Francisca Valentí, de València;
Avis paterns: Luis Despuig i María Sans, de Xàtiva;
Avis materns: Vicente Valentí, de València i Isabel Burgunyó, d'Alacant

Esposa

El 12-VI-1612 va obtindre llicència per a casar-se amb María de Mompalau i Ferrer; el 18-I-1616 per a casar-se amb Marina Bou i Juan: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 35.

Observacions

Graduat de mestre en arts.

El 29-X-1639 el rei li concedí a l'ofici de lloctinent general 300 ducats de salari anuals.

Es conserva un retrat del personatge, que descrivim al darrer capítol d'aquest treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de la baronia d'Alcàntara

En l'orde de Montesa

Substitut del lloctinent general (16-III-1625);
companyó de la mensa (13-VII-1629);
lloctinent general (4-III-1634 - 13-III-1640)

Altres

Administrador de la Diputació (30-V-1634);
comptador de la Diputació (4-IV-1634)

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació 15 8 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 01/11/1604 **Data comissió presa d'hàbit** 17 2 1605

Resolució proves 06/02/1605

Informants cavallers fra Antonio Crespí de Valldaura

Informants religiosos fra Agustín de Ledesma, sotsprior del convent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 5 4 1605 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Francisco Crespí, lloctinent general i fra Baltasar Primo

Padrins Bautista Granullés i Cristóbal Monsoriu

Professió

Llicència per a professar 03/07/1606

Data 28 7 1606 **Lloc** Montesa, castell-convent

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Els mestres Lluís (1453-1482) i Bernat Despuig (1506-1537)

Descendents El fill Francisco Despuig i Bou (1639); el nét Vicente Despuig i Bou (1689); els rebesnèts José Ignacio Puigmoltó (1703); José (1697) i Juan (1710) de la Torre Despuig; i José Bernardo de la Torre Miñano (1736)

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 157

Fonts arxivístiques

"A deu de juliol mil sinch-sens setanta huit fonch bategat Christòfol Juan, fill de don Gaspar Despuig i de doña Francisca Paula Valentí, conyuges; compare el ylustre don Jaume Ferrer, governador de la precent ciutat de València, comare doña Catalina de Mendoça y de Aragón, muller de don Juan Quintana": [Arxiu de la Parròquia de Sant Martí de València (exp. 154)].

"Frey don Christóval Despuig. En la iglesia del Temple de Valencia, a 5 de abril 1605, tomó el hábito de cavallero de esta Orden don Christóval Despuig. Se le dio el señor lugarteniente general frey don Francisco Crespí de Borja. Fueron padrinos don Bautista Granullés y don Christóval Monsoriu. Dixo la missa el doctor Primo. Hizo profesión en 28 de julio 1605 en el convento, dióselo el prior fray Juan Salinas. Provehiole Su Magestad en su lugarteniente general de la Orden en el presente Reyno por muerte de frey don Jofré de Blanes. Murió a 13 de março 1640": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 79.

"Frey don Christòphol Despuig, cavaller del hàbit de Montesa. Arribà al convent a fer la probatió als 16 de mars del ann 1606. Prengué lo hàbit en la iglesia del Temple de València als 5 de abril de 1605, digué la missa lo doctor frey Balthasar Primo, armà'l cavaller don Francisco Crespí, lloctinent general, foren padrins don Batiste Granullés y don Christòphol Monsoriu. Admeti'l a la professió divendres, als 28 de juliol de 1606, en virtud de una carta real a mi enviada feta en Madrid als 3 del mateix mes y any": AHN, OOMM, lib. 814-C

Cavallers de Montesa (1592-1701)

[Cantoría IV], f. 14.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 213v-214; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 216-218; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 245v-246; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 37v-38; llicència per a casar-se amb Mª de Mompalau: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 51; llicència per a casar-se amb Merina Bou: Ibidem, ff. 174v-175; títol de substitut del lloctinent general: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 206v-207v; títol de companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 201-202; títol de lloctinent general –amb instruccions de govern adjuntes-: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 16-20; administrador de la Diputació: Ibidem, f. 35; consignació de salari per l'ofici de lloctinent general: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 1-2v, i AHN, OOMM, lib. 840-C, ff. 174-175v; títol de comptador de la Diputació: AHN, OOMM, lib. 532-C, ff. 10-10v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 200v.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, pp. 591d-591-C.

Despuig y Valenti, Cristóbal. Señor de la baronía de Alcántara. Natural de Valencia. 1605. Lugarteniente General de la Orden en 1634. +1640. Exp. Núm. 157: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), pp. 188-189.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Diamante i Herrera, Francisco

Altres formes

Lloc naixement Madrid **Data** 8 1642 + 1687

Lloc defunció **Data defunció** 21 7 1694

Soterrat a

Pares i avis

Jaime Diamante i Ribera, natural de Mesina, regne de Sicília, i Blanca de Herrera i Acuña, natural de Madrid;
Avis paterns: Juan Mateo Diamante de Inmenzo i Águeda de Rivera i Estaño, els dos de Mesina;
Avis materns: Francisco de Herrera i Barrios i Elena de Acuña i Freyta, naturals de Madrid

Esposa

Observacions Proves fetes a la Cort per "patria común"

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Secretari de Carlos II

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 30 5 1687 **Mercé concedida per** Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Sepan quantos a presente vieren como yo, el lizenziado Diego Fernández, theniente cura de San Ginés y San Luis de la villa de Madrid en los reynos y señoríos de las Españas, que en el año de mil y seiscientos y quarenta y dos, del nacimiento de Jesu Christo Nuestro Señor, a los seis de agosto, baptiqué a Francisco, hijo de Jacome Diamante y doña Blanca Herrera, del qual fueron padrinos Juan Baptista Diamante y doña María de Herrera, estando presentes por testigos Francisco Diego y don Francisco Zárate, en fe de lo qual lo firmé de mi mano en el dicho día, mes y año. Lizenciado Diego Fernández del Balle" [Arxiu de la Parròquia de San Ginés y San Luis de Madrid (exp. 158)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 141v-142; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 156-166v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 183-184.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 85v-86.

Genealogia també a AHN, OOMM, lib. 884-C.

Bibliografia

Diamante y Herrera, Francisco. Natural de Madrid. 1687. Secretario de Carlos II. + 21 de julio de 1694. Exp. núm. 158: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 189.

Informació de la família Diamante en <http://www.sartorius.ch/gen/ac/AcunaNewNotas.htm> [24-V-2012].

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** +

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

159

**Fonts
arxivístiques**

"Sepan quantos la presente vieren como yo, el licenciado Gerónimo de Argæz, cura de San Ginés y San Luis de la villa de Madrid en los reynos y señoríos de las Españas, que en el año de mil y seiscientos y treinta y tres, del nacimiento de Christo Nuestro Señor, a los veinte y tres de julio, bautizé a Pablo Diamante, hijo de Jacome Diamante y de doña Blanca Herrera, del qual fueron padrinos Balthasar Rodríguez y doña María Ferrer. Presentes por testigos Francisco de Yepes y Juan Menino, en fe de lo qual lo firmé de mi mano en el dicho día, mes y año. El licenciado Gerónimo de Argæz " [de la parròquia de San Ginés y San Luis de Madrid (exp. 159)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 139v-140; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 150v-155; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 167v-168v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85v.

Genealogia també a AHN, OOMM, lib. 884-C.

Bibliografia

"Pablo Diamante y Herrera (frey D.). Fue Alcalde de la Real Chancillería de Granada y siéndolo, pasó a corregidor de la ciudad de Chinchilla. El año de 1687, a 31 de Agosto, recibió el hábito de la Real Orden de Montesa por merced del señor D. Carlos II, que después le promovió a Alcalde de su Real Casa y Corte, en cuyo empleo murió en Madrid el año de 1703": ÁLVAREZ, J. A., Hijos de Madrid ilustres..., cit., vol. IV [1791], p. 147.

Diamante y Herrera, Pedro. Natural de Madrid. 1687. Alcalde de la Real Chancillería de Granada. Exp. núm. 159: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de,

"Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 189.

Informació de la família Diamante en <http://www.sartorius.ch/gen/ac/AcunaNewNotas.htm> [24-V-2012].

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ebrí de Cardona i Alreus, Vicente

Altres formes

Lloc naixement Alcalà de Xivert **Data** c. 1668 **+** 1682

Lloc defunció **Data defunció** 29 11 1692

Soterrat a

Pares i avis
Tomás Ebrí i Cardona, i Ana María Alreus, ambdós de València;
Avis paterns: Jaime Isidro Ebrí, natural d'Alcalà de Xivert, i Blanca de Cardona, natural de València;
Avis materns: Francisco Alreus, i Luisa Royo, ambdós de València

Esposa
El 2-VI-1687 va obtenir llicència per a casar-se amb Lorenza de Blanes i Cortés. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 18.

Observacions
El pretendent tenia uns 14 anys d'edat (exp. 164).
El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 25/02/1682 **Data comissió presa d'hàbit** 21 4 1682

Resolució proves 31/03/1682

Informants cavallers fra Jaime Borràs

Informants religiosos fra Vicente Puig, rector de Silla

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 5 1682 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 21/08/1686

Data 31 8 1686 **Lloc** Montesa, castell-convent

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Cristóbal de Cardona (1633), batlle general del Regne, germà de l'avia Blanca

Descendents

En altres oomm

Francisco de Cardona, germà de l'avia Blanca, va ser cavaller de Sant Joan

Fons documentals

Exp. en l'AHN

164

Fons arxivístiques

Nomenament d'informants i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 3v-4v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 11-11v; permís per a casar-se amb Lorenza de Blanes: Ibidem, ff. 142-142v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 105v-106; acta de la professió en ARV, Protocolos Notariales, sign. 1959

El 12-VI-1686 el rei escriví al Lloctinent General per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v.

Va faltar sense fer testament: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 58v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84.

Bibliografia

Ebri de Cardona y Abreus, Vicente. Natural de Alcalá de Chisvert. 1682. +29 de noviembre de 1692. Exp. núm.164: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 189.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Igual i Miguel, Jerónimo

Altres formes Igual i Borràs: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 83; Hegual i Miguel (exp. 245)

Lloc naixement Castelló de la Plana **Data** c. 1660 **+** 1680

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

José Igual, natural de València, i Basilia Miguel, natural de Castelló de la Plana;
Avis paterns: Jerónimo Igual, natural de Castelló de la Plana, i Ana Borràs, natural de Morella;
Avis materns: Jaime Miguel, cavaller, i Mónica Maymó, ambdós naturals de Castelló de la Plana

Esposa

El 22-XI-1689 va obtenir permís per a casar-se amb Mª Antonia Borràs, filla de Jaime Borràs, cavaller de Montesa. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 31.

Observacions

El pretendent tenia uns 19 anys d'edat (exp. 245).

Anteriorment, el 27-V-1645, s'havia fet mercè d'hàbit de Montesa a Jerónimo Igual, avi del pretendent i batlle de Castelló de la Plana, "en consideración del servicio que hizo de haver entrado en Tortosa con doscientos hombres de socorro que se levantaron en aquel partido": consultes del Consell d'Aragó de 27-V-1645 i 14-II-1678: AHN, OOMM, leg. 2194.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó de la comanda major (21-X-1719)

Altres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

26 4 1678

Mercé concedida per

Carlos II

Inici proves

07/01/1679

Data comissió presa d'hàbit

23 9 1679

Resolució proves

02/07/1679

Informants cavallers

fra Gaspar Frígola, tresorer general de l'Orde

Informants religiosos

fra Raimundo Fondestad, rector d'Atzeneta del Maestrat

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

17 1 1680

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

10/12/1681

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

José Borrás (1640), germà de l'àvia paterna

Descendents

En altres oomm

Van ser cavallers de Sant Joan: Dionís Miguel, germà de Pedro Miguel, tresavi del pretendent; i Felicio Borràs, germà de l'àvia paterna.

De Calatrava: Manuel Borràs, germà de l'àvia paterna.

Fons documentals

Exp. en l'AHN

245

Fons arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 14-II-1678 sobre l'hàbit que demanava José Igual per al seu fill Jerónimo: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 186-186v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 191v-193v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 233v; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 1-1v; permís per a casar-se amb Mª Antonia Borràs: Ibidem, ff. 338v; títol de companyó de la comanda major: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 291v-292v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 83.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 44v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Hegual y Miguel, Jerónimo. Natural de Castellón de la Plana. 1679. Exp. núm. 245: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 834.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, p. 413; vol. II, pp. 85, 120.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Enríquez de Navarra i Haro, Marcos

Altres formes

Lloc naixement Almansa **Data** 21 3 1671 + 1685

Lloc defunció Almansa **Data defunció** 18 3 1766

Soterrat a

Pares i avis Luis Enríquez de Navarra i Marín, cavaller de Montesa, natural d'Almansa, i Mª Magdalena de Haro i Castañeda, natural de Villanueva de la Jara (Cuenca);
Avis paterns: Marcos Enríquez de Navarra, cavaller de Santiago, natural d'Almansa, i Ana Mª Marín de Alarcón, natural d'Almansa;
Avis materns: Diego López de Haro, natural d'Alarcón (Cuenca), i María de Castañeda, natural d'Alarcón (Cuenca)

Esposa Francisca de Robres

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "En la parrochial desta muy noble villa de Almansa, oy miércoles, veinte y cinco de março de mil y seiscientos y setenta y un años, yo, don Thomás Galiano Espuche, presvitero, con licencia del licenciado Lucas Martfnes, cura propio de la dicha parrochial, bauticé a don Marcos, Benedicto, Anttonio, hijo ligítimo de don Luis Enríques de Navarra y de doña Magdalena de Haro y Castañeda, su muger. Fueron sus compadres don Marcos Enríques de Navarra, cavallero del orden de Santiago, su abuelo paterno, y dona María de Castañeda, su abuela materna, fueron testigos el licenciado Lucas Martfnes, cura, y Joan Gonzáles Villavertin, y el licenciado Joan Vicente Tárrega. Nació a veinte y uno de março, día de San Benito. Lucas Martfnes. Don Thomás Galiano Espuche": [Arxiu de la Parròquia de la Asunción d'Almansa (exp. 165)].

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 54-55; llicència per a professar: Ibidem, ff. 130v-131.

"Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 118.

"En diez y nueve de marzo de setecientos sesenta y seis se enterró generalmente a don Marcos Henrrriquez de Nabarra, cavallero del Orden de Montesa, viudo de doña Francisca de Robres, recibió los Santos Sacramentos. Testó ante Joseph de Yeste, escrivano": Arxiu de la Parròquia de la Asunción d'Almansa, Libro de Defunciones, n° 73, f. 142.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Enríquez de Navarra y Haro, Marcos. Natural de Almansa. 1684. Exp. núm. 165: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 189.

MOLINA, S., Poder y familia..., cit., p. 244; Id., "Familia y poder en la Castilla moderna: aproximación a través del estudio de la élite local de Almansa en el siglo XVII" *Chronica nova*, n° 30 (2003-2004), pp. 489-510; editat després amb el títol "Familia, élite local y reproducción social en La Castilla moderna: El ejemplo de la villa de Almansa en el siglo XVII", en CHACÓN Francisco A., et alii (coords.) *Familias y poderes: actas del VII Congreso Internacional de la ADEH*, Granada, 1-3 abril 2004, Granada, Universidad de Granada, 2006, pp. 109-124.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Enríquez de Navarra i Marín, José

Altres formes

Lloc naixement Almansa **Data** c. 1661 **+** 1683

Lloc defunció **Data defunció** c. 1731

Soterrat a

Pares i avis Marcos Enríquez de Navarra, cavaller de Santiago, i Ana Mª Marín, ambdós d'Almansa;
Avis paterns: Marcos Enríquez de Navarra, natural d'Almansa, i María Ana de Ávila, natural de Requena;
Avis materns: Fulgencio Marín, natural d'Almansa, i Jerónima Ruiz de Alarcón, natural d'Almansa

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 22 anys d'edat (exp. 166).

El 8-VI-1686 el rei escriví al president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena, fra Luis Enríquez de Navarra, per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Enríquez de Navarra i Marín, Juan

Altres formes

Lloc naixement Almansa **Data** c. 1653 **+** 1681

Lloc defunció València **Data defunció** 1724

Soterrat a

Pares i avis Marcos Enríquez de Navarra, cavaller de Santiago, i Ana Mª Marín, ambdós d'Almansa,
 Avis paterns: Marcos Enríquez de Navarra, natural d'Almansa i María Ana de Ávila, natural de Requena;
 Avis materns: Fulgencio Marín, natural d'Almansa, i Jerónima Ruiz de Alarcón, natural d'Almansa

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 27 o 28 anys d'edat (exp. 167).
 El 8-VI-1686 el rei escriví al president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena, fra Luis Enríquez de Navarra, per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Regidor perpetu d'Almansa

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Bibliografia

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Enríquez de Navarra i Marín, Luis

Altres formes

Lloc naixement Almansa **Data** 1648 **+** 1676

Lloc defunció **Data defunció** c. 1722

Soterrat a

Pares i avis Marcos Enríquez de Navarra, cavaller de Santiago, i Ana Mª Marín de Alarcón, ambdós d'Almansa, Avis paterns: Marcos Enríquez de Navarra, natural d'Almansa, i María Ana de Ávila, natural de Requena; Avis materns: Fulgencio Marín de las Mariñas, natural d'Almansa, i Jerónima Ruiz de Alarcón, natural d'Almansa

Esposa Magdalena López de Haro i Castañeda. El 14-XII-1696 va obtindre llicència per a casar-se amb Mariana Núñez de Reyna: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 142.

Observacions Borbònic.

Va escriure un llibre en lloança de Felipe V, qualificat com la primera biografia del monarca, amb el títol Laurel histórico y panegírico real de las empresas de Philipo V, el Animoso. Sucesos de Europa durante su reinado, y una descripción geográfica de los reinos, provincias y ciudades en el teatro de las guerras presentes, Madrid, 1708. També junt a Diego López de Haro el panegíric El exemplar de los reyes y diseño breve de los ministros que deve elegir un monarca: GARCÍA CÁRCEL, Ricardo, Felipe V y los españoles. Una visión periférica del problema de España, Madrid, Plaza y Janés, 2002, pp. 89-90.

D'altra banda, la Real Academia Española conserva: De don Luis Enríquez de Navarra, Cavallero del orden de Montesa, en elogio de los escritores: octavas.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

President de l'Orde en les diòcesis de Cuenca i Cartagena (30-XI-1684); companyó del comanador de Perputxent (5-VII-1708)

Altres

Alcalde perpetu i regidor perpetu d'Almansa

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 3 1676 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 05/05/1676 **Data comissió presa d'hàbit** 25 6 1676

Resolució proves 19/06/1676

Informants cavallers fra Juan Pertusa i Bonastre, receptor de la mensa

Informants religiosos fra Pablo Inglés, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 16 7 1676 **Lloc** Montesa, castell-convent, església

Ministres fra Bernardo Sans de Vallés, sotscomanador, i fra Pedro Rodrigo, prior del convent de Montesa

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins fra Vicente Texedor i Bellvís i fra Jaime Pascual

Professió

Llicència per a professar 30/09/1677

Data 12 5 1678 **Lloc** Montesa, castell-convent, sala capitular

Ministres fra Felipe Vives de Canyamàs, sotsclauer i fra Pedro Rodrigo, prior del Convent

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents El seu fill, Marcos Enríquez de Navarra i Haro; els seus nebots José (1701); Bernardino (1718) i Francisco (1728) Salcedo Enríquez de Navarra

En altres oomm El pare, Marcos Enríquez de Navarra i Dávila, i son tio Juan García de Ávila Muñoz, germà de l'àvia paterna, van ser ambdós cavallers de Santiago;

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 168

Fonts arxivístiques "En la villa de Almansa, en seis días del mes de febrero del año de mil seiscientos y quarenta y ocho bauticé yo, el licenciado Joan Muñoz de Claromonte, beneficiado y cura propio de la parrochial de dicha villa a Luis, hijo legítimo de don Marcos Enríquez de Navarra, regidor perpetuo y alcaide de la fortaleza della y gobernador de los puertos secos de Castilla por Su Magestad, y doña Ana María Marín de Alarcón, su legítima muger. Fueron compadres don Pedro Galiano Espuche, regidor asimismo desta dicha villa, y dona Ángela Galiano Espuche, muger de don Joan Marín de las Mariñas. Fueron testigos el licenciado Miguel Pérez Ulloa y el licenciado Salvador

Sánchez Ulloa, y le firmé, entre renglones, y doña Ana María de Alarcón, su legitima muger, valla [valga?]. Juan Munoz y Claromonte" [de l'Arxiu de la Parròquia de la Asunción d'Almansa (exp. 165)].

Consultes del Consell d'Aragó de 14-X-1673 i 24-II-1676 sobre l'hàbit que demanava Luis Enríquez de Navarra: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 79v-80; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 81-83; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 95-95v; llicència per a professar: 176v-177v. Creuament i presa d'hàbit en ARV, protocols notarial, sign. 1950, ff. 312v-322; professió en ARV, protocols notarial, sign. 12, ff. 293v-298; llicència per a casar-se amb Mariana Núñez: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 214-214v; títol de companyó del comanador de Perputxent: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 212-213; títol de president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena: AHN, OOMM, lib. 536-C, ff. 10-11; i RAH, CSC, sign. I-2, ff. 226-227.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 80v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 43.

Bibliografia

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., pp. 59-60.

Enríquez de Navarra y Marín, Luis. Natural de Almansa. Alcalde perpetuo y regidor perpetuo de Almansa: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 189.

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit. p. 120.

SORIA, E., La nobleza en la España..., cit., pp. 129-130.

MOLINA, S., Poder y familia..., cit., p. 122, 142, 192, 193, 228, 244; Id., "Familia y poder en la Castilla moderna...", cit., pp. 489-510.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Escorcía i Ladrón i Aracil, Francisco Andrés

Altres formes Scorcía: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74

Lloc naixement Alacant **Data** 4 10 1645 + 1663

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a Mort entre 1706-1713 (AHN, OOMM, Montesa, lib. 677-C, f. 108-108v)

Pares i avis Enrique Escorcía i Ladrón, cavaller de Montesa, i Francisca Aracil i Sellés, naturals ambdós d'Alacant;
Avis paterns: Nicolás Escorcía, natural d'Alcant, i Ana Mª Ladrón, natural de València;
Avis materns: Simón Aracil, natural d'Elx, i Josefa Sellés, natural d'Alacant

Esposa El 20-VIII-1667 se li donà llicència per a casar-se amb Luisa Mercader, natural de València. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 116.

Observacions Andrea Escorcía, besavi del pretendent, natural de Gènova, va casar amb Anna Masuch. D'ells va nàixer Nicolás i Andrés Escorcía. Nicolàs va casar amb Esperanza Pasqual, germana de Miguel Pasqual, cavaller de Montesa i gendre del comte de Vilallonga. Andrés va casar amb Ana Mª Ladrón. D'aquests darrers va nàixer Enrique i Juan Escorcía i Ladrón, ambdós cavallers de Montesa. Enrique va casar amb Francisca Aracil (exp. 171).

Els ancians reunits a València (23-IX-1662) disposaren respecte les proves:

" nos parece que en el dicho pretendiente concurren las calidades de limpieza y nobleza que piden las diffiniciones y autos capitulares de la Orden, si en el quarto de Aracil, que son agüelo y bissahüelo materno, estuviera provado con autos de inseculación en ciudad, el aver concurrido a oficios en ella; pero aquí se nos ofrecen dos reparos: el primero el no aver concurrido en la villa de Elche, y el segundo el que, aunque huvieran concurrido, el no ser ciudad Elche, y aunque creemos que si es como los testigos dicen, tienen más calidad que ciudadanos inseculados, y el poner armas en villas de varón en sus puertas y tenerlas en sus sepulturas, son particularidades muy considerables, no nos toca a nosotros el dispensar en las palabras formales del capítulo nono del capítulo general. Y assí lo firmamos". En conseqüència, es feren segones

diligències per a la línia materna, aportant un important cos de documents, que foren aprovades tant a València com a Madrid (exp. 171).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Morta la dona, s'ordenà sacerdot (ho era, al menys, el 1676); ardiaca de la Seu d'Oriola; vicari general del bisbe d'Oriola, comissari del Sant Ofici i jutge del Breu

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 11 6 1662 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 23/07/1662 **Data comissió presa d'hàbit** 31 7 1663

Resolució proves 20/07/1663

Informants cavallers fra Fadrique Ferriol, sotscomanador; fra Juan de Castellví (2es. proves)

Informants religiosos fra Hipólito de Samper, rector del col.legi de Sant Jordi; fra Pablo Inglés, prior del Temple (2es. diligències)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 18 9 1663 **Lloc** València, Temple

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

01/09/1665

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Enrique Escorcia i Ladrón (1636)

Descendents

El seu fill, Francisco Enrique Escorcia i Mercader (1682); el seu nét, Nicolás Francisco Escorcia (1731)

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

171

Fonts arxivístiques

"Disapte, a set de octubre de mil sis-cents quaranta sinch, bategí lo doctor y canonge don Llorens Escorcia, de licencia parrochi et eo praesente, a Francés, Andreu, Nicolau, Joseph, Feliz (sic), Jacinto, Bonaventura, fill de don Enrique Scorcía y de Ladrón, comanador del àbit de Montesa, y doña Francisca Aracil, coniuges. Padrins don Diego Scorcía y Mariana Colomina, viuda de don Joan": [Arxiu de la Col.legiata de Sant Nicolau de la ciutat d'Alacant (exp. 173)].

"Frey don Francisco Andrés Scorcía y Ladrón, cavallero del orden de Montesa, nació en la ciudad de Alicante a 4 de octubre de 1645. Fueron sus legítimos y naturales padres el maestro de campo don Enrique Scorcía y Ladrón, cavallero de la mesma Orden, y doña Francisca Arazil. Sirvió algunos años de capitán de infantería en las milicias de la ciudad de Alicante, y casó en la de Valencia con hija de los señores de Geste, doña Luisa Mercader y Calatayud, de la qual le quedaron dos hijos que son don Francisco Enrique Scorcía, cavallero de el mesmo hábito, y doña Luisa Inés Scorcía. Y aviéndose dejado la muerte sin el vínculo de el matrimonio, pasó al estado de sacerdote y a la dignidad de arcidiano mayor de la catedral de Origiuela, como también al enpleo de comisario titular del Santo Officio de la Inquisición en la ciudad de Alicante / (f.71v) su puerto y partido, que más ha de veinte años há que sirve y exerce, como también el officio de comisario de lugarteniente general de Su Magestad en la Orden para dicho distrito"; RAH, CSC, sign. 9/420, ff. 71 i 71v.

"En 23 de enero 1663, segunda comission para las informaciones de don Francisco Andrés Scorcía y Arazil, sobre la ciudadanía de Elche de doña Francisca Aracil y Simona Aracil, su madre y su abuelo materno": RAH, CSC, sign. sign. I-2 [9/576], f. 11.

Procés de don frey Escorcía y Ladrón, prebere, cavaller del hàbit de nostra Señora de Montesa, altre dels marmesors de la ànima del quondam don Antoni Escorcía (1676): ARV, clero, lligall 946, caixa 2504-5.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 97v-99; comissió nomenant nous informants amb instruccions per a les noves informacions a AHN, OOMM, lib. 533-C, ff. 268v-273; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 123-124v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 172-172v; llicència per a casar-se amb Luisa Mercader: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 67v.

Va testar davant Alonso Santillán, escrivá públic de la ciutat de Múrcia, el 29-X-1706, AHN, OOMM, Montesa, lib. 677-C, f. 108-108v;

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 37v, on consta el seu avi Simón com a "ciudadano de villa";

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Escorcia Ladrón y Aracil, Francisco Antonio (sic). Natural de Alicante. 1663. Después de viudo se ordenó sacerdote y fue arcediano de Orihuela y comisario del Santo Oficio en Murcia. Exp. núm. 171: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 190;

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, p. 383; vol. II, pp. 316 i 459.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Escorcia i Ladrón, Enrique

Altres formes Scoria: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 61

Lloc naixement Alacant **Data** 19 2 1605 + 1636

Lloc defunció **Data defunció** 18 1 1659

Soterrat a En el vas dels seus pares a la col·legiata d'Alacant si moria a dita ciutat

Pares i avis Nicolás Escorcia i Masuch, d'Alacant, i Ana Mª Ladrón i Berenguer, natural de València;
Avis paterns: Andrés Scoria, natural d'Atagio (Gènova), i Ana Masuch i Riera d'Alacant;
Avis materns: Luis Ladrón i Ferrer, governador de Xàtiva, natural de València, i Úrsula Berenguer i Ríos, d'Onil

Esposa El 27-II-1637 obtingué llicència per a casar-se amb Francisca Aracil

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Mestre de Camp

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 16 12 1633 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves	<input type="text" value="31/10/1635"/>	Data comissió presa d'hàbit	<input type="text" value="16"/>	<input type="text" value="9"/>	<input type="text" value="1636"/>
Resolució proves	<input type="text" value="12/09/1636"/>				
Informants cavallers	<input type="text" value="fra Vicente Sisternes"/>				
Informants religiosos	<input type="text" value="fra Matías Fraga"/>				
Informants altres ordes	<input type="text" value="fra García de Marban i Mallea, cavaller de Santiago; fra Nicolo Milano, frare profés de l'orde de Sant Benet, al monestir de Sant Pere de Milà (per a la branca italiana)"/>				

Creuament i presa d'hàbit

Data	<input type="text" value="11"/>	<input type="text" value="10"/>	<input type="text" value="1636"/>	Lloc	<input type="text" value="València, església del Temple"/>
Ministres	<input type="text" value="fra Balthasar Ladrón i fra Berenguer Vila, prior del Temple"/>				
Padrins	<input type="text" value="fra Vicente Sisternes i fra Manuel Vives"/>				

Professió

Llicència per a professar	<input type="text" value="12/02/1639"/>				
Data	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Lloc	<input type="text"/>
Ministres	<input type="text"/>				
Padrins	<input type="text"/>				

Familiars en l'Orde

Ascendents	<input type="text" value="Els germans Baltasar (1589) i Bernardino Ladrón (1606), fills dels avis materns, tios del pretendent, el segon difunt quan es fan les proves del nebot"/>
Descendents	<input type="text" value="El seu besnét, Nicolás Francisco Escorcía (1731)"/>
En altres oomm	<input type="text"/>

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Señor: Un memorial se ha visto en el Consejo de don Enrique Escorcía y Ladrón en que refiere que ha servido a Vuestra Magestad en la ciudad de Alicante de alférez de la compañía de don Nicolás Escorcía, su padre, quatro años, y que en el de 24 fue a su costa a servir a Vuestra Magestad en los estados de Flandes, donde assentó plaza en la compañía del capitán Pasqual de Arenas del tercio del maese de campo don Juan Niño de Tobar, y que la Señora Infanta, teniendo consideración a su calidad y al buen desseo que mostró de servir a Vuestra Magestad, le hizo merced de diez escudos de ventaja, demás del sueldo ordinario; que se halló en el sitio de Breda hasta que se rindió, y que después don Carlos Coloma, governador del fuerte de Cambray (por lo que se señaló en el sitio), le honró con la bandera de alférez real que sirvió hasta el año 30, que reformado assentó plaza en la compañía del capitán don Gaspar de Baja, donde ha servido hasta ahora con satisfacción, y que como los servicios en aquellos estados son tan travajosos y costosos, ha necesitado del socorro de su padre para poderlos passar, y que ha consumido mucha parte de // su patrimonio, y supplica a Vuestra Magestad le haga merced de honrrarle con el hábito de Nuestra Señora de Montesa. Va inclusa la certificación de mercedes. Al supplicante le asisten en esta pretensión los servicios que representa personales en la milicia continuados los años que refiere en Flandes, donde se halla, y assí, en premio dellos y para animarle a proseguirlos, parece al Consejo que Vuestra Magestad le haga merced del hábito de Montesa, porque supplica que por estas consideraciones y la de su calidad, que es notoria, se empleará bien en su persona, siendo Vuestra Magestad servido"; signatures dels membres del Consell d'Aragó Castellví, Magarola, Sisternes, Vico i Bayetola: AHN, OOMM, leg. 2194, consulta de 12-X-1633.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Don Enrique Escorcía y Ladrón. Frey don Enrique Escorcía y Ladrón tomó el hábito de caballero a 11 de octubre de 1636. Diéronsele don Balthazar Ladrón y frey Berenguer Vila, prior del Temple de la ciudad de Valencia, en la iglesia del dicho Temple. Fueron padrinos don Vicente Cisternes y frey don Manuel Vives": AHN, OOMM, Montesa, lib. 812-C [Cantoría II], f. 168.

Memorial de servicis en RAH, CSC, sign. I-4, ff. 59-61.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 7-7v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 8v-11v i 74-76; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 97-98; llicència per a casar-se amb Francisca Aracil: Ibidem, ff. 113-113v; llicència per a professar a Alacant: Ibidem, ff. 203-204.

Testament rebut per Batiste López, notari, en 15 de gener de 1659, AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 28.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 61.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 27v.

Bibliografia

Escorcía y Ladrón, Enrique. Natural de Alicante. 1636. Maestre de Campo. +1659. Exp. núm. 169: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 189.

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit. p. 127.

BERNABÉ, D., "Nobles valencianos en el servicio regio...", cit., pp. 36, 50.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Escorcía i Ladrón, Francisco

Altres formes Scorcía: RAH, CSC, sign. 9/420, f. 66; Escorzia: AHN, OOMM, leg. 2194

Lloc naixement Alacant **Data** 8 7 1612 + 1669

Lloc defunció **Data defunció** 22 12 1680

Soterrat a Rerasagrari de la casa de la Companyia de Jesús a València

Pares i avis Nicolás Escorcía i Masuch, d'Alacant, i Ana Mª Ladrón i Berenguer, natural de València;
Avis paterns: Andrés Scorcía, natural d'Atagio (Gènova), i Ana Masuch i Riera, d'Alacant;
Avis materns: Luis Ladrón i Ferrer, natural de València, i Úrsula Berenguer i Ríos, d'Onil

Esposa Va casar amb Maria Salvador

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Assessor del portantveus de general governador de València (1649); membre de l'Audiència de València: advocat fiscal (11-XI-1652), oïdor de causes criminals (16-XI-1654), oïdor de causes civils (22-XI-1660); assessor de l'Orde a València (8-IX-1668); regent (31-VIII-1675)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 12 11 1668 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 20 2 1669

Resolució proves

Informants cavallers fra Manuel Cernesio, comte de Parcent

Informants religiosos fra Pablo Inglés, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 27 2 1669 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 19/05/1672

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Els seus germans Enrique Escorcía (1636) i Juan Escorcía (1647), el seu nebot Francisco Andrés Escorcía i Aracil (1663)

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN Perdut

Fonts arxivístiques

"Frey don Francisco Scorcía y Ladrón, cavallero del orden de Montesa, nació en la ciudad de Alicante a 8 de julio de 1612. Y fueron sus legítimos y naturales padres don Nicolás Scorcía y doña Ana María Ladrón. Ocupó los puestos de asesor de la gobernación de Valencia, fiscal de aquella Real Audiencia, de donde pasó a ser del consexo de Su Magestad y oydor en ella, y últimamente ascendió a la plaça de regente la real cancelleria de la ciudad y reyno de Valencia, y en esta ocupación murió a [blanc] de [blanc] de 16 [blanc, però faltà el 22-XII-1680]. Fue casado con doña María Salvador, de quien no tuvo hijos. Acá no se tiene sabido el día fixo de quando murió, parece será facil saberlo de la casa profesa de la Compañía de Jesús, donde dexó su entierro en el trassagrario, y pienso que allí fundó una capellanía que ha de dezir allí missas el beneficiado dél": RAH, CSC, sign. 9/420, f. 66.

"Señora: En nombre del doctor don Francisco Escorcía y Ladrón, de la Real Audiencia Civil de Valencia y asesor de la orden de Montesa, se ha dado memorial en el Consejo en que refiere que ha dieziocho años que sirve a Vuestra Majestad en los puestos de asesor del governador de aquel Reyno, de abogado fiscal y juez de corte y de oydor en las causas çiviles de aquella Real Audiencia, en la junta de embargos y represalias de bienes de franzesses y en el de consultor en el offiçio de Maestre Razional; y que en el discurso deste tiempo y antes, le han ocupado los virreyes en diferentes y extraordinarias comisiones y encargádole diligencias importantes del real servicio. Y que últimamente estuvo asistiendo tres meses al visitador del Real Monasterio de

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Valdigna, en que obró con gran desvelo para reducir a los monges a la obediencia y lo consiguió con mucho crédito y auctoridad de la visita, de que se dió Vuestra Magestad por bien servida. Que sus hermanos y dos sobrinos cavalleros de ábito han servido a Vuestra Magestad cumpliendo en todas occassiones con las obligaciones de su sangre. Y porque de ordinario a los assessores de la orden de Montesa les han hecho merced los señores reyes del ábito della, suplica a Vuestra Magestad se sirva de honrrarle con él. Y haviéndose visto en el Consejo ha parecido representar a Vuestra Magestad que por los méritos y servicios deste ministro de que va hecha relación, y por su calidad y buenas partes y hallarse assessor de la Orden, a quien freqüentemente se ha hecho merced de ábito, puede servirse Vuestra Magestad de condecorar su persona con la gracia del que suplica. Vuestra Magestad mandará lo que fuere servida. Madrid, a 25 de setiembre 1668. [Al dors: Consejo de Aragón, a 25 de setiembre 1668. Protonotario. Consulta ábito de Montesa al doctor don Francisco Escorcía y Ladrón, assessor de la misma Orden y de la Real Audiencia Civil de Valencia, para su persona, en consideración de sus servicios. [Més endavant, amb lletra distinta posa: Désele el hábito]; AHN, OOMM, leg. 2194.

Títol d'assessor de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 84-84v; data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: Ibidem, f. 89v; nomenament d'informants i genealogia: Ibidem, ff. 92v-93; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 95v-96v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 233v-234v.

Memorial de Francisco Scorcía i Ladrón, cavaller de Montesa, a la reina Mariana d'Àustria, exposant els seus servicis i els de la seua família i sollicitant la plaça de regent de la Reial Audiència de València: RAH, CSC, sign. I-6, ff. 187-191.

Va testar davant Fernando Cortes, notari, el 19-XII-1680: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 49.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 40, i a FINESTRAT, baró de (1983).

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit. pp. 126-127.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 176.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 182.

GÓMEZ, fray T., En reino extraño..., cit., pàgines concretades en la corresponent de l'índex alfabètic, p. 916.

Bibliografia

Escorcía y Ladrón, Francisco. Natural de Alicante. 1669. Regente de la Real Audiencia de Valencia en 1675. +22 de diciembre de 1680. No existe su expediente. Su genealogía en I-2, f. 40: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 189.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Escorcía i Ladrón, Juan

Altres formes Scorcía: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 66

Lloc naixement Alacant **Data** 15 10 1616 + 1647

Lloc defunció Xàtiva **Data defunció** 24 12 1677

Soterrat a

Pares i avis Nicolás Escorcía i Masuch, d'Alacant i Ana Mª Ladrón i Berenguer, natural de València;
Avis paterns: Andrés Scorcía, natural d'Atagio (Gènova) i Ana Masuch i Riera d'Alacant
Avis materns: Luis Ladrón i Ferrer, natural de València, i Úrsula Berenguer i Ríos, d'Onil

Esposa

Observacions El 23-VIII-1650 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Capità de Cavalls;
governador de Castelló de la Plana i de Xàtiva

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 18 6 1646 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 06/10/1646 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 14/11/1646

Informants cavallers fra Melchor Figuerola Pardo de la Casta, baró de Nàquera

Informants religiosos fra Pablo Climent, prior jubilat del col.legi de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 27 7 1647 **Lloc** València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 06/01/1651

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents El seu germà Enrique (1636) i després d'ell el seu nebot Francisco Andrés (1663), el també germà seu Francisco (1669); els tios, germans de la mare, Baltasar Ladrón (1589) i Bernardino Ladrón (1606)

Descendents El seu nét Antonio de Rivera i Escorcia, Borja Llançol, baró de San Petrillo, es creuarà en Montesa el 22-I-1758

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

170

Fonts arxivístiques

"Frey don Juan Scorcia y Ladrón, caballero de la orden de Montesa, fue natural de la ciudad de Alicante y nació a 15 de octubre de 1616, y fueron sus legítimos y naturales padres don Nicolás Scorcia y doña Anna María Ladrón. Entró a servir capitán de cavallos en una de las compañías de la costa del reyno de Valencia, y en ocasión de las guerras de Cataluña, pasó allá a servir con dicha compañía y después continuó en ella en dicha costa, de donde salió para gobernador de Castellón de la Plana, cuyo distrito minoró notablemente de bandidos con lo que les persiguió, y últimamente le hizo Su Magestad gobernador de la ciudad de Xàtiva, en donde continuando esta ocupación murió a 24 de deziembre de 167 [blanc, però és 1677]. Fue casado con doña Anna Maria Bojoni de / (f.67v) quien tuvo seis hijos que son don Juan Scorcia, presbítero retor de Cullera, don Luis Scorcia, capitán de dicha compañía de cavallos, don Álvaro Scorcia, que es maese de campo del tercio de milicias de la ciudad de Alicante, el beneficiado don Fernando Scorcia, presbítero, y doña Antonia y doña Thomasa Scorcia. El año fixo de su muerte no se ha podido averiguar aquí porque su hijo mayor esá fuera. Pero sabiendo af en Madrid cuándo se le dio nuevo sucesor en la gobernación de Xàtiva, se sacará por hación sabiendo murió a 24 de deziembre y parece le nombraron gobernador nuevo en el siguiente año": RAH, CSC, sign. 9/420, f. 67 i 67v.

Consulta del Consell d'Aragó de 13-V-1646 sobre l'hàbit concedit a Juan Escorcia i Ladrón pels seus servicis a les corts: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica al'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 292-292v; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 90v-91v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 26.

El 23-VIII-1650 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes

professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa: AHN, OOMM, lib. 533-C, f. 31-31v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 66.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 46.

Bibliografia

Escorcia y Ladrón, Juan. Natural de Alicante. 1646. Capitán de Caballos. Gobernador de Castellón de la Plana y de Játiva. +24 de didiembre de 1647 [per 1677]. Exp. núm. 170: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 190.

SÁNCHEZ DURÁ, Dolores, Racionalización versus privilegio: la orden de Montesa durante los siglos XVIII y XIX, tesi doctoral inèdita, València, 1993, pp. 529-530.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Escorcía i Mercader, Francisco Enrique

Altres formes

Lloc naixement Alacant **Data** 3 10 1668 + 1682

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Francisco Andrés Escorcía i Ladrón, cavaller de Montesa, natural d'Alacant, i Luisa Mercader i Calatayud, natural de València;
Avis paterns: Enrique Escorcía, cavaller de Montesa, i Francisca Aracil, ambdós naturals d'Alacant;
Avis materns: Luis Mercader, baró de Xest, i Jerónima Calatayud, ambdós de València

Esposa El 8-II-1697 va obtindre llicència del rei per a casar-se amb la seua cosina Ana Mª Escorcía i Ladrón. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 185.

Observacions El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Carlos II

Inici proves 16/01/1682

Data comissió presa d'hàbit 17 3 1682

Resolució proves 05/03/1682

Informants cavallers fra Jaime Ortíz

Informants religiosos fra Raimundo Fondestad

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 13 6 1682 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 14/08/1686

Data 4 3 1687 **Lloc** Montesa, castell-convent, sala capitular

Ministres fra Diego Sans de Vallés, sotscomanador

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

fra Antonio de Benavides i fra Eusebio de León, preveres

Familiars en l'Orde

Ascendents

El seu avi patern, Enrique Escorcía (1636); son pare, Francisco Andrés Escorcía (1663);
i Francisco i Juan Escorcía, ambdós germans de l'avi patern

Descendents

El seu fill, Nicolás Francisco Escorcía (1731); i els seus néts Ignacio i Luis Togores i Escorcía, creuats els dos el 14-V-1761

En altres oomm

Diego Mecader, pare de l'avi Luis, besavi matern del pretendent, fou cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

174

Fonts arxivístiques

"Nayxqué dimecres a 3 de octubre 1668 a les nou hores de la nit, y en après fon bategiat Francisco, Enrique, Lluís, Thomás, Cayetano, Jerónimo, Juseph, Nicolás, Jasinto, Bonaventura. En güit del sobredit mes y any, fill de don Francisco Andrés Scorçia y Ladrón, del hábito de Montesa, y de doña Lluísa Mercader, conjuges. Compares: don Nicolau Félix Scorçia y Ladrón, comare doña Francisca Arasil, viuda de don Enrique Scorçia i Ladrón, del hábito de Montesa. [?] Visent Rico": [Arxiu de la Parròquia de Santa Maria de la ciutat d'Alacant (exp. 173)].

"Don Francisco Enrique Scorcia y Ladrón, Mercader y Calatayud, cavallero del Orden de Montesa. Nació en la ciudad de Alicante a 3 de octubre de 1668. Fueron sus legítimos y naturales padres don Francisco Andrés Scorcia y Ladrón, cavallero del mesmo Orden, y doña Luisa Mercader y Calatayud, natural de la ciudad de Valencia. Sirvió de capitán de infantería con una compañía de arcabuzeros dentro de la ciudad de Alicante y en los puestos más peligrosos de ella todo el tiempo que el general de Francia, conde de Etre [?], con su armada, estuvo bombardeando dicha plaza desde el día 22 de julio de 1691 hasta el día 29 del mesmo, como consta de las certificaciones de oficiales mayores y ministros que pasan en su poder, y de la nueva patente de el virrey de Valencia que lo confirma; y actualmente continua el servicio, y es (f.69v) al presente subrogado de lugarteniente de capitán general y gobernador de Orihuela en la ciudad de Alicante [paraules taxades]. Hase casado este año con doña Anna María Scorcia y Ladrón, primogénita del maese de campo don

Nicolás y de doña Josepha Scorcia. Lo borrado dice: que es actualmente porque la nominación es del gobernador, y parece debe decirse así porque no se inquieten en Orihuela pareciéndoles que se pretende suponer es subrogado el de aquí por Su Magestad que no se piensa en tal ,ni don Francisco Enrique lo es, si solamente por hazer esta amistad al gobernador actual": RAH, CSC, sign. 9/420, f. 69-69v.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 303v-304; comissió per a prendre l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 8-8v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 104; acta de la professió en ARV, Protocols Notarials, sign. 1960, ff. 98-101v; llicència per a casar-se amb Ana Mª Escorcía i Ladrón: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 1-2.

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v.

Va testar davant Alonso Santillán, notari de Murcia, el 29-X-1706: AHN, OOMM, Montesa, lib. 677-C, f. 108v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84.

Bibliografia

Escorcía y Mercader, Francisco Enrique. Natural de Alicante. 1682. Exp. núm. 174: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 190.

SÁNCHEZ, D., Racionalización versus privilegio..., cit., p. 531.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. II, p. 397.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Escorcia i Pasqual, Antonio

Altres formes Scorcía i Pasqual: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 70

Lloc naixement Alacant **Data** 7 9 1625 + 1654

Lloc defunció Alacant **Data defunció** 2 10 1674

Soterrat a

Pares i avis César Escorcia i Masuch i Josefa Pascual i Bartolí, naturals ambdós d'Alacant; Avis paterns: Julio Escorcia, natural d'Otagio (Gènova), i Josefa Masuch, natural d'Alacant; Avis materns: Luis Pasqual, natural d'Alacant, i Mariana Bartolí, natural de Cocentaina

Esposa El 7-XII-1655 se li concedí llicència per a casar-se amb Antonia Mª Josefa Escorcia i Ferrer. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 184.

Observacions Els cavallers encarregats d'avaluar les proves, reunits a València el 29-X-1653 declararen: "nos parese que en las informaciones que se han recebido en Génova ay tres yerros, como son: el primero aver hecho las informaciones dos cavalleros y no freyle o frayle como dize la comición y mandan las diffiniciones; el segundo el haver hecho las informaciones en Génova solamente y no haver ido a Otacho, que es la naturaleza del agüelo del pretendiente, que es contra la comisión, y contra las diffiniciones también. El tercero el no ser cavalleros de los que estaban en el estado de Milán como dize la comisión, todo lo qual es materia de reparo y particularmente el no haver hido a la pila, y aunque es verdad que en la sangre no ay defeto y que las informaciones hechas en este Reyno están bien, por no abrir puerta a malos exemplares, jusgamos que deven de hir a Otacho y azerse segundas diligencias para ello". Tot i això, les informacions s'aprovaren pels ancians reunits a Madrid el 4-XII-1653 (exp. 175).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Comissari del lloctinent general de Montesa a Alacant i la governació d'Oriola

Altres Capità d'infanteria

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 25 2 1651 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 12/12/1652 **Data comissió presa d'hàbit** 17 12 1653

Resolució proves 04/12/1653

Informants cavallers fra Monserrat Cruïlles

Informants religiosos fra Juan Bautista Murillo, rector de Moncada

Informants altres ordes fra Domingo Doria, cavaller de Santiago i fra Tomás Spínola, cavaller d'Alcàntara (per a la branca de l'avi de Gènova, Julio Escorcia)

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 1 1654 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Enrique Escorcía (1636); Juan Escorcía (1647); Jerónimo Pasqual de Bonanza (1628).
Altres possibles cavallers que es comenten a l'expedient vinculats amb aquest personatge (Miguel Pasqual de Bonanza i Luis Pasqual) no els hem pogut documentar.

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Frey don Antonio Scorcía, cavallero de la Orden de Montesa, nació en la ciudad de Alicante a 7 de setiembre de 1625, y fueron sus legítimos y naturales padres don Julio Scorcía y doña Josepha Pasqual. Salió de capitán de infantería a servir a Cataluña en el tercio del maese de campo don Enrique Scorcía y Ladrón, su primo segundo, para el sitio de Tortosa, en donde se mantuvo cumpliendo con su obligación hasta que el enemigo salió de dicha plaza, como consta por su fee de oficios. Casó con doña Antonia Scorcía y Ferrer, de quien tuvo por hija única a doña Isabel Scorcía. Y murió en 2 de octubre de 1674. Fue comisario del lugarteniente general de la Orden en dicha ciudad de Alicante y gobernación de Orihuela": RAH, CSC, sign. 9/420, f. 68.

"Señor. El capitán don Antonio Escorcía, del reyno de Valencia, ha dado un memorial en este Consejo en que refiere que sus pasados han servido a la Real

Corona con particular atención y fineza; y que en particular su padre sirvió a Vuestra Magestad muchos años en el empleo de asesor ordinario de la ciudad de Orihuela, y que el supplicante, a exemplo de sus pasados, sirve a Vuestro Magestad de muchos años a esta parte en la milicia. Y últimamente, de capitán de una compañía de infantería, y que con ella se ha hallado en el sitio y toma de Tortosa acudiendo con mucho valor y puntualidad; y que oy queda sirviendo con dicha compañía. Y supplica a Vuestra Magestad, para que con más lustre pueda continuar en el real servicio, sea servido hazerle merced de honrrarle con un ábito de Montesa. Al Consejo ha constado que esta persona refiere y ha servido particularmente en el sitio y toma de Tortosa procediendo con mucho valor, y assí la tiene por digna del ábito que pide, en quien por sus servicios y calidad recaerá dignamente. Vuestra Magestad mandará lo que fuere servido. Madrid, a 14 de hebrero 1651": Consulta del Consell d'Aragó sobre l'hàbit que sol.lícita don Antonio Escorcía: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 31v-32; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 47-50v; comissions per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 191v-193v i ff. 200v-201v; llicència per a professor: Ibidem, ff. 237-237v; llicència per a casar-se amb Antonia Escorcía: Ibidem, f. 273v.

AHN, OOMM, Montesa, lib. 816-C, difuntos, p. 4.

Testament i codicils rebuts per Tomás Visedo, notari d'Alacant, el 14 i 20 de setembre de 1674: AHN, OOMM. lib. 677-C, f. 47v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 70.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 33.

Bibliografia

Escorcía y Pascual, Antonio. Natural de Alicante. 1653. Capitán de Infantería. +1 de octubre de 1674. Exp. núm. 175: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 190.

SORIA MESA, Enrique, La nobleza en la España moderna. Cambio y continuidad, Madrid, Marcial Pons, 2007, pp. 89-90.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Escorcía Ladrón i Aracil, Jerónimo

Altres formes

Lloc naixement Alacant **Data** 30 9 1654 + 1682

Lloc defunció Mesina (Itàlia) **Data defunció** 27 12 1687

Soterrat a

Pares i avis
 Enrique Escorcía i Ladrón, cavaller de Montesa, i Francisca Aracil i Sellés
 Avis paterns: Nicolás Escorcía, natural d'Alacant, i María Ladrón, natural de València;
 Avis materns: Simón Aracil i Josefa Sellés

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Fiscal de la Reial Audiència de Mesina

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 09/01/1682 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 08/02/1682

Informants cavallers fra Jaime Ortíz

Informants religiosos fra Raimundo Fondestad, prior de Sant Jordi d'Alfama

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 4 3 1682 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents Son pare, Enrique Escorcía i Ladrón (1636); els seus germans Francisco Andrés (1663) i Juan (1647)

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 172

Fonts arxivístiques "Frey don Gerónimo Scorcía y Ladrón, caballero del orden de Montesa, nació en la ciudad de Alicante a 30 de setiembre de 1654. Fueron sus legítimos y naturales padres el maestro de campo don Enrique Scorcía y Ladrón, caballero de dicha Orden, y doña Francisca Arazil. Fue ministro togado y fiscal en la Real Audiencia de Messina, y assí mesmo juez de la real junta de los confiscados de dicha ciudad y gobernador de su arzobispado, y exerciendo estos empleos murió a 27 de deziembre 1687, de edad de 33 años": RAH, CSC, sign. 9/420, f. 70.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 300-301v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 7.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84.

Bibliografia Escorcía Ladrón y Aracil, Jerónimo. Natural de Alicante. 1682. Fiscal de la Real Audiencia de Mesina. +22 de diciembre de 1687. Exp. núm. 172, en VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias] "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 190.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Escrivà Çapata Bertran, Luis

Altres formes Zapata: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51v; Sabata: AIERDI (1999), p. 270

Lloc naixement València **Data** 23 2 1606 + 1624

Lloc defunció València **Data defunció** 26 1 1667

Soterrat a

Pares i avis Pedro Escrivà Çapata, cavaller de Santiago, senyor d'Argelita, i Ángela Bertran;
Avis paterns: Onofre Escrivà Çapata, senyor d'Argelita, i Isabel Matheu;
Avis materns: Jaime Bertran, racional de València, i Ángela Acosta, tots de València

Esposa El 30-VIII-1625 va obtindre llicència per a casar-se amb Isabel Mercader i Mompalau. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 117.

Observacions El pretendent tenia uns 17-18 anys d'edat; tenien hàbit de Montesa Nofre Escrivà, comte de la Fera, germà del pare del pretendent, i Nofre Escrivà, fill seu (exp. 181).

Parent de Sant Lluís Bertran (la mare, Ángela Bertran, era neboda del sant).

El 17-X-1639 obtingué llicència per a ordenar-se sacerdot, retenint l'hàbit de Montesa, i també el 3-VII-1640; el 24-IV-1643 se li donà llicència per a predicar i confessar.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor d'Argelita

En l'orde de Montesa

Altres

Receptor de la batllia general de València (13-III-1666); mestre de la seca -reial casa de la moneda- (20-IV-1667)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

9 3 1623

Mercé concedida per

Felipe IV

Inici proves

21/05/1624

Data comissió presa d'hàbit

6 7 1624

Resolució proves

27/06/1624

Informants cavallers

fra Pedro de Borja, comanador de Culla i Atzeneta

Informants religiosos

fra Miguel Tomás Insa, rector de Moncada

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

7 7 1624

Lloc

València, església de Sant Jordi

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Onofre Escrivà Matheu (1587), germà del pare

Descendents

En altres oomm

Son pare, Pedro Escrivà Çapata, fou cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

181

Fonts arxivístiques

"Frey don Luis Escrivá. En 9 de março 1623 hizo merced Su Magestad del hábito de cavallero a don Luis Escrivá, hijo de don Nofre Escrivá, y los 2 de junio se dio comissió para tomalle. Frey don Luis Escrivá. En 6 de julio 1624 se dio comissió para tomar el hábito de cavallero de la orden de Montesa a don Luis Escrivá Çapata, hijo de don Pedro Escrivá": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 125 i 131v.

"Item, a 29 setiembre 1625 a don Luis Escrivá, del ávito de Montesa, hijo de don Pedro Escrivá, del ávito de Santiago y maestro de la casa de la Seca y doña Ángela Bertran con doña Ysabel Mercader, hija de don Diego Mercader, del ávito de Santiago y señor de Chest y Montichelvo y doña Francisca Mompalau": [en Sant Nicolau], "Llibre de la Nobleza de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 54v

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 107v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 111-113v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 124v-126; llicència per a professar: Ibidem, f. 234; llicència per a casar-se amb Isabel Mercader: Ibidem, ff. 237v-238; llicència per a ordenar-se sacerdot: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

239v-240 i AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 39v-40v; llicència per a predicar i confessar: Ibidem, ff. 162v-163v.

Receptor de la batllia general de València; mestre de la seca: els títols en ACA, Diversos, Sástago, 193, nº 45 i 46.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 3.

Va fer testament el 23 de gener de 1667, que recollí el notari de València Antonio Morón, una còpia en ACA, Diversos, Sástago, 214, nº 96. El testament està escrit en valencià. En eixe moment el testador era cavaller de Montesa, prevere, senyor de la baronia d'Argelita, i membre de la congregació de Sant Felip Neri de València, habitador de dita ciutat. Nomena marmessor a don Juan Escrivà Çapata i Bertran, fill seu, cavaller de Montesa, reial tresorer de Sa Majestat i de les pecúnies de la batllia general del regne de València. Elegeix per sepultura l'església de Sant Felip Neri de València, on soterraven els congregants, vestit amb l'hàbit de Montesa.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 18v i D-46, f. 108v.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 382.

Una aproximació biogràfica al personatge -on majoritàriament es destaca la seua pietat-, en VIDAL i MICÓ, Francisco, Historia de la prodigiosa vida, virtudes, milagros y profecías del segundo ángel del Apocalypsi y apóstol valenciano de las Indias Occidentales San Luis Bertran, taumaturgo en milagros, profeta excelso y mártir por eminencia..., València, Joseph Thomas Lucas, 1743, pp. 26-30.

Escrivá Zapata y Beltrán, Luis. Natural de Valencia. 1624. +1667. Exp. núm. 181: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 190.

AIERDI, Joaquim, Dietari: notícies de València i son regne, de 1661 a 1664 i de 1667 a 1679 (a cura de Vicent Josep Escartí), Barcelona, Barcino, 1999, p. 270.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Escrivà de Híjar i Mompalau, Francisco

Altres formes Escrivà i Dixer: partida de bateig; Íxar i Escrivà: AHN, OOMM, leg. 2194

Lloc naixement València **Data** 6 1644 **+** 1656

Lloc defunció València **Data defunció** 31 10 1677

Soterrat a

Pares i avis Gonzalo Escrivà de Híjar, cavaller de Montesa, comte d'Alcúdia, i Ana Mª de Mompalau;
Avis paterns: Onofre Escrivà, cavaller de Montesa, comte de la Fera, i Jerónima de Híjar i Montagut, comtessa de l'Alcúdia;
Avis materns: Cristóbal de Mompalau i Juana Sans d'Alboi, tots naturals de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 11 anys d'edat (exp. 162).

Va morir solter, i era germà del comte d'Alcúdia.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 10? 9 1655

Mercé concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Cavallers de Montesa (1592-1701)

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 5.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 71.

Còpies de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 35v i D-46, f. 98 i 108.

Bibliografia

Segons RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., p. 62, va escriure algunes obres, que no hem pogut documentar i a més ressenya amb el nom del personatge com a Onofre Vicente.

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 119.

Híjar Escrivá y Mompalau, Francisco. Natural de Valencia. 1655. +Valencia, 31 de octubre de 1677. Exp. núm. 162: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 834.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Escrivà de Híjar, Gonzalo

Altres formes Yxar: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51

Lloc naixement València **Data** c. 1611 **+** 1623

Lloc defunció **Data defunció** 1652

Soterrat a

Pares i avis Onofre Escrivà, cavaller de Montesa, i Jerónima de Híjar;
Avis paterns: Onofre Escrivà i Isabel Matheu i Escrivà;
Avis materns: Gonzalo de Híjar, cavaller de Santiago, i María de Castellví, naturals tots de València

Esposa El 29-V-1634 se li donà llicència per a casar-se amb Ana Mª Mompalau Sanz. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 124.

Observacions El pretendent tenia uns 10 o 12 anys d'edat (exp. 176)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

I comte d'Alcúdia, baró de Xaló i de Gata

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 9 3 1623

Mercé concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Item, a 14 de juny 1634 esposaren a don Gonzalo Escrivà y de Ýxar, cavaller del àbit de Montesa, señor de la vila de La Alcúdia, fill de don Nofre Escrivà, conde de la Fera, y de dona Gerónima de Ýxar, conjuges, ab dona Annamaria Mompalau, filla de don Christòfol Mompalau y de dona Juana Sans, conjuges": [en Sant Esteve], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 15.

Consulta del Consell d'Aragó de 10-XII-1622 sobre l'hàbit que demana donya Jerónima d'Íxar i Escrivà, viuda, per al seu fill: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 39v-40; nomenament d'infomants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 55v-56v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 60-61v; comissió a fra Jofré de Blanes per a que professe: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 30-30v; llicència per a casar-se amb Ana Mª Mompalau: AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 25v-26.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Testament rebut per Jaume Gaçó, notari, el 14-IV-1652: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 26v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 16v i D-46, f. 108.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., p. 62.

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 117.

Escrivà y de Híjar, Gonzalo. Conde de Alcudia. Natural de Valencia. 1623. +1652. Exp. núm. 176: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 190.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Escrivà i Matheu, Onofre

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1578 **+** 1587

Lloc defunció **Data defunció** 1609

Soterrat a

Pares i avis

Onofre Escrivà i Isabel Matheu, naturals de València;
Avis paterns: Jerónimo Escrivà i Ángela Mercader, naturals de València;
Avis materns: Antonio Matheu, natural de Catí, aldea de Morella, i Ana Querubina Monserrat, natural de Morella

Esposa

El 4-XII-1600 se li donà llicència per a casar-se amb Catalina Colàs, filla dels comtes de la Fera; el 24-VII-1612 per casar-se amb Jerónima de Híjar i Castellví

Observacions

El 14-XII-1600 se li concediren 300 lliures valencianes anuals de renda sobre la mensa (a més de les 100 de que ja gaudia)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Comte consort de la Fera

En l'orde de Montesa

Altres

Gentilhome de la boca de l'arxiduc Alberto;
conservador del reial patrimoni al regne de Sicília

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Onofre Escrivá, natural de Valencia, de edad de 9 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1587. Padres: don Onofre Escrivá y doña Ysabel Matheo, naturales de Valencia. Abuelos paternos: don Gerónimo Escrivá y doña Ángela Mercader, naturales de Valencia. [f. 122] Maternos: mosén Antonio Matheo, natural de Catí, aldea de Morella, y Anna Cherubina Monserrat, natural de Morella. Los Escrivanes son personas nobles y cavalleros antiguos de conocida calidad y limpieza. El abuelo paterno fue maestro racional de Valencia, cargo que solo se da a personas principales. La madre y abuelo materno son hidalgos y de las casas más señaladas en la comarca de Morella, de sangre muy limpia. Las abuelas paterna y materna son decendientes de cavalleros y christianas viejas sin ninguna mezcla de judío, etc. Vista esta probanza se dió por buena": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 121v-122.

"Frey don Nofre Escrivá tomó el hábito de cavallero desta orden de Nuestra Señora de Montesa en 4 de octubre del año 1587 en la yglesia del Temple por manos de don Juan de Borja, comendador major de dicha Orden, con comissió del señor maestro don Pedro Luis Galçerán de Borja, dixo la missa el prior del Temple de Valensia frey Andrés Ferran, fueron padrinos [blanc]. Enpessó de hazer la aprobació a 28 días del mes de julio de 1602. Hizo la profesión con particular licençia y dispensa de Su Magestad a 4 del mes de agosto de dicho año 1602. Reçibióla frey [sic: per fray] Bernardo de Tous, prior del convento, y por ser verdad yo, frey Pedro Selva, cantor major que soy deste convento de Nuestra Señora de Montesa, certifico y ago (sic) verdadera fe de todo lo susodicho y lo firmo de mano y nombre dicho día, mes y año. Frey Pedro Selva, cantor major": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 112v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 125-125v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 129v-130; concessió de 100 lliures anuals

Cavallers de Montesa (1592-1701)

sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 546, ff. 43v-44; llicència per a casar-se amb Catalina Colás: AHN, OOMM, lib. 547, f. 24; concessió de 300 lliures valencianes anuals sobre la mensa: Ibidem, ff. 24v-25v; llicència per a professar residint 8 dies al convent de Montesa i dispensant els quatre mesos de residència estipulats a les definicions: Ibidem, ff. 84-85; llicència per a casar-se amb Jerónima de Híxar i Castellví: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 56v-57.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 108.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 116.

Escrivà y Matheu, Onofre. Natural de Valencia. 1587. Capitán de Infantería en Flandes y del Consejo de Guerra de Felipe III. +1609. Exp. núm. 179: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 190.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Escrivà i Mercader, Juan

Altres formes En 1658 s'autonomenava Juan de Romaní i Arenós

Lloc naixement València **Data** c. 1632 **+** 1656

Lloc defunció València **Data defunció** 2 2 1667

Soterrat a València, convent de Sant Doménec

Pares i avis Luis Escrivà Çapata i Bertran, cavaller de Montesa, i Isabel Mercader; Avis paterns: Pedro Escrivà, cavaller de Santiago, i Àngela Bertran; Avismaterns: Diego Mercader, cavaller de Santiago, senyor de Xestalcamp, i Francisca Mompalau, tots de València

Esposa El 6-VII-1658 se li donà llicència per a casar-se amb María Sans d'Alboi i Escartí, natural de València. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 179.

Observacions El pretendent tenia uns 24 anys d'edat (exp. 180)

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor d'Argelita

En l'orde de Montesa

Altres Mestre de la Seca (de la casa reial de la moneda); receptor de la batllia general del regne de València

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 22 10 1656

Mercé concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Son pare, Luis Escrivá Çapata i Bertran (1624); Jerónimo de Brizuela i Escrivà (1656), fill d'Ana Escrivà, germana del pare; Onofre Escrivà i Matheu (1587) comte de la Fera, germà de l'avi patern; el fill de l'anterior, Gonzalo Escrivà de Híjar (1623), comte de l'Alcúdia; el fill del comte anterior, Francisco Escrivà de Híjar i Mompalau (1656); i Gaspar Marco Antonio de Mompalau Mucefi (1656), fill de Baltasar, germà de l'avia materna.

Descendents

En altres oomm Foren cavallers de Santiago l'avi patern, Pedro Escrivà; l'avi matern, Diego Mercader; i José Escrivà, germà del pare.
De Calatrava Baltasar Mompalau, comte de Xestalgar, germà de l'avia materna.
De l'orde de Sant Joan Carlos Escrivà, germà també del pare del pretendent; i Jerónimo Mercader, fill de l'avia materna.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Item, a 8 de deziembre 1658, don Juan Escrivà, hijo de don Luis, del àvito de Montesa, y doña Ysabel Mercader, con doña María Sanz Doménech y Escartín, hija de don Juan Sanz y doña Eugenia Escartín": [en Sant Tomàs], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 37v.

Consulta del Consell d'Aragó de 13-X-1656 sobre l'hàbit que demana Luis Escrivà per al seu fill Juan: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 298v-299; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 300-301; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 301-302v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 330-330v; llicència per a casar-se amb María Sans d'Alboi: Ibidem, ff. 333-333v; Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 36 i D-46, f. 108v; Va fer testament davant Félix Avellaneda, notari, el 2-II-1667: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 35;

Certificat del seu creuament i de la seua presa d'hàbit en ACA, Diversos, Sástago, 193, n° 43, registrat pel notari Pedro Vicente Mey, notari i escrivà de l'orde de Montesa. La cerimònia es va fer el 17-XII-1656

Cavallers de Montesa (1592-1701)

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Còpia del seu testament a l'ACA, Diversos, Sástago, 214 (nº 97). Rebut i publicat per Félix Avellaneda, notari de València, el 10 i 15 de febrer de 1667. Volia ser soterrat al convent de Sant Doméneç de València, al vas dels Bertrams.

AHN, OOMM; lib. 816-C, difuntos, p. 3.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 72.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 381.

Escrivá y Mercader, Juan. Señor de la Seca. Natural de Valencia. 1656. +11 [sic] de febrero de 1667. Exp. núm. 180: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 190.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Estaña i Soler, Diego de

Altres formes

Lloc naixement Elx **Data** 6 1631 **+** 1647

Lloc defunció **Data defunció** 1662

Soterrat a Capella de Sant Miquel de l'església de Santa Maria d'Elx, amb l'hàbit de Montesa

Pares i avis Diego Estaña, natural de Cocentaina, i Florentina Soler, natural d'Elx
Avis paterns: Nofre Estaña, natural de Cocentaina, i Ana Llanos -o Vaillo de Llanos, a l'expedient-, natural d'Elx
Avis materns: Juan Soler de Cornellà i Jerónima Caro, ambdós d'Elx

Esposa El 26-IX-1650 se li donà llicència per a casar-se amb Isabel Caro i Malla. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 46.

Observacions Se li va lliurar mercè d'hàbit de Montesa pels seus serveis a les corts valencianes de 1626 i 1645.

El 23-VIII-1650 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"En set del mes de juny de mil sisens trenta y hu, batejà lo doctor Nicolau Caro, prevere, en casa per necessitat, un fill de Diego Estaña y de Florentina Soler, cónyuges, fon nomenat Diego, Dionisio, Claudio, Juseph. Padrins Lloís Soler y doña Isabel Caro, muller de don Thomàs Vayllo de Llanos. Mosén Domiciano Gayta, cura" (expedient 183).

"Don Diego Estaña. En 22 de julio 1647 tomó el hábito de cavallero de esta orden de Montesa don Diego Estaña; dióselo en este convento don Federico Ferriol, sotscomenador y frey Pedro Rossell, presidente": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 173.

Se li va lliurar mercè d'hàbit de Montesa pels seus serveis a les corts valencianes de 1626 i 1645: AHN, OOMM, leg. 2194, carta de 9-XII-1645.

L'hàbit el va demanar son pare, Diego de Estaña, senyor de Benifloret, per a la qual cosa aporta un breu memorial de servicis: ACA, Consell d'Aragó, leg. 892, nº 70.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 281-281v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 288v-291; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 88v-89v; llicència per a casar-se amb Isabel Caro: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 21; llicència per a professar: Ibidem, ff. 41-41v (sol.licitud a l'efecte en AHN,

Cavallers de Montesa (1592-1701)

OOMM, leg. 2158).

El 23-VIII-1650 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa: AHN, OOMM, lib. 533-C, f. 31-31v.

Segons el catàleg de membres de 1653, es va creuar el 12-VII-1647.

Testament rebut i publicat per Jeroni Ribera, notari, el 26 de febrer i 1 d'abril de 1662, AHN, OOMM. lib. 677-C, f. 30.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 66.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 32.

Bibliografia

Estaña y Soler, Diego. Natural de Elda. 1646. Exp. núm. 183: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 191.

CASTAÑO, J., Llinatges d'Elx, cit., p. 373.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Esteve i Ferrer, Braulio

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 11 1610 **+** 1670

Lloc defunció **Data defunció** 3 1673

Soterrat a

Pares i avis

Braulio Salvador Esteve, ciutadà, i Ángela Ferrer, de València
Avis paterns: Bautista Esteve, ciutadà, i Polonia Falcó, de València.
Avis materns: Juan Bautista Ferrer, ciutadà i Isabel Ana Exarch, de València

Esposa

Gelasia Torà

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Assessor de la batllia general de València (1645); advocat patrimonial (1645); membre de l'Audiència de València: oïdor de causes criminals (2-IX-1646), oïdor de causes civils (11-XI-1654); assessor de l'Orde a València (9-XI-1666)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 26 11 1668

Mercé concedida per Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Dit dia [15-XI-1610] bategí yo, sobredit vicari Reig, a Juseph, Vicent, Brauli, fill de Brauli Salvador Esteve, ciutadà, y de Àngela Ferrer, conijuges, compares Joan Batiste Gazull, notari, y Lloissa Martí y de Garri": [Arxiu de la Parròquia de Sant Joan del Mercat de València (exp. 185)].

"En 14 de agosto 1669 al embajador, saque dispensa por don Braulio Esteve, porque hera villano // por parte de su madre": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 11-11v.

"Señor: El duque de Montalto, virrey de Valencia, en carta para Vuestra Magestad de 29 del pasado, da cuenta del desacato y palabras injuriosas con que don Jorge Luis de Castelví, hijo primogénito del conde de Carlet, trató al doctor Braulio Esteve, oidor de la Real Audiencia criminal de aquel Reyno, por haverle reconocido la noche antecedente iendo de ronda con el virrey. El Consejo, con carta de Vuestra Magestad, responde al virrey que administre justicia en la forma que ha juzgado se debía. El doctor Braulio Esteve procedió en este caso con toda cordura y modestia, y mereze muy dignamente que Vuestra Magestad le consuele y haga merced de honrarle en esta ocasión con privilegio militar y título de noble, que aunque no concurriera este requisito recaiera en su persona dignamente por el puesto que ocupa, ser muy buen letrado y servir con satisfacción, y también porque se halla con algún desconsuelo de que se le hayan adelantado otros en los ascensos de las plazas. Vuestra Magestad mandará lo que fuere servido. Madrid, a 5 de mayo 1653" [firmes dels membres del Consell d'Aragó]; resposta: "Como parece": ACA, Consell d'Aragó, leg. 643, nº 41.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 90v; nomenament d'informants i genealogia: Ibidem, ff. 92-92v. Dispensat per

Cavallers de Montesa (1592-1701)

falta de noblesa en la família materna: el breu corresponent en AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 161-162; les cartes a l'ambaixador a Roma sol·licitant l'esmena: AHN, OOMM, lib. 535-C, ff. 13v-14v i 83v-85; comissió per a que li donen l'hàbit (amb el breu de dispensa): Ibidem, ff. 160v-163; títol d'advocat de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 174-175; títol d'assessor de l'Orde a l'Audiència de València: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 39v-41; llicència per a professar: Ibidem, ff. 203-203v.

El 5 de febrer de 1669, Braulio Esteve havia dirigit una carta al vicecanceller d'Aragó adjuntant un memorial "porque habiendo visto las diffiniciones se podría ofreser algún reparo en la provança de algunas calidades del capítulo general. En su satisfacción, aier escriví estos mal forjados discursos". Adverteix que el besavi matern, Josep Nofre Ferrer, fou ciutadà i exercí de notari "porque el officio de notario no deroga la hidalguía. Y que en el reyno de Valencia, el arte de la notaría no derogue la hidalguía lo tiene declarado aquella Real Audiencia con sentencia publicada por Francisco Pablo Alreus, scrivano de mandamiento, en 27 de febrero 1612" : RAH, CSC, sign. I-52 [9/626], ff. 389-394v.

Va testar davant el notari Joan Baptista Salvador el 20-I-1673: AHN, OOMM. Lib. 677-C, f. 43v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 40, on consta: "dispensado del papa por la villanía de la madre".

Bibliografia

Estive [sic] y Ferrer, Braulio. Natural de Valencia. 1669. Asesor del Lugarteniente General de la Orden y Juez de la Real Audiencia de Valencia. +marzo 1673. No existe su expediente. Su genealogía en I-2, f. 40: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 191.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 175.

PASTOR, J., "Nobles i cavallers...", cit., p. 43.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., pp. 183-184.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Esteve i Torà, Francisco

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1 1651 + 1686

Lloc defunció **Data defunció** 30 1 1687

Soterrat a

Pares i avis

Braulio Esteve i Ferrer, cavaller de Montesa, i Gelasia Torà;
Avis paterns: Braulio Salvador Esteve, ciutadà, i Àngela Ferrer;
Avis materns: Honorato Torà i Damiana Agulló, tots de València;
Besavi patern: Joan Baptista Esteve
Besavi matern: Jaume Francés Torà i Monsoriu

Esposa

Observacions

Gran part dels testimonis feien cosí germà del pretendent un tal Juan Torà, cavaller de Montesa, de qui no tenim constància (potser el confonen amb Jaime Juan Torà, germà de la mare. A més, almenys un d'ells considera també de la família Miguel Jerónimo Esteve, patge del darrer mestre de Montesa, circumstància que no sabem si constaria a l'expedient perdut de Braulio Esteve, qui tingué que aconseguir dispensa respecte la branca materna per entrar en l'Orde. No obstant, tampoc consta que Braulio Esteve tingués algun avantpassat cavaller al seu informe remés al vicecanceller del Consell d'Aragó quan estaven elaborant-se les seus proves per a ser cavaller de Montesa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Assessor del governador de València

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

9 3 1686

Mercé concedida per

Carlos II

Inici proves

18/03/1686

Data comissió presa d'hàbit

8 5 1686

Resolució proves

04/05/1686

Informants cavallers

fra Jerónimo Monsoriu

Informants religiosos

fra Raimundo Fondestad, rector del col.legi de Sant Jordi i prior de Sant Jordi d'Alfama

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

19 5 1686

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Braulio Esteve i Ferrer (1670), pare del pretendent; Jaime Juan Torà de Magarola (1673), germà de la mare; Lucas Mercader i Torà (1684), nebot de la mare

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

185

Fonts arxivístiques

"A vint y hu de janer, mil sisents cinquanta hu yo, lo dotor Miquel Sessé, rector de la precent església, bategí a Francés, Joseph, Joan, Ignacio, Vicent, fill del dotor Brauli Esteve, dotor del Real Consell y de Gelacia Torà, conjuges. Compares lo dotor Joseph Do, prebere rector de Sent Martí, y doña Theresa Magarola y de Torà" [Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València (exp. 185)].

Consulta del Consell d'Aragó de 28-II-1686 sobre l'hàbit que demana Francisco Esteve: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia a AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 72v-75v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 79-79v.

Va testar davant Joan Baptista Salvador, notari, el 12-I-1687: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 50v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Estive (sic) y Terán (sic), Francisco. Natural de Valencia. 1686. Asesor del Gobernador de Valencia. +30 de enero de 1687. Exp. núm. 185: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 191.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 261.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 183-184.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Esteve Matalí, Miguel Jerónimo

Altres formes Estevan: AHN, OOMM, lib. 811-C, f. 140

Lloc naixement València **Data** c. 1549 **+** 1589

Lloc defunció València **Data defunció** 23 8 1625

Soterrat a Convent de Sant Agustí

Pares i avis
Honorato Esteve i Madalena Matalí
Avis paterns: Nofre Esteve i Isabel Rull
Avis materns: Misser Matalí i Ana Bajona, tots de València

Esposa El 13-X-1593 va obtindre llicència per a casar-se amb Isabel Juan Sevilla

Observacions
El pretendent tenia uns 40 anys d'edat (exp. 184).
En 1593-94, va ser empresonat al castell de Montesa per casar sense permís.
El 12-V-1604 se li van concedir 150 lliures anuals sobre la mensa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Administrador de la comanda de Culla (29-VII-1595); companyó del comanador de Vilafamés (9-VIII-1599)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Miguel Hieronimo Estevan tomó el hábito de cavallero de nuestra Orden en ocho días del mes de junio 1589 en la yglesia del convento de Nuestra Señora de Montesa, por manos de frey don Guillem Sans, sotsclavero, con comissió del illustrísimo señor Maestre referendada por su secretario Luis de Berbegal en la ciudad de València, en sinco del dicho mes y año, en virtud de la qual mandó Su Señoría illustrísima fuesse graduado después de don Juan de Próxida, dixo la missa frey Miguel Fito, sacristán del convento, fueron padrinos frey don Francisco Luis Tallada, comendador de Benasal, y frey don Pedro de Borja. Enpesó de hazer la provación en 8 días del sobredicho mes y año y estuvo hasta diez días del mes de julio en dicha provación y no le hizieron professo por no tener año y días de hábito, y fuesse a servir a Su Magestad con voluntad de Su Señoría illustrísima por alférez de la compañía del sotscomendador frey don Gaspar Granullés, capitán, y bolvió al convento y por horden de su excelencia hyzo profesión en 17 del mes de henero 1592, recibiola frey don Guillen Sans, clavero de la Horden, y por ser verdad jo, frey Pedro [f. 140v] [Selva] [...] verdadera fe de la profession del dicho frey Miguel Estevan seran si [?] y lo firmo de propia mano y nombre. Frey Pedro Selva, cantor major [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 140-140v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 170; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 186; llicència per a casar-se amb Isabel Juan Sevilla: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 32v-33; sobre el seu empresonament a Montesa per casar sense permís: Ibidem, ff. 51v-52 i 72v-74; títol d'administrador de la comanda de Culla: Ibidem, ff. 126v-128v; títol de companyó del comanador de Vilafamés: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 68-69; concessió de 150 lliures de renda sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 170-171.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Testament rebut per Antoni Balançat, notari, en 12 de febrer 1602 i codicil en 12 de juliol de 1625, rebut per Jaume Andreu, notari, AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 6v.

"A Miguel Hyerónimo Estevan, cavallero professo desta Horden, se le llevó Dios nuestro Señor sábado a 23 deste mes de agosto [1625] habiendo recebido todos los sacramentos de la Iglesia...": AHN, OOMM, lib. 838-C, f. 134v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38v.

Bibliografia

"Mort del comanador Steve. Diumenge, a 24 de agost 1625, al matí, soterraren en Sent Augustí al comandor Steve, de la orde de Montesa, persona de respecte, que-l mestre don Pedro Pérez Galseran de Borja ne havia fet gran cas. Estava de casa als Cadirers. Anaren molts comanadors y freyles de montesos en acompanyament": PORCAR, P. J., Coses evengudes..., cit., vol. II, n° 2.633, p. 792.

Esteban y Matalí, Miguel Jerónimo. Natural de Valencia. 1589. + 1625. Exp. núm. 184: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 191.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Falcó de Belaochaga i Vidal de Blanes, Vicente

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1658 **+** 1681

Lloc defunció Burgos **Data defunció** 20 6 1710

Soterrat a

Pares i avis

Félix Falcó de Belaochaga i Teresa de Blanes i Vilarrasa, ambdós de València;
Avis paterns: Miguel Falcó de Belaochaga, natural de Sogorb, i la Marquesa de Castro i Garí, natural de València;
Avis materns: Alejandro Vidal de Blanes, cavaller de Montesa, i Ana Vilarrasa i Mercader, ambdós de València

Esposa

El 30-IX-1682 va obtindre llicència per a casar-se amb Cecilia Morquecho i Marta. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 131.

Observacions

El pretendent tenia uns 21-22 anys d'edat. El pare havia casat abans amb Tomasa Sorell, filla del comte d'Albalat (exp. 187).

Serví en el "Tercio de Infantería Española de Tomás Arias Pacheco (1677-1680)", i va cobrir les places de substitut de tinent de governador i batlle general. Es va encarregar de visitar les costes d'Alacant i refer les fortificacions. En 1699, Carlos II el nomenà administrador de la reial hisenda a la ciutat d'Alacant, i en 1700 es va encarregar de desembarcar el gra amb destí a la cort. Va intentar evitar la sublevació de la zona d'Alacant i la Vega Baixa contra Felipe V (GIMÉNEZ LÓPEZ, 2007).

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

Borbònic.

Títols i càrrecs

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Governador d'Oriola (1700-1706),
conseller de capa i espasa de l'Audiència de València (20-VI-1705);
corregidor de Burgos

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Carlos II

Inici proves

06/11/1680

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

18/12/1680

Informants cavallers

fra Antonio Carròs, substituït del lloctinent general

Informants religiosos

fra Pedro Moles, prior de Borriana

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

22

1

1681

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

14/08/1686

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Alejandro Vidal de Blanes (1633), avi matern i el fill d'aquest, José Vidal de Blanes i Vilarrasa (1673)

Descendents

En altres oomm

Sense indicar grau concret de parentiu, es consideraren membres de la mateixa família Vilarrasa: Carlos Vilarrasa, I comte de Faura, cavaller de Calatrava; el pare de l'anterior, Juan de Vilarrasa, de Santiago; i Cristóbal Vilarrasa -aleshores viu (1680)-, de Sant Joan

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

187

Fonts arxivístiques

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 268v-270; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 105-105v; llicència per a casar-se amb Cecilia Morquecho i Marta: Ibidem, ff. 23v-24.

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 83.

Bibliografia

Falcón de Belaochaga y Vidal de Blanes, Vicente. Natu-pediente [sic] núm. 187: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 191.

MARÍ i GARCÍA, Enric, Documents per a la història de Benifaió: els Falcó de Belaochaga (1612-1872), Benifaió, Ajuntament, 2002.

GIMÉNEZ, E., "El exilio de los borbónicos...", cit., pp. 15, 16, 18, 22.

BERNABÉ, D., "Nobles valencianos en el servicio regio...", cit., pp. 49, 51.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, pp. 205, 215, 232, 245-248, 262, 282-284, 293, 294, 300, 302, 306, 316, 317, 319-322, 324, 325, 327, 330-335, 340, 351, 364, 374, 376, 387, 398, 404; vol. II, pp. 18-20, 41, 83, 97, 145, 149, 223, 314, 321, 323.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Falcó i Segura, Jaime Juan

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1522 **+** 1559

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 31 8 1594

Soterrat a Madrid, col.legi de la Companyia de Jesús

Pares i avis Jaime Falcó, generós, i Violante Segura

Esposa

Observacions Cal advertir l'errada de Samper en la seua Montesa Ilustrada, doncs data la creació del nou càrrec de lloctinent el 20 de juny de 1593, quan el reial despatx data del 24 de juliol del mateix any, com fem constar a les referències arxivístiques.

A la RAH, CSC, sign. A-112, f. 552, es conserven uns textos en llatí, de 1559, escrits per Falcó.

Es conserva un retrat del personatge, que descrivim al darrer capítol d'aquest treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Lloctinent del Maestrat en 1562 (VICIANA);
comanador d'Onda en 1567 (ROBRES, n° 5, pp. 32-34);
comanador de Benicarló en 1569 o 1571 (ROBRES, n° 10, pp. 41-42; n° 16, pp. 47-48);
comanador de Perputxent (1577);
lloctinent general (24-VII-1593 - 31-VIII-1594)

Altres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Mestre Borja

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"El reverendo y magnífico frey Juhan Falcó, cavallero professo, comendador de la encomienda de Benicarlón, entró en la encomienda de la vall de Perpunchente el primero de junio del año de 1577 por muerte del comendador don Gaspar Çanoguera. Murió a los postreros de agosto 1594 en Madrid, solisitando y pretendiendo de que Su Magestad hisiese merced alguna al hijo del último maestre Borja por razón de lo que dicho Maestre avía servido a la corona real en renunciar el maestrazgo de Montesa para que el papa hisiese la incorporación que hizo dél en ella, la qual merced no pudo alcançar por entonces alguna para dicho don Pedro de Borja, hijo del Maestre, estando dicho comendador Falcó allí negociando a su costa por solo agradecimiento de la merced que dicho Maestre en vida le avía hecho. Fue este cavallero Falcó muy singular persona en letras, grande matemático, estrólogo, filósofo, quadró el círculo lo que asta oy ninguno ha hecho aviéndole costado quinze años de studio y trabajos por salir con ello, y assí tiene por blasón circulum quadravit Falco quod nemo quadravit. Compuso un libro De quadratura circuli, fue gran poeta latino con gran facilidad en haçer versos latinos y hizo muchos, que parte dellos van impresos en otro libro de sus obras y assí se señaló en la vera inteligencia de la mente de David, Oracio, Perçio, Juvenal y otros poetas latinos. Hay en el Escorial, en la sepultura de los reyes y emperador Carlos,

Cavallers de Montesa (1592-1701)

quinse epitafios suyos en verso latino hechos con grande artificio y primor. Fue conosido por ello del rey don Phelipe Segundo y muy amigo de sus privados don Ruy Gomes de Silva, don Christóval de Mora y del marqués de Dénia y de otros, y fue muy querido privado y respetado del dicho maestre don Pedro de Borja, y con todo no pudo dél alcanzarse que no renunciase el dicho maestrasgo de Montesa en la corona real con avérselo rogado y persuadido algunas veces, y no enbargante esso, como ha súbdito suyo, vasallo fiel de Su Magestad y obediente a la Sede Apostólica, obedesió y aceptó la bulla de la dicha incorporación del dicho Maestrasgo como todos los otros cavalleros y religiosos de la Orden lo hisieron. Advirtió al dicho Maestre que por la astrología judiciaria allava que moriría el año 1592, salvo la voluntad de Dios, y assí susedió con averlo pronosticadoselo muchos años antes que susudiese y que avía de acabar su vida con cargo real muy calificado, como después se vió que murió siendo virrey y capitán general en Cataluña, para el qual gobierno se lo quiso llevar [f. 22v] en su conpañía por su consiliario, porque según el Maestre algunas veces dijo jamás avía herrado cosa por consejo del dicho Falcó, el qual, como se vehía viejo, cansado y con achaques y falta de salud, rehusava la ida suplicando al Maestre le escusase dexándole en su quietut y casa, pero en conosiendo que el Maestre no gustava de lo que le pedía y considerando de cómo hera su perlado, al qual por el voto de obediencia estava obligado a obedecer, lo hizo con gusto siguiéndole a Cataluña, y parese que a imitación de los apóstoles quando [?] isso les mandó que le siguiesen vendiendo lo que tenían y dándolo a los pobres, el dicho Falcón hizo esto con tanta fineza que, con aviéndose resuelto de por obediencia seguir a su perlado antes de partirse, hizo poderes a un cavallero amigo suyo llamado Francisco Beneyto, al qual dio orden y rogó con mucho secreto que en aviéndose partido de Valencia le vendiese luego su casa (que la tenía propia en Valencia) y todos los muebles y ropa della y toda la otra hacienda de su patrimonio, exepcto otra casa y tierras que tenía en el lugar de Moncada, que señaló y dio casi de limosna a un cavallero pobrísimo muy deudo suyo de su familia y nombre, y que vendida dicha casa, muebles y hacienda patrimonial la repartiese toda a los pobres que bien visto le fuesen al dicho Beneyto, dexádoselo a su arbitrio y voluntad, con lo que mostró que no solo hizo lo que se manda en el Evangelio, pero aún parese que quiso privarse del gusto de darlo a conocidos pobres y del que le avía de dar el agradecimiento dellos, como en effeto dicho Beneyto lo puso en execución, pero como nihil ocultara quod non reveletis, no se pudo haser con el secreto que deseava, pues lo llegó a saber otro amigo de los dos, el qual, como no devió allar en el dicho Beneyto lo que deseava, escribió al Maestre lo que pasava, y pidiéndole procurase con dicho Falcó que de aquella hacienda que Beneyto por su orden repartía en pobres le escribiese diese cierta limosna a una persona pobre su conosida, lo que hizo el Maestre aviendo primero maravilládose de tal fineza y resolución; y no menos se maravilló Falcó del poco secreto que le paresió avía guardado Beneyto su amigo y de la petición y carta que el otro amigo avía hecho aviéndole hecho saber al Maestre

lo que él tanto deseava estuviere secreto, al qual, con la umildad que solía, suplicó no le mandase cosa contra la orden tenía ya dada a Beneyto, a la voluntad y conosimiento del qual se remitiese lo que se le pedía conforme su primer intento, y assí se hizo. Y no solamente hizo dicha limosna, pero de la renta que de la encomienda se avía reservado para los alimentos de su perçona, casa y criados la gastava con muy notable concierto, porque le sobraba para dar limosnas como en effeto hazía muchas con todo el secreto que pudiese a más de la que dava de continuo a los pobres mendicantes, de tal manera que dixo que deseava mucho que quando se muriese solo le allasen en su casa la poca plata blanca de servicio que tenía, porque della con facilidad se pudiese hazer dinero para pagar su entierro, para el qual efeto se servía della y conservava, y no por autoridad ni otro fin del mundo como se vehía con la llanesa que tratava su persona, moderado gasto de su casa, y umilde trato que con todos tenía con averle dotado Dios de muy gran y singular entendimiento, y con la fuerte y profundísima imaginación aondava qualquier negoçio para sacar la verdadera inteligencia sin escusar para ello qualquier trabajo de entendimiento, aunque le costase estar días y noches desvelado, aunque inportase poco después del aver salido con ello, y la muerte le atajó dos obras que se avía fabricado y deseava salir con ellas, la una del haser una pieça de artillería puerta que pudiese batir biendo lo alto a lo baixo, y la otra de haser que por un cañón subiese el agua más alta que sube la del artificio de Toledo, y años antes tenía hecha de su invención una çifra muy facil de escribir y imposible de desifrar, otras que los dos que se escribían que sabían la llave della y no sabiéndola aunque supiesen la sifra no la podían ni pueden desifrar, de la qual disen que los ministros del rey don Phelipe Segundo se valían della. En estos y otros semejantes trabajos de entendimiento ocupava mucho tiempo, y por divertir algo dellos se entretenía algunos ratos en jugar a la exedrés, el qual jugava muy diestramente, particularmente quando le jugava de memoria sin ver las pieças ni tablero, y no por estas ocupaciones faltava a las obligaciones de religioso guardando los tres votos que en la Religión avía votado con particular exemplo, ni menos a las de cristiano, pues fuera devoto, temeroso de conciencia, piadoso, caritativo, freqüentava a menudo los sacramentos, y en fin, tenía todas las partes buenas que un cavallero religioso militar está obligado, de todo lo qual sobredicho soy testigo de vista y oyda yo Galcerán Vidal, sotscomendador de la Orden, castillo y convento de Montesa, las unas ví, las otras ohy al Maestre y las otras al dicho cavallero frey Jayme Juan Falcó": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 22-22v.

Títol de lloctinent general (amb instruccions sobre el nou càrrec): AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 6-9, imprés per Samper a la seua Informació en derecho sobre la institución de la dignidad de Lugarteniente General de Su Magestad de la ínclita religión militar de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Su precedencia a las demas dignidades de la Orden. Sus honores y preeminencias. Y especialmente la de la Gran Cruz con que Su

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Magestad puede y debe ilustrarla, València, Geronimo Vilagrassa, 1666, pp. 4-7.

Desapropiament de fra Jaime Juan Falcó -amb llistat d'objectes: paños, jergones, repostero, tintero, porcelanas, arquillas...- i la firma autògrafa [frey Jayme Falcón]: AHN, OOMM, lib. 848-C, pp. 81-83.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 28.

Bibliografía

VICIANA, Rafael Martín de, Crónica de la ínclita y coronada ciudad de Valencia y su Reyno, Barcelona, 1564-66, València, Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, 1972-1978, vol. III, p. 113.

FALCÓ, Jaime Juan, Operum poeticorum Iacobi Falconis valentini montesianæ equitis [...] libri quinque [...] ab Emmanuele Sousa Coutigno lusitano..., Madrid, "apud Petrum Madrigalem", 1600.

ANTONIO, Nicolao, Bibliotheca Hispana Nova, sive hispanorum scriptorum qui ab anno MD ad MDCLXXXIV florere notitia..., Madrid, "apud viduam et heredes Joachimi de Ibarra", 1783-88, vol. I, p. 619.

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, pp. 568-571.

ESCOLANO, Gaspar, Década primera de la historia de la insigne y coronada ciudad y Reyno de Valencia, València, Felipe Mey, 1610-11, València, Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, 1972, 6 vols. Lib. X, col. 1719-1722.

RODRÍGUEZ, José, Biblioteca Valentina, València, imprentes de V. Cabrera i J. T. Lucas, 1703 i 1747 (facsimilar, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana, 1990) pp. 189-193 i 471.

XIMENO, Vicente, Escritores del Reyno de Valencia, València, Joseph Estevan Dolz, 1747-49, (facsimilar, Librerías París-Valencia, 1980), vol. I, pp. 193-196.

MUÑIZ, fray Roberto, Médula histórica cisterciense. Tomo VIII. Origen, fundación, instituto, modo de vida, profesión religiosa, dignidades, oficios, beneficios, encomiendas, prioratos y rectorías de la real y esclarecida orden militar de Nuestra Señora de Montesa, de la orden de Cister en el reyno de Valencia; unión a esta de la de San Jorge de Alfama en el principado de Cataluña; méritos y varones ilustres en santidad, dignidades, letras y armas de dicha Orden. Con dos catálogos: uno, de sus maestros, y otro de los lugartenientes generales de maestre, y con un apéndice de escrituras y

privilegios, Valladolid, Viuda e Hijos de Santander, 1791, pp. 264-267, 318-319; Id., Biblioteca cisterciense española. En que se da noticia de los escritores cistercienses de todas las congregaciones de España, y de todos los de las órdenes militares que siguen el mismo instituto, con la expresión (en la mayor parte) del lugar de su nacimiento, empleos, honores y dignidades, igualmente que el de sus obras, tanto impresas como manuscritas, Burgos, Don Joseph de Navas, 1793, p. 119.

RAMÍREZ de ARELLANO y GUTIÉRREZ DE SALAMANCA, frey Carlos [religios de Calatrava]: Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores que han sido individuos de las cuatro órdenes militares de España, en FUENSANTA del VALLE, marqués de la, CODOIN, vol. CIX (1894), Madrid, Imp. De José Perales, p. 64.

Falcó y Segura, Jaime Juan. Natural de Valencia. 1559. Caballero. Comendador de Perpunchent. Lugarteniente General de la Orden en 1593. Nació en 1522. +Madrid, 31 de agosto de 1594. Hijo de don Jaime Falcó y de doña Violante Segura: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 191.

ROBRES LLUCH, Ramón, "El comendador Jaime Juan Falcó: ciencia, humanismo y esclavos (1522- 1594)", Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura, t. XLVII (1971), pp. 87-153.

PONS MULET, José, Jaume Joan Falcó: su entorno cultural y sus "Epigrammata", València, Universitat, 1995 (tesi doctoral), edició en microfita: València, Universitat de València, Departament de Filologia Clàssica, 1997.

LÓPEZ-CAÑETE QUILES, Daniel (ed. Lit.), Jaime Juan Falcó. Obras completas, vol. I, León, Universidad de León, Secretariado de Publicaciones y Medios Audiovisuales, 1996.

LÓPEZ-CAÑETE QUILES, Daniel. "Los verbos retrógados de Jaime Juan Falcó", Habis, nº 25, 1994, pp. 389-412; Id., "Un epigrama de Jaime Juan Falcó y un soneto de Quevedo" en MAESTRE MAESTRE, José María (coord.) Humanismo y pervivencia del mundo clásico: actas del I Simposio sobre Humanismo y pervivencia del mundo clásico (Alcañiz, 8 al 11 de mayo de 1990), vol. I (1993), pp. 557-564.

ANES y ÁLVAREZ de CASTRILLÓN, Gonzalo (dir.), Diccionario Biográfico Español, Madrid, Real Academia de la Historia, vol. XVIII, pp. 341-342.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts
arxivístiques

"El magnífico y reverendo frey Juseph Seraphín Febrer, hijo de Jusepe Febrer, cavallero, y de Hierónima Barberá, tomó el hábito a 3 de junio del año 1579 en el lugar de Carpesa. Dióle el hábito el muy illustre señor don Juan de Borja Manuel, comendador mayor, dixo la missa frey Andrés Ferran, prior de Su Señoría ilustríssima. Empesó de hazer la probación a 8 de março año 1580; hyso proffesión a 5 de junio dicho año de 1580": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 82.

Nota sobre el creuament: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 12; llicència per a casar-se amb Eugenia Romeu: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 215v-216; concessió de 150 lliures de renda sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 171-172v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35.

Bibliografia

Febrer, José Serafín. 1579. Religioso [sic ¿?]. +1634: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 191.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement

Data

Lloc defunció

Data defunció

Soterrat a

Pares i avis

Cosme Feliu, natural de Castelló de la Plana, i Josefa Berga, natural de La Jana;
Avis paterns: Cosme Feliu, natural de Castelló de la Plana, i Jacinta Albiol, natural de Borriana;
Avis materns: Miguel Berga, natural de La Jana, i Ana Arrufat, natural de Castelló de la Plana

Esposa

Observacions

El pretendent tenia al voltant de 30 anys d'edat quan s'inicien les proves d'accés (exp.189).

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde
de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 26v-27; nomenament d'informants: Ibidem, f. 27; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 40; llicència per a professar: Ibidem, f. 65.

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v.

Va fer desapropiament el 23-X-1739 en la vila de Xert, obert després de mort per Josep Balaguer, notari de Sant Mateu, el 17-I (sic)-1741: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 203.

"Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 95.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84v.

Bibliografia

Feliu y Berga, Francisco. Natural de Castellón de la Plana. 1683. Exp. núm. 189: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), pp. 191-192.

MICÓ NAVARO, Juan Antonio, "Los condes de Pestagua y su vinculación con

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Xert. Su entronque con los Feliu castellonenses", BSCC, 1996, tom LXXII (1996), pp. 473-506.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Feliu i Berga, Vicente

Altres formes

Lloc naixement Castelló de la Plana **Data** 1657 **+** 1685

Lloc defunció **Data defunció** c. 1709

Soterrat a

Pares i avis
Cosme Feliu, natural de Castelló de la Plana, i Josefa Berga, natural de La Jana;
Avis paterns: Cosme Feliu, natural de Castelló de la Plana, i Jacinta Albiol, natural de Borriana;
Avis materns: Miguel Berga, natural de La Jana, i Ana Arrufat, natural de Castelló de la Plana

Esposa

Observacions
El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.
En 1701 estigué al seu càrrec la defensa de Morella: MICÓ (1996), pp. 483-484, nota 49.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"A 2 de juliol de l'any 1657, ab llicència del señor retor, batejí yo, miser Antoni Matheu Pavia, prebere, a don Vicent, Domingo, Juseph, Antoni, Pasqual, Cosme, Miquel, fill del señor don Cosme Feliu y de la señora doña Jusepa Berga, conjuges. Padrins foren Miquel Aviñó, balle, y Madalena Aviñó, doncella, filla del dit Aviñó": [Arxiu de la Parròquia de La Jana (exp. 190)].

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia a AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 58-59; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 60-60v; llicència per a professar: Ibidem, f. 77v.

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v.

Va faltar sense fer testament: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 70v i 128v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84v.

Bibliografia

Feliu y Berga, Vicente. Natural de Castellón de la Plana. 1685. Exp. núm. 190: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 192.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

MICÓ, J. A., "Los condes de Pestagua...", cit., pp. 473-506.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Fenollet de Castellvert, Diego

Altres formes Fenollet i Albinyana

Lloc naixement Xàtiva **Data** 1606 **+** 1625

Lloc defunció Xàtiva **Data defunció** 30 7 1666

Soterrat a

Pares i avis Miguel Fenollet, batlle de Xàtiva i senyor d'El Genovés, i Beatriz Albinyana, naturals de Xàtiva;
Avis paterns: Esteban Fenollet, senyor d'El Genovés, natural de Xàtiva, i Francisca Rossell, natural de València;
Avis materns: Juan Bautista Albinyana, cavaller, doctor en drets, natural de Xàtiva, i Jerónima Real, natural de València

Esposa El 8-VI-1628 va obtenir llicència per a casar-se amb Ana Margarita de Vilaragut i Castellví, filla d'Alonso de Vilaragut, baró d'Olocau. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 204.

Observacions El pretendent tenia uns 16-18 anys d'edat (exp. 191).

El cognom Castellvert que utilitza el personatge li vindria per ser descendent de Guerau Ripoll Sanç de Castellvert, senyor d'El Genovés, mort el 1500 (GONZÁLEZ, 2000, p. 232).

Al catàleg de Vargas-Zúñiga consta com a dues persones distintes.

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor d'El Genovés

En l'orde de Montesa Companyó del comanador de Vilafamés (20-VI-1663)

Altres Batlle de Xàtiva

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

4 5 1624

Mercé concedida per

Felipe IV

Inici proves

17/06/1624

Data comissió presa d'hàbit

13 7 1624

Resolució proves

09/07/1624

Informants cavallers

fra Cristóbal Despuig

Informants religiosos

fra Pedro Fito, rector de Montesa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

6 1 1625

Lloc

València, església de Sant Jordi

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

191

Fonts arxivístiques

"Frey don Diego Fenollet. En 4 de mayo 1624 se hizo merced del hábito de cavallero de Nuestra Señora de Montesa a don Diego Fenollet y en 13 de julio 1624 se dio comisión para tomalle": AHN, OOMM, Montesa, lib. 812-C [Cantoría II], f. 131.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 108v-109; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 113v-116; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 131-132; llicència per a professar: Ibidem, f. 234; altra llicència per a que professe: Ibidem, f. 245v; llicència per a casar-se amb Ana Margarita de Vilaragut: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 129-129v; títol de companyó del comanador de Vilafamés: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 119-119v.

El lloc de presa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

AHN, OOMM, Montesa, lib. 816-C, difuntos, p. 3.

Va fer testament davant Francesc Tomàs, notari, el 20-VII-1666: AHN,

Cavallers de Montesa (1592-1701)

OOMM, lib. 677-C, f. 35, vid. APPV, sign. 8336.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 18v.

Bibliografia

"Estos días [fins de maig de 1628] se concluyó el casamiento de Doña Ana Margarita Villarragut, hija mayor del conde de Olocau y de doña Gerónima Castellví, con don Diego Fenollet, caballero del ábito de Montesa, bayle de Xativa": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., pp. 118-119.

Fenollet y Albiñana, Diego. Conde de Oliva [¿?] Natural de Játiva. 1624. +1666. Exp. Núm. 191; Fenollet de Castellvert, Diego. Señor del Genovés. 1625. Caballero baile de Játiva. +1666: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 192.

PASCUAL, V., Játiva Biográfica, cit..., vol. III, p. 123.

GONZÁLEZ BALDOVÍ, Marià, "Tabla de San Bernardo y San Jorge. Retablo de Guerau de Castellvert", en El hogar de los Borja [catàleg de l'exposició], Museu de l'Almodí-Antic Hospital Major de Xàtiva, del 16 de desembre de 2000 al 28 de febrer de 2001, Generalitat Valenciana (et alii), fitxa 9, pp. 232-233.

SOLER, Abel, Genovés, geografia, història, patrimoni, Genovés, Ajuntament, 2007, pp. 145-165.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Fernández de Mesa i Fernández de Mesa , Jaime

Altres formes

Lloc naixement Alacant **Data** c. 1585 **+** 1605

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Gaspar Fernández de Mesa i Jerónima Fernández de Mesa;
Avis paterns: Pedro Fernández de Mesa i Juana Ángela Maiques;
Avis materns: Juan Fernández de Mesa i Violante Vallebrera, naturals tots d'Alacant

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 17-20 anys d'edat (exp. 193).

Serví en les galeres d'Espanya.

Va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 3 5 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 01/01/1605 **Data comissió presa d'hàbit** 2 5 1605

Resolució proves 29/03/1605

Informants cavallers fra José Febrer

Informants religiosos fra Pedro Fito, rector de Silla

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 1605 **Lloc** València, església del Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 24/02/1607

Data 30 3 1607 **Lloc** Montesa

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Jaime Fernández de Mesa, fill dels avis materns, tio del pretendent

Descendents

En altres oomm Gonzalo Fernández de Mesa, fill dels avis paterns, fou cavaller de Sant Joan; un tio de l'àvia paterna, germà de son pare, fou cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 193

Fonts arxivístiques

"Frey Jayme Fernández de Mesa, natural de Alicante, de edad de 24 años. [Al marge:] Cavallero. Padres. Juan Fernández de Mesa, natural de Elche y Violante Vallebrera, natural de Alicante. [f. 143v] Abuelos paternos: mosén Jayme Fernández de Messa, natural de Elche, y doña Leonor de Rocamora, natural de Origiuela. Abuelos maternos: Melchor Vallebrera, natural de Alicante, y Ysabel Ortíz, natural de Elche. Los Fernández de Mesa, Vallebreras, Rocamoras y Ortizes fueron todos descendientes de muy honrrados y buenos cavalleros, y assímesmo nada disonantes en su notoria y uniforme opinión de la mejor limpieza": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 143-143v.

"Frey don Jayme Fernández de Mesa. En 3 de mayo 1604 se le hizo merced del hábito de cavallero de Montesa a don Jayme Fernández de Mesa, hijo de Gaspar. En onze de mayo 1605 se dio comissión para tomalle. Tomó el hábito en [il.legible]": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 76.

"Frey don Jaume Fernandes de Mesa, cavaller novici del hàbit de Montesa. Arribà al convent a fer lo noviciat a dos de noembre del ann 1606. Prengué lo hàbit en la iglesia del Temple de València; no me ha sabut informar de quant prengué lo hàbit, y així no ho asente. Se haurà de mirar qui los tomà per si està asentat en lo llibre de la Cantoría. Fiu-lo profés divendres als 30 de mars de 1607 en virtud de una carta real a mi enviada feta en Sant Llorens als 24 de febrer de 1607. Hax de cobrar per lo gasto fet 55 lliures 14 sous 9 diners": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 19v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, f. 182-182v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 250-251; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 71v i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 32.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43v.

Bibliografia

Fernández de Mesa y Fernández de Mesa, Jaime. Natural de Alicante. 1605. Sirvió en las galeras de España. Exp. núm. 193: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 192.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Fernández de Mesa i Vallebrera, Juan

Altres formes

Lloc naixement Alacant **Data** c. 1551 **+** 1579

Lloc defunció Puerto Rico **Data defunció** 1600

Soterrat a

Pares i avis

Juan Fernández de Mesa, natural d'Elx, i Violante Vallebrera, natural d'Alacant;
Avis paterns: Mossén Jaime Fernández de Mesa, natural d'Elx, i Leonor de Rocamora, natural d'Oriola;
Avis materns: Melchor Vallebrera, d'Alacant, i Isabel Ortisa, d'Elx

Esposa

Observacions

Es el mateix cavaller anotat al catàleg de Vargas-Zúñiga amb el nom de Jaime Fernández de Mesa.

El pretendent tenia uns 25 anys d'edat. No consta en quina data es van aprovar les informacions, tan sols s'indica a la portada, de mà del secretari Luis de Berbegal, que van ser vistes a Montesa pel mestre Borja, el comanador Falcó, Francisco de Monpalau i Francisco Luis Tallada (exp. 194).

El 3-IV-1599 se li van concedir 100 lliures anuals sobre la mensa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Capità de galera;
capità d'infanteria, almirall de l'armada.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Mestre Borja

Inici proves

14/01/1576

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

No hi consta

Informants cavallers

fra Benito Roca, comanador d'Onda

Informants religiosos

fra Miguel Aràndiga, prior de Borriana

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

28

5

1579

Lloc

Carpesa, església parroquial

Ministres

fra Juan de Borja Manuel, comanador major

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

2

12

1583

Lloc

Ministres

fra Juan de Borja i Manuel, comanador major

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Segons Samper el seu germà Jaime Fernández de Mesa -o Ferrándiz-, mort el 1590: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 30 i 31v.

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

194

Fonts arxivístiques

"El magnífico y reverendo frey Juan Fernandes de Mesa, cavallero, tomó el hábito a 28 de mayo año 1579. Dioselo el muy yllustre señor frey don Juan de Borja Manuel, Comendador Mayor, en la yglesia del lugar de Carpesa. Empesó de hazer la probatió a 24 de agosto año 1583. Hizo la prophesió en 2 de deziembre 1583 y la recibió el Comendador Major don Joan de Borja Manuel. Murió en el año [blanc], hizieronse las honras en el convento": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 81.

Donació de certa quantitat de diners en favor de Joan Ferrandis de Mesa; AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166; nota sobre el creuament: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 11; concessió de 100 lliures anuals sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 546, ff. 46-47.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Fernández de Mesa y Vallebrera, Jaime [sic]. Natural de Alicante. 1576. Capitán de una galera en el socorro de Lisboa, pasó a Indias. Capitán de Infantería y Almirante. +Puerto Rico, 1600: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 19.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Fernández de Mesa, Luis

Altres formes

Lloc naixement Alacant **Data** c. 1578 **+** 1608

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Juan Fernández de Mesa, natural d' Oriola, i Leonor Fernández de Mesa, natural d' Alacant;
Avis paterns: Juan Fernández de Mesa, cavaller de Montesa, i Ángela Despuig, ambdós d' Oriola;
Avis materns: Melchor Fernández de Mesa, natural d' Alacant, i Isabel Rocafull, natural d' Oriola

Esposa El 25-V-1619 se li concedí llicència per a casar-se amb Inés Ruiz i Rosell, d' Oriola. L' expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 172.

Observacions El pretendent tenia de 28 a 30 anys d' edat (exp. 192).
Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d' hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Alfères en las guerres de Portugal i en la carrera de les Índies

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Cavallers de Montesa (1592-1701)

calidades": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 64v-65.

"Frey don Luis Fernández de Mesa. En Madrid en 16 días de mayo 1608 en la iglesia del monasterio de las monjas de Pinto, del orden de Sant Bernardo, tomó el hábito de cavallero don Luis Fernández de Messa. Diósele el regente don Philippe Tallada, comendador de Ares, y dixo la misa el doctor frey Balthazar Primo, rector de Moncada y capellán de Su Magestad. Hizo profesión en 11 de julio 1612, diósele el soscomendador frey Galcerán Vidal en virtud de una real carta de Su Magestad dada en San Lorenzo en 12 de junio 1612": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 94;

"Don frare Lois Ferrando de Mesa, cavaller novici, arribà a convent als [blanc]. Prengué lo hàbit en 16 de maig 1608": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV] f. 33.

Donació de cinquanta lliures en favor de Lluís Fernandis de Mesa, cavaller de Montesa, AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 50v-54v; comissió per a que li donen l'hàbit (amb nota del creuament al marge): Ibidem, ff. 169v-170v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 51v i AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 38v; llicència per a casar-se amb Inés Ruiz: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 62-62v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 123v.

Bibliografia

Fernández de Mesa y Fernández de Mesa, Luis. Natural de Alicante. 1608. Alférez en las guerras de Portugal y en la carrera de Indias. Exp. núm. 192: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 192.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferrer de Calatayud i Martí, Gaspar

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1580 **+** 1589

Lloc defunció Xàtiva **Data defunció** 10 1625

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Ferrer i Eufrasia Martí, naturals de Xàtiva,
Avis paterns: Francisco Ferrer, cavaller de Calatrava, natural de València i Jerónima Calatayud, natural de Bocairent.
Avis materns: Antonio Francisco Martí i Laudomia Juan, naturals de Xàtiva

Esposa

El 28-XII-1604 se li concedí llicència per a casar-se amb Isabel Juan Albinyana

Observacions

En algunes fonts apareix amb el nom de Francisco.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Gaspar Ferrer Calatayú rescibió el hábito de cavallero de la orden de Montesa en seys de henero año 1589 en la yglesia del Temple de Valencia. Dióselo frey don Joan Tallada, comendador de Adamús y clauero de la Orden, con comissión del señor Maestre hecha en [blanc] de [blanc] año [blanc]. Dixo la missa frey Luys Alçamora, prior de Sant Jorge de Valencia, y padrinos fueron frey don Juan Ferrer y frey Benito Roca. Fue graduado en la comissión por Su Señoría ilustrísima el segundo. Enpessó de hazer la probasió a 10 de henero 1594. Hyzo profesión a 3 de junio 1594 por mandado de Su Magestad. Resibióla fray Thous, prior, dicho día, mes y año. Y por ser verdad yo, frey Pedro Selva, cantor major, sertifico y ago verdadera fe de lo susodicho, y lo firmé de mi mano y nombre. Frey Pedro Selva, cantor major [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 130.

"Don Gaspar Ferrer, natural de Valencia, de edad de 8 años [Al marge] cavallero. Padres: don Francisco Ferrer y doña Eufracia Martí, naturales de Xàtiva, el padre por otro contexto parece ser natural de Valencia [-al fol. 137 torna a copiar aquesta genealogia i ací afegeix-] de la una de las dos ciudades es natural si bien la mayor probabilidad está por Xàtiva. [f. 133v]. Paternos: don Francisco Ferrer, natural de Valencia y doña Gerónima Calatayud, natural de Bocayrent. Maternos: Antonio Francisco Martí y Laudemia Juan, naturales de Xàtiva. El padre de la abuela paterna fue don Gaspar Calatayud, y la madre doña Margarita Pasqual, de Bocayrent. La familia de los Ferrers es nobilísima y antigua, con muchos ábitos de diferentes órdenes militares. El abuelo paterno fue del ábito de Calatrava y comendador y governador de Xàtiva, y su hermano don Luis Ferrer governador de Valencia y quatro vezes visorrey, de quien el emprendor Carlos Quinto y el rey Phelippe hizieron tanto casso, y otros tíos del padre del pretendiente fueron comenadores de San Tiago y de Montessa. Don Gaspar Calatayud, padre de la abuela paterna, se armó cavallero en las cortes

Cavallers de Montesa (1592-1701)

de Monsón, y su muger, doña Margarita Pasqual, hija de Antonio Pasqual, era assí proprio descendiente de cavalleros. La madre y abuelos maternas fueron cavalleros antiguos de Xàtiva conocidos por tales notoriamente, de suerte que en esta provanza todos se hallan descendientes de cavalleros hasta las abuelas, y todos sin excepción con la común aceptación de muy limpios sin resabio alguno de mala raza": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 133-133v i 137-137v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 162; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 170v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 69, llicència per a casar-se amb Isabel Juan Albinyana: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 163v-164.

Soterrar en Arxiu Històric de la Col·legiata de Xàtiva, Quinke Libri núm. 1.

Una còpia de la seua genealogia s'hi troba dins l'expedient 195, que correspon a don Juan Ferrer, i una altra a RAH, CSC, sign. D-46, f. 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38, on consta amb el nom de Francisco.

Bibliografia

PASCUAL, V., Játiva Biográfica..., cit., vol. III, p. 125.

Ferrer y Martí, Gaspar. Natural de Játiva. 1588. Exp. núm. 199: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 829.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferrer de Pròxita i Aragón Apiano, Luis

Altres formes

Lloc naixement Nàpols **Data** + 1671

Lloc defunció Castell de Milà **Data defunció** 1694

Soterrat a

Pares i avis Vicente Ferrer de Pròxita, de Madrid, Victoria de Aragón i Apiano, natural de Pomblin (Pozzuoli) [Nàpols];
Avis paterns: Juan Ferrer de Calatayud, cavaller de Montesa, i Luisa de Pròxita i de la Cerda, de València;
Avis materns: Hernando Aragón de Apiano, príncep de Pomblin i Isabel de Mendoza i Manrique

Esposa Juana de Castellví i Assió, natural de València

Observacions El 27-VI-1657 el rei li va fer mercè de futura de comanda de Montesa de fins a 1.000 ducats, que es va fer efectiva amb la concessió de la comanda d'Onda.
A la mercè d'hàbit consta com a natural de la ciutat de Nàpols.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Comte d'Almenara -per mort sense hereus barons del seu cosí germà José Gaspar Ferrer de Pròxita-

En l'orde de Montesa

Comanador d'Onda (20-X-1673);
clauer (12-VIII-1678 - 1694)

Altres

Mestre de camp i governador de l'exèrcit d'Extremadura;
castellà de Milà;
portant-veus de general governador d'Oriola (1656-1657)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers fra Jerónimo de Brizuela, lloctinent del batlliu de Moncada (per als parents del regne de València); fra Baltasar Mercader, cavaller de Montesa, o cavaller de Calatrava; i un religiós de Sant Benet o Sant Bernat (per a les proves de l'avia materna)

Informants religiosos fra Pablo Inglés, prior del Temple (per als parents del regne de València); un religiós de Sant Benet o Sant Bernat (per a les proves de la mare i l'avi matern)

Informants altres ordes un cavaller de Calatrava i un religiós de Sant Benet o Sant Bernat (per a les proves de la mare i l'avi matern)

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents L'avi patern, Juan Ferrer (1557)

Descendents

En altres oomm El besavi patern -pare del lloctinent de Montesa Juan Ferrer-, Francisco Ferrer Robles, fou cavaller de Calatrava, i el rebesavi patern Juan de Robles (pare de la besàvia paterna), de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Frey don Luys Ferrer de Prógita Aragón y Apiano, de Nápoles. 1669. Don Vicente Ferrer de Próxita, de Madrid, doña Victoria de Aragón y Apiano, natural de Pombli, en Nápoles; Don Juan Ferrer de Calatayud, cavallero y lugarteniente general de la orden de Montesa, y doña Luisa de Próxita y Cerda, de Valencia; Don Hernando Aragón de Apiano, príncipe de Pomblin, y doña Ysabel de Mendoza y Manrique": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 40v. Una altra còpia de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 2.

"Item, a 21 deziembre 1659, don Luis Ferrer Aragón y Apiano, hijo de don Vicente Ferrer de Próxita, y doña Vitoria Aragón de Apiano, con doña Juana de Castelví, hija de don Álvaro de Castelví y doña Silvia Assio, señora de Antella": [Sant Joan del Mercat]: "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 73v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè (de l'hàbit i de la comanda d'Onda): AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 103v-104v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia -on consta natural de Nàpols-: Ibidem, ff. 114-120; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 200v-202; llicència per a professar a Badajoz: Ibidem, ff. 254v-255; títol de comanador d'Onda: Ibidem, ff. 281-287; títol de clauer: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 194-195v, una altra còpia en BN, mss. 2688, ff. 137-138.

En 1672 va sol.licitar dispensa per a no professar al convent de Montesa i poder

Cavallers de Montesa (1592-1701)

fer-ho a Badajoz "por hallarse sirviendo el puesto de Maestre de Campo y gobernador del ejército de Extremadura"; AHN, OOMM, leg. 2157.

El 27-VI-1657 el rei li va fer mercè de futura de comanda de Montesa de fins a 1.000 ducats (AHN, OOMM; lib. 557-C, ff. 316v-317), que es va fer efectiva amb la concessió de la comanda d'Onda.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 78v, on consta natural de València.

Bibliografia

Por el ilustre don Luis de Próxita, Ferrer, Aragón y Apiano [...] del ámbito de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, comendador de la villa de Onda [...] con doña María Antonia Ferrer, Próxita [...] sobre la inmisión en posesión de los estados del condado de Almenara..., València, Gerónimo Vilagrassa, 1674, text complet en Bivaldi, amb un arbre genealògic imprès al final.

CARUANA y REIG, José (baró de San Petrillo), "Los Próxita y el Estado de Almenara", Anales del Centro de Cultura Valenciana, nº 14 (1932), p. 201.

Ferrer Proxita y Aragón Apiano, Luis. Natural de Nápoles. 1670. No existe su expediente. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 40v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 829.

BERNABÉ, D., "Nobles valencianos en el servicio regio...", cit., pp. 42, 49, 50.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferrer de Pròxita i Castellví, José Antonio

Altres formes

Lloc naixement Badajoz **Data** c. 1666 **+** 1689

Lloc defunció **Data defunció** 6 11 1726

Soterrat a

Pares i avis

Luis Ferrer de Pròxita Aragón de Apiano, cavaller de Montesa, natural de Nàpols, i Juana de Castellví i Assión, natural de València;
Avis paterns: Vicente Ferrer de Pròxita, natural de València, i Victoria Aragón i Apiano, natural de Pombli (Nàpols);
Avis materns: Álvaro de Castellví, cavaller de Montesa, comanador d'Ares, i Silvia de Assión, naturals ambdós de València

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 22-23 anys d'edat i no es conserven a l'expedient les partides de bateig del pretendent i els seus avantpassats (exp. 376).

Va obtindre la comanda per renúncia de son pare, Luis Ferrer, clauer de Montesa, el qual comptava amb un reial decret de 19-II-1689 per poder transferir-la al fill.

Borbònic.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Comte d'Almenara

En l'orde de Montesa

Comanador d'Onda (14-V-1691)

Altres

Capità de Cavalls a Milà, mestre de Camp del terç de València

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Carlos II

Inici proves

02/06/1689

Data comissió presa d'hàbit

23 7 1689

Resolució proves

21/07/1689

Informants cavallers

fra Ignacio Palavicino

Informants religiosos

fra Hipólito de Samper

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

27 9 1689

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

21/02/1691

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

L'avi matern, Álvaro de Castellví (1618), comanador d'Ares; el pare Luis Ferrer de Pròxita (1671), clauer de l'Orde, comte d'Almenara; Juan Ferrer de Calatayud (1557), lloctinent general, besavi del pretendent, pare de l'avi Vicente –entre altres–

Descendents

En altres oomm

Francisco Ferrer, Robres i Acuña, cavaller de Calatrava, pare del besavi Juan Ferrer de Calatayud

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

376

Fonts arxivístiques

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 294-297v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 326v-328; llicència per a professor: Ibidem, ff. 379-379v –sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158–; títol de comanador d'Onda: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 1-4v; concessió de les rendes de la comanda de Vilafamés, per haver-se'n passat l'anterior comanador –José Figuerola Pardo de la Casta– al bàndol de l'Arxiduc, AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 174-175.

"Item, a 12 de enero 1688 desposaron a don Joseph Ferrer y Pròxita, conde de Almenara, señor de Antella, hijo de don Luis Ferrer y Pròxita, conde de Almenara, y doña Juana de Castellví y Asio, hija doña Mariana de Calatayud y de Chaves, hija de don Ximen Pérez Calatayud, conde del Real, y de su tercer muger doña Ynés de Chaves": [en Sant Esteve], "Llibre de la Nobleza de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 25v.

Va testar davant el notari Andreu Vidal el 3-VI-1695: AHN, OOMM, Montesa, lib. 677-C, f. 158v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87.

Bibliografia

CARUANA, J. "Los Próxima...", cit., pp. 201-202.

Proxita Ferrer y Castelvi, José Antonio de. Conde de Almenara. Natural de Badajoz. 1689. Comendador de Onda. Capitán de Caballos en Milán. Maestre de Campo del Tercio de Valencia. Exp. núm. 376: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 37.

GIMÉNEZ, E., "El exilio de los borbónicos...", cit., p. 28.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, pp. 100, 169, 225, 255; vol. II, pp. 16, 97, 126, 135, 148, 165, 178, 179, 210, 224, 231, 295, 296, 305, 333, 342, 473, 474.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferrer i Calatayud, Juan

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1550 **+** 1557

Lloc defunció Oriola **Data defunció** 25 2 1626

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Ferrer Robles, cavaller de Calatrava, i Jerónima Calatayud;
Avis paterns: Jaume Ferrer, natural de València, i María de Robles, natural de Valladolid;
Avis materns: Gaspar Calatayud i Margarita Pasqual

Esposa

Va casar amb Luisa de Pròxima i de la Cerda, filla dels comtes d'Almenara

Observacions

Menor d'edat en 1556 (exp. 195).

En març de 1598 va matar la seua esposa, Luisa de Pròxima, i el seu amant, Jerónimo Artés, amb la qual cosa va ser privat de la lloctinença de l'Orde i desterrat de la ciutat de València.

Es conserva registre fotogràfic d'un retrat del personatge, que descrivim al darrer capítol d'aquest treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Assistent del mestre Borja a Orà; companyó de la mensa; sotsclauer (3-I-1579); comanador de Culla i Atzeneta (27-XI-1589); comanador d'Ademús (16-XII-1593); substitut del lloctinent general (24-VII-1593); lloctinent general (8-XII-1594 - 1599); clauer (6-IV-1609 - 25-II-1626); comanador de Vilafamés (13-VII-1611 - 25-II-1626)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Altres Capità de cavalls de la costa (SAMPER, Montesa Ilustrada, II, pp. 578); comptador de la Generalitat (24-VII-1593); governador d'Oriola (1607-1626)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 25/06/1556 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Enrique de Banyuelos, comanador de Culla i Atzeneta

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 1 1557 **Lloc** Montesa, castell-convent

Ministres fra Gaspar Çanoguera

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm El pare, Francisco Ferrer, va ser cavaller de Calatrava, i un germà de l'àvia paterna, Juan de Robles, de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 195

Fonts arxivístiques

"El reverendo y muy noble frey don Juan Ferrer, profeso, compañero de la mensa, maestral entró a ser sosclavero en junio de 1579. Tomó el hábito en el convento con comisión del ilustrísimo señor maestro frey don Pedro Luis Galzerán de Borja en 6 de enero 1557 al soscomendador don Gaspar Sanoguera. Fuele hecha merced por Su Señoría ilustrísima de la encomienda de Adzaneta con cierta responción a don Melchor Sans los primeros de junio del año 1589. Y por muerte de don Juan Tallada le fue hecha merced de la encomienda de Adamuz por Su Magestat, administrador perpetuo por autoridad apostólica de dicha Religión, y también por Su Magestat le fue hecha merced del oficio de lugartiniente general de dicha Religión. Fue portanvezes de general governador de Origüela, juntamente con la dignidad de clavero de nuestra Orden. Murió el anyo 1626": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 20-20v.

"Frey don Juan Ferrer, natural de Valencia [al marge], cavallero año 1556. Padres: don Francisco Ferrer y doña Gerónima Calatayud. Abuelos paternos:

Cavallers de Montesa (1592-1701)

don Jayme Ferrer, natural de Valencia, y doña María de Robles, esta natural de Valladolid, reyno de Castilla, los demás no se dice por ningún caso si solo que fueron todos, excepto la dicha abuela, naturales del reyno de Valencia. Abuelos maternos: don Gaspar Calatayú y doña Margarita Pasqual. Todos los referidos en esta genealogía fueron havidos de legítimo matrimonio y descendientes de personas notoriamente nobles y de entera limpieza, y como a tales gozaron de todas las excelencias que gozan los de género militar. El padre de frey don Juan, don Francisco Ferrer, fue cavallero de la orden de Calatrava. Dª María de Robles fue hija de Juan de Robles y doña María de Acuña, y assí por parte de padre fue nieta de los señores de Tugueros y por parte de madre nieta de los condes de Valencia. Don Juan de Acuña (creo que es esta Valencia del Po y no del Cid) cassa de lo primero de Castilla. Cassó en palacio con don Jayme Ferrer, cavallero valenciano, hijo de mossén Ferrer, el que tubo a su cargo en Tordesillas a la Reyna doña Juana, y finalmente la dicha abuela paterna / (f. 88) fue hermana de don Juan de Robles, señor de Tugueros, cavallero del ábito de San Tiago. Estas pruebas se hizieron en Valencia con intervenció de Juan Bautista Vidal, notario público de Valencia, a los 25 días de junio de 1556, hallándose presente a todo el noble y magnífico frey don Enrique de Banyuelos, comenador de la tenencia de Culla y Adzaneta, informante único nombrado por el señor Maestre con comissió dattys en Simancas a 9 de abril de 1556": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 87v-88.

Títol de sotsclauer: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 3v-4; títol de comanador de Culla: Ibidem, ff. 160-160v; títol de substitut del lloctinent general: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 9-10; títol de comptador de la Generalitat: Ibidem, ff. 10-10v; títol de comanador d'Ademús: Ibidem, ff. 43-46; títol de lloctinent general -amb instruccions- Ibidem, ff. 96v-101; títol de clauer: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 231-232; títol de comanador de Vilafamés: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 15-19.

Va testar davant el notari Crespí Pérez el 9 de desembre de 1623: ARV, Protocols Notarials, sign. 1773, ff. [877-885], publicat el 29 de maig de 1626, Ibidem, ff. [885-886] al marge del fol. 877: codicils en 25 de mars 1624; també s'hi dona compte del testament a AHN, OOMM, lib. 677, f. 6.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 27v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 2.

[cavaller d'Alcántara], Dietario valenciano (1619-1632), Valencia, Acció Bibliogràfica Valenciana, 1921, p. 47.

Ferrer y Calatayud, Juan. Natural de Valencia. 1556. Comendador de Adzeneta, de Ademuz y Castielfavi (sic). Lugarteniente General de la Orden en 1594. Clavero en 1609. +1626. Exp. Núm. 195: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de: "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 192.

CATALÁ SANZ, Jorge, "Violencia nobiliaria y orden público en Valencia durante el reinado de Felipe III. Una reflexión sobre el poder de la nobleza y la autoridad de la monarquía": *Estudis*, n° 20 (1994), pp. 105-119, en particular p. 118.

MOLAS i RIBALTA, Pere, Catalunya i la Casa d'Àustria, Barcelona, Curial, 1996, p. 293.

BERNABÉ GIL, David, "Nobles valencianos en el servicio regio. La provisión del oficio de Portantveus de Gobernador Ultra Sexonam en la edad moderna", *Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante*, n° 26 (2008), pp. 42, 49, 50 i 56.

"Mort de doña Lluïsa de la Cerda y de Ferrer y de don Geroni Artés. Dimecres, a 8 de abril 1598, don Joan Ferrer de Calatayut, lloctinent de mestre de Montesa, resident en lo Temple, matà a don Geroni Artés Albanell y a sa muller, doña Lluïsa de la Cerda, ajudat de un taverner dit Sebastià, y de un seu patge, dit Joan, y un alacayo, dit Francisco"; Mort de don Joan Ferrer. Dimecres, a 28 de dit, soterraren en la Seu de defora lo portal de la Mar a don Joan Ferrer, comanador de Montesa y governador de la ciutat de Oriola": PORCAR, Pere Joan, *Coses evengudes en la ciutat y regne de València*. Dietari (1585-1629), València, Universitat de València, 2012, vol. I, n° 37, p. 62; vol. II, n° 2.723, p. 818.

ANES, G. (dir.), *Diccionario Biográfico...*, cit., vol. XIX, p. 787.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, *Montesa Ilustrada*, vol. II, pp. 571-78.

"A 25 [de febrer de 1626] murió de enfermedad breve don Juan Ferrer, gobernador de Origüela": VICH, Álvaro [cavaller de Montesa] i Diego

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferrer i Díez, Antonio

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1616 + 1649

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 5 9 1671

Soterrat a

Pares i avis
Antonio Ferrer i Marcela Salvador;
Avis paterns: Jaime Ferrer i Ángela Ferrando i Díez,
Avis materns: Gaspar Salvador i Francisca Escamilla, tots de València

Esposa
El 9-II-1650 se li concedí llicència per a casar-se amb Margarita Sarzola, filla de Félix Sarzola, cavaller de Montesa. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 207.

Observacions
La família Ferrer procedia de la ciutat de Xàtiva, on tenien capella a la col·legiata; el pretendent tenia uns 33 anys d'edat (exp. 196).

Uns mesos abans de morir es va imprimir un "Breve apuntamiento jurídico por el señor don Antonio Ferrer y Díez, clavero de la orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama [...] con el señor don Pedro Villacampa, assessor general de la dicha Orden [...] en respuesta de un papel que ha dado el señor assessor general pretendiendo preceder al señor clavero [...] Madrid, y mayo, a 3 de 1671", sense peu d'impremta: BV, mss. XVII-550.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de la baronia d'Andilla i del lloc de Benicalap

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador major (24-III-1664); clauer (15-IV-1671)

Altres

Assessor del portantveus de general governador de València; membre de l'Audiència de València: oïdor de causes criminals (13-IX-1645); oïdor de causes civils (2-III-1651); assessor de l'Orde a València (24-IX-1652); regent (23-III-1660);

advocat fiscal i patrimonial del Consell d'Aragó.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 6 1649 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 25/06/1649 **Data comissió presa d'hàbit** 25 7 1649

Resolució proves 20/07/1649

Informants cavallers fra Félix Sarzola

Informants religiosos fra Gregorio Torres, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 5 8 1649 **Lloc** València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 19/12/1651

Data **Lloc**

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Jaime Ferrer (1588), germà del pare.
Per Ferrando, sense especificar grau concret de parentiu, es declarà a les proves ser parent dels cavallers de Montesa Dionís Carròs (1647), Juan Pertusa (1647), Jerónimo Monsoriu (1635), Jofré de Blanes (1582) i Cristóbal Monsoriu (1589)

Descendents

En altres oomm

Manuel Ferrando, besavi del pretendent, pare de l'Àvia Àngela, fou cavaller de Santiago.

Agapito i Leandro Salvador, cosins germans del pretendent, néts de l'avi Gaspar, eren en el moment de realitzar les proves cavallers de Sant Joan

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

196

Fonts arxivístiques

"Item, a 22 de febrer [1650] esposaren a don Antoni Ferrer, del àbit de Montesa, del Consell de Sa Magestat, doctor del Reial Consell, viudo de dona Theresa Roca, ab dona Margarita Çarçuela, filla de don Félix Çarçuela, del àbit de Montesa, y de dona Merexilda Crespi, conjuges": [en Sant Esteve], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 19.

Consulta del Consell d'Aragó de 22-V-1649 sobre l'hàbit concedit a Antonio Ferrer i Díez, amb genealogia inclosa: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 182-184v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 193-195; llicència per a casar-se amb Margarita Sarzola: Ibidem, ff. 205v-206; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 80v-81 (sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158); títol d'assessor de l'Orde a València: Ibidem, ff. 121-122v; títol de

companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 133-134; títol de clauer: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 179-180v. Va prendre possessió de la dignitat de clauer a Madrid, el 18-IV-1671, davant Pedro de Villacampa i Pueyo, assessor general, a la casa de Villacampa: AHN, OOMM, 884-C.

Memorial dels servicis de don Antonio Ferrer signat pel comte d'Oropesa (12-VIII-1650) en RAH, CSC, sign. E-59, ff. 91-91v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

"Sábado a 5 del mes de setiembre de 1671 annos murió el señor don Antonio Ferrer, caballero y Clavero de la orden de Montesa, regente deste Sacro Supremo Consejo": AHN, Consejos, lib. 2029, f. 107;

AHN, OOMM; lib. 816-C, difuntos, p. 4

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 68.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 49v; D-28, f. 118 i D-46, f. 1, aquesta última amb l'escut de la família dibuixat al marge.

Bibliografia

Ferrer y Díaz de Salvador, Antonio. Natural de Valencia. 1649. Abogado fiscal del Consejo de Aragón. Clavero en 1671. +1671. Exp. núm. 196: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 192.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 174.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., 613.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 189.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. XIX, pp. 791-793.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferrer i Fernando, Jaime

Altres formes Ferrer i Ferrando?

Lloc naixement València **Data** c. 1571 **+** 1588

Lloc defunció **Data defunció** 8 1602

Soterrat a

Pares i avis Jaime Ferrer i Àngela Fernando, els dos de València.
Avis paterns: Luis Ferrer, senyor de Sans, natural de Xàtiva i María Arses Desquivel, natural de Desquivel (Aragó);
Avis materns: Manuel Fernando i Isabel Esteve i Exarch, naturals els dos de València o Xàtiva

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 22/08/1587 **Data comissió presa d'hàbit** 26 11 1588

Resolució proves 10/02/1588

Informants cavallers fra Nofre de Borja

Informants religiosos fra Bartomeu Fito, prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 3 12 1588 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Juan Tallada, comanador d'Ademús

Padrins fra Benito Roca i fra Francisco Crespí

Professió

Llicència per a professar 21/12/1594

Data 11 1 1595 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Piulart, sotsprior

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

--

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

197

Fonts arxivístiques

"Don Jayme Ferrer, natural de Valencia, de edad de 16 años. [Al marge:] Cavallero. Padres: don Jayme Ferrer y doña Ángela Fernando, naturales de Valencia. Paternos: don Luis Ferrer, señor de Sans, natural de Xàtiva, y doña María Arsses y Desquivel, natural de Desquivel, reyno de Aragón. Maternos: don Manuel Fernando y doña Ysabel Estevan y de Xarchs, no dicen aquí sus naturalezas pero creo fueron de Valencia por decir aquí de ellos, o de Xàtiva, donde también dixeron. Todos los quatro quartos, hasta las abuelas paterna y materna, fueron personas principales y nobles, y descendientes de tales con la circunstancia de muy limpios y antiguos christianos [al f. 138 afegeix:] Tomó el ábito a 3 de deziembre 1588 en la iglesia del Temple": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 133v i 137v-138.

"Frey don Jayme Ferrer, hijo de don Jayme Ferrer, natural de Valencia, tomó el hábito de cavallero desta orden de Montesa en tres de deziembre año 1588 en la yglesia del Temple de Valencia. Dióselo frey don Joan Tallada, comendador de Adamús, con comission de Su Señoría illustríssima hecha en [blanc] de [blanc] año 1588. Dixo la missa frey Luis Alçamora, prior de San Jorge de Valencia; padrinos fueron frey Benito Roca y frey don Francisco Crespí. Enpesó de hazer la probasió en 28 de agosto 1594. Hizo professi3n a 11 de henero año 1595, reçibi3la frey Juan Piulart, sosprior, por mandado de [Su] Magestad. Y por ser verdad yo, frey Pedro Selva, cantor major, çertifico y ago verdadera fe de lo susodicho y la firmé de mi mano y noviembre oy dicho día, mes y año. Frey Pedro Selva, cantor major [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 124.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 127; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 146v i 160; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 102v-103 i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 9.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v.

Genealogia de la seua familia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 1, amb l'escut dibuixat al marge.

Bibliografia

Ferrer y Fernando, Jaime. Natural de Játiva. 1588. +1662. Exp. núm. 197: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 192.

PASCUAL, V., Játiva Biográfica..., cit., vol. III, p. 125.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferrer i Íñigo, Diego

Altres formes Ferrer i Ros de Ursinos: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51

Lloc naixement València **Data** 1 5 1607 + 1624

Lloc defunció **Data defunció** c. 1652

Soterrat a

Pares i avis Vicente Ferrer i Ros, cavaller de Montesa, i Catalina Íñigo i Aliaga, senyors de Daimús;
Avis paterns: Diego Ferrer, cavaller de Calatrava, senyor de Daimús, i Aldonza Ros, cosina germana del senyor d'Almiserà;
Avis materns: Juan Miguel Íñigo, ciutadà, i Catalina Aliaga, naturals tots de València

Esposa

Observacions El 6-V-1649 el Rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor de Daimús

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió
Data comunicació 4 7 1623 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 23/08/1623 **Data comissió presa d'hàbit** 4 12 1623

Resolució proves 09/10/1623

Informants cavallers fra Jofré de Blanes, comanador de Benicarló i Vinaròs

Informants religiosos fra Francisco Tormo, conventual

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 29 2 1624 **Lloc** València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 31/07/1636

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Son pare, Vicente Ferrer i Ros (1579)

Descendents

En altres oomm

L'avi patern, Diego Ferrer, fou cavaller de Calatrava

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

198

Fonts arxivístiques

"A 4 de maig 1607 yo, Gaspar Alfonso, vicari de la colegial de Gandia, bategí a don Diego, Phelip, Vicent, Francisco, [?], antich fill de don Vicent Ferrer y dona Catharina Inigo y de Ferrer, conjuges. Foren compares Jaume Fuster, prevere, y Anna Altamir, donsellà. Naixqué dimats a 1 de maig, a les 7 y tres quarts de la matinada": [Arxiu de la Col·legiata de Gandia (exp. 198)].

"Frey don Diego Ferrer. En 4 de julio 1623 se hizo merced del hábito de Nuestra Señora de Montesa a don Diego Ferrer y en 4 de diciembre 1625 [per 1623] se dio comisión para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 127.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 67v-70; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 80v-81; llicència per a professar: AHN, OOMM, 554-C, ff. 95-95v.

El 6-V-1649 el Rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa: AHN, OOMM, lib. 533-C, f. 10-10v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Va testar davant Onofre Joan Navarro, notari de Gandia, el 17-IV-1652: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 24v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 17v i D-46, f. 3v.

Bibliografia

Ferrer e Íñigo, Diego. Señor de Daimús. Natural de Valencia. 1623. Exp. núm. 198: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 829.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferrer i Ros, Vicente

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1569 **+** 1579

Lloc defunció **Data defunció** 1622

Soterrat a Catedral de València, capella de Sant Vicent Ferrer, vas dels Ferrer

Pares i avis
Diego Ferrer, cavaller de Calatrava, natural de València, i Aldonza Ros, natural de Gandia;
Avis paterns: Jaime Ferrer, natural de València, i María de Robles, natural de Valladolid;
Avis materns: Miguel Juan Ros, cavaller de Santiago, i Ana Roca, naturals ambdós de Gandia

Esposa El 10-VII-1605 se li concedí llicència per a casar-se amb Catalina Iniega (o Íñigo) i Aliaga

Observacions El pretendent tenia uns 10 anys d'edat (exp. 200)

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor de Daimús

En l'orde de Montesa Companyó del comanador d'Alcalà (12-II-1613)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves 28/02/1579

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves 04/05/1579

Informants cavallers fra Francisco Luis Tallada

Informants religiosos fra Andrés Ferran, prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 28 5 1579 **Lloc** Carpesa, església parroquial

Ministres fra Juan de Borja Manuel, comanador major

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 2 5 1586 **Lloc** Montesa

Ministres fra Guillem Sans

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Son pare, Diego Ferrer, fou cavaller de Calatrava; l'avi matern, Miguel Juan Ros, cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

200

Fonts arxivístiques

"Frey don Vicente Ferrer, natural de Valencia. Padres: don Diego Ferrer, natural de Valencia, y doña Aldonza Ros y de Roca, natural de la villa de Gandia. Abuelos paternos: don Jayme Ferrer, natural de Valencia, y doña María de Robles, natural de Valladolid, reyno de Castilla. Abuelos maternos: Miguel Juan Ros y Anna Roca, naturales de Gandia. En esta relación solo se tocan las familias de Ros y la de Roca, por estar ya expresadas las demás en la que se hizo en la primera hoja deste quaderno en la segunda plana de don Juan Ferrer, primo hermano de frey don Vicente Ferrer, de quien hablamos, pero no se deve omitir la circunstancia de aver servido mucho a Su Magestad don Diego Ferrer, padre de frey don Vicente y hermano que fue de don Francisco, padre de frey Juan, citado en la primera hoja deste quaderno ya, el qual, por sus muchos alientos y servicios, mereció una vengala de capitán. Miguel Juan Ros fue cavallero antiguo, y como tal tubo la posesión de los honores anexos de la milicia, y assí este como Anna Roca, su muger, tubieron la más bien acondicionada limpieza, con lo qual queda desempeñada la propuesta y entendida la calidad y limpieza de doña Aldonsa Ros y de Roca, madre de frey don Vicente Ferrer": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 89v.

"El reverendo y muy noble frey don Vicente Ferrer tomó el hábito de cavallero a 28 del mes de mayo año de 1579. Dióselo el muy yllustre señor frey don Juan de Borja Manuel, comendador mayor, en el lugar de Carpesa. Empesó la probasió en 21 de março 1586. Hizo profesción en 2 de mayo 86 por orden de Su Señoría ilustríssima, recibiola don Guillem Sans": AHN, OOMM, lib. 811-

C [Cantoría I], f. 80.

Donació de certa quantitat de diners a favor de Vicente Ferrer: AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Nota sobre el seu creuament: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 11; llicència per a casar-se amb Catalina Iniega i Aliaga: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 255v-256; títol de companyó del comanador d'Alcalà: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 82-82v.

Testament rebut per Francés Gentast, notari de Gandia, el 22-XII-1621, publicat pel mateix notari el 23-V-1622: AHN, OOMM, lib. 677, f. 5.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 3v.

Bibliografia

CARUANA i REIG, José [baró de San Petrillo], "La heráldica en Jávea", Anales del Centro de Cultura Valenciana, València, vol. VIII (1935), p. 35.

Ferrer y Ros, Vicente. Natural de Valencia. 1579. Exp. núm. 200: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 829.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferrer i Sans, Luis

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1567 + 1577

Lloc defunció **Data defunció** 1608

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo Ferrer, natural de València, governador de Xàtiva, i Catalina Sans, de Xàtiva;
Avis paterns: Luis Ferrer, cavaller de Santiago, lloctinent de governador general del Regne, i Rafaela Figuerola, ambdós de València;
Avis materns: mossén Galcerán Sans i Ángela Albero, els dos de Xàtiva

Esposa El 22-IX-1593 se li donà llicència per a casar-se amb Francisca Torrella Miralles

Observacions El pretendent tenia uns 10 anys d'edat (exp. 201)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador d'Ares (9-VIII-1599 - 1608)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 27/02/1577 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Francisco Luis Tallada

Informants religiosos fra Andrés Ferran, prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 19 3 1577 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro de Borja, mestre de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 22 5 1583 **Lloc** Montesa

Ministres fra Guillem Sans

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

El seu avi, Luis Ferrer, fou comanador de Santiago

1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 829.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

201

Fonts arxivístiques

"El reverendo y muy noble frey don Luis Ferrer tomó el ábito a 19 del mes de março del anyo de 1577. Dióselo el Maestre, mi señor, en el convento. Dixo la misa el padre prior fray Pedro Texidor. Empezó de hacer la probaçión a 20 de março del año 1583. Hizo profesión en 22 de mayo 1583 y recibiola don Guillem Sans por orden del maestre don Pedro Luis Galcerán de Borja. Murió en [blanc] de [blanc] año 1608": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 65-65v.

Llicència per a casar-se amb Francisca Torrella: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 28-28v; títol de companyó del comanador d'Ares: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 67-68.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 32.

Bibliografia

"Luis Ferrer y Sans. 1577. Para las pruebas de nobleza de este caballero se hizo la información en Játiva, a 27 de febrero de 1577, por don Francisco Tallada, procurador general de la Orden, y frey Andrés Serra (sic) [per Ferran], prior de la casa de Montesa. Según testimonio de Jaime Escrivá, sacristán mayor de la Seo de Játiva, "d. Luis Ferrer es hijo de d. Jerónimo Ferrer, gobernador de la ciudad de Játiva, y de doña Catalina Sans, y será de más de diez años. Su padre es natural de Valencia y vecino de Játiva, y su madre natural de Játiva. El abuelo paterno d. Luis Ferrer era comendador del hábito de Santiago y lugarteniente de gobernador general del reino de Valencia": PASCUAL, V., Játiva Biográfica, cit., vol. III, p. 125.

Ferrer y Sanz, Luis. Natural de Játiva. 1577. +1608. Exp. núm. 201: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferriol i Julià de Bederrides, Fadrique

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1597 **+** 1631

Lloc defunció Xàtiva **Data defunció** 19 12 1664

Soterrat a

Pares i avis
 Juan Luis Ferriol, cavaller sotscomanador de Montesa, natural de Xàtiva, i Magdalena Julià, de València;
 Avis paterns: Francisco Juan Ferriol, natural de Xàtiva, i Àngela Pellicer, natural de València;
 Avis materns: Baltasar Julià de Bederrides, natural de Bederrides (França), i Àngela Bartolomea Colom, natural de València

Esposa El 20-XI-1644 se li donà llicència per a casar-se amb María Tallada

Observacions El pretendent tenia uns 34 anys d'edat (exp. 202).

 En 1649 va sol.licitar la seua jubilació com a sotscomanador, retenint de per vida 200 lliures sobre el mateix ofici; en 1654 sol.licitava de nou la seua jubilació i un hàbit per a qui casara amb la seua filla, que es va fer efectiu en Tomàs Agulló i Alçamora, casat amb Mª Ferriol, cavaller de Montesa el 1662.

 El 22-IX-1656 se'l jubilà de l'ofici de sotscomanador i se li concediren 100 lliures de renda anuals sobre la mensa. Prèviament, en consulta de l'11 de maig de 1656, se li va fer mercè d'hàbit de Montesa per a qui casara amb una de les seues filles.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor d'Estubeny

En l'orde de Montesa

Sotscomanador (12-XI-1633 - 22-IX-1656);
 companyó del comanador d'Ares (15-VI-1650)

Altres Familiar de la Inquisició (exp. 202)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 14 7 1630 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 11/12/1630 **Data comissió presa d'hàbit** 23 3 1631

Resolució proves 11/03/1631

Informants cavallers fra Manuel Vives

Informants religiosos fra Juan Bautista Murillo

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 4 1631 **Lloc** Xàtiva, convent de caputxins

Ministres fra Luis Ferriol i fra Juan Bautista Morillo

Padrins

Professió

Llicència per a professar 20/07/1633

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data 1633 **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Consulta per a l'hàbit de 3 de juliol de 1630. La mercè l'havia demanat son pare, Luis Ferriol, que sol·licità un hàbit de Montesa i un de Santiago per als seus fills; AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 31-31v; nomenament d'informants i dispensa per a no anar a Bederrides, d'on

era natural l'avi matern, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 55-58v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 86-87; llicència per a professar: Ibidem, f. 249v; títol de sotscomanador: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 1-3v; llicència per a casar-se amb María Tallada: AHN, OOMM, lib. 555-C, f. 235; títol de companyó del comanador d'Ares: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 223-224;

En 1649 va sol·licitar la seua jubilació com a sotscomanador, retenint de per vida 200 lliures sobre el mateix ofici: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 198v-199; en 1654 sol·licitava de nou la seua jubilació i un hàbit per a qui casara amb la seua filla: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 213v. El 22-IX-1656 se'l jubilà de l'ofici de sotscomanador i se li concediren 100 lliures de renda anuals sobre la mensa (AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 295v-296v). Prèviament, en consulta de l'11 de maig de 1656, se li va fer mercè d'hàbit de Montesa per a qui casara amb una de les seues filles: AHN, OOMM, lligall 2194.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 55v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 25v.

Bibliografia

Ferriol y Julián de Bedirrides, Federico. Natural de Valencia. 1631. Señor de Estubeny. Subcomendador del Convento. +1664. Exp. núm. 202: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 829.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferriol i Pellicer, Luis

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1569 **+** 1585

Lloc defunció **Data defunció** 1647

Soterrat a

Pares i avis Francisco Juan Ferriol, senyor d'Estubeny, natural de Xàtiva, i Àngela Pellicer, natural de València;
Avis paterns: Mossén Ferriol, senyor d'Estubeny, natural de Xàtiva;
Avis materns: "el canónigo Pellicer, canónigo y natural de Valencia y doña María Auzina, natural de Valencia"

Esposa

Observacions El 8-III-1588 se li concediren 50 lliures de renda anual sobre la comanda de Les Coves.

Va tindre el govern de Xàtiva sis anys i quatre la tresoreria general del mateix districte; comissari de la població d'Alcalà de Xivert, assistí amb 400 soldats en la ratlla de Catalunya el temps que governà el principat el duc d'Alburquerque, i sol.licità per als seus fills un hàbit de Montesa i un de Santiago: AHN, OOMM, leg. 2194.

En 1632 suplicà la jubilació de sotscomanador al rei a canvi de que el substituís el seu fill Fadrique -com llavors ocorregué-: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 165v-166v-

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor d'Estubeny

En l'orde de Montesa

Governador de Sant Mateu; substituït del lloctinent general; companyó del comanador d'Ares (12-II-1613); sotscomanador (4-VI-1618);

receptor de la mensa (1630)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 16/05/1585 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 30/06/1585

Informants cavallers fra Benito Roca

Informants religiosos fra Tomás Selva, prior de Cervera

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 30 6 1585 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Juan de Borja Manuel, comanador major

Padrins fra Baltasar de Borja i fra Carlos de Borja

Professió

Llicència per a professar

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Frey don Luis Ferriol, natural de Xàtiva, de edad de 16 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1585. Padres: mosén Francisco Juan Ferriol, señor de Estubeny y doña Ángela Pellizer, esta natural de Valencia y aquel de Xàtiva. Abuelos paternos: mosén Ferriol, señor de Estubeny, no dicen más porque todos le llamaban comunmente assí, fue natural de Xàtiva, y también la abuela paterna, pero no se halla el apellido ni su nombre, haunque la conocieron por limpia, etc. Abuelos maternos: el canónigo Pellicer, canónigo y natural de Valencia, y doña María Auzina, natural de Valencia. Deste abuelo no se dice el nombre, ni a doña María la nombran su muger, si solo que fueron abuelos maternos, por lo que no se ha podido formar juicio cierto si fueron casados in facie ecclesiae antes que fuesse canónigo de Valencia u no, haunque la piedad y religión debe decir que sí, no constando lo contrario. Los Ferriols son cavalleros antiguos de Xàtiva y ocuparon, estos y sus progenitores, los officios de jurado, justicia y otros de honoroficencia de la dicha ciudad como a cavalleros, y tal estimación conservaron siempre con la entereza de limpieza, que tubieron bien notoria en quantos les conocieron, y la propia gozó la abuela paterna, incógnita destes

tiempos por culpable descuydo de los passados. La madre y abuelos [f. 93v] maternos de frey don Luis Ferriol todos fueron personas nobles y limpias sin contradicción alguna. Al pie desta información, que concluyeron en Valencia, dice lo siguiente que en todas se halla regularmente, y assí esto como la aprovación, que está inmediatamente después, escrita y abonada de mano del secretario del señor Maestre [?] con toda fidelidad copiada, y la certificación de la aprovación es muy digna de nota, por ser la única que se ha visto hasta agora. Las firmas son de los ancianos nombrados, lo demás del secretario, y assí se ha de entender lo arriba dicho, si bien para mayor expresión lo noto: Conclusión. Hoy viernes a 24 de mayo acabamos de tomar las sobredichas provanzas de don Luis Ferriol, y porque es verdad que las escribí yo, frey Thomás Selva, prior y retor de Cervera, las firmamos de nuestra mano en el día arriba dicho y año 1585. Frey Benito Roca, comendador de Borriana. Frey Thomás Selva, prior y retor de Cervera. Aprovación: por mandado del ilustrísimo Maestre mi señor fueron reconocidas estas provanzas de don Luis Ferriol por los reverendos y muy nobles frey don Francisco Luis Tallada, comendador de Ares, y el reverendo y muy magnífico frey Marcos García, comendador de Benasal, y el reverendo frey Andrés Ferran, prior del Temple, y no hallaron en ellas cosa en que reparar que topasse con lo que se manda por diffiniciones de la sagrada Orden y milicia de Montesa, y assí lo firmaron de sus nombres [f. 94] hoy, a 30 de junio 1585. Frey Marco García. Frey don Francisco Luis Tallada. Frey Andrés Ferran. Certificación. Y yo, Luis de Berbegal, secretario de su señoría ilustrísima, digo que son las firmas de sus manos de los cavalleros y prior, y assí lo firmo de la mía. Luis de Berbegal": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 93-94.

"Frey Luys Ferriol tomó el hábito de cavallero en la hyglesia del Temple en el postrero de junio año 1585. Dióselo el señor comendador major con comisión del señor Maestre, dixo la missa frey Domingo Marín, y padrinos fueron frey don Balthasar de Borja y frey don Carlos de Borja. Empesó de hazer la probación en 19 de março año 1587, y hizo profesión en manos del soscomendador frey don Pedro de Castellví a 8 de abril de dicho año 1587. Fue nombrado soscomendador por Su Magestad el año 1618": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 103.

Concessió de 50 lliures de renda anuals sobre la comanda de Les Coves: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 142v-143; títol de companyó del comanador d'Ares: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 81v-82; concessió de 300 lliures pel seu ofici de lloctinent del Maestrat: Ibidem, ff. 185v-186; títol de sotscomanador: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 38v-40; informe del lloctinent general sobre la jubilació i mèrits de fra Ferriol (5-X-1627): AHN, OOMM, lib. 838-C, ff. 195-196.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Va testar davant el notari Antoni Joan Truxillo, el 7 de març de 1645, AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 16.

Bibliografia

“Luis Ferriol y Pellicer. Hijo de don Francisco Juan, señor de Estubeny y natural de Játiva y de doña Ángela, natural de Valencia”. Escolano, en el tomo II de su “Historia de Valencia”, columna 1.103 (ed. ant.) dice lo siguiente: “d. Luis Ferriol, señor de Estubeny, caballero del hábito de Montesa, trae su origen de Aragón, donde vivía en el año 1323...”: PASCUAL, V., Játiva biográfica..., cit., vol. III, p. 126.

Ferriol y Pellicer, Luis. Natural de Valencia. 1585. Gobernador de San Mateo. Subcomendador del Convento. +1647: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 829.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Figuera i Cubero de Monforte, Gaspar de la

Altres formes

Lloc naixement Olocau del Rei **Data** 7 1623 **+** 1660

Lloc defunció Morella **Data defunció** 9 11 1673

Soterrat a Morella, església major, capella de Nostra Senyora de Gràcia

Pares i avis Tomás de la Figuera i Catalina Cubero de Monforte, el pare d'Olocau, la mare d'Alcañiz, regne d'Aragó,
Avis paterns: Gaspar de la Figuera, natural d'Olocau i Isabel Pastor, de Fuentespalda
Avis materns: Onofre Cubero de Monforte, natural d'Alcañiz, i Ana Romeu, natural de Pina

Esposa Ana Marçà i Punter

Observacions Quan s'iniciaren les proves el pretendent tenia uns 36 anys d'edat i era batlle general de Morella. Després de vore les proves al Consell d'Aragó, s'exigiren unes segones diligències per a provar la hidalguia i noblesa de la línia materna (expedient 207).

Les consultes del Consell conservades al lligall 2194 ressenyat més avall, recullen una carta de don Luis de Moncada, virrei de València, signada en octubre de 1658, on s'exposen servicis i mèrits del pretendent. Eixe mateix any eixí de la impremta l'obra de don Gaspar Miscelánea sacra de varios poemas, València, Juan Lorenzo Cabrera, 1658 (disponible en pdf en Bivaldi), dedicada precissament a aquest mateix virrei.

Autor de les obres:

Miscelánea sacra de varios poemas, València, “por Iuan Lorenço Cabrera, delante de la Diputación”, 1658, text complet a Bivaldi.

El Sol del Oriente, vida y vitorias del grande Antonio Abad, Sacro Archimandrita de Egipto..., València, Gerónimo Vilagrassa, 1665.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Vida, martirio, reliquias, templos, milagros, apariciones i excelencias del insigne mártir i esforzado capitán de Christo San Jorge [...] Añádase a esta obra [...] una breve relación de la vida i martirio del P. Fr. Miguel Arándiga..., València, Antonio Balle, 1738, text complet a Bivaldi.

A l'AHN, OOMM, lib. 846, f. 344-345v, estan les despeses de la impressió de la Vida de San Jorge, amb informació també al lligall 6563.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de Saranyana

En l'orde de Montesa

Altres

Batlle general de Morella i les seues aldees en 1646. Va prendre possessió de la batllia el 13-I -1647

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

29 4 1659

Mercé concedida per

Felipe IV

Inici proves

15/06/1659

Data comissió presa d'hàbit

28 7 1660

Resolució proves

19/07/1660

Informants cavallers

fra Juan de Brizuela, substituït del lloctinent general; fra Juan Bautista Martí de Ventimilla (2es proves)

Informants religiosos

fra Baltasar Mira, rector de Rosell; fra Pablo Inglés, prior del Temple (2es proves)

Informants altres ordes

Data

13 8 1660

Lloc

València, Sant Cristòfol (religioses canongeses de Sant Agustí), c/ del Mar, 1 i 48

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

15/04/1662

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

Els seus fills Juan i Jorge de la Figuera i Marçà (1675 i 1695 respectivament); el seu nét Benito de la Figuera (1716), XIV lloctinent general (30-III-1754 a 8-IX-1754)

En altres oomm

Els testimonis interrogats declararen que el pretendent emparentava amb els cavallers de Sant Joan Francisco de la Figuera, nebot del pretendent, fill del seu germà Tomàs; i Jorge de Monforte, cosí germà del besavi del pretendent.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

207

Creuament i presa d'hàbit

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

"En 14 de julio 1623 yo, mossén Bautiste [?], con licencia del señor vicario, batisé, según dispone la Santa Madre Iglesia Romana, a don Gaspar, Tomás, Buenaventura de la Figuera, hijo de don Thomás de la Figuera y de doña Catalina Monforte, llamáronle don Gaspar, Thomás, Buenaventura; padrinos fueron Estevan [?] y doña Luisa de la Figuera. Nació a las ocho de la mañana" [Arxiu de la Parròquia de N^a S^a del Pòpul d'Olocau del Rei (exp. 204)].

Consultes del Consell d'Aragó de 19-X-1658 i 7-IV-1659 sobre l'hàbit que demana Gaspar de la Figuera: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 6-6v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 7v-8v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 36v-37v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 91v-92.

"En 4 de mayo 1660, segunda comission para las informaciones de don Gaspar de la Figuera sobre si Honofre Cubero, su abuelo materno, era cavallero o no": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 11; la comissió nomenant nous informants i instruccions concretes per a la realització de les noves informacions a AHN, OOMM, lib. 533-C, ff. 226-227v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Batlle general de Morella i les seues aldees. Va prendre possessió de la batllia el 13-I-1647: Arxiu Municipal de València, Gremis. Procesos. Caixa 2, núm. 11, 16 fols. mss.

Va testar davant Jaume Vicent Miralles, notari de Morella, el 12-III-1670, disposant ser soterrat a la capella de N^a S^a de Gràcia de l'església major de Morella: AHN, OOMM. lib. 677-C, f. 41.

AHN, OOMM; lib. 816-C, difuntos, p. 4.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 73.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 36v.

Bibliografia

RODRÍGUEZ, J. Biblioteca Valentina..., cit., pp. 152-153.

XIMENO, V., Escritores del Reyno..., cit., vol. II, pp. 58-61.

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., pp. 262-263; Id., Biblioteca

cisterciense..., cit., pp. 127-128.

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., p. 72.

Figuera y Monforte, Gaspar de la. Señor de Sarañana. Natural de Olocan [sic]. 1660. Baile general de Morella. Autor de "Miscelánea Lera de Varias Poesías". Valencia, 1658, y de "Vida de San Antonio Abad", Valencia, 1665. +9 de noviembre de 1673. Exp. núm. 207: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 829.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Figuera i Marçà, Jorge de la

Altres formes

Lloc naixement Morella **Data** 6 1660 + 1695

Lloc defunció **Data defunció** 10 2 1726

Soterrat a

Pares i avis
 Gaspar de la Figuera, cavaller de Montesa, natural d'Olocau del Rei, i Ana Marçà, natural de Morella;
 Avis paterns: Tomás de la Figuera, natural d'Olocau del Rei, i Catalina Cubero de Monforte, natural d'Alcañiz;
 Avis materns: Juan Bautista Marçà i Francisca Punter, naturals ambdós de Morella

Esposa Juana Calatayud i Juan, natural de València

Observacions Borbònic

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Governador del Maestrat Vell (19-XI-1696 - 10-II-1726) -va substituir el seu germà Juan-

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 20 7 1695 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 27/07/1695 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 13/09/1695

Informants cavallers fra Guillem Pertusa

Informants religiosos fra José Vilanova, rector de Sant Mateu

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 25 9 1695 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 04/09/1696

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents	El pare, Gaspar de la Figuera (1660); el seu germà Juan de la Figuera (1675)
Descendents	El seu fill Benito de la Figuera i Calatayud (1716), després lloctinent general
En altres oomm	Van ser cavallers de Sant Joan: Gaspar de la Figuera, germà del pretendent; i Francisco de la Figuera, germà del pare

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

205

Fonts arxivístiques

"A 28 de juny 1660, batejà lo archipestre Pere de Çaragoça a Jorge, Ignasi, Vicent, Ladislao, fill de don Gaspar de la Figuera y de doña Anna Marsà, coniuques. Padrins foren lo liseniado Salvador Bernat, prebere, y doña Vicenta Rabasternes y de Bernat" [de la parròquia de Santa Maria de Morella (exp. 205)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 144v-146; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 149v-150; llicència per a professar: Ibidem, ff. 192v-193v; títol de governador del Maestrato: Ibidem, ff. 209-210v;

"El día 10 del corriente murió frey don Jorge de la Figuera, governador del Maestrato Viejo... [València, 19-II-1726]: AHN, OOMM, lib. 846-C, f. 61v;

"Item, a 1 de mayo 1690 desposaron a don Jorge de la Figuera, hijo de don Gaspar y doña Anna Merçà, cónjuges, con doña Juana Calatayud, hija de don Meljor, conde de Sirat, y doña Leonor Juan": [en Sant Esteve], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 25v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

Figuera y Marza, Jorge de la. Natural de Morella. 1695. Gobernador del Maestrazgo Viejo. Exp. núm. 205: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 829.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, pp. 175, 270, 276, 372; vol. II, pp. 40, 85, 105, 116, 118-120.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1650 **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
 Gaspar de la Figuera, cavaller de Montesa, natural d'Olocau del Rei, i Ana Marçà, natural de Morella;
 Avis paterns: Tomás de la Figuera, natural d'Olocau del Rei, i Catalina Cubero de Monforte, natural d'Alcañiz;
 Avis materns: Juan Bautista Marçà i Francisca Punter, naturals ambdós de Morella

Esposa

Observacions
 El 17-I-1675 el rei escrivía al Virrei demanant-li informació sobre Juan de la Figuera, que havia sol.licitat l'hàbit.
 El pretendent tenia uns 25 anys d'edat (exp. 206).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa
 Governador del Maestrat Vell (18-III-1677);
 companyó del comanador d'Ademús (13-VII-1689);
 companyó del comanador major (22-XII-1692)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

El pare, Gaspar de la Figuera (1660)

Descendents

El seu nebot Benito de la Figuera (1716), lloctinent general en 1754

En altres oomm

Van ser cavallers de Sant Joan: Gaspar de la Figuera, germà del pretendent; Francisco de la Figuera, germà del pare; Juan de Rabastens i Monforte, cosí germà del pare del pretendent; i Silvano de la Torre, Grau i Punter, cosí segon del pretendent.

Bibliografia

Figuera y Marza, Juan de la. Natural de Olocan [sic]. 1675. Gobernador del Maestrazgo Viejo. +7 de mayo de 1695. Exp. núm. 206: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 829.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

206

Fonts arxivístiques

El 17-I-1675 el rei escriví al virrei demanant-li informació sobre Juan de la Figuera, que havia sol·licitat l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 309v.

Consulta del Consell d'Aragó de 30-III-1675 sobre l'hàbit que demanava Juan de la Figuera: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 38v-39v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 49-50; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 61v-62v; llicència per a professar: Ibidem, f. 105 (falta el foli 104); títol de governador del Maestrat: Ibidem, ff. 133v-147; títol de companyó del comanador d'Ademús: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 320v-321v; títol de companyó del comanador major: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 56v-57v;

Va testar davant Miquel Montañés, notari, el 28-II-1693, el qual publicà dit testament el 17-VIII-1695: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 64.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 80.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 43, on consten el pare i l'avi patern naturals de Morella.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Figuerola i Borja, Melchor

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1577 + 1589

Lloc defunció **Data defunció** 16 2 1629

Soterrat a

Pares i avis Miguel Figuerola i Jerónima de Borja;
Avis paterns: Honorato Juan Figuerola i María Magdalena Claramunt;
Avis materns: Rodrigo de Borja i María de Borja, naturals tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 12-13 anys d'edat (exp. 208).

El 17-IV-1594 fou condemnat per haver-se casat sense permís, el 24 de setembre del mateix any se li donava la llibertat a canvi de pagar 200 ducats: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 71v-72v.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Administrador de la comanda de Vilafamés (10-III-1611);
substituit del procurador general de l'Orde -fra Jerónimo Brizuela- (14-VII-1611);
companyó de la mensa (12-II-1613);
procurador general a València (11-VII-1615)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves 06/12/1588

Data comissió presa d'hàbit 5 6 1589

Resolució proves 21/01/1589

Informants cavallers fra Jerónimo de la Torre

Informants religiosos fra Juan Martínez de Alegría

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 6 1589 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Juan Tallada, clauer i comanador d'Ademús

Padrins fra Galcerán Vidal i fra Jerónimo Aguilar

Professió

Llicència per a professar

Data 13 3 1592 **Lloc** Montesa

Ministres fra Guillem Sans, sotsclauer

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

El seu cosí, Francisco Figuerola (1588), senyor de Nàquera;
Baltasar de Borja (1578), germà de la mare

Descendents

En altres oomm

Fons documentals

Exp. en l'AHN

208

Fons arxivístiques

"Dimats, a XIII [setembre de 1575], b[ategí] lo rector a Meljor Vicent, fill de Miguel Figuerola, cavaller. C[ompare] don Federique de Borja Arriaga, c[omare] dona Isabel de Borja, mare de l'Arriaga": Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València, Llibre de Batejos nº 3, f. 356, també "Batisme de don Meljor, fill de don Miguel Figuerola, en Sant Esteve a 13 setembre 1575": "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 94.

"Frey Melchior Figuerola y Borja, natural de Valencia, de edad de 1[?] años. [letra de Samper:] este fue padre de don Miguel Figuerola y Castro, cavallero de la Orden y gobernador de Xàtiva. Padres: Miguel Figuerola y doña Gerónima de Borja, naturales de Valencia. Paternos: Honorato Juan Figuerola y María Magdalena Claramunt, naturales de Valencia. Maternos: don Rodrigo de Borja y doña María de Borja, naturales de Valencia. Los Figuerolas fueron descendientes de ciudadanos antiguos y matriculados para los oficios de la ciudad, y los gozaron. Los Borjas, cavalleros muy principales y nobles. Los Claramunt, cavalleros antiguos y principales, y la otra abuela de la misma calidad que su marido don Rodrigo de Borja, y todos muy limpios y assegurados christianos viejos": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 134v i 139.

"Frey don Melchor Figuerola y de Borja tomó el hábito de freyle cavallero de nuestra Orden a ocho días del mes de junio 1589 en la yglesia del Temple de Valencia, por manos del reverendo y muy noble frey don Juan Tallada, claverero y comendador de Adamuz, con comisión del ilustrísimo señor Maestre

referendada por su secretario Luis de Berbegal en la ciudad de Valencia en sinco del dicho mes y año, en virtud de la qual mandó Su Señoría ilustrísima que de los tres en ella contenidos fuesse graduado el prostrero el dicho frey Melchor Figuerola y de Borja. Dixo la missa frey Andrez Ferran, prior del Temple, fueron padrinos Galçerán Vidal y don Jerónimo Aguilar, cavallero de la Horden. Enpessó de hazer la probasión en 12 de deziembre 1591, hizo profesión a 13 días de março 1592, recibiola frey don Guillem Sans, sotsclaverero de la Horden, con comisión de Su Excelencia, y por ser verdad jo, frey Pedro Selva, cantor mayor del convento de Nuestra Señora de Montesa, sertifico y ago verdadera fe de todo lo susodicho y lo firmo de propia mano y nombre, día, mes y año susodicho. Frey Pedro Selva, cantor mayor [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 142.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 162; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 185v-186; sobre la seua condemna per casar sense permís: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 71v-72v; títol d'administrador de la comanda de Vilafamés: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 3v-4v; títol de companyó de la mensa: Ibidem, ff. 77-78; títol de procurador general a València: Ibidem, ff. 163v-164v; carta del rei ordenant al lloctinent general el nomenament de substitut de procurador general: AHN, OOMM, lib. 838-C, f. 15.

Testament rebut per Pau Guadalaxara el 3? de febrer de 1629: AHN, OOMM, lib. 677, f. 8.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 192v.

Bibliografia

"Viernes, a 16 [febrer de 1629] murió D. Melchior Figuerola y Borja, del ábito de Montesa, hedad 54. Enfermó estando su muger Doña Madalena de Castro muy al cabo, y ella mejoró y él hizo la jornada, aunque presto la hizieron ambos": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 148.

Figuerola y Borja, Melchor. Natural de Valencia. 1589. Procurador general de la Orden. +1646 [sic]. Exp. núm. 208: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 830.

PASTOR, J., "Nobles i cavallers...", cit., p. 27.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Figuerola i Castro, Miguel

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 8 1614 + 1625

Lloc defunció València **Data defunció** 29 10 1676

Soterrat a

Pares i avis Melchor Figuerola i Borja, cavaller de Montesa, i Magdalena de Castro i Bellvís;
Avis paterns: Miguel Figuerola i Jerónima de Borja;
Avis materns: Francisco de Castro i Castellana Bellvís, tots de València

Esposa El 6-II-1632 se li donà llicència per a casar-se amb Matilde Gamir i Sapena. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 8.

Observacions El pretendent tenia cap als 11-12 anys d'edat (exp. 209)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador de Culla (26-XI-1648);
governador del Maestrat (9-VI-1650)

Altres Governador de Xàtiva

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 7 11 1624 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 03/12/1624 **Data comissió presa d'hàbit** 7 1 1625

Resolució proves 22/12/1624

Informants cavallers fra Jerónimo Frígola

Informants religiosos fra Pedro Fito, rector de Montesa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 13 1 1625 **Lloc** València, convent de Santa Maria Magdalena (religioses dominiques), junt a l'actual Mercat Central

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 24/11/1645

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Son pare, Melchor Figuerola (1589);
Baltasar de Borja (c. 1553), germà de l'àvia paterna, mort el 1577

Descendents

El seu fill, Melchor Figuerola (1655)

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

209

Fonts arxivístiques

"Miguel, Domingo, Hierony, Raymundo, Vicent, Joan, Francisco, Diego, Joseph, Benet, Bonaventura, fill de don Melchior Figuerola y de dona Madalena de Castro, coniu[ges]. Bat[ejat] a 13 de agost 1614 per lo rector Escolano. Comp[ares] don Gerony Corella, conte de Cosentayna y dona Mariana Figuerola y de Monsoriu" Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València. Llibre de batejos nº 4, f. 259 v; també "Batisme de don Miguel, fill de don Meljor Figuerola y donya Madalena de Castro, en Sant Esteve, a 13 agost 1614": "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 105v.

"Frey don Miguel Figuerola y Castro. En 7 de noviembre 1624 se hizo merced del hábito de cavallero de Nuestra Señora de Montesa a don Miguel Figuerola Castro y en 7 de henero de 1625 se le dio la comission para tomalle. Y después fue nombrado gobernador de San Matheu. Rigió muchos años la vacante de la encomienda de Alcalá de Chivert por muerte del conde de Sástago": AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 135v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 168-171v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 179-180; llicència per a casar-se amb Matilde Gamir: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 141v-142; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 276v-277; títol de companyó del comanador de Culla: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 156v-157; títol de governador del Maestrat: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 1-2v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Va fer testament davant el notari Carlos Martinez de Gay, el 23-X-1676: AHN,

OOMM. lib. 677-C, f. 46;

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 20 i D-46, f. 192v.

Bibliografia

Figuerola y Castro, Miguel. Natural de Valencia. 1624. Gobernador del Maestrazgo Viejo y de Játiva. +1676. Exp. núm. 209: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 830.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Figuerola i Gamir, Melchor

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1638 **+** 1655

Lloc defunció València **Data defunció** 14 4 1685

Soterrat a

Pares i avis Miguel Figuerola i Castro, cavaller de Montesa, i Matilde Gamir i Sapena;
Avis paterns: Melchor Figuerola i Borja, cavaller de Montesa, i Magdalena de Castro i Bellví
Avis materns: Agustín Gamir i Gamir i Ana Sapena, tots de València

Esposa El 17-IV-1669 se li donà llicència per a casar-se amb Raimunda Armengot, de València

Observacions El pretendent tenia de 14 a 16 anys d'edat. Es van interrogar 15 testimonis (exp. 211)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació ? 9 1654 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 06/10/1654 **Data comissió presa d'hàbit** 22 12 1654

Resolució proves 02/12/1654

Informants cavallers fra Jerónimo Monsoriu

Informants religiosos fra Gregorio Torres, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 2 2 1655 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 26/03/1670

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents Melchor Figuerola i Borja, avi patern (1589); Miguel Figuerola (1625), pare del pretendent; Melchor Figuerola Pardo de la Casta (1628), senyor de Nàquera, cosí del pretendent; Francisco Figuerola Pardo de la Casta (1588), cosí també del pretendent

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 211

Fonts arxivístiques Consulta del Consell d'Aragó de 27-III-1653 sobre l'hàbit que demana Miguel Figuerola, cavaller de Montesa, per a un fill seu [en la coberta de la consulta:] "llámase don Melchor Figuerola y Gamir": AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 219v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 221v-222; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 228-229; llicència per a casar-se amb Raimunda Armengot: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 96v-97v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 125-126.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 6.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 70v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 35 i D-46, ff. 159 i 192v.

Bibliografia Figuerola y Gamiz, Melchor. Natural de Valencia. 1654. +14 de abril de 1658. Exp. núm. 211: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 830.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Figuerola i Pardo de la Casta, Francisco

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1578 **+** 1588

Lloc defunció Nàquera **Data defunció** 21 3 1624

Soterrat a València, catedral, capella dels Figuerola

Pares i avis Melchor Figuerola Claramunt i Ana Pardo de la Casta, senyora de Nàquera; Avis paterns: Honorato Figuerola i María Magdalena Claramunt; Avis materns: Juan Pardo de la Casta i Catalina Corella, naturals tots de València

Esposa Va casar amb Elena Fenollet en 1594

Observacions El pretendent tenia de 9 a 10 anys d'edat (exp. 213).
En 1606 fou empresonat a la presó del Temple, doncs se l'acusava d'haver mort el capità Antonio de Olivera.
El 17-IV-1594 fou condemnat a sis mesos de presó al castell de Montesa, 200 ducats i costos del plet per haver-se casat sense permís. Uns mesos després, el 28 de setembre del mateix any, el rei ordenava la seua excarcelació, sempre que pagara abans els 200 ducats que li pertocaven.

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor de la baronia de Nàquera

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Don Francisco Figuerola, natural de Valencia, de edad de 10 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1587. Padres: Melchor Figuerola y doña Anna Pardo, naturales de Valencia. Abuelos paternos: Honorato Figuerola y María Madalena Claramunt, naturales de Valencia. Maternos: don Juan Pardo de la Casta y doña Catharina Corella, naturales de Valencia. El pretendiente es hijo legítimo, y la línea paterna son personas principales, hidalgos y ciudadanos de tiempo immemorial. La línea materna son cavalleros nobles de las mejores casas desta ciudad. Las dos abuelas, decendientes de cavalleros, y todos muy limpios de toda mala raza en ningún grado por muy remoto que sea. Reconocieron y dieron por buena esta probanza don Juan Tallada, frey Marcos García, frey Benito Roca y frey Andrés Ferran, haviendo sido este y don Juan Tallada comissarios": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 110.

"Frey don Francisco Figuerola tomó el hábito de cavallero desta orden de Montesa en veynte de henero año 1588 en la yglesia del Temple de Valencia. Dióselo frey Marco García, comendador de Benasal, con comissión de Su Señoría ilustrísima hecha en 18 de henero del dicho año 88. Dixo la missa frey Ferran, prior del Temple, padrinos fueron frey don Pedro de Castellví y frey Benet Roca. Diórense este mesmo día en la dicha yglesia por el mismo comissario quatro hábitos a cavalleros, y el dicho Figuerola está agradaudo y rescibió el hábito primero. Enpessó de hazer la probación a 10 de deziembre año 1602; yzo profesión a [blanc] de [blanc] año 1602, reçibióla fray Bernardo de Tous, prior, por mandado de Su Magestad": AHN, OOMM, lib. 811-C

Cavallers de Montesa (1592-1701)

[Cantoría I], f. 117.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 136v-137; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 138-138v; sobre el seu empresonament a Montesa: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 71v-72v i 82; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 76v-77; sobre el seu empresonament al Temple: AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 165v-166.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 182 i 191v.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 364.

Figuerola y Pardo de la Casta, Francisco. Natural de Valencia. 1588. Exp. Núm. 213: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 830.

LLUCH ARNAL, Emilio, El señorío y baronía de Nàquera, Nàquera, Ajuntament, 2002, pp. 102, 103, 114.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Figuerola Pardo de la Casta i Blanes, José

Altres formes

Lloc naixement Tarragona **Data** 1685 **+** 1696

Lloc defunció Tarragona **Data defunció** 1 2 1757

Soterrat a

Pares i avis

Pedro Figuerola Pardo de la Casta, cavaller de Montesa, natural de València, i Ana Figuerola i Blanes, natural de Barcelona;
Avis paterns: Melchor Figuerola, cavaller de Montesa, i María Pardo de la Casta, ambdós naturals de València;
Avis materns: Juan Blanes, natural de Badalona, i Isabel Bach, natural de Girona

Esposa

Observacions Austriacista. Se'l privà de les rendes de la comanda que tenia de Vilafamés i se li lliuraren al comte d'Almenara. L'embargament se li alçà en 1714.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de la baronía de Nàquera

En l'orde de Montesa

Comanador de Vilafamés (20-XI-1696)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Vuy, als tres de maig de mil sis-cents vuitanta y sinch , fonch batejat Josef, Anastasi, Bruno, Fausto, Vicent, Pedro, Francisco, Ignaci, fill lilegítim y natural del señor don Pedro Figuerola, governador de la plassa de Tarragona, y de doña Anna Figuerola, muller sua. Foren padrins lo señor canonge Josef Fita, canonge de la metropolitana iglesia de Tarragona, y María Orsó, beata, habitant en Tarragona, per lo mol illustre don Josef Valls, ardiaca de Sant Llorens y canonge de la iglesia metropolitana de Tarragona [Arxiu de l'Església Parroquial Metropolitana de Taragona (exp. 212)].

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 128-131v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 153-153v; títol de la futura de la comanda de Vilafamés per a quan vaque l'administració de dita comanda, concedida a fra Antonio de Calatayud i Toledo per un període de 10 anys a comptar des de l'any 1690: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 13-17; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 20v-21.

Austriacista. Se'l privà de les rendes de la comanda que tenia de Vilafamés i se li lliuraren al comte d'Almenara, José de Pròxita "por haberse pasado [...] al enemigo": AHN, OOMM, lib. 882. El 10-VIII-1714 se li alçà l'embargament i se li reintegrà la comanda a don José Figuerola: AHN, OOMM, lib. 565-C, f. 156-157. En setembre d'eixe mateix any, es facultà Felip Bondia, prevere de València, per a prendre possessió, que es realitzaria, segons sembla, en 1716: RABASSA i DÍAZ de RÁBAGO, (1995), p. 470, registes 502 i 503.

"Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 116.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

88.

Bibliografia

Figuerola Pardo de la Casta y Blanes, José. Señor de la baronía de Nàguera [sic]. Natural de Tarragona. 1695. Comendador de Vilafame [sic]. Exp. núm. 212: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 830.

LLUCH, E., El señorío y baronía..., cit..

RABASSA, C.; DÍAZ de RÁBAGO, C., Documentos per a la història..., cit., p. 470.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Figuerola Pardo de la Casta i Fenollet, Melchor

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 10 1601 **+** 1628

Lloc defunció València **Data defunció** 21 3 1663

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Figuerola Pardo de la Casta, cavaller de Montesa, natural de València, i Elena Fenollet i Cabanilles, ambdós de València;
Avis paterns: Melchor Figuerola, natural de València, i Ana Pardo de la Casta i Corella, natural d'Úbeda;
Avis materns: Francisco Fenollet i María Cabanilles, naturals de València

Esposa

Va casar amb Vicenta Cucaló; el 5-I-1639 se li donà llicència per a casar-se amb Mª Pardo de la Casta i Cabanilles, filla del comte d'Alaquàs: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 151.

Observacions

El pretendent tenia uns 25-26 anys d'edat (exp. 210).

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626.

El 27-VIII-1659 se li augmentà el salari de receptor per a ell i els seus successors en l'ofici de 165 a 225 lliures.

Cap al 1646 va demanar títol de comte per a la casa de Nàquera o futura en la dignitat de Lloctinent General de l'orde de Montesa: ACA, Consell d'Aragó, lligall 891, nº 83.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de la baronia de Nàquera

En l'orde de Montesa

Receptor de la Mensa (14-VII-1655);
companyó del comanador de Vilafamés (12-V-1649)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

12 1 1628

Mercé concedida per

Felipe IV

Inici proves

11/03/1628

Data comissió presa d'hàbit

30 8 1628

Resolució proves

13/08/1628

Informants cavallers

fra Manuel Vives; fra Manuel Vives (per a la branca de l'àvia d'Úbeda)

Informants religiosos

fra Francisco Calaf; fra Juan Borja (per a la branca de l'àvia d'Úbeda)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

13 9 1628

Lloc

València, església del monestir de la Saidia

Ministres

fra Melchor Figuerola i Borja i fra Berenguer Vila

Padrins

fra Manuel Vives i fra Miguel Figuerola i Castro

Professió

Llicència per a professar

30/07/1631

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Francisco Figuerola Pardo de la Casta (1588)

Descendents

El seu fill Pedro es va creuar cavaller de Montesa en 1657

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

210

Fonts arxivístiques

"A 26 de octubre 1601 batizé a Melchior, Archileo, Raymundo, Nofre Crespí, hijo de don Francisco Figuerola y doña Elena Fenollet. Padrins: Melchior Figuerola, señor de Nàquera y doña Dorotea Crespí": [Arxiu de la Parròquia de Sant Salvador de València (exp. 212)].

"Frey don Melchor Figuerola. En trese de setiembre de 1628 tomó el hábito de cavallero de nuestra Orden don Melchor Figuerola, señor de Náquera. Diéronsele con comisión de Su Magestad don Melchior Figuerola y Borja, cavallero professo de dicha Orden, y frey Berenguer Vila, presbítero de dicha Orden en la iglesia de la Seydía de Valencia, asistiéronle frey don Manuel Vives, cavallero profeso de dicha Orden y frey don Miguel Figuerola y Castro. El año 1655, por muerte de don Pedro Castellví, fue nombrado receptor de la mensa magistral: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 160.

"Item, a 9 de abril 1639 don Meljor Figuerola, del àvit de Montesa, señor de Nàquera, viudo de doña Vicenta Cucaló, con dona María Pardo, hija de don

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Luis Pardo, marqués de La Casta, y doña Cathalina Cabanilles": [Sant Joan del Mercat], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 72

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 552-C, f. 96.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, f. 96; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 100v-101v; nomenament d'informants per a l'àvia d'Úbeda: Ibidem, ff. 122v-124; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 147v-148; llicència per a professar: AHN, OOMM, 553-C, ff. 112v-113v; llicència per a casar-se amb María Pardo de la Casta: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 182v-183; títol de companyó del comanador de Vilafamés: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 178v-179v; títol de receptor de la mensa: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 248v-249v.

El 27-VIII-1659 se li augmentà el salari de receptor per a ell i els seus successors en l'ofici de 165 a 225 lliures: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 14v-16.

Cap al 1646 va demanar títol de comte per a la casa de Nàquera o futura en la dignitat de lloctinent general de l'orde de Montesa: ACA, Consell d'Aragó, lligall 891, nº 83.

Va testar davant Josep Miravet, notari, el 27-II-1663: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 31, vid. APPV, sign. 16821.

AHN, OOMM, 816-C, difuntos, p. 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 23 i D-46, f. 182 i 191v.

Bibliografia

"Miércoles a 13 recibió el ábito de Montesa en la Zaidía por manos de don Melchior Figuerola don Melchior Figuerola y Cavanillas, señor de Nacar": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 132.

Figuerola y Fenollet, Melchor. Señor de la baronía de Nàquera (sic). Natural de Valencia. 1663 [¿?]. Receptor de la Mesa Maestral. +1663. Exp. núm. 210: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 830.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Figuerola Pardo de la Casta, Pedro

Altres formes

Lloc naixement València

Data 1640 **+** 1657

Lloc defunció

Data defunció 28 12 1693

Soterrat a

Pares i avis

Melchor Figuerola Pardo de la Casta, baró de Nàquera, cavaller de Montesa, i María Pardo de la Casta, ambdós naturals de València;
Avis paterns: Francisco Figuerola Pardo de la Casta, baró de Nàquera, cavaller de Montesa, i Elena Fenollet;
Avis materns: Luis Pardo, I comte d'Alaquàs i marqués de la Casta, cavaller d'Alcántara, i Catalina Cabanilles, tots de València

Esposa

Va casar amb Ana Blanes i Centelles

Observacions

El 17-XI-1685 se li va fer mercè de la futura d'una comanda de 1.000 escuts

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Baró de Nàquera

En l'orde de Montesa

Altres

Sergent general de batalla, capità de cavalls i governador de la plaça de Tarragona

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 27 6 1657

Mercé concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents El seu avi patern, Francisco Figuerola Pardo de la Casta (1588); son pare, Melchor Figuerola Pardo de la Casta (1628); Melchor Figuerola Borja (1589), cosí germà de l'avi patern; Miguel Figuerola Castro (1625), fill de l'anterior, governador del Maestrat Vell; Melchor Figuerola i Gamir (1655), fill de l'anterior i nét de Melchor Figuerola, cosí germà de l'avi patern; Juan de Castellví i Figuerola (1656), fill d'Aurelia Figuerola, germana de l'avi; Diego Fenollet (1625), batlle de Xàtiva (de qui no especifica grau concret de parentiu)

Descendents

En altres oomm Foren cavallers de Santiago: Jerónimo Pardo, fill del seu avi matern –Luis Pardo– i germà de la mare del pretendent; Vicente Mercader, fill de Magdalena Figuerola, germana del besavi del pretendent; Jerónimo Cabanilles, pare de l'àvia materna; un altre Jerónimo Cabanilles –aleshores viu–; Manuel Bellví, marquès de Benavites, fill de Leonor Cabanilles, germana de l'àvia materna; Jerónimo Fenollet, de qui no s'especifica grau concret de parentiu.

Cavallers d'Alcàntara van ser el seu avi matern, Luis Pardo, comte d'Alaquàs i marquès de la Casta; i Luis Pardo, fill de l'anterior i germà de la mare del pretendent; Juan Cabanilles, nebot de Jerónimo -pare de l'àvia materna-.

De l'orde de Sant Joan: Luis Figuerola, germà del pretendent; Juan Bellví, germà de Manuel, marquès de Benavites.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Divendres, a quatre de maig mil sis-sents quaranta, bategí yo don Arquileo Figuerola, canonche de València, de llicència del doctor Osta, retor, y ab assistència del vicari Vicent Lita, a don Pedro Melchor, fill de don Melchor Figuerola, señor de la baronía de Nàquera, cavallero del ábito de Montesa, y de doña María Pardo de la Casta, coniuques. Foren compares don Juan Pardo, marquès de la Casta, y doña Anna Perellós, condesa de Buñol" [Arxiu de la Parròquia de Sant Martí de València (exp. 212)].

Consulta del Consell d'Aragó de 19-VI-1657 sobre l'hàbit que demana Melchor Figuerola Pardo de la Casta, cavaller de Montesa, per al seu fill major Pedro: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants,

Cavallers de Montesa (1592-1701)

interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 318v-; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 318v-319v; llicència per a professar (sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158), Ibidem, ff. 340-341; mercè de la futura d'una comanda de mil escuts: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 276v-277.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 9.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 72.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 36 i D-46, f. 191v.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 364.

Figuerola y Pardo de la Casta, Pedro. Señor de la Baronía de Náguera [sic]. Natural de Valencia. 1657. Capitán de Caballos. Gobernador de Tarragona, donde falleció el 28 de diciembre de 1693. Exp. núm. 214: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 830.

LLUCH, E., El señorío y baronía..., cit., pp. 114, 115.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Folch de Cardona i Eril, José

Altres formes

Lloc naixement Madrid

Data 22 9 1651 + 1675

Lloc defunció Viena

Data defunció 7 1729

Soterrat a

Viena, capella de la família Carafa del convent de trinitaris descalços

Pares i avis

Alonso Folch de Cardona i Borja, cavaller de Calatrava, I marquès de Castellново, natural de València, i la seua segona esposa, Margarita Teresa d'Eril, comtessa d'Eril, natural de Barcelona;
Avis paterns: Antonio de Cardona, cavaller de Santiago, i Catalina Milà, naturals ambdós de València;
Avis materns: Alonso d'Eril Orcau i de Sentmenat, cavaller de Santiago, natural de Barcelona, i Bárbara del Mayno, natural de Milà

Esposa

El 8-XII-1677 se li donà llicència per a casar-se amb Mª Manuela Pardo de la Casta:
L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 152. Després d'enviudar casà amb Antigua de Silva i Aragón.

Observacions

Se li concedí l'hàbit per a poder gaudir de les rendes de la comanda d'Alcalà.
Austriacista.
Es conserva un retrat del personatge, que descrivim al darrer capítol d'aquest treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

I comte de Cardona (1673) -títol del Sacre Imperi-, almirall d'Aragó (gener de 1707) amb Grandesa de 1ª classe el 17-XII-1709-; cavaller del Toisó d'Or (1712); príncep de Cardona (1717); Grande de España de 1ª classe (I-III-1722)

En l'orde de Montesa

Comanador d'Alcalà (20-VI-1677 - 24-III-1707) -per renúncia de sa mare, la comtessa d'Eril;
comanador major de Sant Jordi d'Alfama [títol anex a la comanda d'Alcalà] (12-I-1681 - 13 VI-1708 / restitució el 19-VIII-1726 - ?-VII-1729);
lloctinent general (7-VI-1689 - 24-III-1707)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Altres General de cavalleria; gentilhome de cambra de l'emperador Leopoldo I (1667); membre del Consejo de Guerra (1695); virrei de València (23-I-1706); majordom major de l'arxiduquessa Isabel de Brunswick (1707); president del Consejo Supremo de Flandes (1717)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 5 1675 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 10/08/1675 **Data comissió presa d'hàbit** 14 10 1675

Resolució proves 11/10/1675

Informants cavallers fra Juan Pertusa Bonastre, receptor de la mensa (per als parents de València i Catalunya); fra Baltasar Mercader (per a les informacions de l'àvia de Milà)

Informants religiosos fra Pascual Uguet (per als parents de València i Catalunya)

Informants altres ordes fra Juan Jerónimo de Medina, monjo benet profés al convent de San Simplician de la ciutat de Milà (per a les informacions de l'àvia de Milà)

Creuament i presa d'hàbit

Data 28 12 1675 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 22/03/1677

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm El pare, Alonso Folch de Cardona, fou cavaller de Calatrava. Els avis Antonio de Cardona, i Alonso d'Erill Orcau i de Sentmenat, foren els dos cavallers de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 77

Fonts arxivístiques "En la villa de Madrid, a dos días del mes de octubre de mill seiscientos y cinquenta y un años yo, fray Antonio de Gomara, theniente cura de San Martín de esta villa bapticé a Joseph, Alonso, Lino, hixo de don Alonso de Cardona, marqués de Castelnovo y conde de Eril, y de doña Margarita de Eril, su muger. Nació a veinte y dos de septiembre de dicho año. Padrinos el hermano Miguel Cotillo de San Gil y sor María de la Encarnación, hermanos, el lizenziado don Gerónimo de Laguna y el lizenziado don Jayme Muni, y lo firmé fecho ut supra. Fray Antonio de Gomora" [Arxiu de la Parròquia de San Martín de Madrid (exp. 77)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 38-38v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: 39v-44; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 67-68; llicències per a professar: Ibidem, ff. 113-114 i 147-148; (sol.licitud per a professar –de 1676–, en AHN, OOMM, leg. 2157); títol de comanador d'Alcalà: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 160-165; llicència per a casar-se amb Mª Manuela Pardo: Ibidem, ff. 180-180v; títol de

Cavallers de Montesa (1592-1701)

comanador major de Sant Jordi d'Alfama: Ibidem, ff. 271v-272v; títol de lloctinent general (amb instruccions a continuació): AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 304-309.

Mercè de que puga disposar després dels seus dies pel temps de 14 anys en les persones que ell desitje, els fruits de la comanda d'Alcalá de Xivert, major d'Alfama, de la qual era aleshores comanador: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 84-89. Al marge del f. 84 consta: "Con despacho de la fecha deste registrado en el Curiae Montesiaie II, fol. CLII, se hallará lo que S.M. Manda se observe en las gracias que Su Magestad concediere de supervivencias de las encomiendas de la Orden, con motivo de la concedida a frey don Joseph de Cardona";

Sobre els béns que li van van ser confiscats per declarar-se partidari de l'Arxiduc Carles durant la Guerra de Successió: Libro de cuenta de los bienes confiscados a caballeros y freyles de la Orden, siendo administrador frey Guillén Pertusa de Brizuela. 1727, ARV, clero, lib. 2546.

El 13-VII-1708 el rei donà llicència al lloctinent general per a publicar la sentència per austriacista: (AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 210v-211).

Privació de la dignitat de comanador major de Sant Jordi d'Alfama, que disfrutava des del 12-I-1681. Madrid, 13 de juny de 1708: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 210v-211; ordres per a que se li restituïxca la comanda d'Alcalá i la dignitat de comanador major de Sant Jordi d'Alfama (19-VIII-1726), amb catorze anys de supervivència concedits el 29-VIII-1699: AHN, OOMM, lib. 514-C, ff. 40v-43.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 42v, on consta la mare natural de Càller;

"Copia del registro que ha precedido para registrarse el testamento, mortuorio y mas memorias del excelentísimo señor Príncipe del Sacro Imperio y de Cardona": AHN, OOMM, leg. 3737, c. 1.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 80-80v.

Orden en 1689. Exp. núm. 77: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 183.

MOLAS, P., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., p. 160.

PÉREZ APARICIO, Carmen, "Una vida al servicio de la casa de Austria. Don José Folc de Cardona y Erill, Príncipe de Cardona", *Estudis*, n° 28 (2002), pp. 421-448; Id., *Canvi dinàstic...*, cit., vol. I, pp. 148, 149, 165, 179, 377, 388, 390; vol. II, pp. 116, 213, 229, 236, 260-263, 265, 273, 274, 276, 292, 297, 310, 329, 337, 364, 384, 389, 403-414, 416-418, 424-426, 434, 438, 442, 444, 448, 452-454, 465, 466-469, 470, 481, 485, 486, 489, 501, 503, 504, 506, 510, 512, 513, 520-522, 525, 528, 532, 533, 535, 540, 541, 545, 547-549, 552, 554, 559, 571, 573, 575, 584;

ANES, G. (dir.), *Diccionario Biográfico...*, cit., vol. XX, pp. 339-341.

Bibliografia

ÁLVAREZ, J. A., *Hijos de Madrid ilustres...*, cit., vol. III [1790], pp. 47-48.

MUÑIZ, fray R., *Médula histórica cisterciense...*, pp. 336-345.

Cardona y Eril, José. *Natural de Madrid*. 1675. Capitán de Infantería y de Caballería. Coronel. Sargento general de Batalla. Comendador de Alcalá de Chisvert y Mayor de San Jorge de Alfama en 1680. Lugarteniente general de la

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Folch de Cardona i Sotomayor, Isidro

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 3 1669 + 1680

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 5 8 1699

Soterrat a Madrid, "en la bóveda del Real Convento de Atocha"

Pares i avis
 Felipe Folch de Cardona, almirall d'Aragó, cavaller d'Alcántara, natural de València, i Luisa de Lima i Sotomayor, natural del regne de Galícia;
 Avis paterns: Francisco Folch de Cardona, almirall d'Aragó, cavaller d'Alcántara, natural de Brussel·les (Flandes), i Lucrecia de Palafox, natural d'Ariza (Aragó);
 Avis materns: Juan Fernández de Lima, natural de Los Arcos (Portugal), i Francisca de Sotomayor, natural de Monzón (Portugal)

Esposa
 El 30-V-1692 se li concedí llicència per a casar-se amb Elvira de Navarra i Aragó, natural de Madrid, filla de Melchor de Navarra, duc de la Palata: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 137. El 4-X-1697 per a casar-se amb María de Ligné, princesa de Bartanzon.

Observacions
 Els seus avis paterns gaudiren de les rendes de la comanda de Benicarló i Vinaròs.
 El pretendent tenia uns 11 anys d'edat i les proves es van fer a la cort, per "patria común" (exp. 215).

Títols i càrrecs

Nobiliaris
 VII marqués de Guadalest,
 almirall d'Aragó

En l'orde de Montesa
 Comanador de Benicarló i Vinaròs (30-V-1681) -administrador fins que professà-

Altres
 Capità general de Galícia en 1697;
 comanador amb "goce de frutos" de la comanda de Quintana en l'orde d'Alcántara: Alegación en derecho por los hijos de la ínclita orden de Montesa

y frey don Francisco de Idiáquez y Borja..., cit., f. 19v, nº 121.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 10 8 1679 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 17/05/1680 **Data comissió presa d'hàbit** 6 9 1680

Resolució proves
 11/06/1680

Informants cavallers
 fra Luis Enríquez de Navarra

Informants religiosos
 fra Hipólito de Samper

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 10 1680 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 30/03/1686

Data 9 6 1686 **Lloc** Madrid, Hospital de Monserrat de la Corona d'Aragó

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

fra Antonio de Calatayud i Toledo

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

El pare, Felipe Folch de Cardona, i l'avi, Francisco Folch de Cardona, foren els dos cavallers d'Alcàntara

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

215

Fonts arxivístiques

"Frey don Isidro Folch de Cardona y Sotomayor, marqués de Guadaleste, almirante de Aragón, comendador de Benicarlón y Vinaroz, habiendo cumplido treinta años en el março pasado, murió miércoles a 5 de agosto 1699, a las quatro y quarto de la mañana, y aunque fue casado dos vezes no dexó sucesión, y se acabó con él la segunda línea de varón de la gran familia de Cardona, que la troncal de los duques ya hacía mucho que feneció. Depositole en la bóveda del Real Convento de Atocha": AHN, OOMM, 816-C, difuntos, p. 10.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 560-C, f. 229; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 254v-257v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 266-267; títol de comanador de Benicarló i Vinaròs –amb dispensa del papa per no ser cavaller profès–: Ibidem, ff. 278-283v. La carta prèvia del rei a l'ambaixador a Roma, de 20-XI-1680, en AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 271-272v; llicència per a casar amb Elvira de Navarra: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 16-16v; llicència per a casar-se amb Mª de Ligné: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 35v-36; llicència per a professar –amb nota sobre la professió al marge–: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 85v-86 (i més informació en AHN, OOMM, leg. 3721).

Tenia mercè per a creuar-se cavaller d'Alcàntara, datada el 8-VII-1669 (expedient d'Alcàntara n° 285) amb dispensa d'edat del rei... doncs el pretendent tenia sols uns mesos d'edat.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 83.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 45.

Bibliografia

Folch de Cardona y Sotomayor, Isidro. Mayor [Marqués] de Guadalest. Almirante de Aragón. Natural de Valencia. 1680. Comendador de Vinaroz y Benicarló. Capitán general de Galicia en 1697: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 830.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, p. 108; vol. II, pp. 261, 283, 545.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Fortesa i Suñer, Mateo

Altres formes

Lloc naixement Mallorca **Data** c. 1613 **+** 1625

Lloc defunció Mallorca **Data defunció** 27 7 1671

Soterrat a

Pares i avis Pedro Fortesa, cavaller de Calatrava, i Francisca Suñer;
Avis paterns: Mateo Fortesa i Jerónima Dameto;
Avis materns: Francisco Suñer i Juan i Catalina Moix, naturals tots de Mallorca

Esposa Jerónima Brondo i Berga (BOVER, 2005, p. 436)

Observacions El pretendent tenia uns 11 anys d'edat (exp. 217)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Maese de Campo del terç d'infanteria de San Lorenzo; jurat de Mallorca en 1664: BOVER, 2005, p. 436

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 13 3 1624 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 20/07/1624 **Data comissió presa d'hàbit** 7 9 1624

Resolució proves 27/08/1624

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes fra Jerónimo Agustín, cavaller de Calatrava, capità general del regne de Mallorca, i fra Pedro Mayans, abat del convent de La Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat

Creuament i presa d'hàbit

Data 20 8 1625 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 04/08/1629

Data 3 1 1646 **Lloc** Montesa, castell-convent, sala capitular

Ministres fra Federico Ferriol, sotscomanador

Padrins

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Familiars en l'Orde

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

Son pare, Pedro Fortesa, fou cavaller de Calatrava;
Albertín Dameto, marquès de Tornigo, germà de l'àvia paterna, de Santiago;
Antonio Dameto, nebot de l'àvia paterna, d'Alcántara

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

217

Fonts arxivístiques

"Frey don Matheo Fortesa. En 13 de março de 1624 se hizo merced del hábito de Montesa a don Matheo Fortesa, natural de Mallorca, y en 7 de setiembre 1624 se dio comisión para tomarle y lo tomó a 20 de agosto de 1625. Professó en el convento a 3 de henero 1646 con comisión de Su Magestad dattis en Madrid a 4 de agosto del año 1629. Hízole professo don Federique Ferriol, sotscomendador, en el capítulo del convento": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 129.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, 551-C, f. 82; nomenament d'informants: Ibidem, ff. 96-97v; interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 102-103; comissió als informants que tingué per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 164-165; llicència per a professar: AHN, OOMM, 552-C, ff. 235-235v;

AHN, OOMM, Montesa, lib. 816-C, difuntos, p. 4.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 18.

Bibliografia

Forteza y Suñer, Mateo. Natural de Mallorca. 1624. +1671. Exp. núm. 217: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 831.

BOVER, Joaquin María, Nobiliario Mallorquín (reedició facsímil de l'edició de

Palma, Imprenta de Pedro José Gelabert, 1850), José J. de Oñaleta (ed.), 2005, pp. 436-437.

ATIENZA, J. de, "Caballeros baleares...", cit., pp. 158-159.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom	Franquesa i Esteve, Pedro						
Altres formes	Franqueza: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42						
Lloc naixement	Igualada (Barcelona)	Data	29	6	1547	+	1602
Lloc defunció	Una presó de León	Data defunció					1614
Soterrat a	Alcalá de Henares, església dels Sants Justo i Pastor -hui catedral-						
Pares i avis	Martí Joan Franquesa, notari, natural d'Igualada, i Luisa Esteve i Franquesa, natural de Montblanc; Avis paterns: Jaume Honorat Franquesa, natural d'Igualada, i Benita Carnisera, natural de Reus; Avis materns: Joan Esteve i Margarida Prunera, els dos de Montblanc						
Esposa	En 1577 es va casar amb Ana Gabriel						
Observacions	Empresonat el 19-I-1607, se'l va acusar de 474 càrrecs i passà la resta de sa vida a la presó. Dues de les seues filles, Maria i Isabel, van casar amb cavallers de Montesa: la primera amb Miguel Martínez Pasqual i la segona amb Roque Valero Siverio. Existeixen un retrat i un gravat del personatge, que descrivim al darrer capítol del treball.						

Títols i càrrecs

Nobiliaris

I comte de Vilallonga (18-IX-1603)

En l'orde de Montesa

Comanador de Silla (26-II-1602 - ?-I-1614)

Altres

Secretari dels Consells d'Estado, Aragó i Inquisició, de la secretaria de l'orde de Montesa (1587-1600) i conservador general del reial patrimoni a la Corona d'Aragó (exp. 219);
secretari de la Junta de Desempeño de la Real Hazienda (1603-1606)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 12 1601 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 01/01/1602 **Data comissió presa d'hàbit** 13 2 1602

Resolució proves 01/02/1602

Informants cavallers fra Francisco Terça, procurador general

Informants religiosos fra Baltasar Primo, capellà d'honor del rei i rector de Moncada

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 20 2 1602 **Lloc** Valladolid, església de San Benito el Real

Ministres fra don Diego de Covarrubias, i fra Domingo Marín, prior de Borriana i capellà del rei

Padrins Francisco de Borja, comanador major, i Francisco Terça, procurador general de l'Orde a la cort

Professió

Llicència per a professar 29/03/1603

Data 20 5 1603 **Lloc** Valladolid (San Benito el Real)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

fra Diego de Covarrubias, comanador de Perputxent i assessor general

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

El seu fill, Martín Valerio Franquesa, va ser -segons alguns-, cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

219

Fonts arxivístiques

"Frey don Pedro Franquesa. A 20 de hebrero 1602 frey don Diego de Covarrubias, vicecanciller de la Corona de Aragón, i frey Domingo Marín, prior de Burria[na] y capellán de Su Magestad, dieron el hábito de cavallero a frey don Pedro Franquesa en Valladolid, en la iglesia de Sant Benito el Real. Fueron sus padrinos don Francisco de Borja, comendador mayor, y don Francisco Terzá, procurador general de la Orden en corte, el qual hábito dieron con comisión de Su Magestad. Recibióle la profesión con comisión de Su Magestad frey don Diego de Covarrubias, comendador de Perpunchent, vicecanciller de Aragón y assessor general de la orden de Montesa a los 20 de mayo de 1603, tercero día de Spiritu Sancto en Sant Benito el Real de la ciudad de Valladolid, y dixo la misa un monge de dicho convento de Sant Benito": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 61.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 56-58; comissió per a que els ancians vegem les proves i li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 61v-62v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 64v-65v; títol de comanador de Silla: Ibidem, ff. 67-70v; carta a l'ambaixador duc de Sesà per a que sol.licite dispensa al papa per a que pugui gaudir de la comanda sense ser profés: Ibidem, ff. 71-71v; llicència

per a professar a Valladolid: Ibidem, ff. 135-135v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42.

Bibliografia

Franqueza y Esteve de Franqueza, Pedro. I conde de Villalonga. Natural de Igualada. 1602. Comendador de Silla, del Consejo de Aragón y del de Irtasa [Italia]. +1614. Exp. núm. 219: VARGAS-ZÚNIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 831.

JUDERÍAS, Julián, "Los favoritos de Felipe III. Don Pedro Franqueza, conde de Villalonga, secretario de Estado", Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos, n° 11 i 12 (novembre-desembre de 1908), pp. 309-327; n° 1-2 (gener-febrer de 1909), pp. 16-27; n° 3-4 (març-abril de 1909), pp. 223-240.

HERRERO GARCÍA, Miguel, "La poesía satírica contra los políticos del reinado de Felipe III", Hispania, n° 23 (1946), pp. 268-296.

GUERRERO MAYLLO, Ana, "D. Pedro Franqueza y Esteve: de regidor madrileño a secretario de Estado"; Pedralbes, 11 (1991), pp. 79-90.

PALOS, Joan Lluís, Catalunya a l'imperi dels Àustria. La pràctica de govern (segles XVI i XVII), Lleida, Pagès Editors, 1994, p. 102.

GÓMEZ RIVERO, Ricardo, "El juicio al Secretario de estado Pedro Franqueza, conde de Villalonga", Ivs Fvgit. Revista de Estudios Histórico-Jurídicos de la Corona de Aragón, 10-11 (2001-2003), pp. 401-531.

MOLAS, P., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., pp. 58, 172-177, 208.

TORRAS RIBÉ, Josep Maria, Poder i relacions clientelars a la Catalunya dels Àustria: Pere Franquesa, 1547-1614, Barcelona, Eumo, 1998.

BRU, Ll. de, FLUVIÀ, A. de, Nobiliari del Reial Cos de la Noblesa..., cit., p. 91.

GARCÍA GARCÍA, Bernardo "Pedro Franqueza, secretario de sí mismo. Proceso a una privanza y primera crisis del valimiento de Lerma (1607-1609)", Annali di Storia Moderna e Contemporanea, vol. 5 (1999), pp. 21-42.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. XX, pp. 646-649.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Frígola de Valenzuela i Margarit, Gaspar

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1639 **+** 1660

Lloc defunció València **Data defunció** 30 4 1685

Soterrat a

Pares i avis Simón Frígola, cavaller de Montesa, i Maria Margarit, els dos de València; Avis paterns: Jerónimo Frígola, cavaller de Montesa, natural de València, i Luisa Valenzuela Venegas, natural de Córdoba; Avis materns: Jaime Margarit, natural d'Alcoi, i Isabel Juan Pérez, natural de València

Esposa El 15-IV-1662 se li donà llicència per a casar-se amb Inés de Cardona, de València; l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 44; el 30-IV-1665 per a casar-se amb Ana de Brizuela i Escrivà, de València, exp. casaments de Montesa, nº 36.

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Tresorer general (24-XII-1663); batlle de Moncada (8-II-1667)

Altres Lloctinent del batlle general del regne de València

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 17 7 1658

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves 29/09/1658

Data comissió presa d'hàbit 15 9 1660

Resolució proves 10/09/1660

Informants cavallers fra Jerónimo de León, comanador d'Onda; fra Silvestre Prats i Villamala (pel que fa a l'àvia de Cordoba)

Informants religiosos fra Diego Pablo Ferriz, prior i rector del col·legi de Sant Jordi; fra Jaime Salvador, capellà d'honor del rei (pel que fa a l'àvia de Còrdova);

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 10 1660 **Lloc** València, monges del Carme (convent de Santa Anna, de religioses carmelites calçades?)

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 09/12/1661

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

L'avi patern, Jerónimo Frígola (1601); el pare, Simón Frígola (1624)

Descendents

El seu fill, Jerónimo Frígola (1714); el nét Francisco Frígola i Ferrer (1714)

En altres oomm

Van ser cavallers de Calatrava Fernando de Valenzuela i Pantoja, besavi patern, pare de l'àvia paterna; i Pedro Vanegas, germà de la mare de l'àvia paterna.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

223

Fonts arxivístiques

"Año mil seiscientos treinta y nueve, a catorse de setiembre, yo, mossén Sebastián Andrés Amella, como vicario, he bautizado según el rito de la Santa Madre Iglesia Católica Romana, a un hijo de don Simón Frígola, cavallero del hábito de Montesa, gobernador y bayle de Sueca, y de doña María Andrea Margarit, cónjuges. Le avémosle puesto nombre Gaspar, Gerónimo, Françisco, Jusepe, Vicente Buenaventura, Valeriano. Han sido sus padrinos el doctor Gerónimo Villanova, presbítero, y Ygnes Juana García, beata profesora de Sant Françisco" [de l'arxiu de la parròquia de Sant Bartomeu de València (exp. 220)].

"Item, a 10 de mayo 1662 don Gaspar Frígola, del ávito de Montesa, hijo de don Simón, del mismo ávito, y doña María Margarit, ab donya Ynés de Cardona, filla de Christòfol, del ávito de Montesa y bayle general de Valencia, y doña Gerónima Bartholí": [en Sant Martí], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 49.

Consulta del Consell d'Aragó de 23-VII-1657 sobre l'hàbit que demana Gaspar Frígola: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 333v-334; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 335v-336; nomenament d'informants i interrogatori per a les proves de l'àvia paterna: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 30v-32; comissió per a que li donen

l'hàbit: Ibidem, ff. 40-40v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 78-78v; llicència per a casar-se amb Inés de Cardona: Ibidem, f. 92v; títol de tesorero general: Ibidem, ff. 128-128v; llicència per a casar-se amb Ana de Brizuela: Ibidem, f. 161; títol de batlle de Moncada: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 46v-47v.

Va testar davant Vicent Guell?, notari, el 30-IV-1685: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 49v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 6.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 73-73v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 36 i D-28, f. 185.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, 470.

Frígola de Valenzuela y Margarit, Gaspar. Natural de Valencia. 1660. Tesorero general de la Orden. +30 de abril de 1685. Exp. Núm. 223: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 831.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Frígola i Íñigo, Jerónimo

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1573 **+** 1601

Lloc defunció **Data defunció** 1625

Soterrat a

Pares i avis
 Simón Frígola, vicecanceller del Consell d'Aragó, natural de Sueca, i Isabel Íñigo, natural de Sarrión (Terol);
 Avis paterns: Juan Frígola, natural de Sueca, i Brianda Modroño, natural de Llutxent;
 Avis materns: Jaime Íñigo, natural de Celda (Terol), i Isabel Íñigo, natural de Sarrión

Esposa Luisa de Valenzuela, natural de Córdoba

Observacions
 El pretendent tenia uns 25-26 anys d'edat. Les proves es van reprovar el 30-XII-1599, doncs els ancians reunits al Temple el catorze de novembre d'eixe any dictaminaren que el pretendent havia provat pureza de sang, però pel que feia a la noblesa "Hallamos que don Simón Frígola, padre de dicho pretendiente, no era cavallero, hidalgo ni noble al tiempo que nació el dicho pretendiente, y que Juan Frígola, padre del dicho don Simón y agüelo del dicho pretendiente, fue notario del lugar de Çueca deste reyno de Valencia y no cavallero, noble ni hidalgo como se requiere para tener el hábito de dicha Orden conforme diffiniciones della. Y que la madre y agüelo materno han sido y son hidalgos y tenidos por tales, y todos los demás requisitos que se requieren conforme los interrogatorios damos por buenos y bien provados, y assí lo firmamos de nuestros nombres dicho día, mes y año" [firma i rúbrica de:] Pedro de Rojas, Benito Roca, Francisco Crespí i Gaspar Juan, tots ells cavallers de Montesa.

"Obedeciendo la real carta de Su Magestad dada en el Pardo a seis días de este mes de deizembre 1599 en la qual nos manda que aprovemos o reprovemos las sobredichas informaciones [...], por la calidad que le falta de la nobleza de padre y agüelo paterno, el dicho don Gerónimo Frígola, pretendiente, no puede tener el hábito de dicha Orden conforme diffiniciones della, y por tanto

reprovamos las dichas informaciones y assí lo firmamos de nuestros nombres oy a 30 de deziembre 1599 (firma dels cavallers anteriors): exp. R.1).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Lloctinent i capità de Sueca (2-VII-1611)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 11 1598 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 12/01/1599 **Data comissió presa d'hàbit** 22 3 1601

Resolució proves 30/12/1599

Informants cavallers fra Gaspar Juan

Informants religiosos fra Domingo Marín, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 18 4 1601 **Lloc** València, església de Sant Jordi

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres fra Marco García, clauer, i fra Francisco Garrido

Padrins fra Jerónimo de la Torre i fra Nofre de Borja

Professió

Llicència per a professar 09/08/1607

Data 16 12 1607 **Lloc** Montesa, castell-convent

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents El seu fill Simón Frígola (1624), el seu nét Gaspar Frígola (1660), el seu besnét Jerónimo i el seu rebesnét, Francisco ambdós creuats en 1714.

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN R.1

Fonts arxivístiques "Frey don Gerónimo Frígola, natural de Valencia [al marge], Año 1598. Cavallero. Padres: Don Simón Frígola, natural de Çueca, reyno de Valencia, y doña Isabel Íñigo, natural de Sarrión, comunidad de Teruel en el reyno de Aragón. Abuelos paternos: Juan Frígola, natural de Çueca., y Brianda Modroña, natural de Luchent, reyno de Valencia. Abuelos maternos: Jayme Íñigo natural de Celda de la comunidad de Teruel y Isabel Íñigo, natural de Sarrión, todo

reyno de Aragón. Juan Frígola, fue notario público y en Çueca compró las cortes del lugar y fue accessor del justicia como se acostumbra, y su descendencia y origen fue de labradores honrrados de Çueca y muy rico y no más. Tubo por hijo legítimo, entre otros, a Simón Frígola, diole estudios / f. 82 en Valencia y fue letrado, y en el año 1564 le hizo Su Magestad su hoydor de las causas civiles en la Real Audiencia de Valencia. Fue consultor ordinario del Santo Officio de la Inquisición, después subió regente del Supremo Consejo de Aragón y últimamente legó ha ser vicecancellor, y hallándose en esta postura Su Magestad le hizo noble por sus servicios y letras. Jayme Íñigo, natural de Celda, se llamó antes de casarse Jayme Malo de Molina, a ocasión de que siendo mancebo le dio su abuelo maternal, llamado Pedro Malo de Molina, un rebaño de ganado con todos sus aperejos de perros y atheros porque tomase el apellido de los Malos, que descenden del lugar de Molina de Aragón y son muy hidalgos. Pero muerto su abuelo y casado el dicho Jayme, bolbió a cobrar su primitivo apellido de Íñigo, que es hijodalgo de nombre y armas en Aragón, esto es, cavalleros los deste apellido de privilegio el que concedió en las cortes de Calatayud el señor rey don Fernando a los 19 de mayo del año 1485 a favor de Juan Íñigo, vecino del lugar de Celda y toma Su Magestad la atendencia por lo mucho que le sirvió en el exército junto a la ciudad de Málaga contra los sarracenos. Este Juan Íñigo armado cavallero por el señor rey don Fernando, fue bisabuelo paterno de nuestro Jayme Íñigo, abuelo materno de frey don Gerónimo, y labró en el lugar de Celda un sepulcro de alabastro para él y los suyos muy honorifico, y hoy se reconoce sobre él una figura de hombre con su espada, escudo y una cadena / f. 82v al cuello, y el letrado que se mira en el sepulcro de dicha iglesia de Celda dice: Sepultura de mosén Juan Íñigo, y dicha estatua, que sin duda es de mosen Juan Íñigo bisabuelo de Jayme, publica sus heroicas hazañas como lo persuade la espada, escudo y cadena. Jayme Íñigo, abuelo materno, y su hermano Juan Íñigo, se casaron con dos primas hermanas (las mugeres digo respectivamente entre sí) a saber, el Jayme con Isabel Íñigo, hija de Juan Íñigo, vecino de Sarrión, y el Juan con hija de miser Íñigo, vecino de Mora y hermano del Juan Íñigo de Sarrión, padre de Isabel. Juan Íñigo, hermano del abuelo materno de frey Jerónimo, tubo dos hijos de este matrimonio, llamado el uno Jayme Íñigo y el otro Francisco Íñigo, y entrambos fueron del ábito de San Juan, y fueron tan calificados estos Íñigos que a la casa de Juan Íñigo, hermano de nuestro abuelo materno que vivía en el lugar de Celda, iban a posar el duque de Calabria, el marqués de Camaraza y el conde de Fuentes, con los quales tenía estrecha amistad el dicho Juan Íñigo, y en lo que mira a la limpieza de los Íñigos sobredichos la tubieron muy asentada, lo que abona la familiatura de Jayme Íñigo, abuelo materno, y los dos ábitos de San Juan de sus dos sobrinos. Brianda Modroño, abuela paterna de frey don Gerónimo Frígola, fue hija de Pedro Modroño, notario, y assí estos Modroños como los Frígotas fueron notoriamente muy limpios de sangre. Estas informaciones se reprovaron absolutamente / f. 83 sin proposición alguna de dipensa dos vezes por la calidad que falta de la nobleza de padre y abuelo

Cavallers de Montesa (1592-1701)

paterno, pues haunque el padre fue noble no lo era quando engendró a su hijo frey don Gerónimo. Los ancianos que las reprovaron en Valencia fueron frey don Francisco Crespí, frey Benito Roca y frey don Gaspar Juan (uno de los informantes), en presencia de frey don Pedro de Rojas, lugarteniente general, a los 14 días de noviembre 1599, juntados para este examen en las reales casas del Temple de Valencia, y congregados segunda vez a los 30 de noviembre 1599 de orden de Su Magestad, los mesmos ancianos para segunda revista, las reprovaron assí mesmo; pero lo cierto es que se puso el ábito dicho frey don Gerónimo, porque le he visto anciano en aprovación de pruebas y informantes: RAH, CSC, sign. I-27 [9/601] ff. 81v-83.

"Frey don Gerónimo Frígola. En 6 de noviembre 1598 hizo Su Magestad merced, como Administrador Perpetuo de la orden de Montesa, a don Gerónimo Frígola, el hábito della, y en 22 de março 1601 se dio comission para tomalle. Tomó el hábito en la iglesia de Sant Jorge de Valencia a 18 de abril del año 1601. Dixo la misa el doctor frey Francisco Garrido, le armó cavallero Marco García, clauero de dicha Orden. Fueron padrinos frey Gerónimo de la Torre y don frey Nofre de Borja. Hízole professo el prior fray Juan Salinas en 16 de diziembre 1607. Fue provehido en la [governación] de Sueca, donde murió": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 53.

"Don frey Hieroni Frígola, cavaller del hàbit de Montesa. Arribà al convent a fer la probatió als 15 de noembre 1607. Prengué lo hàbit en la iglesia de Sant Jordi de València als 18 de abril del ann 1601. Digué la missa frey Francisco Garrido, arma'l cavaller Marco Garcia, clauer de la Religió. Foren padrins frey Hieroni de la Torre y don frey Nofre de Borja, cavallers del hàbit. Doni-li la professió als 16 de desembre de 1607. Estigué sols un mes, perquè fon dispençat per Sa Magestad com consta en la real carta dada en Sant Lorenço en 10 de agost 1607. Ha de cobrar per lo gasto 10 lliures, 15 sous, 1 [diner]": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 22v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 546-C, f. 13; nomenament d'informants: Ibidem, ff. 16-17; el 6-IX-1599 el rei ordenà als ancians i al lloctinent general que aprovaren o reprovaren les informacions d'aquest cavaller: Ibidem, ff. 78-78v; comissió a fra Marco García, clauer, i fra Andrés Ferran, prior del Temple, per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 547, ff. 33-35; llicència per a professar residint sols un mes al Sacre Convent de Montesa: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 86v-87; títol de lloctinent i capità de Sueca: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 13v-14v.

Diverses cartes sobre la concessió (o no) d'aquest hàbit en AHN, OOMM, leg. 2194. Carta del rei al duc de Sesa, ambaixador en Roma, per a que sol.licite dispensa del papa per a que puga obtindre l'hàbit dispensant la falta d'hidalguia en l'avi patern: AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 13-13v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42.

Una còpia de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. D-28, f. 185.

Bibliografia

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., p. 73.

Frígola e Iruga, Jerónimo. Natural de Valencia. 1601. Caballero. Gobernador y capitán de Sueca. Hijo de don Simón Frígola, Vicecanciller de Aragón: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 831.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 588; Id., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., p. 83.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., pp. 611-612.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Frígola i Valenzuela, Simón

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1601 **+** 1624

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo Frígola, cavaller de Montesa, natural de València, i Luisa de Valenzuela, natural de Córdoba;
Avis paterns: Simón Frígola, vicecanceller del Consell d'Aragó, natural de València, i Isabel Íñigo, natural de Sarrión (Aragó);
Avis materns: Fernando de Valenzuela, cavaller de Calatrava, i Luisa Venegas de Cardona i Ponce de León, ambdós naturals de Córdoba

Esposa El 16-I-1635 se li donà llicència per a casar-se amb María Margarit Pérez. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 111.

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Governador i capità de Sueca (15-VIII-1629) -l'anterior havia estat son pare, Jerónimo Frígola-

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 31 7 1622

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves 22/05/1624

Data comissió presa d'hàbit 27 8 1624

Resolució proves 18/08/1624

Informants cavallers fra Bartolomé Vives, comanador de Montroi

Informants religiosos fra Francisco Calaf, rector de Benicarló

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 14 9 1624 **Lloc** València, Sant Cristòfol (religioses canongeses de Sant Agustí), c/ del Mar, 1 i 48

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Jerónimo Frígola (1601)

Descendents

El seu nét, Jerónimo Frígola (1714); el besnét Francisco Frígola i Ferrer (1714)

En altres oomm

L'avi matern, Fernando de Valenzuela, fou cavaller de Calatrava

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

222

Fonts arxivístiques

"A deu de setembre [1601] bategí yo mossén Baldoví, retor, a Simó, Vicent, Gerony, fill de don Gerony Frígola y de dona Luisa Balançuela, foren compares don Phelip Tallada y commare dona Isabel Sans y de Alboy, doncella" [de l'Arxiu de la Parròquia de Sant Andreu de València (exp. 220)].

"Frey don Symon Frígola. En 21 de julio 1623 se hizo merced del hábito de cavallero de Montesa a don Symon Frígola y en 2 de agosto 1624 se le dio comisión para tomarle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 123v.

Consulta del Consell d'Aragó de 28-VI-1622 sobre l'hàbit que demana Jerónimo Frígola per al seu fill: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 24v-25; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 76v-79; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 140-141v; llicència per a que professe a Madrid havent residit sols tres dies a un convent de la cort: Ibidem, ff. 261v-262; títol de lloctinent i capità de Sueca: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 19v-21; llicència per a casar-se amb Mª Margarit: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 58-58v i ACA, Consell d'Aragó, leg. 1356, n° 61, aquest darrer copiat del registre anterior de l'AHN, amb el segell en placa de l'orde de Montesa, genealogia de Mª Margarit i expedient de proves de pureza de sang de donya María, realitzades per fra Pablo Climent, prior de Sant Jordi: cfr. AHN, expedients de proves de matrimonis de Montesa, n° 111.

"Señor. Dios nuestro Señor se llevó el alma de frey don Gerónimo Frígola, cavallero profeso desta Orden y lugartiniente y capitán de la villa de Sueca [...]. El dicho don Gerónimo Frígola difunto fue hijo del vicecanseller don Simón Frígola y es su nieto y hijo del difunto frey don Simón Frígola, cavallero novicio desta orden de Montesa, que por los servicios notorios a Vuestra Magestad del vicecansiller su agüelo y los de sus padres pretende Vuestra Magestad le aga merçed del dicho officio", València, 18-XI-1625. Carta de fra Jofré de Blanes al rei: AHN, OOMM, lib. 838-C, ff. 153v-154.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 17v i D-28, f. 185.

Bibliografia

Frígola y Valenzuela, Simón. Natural de Valencia. 1624. Exp. núm. 221 (sic): VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 831.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres
oomm

--

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

224

Fonts
arxivístiques

"Frey don Antonio de Galiana y Belmúdez, natural de Ciudad Real, de edad de 70 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1589. Padres: Pedro de Galiana y doña Isabel Belmúdez, naturales de Ciudad Real. Abuelos paternos: Antonio de Galiana y María Álvarez, naturales de Ciudad Real. Abuelos maternos: Pedro Belmúdez y Constanza Núñez, naturales de [f. 104] Ciudad Real. El pretendiente fue familiar de la Santa Inquisición de Toledo, regidor perpetuo de Ciudad Real y alcalde de la hermandad general por los hijosdalgo. Este y todos los suyos gozaron del privilegio de su nobleza, sin pasar a los pechos que pagan los villanos. Pedro Galiana, su padre, fue regidor assímesmo de dicha Ciudad Real, y todos de la cofradía del señor San Tiago y piostres della y alcaldes de la Santa Hermandad, como del abuelo lo asegura un rótulo que se halló en la casa de la hermandad vieja que dezía: Antonio de Galiana, por haverse hecho aquella obra siendo él alcalde, a los quales cargos y cofradía solo concurren los hijosdalgo y libres de pechos. Pedro Belmúdez es hijodalgo de executoria publicada por Pedro de León, secretario de la Chancillería de Ciudad Real, a los 30 de octubre 1504, tiempo de los Reyes Cathólicos don Fernando y doña Ysabel, por sentencia dada ante los oydores Diego Martínez de Astudillo, Christóval de Toro y Hernando Girón, de la audiencia del rey y de su consejo, la que fue registrada por el bachiller Botello. El pretendiente tuvo alguna contradición respeto de su ydalguía y, sobre este punto, en la ciudad de Granada en audiencia pública a 27 de febrero 1551 fue dada sentencia declarando al sobredicho pretendiente por enteramente hijodalgo en posesión y propiedad, al modo y fuero de aquellos reynos, condenando en costas al delator. Después, en segunda instancia y apelación [f. 104v], se dieron cinco testigos, por cuyas deposiciones en la mesma Chancillería de Granada a 4 de octubre 1560 fue confirmada la primer sentencia, y últimamente, en tercera instancia, se produxeron más testigos, dos de los quales sabían que Pedro de Arrigería, vizcayno, visagüelo del pretendiente, vivió muchos años en Ciudad Real con

reputación de hijodalgo, la que conservaron sus hijos y nietos. Por lo qual, en 17 de octubre 1561 fue pronunciada sentencia por el presidente y oydores de dicha chancillería confirmando las dos primeras. De todo lo qual resulta la aprovación de su nobleza, assí paternal como maternal, y en todos la buena condición de su limpieza": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 103v-104v.

"Frey don Antonio de Galiana [...] tomó el hábito de cavallero desta Orden a 4 de octubre 1589 en el monasterio de los frayles predicadores de dicha Ciudad Real, por manos de don Francisco Luis Tallada, comendador de Benaçal, con comisión del ilustríssimo señor Maestre despachada en 2 de julio [blanc] y referendada por su secretario Luis de Berbegal en [blanc] días [blanc] de en [blanc]. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior del señor Maestre. Fueron padrinos don Jerónimo Trercejo, prior de Jaén y administrador del convento de Calatrava, y don Lorenço de Figeroa, cavallero del hábito de Sanct Juan": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 145v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 181v-182v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 187.

El mestre Borja li va concedir dispensa per a no professar al convent de Montesa i poder fer-ho a Ciudad Real; AHN, OOMM, leg. 2157.

1593, abril 18. Don Antonio de Galiana, veí de Ciudad Real, de l'hàbit de Montesa des de feia quatre anys –aleshores en tenia 76–, tenia disposat en el seu testament que de la seua hisenda es fundara a Ciudad Real un monestir de monges de l'hàbit de Montesa, segons va donar compte al mestre Borja. El monestir s'havia començat, i la llicència de Roma estava sollicitada. Aleshores, un montesià denunciava que alguns frares de Calatrava persuadien don Antonio per a que es fera ell mateix de l'orde de Calatrava i el monestir en qüestió fora també d'eixa Orde: el Consell d'Aragó informà al rei que calia oposar-se al canvi "por el disfavor que se haría al de Montesa en tiempo que VM es administrador perpetuo de esta orden...": AHN OOMM. lib. 582 C, p. 158. Finalment, -com sabem-, no hi hagué monestir de monges de Montesa.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-28, f. 187v.

Bibliografia

Galiana y Bermúdez, Antonio. Natural de Ciudad Real. 1589. Exp. núm. 224: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 832.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
 Francisco Galiano Spuche, cavaller de Santiago, natural d'Almansa, i Francisca de Haro, natural de Villanueva de la Jara;
 Avis paterns: Miguel Galiano Spuche i Ángela Galiano Spuche, ambdós d'Almansa;
 Avis materns: Antonio de Haro i Castañeda, natural de Chinchilla, i Ana Isidora Ferrer, natural de Villanueva de la Jara

Esposa
 El 23-V-1702 se li donà llicència del rei per a casar-se amb María Francisca Gisbert i Alonso, natural d'Alcoi. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 88.

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

José de Haro Castañeda i Ferrer (1700), germà de la mare del pretendent; Marcos Enríquez de Navarra i Haro (1685) i Fernando Núñez Robres i Haro (1681), cosins germans de la mare del pretendent; Jerónimo Vallterra i Miño (1676), casat en segones amb Ana Isidora Ferrer, àvia materna del pretendent

Descendents

--

En altres oomm

Van ser cavallers de Santiago: Francisco Galiano Spuche, pare del pretendent; Vicente i José Ferrer, cosins germans de Juan Ferrer, besavi matern del pretendent

Bibliografia

MOLINA, S., Poder y familia..., cit., pp. 142, 244.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

227

Fonts arxivístiques

“En la parroquial de Santa Maria de la Asunción de esta mui noble y real villa de Almansa, en dos días del mes de maio de mil seiscientos y ochenta y tres, con lizençia del lizençiado Lucas Martínez Burino [?], cura propio de esta parroquial, baptizé yo, don Miguel Galiano Spuche, presbítero, a Miguel Pedro, hijo de don Francisco Galiano Spuche, cavallero del orden de Santiago y alguacil maior del Santo Officio y alcalde de la Santa Hermandad de la ciudad de Chinchilla por el estado noble, y de doña Françisca de Haro Castañeda y Ferrer. Fueron compadres don Luis Henríquez de Navarra, cavallero del orden de Nuestra Señora de Montesa y regidor perpetuo de esta villa, y doña Mariana Galiano Spuche”. Lucas Martínez. Don Miguel Galiano Espuche” [Arxiu de la Parròquia de la Asunción d'Almansa, exp. 227].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 191v-192; nomenament d'informants i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 91v-97; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 111v-113; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 514-C, ff. 143-144 –sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158–; llicència per a casar-se amb Mª Francisca Gisbert en AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 57-57v.

“Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles”: AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 105.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1662 **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Luis Galiano Despuig i Àngela Ossa;
Avis paterns: Miguel Galiano Despuig i Àngela Galiano;
Avis materns: Miguel Ossa i Juana Galiano, tots naturals d'Almansa;
Besavi patern: Miguel Galiano Despuig, capità

Esposa El 2 de juny de 1690 se li concedí llicència per a casar-se amb Catalina Antonia de Cantos i Barrionuevo. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 44.

Observacions El pretendent tenia uns 19 any d'edat (exp. 225).

El 8-VI-1686 el rei escriví al president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena, fra Luis Enríquez de Navarra, per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

El 4 de juny de 1688 va obtindre permís del rei per ordenar-se sacerdot.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

Antonio Galiano Despuig, cosí germà de Miguel Galiano Despuig, besavi patern del pretendent –segons el testimoni de fra Luis Enríquez de Navarra, cavaller de Montesa, primer testimoni en les informacions–.
No tenim referències d'eixe cavaller.

Descendents

--

En altres oomm

Francisco Galiano Despuig, cavaller de Santiago, cosí segon del pretendent per part de pare

Bibliografia

Galiano y Despuig, Francisco. Natural de Almansa. 1681. +3 de noviembre de 1695. Exp. núm. 225: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 832.

MOLINA, S., Poder y familia..., cit., pp. 102, 142, 244; Id., "Familia y poder en la Castilla moderna...", cit., p. 508.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

225

Fonts arxivístiques

El 23-X-1680 el rei ordenà al virrei de València l'informara sobre la persona de Francisco Galiano, que havia sol·licitat, a través de son pare, mercè d'hàbit: AHN, OOMM, lib. 560-C, f. 270.

Interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 272v-273; permís per a professar: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 121v-122; llicència per a ordenar-se sacerdot: Ibidem, ff. 245-246; llicència per a casar-se amb Catalina Antonia de Cantos: Ibidem, ff. 360-360v.

El 8-VI-1686 el rei escriví al president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena, fra Luis Enríquez de Navarra, per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 20v;

El 4 de juny de 1688 va obtindre permís del rei per ordenar-se sacerdot. Malgrat autoritzar-lo per a "mudar de hábito" se'l considerà cavaller de Montesa fins a la seua mort, segons consta als catàlegs de membres de 1689 i 1692;

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 83v.

Genealogia i data d'hàbit: RAH, CSC, sign. D-49, f. 150v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Galiano Spuche i de la Cuesta, Miguel

Altres formes

Lloc naixement Mahora (Albacete) **Data** 6 1646 + 1687

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Francisco Galiano Spuche, natural d'Almansa, i María de la Cuesta i Pardo, natural de Mahora;
Avis paterns: Miguel Galiano Spuche, i Ángela Galiano Spuche i de Alarcón, els dos d'Almansa;
Avis materns: Andrés de la Cuesta Pardo i Isabel Sancho, ambdós de Mahora

Esposa

Observacions Pel que fa al cognom Pardo, un dels testimonis assegurarà que procedia de València i que es deia –en origen– Pardo de la Casta (exp. 226, f. 16)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Regidor perpetu de Múrcia

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 04/04/1687 **Data comissió presa d'hàbit** 28 6 1687

Resolució proves 05/05/1687

Informants cavallers fra Luis Enríquez de Navarra

Informants religiosos fra Raimundo Fondestad, rector del col·legi i prior de Sant Jordi d'Alfama

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 22 8 1687 **Lloc** Montesa, castell-convent, església

Ministres fra Francisco de Cardona i fra Pedro Rodrigo, prior del Convent

Padrins fra Francisco Galiano Spuche, cavaller de Santiago, i fra Matías Gibert, religiós de Montesa

Professió

Llicència per a professar 23/06/1730

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Francisco Galiano Spuche (1681), cosí germà del pretendent

Descendents

En altres oomm

Francisco Galiano Spuche, nebot carnal del pretendent, fou cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

226

Fonts arxivístiques

"En la parroquial de Mahora, en veinte y un días de el mes de junio de mil y seiscientos y quarenta y seis años, yo, el lizenziado Juan de la Torre, cura teniente, baptizé a Miguel, hijo de don Franzisco Galiano Spuche y de doña María Qüesta, su legítima mujer. Fueron sus compadres el licenciado Benito..." [de l'Arxiu de la Parròquia de Mahora (exp. 226)].

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia a AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 118v-119v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 144v-145v; acta del creuament en ARV, Protocols Notarials, sign. 1960, ff. [259-269]; llicència per a professar a Montesa: AHN, OOMM, lib. 514-C, ff. 143-144.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85v.

Una còpia de la seua genealogia (i la d'altres parents) i data d'hàbit a RAH, CSC, sign. D-49, f. 150v.

Bibliografia

Galiano de Spuche y de la Cueva, Miguel. Natural de Mahora (Murcia). 1687. Regidor perpetuo de Murcia. Exp. núm. 226: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 832.

MOLINA, S., Poder y familia..., cit., pp. 140, 244.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Gamir i Sapena, Gaspar

Altres formes

Lloc naixement València

Data c. 1609 **+** 1631

Lloc defunció

Data defunció

Soterrat a

Pares i avis

Miguel Juan Gamir, advocat patrimonial a la Reial Audiència de València, natural de València, i Ana Sapena, natural de Brussel.les (Flandes);
Avis paterns: Miguel Juan Gamir, i Juana Ángela Pallarés, els dos de València;
Avis materns: Gaspar Sapena, natural de Xàbia, i Ana Coquiell, natural de Brussel.les (Flandes)

Esposa

El 28-IV-1633 va obtindre llicència per a casar-se amb Úrsula Gamir. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 81.

Observacions

El pretendent tenia uns 22 anys d'edat quan s'inicià l'expedient de proves, i els Gamir descendien de la ciutat de Teruel, on s'interrogaren 9 testimonis a l'efecte (exp. 228).

El pare del pretendent, Miguel Juan Gamir, advocat patrimonial a la Reial Audiència de València, va sol·licitar la realització de les proves del quart de l'àvia de Brussel.les, Ana Coquiell, a la Cort o a la ciutat de València per patria común: AHN, OOMM, leg. 2194, com al final es va fer a la capital del Regne.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Soldat a l'exèrcit d'Itàlia: AHN, OOMM, leg. 2194.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Felipe IV

Inici proves

10/12/1630

Data comissió presa d'hàbit

28

5

1631

Resolució proves

20/05/1631

Informants cavallers

fra Baltasar Ladrón, tresorer general de l'Orde

Informants religiosos

fra Berenguer Vila, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

18

6

1631

Lloc

València, Temple

Ministres

fra Jofré de Blanes, lloctinent general

Padrins

Professió

Llicència per a professor

13/04/1633

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Jerónimo Frígola (1601), cosí germà de Juana Ángela Pallarés, àvia paterna; Francisco Sapena (1628), cosí d'Ana Sapena, mare del pretendent

Descendents

En altres oomm

Baltasar Gamir, cosí segon del pare del pretendent, fou cavaller de Sant Joan; Francisco Marrades, comte de Sallent, fou cavaller de Santiago, fill de Francisca Gamir, cosina del pare del pretendent.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

228

Fonts arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 12-VII-1630, memorial i genealogia sobre l'hàbit que demana Gaspar Gamir: AHN, OOMM, leg. 2194. Més endavant, consulta de 7-X-1630 sobre la possibilitat de realitzar les proves de l'àvia de Brussel·les a la cort o a la ciutat de València.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 50v-52; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 98-99v; llicència per a casar-se amb Úrsula Gamir: Ibidem, ff. 225v-226v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 553-C, f. 244 i ff. 263-264.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 25 i D-46, f. 159; també en AHN, OOMM, leg. 2194.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

"Miercoles a 18, recibió el ábito de Montesa Gaspar Gamir Sapena en el Temple, de mano del lugar teniente de la Orden Don Jofré de Blanes": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 202.

CARUANA, J. "La heráldica...", cit., vol. VIII (1935), p. 95.

Gamir y Sapena, Gaspar. Natural de Valencia. 1631. Exp. núm. 228: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 832;

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Garcia d'Ursinos i Avenar, Pedro Luis

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1569 **+** 1615

Lloc defunció **Data defunció** 1616

Soterrat a

Pares i avis

Gaspar Luis Garcia, notari, i Esperanza Avenar, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Pedro Garcia, notari, natural de Nules, i Inés Vela, natural de València;
Avis materns: Luis Avenar, notari, natural de Sant Mateu, i Francisca Ramírez, natural de València

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 40-45 anys d'edat i, segons alguns dels testimonis, havia estat escrivà de la Diputació de València, com també ho van ser el pare i l'avi patern. Els ancians reunits a València el 18-7-1614 dictaminaren: "hallamos que aunque prueba dicho pretendiente muy bien la limpieza que ha menester, pero que le juzgamos incapaz para el hábito de cavallero de nuestra Orden, porque le falta por todos los quatro costados todo lo demás que para dicho hábito de cavallero debe tener, en razón de la hidalguía y nobleza que no tiene ni prueba": firmes de Francisco Perpinyà, Bernabé Vallterra, Onofre Escrivà i Pedro de Castellví, cavallers de Montesa (exp. R.2).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

12 6 1613

Mercé concedida per

Felipe III

Inici proves

22/06/1614

Data comissió presa d'hàbit

18 5 1615

Resolució proves

18/07/1614

Informants cavallers

fra Galcerán Vidal, sotsclauer

Informants religiosos

fra Luis Roures, conventual

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

6 1615

Lloc

València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fons documentals

Exp. en l'AHN

R.2

Fons arxivístiques

"Su Magestad, a instancia del señor archiduque Alberto y de la señora infanta doña Ysabel, ha hecho merced a don Pedro Luys García, cavallerizo de sus altezas, del hábito de Montesa y del título de noble en la forma que se acostumbra dar en el Consejo de Aragón, para que goze en el reyno de Valencia de donde es natural de la honrra que goza en Flandes, attento lo que allí ha servido y sirve y los servicios del doctor Paz, su suegro, médico de cámara de Su Magestad y de los señores archiduques. Avísolo a vuestra señoría para que se hagan los despachos neçessarios. Guarde Dios a vuestra señoría. En palacio a 10 de hebrero de 1613. [Al dors:] Del señor duque de Lerma por don Pedro Luis García": AHN, OOMM, leg. 2194.

"Frey Pedro Luis García. En 12 de junio 1613 se hizo merced del hábito a Pedro Luis García, de Valencia, y en 18 de mayo 1615 se dio comissió para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 108.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 90v-91; nomenament d'informants: Ibidem, ff. 91-91v; comissió per a que li donen l'hàbit -amb la dispensa del papa per falta de noblesa dels pares i avis paterns i materns: Ibidem, ff. 147v-149; la carta a l'ambaixador a Roma

Cavallers de Montesa (1592-1701)

sol.licitant la dispensa s'hi troba a AHN, OOMM, lib. 530-C, ff. 100v-101;

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

"Primo, a 5 de abril 1634 esposaren a don Jusep Garcia de Ursino, fill natural de don Pedro de Ursino, cavaller del àvit de Montesa, ab dona Vicenta Çanoguera, filla natural de don Bernardino Çanoguera, mestre racional": [en Sant Esteve], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 15.

"Inventario de los bienes muebles encontrados en la casa mortuoria de don Pedro Luis García, caballero de Montesa y caballerizo de su alteza en Bruselas ante Juan Méndez, notario de dicha corte, en 12 de diciembre. L. 3, m. 21, f. 8 [Índex de Manaments i Empars, vol. III, ff. 227-227v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 47v.

Bibliografia

García Ursino, Pedro. 1615. Caballero: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 832.

PASTOR, J., ""Nobles i cavallers..."" , cit., pp. 28, 34.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom García i Mancho, Jerónimo

Altres formes

Lloc naixement Uncastillo (Zaragoza) **Data** 1 1637 + 1688

Lloc defunció **Data defunció** 22 2 1697

Soterrat a

Pares i avis

Antonio Vicente García, natural d'Uncastillo i Isabel Mancho, natural de Sos del Rey Católico;
Avis paterns: Antonio García, i Sabina Frago, naturals ambdós d'Uncastillo;
Avis materns: Jerónimo Mancho i María de Sada, naturals ambdós de Sos del Rey Católico

Esposa

El 25-VI-1692 se li concedí permís per a casar-se amb Margarita Queipo de Llano, natural de Cangas (Asturias), filla de Manuel Queipo de Llano, cavaller de Santiago. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 159.

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Secretari del Consell d'Aragó

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"En la Yglesia Parroquial de Santa María de la villa de Uncastillo, a quinze días del mes de henero del año mil seyscientos treinta y siete yo, el licenciado Juan Coraled, vicario de ella, bauticé a Gerónimo García, hijo legítimo de Antonio Vicente García y Ysabel Mancho, conjuges. Fueron padrinos Marcos de Otto y Catalina Mancho, a quienes advertí el parentesco espiritual, y en fe de ello lo firmé. Juan Coraled, vicario" [Arxiu de la Parròquia de Santa María d'Uncastillo (exp. 230)].

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 206-210; comissió per a prendre l'hàbit, amb nota al marge del creuament: Ibidem, ff. 232v-234 –també AHN, OOMM, lib. 884-C–; llicència per a professar, amb nota al marge sobre la professió: AHN, OOMM, lib. 561-C, 315-316. Més informació sobre la professió –amb sol.licitud a l'efecte– en AHN, OOMM, legs. 2158 i 3721; i lib. 884-C; llicència per a casar-se amb Margarita Queipo de Llano: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 17-17v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 86.

Bibliografia

García y Macho, Joaquín [sic]. Natural de Vucastillo [Uncastillo]. 1688. Secretario del Consejo de Aragón. +22 de febrero de 1697. Exp. núm. 230: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 832.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom García i Rojas, Antonio

Altres formes

Lloc naixement Madrid **Data** 27 10 1661 + 1700

Lloc defunció **Data defunció** 25 3 1708

Soterrat a

Pares i avis
El secretari Jerónimo García, cavaller de Montesa, lloctinent de protonotari del Consell d'Aragó, natural d'Uncastillo (Aragó), i Antonia de Rojas, natural de Madrid.
Avis paterns: Antonio García, natural d'Uncastillo i Isabel Mancho, natural de Sos
Avis materns: Diego de Rojas, natural de Fuentidueña (Castilla) i Maria de León, de Madrid

Esposa María de Santián

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Secretari del Consell d'Aragó, oficial major de la secretaria de Sardenya

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Mercè d'hàbit per a Antonio García de Rojas: "El Rey, Administrador, etc. Noble, magnífico y amado consejero frey don Juan de la Torre y Orumbella, de nuestro consejo en el Supremo de Aragón, comendador de Montroi, clavero y mi asesor general de la orden de Montesa. Al magnífico consejero y amado nuestro Antonio García de Rojas, escrivano de mandamiento y secretario en dicho mi consejo Supremo, he hecho merced de hábito de cavallero de la dicha Orden por mi real decreto de tres de este presente mes (como sabéis), en atención de los servicios de su padre y suios. Mándoos que si se os presentare esta cédula dentro de treinta días de su fecha en adelante, y no fuera este término, deis orden como se reciban las informaciones acostumbradas para saber si en su persona concurren las calidades que se requieren conforme las definiciones. Y pareciendo por ellas que las tiene, le despachéis la comisión para que tome el hábito y me la embiéis a firmar. Dattis en Madrid, XXVIII de abril de MDCXCIX. Yo, el Rey. Don Joseph de Villanueva, protonotario":

Cavallers de Montesa (1592-1701)

AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 71v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 71v-72v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 125v-127; llicència per a profesar: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 22v-23v, -sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 3721-.

Bibliografia

MAYORALGO y LODO, José Miguel de (conde de los Acevedos), "Necrologio nobiliario madrileño del siglo XVIII (1701-1808)", Hidalguía, nº 330 (2008), p. 656.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Garcia, Marco

Altres formes

Lloc naixement

Data + 1550

Lloc defunció

Data defunció 22 11 1601

Soterrat a València, convent de Predicadors, per a dur-lo després al castell-convent de Montesa

Pares i avis

Esposa

Observacions "Reparó con mucho gasto de su hacienda las casas de la Orden en Benasal y el castillo de Silla": AHN, OOMM, lib. 811-C, f. 13-13v

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Comanador de Benassal;
comanador de Silla (1-XII-1588);
lloctinent del Mestre (5-VII-1591);
clauer (4-XII-1600 - 22-XI-1601)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Resolució
proves

Informants
cavallers

Informants
religiosos

Informants
altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

Lloc

Ministres

fra Pedro de Borja, mestre de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts
arxivístiques

"El reverendo y magnífico frey Marcho García, cavallero profeso comendador de Benasal. Dióle el hábito el ilustrísimo señor maestro frey don Pedro Luis Galcerán de Borja en el [blanc] año 1550 en 23 de setiembre. Entró a poseher la encomienda de Silla el primero de junio año 1589. Reparó con mucho gasto de su hacienda las casas de la Orden en Benasal y el castillo de Silla. Después fue clavero de la Orden. Instituyó cuatro aniversarios perpetuos en el convento de Montesa, para lo cual dexó dies libras de renta sobre una casa suia en Valencia que al presente la tienen los padres de la Compañía de Jesús": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 13-13v.

Títol de clauer: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 22v-23v; títol de comanador de Silla: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 162v-164; títol de lloctinent del mestre: Ibidem, f. 217.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 27.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 426.

García, Marco. 1550. Caballero. Comendador de Silla y de Benasal. Clavero en 1600. +1601: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 832.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Girón de Buedo i Guerra, Mateo

Altres formes

Lloc naixement Cifuentes (Guadalajara) **Data** 21 9 1665 + 1688

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
 Juan Girón de Buedo, natural de Barchín del Hoyo, i Catalina Guerra, natural de Cifuentes;
 Avis paterns: Fernando de Buedo, natural de Barchín i Lorenza Ruiz de Alarcón, natural de Piqueras;
 Avis materns: Juan Bautista Guerra, natural de Cifuentes i María de la Fuente, natural de Fuente la Encina

Esposa
 El 6-V-1690 se li concedí llicència per a casar-se amb Juana Romo Carrillo: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 168; el 2-IX-1695 per a casar-se amb Ventura de Buedo Girón i Zapata: exp. casaments Montesa, nº 40; i el 28-VIII-1705 per a casar amb María Martínez de Uriarte: exp. casaments Montesa, nº 113.

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 1 1688 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 05/04/1688 **Data comissió presa d'hàbit** 20 5 1688

Resolució proves 17/05/1688

Informants cavallers fra Luis Enríquez de Navarra

Informants religiosos fra Hipólito de Samper

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 22 5 1688 **Lloc** Madrid, església de N^a S^a de Montserrat, a l'Hospital de la Corona d'Aragó

Ministres fra Fernando de Aragón i Moncada i fra Hipólito de Samper

Padrins fra Raimundo Luis de Vilanova, comte de Castellà, i fra Francisco Idiáquez, duc de Ciudad Real

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Juan Girón de Buedo i Ruiz de Alarcón (1688)

Descendents

En altres oomm

Bibliografia

Girón de Buedo y Guerra, Mateo. Natural de Cifuentes. 1688. Exp. núm. 233: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 833.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

233

Fonts arxivístiques

"En Cifuentes, a ocho días del mes de octubre de mil seiscientos y sesenta y cinco años, yo, el licenciado Phelipe Guerra, cura propio de saçerdoti liçencia de don Agustín de Baraona, cura propio desta villa, bauticé a Matheo Antonio, hijo de don Juan Girón de Buedo y de doña Catalina Guerra. Naçió a veinteiuono de setiembre deste dicho año, a las dos de la tarde. Fueron sus padrinos don Diego Guerra Meléndez, correjidor de los acreçentados, y doña María Lidueña, su mujer, y híçeles notoria a su obligación y el parentesco y lo firmó el padrino, fecha ut supra. Don Diego Guerra. El licenciado Phelipe Guerra" [Arxiu de la Parròquia de San Salvador de Cifuentes (exp. 233)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 204-204v; interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 225-226; nomenament d'informants: Ibidem, ff. 230v-231v; comissió per a prendre l'hàbit, amb nota al marge del creuament: Ibidem, ff. 237-238v; llicència per a casar-se amb Juana Romo: Ibidem, ff. 359v-360; llicència per a casar-se amb Ventura de Buedo Girón: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 149; llicència per a casar-se amb Mª Martínez: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 159-159v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 86v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Girón de Buedo i Ruiz de Alarcón, Juan

Altres formes

Lloc naixement **Data** **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Fernando de Buedo i Girón, natural de Barchín del Hoyo (Cuenca), i Lorenza Ruiz de Alarcón, natural de Piqueras;
Avis paterns: García de Buedo, natural de Barchín, i Rufina Girón, natural de Alvaladejo o de Piqueras;
Avis materns: Juan Ruiz de Alarcón, natural d'Alvaladejo o de Piqueras, i Ángela Cervantes, natural de Madrid

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

234

Fonts
arxivístiques

"En la Parroquial de la villa de Barchín, en veinte y ocho días de el mes de noviembre de mill seiscientos y treinta y nueve años, yo, el licenciado Bartolomé de Cañizares de el Pozo, bauticé un niño de don Fernando de Buedo Jirón y de doña Laurencia de Alarcón, sus lejtimos padres. Nació a diez y nueve de el dicho mes. Púsele por nombre Juan, Joseph; fueron sus compadres de pila don Bernardo de Buedo y doña María Pacheco. Fueron advertidos del parentesco espiritual y en fee de ello lo firmé. El licenciado Bartolomé Díaz Cañizares": [Arxiu de la Parròquia de Santa María de los Ángeles de Barchín del Hoyo (exp. 234)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 204-204v; interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 222v-224v; nomenament d'informants: Ibidem, 228v-230v; comissió per a prendre l'hàbit, amb nota al marge sobre el creuament: Ibidem, ff. 235-236v; també, en AHN, OOMM, lib. 884-C.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 86-86v.

Bibliografia

Girón de Buedo y Ruiz de Alarcón, Juan. Natural de Barchin del Hoyo (Cuenca). 1688. Corregidor de Cifuentes, donde falleció el 2 de mayo de 1697. Exp. núm. 234: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 833.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Granullés i de Pròxita, Juan Bautista

Altres formes

Lloc naixement València

Data + 1587

Lloc defunció València

Data defunció 10 1620

Soterrat a

Convent de Sant Francesc

Pares i avis

Franci Granullés i Francisca de Pròxita;
Avis paterns: Luis Granullés i Jerónima Carbonell;
Avis materns: Francisco de Pròxita i Àngela Monterde, tots de València

Esposa

El 12-X-1596 se li donà llicència per a casar-se amb Vicenta Metaller

Observacions

El 27-II-1603 se li van concedir 100 lliures de renda anual sobre la mensa; el 30-XII-1610, 150 ll. sobre la comanda de Perputxent

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde
de Montesa

Lloctinent del batlliu de Moncada (6-V-1607)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Frey don Bautista Granullés tomó el hábito de cavallero desta Orden en la yglesia del Temple de Valencia en veynte y cinco de noviembre año 1587. Dióselo el ilustrísimo señor Maestre frey don Pedro Luys Galcerán de Borja; dixo la missa frey Domingo Marín, prior de casa Su Señoría ilustrísima, padrinos fueron frey don Francisco Crespí y frey don Francisco Chofré. Empesó de hazer la probación en el convento en 10 de noviembre año 1588. Hyzo profesión en veynte y seys de dicho mes y año con orden de Su Señoría ilustrísima, rescibiola frey Miguel Catalán asistiendo en lugar de Su Señoría por ausencia de ambos cavalleros": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 115.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 134; nota sobre el creuament: Ibidem, f. 136; llicència per a casar-se amb Vicenta Metaller: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 160-160v; concessió de 100 lliures de renda anual sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 116-117, confirmada -sembla- l'1-VII-1604: Ibidem, ff. 202-203v; títol de lloctinent del batlliu de Moncada: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 78v-80; concessió de 150 ll de renda anuals sobre la comanda de Perputxent: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 265-266.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v.

Bibliografia Granullés, Juan Bautista. Natural de Valencia. 1587. Caballero. Bailio de Moncada. +1620: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 833.

PASTOR, J., "Nobles i cavallers...", cit., p. 27.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Mort de don Batiste Granullés. Disapte, a 24 de octubre 1620, entre set y huyt hores del matí soterraren en Sent Francés a don Batiste Granullés, comanador de Montesa, que estava de casa a la plaça de Sent Nicolau, la casa dita òlim de Metaller. Portaren-lo ab lo hàbit vestit de Montesa, a muscles, uns companys. Y après seguien los freyles, capellans y après los comanadors militars. Y no vingueren los frares de Sent Francés a l'acompanyament, encara que anava a sa casa, perquè no portava lo seu hàbit. Y al soterrar y anava la Seu": PORCAR, P. J., Coses evengudes..., cit., vol. I, nº 1.877, p. 580.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Granullés i de Pròxita, Luis

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1567 **+** 1582

Lloc defunció València **Data defunció** 21 12 1603

Soterrat a Convent de Sant Francesc

Pares i avis Franci Granullés i Francisca de Pròxita;
Avis paterns: Luis Granullés i Jerónima Carbonell;
Avis materns: Francisco de Pròxita i Àngela Monterde, tots de València

Esposa El 20-XI-1594 se li va concedir llicència per a casar-se amb Úrsula Disa i Villalva

Observacions El pretendent tenia uns 13-14 anys d'edat (exp. 238);

En juliol de 1593 se l'acusava d'haver mort un home a València: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 5. Va ser condemnat a un any de presó al castell de Montesa, estar desterrat tres anys de València i pagar cent lliures. Complida la reclusió i pagada la multa, se li van perdonar els anys de desterrament de València a canvi de cent lliures: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 117-118; més dades sobre el cas a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 64v-65; segons notes de fra Samper, aquests documents estan copiats del llibre registre de Montesa Curiae Montesiaie Primum, ff. 25 i 83, a hores d'ara perdut a l'AHN, però indexat per fra José Ramírez.

El 3-IV-1598 se li concediren 100 lliures anuals sobe la mensa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador de Benassal (16-III-1586); companyó de la mensa (3-XII-1588)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Mestre Borja

Inici proves

07/08/1581

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

No hi consta

Informants cavallers

fra Juan Tallada, comanador d'Ademús

Informants religiosos

fra Andrés Ferran, prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

14 7 1582

Lloc

Navarrés

Ministres

fra Juan de Borja Manuel, comanador major

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

11 12 1583

Lloc

Ministres

Mestre Borja

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

238

Fonts arxivístiques

"Luys Granullés, natural de Valencia, de edad de 13 años [al marge] cavallero año 1581. Padres: Franci Granullés y doña Francisca de Próxita, naturales de Valencia. Abuelos paternos: Luys Granullés y doña Gerónyma Carbonell, naturales de Valencia. Maternos: don Francisco de Próxita y Ángela Monterde, naturales de Valencia. Confirman los testigos en la legitimidad del pretendiente. Los Granullés son personas nobles, hijos dalgo y ciudadanos antiguos de la Conquist,a y Franci Granullés tuvo algunas vezes los cargos más principales de la ciudad de Valencia que acostumbran tener los cavalleros y ciudadanos de ella. Los Próxitas son también nobles e hijosdalgo al modo [f.101v] y fuero destos reynos, y assí mesmo los Carbonell, y todos de mucha calidad y limpieza sin mezcla de moro, judío o coverso, como lo afianza la fama pública. De cinco testigos que se recibieron en esta probanza solo uno dize que conoció a la abuela materna que se llamaba Ángela Monterde, y este y los demás aseguran fue christiana vieja y limpia de toda mala raza. Pero un testigo dize que la conoció y sabe de qué linage era, pero que no la quiere nombrar porque assí conviene, y hablando de la limpieza de las abuelas dize fueron christianas

Cavallers de Montesa (1592-1701)

viejas sin mezcla de moro judío ni confeso, antes dize que fueron personas tenidas en tal reputación. No hay aprovación en estas pruebas", RAH, sign. I-27 [9/601], ff. 101-101v.

"El reverendo y muy noble frey don Luis Granullés tomó el hábito a 14 de julio anyo 1582 en la villa y marquesado de Navarés por manos del muy illustre señor frey don Juan de Borja Manuel, comendador mayor, dixo la missa frey Muñós. Empesó de hazer la probación en 3 de deziembre 1583; he hizo prophesión en onze de dicho mes de deziembre de dicho año 1583. Recibiola el ilustrísimo señor Maestre": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 91.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 45; títol de companyó del comanador de Benassal: Ibidem, f. 113; títol de companyó de la mensa: Ibidem, f. 169; llicència per a casar-se amb Úrsula Disa: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 93v-94; concessió de 100 lliures anuals sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 546, ff. 40v-41.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35v.

Bibliografia

Granullés y de Próxita, Luis. Natural de Valencia. 1581. +1603: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 833.

"Mort de don Lluís Granulles. Diumenge, a 21 de dehembre, dia de sent Thomàs, 1603, a les onze hores de migjorn soterràrem don Luís Granulles, comanador de Montesa, en Sent Francés. Feren gran acompanyament los comanadors de dita religió": PORCAR, P. J., Coses evengudes..., cit., vol. I, nº 229, p. 129.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Granullés i Guzmán, Gaspar

Altres formes

Lloc naixement València **Data** + 1570

Lloc defunció El Pedernoso (Toledo) **Data defunció** 26 6 1595

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó de la mensa; sotscomanador (3-XII-1588); comanador electe de Beniarrés (4-10-1589); comanador de la tinença de Culla (16-XII-1593)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Resolució
proves

Informants
cavallers

Informants
religiosos

Informants
altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts
arxivístiques

"El reverendo y muy noble frey don Gaspar Granullés, proffesso y compañero de la mensa maestral, tomó el hábito en la ciudad de Orán. Dióselo el señor Maestre en la cappilla de Sanct Miguel, dentro l'alcazava. En dos de hebrero año 1570 hizo proffesión. En [blanc] de [blanc] año [blanc] fue provehydo en el officio de soscomendador. En el año 1589 (sic) fue provehido en la encomienda de Adzaneta. Murió a [blanc] del mes de [blanc] año 1595": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 47.

Títol de sotscomanador -amb 150 ll. de salari-: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 168-168v; títol de comanador de Beniarrés: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 191v-192; títol de comanador de Culla, amb nota del secretari Franquesa al marge del foli 40 que diu: "Aunque aquí se nombra esta encomienda de Adzeneta, por acuerdo del Consejo hago notamiento que se havía de dezir de la tenencia y encomienda de Culla y villa de Atzeneta, para que en los otros títulos se ponga assí, en Madrid a 17 de ebrero 1595. Franquesa [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 40-43.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31.

Bibliografia

Granullés, Gaspar de. 1570. Caballero. Subcomendador del Convento. Comendador de Adzaneta. +Toledo, 1595: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 833.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Granullés i Metaller, José

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1610 + 1625

Lloc defunció València **Data defunció** 21 11 1656

Soterrat a

Pares i avis Juan Bautista Granullés, cavaller de Montesa, i Vicenta Metaller;
Avis paterns: Franci Granullés i Francisca de Pròxita;
Avis materns: Francisco Jerónimo Metaller i Eugenia Català, naturals tots de València

Esposa El 18-VIII-1632 se li donà llicència per a casar-se amb Vicenta Alconchel i Miguel. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 3. El 27-VIII-1647 per a casar-se amb Paula Borràs i Ebrí: exp. casaments, nº 32.

Observacions El pretendent tenia uns 12-14 anys d'edat. Les informacions van ser aprovades pels ancians de l'Orde reunits a València el 3-VIII-1624. No obstant, pel que feia a la branca materna, els reunits a Madrid el 18-VIII-1624 van fer constar: "En quanto al agüelo materno, que fue Francisco Hierónymo Metaller, si bien está muy cierto, averigüado y provado que concurrió en él la calidad de limpieza, pero le falta la de la hidalguía en la forma que pide la diffinición por no aver sido de los ciudadanos que actualmente exercitaron y tuvieron los officios de justicia, jurado o almotacén de aquella ciudad, calidad necessaria conforme a los privilegios de aquel Reyno para poder gozar del privilegio militar y ser reputado por cavallero o hyjodalgo y aún conforme al capítulo 9 del capítulo general de la Orden que se tuvo el año 1583 era necesario que concurrieran estas mismas calidades en el bisabuelo. Y assí nos parece que, pues por todos los quatro quartos concurre la calidad de limpieza y por los tres la de nobleza y hidalguía, se debe consultar a Su Magestad tenga por bien de interceder con Su Santidad que dispense en esto, y en esta conformidad lo firmamos" (exp. 237).

El 6-V-1649 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Governador del batlliu de Moncada (29-VI-1655)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 4 5 1625 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 15/06/1624 **Data comissió presa d'hàbit** 18 9 1625

Resolució proves 03/08/1624

Informants cavallers fra Pedro Luis de Borja, comanador de Benassal

Informants religiosos fra Miguel Tomás Insa, rector de Moncada

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 24 10 1625 **Lloc** València, Temple

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

El pare, Juan Bautista Granullés (1587); el germà de l'anterior -tio del pretendent- Luis Granullés (1582)

Descendents

En altres oomm

Francisco Marrades (per la seua àvia, també Metaller), cavaller de Santiago, nebot de l'avi matern, fill d'una cosina germana

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Jusepe Granullés. En 4 de mayo 1625 se hizo merced del hábito de cavallero a don Jusepe Granullés. Don Jusepe Granullés 24 de octubre 1625": AHN, OOMM, Montesa, lib. 812-C [Cantoría II], ff. 130 i 139.

"En 21 de enero 1625 al embaxador pida dispensa para don Jusepe Granullés, hijo menor de don Juan Bautista Granullés, cavallero de la Orden y gobernador de Moncada, por quanto su abuelo y bisabuelo maternos no fueron ciudadanos en la forma que pide la diffinición [...]. El abuelo y bisabuelo materno no fueron ciudadanos insaculados, y así los dispensó Su Santidad": RAH, CSC,

sign. sign. I-2 [9/576], f. 10 i 19; la carta a l'ambaixador a Roma sol.licitant la dispensa s'hi troba a AHN, OOMM, lib. 531-C, ff. 85-86; una còpia en ACA, Consell d'Aragó, leg. 659, n° 14/13.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 108; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 122-123; comissió per a que li donen l'hàbit, amb dispensa del papa per falta de noblesa en l'avi i besavi maternos: Ibidem, ff. 242-245; llicència per a casar-se amb Vicenta Alconchel: AHN, OOMM, lib. 553-C, f. 178; llicència per a professar: Ibidem, ff. 276v-277; llicència per a casar-se amb Paula Borràs: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 115-115v; títol de governador del batlliu de Moncada: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 246-247v.

El 6-V-1649 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa: AHN, OOMM, lib. 533-C, f. 10-10v.

Testament rebut per Jacinto de la Torre, notari, el 21 de novembre de 1656 i publicat per dit notari el 22 de dit mes i any: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 26.

AHN, OOMM, Montesa, lib. 816-C, difuntos, p. 1.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 19.

Bibliografia

Granullés y Metiller, José. Natural de Valencia. 1624. Baile de Moncada. +1656. Exp. núm. 237: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 833.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Grimaldo i Crespo, Francisco Jusepe

Altres formes

Lloc naixement Ragusa (Sicília) **Data** c. 1565 **+** 1591

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
 Agustín de Grimaldo i Caser, natural de Medina del Campo i Leonor Crespo, natural de Medina de Ríoseco.
 Avis paterns: Francisco Grimaldo i Casser, natural de Génova, i Francisca Peña, natural de Medina del Campo;
 Avis materns: Antonio Crespo, natural de Ragusa, comtat de Modica en el regne de Sicília, i Isabel Daça, natural de Medina de Ríoseco

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris Baró de Sant Joan

En l'orde de Montesa

Altres Gentilhome de Cambra de l'Almirante de Castilla; familiar de la Inquisició

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 21 9 1591

Resolució proves

Informants cavallers fra Gaspar Granullés, fra Pedro de Borja o fra Miguel Esteve

Informants religiosos

Informants altres ordes fra Estevan Marí, comanador de l'orde de Calatrava i un frare de Císter o de l'orde de Sant Benet

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 10 1591 **Lloc** Madrid, Sant Francesc

Ministres fra Francisco Terça

Padrins Florián Manzilla del Hugo i Agustín Ruiz de Castro, cavallers de Montesa.

Professió

Llicència per a professar 10/07/1596

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

Son tio, Juan Bautista Grimaldo, germà de son pare, fou cavaller de Sant Joan, i son tio Luis Crespo, germà de sa mare, també cavaller de Sant Joan

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"Don Jusepe Grimaldo, natural de Raguza, condado de Modica en el reyno de Sicilia, de 25 años [al marge], cavallero, año 1590. Padres: Agustín de Grimaldo y Caser, natural de Medina del Campo, y Leonor Crespo, natural de Medina de Río seco. Abuelos paternos: Francisco Grimaldo y Casser, natural de Génova, y Francisca Peña, natural de Medina del Campo. Maternos: Antonio Crespo, natural de Raguza, condado de Modica en el reyno de Sicilia, y Isabel Daça, natural de Medina de Río seco. El pretendiente es hijo legítimo havido de verdadero matrimonio, y todos los Grimaldos son personas nobles y muy principales porque Francisco Grimaldo y Casser, natural de Génova, es de aquellas familias de nobles que por orden de dicha República el año 1528 dexaron sus apellidos antiguos y se reduxeron a veinte y ocho familias y apellidos y agregaron a 28 albergos de nobleza, y entre ellos estava la de Grimaldos y Cigalas, y solamente las 28 gozavan los privilegios e inmunidades de nobleza en dicha República. Y los Casseres, nobles antiguos de Génova, se dividieron tomando unos el apellido de Grimaldos y otros el de Cigalas. Y como después el año 1576 ordenasse la República que los que havían mudado de apellidos reasumiesen los suyos antiguos quedando cada qual en su primitiva nobleza, Francisco Grimaldo, que devia ser de los Casseres tomó otra vez el apellido de Caser y viniendoze a España continuó los dos apellidos de Grimaldo [f. 108v] y Casser, y de esta mudança de apellidos nació la equivocación de llamarse unos Francisco Grimaldo y otros Francisco Casser, pero entrambas familias y apellidos son de los mas nobles y principales de Génova. Agustín de Grimaldo, padre del pretendiente, desde muy moço se trató siempre cavallero principal, assí en Medina del Campo como en Salamanca, pasando sus estudios y en otras partes. Después passó con su casa y familia a Sicilia, en donde continuó su ostentación y lucimiento de muchos criados, esclavos y coches ya siendo contador mayor del condado de Modica y recetor de la Santa Inquisición, de que tenía familiatura, ya siendo capitán de la ciudad

de Zaragoza de Sicilia, officio que solo acostumbran tenerle los mas nobles y principales de dicha ciudad. Jusepe Grimaldo, pretendiente, bolvió a España en servicio del Almirante de Castilla y fue su Gentilhombre de Cámara, y muy estimado de su excelencia. Fue también familiar del Santo Officio, como su padre y un tio suyo llamado Gregorio de Grimaldo, a quien por sus buenas partes continuó la Santa Inquisición muchos negocios de suma importancia, y otro tío hermano de su padre llamado Juan Bautista Grimaldo fue cavallero de la orden de San Juan. La madre y abuelo materno fueron también cavalleros principales en Sicilia e hijos dalgo, como constava por el hábito de [f. 109] San Juan que tenía Luys Crespo, hijo de este abuelo. La abuela materna era noble e hijadalgo decendiente de principales cavalleros, y por su virtud y calidad fue aya de la duquesa del Infantado, madre del Almirante de Castilla, y por esso el Almirante la llamava madre, y no se lo diría no siendo persona principal. Muerto su marido Antonio Crespo, siendo castellana del castillo de Ragoza, la hizieron castellana y la llamavan comunmente la castellana vieja, y la tenían en gran veneración, visitándola en su casa los cavalleros de la primer magnitud de aquella ciudad. La materna fue christiana vieja, y todos los arriba dichos muy limpios de toda mala raza, como consta por sus actos positivos de familiaturas y hábitos y lo asegura la voz común y fama pública. La sobredicha probanza se recibió en Medina de Río seco, en Medina del Campo y en Madrid, y aunque en la aprobación se dice se recibió parte de ellas en un quaderno escrito en italiano, aún no ha venido a las manos. Quedó aprobada y dada por buena, según Difiniciones de la Orden": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 107v-109.

"Frey don Jusepe Grimaldo tomó el hábito de cavallero desta Horden en 8 de octubre anyo 1591 en el convento de Sant Francisco de Madrid, por manos de don Francisco Tersá, con comission del señor Maestre echa en 18 de setiembre año 1591. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior del Maestre, padrinos Florián de Lugo y Agustín Ruiz de Castro, cavalleros de nuestra Orden. Enpesó de azer la provasión a sinco de junio anyo 1596, hizo profession [blanc]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 160.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 207v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 217v, llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 142v-143.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 40.

Bibliografia

Grimaldo y Crespo, José. Barón de San Juan: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 834.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1646 **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
 Tomás Guerau i Ana Ciurana, naturals ambdós de Morella;
 Avis paterns: Narciso Guerau, cavaller, i Jerónima Maciana Punter, naturals ambdós de Morella;
 Avis materns: Juan Ciurana, cavaller de Montesa, natural de Morella, i Ana Jerónima Gil de Palomar, natural d'Alepuz (Aragó)
 Besavis materns materns: Pedro Juan Gil de Palomar, senyor de Villores i la Todolella

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

Juan Ciurana (1612), avi matern, i Francisco Ciurana (1631), germà de l'anterior; Juan de la Figuera Marçà i Punter (1675), parent del pretendent dins el quart grau per Punter; Andrés Montserrat Ciurana (1663), cosí germà del pretendent

Descendents

--

En altres oomm

Van ser cavallers de Sant Joan: Tomás Guerau, germà de l'avi patern; Silvano de la Torre, Guerau i Punter, Gaspar de la Figuera Marçà i Punter -parents del pretendent dins el quart grau per Punter-; i Ambrosio Ciurana, citat per l'historiador Escolano

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

240

Fonts arxivístiques

El 29-IV-1676 el rei ordenà al virrei de València l'informara sobre la persona de Francisco Guerau, que havia sol·licitat mercè d'hàbit: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 84-84v.

Consulta del Consell d'Aragó de 23-V-1676 sobre l'hàbit que demanava Francisco Guerau: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 92v-93; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 151-153v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 168-169v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 204v-205 i 258v-259v; llicència per a casar-se amb Teresa Ebrí: AHN, OOMM, lib. 560-C, f. 303.

Va fer testament davant Carlos de Borja, notari, el 27-XII-1693: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 60v.

"Aniversario en 23 de enero por alma de frey Francisco Guerau y Siurana, de 30 libras, en la iglesia del Temple. Fundado según auto recibido por Carlos de Borja, escribano de Valencia, el 31 de marzo de 1694": "Libro de notas del Temple": AHN, OOMM, lib. 851-C, f. 176.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 81.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 43v.

Bibliografia

Guerau y Ciurana, Francisco. Natural de Morella. 1677. Gobernador de Orihuela y Oidor de la Real Audiencia de Valencia. +23 de enero de 1684. Exp. núm. 240: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 834.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 182.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 212.

BERNABÉ, D., "Nobles valencianos en el servicio regio...", cit., pp. 49, 51.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Guio i Sarrovira, Juan

Altres formes Zarrovira: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 50

Lloc naixement L'Alguer (Sardenya) **Data** c. 1569 **+** 1619

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Juan Guio i Ana Sarrovira;
Avis paterns: Joanot Guio "lo gros" i Jerónima Torralba;
Avis materns: Pedro Sarrovira i Margarita Mandresa, tots naturals de l'Alguer

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 43-48 anys d'edat (exp. 241).

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor de la baronia de Ossi i Muros

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 05/05/1617 **Data comissió presa d'hàbit** 1619

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes Lorenzo Nieto, bisbe d'Alguer, i fra Onofre Cabello, monjo de Sant Benet

Creuament i presa d'hàbit

Data 5 1619 **Lloc** Sassari (Sardenya)

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 12/08/1621

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres oomm

El seu nét José Liberi Guio Gambella Gagarachio es va creuar en l'orde de Santiago en 1651 (JAVIERRE MUR, 1962)

Fons documentals

Exp. en l'AHN

241

Fons arxivístiques

Comissió al bisbe de l'Alguer per que li faça les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 241-244; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 65-66v; llicència per a professor: AHN, OOMM, 551-C, ff. 8-9.

En 16[?] va sol.licitar professor, AHN, AHN, OOMM, leg. 2158.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 50.

Bibliografia

Guio y Sarrovira, Juan. Barón de Ossa. Natural de Alpun [sic] (Cerdeña). 1647 [sic]. Exp. núm. 241: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 834.

JAVIERRE MUR, Áurea L. "Caballeros sardos en la Orden Militar de Santiago" Archivio Storico Sardo, 1962, v. XXVIII, 1962, pp. 61-100, disponible també a http://www.araldicasardegna.org/storia_nobilta/caballeros_sardos_orden_militar_santiago.htm

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Gutiérrez Flores i de Carriedo, Juan

Altres formes

Lloc naixement Brozas (Cáceres)

Data c. 1547 **+** 1587

Lloc defunció

Data defunció

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Gutiérrez Ximénez, i Francisca de Carriedo, naturals i veïns els dos de Las Brozas, maestrat d'Alcántara;
Avis paterns: Alonso Flores Gutiérrez i Juana Ximénez, naturals de las Brozas;
Avis materns: Alonso de Carriedo, natural de Las Garrovillas i Catalina Ordóñez, natural de Zamora

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 34-40 anys d'edat (exp. 242)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Cavallers de Montesa (1592-1701)

en la chancillería de Granada, muy limpio de pecheros y de toda mala raza. La abuela paterna era hija de cavalleros y gente noble de Las Broças. La materna de los Ordoñes de Zamora, gente principal de mucha nobleza e hidalguía, y ambas muy christianas viejas, sin ninguna mala raza, etc. Aprobaron esta información quatro cavalleros de nuestra Orden y la dieron por conforme a sus difiniciones": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 123-123v.

"Frey don Francisco (sic) Gutiérres Flores tomó el hábito de cavallero desta orden de Montesa en dies de deziembre año 1587 en la villa de Madrid, en la cappilla de la casa de don Joan Borja, maiordomo maior de la Emperatriz. Dióselo frey don Joan de Borja Manuel, comendador maior de dicha Orden con comisión del señor Maestre dada en 7 de octubre de dicho año 1587; dixo la missa el licenciado frey Alonço Flanco?, del hábito de Alcántara, capellán de Su Magestad, pues no se halló freyle de la Orden. Padrinos fueron frey don Francisco de Collantes y frey don Luys Ferriol y frey García de Pareja. Enpesó de hazer la probación en veynte días del mes de mayo 1589. Hizo la profesión en veintisiete de dicho mes y año por orden de Su Señoría ilustrísima, reçibióla frey don Guillem Sans, sotsclavero": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 116.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 121v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 131v-132.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v, on Samper l'anomena Francisco i nascut a Salamanca.

Bibliografia

Gutiérrez Flores y de Carriedo, Juan. Natural de Brozas (Cáceres). 1587. Exp. núm. 242: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 834.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Haro Castañeda i Ferrer, José de

Altres formes

Lloc naixement Villanueva de la Jara **Data** 22 4 1666 + 1700

Lloc defunció Chinchilla **Data defunció** 6 5 1735

Soterrat a

Pares i avis

Antonio de Haro Castañeda, natural de Chinchilla, i Isidora Ferrer de Plegamans, natural de Villanueva de la Jara (Cuenca)
Avis paterns: Diego López de Haro, i María de Castañeda i Vicedo, ambdós naturals d'Alarcón;
Avis materns: Juan Ferrer de Plegamans, natural de Villanueva de la Jara, i Francisca Rosillo Ruiz de Alarcón, natural de Palomares del Campo

Esposa

Observacions

Fra Hipólito de Samper elaborà un informe en el que considerava que el candidat no comptava amb les qualitats necessàries per a l'hàbit de cavaller de Montesa

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 30 7 1689 **Mercé concedida per** Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Fernando Antonio Núñez Robres i Haro (1681), fill de Francisca de Haro, germana del pare; Marcos Enríquez de Navarra i Haro (1685), fill de Magdalena de Haro, germana també del pare; Jerónimo Vallterra de Blanes i Miño (1676), casat en 2es amb Ana Ferrer, filla de l'avi matern Juan Ferrer.

Descendents

En altres oomm Francisco Galiano, cavaller de Santiago, casat amb Francisca de Haro, germana del pretendent

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "En la Parroquial de Vilanueva de la Xara, en cinco días de mayo de mil seiscientos y sesenta y seis, yo, el licenciado Alonso Garrido, theniente de cura, bautizó un niño que nació a veinte y dos de abril, hijo de don Antonio de Haro y de doña Ana Isidora, su ofiçio es hijo de algo. Fue su compadre de pila don Diego López de Haro, púsele por nombre Joseph Manuel y les amonesté el parentesco spiritual y firmé. Alonso Garrido": [Arxiu de la Parròquia de Villanueva de la Jara (exp. 243)].

Informe de fra Hipólito Samper sobre les informacions d'aquest cavaller (29-IX-1699): vistes les informacions a València s'aprovaren, però no a Madrid, pel que feia a la hidalguia dels Haro. A l'efecte, el dictamen de Samper fou que el pretendent no comptava amb les qualitats necessàries per a l'hàbit de cavaller de Montesa: RAH, CSC, sign. I-50, ff. 128-128v, 130-131v.

Data en la qual es comunica a l'orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 322v i AHN, OOMM, lib. 536-C, ff. 43-43v; nomenament d'informants i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 43v-47; comissió per donar-li l'hàbit: Ibidem, 105-106v.

"Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 92.

Bibliografia MOLINA, S., Poder y familia..., cit., p. 244.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Heredia i Garcés de Marcilla, Alonso de

Altres formes

Lloc naixement Albarracín (Teruel) **Data** c. 1559 **+** 1589

Lloc defunció **Data defunció** 25 4 1599

Soterrat a

Pares i avis
 Pedro de Heredia, natural d'Albarracín, i Catalina Garcés de Marcilla, natural de Tergaga, terra de Molina, regne de Castilla.
 Avis paterns: Hernando de Heredia, natural d'Albarracín, senyor de Santa Croche, i Castellana Martín, natural de València, neboda del bisbe Martín, titular de Sogorb i Albarracín;
 Avis materns: Juan Garcés de Marcilla i Catalina Garcés de Marcilla, naturals ambdós de Tergaga, terra de Molina, i veïns d'Albarracín

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves 25/06/1589

Data comissió presa d'hàbit 20 7 1589

Resolució proves 16/07/1589

Informants cavallers fra Nofre de Borja

Informants religiosos fra Juan Piulart

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 20 7 1589 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Juan Tallada, clauer i comanador d'Ademús

Padrins fra Nofre de Borja i fra Carlos de Borja

Professió

Llicència per a professar

Data 8 2 1591 **Lloc**

Ministres fra Miguel Gralla

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

246

**Fonts
arxivístiques**

"Frey Alonso de Heredia, natural de Albarracín, reyno de Aragón, de edad de 30 años. [Al marge:] Cavallero. Padres: Pedro de Heredia, natural de Albarracín, y doña Catharina Garcés y de Marcilla, natural de Tergaga, tierra de Molina, reyno de Castilla. Paternos: Hernando de Heredia, natural de Albarracín, señor de Santa Chroche y doña Castellana Martín, natural de Valencia y sobrina del obispo Martfn, obispo de Segorbe y Albarracín, hija de un hermano del obispo. Maternos: Juan Garcés de Marsilla y Catharina Garcés de Marsilla, naturales de Tergaga, tierra de Molina, y vecinos de Albarracín. El quarto de Heredia es de antiguos hidalgos de Albarracín, y como a tales gozaron de los oficios y prehemincias de su hidalguía. Los Garseses son cavalleros antiguos de Tergaga o Tersaga, aldea de Molina, con la propria antigüedad e hidalguía, incluyéndose aquí la abuela materna como de la línea de estos Garseses. La paterna fue de cavalleros notorios de Valencia, y todos libres de qualquier contagio de infección en orden a su limpieza. Doña Castellana Martín fue hija de don Ausiás Martín, hermano del obispo de Segorbe y Albarracín, fue cassada primeramente con don Juan de Palafox, señor de Arisa y Calpe, y después cassó con Hernando de Heredia [al f. 138 afegeix:]. Tomó el ábito en el Temple a 20 de julio 1589": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 134 i 138.

"Frey don Alonso Heredia tomó el hábito de cavallero desta Orden en 20 de julio 1589 en la yglesia del Temple por manos del muy noble frey don Juan Tallada, clavero de nuestra Orden y comendador de Adamús, con comission del

illustríssimo señor Maestre echa en 20 del dicho mes y año. Dixo la missa frey Ferran, prior del Temple, fueron padrinos frey don Nofre de Borga (sic) y frey don Carlos de Borga (sic). Enpessó de hazer la probación el primero de hebrero víspera de la Purificación. Hizo profesión en 8 de hebrero 1591 con orden de Su Exçellencia, recibiola frey Gralla, y por ser verdad yo, frey Pedro Selva, cantor major, ago veradera fe de lo sobredicho y lo firmo de mi mano. Frey Pedro Selva, cantor major [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 143v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 186v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 187.

"Murió en Valencia a 25 de abril 1599 estando la corte en ella, y lleváronle a la sepultura de su patria, donde yaze": Décadas nobles de la cronología montesiana: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38v.

Bibliografia

Heredia y Garcés de Marcilla, Alonso de. Natural de Albarracín. 1589. +1599. Exp. núm. 246: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 834.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Híjar i Castellví, Simón d´

Altres formes (Vegeu observacions)

Lloc naixement Càller (Sardenya) **Data** c. 1592 **+** 1606

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Juan d´Íxer (Díjar) i Juana de Castellví, naturals ambdós de Càller;
Avis paterns: Nofre d´Íxer (Díjar) i Fabra, natural de València, i Catalina Sabater, natural de Càller;
Avis materns: Juan de Castellví i Àngela de Cervelló, ambdós naturals de Càller

Esposa

Observacions El pretendent tenia de 12 a 14 anys d´edat (exp. 160).
Altres formes: Díjar: RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 84v; Uxar: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 59; Yxar: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 20 9 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 15/12/1605 **Data comissió presa d'hàbit** 11 1 1606

Resolució proves 10/04/1606

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes fra Luis de Calatayud i Toledo, cavaller de Calatrava; fra Juan Pérez, prior del monestir de Sant Agustí de Càller

Creuament i presa d'hàbit

Data 1606 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

--

Bibliografia

Híjar y Castelví, Simón. Natural de Caller (Cerdeña). 1606. Exp. núm. 160, en VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias] "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 834.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

160

Fonts arxivístiques

"Frey don Simón Díjar, natural de la ciudad de Cáller, reyno de Çerdeña. [Al marge] Año 1605. Cavallero. Padres: don Juan Díjar y doña Anna de Castelví, naturales de Càller. Abuelos paternos: don Nofre Díjar y Fabra, procurador real del reyno de Cerdeña, natural de Valencia de Aragón, y doña Catherina Sabater, natural de Càller. Abuelos maternos: don Juan de Castelví y doña Àngela de Servelló, naturales de Càller. El padre, abuelos paterno y materno, y por consiguiente, la madre de frey Simón fueron respectivamente personas nobles e hijosdalgo al fuero de España, por tal reputadas, y vistas de todos, gozando de todas las exempciones, prerogativas e inmunidades que corresponden a semejante calidad según la costumbre de aquel [f. 85] reyno, y assimesmo de notoria e indubitada limpieza, circunstancia que alcanzó a entrambas abuelas, siendo sus apellidos de Sabater y Servellón calificados y muy antiguos en aquel reyno. De Pedro Sabater, padre de doña Catherina Sabater, abuela paterna, se dixo que por quanto avia sido casado con una mora que vino de Granada, y de ella avrá resultado la dicha abuela su hija, era esta de medio a medio infecta, se provó bastantemente que fue este dicho procedido de una pendencia sobre lo qual se recibieron informes y quedó exonerado desta mala tacha, pues haunque fue casado el dicho Pedro Sabater con una señora de Granada (cuyo nombre no se dice) fue notoriamente conocida y libre de la sospecha de moro que fomentó la cólera del contrario con desacuerdo manifiesto": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 84v-85.

"Frey don Symon de Uxar. En 20 de setiembre 1604 se hizo merced del hábito de cavallero a don Symon de Uxar. [En] 11 de henero de 1606 se dio comission para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 59.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Hospital, Hernando d´

Altres formes Espital: AHN, OOMM, lib. 811-C, f. 17

Lloc naixement Aragó **Data** + 1553

Lloc defunció Zaragoza **Data defunció** 22 10 1605

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador de Perputxent; comanador d'Onda (12-II-1583); comanador d'Ares (3-XII-1588 - 22-X-1605)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1553 **Lloc**

Ministres fra Pedro de Borja, mestre de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fons documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fons
arxivístiques

"El reverendo frey Hernando d'Espital, cavallero professo, compañero de la compañía de Perpunchente. Fue promovido en la encomienda de Onda y entró a poseerla los primeros de junio 1583. Tomó el hábito en el año 1553. Fue provehído en comendador de Ares en el año 1589. Y murió en Çaragosa a 22 del mes de octubre del año 1605": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 17.

Títol de comanador d'Onda: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 71-72; títol de comanador d'Ares: Ibidem, ff. 165-166v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 27.

Bibliografia

Hospital, Hernando de. 1553. Caballero. Comendador de Onda y de Ares. +Zaragoza. 1605: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 834.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement

Data +

Lloc defunció

Data defunció

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Idiáquez Móxica i Butrón, virrei de València (1675-1678), natural de Valladolid, i Francisca de Borja i Aragón, princesa d'Squillace i administradora de la comanda major de Montesa i la de Perputxent (+Madrid, 25-XI-1693), natural de Zaragoza;
Avis paterns: Juan Alonso Idiáquez Butrón i Moxica, duc de Ciudad Real, cavaller de Santiago, natural de Vexeven (Milà), i Ana Mª de Álava i Guevara, natural de Valladolid;
Avis materns: Fernando de Borja, comanador major de Montesa, i María de Borja i Aragón, princesa d'Squillace, ambdós de Madrid

Esposa

Es va casar el 19-VII-1682 amb Francisca Niño de Guzmán

Observacions

El pretendent tenia uns 18 anys d'edat i era marquès de San Damián; les proves es van fer a la cort, per "patria común" (exp. 248).

Va obtindre la futura de la comanda major, que finalment aconseguí el comte d'Albalat.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

VIII príncep d'Squillace, IV duc de Ciudad Real, marquès de San Damián

En l'orde
de Montesa

Altres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 80v-81; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 84v-89; carta del pare [3-III-1676] del pretendent (però escrita per Samper) dirigida a l'assessor general de Montesa, fra Pedro Villacampa, sol.licitant al rei la realització de les informacions per "patria común": RAH, CSC, sign. I-44, f. 177v; comissió per a donar-li l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 90v-92v; sol.licitud per a professar: AHN, OOMM, leg. 2158.

Concedida la futura de les comandes major i la de Perputxent a frey Idiáquez i al comte d'Albalat, arribaren finalment a un acord davant del notari de Madrid Juan Hernández el 10-V-1705. Les comandes passarien al comte d'Albalat, que hauria de pagar, a més de les càrregues ordinàries existents, 800 lliures moneda reial de València anuals per a reedificar la torre de Sant Jordi d'Alfama, i al duc de Ciudad Real 1.340 lliures durant tota la seua vida. S'adjunte brau papal corresponent i altres documents: AHN OOMM lib. 563-C, f. 133 i ss. La carta del rei a l'ambaixador a Roma sol.licitant el gaudi de les 1.340 ll. sobre la

Cavallers de Montesa (1592-1701)

comanda major en AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 117-118.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 80v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 43.

Bibliografia

Informació genealògica sobre el personatge, en Alegación en derecho por los hijos de la inclita Orden de Montesa y frey don Francisco de Idiáquez y Borja, cavallero de ella, duque de Ciudad Real, a quien don Joseph Sorel y Roca, conde de Albalate, pretende excluir de la expectativa de la Encomienda Mayor de dicha Orden. De la qual tiene merced anterior absoluta, con motivo de ser contra fuero del nobilíssimo reyno de Valencia. En Madrid, año 1690. Por el licenciado Pedro Londáiz, exemplar consultat en RAH, CSC, sign. I-13 [9/587], ff. 50-50v.

“El Príncipe don Francisco Idiáquez de Borja, a quien se hizo saber a nombre del rey don Carlos II que Su Majestad, deseando favorecer y consolar al reino de Valencia, se daría por muy servido si él renunciaba á la futura de la encomienda Mayor de Montesa y de la de Perpunchent, que le estaban concedidas por los eminentes méritos y servicios del Duque de Ciudad Real su padre, manifestándose dispuesto á servir el regio deseo, solicitó de nuevo el restablecimiento de la Grandeza de España en su Casa de Esquilache, en compensación de aquellas Dignidades y por ser de tan rigurosa justicia. Ya desde 1686 se había nombrado sobre este particular una nueva Junta de Ministros, compuesta del Marqués de Astorga y el conde de Oropesa, ambos Consejeros de Estado, de Don Gil de Castejón y Don Carlos Ramírez de Arellano, Ministros de la Cámara de Castilla, y de Don Andrés de la Torre y Don Antonio Jurado, del Consejo Supremo de Italia; y no habiendo recaído resolución ninguna, en 19 de abril 1694 se renovó esta pretensión, que al fin nunca fue resuelta”:

FERNÁNDEZ de BÉTHENCOURT, F., Historia genealógica..., cit., vol. IV, pp. 240-241.

Idiáquez y Borja, Francisco. Marqués de San Damián. Duque de Ciudad Real. Natural de Madrid. 1676. Exp. núm. 248: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 834.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Íxer i Escrivà, Onofre d´

Altres formes Yxar: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 32

Lloc naixement València **Data** c. 1565 **+** 1577

Lloc defunció València **Data defunció** 1597

Soterrat a

Pares i avis

Juan d´Íxer i Jerónima Escrivà, naturals de València;
Avis paterns: Gonzalo d´Íxer, natural de València, i Isabel Vera, natural d´Alacant;
Avis materns: Juan Jerónimo Escrivà i Ángela Mercader i Çapata, naturals de València

Esposa

El 2-IX-1595 va obtindre llicència per a casar-se amb Juana Ribelles i Vilanova

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Nofre Díxar, natural de Valencia, de edad de 12 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1577. Padres: don Juan Díxar y doña Gerónima Escrivá, naturales de Valencia. Abuelos paternos: don Gonzalo Díxar, natural de Valencia, y doña Isabel Vera, natural de Alicante. Maternos: don Juan Gerónimo Escrivá y doña Ángela Mercader y de Çapata, naturales de Valencia. A más de la legitimidad del pretendiente, consta que los Díxars son personas nobles e hijasdalgo al modo y fuero de estos reynos; los Escrivans son assímesmo nobles y gozan de todos los privilegios e inmunidades que acostumbran los cavalleros conocidos, y este abuelo materno fue maestre racional, cargo que siempre le tienen personas principales y nobles, y assí estos como entrambas abuelas son christianos viejos, libres [f. 110] de toda mala raza, etc. Quedó aprobada esta información sin reparo alguno": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 109v-110.

"El reverendo y muy noble frey don Nofre Díxar tomó el hábito en la villa de Navarrés a 10 de noviembre. Dióselo el yllustríssimo señor maestre frey don Pedro Luis Galcerán de Borja, dixo la missa fray Pedro Texidor, prior del convento el dicho día, anyo 1577. Empesó deazer la probación el día de Nuestra Señora de setiembre que es a 8, año 1582, e hyzo proffeción a 13 de noviembre dicho año 1582. Murió en Valencia a los [blanc] de [blanc] 1597. Fueron albaçes [blanc]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 70.

"Conte de la marmesoria de don Nofre Díxer, lo qual dexà marmesor don César Tallada, cavaller del orde de Montesa y a frey Juan Piulart, conventual", clàusules del desapropiament rebudes per Cosme Julbi, notari, el 9-VII-1597: RAH, CSC, leg. 12, carpeta 2, nº 3.

Llicència per a casar-se amb Juana Ribelles: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 129-

Cavallers de Montesa (1592-1701)

129v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 32.

Bibliografia

Híjar y Escrivá, Onofre. Natural de Valencia. 1579. +Valencia. 1587. Exp. núm. 161: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 834.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Íxer Jerónimo d´

Altres formes Díxar: AHN, OOMM, lib. 811-C, f. 12; Yxar: RAH, CSC, sign. I-4, f. 26v

Lloc naixement València **Data** + 1546

Lloc defunció València **Data defunció** 4 3 1594

Soterrat a Montesa, castell-convent

Pares i avis

Esposa Rafaela Castellví

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Sotsclauer;
comanador de Borriana (1577);
comanador d´Ares (26-XII-1579);
comanador d´Alcalà (12-VI-1583)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Resolució
proves

Informants
cavallers

Informants
religiosos

Informants
altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

Lloc

Ministres

fra Pedro de Borja, mestre de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

**Fonts
arxivístiques**

"El reverendo y muy noble frey don Hierónimo Díxar, professo, cavallero sosclavero, entró a poseher la encomienda de Burriana en el primero de junio 1577. Fue promovido en la encomienda de Ares al primero de junio 1579, y en los primeros de junio 1583 entró a poseher la encomienda de Alcalá. Tomó el hábito en 26 de abril 1546 por manos del ilustrísimo señor maestro don Pedro Luis Galcerán de Borja. Murió en Valencia a 4 de março 1594. Enteróse en el convento de Nuestra Señora de Montesa. Fueron albaceas frey Ferran, prior de las casas del Temple, y frey don Nofre Díxar": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 12.

Títol de comanador d'Ares: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 1-1v; títol de comanador d'Alcalà: Ibidem, ff. 85v-86.

"Any 1572. Item, a 9 de juny esposaren a don Geroni Díxer, comanador de Montesa, y a dona Rafela Castelví" [en Sant Esteve], "Llibre de la Noblea de València. Recull dels desposoris de diverses parròquies de València fet per un beneficiat de Sant Esteve": Arxiu Diocesà de València, sign. Dir. 10-bis, f. 1v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 26v.

Bibliografia

Híjar, Jerónimo de. Natural de Valencia. 1546. Caballero. Comendador de Burriana, de Ares y de Alcalá de Chisvert. Subclavero. +1594: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 834.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Jofré i Almúnia, Francisco

Altres formes

Lloc naixement **Data** + 1585

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Luis Jofré, senyor de Pardines, i Ana Almunia;
Avis paterns: Diego Jofré i Leonor de Pròxita;
Avis materns: Mossén Gaspar Almúnia, i Isabel Ana Tristo, tots de València

Esposa El 17-X-1615 se li donà llicència per a casar-se amb Magdalena Ros i Gascó, viuda

Observacions Germà de Mencia Jofré, amb qui el mestre Borja tingué a Pedro Luis de Borja i Jofré. Va rebre del darrer Mestre, a la seua mort, 1825 lliures de renda sobre la mensa (SAMPER, II, p. 568).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Lloctinent i governador de Sueca (18-VI-1586);
comanador de Borriana (3-IV-1599);
comanador de Culla i Atzeneta (3-V-1599 - 30-XII-1610);
comanador de Perputxent (30-XII-1610)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 15 10 1585 **Lloc** Sant Mateu

Ministres fra Pedro de Borja, mestre de Montesa

Padrins fra Francesc Crespí

Professió

Llicència per a professar
Data 21 12 1586 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro de Castellví, sotscomanador

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

El seu germà, Luis Jofré (1576)

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"Frey don Francisco Jofré recibió el hábito de cavallero desta Orden en 15 de octubre año 1585 en la villa de Sant Matheu; dióselo el señor Maestre, dixo la missa frey Domingo Marín y fueron padrinos frey don Francisco Crespí y don [blanc]. Empesó de hazer la probación en 25 de noviembre año 1586. Hizo profesión en 21 de dicho mes de desiembre de dicho año 1586 en manos del soscomendador don Pedro de Castellví, con orden del señor Maestre": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 104.

Títol de lloctinent i governador de Sueca: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 114v-115; títol de comanador de Borriana: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 37v-39; títol de comanador d'Atzeneta: Ibidem, ff. 55-57v; títol de comanador de Perputxent: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 257-260v; llicència per a casar-se amb Magdalena Ros: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 172-172v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 205.

Bibliografia

Jofré, Francisco. 1585. Caballero. Comendador de Burriana, de Atzeneta y de Perpunchent: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 835.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Jofré i Almúnia, Luis

Altres formes Chofré: AHN, OOMM, lib. 811-C, f. 57

Lloc naixement València **Data** c. 1561 **+** 1576

Lloc defunció **Data defunció** 1611

Soterrat a

Pares i avis

Luis Jofré, senyor de Pardines, i Ana Almúnia;
Avis paterns: Diego Jofré i Leonor de Pròxita;
Avis materns: Mossén Gaspar Almúnia, i Isabel Ana Tristo, tots de València

Esposa

Marquesa del Milà

Observacions

El pretendent tenia 14-15 anys d'edat. Consta que es van vore les proves al castell de Montesa (no diu quan) pel mestre de Montesa, Gaspar Çanoguera, Juan Tallada i Francisco Luis Tallada (exp. 252).

El 31-VII-1579 se li concediren 50 lliures de renda sobre "responsiones" de comandes i viles: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 14.

Germà de Mencía Jofré, amb qui el mestre Borja tingué a Pedro Luis de Borja i Jofré. "Es hermano de la muger de quien el Maestre ha dexado los hijos", carta de Pedro Franquesa sobre la provisió de les comandes d'Alcalà i Onda; AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 493.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador de Perputxent (14-VI-1583);
lloctinent del comanador de Culla (26-VI-1583);
comanador de Montroi (24-XI-1588) per la divisió que es va fer de Silla al Capítol de 1588
-possessió en juny de 1589-

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació Mercé concedida per

Inici proves Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Luys Jofré, natural de Valencia, de edad de 15 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1576. Padres: don Luys Jofré y doña Anna Almúnia, naturales de Valencia. Abuelos paternos: don Diego Jofré y doña Leonor de Próxita, naturales de Valencia. Maternos: mosén Gaspar Almúnia y Isabel Anna Tristo, naturales de Valencia. El pretendiente es hijo legítimo. Los Jofrens son nobles, los Almúnias cavalleros e hijosdalgo. La abuela paterna es hija del conde de Versa, casa de las más antiguas y calificadas del Reyno. La materna fue hija de Luis Tristo, gentil hombre veneciano el qual tenía otros dos hijos hermanos de esta abuela que entravan en el estamento militar [f. 119v] porque se conoce su hidalguía y nobleza, y ninguno de los genealogiados tiene defeto alguno de limpieza, antes bien todos son christianos viejos y muy honrrados. Se aprobó esta información sin reparo": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 119-119v.

"El reverendo y muy noble frey don Luis Chofré tomó el ábito a 17 del mes de julio del año de 1576 y dióselo el yllustrísimo y reverendísimo señor don Pedro Luis Galcerán de Borja, maestre, y dixo la misa frey (sic: per fray) Pedro

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Textidor, prior del convento, y tomólo en el convento. Empesó de aser la probación el primero de henero, día de la Circunsisión, año de mil quinientos y setenta y siete, y rezidió en dicho convento aziendo la probación asta el postrero de abril de dicho año 1577 y por no tener cumplido el año de ábito ni edad de deziséys años no hizo profesión ahora. A buelto a 17 de março del año 78 a acabar la profeción y hízola en 20 de março del año 1578. Fue provehído en comendador de Montroy por la divissión que se hizo de Sylla en el capítulo del año 1588 y entró a poseherla los primeros de junio 1589. Murió anyo 1611. Requiescat in pace. Amen": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 57-57v.

Concessió de 50 lliures de renda sobre "responsiones" de comandes i viles: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 14; títol de companyó del comanador de Perputxent: Ibidem, f. 88; títol de lloctinent del comanador de Culla: Ibidem, f. 88v; títol de comanador de Montroi: Ibidem, f. 159v.

"Item, en 5 de marzo 1591 se desposaron don Luis Jofré, comendador de Montesa, con doña Marquesa del Milà, hija de don Alonso del Milà": [en Sant Martí]: "Libre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 43.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 205.

Bibliografia

Jofre y Almunia, Luis. Natural de Valencia. 1576. Comendador de Montroy. +1611. Exp. núm. 252: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 835.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Jordà i Valls, Gregorio

Altres formes

Lloc naixement Tortosa (Tarragona) **Data** c. 1594 **+** 1632

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Pedro Jordà i Jerónima Valls, naturals de Tortosa;
Avis paterns: Pedro Ramón Jordà i Maciana Oliver, filla del vescomte de Castellbó Oliver, naturals ambdós de Tortosa;
Avis materns: Luis March Valls, capità, natural de Tortosa, i Isabel Ana Mas, natural de Sant Mateu

Esposa El 22-XII-1632 se li donà licència per a casar-se amb Bárbara Cubells i Pastor. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 60.

Observacions El pretendent tenia uns 38 anys d'edat (exp. 253)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 18 11 1631

Mercé concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 128v-129; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 130v-134; comissió per a que li donen l'hàbit: 159-159v; llicència per a casar-se amb Bárbara Cubells: AHN, OOMM, lib. 553-C, f. 200.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 25v.

Bibliografia Jordá y Valls, Gregorio. Natural de Tortosa. 1632. Exp. núm. 253: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 835.

BRU, Ll. de, FLUVIÀ, A. de, Nobiliari del Reial Cos de la Noblesa..., cit., p. 112.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Juan i Centelles, Gaspar Matías

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 2 1611 + 1624

Lloc defunció **Data defunció** 24 2 1647

Soterrat a

Pares i avis Gaspar Juan, lloctinent general de Montesa, i Ana Mª de Centelles;
Avis paterns: Gaspar Juan, generós, i Beatriz Ana Domínguez;
Avis materns: Jaime Lucas de Centelles i María Penaroja, naturals tots de València

Esposa El 24-X-1629 se li donà llicència per a casar-se amb Juana Çanoguera i Escrivà, filla de Bernardino Çanoguera, cavaller de Montesa. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 206.

Observacions Morí als 37 anys (SAMPER, II, 591-f).

"Señor. A frey don Gaspar Matías Juan, cavallero professo de la orden de Montessa, comendador de Alcalá de Gibert, dieron anoche una estocada, de que a muerto": AHN, OOMM, lib. 841-C, f. 156v.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador de Culla (9-X-1631);
comanador d'Alcalà (26-III-1646)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 4 5 1624

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves 10/06/1624

Data comissió presa d'hàbit 13 7 1624

Resolució proves 09/07/1624

Informants cavallers fra Galcerán Vidal

Informants religiosos fra Lucas Marín, sagristà major

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 23 7 1624 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Gaspar Juan i fra Berenguer Vila

Padrins fra Galcerán Vidal i fra Cristóbal Monsoriu.

Professió

Llicència per a professar 19/11/1627

Data 29 1 1629 **Lloc** Montesa

Ministres fra Luis Ferriol, sotscomanador

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Gaspar Juan (1578), després lloctinent general

Descendents

En altres oomm

El seu germà Antonio Juan i Centelles, fou cavaller de Calatrava, després marquès de Centelles (1666)

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

254

Fonts arxivístiques

"Gaspar, Visent, Gerony, Macià, fill de don Gaspar Joan y de dona Anna Maria Centelles coniu[ges]. Batejat a 27 de febrer 1611 per lo rector Gaspar Scolano. Comp[ares] don Francisco Joan de Torres y dona Concordia Dominguez y de Sanoguera (de licentia parrochi Sancti Martini)": Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València, Llibre de batejos nº 4, f. 215v, també "Batisme de don Gaspar, fill de don Gaspar Juan y de doña Anna Centelles, en Sant Esteve, en 27 febrer 1611": "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 104.

"Frey don Gaspar Mathías Joan. En 4 de mayo 1624 se hizo merced del hábito de cavallero de Nuestra Señora de Montesa a don Gaspar Mathías Joan, y en 13 de julio 1624 se dio comisión para tomalle. En 23 de julio de 1624 se le dio el hábito en la iglesia del Temple de Valencia. Diósele el padre del sobredicho frey don Gaspar Joan, dixo la missa el prior frey Berenguer Vila, fueron padrinos frey don Galcerán Vidal y frey don Christóval Monsoriu. En 29 de henero 1629 el soscomendador frey don Luis Ferriol dio la profesión al sobredicho con comisión de Su Magestad. No estuvo más de quinze días por havelle dispensado y dio 50 libras a la sacristía": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II],f. 130v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 108-108v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 120-120v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 130-131; nomenament d'informant i interrogatori per a realitzar les proves de la futura

esposa, Joana Sanoguera: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 226-229; llicència per a casar-se amb l'anterior. Ibidem, ff. 236v-237; títol de companyó del comanador d'Atzeneta: AHN, OOMM, 553-C, ff. 118v-120; títol de comanador d'Alcalà: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 23v-26v; títol d'assessor de l'Orde a València: Ibidem, ff. 29-30v;

Va testar davant del notari Cristòfol Çamora, el 24-II-1647, publicant-se el testament pel mateix notari el 9-III-1647: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 19v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 19 i D-46, f. 222.

Bibliografia

Juan y de Centelles, Gaspar Martín de. Natural de Valencia. 1624. Comendador de Alcalá de Chisvert. Lo mataron en 1647. Exp. núm. 254: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 835.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Juan i Domínguez, Gaspar

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1564 **+** 1578

Lloc defunció **Data defunció** 12 2 1648

Soterrat a València, monestir de la Saidia

Pares i avis Gaspar Juan i Beatriz Ana Domínguez;
Avis paterns: Mossén Gaspar Juan i Isabel Juan Trestul;
Avis materns: Mossén Lluís Domínguez i Leonor Joana Barci, naturals tots de València

Esposa El 28-X-1598 se li donà llicència per a casar-se amb Ana Mª Centelles i Penaroja

Observacions El pretendent tenia uns 12-13 anys d'edat (exp. 255).

En 1586 se li van concedir 40 i 35 lliures sobre les comandes de Culla i Benassal; en 1590, 75 lliures sobre la comanda de Perputxent.

Va organitzar la participació de Montesa en les guerres de Catalunya. Renuncià al càrrec de lloctinent general, essent jubilat amb títols i rendes, en desembre de 1645.

Es conserva un retrat del personatge, que descrivim al darrer capítol d'aquest treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador de Perputxent (20-XII-1589);
comanador d'Alcalà (23-III-1599);
lloctinent general (31-I-1642 - 1645);
comanador d'Alcalà -per mort del seu fill- (30-I-1648 - 12-II-1648)

Altres Capità i castellà del castell de la Trinitat de Rosas, a Catalunya (Samper, Montesa Ilustrada, II, p. 591-C); comptador de la Diputació en 1644.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 04/08/1577 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 31/10/1577

Informants cavallers fra Gonzalo Llançol, sotscomanador

Informants religiosos fra Baltasar Primo, prior de Borriana

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 3 1578 **Lloc** Sueca

Ministres fra Juan de Borja Manuel, comanador major

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents El seu fill, Gaspar Matías Juan (1624); el seu besnét, Benito de la Figuera (1716), lloctinent general en 1754

En altres oomm Luis Juan, germà del pretendent, fou cavaller de Santiago (Samper, Montesa Ilustrada, II, p. 591-f)

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "El magnífico y reverendo frey Gaspar Juan, cavallero, tomó el hábito a 6 de março del año de 1578 en el lugar de Çueca. Dióle el hábito el muy yllustre frey don Juan de Borja Manuel, comendador mayor, y dixo la missa frey Andrés Ferrán, prior de Su Señoría yllustríssima. Empesó de hazer la probación a 21 de hebrero del año 1580, hizo la proffeción a 29 de abril dicho año de 80. Dióle Su Magestad la encomienda de Alcalá y Xibert el año 1660": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 74.

"Frey don Gaspar Juan tomó el hábito en 6 de março de 1578": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 52v.

"Frey Gaspar Juan natural de Valencia, de edad de 13 años [al marge] cavallero. Padres: Gaspar Juan y Beatriz Anna Dominguez, naturales de Valencia. Paternos: Mossén Gaspar Juan y Isabel Juan Trestul, naturales de Valencia. Maternos: Mossén Luis Domínguez y Leonor Juan Barci, naturales de Valencia. El apellido de Juan es generoso y descendiente de tales sin mescla

de infección, y el abuelo maternal assí mesmo fue generoso y escrivano de mandamiento en la Real Audiencia de Valencia. El padre del pretendiente fue jurado y justicia civil de Valencia por cavallero y diputado del reyno, y como a tales entraron en el estamento militar. La abuela paternal fue hija del doctor Trestul, doctor en medicina, y tuvo un sobrino llamado mossén Nofre Trestul, que sirvió al conde de Oliva don Serafín y fue ayo del conde don Francisco. Y assí ésta como la materna de la familia de los Barcis son muy limpios": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 133 i 136v.

1578. Donació de certa quantitat de diners a favor de Gaspar Juan per a vestir l'hàbit de Montesa: AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Concessió de 40 i 35 lliures sobre les comandes de Culla i Benassal: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 115v-116; títol de companyó del comanador de Perputxent: Ibidem, f. 193v; concessió de 75 lliures sobre la comanda de Perputxent: Ibidem, ff. 208-208v; llicència per a casar-se amb Ana Mª Centelles: AHN, OOMM, lib. 546-C, f. 7v; títol de comanador d'Alcalá: Ibidem, ff. 21-23v; títol de lloctinent general -i instrucció reservada-: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 116v-121v; títol de comanador d'Alcalá -per 2ª vegada-: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 129-132.

Comptador de la Diputació -1644-: AHN, OOMM, lib. 532-C, ff. 158v-159.

Va testar davant del notari Pere Ortin a principis de novembre de 1647: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 19.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 32.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, ff. 167 i 222.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, pp. 591e-591g.

Juan y Domínguez, Gaspar. Natural de Valencia. 1577. Comendador de Alcalá de Chisvert en 1599. Lugarteniente General de la Orden en 1624. +1648: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 835.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Juárez de Espeleta, Francisco

Altres formes

Lloc naixement Daroca (Zaragoza) **Data** c. 1561 + 1591

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
Felipe Juárez i Ana de Espeleta, naturals de Daroca;
Avis paterns: Diego Juárez, natural de Folguera, lloc de les muntanyes d'Oviedo, i Juana Blancas, natural de Villaferiche, del barri de cristians vells;
Avis materns: Martín de Espeleta i Capdevila, natural de Cuenca, i María de Palomines, natural de Daroca

Esposa
El 20-V-1594 se li donà llicència per a casar-se amb Francisca de Eguya; el 24-II-1607 per a casar-se amb Ana de San Cristóbal i Salinas

Observacions
El pretendent tenia uns 30-33 anys d'edat (exp. 256)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 25/09/1591 **Data comissió presa d'hàbit** 20 9 1591

Resolució proves
No hi consta

Informants cavallers
fra Hernando de l'Hospital, comanador d'Ares

Informants religiosos
fra Domingo Marín, prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1 10 1591 **Lloc** Daroca, església de Sant Pere

Ministres
fra Hernando de Hospital, comanador d'Ares i l'arxiprest de Daroca Francisco de Cueva

Padrins
Diego Xuares, beneficiat de San Juan de la Peña i Martín Xuares

Professió

Llicència per a professar 08/12/1594

Data 25 12 1594 **Lloc** Montesa

Ministres
fra Bernat de Tous, prior del convent de Montesa

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres
oomm

--

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

256

Fonts
arxivístiques

"Don Francisco Xuares de Speleta, natural de la ciudad de Daroca en Aragón, de edad de 30 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1591. Padres: Phelipe Xuares y Anna de Espeleta, naturales de Daroca. Abuelos paternos: Diego Xuares, natural de las montañas de Oviedo, de un lugar llamado Folguera, y Juana Blancas, natural de Villaferiche del barrio de christianos viejos. Maternos: [f. 124v] Martín de Speleta y Capdevila, natural de Cuenca o de Tudela, en Navarra, y María de Palomines, natural de Daroca. El pretendiente es havido de legítimo matrimonio. Los Xuares decienden de las montañas de Oviedo, en donde son hidalgos conocidos, pero en Daroca no gozaron de las inmunidades de hidalgos por no haverlo probado legítimamente, aunque es verdad que comunmente eran tenidos por hidalgos por su trato y estimación, assí el abuelo paterno que fue el primero que vino de Oviedo y casó en esta ciudad, como Phelipe Xuares, que fue ciudadano de ella y como tal justicia y jurado muchas vezes. Este tuvo quatro hijos, uno monge benito que fue abad de la O en Aragón, puesto que siempre le tienen personas principales, otro monge bernardo abad de Iranzo, en Navarra, otro del ábito de Christo en Portugal, y nuestro pretendiente, por lo qual se manifiesta ser personas de mucha estimación. El abuelo materno estuvo mucho tiempo sin conocerse por idalgo, aunque en su trato se le conocía hasta que embió un hijo suyo llamado Martín Speleta alias Capdevila, hermano de la madre del pretendiente, a Francia y a Navarra, en donde fue reconocido de sus deudos, que eran personas principales y sacó informaciones y certificadorias de su hidalguía y dizen traxo una executoria de infançon que es de más calidad que la de hidalgo, y haviendo conocido a sus deudos, entre los quales era uno el barón de Speleta, en adelante se trataron por deudos y se cartearon como parientes cercanos, y de todos eran ya tenidos por hidalgos y personas principales y assí los arriba dichos como entrambas abuelas fueron muy limpios de toda mala raza, etc, según es voz común y fama pública. No hay aprobacion": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff.

124-124v.

"Frey don Francisco Xuarez Despeleta thomó el hábito de cavallero de la Horden el primero de octubre 1591 en la ciudad de Daroca, en la yglesia de Sant Pedro, por manos del comendador Hernando Despital, comendador de Ares, con comission del señor Maestre. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior del señor Maestre, fueron padrinos el arcipreste de Daroca don Francisco de Cueva, don Diego Xuarez abad de Sant Juan de la Peña, y don Martín Xuarez, abad de Yrasu?. Enpessó de azer la probasion a 25 de agosto año 1594. Yso profession a 25 de deziembre dicho año en manos del padre prior fray Tous, por mandado de Su [Ce]çáera Real Magestad, y por ser verdad yo, frey Pedro Selva, cantor mayor que soy deste convento, ago verdadera fe de todo lo susodicho y lo firmo de mi mano y nombre dicho día, mes y año. Frey Pedro Selva, cantor mayor [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 159v.

Nomenament d'informants i comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 217; llicència per a casar-se amb Francisca de Eguya: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 74v; llicència per a professar Ibidem, ff. 95-95v; i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 8v; llicència per a casar-se amb Ana de San Cristóbal i Salinas: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 70v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 40.

Bibliografia

Juárez y Ezepeleta Capdevila, Francisco. Natural de Daroca. 1591. Exp. núm. 256; Suárez de Ezepeleta, Francisco. Natural de Daroca. 1591. caballero. *1561. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I.2, f. 26: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), pp. 835-836 i n° 26 (1958), p. 45.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Julià i Muñoz, Baltasar

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1619 + 1628

Lloc defunció València **Data defunció** 9 5 1689

Soterrat a

Pares i avis Crisóstomo Baltasar Julià i Figuerola, cavaller, senyor de Pujol -despoblat del terme d'Alzira- i Vicenta Muñoz i Ribot;
Avis paterns: Juan Bautista Julià, senyor de Pujol, i Luisa Figuerola;
Avis materns: Cristóbal Muñoz i Ana Mª Ribot, tots de València

Esposa El 27-X-1636 se li donà llicència per a casar-se amb Victoria Mompalau i Sanz. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 125.

Observacions El pretendent tenia uns 9 anys d'edat (exp. 257).

Les baronies de Fornà i Benidoleig les comprà en 1635 als Folch de Cardona.

Va ingressar amb dispensa del papa per minoria d'edat (única observació feta pels ancians reunits a València i Madrid). La dispensa, lliurada per Urbà VIII el 20-VI-1628, s'hi troba cosida a l'expedient.

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor de Pujol -terme d'Alzira- i de les baronies de Fornà i Benidoleig (La Marina Alta)

En l'orde de Montesa Companyó del comanador d'Ademús (17-V-1660)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 18 11 1627 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 01/01/1628 **Data comissió presa d'hàbit** 18 9 1628

Resolució proves 12/02/1628

Informants cavallers fra Carlos de Borja, comanador d'Onda

Informants religiosos fra Berenguer Vila, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 28 9 1628 **Lloc** València, convent de Sant Julià, de religioses agustines (extramurs)

Ministres fra Luis Ferriol

Padrins

Professió

Llicència per a professar 10/03/1638

Data 23 1 1639 **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Ximén Pérez Figuerola (c. 1577), germà de l'àvia paterna, mort en 1587. Jerónimo Brizuela (1604) i Juan Brizuela (1625), fill i nét d'Àngela Ribot, germana de l'àvia materna; Ramón Sans de la Llosa i Julià de Bederrides (1628), cosí segon del pretendent; Fadrique Ferriol i Julià de Bederrides (1631), cosí germà del pare del pretendent.

Descendents

En altres oomm

Jerónimo Muñoz, germà de la mare del pretendent, cavaller de Santiago; Marco Antonio Julià i Jofré, cavaller de Sant Joan

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

257

Fonts arxivístiques

"Don Baltasar Juliá a 28 de setiembre 1628. Don Balthazar Juliá. Frey don Balthazar Juliá hizo profession a 23 de henero de 1639, no se sabe aquí en que día tomó el hábito. [Amb lletra distinta afegeix] Tomó el hábito a 28 de setiembre del año 1628": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 160v i 168.

"Item, a 24 noviembre 1636, don Baltasar Julián, hijo de don Baltasar y doña Vicenta Muñoz, con doña Vitoria Mompalau, hija de don Christóval, señor de La Torre, y doña Juana Sanz": [en Sant Nicolau], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 55v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 78v-79; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 83-85v; comissió per a que li donen l'hàbit amb dispensa del papa per minoria d'edat: Ibidem, ff. 149v-152; llicència per a casar-se amb Victoria Mompalau: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 105v-106; llicència per a professar: Ibidem, ff. 139v-140; títol de companyó del comanador d'Ademús: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 29-29v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 8.

Va fer testament davant Matías Albiñana, el 8-V-1689: AHN, OOMM, lib. 677-

C, f. 53v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 54.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 22 i D-46, f. 157.

Bibliografia

"Juebes a 28 en el convento de San Julián, don Balthasar Julián, hijo de don Balthasar Julián y Figuerola y de doña Vicenta Muños y Ribot, recibió el ábito de Montesa por manos de don Luis Ferriol": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., pp. 134-135.

Julián y Muñoz, Baltasar. Señor de Pujol. Natural de Valencia. 1628. Exp. núm. 257: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 836.

REIZÁBAL GARRIGOSA, Mª Socorro, "La familia valenciana de los Juliá, de mercaderes a señores de la baronía de Benidoleig (1565-1637)"; Estudis, nº 18 (1992), pp. 59-75.

CALLADO ESTELA, Emilio, ESPONERA CERDÁN, Alfonso (eds.) Memoria escrita, historia viva: dos dietarios valencianos del seiscientos, València, Ajuntament, 2004, p. 48.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ladrón i Berenguer, Baltasar

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1574 + 1589

Lloc defunció **Data defunció** 8 4 1642

Soterrat a

Pares i avis
Luis Ladrón, natural de València, i Úrsula Berenguer, natural d'Onil;
Avis paterns: Diego Ladrón i María de Robles i de Ferrer, naturals ambdós de València;
Avis materns: Jaime Berenguer i Juana Rico, naturals ambdós d'Onil

Esposa
El 31-III-1632 se li concedí llicència per a casar-se amb Vicenta León: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 101; el 23-VI-1637 per a casar-se amb Ana Mª Camacho, de València: exp. casaments nº 42.

Observacions
El pretendent tenia de 13 a 14 anys d'edat (exp. 260).

El 23-VIII-1614 se li van commutar els 200 ducats de renda que tenia sobre la batllia general de València per la mensa magistral de Montesa, a més de 100 lliures més que se li assignaren sobre la mateixa mensa

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador de Silla (14-II-1609);
lloctinent del batlliu de Moncada (21-VIII-1623);
tresorer general (12-X-1624)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves 23/11/1588

Data comissió presa d'hàbit 11 3 1589

Resolució proves 21/01/1589

Informants cavallers fra Francisco Luis Tallada, comanador d'Ares

Informants religiosos fra Miguel Català, cantor major del convent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 8 1589 **Lloc** Madrid, església del monestir de la Concepció Bernarda, dit de las monges de Pinto, de l'orde de Sant Bernat

Ministres fra Francisco Luis Tallada, comanador de Benassal.

Padrins fra Francisco Collantes i fra Florián Manzilla del Hugo

Professió

Llicència per a professar 20/08/1594

Data 12 9 1594 **Lloc** Montesa

Ministres fra Benet Roca, regent de sotscomanador

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

"Toda la línea paterna con doña María de Robles y Ferrer, abuela paterna, hermana de quatro cavalleros, dos del ábito de San Tiago, y dos de Calatrava": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 134

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

260

Fonts arxivístiques

"Don Balthasar Ladrón, natural de Valencia, de 14 años. [Al marge:] Cavallero. Padres: don Luis Ladrón, natural de Valencia, y doña Úrsola Berenguer, natural de Unil (sic). Paternos: don Diego Ladrón y doña María de Robles y de Ferrer, naturales de Valencia. Maternos: Jayme Berenguer y Juana Rico, naturales de Unil (sic). Toda la línea paterna con doña María de Robles y Ferrer, abuela paterna, hermana de quatro cavalleros, dos del ábito de San Tiago, y dos de Calatrava, son cavalleros nobles y muy principales. La madre y abuelo materno es descendiente de antiguos ciudadanos hijosdalgos llamados en este Reyno y traen su origen de los Berenguers de Valencia y Murviedro, y en esta estimación se concervan los de Unil, y la abuela materna Juana Rico assentadamente limpia ,y esta condición se halla en los demás sin contradicción alguna": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 134 i 138-138v.

"Frey don Balthasar Ladrón tomó el hábito de cavallero desta Orden a 21 de agosto 1589 en la yglesia de la Concepción Bernarda, que es monasterio de monjas de Vallecas del hábito de San Bernardo, por manos de frey Francisco Luis Tallada, comendador de Benasal, con comisión del ilustrísimo señor maestro referendada por su secretario Luis de Berbegal en onze días del mes de março 1589 dada en la villa de Madrid. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior de la casa del señor Maestro, fueron padrinos frey don Francisco Collantes, cavallero professo, y frey Florián Marzilla de Lugo. Enpessó de azer la probassion en 6 de abril 1594. Hyzo profesión a 12 de setiembre, reçibióla frey Benito Roca, regente de sotscomendador por mandado de Su Magestad,

dicho año. Y por ser verdad jo, frey Pedro Selva, cantor major que son (sic) deste convento, sertifico y ago verdadera fe de lo susodicho y lo firmo de mi mano y nombre dicho mes y año. Frey Pedro Selva, cantor major [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 145.

1588 donació de 100 ll. a Baltasar Ladrón, per aconseguir l'hàbit de Montesa; AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 155v-156; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 180; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 88v i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], ff. 8-8v; títol de lloctinent del batlliu de Moncada: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 73-74; títol de companyó del comanador de Silla: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 223-223v; commutació de 200 ducats de renda i atorgament de 100 lliures més sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 120-122; títol de tesorero general de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 153v-155 i ff. 182-183; llicència per a casar-se amb Vicenta León: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 160-160v; llicència per a casar-se amb Ana Mª Camacho: AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 126v.

"En el día de oy [8-IV-1642] murió frey don Baltazar Ladrón...": AHN, OOMM, lib. 841-C, f. 43v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38v.

Bibliografia

Ladrón y Berenguer, Baltasar. Señor de La Llosa. Natural de Valencia. 1589. Tesorero general de la Orden. Lugarteniente del bailío de Moncada. +1642: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 836.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ladrón i Berenguer, Bernardino

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1583 **+** 1606

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Luis Ladrón, natural de València, i Úrsula Berenguer, natural d'Onil;
Avis paterns: Diego Ladrón i María Ferrer de Robles, naturals ambdós de València;
Avis materns: Jaime Berenguer i Juana Rico, naturals ambdós d'Onil

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 21-22 anys d'edat (exp. 259).

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604.

Va ingressar amb dispensa del papa per falta de noblesa en la branca materna.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 5 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 29/10/1604 **Data comissió presa d'hàbit** 9 9 1606

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Galcerán Vidal, sotsclauer

Informants religiosos fra Miguel Gralla, prior de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 10 1606 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Luis i Diego Ferrer, cavallers de Santiago, i Francisco i Jerónimo Ferrer, cavallers de Calatrava, germans tots de donya María Ferrer, àvia paterna

Bibliografia

Ladrón y Berenguer, Bernardino. Natural de Valencia. 1604. Exp. núm. 259: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 836.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

259

Fonts arxivístiques

"Frey don Bernardino Ladrón. En 3 de mayo 1604 se dio la merced del hábito de Montesa de cavallero a don Bernardino Ladrón, y en 9 de setiembre 1606 se le dio comisión para tomarle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 74.

"En 9 de sepiembre 1606 comisión para dar el ábito a don Bernardino Ladrón, con dispensa de Su Santidad por quanto su madre, Ursola Berenguer y su abuelo materno Jayme Berenguer, no fueron ydalgos": RAH, CSC, sign. sign. I-2 [9/576], f. 11v.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 184v-185; comissió per a que li donen l'hàbit -amb dispensa del papa per falta de noblesa en la branca materna-: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 45-47v; la carta a l'ambaixador a Roma sol.licitant la dispensa s'hi troba a AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 159-160.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Larralde i Bastán i Guiomar Belluga, Juan Bautista

Altres formes

Lloc naixement Sogorb **Data** 11 1617 + 1682

Lloc defunció **Data defunció** 2 6 1689

Soterrat a

Pares i avis Joaquín de Larralde i Bastan, generós, natural de Sogorb, i Melchora Guiomar Belluga, natural de València;
Avis paterns: Juan Valero de Larralde i Bastán, generós, i Isabel Sierra, ambdós naturals de València,
Avis materns: Miguel Juan Belluga, ciutadà, natural de València i Isabel Suárez, natural de Sogorb

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 60 anys d'edat (exp. 262)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 28/05/1682 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 08/07/1682

Informants cavallers fra Juan de la Torre i Orumbella

Informants religiosos fra Raimundo Fontestad, rector del col·legi de l'Orde i prior de Sant Jordi d'Alfama

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 12 7 1682 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 24/07/1683

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

262

Fonts
arxivístiques

"A veinte y cinco de noviembre año mil seiscientos diez y siete, baptizé yo, mossén Andrés Nicolás Gómez, vicario, a Juan Baptista, Clemente, hijo de Chuachín Bastant de Laralde, infansón jurado en este año de la ciudad de Segorbe, y de Melchora Jomar Belluga, cónjuges. Compadres el doctor Joan Baptista Nauri, canónigo magistral de la Seo de Segorbe, y Cathalina Jusepa Belluga, doncella" [Arxiu de la Seu de Sogorb (exp. 262)].

Interrogatori i genealogia: AHN, OOMM. lib. 561-C, ff. 13-13v, nomenament d'informants: Ibidem, f. 14; llicència per a professorar: Ibidem, f. 40v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84.

Bibliografia

Larralde y Bastan y Giomar Bellug, Juan Bautista. Natural de Segorbe. 1682. +2 de junio de 1689. Exp. núm. 262: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 836.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom León i Zaragoza, Jerónimo de

Altres formes

Lloc naixement València

Data c. 1595 + 1625

Lloc defunció València

Data defunció 23 7 1669

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Jerónimo de León, regent del Consell d'Aragó, i Hipólita Zaragoza, naturals ambdós de València;
Avis paterns: el doctor Melchor de León, natural de Benicarló, i Juana Luisa Guimerà, natural de València;
Avis materns: Luis Jerónimo Zaragoza i Francisca Valdepedrosa, naturals de València

Esposa

Ángela Bou. L'1 de maig de 1644 se li donà permís per a casar-se amb Vicenta Villalba i Martínez, de Xàtiva. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 201.

Observacions

El pretendent tenia de 28 a 30 anys d'edat. Es van interrogar un total de 28 testimonis, 20 a València, 8 a Benicarló. Després, 8 més a Benicarló per les segones diligències (exp. 264).

El pretendent va ser comanador d'Onda i procurador general a la cort, càrrecs que se li lliuraren en futura i no pogué exercir fins més tard: la comanda en 1648, en vacar per la mort del titular anterior, fra Carlos de Borja, i la procuradoria general a la Cort cap al 1633, en faltar fra Francisco Terça.

El 10-V-1633 se li van consignar 200 ducats sobre la mensa mentre servira l'ofici de procurador general.

En 1651, en nomenar procurador general fra Jacinto de la Sala, s'advertí que fra Jerónimo de León feia anys que era absent de la cort.

Títols i càrrecs

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Nobiliaris

Senyor d'Annahuir en 1630 -pel seu matrimoni amb Ángela Bou-

En l'orde de Montesa

Comanador d'Onda (futura de 24-IV-1642 - 23-VII-1669);
procurador general a la Cort (futura de 4-X-1630)

Altres

Gentil Home de la Boca del Rei.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

6 10 1624

Mercé concedida per

Felipe IV

Inici proves

16/11/1624

Data comissió presa d'hàbit

8 6 1625

Resolució proves

04/06/1625

Informants cavallers

fra Melchor Figuerola Borja; fra Galcerán Vidal (2es proves)

Informants religiosos

fra Juan Jerónimo Çaera, rector de La Jana; fra Miguel Tomás Insa (2es proves)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

10 5 1625

Lloc

Madrid, església del convent de N^a S^a de la Merced

Ministres

fra Francisco de Castellví, assessor general i fra Miguel Beltrán, capellà d'honor del rei

Padrins

fra Luis Blasco i fra Francisco Terça

Professió

Llicència per a professar

02/01/1627

Data

5 1 1627

Lloc

Madrid, església de San Martín, capella de la sagristia

Ministres

fra Francisco Terça

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

264

Fonts arxivístiques

"Frey don Hierónimo Leon. En 6 de octubre 1624 se hizo merced del hábito de Nuestra Señora de Montesa a don Hierónimo León y en 8 de junio 1625 se dio comisión para tomalle. Es comendador de Onda desde el año de las cortes de Valencia": AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 133v.

"En 21 de enero 1625 se despacharon segundas diligencias para las pruebas de don Gerónimo de León, de orden de los primeros comissarios, porque las erraron por su culpa": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 20, nota al marge. Potser la pressumpta errada estiga en no haver exigit els informants l'estatut 9 del

Cavallers de Montesa (1592-1701)

capítol general de 1583 sobre la qualitat de ciutadans en els besavis, per la qual cosa es van fer noves informacions: cfr. ACA, Consell d'Aragó, lligall 659, nº 14/9.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 151-153v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 191v-193v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia (2es proves): Ibidem, ff. 199v-200; comissió per a que li donen l'hàbit, amb nota al marge sobre el creuament: Ibidem, ff. 221v-223; llicència per a professar fora de Montesa, amb nota al marge de la professió: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 20-20v i 24-25; concessió (per a quan vaque) d'una comanda de l'Orde de 600 a 800 ducats: Ibidem, f. 33; procurador general a la Cort (ajudant de fra Francisco Terça amb futura successió per al càrrec): AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 45-47v; concessió de 200 ducats de pensió sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 256v-258; llicència per a casar-se amb Vicenta Villalba: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 205-205v; títol de comanador d'Onda per a quan falte fra Carlos de Borja (24-IV-1642): AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 1-5v.

El 10-V-1633 se li van consignar 200 ducats sobre la mensa mentre servira l'ofici de procurador general: AHN, OOMM, lib. 553-C, f. 256v-258.

En 1651, en nomenar procurador general fra Jacinto de la Sala, s'advertí que fra Jerónimo de León feia anys que era absent de la cort: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 29v.

Gentilhombre de la Real Casa desde su juramento el 22 de agosto de 1622 hasta, al menos, 1668, fecha en que se encontraba en Valencia: Archivo General de Palacio, Personal, caixa 545/37 i 41.

AHN, OOMM, Montesa, lib. 816-C, difuntos, p. 3.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 19v.

pp. 21-33, 38-42; un resum en "Francisco Jerónimo de León. Trayectoria de un letrado al servicio de la corona", en *Estudis*, nº 36 (2010), pp. 279-294, en particular pp. 285-287. Més informació sobre la família dels León en Id., "Enriquecimiento y ascenso social en la magistratura valenciana del Seiscientos. Patrimonio y familia de don Francisco Jerónimo de León", *Estudis*, nº 37 (2011), pp. 467-484.

Bibliografia

León y Zaragoza, Jerónimo. Natural de Valencia. 1625. Comendador de Onda y procurador general de la Orden. +1669. Exp. núm. 264: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 836.

Encara que centrades en son pare, hi ha algunes dades sobre la seua família en VERDET MARTÍNEZ, Nuria, Francisco Jerónimo de León. Trayectoria de un letrado al servicio de la Corona, treball d'investigació inèdit, València, 2009,

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Litardo Paleólogo, Nicolás

Altres formes

Lloc naixement Palermo, Sicília **Data** c. 1563 **+** 1591

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Mateo Litardo i Regina Paleólogo;
Avis paterns: Jacobo Litardo i Anastasia Mezineri;
Avis materns: Antonio Stratico Paleólogo i Veneranda Cayani, tots naturals de Coron (Grècia)

Esposa El 23-VII-1594 se li donà llicència per a casar-se amb María Bezerro, del regne de Toledo

Observacions El pretendent tenia uns 24-27 anys d'edat. 10 testimonis interrogats (exp. 266)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 02/02/1590 **Data comissió presa d'hàbit** 21 9 1591

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Gaspar Granullés, fra Pedro de Borja i fra Miguel Esteve

Informants religiosos fra Domingo Marín

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 10 1591 **Lloc** Madrid, Sant Francesc

Ministres

Padrins Florián Manzilla del Hugo i Agustín Ruiz de Castro, cavallers de Montesa

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres
oomm

--

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

266

Fonts
arxivístiques

"Don Nicolás Litardo de Paleólogo, natural de la ciudad de Palermo, de edad de 26 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1590. Padres: el capitán Mateo Litardo y doña Regina Paleólogo, naturales de la ciudad de Coron en Grecia. Abuelos paternos: Jacobo Litardo y Anastasia Mezinieri, naturales de la ciudad de Coron. Maternos: el capitán Antonio Stratico Paleólogo y Veneranda Cayani, naturales de la ciudad de Coron [f. 120] Los padres y abuelos y abuelas, paternos y maternos, huyeron de Grecia de dicha ciudad quando fue tomada de turcos el año 1532, y aportaron a la ciudad de Palermo, en donde nació don Nicolás Litardo en casa de sus padres, y en ella fue criado y tratado como hijo legítimo, nacido de verdadero matrimonio. Los Litardos y Paleólogos, línea paterna y materna, fueron tenidos por nobles y principalísimos cavalleros de casas muy calificadas assí en Coron, donde les trataron algunos testigos que era[n] naturales de esa ciudad, como en Palermo, en donde siempre se emplearon en servicio del señor emperador y del rey nuestro señor Phelippe Segundo, hiendo capitanes de cavallos ligeros y otros officios honrosos en la milicia, conservando siempre la estimación que devían a su gran calidad, de forma que, preguntados algunos testigos en el 7 interrogatorio si havían tenido officio vil, dixeron que se admiravan se les preguntase eso de personas de tan altos pensamientos y nobleza. Y otro testigo del consejo de su magestad que con orden real hizo información de la calidad y nobleza de los sobredichos, dixo eran nobilísimos coroneros, y que estavan escritos y matriculados en los libros de su magestad de aquel Reyno el año 1581 y el de 1583. Se recibió información en el reyno de Sicilia de los servicios de los capitanes Matheo Litardo y Antonio Paleólogo en orden de su magestad, y haviendo constado por ellas suficientemente que los dichos Litardo y Paleólogo eran griegos de la ciudad de de Coron, y entrambos cavalleros nobles y decendientes de cavalleros, y que el capitán Paleólogo era nobilísimo y decendiente de casa real y que siempre después que vinieron de Grecia sirvieron a su magestad el

señor rey don Phelippe, a petición de doña Regina y sus hijos (ya havían muerto los dichos capitanes) les hizo algunas mercedes remuneratorias de los servicios hechos a su magestad, como constó por fee y certificatoria dada por Francisco de Idiazques, secretario de estado en Madrid a 16 de noviembre 1587. Las abuelas paterna y materna fueron también personas nobles, y todos christianos viejos sin sospecha ni nota de mala raza": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 119v-120.

"Frey don Nicolas Litardo Paleólogo tomó el hábito de cavallero desta Horden en 8 de octubre 1591 en el convento de Sant Francisco de Madrid, por manos de don Francisco Tersá, con comission del señor Maestre echa en [blanc] de [blanc] anyo [blanc]. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior del señor Maestre, fueron padrinos Florián de Lugo y Agustín Ruiz de Castro, cavalleros de nuestra Orden, y porque las dos comisiones para que se les diera el hábito fueron despachadas en un mismo día fue graduado primero don Jusepe Grimaldo, estando conformes los dos por haver hechado suertes qual dellos sería primero y salió el dicho don Jusepe Grimaldo": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 161.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 208; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 217v; llicència per a casar-se amb María Bezerro: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 77.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 40.

Bibliografia

Litardo y Paleólogo, Nicolás. Natural de Palermo. 1590. Exp. núm. 266: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 837.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Llançol de Romaní i Híjar, Gonzalo

Altres formes Lanzol: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 27

Lloc naixement **Data** + 1553

Lloc defunció **Data defunció** 2 10 1609

Soterrat a

Pares i avis Manuel Llançol de Romaní i Leonor de Híjar;
Avis paterns: Luis Llançol de Romaní i Exarch, III baró de Gilet, germà del XIII mestre de Montesa Francesc Llançol de Romaní, i Àngela de Borja, filla de Jofré de Borja, baró de Vilallonga;
Avis materns: Gonzalo de Híjar, baró de Xaló i Gata

Esposa

Observacions En 1576 va realitzar una visita, junt a fra Martín Selva, a la comanda de Vilafamés. El 1588 hi era comanador. Va testar a València el 7 de març de 1602: RABASSA, C., DÍAZ de RÁBAGO, C. (1995), núms. 365 i 402

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó de la comanda d'Atzeneta; sotscomanador (1-VI-1577); comanador de Borriana (26-XII-1579) [segons Cantoria I, 1'-VI-1579]; comanador de Vilafamés (12-VI-1583)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1553 **Lloc**

Ministres fra Pedro de Borja, mestre de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Francesc Llançol de Romaní, XIII mestre de Montesa, germà de l'avi patern

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"El reverendo y muy noble frey don Gonzalo Llanzol de Romaní, profeso, cavallero compañero de la compañía de Adzaneta, entró en el oficio de soscomendador el primero de junio del año de 1577 y entró a poseher la encomienda de de Burriana primero de junio del año 1579 y en la encomienda de Villafamés entró a poseher el primero de junio del año 1583. Tomó el hábito en el año 1553 por manos del ilustrísimo señor maestre don Pedro de Borja. Murió en 2 de octubre del año 1609. Cuius anima per Dei misericordiam requiescat in pace. Amen": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 16-16v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 27.

Títol de comanador de Borriana: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 2-2v; títol de comanador de Vilafamés: Ibidem, ff. 84-85.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 62v.

Bibliografia

Lanzol de Romaní e Híjar, Gonzalo. 1533 (sic). Caballero. Subcomendador del Convento, de Burriana y de Vilafames. +1609. Hijo de los IV Señores de Gilet [Gilet]: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 836.

RABASSA i VAQUER, Carles; DÍAZ de RÁBAGO HERNÁNDEZ, Carmen, Documents per a la història de Vilafamés, València, Consell Valencià de Cultura, 1995, núms. 365 i 402.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom López Alonso de la Torre i Ortíz, Pedro

Altres formes

Lloc naixement Madrid

Data c. 1616 **+** 1629

Lloc defunció

Data defunció

Soterrat a

Pares i avis

Gabriel López Alonso de la Torre, natural de Terminon, terra de Oña, regidor de Madrid, i Dorotea Ortíz, de Madrid;
Avis paterns: Ruy López Alonso, natural del lloc de Terminon, i Isabel de la Torre, natural de Madrid;
Avis materns: Miguel Sánchez i Mª Ortíz, ambdós de Madrid

Esposa

Observacions

El pretendent tenia 12-13 anys (exp. 267).

"Teniendo consideración a lo que Gabriel López de la Torre, regidor de Madrid, me a servido en el ayuntamiento de aquella villa, le he hecho merced del ávito de Montesa para su hijo mayor. Darásele el despacho que se acostumbra. En Sant Lorenzo, a 23 de abril 1628. Al obispo presidente de Aragón": AHN, OOMM, leg. 2194.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 23-X-1628 sobre l'hàbit que demana Gabriel Alonso de la Torre per al seu fill: AHN, OOMM, leg. 2194.

"Su Magestad, con su real decreto de 27 de octubre 1628, hiço merced a Gabriel López de la Torre, regidor de Madrid, de hábito de Montesa para su hijo mayor. Despachóse cédula en 21 de setiembre de 29 dirigida a don Pedro de Borja a favor de don Pedro López de la Torre. La comisión y interrogatorio para las pruebas en 27 del mismo a don Francisco Terzá y frey Juan de Borja": AHN, OOMM, 816-C, p. 297.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 225-226; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 230-234v i 236-236v; comissió per a que li donen l'hàbit, amb nota al marge del creuament: Ibidem, ff. 240-241; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 45-45v;

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 55.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 24v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

López Alonso de la Torre y Ortíz, Pedro. Natural de Madrid. 1629. Exp. núm. 267: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 837.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Losada de Ribadeneida i Enríquez, Mauro

Altres formes

Lloc naixement Petín (Orense) **Data** c. 1578 **+** 1590

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Juan de Losada Ribadeneida, natural de la Frailía, terra de Trives i Ana Enríquez de Cadornia, natural de Villanueva de los Infantes, diòcesi d'Orense; Avis paterns: Álvaro Vázquez de Losada, natural de Frailía i Teresa Rodríguez de Ribadeneida, natural del lloc de l'Hospital, del vall de Quiroga; Avis materns: Benito Enríquez de Robleda, natural de Villanueva de los Infantes i Berenguera de Cadornia [o Cadórniga], natural "de una granja de la feligresía de Petín", tots els llocs al regne de Galícia

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 11-12 anys d'edat i alguns testimonis afirmaren que a la mare del pretendent li deien Ana Sarmiento (exp. 269)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Mauro de Losada, natural de Petín, feligresía de Santiago de Petin, obispado de Astorga, o natural de la Fraylía, de 11 a 12 años de edad. Padres: Juan de Losada Ribadeneyda, natural de la Fraylía, mayorazgo de su casa, en tierra de Trives, y doña Anna Enríquez de Cadornia, natural de Villanueva de los Infantes, diócesis de Orense. Paternos: Álbaro Vázquez de Lozada, natural de la Fraylía, y Theresa Rodríguez de Ribadeneyda, natural del lugar del Espital del valle de Quiroga. Maternos: Benito Enríquez, natural de Villanueva de los Infantes, y doña Berenguera de Cadornia, natural de la Granja del Petín. Todos estos lugares genealogiados son del reyno de Galicia, hasta Villanueva de los Infantes. Todos los sobredichos son nobles, principales e hijosdalgo sin haver jamás pechado a estos ni a sus anteriores, por ser notoriamente conocidos de lo mejor y más illustre de Galicia. Las abuelas tuvieron la mesma calidad, y estas, con los demás, de sangre muy limpia, [al f. 135, després de copiar-ho pràcticament tot, afegeix:] Fueron aprobadas corrientemente por Francisco Luis Tallada, commendador de Benasal, y don Francisco Jofré, governador de Zueca": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 132 i 135.

"Frey Mauro de Lozada tomó el hábito de cavallero desta horden en 25 de octubre 1590 en la yglesia del Carme, por manos de frey don Francisco Luis Tallada, comendador de Benaçal, con comissió del ilustrísimo señor Maestre despachada en 22 de octubre del mismo año. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior del señor Maestre, fueron padrinos don Gaspar Juan y Florián de Lugo, cavalleros de nuestra Orden": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

155v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 207; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 209.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v.

Bibliografia

Losada de Rivadeneira y Enriquez de Cadórniga, Manso [sic]. Natural de Petin (Orense). 1590. Exp. núm. 269: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 837.

GONZÁLEZ GONZÁLEZ, Francisco, "Caballeros bercianos de las Ordenes militares y de Carlos III", en Tierras de León, Revista de la Diputación Provincial, vol. 23, nº 53 (1983), p. 40.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Maldonado de Hermosilla i López de Mata, Pedro

Altres formes

Lloc naixement Ciudad Rodrigo **Data** c. 1558 **+** 1589

Lloc defunció **Data defunció** 1594

Soterrat a

Pares i avis Francisco de Hermosilla i María López de Mata i Maldonado;
Avis paterns: Francisco de Hermosilla i Isabel Enríquez;
Avis materns: Alonso de Mata i Francisca Vázquez, tots naturals de Ciudad Rodrigo (Salamanca)

Esposa El 23-IV-1594 se li donà llicència per a casar-se amb María de Salazar

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Pedro Maldonado de Hermosilla, natural de Ciudad Rodrigo, de edad de 30 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1588. Padres: Francisco de Hermosilla y María López de Mata y Maldonado, naturales de Ciudad Rodrigo. Abuelos paternos: Francisco de Hermosilla y Isabel Enrríquez, naturales de Ciudad Rodrigo. Maternos: Alonso de Mata y Francisca Vázquez, naturales de Ciudad Rodrigo. El pretendiente es hijo legítimo. Los Hermosillas tienen su origen en las montañas en donde estaban en posesion y común estimación de nobles e hijosdalgo y habiendo venido sus antepassados a Ciudad Rodrigo más de cien años ha, siempre se han conservado con el trato y lucimiento de cavalleros, concurriendo a los officios que los desta clase suelen obtener, como es al de alcaide de la fortaleza de dicha ciudad que tuvo Francisco de Hermosilla, abuelo deste pretendiente. Los Matas y Maldonados, padres y abuelo materno del pretendiente son también hijosdalgo y nobles como constó por una sentencia en favor que obtuvieron para sentarse en la matrícula de los linages nobles de Salamanca, por cuyo privilegio gozan muchas preeminencias de nobleza los que por justicia están matriculados. Las abuelas paterna y materna no solo son christianas viejas y limpias de toda mala raza, sino [f. 131] también nobles y descendientes de cavalleros y la misma calidad de limpieza tienen los demás genealogiados": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 130v-131.

"Frey Pedro Maldonado tomó el hábito de cavallero desta Orden en 15 días del mes de março 1589 en el monasterio de Sant Bernardino ques de frayles descalços junto a Madrid, por manos de frey don Francisco Luis Tallada, comendador de Benasal, con comission del ilustrísimo señor Maestre referendada por su secretario Luis de Berbegal en treze días del dicho mes y año, por virtud de la qual fue graduado después de frey Christóval Monsoriu. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior de la casa del señor Maestre, siendo padrinos frey don Francisco Crespín y frey don Gaspar Juan. Enpessó de hazer

Cavallers de Montesa (1592-1701)

la probación en 16 de octubre 1590, hizo profesión en 23 de dicho mes, después de completas, con orden de Su Señoría ilustrísima, resibiola frey don Guillem Sans, sotsclavero de la Orden. Y por ser verdad yo, frey Pedro Fitto, sotscantor, certificado y ago verdadera fe de lo sobredicho y lo firmo de mi propia mano y nombre. Frey Pedro Fitto": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoria I], f. 135.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 146v i 172v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 180v; llicència per a casar-se amb María de Salazar: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 66v-67.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38.

Bibliografia

Maldonado de Hermsilla y López de Mata, Pedro. Natural de Ciudad Rodrigo. 1589. +1594. Exp. núm. 271: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 837.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Malla i Esclapés, Juan de

Altres formes

Lloc naixement Elx **Data** 1610 + 1653

Lloc defunció **Data defunció** 3 10 1692

Soterrat a

Pares i avis Juan de Malla i Esclapés i Margarita Malla i Tobia;
Avis paterns: Gaspar de Malla, generós i Ángela Escamilla;
Avis materns: Baltasar de Malla, generós i Beatriz d'Esclapés, tots naturals d'Elx

Esposa Va casar a Elx, el 1629, amb Gaudencia Pérez de Sarrió i Jordi

Observacions El pretendent tenia uns 40 anys d'edat (exp. 272).

Consulta del Consell d'Aragó de 16-VIII-1649 sobre l'hàbit concedit a Juan de Malla pels seus servicis a les corts -demana hàbit de Santiago o qualsevol de les quatre ordes-.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 23 2 1652 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"En dos de agost any mil sis-cents y deu, bategí un fill de Juan Malla y de Margarita Malla, conjugues. Fonch nomenat Joan, Pere, Francés; comparets foren Bernardo Malla i Isabel Malla; mossén Juan Sempere, rector": [Arxiu de la Parròquia de Santa Maria d'Elx (exp. 336)].

Consulta del Consell d'Aragó de 16-VIII-1649 sobre l'hàbit concedit a Juan de Malla pels seus servicis a les corts -demana hàbit de Santiago o qualsevol de les quatre ordes-: "Déssele de Montesa": AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 88v-89; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 99v-101; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 176-177v; llicència per a professor: Ibidem, ff. 347v-348.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 8.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 70.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 34.

Bibliografia

Malla y Malla, Juan. Natural de Elche. 1652. +1692. Exp. núm. 272: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 837.

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit. p. 180.

CASTAÑO, J., Llinatges d'Elx, cit., p. 150.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom	Malla i Sala, Felipe						
Altres formes	Malla Urgilles: FINESTRAT, p. 181; Malla Samper: RAH, CSC, sign. I-4, f. 88						
Lloc naixement	Elx	Data	8	12	1663	+	1696
Lloc defunció		Data defunció					
Soterrat a							
Pares i avis	Baltasar Malla Urgillés, generós, i Verónica Sala Samper; Avis paterns: Gaspar Malla i Soler, generós, i Ana Urgillés Sarricono; Avis materns: Miguel Sala Urgillés, ciutadà, i Maria Samper i Soler, tots d'Elx						
Esposa							
Observacions	Mort en 1729 (no consta al catàleg de membres d'eixe any)						

Títols i càrrecs

Nobiliaris	
En l'orde de Montesa	
Altres	Capità d'Infanteria Española a l'exèrcit de Catalunya

Hàbit de l'Orde

Concessió				Mercé concedida per	Carlos II		
Data comunicació	27	2	1693				
Inici proves	27/04/1694			Data comissió presa d'hàbit	10	5	1696

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

15/06/1694

Informants cavallers

fra Francisco Escorcía i Ladrón

Informants religiosos

fra Juan Barberán, rector de la vall de Perputxent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

23

5

1696

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Juan Malla (1653) cosí segon de Gaspar Malla, avi del pretendent; Máximo Vaillo de Llanos i Malla (1662), fill d'Àngela Malla, germana del Juan Malla anterior; Andrés Soler de Cornellà (1606), germà d'Àngela Soler de Cornellà, mare de Gaspar Malla, avi patern; Jaime Ortíz i Malla (1653), fill de Luisa Malla, cosina germana i cosina segona de Gaspar Malla, avi patern

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

273

Fonts arxivístiques

"En dotze dies de dembre del corrent any mil sis-cents sexanta y tres, bategí un fill de Baltasar Malla y Verónica Sala, conjugues. Nat a huit de dits mes y any, a les tres hores de la vesprada. Fonch nomenat Phelip, Masià, Miquel, Gaspar, Juseph. Compares mossén Maçià Malla, prevere, y María Sempere, muller de Miguel Sala" [Arxiu de la Parròquia de Santa Maria d'Elx (exp. 273)].

Data en la qual es comunica a l'orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 50, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 51-53; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 176v-177v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 88.

Bibliografia

Malla y Sala, Felipe. Natural de Elche. 1694. Capitán de Infantería Española en el ejército de Cataluña. Exp. núm. 273: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 837.

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit., p. 181.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Malla i Viudes, Felipe

Altres formes

Lloc naixement Oriola **Data** 7 11 1662 + 1697

Lloc defunció Oriola **Data defunció** 3 4 1735

Soterrat a

Pares i avis Felipe Malla Urgillés, natural d'Elx, i Ángela Viudes de la Torre, natural d'Oriola;
Avis paterns: Felipe Malla Sarrió i Violante Urgillés Sarrió, ambdós d'Elx;
Avis materns: Jacinto Viudes Almodóvar i Mateva de la Torre i Vilanova, ambdós d'Oriola

Esposa El 22-XII-1697 se li donà llicència per a casar-se amb Umbelina María Belloch i Guitart, natural de Xàtiva

Observacions Borbònic

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 18 5 1686 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 06/11/1696 **Data comissió presa d'hàbit** 30 3 1697

Resolució proves 28/01/1697

Informants cavallers fra Francisco Descals

Informants religiosos fra Miguel Cifre, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 18 7 1697 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 05/04/1702

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Jaime Ortíz i Malla (1653), Máximo Vaillo de Llanos i Malla (1662), Pedro Soler de Cornell i Malla (1686), cosins germans del pretendent; Felipe Malla Sala (1696), nt de Gaspar Malla, germà de l'avi patern; Juan de la Torre i Orumbella (1671), fill de Juan de la Torre, aquest segon germà de Mateva de la Torre, àvia materna del pretendent.

No hem pogut documentar des de l'expedient de proves que fos cavaller de Montesa un tal Juan Malla i Malla, fill de la germana de Matías Malla, besavi del pretendent.

Descendents

En altres oomm

Fons documentals

Exp. en l'AHN

274

Fons arxivístiques

"En onze de noviembre del año mil seiscientos sesenta y dos yo, mossn Joseph Gain, presbytero y cura de la parroquial de Santa Justa y Rufina de esta ciudad de Orihuela, baptiz a Phelipe, Jacinto, Joseph, Vicente, Cayetano, hijo de don Phelipe Malla y doña ngela Viudes, cnjuges. Compadres don Joseph de la Torre, canónico de la Santa Iglesia de Orihuela, y doña Margarita Viudes. Y se advierte que dicho baptizado nació a siete de dicho mes y año, en fe de lo qual lo firm ut supra. Mossén Joseph Gan (firma i rúbrica)": [de l'Arxiu de la Parròquia de les Santes Justa i Rufina d'Oriola (exp. 274)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la merc: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 79v i 80 o ff. 92-93; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 199-200v; comisso per a donar-li l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 6v-7. En 1702 va sol.licitar professar, AHN, OOMM, leg. 2158: la reial llicència a l'efecte en en AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 56-57; llicència per a casar-se amb Umbelina Belloch: AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 40.

En 1709 s'orden apartar-lo del regne de València i enviar-lo a Cervera (La Rioja), on s'havia de presentar diàriament al corregidor: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 243v-244.

Aquest confinament se li al el 1715, pel que havia patit durant la guerra i per la mort durant el conflicte dels seus sogres i de la seua esposa Umbelina:

"El rey. Aunque con decreto de diez de hemero de mil setecientos y nueve mand apartar del reino de Valencia a don Phelipe Malla y Viudes, caballero del orden de Montesa, y que pasase a residir a la villa de Zervera de la Rioja, en atenzin ahora a constarme haver sido fiel vasallo y a que por mantenerme lealtad padeció constanttamente prisiones y enzierros en los castillos de la ciudad de Xttiva (llamada oy San Phelipe) y de el Temple de Valenzia en el tiempo que los enemigos ocuparon dicho Reino, y a que don Juan Bautista Velloch, suegro de dicho don Phelippe": AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 180-181.

"Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 92.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 88.

Bibliografia

Malla y Viudes, Felipe. Natural de Orihuela. 1697. Exp. núm. 274: VARGAS-ZNIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n 25 (1957), p. 837.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Manca i Virdi, Andrés

Altres formes Manca i Virde: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48

Lloc naixement Sàsser (Sardenya) **Data** c. 1582 **+** 1616

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Jaime Manca de Cedreles i Catalina Virdi i Pilo;
Avis paterns: Andrés Manca i Isabel de Cedreles;
Avis materns: Juan Virdi i Catalina Pilo, tots veïns i naturals de Sàsser

Esposa El 28-IX-1627 se li donà llicència per a casar-se amb Ángela Francisco i Giagiacho, de Sàsser (Sardenya). L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 79.

Observacions El pretendent tenia uns 25 anys d'edat quan s'inicien les proves (exp. 276)

Títols i càrrecs

Nobiliaris "Señor de la Encontrada de Opia y Monte Santo, barón de Ardara y conde de Mores": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48.

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 29 12 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 23/04/1607 **Data comissió presa d'hàbit** 4 9 1607

Resolució proves 26/08/1607

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes fra Luis de Calatayud i Toledo, cavaller de Calatrava, i fra Antonio Can, prior del convent de Sant Agustí de Càller, regne de Sardenya

Creuament i presa d'hàbit

Data 1616 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 03/03/1617

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

276

Fonts arxivístiques

"Frey don Andrés Manca. En 29 de diziembre 1604 se hizo merced del hábito de cavallero a frey don Andrez Manca, y en 4 de settiembre 1607 se dio comisión para que lo tomasse. Frey don Andrés Manca. En 3 de março de 1617 se dio comisión para poder professar frey don Andrez Manca, natural de Serdeña": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 58 i 117.

Llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 239v-240; llicència per a casar-se amb Ángela Francisco: AHN, OOMM, 552-C, ff. 66v-67.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48.

Bibliografia

Manca y Virde, Andrés. Natural de Sacer. 1607. Señor de Opia y de Montesanto. Barón de Aldaza. Conde de Mores. No tomó el hábito hasta 1616: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 838.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement Data + 1589

Lloc defunció Data defunció

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

24 3 1589

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

25 3 1589

Lloc

Madrid, església del monestir de la Concepció Bernarda, dit de las monges de Pinto, de l'orde de Sant Bernat

Ministres

fra Francisco Luis Tallada, comanador de Benassal.

Padrins

fra Gaspar Granullés, sotscomanador, i fra Francisco Crespí

Professió

Llicència per a professar

Data

24 6 1590

Lloc

Montesa

Ministres

fra Guillem Sans, sotsclauer

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Don Felipe Sobrañes de Bazán, germà de la mare, cavaller de Calatrava; un germà del pretendent, cavaller de Sant Joan

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"Frey Florián Marzilla de Lugo tomó el hábito de cavallero de esta Orden en 25 días del mes de marzo 1589, en la yglesia de la Conçibición Bernarda de monjas de la orden de San Bernardo que está en la villa de Madrid, por manos de frey don Francisco Luis Tallada, comendador de Benasal, con comisión del ilustrísimo señor Maestre referendada por su secretario en 24 de dicho mes y año, y por la comisión referendada en 15 días de dicho mes y año lo recibió Diego de Castrillo y de Gusmán, en virtud de las cuales comisiones mandó Su Señoría ilustrísima fuesse primero en grado frey Florián Marzilla del Ugo, y así lo fue. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior de la casa del señor Maestre, fueron padrinos frey don Gaspar Granullés, sotscomendador de la Orden, y frey don Francisco Crespín. Enpesó de hazer la probación en 22 de junio 1590, hizo la prophesión en 24 del dicho mes y año con orden de Su Señoría ilustrísima, recibiola frey don Guillem Sans, sotsclaver de la Orden. Jo, frey Selva, cantor major del convento de Nuestra Señora de Montesa ago verdadera fe ser verdad lo sobredicho y así lo firmo de mi propia mano. Frey Selva, cantor major": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 136.

"Frey Florián Manzilla del Hugo, natural de la ciudad de La Laguna en la isla de Tenerife. [al marge] año 1588. Cavallero. Padres: Melchor Manzilla del Hugo, natural de la isla de Teneri// f.76 -fe, una de las de Canarias, y doña Ana Bazán, natural de la isla de Canarias. Abuelos paternos: El licenciado Florián Manzilla Cabeza de Vaca, oydor que fue de la real audiencia de Canaria, y doña Inés Vagañarde del Hugo, natural de la isla de Canaria. Abuelos maternos: Pedro de Sobrañes y doña Isabel Bazán, naturales de la isla de Canaria. Pónensse assí estas naturalezas porque como las pruebas solo se recibieron en Madrid y en Sevilla, no se pudo apurar de qué lugares fueron naturales. Frey Florián Mancilla del Hugo estuvo en servicio de la señora Emperatriz y era a la sazón de la pretensión de nuestro ábito, del de Santistevan, si bien no era

Cavallers de Montesa (1592-1701)

professo en dicha Religión. Su padre fue tan valeroso capitán y tan fiel vassallo de nuestro rey que a expensas de su peculio hizo varias entradas con sus bien armados navíos en la berbería, dirigida toda en obsequio de su rey. Mortificó mucho a los moros y a fuer de su gran valor vindió inmemorables esclavos y despojos de preciosas pressas, causando en aquellos bárbaros su nombre horror, y las cathólicas armas de nuestro rey los créditos que se merezen. Todas las sobredichas familias fueron estimadas por muy principales y nobles, de solares bien conocidos, / f. 76v y como a tales se les guardaron a todos sus descendientes. Todas las franquezas y libertades que los nobles hijos dalgo gozan y suelen gozar según los fueros de aquellas tierras y el punto de limpieza le tuvieron siempre muy ganado y asentado todos los arriba dichos. Don Bartholomé Benítes del Hugo, padre de la abuela paterna, fue primo hermano de don Pedro Fernández del Hugo, tercer adelantado de Canarias, este fue el que ganó las islas de Tenerife y Palma, y don Luis Fernández del Hugo, último adelantado, reconocía al padre de frey Florián por su deudo e hijo de doña Inés del Hugo, su tía, y en los vandos que tuvo el dicho don Luis, Adelantado acudía a Melchior Manzilla del Hugo, su pariente, y se honrrava mucho con él y sus deudos. Don Bartholomé Benites del Hugo, además de Adelantado, tuvo otros primos hermanos, a saber, don Alonso Luis del Hugo, comendador de San Tiago, y los hijos del señor de Fuentes también en el mismo grado, llamados don Juan de Guzmán, comendador de Alcántara y don Gómez de Guzmán, comendador de San Tiago, y de la Boca del señor rey Phelippe Segundo, todos deudos respectivamente de doña Inés, su hija, abuela paterna, y por este respeto deuda de doña Beatriz de Ayala, muger de don Álvaro de Guzmán, señor de Fuentes y nieta de Adelantado don Pedro. Los Sobrañes descien den de los nobles y pricipales Sobrañes de Génova, como se puede ver en el libro que escribió Argote de Molina, y el abuelo materno / f. 77 de frey Florián fue deudo del marqués de Santa Cruz y don Phelippe Sobrañes de Bazán hermano entero de doña Anna Bazán, madre de frey Florián, fue del ábito de Calatrava, y Melchior Manzilla familiar del Santo Officio, y tubieron un hijo hermano mayor de frey Florián del ábito de San Juan": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 75v-77.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 174-174v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 180v-181; concessió de 200 ducats anuals sobe la mensa: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 19-20v; títol d'administrador de la comanda de Benassal: Ibidem, ff. 41v-42v; concessió de la vintena part a l'any dels fruits de la comanda de Benassal, com a salari per la seua administració: Ibidem, ff. 72-73; informe favorable de fra Diego de Covarrubias, assessor general, sobre la pensió econòmica que sol.licita fra Florián: RAH, CSC, sign. I-50, f. 136 -el 136v, amb la resolució autògrafa del Rei-

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38.

Bibliografia

Mansilla de Lugo y Bazán, Florián. Natural de Tenerife. 1589. Hizo su testamento en Madrid en 1609 y casó con doña María Díaz Pereira: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 838.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom March, Jerónimo

Altres formes

Lloc naixement València **Data** + 1581

Lloc defunció **Data defunció** 11 1648

Soterrat a

Pares i avis Mossén Guillem March

Esposa El 18-VI-1594 se li donà llicència per a casar-se amb Juana Eximeno

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador major (3-XII-1588);
lloctinent del Maestrat Vell (29-VIII-1618);
marmessor general de l'Orde (12-III-1642);
tresorer general de l'Orde (16-VIII-1643)

Altres Capità de la costa

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 5 2 1581

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 2 1581 **Lloc** Moncada, església parroquial

Ministres fra Marco García i fra Sebastià Tolzà

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 2 5 1586 **Lloc** Montesa

Ministres fra Guillem Sans

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"Dimarts a VIII del sobredit [1570] bategí mossén Pedro a Geroni Alonso, fill de Guillem March, cavaller. C[ompare]: don Geroni Pardo, comanador major de Montesa. C [omare] dona Elena de Borchá, muller de don Geroni Cabanilles.[Nota marginal:] Geroni Alonso March": Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València, Llibre de batejos nº 3, f. 325.

"Batisme de don Geroni, fill de don Guillem March, en Sant Esteve a 19 setembre 1570", "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 92v.

"El reverendo y muy noble frey don Gerónimo March, hijo de Guillem March, tomó el hábito de cavallero en el lugar de Moncada, y dióselo el comendador frey Marco García por comición de Su Señoría ilustrísima a 8 de hebrero del año 1581, y la data de la comisión es a 5 del mismo mes y año y firmada de manos de su señoría ilustrísima y referendada por la mano de Luis de Berbegal, secretario. Empesó la probación en [blanc] de março 1586. Hizo profesión en 2 de maio 86 por orden de Su Señoría ilustrísima, recibiola don Guillem Sans": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 88;

"Frey don Gaspar Juan tomó el hábito en 6 de março de 1578. Frey Gerónimo March en 8 de febrero 1581. Es thesorero de la Orden": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 52v;

Comissió per a que li donen l'hàbit i nota sobre el creuament: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 38-38v; títol de companyó del comanador major. Ibidem, f. 169v; llicència per a casar-se amb Juana Eximeno: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 75v-76.

Títol de lloctinent del Maestrat Vell: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 44-45v; títol de tresorer general de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 184v-185v; títol de marmessor general: AHN, OOMM, lib. 576-C, f. 37v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35v.

Bibliografia

March, Jerónimo. 1581. Caballero. Gobernador de Sant Mateu. Capitán de la Costa. +1648. Hijo de Guillén March: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 838.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Marín i de Liñán, Matías

Altres formes

Lloc naixement Maluenda (Zaragoza) **Data** c. 1568 + 1590

Lloc defunció **Data defunció** 1611...

Soterrat a

Pares i avis
 Polo Marín de Guerra, natural de Maluenda, i Ana de Liñán, natural d'Irles?;
 Avis paterns: Juan de Guerra Marín, natural de Maluenda, i Cebriana de Villalón, natural de Tudela (Navarra);
 Avis materns: Hernando de Liñán, natural d'Irles?, i Ana Marín, natural de Maluenda

Esposa

Observacions
 El pretendent tenia uns 22-23 anys d'edat (exp. 278).
 En 1611 va ser nomenat informant, junt amb fra Joan Borja, capellà d'honor del rei, per a les proves de Francisco Sigler.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 03/03/1590 **Data comissió presa d'hàbit** 23 3 1590

Resolució proves
 No hi consta

Informants cavallers
 fra Francisco Crespí

Informants religiosos
 fra Miguel Fito, sagristà major del convent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 24 4 1590 **Lloc** Rueda, església i monestir de N^a. S^a de Rueda, de l'orde de Sant Bernat

Ministres
 fra Hernando de Hospital

Padrins
 Don Francisco la Cavallería, cavaller de Saragossa i don Juan de Resenti?, cavaller

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres
 fra Guillem Sans, sotsclauer

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

--

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

278

Fonts arxivístiques

"Frey Mathías Marín, natural de Maluenda, reyno de Aragón y comunidad de Calatayud, de edad de 22 años. [Al marge:] Cavallero. Padres: Polo Marín de Guerta, y Anna de Leña, natural de Ibdes. Paternos: Juan de Guerta Marín, natural de Maluenda y Cebriana de Villalón, natural de Tudela, de Navarra. Maternos: Hernando de Liñán, natural de Ibdes, y Anna Marín, natural de Maluenda. [f. 142] La calidad de hijosdalgo de los Marines no la dan assentadamente, solo dize un testigo que Polo Marín, hermano del abuelo paterno, era cavallero, y la hazienda de este heredó el Juan de Guerta Marín, su hermano y abuelo del pretendiente, y también que estos Marines dicen que descien den de los Marines de Galicia, que son cavalleros y señores de vasallos, y otro, en prueba de esto, dice que hallándose en el convento de frayles bernardos de Monterey a la missa nueva de un hermano del pretendiente religioso de este monasterio, assistieron los Marines de Galicia como a deudos, y uno de ellos fue padrino y hizo el gasto, pero todos los testigos dicen que su trato fue como de cavalleros y tuvieron cargos honoríficos. Los Liñanes son assentadamente hijosdalgo y nobles de lo mejor de Aragón, y las abuelas con los demás, notoriamente limpias": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 141v-142.

"Frey Mathias Marín tomó el hábito de cavallero desta Orden en 24 de abril 1590, que fue el tercero día de Pasqua, en la yglesia y monasterio de Nuestra Señora de Rueda, orden de Sant Bernardo, por manos del comendador Espital con comisión del ilustrísimo señor Maestre hecha en 23 de março dicho anyo. Dixo la missa fray Martín de Nava, prior del monasterio de Nuestra Señora del Guerto, orden de Sant Bernardo. Fueron padrinos los muy illustres don Francisco la Cavallería, cavallero domiciliado en la çiudad de Çaragoza, y don Juan de Resenti, así mesmo cavallero. Enpessó de hazer la probassión en 11 de março 1592. Hyzo proffessiön a [blanc] de [blanc] 159[blanc], rescibióla frey don Guillem Sans, sotsclavero de la Orden, con comisión de Su Excelencia. Y

por ser verdad yo, frey Pedro Selva, cantor major, sertifico y ago verdadera fe de lo susodicho y lo firmo de propia mano y nombre. Frey Pedro Selva, cantor major [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 151.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 201v-202; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 204; nomenament d'informant per a les proves de Francisco Sigler: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 37v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v.

Bibliografia

Marín y de Liñán, Martín [sic]. Natural de Maluenda. 1590. Exp. núm. 278: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 838.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Martí de Ventimilla, Juan Bautista

Altres formes Veintemilla: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 55v

Lloc naixement València **Data** c. 1606 **+** 1630

Lloc defunció València **Data defunció** 20 11 1663

Soterrat a

Pares i avis Francisco Martí de Ventimilla i Jerónima Fox, naturals ambdós de València; Avis paterns: Francisco Martí i Juana Vallés, naturals ambdós de València; Avis materns: Nicasio Fox, natural de Benicarló, i Juana Ángela Sempere, natural de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 22 anys d'edat (exp. 279).
Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626.
Va ingressar amb dispensa del papa per falta de noblesa de l'avi matern.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Tresorer general (26-XI-1648); marmessor general de l'Orde (10-X-1646); companyó de la mensa (20-XII-1656)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 1 1628

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves 02/03/1628

Data comissió presa d'hàbit 22 2 1630

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Jerónimo March

Informants religiosos fra Felipe Arano, rector de Sant Mateu

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 5 3 1630 **Lloc** València, Temple

Ministres fra Jofré de Blanes, lloctinent general i fra Berenguer Vila prior del Temple

Padrins

Professió

Llicència per a professar 13/06/1633

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

279

**Fonts
arxivístiques**

"En 4 de septiembre 1628 al conde de Oñate, embajador, pida dispensa a Su Santidad para Juan Bautista Martí de Vintimilla, por quanto Nicasio Fox, su abuelo materno, no era ydalgo": RAH, CSC, sign. sign. I-2 [9/576], f. 10.

"Juan Bautista Vintimilla a 5 de março 1630. Fue nombrado tesorero y albacea general de nuestra Orden": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 162v.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 552-C, ff. 95-95v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 95-95v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 96v-99; nomenament d'informants, interrogatori i instruccions concretes per a fer les proves: Ibidem, ff. 138v-141; comissió per a que li donen l'hàbit (amb còpia del breu de dispensa del papa, per no haver provat noblesa l'avi matern): AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 10-13 (les cartes del rei a l'ambaixador a Roma sol.licitant la dispensa en AHN, OOMM, lib. 531-C, f. 179, 179v i 196v-197v); llicència per a professar a València: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 242v-243; títol de tresorer general: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 157v-158v; títol de companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 304v-305; títol de marmessor general de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 532-C, f. 224v i AHN, OOMM, lib. 576, f. 126v.

En 1632 va sol.licitar dispensa per a no professar al convent de Montesa; AHN, OOMM, leg. 2158;

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 55v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 22v.

Bibliografia

"Martes a 5 [de març de 1630] recibió el ábito de Montesa en el Temple, de mano del lugar teniente Don Jofré de Blanes, Juan Bautista Martí de Ventemilla; Miercoles a 7, en el Real, recibieron el ábito de Montesa por mano de Don Jofré de Blanes, lugar teniente de la Religión, D. Melchior Cisternes, del Consejo Civil y asesor de dicha Orden, y D. Miguel Cisternes, su sobrino": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 176.

Martí de Veintimilla y Foix, Juan Bautista. Natural de Valencia. 1628. Tesorero general de la Orden. +1663. Exp. núm. 279: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 839.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts
arxivístiques

"El magnífico y reverendo frey Seraphín Martín, cavallero, tomó el ábito a 10 de agosto, que fue el día de San Lorenzo del año 1576. Dióle el ábito el yllustrísimo señor maestre don Pedro Luis Galcerán de Borja en el convento y dixo la misa frey Gaspar Arándiga, por ausencia del padre prior, como a freyle más anciano. Empezó de hacer la probación a 16 de abril año 1577. Hizo profesión a 11 de agosto del dicho año 77. En el capítulo general de 1588 fue nombrado por procurador general de la Orden. Fue nombrado por sotscomendador por Su Magestad en el año 1599. Hízole merced Su Magestad de la encomienda de Beniarraez en Perpunchente el anyo 1609. Murió en el convento en 6 de noviembre de dicho año sin haver tomado posesión de dicha encomienda. Cuius anima per Dei misericordiam requiescat in pace. Amen": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 61-61v.

"Morí als 7 de noembre 1609 estant ja proveït en la encomanda de Beniarraez. Anima eius requiescat in pace": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 1v.

Títol de lloctinent del batlliu de Moncada: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 199-199v; títol de companyó del comanador de Vilafamés: Ibidem, ff. 216-216v; títol d'administrador de la comanda de Silla: Ibidem, ff. 218v-219; títol d'administrador de la comanda d'Ademús, per mort del darrer comanador: Ibidem, ff. 212-212v; títol de sotscomanador: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 31v-33.

Testament en ARV, manaments i empars, lib. 5, 1610, ma 53, f. 1-10v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31v.

Bibliografia

Martín, Serafín. 1576. Caballero. Procurador General de la Orden en 1588. Comendador de Perpunchent en 1609. +el mismo año: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 839.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

El seu fill, Fernando Martínez de Fresneda i Mena, es va creuar cavaller de Calatrava en torn a l'any 1660 (exp. 368), encara que tenia mercè d'hàbit de Montesa des de les corts valencianes de 1645: ACA, Consell d'Aragó, lligall, 907, n° 8.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

281

Fons arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 238v-241; comissió per a que li donen l'hàbit (amb nota al marge del creuament): AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 12-13; llicència per a professar al convent de San Martín de Madrid: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 80v-81v; llicència per a casar-se amb Jerónima Loyola: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 164-164v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 21.

Bibliografia

Martínez de Fresneda y Bonivern, Rodrigo. Natural de Alicante. 1626. Exp. núm. 281: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 839.

LOHMANN VILLENA, Guillermo, Los americanos en las órdenes nobiliarias, Madrid, CSIC, 1947, vol. II, p. 72.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Martínez Pasqual i Berenguer, Miguel

Altres formes

Lloc naixement Alacant

Data c. 1580 **+** 1604

Lloc defunció

Data defunció

Soterrat a

Pares i avis

Jaime Pasqual i Práxedis Berenguer;
Avis paterns: Jaime Miguel Pasqual i Violante Pasqual;
Avis materns: Valentín Berenguer i Isabel Juan Martínez, tots naturals d'Alacant

Esposa

Va casar amb María Franquesa, filla de Pedro Franquesa, cavaller de Montesa i comte de Vilallonga

Observacions

El pretendent tenia uns 24 anys d'edat (exp. 282).

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 5 1604

Mercé concedida per Felipe III

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Miguel Martínez Pasqual. En 3 de mayo 1604 hizo merced Su Magestad del hábito de cavallero a don Miguel Martínez Pasqual. En 19 de julio 1604 se dio comissió para tomarle. Tomó el hábito en la iglesia del Temple de Valencia a 8 de agosto de 1604, se le dio don Jofré de Blanes, dixo la missa lo doctor frey Primo": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoria II], f. 65.

"Frey don Miguel Martínez Pasqual, cavaller del hàbit de Montesa. Arribà al convent de Montesa per a fer lo noviciat a 8 de mars del ann 1606. Prengué lo hàbit en la iglesia del Temple als 8 de agost del ann 1604, lo armà cavaller don Jofré de Blanes, digué la missa lo doctor frey Primo. Foren padrins don César Tallada y don T. Pertusa. Se ha de advertir que aquest mateix dia prengueren lo hàbit tres cavallers en la mateixa iglesia del Temple, que foren lo sobre dit don Miguel Pasqual, don Roque Valero Severio y don Hierónimo de Brizuela. Tomó primero el hábito don Miguel Pasqual, sigundo don Roque Valero, tercero don Hierónimo Brisuela. Doni-li la professió dimecres als 10 de maig de 1606 en virtud de una carta real a mi feta en Aranjuez als 6 de dit mes y anny": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoria IV], f. 13.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 168-168v; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, f. 179; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 199v-200.

"Poder para haber, recibir y cobrar otorgado por Miguel Martínez, caballero de la orden Montesa, habitante en la ciudad de Alicante, a favor de Ginés Roca,

Cavallers de Montesa (1592-1701)

vecino de la ciudad de Valencia, ante Juan Torres. En Alicante, a 13 de junio de 1611": ARV, índex de manaments i emparees, vol. V, f. 245v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42v.

Bibliografia

Martínez Pascual y Berenguer, Miguel. Natural de Alicante. 1604. Exp. núm. 282: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 839.

PASTOR, J., "Nobles i cavallers...", cit., p. 27.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mas i Borràs, Antonio

Altres formes Mas i Sanz: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87

Lloc naixement Castelló de la Plana **Data** 1659 **+** 1690

Lloc defunció **Data defunció** c. 1726

Soterrat a

Pares i avis Martín Mas i Sans, subrogat de governador de Castelló de la Plana, natural de dita ciutat, i Felipa Borràs, natural de Benicarló;
Avis paterns: Luis Mas, natural de Castelló de la Plana, i Magdalena Sans, natural de Xert;
Avis materns: Antonio Borràs, natural de Benicarló, i Francisca Brusca i Despuig, natural de Morella

Esposa

Observacions Austriacista. El 15 de gener de 1710 el rei ordenà aprovar la sentència contra aquest cavaller i publicar-la.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 14 5 1690

Mercé concedida per Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Más y Borrás, Antonio. Natural de Castellón de la Plana. 1690. Exp. núm. 283: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 839.

SAAVEDRA ZAPATER, Juan C., "Entre el castigo y el perdón. Felipe V y los austracistas de la Corona de Castilla, 1706-1715", Espacio, Tiempo y Forma, Serie IV, Hª. Moderna, t. 13 (2000), pp. 488 i 502.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mas i Borràs, Luis

Altres formes

Lloc naixement Castelló de la Plana **Data** c. 1657 **+** 1682

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Martín Mas i Sans, subrogat de governador de Castelló de la Plana, natural de dita ciutat, i Felipa Borràs, natural de Benicarló;
Avis paterns: Luis Mas, natural de Castelló de la Plana, i Magdalena Sans, natural de Xert;
Avis materns: Antonio Borràs, natural de Benicarló, i Francisca Brusca i Despuig, natural de Morella

Esposa El 30-IV-1686 se li va concedir llicència per a casar-se amb Casilda Calduch i Sans, natural de Xert. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 41.

Observacions El pretendent tenia entre 22-24 anys d'edat. A les informacions s'interrogaren 20 testimonis (exp. 284).
El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.
En 1707 estava empresonat al castell de Peníscola, junt al rector de Sant Mateu.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

El 14-VIII-1679 el rei ordenà al virrei de València l'informara sobre la persona de Luis Mas, que havia sol·licitat mercè d'hàbit a través de son pare (inclou breu relació de mèrits): AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 230v-231.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 289-290; comissió per a donar-li l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 2-2v; llicència per a casar-se amb Casilda Calduch: Ibidem, f. 78v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 106-106v.

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v.

En 1707 estava empresonat al castell de Peníscola, junt al rector de Sant Mateu: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 10v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 83v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Más y Borrás, Luis. Natural de Castellón de la Plana. 1681. Exp. núm. 284: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 839.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mascó i Solanes, Francisco

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1584 **+** 1607

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Joaquín Mascó i Ángela Solanes;
Avis paterns: Juan Mascó i Ángela Viciano;
Avis materns: Francisco Solanes i Ana Honorada i d'Alegret, tots de València

Esposa El 18-I-1616 se li concedí llicència per a casar-se amb María de Fuenmayor i Íñiguez de Carvajal: L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 80.

Observacions El pretendent tenia uns 20 anys d'edat (exp. 285).
Serví a l'exèrcit de Flandes.
Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Francisco Mascón, natural de Valencia [Al marge] Año 1604. Cavallero. Padres: Don Joaquín Mascón y doña Ángela Solanes, naturales de Valencia. Abuelos paternos: Don Juan Mascón y doña Ángela Viciano, naturales de Valencia //. Abuelos maternos: Francisco Solanes y Anna Honorada y de Alegret, naturales de Valencia. Todos estos Mascones fueron cavalleros nobles y por tales tenidos y tratados sin contradición de toda la nobleza y plebe. Francisco Solanes fue hijodalgo al fuero de estos reynos, por ser descendiente de los ciudadanos más antiguos de Valencia y como a tal fue jurado y tubo otros cargos de graduación y honrra de dicha ciudad. Las abuelas entrabas fueron hijas de principales cavalleros y limpias, excelencia muy asentada y notoria en todos los demás nombrados; [f. 98v] la familia y cassa de los Mascons es de cavalleros antiguos reputados por tales y con la posesión de las prerrogativas e inmunidades que corresponden a la nobleza. Francisco Solanes fue en Valencia ciudadano, pero la estimación común assí en lo público como en lo privado fue de muy cavallero, por ser notorio a todos que su descendencia era tal y de muy antiguos cavalleros, y assí estos como los Mascons limpios con entereza. Entrabas abuelas tan buenas en calidad y limpieza como los arriba dichos y dados por cavalleros, y aquí no ay más que decir si únicamente que los ancianos aprobaron corrientemente las informaciones con el pretexto que siempre que llegase la edad que pide la diffinición en el pretendiente o Su Santidad le dispensare, se pusiese el ábito": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 79v-80 i 98-98v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Frey don Francisco Mascó. En 3º de mayo 1604 hizo merced Su Magestad del hábito de cavallero a don Francisco Mascó. En 17 de febrero 1607 se dio comisión para tomalle. En 5 de agosto 1607 en la iglesia de los padres de la Companyía de Jesús, dió el hábito un abad del orden de Cistells. Le armó cavallero don Nofre Scrivá, cavallero del hábito, y lo tomó en Meccina. Dióle la profección el padre prior fray Juan Salinas": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 70.

"Don Francisco Mascó, cavaller del hàbit de Montesa, arribà al convent a fer la professió als 15 de novembre 1609. Prengué lo hàbit en Mecina, en la ysla de Cicilia, a 5 de agost del ann 1607, en la yglesia dels pares de la Compannía. Dona-li lo hàbit un abad del orde de Cistells, arma 1 cavaller don Nofre Scrivà, cavaller del hàbit": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 29.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 186v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 244v-245v; comissió a fra Nofre Escrivá i a qualsevol abat de l'ordre de Sant Benet o Sant Bernat per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 72-73; llicència per a professar: Ibidem, ff. 270-270v; llicència per a casar-se amb María de Fuenmayor: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 175-175v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44v.

Bibliografia

Mascon y Solanes, Francisco. Natural de Valencia. 1605. Sirvió en el ejército de Flandes. Exp. núm. 285: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 839.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mata i Claramunt, Juan Bautista

Altres formes

Lloc naixement Sant Cebrià de Vallalta **Data** c. 1620 **+** 1651

Lloc defunció Barcelona **Data defunció** 1675

Soterrat a

Pares i avis

Juan Pablo de Mata, natural de Sant Cebrià de Vallalta (Barcelona), i Lucrecia Margarita de Claramunt, natural de Barcelona;
Avis paterns: Juan de Mata, natural de Sant Cebrià de Vallalta, i Isabel Soler, natural de Sant Celoni;
Avis materns: Nicolás de Claramunt, natural de Barcelona i Agustina Alzina, de Sant Celoni

Esposa

El 9-X-1670 se li donà llicència per a casar-se amb Raimunda Copons, de Barcelona

Observacions

El pretendent tenia uns 31 anys d'edat (exp. 286)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de la Torre de Mata, a Sant Cebrià de Vallalta (MOLAS, 1996, p. 211)

En l'orde de Montesa

Altres

Capità; sergent major; mestre de camp.
Capità general de l'Artilleria d'Aragó

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques Consulta de 5-XII-1650 del Consell d'Aragó sobre l'hàbit que demana Juan Bautista de Mata: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 23-23v; nomenament d'informants interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 24v-25v; comissió per a que li donen l'hàbit (amb nota al marge del creuament): Ibidem, ff. 28-28v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 205v-206 (sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158); llicència per a casar-se amb Raimunda Copons: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 164-164v.

Relación de servicios de don Juan Bautista de Mata, caballero de la orden de Montesa y capitán general de la artillería del reyno de Aragón (Barcelona 1669?), 4 pp., Biblioteca de Catalunya, sign. F.Bon. 4878.

AHN, OOMM; lib. 816-C, difuntos, p. 5.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 68v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 33.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Mata y Claramunt, Juan Bautista. Natural de San Cebrían de Vallalta. 1651. Capitán. Sargento Mayor. Maestro de Campo. Capitán General de la Artillería de Aragón. +1675. Exp. núm. 286: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 839.

MOLAS, P., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., pp. 65, 211.

BRU, Ll. de, FLUVIÀ, A. de, Nobiliari del Reial Cos de la Noblesa..., cit., p. 135.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Matheu i Sans, Lorenzo

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 12 7 1618 + 1650

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 31 1 1680

Soterrat a Madrid, Hospital de la Corona d'Àragó

Pares i avis
Juan Bautista Matheu i Isabel Sans, ambdós de València;
Avis paterns: Glaudio Matheu, natural de Tissi, província de Lleó, de França, i Rafaela Pellicer, natural de València
Avis materns: Lorenzo Sans, de Xàtiva i Petronila Vallés, de València

Esposa
En 1646 va casar amb Feliciano de Silva (+1658): CANET, 2008, p. 87; el 25-I-1661 va obtenir llicència per a casar-se amb Mariana de Villamayor: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 203.

Observacions
Quan s'inicien les proves el pretendent tenia uns 30 anys d'edat (expedient 287).
Existeix un gravat d'aquest cavaller, que comentem al darrer capítol del treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Companyó del comanador de Benassal (22-II-1672)
Existeixen un retrat i un gravat del personatge, que descrivim al darrer capítol d'aquest treball.

Col·legial del Colegio de Santa Cruz de Valladolid; assessor del justícia criminal de València (1641); assessor del portantveus de general governador de València (1645); membre de l'Audiència de València: advocat fiscal interí (1643), advocat fiscal titular (8-IV-1647), oidor de causes criminals (17-V-1649), oidor de causes civils (31-VIII-1652);

Cavallers de Montesa (1592-1701)

alcalde de casa y corte del Consejo Real de Castilla (1659);
oïdor del Consejo de Indias (9-XII-1668 a 14-XI-1671);
regent del Consell d'Aragó (1671).

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 16 3 1650 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 25/07/1650 **Data comissió presa d'hàbit** 3 9 1650

Resolució proves 30/08/1650

Informants cavallers fra Felipe Vives de Canyamàs, sotsclauer i comanador de Montroi

Informants religiosos fra Pedro Moles, rector del col.legi de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 14 9 1650 **Lloc** València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 19/12/1651

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Per part de mare descendia de Francesc Sans Martí, XIé mestre de Montesa –mort el 1506–, doncs el mestre fou besavi de Lorenzo Sans, avi de Lorenzo. Altres cavallers parents foren els germans Juan i Pedro Sans de Pròxita i Vallés, creuats en 1606 i 1639 respectivament, ambdós germans de la mare del pretendent.

Descendents El seu fill Domingo Matheu i Silva (1664) i els seus besnéts Tomás (1756) i Francisco Mª Vergadá i Matheu (1767): AHN, OOMM, lib. 817-C

En altres oomm Un altre fill seu, Lorenzo Matheu i Villamayor, va ser cavaller de Santiago, i el germà, Gregorio, de Calatrava. Altres descendents optaren tots ells per Calatrava: Gregorio Matheu Escalera; Juan José Matheu Arias-Dávila; i els germans Francisco Javier, Francisco de Asís i Manuel Quintín Matheu Carondelet.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 287

Fonts arxivístiques “El doctor Lorenzo Matheu y Sanz, cavallero de la orden de Montesa y regente en este su supremo Consejo, ha dado memorial refiriendo que su padre, Juan Bautista Matheu, litigó la nobleza de su sangre, generosidad y milicia que él y sus antipasados gozaron y obtuvo sentenzia en 20 de setiembre del año 1628. Y porque en el reyno de València no ay más diferencia entre nobles y generosos que el de intitularse don los nobles, suplica a Vuestra Magestad que en considerazió de sus servicios le haga merced de que se le despache privilegio de noble. Y habiéndose visto en el Consejo, es de parecer que en la calidad y servicios del regente Lorenzo Matheu y Sanz recaherá dignamente la gracia que suplica de título de noble y que Vuestra Magestad puede servirse de concedérsela. Vuestra Magestad mandará lo que fuere servida. Madrid, a 7 de mayo 1675 [firmes dels membres del Consell d'Aragó]. Resposta: Confirmome:

Cavallers de Montesa (1592-1701)

ACA, Consell d'Aragó, leg. 641, n° 99.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 209v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 214-217; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 19-20; llicència per a casar-se amb Mariana de Villamayor: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 51-51v; títol de companyó del comanador de Benassal: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 227v-228v.

Va sol.licitar professar, AHN, OOMM, leg. 2158; la llicència a l'efecte en: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 81.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 50 i D-46, f. 178.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 68v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 6.

"A 31 de enero por la mañana murió el señor regente don Lorenzo Matheu, de la orden de Montesa. No fue el Consejo al entierro porque fue en secreto muy de mañana en nuestro Hospital de la Corona de Aragón de esta Corte": AHN, Consejos, lib. 2029, f. 130v.

BARRIO MOYA, José Luis, El abogado valenciano Don Lorenzo Matheu y Sanz y el inventario de sus bienes (1680), Boletín de Arte, Universidad de Málaga, Departamento de Historia del Arte, 1988, núm. 9, pp. 63-71.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 589; Id., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., pp. 71, 109, 112-113, 120-121, 127-128, 138.

CANET, T., La Magistratura..., cit., pp. 175, 254-257; Id., "Matrimonio, fortuna y proyección social...", cit., vol. I, pp. 86-88.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., pp. 617-618.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., pp. 244-45.

MATHEU i SANZ, Lorenzo, Tratado de la celebracion de Cortes Generales del Reino de Valencia, Madrid, Julian de Paredes, 1677 (facsimil, València, Ajuntament, 2002; estudi biogràfic de Nicolás Bas Martín).

Relación en que la esclarecida religión y ínclita cavallería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama de la milicia de Calatrava y Orden de Cistel da cuenta a la católica magestad del Rey nuestro señor su Administrador Perpetuo, del voto y juramento que hizo en Valencia a primero de junio mil seiscientos cincuenta y tres [...] escrívela [...] el Dotor fray Lorenzo Matheu y Sans..., València, Bernardo Nogués, 1653.

SÁNCHEZ, D., Racionalización versus privilegio..., cit., p. 532.

SCHÄFER, Ernesto, El Consejo Real y Supremo de las Indias. Su historia, organización y labor administrativa hasta la terminación de la Casa de Austria, Madrid, Marcial Pons y Junta de Castilla y León, 2003, p. 346, n° 184.

PONS, V., "Aportación a la historia familiar de tres juristas...", cit., pp. 29-31.

Bibliografia

ANTONIO, Nicolao, Bibliotheca Hispana Nova, sive hispanorum scriptorum qui ab anno MD ad MDCLXXXIV floruere notitia..., Madrid, "apud viduam et heredes Joachimi de Ibarra", 1783-88, vol. II, p. 5.

RODRÍGUEZ, J. Biblioteca Valentina..., cit., pp. 292-295.

XIMENO, V., Escritores del Reyno..., cit., vol. II, pp. 85-88.

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., p. 126.

Matheu y Sanz, Lorenzo. Natural de Valencia. 1650. Regente del Consejo de Aragón. +1680. Autor de "Regimine Urbis et Regnis Valentiae", 2 vols. Valencia. 1654 y 1656. Exp. núm. 287: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), pp. 839-840.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Matheu i Silva, Domingo

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 8 1652 + 1664

Lloc defunció València **Data defunció** 17 11 1699

Soterrat a

Pares i avis
Lorenzo Matheu i Sans, cavaller de Montesa, natural de València, i Feliciano de Silva, natural de Madrid;
Avis paterns: Juan Bautista Matheu, generós, i Isabel Sans, ambdós de València;
Avis materns: Diego de Silva, cavaller d'Alcántara, marquès d'Orani, natural de Pastrana, fill del duc de Pastrana, i Antonia Terán, natural de Madrid, originària de les muntanyes de Burgos

Esposa
El 20-II-1679 se li donà llicència per a casar-se amb Tomasa de Blanes, natural de València, filla de José Vidal de Blanes, cavaller de Montesa. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 19.

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador de Benassal (8-V-1680)

Altres

Col·legial en el major de Santa Cruz (Valladolid); membre de l'Audiència de València: oïdor de causes criminals (30-V-1675), oïdor de causes civils (14-II-1685); assessor de l'Orde a València (7-IV-1688), regent (27-II-1693 - 17-XI-1699)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 29 3 1664 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 15/04/1664 **Data comissió presa d'hàbit** 10 6 1664

Resolució proves
30/05/1664

Informants cavallers
fra Manuel Vives, procurador general a València; fra Silvestre de Prats (per als parents castellans)

Informants religiosos
fra Pablo Inglés, prior del Temple; fra Jaime Salvador (per als parents castellans)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 6 1664 **Lloc** Madrid, capella de N^a S^a del Buen Consejo, del Colegio Imperial de la Compañía de Jesús

Ministres
fra Fernando de Aragón i Moncada, comte de Caltanisseta, i fra Jaime Salvador, capellà d'honor del rei

Padrins
fra Silvestre de Prats i Villamala i fra Manuel Cernecio, comte de Parcent

Professió

Llicència per a professar 21/05/1671

Data 23 5 1671 **Lloc** Madrid, església del convent de Sant Martí, de l'orde de Sant Benet, capella del mateix sant (o capella del Cristo de

Ministres
fra Pedro de Villacampa i Pueyo

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

El pare, Lorenzo Matheu i Sans (1650); els germans Juan (1606) i Pedro Sans de Pròxita (1639), germans de l'àvia paterna.

Descendents

--

En altres oomm

Diego de Silva, avi matern, fou cavaller d'Alcántara; un germà per part de pare, Lorenzo Matheu i Villamayor, va ser cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

288

Fonts arxivístiques

L'hàbit el va sol.licitar son pare, Lorenzo Matheu i Sans: consulta del Consell d'Aragó de 18-II-1664 "en consideración de los servicios hechos a Vuestra Magestad [per don Lorenzo] y a la Orden": AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 134-134v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 136-136v; comissió per a que li donen l'hàbit (amb nota al marge del creuament): Ibidem, ff. 138-139; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 189-190; en 1671 va sol.licitar professar, AHN, OOMM, leg. 2157, la professió en AHN, OOMM, lib. 884-C; llicència per a casar-se amb Tomasa de Blanes: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 215v-216; títol de companyó del comanador de Benassal: Ibidem, ff. 252v-253; títol d'assessor del lloctinent general de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 226-228.

"Item, a 16 de enero 1679, don Domingo Matheu y Silva, del ávito de Montesa y regente en el Sacro Supremo Real Consejo de Aragón, y doña Feliciano de Silva, con doña Thomasa de Blanes, hija de don Joseph de Blanes, del ávito de Montesa, y doña Lorenza Cortés": [en Sant Martí], "Libre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 50.

Va fer testament davant Vicent Genill [?], notari de València, el 16 de novembre de 1699: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 65.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 10.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 38 i D-46, f. 178.

Bibliografia

Matheu y Silva, Domingo. Natural de Valencia. 1664. Colegial del Mayor de Santa Cruz. Oidor de la Real Audiencia de Valencia y Regente de ella en 1693. Exp. núm. 288: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 840.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 589.

CANET, T., La Magistratura..., cit., pp. 181, 254-257.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 243-244.

GIMÉNEZ LÓPEZ, Enrique, "El exilio de los borbónicos valencianos", en Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante, n° 25 (2007), p. 24.

CANET, T., "Matrimonio, fortuna y proyección social...", cit., vol. I, pp. 88-92.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Maza de Lizana i Bonavida, Luis

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1622 **+** 1660

Lloc defunció València **Data defunció** 27 1 1666

Soterrat a

Pares i avis Luis Maza de Lizana i Jerónima Bonavida;
Avis paterns: Juan Maza de Vallebrera i Luisa Álvares de Rada;
Avis materns: Benito Juan Bonavida, notari, i Margarita Aierve, tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 35-38 anys d'edat. La junta de membres de Montesa encarregada de supervisar les proves dictaminà, el 17-IV-1659, que el candidat no comptava amb els requisits per accedir a l'hàbit, ja que l'avi matern no era cavaller, era notari. Aleshores es van realitzar noves diligències, a càrrec de fra Melchor Figuerola Pardo de la Casta i fra Hipólito Samper, i s'aportà molta informació genealògica i de la família del candidat (exp. 189).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 18? 2 1659

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves 08/03/1659

Data comissió presa d'hàbit 5 6 1660

Resolució proves 20/05/1660

Informants cavallers fra Gastón Mercader, comte de Bunyol; fra Melchor Figuerola Pardo de la Casta (2es proves)

Informants religiosos fra Pablo Inglés, rector d'Albocàsser; fra Hipólito de Samper (2es proves)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 6 1660 **Lloc** Madrid, església de N^a S^a de Montserrat, a l'Hospital de la Corona d'Aragó

Ministres fra Cristóbal Crespi de Valldaura, clauer i assessor general, i fra Pablo Climent, capellà d'honor del rei

Padrins fra Pedro de Villacampa i Pueyo i fra Pedro Nicolás de Valmaseda

Professió

Llicència per a professar 12/12/1663

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Bibliografia

Maza de Linaza y Bonavida. Natural de Valencia. 1660. +Valencia, 27 de enero de 1666. Exp. núm. 289: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 840.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

289

**Fonts
arxivístiques**

Consulta del Consell d'Aragó de 16-XII-1645 sobre l'hàbit de Luis Maza de Lizana menor, pels seus servicis a les corts: AHN, OOMM, leg. 2194.

"En 17 de febrero 1660, segunda comisión para las informaciones de don Luys Maza de Lizana, sobre si doña Gerónima Bonavida, su madre, y su abuelo Fernando Bonavida, eran limpios y ciudadanos": RAH, CSC, sign. sign. I-2 [9/576], f. 11.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 341-341v; comissió nomenant nous informants i instruccions concretes per a la realització de les noves informacions a AHN, OOMM, lib. 533-C, ff. 217v-221; comissió per a donar-li l'hàbit, amb nota al marge del creuament: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 32-33; llicència per a professar: Ibidem, f. 126v.

Va morir sense fer testament: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 37v;

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 73.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 36v i D-46, f. 206.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mercader i Carròs, Baltasar

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1607 **+** 1656

Lloc defunció Milà **Data defunció** 18 12 1677

Soterrat a

Pares i avis
 Baltasar Mercader, cavaller de Santiago, i Elena Carròs;
 Avis paterns: Gaspar Mercader, senyor de Bunyol, batlle general del Regne, i Ludovica Carròs;
 Avis materns: Diego Carròs i Elena de Peralta, naturals tots de València

Esposa

Observacions
 Fill il·legítim.
 Els ancians encarregats de l'aprovació de les informacions, tant els reunits a València com els que es van reunir a Madrid, acordaren aprovar les informacions pel que feia a la branca paterna, però per a la materna, en demostrar-se la il·legitimitat del pretendent, calia demanar dispensa al papa. El breu de dispensa, corresponent, s'hi troba cosit a l'expedient (exp. 290).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Clauer (26-II-1675 - 18-XII-1677)

Altres

Membre del Consejo de Guerra (13-X-1648) [Barrios, 1984, p. 719] castellà d'Amberes i de Milà.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 2 3 1654

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves 09/04/1654

Data comissió presa d'hàbit 29? 5 1656

Resolució proves 03/06/1654

Informants cavallers fra Manuel Vives

Informants religiosos fra Baltasar Mira, rector de Rossell

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 5 6 1656 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 15/01/1662

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Gastón Mercader i Carròs (1625);
Guillem Carròs Artés d'Albanell (1646), comanador d'Ademús

Descendents

En altres oomm

Foren cavallers de Santiago el comte de Bunyol [Baltasar Mercader?], cosí germà del pretendent; i Bernardo Carròs, comte de Sirat, batlle general del Regne.

De l'orde d'Alcántara: Francisco Carròs, comte de Sirat.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

290

Fonts arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 7-II-1654 sobre l'hàbit que demana Baltasar Mercader: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia (on consta membre del Consell de Guerra i castellà d'Amberes); AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 203v-204v; carta a l'ambaixador a Roma per a que sol.licite dispensa per ser bastard: Ibidem, ff. 210v-211; breu de dispensa cosit a l'expedient 290 (Inocenci X, Roma, 17-IX-1654), amb una còpia registrada en AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 251v-252v); comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 251-253v; llicència per a professar a Milà (amb una llicència prèvia en AHN, OOMM, leg. 2158): AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 55-55v; títol de clauer: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 34v-36.

Memorial de servicis, pels quals sol.licita el càrrec de castellà de Milà a RAH, CSC, sign. F-6, f. 134 (document incomplet).

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 5.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 71v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 19 i 34v.

Bibliografia

Mercader y Carroz, Baltasar. Natural de Valencia. 1654. Capitán de Infantería. Maestro de Campo General. Castellano de Amberes y de Milán. Del Consejo de Guerra de Carlos II. Clavero de la Orden en 1675. +Milán, 18 de diciembre de 1677. Exp. núm. 290: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 840.

SALAZAR y CASTRO, Luis de, Árboles de costados de gran parte de las primeras casas de estos Reynos cuyos dueños vivian en el año de 1683, Madrid, Impr. de D. Antonio Cruzado, 1745, p. 218, disponible en xarxa en Google llibres.

Informació del personatge a la direcció d'internet http://www.tercios.org/personajes/mercader_baltasar.html [data de la consulta: 19-II-2011].

BARRIOS, F., El Consejo de Estado..., cit., pp. 719 i 720.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mercader i Carròs, Gastón

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1617 **+** 1625

Lloc defunció **Data defunció** 28 4 1681

Soterrat a

Pares i avis
Baltasar Mercader, cavaller de Santiago, i Elena Carròs;
Avis paterns: Gaspar Mercader, senyor de Bunyol, batlle general de València, i Laudomia Carròs;
Avis materns: Diego Carròs i Elena de Peralta, tots de València

Esposa
El 19-XII-1651 se li donà llicència per a casar-se amb Laura Cervelló i Vives. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 54.

Observacions
El pretendent tenia uns 6 anys d'edat i d'acord amb el capítol 29 de les definicions, n'havia de tindre com a mínim 10, com queda reflectit a l'expedient. S'interrogaren un total de 24 testimonis (exp. 191).
Va ingressar amb dispensa del papa per minoria d'edat.
El 6-V-1649 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

III comte de Bunyol

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador d'Alcalà (20-XII-1656);
companyó de la mensa (30-X-1668)

Altres

Mestre de Camp en 1648

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 4 5 1624 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 09/06/1624 **Data comissió presa d'hàbit** 4 3 1625

Resolució proves
No hi consta

Informants cavallers
fra Carlos de Borja, comanador d'Onda

Informants religiosos
fra Jaime Aragonés

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 22 6 1625 **Lloc** València, Sant Cristòfol (religioses canongeses de Sant Agustí), c/ del Mar, 1 i 48

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Pedro de Peralta (1589), germà de l'àvia materna

Descendents

En altres oomm

Baltasar Mercader, pare del pretendent, fou cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

291

Fonts arxivístiques

"Item, a 3 deziembre 1617 a don Gastón Mercader, hijo de don Baltasar y doña Elena Carròs": [en Sant Andreu], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 82v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 109-109v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 121-121v; carta a l'ambaixador en Roma per a que sol.licite dispensa del papa per tindre menys de 10 anys d'edat: Ibidem, ff. 143v-144v; comissió per a que li donen l'hàbit, amb la dispensa del papa: Ibidem, ff. 207v-210; llicència per a casar-se amb Laura Cervelló: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 79v; títol de companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 88v-89v.

El 6-V-1649 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa: AHN, OOMM, lib. 533-C, f. 10-10v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 6.

Va fer testament en poder del rector de Bunyol el 27 d'abril de 1681, manifestat al justícia de Bunyol el 30: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 49.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 19.

Bibliografia

SALAZAR y CASTRO, Luis de, Árboles de costados de gran parte de las primeras casas de estos Reynos cuyos dueños vivian en el año de 1683, Madrid, Imprenta de D. Antonio Cruzado, 1745, p. 218, disponible en xarxa en Google.

Mercader y Carror [sic] Gaspar [sic]. Conde de Buñol. Natural de Valencia. 1624. Maestre de Campo en 1648. +1681. Exp. núm. 291: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 840.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mercader i Cernecio, Galcerán

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 2 4 1665 + 1690

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
Jerónimo Mercader i Maria Cernecio, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Galcerán Mercader i Cervelló, cavaller de Montesa, i Francisca Caspe, naturals ambdós de València;
Avis materns: Francisco Cernecio Odescalco, natural de Como (Milà) i Catalina Tàrrega, natural de València

Esposa

Observacions
Proves realitzades per "patria común" per a la línia materna.

No tenim constància del seu nomenament com a comanador d'Onda que li atribueix CHIQUILLO (1991), p. 126.

Austriacista: "por reo de lesa Magestad se le dio sentencia en reveldía en 10 de deziembre 1709, y entre otras penas se le condenó en la de perdición de todos sus bienes, aplicados al erario de la Orden".

Diputat de l'Estament Eclesiàstic per al trienni 1707-1709, per delegació del lloctinent general de l'Orde, comte de Cardona: PÉREZ (2008), II, p. 538.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 30 1 1690 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 01/03/1690 **Data comissió presa d'hàbit** 12 4 1690

Resolució proves 30/03/1690

Informants cavallers fra Juan Pertusa Bonastre, receptor de la mensa; fra Ignacio Palavicino per a la branca de l'avi matern (per patria común)

Informants religiosos fra Pedro Rodrigo, prior del Temple; fra Hipólito de Samper per a la branca de l'avi matern (per patria común)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 27 4 1690 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 09/12/1693

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendants Galcerán Mercader i Cervelló (1626), avi patern; Manuel Cernecio (1659), comte de Parcent, germà de la mare

Descendants

En altres oomm Van ser cavallers de Santiago: Pedro Mercader, germà del pare; Gaspar Mercader, comte de Bunyol, besavi patern; i Luis Mercader, germà del tresavi Baltasar Mercader.
De Calatrava: Baltasar Mercader, tresavi.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "A nou de abril mil sis-cent sexanta y sinch yo, don Miquel Fenollet, vicari, bategí un fill de don Geroni Mercader y de doña María Cernecio, conjuges. Nació a dos de dicho mes, a las quatro de la mañana, agué en nom Galcerán, Domingo, Antoni, Francisco, Vicent, Llorens, Thomàs, foren padrins mossén Simó Babet y Felipa Navarro": [Arxiu de la Parròquia de Sant Andreu de València (exp. 292)]; també "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 85v.
Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 344-344v i 346v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 346v-353; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 355v-356; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 82-83 –sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158–.

Austriacista. El 27-XI-1709 el rei concedí llicència per a publicar el procés contra aquest cavaller per haver passat al bàndol de l'Arxiduc durant la Guerra de Successió: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 35-35v.

"por reo de lesa Magestad, se le dio sentencia en revedría en 10 de deziembre 1709, y entre otras penas se le condenó en la de perdición de todos sus bienes, aplicados al erario de la Orden": AHN, OOMM, lib. 846-C, f. 12v;

Sobre els béns segrestats a frey Galcerán: AHN, OOMM, lib. 846-C, f. 12-15; i Libro de cuenta de los bienes confiscados a caballeros y freyles de la Orden, siendo administrador frey Guillén Pertusa de Brizuela. 1727, ARV, Clero, lib. 2546.

Memorial de servicis i genealogia –que es remunta a l'onzé avi–, sol.licitant mercè, en RAH, CSC, sign. E-19, ff. 188-193v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 49v.

Bibliografia

Mercader y Cernecio, Galcerán. Natural de Valencia. 1690. Exp. núm. 292: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 840.

CHIQUILLO, J. A., "La nobleza austracista...", cit., p. 126.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. II, pp. 507, 508, 538, 540, 545.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mercader i Cervelló, Galcerán

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 6 1594 + 1626

Lloc defunció **Data defunció** 17 6 1649

Soterrat a

Pares i avis Gaspar Mercader, comte de Bunyol, i Laura de Cervelló;
Avis paterns: Melchor Mercader i Rafaela Mercader;
Avis materns: Pedro Cervelló i Francisca Llançol, naturals tots de València

Esposa El 17-XII-1626 se li donà llicència per a casar-se amb Francisca de Caspe. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 48.

Observacions Mestre de Camp del Terç de València en la jornada de Salses (1639).

Falta l'aprovació d'aquest expedient pels ancians reunits a Madrid, sols està la de València, datada el 25-VII-1626 (exp. 293).

En aquest cavaller el rei havia estipulat la possibilitat de professar a convents que no foren de l'Orde, reduint la xifra a pagar al de Montesa a 50 ll.

El 30-VIII-1626 el rei escriví a l'ambaixador a Roma per a que sol·licitara del papa dispensa per poder gaudir aquest cavaller dels fruits de la comanda de Vilafamés, que se li concedí en premi als seus serveis amb motiu de les corts de 1626.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Comanador de Vilafamés (20-VI-1627);
clauer (16-VI-1640)

Altres Capità quan es lliura la mercè (1626),
mestre de Camp

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 1 1626 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 20/06/1626 **Data comissió presa d'hàbit** 12 8 1626

Resolució proves 25/07/1626 (sols a València)

Informants cavallers fra Bartolomé Vives

Informants religiosos fra Luis Roures, rector d'Onda

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 19 11 1626 **Lloc** València, dominiques de Santa Caterina de Siena), plaça de les Barques, 8 i 3

Ministres fra Francisco de Castellví, i el prior del Temple, fra Berenguer Vila.

Padrins fra Bartolomé Vives i fra Pedro de Borja.

Professió

Llicència per a professar 19/11/1627

Data 29 1 1628 **Lloc** Montesa

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

fra Luis Ferriol, sotscomanador

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

El seu nét, Galcerán Mercader i Cernecio (1690)

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

293

Fonts arxivístiques

"A dèset del sobredit mes de juny mil sinch-cens noranta y quatre, yo, Macià Dimes Esteve, vicari, bategí a Garcerà, Vicent, Fransés Diego, Similiano, fill dels illustres don Gaspar Mercader, señor de Buñol, y de doña Laura Servelló y de Mercader, coniugues; fonch compare lo illustre don Ramón de Rocafull, señor de Albaterra y de la illustre doña Eufragia Cervelló, doncella": [Arxiu de la Parròquia de Sant Pere Màrtir i Sant Nicolau de València (exp. 292)].

"Frey don Galcerán Mercader y Cervellón. En 19 de noviembre del año 1626 tomó el hábito de caballero de nuestra Orden frey don Galcerán Mercader y Cervellón, en Santa Catalina de Cena de Valencia. Diósele con comisión de Su Magestad frey don Francisco de Castellví, asesor general de nuestra Orden. Dixo la misa el prior frey Berenguer Vila. Fueron padrinos frey don Bartholomé Vivas y frey don Pedro de Borja. En 29 de enero hizo profesión, la qual se la dio capitularment[e] el soscomendador frey don Luis Ferriol con comisión de Su Magestad. Provehíole Su Magestad en clavero de la Orden": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 139v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 4v-7v, nomenament de

nous informants: Ibidem, ff. 8v-9; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 13-14 i 15-15v; llicència per a casar-se amb Francisca de Caspe: Ibidem, ff. 22v-23; títol de comanador de Vilafamés -amb dispensa del papa per no ser profés-: Ibidem, ff. 43v-49, també AHN, OOMM, índex 196 [inventari de les butlles pontificies], n° 106 (22-XII-1626); llicència per a professar: AHN, OOMM, 552-C, ff. 72-73; títol de clauer: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 50-52.

El 30-VIII-1626 el rei escriví a l'ambaixador a Roma per a que sollicitara del papa dispensa per poder gaudir aquest cavaller dels fruits de la comanda de Vilafamés, que se li concedí en premi als seus serveis a les corts de 1626: AHN, OOMM, lib. 531-C, f. 146v i leg. 2194.

Memorial de servicis i sol.litud de la comanda de Vilafamés a RAH, CSC, sign. D-63, ff. 217-217v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 21v i D-46, ff. 47v-49.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 427.

Mercader y Cervellón, Galcerán. Natural de Valencia. Maestre de Campo. Comendador de Vilafamés. Clavero en 1640. +1649. Exp. núm. 293: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 840.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mercader i Torà, Lucas Juan

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1671 **+** 1684

Lloc defunció **Data defunció** 1712

Soterrat a

Pares i avis Manuel Mercader i Calatayud, oïdor de l'Audiència de València, i Teresa Torà de Magarola, naturals de València;
Avis paterns: Luis Mercader i Mompalau, baró de Xest, natural de València, i Jerónima de Calatayud, natural d'Agres;
Avis materns: Jaime Juan Torà de Magarola i Teresa de Magarola, natural de Barcelona

Esposa

Observacions Doctor en lleis.

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Assessor del justícia civil

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Carlos II

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers fra Jerónimo Monsoriu

Informants religiosos fra Jaime Pasqual, sagristà major del convent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1684 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Galcerán Mercader (1626), cosí segon de l'avi; Jaime Juan Torà (1673), tio del pretendent, germà de sa mare; Gaspar Calatayud (1670), comte de Cirat, nebot de l'àvia paterna

Descendents

En altres oomm

Un besavi del pretendent, Diego Mercader, va ser cavaller de Santiago; i Jerónimo Mercader, germà de l'avi, de Sant Joan

Bibliografia

Mercader y Torán, Luis Juan. Natural de Valencia. 1684. Abogado. Exp. núm. 294: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 840.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 590.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., pp. 247-248.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

294

Fonts arxivístiques

"Dilluns, a dènou dies del mes de octubre de mil sis-cents setanta y hu yo, mossén Andreu Ximeno, prebere, regent de la cura de Sant Pere de la Seu de València en lo any 1671, bategí un fill del doctor don Manuel Mercader, doctor en drets, y de Theresa Thorà, coniuages. Tingué nom Lluch, Juan, Luis, Miquel, Domingo; foren padrins el doctor Jaume Juan Thorà de Magarola y doña Theresa de Magarola y de Thorà. Naixqué dumenge, a 18 de dit mes y any. Mossén Andreu Ximeno, prebere": [Arxiu de la Parròquia de Sant Pere de la Seu de València (exp. 294)].

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia en AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 46v-49; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 102-102v (sol.licitud a l'efecte, de 1694, en AHN, OOMM, leg. 2157).

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v.

Va testar davant el notari Joseph Vicent, el 4-III-1712, AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 106v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mergelina i Mota, Luis Antonio

Altres formes

Lloc naixement Villena **Data** 21 6 1660 + 1682

Lloc defunció València **Data defunció** 15 12 1724

Soterrat a

Pares i avis
Cristóbal de Mergelina i Isabel de Mergelina, naturals ambdós de Villena;
Avis paterns: Cristóbal de Mergelina, natural de Villena, i Ángela Galiano de la Mota, natural d'Almansa;
Avis materns: Luis de Mergelina i Juana Bolinburo, naturals ambdós de Villena

Esposa
L'1-X-1683 obtingué llicència per a casar-se amb Catalina Muñoz i Gasque.
L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 134.

Observacions
El 8-VI-1686 el rei escriví al president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena, fra Luis Enríquez de Navarra, per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

El Museu de Belles Arts de València conserva un tac xilogràfic amb les següents característiques: Anónimo, Nuestra Señora de las Virtudes. Villena. 257 x 177 mm. "LA VIRGEN DE LAS VIRTUDES". Zona inferior central: "ARMAS DE LOS MERXELINAS" [Escudo partido: 1º, de oro un león al natural; 2º de gules, tres flores de lis de oro. Acolada la cruz de la Orden de Montesa, por lo que debería vincularse esta pieza con Luis Antonio de Mergelina y Mota, caballero de dicha Orden (1682) y corregidor de la ciudad de Valencia, fallecido en 1724]. Museu de Belles Arts de València, núm. catàleg 609, inv. general 6009.

Borbònic.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Agutzil major perpetu de la Inquisició, corregidor de Carrión i Sahagún des de desembre de 1694, i de San Clemente des de 1703; de Córdoba en 1712. Intendent de Múrcia en 1713, en 1715, de Castilla. Corregidor-intendent de València 1718-1725.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Carlos II

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

fra Juan Sisternes de Oblites

Informants religiosos

fra Raimundo Fondestad, rector del col.legi de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 1 1682 **Lloc**

Villena, convent de la Trinitat

Ministres

fra Luis Enríquez de Navarra i fra Raimundo Fondestad, rector del Col.legi i prior de Sant Jordi d'Alfama

Padrins

fra Juan Enríquez de Navarra i fra Francisco Galiano Espuche

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mesía de Loáisa, Jerónimo

Altres formes Mesía de Loaysa: RAH, CSC, sign. I-2, f. 9; Mexía: PERA, Memorias..., f. 142

Lloc naixement El Toboso (Toledo) **Data** c. 1579 **+** 1624

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo Mesía, natural d'Almansa, i Juana Gómez de Loáisa, natural d'El Toboso (Toledo);
Avis paterns: Pedro Mesía, "alcalde mayor" del marquesat de Villena, natural d'Alcázar de San Juan, i Ángela Tárrega, natural d'Almansa;
Avis materns: Pascual Gómez de Loáisa, natural d'El Toboso, i Juana Díaz, natural de Villacañas

Esposa Luisa Vélez Tenorio. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 196, any 1645.

Observacions El pretendent tenia uns 42-44 anys d'edat, i les seues proves es van retindre un temps al Consell d'Aragó, segons carta del mateix pretendent. Alguns dels parents declararen que hi havia parents de l'avi patern amb hàbits de les ordes militars. Els ancians reunits a València aprovaren les informacions el 20-VII-1623.

A l'expedient hi ha cosida una carta de la Inquisició certificant que el pretendent tenia parents impurs; una altra carta el regent del Consell d'Aragó afirma que, segons certs testimonis, els informants van ser enganyats. En conseqüència, s'aportà més documentació per part del candidat i una carta en la que mostrava tindre certs enemics al Sant Ofici. A l'efecte es demanaren noves diligències, que instruïren dos nous informants (exp. 295).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 13 3 1623 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 01/05/1623 **Data comissió presa d'hàbit** 13 7 1623

Resolució proves 25/02/1624

Informants cavallers fra Melchor Figuerola i Borja, procurador general de l'Orde; fra Diego de Castrillo (per a les segones proves); fra Jofré de Blanes (per a unes terceres informacions secretes a Madrid)

Informants religiosos fra Bartolomé Roca; fra Francisco Calaf (per a les segones proves); fra Miguel Beltrán (per a unes terceres informacions secretes a Madrid)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 14 7 1624 **Lloc** Madrid

Ministres

Padrins

Professió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Frey don Gerónimo Messía de Loysa. En 13 de março de 1623 se hizo merced del hábito de cavallero de Montesa a don Gerónimo Messía de Loysa, natural del reyno de Toledo, y en 13 de julio se le dio comisión para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 125v.

"En 23 de julio 1623 segunda comisión para el ábito de cavallero de don Gerónimo Mesía de Loaysa, a frey Diego Castrillo y Gusmán y al dotor frey Francisco Calaf, porque frey don Melchor Figuerola y frey Benito Roca no las havian acertado primero. Se había de averiguar si Pedro Mesía, abuelo del pretendiente, era hermano de Juan y Gonzalo de Villanueva, originarios de la villa de Alcaçar. Y si estos heran decendientes de Juan de Villanueva, hereje condenado [f. 9v], y si María de Villanueva, hija de Lucas [?] y de T., su madre, que fue quemada por judía. Y si la madre del licenciado Pedro Mesía, abuelo, era Barroso y qué parentesco tenía con este apellido, porque Gonzalo López Barroso fue quemado por judío [al marge del f. 9]. En 4 de abril 1624 al

embaxador que pida dispensa, porque don Gerónimo Mexía de Loaysa no eraidalgo de parte de madre, la qual se llamava Juana Gómez de Loaysa, hija de Pasqual Gómez": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 9-9v, i ff. 16-16v.

"Don Gerónimo Messía, residente en esta Corte, a quien vuestra Magestad tiene hecha merced y gracia del hábito de Montesa. Digo: que por mandado de Vuestra Magestad se me hizieron las pruebas para el dicho hábito muchos días ha, y no he tenido nueva de la expedición y buen despacho della, siendo verdad que no siento cosa alguna en todas las partes de mi genealogía porque devan detenerse las dichas pruebas, porque he llegado a pensar que algunos enemigos de mi bien y embidiosos de mis aumentos, con mal celo me han querido levantar algún testimonio con aparentes simulación y engaño para detenerme el gozar la merced que Vuesta Magestad me ha hecho y darme vexación en la honrra y la hacienda. Y por si esto ha sido así, supplico a Vuestra Magestad que, como ha mirado con ojos de piedad el honrrarme, mire con ellos las razones de mi defensa. Yo he tenido y tengo en la villa de Alcáçar un amigo que se llama Alonso Pérez de Villaharta, el qual por las partes de su persona y honrra de sus pasados ha merecido y alcançado todo respeto en aquella tierra, y como semejantes hombres nunca están sin enemigos, este amigo los ha tenido, y como en él no an hallado la ocaasion presente de pretensión que en mí, presumo que abían querido en mí bengarse dél por ser tan notorio que padecemos honras y agravios como una mesma persona. Estos enemigos son el licenciado Pedro de Valdivieso y Juan Fernández de Vergara, comissarios del Sancto Officio, y si Vuestra Magestad me diere licencia, yo provaré que sí a havido contra mí más enemigos que son inducidos y puestos o amenazados, porque es costumbre suya y muy pública amenaza a los que dicen si en las materias de limpieça y olvidados del officio eclesiástico se an querido por malos medios señorear de lo temporal y valerse del favor de los gobernadores, como lo an hecho del que ay al presente en la villa", exp. 295, f. 57.

"Escuela de primeras letras i gramática. Sobre si es officio que impida vestir el hábito de Montesa. En las pruebas que se hicieron para vestir el hábito de caballero de Montesa don Gerónimo Mexía de Loaysa, resultó que su padre havia tenido escuela en El Toboso, en la que enseñaba primeras letras i gramática, i la junta tenida en Madrid a 25 de febrero de 1624 por el señor don Francisco de Castellví, caballero i assessor general de esta Orden i otros ancianos de ella, declaró que este officio no era vil ni de los comprehendidos en la 7ª pregunta del interrogatorio. Está el acto de la junta original en nuestro archivo junto con las pruebas del dicho, lío 9 de los años 1620-1623, nº 14": PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 142.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori, genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 48v-51v; nomenament de nous informants per a unes segones informacions i instruccions per a

Cavallers de Montesa (1592-1701)

realitzar les noves proves: AHN, OOMM, lib. 531-C, ff. 32-38v; comissió per a que li donen l'hàbit (amb dispensa del papa per falta d'hidalguia en la línia materna): Ibidem, ff. 127v-129v. Una altra còpia del breu, signat per Urbà VIII el 10-V-1624, està cosit a l'expedient de proves; la carta a l'ambaixador a Roma sol.licitant la dispensa en AHN, OOMM, lib. 531-C, ff. 59-59v). La llicència per a professar, amb nota al marge de la professió: Ibidem, f. 241v (també en AHN, OOMM, lib. 884-C).

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51v.

Bibliografia

Mesía de Loáisa y Gómez de Loáisa, Jerónimo. Natural de el Toboso. 1624. Exp. núm. 295: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 840.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Milà d'Aragó i Coloma, Cristóbal

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** 1558 + 1624

Lloc defunció Arrancapins (València) **Data defunció** 1633

Soterrat a

Pares i avis

Juan Milà d'Aragó, comte d'Albaida, natural d'Albaida, i Blanca Coloma i de Cardona, natural d'Elda;
Avia paterns: Cristóbal Milà d'Aragó, comte d'Albaida, i María Pallàs, naturals ambdós de València;
Avis materns: Juan Coloma, natural i senyor d'Elda, i Catalina d'Aragó, filla de l'almirall d'Aragó, natural de València

Esposa

Francisca de Borja

Observacions

El pretendent tenia uns 64-66 anys d'edat aproximadament (exp. 296).

El 8 de febrer de 1605, Felipe III va concedir a Cristóbal Milà d'Aragó, IV comte d'Albaida, el títol de marquès, elevat el comtat creat en 1477 pel rei Joan II d'Aragó a marquesat amb el mateix nom; MORENO, R. (1947).

El 26-II-1624 se li donà la futura d'aquesta comanda a Pedro de Borja, nét del Mestre, amb 600 lliures de pensió que li havia d'atorgar el comanador aleshores marquès d'Albaida.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

IV comte d'Albaida; I marquès d'Albaida (1605)

En l'orde de Montesa

Comanador de Silla (14-XI-1625) -se li donà hàbit i comanda-

Altres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

4 2 1624

Mercé concedida per

Felipe IV

Inici proves

22/03/1624

Data comissió presa d'hàbit

13 7 1624

Resolució proves

13/05/1624

Informants cavallers

fra Pedro de Castellví i Cruïlles

Informants religiosos

fra Joan Borja, prior de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

5 8 1624

Lloc

Madrid

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

296

Fonts arxivístiques

"Frey don [Cristóbal] Milán de Aragón. En 4 de hebrero 1624 se hizo merced del hábito a don [Cristóbal] Milán de Aragón, marqués de Albayda, y en 26 de hebrero de 1624 se le dio comissió para tomarle junto con la encomienda de Silla. Nota. Se llamó D. Christóval, según parece por las pruebas hechas en 1624 que se hallan originales, armario XIV, estante 1, lío 10, núm. 2, i por el libro de catálogos i memorias de las personas de hábito que está en el armario XVIII, estante 1, a la página 118, en donde se dice que tomó el hábito en agosto de 1624, i a la página 331, en donde se dice que se le dio la real cédula para el hábito a 4 febrero 1624 i que se despacharon dos comisiones para vestírsele a 20 de mayo i a 13 de julio del mismo año. Pera, archivero general": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 128.

"Item, a 11 de setembre 1608 don Christóval Milà y Aragón, marqués de Albayda, con doña Francisca de Borja, hija de don Carlos, del ávito de Montesa, y doña María Milán": [en Sant Bartomeu], "Libre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 32.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, 551-C, f. 81v; nomenament d'informants, interogatori i genealogia: Ibidem, ff. 90-92;

Cavallers de Montesa (1592-1701)

comissions per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 116v-117v i ff. 132v-134; carta del rei a l'ambaixador a Roma ordenant-li sol.licite al papa dispensa per a que Cristóbal Milán pugui gaudir de les rendes de la comanda de Silla malgrat no ser cavaller profés: Ibidem, ff. 205-205v; llicència per a professar havent residit sols 8 dies al Sacre Convent de Montesa: Ibidem, ff. 248-249; títol de comanador de Silla amb dispensa del papa per no ser profés: Ibidem, ff. 249v-256v.

El 26-II-1624 se li donà la futura d'aquesta comanda a Pedro de Borja, nét del Mestre, amb 600 lliures de pensió que li havia d'atorgar el comanador aleshores (marqués d'Albaida) en aprovar el Papa l'operació: AHN, OOMM, 551-C, ff. 85v-89v i 201v-204.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 18 i D-46, f. 21v.

Bibliografia

MORENO y MÓRRISON, Roberto, Guía nobiliaria de España (1945-1947), Madrid, Establecimiento Tipográfico Sucesores de S. Ocaña, 1947, pp. 9-10.

Milán de Aragón y Coloma, Cristóbal. Marqués de Albaida. Natural de Játiva. 1624. Comendador de Silla. Nació en 1558. + Arrancapinos, 1633. Exp. núm. 296: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 840.

Relació de barons i marquesos d'Albaida a: LÓPEZ de ATALAYA ALBADALEJO, Ana María, SOLER MOLINA, Abel, "El palau d'Albaida: Aproximació històrico-artística", Alba: revista d'estudis comarcals de la Vall d'Albaida, n° 5-6 (1990-1991), pp. 197-198.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Milà d'Aragó i Macip, Francisco

Altres formes Milán de Aragón: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 81v

Lloc naixement València **Data** c. 1660 **+** 1678

Lloc defunció **Data defunció** 1709

Soterrat a

Pares i avis Alonso Milà d'Aragó i Inés Macip, ambdós de València; Avis paterns: Francisco Milà d'Aragó, cavaller de Santiago, natural de València, i Luisa Torrelles, de Xàtiva; Avis materns: José Macip, ciutadà, de València, i Úrsula Ferreres, de Castelló de la Plana

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 16 anys d'edat quan s'inicien les proves (exp. 298).
Va passar a la ciutat de Santa Fe, en el nou regne de Granada.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de las baronies d'Otos, Torralva i Almiserà

En l'orde de Montesa

Lloctinent i capità del batlliu de Moncada (1-II-1708)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 2 8 1676

Mercé concedida per Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves**Data comissió presa d'hàbit****Resolució proves****Informants cavallers****Informants religiosos****Informants altres ordes****Creuament i presa d'hàbit****Data****Lloc****Ministres****Padrins****Professió****Llicència per a professor****Data****Lloc****Ministres****Padrins****Familiars en l'Orde****Ascendents****Descendents****En altres oomm****Fonts documentals****Exp. en l'AHN****Fonts arxivístiques**

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 43v i D-46, f. 22v.

Bibliografia

Milán de Aragón y Macip, Francisco. Natural de Valencia. 1676. Pasó a Indias a la ciudad de Santa Fé en el nuevo Reino de Granada. Exp. núm. 298: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), pp. 840-841.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Milà d'Aragó i Rodríguez, Juan

Altres formes Milán: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 70 [b]

Lloc naixement Albaida **Data** c. 1583 **+** 1604

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Alonso del Milà, natural d'Agullent, i Juana Rodríguez, natural de Villena; Avis paterns: Juan Alfonso del Milà, comte d'Albaida, natural d'Albaida, i Isabel Gaçet, natural d'Ontinyent; Avis materns: Francisco Rodríguez de Navarra, natural de Villena, i Catalina Vicente, natural de Yecla

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 20-21 anys d'edat (exp. 302).

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 5 1604

Mercé concedida per Felipe III

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Juan del Milán. En 3º de mayo 1604 Su Magestad hizo merced del hábito a don Juan del Milán. En 15 de agosto dicho año se dio comissión para tomalle. Tomó el hábito en Valencia en 3 de setiembre 1604. Dixo la missa el doctor Phelippe Marimón, rector de Sant Matheo, y se lo dio. Assitieron allí por padrinos don Bautista Granullés, don César Tallada, y don Joan de Pròxita. Dióle la profección día de Sant Jorge 1606 lo prior Juan Salinas": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 70 [b].

"Frey don Juan Milá de Aragón, cavaller del hàbit de Montesa. Arribà a Montesa per a fer lo noviciat als 9 de jener de 1606. Prengué lo hàbit en lo Temple de València a 3 de setembre del ann 1604, donalo-y lo doctor Marimón, rector de Sant Metheu. Foren padrins don Batiste Granullés y don César Tallada y don Joan de Pròxita. Doni-li la professió dia de Sant Jordi, als 23 de abril de 1606, en virtud de una lletra del señor vicecanciller, y après rebí la sédula real als 10 de maig de 1606": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 12v.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Nomenament d'informants i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 180-180v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 211-212; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 33-33v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Milán y Rodríguez, Juan. Natural de Albaida. 1604. Exp. núm. 302: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 841.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Milà d'Aragó i Sans, Luis

Altres formes Milán de Aragón i Sanz: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 76

Lloc naixement València **Data** c. 1636 **+** 1668

Lloc defunció **Data defunció** 16 6 1687

Soterrat a

Pares i avis Jaime Milà, cavaller de Santiago, i Constanza Sans;
Avis paterns: Luis Milà i Beatriz Vallterra;
Avis materns: Juan Sans, cavaller de Calatrava, senyor d'Alboi, i Ana Mª Vives, tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 30-32 anys d'edat (exp. 300)

El 23-X-1667 el rei escriví al virrei per a que l'informara sobre la persona de Luis Milà d'Aragó, que havia sol·licitat l'hàbit.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Capità

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 7 12 1667 **Mercé concedida per** Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Milán de Aragón y Sanz, Luis. Natural de Valencia. 1668. +16 de junio de 1687. Exp. núm. 300: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 841.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Milà d'Aragó i Sevilla, Cristóbal

Altres formes

Lloc naixement Montaverner **Data** 1602 **+** 1634

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Cristóbal Milà d'Aragó, cavaller de Montesa, marquès d'Albaida, i Teodora Sevilla, naturals de València;
Avis paterns: Juan Milà d'Aragó, comte d'Albaida i Blanca de Coloma, de la casa d'Elda
Avis materns: Francisco de Sevilla i Teodora Ochogavia

Esposa

Observacions "Otro testigo declara que el padre es natural de Xàtiva y la madre se llama Teodora Sevilla, que nació, según a oído, en Valencia, y sabe que el pretendiente no es de legítimo matrimonio, porque cuando nació el marqués estaba casado con Juana Corberá [...]; el pretendiente es hijo del marqués y de Teodora Sevilla, pero no es habido de legítimo matrimonio porque dicho marqués era soltero y también la dicha Teodora y nunca se casó con ella, si bien es verdad, como tiene dicho el dicho marqués, era viudo de doña Juana Corberá, su mujer". El candidat tenia uns 30 anys d'edat (expedient 301)

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626.

Va ingressar amb dispensa del papa per ser fill ilegítim i falta de qualitats en la branca materna.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Cavallers de Montesa (1592-1701)

En l'orde
de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data
comunicació

Mercé concedida
per

Felipe IV

Inici proves

13/04/1629

Data comissió presa d'hàbit

1271634

Resolució
proves

12/11/1631

Informants
cavallers

fra Benito Sanguino

Informants
religiosos

fra Miguel Serrano (i per mort, fra Felipe Miguel)

Informants
altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

81634

Lloc

València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Cristóbal Milà d'Aragó (1624), marquès d'Albaida

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

301

Fonts
arxivístiques

“A 27 de abril [1602] yo, fr. Jaume Morales, de l'orde de Predicadors, bategí a don Cristòfol, Ruberto, Jacinto, fill de don Cristòfol Milà, conte de Albayda, y de Teodora María. Foren compares Melchior Valltanera, de Albayda, y Marianna Soler, muller de Juan Ferri”: Arxiu de la Parròquia de Montaverner, Quinque libri nº 1, f. 44v.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercé d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626: AHN, OOMM, leg. 2194.

"En 13 de julio 1632 al embajador marqués de Castelrodrigo pida dispensa para don Christóval Milán, hijo del marqués de Albayda, por quanto su madre y abuelo materno eran villanos": RAH, CSC, sign. sign. I-2 [9/576], f. 10.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 170v-175v; nomenament de nou informant per mort de fra Miguel

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Serrano: Ibidem, ff. 207-207v; comissió per a que li donen l'hàbit (amb la dispensa del papa per ser fill ilegítim i falta de qualitats en la branca materna): AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 32v-34v; les cartes del rei a l'ambaixador a Roma sol.licitant la dispensa en AHN, OOMM, lib. 531-C, ff. 245-246 i AHN, OOMM, lib. 532-C, ff. 4v-5v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 57v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 24v i D-46, f. 21v.

Bibliografia

Milán de Aragón y Sevilla, Cristóbal. Natural de Montaverner. 1631. Exp. núm. 301: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 841.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mingot i Martínez de Fresneda, Antonio

Altres formes

Lloc naixement Alacant **Data** 8 2 1659 + 1687

Lloc defunció **Data defunció** 23 2 1689

Soterrat a

Pares i avis

Antonio Mingot, natural d'Asp (Alacant), i Agustina Martínez de Fresneda, natural d'Alacant;
Avis paterns: Bernardo Mingot i Faustina Escorcía, naturals ambdós d'Alacant;
Avis materns: Rodrigo Martínez, cavaller de Montesa, natural d'Alacant, i Jerónima de Mena i Salcedo, natural de Mariquita, al Nuevo Reino de Granada (Colòmbia)

Esposa

Observacions Les proves per a la branca de l'àvia materna es van fer a la Cort, per patria común.

Fou assassinat per un criat seu.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 1687 **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 1687

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1687 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 142; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 184v-188v; nomenamnet d'informants respecte la branca de l'àvia materna: Ibidem, ff. 190-192v; comissió per a prendre l'hàbit (amb nota al marge del creuament): Ibidem, ff. 196v-198; creuament també en AHN, OOMM, lib. 884-C.

Va fer testament davant Ginés Gosalves, notari, el 23-II-1689: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 55v.

"Frey don Antonio Mingot Martínez de Fresneda, natural de Alicante, en 21 de deziembre 1687. Era uno de los caballeros más compuestos, atentos y liberales que he conocido en mi tiempo [opinava Samper], y parecía havia recaído en su persona todo el valor y nobleza de sus antecesores por la varonía. Vivía en esta

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Corte, bolviose a su patria y, haviéndose acostado el martes de Carnestolendas en su cama, a las tres de la mañana del miércoles de Zeniza un criado le dio de puñaladas estando durmiendo. Dispertó luego, y luchando con el agresor cayó de la cama. Al ruido, subieron los del quarto baxo y escapó el delinqüente, pero don Antonio murió muy como devía a su virtud y buen juicio a las diez del mismo día, que contávamos 23 de febrero 1689”: Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 86.

Bibliografia

Mingot y Martínez de Fresneda, Antonio. Natural de Alicante. 1687.
+Asesinado por un criado suyo el 23 de febrero de 1689. Exp. núm. 303: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 841.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Minuarte i Ruiz de Chavarría, Diego Jerónimo

Altres formes

Lloc naixement Zaragoza **Data** c. 1604 **+** 1632

Lloc defunció València **Data defunció** 18 12 1638

Soterrat a

Pares i avis

Bernardino Minuarte i Isabel Ruiz de Chavarría, naturals de Zaragoza;
Avis paterns: Bernardino Minuarte, natural de Sansaloni, i Bartolomea Torres, natural de Sant Joan de Pineda (Catalunya);
Avis materns: Martín Ruiz de Chavarría, natural de Chavarría de Guevara, en la província d'Álava, i Francisca Tienda, natural de Zaragoza

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 28 anys d'edat (exp. 304).

Se'l va acusar d'homicidi i fou assassinat a València.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 13 6 1632

Mercé concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 10-IV-1632 sobre l'hàbit sol·licitat per l'arquebisbe de València, fra Isidoro Aliaga, per al fill de Bernardino Minuarte, i títol de noble per a don Bernardino: AHN, OOMM, leg. 2194.

Presa d'hàbit de Diego Jerónimo Minuarte el dia 4-XI-1632, en presència de fra Francisco de Castellví, cavaller de Montesa, regent del Consell d'Aragó i assessor general de l'Orde, fra Berenguer Vila, prevere de Montesa i prior del Temple, fra Manuel Vives, i fra Pedro de Borja, cavallers de Montesa i padrins del creuament, reunits tots ells a la casa palau de l'arquebisbe Isidoro Aliaga, en una sala on tenia un Crist en la creu. Després del creuament va oficiar missa resada el mateix prelat Aliaga, segons certificà el notari Pedro Luis Bonilla: RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], ff. 212-215.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 172v-173; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 174-177; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 189v-191; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 12v-13.

“Carta del rey Felipe IV al lugarteniente general de la Orden de Montesa, en la que le comunica la resolución tomada sobre el conocimiento de la causa seguida contra Jerónimo Minuarte, por haberle hallado con dos pistolas y estar culpado de un homicidio. Madrid, 23-V-1633”: RAH, CSC, sign. I-2, f. 144.

“Señor: mándame Vuestra Magestad en su real carta dada en Madrid a 25 de este (la qual recibí ayer) que luego ordene a don Gerónimo Minuarte y a Gerónimo Anglesola, cavalleros de la orden de Montesa, que dentro doze días se presenten ante el Consejo Supremo de Aragón. Al primero mataron a 18 de este alevosísimamente. Y el segundo no parese; yo hago las diligencias posibles

Cavallers de Montesa (1592-1701)

por avelle a mis manos con mandatos que se han despachado y fixado en las puertas de la casa de su habitación y en las de estas reales casas de Vuestra Magestad, mandándole, en virtud de santa obediencia, que dentro diez días se presente ante mí. Y también he mandado a los fiadores que tenía, que dentro tres días me le presenten o paguen dos mil ducados en que le avían fiado. A este mandato han puesto exempciones de cuya validad se conocerá en pasando los feriados, y se continuarán todas las diligencias posibles para que en esta parte (que lo es) quede servido Vuestra Magestad, cuya cathólica persona guarde Nuestro Señor, etc. De Valencia, a 28 de deziembre 1638. Frey don Cristóval Despuig [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 840-C, f. 145v-146.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 26v.

Bibliografia

"Jueves a 4 [de novembre de 1632] recibió el ábito de Montesa Don Gerónimo Minuarte, criado del Arzobispo, en la sala de su palacio: diósele el regente del supremo Don Francisco de Castelví, y porque algunos cavalleros del ábito vieron que el Arzobispo habia puesto abajo sitial para su persona, acudieron al Temple, y fueron y vinieron algunas embajadas, pero viendo que no quería ceder Su Yllustríssima, vinieron los más en pasar por ello, y algunos no quisieron asistir; dixo la missa el Arzobispo y comulgó Don Gerónimo ya dada la una de la tarde, y conbidó a comer a algunos cavalleros": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 240.

Minuarte y Ruiz de Chavarrías, Diego Jerónimo. 1632. Matáronle alevosamente en Valencia en 1638. Exp. núm. 304: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 841.

"El gobierno tuvo que desterrarlo después del asesinato de Jerónimo Minuarte a manos de los Anglesola, sus "clientes", en 1638": CASEY, James, "Bandos y bandidos en la Valencia moderna", en Homenatge al doctor Sebastià Garcia Martínez, València, Conselleria de Cultura de la Generalitat Valenciana, 1988, vol. 1, p. 415.

AGUIRRE, Francisco, Por frey don Gerónimo Minuarte, cavallero de la orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Con el promotor fiscal de dicha Orden, Valencia, Juan Bautista Marçal, 1633, huit fulls, disponible en xarxa a Somni (col.lecció digital de fons històric de la Universitat de València).

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Moix i Santacilia, Arnau

Altres formes

Lloc naixement Mallorca **Data** c. 1580 **+** 1625

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Fernando Moix i Sicilia Santacilia;
Avis paterns: Pablo Moix i Catalina Bertomeu;
Avis materns: Arnau Santacilia i Beatriz Togores, tots naturals de Mallorca

Esposa

El 22-VI-1629 se li concedí llicència per a casar-se amb Ana Net i Andreu, de Mallorca

Observacions

El 13-III-1624 el rei demanà informació al virrei de Mallorca sobre les qualitats i servicis del pretendent.

El pretendent tenia uns 44 anys d'edat (exp. 304).

Va obtindre de Felip IV privilegi perpetu de noblesa el 14-VII-1631 (BOVER, 2005, p. 237).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Mestre de Camp del Tercio de San Lorenzo

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació

11 7 1624

Mercé concedida per

Felipe IV

Inici proves

27/08/1624

Data comissió presa d'hàbit

30 3 1625

Resolució proves

09/12/1624

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

fra Jerónimo Agustín, cavaller de Calatrava, i fra Pedro Mayans, abat del convent de La Real de Mallorca, de l'orde de Sant Bernat

Creuament i presa d'hàbit

Data

20 8 1625

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

305

Fonts arxivístiques

"Frey don Arnau Moix. En 11 de julio 1624 se hizo merced del hábito de cavallero de Nuestra Señora de Montesa a don Arnau Moix, natural de Mallorca, y en 30 de março 1625 se dio comissió para tomarle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 132.

Consulta del Consell d'Aragó (sense data) sobre l'hàbit que demana Arnau Moix: AHN, OOMM, leg. 2194.

El 13-III-1624 el rei demanà informació al virrei de Mallorca sobre les qualitats i servicis del pretendent: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 94v-95v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: Ibidem, ff. 126-126v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 137v-139v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 213v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 18v-19v; llicència per a casar-se amb Ana Net: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 195v-196.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 19v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Moix y Santacilia, Arnau. Natural de Mallorca. 1624. Maestre de Campo del Tercio de San Lorenzo: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 841.

BOVER, J. M., Nobiliario Mallorquín, cit., pp. 236-237.

ATIENZA, J. de, "Caballeros baleares...", cit., p. 160.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mompalau Mucefi, Gaspar Marco Antonio de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1616 **+** 1656

Lloc defunció València **Data defunció** 15 3 1664

Soterrat a Convent de Predicadors de València (AHN, OOMM, 677-C, f. 32)

Pares i avis Baltasar de Mompalau i Ferrer, cavaller de Calatrava, i Ana Mª Mucefi, naturals de València;
Avis paterns: Gaspar de Mompalau i María Ferrer, naturals de València;
Avis materns: Marco Antonio Mucefi, natural de Lodi (Milà), i Úrsula Soler, natural d'Algemesí

Esposa Antonia Milà d'Aragó

Observacions El pretendent tenia uns 40 anys d'edat (exp. 306).
Se li concedí mercè d'hàbit de les tres ordes castellanes i de Montesa en la junta de les matèries de les corts de 1645 i el pretendent elegí Montesa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

II comte de Xestalgar i senyor de Xera i Sot de Xera

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació ? 8 1653

Mercé concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers fra Juan Bautista Martí de Ventimilla, marmessor i tresorer general de l'Orde; fra José de Borja, cavaller de Montesa (per a la branca italiana)

Informants religiosos fra Diego Pablo Ferriz, rector del col·legi de Sant Jordi

Informants altres ordes fra Leonardo Portalupi, religiós profés de l'orde de Sant Benet (per a la branca italiana)

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm Son pare, Baltasar de Mompalau i Ferrer, fou cavaller de Calatrava: AHN, OOMM, expedients de cavallers de Calatrava, nº 1670 (any 1605)

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Se li concedí mercè d'hàbit de les tres ordes castellanes i de Montesa en la junta de les matèries de les corts de 1645 i el pretendent elegí Montesa: consulta del Consell d'Aragó de 8-VIII-1653: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 188-195; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 278-279; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 68v-69v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Testament rebut i publicat per Josep de Rocafull, notari, el 13 i 15 de març de 1664: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 32v, vid. APPV, sign. 20686.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 71v.

Còpies de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 34 i D-46, f. 98.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 120.

Mompalau y Muçefi, Gaspar Marco Antonio de. Conde de Gestalgar. Natural de Valencia. 1656. +Valencia, 15 de marzo de 1664. Exp. núm. 306: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-

Cavallers de Montesa (1592-1701)

1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 842.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Moncada i Moncada, Fernando de

Altres formes Aragón i Moncada

Lloc naixement Villaviciosa de Odón **Data** 30 10 1644 + 1656

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 11 11 1713

Soterrat a

Pares i avis Luis Guillen de Moncada, duc de Montalto, natural de Golisano (Sicília), i Catalina de Moncada, natural de Zaragoza;
Avis paterns: Antonio de Moncada, natural de Monreal (Sicília), i Juana de la Cerda, natural de Cogolludo;
Avis materns: Francisco de Moncada, després marquès d'Aytona, natural de València, i Margarita de Alagón, natural de Zaragoza.

Esposa Els 17-XII-1664 va obtindre llicència del rei per a casar-se amb Maria Teresa Fajardo i Toledo, filla del marquès de los Vélez. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 69.

Observacions El personatge feia ús dels cognoms Aragón i Moncada, d'acord amb les capitulacions matrimonials dels seus besavis, prínceps de Paternó (Wikipedia)

Les comandes de Silla i Benassal les va obtindre de sa mare, Catalina de Moncada, a qui el rei Felip IV havia fet mercè dels fruits el 26-V-1640.

En morir don Fernando de Aragón les va gaudir la seua esposa, Mª Teresa Fajardo, marquesa de los Vélez. AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 144-151;

Existeix un gravat del personatge, que descrivim al darrer capítol del treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris Comte de Caltanissetta; VII duc de Bivona, VIII duc de Montalto, VI príncep de Paternó

En l'orde de Montesa Comanador de Silla (30-III-1661 - 11-XI-1713); comanador de Benassal -en administració i gaudi de fruits- (30-III-1661 - 11-XI-1713)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Altres Gentilhome de cambra de Carlos II (13-XI-1675); gentilhome de cambra de Felipe V (20-II-1701 [en BD Actoz] "caballerizo mayor" de la reina Mariana d'Àustria; general de cavalleria a Flandes, membre del Consejo de Estado, Indias (29-IX-1693 a 16-II-1695); i Aragó (2-XII-1695 a 15-IX-1705)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

19 7 1656

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves

26/07/1656

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

14/08/1656

Informants cavallers

fra Antonio Ferrer i Díez, assessor general

Informants religiosos

fra Jaime Salvador, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

22 8 1656

Lloc

València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

15/12/1660

Data

4 1 1661

Lloc

Madrid, convent de Sant Bernat, capella de N^a S^a del Destierro

Ministres

fra Jaime Salvador, capellà d'honor del rei, i fra Pedro Nicolás de Valmaseda

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

307

Fonts arxivístiques

"En 19 de julio 1656 se hiço merced de ábito a don Fernando de Moncada, conde de Caltanaxeta, natural de Odón, en Castilla, para poderse goçar con él las encomiendas de Silla y Benasal después de los días de la duquesa de Montalto, su madre"; AHN, OOMM, 816-C, p. 347.

"Pruebas hechas por patria común en Madrid de acuerdo con la dispensa de SM".

El candidat tenia uns 10 anys aproximadament (expedient 307).

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 289-291v; llicència per a professar -amb nota al marge de la professió-: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 47v-48v; títol de comanador de Silla i d'administrador de la comanda de Benassal: Ibidem, ff. 57-63v; llicència per a casar-se amb Mª Teresa Fajardo: Ibidem, f. 153, reproduïda en la web

Cavallers de Montesa (1592-1701)

www.fcmedinasidonia.com/archivo/es/16.html [data de consulta: 9-II-2012].

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

En 1660 va sol.licitar professar: AHN, OOMM, leg. 2157; la professió en AHN, OOMM, lib. 884-C.

“El 25-XI-1639 se escribió al embajador en Roma sobre que sacase breve de Su Santidad para que doña Catalina de Moncada gozase las encomiendas de Silla y Benasal, de la orden de Montesa” : BN, mss. 2688.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 71v-72.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 35v.

Bibliografia

ÁLVAREZ, J. A., Hijos de Madrid ilustres..., cit., vol. II [1790], pp. 64-66.

Moncada y Moncada, Fernando de. Duque de Bivona. Natural de Odón (Teruel). 1656. General de la Caballería de Flandes. Del Consejo de Estado. Presidente del de Indias y del de Aragón en 1695. Comendador de Silla y Benasal. Expediente núm. 307: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 842.

BARRIOS, F., El Consejo de Estado..., cit., p. 400.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p. 618.

MOLAS, P., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., pp. 259-260.

SCHÄFER, E., El Consejo Real y Supremo de las Indias..., cit., p. 335, nº 23.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, pp. 40, 53, 128, 132, 133, 172, 179, 184-186, 311, 349, 354, 359, 377, 429; vol. II, pp. 43, 475, 478.

ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., vol. IV, pp. 681-683.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Monserrat i Crespí de Valldaura, Vicente

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 9 12 1662 + 1700

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 20 1 1738

Soterrat a Hospital de Montserrat de la Corona d'Aragó: CARUANA (1946), p. 243

Pares i avis Andrés Monserrat Ciurana, cavaller de Montesa, natural de Sant Mateu, i Vicenta Crespí de Valldaura i Calatayud, natural de L'Alcúdia de Crespins; Avis paterns: Andrés Monserrat Liori, natural de Sant Mateu, i Francisca de Ciurana i Berga, natural de Morella; Avis materns: Ausias Crespí de Valldaura, comte de Sumacàrcer, natural de l'Alcúdia de Crespins, i María de Calatayud i Vilarrasa, filla de Francisco Calatayud, comanador de Montesa, natural d'Ontinyent

Esposa María Vicenta Cruïlles

Observacions Col.legial en el "Mayor del Arzobispo", a Salamanca.

Al marge de la seua mercè, fra Hipólito de Samper va escriure: "Ya S.M. le tenía echa merced a consulta de II de mayo 1682. Samper [firma i rúbrica].

Borbònic.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó de la mensa i de la comanda de Benicarló (26-VIII-1701); governador i capità de Sueca (26-VIII-1701); assessor general (24-XI-1706 - 20-I-1738)

Altres Membre de l'Audiència de València: oïdor de causes criminals (11-VI-1693), oïdor de causes civils (4-II-1698); assessor del lloctinent general (30-X-1700); advocat fiscal del Consell d'Aragó (1706); membre del Consejo de las Órdenes (20-VII-1707 - 20-I-1738)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents El pare, Andrés Montserrat (1663); José Salvador Crespí (1665), comanador de Culla, germà de la mare; Cristóbal Crespí i Brondo (1682), fill de l'anterior, comanador d'Ademús i cosí germà del pretendent; Cristóbal Crespí (1642) i Juan Crespí (1634), germans, els dos, cosins germans del besavi del pretendent; Francisco Crespí i Borja (1577), pare dels dos anteriors, i els seus germans Bernardo (1562) i Antonio (1589); Gaspar Calatayud i Carròs (1670), cosí segon de la mare i comte de Cirat; Antonio Monserrat Liori (1589), germà de l'avi; Juan Ciurana (1612), pare de l'àvia paterna i Francisco Ciurana (1631), germà seu, -entre altres-

Descendents El seu fill Joaquín Monserrat i Cruïlles (1710), primer marquès de Cruïlles; el seu nét Manuel Monserrat Acuña (1761); el seu germà Andrés Monserrat (1717), lloctinent general de Montesa; els nebots -fills de l'anterior- Vicente (1715) i Juan (1715), el primer d'ells també lloctinent general; i Fernando Monserrat (1758), comte de Berbedel i lloctinent general, entre altres.

En altres oomm Van ser cavallers de Sant Joan: Enrique Monserrat i Crespí, germà del pare, comanador de Mirambel; Luis Crespí de Borja, comanador d'Orrios i Alventosa, germà del lloctinent de Montesa Francisco Crespí, pare del vicecanceller; Jaime Pertusa i Monserrat, cosí germà del pare del pretendent; Antonio i José Bellvís, Escrivà i Monserrat, néts d'una cosina germana del pare del pretendent, casada amb José Escrivà, cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Dilluns, a onze de dehembre de mil sisens seixanta y dos, yo, lo doctor Juan Batiste Aguir, vicari de la església parroquial de Sant Martí de la present ciutat de València, bategí, segons lo ritu de la Santa Església Romana, a un fill llegítim y natural de don Andreu Monserrat y Siurana y de doña Vicenta Crespí, coniuages. Foren padrins lo reverent mossén Silvestre Aguir, beneficiat en dita església, y Nicolava Colomina, doncella, tots habitants de València y se li posà per nom Vicent, Joseph, Felip, Bonaventura, Juliano, Melquifades, Dámaso, Ignacio, Salvador, y naixqué disapte, a nou dels dits mes e any"

Cavallers de Montesa (1592-1701)

[Arxiu de la Parròquia de Sant Martí de València (exp. 311)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 71; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 158v-164; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 174v-176; nomenament d'assessor del lloctinent general: Ibidem, ff. 182v-184; llicència per a profesar: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 21v-22v, -sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158-; títol de governador del batlliu de Sueca: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 27v-30v; mercè d'una companyia sobre la mensa i una altra sobre la comanda de Benicarló: Ibidem, ff. 30v-32v i ff. 32v-34v; títol d'assessor general de l'Orde: Ibidem, ff. 165v-167v.

En setembre de 1701 encara era novici: carta del rei al lloctinent general sobre la possibilitat que fra Vicente Montserrat pugui governar el batlliu de Sueca i les dos companyies que tenia atorgades per Carlos II, malgrat no ser membre profés de Montesa: AHN, OOMM, lib. 537-C, f. 12.

El 15 de febrer de 1708 se li lliurà mercé d'hàbit d'una de les quatre ordes per al fill que ell vullgués: AHN, OOMM, lib. 882.

Còpies de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. D-35, f. 17v; i D-46, ff. 104-104v, 169 i 176.

“Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles”: AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 94.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. II, pp. 126, 153, 280, 476, 477.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., pp. 236-237 i 243.

MONSERRAT, A., "Els cavallers Monserrat...", pp. 51-64.

LARQUIÉ, Claude, “Le Conseil des Ordres militaires au XVIIIe siècle: un état des lieux”, en VINCENT Bernard, DEDIEU, Jean-Pierre (coords.), L'Espagne, l'Etat, les Lumières: mélanges en l'honneur de Didier Ozanam, Madrid-Bodeaux, Casa de Velázquez, 2004, p. 260.

MOLAS, P., “Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...”, cit., pp. 590-591.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p. 619.

CANET, T., La Magistratura..., cit., pp. 184, 257-259.

GIMÉNEZ, E., “El exilio de los borbónicos...”, cit., pp. 18-22, 24.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Monserrat i Liori, Antonio

Altres formes

Lloc naixement Canet lo Roig **Data** c. 1583 **+** 1589

Lloc defunció **Data defunció** c. 1620

Soterrat a

Pares i avis
 Andrés Monserrat, natural de Canet, i Jerónima de Liori, natural de Gandesa, en Catalunya;
 Avis paterns: Antonio Monserrat, natural de Canet, i Catalina Berga, natural de Cinctorres
 Avis materns: Martí Joan de Liori, natural de Gandesa, i Monserrada Terçà, natural de Tortosa

Esposa
 El 3-XI-1610 se li donà llicència per a casar-se amb Mariana Gil i Palau, natural de Vila Real; el 24-XII-1612 per a casar-se amb María Ram de Montoro i Olivan

Observacions
 Alguns testimonis de Canet declararen que el pretendent tenia uns cinc anys d'edat (exp. 313).
 Va faltar cap al 1620, enverinat per gelosia per la seua esposa: FERRERES i NOS (2007)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa
 Lloctinent del Maestrat Vell (19-X-1610)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 17/12/1588 **Data comissió presa d'hàbit** 30 1 1589

Resolució proves
 30/01/1589

Informants cavallers
 fra Jerónimo de la Torre

Informants religiosos
 fra Bartolomé Monar, prior de Cervera

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 24 2 1589 **Lloc** Canet, església parroquial

Ministres
 fra Miguel Centelles, comanador de Benicarló

Padrins

Professió

Llicència per a professar 10/09/1601

Data 4 10 1601 **Lloc** Montesa

Ministres
 fra Bernat de Tous, prior del convent de Montesa

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

El seu nebot Andrés Montserrat Ciurana (1663), els fills d'aquest Andrés Montserrat Crespí de Valldaura (1717) i Vicente Montserrat Crespí de Valldaura (1700), i els néts: d'Andrés, Vicente Montserrat i Palafox (1715), i d'ell Fernando Montserrat (1758); de Vicente, Joaquín Montserrat i Cruilles (1710), i d'ell Manuel Montserrat i Acuña (1760) -entre altres-

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

313

Fonts arxivístiques

"Don Antonio Monserrat, natural de Canet del Maestrazgo de Montesa, de edad de 5 años. [Al marge:] Cavallero. Año: 1588. Padres: Andrés Monserrat, natural de Canet, y Gerónyma de Liori, natural de la villa de Gandeza, principado de Cataluña. Abuelos paternos: Antonio Monserrat, natural de Canet, y Catherina Verga, natural de Sinctorres, tierra de Morella. Abuelos maternos: Martín Juan de Liori, natural de Gandeza, y Monserrada Terçá natural de la ciudad de Tortosa. El pretendiente es hijo legítimo y natural procreado [f. 102] de legítimo matrimonio, y los Monserrats son cavalleros principales y muy antiguos, de cuya familia havido tres o quatro cavalleros del hábito de San Juan, y Pedro Monserrat, hermano del abuelo del pretendiente, fue gran conservador de aquella illustre Religión. Los Lioris de Gandeza son personas principales y cavalleros antiguos, y un pariente suyo, N. de Liori, fue del ábito de San Juan y Castellán de Amposta. Los Bergas son muy bien nacidos y decendientes de muy honrrados cavalleros, y un hermano de Catharina Berga fue de la orden de San Juan, en donde con seguridad no le huvieran admitido a no tener todas las calidades de muy conocida nobleza. Los Terçanes de Tortosa fueron doctores en leyes y ciudadanos, y como tales concurrieron a los officios de la ciudad, y el padre de Moncerrada Terçá estava insaculado para jurado en cap, en el qual cargo solo concurren los ciudadanos. Y todas estas familias son muy limpias y de christianos viejos, sin que en manera alguna les toque mescla de mala raça de judío, etc, como lo asegura la voz común y fama pública y no

haverse dicho ni ohído cosa en contrario. Quedó aprobada esta información corrientemente y sin dificultad alguna, ni se haze meción de la poca edad del pretendiente": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 101v-102.

"Frey don Antonio Monserrate tomó el hábito de cavallero de la Orden en la iglesia de Canet en veinte y quatro de hebrero año 1589. Diósselo el illustre frey don Miguel Sentellas, comendador de Benicarlón, con comission del illustrísimo señor Maestre hecha a 30 de henero anyo 1589. Dixo la missa frey Bartholomé Monar, rector de Servera, fueron padrinos [blanc]. Enpessó de hazer la probación a 27 de mayo año 1601 y la profesión a quatro de octubre, regebíola fray Bernardo de Tous, prior del convento de Nuestra Señora de Montesa, con orden de Su Magestad. Y por ser verdad yo, frey Pedro Selva, cantor major de la Orden, sertifico y ago verdadera fe ser verdad lo susodicho, y lo firmé de mi mano y nombre dicho día, mes y año. Frey Pedro Selva [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 133.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 162; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 179v; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 47v-48 i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 25; títol de lloctinent del Maestrat Vell: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 310-311v; llicència per a casar-se amb Mariana Gil: Ibidem, f. 317; llicència per a casar-se amb María Ram de Montoro: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 76.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 104v i 169.

Bibliografia

Monserrat y Liori, Antonio. Natural de Canet. 1589. Gobernador del Maestrazgo Viejo. Exp. núm. 313: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 842.

MONSERRAT i CASTELLÀ, Agustí, "Els cavallers Monserrat del Maestrat", BCEM, nº 8 (1984), pp. 51-64.

FERRERES i NOS, Joan, Temps de bandolers. Bandolerisme del segle XVII a les comarques del Maestrat, Ports de Morella, Montsià i Terres de l'Ebre, Benicarló, Centre d'Estudis del Maestrat, 2002; en particular les pp. 36-51.

FERRERES i NOS, Joan, "Els bandolers de Rossell Jaume Llinyerola i Jaume Çalom en el context del bandolerisme del Maestrat al segle XVII", BCEM, nº 78, juliol-desembre 2007, pp. 91-116, amb notícies disperses sobre don Antonio Monserrat.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Monsoriu i Mercader, Cristóbal

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1575 **+** 1589

Lloc defunció **Data defunció** 14 11 1629

Soterrat a

Pares i avis Gaspar Monsoriu, senyor d'Estivella, i Magdalena Mercader, ambdós de València;
Avis paterns: Guillem Ramón Monsoriu i Jerónima Centelles, naturals de València;
Avis materns: Jerónimo Mercader, natural de València, i Beatriz de Calatayud, natural de Cocentaina

Esposa El 7-III-1607 se li donà llicència per a casar-se amb Ana Vilvert de Augusta

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor d'Estivella

En l'orde de Montesa Companyó de la comanda d'Onda (24-V-1620)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Christóval Monsoriu, natural de Valencia, de edad de 14 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1589. Padres: Gaspar Monsoriu señor de Estibella y doña Madalena Mercader, naturales de Valencia. Abuelos paternos: [f. 98] Guillem Ramón Monsoriu y doña Gerónima Centellas, naturales de Valencia. Abuelos maternos: don Gerónimo Mercader, natural de Valencia, y doña Beatriz de Calatayú, natural de Cosentayna. Todos hasta las abuelas fueron descendientes de cavalleros antiguos por tales estimados, exemptos de pechos y con el goze anexo y devido al militar privilegio y assímesmo muy principales, de forma que sin hazer agravio a nadie fueron los quatro quartos de frey Christóval de lo mejor y más lucido de Valencia y Cosentayna, y limpios de sangre, sin cosa alguna indecente que pueda manchar la candidez de su estimación": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 97v-98.

"Frey Christóval Monsoriu tomó el hábito de cavallero de la Orden en quinze días del mes de março 1589 en el monasterio de Sant Bernardino, qués de frayles descalços, junto a Madrid, por manos de frey don Francisco Luis Tallada, comendador de Benasal, con comissió del ilustrísimo señor Maestre referendada por su secretario Luis de Berbegal en 13 días del dicho mes y año, y por otra comissió referendada en doze de dicho mes lo recibió Pedro de Maldonado, en virtud de las quales comissions mandó Su Señoría ilustrísima fuesse primero en grado frey Christóval Monsoriu, y así lo fue. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior de la casa del señor Maestre, siendo padrinos frey don Francisco Crespín y frey don Gaspar Juan. Enpesó de hazer la aprovación a 30 de octubre 1590. Hyzo profesión en 19 de noviembre dicho año, con orden de Su Señoría ilustrísima, recibiola frey don Guillem Sans, sotsclavero de la Orden, y por ser verdad jo, frey Selva, cantor major, ago verdadera fe de lo sobredicho y lo firmo de mi mano. Frey Selva, cantor major [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 134.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Item, a 18 de marzo 1607 se despozó don Christóval Monsoriu, del ábito de Montesa, con doña Juana Vilvert de Augusta, hija de don Juan y doña Juana Catalá": [en Sant Joan del Mercat], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 71.

1589. Gaspar de Monsoriu, senyor de la baronia d'Estivella, concedeix 100 lliures al seu fill Cristòfol Monsoriu per a que obtinga l'hàbit de Montesa: AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 176-176v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 180v; llicència per a casar-se amb Ana Bibel de Augusta: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 71; títol de companyó del comanador d'Onda: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 73-74.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 146.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 494 (en referència al fill i al nét).

"Miércoles a 14 [novembre de 1629] murió de su enfermedad D. Christóval de Monsoriu, señor de Estivella, del ábito de Montesa, edad 54": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., pp. 170-71.

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., pp. 120, 339, 340.

Monsoriu y Mercader, Cristóbal. Natural de Valencia. 1589. Exp. Núm. 317: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), pp. 842-843.

Més informació sobre els Monsoriu a MESA i REIG, Lluís, La baronia d'Estivella. Segles XV-XIX, València, Institució Alfons el Magnànim, 2000, p. 187.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Monsoriu i Quexal, Jerónimo

Altres formes Monsoriu i Centellas -suposem, per Centelles-: AHN, OOMM, lib. 564-C, f. 48

Lloc naixement València **Data** c. 1649 **+** 1666

Lloc defunció **Data defunció** c. 1718?

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo Monsoriu, cavaller de Montesa, i Ana Mª Quexal, ambdós de València;
Avis paterns: Cristóbal Monsoriu, cavaller de Montesa, i Juana Vilvert de Augusta, ambdós naturals de València;
Avis materns: Pedro Quexal, natural de Vinaròs, i Magdalena Ferreres, natural de Castelló de la Plana

Esposa El 17-IX-1674 se li donà llicència per a casar-se amb María de Castellví, natural de València. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 52

Observacions El pretendent tenia uns 16-17 anys d'edat (exp. 318)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador d'Ademús (30-XII-1692); companyó del comanador major (22-I-1696)

Altres Portantveus de general governador de València

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"En 16 de marzo 1666 hiço merced de ábito a don Gerónimo Monsoriu, en consideración de los servicios de su padre, natural de la ciudad de Valencia. En 3 de noviembre de 66 se dio comissió para tomarle": AHN, OOMM, 816-C, p. 350.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 19-19v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 35v-37; llicència per a professar (amb sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158): Ibidem, ff. 74-74v; llicència per a casar-se amb Maria de Castellví: Ibidem, f. 299; títol de companyó del comanador d'Ademús: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 49-49v; títol de companyó del comanador major: Ibidem, ff. 168-168v; administrador de la comanda major des de 26-XI-1693 a 1702: AHN, OOMM, lib. 564-C, f. 48v.

Va testar davant el notari Josep Fuentes el 20-XI-1700: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 142v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 75v-76.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 39v i D-46, f. 14.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 494.

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 339.

Monsoriu i Quexal, Jerónimo. Natural de Valencia. 1666. Teniente de Gobernador de Valencia. Exp. Núm. 318: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 843;

MESA, Ll., La baronia d'Estivella..., cit., p. 188.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Monsoriu i Vilvert de Augusta, Jerónimo

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1615 **+** 1635

Lloc defunció València **Data defunció** 17 11 1657?

Soterrat a

Pares i avis

Cristóbal Monsoriu, cavaller de Montesa, i Juana Vilvert, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Gaspar de Monsoriu, senyor d'Estivella, i Magdalena Mercader, naturals de València;
Avis materns: Juan Vilvert de Augusta, natural d'Estela (Navarra), i Juana Aloya (o Aloy) Català, de València

Esposa

El 14-V-1648 se li concedí llicència per a casar-se amb Ana Quexal. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 160.

Observacions

El pretendent tenia uns 20 anys d'edat. També s'assegura a l'expedient que un germà de l'avi patern també fou cavaller de Montesa, així com fra Gilabert de Monsoriu, mestre de Montesa (exp. 319).
La mercè se li lliurà a son pare a les corts de 1626.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Companyó de la mensa (20-X-1635)

Capità d'Infanteria Espanyola a Milà

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 16 1 1635 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 15/03/1635 **Data comissió presa d'hàbit** 3 7 1635

Resolució proves 25/06/1635

Informants cavallers fra Félix Sarsola

Informants religiosos fra Miguel Tomás Insa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 25 7 1635 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 29/05/1637

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Cristóbal Monsoriu (1589), pare del pretendent.
Altres -com Samper-, el consideren parent del VII mestre de Montesa, Gilabert de Monsoriu, mort el 1453

Descendents El seu fill Jerónimo Monsoriu (1666)

En altres oomm Foren cavallers de Santiago Juan de Oco, degà del Consejo de las Órdenes, tio de la mare; Diego de Fonseca i Francisco de Peralta, cosins de la mare del pretendent

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 319

Fonts arxivístiques "Item, a 19 de abril 1648 don Gerónimo Monsoriu, del ábito de Montesa y gobernador del Maestrazgo Viejo, hijo de don Christóval, del mismo ábito y señor de Estivella, y doña Juana Vilvert de Augusta, con doña Anna María Quixal, hija de don Pedro Quixal y doña Madalena de Ferreres": [Sant Joan del Mercat], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 72v.

Consulta del Consell d'Aragó de 22-XII-1634 sobre l'hàbit que demana José de Monsoriu, baró d'Estivella, per al seu germà Jerónimo, d'acord amb la mercè d'hàbit de Montesa concedida al pare d'ambdós, ja cavaller de Montesa, en les corts de 1626: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 59-59v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 65v-67; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 74-75; títol de companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 72-73v; llicència per a professar a Milán: Ibidem, ff. 123v-124; mercè de futura de comanda de Montesa: AHN, OOMM, lib. 555-C, f. 295; llicència per a casar-se amb Ana Quexal: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 141.

Testament rebut per Pere Climent, notari, el 3-VIII-1655 i publicat pel mateix el 20-XI-1656: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 25v.

AHN, OOMM, 816-C, difuntos, p. 1

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 58.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 27v i D-46, f. 146.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 494.

Monsoriu i Vilvert de Augusta, Jerónimo. Natural de Valencia. 1635. Exp. Núm. 319: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 843.

MESA, Ll., La baronia d'Estivella..., cit., , p. 187.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Monterde i Real, Cristóbal

Altres formes

Lloc naixement València

Data 1566 **+** 1589

Lloc defunció

Data defunció 22 3 1630

Soterrat a

En la bòveda de la capella del Sant Crist, davant de la sagristia del convent de la Murta de Badalona (Barcelona)

Pares i avis

Felipe Juan Monterde i Hipólita Real, naturals de València;
Avis paterns: Juan Monterde, natural de Sarrión (Aragó), i Beatriz Atzuara i de Comelers, natural de València;
Avis materns: Miguel Real, natural de Xàtiva, i Catalina Atzuar i Alemany, natural d'Orta (Catalunya)

Esposa

Va casar tres vegades, 1) amb Ana d'Aguilar (1594), 2) amb Isabel Juan Vidal (1595), i 3) amb Josepa Salvador, senyora de Vinalesa; la reial llicència per casar amb aquesta última, de 24-XII-1604

Observacions

Va ingressar amb dispensa del papa -Sixte V, 27-VII-1589- per falta de noblesa en els avis paterns i materns (exp. 320).

El 29-IV-1617 el rei li donà llicència per a renunciar a l'hàbit de Montesa i ingressar en l'orde dels Jerònims: AHN, OOMM, lib. 530-C, ff. 203-203v.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Assessor del Mestre (21-XII-1589);
advocat patrimonial de l'Orde (24-VII-1593);
companyó del comanador d'Onda (8-I-1595)

Altres

Doctor en dret; advocat ordinari de la ciutat de València;
oïdor de l'Audiència de València;
regent de l'Audiència de Mallorca (1604);
assessor de l'Orde (7-VII-1604)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Mestre Borja

Inici proves

14/12/1588

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

07/06/1589

Informants cavallers

fra Marco García

Informants religiosos

fra Andrés Ferran, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

28

10

1589

Lloc

València, església del Temple

Ministres

fra Pedro de Borja, mestre de Montesa, i fra Domingo Marín

Padrins

fra Marco Garcia, comanador de Silla, i fra Nofre de Borja

Professió

Llicència per a professar

Data

10

11

1590

Lloc

Montesa

Ministres

fra Guillem Sans, sotsclauer

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

320

Fonts arxivístiques

"Frey Christóval Monterde, natural de Valencia, de 24 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1588. Padres: Felipe Monterde y Hippolyta Real, naturales de Valencia. Abuelos paternos: Juan Monterde, natural de Sarrión, en Aragón, y Beatriz Atzua y de Comeleros, naturales de Valencia. Maternos: Miguel Real, natural de Xàtiva, y Catharina Atzuar y Alemany, natural de Orta, en Cataluña. El pretendiente es hijo legítimo. Su padre, el doctor Felipe Monterde, fue armado cavallero en Valencia año 1586 con privilegio del señor rey don Felipe el Segundo. Conservaron siempre el honor de la milicia. Fue el pretendiente abogado fiscal y oidor en la Audiencia civil de dicha ciudad. El abuelo paterno fue escrivano de mandamiento, officio de estimación, y este hidalgo de la comunidad de Teruel, y por ser su hijo el dotor Felipe descendiente de tales, le concedió el sobredicho privilegio como se ve en su contextura. El abuelo materno fue notario de Valencia, descendiente de notarios de Xàtiva, y de tal estimación que ordinaria- [f. 129v] mente tuvieron el officio de síndico desta ciudad. La abuela materna fue muy limpia, y todos los contenidos le acompañaron con notoria aprobación. Se puso el hábito con dispensa, la que dio Sixto Quinto dia 27 julii anno 1589": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 129-129v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Frey Christóval Monterde, doctor [...] derecho, tomó el hábito de cavallero desta Orden a 28 de octubre 1589 en la yglesia del Temple de Valencia, por manos del ilustrísimo y reverendísimo señor don Pedro Luis Galserán de Borja, Maestre de la ínclita cavallería y religión de Nuestra Señora de Montesa y del bienaventurado cavallero San Jorje. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior de Su Señoría ilustrísima, fueron padrinos frey Marco García, comendador de Silla y frey don Nofre de Borja. Enpesó de hazer la aprobación en 30 días del mes de octubre 1590. Hizo la profeción a 10 de noviembre del dicho año, a las seys de la tarde, hora de completas, con orden de Su Ilustrísima, recibiola frey don Guillem Sans, sotsclavero de dicha Orden. Jo, frey Selva, cantor major del convento de Nuestra Señora de Montesa, sertifico y ago verdadera fe que todo lo sobredicho es verdad, y así lo firmo de mi mano propia. Frey Pedro Selva, cantor major": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 146.

"Item, en 28 de mars esponsaren a Christofol Monterde, cavaller, ab Isabel Vidal, filla de miser Vicent Vidal, DDRC (doctor del Real Consell?)": [en Sant Esteve], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 5.

"El padre fray Christóval Monterde. Murió a 22 de março 1630, el padre fray Christóval Monterde. Fue natural de Valencia, el qual quando vino a tomar el hábito sería de edad de 50 años. Recibiéronle por su grande habilidad en la jurisprudencia porque era de los más grandes letrados en leyes y cánones que había en aquel tiempo. Havíalas leydo en Lérida y Salamanca con grande fama, y assí era hombre insigne y con grande fama, grande jurista. Fue en Valencia del Consejo, y el rey Philippe 2º le embió a Mallorca como regente de aquel reyno. Fue casado tres vezes, y biviendo la 3ª muger alcançó poder tomar el hábito, como le tomó en esta Casa con licencia del arçobispo de Valencia. Tuvo el hábito 14 años. Fue prior de la Murta de Barcelona y hizo allí muchos negocios trabajando mucho en ellos de su facultad. Fue vicario desta Casa. Dexó de su hazienda heredera a esta Casa, aunque por aver de pagar los dotes de las mugeres y otras deudas la Casa ha tenido y tiene muchos pleytos. Y assí descansen en paz": del "Obituario de la Murta". Transcripció d'Aurelià Lairón Pla inserta a la seua tesi doctoral El monasterio de Nuestra Señora de la Murta de Alzira (1552-1835). Estudio histórico-diplomático a través de las actas capitulares. València, 2001.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 145v, 160 i 184v; nota sobre el creuament: Ibidem, f. 192v; títol d'assessor del Mestre: Ibidem, ff. 193v-194; títol d'advocat de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 17v-18; títol de companyó del comanador d'Onda: f. 105-105v; llicència per a casar-se amb Ana Aguilar: Ibidem, ff. 83-83v; títol de companyó del comanador d'Onda: Ibidem, ff. 105-105v; llicència per a casar-se amb Isabel Juan: Ibidem, ff. 113v-114; títol d'assessor de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 189v-190v; llicència per a casar-se amb Josepa Salvador: Ibidem, ff. 229-229v.

"Vida de frey Christóval Juan Monterde, cavallero de la orden de Montesa": RAH, CSC, leg. 8, carpeta 1; 10 ff. Mss (són papers varis autògrafs de fra Hipólito de Samper, amb còpia de diversos textos relacionats amb Monterde).

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38v.

Bibliografia

RODRÍGUEZ, J. Biblioteca Valentina..., cit., pp. 98-100.

XIMENO, V., Escritores del Reyno..., cit., vol. I, pp. 287-88.

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., p. 132.

CARUANA, J., Los Cruilles..., cit., p. 192.

Monterde y Real, Cristóbal. Natural de Valencia. 1589. Doctor en Derecho. Abogado patrimonial de la Orden. Regente de la Real Audiencia de Mallorca, profesó en la Orden de San Jerónimo. Exp. núm. 320: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 843.

CANET APARISI, Teresa, La Magistratura Valenciana (ss. XVI-XVII), Valencia, Universidad, 1990, pp. 262-263.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 587.

GRAULLERA SANZ, Vicente, Juristas valencianos del siglo XVII, València, Biblioteca Valenciana, 2003, p. 255.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Montoro i Ferrer, José

Altres formes

Lloc naixement Agullent **Data** 10 1658 **+** 1681

Lloc defunció **Data defunció** 1715

Soterrat a

Pares i avis
 José Montoro, natural d'Agullent i María Gisbert, natural d'Ontinyent;
 Avis paterns: José Montoro, natural d'Agullent, i Francisca Ferrer, natural de Xàtiva;
 Avis materns: José Gisbert, natural d'Alcoi, i Josefa Olcina, naturals d'Ontinyent

Esposa
 El 23-IX-1681 se li donà llicència per a casar-se amb Inés d'Almunia, natural de la Font d'En Carròs, néta del senyor d'El Ràfol i Castellonet de la Conquesta. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 136.

Observacions
 El pretendent tenia uns 20-22 anys d'edat (exp. 321).
 Borbònic.
 Tenia una casa al carrer de l'Església d'Agullent, hui existent, amb escut d'armes a la porta i la creu de Montesa acollada a l'escut.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Regidor de l'Ajuntament d'Ontinyent per la classe de cavallers de 1709 a 1715

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 19/10/1680 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 30/11/1680

Informants cavallers fra Gaspar Frígola

Informants religiosos fra Pablo Inglés, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 17 6 1681 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 17/02/1683

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

321

**Fonts
arxivístiques**

"A vint-i-dos del mes de octubre de l'any mil sis-cents cinquanta y güit yo, don Francisco Montoro, prevere regent la cura de la yglesia parrochial de Agullent, bategí guardant la forma de la Sancta Mare Església, un fill de don Joseph Montoro y Ferrer y doña Maria Gisbert, conjuges. Posaren-li nom Joseph, Berlandí, Bonaventura. Foren padrins don Antoni Gisbert y doña Paula Montoro y de Sans, muller de don Francisco Sans de la Llossa y Alboy, de Xàtiva, Alcoy y Agullent respectiue habitants. Don Francisco Montoro, prevere regent la cura": Arxiu de la Parròquia d'Agullent, Quinque libri 2, f. 124v.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 267-268v; llicència per a casar-se amb Inés Almúnia: Ibidem, f. 290v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 30v.

Va morir sense testar: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 132.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 83v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 45.

Bibliografia

Montoro y Gibert [sic], José. Natural de Agullent. 1680. Exp. núm. 321: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 843.

BATALLER, Alejandro, La casa de los Montoro de Agullent, en Agullent: 1585-1985. IV Centenari de la segregació jurídica d'Agullent d'Ontinyent, Ontinyent, Caixa d'Estalvis d'Ontinyent, 1985, pp. 213-214.

IRLES VICENTE, M^a del Carmen, Al servicio de los Borbones. Los regidores valencianos en el siglo XVIII, Valencia, Institució Alfons el Magnànim, 1996, p. 128 i 340.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. II, p. 477.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Montserrat i Ciurana, Andrés

Altres formes

Lloc naixement Sant Mateu **Data** 9 1632 + 1663

Lloc defunció **Data defunció** 2 7 1676

Soterrat a

Pares i avis
Andrés Monserrat Liori, natural de Canet, i Francisca de Ciurana, natural de Morella;
Avis paterns: Andrés Monserrat, natural de Canet, i Jerónima de Liori, natural de Gandesa, en Catalunya;
Avis materns: Juan Ciurana, cavaller de Montesa, natural de Morella i Jerónima Berga, natural de La Iglesuela (Aragó)

Esposa Va casar amb Vicenta Crespí de Valldaura i Calatayud

Observacions El pretendent signava Montserrat -amb T- (expedient 477)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Governador del Maestrat Vell (25-VIII-1670) -amb reserva de 150 lliures al governador anterior, fra Juan Sisternes-

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 7 6 1663 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 12/07/1663 **Data comissió presa d'hàbit** 11 9 1663

Resolució proves 06/09/1663

Informants cavallers fra Gaspar de la Figuera, batlle de Morella

Informants religiosos fra Hipólito de Samper, prior i rector del col.legi de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 11 1663 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 21/10/1664

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Antonio Monserrat Liori (1589), germà del pare;
Juan Ciurana (1612), avi matern, i el germà d'aquest, Francisco Ciurana (1631)

Descendents

En altres oomm

Pedro Monserrat i Melchor Monserrat, ambdós cavaller de Sant Joan, germans del besavi del pretendent

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

309

Fonts arxivístiques

"A 14 de setiembre del año 1632 bautizé yo, el dotor frey Felipe de Arano, retor de la presente iglesia parrochial, a Joan, Martín, Andrés, Ignacio, Buenaventura, hijo de don Andrés Monserrat, doctor en derechos, y de doña Francisca Ciurana y de Monserrat, cónjuges. Padrinos: Arsís Saera, cavallero, y Beatris Anna Sahera, parrochianos nuestros..." [Arxiu de la Parròquia de Sant Mateu (exp. 312)].

"Item, a 1 de settembre 1653, don Andreu Monserrat, fill de don Andreu y de dona Francisca Ciurana, ab dona Vicenta Crespí, viuda de don Lorens Martínez de Vera": [en Sant Bartomeu], "Libre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 31v.

Consulta del Consell d'Aragó de 23-V-1663 sobre l'hàbit que demana Andrés Montserrat: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 118-118v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 124v-125; llicència per a professar: Ibidem, ff. 145-145v; títol de governador del Maestrat: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 151-154.

Va fer testament davant Bernat Grañana, notari, l'1-VII-1676: AHN, OOMM. lib. 677-C, f. 45.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 5.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 38 i D-46, f. 169.

Bibliografia

Monserrat y Ciurana, Andrés. Natural de San Mateo. 1663. Gobernador del Maestrazgo Viejo. +2 de julio de 1676. Exp. núm. 309: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 842.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 590.

MONSERRAT, A., "Els cavallers Monserrat...", cit., pp. 51-64.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1616 **+**

Lloc defunció **Data defunció** c. 1691

Soterrat a

Pares i avis
Francisco Juan Navarro, natural de Gandia, i Isabel Esteve, natural de Tortosa;
Avis paterns: Francisco Juan Navarro, i Inés Soriano, ambdós naturals de Gandia;
Avis materns: Monserrat Esteve i Jerónima Carniser, naturals ambdós de Tortosa

Esposa

Observacions
El pretendent tenia uns 32-33 anys d'edat. Es van fer segones informacions per falta de qualitat en la branca materna. Va obtindre dispensa per falta de noblesa en la branca materna (exp. 324).

El 7-IX-1649 el rei escriví al lloctinent general de Montesa i al virrei (en contestació a una carta del mateix Lloctinent) per a que aclariren perquè Vicente Navarro duia públicament l'hàbit de Montesa, sense tindre títol a l'efecte, doncs encara no havia estat creuat cavaller.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

324

**Fonts
arxivístiques**

"Frey don Vicente Navarro y Esteve, natural de Gandia. [Al marge:] Año 1646. Cavallero. Padres: don Francisco Juan Navarro, natural de Gandia, y doña Isabel Esteve, natural de Tortosa. Abuelos paternos: Francisco Juan Navarro y doña Inés Soriano, naturales de Gandia [f. 57] Maternos: Monserrat Esteve y Gerónima Cañisar (sic), naturales de Tortosa. El señor emperador Carlos Quinto hizo merced de milicia a Pedro Navarro, visabuelo de don Vicente, por privilegio real dattys en Toledo a 28 de mayo 1561, y assí su hijo Francisco Juan Navarro, abuelo paterno, fue cavallero generoso por aver heredado la milicia de su padre Pedro, y su nieto don Francisco Juan Navarro, padre de frey don Vicente, siendo governador de los estados que tiene el duque de Gandia en la isla de Cerdeña, huvo Cortes y en ellas le hizo Su Magestad noble, y assí este, como su hijo frey don Vicente, fueron señores del lugar de Ròtova, y tienen su entierro en la iglesia mayor de Gandia de muy antiguo. Y en lo que mira a su limpieza, el padre y abuelo paterno de frey don Vicente fueron familiares. Monserrat Esteve y sus ascendientes fueron muy antiguos ciudadanos de Tortosa y por tales habilitados y registrados en la sala de dicha ciudad, honor que les señala por hijosdalgo al fuero destos reynos, y la fama pública por muy christianos viejos, libres de toda mala sospecha. Entrambas abuelas fueron señoras muy principales y limpias, y el apellido de la paterna más de 300 años que está en Gandia con esta reputación, y del de la materna, que es el de Cañisar (sic), se han hecho en Tortosa muchas pruebas para ábitos, a saber de Montesa, Calatrava y Santiago, etc": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 56v-57.

Consulta del Consell d'Aragó de 27-IV-1645 sobre l'hàbit que demana Vicente Navarro: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 555-C, f. 281v-282; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 282-284; comissió per a realitzar unes segones proves: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 153v-154 i 128-129 (interrogatori); sol.licitud a l'ambaixador a Roma per a que demane dispensa al papa per falta de noblesa en la branca materna: Ibidem, ff. 173v-174; comissió per a que li donen l'hàbit –amb la dispensa del papa Inocenci X, 23-VII-1649- (també a l'expedient 324): Ibidem, ff. 202-205; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 52-52v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

El 7-IX-1649 el rei escriví al lloctinent general de Montesa i al virrei (en contestació a una carta del mateix lloctinent) per a que aclariren perquè Vicente Navarro duia públicament l'hàbit de Montesa, sense tindre títol a l'efecte: AHN, OOMM, lib. 533-C, ff. 22-23v i AHN, OOMM, lib. 576-C, ff. 176v-177.

Va fer testament davant Miquel Baiona, notari, el 3-X-1688, registrat als manaments i empare de la cort civil de València de 1690, fol. 24: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 56v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 68.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 32 i 49, on consta també haver pres l'hàbit amb dispensa.

Bibliografia

Navarro y Esteve, Vicente. Señor de Ròtova. Natural de Valencia. 1649. Exp. núm. 324: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 844;

"Pel que fa a la senyoria de Ròtova, a la mort de Lluís Arnau (1623), el succeí la seua filla, casada amb un tal Francesc Navarro [...]. El matrimoni no tardaria molt a plantejar-se l'alineació de la jurisdicció de Ròtova, perquè no podien pagar de cap manera als creditors de la casa. L'any 1630, finalment, la compraria el ciutadà de València Calixt Polop (1630)": SOLER, Abel, JORDÀ, Rafa, Ròtova. Geografia, Història, Patrimoni, Ròtova, Ajuntament, 2005, pp. 131-132.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Negrete i Bolea, Diego

Altres formes

Lloc naixement Orà (Algèria) **Data** 3 1677 + 1688

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Gregorio Negrete i Sarmiento i Ana de Bolea i Castilla;
Avis paterns: Alonso Negrete i Sarmiento i María Espuche i Serrano;
Avis materns: Diego de Bolea i Méndez i Ana Rodríguez de Castilla i Angulo,
naturals tots d'Orà

Esposa

Observacions Les proves per a ingressar en l'Orde es van fer a Madrid per "patria común"

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 20/07/1687 **Data comissió presa d'hàbit** 20 8 1687

Resolució proves 28/08/1687

Informants cavallers fra Pascual de Villacampa

Informants religiosos fra Hipólito de Samper, prior de Sant Jordi, procurador general i capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 22 2 1688 **Lloc** Orà, església de Santa Maria la Major de la Encarnación de la Victoria

Ministres Cristóbal Alfonso Maldonado i Negrete, prevere beneficiat a dita parròquia, i Félix Nieto de Silva, comte de Guaro, governador de la plaça d'Orà, cavaller d'Alcántara

Padrins fra Antonio de Cisneros, cavaller d'Alcántara i fra Andrés Francisco de Navarrete, cavaller de Santiago

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Van ser cavallers de Santiago: Juan Negrete, besavi patern –pare Alonso Negrete Sarmiento, avi patern–; i Juan de Bolea i Méndez, besavi matern, –pare de Diego de Bolea i Méndez, avi matern–.

De Calatrava: Fernando de Castilla, –anomenat Francisco–, fill del germà de l'àvia paterna.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

325

Fonts arxivístiques

“En la zuidad (sic) de Orán, en seis días del mes de março de mill seiscientos y setenta y siete, yo, don Christobal Maldonado, presbítero theniente de cura, bautizé a Fadrique Diego, hijo lejítimo del capitán don Gregorio Negrete Sarmiento y de doña Ana Bolea Castilla, su mujer lejítima. Fue su padrino el capitán don Diego Bolea y lo firmé. Don Christóval Maldonado”: (exp. 325).

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 160v-165; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 177-178v; creuament en AHN, OOMM, lib. 884-C.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 86.

Bibliografia

Negrete y Bolea, Diego. Natural de Orán. 1687. Exp. núm. 325: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 844.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Nunyes i Vallterra, Bernabé

Altres formes Núñez i Valterra: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 72

Lloc naixement Sant Pere (València) **Data** c. 1644 **+** 1657

Lloc defunció **Data defunció** 16 7 1682

Soterrat a

Pares i avis

Pedro Nunyes i Bosc, natural de Sant Pere, i Francisca Vallterra, natural de València
Avis paterns: Jerónimo Nunyes, senyor de Sant Pere, natural de València, i Rafaela Bosc, senyora de Setla de Nunyes -hui Muro (Alacant)-, natural d'Ontinyent
Avis materns: Bernabé Vallterra, cavaller de Montesa, i Rafaela Burgos, ambdós de València

Esposa

El 2-X-1663 se li donà llicència per a casar-se amb Isabel Caro i Malla, natural d'Elx

Observacions

"El pretendiente tiene unos 13 años, natural de S. Pere, en este Reyno, y se llama Bernabé Nuñes y Vallterra". 22 testimonis interrogats (expedient 327)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de Sant Pere d'Albaida (València)

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 1657 **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 1657

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1657 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Núñez y Valterra, Bernabé. Señor de San Peri [sic]. Natural de San Peri (Valencia) [sic]. 1657. +16 de julio de 1682 Exp. núm. 327: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 844.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Núñez de San Juan i Verí, Jerónimo

Altres formes

Lloc naixement Mallorca **Data** c. 1600 **+** 1625

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Guillén Núñez de San Juan i Bárbara Verí;
Avis paterns: Jerónimo Núñez de San Juan i Francisca Marçera;
Avis materns: Antonio Verí i Unisa Togores, tots naturals de Mallorca

Esposa El 30-VIII-1625 se li concedí llicència per a casar-se amb Beatriz Anglada. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 6.

Observacions El 13-III-1624 el rei demanà informació al virrei de Mallorca sobre les qualitats i servicis del pretendent.
El pretendent tenia uns 24 anys d'edat (exp. 328).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 11 7 1624 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Bibliografia

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Núñez Robres i Haro, Fernando Antonio

Altres formes Núñez Robles: AHN, OOMM, leg. 2194

Lloc naixement Chinchilla (Albacete) **Data** 1667 **+** 1681

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Fernando Núñez de Robres i Vallterra i Francisca de Haro i Castañeda, els dos de Chinchilla
 Avis paterns: Fernando Núñez de Robres i Vallterra, de Chinchilla, i Maria de Alcañavate, d'Albacete, regne de Múrcia;
 Avis materns: Diego López de Haro, i María de Castañeda, els dos d'Alarcón (Cuenca)

Esposa El 22-VIII-1687 se li concedí permís per a casar-se amb Beatriz Vallterra, filla de Jerónimo Vallterra, senyor de Bonete i cavaller de Montesa.

Observacions El 8-VI-1686 el rei escriví al president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena, fra Luis Enríquez de Navarra, per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Carlos II

Inici proves 25/10/1680

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves 30/11/1680

Informants cavallers fra Juan Pertusa Bonastre

Informants religiosos fra Pedro Rodrigo

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1 1 1681 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 19/05/1683

Data 1686 **Lloc** Montesa, castell-convent

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Jerónimo Vallterra Blanes de Brizuela (1681); Carlos Vallterra i Blanes (1664), els dos cosins de l'avi patern

Descendents

En altres oomm

Van ser cavallers de Santiago José Vallterra, cosí germà de l'avi patern; i Antonio Espinosa, cosí de l'àvia paterna

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

326

Fonts arxivístiques

“En la ciudad de Chinchilla, en tres días del mes de febrero de mil y seiscientos y sesenta y siete años yo, don Miguel Aguilar, cura teniente en esta Parroquial, bauticé a don Fernando Antonio, hijo de don Fernando Nuñez de Robres Ballterra y Alcañavate, alcalde ordinario por el estado noble, y de doña Francisca de Haro, su legítima muger. Fueron sus conpadres don Gerónimo Ballterra y Blanes y doña Magdalena de Haro, hija de don Diego López de Haro, todos becinos desta ciudad, advertiles el parentesco espiritual y lo firmé. Don Miguel Aguilar”: [Arxiu de la Parròquia de Chinchilla (exp. 326)].

"Señor. Don Fernando de Robles, alférez maior de Chinchilla, suplica a Su Magestad sea de su real servicio favorecerle con el hábito de Nuestra Señora de Montesa para su hijo mayor, en atención a los servicios de su casa y los que el suplicante está continuando, que en ello recibirá merced, etc. Altíssimus. [Al dors:] De don Fernando de Robles, alférez maior de la ciudad de Chinchilla del reyno de Murcia": AHN, OOMM, leg. 2194.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 263v-266; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 36-36v; permís per a casar-se amb Beatriz Vallterra: Ibidem, ff. 174v-175; professió en ARV, Protocols Notarials, sign. 1959.

El 8-VI-1686 el rei escriví al president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena, fra Luis Enríquez de Navarra, per a que ordenara a aquest cavaller

realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 20v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 83.

Bibliografia

Núñez Robres y Haro, Fernando Antonio. Natural de Chinchilla. 1680. Exp. núm. 326: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 844.

MOLINA, S., Poder y familia..., cit., p. 244.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Oms i Calders, Ramón d´

Altres formes

Lloc naixement Barcelona **Data** c. 1561 **+** 1592

Lloc defunció **Data defunció** 1615

Soterrat a

Pares i avis
Antonio d´Oms, cavaller de Santiago, i Aldonza Calders, monja de la Jonquera, de l´hàbit de Santiago;
Avis paterns: Berenguer d´Oms, natural de Perpinyà, i Jerónima Senent
Avis materns: Francisco Calders, senyor de Santa Fe i Jerónima Meca, germana del senyor de Montfalcó

Esposa

Observacions
El pretendent tenia uns 30 anys d´edat i a les seues informacions declararen cinc testimonis (exp. 332).
El 13-VI-1606 va creuar cavaller de Montesa a Barcelona a Joaquim Setantí

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Capità d´una galera

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 02/09/1591 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Jaime Juan Falcó

Informants religiosos fra Domingo Marín, prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 19 1 1592 **Lloc** Barcelona, església del monestir de la Mercè

Ministres fra Pedro de Borja, mestre de Montesa

Padrins fra Nofre de Borja, capità de la guàrdia del Mestre, i fra Francisco Crespí, majordom de la casa del Mestre

Professió

Llicència per a professar 16/07/1594

Data 18 3 1596 **Lloc** Montesa

Ministres fra Bernat de Tous, prior del convent de Montesa

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

Van ser cavallers de Santiago el pare del candidat, Antonio d'Oms; i el gendre, Berenguer d'Oms i Santa Pau, casat amb una filla de don Ramón (MOLAS, 2004, p. 127)

Ot d'Oms, cavaller de Sant Joan, fou germà del pretendent.

Berenguer d'Oms, germà major del pretendent, fou cavaller de Calatrava i virrei de Mallorca.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

332

Fonts arxivístiques

"Frey don Ramon de Oms, natural de Barcelona, de 30 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1591. Padres: don Antonio de Oms y doña Aldonza Calders. Abuelos paternos: don Berenguer de Oms y Hierónima Sennent. [f. 103] Maternos: Francisco de Calders y doña Hierónima Meca. Doctor don Ramon de Oms fue hijo legítimo de don Antonio y doña Aldonza, nacido de legítimo matrimonio en Barcelona, pero don Antonio no se sabe donde nació, porque don Berenguer tenía domicilio en Barcelona, en Collibre y en Perpiñan, y de este lugar deciden los de Oms, que por ser tan principales cavalleros en todo el condado de Rosellón y en el de Cerdaña, quando les nombran los llaman de la gran casa. El abuelo paterno sirvió a Su Magestad, fue capitán general de las galeras de España. El padre era del hábito de San Tiago, y alcaide del castillo de Collibre, cargo que siempre le acostumbran tener personas de mucha graduación y calidad. Este fue casado dos vezes, y del primer matrimonio tuvo en hijo a don Antonio Doms, del hábito de Santiago, virrey que era de Mallorca, y del segundo al dicho pretendiente y a don Berenguer Doms, del hábito de Calatrava, de suerte que de este apellido ha havido muchos hábitos de San Tiago, San Juan y Calatrava a más de los numerados. Los desta familia han tenido cargos de los de primera estimación del principado. Los Calders tienen su solar antiquísimo [f. 103v] en Santa Fe, de quien son señores, y vinieron con la reputación de hijosdalgo y de cavalleros de mucha calidad. Doña Aldonsa Calders antes o después de casarse fue monja de Junqueras de la orden de San Tiago, para cuyo ingreso se hazen pruebas con el mismo rigor que a los

cavalleros de dicha Orden. La abuela paterna fue hija de mosén Francisco Carmeter de Semena, de la ciudad de Barcelona, y la materna hermana de don Martín Meca, que tenía su casa y mayorazgo en Monfalcó de Urgel, de donde son los Mecas, y se han tratado siempre con el luzimiento de su nobleza como los de la abuela paterna, con la christiandad y limpieza notoria que tuvieron, la que alcanzó a todos los demás genealogiados con muy singulares abonos": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 102v-103v.

"Frey don Ramon d'Oms recibió el hábito de cavallero desta Orden en 19 de henero 1592 en la yglesia del monasterio de la Merçé en Barcelona. Dióçelo el illustrísimo y reverendísimo señor frey don Pedro Luis Galcerán de Borja, maestro de la orden y cavallería de Nuestra Señora de Montesa (que esté en el cielo). Fueron padrinos don Nofre de Borja, capitán de la guardia de Su Excelencia, y don Francisco Crespí, mayordomo. Dixo la missa frey Phelipe de Marimon, y por ser verdad yo, frey Selva, cantor major del convento de Nuestra Señora de Montesa, ago verdadera fe de lo sobredicho y lo firmo de mi mano. Frey Selva, cantor major. Enpessó de azer la probasión a 18 de hebrero año 1596. Yso profeción a 18 de março anyo 1596, recibiola fray Bernardo de Tous": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 162v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 217; nota sobre el creuament: Ibidem, f. 219. En 1594 va sol.licitar professar, AHN, OOMM, leg. 2157; llicència per a professar havent residit sols un mes al Sacre Convent de Montesa: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 77v; també AHN, OOMM, leg. 2158.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 40-41.

Bibliografia

Orus [sic] y Caldés, Ramón. Natural de Barcelona. 1591. Capitán de una galera. Exp. núm. 332: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 33.

MOLAS, P., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., pp. 181, 204, 205.

BRU de SALA, Lluís de, FLUVIÀ i ESCORSA, Armand de, Nobiliari del Reial Cos de la Noblesa de Catalunya, Barcelona, Reial Cos de la Noblesa de Catalunya, 1998, p. 169.

MOLAS RIBALTA, Pere, L'alta noblesa catalana a l'Edat Moderna, Eumo Editorial, 2004, pp. 126-127.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

Va ser cavaller de Sant Joan Ambrosio Ortin, germà del pare

Bibliografia

Ortin y Villarrasa, Francisco Luis. Natural de Valencia. 1687. Exp. núm. 333: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 844.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

333

Fonts arxivístiques

“A vint y hu de juny 1671 jo, lo doctor Miquel Sessé, rector de Sant Esteve, bategí a Francisco, Lluís, Vicent, Pasqual, Silverio, Rafel, Felip, Juan, fill de don Francisco Ortin, doctor en drets, y de dona Isabel Vilarrasa, cónjuges. Compares don Juan Ortin y dona Rafela Feo de Esforsia. Naixqué a 20 dels correns y bategí ab llicència del senyor vicari general a mi dada de paraula per ser de la parròchia de Sant Pere”: Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València, Llibre de batejos n° 6, f. 300, una altra còpia a l'expedient 333, i també "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 120v.

Memorial de servicis del pare del pretendent, sol.licitant mercès i pensions al rei, en ACA,Consell d'Aragó, leg. 907, n° 023.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 133-136v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 140-141v; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 77v-78v; títol de companyó del comanador major: AHN, OOMM, lib. 514-C, f. 138v-140.

Va testar el 8-X-1736 davant el notari Mey i Bonilla: AHN, OOMM, Montesa, lib. 677-C, ff. 189-191.

“Libro de entierros [...] y difuntos caballeros y freyles”: AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 93.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ortíz i Antoni, Lamberto

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1596 + 1643

Lloc defunció Saragossa **Data defunció** 6 7 1644

Soterrat a

Pares i avis
 Juan Luis Ortíz i Isabel Juan Antoni, ambdós naturals de València;
 Avis paterns: Antonio Lorenzo Ortíz, natural de València, i Violante Zaera,
 natural de Lucena, regne de València;
 Avis materns: Gaspar Antoni i Ana Joaquina Oliver, ambdós de València

Esposa

Observacions
 El pretendent tenia uns 45 anys d'edat (exp. 334)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa
 Assessor general (13-VII-1643 - 6-VII-1644)

Altres
 Membre de l'Audiència de València: advocat fiscal (19-V-1632), oïdor de causes civils (28-VIII-1635);
 advocat fiscal del Consell d'Aragó (1636), regent (1642)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 19 1 1643 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 03/02/1643 **Data comissió presa d'hàbit** 20 6 1643

Resolució proves
 19/06/1643

Informants cavallers
 fra Manuel Vives

Informants religiosos
 fra Pedro Jaime Roig

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 1643 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

334

Fonts
arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 148v-149; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 150-152; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 170-171; títol d'assessor general (amb consignació de 200 ducats de salari): AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 176-178.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 64v-65.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 30v.

Bibliografia

Ortiz y Juan Antoni, Lamberto. Natural de Valencia. 1643. Regente de la Audiencia de Valencia. +Zaragoza, 1644: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 844.

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 439.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 172.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p. 620.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 272.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ortíz i Malla, Jaime

Altres formes

Lloc naixement

Elx

Data

c. 1634

1653

Lloc defunció

Data defunció

29

3

1694

Soterrat a

Pares i avis

Gregorio Ortíz i Luisa Malla, naturals d'Elx;
Avis paterns: Gregorio Ortíz, de Jaime, i Isabel Ortíz, d'Elx;
Avis materns: Juan de Malla i Margarita de Malla, ambdós d'Elx

Esposa

El 12-I-1660 va obtindre llicència per a casar-se amb Ángela Almodovar, d'Oriola, l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 4; el 12-VI-1683 per a casar-se amb Leocadia Estaña, natural d'Elx, exp. casaments de Montesa, nº 68.

Observacions

El pretendent tenia uns 18-19 anys d'edat (exp. 335)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde
de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

21

11

1652

Mercé concedida
per

Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 175v-176; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 177v-180; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 184v-186; llicència per a professor: Ibidem, ff. 325-325v; llicència per a casar-se amb Ángela Almodóvar, AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 25v-26; llicència per a casar-se amb Leocadia Estaña: AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 37.

Sol.licitud de llicència per a profesar en AHN, OOMM, leg. 2158.

Va fer testament davant Blai Bernabeu, notari d'Elx, el 29-III-1694, publicat el 3-IV-1694: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 61.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 9.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 70.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 34.

Bibliografia

Ortiz y Malla, Jaime. Natural de Elche. 1653. +29 de marzo de 1694. Exp. núm. 335: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 844.

CASTAÑO, J., Llinatges d'Elx, cit., p. 197.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ortíz i Malla, Jaime

Altres formes

Lloc naixement Elx **Data** 28 10 1659 + 1694

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
 Carlos Ortíz i Maciana Escolástica Malla;
 Avis paterns: Jaime Ortíz i Magdalena Ortíz;
 Avis materns: Juan de Malla, cavaller de Montesa, i Gaudencia Sarrió, tots naturals d'Elx

Esposa Margarita Miralles, sense fills: CASTAÑO (2008), p. 197

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 31 1 1694 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 28/05/1694 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 17/07/1694

Informants cavallers fra Diego Sans de Vallés, sotscomanador

Informants religiosos fra Luis Gosalbo, rector de Montesa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 20 10 1694 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 12/01/1696

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Juan de Malla (1653), avi matern; Máximo Vaillo de Llanos i Malla (1662), tio del pretendent;
Andrés Pérez de Sarrió (1682); Jaime Ortíz i Malla (1653), cosins segons per part de mare

Descendents

En altres oomm

Francisco Santacilia, cosí germà del pretendent, cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

336

Fonts arxivístiques

"En sinch dies del mes de noembre de mil sis-cents cinquanta y nou, bategí un fill de don Carlos Ortíz y doña Escolástica Malla, conjuges. Fon nomenat Jaume, Juan, Ramón, Carlos, Simó; padrins foren don Juan de Malla y doña María Ortíz, muller de don Honorato Sentacilia, y naixqué en vint y huit de octubre mil sis-cents cinquanta-nou. Mossén Lluís Ripoll, cura" [Arxiu de la Parròquia de Sant Salvador d'Elx (exp. 336)].

Data en la qual es comunica la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 96-97v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 115v-116v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 164-165.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

Ortiz y Malla, Jaime. Natural de Elche. 1694. Exp. núm. 336: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 844.

CASTAÑO, J., Llinatges d'Elx, cit., p. 197.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Oviedo i Fernández, Juan de

Altres formes

Uviedo: AHN, OOMM, lib. 812, f. 121v; Oviedo de la Bandera: PÉREZ (1977)

Lloc naixement

Sevilla

Data

21

5

1565

+

1622

Lloc defunció

Bahía de Todos los Santos (Bra

Data defunció

1625

Soterrat a

Pares i avis

Juan de Oviedo, de Sevilla, i Mariana de la Fee, naturals ambdós d'Ávila;
Avis paterns: Juan de Oviedo i Ana Fernández, naturals ambdós d'Ávila;
Avis materns: Miguel Adán, veí de Pinto, i María Fernández, natural de Pinto

Esposa

Observacions

Es conserva un retrat del personatge, que descrivim al darrer capítol d'aquest treball.

Va ingressar amb dispensa del papa per falta de noblesa de la mare i per haver exercit, tant ell com son pare, l'ofici d'"entalladores".

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Escultor i retaulista, arquitecte i ingenier.

Jurat de Sevilla.

Ingenier en la recuperació de San Salvador (Bahía) en 1625

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

31

10

1620

Mercé concedida per

Felipe III

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers fra Galcerán Vidal

Informants religiosos fra Joaquín Cardona, rector d'Onda

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data Lloc

Ministres fra Gaspar Barberán i l'abat del convent de Sant Benet de la ciutat de Sevilla

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Juan de Oviedo, natural de Sevilla, hijo de Juan de Oviedo y Mariana de la Fee, natural de Ávila; nieto de Juan de Oviedo, natural de Ávila, y Ana Fernández, natural de allí mesmo. Nieto de Miguel Adán, natural de Pinto, María Fernández, natural de Pinto": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 15v.

"Frey don Juan de Uviedo. En 31 de octubre de 1620 se hizo merced del hábito de cavallero de Nuestra Señora de Montesa a Juan de Uviedo, natural de Cevilla, y en 2 de setiembre 1622 se dio comissió para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 121v.

"En 22 de abril 1622 al embajador de Roma, dispensa a Juan de Oviedo, natural de Sevilla, porque no era hidalgo de parte de madre y él y su padre habían exercido el officio de entalladores": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 9;

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, 550-C, ff. 86-86v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, 551-C, ff. 2v-4v; comissió a fra Gaspar Barberà, i l'abat del convent de Sant Benet de la ciutat de Sevilla, per a que li donen l'hàbit (amb còpia literal del breu papal dispensant la falta de noblesa per part de la mare i l'avi matern, i l'offici d'entalladors del pretendent i de son pare): Ibidem, ff. 30-32. La carta a l'ambaixador a Roma sol.licitant la dispensa s'hi troba a AHN, OOMM, lib. 531-C, ff. 18-18v.

Data d'hàbit en "Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

ASENSIO, José María, Francisco Pacheco: sus obras artísticas y literarias. Introducción e historia del Libro de descripción de verdaderos retratos de ilustres y memorables varones que dejó inédito, Sevilla, Imp. de E. Rasco, 1886. Reedició facsímil de l'original –conservat al Museo Lázaro Galdiano de Madrid–, Sevilla, Previsión Española, 1983, amb el retrat de Juan de Oviedo i les notes corresponents a les pp. 89-91 i 278-279.

Oviedo y Fernández Adam, Juan de. Natural de Sevilla. 1622. Caballero. Ingeniero Mayor de la Artillería en la recuperación de El Salvador en 1625. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 15: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 33.

PÉREZ ESCOLANO, Víctor, Juan de Oviedo y de la Bandera, 1565-1625: escultor, arquitecto e ingeniero, Sevilla, Diputación Provincial, 1977.

"Púsose por obra luego en el mismo San Benito sacar otra batería para coger bien la ciudad por el costado derecho, en el sitio llamo de los Naranjos, por estar más atravesada. Conoció el enemigo y dio en batirle con ferocidad; aquí llevó una pierna de un cañonazo, hecha infinitos pedazos, al ingeniero Juan de Oviedo, del hábito de Montesa, echando la cuerda y disiniándola; sintióse mucho su muerte": PÉREZ ESCOLANO, Víctor, "Annus mirabilis (1625): la muerte en Bahía de Juan de Oviedo y de la Bandera", Anuario de Estudios Americanos, t. XXXVIII (1981), p. 476.

BLAS BENITO, Javier (et alii), Grabadores extranjeros en la Corte española del Barroco, Madrid, Biblioteca Nacional de España, Centro de Estudios Europa Hispánica, 2011, pp. 317-318.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Palavicino i Cabanes, Luis Ambrosio

Altres formes Palavecino: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 68

Lloc naixement València **Data** c. 1591 **+** 1650

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Gaspar Palavicino, de València, i Isabel Juana Cabanes, de Vinaròs; Avis paterns: Ambrosio Palavicino i Catalina Centurión i Espínola, els dos naturals de l'illa de Xio (Gènova); Avis materns: Pedro Cabanes i Montserrat March, els dos naturals de Vinaròs

Esposa

Observacions En 1644 tenia uns 53 anys (exp. 339). Al seu expedient s'inserten, entre altres documents, dues butlles de dispensa, una per falta de noblesa de la branca materna i l'altra per haver exercit el pare l'ofici de notari; una còpia dels documents de dispensa a AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 211-212;

En 1658 actua com a testimoni en les proves de José Almunia i Granullés per a ingressar en l'orde de Montesa (expedient 13).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Baró de Frignestani

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 173-174; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 178-180; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 210-212v; sol.licitud a l'ambaixador d'un altre breu al papa per dispensar la falta de noblesa en la branca materna: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 158v-160; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 60-61.

"En 8 de março 1646 al embaxador, dispensa a Luys Ambrosio Palavecino, natural de Valencia, por villano de parte (f. 10v) de madre y por quanto su padre havía sido notario y procurador, que es officio plebeyo": RAH, CSC, sign. sign. I-2 [9/576], ff. 10-10v.

Testament rebut per Gregori Jacinto Marco, notari, el 26 de novembre 1656, AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 39.

Sobre la noblesa de la seua ascendència paterna, el 1642 s'imprimí la següent sentència: Sententia lata in Regia Audientia Valentina. Cum votis S.S.R. Consilii Aragonum, in favorem D. Ludovici Ambrosii Palavesino, Frignestani Baronis, super militiae, generositate, & nobilitate illius, & suorum descendentium, 4 ff sense foliar, en llatí.

El lloc de presa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 68.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 30v.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 210.

Palavicino y Juan Cabanes, Luis Antonio [sic]. Natural de Valencia. 1644. Exp. núm. 339: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 33.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Palavicino i Juan, Ignacio

Altres formes Paravisino: AHN, OOMM, lib. 561, f. 43v-44; Paravesino: lib. 564, f. 79

Lloc naixement Alacant **Data** 11 1653 **+** 1684

Lloc defunció **Data defunció** 1720

Soterrat a

Pares i avis Juan Bautista Palavicino, natural d'Alacant, i Isabel Juan, natural de Novelda; Avis paterns: José Palavicino, naturat d'Alacant i Francisca Pasqual, natural de Mutxamiel; Avis materns: Antonio Juan, natural de Novelda, i Leonor Ángela Pasqual, natural d'Alacant

Esposa El 6-VI-1703 obtingué permís del rei per a casar-se amb Luisa Vergara i Vallebrera, natural d'Alacant. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 197.

Observacions Veí de Madrid. Borbònic.
Va ser un dels millors amics de Manuel Martí, el famós "deán" d'Alacant: cfr. Epistolario: Manuel Martí, deán de Alicante, y Felipe Bolifón. Introducció, edició bilingüe i notes de Fco. Jorge Pérez Durá; Alacant, Instituto de Estudios Alicantinos, 1979.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó de la mensa (31-V-1720)

Altres

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

“En 29 de noviembre 1653 bautizó a Ignacio, Francisco, Tomás, Joseph, Vicente, Xaver, hijo de Juan Bautista Paravezino, cavallero, y de Isabel Juan, cóniuges. Padrinos Nicolás Pasqual, generoso, y Theresa Paravezino, muger de Joseph Ivarra. Joseph Sorrandó, cura”: [Arxiu de l'Església de Santa M^a d'Alacant (exp. 343)].

Interrogatori, genealogia i nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 43v-44v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 53; llicència per a professar: Ibidem, f. 78; acta de la professió: ARV, Protocols Notarials, sign. 1959, ff. 250 i ss; llicència per a casar-se amb Luisa Vergara: AHN, OOMM, lib. 564-C ff. 79-80; nomenament de companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 307-308v.

Va fer testament a Alacant, el 18 de juny de 1720, davant l'escrivà Francisco Hernández. Deixà com hereus la seua neboda Jacinta María Palavicino, viuda de Francisco Vergara, i al fill d'aquests, don Vicente Vergara. Marmessors: Gabriel Palavicino, José Palavicino, cosí seu, Antonio Juan Canicia, prevere, i Nicolás Vergara, cunyat seu: Arxiu Històric Provincial d'Alacant (AHPA), sign. P/893, ff. 121-122v.

En una declaració realitzada el 24 de juny del mateix any davant dit escrivà, deixà també com marmessor a Francisco Enrique Escorcía: AHPA: P/893, ff. 127-127v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84v.

Paravecino y Juan, Ignacio. Natural de Alicante. 1684. Exp. núm. 343: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 33.

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit., p. 224.

GIMÉNEZ, E., "El exilio de los borbónicos...", cit., pp. 32, 40.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. II, pp. 18, 188, 316.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pallàs de Guzmán i Penaroja, Ramón

Altres formes Gusmán: AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 20v

Lloc naixement València **Data** c. 1588 **+** 1605

Lloc defunció València **Data defunció** 29 12 1626

Soterrat a València, capella dels Penaroges a l'església de Sant Martí

Pares i avis Ramón Pallàs de Guzmán, cavaller de Montesa, i Juana Penaroja i de Vilanova;
Avis paterns: Jaime Pallàs, natural de València, i Leonor de Guzmán, natural d'Alarcón (Cuenca);
Avis materns: Juan Jerónimo Penaroja i Juana Vilanova, ambdós naturals de València

Esposa El 2-IV-1614 se li concedí llicència per a casar-se amb Jerónima de Castellví i Cruïlles. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 50.

Observacions El pretendent tenia uns 16 anys d'edat (exp. 342).

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604.

Va ser acusat de matar el seu germà Gaspar, comanador de Calatrava, per la qual cosa fou degradat de l'hàbit i degollat a València

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador d'Ademús (24-V-1620)

Altres

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació 3 5 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 22/08/1604 **Data comissió presa d'hàbit** 17 2 1605

Resolució proves 06/01/1605

Informants cavallers fra Carlos de Borja

Informants religiosos fra Baltasar Primo, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 19 4 1605 **Lloc** València, capella del palau Reial

Ministres fra Francisco Crespí de Borja, lloctinent general i fra Baltasar Primo

Padrins fra Álvaro Tallada i fra Carlos de Borja

Professió

Llicència per a professar 30/09/1607

Data 19 11 1607 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Son pare, Ramón Pallàs (1579); el seu cunyat, Pedro de Castellví i Cruïlles (1588)

Descendents

En altres oomm El seu germà Gaspar Pallàs, comanador de Calatrava

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 342

Fonts arxivístiques

"Frey don Ramón Pallás. En 19 de abril 1605 frey don Francisco Crespí de Borja, lugarteniente general de la orden de Montesa, dio el hábito a don Ramón Pallás en la capilla del palacio del Real de Valencia. Diéronle la profeción a 19 de noviembre 1607 el padre prior fray Juan Salinas": AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 78.

"Don frey Ramón Pallás de Gusmán, cavaller del hàbit de Montesa. Arribà al convent a fer lo noviciat diçapte, als 16 de juny de 1607. Prengué lo àbit en la capella del palacio Real en 19 de abril de 1605, donalo-y don Francisco Crespí de Borja, lloctinent general. Digué la missa mossén Gil. Asistí també lo doctor frey Balthasar Primo, retor de Moncada. Foren padrins don Álvaro Tallada y don Carlos de Borja. A don Ramón Pallás de Gusmán doni-li la professió dilluns als 19 de noembre de 1607 en virtud de una carta real feta als XXX de setembre de 1607 data en Madrid. Lo prior de Montesa fra Juan Salines. Has de cobrar per lo gasto fet 59 lliures, 10 sous, 7 [diners]": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 20v.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 187; comissió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 243v-244v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 93; llicència per a casar-se amb Jerónima Castellví: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 109v; títol de companyó del comanador d'Ademús: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 74v-75.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43v.

Bibliografia

"Sentència 1ª a Ramón Pallàs. Divendres, a 15 de maig 1626, entre tres y quatre hores de la vesprada. Portaren don Ramón Pallàs y.l tornaren a la Torre, ben afferrat, ab soldats del virrey que l'acompanyaven. Lo portaren al Temple, y hallí, assistí don Gaspar Despuig, comanador de Montesa, sorrogat de don Jofre de Blanes, loctinent del mestre. Y hallí li lixqueren la sentència en presència del prior del Temple y.l relaxaren al bras secular, per haver perpetrat la mort de sa germana y de son germà, don Diego, y altres coses que li acumularen. Y.l tornaren a la torre. Y a 23 de juny 1626, a la vesprada, li donaren sentència per la religió y.l relaxaren al bras secular en la casa del Temple. Y.l tornaren a la Torre y li llevaren lo hàbit. [2.839] Deshabitado don Ramón Pallàs. 3ª sentència de don Ramón Pallàs per la Orde. Disapte, a 29 de agost 1626 al matí, en lo pati de la Torre, feren devallar a don Ramón Pallàs. Y lo loctinent de Mestre, que per ausència de don Jofré Blanes era don Gaspar Despuig, y li llevà lo hàbit y.l relaxà al bras secular, y se entregà de aquell micer Polo, doctor del Real Consell Criminal de València. Y acabada de llegir la sentència estava hallí un ministre ab unes tisores: li descosia la creu que estava en una capa de gorgorán, que don Ramón portava, y ans de acabar dos punts, dit don Gaspar, sorrogat del loctinent de Mestre, la prengué en ses mans y la tirà, com qui la y arrancava. Y dix: "Anda, que soys mal cavallero". Açò és. [2.906] Sententiat don Ramón Pallàs. Altra consemblant a esta donaren a don Lluís de Sosa, a 6 de juny 1607. Dimats, a 29 de dehembre 1626, a les tres hores de la vesprada, portaren a sentenciar al dit don Ramón Pallàs en la plaça de la Seu, ab un cadafals davant de la capella de Nostra Senyora dels Desemparats. Veure tal espectacle [era] de gran dolor y compasió. Li llevaren lo cap protestant, y dient que per lo pas en què estava que ell no havia mort a son germà, ni sabut res ni per res en aquella. Y que.ls testimonis que aquell los nomenà eren falsos, y que.ls perdonava. Y que als cavallers que tenien presos per dita ocasió no y sabia aquell que ells ne sabien, y altres coses que atemorisà als que l'oýhen y posà en gran admirasió. Llevat lo cap, estigué bon espa<ñ>y de temps damunt lo piló del cadafals, y après lo posaren, juntament ab lo cadàver, en un atahüt. Y.l portaren a la capella de Nostra Senyora dels Desemparats, y vingueren vint-y-cinch capellans de la Seu, ab la creu, y altres tants de Sent Martí. Y.l soterraren en la capella dita dels Penarrojes, a hon estava sa mare y pare<s> soterrats, en dita parrochial de Sent Martí. Acompanyaven-lo dos famosíssims de la Company[i]a de Jesús: lo hu nomenat pare Scrivà, y lo altre pare Bartolí, y doctíssims, sens altres religiosos de fama, nom y doctrina. Y, entre altres, lo

famosíssim fra Cucaló. Y lo trompeta Pere Pi, davant, anava dient la verba següent: «Aquest és Ramón Pallàs, òlim don Ramón Pallàs, cavaller de la orde de Monthesa, lo qual, per haver mort acordada y alevosament a don Diego Pallàs y Guzmán, son germà major, cavaller profés de la orde de Calatrava, ab tres sentències donades en la orde de Montesa, fonch relaxat a la justícia secular, y ab sentència real, donada per sa excel.lencia y Real Audiència, confirmada per Sa Magestad y son sacro supremo Real Consell de Aragó, és estat condemnat en pena de mort natural.» Y lo que és de admirar, essent lo sentenciat del llinatge que era, fonch gran inconsideració y gran advertiment dexar los cavallers que.ls seus coches, y carroces, pareguessen parats per los carrers al funest spectacle, que cert paregué ésser gent indòmita, bàrbara y de poca consideració": PORCAR, P. J., Coses evengudes..., cit., vol. II, núms. 2.776, 2.839 i 2.906, pp. 832, 848-49 i 865.

VICH, Á. i D. Dietario..., cit., pp. 9, 10, 13, 14, 17, 19, 26, 28, 47-54, 58, 60, 64, 65, 68, 70-72, 81, 193, 194 i 242.

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., pp. 328-329.

Pallàs y Peñarroja. Natural de Valencia. 1605. Le achacaron la muerte de su hermano D. Gaspar de Pallàs, comendador que fue de la Orden de Calatrava. Fue degradado del hábito y degollado en Valencia en 1626: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 33.

ANDRÉS ROBRES, Fernando, "Textos publicados en torno a Montesa en los siglos XVI, XVII y XVIII y edición de manuscritos: historiografía clásica y fuentes impresas de la orden militar valenciana", en LÓPEZ-SALAZAR PÉREZ, Jerónimo (coord.), Las Órdenes Militares en la Península Ibérica, vol. II, Cuenca, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2000, p. 1300, nota 41.

CASEY, James, "Bandos y bandidos en la Valencia moderna", en Homenatge al doctor Sebastià Garcia Martínez, València, Conselleria de Cultura de la Generalitat Valenciana, 1988, vol. I, p. 409-410, 414-415.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pallàs de Guzman, Ramón

Altres formes Gusmán: AHN, OOMM, lib. 811-C, f. 78

Lloc naixement València **Data** c. 1556 **+** 1579

Lloc defunció **Data defunció** c. 1611-12

Soterrat a

Pares i avis Jaime Pallàs, natural de València, i Leonor Guzmán, natural d'Alarcón;
Avis paterns: Jaime Pallàs i Isabel Pallàs i de Bonet, naturals de València;
Avis materns: Luis de Guzmán i Isabel de Vargas, naturals els dos d'Alarcón

Esposa Juana Penaroja i Vilanova

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Administrador de la comanda de Perputxent (29-III-1595);
companyó del comanador major (8-V-1609)

Altres Serví a les guerres de Granada i de Flandes;
substitut de fra Francisco Crespí de Borja en l'Estament Eclesiàstic (25-XI-1601);
procurador general de l'estat d'Elda (1611)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 19/12/1578 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 25/01/1579

Informants cavallers fra Jaime Juan Falcó, comanador de Perputxent

Informants religiosos fra Andrés Ferran, prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 26 1 1579 **Lloc** Silla, església parroquial

Ministres fra Pedro de Borja, mestre de Montesa

Padrins fra Juan de Borja i Manuel, comanador major i fra Jerónimo Dixar, comanador d'Alcalà

Professió

Llicència per a professar

Data 11 6 1580 **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

--

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

341

Fonts arxivístiques

"Don Ramón Pallás, natural de Valencia, de edad de 22 años. [Al marge:] Cavallero. Padres: don Jayme Pallás, natural de Valencia, y doña Leonor Guzmán, natural de la villa de Alarcón, reyno de Castilla. Paternos: don Jayme Pallás y doña Ysabel Pallás y de Bonet, naturales de Valencia. Maternos: don Luis de Guzmán y doña Ysabel de Vargas, naturales de Alarcón, reyno de Castilla. Todos los abuelos y padres fueron cavalleros muy principales de Valencia y Castilla, y la abuela materna les acompañó en esta calidad y limpieza, la qual tuvo la abuela paterna doña Ysabel Pallás y de Bonet, excepto la calidad, que no hablan cosa de ella [f. 136] y como en las abuelas solo pide limpieza en nuestra Orden, quedaron corrientemente aprobadas": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 132v, 135v-136.

"El reverendo y muy noble frey don Ramón Pallás de Gusmán tomó el hábito en la yglesia de Cilla a 26 días del mes de hebrero. Dióselo el ilustrísimo señor maestro frey don Pedro Luis Galzerán de Borja, año 1579. Dixo la misa frey Andrés Ferran, prior de la casa [del mestre]. Empesó de azer la probaçión a 9 de abril del año 1580. Hyso proffeción a onze de junio dicho año de 1580. Fuéronle padrinos en darle el ábito don Juan Manuel de Borja, comendador mayor y don Jerónimo Díxar, comendador de Alcalá": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 78.

Nota sobre el seu creuament: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. [4]; títol d'administrador de la comanda de Perputxent -amb 150 lliures a l'any de salari-: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 114-115v i 116-116v; llicència per substituir fra Francisco Crespí de Borja en l'Estament Eclesiàstic: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 53v-54v; títol de companyó del comanador major: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 232-232v.

"A 6 de junio 1581 dió el Maestre mi señor liçençia a don Ramón Pallás de casarse, y esto fue estando su señoría en Albalate del duque de Gandia, Berbegal, secretario [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 42.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35.

Bibliografia

Pallás y Guzmán, Ramón. Natural de Valencia. 1578. Sirvió en las guerras de Granada y Flandes: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 33.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pardo de la Casta i Rocafull, Félix

Altres formes

Lloc naixement **Data** **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
 Juan Pardo de la Casta, marqués de la Casta, d'Oriola, i María de Rocafull, de Murcia
 Avis paterns: Luis Pardo de la Casta, comte d'Alaquàs, marqués de La Casta, cavaller d'Alcántara, i Catalina Cabanilles, els dos de València;
 Avis materns: Rodrigo de Rocafull i Puigmarin, senyor d' Albudeyte i Scuti, natural de Múrcia i Aldonza de Ábalos i Guzmán, natural de Murcia

Esposa

Observacions
 Junt a la mercè d'hàbit el rei li havia fet mercè de la comanda d'Ares, vacant per mort del marqués de Quirra, amb la càrrega de donar una pensió de 500 ducats a don Pascual de Villacampa, fill de l'Assessor general de Montesa Pedro de Villacampa.

 Va pledejar amb el marqués de Llanera la possessió de la comanda de Borriana.

 Un tio del pretendent, fill dels avis paterns, Pedro Pardo de la Casta, obtingué mercè d'hàbit de Montesa en 1644, però no ens consta el seu ingrés en l'Orde.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Félix Tomás de Cabanilles (1667); Tomás de Cabanilles (1669)

Descendents

En altres oomm Van ser cavallers d'Alcántara: l'avi patern, Luis Pardo de la Casta; Rodrigo de Puigmarín cosí germà del pretendent; Juan de Cabanilles, nebot de l'àvia paterna.
De Santiago: Jerónimo Cabanilles, fill de Juan de Cabanilles, nebot de l'àvia paterna.
De Sant Joan: Jerónimo Pardo de la Casta, germà de l'avi patern.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 344

Fonts arxivístiques Junt a la mercè d'hàbit el rei li conferí també la comanda d'Ares, vacant per mort del marquès de Quirra, amb la càrrega de donar una pensió de 500 ducats a don Pascual de Villacampa, fill de l'Assessor general Pedro de Villacampa: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 310.
Va pledejar amb el marquès de Llanera la possessió de la comanda de Borriana: AHN, OOMM; lib. 561-C, ff. 22v-23v.
Un tio del pretendent, fill dels avis paterns, Pedro Pardo de la Casta, obtingué mercè d'hàbit de Montesa en 1644, però no ens consta el seu ingrés en l'Orde: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 223v-225v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'infomants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 310-313; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 50-51v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 102v-103v; falta el foli 104 (sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158); títol de comanador d'Ares: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 293-298v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 7.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 79v-80.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 42v i D-46, f. 181v.

Bibliografia

Pardo de la Casta y Rocafull, Félix. Natural de Madrid. 1675. Comendador de Ares. Capitán de Infantería. Maestro de Campo. Sargento General de Batallón. Gobernador de Cremona, donde falleció el 7 de abril de 1698 [per 1688]. Exp. núm. 344: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 33.

AAVV, Realismo y espiritualidad. Campi, Anguissola, Caravaggio y otros artistas cremoneses y españoles en los siglos XVI-XVIII, Alaquàs, Ajuntament, 2007, pp. 29, 33, 57-64.

A la seua làpida funerària, a l'església de Sant Hilari de Cremona, consta: "AQVI YAZE VN POBRE PECADOR / D. FELICIS PARDI DE LA CASTA / IN ORDINE B. VIRGINIS DE MONTESIA COMMENDATORIS DE ARES / OLIM ARCIS CVSTODIS / AC CREMONAE GVBERNATORIS / NEC NON REI TORMENTARIAE PRAEFECTI / SVORVMQUE AEDES VERA ET MANSVRAE / ANNO DOMINI 1688 / DIE 7 MENSIS APRILIS".

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Paredes de Ellauri, Luis

Altres formes

Lloc naixement Alcalá de Henares (Madrid) **Data** 10 1587 + 1627

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a Alcalá de Henares, convent de Santa Úrsula

Pares i avis
Antonio de Paredes i Ellauri i Mariana de Medinilla
Avis paterns: Diego de Paredes i Ellauri i Aldonza de Alcocer;
Avis materns: Rodrigo López de Medinilla i Constanza de Çetina, tots naturals d'Alcalá de Henares

Esposa Juana Coronel, natural de Madrid.

Observacions El pretendent tenia entre 36-40 anys d'edat (exp. 345)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 24 5 1627 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 02/06/1627 **Data comissió presa d'hàbit** 20 6 1627

Resolució proves 19/06/1627

Informants cavallers fra Francisco Terçà, procurador general

Informants religiosos fra Miguel Beltrán, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 6 1627 **Lloc** Madrid, església parroquial de San Andrés

Ministres fra Francisco Terçà i fra Miguel Beltrán

Padrins el duc de l'Infantado, cavaller d'Alcántara, i fra Bernabé Vallterra, sotsclauer

Professió

Llicència per a professar 16/07/1628

Data 9 9 1628 **Lloc** Madrid, capella de la sagristia de l'església de San Martín

Ministres fra Francisco Terçà

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

Segons Barreda i Acedo-Rico, Diego de Navamuel Barreda y Ellauri, nét del personatge, seria després cavaller de Santiago: AHN, OOMM, expedients de cavallers de Santiago, nº 5678 (1664)

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

345

Fonts arxivístiques

"En la ciudad de Guadalajara, a 31 del mes de octubre de 1587 años, yo, el licenciado Francisco de Medinilla, cura de la parroquial de Nuestra Señora de la Fuente, bauticé a un hijo de Antonio de Ellauri, contador del duque, y de doña Mariana de Medinilla, su mujer; púsele por nombre Luis Lucas": BARREDA y ACEDO-RICO (2003), pp. 213-214.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 33-37v i 38v; comissió per a que li donen l'hàbit, amb nota al marge sobre el creuament: Ibidem, ff. 38v-40; llicència per a professar, amb nota al marge sobre la professió: Ibidem, ff. 142-142v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 22.

Bibliografia

Paredes Ellauri y Medinilla, Luis. Natural de Uclés (sic). 1627. Exp. núm. 345: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 33.

"Poseyó unas casas muy principales en la villa del Villar del Olmo, así como entierro en la capilla mayor de la iglesia parroquial. Fue alcaide de los hijosdalgo de la citada villa en 1624 y 1628, y fue asimismo regidor de la ciudad de Guadalajara más de 40 años y teniente de alcaide mayor de padrones por el duque del Infantado, que es oficio que siempre ha estado y está en personas notoriamente nobles (oficio que ha visto ejercer este testigo al marqués de Montesclaros, al conde de Coruña y al señor de Junquera; estos

datos y otros muchos más han sido tomados del expediente de la orden de Santiago de su nieto don Diego de Navamuel Barreda y Ellauri)" : BARREDA y ACEDO-RICO, Juan de la, Viejas familias de Alcalá de Henares, Madrid, Editorial Complutense, 2003, p. 214.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pareja i Illanes, García de

Altres formes

Lloc naixement Vélez (Almería) **Data** c. 1548 + 1583

Lloc defunció **Data defunció** 1610

Soterrat a

Pares i avis Diego de Pareja i Guiomar de Illanes;
Avis paterns: Juan de Pareja i Juana Gómez de Cañizares;
Avis materns: García López de Torres i Catalina de Montemayor, naturals tots de Vélez (Almería)

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 33-35 anys d'edat (exp. 346).

Segons altres fonts, natural d'Uclés: VIGNAU, Vicente, UHAGÓN y GUARDAMINO, Francisco Rafael de [marqués de Laurencín], Índice de pruebas de los caballeros que han vestido el hábito de Calatrava, Alcántara y Montesa desde el siglo XVI hasta la fecha, Madrid, Establecimiento Tipográfico de la Viuda e hijos de M. Tello, 1903, p. 334; "N. 2. Memoria de algunos caballeros y clérigos de los reynos de Castilla que ha avido en la Orden después de su fundación": Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón y Moncada, duque de Montalto, del Consejo de Estado de S. Mag., su presidente del Sacro y Supremo de Aragón; cavallero y comendador de Silla y Benasal en la Orden de Montesa y San George de Alfama. Carta, escrita por D. Hippolyto de Samper y Gordejuela, procurador general de la misma Orden. Sobre que los ábitos de la dicha Orden no deven ser limitados para los valencianos solos; sino que se han de dar a quantos beneméritos los pidieren, aunque sean de los reynos más remotos de España. Madrid, s.i., 20-II-1696, f. 4.

El 25-XI-1604 se li van concedir 200 ducats de renda sobre la mensa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 15/02/1583 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes fra Fernando de Borja, cavaller de Calatrava, i fra Juan Tolo [?], prior de Zorita, de la mateixa Orde

Creuament i presa d'hàbit

Data 19 3 1583 **Lloc** Madrid, església del convent de Sant Martí, de l'orde de Sant Benet

Ministres fra Fernando de Borja, comanador de Calatrava

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

27

11

1588

Lloc

Montesa, castell-convent

Ministres

fra Miguel Català

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

346

**Fonts
arxivístiques**

"Frey García de Pareja, natural de Vélez, de edad de 35 años. [Al marge:] Cavallero. Padres: Diego de Pareja y Guiomar de Yllanes, naturales de la villa de Vélez. Paternos: Juan de Pareja y Juana Gómez de Cañizares, naturales de Vélez. Maternos: Garci López de Torres y Catharina de Montemayor, naturales de Vélez. Todos, assí sus padres como abuelos y abuelas son notoriamente de familia hijosdalgo a fuero de España y muy christianos rancios sin sospecha alguna de embarazo, y haviendo sido litigadas en contradictorio juicio las executorias de los Parejas, salieron aprovadas por tales y notorias en Granada, etc, y se concervan en Vélez, y fueron todos los susodichos admitidos en los

oficios de hijosdalgo en Castilla": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 132v i 136-136v.

"El magnífico y reverendo frey García de Pareja, cavallero castellano, resibió el hábito a 19 de março 1583 por manos del muy illustre señor frey don Fernando de Borja, comendador de la orden de Calatrava, por comisión de Su Señoría ilustrísima en la iglesia de San Martín en la villa de Madrid; dixo la missa frey Bartholomé Fito, retor de Montesa. Empessó de hazer la probación en el convento a 24 de noviembre año 1588. Hizo profesión con orden de Su Señoría ilustrísima en veynte y siete de dicho mes y año en manos de frey Miguel Catalán, asistiendo en dicho convento en lugar del soscomendador": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 97.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 64; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 72v; concessió de 200 ducats de renda sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 225-226.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36.

Bibliografia

Pareja y de Illanes, García. Natural de Uclés (sic). 1583. +1614. Exp. núm. 346: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 33.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pareja i Velarde, Diego de

Altres formes

Lloc naixement Madrid **Data** c. 1582 + 1605

Lloc defunció **Data defunció** c. 1668?

Soterrat a

Pares i avis García de Pareja, natural d'Uclés, i María Velarde, natural de Madrid;
Avis paterns: Diego de Pareja i Hiomar de Hyllanes, naturals d'Uclés;
Avis materns: Juan Bautista Cimbrón i Catalina Velarde, naturals de Madrid

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 23 anys d'edat. 34 testimonis interrogats (exp. 347).

Segons la memòria impresa de membres de 1653, va prendre l'hàbit el 18 de desembre de 1605; pensem que es tracta d'una errada, tenint present que la comissió del rei per a creuar-se és del 20-XII-1605. I també segons aquest imprés, el seu segon cognom podria ser Bolarte.

Se li van concedir tres mil ducats de pensió sobre benifets eclesiàstics. El 28-II-1615 se li van concedir 200 lliures de renda sobre la mensa, confirmades més tard, el 15-XII-1630. El 7-XII-1655 el rei ordenà al receptor de la mensa que pagaren a frey Diego 2.000 rals de plata que se li estaven devent.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 4 9 1605 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 15/10/1605 **Data comissió presa d'hàbit** 20 12 1605

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Francisco Terça, procurador general

Informants religiosos fra Baltasar Primo, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 26 12 1605 **Lloc** Valladolid

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

347

**Fonts
arxivístiques**

"Frey don Diego Pareja, natural de Madrid. [Al marge] Año de 1605. Cavallero. Padres: García de Pareja, natural de Uclés, y doña María Velarde, natural de Madrid. Abuelos paternos: Diego de Pareja y doña Hiomar de Hyllanes, naturales de Uclés. Maternos: Juan Bautista Cimbrón y doña Catharina Velarde, de Madrid. La familia y casa de los Parejas es tan asentada, antigua y de solar tan conocido que en ningún tiempo fue disputada su notoria hidalguía, de la que gozaron con todo el resto // de sus preheminiencias y exempciones, no siendo pecheros etc. Tienen su solar en la villa de Uclés, y en esta dos capillas, una en los claustros del convento real y militar de San Tiago con sus armas, blasón que no le tiene otra familia de dicha villa y su comarca por no concederse sino a los maestros y cavalleros de dicha religión de San Tiago de Uclés, la que tienen dotada los Parejas con una misa cada sábado. La otra capilla tienen en el convento de monjas dominicas de la Trinidad. Diego de Pareja, abuelo de frey don Diego, fue alcalde ordinario de la villa de Uclés por el estado de hijosdalgo, y Rodrigo de Pareja, su padre y bisabuelo de dicho frey don Diego, fue un cavallero de tal estimación que tuvo las alcaydías de las fortalezas de Cañete, Castillejo, Mahora y de Montagudo, plazas que solo se confieren a muy principales hijosdalgo. Doña María Velarde, hija de Juan Baupstista Cimbrón, y de doña Catharina Velarde, tomó el apellido de Velarde de la madre, pero así

este como el de Cimbrón gozaron el privilegio de hidalguía con todas las circunstancias a ellas anexas de la mejor condición. Doña Catharina Velarde, abuela materna de dicho frey don Diego, tuvo un hermano de padre y madre que fue muchas veces por el ayuntamiento de la villa de Madrid nombrado su alcalde por el estado de hijosdalgo, y la abuela paterna, doña Hiomar de Hyllanes, fue muy cercana deuda de don Diego de Alarcón, cavallero del ábito de Santiago, señor de Valverde y de Fuentecillas, y señora de muy principal nobleza y casa, y todas las sobredichas familias de muy singular y conocida limpieza": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 66v-67.

"Frey don Diego de Pareja. En 4 de sitiembre 1605 se hizo merced del hábito a don Diego de Pareja y en 20 de diziembre 1605 se le dio comission para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 90.

"Orden del señor duque de Lerma para que se despachen los recados que fueren menester para el hábito de Montesa de que Su Magestad ha hecho merced a un hijo de García de Pareja, y que se escriba a Roma para que con él pueda goçar hasta tres mil ducados de pensión" 26-VI-1605: AHN, OOMM, leg. 2194, caixa 2.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 2-2v; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 3-6; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 19-19v; sol.licitud a Roma d'un breu per a gaudir de 3.000 ducats de pensió eclesiàstica: Ibidem, ff. 20-21; concessió de 200 lliures de renda sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 140-141; confirmació de la concessió anterior: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 67-69.

El 7-XII-1655 el rei ordenà al receptor de la mensa que pagaren a frey Diego 2.000 rals de plata que se li estaven devent: AHN, OOMM, 533-C, f. 126v;

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43v.

Una còpia de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. D-35, f. 195.

Bibliografia

Pareja y Velarde, Diego de. Natural de Madrid. 1605. Exp. núm. 347: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 34.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pasqual de Bonanza Girón de Rebolledo, Jerónimo

Altres formes Pasqual de Bonança: AHN, OOMM, lib. 812-C, ff. 140v

Lloc naixement València **Data** c. 1605 **+** 1628

Lloc defunció València **Data defunció** 10 12 1665

Soterrat a

Pares i avis Honorato Pasqual de Bonanza, natural d'Alacant, i Juana Girón de Rebolledo, de València;
Avis paterns: Pedro Pasqual de Bonanza, doctor en drets, i Práxedis Berenguer, naturals els dos d'Alacant;
Avis materns: Jerónimo Girón de Rebolledo, senyor d'Andilla, i Jerónima de Castro i Palafox, naturals ambdós de València

Esposa El 17-II-1634 va obtindre llicència per a casar-se amb Ana Granada i Vilarrasa

Observacions El pretendent tenia uns 22-23 anys d'edat (exp. 351)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 7 12 1627 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 08/02/1628 **Data comissió presa d'hàbit** 8? 6 1628

Resolució proves 13/03/1628

Informants cavallers fra Bernabé Vallterra, sotsclauer

Informants religiosos fra Pedro Fito, rector de Montesa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 29 7 1628 **Lloc** València, Temple

Ministres fra Jofré de Blanes, i fra Berenguer Vila, prior del Temple

Padrins fra Melchor Figuerola i fra Baltasar Ladrón

Professió

Llicència per a professar 23/01/1631

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Dos germans del pare: Miguel Martínez Pasqual i Berenguer (1604) i Marco Antonio Pasqual de Bonanza i Berenguer (1611). Miguel Figuerola i Castro (1625), fill de Magdalena de Castro, neboda de l'àvia materna

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

351

Fonts arxivístiques

"Don Gerónimo Pasqual. En 29 de julio 1628. Frey don Gerónimo Pasqual de Bonança. En 29 de julio del año 1628 tomó el hábito de cavallero de nuestra Orden don Gerónimo Pasqual de Bonança. Diéronsele con comisión de Su Magestad frey don Jofré de Blanes, lugartiniente general y clavero de dicha Orden, y frey Berenguer Vila, presbítero, prior de la yglesia del Temple de Valencia. Asistieronle don Melchor Figuerola y don Baltazar Ladrón, cavalleros professos de dicha Orden": AHN, OOMM, lib. 812-C, [Cantoría II] ff. 140v i 159v.

Donació de certa quantitat de diners en favor de Jeroni Pasqual de Bonanza. 1628. AHN, OOMM, Montesa, legs. 2165 i 2166.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, f. 79; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 85v-88v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 129v-131; comissió a fra Jofré de Blanes per a que professe: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 17v-18v i 73v-74v; llicència per a casar-se amb Ana Granada: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 11v-12.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

El darrer testament i codicils els va rebre el notari Jeroni Coscollosa el 3-I-1659 i 8-XII-1665: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 38.

AHN, OOMM, Montesa, difuntos, p. 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 22 i D-46, f. 124v i AHN, OOMM, lib. 884-C.

Bibliografia

"Sabado a 29 recibió en San Vicente por manos del conde de Gestalgar el ábito de Calatrava don Gerónimo Sans, cavallero de Xàtiva. También recibió el de Montesa don Gerónimo Pasqual y Rebolledo, hijo del doctor Honorato Pasqual, del Consejo jubilado": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., pp. 124-125.

Pascual de Bonanza y Girón de Rebolledo, Jerónimo. Natural de Valencia. 1628. +1665. Exp. núm. 351, en VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias] "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 34.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pasqual de Bonanza i Berenguer, Marco Antonio

Altres formes

Lloc naixement Alacant **Data** 2 1564 + 1611

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Pedro Pasqual, i Praxedis Berenguer, ambdós naturals d'Alacant;
Avis paterns: Tomás Pasqual de Bonanza i Valensona Pasqual de la Parra, naturals ambdós d'Alacant;
Maternos: Valentín Berenguer, natural de Mutxamel, i Isabel Juan Martínez, natural d'Alacant

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 40 anys d'edat (exp. 348).

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604.

Va ingressar amb dispensa del papa per falta de noblesa en l'avi matern.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Síndic d'Alacant en 1600 (Finestrat)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 5 1604

Mercé concedida per Felipe III

Inici proves 18/02/1608

Data comissió presa d'hàbit 11 3 1611

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Galcerán Vidal

Informants religiosos fra Joan Borja, rector de L'Orxa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 2 5 1611 **Lloc** Madrid, església del convent de San Martín, capella de l'Encarnació

Ministres fra Diego de Covarrubias i fra Gaspar de Aguirre, monjo de Sant Benet;

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fons documentals

Exp. en l'AHN

348

Fons arxivístiques

"Frey Marco Antonio Pasqual de Bonanza, natural de Alicante. [Al marge:] Año de 1607. Cavallero. Padres. // Pedro Pasqual, doctor en ambos derechos, y Praxedis Belenguer, naturales de Alicante. Abuelos paterno: Tomás Pasqual de Bonanza y Valensona Pasqual de la Parra, naturales de Alicante. Maternos: Valentín Berenguer, natural de la universidad de Muchamel, y Isabel Juan Martínez, natural de Alicante. Los Pasquales de Bonanza fueron generosos y cavalleros y siempre les dieron este honor. Tomás Pasqual de Bonanza, abuelo paterno de frey Marco Antonio, fue justicia de Alicante por los generosos y cavalleros, y en los pregones y demás actos de su jurisdicción le intitulavan Tomás Pasqual de Bonanza, generoso, y en execución de su cierta calidad, los Pasquales de Bonanza no pagaron el pecho del morabatín ni otros que pagan los plebeyos. Valentín Berenguer, de Muchamel (calle que era de Alicante quando vivía en ella dicho Berenguer con el officio de perayre y al presente es ya universidad), aprendió dicho officio en casa Miguel Martínez de Esclapés, y por sus honrrados procedimientos casó con su hija Isabel Martínez, pasando a ser suegro quien poco antes reconocía dueño. Después dexó el officio y se fue a Alicante, donde trató con lanas y jabón de losa que le fabricavan sus criados, y en todo, dexando // el trabajo, se trató como a ciudadano haunque no fue inseculado, pero fue capaz deste honor por vivir de su renta con mucha ostentación y decencia tan decorosa que no le excedieron no solo los ciudadanos de Alicante, pero ni haún los cavalleros de mayor lustre y copete. Y de su limpieza consta bastantemente por aver avido muchos familiares del Santo Officio de esta familia de Berengueres. El linage de las abuelas paterna y

materna fueron tenidas respectivamente por muy limpias, y la paterna fue hija de Juan Pasqual, vulgarmente llamado de la torre, bayle que fue de Xixona, cavallero, y por tal fue tenido él y todos sus hijos, que tuvo algunos varones en Alicante": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 65v-66v.

"En 2 de diciembre 1607 comission para las pruebas de Marco Antonio Pasqual, de Alicante, hijo de Pedro Pasqual y Práxedis Berenguer, nieto de Tomás Pasqual y Valenzona Pasqual, nieto de Valentín Berenguer y Isabel Joan Martínez": RAH, CSC, sign. sign. I-2 [9/576], f. 11v.

"Frey Marco Anthonio Pasqual. En 3 de mayo 1604 se le hizo merced del hábito de cavallero a Marcho Anthonio Pasqual. En 11 de março 1611 se dio comission para tomalle": AHN, OOMM, ib. 812-C [Cantoría II], f. 68.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, f. 180v-181; data en la qual es comunica a l'Orde la mercé, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 95v-98v.

Va ingressar amb dispensa del papa per falta de noblesa en l'avi matern; la carta del rei a l'ambaixador a Roma sol.licitant la dispensa en AHN, OOMM, lib. 530-C, ff. 29-30; la butlla de dispensa, de Paule V, cosida a l'expedient 348; la comissió per a que li donen l'hàbit (amb nota al marge sobre el creuament i còpia de la dispensa): AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 4v-6v; també AHN, OOMM, índex 196 [inventari de les butlles pontificies] (18-I-1611).

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46v.

Bibliografia

Pasqual de Bonanza y Berenguer, Marco Antonio. Natural de Alicante. 1608. No tomó el hábito hasta 1611 en el convento de la Encarnación de Madrid. Exp. núm. 348: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 34.

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit. p. 35.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pasqual de Bonanza i Granada, Francisco

Altres formes Pasqual de Bonança: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 72

Lloc naixement València **Data** c. 1638 **+** 1656

Lloc defunció Alacant **Data defunció** 12 1676

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo Pasqual de Bonanza, cavaller de Montesa, i Ana Granada, naturals de València;
Avis paterns: Honorato Pasqual de Bonanza, de la Reial Audiència de València, natural d'Alacant, i Juana Girón de Rebolledo, natural de València;
Avis materns: Gaspar Granada, cavaller, i Paula Villarrasa, naturals de València

Esposa El 26-II-1675 se li donà llicència per a casar-se amb Jacinta Boecio, natural d'Alacant. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 26.

Observacions El pretendent tenia entre 17-18 anys d'edat.

A l'expedient s'acompanya un text on consta:
"Mui illustres señores: En las pruebas que se han de ver oi de don F. Pascual falta la limpieça, porque le toca un quarto de Enguix de medio a medio, que es notorio ser de mala raça, y assí pido y suplico lo miren bien por el honor de la Religión". A continuació, s'afegeix en lletra distinta: "No obstante quedan aprobadas las informaciones de don Francisco Pasqual de Bonansa, porque en ellas consta de la calidad y limpiessa del pretendiente. Aviendo hechado este papel por debaxo la puerta de la prissa, donde se tienen las juntas antes de tenerla con el sobre escrito a los ancianos della, y tener nosotros alguna noticia, por la vos y fama pública, de que doña Paula Villarrasa, agüela maternal del pretendiente, fue hija de una señora Enguix, hija de Pedro de Enguix, persona rica que dicen fue en esta ciudad, que an tenido siempre muy mal nombre, y aviendo sabido que an rehusado atestiguar algunos en estas pruebas, nos ha parecido de nuestra obligación aprobar allí las informaciones por ser jueves de lo prosessado y dar aparte esta noticia a Vuestra Magestad para que mande lo que fuere más de su real servicio". Firma i rúbrica de fra Juan Crespí i Brizuela, fra Monserrat de Cruilles, fra Melchor Figuerola Pardo de la Casta, fra Benito Vallterra i fra Cristóbal de Cardona (exp. 352).

Es van fer al candidat noves informacions, aprovades sols –com en les anteriors– pels ancians reunits a Madrid.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 15 5 1647 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 07/03/1656 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 17/08/1656 (falta l'aprovació a València)

Informants cavallers fra Juan Escorcía i Ladrón; fra Jorge de Vilaragut, comte d'Olocou (per a les 2es proves)

Informants religiosos fra Diego Pablo Ferriz, prior del col·legi de Sant Jordi; fra José Arándiga, prior de Cervera (per a les 2es informacions)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 9 1656 **Lloc** València, dominiques de Santa Caterina de Siena), plaça de les Barques, 8 i 3

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Jerónimo Pasqual de Bonanza i Girón de Rebolledo (1628); Marco Antonio Pasqual de Bonanza (1611) i Miguel Martínez Pasqual (1604), ambdós germans de don Honorato, avi patern, el segons casat amb Mariana Franquesa, filla del comte de Vilallonga, comanador de Silla en l'orde de Montesa; Jerónimo de Torres i Granada (1648), fill d'Inés Granada, cosina germana de l'avi matern

Descendents

En altres oomm

Fernando Çanoguera, espós de Luisa Pasqual, germana de l'avi patern, fou cavaller de Santiago i virrei de Mallorca

Fonts arxivístiques

"En 18 de mayo 1656, segunda comisión para las informaciones de don Francisco Pasqual de Bonança, cuyos padres eran don Gerónimo Pasqual de Bonança, cavallero de la Orden, y doña Ana Granada, sus abuelos paternos don Honorato Pasqual de Bonança y doña Juana Girón de Rebolledo, y los maternos Gaspar Granada y doña Paula Villarrasa, y por quanto esta doña Paula, por parte de su madre, era Enguix y nieta de Pedro de Engix, que tenía mala opinión en la limpieza": RAH, CSC, sign. sign. I-2 [9/576], f. 10v.

Consulta del Consell d'Aragó de 1647 sobre l'hàbit lliurat en la junta de matèries de les corts de 1645 en favor d'un fill de Jerónimo Pasqual de Bonanza: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 75v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 277-277v; nomenament dels segons informants i instruccions per a la realització de les segones proves: AHN, OOMM, 533-C, ff. 130v-132v; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 293-294v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 321-321v; llicència per a casar-se amb Jacinta Boecio: AHN, OOMM, lib. 560-C, f. 36v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 5.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 72.

Còpies de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 35v i D-46, f. 124v.

Bibliografia

Pascual de Bonanza y Granada, Francisco. Natural de Valencia. 1656. +Alicante, 1676. Exp. núm. 352: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 34.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

352

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pasqual de la Verónica i Ebrí, José

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 26 11 1670 + 1685

Lloc defunció València **Data defunció** 1 7 1754

Soterrat a València, convent de Sant Francesc, sepultura de la família Pallàs

Pares i avis
 Feliciano Pasqual de la Verónica, natural de València, i Marcela Ebrí de Cardona, natural d'Alcalà de Xivert;
 Avis paterns: Pedro Pasqual, generós, natural d'Alacant, i Catalina Pasqual, natural de València;
 Avis materns: Jaime Ebrí, natural d'Alcalà de Xivert i Blanca de Cardona, natural d'Onda

Esposa
 El 10-IV-1711 se li concedí permís per a casar-se amb Eleuteria Pallás i Tallada, d'Alacant. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 149.

Observacions
 "la denominación de la Verónica es para más facilitación del deslinde de las líneas de la familia, y por haver dado la del pretendiente el sitio para el convento de monjas de Santa Clara sito en la huerta desta ciudad, que comúnmente llaman la Santa Verónica o la Santa Faz, donde se venera esta admirable reliquia, y en cuya Yglesia y presviterio tienen su entierro con su escudo de armas" (exp. 354).

 El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Lloctinent de Moncada (18-V-1742)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 08/06/1684 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 06/08/1684

Informants cavallers fra Luis Enríquez de Navarra

Informants religiosos fra Raimundo Fondestad, rector del col.legi de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 17 2 1685 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Cristóbal de Cardona (1633), germà de l'àvia materna; Francisco de Cardona (1666), nebot de l'àvia materna. Per Pasqual, parents dins el quart grau de Jerónimo (1628) i Francisco Pasqual de Bonanza (1656)

Descendents

En altres oomm Per Pasqual, parent dins el quart grau de José Mingot, i Felipe Fernández de Mesa, cavallers ambdós de Calatrava.

Dins el quart grau, es declarà que el pretendent era parent dels cavallers de Sant Joan Cipriano Juan i Canícia Pasqual, i Vicente Pasqual

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Dichous, a vint y set de noembre mil sisents setanta, yo, lo doctor Juan Bautista Bas, vicari, bategí a Joseph, Pere, Bonaventura, fill de Feliciano Pasqual, cavaller, y de doña Marcela Ebrí, coniuages. Naixqué ayr dimecres, a 26 dels corrents, entre les dotse y una hora del dia. Padrins don Manuel de Cardona, del hàbit de Sant Juan, y doña Blanca de Cardona" [Arxiu de la Parròquia de Sant Bartomeu de València (exp. 354)].

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 45v-46v; títol de lloctinent de Moncada: AHN, OOMM, lib. 515-C, ff. 58-60; permís per a casar-se amb Eleuteria Pallás: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff.

79-79v;

En 1712 va sol.licitar professar, AHN, OOMM, leg. 2158.

"Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 111.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84v.

Bibliografia

Pascual de la Veronica y Ebri, José. Natural de Valencia. 1684. Exp. núm. 354: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 34.

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit. pp. 55-56.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pasqual i Canicia, Luis

Altres formes

Lloc naixement Alacant **Data** 24 11 1658 + 1684

Lloc defunció **Data defunció** c. 1725

Soterrat a

Pares i avis
 Juan Pasqual, generós, i Ana Canicia, naturals ambdós d'Alacant;
 Avis paterns: Luis Pasqual, generós, i Isabel Juan Pasqual, naturals ambdós d'Alacant;
 Avis materns: Francisco Canicia, generós, natural d'Alacant, i Beatriz Juan Rotlà, natural de Cocentaina

Esposa
 El 21-II-1691 se li concedí llicència per a casar-se amb Josefa Mª Martínez de Vera

Observacions
 El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

 Austriacista. El 22-VI-1712 el rei aprovà el procés i sentència contra aquest cavaller, acusat de rebel; en 1713 l'acusat es va presentar al castell de Montesa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Carlos II

Inici proves 10/06/1684

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves 07/07/1684

Informants cavallers
 fra Luis Enríquez de Navarra

Informants religiosos
 fra Raimundo Fondestad, rector del col.legi de Sant Jordi i prior de Sant Jordi d'Alfama

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 15 8 1684 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 14/08/1686

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Luis Rotlà i Canicia (1657), cosí germà del pretendent; Francisco Pasqual (1656) i Jerónimo Pasqual (1628), parents dins el quart grau per la línia dels Pasqual

Descendents

En altres oomm

Va ser cavaller de Calatrava Felipe Fernández de Mesa, tio del pretendent dins el quart grau; i Cipriano Canicia, cosí segon del pretendent, de Sant Joan

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

353

Fonts arxivístiques

"Naixqué dumenge, a 24 de noembre del any 1658. Divendres, a 29 de dits mes e anys, [novembre de 1658] fonch bategat Luis, Thomás, Joseph, Bonaventura, fill del capità Juan Pasqual, cavaller y de Anna Canicia, conjuges. Compares Juan Vergara, cavaller y doña Visenta Ballebrera, donsellà. Mosén Simó Calpena, regent": [Arxiu de la Parròquia de Santa Maria d'Alacant (exp. 353)].

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia en AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 49v-50; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 103-103v (sol.licitud a l'efecte, de 1686, en AHN, OOMM, leg. 2158); permís per a casar-se amb Josefa Mª Martínez: AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 378v.

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v.

Austriacista. El 22-VI-1712 el rei aprovà el procés i sentència contra aquest cavaller, acusat de rebel: AHN, OOMM, 537-C, ff. 80v-81; en 1713 es va presentar al castell de Montesa: AHN, OOMM, lib. 845-C, ff. 101v-102.

Sobre els béns que li van van ser confiscats per declarar-se partidari de l'Arxiduc durant la Guerra de Successió: Libro de cuenta de los bienes confiscados a caballeros y freyles de la Orden, siendo administrador frey Guillén Pertusa de Brizuela. 1727, ARV, Clero, llibre 2546.

"En atenció a que dit frey don Luys Pasqual y Canisia era mort, y per sa gran pobrea no tenia efetes alguns per a soterrar-se, per lo qual motiu era presís enterrar-lo per amor de Déu, lo que seria en gran desdoro de dita Religió, y més havent-lo socorregut dita Orde per la gran pobrea desde el dia onse de juliol del any mil set-cents setse hasta lo dia de la sua mort en set sous cada dia per via de aliments, lo que obliga a dar orde per dita ilustre junta al dit doctor frey Jaume Rodrigo, procurador patrimonial de dita Orde, que adelantàs y pagàs la porció que importaria el enterro del dit frey don Luys Pasqual y Canisia. Y perque dit enterro importà la cantitat de quaranta-sis lliures, tres sous y onse diners, les quals gastà lo dit doctor frey Jaume Rodrigo en lo dit enterro, segons consta per los resibos que dit doctor Rodrigo a exhibit y en dita delliberació se expresen": AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 155.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84v.

Bibliografia

Pascual y García [sic] Luis. Natural de Alicante. 1684. Exp. núm. 353: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 34.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pedrolo i Desclergues, Francisco de

Altres formes

Lloc naixement Valls (Catalunya) **Data** c. 1604 **+** 1646

Lloc defunció **Data defunció** 1667

Soterrat a

Pares i avis Rafael Juan de Pedrolo, natural de Valls (Tarragona), i Maria Desclergues, natural de Montblanc;
Avis paterns: Gabriel de Pedrolo, natural de Valls, i Magdalena Monfar, natural de Barcelona;
Avis materns: Amadeo Desclergues, i Isabel Ana Duch, naturals ambdós de Montblanc

Esposa El 16-VII-1653 se li donà llicència per a casar-se amb Sabina Pedrolo, de Barcelona. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 153.

Observacions El pretendent tenia uns 40 anys d'edat (exp. 356)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador d'Onda (12-III-1657)

Altres

Capità d'Infanteria quan se li realitzen les informacions (1644); batlle de Montblanc (MOLAS, 1996, p. 211)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 7 3 1644

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves 06/05/1644

Data comissió presa d'hàbit 21 4 1646

Resolució proves 23/06/1644

Informants cavallers fra Jerónimo Mexía

Informants religiosos fra Pedro Jaime Roig

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 27 10 1646 **Lloc** Madrid, església de San Bernardo, capella de N^a S^a del Destierro

Ministres fra Jerónimo Mesía de Loáisía, cavaller de Montesa, i fra Gonzalo Ramírez, frare de l'orde de Calatrava;

Padrins fra Pedro de Villacampa i Pueyo

Professió

Llicència per a professar 22/01/1648

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

356

**Fonts
arxivístiques**

"Francisco Pedrolo. A 27 de octubre 1646 tomó el hábito de caballero don Francisco Pedrolo, catalán, diosele [blanc]": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 173.

Consulta del Consell d'Aragó de 18-II-1644 sobre l'hàbit que demana Francisco de Pedrolo: AHN, OOMM, leg. 2194.

Mercè d'hàbit en AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 16-16v (7-III-1644); nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 202v-205; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 271-272; comissió per a que li donen l'hàbit -amb nota al marge del creuament-: AHN, OOMM, lib. 556-C., ff. 26v-27v; llicència per a professor: Ibidem, ff. 125v-126; llicència per a casar-se amb Sabina Pedrolo: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 188, títol de companyó del comanador d'Onda: Ibidem, ff. 307v-308v.

Va sol·licitar professor, AHN, OOMM, leg. 2158.

El 4 d'octubre de 1646, en vista dels problemes que havia plantejat Francisco Pedrolo per pagar les 50 lliures al convent per la presa d'hàbit, el rei li va permetre prendre l'hàbit "recibiéndose fiança de que pagará estas cinquenta libras siempre y quando se le pidieren, y la ha atorgado don Frebriçio Pons de Castelví": AHN, OOMM, lib. 576, f. 121v.

AHN, OOMM, Montesa, lib. 816-C, difuntos, p. 3.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 66.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 30v.

Bibliografia

Pedrolo y Desclugues, Francisco. Natural de Vallés. 1644. Tomó el hábito en 1646. Capitán de Infantería. +1667. Exp. núm. 356: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 34.

MOLAS, P., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., p. 211.

BRU, Ll. de, FLUVIÀ, A. de, Nobiliari del Reial Cos de la Noblesa..., cit., p. 178.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pellicer i Gallach, Vicente

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1581 + 1590

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Gaspar Pellicer i Rafaela Gallach;
Avis paterns: Gaspar Pellicer i María Ausina;
Avis materns: Jerónimo Gallach i Ángela Ximeno, naturals tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 8-9 anys d'edat. Va obtindre dispensa del papa -Sixte V, 17-XI-1589- per falta de noblesa en l'avi matern i per falta d'edat (exp. 357).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 28/03/1590 **Data comissió presa d'hàbit** 29 5 1590

Resolució proves 14/05/1590

Informants cavallers fra Jerónimo de la Torre

Informants religiosos fra Juan Martínez de Alegría

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 7 1590 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Marco García, comanador de Silla

Padrins Baltasar de Borja

Professió

Llicència per a professar

Data 6 1598 **Lloc** Montesa

Ministres fra Bernat de Tous, prior del convent de Montesa

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

--

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

357

Fonts arxivístiques

"Frey don Vicente Pellicer, natural de Valencia, de edad de 8 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1590. Padres: don Gaspar Pellicer y doña Raphaela Gallach, naturales de Valencia. Abuelos paternos: don Gaspar Pellicer y doña María Ausina, naturales de Valencia. Abuelos maternos: Gerónimo Gallach y Ángela Ximeno, naturales de Valencia. El pretendiente es havido de legítimo matrimonio. Los Pellicers son cavalleros e hijosdalgo de antigua y conocida nobleza y limpieza de sangre. La madre y abuelo materno fueron christianos viejos. Doña María Ausina, abuela paterna, fue persona noble, descendiente de cavalleros antiguos y limpios; la materna fue limpia de sangre y hija de honrrados padres sin ninguna mala mescla en ningún grado por remoto que sea, etc. Y obtenido privilegio y dispensación del papa Sixto Quinto en la edad del pretendiente y en la calidad del abuelo materno, se aprobó la información y con dos dispensas tomó el ábito": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 110v.

"Frey don Vicente Pelliçer tomó el hábito de cavallero desta Orden en o[n]ze días del mes de julio año 1590 en la yglesia de las casas del Temple por manos de frey Marcho García, comendador de Silla, con comission del ilustrísimo señor Maestre, fecha en 29 de mayo en la villa de Madrid año 1590. Dixo la missa el prior frey Ferran, fueron padrinos don Baltazar de Borja y frey [blanc]. Enpessó de hazer la probasió a 23 de hebrero 1597, y la professión a [blanc] de junio 1598 en manos de fray Tous, prior, por mandado de Su Magestad. Y por ser verdad jo, frey Pedro Selva setifico y ago verdadera fe como a cantor mayor que soy del convento de Nuestra Señora de Montesa, que todo lo susodicho es verdad, y así lo firmo de mi mano y nombre dicho día, mes y año. Frey Pedro Selva, cantor mayor": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 152v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 204; comissió per a

que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 207; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 187v-188.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v.

Bibliografia

Pellicer y Gallach, Vicente. Natural de Valencia. 1590. Exp. núm. 357: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 34.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Peralta i Salvatierra, Pedro de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1558 **+** 1589

Lloc defunció **Data defunció** c. 1645

Soterrat a

Pares i avis Pedro de Peralta i Ana de Salvatierra, naturals de Salvatierra (Álava);
Avis paterns: Juan de Peralta, natural de Marcilla, i Inés de Salvatierra, natural de Salvatierra;
Avis materns: Mossén Francés de Salvatierra, natural de Salvatierra, i Elena Martínez, del regne de Navarra

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 30 anys d'edat (exp. 358)
En 1622 va creuar cavaller el seu nét Pedro de Borja i Peralta

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comandor de Benassal (15-IX-1633)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 07/12/1588 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 21/01/1589

Informants cavallers fra Nofre de Borja

Informants religiosos fra Andrés Ferran, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 26 1 1589 **Lloc** Madrid, església del convent de Sant Martí, de l'orde de Sant Benet, sagristia

Ministres fra Pedro de Borja, mestre de Montesa, i fra Miguel Català, prior de Sant Jordi d'Alfama

Padrins fra Francisco Tallada, comanador de Benassal i fra Francisco Crespí

Professió

Llicència per a professar

Data 1 3 1590 **Lloc** Montesa

Ministres fra Guillem Sans, sotsclauer

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

El seu nét, Pedro de Borja i Peralta (1622)

En altres oomm

--

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

358

Fonts arxivístiques

"Frey don Pedro de Peralta, natural de Valencia, de edad de 34 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1588. Padres: Pedro de Peralta y Anna de Salvatierra, naturales de Salvatierra, de la probincia de Álaba, reyno de Navarra. Abuelos paternos: Juan de Peralta, natural de Marcilla, y Inés de Salvatierra, natural de Salvatierra. Maternos: mosén Francés de Salvatierra, natural de Salvatierra, y Elena Martínez, del reyno de Navarra. El pretendiente es hijo legítimo y muy cavallero e hidalgo principalíssimo, porque Juan de Peralta fue hijo legítimo del marqués de Falçes, don Alonso, el qual tuvo siete hijos legítimos y casi todos se fueron a diversas partes por las guerras de aquel Reyno, y este Juan de Peralta fue a Salvatierra, en donde casó con Inés de Salvatierra, hermana de mosén Francés de Salvatierra, del qual matrimonio tuvieron a Pedro de Peralta y otra hija. Y muerto Juan de Peralta, la dicha Inés de Salvatierra vino con sus hijos a la ciudad de Valencia, en donde vivía su hermano mosén Francés en servicio del duque de Calabria y la Reyna Germana [f. 125v], y siendo de edad para casar dicho Peralta, se aficionó a Ana de Salvatierra, su prima hermana, y impetrando dispensación de Su Santidad en segundo grado se casaron y tuvieron en hijo legítimo a este pretendiente, al qual y a su padre trataron siempre los marqueses de Falces por deudos muy cercanos como decendientes del dicho marqués don Alonso, su ascendiente. Los Salvatierras, madre, abuelo materno y abuela paterna son también hidalgos muy calificados, y por eso mosén Francés Salvatierra mereció privilegio del rey don Enrique y merced de su gentilhombre, sirviéndole por muchos años entre los criados más lucidos de su casa. Y assí, los arriba dichos como la abuela materna, que también es de sangre hidalga fueron muy christianos viejos, sin género de mala raza en ningún grado por remoto que sea, y assí es voz común y fama pública. Quedó aprobada esta información por 4 cavalleros de la Orden": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 125-125v.

"Frey don Pedro de Peralta rescibió el hábito de cavallero desta Orden en veyte y seys de henero año 1589 en la villa de Madrid, en la parrochia de Sant Ginés de la orden de los Benitos, dentro la sacrestía. Dióselo el señor maestre frey don Pedro Luys Galcerán de Borja. Dixo la missa frey Miguel Catalán, padrinos fueron frey don Francisco Tallada, comendador de Benasal, y frey don Francisco Crespi. Empesó de hazer la provación a 22 del mes de hebrero 1590, hizo la professión el primero día de março con orden de Su Señoría ilustrísima, recibiola frey don Guillem Sans, sotsclavero de la Orden. Y por ser verdad lo certifico y ago verdadera fe yo, frey Pedro Selva, como a cantor mayor que soy, y lo firmo de propia mano. Frey Pedro Selva, cantor mayor [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 131.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 170v i 172v; nota sobre el creuament: Ibidem, f. 179v; títol de companyó del comanador de Benassal: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 272-273.

"Poder para haber, recibir y cobrar otorgado por fray Pedro Luis Galcerán de Borja, comendador de Benasal, de la orden de Montesa, a favor de fray don Pedro de Peralta, de la misma Orden, habitante en la ciudad de Valencia, ante Juan Bautista Barrón [notari], en Montesa a 5 de noviembre de 1608: ARV, índex de Manaments i empars, vol. V, pp. 350-351;

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38.

Bibliografia

Peralta y Salvatierra, Pedro. Natural de Valencia. 1588. Exp. núm. 358: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 35.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pérez de Banyatos i Salcedo, José

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1604 + 1618

Lloc defunció **Data defunció** 27 10 1631

Soterrat a

Pares i avis
 Gil Pérez de Banyatos i Agustina de Salcedo, naturals ambdós de València;
 Avis paterns: José Pérez de Banyatos, cavaller de Montesa, natural d'Onda i Serafina Esteve, natural de València;
 Avis materns: Bernardino Martínez de Salcedo, i Ana Burillo, ambdós naturals de Torralba (Castilla)

Esposa
 El 30-III-1621 va obtindre llicència per a casar-se amb Vicenta Gascón de Ciurana, natural de València

Observacions
 El pretendent tenia uns 14 anys d'edat. S'interrogaren un total de 29 testimonis (exp. 359)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 19 8 1617 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 06/02/1618 **Data comissió presa d'hàbit** 27 6 1618

Resolució proves
 No hi consta

Informants cavallers
 fra Bernabé Vallterra

Informants religiosos
 fra Joan Borja, prior de Sant Jordi d'Alfama i rector del col·legi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 7 1618 **Lloc** Madrid, església de Constantinopla

Ministres
 fra Andrés Roig, assessor general, i fra Gaspar de Aguirre, de l'orde de Sant Benet

Padrins
 fra Francisco Terça i fra Jerónimo March

Professió

Llicència per a professar 23/12/1619

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

L'avi patern, José Pérez de Banyatos (1607)

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

359

Fonts arxivístiques

"Frey don Jusepe Pérez de Bañatos. En 20 de enero 1618 se hizo merced del hábito de cavallero de nuestra Orden de Montesa a don Jusepe Pérez de Bañatos, y en 22 de enero 1618 se dio comissió para tomalle. Tomó el hábito en 8 de julio 1618, diósele el señor vicecanciller de Aragón frey don Andrez Roig en la iglesia de Constantinopla de Madrid": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 143.

"Don Joseph de Bañatos, cavaller del hàbit de Montesa, prengué lo hàbit als 8 de juliol del any 1618. Dona-lo-y lo señor vicecanciller en la yglesia de Constantinopla de Madrid": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 44.

"Década XXX, a lo último. Don Joseph Pérez de Bañatos y Salcedo, natural de Valencia, en 18 de julio 1618. Este caballero, por ciertas travesuras, murió en desgracia de SM, y habiéndole llamado el lugarteniente general por lo dicho, no quiso comparezer y murió en esta renitencia lunes a 27 de octubre 1631. Convocose la Orden para su entierro y se dudó si acompañaría cuerpo cuya alma había sido inobediente a su prelado. Entró don Jofré de Blanes y juntando quarenta vocales entre cavalleros y clérigos, ventilose la [¿?] y se resolvió que, pues Dios le tendría ya juzgado, que era el Supremo Prelado, no tenía que hazer la Orden más que acompañar a su hijo, y assí se executó" RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 98.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, 549-C, ff. 273-273v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 9-11v; comissió per a que li donen l'hàbit, amb nota al marge del creuament: Ibidem, f. 41v; llicència per a professar: Ibidem, f. 68v; llicència per a casar-se amb Vicenta Gascón: AHN, OOMM, 551-C, f. 9.

Sobre el conflicte que protagonitzà al convent de Predicadors de València hi ha informació al registre de cartes del lloctinent Jofré de Blanes: AHN, OOMM, lib. 838-C, ff. 183v i ss.

Testament rebut per Vicente Fenollet, notari, el 21 i 26 d'octubre de 1631 i publicat el 5-XII-1631: AHN, OOMM, lib. 677, f. 9;

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 13v.

Bibliografia

"Gil Banyatos. En estos dies, lo fill de Gil Banyatos, comanador de Montesa, pegà a un home de bastonades en Predicadors": PORCAR, P. J., Coses evengudes..., cit., vol. II, nº 3.081, p. 906.

"Domingo a 13 [de juny de 1627], don Luis Valeriola y su cuñado don Josepe Bañatos dieron de palos dentro de Predicadores a N. del Grau, dicen algunos que oyendo missa el ofendido, el qual quiso vengarse, y no pudo porque se puso mucha gente de por medio; a Bañatos le prendieron y remitieron a Montesa por ser del ábito; [...] Estos días [juliol de 1627] hubo rigor contra los devotos de monjas, prendieron por esto a [...], y llevaron a Montesa a don Jusepe Bañatos socolor de los palos que dio en Predicadores [...]; Lunes a 27 de octubre [1631], a las dos de la mañana, murió don Jusepe Bañatos, del ábito de Montesa, hedad 26 años, enfermedad detención de orina, sin dolor, sin calentura y sin otro ningún accidente que le enojase, tanto que entendió se burlaban de él quando le desengañaban que sin remedio moría": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., pp. 86, 87, 211.

"Fue caballero del hábito de Montesa y hubiera merecido en la estimación del rey gozar los premios que adquirieron los abuelos y que él se adquirió en los primeros años, pero se frustraron con la natural inquietud de sus costumbres y con unos bandos que alteraron los ánimos de muchos. Casó por amores con doña Vicenta Gascón de Ciurana, hija de don Vicente Gascón de Ciurana y de doña Margarita Climent, personas de conocida calidad. Murió en el año 1630 sin dejar sucesión": ESQUERDO, Onofre, Nobiliario Valenciano, València, Biblioteca Valenciana, Generalitat, 2001, vol. II., p. 379.

Pérez de Bañatos y Salcedo. Natural de Valencia. 1618. Estuvo desterrado. +1631. Exp. Núm. 359: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 35.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pérez de Banyatos i Villalba, José

Altres formes Bañatos: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 93.

Lloc naixement Onda **Data** c. 1546 **+** 1607

Lloc defunció **Data defunció** 1614

Soterrat a

Pares i avis Miguel Ángel Pérez de Banyatos, natural d'Onda, i Catalina Villalba, natural de Jérica;
Avis paterns: Gil Pérez de Banyatos i Isabel Romeu, naturals ambdós d'Onda;
Avis materns: Juan de Villalba i Juana Rubio, naturals ambdós de Jérica

Esposa Serafina Esteve

Observacions El pretendent tenia uns 60 anys d'edat (exp. 360).

Va ingressar amb dispensa del papa per falta de noblesa en el pare, l'avi patern, la mare i l'avi matern.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Fins 1586, advocat de pobres i miserables de la ciutat de València; membre de l'Audiència de València: advocat fiscal (1-V-1593), oidor (7-V-1598), regent (4-I-1601); regent del Consell d'Aragó (1604)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 2 3 1606 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 09/05/1606 **Data comissió presa d'hàbit** 2 2 1607

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Gaspar Juan, comanador d'Alcalà

Informants religiosos fra Baltasar Primo, rector de Moncada

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 12 2 1607 **Lloc** Madrid, "en la casa professa"

Ministres El seu gendre fra Querubín Centelles

Padrins

Professió

Llicència per a professar 07/04/1610

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

El seu gendre, Querubín de Centelles (1604)

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

360

Fonts arxivístiques

"El doctor frey don Joseph Pérez de Bañatos, regente del Supremo de Aragón, natural de Onda, y de 60 años de edad quando pretendió el ábito. Padres: Miguel Ángel Pérez de Bañatos, natural de Onda, y Catherina Villalva, natural de Xérica, reyno de Valencia. Abuelos paternos: Gil Pérez de Bañatos y Isabel Romeu, naturales de Onda. Abuelos maternos: Juan de Villalva y Juana Rubio, naturales de Xérica. [f. 83v] El padre y abuelo paterno de frey Joseph fueron ciudadanos muy antiguos y de la immemorial, vivieron de sus rentas sin trabajar por ningún tiempo de sus manos. Tenían muchos criados y esclavos negros, muchos molinos y labranzas, y en la villa de Onda, por ser personas tan principales, ocuparon los cargos de justicia, jurado y síndico, y en el tiempo de las comunidades Gil Pérez de Bañatos, abuelo paterno, fue nombrado capitán por la villa, cuyo nombramiento pasó por auto recebido por Jayme Lobregat, notario y escrivano del consejo de dicha villa de Onda en 7 de julio 1521, y sirvió a Su Magestad con gran satisfacción y puntualidad, no sólo aquellos meses que le tocava salir con su compañía según el repartimiento de las quatro compañías que dio la villa de Onda a Su Magestad, sino que salió solo con su cavallo haún aquellos meses que no le tocava, por no perder ocasión de servir a Su Magestad, dexando en esto mucho honor a su linage y patria. Su hijo Miguel Ángel Pérez de Bañatos, padre de frey don Joseph, también sirvió mucho a Su Magestad en esta función y en la de la sierra de Espadán contra los moros, para cuya jornada fue nombrado capitán, y vivió el dicho Miguel Ángel Pérez de Bañatos ciento y cinco años, y su hijo frey don Joseph fue consultor del Santo Officio, armole Su Magestad cavallero y después le hizo noble, y no parece en

qué año fue esto. Juan de Villalva, abuelo materno, tubo la mesma calidad que los padre y abuelo pater- [f. 84] no, pasando, sin trabajar, de sus rentas y mucha hazienda con la ostentación no solo de ciudadano, pero haún del más principal cavallero, teniendo muchos cavallos y esclavos para su servicio, y con el duque de Calabria tal estimación que siempre que pasava por Xérica se hospedava en su casa, y admitió por su gentilhombre a Jayme Villalón, hijo de Juan, el abuelo materno, y otro su hijo llamado miser Martín de Villalba fue gobernador de Castellón de la Plana, y el dicho abuelo materno su padre fue capitán en las dos jornadas que se hizieron a la sierra de Espadán contra los moros, y hizo mucho en servicio de Su Magestad domando su valor (que le tubo bien singular) la cerviz de aquella rebelde morisma hasta ponerla al yugo de su cathólico rey. Fue también capitán en el tiempo de las comunidades, y en Xérica justicia, jurado y demás cargos de honorificencia repetidas vezes. Las abuelas paterna y materna fueron muy honrradas christianas viejas, y la propria limpieza tubieron todos los sobredichos sin sospecha del menor recelo por ser muy notoria en todos": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 83-84.

"Frey don Jusepe Bañatos. En la villa de Madrid, en la casa professa, tomó el hábito de cavallero don Jusepe Bañatos, regente el Supremo de Aragón, en 12 de hebrero 1607. Se lo dio por comission de Su Magestad su hierno don Cherubin Sentelles. Hizo professión": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 93.

"Frey don Joseph Pérez de Banyatos, cavallero novicio del hábito de Montesa y regente en el Supremo Consejo del rey, tomó el hábito en Madrid en la yglesia de la casa professa de los padres de la Compaña de Jesús en 12 de hebrero de 1607. Dióselo su hierno don Cherubin Sentellas, dixo la missa un padre de Sant Benito" AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 23v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 25-25v; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 28-30; comissió per a que li donen l'hàbit, amb la dispensa del papa per falta de noblesa en el pare, l'avi patern, la mare i l'avi matern: Ibidem, ff. 62v-64v (la carta a l'ambaixador a Roma sol.licitant la dispensa s'hi troba a AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 173v-174); llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 283-283v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44.

Bibliografia

Pérez de Bañatos y Villalba, José. Natural de Onda. 1606. Regente del Consejo de Aragón. Exp. núm. 360: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 35.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

PASTOR, J., "Nobles i cavallers...", p. 32.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 164.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 588.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p. 607.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 282.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pérez de Exea, Miguel

Altres formes

Lloc naixement Càller (Sardenya) **Data** 1597 **+** 1619

Lloc defunció **Data defunció** 10 11 1638

Soterrat a

Pares i avis

Esposa El 21-IV-1634 se li concedí llicència per a casar-se amb Olímpia Barberán, de Sardenya. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 13.

Observacions Existeix un gravat d'aquest cavaller publicat a la seua obra Preceptos militares, orden y formacion de escuadrones..., Madrid, viuda de Alonso Martin, 1632, que comentem al barrer capítol d'aquest treball.

A la RAH, CSC, sign. L-24, ff. 2-27, es conserva un manuscrit del mateix autor titulat Tratado del socorro de las plazas.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Capità, sergent major i tinent general d'artilleria.
Membre del Consejo de Guerra.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Felipe III

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 1619 Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 22/12/1633

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN Perdut

Fonts arxivístiques

"Frey don Miguel Pérez de Exea, natural de Caller, en [blanc] de noviembre 1619. Fue capitán, sargento mayor y teniente de general de la artillería, del Consejo de Guerra de S.M. y murió en el sitio de Fuente Rabía. Compuso un libro, cuyo título fue Preceptos militares, orden y formación de escuadrones, impreso en Madrid año 1632, en 4, Véase la biblioteca de don Nicolás Antonio, tomo 2, pág. 355": "Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 50.

Llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 8-8v; llicència per a casar-se amb Olímpia Barberán: Ibidem, ff. 22v-23.

Va faltar en 1638: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], en l' anotació feta a les primeres pàgines: "los muertos del año [1638]".

Bibliografia

ANTONIO, N., Bibliotheca Hispana Nova..., cit., vol. II, pp. 362-363.

"Pérez de Xea (D. Miguel). Preceptos militares, orden y formación de escuadrones. Dedícanse al alma inmortal del héroe de nuestra edad, del Gran Capitán de nuestro siglo D. Gregorio Pimentel, marqués de Vayona, que murió virrey y capitán general del reyno de Cerdeña, del Consejo Supremo de Guerra. Escribiólos el capitán y sargento mayor D. Miguel Pérez de Xea, caballero de la orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, del Consejo de Guerra, comisario general de la artillería, y a cuyo cargo está la superintendencia de las fortificaciones de Cerdeña por Su Magestad. Madrid, viuda de Alonso Martín, 1632. Un vol. 4°. En las bibliotecas Nacional, de Ingenieros, de Fernández San Román. Además de su mérito intrínseco, tiene esta interesante obra el material de que las láminas intercaladas en el texto las abrió en cobre el mismo autor por su mano, y el excelente retrato que la

Cavallers de Montesa (1592-1701)

encabeza es del célebre grabador flamenco Juan de Noort. La personalidad del autor también merece especial mención por dos hechos militares notables. Como maestro de campo en 1635 tomó las islas francesas de San Honorato y Santa Margarita, con la escuadra del marqués de Villafranca, y dos años después las defendió gallardamente durante dos meses, hasta que tuvo que rendirse por falta de víveres. Xea salió airoso con dos cañones, armas y bagajes. Se había invertido en las tales islas grueso caudal en fortificaciones, pero en los dos meses que duró el sitio, un don Melchor de Borja que cruzaba con 18 galeras, amen de las de Génova, tomó el prudente partido de no arriesgarlas. El rey mandó al Consejo Supremo de Aragón que, en premio de los servicios de Xea y de las graves heridas que recibió en la defensa, se le hiciese merced de título de vizconde, de una encomienda de Montesa de 2000 ducados y del gobierno del castillo de Perpiñán. Ignoramos si tamañas mercedes se realizaron. Lo sabido es que el autor, como gobernador propietario de Fuenterrabía, durante el célebre y celebrado sitio de dicha ciudad, murió de un mosquetazo el 8 de agosto de 1638. Había nacido en 1597 en Caller (Cerdeña)": ALMIRANTE, José, Bibliografía militar de España, Madrid, Imprenta y Fundición de Manuel Tello, 1876, p. 615.

Pérez de Exea, Miguel. Natural de Caller (Cerdeña). 1619. Caballero. Capitán. Sargento Mayor. Teniente General de la Artillería. Del Consejo de Guerra. + en el sitio de Fuenterrabía. Autor de "Preceptos militares, Orden y Formación de Escuadrones", Madrid, 1632": VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 35.

BLAS BENITO, Javier (et alii), Grabadores extranjeros en la Corte española del Barroco, Madrid, Biblioteca Nacional de España, Centro de Estudios Europa Hispánica, 2011, pp. 482-483.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pérez de Sarrió i Doménech, Andrés

Altres formes Pérez de Sarrión

Lloc naixement Alacant **Data** 1672 + 1682

Lloc defunció **Data defunció** 6 6 1737

Soterrat a

Pares i avis Carlos Pérez de Sarrió i Martínez de Fresneda, governador de Xàtiva, i Francisca Mª Doménech i Pasqual d'Ibarra, ambdós naturals d'Alacant; Avis paterns: Andrés Pérez de Sarrió, generós, natural d'Elx i Ana Luisa Martínez de Fresneda, natural d'Alacant; Avis materns: Pedro Juan Doménech, generós, i María Pasqual d'Ibarra, ambdós naturals d'Alacant

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 11-12 anys d'edat (exp. 368).

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

Va professar a la cartoixa de Vall de Crist el 3 de maig de 1695, sent prior els anys 1712-1729.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v. Sol.licitud per a professar –de 1694–: AHN, OOMM, leg. 2158; llicència a l'efecte: Ibidem, lib. 561-C, ff. 299-299v; acta de la professió: ARV, Protocols Notarials, sign. 1962, ff. 205-209.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84.

Bibliografia

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit., p. 232.

SIMÓN AZNAR, Vicente, Historia de la Cartuja de Val de Cristo, Segorbe, Fundación Bancaja, 1998, pp. 245, 252-54, 255-58 i 261.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pérez Florián i Guerrero, Juan

Altres formes

Lloc naixement Amberes (Bèlgica) **Data** c. 1563 **+** 1595

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Juan Pérez Florián, natural de Logroño, i Ana de Guerro -o Guerrero-, natural d'Amberes;
 Avis paterns: Pedro Pérez Florián, piarnés, dels regnes de França, i Leonor de Ávalos, natural de Logroño;
 Avis materns: Bernardino de Guerro -o Guerrero-, natural de Medina de Río seco o Astorga, i Felipa de Liçana, natural de Brussel.les

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 25-26 anys d'edat en 1589; les informacions es realitzaren a Madrid i Logroño (exp. 364).

El 26-VI-1589 aprovaren les informacions fra Benito Roca, fra Serafín Martí, fra Luis Jofré, fra Francisco Crespí: "No obstante que no an ydo los comisarios a los lugares donde fueron naturales el agüelo paternal, por ser francés y en estos tiempos no poderse yr a Francia a ocasión de las guerras, y por lo mesmo en lo que toca a su madre por ser flamenca".

"Con esta enbío a vuestra merced las ynformassiones de la agüela y madre de Juan Pérez Florián, ayuda de cámara del Príncipe nuestro señor, echas con la puntualidad, secreto y legalidad, que por la cédula real devía hazer al servicio del rey nuestro señor y de la Religión. Y por averse tardado en darme los recados, no e podido despachar estos más presto, si acaso no fueren con la curiosidad que se debe por ser la primera me servirá de disculpa. Tres despachos tengo echos, el uno embiado por vía el conde de Fuentes, y el otro [?], que es este, por la del secretario Estevan de Yvarra, y el tercero me llevaré yo porque pienso besar a vuestra merced las manos y serville como deseo muy presto. Lo que e tardado en hazer estas informassiones an sido desiocho días, que aseguro a vuestra merced que no an podido ser [menos?]

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Guarde Dios a vuestra merced, y estado acreçiente como... [?] de Amberes, a doçe de março 1595. Don Baltasar de Borja [firma i rúbrica] (exp. 364).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

"Ayuda de cámara del señor príncipe don Phelipe": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 353

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Mestre Borja

Inici proves

17/03/1589

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

26/06/1589

Informants cavallers

fra Francisco Luis Tallada, comanador de Benassal

Informants religiosos

fra Domingo Marín, prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1595 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

364

Fonts arxivístiques

"En 28 de setiembre de 94 [1594] se dio comissió para que en Bruselas y Amberes se reuniese información de la madre de Juan Pérez Florián, ayuda de cámara del señor príncipe don Phelipe": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 353. L'ordre per a recollir la informació en qüestió, que havien de prendre com a informants fra Jofré de Blanes i fra Baltasar de Borja, amb interrogatori i genealogia, en AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 83v-86v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 37.

Bibliografia

Pérez Florián y Guerrero, Juan. Natural de Amberes. 1589. Exp. núm. 364, en VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias] "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 35.

"N. 8. Flamenco. Frey don Juan Pérez Florián y Ávalos, natural de Amberes. 1589": Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón y Moncada, duque de Montalto, del Consejo de Estado de S. Mag., su presidente del Sacro y Supremo de Aragón; cavallero y comendador de Silla y Benasal en la orden de Montesa y San George de Alfama. Carta, escrita por D. Hippolyto de Samper y Gordejuela, procurador general de la misma Orden. Sobre que los ábitos de la dicha Orden no deven ser limitados para los valencianos solos; sino que se han de dar a quantos beneméritos los pidieren, aunque sean de los reynos más remotos de España. Madrid, s.i., 20-II-1696, f. 8v.

"Relación de los Caballeros que han vestido el hábito de la orden y caballería de Nuestra Señora de Montesa y de San Jorge de Alfama", en FERRÁN y SALVADOR, Vicente, El Castillo de Montesa. Historia y descripción del mismo precedida de un bosquejo histórico de la Orden Militar de Santa María de Montesa y San Jorge de Alfama, Valencia, Hijo de F. Vives Mora, 1926, p. 239.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pérez Nuño i Otger, Miguel

Altres formes

Lloc naixement Oriola **Data** c. 1591 **+** 1630

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Andrés Pérez Nuño, natural d'Oriola, i Elena Otger, natural de Sardenya; Avis paterns: Ginés Pérez de Exea i Isabel Fernández Nuño, ambdós naturals d'Oriola; Avis materns: Miguel Otger i Eulalia Concas, naturals de Sardenya

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 36-38 d'edat (exp. 365)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Quan se li lliurà la mercè era capità, sergent major i comissari general de l'artilleria de Sardenya

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 9 8 1629 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuant i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Bibliografia

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pérez Pastor i Vera Valcárcel, Miguel

Altres formes

Lloc naixement Pétrola (Murcia) **Data** 10 1657 + 1687

Lloc defunció **Data defunció** 1708

Soterrat a

Pares i avis Berenguer Pérez Pastor, natural d'Aiora, i Antonia de Vera Valcárcel, natural de Hellín, regne de Murcia;
Avis paterns: Garcerán Pérez Pastor, i María de Marcilla, els dos d'Aiora;
Avis materns: Francisco de Vera Valcárcel i María Gamarra, naturals els dos d'Hellín

Esposa María Sánchez Morote, natural de Tobarra (Albacete)

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de Pétrola i de Las Anorías (Albacete)

En l'orde de Montesa

Altres

Regidor de la ciutat de Chinchilla.
"Juez conservador de los puertos secos de Castilla y juez de diferentes comisiones del Real y Supremo Consejo de Castilla para perseguir bandidos, gitanos, contrabandistas y metedores y gente de mal vivir": MOLINA (2007), p. 126.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 26 7 1686

Mercé concedida per Carlos II

Inici proves 07/11/1686

Data comissió presa d'hàbit 15 1 1687

Resolució proves 08/01/1687

Informants cavallers fra Luis Enríquez de Navarra, president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena

Informants religiosos fra Raimundo Fondestad, rector del col·legi de Sant Jordi i prior de Sant Jordi d'Alfama

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 23 2 1687 **Lloc** Montesa, castell-convent, església

Ministres fra Diego Sans de Vallés, sotscomanador i fra Pedro Rodrigo, prior del convent de Montesa

Padrins fra Isidro Larralde i fra Carlos Miralles, religiosos professors

Professió

Llicència per a professar 09/07/1689

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

366

**Fonts
arxivístiques**

"En doze días del mes de octubre de mil seiscientos y cinquenta y siete años, yo, el lizenciado don Juan Cano Martínez, cura propio y vicario de la villa de Hellín, de lizenca del señor cura ecónomo de este heredamiento de Pétrola, baptizé a Miguel Gerónimo, hijo de don Berenguer Pérez Pastor y doña Antonia de Vera y Gamarra. Fue su compadre don Francisco de Vera Gamarra, y testigos el lizenciado Miguel Çaragoça, Francisco de Cantos y Pasqual Martínez, y lo firmó don Juan Cano Martínez": [Arxiu de la Parròquia de San Bernabé de Petrola (exp. 366)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 94; Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia a Ibidem, ff. 119v-120v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 129v-130v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 317v-318; acta del creuament en ARV, Protocols Notarials, sign. 1960, ff. 52v-62.

En 1689 va sol.licitar professar, AHN, OOMM, leg. 2158.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85v.

Genealogia en AHN, OOMM, lib. 884-C.

Bibliografia

Pérez Pastor y Vera Valcárcel, Miguel. Natural de Petrola (Murcia). 1687. Señor de Petrola y de las Añorias. Exp. núm. 366: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 36.

MOLINA, S., Poder y familia..., cit., pp. 28, 126, 128, 217, 244.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pérez Pertusa, Ximén

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1586 **+** 1591

Lloc defunció **Data defunció** c. 1634

Soterrat a

Pares i avis
Jaime Pertusa, natural de València, i Petronila Gavaldà, natural de Vinaròs;
Avis paterns: Gaspar Cristóbal Pertusa i Ana Castellví, naturals ambdós de València;
Avis materns: Bernardo Gavaldà, natural de Vinaròs, i Paula Monserrat - Monserrada- natural de Morella

Esposa
El 18-II-1617 se li donà llicència per a casar-se amb Ana Mª Sorell i Salvador, de la casa dels comtes d'Albalat

Observacions
L'1 de gener de 1609 el rei ordenà al lloctinent general la suspensió del cobrament de les rendes de la companyia que tenia fins que professara en l'Orde.
En 1632 va demanar "que la encomienda que tiene, de hasta 400 ducados pueda disponer en uno de sus hijos": ACA, Consell d'Aragó, lligall 876, nº 19.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa
Companyó del comanador major (20-I-1605);
comanador de Borriana (8-V-1609)

Altres
Patge de Felipe II, gentilhome del príncep Filiberto de Saboya

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 18/06/1591 **Data comissió presa d'hàbit** 9 9 1591

Resolució proves
08/09/1591

Informants cavallers
fra Jerónimo de la Torre

Informants religiosos
fra Juan Martínez de Alegría, lector jubilat

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 29 11 1591 **Lloc** València, església del Temple

Ministres
fra Marco García, comanador de Silla

Padrins
fra Galcerán Vidal i fra Pertusa

Professió

Llicència per a professar 19/07/1609

Data 29 7 1609 **Lloc** Montesa, castell-convent

Ministres
fra Pere Merino

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

367

**Fonts
arxivístiques**

"Frey Ximén Pérez Pertusa, natural de Valencia, de edad de cinco años. [Al marge:] Cavallero. Año 1591. Padres: Jayme Pertusa, natural de Valencia, y Petronilla Gavaldá, natural de Vinaroz. Abuelos paternos: Gaspar Christóval Pertusa y doña Anna Castelví, naturales de Valencia. Abuelos maternos: Bernardo Gavaldá, natural de Vinaroz, y Paula Monserrada, natural de Morella. Asentado el punto de la legitimidad, assí en esta presente relación como en las demás, que no se expresare lo contrario, queda assí mesmo muy asentada la nobleza y antigüedad de los Pertusas y Castelví, señores de Carlet, de quien fue hija la abuela paterna, y a todo esto se añade la buena compañía que haze a estas cosas tan principales la notoria limpieza que inviolablemente conservaron en ella. El abuelo materno fue el primero y más acomodado ciudadano de Vinaroz, y su porte, trato y estimación, no de los segundos cavalleros. Tubo muy conocida limpieza, y su muger Paula Monserrada no solo fue limpia, pero descendiente de cavalleros y con la circunstancia que los Monserrats son de la casa y milicia más illustre y antigua que se halla en Morella. Quedaron aprovada estos informes por frey don Gaspar Granullés soscomendador, frey Francisco Crespí de Borja, frey don César Tallada, ancianos nombrados por el excelentísimo señor Maestre Borja, virrey de Barcelona, y al [?] de la poca edad del pretendiente no reparan en este defecto [f. 89] ni hizieron la commemoración que devían dél, lo que se infiere de la approvación corriente que dieron": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 88v-89.

"Frey Ximen Pérez Pertusa tomó el hábito de cavallero desta Orden de Nuestra

Señora de Montesa y Sant Jorje en 29 de noviembre 1591 en la yglesia de las casas del Temple de Valencia, por manos del comendador García, comendador de Çilla, con comisión del ilustrísimo señor Maestre echa en 9 de cetiembre en lo Venrell, dicho anyo. Dixo la missa frey Alegría, maestro jubilado, fueron padrinos Galçeran Vidal y Pertuza, cavallero de la Horden": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 162.

"Frey Ximén Pérez Pertusa tomó el hábito el anno [blanc] en 30 de noviembre, día de Sant Andrés, en el Temple de Valencia. Vino al convento para haser la probatió en 12 de março 1609. Feu-lo profés lo pare Merino als 29 de juliol 1609 per ausentia del prior. Feu de gasto 43 lliures, 12 sous, un [diner]": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 26v.

Comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 217; títol de companyó del comanador major: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 238v-239v; ordres del rei al lloctinent ordenant la suspensió del cobrament de les rendes de la companyia fins que professara: AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 236v-237; títol de comanador de Borriana: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 233-236; comissió per a que professe sense haver acomplit el noviciat estipulat a les definicions: Ibidem, f. 244v i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 36; llicència per a casar-se amb Ana Mª Sorell: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 237.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 40.

Genealogia dels Pertusa: Arxiu General i Fotogràfic de la Diputació de València, sign. e.1.1., caixa 1.

Bibliografia

Pérez Pertusa y Canalda, Ximén. Natural de Valencia. 1591. Comendador de Burriana. Gentilhombre del Príncipe Filiberto de Saboya. +1613 [?]. Exp. núm. 367: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 36.

Breu informació del personatge en la base de dades de personatges de IULCE

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pérez Zarzuela de Arnal i Vilarrasa, Jerónimo

Altres formes Pérez Çarsuela de Arnal: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 96

Lloc naixement València **Data** c. 1569 **+** 1609

Lloc defunció València **Data defunció** 18 11 1621

Soterrat a La Mercè

Pares i avis Diego Pérez de Arnal, natural de Teruel, i Leonor Vilarrasa, natural de València;
Avis paterns: Jerónimo Pérez de Arnal, natural de Teruel, i Violante Gasull, natural de València;
Avis materns: Francisco Vilarrasa i Isabel Jofré, naturals de València

Esposa Va casar amb Proxidis Cerdà de Tallada i Sancho, germana de Tomàs Cerdà, sotsclauer de l'Orde (CANET, 2009, p. 29)

Observacions El pretendent tenia uns 40 anys d'edat (exp. 543)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de Benicalap

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 24 4 1608

Mercé concedida per Felipe III

Inici proves 01/10/1608 **Data comissió presa d'hàbit** 19 7 1609

Resolució proves 10/05/1609

Informants cavallers fra Galcerán Vidal, sotsclauer

Informants religiosos fra Joan Borja, rector de la vall de Perputxent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 9 1609 **Lloc** València, església del Temple

Ministres Fra César Tallada, fra Francisco Garrido i fra Bautista Granullés

Padrins

Professió

Llicència per a professar 29/08/1610

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Francisco Vilarrasa (1589), germà de la mare, i els germans Luis Jofré i Almúnia (1576) i Francisco Jofré i Almúnia (1585), fills de Luis, germà de l'àvia materna Isabel Jofré

Descendents

En altres oomm

Jerónimo Vilarrasa, germà de la mare, i Julián Pérez de Arnal, cosí germà del pretendent, foren cavallers de Sant Joan

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

543

Fonts arxivístiques

"Frey don Gerónimo Zarzuela Pérez de Arnal, natural de Valencia [al marge] año 1608. Cavallero. Padres: Don Diego Pérez de Arnal, natural de la ciudad de Teruel, reyno de Aragón, y doña Leonor Villarrasa, natural de Valencia. Abuelos paternos: Don Gerónimo Pérez de Arnal, natural de Teruel y doña Violante Gasull, natural de Valencia. Abuelos maternos: don Francisco Villarrasa y doña Isabel Jofré, naturales de Valencia. Don Diego Pérez de Arnal y don Gerónimo, padre y abuelo varón de frey don Gerónimo Zarzuela Pérez de Arnal, fueron bayles por Su Magestad en la ciudad de Teruel, donde tienen su solar y conocida hidalguía al fuero de Aragón, y como a hidalgos entraron en la compañía del señor San George, fundación del señor rey don Jayme el Conquistador que hay en dicha ciudad de Teruel, alistándose solamente en ella los hidalgos y cavalleros. No fueron pecheros, y en las cortes de Aragón entraron y assimesmo en el estamento militar, por hidalgos. En Valencia no entraron, por no ser regnículos. Pero executó esta función muchas vezes frey don Gerónimo Zarzuela Pérez de Arnal por ser natural de Valencia, y assimesmo entró en las cortes que se celebraron en el reyno como a cavallero noble por aver sido armado en Burgos cavallero de espuela dorada [f.69v] don Gerónimo Pérez de Arnal, su abuelo paterno, por el señor emperador Carlos Quinto. De los Pérez Arnales de Terguel (sic), deudos muy cercanos de los que ablamos, hubo alguno del habito de San Juan, a saber, los Julianes Pérez de Arnal, hermanos, y de don Gerónimo, primos hermanos. Doña Leonor Villarrasa y su padre don Francisco fueron de la nobilissima casa de los Villarrasas de Valencia y como a tales entraron en cortes los descendientes de ella, y en el estamento militar, como a nobles cavalleros. Doña Leonor tuvo dos hermanos de padre y madre, el uno del ábito de San Juan que se llamó don Gerónimo Villarrasa y el otro del de Montesa, nombrado don Francisco. Doña Violante Gasull, abuela paterna, fue del esclarecido y antiguo linage de los cavalleros Gasulles y muy parienta del comendador Bou del ábito de San Juan,

el que se preció y mucho ser deudo de los Gasulles, que feneció ya esta casa en la persona de Violante, señora que fue de Xérica, Vivel, el Toro y otros lugares, y de tan alta cumbre que el señor duque de Calabria, Visorey de Valencia y su muger, hizieron mucha estima de la sobredicha doña Violante Gasull. Doña Isabel Jofré, hija del señor de Pardines, fue tan principal que tuvo quatro sobrinos, hijos de su hermano don Luis Jofré, los dos del ábito de San Juan y los otros dos del de Montesa; aora discúrrase sobre esta cama quán a sueño suelto descansa la limpieza de frey don [f. 70] Gerónimo por todos los quatro costados": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 69-70.

"Frey don Hierónimo Pérez Çarsuela de Arnal. En 7 de sitiembre 1609, en la iglesia del Temple, don Hierónimo Péres Çarsuela de Arnal se le dio el hábito de cavallero de la orden de Montesa, la qual comisión tenía de Su Magestad el doctor frey Francisco Garrido. Y don César Tallada y frey don Bautista Granullés le armaron cavallero": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 96;

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 171; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 202-204; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 244-244v; llicència per a professar: Ibidem, f. 301.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46.

Genealogia en RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 12 i D-46, ff. 129v i 205.

Bibliografia

"Mort de don Geroni Pérez Arnal. Dijous, a 18 de nohembre 1621, morí don Geroni Pérez de Arnal, comanador de Montesa. Soterraren-lo en la Mercé, a les quatre hores de la vesprada. Y morí en la parròchia de Sent Thomàs y acompanyaren-lo los comanadors y freyles de Montesa. Primer anaven los capellans y après los cavallers, cascú per antiquitat": PORCAR, P. J., Coses evengudes..., cit., vol. I, n° 2.046, p. 628.

Pérez Arnal y Villarrasa, Jerónimo. Señor de Benicalap. Natural de Valencia. 1609. +1621. Caballero. Hijo de Diego Pérez Arnal, natural de Alicante y de doña Leonor de Villarrasa. Nieto de Jerónimo Pérez, armado caballero por Carlos V en Burgos. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 12; Zarzuela Pérez de Arnal y Villarrasa, Jerónimo. Natural de Valencia. 1609. Expediente núm. 543: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), pp. 35 i 53.

CANET, T., Vivir y pensar la política..., cit., p. 29.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1592 **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Francisco Perpinyà (1579) germà del pare;
Luis Jofré (1576) i Francisco Jofré (1585), germans de l'àvia paterna

Descendents

En altres oomm

Foren cavallers de Sant Joan Gastón de Moncada, germà de l'àvia materna, comanador de La Sénia; Luis de Moncada, comanador de Torrent, i dos germans de l'àvia paterna

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

370

Fonts arxivístiques

"Frey don Gerónimo Perpiñá de Aguilón. En 27 del mes de julio del año 1628 don Gerónimo Perpiñan de Aguilón tomó el hábito de caballero de nuestra Orden con comisión de Su Magestad. Diéronsele el señor lugarteniente general don Jofré de Blanes y el prior Berenguer Vila, dixo la misa en [la] iglesia del Temple de Valencia. Asistieron frey don Bartholomé Vivas, comendador de Montroy, y frey don Miguel Vives, cavalleros profesos de dicha Orden": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 158v.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 552-C, f. 96.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, f. 96; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 100-100v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 131v-132; llicència per a casar-se amb Hipólita Jofré: AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 218.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 22v i D-46, f. 165.

Bibliografia

"Martes a 27 recibió el de Montesa don Geronimo Perpiñan, hijo de don Jayme Perpiñan, señor de Miraflor y de doña... Diósele en San Jorge don Jofré de Blanes, lugar tiniente de la Orden": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., pp. 120-121.

Perpiñán de Aguiló y Beneyto, Jerónimo. Señor de Petrés y Miraflor. Natural

de Valencia. 1628. Exp. núm. 370: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 36.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Perpinyà i Jofré, Francisco

Altres formes Perpiñán: AHN, OOMM, lib. 811-C, f. 83

Lloc naixement **Data** + 1579

Lloc defunció **Data defunció** 3 8 1625

Soterrat a

Pares i avis Juan Jerónimo Perpinyà

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador d'Alcalà (14-X-1586);
tresorer general de l'Orde (10-III-1611);
companyó de la mensa (12-II-1613)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 2 5 1579 **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers fra Juan Tallada, comanador d'Ademús

Informants religiosos fra Andrés Ferran, prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 18 7 1579 **Lloc** Carpesa, església parroquial

Ministres fra Juan de Borja Manuel, comanador major

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 2 12 1583 **Lloc**

Ministres fra Juan de Borja i Manuel, comanador major

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

--

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"El noble y reverendo frey don Francisco Perpiñán, cavallero, tomó el hábito a 18 del mes de julio año 1579 en la yglesia del lugar de Carpesa. Dióselo el muy yllustre señor frey don Juan de Borja Manuel, comendador mayor. Empesó de haser la probatió en 29 de setiembre 1583. Hiso la prophesió en 2 de deziembre 1583. Resibióla el ilustrísimo comandador major don Joan de Borja Manuel. Fue nombrado thesorero y murió en dicho cargo": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 83.

Donació de certa quantitat de diners en favor de Francés Joan Perpinyà: AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Comissió per a les proves i nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 9v; nota sobre el creuament: Ibidem, f. 13v; títol de tresorer general de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 2-3v; títol de companyó de la mensa: Ibidem, ff. 78-79.

Testament rebut per Francés Martí, notari, l'11-V-1613: AHN, OOMM, lib. 677, f. 7.

"Señor. A frey Francisco Perpiñán, cavallero professo desta Orden de Montesa, se llevó Nuestro Señor para sí domingo passado, a los 3 deste, a las 8 horas de la noche [3-VIII-1625]. Vaca por su fallecimiento una de las compañías de Vuestra Magestad que llamamos del maestro, que responde Vuestra Magestad 50 libras a cada compañero, de 4 que como maestro tiene Vuestra Magestad": AHN, OOMM, lib. 838-C, f. 129.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35.

Bibliografia

Perpiñán y Jofré, Francisco. 1625 [sic] Caballero y Tesorero general de la Orden: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 36.

PASTOR i FLUIXÀ, Jaume, "Nobles i cavallers al País Valencià", Saitabi, n° XLIII (1993), p. 27.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pertusa i Bonastre, Juan Bautista

Altres formes Bonastre i Pertusa

Lloc naixement València **Data** 22 6 1633 + 1647

Lloc defunció **Data defunció** c. 1708

Soterrat a

Pares i avis Sebastián Bonastre Pertusa, natural de València, i Jerónima Zurita, natural de Mirambel;
Avis paterns: Onofre Bonastre Pertusa -o Pertusa i Centelles-, cavaller de Montesa, i Àngela de Blanes, naturals de València;
Avis materns: Mateo Zurita, natural de Mirambel, i Úrsula Soler, natural de Cabanes

Esposa El 6-XII-1651 se li concedí llicència per a casar-se amb Teresa Roca i Balaguer: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 165; el 14-VI-1658, per a casar-se amb Rafaela Núñez i Valterra, natural de València: l'exp. en casaments, Montesa, nº 143; el 13-IX-1662, per a casar-se amb Juana Brizuela, de València: l'exp. en casaments, Montesa, nº 37.

Observacions En 1699 va sol.licitar llicència per a renunciar l'ofici de receptor en mans del rei a fi que es passara dit ofici al seu fill fra Guillem Pertusa, també cavaller de Montesa: RAH, CSC, leg. 7, carpeta 16, nº 13.

"La otra es que al recetor le escribe Su Magestad nombrándole Juan Bonastre Pertusa y él se llama Juan Pertusa Bonastre, de manera que la baronía no es de Bonastre sino de Pertusa y el Bonastre es por una herencia antigua y aunque es linaje muy calificado también, siente que pongan en segundo lugar su principal apellido" carta de frey Juan Crespí al marqués de Villalba de 27-V-1675": ACA, Consell d'Aragó, leg. 785, nº 66 (32).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Receptor de la Mensa (25-IV-1663);
companyó del comanador de Perputxent (20-I-1666);
receptor de la mensa, governador de Moncada (20-VI-1685);
substitut del lloctinent general (7-XII-1692)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 4 1647 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 20/05/1647 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 18/07/1647

Informants cavallers fra Juan Bautista Martí de Ventimilla

Informants religiosos fra Rafael Antonio Miguel, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1 8 1647 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Llicència per a professar

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Onofre Pertusa i Centelles (1584) avi patern;
Jofré de Blanes (1582), germà de l'avia paterna i lloctinent general

Descendents El seu nét José Cardona i Pertusa (1713); i el seu besnet Joaquín Català i Cardona (1717), marquès de Quirra i Nules

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Disapte, a 25 de juny 1633, yo, Andreu Roig, vicari, bategí un fill de don Sebastià Pertusa y de dona Gerónima Çurita, cóniuges. Naixqué dichous a 22 de dit mes e any a les dos hores y tres quarts del matí; agué nom Juan Batiste, Baltazar, Juseph, Bonaventura; foren compares mossén Thomàs Just, prevere, y Esperança Garcia y Çurita, doncella": [Arxiu de la Parròquia de Sant Llorenç de València (exp. 372)].

"Item, a 5 de enero 1652, don Juan Pertusa Bonastre, del ávito de Montesa, hijo de don Sebastián Pertusa y doña Gerónima Çurita, con doña Teresa Roca, hija de Jacinto Roca, caballero y doña Jusepa Balaguer" [en Sant Tomàs], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 37.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 63v-64; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 65-

66; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 95v-96; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 22; llicència per a casar-se amb Teresa Roca: Ibidem, ff. 74v-75; llicència per a casar-se amb Rafaela Núñez: Ibidem, ff. 332-332v; llicència per a casar-se amb Juana Brizuela: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 106v-107; títol de receptor de la mensa: Ibidem, ff. 112v-114; títol de companyó del comanador de Perputxent: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 9v-10; títol de governador de Moncada: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 63-63v; títol de substituït del lloctinent general: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 55-56.

El 23-VIII-1650 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa: AHN, OOMM, lib. 533-C, f. 31-31v.

En 1699 va sol·licitar llicència per a renunciar l'ofici de receptor en mans del rei a fi que es passara al seu fill fra Guillem Pertusa, també cavaller de Montesa: RAH, CSC, leg. 7, carpeta 16, nº 13. Fra Guillem serà el nou receptor de la mensa a partir de 1708.

Va testar davant el notari Vicent Erill el 4-V-1708, AHN, OOMM, Montesa, lib. 677-C, f. 69v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 66v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 46v.

Bibliografia

Bonastre Pertusa y Zurita, Juan Bautista. Natural de Valencia. 1647. Receptor de la Mesa Maestral. Expediente núm. 45: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), pp. 178-179.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pertusa i Brizuela, Guillem

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 4 8 1666 + 1692

Lloc defunció València **Data defunció** 2 4 1748

Soterrat a

Pares i avis
Juan Pertusa Bonastre, cavaller de Montesa, i Juana de Brizuela, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Sebastián Pertusa Bonastre, natural de València, i Jerónima Zurita, natural de Mirambel (Aragó);
Avis materns: Juan de Brizuela, cavaller de Montesa, i Ana Escrivà Zapata, naturals ambdós de València

Esposa
El 19-VII-1713 se li donà llicència per a casar-se amb Mariana Milà d'Aragó, natural d'Albaida. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 119.

Observacions
Borbònic.
El 3 de març de 1721 se'l va jubilar de receptor de l'Orde amb la mitat del sou i honors de ministre del tribunal de la recepta

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa
Companyó del comanador d'Ademús (20-X-1696);
procurador general de l'Orde a València (31-XII-1702);
companyó del comanador de Culla (25-V-1708);
governador del batlliu de Moncada (30-VII-1708);
receptor de la mensa magistral (30-VII-1708 - 3-III-1721)

Altres
El 13-VII-1689 fou nomenat advocat fiscal i patrimonial de l'Orde en les possibles ausències de l'advocat Eleuterio Torres, i la futura per a quan vaqués el càrrec

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 20 7 1692 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 23/08/1692 **Data comissió presa d'hàbit** 26 11 1692

Resolució proves
07/11/1692

Informants cavallers
fra Juan de la Figuera i Marçà, governador del Maestrat; Jerónimo Vives i Juan (per malaltia de l'anterior)

Informants religiosos
fra Jaime Bertran, rector de Benassal

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 3 12 1692 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Juan Pertusa Bonastre (1647); l'avi matern, Juan de Brizuela (1625), substituït del lloctinent general; Jerónimo Brizuela i Escrivà (1656); fill de l'anterior, germà de la mare; Jerónimo Vallterra i Blanes de Brizuela (1681), cosí germà del pretendent; Jerónimo Brizuela (1604), besavi del pretendent, procurador general de l'Orde; Luis Escrivà Çapata (1624), germà de l'àvia materna; Nofre Pertusa, besavi del pretendent (1584); Juan Crespí i Brizuela (1634) i Cristóbal Crespí i Brizuela (1642), cosins germans de l'avi matern, entre altres.

Descendents

El seu nebot José Cardona i Pertusa (1713)

En altres oomm

Van ser cavallers de Santiago: Pedro Escrivà; i José Escrivà Çapata, fill de l'anterior, germà de l'àvia materna.

De Sant Joan: Carlos Escrivà Çapata, germà de l'àvia materna i de José, anteriorment ressenyat; i Jaime Pertusa, cosí de l'avi del pretendent, batlliu de Casp.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

372

Fonts arxivístiques

"Dijous, a cinch de agost de mil sis-sens seixanta y sis yo, el licenciado Vicent Tudela, prevere, de licencia parrochi Sancti Martini, presentis civitate Valentiae, bategí a un fill lilegítim y natural de don Juan Batiste Pertusa y Blanes, del hàvit de Montesa, y de doña Juana Brisuela y de Pertusa, naturals de la present ciutat. Foren padrins mossén Nicolau Torres, prebere, y doña Vicenta Maria Pertusa, doncella, tots naturals de la present ciutat, y se li posà per nom Guillem, Ramon, Domingo, Ynacio, Christòfol, Pasqual y Antoni. Naixqué dimecres a quatre dels dits mes y any": [Arxiu de la Parròquia de Sant Martí de València (exp. 372)].

Donació de certa quantitat de diners en favor de Guillem Pertusa per a vestir l'hàbit de Montesa, AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Mercè d'hàbit, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia a AHN,

OOMM, lib. 562-C, ff. 20-22v; nomenament de nou informant –Jerónimo Vives i Juan– per malaltia de fra Juan de la Figuera: Ibidem, ff. 36-37v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 40v-41; títol de substituït de l'advocat fiscal –Eleuterio Torres– i concessió de la futura per al mateix càrrec: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 318v-320v; títol de companyó del comanador d'Ademús: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 202v-203; títol de procurador general de l'Orde a València en AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 69v-71; títol de companyó del comanador de Culla: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 209-210; títol de receptor de la mensa: Ibidem, ff. 213-215v; títol de lloctinent i capità de Moncada –30-VII-1708–: Ibidem, ff. 216-218; títol de lloctinent i capità de Moncada –21-X-1709–: AHN, OOMM, lib. 565-C, f. 32v-35; jubilació de la recepta: Ibidem, ff. 325v-328; llicència per a casar-se amb Mariana Milà: Ibidem, f. 132; títol d'administrador de les comandes de Silla i Benassal (el gaudi de les quals tenia Mª Teresa Fajardo, marquesa de los Vélez): Ibidem, ff. 152v-156.

En 1694 va sol·licitar professar, AHN, OOMM, leg. 2158.

Frey Guillén Pertusa fou "administrador y depositario de los bienes secuestrados a caballeros y clérigos" amb motiu de la Guerra de Successió: AHN, OOMM, leg. 2381 i ARV, Clero, lib. 2546: "Libro de cuenta de los bienes confiscados a caballeros y freyles de la Orden, siendo administrador frey Guillén Pertusa de Brizuela. 1727".

Va testar davant Juan Bautista Llop, notari de València, el 28-III-1748, AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 216.

"Libro de entierros [...] y difuntos caballeros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 104.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

Pertusa y Brizuela, Guillén. Natural de Valencia. 1692. Abogado fiscal y patrimonial de la Orden. Exp. núm. 372: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 36.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pertusa i Centelles, Onofre

Altres formes Bonastre i Pertusa

Lloc naixement València **Data** c. 1571 + 1584

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Mossén Baltasar Pertusa i Juana Centelles;
Avis paterns: Mossén Francisco Juan Pertusa i María Magdalena Vidal;
Avis materns: Nofre Centelles i Castellana Martorell, naturals tots de València

Esposa El 8-XII-1594 se li donà llicència per a casar-se amb Luisa Boil [Buyl]; l'1-II-1601 per a casar-se amb Ángela Blanes, viuda de Míguel Granollachs

Observacions El pretendent tenia uns 12-13 anys d'edat (exp. 373)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 24/05/1584 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Gonzalo Llançol

Informants religiosos fra Bartolomé Fito, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 12 1584 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Gonzalo Llansol, comanador de Vilafamés

Padrins fra Joan Ferrer i fra Benito Roca

Professió

Llicència per a professar

Data 29 9 1587 **Lloc** Montesa

Ministres fra Guillem Sans

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

--

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

373

Fonts arxivístiques

"Frey Nofre Pertusa, natural de Valencia, de edad de 12 años. [Al marge:] Cavallero. Padres: mosén Balthazar Pertusa y doña Juana Centellas, naturales de Valencia. Paternos: mosén Francisco Juan Pertusa, llamado el Blanco, que fue capitán del castillo de Benidorm, y María Magdalena Vidal, natural de Valencia. Maternos: don Nofre Centellas y doña Castellana Martorell, naturales de Valencia. Los Pertusas son cavalleros antiquísimos de la conquista, los Centellas cavalleros de antigüedad y de la conquista, y doña Castellana Vidal hija de cavalleros y descendiente de tales, y la Vidala, abuela paterna, de honrrados y limpios, y esta circunstancia tuvieron los demás": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 140.

"Frey Nofre Pertusa recibió el hábito desta Orden en siete de desiembre año 1584 por manos de frey don Gonçalo Lançol, comendador de Villafamés en el Temple, con comisión del señor Maestre hecha a 4 de deziembre año 1584, dixo la misa el prior de dicha hyglesia y fueron padrinos frey don Joan Ferrer y el comendador frey Benito Roca. Empesó de hazer la probación en 2 de setiembre año 1587. Hizo profesión en 29 de setiembre de dicho año 87, recibiola don Guillem Sans con orden de Su Señoría ilustrísima": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 101.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 95v-96; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 98v; llicència per a casar-se amb Luisa Boil: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 95v-96; llicència per a casar-se amb Àngela Blanes: AHN, OOMM, lib. 547, ff. 27v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 207.

Bibliografia

Pertusa y Centelles, Onofre. Natural de Valencia. 1584. Exp. núm. 373: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 36.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Prats i Villamala, Silvestre de

Altres formes

Lloc naixement Sant Esteve de Bas (Girona) **Data** c. 1621 **+** 1651

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 11 3 1679

Soterrat a

Pares i avis
 Francisco de Prats i María de Villamala, naturals de Sant Esteve de Bas (Girona);
 Avis paterns: Francisco de Prats i Jerónima Doménech [?], naturals de Sant Esteve de Bas (Girona);
 Avis materns: José de Villamala, natural de Sant Esteve de Bas (Girona) i Margarita (Monferrer [?], natural d'Olot

Esposa
 El 17-XI-1663 se li donà llicència per a casar-se amb Isabel Díez. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 64.

Observacions
 Les proves es van fer a la Cort "por las inquietudes de nuestro Principado de Cataluña", i el pretendent tenia uns 30 anys d'edat. Vistes a Madrid, "pareció cometer a dicho don Pedro Villacampa la averiguación de los tres reparos que la junta de los ancianos de Valencia hizieron, y aviéndose mejorado estas pruebas por la diligencia que se le cometió al regente que está a la fin dellas, se bolvió a tener junta por los mismos en la precencia del señor Vicecancellor y quedaron aprobadas y conformes a las difiniciones de la Orden, y así se prometió se diesen los despachos nesarios oy, a 26 de dicho mes de agosto 1651. Frey don Pedro Villacampa y Pueyo, por el señor secretario de la Orden" (exp. 374).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa
 Procurador general a Madrid (28-III-1664);
 companyó de la mensa (3-IX-1666)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 25 6 1650 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 21/07/1651 **Data comissió presa d'hàbit** 31 8 1651

Resolució proves
 26/08/1651

Informants cavallers
 fra Cristóbal de Cardona

Informants religiosos

Informants altres ordes
 fra Jerónimo de Torres, frare de l'orde de Calatrava, per no haver-hi frare de Montesa a la cort

Creuament i presa d'hàbit

Data 1 9 1651 **Lloc** Madrid, església del convent de San Martín

Ministres
 fra Pedro Villacampa i Pueyo i fra Pablo Climent, capellà d'honor del rei

Padrins
 el comte d'Olocau i fra Francisco Pedrolo

Professió

Llicència per a professar 26/05/1660

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques Consultes del Consell d'Aragó de 5-V- i 17-VI-1651 sobre l'hàbit que demana Silvestre de Prats: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 45v-46; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 50v-51; comissió per a que li donen l'hàbit (amb nota al marge del creuament): Ibidem, ff. 59-60; llicència per a professar -amb nota al marge de la professió- (prèviament, sol.litud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2157), AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 30-30v; llicència per a casar-se amb Isabel Díez: Ibidem, f. 125v; títol de procurador general a Madrid: Ibidem, ff. 134v-135v; títol de companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 27v-28v.

Va jurar el càrrec de procurador general de l'Orde a la cort, a Madrid, el 10-V-1664: AHN, OOMM, lib. 884-C.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f.

69.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 33, amb nota al marge que diu: "Hicieronse en la Corte [les proves] por patria común por las guerras, y por no haver clérigo de la Orden se cometieron a otro de Calatrava".

Bibliografia

Prats y Villamala, Silvestre. Natural de San Esteban de Bas (Gerona). 1651. Procurador General de la Orden en 1664. +11 de marzo de 1679. Exp. núm. 374: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 36.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pròxita i Domínguez, Juan de

Altres formes Pròxida: AHN, OOMM, lib. 811-C, f. 139

Lloc naixement València **Data** c. 1549 + 1589

Lloc defunció **Data defunció** 1618

Soterrat a

Pares i avis
Olfo de Pròxita i Jerónima Domínguez, naturals de València;
Avis paterns: Olfo de Pròxita, natural de València, i Francisca Vicente, natural de Rubielos de Mora;
Avis materns: Luis Domínguez i Juana Doménech, naturals de València

Esposa
El 17-VIII-1600 se li concedí llicència per a casar-se amb Gracia Vaquero, veïna d'Alzira; després, amb Damiata del Milà: TEIXIDOR, 1950, vol. I, p. 189.

Observacions
Soldat de professió, va participar en les campanyes de Granada, Lepanto, Lombardia, Holanda i Flandes (FERRERES i NOS, 2002);
El lloctinent del Maestrat Francisco Crespí va sol·licitar al rei que li assignara fra Juan de Pròxita com a substitut.
Va ser privat del seu càrrec de lloctinent del Maestrat

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa
Administrador de la comanda d'Alcalà en 1596;
substitut del lloctinent del Maestrat [amb futura successió] (13-II-1602 - 19-X-1610);
companyó del comanador de Perputxent (12-II-1613)

Altres
Soldat

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 18/02/1589 **Data comissió presa d'hàbit** 5 6 1589

Resolució proves 25/02/1589

Informants cavallers fra Jerónimo de la Torre

Informants religiosos fra Andrés Ferran

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 6 1589 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Juan Tallada, clauer i comanador d'Ademús

Padrins fra Carlos de Borja i fra Luis Granullés

Professió

Llicència per a professar

Data 30 9 1590 **Lloc** Montesa

Ministres fra Guilem Sans, sotsclauer

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Juan de Próxima, natural de Valencia, de 40 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1589. Padres: don Olfo de Próxima y doña Gerónima Domínguez, naturales de Valencia. Abuelos paternos: don Olfo de Próxima, natural de Valencia, y Francisca Vicente, natural de Ruvielos, en Aragón. Maternos: Luys Domínguez y doña Juana Doménech, naturales de Valencia. Los Próximas son cavalleros muy principales, y el abuelo paterno fue hijo legítimo del conde de Verza, que es de las casas más antiguas deste Reyno. Los Domingues son también cavalleros. La abuela paterna fue hija de muy honrrados padres y de los mejores linages de Ruvielos y su comarca. La materna, descendiente de ciudadanos antiguos, y por esso casó en segundas nupcias con don Francisco Sanoguera, hermano del señor de Catarrocha, y todos los genealogiados muy christianos viejos sin ninguna mala raza, y el pretendiente hijo legítimo y natural, según todo lo affiança la voz común. Se dio por buena esta provanza y tomó el ábito el pretendiente sin ninguna contradición"; RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 107.

"Frey don Juan de Próxima tomó el hábito de cavallero de nuestra Orden a 8 días del mes de [...] 1589 en la yglesia del Temple de València, por manos del reverendo y muy noble frey don Juan Tallada, clavero de la Orden y comendador de Adamuz, con comission del ilustrísimo señor Maestre referendada por su secretario Luis de Berbegal en la ciudad de València en sinco de dicho mes y año, en virtud de la qual mandó Su Señoría ilustrísima fuesse graduado primero el dicho frey don Juan de Próxima, y en segundo lugar

frey Carlos Salvador, y después dellos dos a frey Melchor Figuerola y de Borja. Dixo la missa frey Andrez Ferran, prior del Temple, fueron padrinos don Carlos de Borja y don Luis Granullés, cavalleros de la Orden. Enpesó de azer la probasion en 10 días de cetiembre 1590, yzo la profesión en 30 de cetiembre del dicho año, día de Sant Hierónimo, con orden de Su Señoría ilustrísima, recibiola frey don Guillen Sans, sosclavero. Jo, frey Pedro Selva, cantor major del convento de Nuestra Señora de Montesa, sertifico y ago verdadera fe de todo lo sobredicho ser verdad, y así lo firmo de propia mano. Frey Selva, cantor maior": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 139.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 180; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 185v-186; llicència per a casar-se amb Gracia Vaquero: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 2v; Francisco Crespí sol.licitant al rei que li assignés fra Juan de Próxima com a substitut: Ibidem, ff. 55-55v; títol de substitut del lloctinent del Maestrat: Ibidem, ff. 65v-67; títol de companyó del comanador de Perputxent: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 79-80.

"Item, a 24 de setiembre 1600 se despozó don Juan de Próxima, del ábito de Montesa, con doña Gracia Baquero": [en Sant Joan del Mercat], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 70v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38.

Bibliografia

Proxida y Domínguez, Juan. Natural de Valencia. 1589. Gobernador del Maestrazgo Viejo. Exp. núm. 375: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias] "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 37.

"Perteneció después su patronato [de la capella de Sant Honorat] a D. Juan Thomas de Próxima, del ábito de Montesa, el qual en su testamento ante Ascensio Colom en 1 de mayo y 15 de noviembre 1618 instituyó heredera universal a D. Francisca de Próxima, su hija y de su consorte D. Damiata del Milá": TEIXIDOR, fray José. O.P., Capillas y sepulturas del Real Convento de Predicadores de Valencia, València, Acción Bibliográfica Valenciana, 1950, vol. I, p. 189.

FERRERES i NOS, Joan, Temps de bandolers. Bandolerisme del segle XVII a les comarques del Maestrat, Ports de Morella, Montsià i Terres de l'Ebre, Benicarló, Centre d'Estudis del Maestrat, 2002, pp. 18-28.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pujasons i Sisternes, Marco Antonio

Altres formes Pujaçons: AHN, OOMM, l. 812, f. 165v; Pujazons: RAH, CSC, sign. I-4, f. 57

Lloc naixement València **Data** c. 1613 **+** 1633

Lloc defunció **Data defunció** 1658

Soterrat a

Pares i avis
Vicente Pujasons, senyor de Benassau, natural de Cocentaina, i Francisca Sisternes d'Oblites, natural de València;
Avis paterns: Luis Juan Pujasons, senyor de Benassau, natural de Cocentaina, i Ana Capdevila, natural de Penàguila;
Avis materns: Marco Antonio Sisternes, oïdor de l'Audiència de València, natural d'Alcoi, i Esperanza Centoll, natural de València

Esposa El 4-IV-1634 se li concedí llicència per a casar-se amb Vicenta García Salat. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 86.

Observacions El pretendent tenia entre 18-20 anys d'edat (exp. 378)

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor de Benassau

En l'orde de Montesa

Altres Governador del marquesat d'Elx

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 2 8 1633 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 31/08/1633 **Data comissió presa d'hàbit** 15 10 1633

Resolució proves 06/10/1633

Informants cavallers fra Baltasar Ladrón, tesorero general de l'Orde

Informants religiosos fra Miguel Tomás Insa, rector de Moncada

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 28 10 1633 **Lloc** València, convent de la Trinitat

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 10/02/1639

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

Melchor Sisternes (1629), regent del Consell d'Aragó, i Vicente Sisternes (1607), germans de la mare del pretendent

Descendents

--

En altres oomm

Pablo Sisternes, cavaller de Santiago, germà de la mare del pretendent

Bibliografia

Pujazons y Sisternes, Marco Antonio. Señor de Benasau. Natural de Valencia. 1633. Gobernador del marquesado de Elx. +1658. Exp. núm. 378: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 37.

GÓMEZ ORTS, Laura, "Aproximación socio-biográfica a una familia de juristas valencianos: los Sisternes", *Estudis*, nº 37 (2011), pp. 511-527.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

378

Fonts arxivístiques

"Frey March Antoni Pujaçons en 28 de octubre 1633": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 165v.

Consulta del Consell d'Aragó de 20-VII-1633 sobre l'hàbit que demana Marco Antonio Sisternes per al seu nét: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 253-256; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 277-278v; llicència per a casar-se amb Vicenta García: AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 21v; llicència per a professar a València: Ibidem, ff. 191v-192;

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

AHN, 816-C, difuntos, p. 1.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 57.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 27.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Quesada Pilo i Passamar, Francisco

Altres formes

Lloc naixement Sàsser (Sardenya) **Data** c. 1656 **+** 1692

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Pedro Quesada i Pilo, consultor i advocat de presos del Sant Ofici, jutge de la Reial Audiència de Sardenya, i Úrsula Passamar i Pilo;
Avis paterns: Francisco Quesada, familiar, receptor i tresorer del Sant Ofici, i Margarita Pilo;
Avis materns: Diego Passamar, familiar del Sant Ofici i Maria Pilo i Castellví, tots veïns de Sàsser

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 34 anys d'edat. Al final de l'expedient, els informants certificaren no haver trobat la partida de bateig del candidat (exp. 379)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Oïdor de l'Audiència de Sardenya;
"asesor en la Real Gobernación y delegado del Real Patrimonio" de Sàsser

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 16 1 1690 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 02/07/1690 **Data comissió presa d'hàbit** 8 2 1691

Resolució proves 19/02/1691

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes fra Rafael Martorell, cavaller de Calatrava, oïdor de l'Audiència de Sardenya i Antonio Coloreda, canonge de la Seu de Sàsser

Creuament i presa d'hàbit

Data 27 5 1692 **Lloc** Càller, església del monestir de monges de Santa Llúcia

Ministres Rafael Martorell, cavaller de Calatrava, i Salvador Carcassona, canonge

Padrins Gaspar de Barruesso i Carnicer, i Andrés Manca, cavaller d'Alcántara

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

379

Fonts
arxivístiques

Mercè d'hàbit, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia a: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 340-344; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 380v-381v.

Acta del creument: "en la iglesia del monasterio de las reverendas monjas de Santa Lucía erigido en esta ciudad y castillo de Cáller, hoy martes que contamos veinte y siete del mes de mayo año [...] de mil y seiscientos y noventa y dos, ante Rafael Martorell, oidor de la Audiencia de este reino y caballero de Calatrava, compareció don Francisco Quesada y Pilo, natural de Sácer y al presente en Cáller, y en presencia también de don Salvador Carcassona, canónigo de esta primacial iglesia [...]. Padrins foren Gaspar de Barruesso i Carnicer "del Consejo de SM y maestro racional en este reyno", i Andrés Manca, cavaller d'Alcántara": RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], f. 116-118v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], f. 115.

Bibliografia

Quesada Pilo y Pasamar, Francisco. Natural de Sacer (Cerdeña). 1690. Oidor de la Audiencia de Cerdeña. Exp. núm. 379: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 37.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement

Data + 1622

Lloc defunció

Data defunció

Soterrat a

Pares i avis

Francisco de Ravaneda i Marquesa Cariga, naturals de Sàsser;
Avis paterns: Antonio de Ravaneda, natural de Cáller, i Elena de Sena, natural de Sàsser;
Avis materns: Gaspar Cariga, natural de Sàsser, i Ana Cariga, natural de ?.

Esposa

El 18-II-1633 obtingué llicència per a casar-se amb Francisca Sánchez, de Madrid. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 174.

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde
de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida
per

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers fra Andrés Manca i Virdi

Informants religiosos

Informants altres ordes fra Andres Auger, prior de Sant Antoni d'Oristan, regne de Sardenya

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres fra Andrés Manca i Virdi, cavaller de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Francisco de Ravaneda. En 25 de mayo 1616 se hizo merced del hábito de cavallero de Nuestra señora de Montesa a don Francisco de Ravaneda, de Cerdeña y en 26 de febrero de 1622 se le dio comissió para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 121.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 11v-14; comissió a fra Andrés Manca per a creuar-lo cavaller: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 18v-19; ordre al prior del convent de N^a S^a de Bonayre, de l'orde de la Mercè de la ciutat de Càller per a que professe: Ibidem, ff. 39v-40; llicència per a casar-se amb Francisca Sánchez: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 216v-217.

Data d'hàbit en "Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 13v.

Bibliografia

Ravaneda y Cariga, Francisco. Natural de Sacer. 1622. Caballero. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 13v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), pp. 37-38.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Roca de Togores i Togores, Juan

Altres formes

Lloc naixement Oriola **Data** c. 1566 + 1590

Lloc defunció Oriola **Data defunció** 24 10 1617

Soterrat a

Pares i avis Gaspar Roca de Togores i Violante Togores;
Avis paterns: Jaime Roca de Togores i Leonor Soler;
Avis materns: Juan Togores i Isabel Gómez, tots d'Oriola

Esposa Va casar amb Isabel Ruiz i Masquefà

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 26/01/1590 **Data comissió presa d'hàbit** 2 3 1590

Resolució proves 13/02/1590

Informants cavallers fra Seraffn Martí

Informants religiosos fra Juan Piulart

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 4 1590 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Juan Tallada, clauer i comanador d'Ademús.

Padrins el comanador Roca i fra Carlos de Borja

Professió

Llicència per a professar

Data 3 5 1591 **Lloc** Montesa

Ministres fra Guillem Sans, sotsclauer

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

--

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

390

Fonts arxivístiques

"Frey Juan Roca de Togores, natural de Origüela, de edad de 24 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1590. Padres: Gaspar Roca de Togores y Violante Togores, naturales de Origüela. Abuelos paternos: Jayme Roca de Togores y Leonor Soler, naturales de Origüela. Abuelos maternos: Juan Togores y Isabel Gómez, naturales de Origüela. El pretendiente, sus padres y abuelos varones paterno y materno fueron cavalleros de la conquista con el heredamiento de Las Cañadas que dicen de Juanas, que es una posesión de heredad en el campo, la que poseyó esta familia de Togores desde el tiempo de la conquista hasta el de 1590 según se tiene noticia y avrá durado con ella, y mantendrá hasta el fin blasón tan digno de conservarse en el aprecio. Este tubo esta familia en todos tiempos en la ciudad de Origüela, y continuándole en los genealogiados Gaspar Roca de Togores fue jurado por los cavalleros y sirvió también repetidas vezes el portantveus de [f. 94v] gobernador de dicha ciudad. El abuelo paterno fue también jurado, y el materno assímesmo justicia criminal por los cavalleros, y todos entraron como tales tan conocidos y antiguos en el estamento militar, gozando de quantos privilegios y exempciones tienen los militares deste reyno de Valencia. La abuela paterna, Leonor Soler, fue descendiente de cavalleros antiguos, y en esta reputación estuvieron todos los suyos, ella y su hermano Cosme Soler, que fue familiar del Santo Officio. La materna fue de los Gómez Daroca (llamados assí), que fueron antiquísimos ciudadanos de Origüela y de lo mejor del lugar y su contorno. Luis Gómez Daroca, su sobrino, fue familiar del Santo Officio, y Luis Gómez Daroca y Balthasar Gómez Daroca, sus primos hermanos, fueron también familiares, y don Guillem de Rocafull, que era Gómez Daroca por su madre, y esta prima hermana de Isabel Gómez Daroca, abuela materna, fue comendador de la orden de San Tiago. Del apellido de padre y madre, que todo es una cassa, hubo muchos familiares de la Inquisición de Murcia, con lo qual, a más de la calidad notoria de todos estos quatro quartos, fueron muy viejos christianos, sin sospecha de lo contrario, y de tal

forma que aviendo en Origüela muchas y muy reñidas passiones?, jamás han tocado la limpieza de todas estas cassas, prueba de su buen fundamento": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 94-94v.

"Frey Juan Roca de Togores tomó el hábito de cavallero desta Orden en 18 de abril 1590 en la yglesia de las casas del Temple por manos del muy noble frey don Juan Tallada, clavero de nuestra Orden y comendador de Adamuz, con comission del ilustrísimo señor Maestre hecha en 2 de março dicho anyo. Dixo la missa frey Ferran, prior de la dicha casa, fueron padrinos el comendador Roca y frey don Carlos de Borja. Enpessó de hazer la probasió en 22 de abril 1591, hizo professión en 3 de mayo del dicho año, recibiola frey don Guillem Sans, clavero de nuestra Orden, con orden de Su Excelencia. Y por ser verdad yo, frey Selva, cantor mayor, ago verdadera fe y lo firmo de mi propia mano. Frey Pedro Selva, cantor mayor del convento [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 150.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 196-197; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 201-201v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v.

Bibliografia

Roca de Togores y Togores, Juan. Natural de Orihuela. 1590. Exp. núm. 390: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 39.

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit. p. 246.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Roca i Alcanyís, Benito

Altres formes

Lloc naixement València **Data** + 1557

Lloc defunció Aldea Gallega (Portugal) **Data defunció** 1602

Soterrat a

Pares i avis Mossén Gaspar Roca, donzell, i Beatriz Ana Alcanyís
Avis materns: Miguel Alcanyís i Francina Esteve

Esposa

Observacions El 14-VI-1583 el mestre Borja li concedí tres-centes lliures anuals sobre el batlliu de Moncada

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Comanador d'Onda;
comanador de Borriana (12-VI-1583);
sotscomanador regent (16-X-1593);
comanador de Benicarló (16-XII-1593);
tresorer de l'Orde;
substitut del lloctinent general (7-II-1595)

Altres El 17-VIII-1601 se li concedí permís per a ser obrer de la junta de murs i valls de València: AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 1-1v

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 26/06/1556 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Enrique de Banyuelos, comanador de Culla i Atzeneta

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 1 1557 **Lloc** Montesa, castell-convent

Ministres fra Gaspar Çanoguera

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

Jaume Roca, comanador de Sant Joan, germà del pare

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

383

Fonts arxivístiques

"Frey Benito Roca, natural de la ciudad de Valencia. [Al marge:] Cavallero. A 9 de abril 1556. Padres: mosén Gaspar Roca y Beatriz Anna Alcaniz. Abuelos maternos: Miguel Alcaniz y Francisca Esteve. El pretendiente fue hijo legítimo y por tal [f. 118v] criado y educado en casa de sus padres y públicamente reputado por tal. Mosén Gaspar Roca es descendiente de cavalleros y persona de género militar, y como generoso fue jurado y justicia criminal por los cavalleros de la ciudad de Valencia, y por este brazo de cavalleros era entonces diputado, y un hermano suyo llamado frey Jaime Roca havia tomado el hábito de San Juan. Por todo lo qual consta ser de linage de cavalleros y christianos viejos, sin ninguna mala raza de moro, judío, etc, y lo afianza la pública voz y fama. De los abuelos maternos solo consta que fueron christianos viejos muy honrrados y que nunca trabajaron de sus manos, antes bien vivían de sus rentas con mucho luzimiento. De los abuelos paternos no se habla en esta probanza, aunque la parte dio los interrogatorios y a su instancia juraron los testigos, y se insinua fue esta omisión por ser frey Jaime Roca hermano entero de mosén Gaspar Roca y haverse provado su calidad en sus pruebas para el hábito de San Juan, con que no se duda fuessen de sangre muy limpia y libre de toda mala raza de moro, judío, etc. No hay aprobación": RAH, sign. I-27 [9/601], ff. 118-118v.

"El reverendo frey Benet Roca, cavallero professo, comendador de la encomienda de Onda, y a los primeros de junio 1583 entró a poseher la encomienda de Burriana. Tomó el hábito en el convento por manos del soscomendador don Gaspar Sanoguera, con comisión del ilustrísimos señor Maestre frey don Luis Galcerán de Borja en 6 de henero 1557. Murió en el año 1602": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 21.

"En 31 de diciembre 1557 Gaspar Roca, generoso, y Beatriz Anna Alcañíz, su

muger, hacen obligación de dar 50 libras al Maestre para que le dé el hábito de cavallero a su hijo Benito Roca": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 164.

Títol de comanador de Borriana: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 85-85v; concessió de 300 lliures anuals sobre el batlliu de Moncada: Ibidem, f. 87v; títol de sotscomanador regent: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 34-34v (còpia en AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], ff. 7-8); títol de comanador de Benicarló: Ibidem, ff. 49-51v; títol de substitut del lloctinent general: Ibidem, ff. 108-108v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 27v.

Genealogia (encara que errònea) a RAH, CSC, sign. D-46, f. 188v.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., pp. 282-283.

Roca y Alcanyz, Benito. Natural de Valencia. 1556. Comendador de Benicarló y Vinaròs. +Aldea Gallega (Portugal), 1602: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 38.

CERDÀ i BALLESTER, Josep, "El castell de Montesa en 1585: un exemple de mala gestió", en Primer Congrés d'Història de La Costera, València, Institució Alfons el Magnànim, 2006, pp. 285, 288, 291.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Roca i Ballester, Diego

Altres formes Roca i Borja: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v

Lloc naixement València **Data** c. 1578 **+** 1588

Lloc defunció **Data defunció** sprés de 16

Soterrat a

Pares i avis Pedro Roca i Eufrasia Ballester, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Jaime Roca i Francisca de Borja, naturals ambdós de València;
Avis materns: Misser Luis Jerónimo Ballester, natural de València, i María Sebastiana, natural de Teruel i veïna de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 10 anys d'edat (exp. 384);
El 29-IV-1612 obtingué permís del rei per a ordenar-se sacerdot

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Sacerdot, capellà d'honor del rei

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 19/02/1588 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 08/03/1588

Informants cavallers fra Marco García, comanador de Benassal

Informants religiosos fra Andrés Ferran , prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 4 1588 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Juan Tallada

Padrins

Professió

Llicència per a professar 21/10/1612

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

--

Bibliografia

Roca y Ballester, Diego. Natural de Valencia. 1588. Exp. núm. 384: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 38.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

384

Fonts arxivístiques

"Don Diego Roca, natural de Valencia, de edad de 10 años. [Al marge:] Cavallero. Padres. Don Pedro Roca y doña Eufracia Ballester, naturales de Valencia. Paternos: Jayme Roca y doña Francisca de Borja, naturales de Valencia. Maternos: miser Luis Gerónimo Ballester, natural de Valencia, y Mathia (sic) Sebastián, natural de Teruel y criada en Valencia, y por esto no fueron allá. Los Rocas son cavalleros antiguos y principales, los Ballesters descendientes de antiguos ciudadanos de Valencia y assí hijosdalgo del Reyno. La abuela paterna Borja de la primera calidad de Valencia, y la materna Mathia Sebastián, haunque es de Teruel, descinde de hidalgos muy notoriamente conocidos de Aragón y todos abonadamente limpios sin mal resabio por ninguna parte": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 133, 136v-137.

"Frey don Diego Roca tomó el hábito de cavallero desta Orden en onze de abril del año 1588. Dióselo frey don Juan Tallada en la yglesia del Temple de Valencia con comission del señor Maestre hecha en [blanc] de [blanc] del sobredicho año. Dixo la misa frey Domingo Marín, padrinos fueron frey don [blanc] y frey [blanc]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 121.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 142-142v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 144v; llicència per a ordenar-se sacerdot: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 49v-50; llicència per a professar: Ibidem, f. 68.

"Nótese, porque vivió mucho y fue después capellán de honor del Rey": Décadas nobles de la cronología montesiana: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 187.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Roca i Ferrer, Francisco

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** 1608 + 1650

Lloc defunció Xàtiva **Data defunció** 8 9 1674

Soterrat a

Pares i avis Gaspar Juan Roca, natural de Xàtiva, i Laudomia Ferrer, natural d'Agres;
Avis paterns: José Roca i Bibiana Alòs, naturals ambdós de Xàtiva;
Avis materns: Francisco Ferrer i Eufrasia Martí, naturals ambdós de Xàtiva

Esposa El 6-VI-1651 se li concedí llicència per a casar-se amb María Ferriol i Llopis. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 76.

Observacions Se li concedí l'hàbit pels seus servicis... "y de lo bien que procedió en las últimas cortes de aquel Reyno que se celebraron el año de 1645" -en la mercè d'hàbit-.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Lloctinent de governador de la ciutat de Xàtiva

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 21 4 1648 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 15/06/1649 **Data comissió presa d'hàbit** 26 6 1650

Resolució proves 20/07/1649

Informants cavallers fra Felipe Vives de Canyamàs, sotsclauer i comanador de Montroi

Informants religiosos fra Pablo Climent, prior jubilat del col.legi i capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 14 7 1650 **Lloc** València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 18/11/1652

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Juan Ferrer de Calatayud (1557), lloctinent general, germà de l'avi matern; Gaspar Ferrer (1589), germà de la mare del pretendent; Francesc Alòs (mort el 1563), comanador d'Ares, Borriana i Alcalà, germà del pare de Bibiana Alòs, àvia paterna.

Descendents

El seu fill Pedro Roca i Ripoll (1668)

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

386

Fonts arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 140; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 177-178v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 228-229v; llicència per a casar-se amb Maria Ferriol: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 43-43v; llicència per a professar: Ibidem, f. 124v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Va testar davant Domingo Trobat, notari de Xàtiva, el 4-VII-1672: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 43.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 4.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 68.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 49v i D-46, f. 187v.

Bibliografia

Roca y Ferrer, Francisco. Natural de Játiva. 1649. Exp. núm. 386: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 38.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Roca i Ripoll, Pedro

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva

Data 1643 **+** 1668

Lloc defunció

Data defunció 23 9 1692

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Roca, cavaller de Montesa, i Vicenta Ripoll, ambdós de Xàtiva
Avis paterns: Gaspar Juan Roca, generós, natural de Xàtiva, i Laudomia Ferrer, natural d'Agres;
Avis materns: Juan Bautista Ripoll, de Mallorca, i Ana de Borja, de Xàtiva

Esposa

El 28-I-1670 se li donà llicència per a casar-se amb Maria Cerdà, de Xàtiva; el 22-II-1673 per a casar-se amb Tomasa Raimunda Boloni i de Pallarés, de València. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 27.

Observacions

Va entrar en l'Orde amb dispensa del papa per falta de noblesa en la família de la mare (30-V-1668, Climent IX)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Capità comandant de les companyies de cavalls del regne de València

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 10 5 1667

Mercé concedida per Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

“Dimecres a hu de juliol 1643 yo, mossén Vicent Pont, vicari, bategí segons ritu de la Santa Iglesia Romana, a un fill de Francisco Roca, cavaller y de Vicenta Ripoll, coniuques. Nomenàs Pere, Juan, Batiste, Montserrat, Joseph, Antoni. Foren padrins don Diego Fenollet, cavaller del àbit de Montesa y balle de la ciutat de Xàtiva, y Teresa Escrivà, doncella, filla de Honorat Escrivà, cavaller”: [Arxiu de la Col.legiata de Xàtiva (exp. 87)].

"Item, a 6 de marzo 1673, don Pedro Roca, del ávito de Montesa, con doña Raymund Boloni, hija de don Raymundo Boloni y doña María Pallarés": [en Sant Llorenç], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 76v.

"En 8 de octubre 1667, segunda comisión para las informaciones de don Pedro Roca y Ripoll, natural de Xàtiva, sobre la ydalgua y limpieza de doña Vicenta Ripoll, su madre, y de Juan Bautista Ripoll, su abuelo": RAH, CSC, sign. sign. I-2 [9/576], f. 11.

Consulta del Consell d'Aragó de 26-II-1667 sobre l'hàbit que demanava Pedro Roca: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 57-57v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 58v-59v; comissió nomenant nous informants i instruccions concretes per a la realització de noves informacions: AHN, OOMM, lib. 535-C, ff. 25-29; carta a l'ambaixador a Roma per a que sol.licite al papa dispensa de noblesa per a la branca de l'avi matern: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 73-73v; comissió per a que li donen l'hàbit -amb el breu de dispensa-: Ibidem, ff. 79-81v; llicència per a casar-se amb Mª Cerdà: Ibidem, ff. 120v-121; llicència per a professar: Ibidem, ff. 139v-140v; llicència per a casar-se amb Tomasa Raimunda Boloni:

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ibidem, ff. 256-256v.

Memorial de servicis imprés en RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 93-94v.

Va fer testament davant Luis Colom, notari de Xàtiva, el 22-IX-1692: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 59.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 76.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 40; i D-46, f. 187v.

Bibliografia

Roca y Ripoll, Pedro. Natural de Játiva. 1668. Capitán de Caballos de la Costa. +23 de septiembre de 1692. Exp. núm. 389: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), pp. 38-39.

GÓMEZ, fray T., En reino extraño..., cit., p. 737.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Roig i Belloch, Andrés

Altres formes

Lloc naixement Campanar **Data** c. 1560 **+** 1615

Lloc defunció **Data defunció** 13 12 1622

Soterrat a

Pares i avis

Juan Bautista Roig i Úrsula Belloch
Avis paterns: Pedro Roig i Catalina Estopinyà;
Avis materns: Francisco Belloch i Isabel Liçançon, tots naturals de Campanar

Esposa

Francisca Salvador

Observacions

El pretendent tenia uns 50-55 anys d'edat (exp. 393).

Junt a l'hàbit de Montesa se li concedí la comanda de Silla

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Comanador de Silla (4-VII-1615 - 13-XII-1622)
III assessor general (5-XI-1616 - 13-XII-1622)

Altres

Assessor de l'Orde a l'Audiència de València;
vicecanceller del Consell d'Aragó

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 1 2 1615

Mercé concedida per Felipe III

Inici proves 25/02/1615

Data comissió presa d'hàbit 11 3 1615

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Su Magestad a sido servido de hazer merced al vicecancellor de Aragón del ávito de la orden de Montesa y de la encomienda de Silla, que está vaca por muerte de don Pedro Franqueza, y manda que vuestra merced lo diga en el Consejo y se hagan todos los despachos nezarios para el cumplimiento de esta merced. Guarde Dios a vuestra merced. En Madrid, 18 de enero 1614": Carta del duc de Lerma al Consell d'Aragó: AHN, OOMM, leg. 2194.

"Frey don Andrez Roig. El doctor don Andrez Roig tomó el hábito de Nuestra Señora de Montesa y se le dio también la encomienda de Silla, vicecanciller de Aragón, en 24 de março 1615. [Se lo dio] el regente frey don Phelippe Tallada y assessor general de la Orden, en la iglesia de las monjas de Pinto. Dixo la misa el doctor frey Miguel Beltrán, prior de Burriana y capellán de Su Magestad. Fueron padrinos el comendador mayor de dicha Orden, frey don Fernando de Borja, y don Francisco Terça, procurador general de la misma Religión. Y este cavallero es el tercer vicecanciller de Aragón que la Orden ha tenido, como el primero fuere don Diego de Covarrubias, el sigundo don Diego Clavero y el tercero el dicho frey don Andrez Roig, y el quarto frey don Christóval Crespi": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 115.

Títol d'assessor de l'Orde a l'Audiència de València: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 292v-293; data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 131-131v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 132v-135v; comissió per a que li donen l'hàbit, amb nota al marge del creuament: Ibidem, ff. 141-142; carta a l'ambaixador a Roma per poder gaudir de la comanda de Silla no sent profés: Ibidem, f. 142v (la dispensa es va lliurar el 20-III-1615): AHN, OOMM, índex 196 -inventari de les butlles pontificies-; títol de comanador de Silla: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 154v-158v; títol d'assessor general: Ibidem, ff. 217-217v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Testament rebut per Joan Boer, notari, el 29-XI-1622: AHN, OOMM, lib. 677, f. 5v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 47-47v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 50.

_santiago.htm

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 588; Id.,

Catalunya i la Casa d'Àustria..., cit., pp. 84-85.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 166.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p. 623.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 305.

Bibliografia

"Remembrança del vicecanceller. Dimats, a 13 de dehembre 1622, dia de senta Lúcia, a migjorn, la Seu tocà general al cos del doctor don Andreu Roig, vicecanceller de la Corona de Aragó, que morí ans de hora y contra la comuna sperança, que lo portaren a la Cort, a hon morí. Y.l depositaren en lo monastir del Socors y convocaren les parròchies a la remembrança a les nou hores. Y les confraries de sent Jaume y de Nostra Señora de la Seu y la de sent Jordi, digueren al nostre confrare, lo egregi don Andreu Roig, dels nobles de Aragó, de la orde y milícia de Nostra Señora de Montesa y sent Jordi de Alfama, comanador de la comanda de Silla, assessor general de la dita religió, del Consell de Sa Magestat y son vicecanceller en los regnes de la Corona de Aragó. Tingueren-lo en un cadafals en alt, y un comanador de Montesa li dix la missa cantada, ab assistència de tots los comanadors de l'hàbit. Y après lo soterraren, accomanat, prop lo altar major. Perquè los frares feren molts protest[s] que no volien que fos soterrat en lo altar mayor. Après vingué, a les onse hores, lo general de la remembrança, ab los canonges y totes les parròchies, y lo degà Frígola, que anava assistent, y dix la missa. Y entrant que accabaren de entrar en la església, vingué lo virey en sa carroça, ab sis cavalls, acompanyat ab alguns cavallers. Y l'exiren a rebre los de la Audiència y altres cavallers. Segués en lo cap de altar, ab una cadira de vellut negre, y.ls de la Audiència ab sos macers alrederor; y.ls canonges, uns se'n muntaren al chor y altres, per amor del fum de les aches, no y entraren. Y accabàs lo offici a la una hora, y tothom se'n tornà a son acostumat. Requiscat in pace": PORCAR, P. J., Coses evengudes..., cit., vol. I, n° 2.240, pp. 682-683.

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 439.

Roig y Belloch, Andrés. Natural de Campanar (Valencia). 1615. Comendador de Silla en 1615. Vicecanciller del Consejo de Aragón. +1622. Exp. Núm. 393: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 39.

JAVIERRE MUR, Áurea L. "Caballeros sardos en la Orden Militar de Santiago" Archivio Storico Sardo, 1962, v. XXVIII, 1962, pp. 61-100, disponible també a http://www.araldicasardegna.org/storia_nobilta/caballeros_sardos_orden_militar

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Roís de Corella i Vallterra, Jaime

Altres formes Ruiz de Corella i Valterra

Lloc naixement València **Data** c. 1607 **+** 1648

Lloc defunció València **Data defunció** 5 1 1664

Soterrat a

Pares i avis Roberto Roís de Corella i Ángela Vallterra;
Avis paterns: Francisco Roís de Corella i Mariana Argent;
Avis materns: Jaime Vallterra i Mencía Jofré, naturals tots de València

Esposa El 2-VIII-1652 se li donà llicència per casar-se amb Isabel de Borja, filla de Carlos de Borja, comanador d'Onda en l'orde de Montesa. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 29.

Observacions El pretendent tenia, quan s'inicien les proves, entre 36-40 anys d'edat. Es van fer segones proves respecte la netedat de sang (exp. 409).

Probablement hi haja alguna errada en la seua data d'hàbit, tenint present que al catàleg imprès de membres de 1653 consta el 18-IX-1648, quan la comissió a l'efecte es va despatxar el 5 de novembre del mateix any.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 22 1 1647

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves 24/04/1647

Data comissió presa d'hàbit 5 11 1648

Resolució proves 26/07/1647

Informants cavallers fra Félix Sarsola; fra Benito Sanguino (2es proves)

Informants religiosos fra Rafael Antonio Miguel, prior del Temple; fra Pedro Moles (2es proves)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 18 9 1648 **Lloc** València, monestir de la Saidia

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Segons alguns testimonis, l'àvia Mencía Jofré tenia dos germans cavallers de Montesa, que aleshores haurien de ser Luis i Francisco Jofré i Almúnia, creuats en 1576 i 1585 respectivament. Eixa Mencía Jofré seria doncs, l'amant del mestre Borja

Descendents

En altres oomm

Segons alguns testimonis, l'àvia Mencía Jofré tenia dos germans cavallers de Sant Joan

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Su Magestad (Dios le guarde), ha hecho merced en consulta de la junta de materias de Valencia de quatro de julio del año passado 1646, a don Jaime Ruiz de Corella, de ámbito del orden de Nuestra Señora de Montesa para su persona, en consideración de sus servicios y los de su casa. Doi quenta dello a vuestra merced para que se le de el despacho necessario. En Madrid, a 16 de enero 1647. Joseph de Villanueva [firma y rúbrica]: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 53; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 54-57; comissió per a unes segones proves: Ibidem, ff. 143v-144v i 147-147v (interrogatori); comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 154v-155; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 21-22; llicència per a casar-se amb Isabel de Borja: Ibidem, ff. 117v-118.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

El 23-VIII-1650 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa: AHN, OOMM, lib. 533-C, f. 31-31v.

Va testar davant el notari Benito Aguilar el 2-XII-1663: AHN, OOMM, lib. 677-

C, f. 31v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 67.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 46v i D-46, f. 84.

Bibliografia

Ruiz de Corella y Volterra (sic), Jaime. Natural de Valencia. 1648. +5 de enero de 1664. Exp. núm. 409: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 40.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Juan de Rojas i Borja, cavaller de Montesa, i Teodora Artés d'Albanell i Carròs, naturals de València;
Avis paterns: Pedro de Rojas i Ladrón, lloctinent general de Montesa, i Francisca de Borja;
Avis materns: Jerónimo Artés d'Albanell i Leonor Mercader, naturals tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 22 anys d'edat (exp. 394).

L'àvia paterna, Francisca de Borja, era filla de Diego de Borja i Castro-Pinós, germà del darrer mestre de Montesa.

Va morir en caure d'un cavall

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Familiar del Sant Ofici

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

L'avi patern, Pedro de Rojas i Ladrón (1589), son pare, Juan de Rojas i Borja (1581) i altres Borja montesians, entre ells el darrer Mestre

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

394

Fonts arxivístiques

"Pere Joan Vicent Bonaventura, fill de don Joan de Rojas, cavaller del orde de Montesa, y de dona Teodora Artes. C. Bat[ejat] a 17 de maig de 1603 per mi Rois Llorens Blanes, vicari. Comp[ares] Gaspar Escolano, rector sant Esteve y Francisca Villalva y de Escolano, viuda": Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València, Llibre de batejos n° 4, f. 120v"; també "Batisme de don Pedro, fill de don Juan de Rojas, del àbit de Montesa y doña Theodora Artés, en Sant Esteve, a 17 maig 1603": "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 101.

"Frey don Pedro de Rojas. En 12 de octubre 1624 se le hizo merced del hábito de cavallero de Montesa a don Pedro de Rojas y en 2 de henero 1625 se dio comitió para tomalle": AHN, OOMM, Montesa, lib. 812-C [Cantoría II], f. 135.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 161; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 165v-168; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 180-181; llicències per a professar: AHN, OOMM, 552-C, ff. 73v i ff. 212-213v;

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff.

51v-52.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 20.

Bibliografia

Rojas y Artés de Albanell, Pedro de. Natural de Valencia. 1624. +de una caída de un caballo en 1636. Exp. núm. 394: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 39.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1570 **+** 1582

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Pedro de Rojas i Ladrón, lloctinent general de Montesa, i Francisca de Borja;
Avis paterns: Juan de Rojas, natural de Valladolid, i Gracia Ladrón;
Avis materns: Diego de Borja i Castro-Pinós, germà del darrer Mestre de Montesa i Juana de la Cruz?

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 12 anys d'edat (exp. 395).

No està registrat al llibre de Cantoria I: AHN, OOMM, lib. 811-C; sí consta a la "Memoria de los caballeros de Montesa hecha en el año 1591": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 411.

El 19-IX-1602 el rei escriví al seu ambaixador per a que el papa concedira a fra Juan de Rojas 200 ducats que tenia sobre el bisbat de Tarazona, malgrat ser casat: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 96v-97.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

395

**Fonts
arxivístiques**

"El día de año nuevo [1582] dio el Maestre mi señor el hábito de cavallero al illustre don Juan de Rojas, hijo de don Pedro de Rojas, y esto fué en la yglesia del Temple de Valencia": AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 53.

"Frey don Juan de Roxas y Borja, sobrino del maestre Borja, hijo de don Pedro, nuestro III lugarteniente general, tomó el ábito en 1 de enero 1582": Décadas nobles de la cronología montesiana: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35v.

Comissió per a les proves: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 42; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 31-31v; el rei al seu ambaixador per a que el papa concedira a fra Juan de Rojas 200 ducats que tenia sobre el bisbat de Tarazona, malgrat ser casat: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 96v-97; llicència per a casar-se amb Teodora Artés: Ibidem, f. 150.

"Cartes matrimoniales entre parts de dona Theodora Carròs et de Artés, vidua, y dona Theodora Artés, ab don Juan de Rojas y de Borja": BV, mss. 405 (14).

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 215.

"La litigación interfamiliar que protagonizan los familiares directos del último maestre afecta a otros linajes de caballeros de la Orden como los Rojas. Tras la muerte de don Pedro de Rojas, segundo lugarteniente general de la Orden tras la incorporación de Montesa a la Corona, su esposa, doña Francisca de Borja,

litiga contra su hijo para reivindicar parte de la herencia en 1605; como había hecho un año antes doña Mencia Jofré contra su hijo primogénito. Las relaciones interpersonales, el patrimonio y las actividades de don fray don Juan de Rojas se corresponden con el bagaje material y social así como con el ideario que ha de labrar el caballero de la Europa moderna. Don Juan había emparentado con una familia de hidalgos castellanos, los Artés, mediante matrimonio con Teodora; quien tiene un hermano que ha logrado introducirse en la Corte sirviendo como paje. Don Juan ha heredado 10.000 libras y un juro de Castilla por valor de 30.000 libras de capital y 2.500 libras de renta sobre la villa de Alcázar de Consuegra. Y tanto él como su padre habían servido al rey en Flandes. En 1605, la madre de don Juan, Francisca de Rojas, trata de conservar la hacienda que permita al resto de sus hijos, todavía en minoría de edad, salir adelante entre unos iguales que les exigirán un dispendio extraordinario para reconocerlos partícipes de la mística aristocrática [Proces de doña Francisca de Borja y de Rojas, viuda de don Pedro de Rojas de la orde de Montesa (1605) ARV, Clero, leg. 931, caja 2460]; en HERNÁNDEZ RUANO, Javier, Justicia y sociedad en el señorío de la orden de Montesa en los siglos XVI y XVII, tesi doctoral inèdita, pp. 54-55.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 410.

Rojas y Borja, Juan de. Natural de Valencia. 1581. Exp. núm. 396: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 39.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1548 **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

fra Guillem Sans, sotsclauer

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

El seu fill, Juan de Rojas i Borja (1581)

Descendents

El seu nét, Pedro de Rojas Artés de Albanell (1625)

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

396

Fonts arxivístiques

"Frey don Pedro de Rojas Ladrón tomó el hábito de freyle cavallero a 25 días del mes de junio 1589 en la yglesia del Temple de Valencia por manos del ilustrísimo y reverendísimo señor don Pedro Luis Galsarán de Borja, maestro de la ínclita religión de Nuestra Señora de Montesa y del bienaventurado cavallero Sant Jorje. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior de Su Señoría ilustrísima, fueron padrinos frey don Pedro de Borja y frey don Francisco Jofré. Enpessó deazer la probassión a 6 de deziembre 1592, yzo poffesión (sic) a 7 de dicho mes y año, reçibióla frey don Guillen Sans, con horden de su excelencia el Maestre, y por ser verdad lo sobredicho yo, frey Selva, cantor major del convento de Nuestra Señora de Montesa, ago esta verdadera fe y testimonio firmada de propia mano y nombre. Frey Pedro Selva, cantor major [firma i rúbrica]. Murió en el año 1602": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 143.

"En 11 de mayo 1572 la duquesa de Gandía y el Maestre, su hijo, casaron a doña Francisca de Borja, doncella, hija de de don Diego de Borja, quondam, hijo de los duques y hermano del Maestre, con don Pedro de Rojas y Ladrón, hijo de don Juan de Rojas y doña Gracia Ladrón, como más a la larga se contiene en dicho auto": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 166.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 159; nota sobre el creuament: Ibidem, f. 187; professió AHN, OOMM, 884-C; títol de governador de Sant Mateu: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 10v-11v; concessió de 100 lliures anuals sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 63v-64v; títol de lloctinent general: Ibidem, ff. 65-66.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38v.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, pp. 578-579.

Rojas y Ladrón, Pedro de. Natural de Valencia. 1589. Lugarteniente General de la Orden. +4 de octubre de 1602. Exp. Núm. 396: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 39.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ros d'Ursinos i Castellví, Dionisio

Altres formes

Lloc naixement Banyeres de Mariola **Data** 9 10 1655 + 1686

Lloc defunció **Data defunció** 1714

Soterrat a

Pares i avis Francisco Ros d'Ursinos i Gascó, natural i senyor d'Almiserà, i Felipa de Castellví i Ribera, natural de València;
Avis paterns: Vicente Ros d'Ursinos i Ferrer, natural i senyor d'Almiserà, i Dorotea Gascó i Ros, natural de Castelló de la Plana;
Avis materns: Jerónimo Castellví, natural de València, i Luisa de Ribera, natural de València

Esposa Va casar amb Francisca de Montoro. El 8-V-1704 obtingué llicència per a casar-se amb Luciana Barberá i Despuig. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 11.

Observacions Borbònic.
Nomenat magistrat de l'Audiència de València, no arribà a prendre possessió, doncs morí abans (MOLAS, 1994, p. 593).

Títols i càrrecs

Nobiliaris Baró d'Almiserà (La Safor)

En l'orde de Montesa Advocat fiscal interí (1707);
advocat fiscal i patrimonial (18-IV-1709);
companyó del comanador de Silla (22-V-1711)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 16/09/1686 **Data comissió presa d'hàbit** 30 11 1686

Resolució proves 14/11/1686

Informants cavallers fra Juan Pertusa Bonastre, receptor de la mensa

Informants religiosos fra Jaime Pasqual, sagristà major del convent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 12 1686 **Lloc** Madrid?

Ministres fra Antonio de Calatayud i Toledo, i fra Hipólito de Samper

Padrins

Professió

Llicència per a professar 20/10/1696

Data 12 1 1697 **Lloc** Montesa, castell-convent, davant l'altar major de l'església

Ministres fra Diego Sans de Vallés, sotscomanador i sotsclauer, fra Maties Gisbert, prior

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

El seu fill Francisco Ros d'Ursinos i Montoro (1718) i el seu nét Vicente Mª Rodrigo i Ros (1823)

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

397

Fonts arxivístiques

"En nou dies del mes de octubre del ayn (sic) mil sisents cinquanta y sinc, a les onse ores y tres quarts de la nit, naixqué don Donís, Bernardo, Francisco, Joan, Batiste, Vicent, fill de don Francisco Ros y de doña Phelipa Cas, conjugues y fonch bategat a onse dies del dit mes de octubre per lo reverent fray Bernardo de Estaña, guardià del convent de Sent Bernardo de Bocayrent, y feren padrins el doctor Joan Batiste Cas, retor en dita parrochial y Estacia Cas, donsellà. Fray Bernardo de Estaña, guardià" [de la parròquia de Banyeres (exp. 397)];

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 106v-109v; comissió per a prendre l'hàbit (i nota del creuament al marge): Ibidem, ff. 122v-123; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 203-203v; acta de professió en ARV, Protocols Notarials, sign. 18, ff. 313v-318; títol d'advocat fiscal i patrimonial: AHN, OOMM, lib. 558, ff. 245-[246v]; llicència per a casar-se amb Luciana Barberà: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 114v-115v; títol de companyó de Silla: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 83-83v.

Carta del lloctinent general al president del Consejo de las Órdenes comunicant-li haver nomenat advocat fiscal interí (4-IX-1707): AHN, OOMM, lib. 845-C, ff. 9-9v; terna proposant-lo per al càrrec d'advocat fiscal (7-II-1708): AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 26v.

Va fer testament el 22 (o 24) de maig de 1714, davant el notari de València

Juan Bautista Paris: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 139v. El protocol corresponent en APPV, sign. 7147.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85.

Bibliografia

Al Rey Nuestro Señor. Su Religión de Montesa defendida, por frey don Hippólito de Samper y Gordejuela [...] con el defensor de la jurisdicción real de estos reynos de Castilla. Sobre si haze fuerza el juez conservador de la Orden en pedir se le remita la causa y persona de frey Don Dionysio Ros de Ursinos y Castelví, cavallero novicio de ella, detenido en la cárcel de Corte de la villa de Madrid, Madrid, [s.n.], 1692.

Ros de Ursino Castelví y Cas [sic] Dionisio. Natural de Bañeres (Valencia) [sic] 1686. Abogado. Exp. núm. 397, en VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias] "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 39;

CADENAS y VICENT, Vicente de, Caballeros de Montesa que efectuaron sus pruebas de ingreso durante el siglo XIX. Madrid, Imprenta y Editorial Maestre, 1957, p. 98 i ss.

MOLAS RIBALTA, Pere, "Magistrados valencianos en el siglo XVIII", en Mayans y la Ilustración. València, Ayuntamiento de Oliva, 1981, pp. 83, 93, 95; Id., "Montesa ilustrada, Montesa defendida", en Els ordes eqüestres militars i marítims i les marines menors de la Mediterràni durant els segles XIII-XVII, Barcelona, Universitat de Barcelona, 1989, p. 61; Id., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 593.

GIMÉNEZ, E., "El exilio de los borbónicos...", cit., p. 33.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ros d'Ursinos i Dolz, Pedro

Altres formes

Lloc naixement Villahermosa del Río **Data** 1676 **+** 1700

Lloc defunció **Data defunció** 1729

Soterrat a

Pares i avis
Bernardo Ros d'Ursinos, de Villahermosa, regne de València, i Josefa Dolz, natural d'El Castellar (Aragó)
Avis paterns: Bernardo Ros d'Ursinos, de Castelló de la Plana, i Ana Sancho, d'Onda
Avis materns: Valeriano Dolz, doctor en drets, natural d'El Castellar, i Mª Ana Jordán, natural de Sarrión

Esposa
El 20-XI-1700 va obtindre llicència per a casar-se amb Josefa Mª Llorens Feliu, natural de Nules. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 108.

Observacions
Al seu expedient per a ingressar en l'Orde es declarà que era parent -no detalla en quin grau-, de Dionisio Ros d'Ursinos, cavaller de Montesa. També, que ho fou d'un frare de Montesa rector de Vinaròs, de qui no tenim rastre.

En vista dels dubtes en les seues informacions, Samper recomanà revisar-les amb rigor.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 29 11 1698 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 03/06/1699 **Data comissió presa d'hàbit** 15 2 1700

Resolució proves 04/01/1700

Informants cavallers fra Juan Torà de Magarola

Informants religiosos fra Miguel Cifre, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 3 3 1700 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 21/05/1701

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

398

**Fonts
arxivístiques**

"En quatro días del mes de julio de el presente año mil seiscientos setenta y seis, yo, mosén Balthasar Benaches, presbítero, con orden y facultad de el dotor Pedro Juan Herrero, retor de esta iglesia de Villahermosa, bautizé según el rito de la Santa Madre Iglesia a don Pedro, Bartholomé, Joseph, Ros de Ursinos, hijo legítimo de don Bernardo Ros de Ursinos y de doña Jusepa Dolz del Castellar, cóniuges. Fueron padrinos el dotor Pedro Juan Errero de Segura, retor de esta iglesia, y doña Ana Sancho, viuda de don Bernardo Ros, agüela de dicho bautizado, vezinos de la presente villa. Nació oy, dicho día por la mañana, fuele puesto por nombre don Pedro, Bartholomé, Joseph" [Arxiu de la Parròquia de Villahermosa (exp. 398)].

Data en la qual es lliura a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 56v; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 62-62v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 113v-115; llicència per a casar-se amb Josefa Mª Llorens, natural de Nules: Ibidem, ff. 184-185; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 564, ff. 17v-18 –sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158–.

Informe de Samper sobre les informacions d'aquest cavaller (29-IX-1699): vistes les proves a València el 31-VII-1699 " no pareció tener todas las calidades". Samper recomanava revisar les informacions: RAH, CSC, sign. I-50, ff. 126-127v; 132-134v i 135v.

Resident a Castelló de la Plana, morí sense testar en 1729: AHN, OOMM, lib.

677-C, f. 161v.

Bibliografia

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Rosinyol i Sant Joan, Jerónimo

Altres formes Rusinyol: partida de bateig; Rosiñol San Juan: RAH, CSC, sign. I-4, f. 74

Lloc naixement Mallorca **Data** 5 1628 + 1662

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Nicolás Rosinyol i Magdalena Sant Joan.
Avis paterns: Martín Rosinyol i Beatriz Gual;
Avis materns: Jerónimo Sant Joan i Francisca Marçer, tots naturals de Mallorca

Esposa

Observacions Els ancians reunits a Madrid van sol.licitar noves informacions per al cognom Rosinyol a la cort (exp. 400).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 2 1662 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 31/03/1662 **Data comissió presa d'hàbit** 4 7 1662

Resolució proves 20/06/1662

Informants cavallers fra Jorge Descallar, regent de tresoreria del regne de de Mallorca

Informants religiosos

Informants altres ordes fra Benito Mayans, abat de la Real de l'orde de Sant Benet, de Mallorca

Creuament i presa d'hàbit

Data 24 9 1662 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents Jerónimo Núñez de San Juan (1625), cosí germà del pretendent

Descendents

En altres oomm Pedro Onofre Rosinyol, de l'orde de Sant Joan, germà del pare

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 400

Fonts arxivístiques "A 27 maig 1628 batetjá lo [?] señor Melchor [?], prebere y canonge, un fill del señor Nicolau Rusinyol de [?] y de la noble señora dona Magdalena San Juan, so legítima muller seona. Agué nom Hieroni, Joseph; padrins: lo señor Nicolau Rusinyol y la señora don Fransina Anglade? i Gual": [Arxiu de la Seu de Mallorca (exp. 400)].

Consulta del Consell d'Aragó de 29-IX-1661 sobre l'hàbit que demana Nicolás Rosinyol per al seu fill major Jerónimo: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 82; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 83-83v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 101-103v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 37v.

Bibliografia Rosiñol y San Juan, Jerónimo. Natural de Mallorca. 1662. Exp. núm. 400: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), pp. 39-40.

RAMIS d'AYREFLOR, J., Alistamiento noble de Mallorca..., cit., p. 305.

ATIENZA, J. de, "Caballeros baleares...", cit., pp. 160-161.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Rotlà Canicia i Nogueroles, Luis

Altres formes

Lloc naixement Alacant **Data** 1640 + 1657

Lloc defunció **Data defunció** 20 6 1693

Soterrat a

Pares i avis Luis Rotlà i Canicia, generós, natural de Cocentaina, senyor de Beniasmet, i Feliciano Nogueroles, d'Alacant;
Avis paterns: Francisco Canicia, generós, d'Alacant, i Beatriz Juan Rotlà, de Cocentaina;
Avis materns: Honorato Nogueroles, generós, i Leonor Sans, naturals ambdós d'Alacant

Esposa El 30-XI-1668 se li donà llicència per a casar-se amb Margarita Juan, d'Alacant. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 96.

Observacions L'hàbit es concedí per a un fill de Luis Rotlà amb motiu de les corts de 1645.
Es van tindre que fer noves informacions en considerar els ancians de l'Orde que s'havia de provar documentalment la noblesa dels avis patern i matern, entre altres. A l'efecte, els nous informants aportaren una voluminosa còpia de documents a l'expedient (n° 403).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació 19? 9 1656 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 04/01/1657 **Data comissió presa d'hàbit** 7 8 1657

Resolució proves 01/08/1657

Informants cavallers fra Guillem Carròs, comanador d'Ademús; fra Francisco Despuig (2es proves)

Informants religiosos fra José Rubert, rector d'Onda; fra Diego Pablo Ferriz, prior i rector del col.legi de Sant Jordi (2es proves)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 23 8 1657 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 27/08/1659

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Gaspar Sans (1614), germà de l'àvia materna; Francisco Sans (1633), germà del anterior, nebot de l'àvia materna

Descendents El seu fill, Antonio Rotlà Canicia i Juan (1717); el nét –fill de l'anterior–, Luis Rotlà Canicia i Doria (1731)

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 403

Fonts arxivístiques "Dumenge, a 7 de octubre 1640, batejí yo, lo beneficiat Nicolau Gusmán, curat, a Lluís, Joseph, Antoni, fill de Lluís Rotlà Canicia, jurat en cap de cavallers, y de Feliciana Nogueroles, conuiges; foren compares Honorat Nogueroles, cavaller y Beatriu Rotlà, muller de Francés Canicia, cavaller" [Arxiu de la Col.legiata de Sant Nicolau d'Alacant (exp. 401)].

"En 21 de março 1657, segunda comisión para las informaciones de Luys Rotlá y Canicia, natural de Alicante, hijo de Luys Rotlá y Canicia, de Cocentayna, y doña Feliciana Nogueroles, de Alicante, nieto de Francisco Canicia y Honorato Nogueroles. Fue la dificultad sobre [si] estos abuelos eran cavalleros o ciudadanos": RAH, CSC, sign. sign. I-2 [9/576], f. 10v.

Consulta del Consell d'Aragó de 12-XII-1645 sobre l'hàbit concedit a un fill de Luis Rotlà i Canicia, pels seus servicis a les corts: AHN, OOMM, leg. 2194. La sol.licitud de l'hàbit, realitzada pel pare del pretendent, amb relació de mèrits, en ACA, CA, lligall 892, n° 27.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 297; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 297v-298v;

nomenament de nous informants i instruccions per a la realització de les noves informacions: AHN, OOMM, 533-C, ff. 162v-167; llicència per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 320-321; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 558-

Cavallers de Montesa (1592-1701)

C, ff. 16-17; llicència per a casar-se amb Margarita Juan: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 91v.

Va fer testament davant Simó Iborra, notari de la universitat de Monfort, el 17-VI-1692: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 59v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 8.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 72.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 36.

Bibliografia

Canicia y Nogueroles, Luis. Natural de Alicante. 1657. Caballero. +20 de junio de 1693. Su genealogía en la RAH, Salazar y Castro, sign. I-2, f. 36: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 182.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Rotlà i Fernández de Mesa, Jerónimo

Altres formes

Lloc naixement Cocentaina **Data** c.1579 **+** 1590

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Antonio Rotlà, natural de Cocentaina, i Ana Fernández de Mesa, natural d'Alacant;
Avis paterns: Cristóbal Rotlà i Josefa Calatayud, ambdós de Cocentaina;
Avis materns: Juan Fernández de Mesa i Ana Vallebrera, naturals d'Alacant

Esposa

El 12-V-1604 se li concedí llicència per a casar-se amb Isabel Sedeño i Alarcón, viuda veïna d'Albacete

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Regidor de la vila d'Albacete

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Gerónimo Rotlá, natural de Cocentayna, de edad de 11 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1590. Padres: Antonio Rotlá, natural de Cocentayna, y Anna Fernández de Mesa, natural de Alicante. Abuelos paternos: Christóval Rotlá y Jusepa Calatayud, naturales de Cocentayna. Maternos: Juan Fernández de Messa y Anna Ballebrera, naturales de Alicante. El pretendiente es havido de legítimo matrimonio, y los Rotlanes son cavalleros muy antiguos porque el bisabuelo del pretendiente fue armado cavallero por el rey don Fernando en la Guerra de Granada, y desde entonces tienen los Rotlanes el alcaidiazgo de Xixona continuado en su casa y se han conservado siempre con la estimación y trato igual a su calidad, assí en Cocentayna como en toda esta parte de Reyno. Los Fernández de Messa son tenidos en Alicante por hidalgos y cavalleros antiguos. La abuela paterna es hija del señor de Agres, y la materna descendiente de cavalleros, y assí esta como todos los arriba contenidos, muy limpios de toda mezcla de mala raza de judío, etc, y si otra cosa huviera la supieran o huvieran oído los testigos. Se aprobaron sin reparo alguno": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 128v.

"Frey Gerónimo Rotlá tomó el hábito de cavallero desta Orden a tres de abril 1590 en la yglesia de las casas del Temple, por manos de frey Marco García, comendador de Silla, con comissión del ilustrísimo señor Maestre hecha en 6 de março en las casas del Temple en Valencia, dicho anyo. Dixo la missa frey Ferran, prior del Temple, fueron padrinos frey Beyneyto, comendador, y frey Bernard Cruelles, cavalleros de la orden de Nuestra Señora de Montesa. Enpessó de hazer la provaçión a 27 de mayo 1592, hyzo proffesión a 24 de octubre dicho año, recibiola fray Bernardo de Tous, prior, por mandado de Su Magestad. Y por ser verdad yo, frey Pedro Selva, como cantor major que soy del convento de Nuestra Señora de Montesa, sertifico y ago verdadera fe y testimonio de lo susodicho y lo firmo de mi mano y nombre hoy, dicho día, mes

Cavallers de Montesa (1592-1701)

y año. Frey Pedro Selva, cantor mayor [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 149.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 197v-198; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 202v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 201v-202; i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 13v; llicència per a casar-se amb Isabel Sedeño: AHN, OOMM, lib. 547-C, 169v-170.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v.

Bibliografia

Rotlá y Fernández de Mesa, Jerónimo. Natural de Cocentaina. 1590. Exp. núm. 404: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 40.

FINESTRAT, Barón de, Nobiliario Alicantino, Alicante, Diputación Provincial, 1983, p. 284.

MOLINA, S., Poder y familia..., cit., p. 141.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ruiz de Castro i Saravia, Agustín

Altres formes

Lloc naixement Arroyo, vall de Valdivieso (Val **Data** c. 1544 **+** 1589

Lloc defunció **Data defunció** 4 12 1594

Soterrat a

Pares i avis

Juan Ruiz de Castro i Catalina Saravia de Rueda, naturals d'Arroyo;
Avis paterns: Juan Ruiz de Castro i Miguela Teresa Fernández de la Torre, naturals ambdós d'Arroyo;
Avis materns: Juan Sayes de Rueda, natural de Quintana, "de dicho valle", i bisbat de Burgos, i María Rodríguez de Berçedo, naturals d'Arroyo

Esposa

Observacions El pretendent tenia més de 40 anys d'edat (exp. 406)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Agustín Ruiz, natural de Arroyo, en el valle de Valdivieso, obispado de Burgos, de edad de 45 años. [Al marge:] Cavallero. Padres: Juan Ruiz de Castro y Cathalina Çaravia de Rueda, naturales de Arroyo. Paternos: Juan del Castro y Miguela Theresa Fernández de la Torre, naturales de Arroyo. Maternos: Juan Sayes de Rueda, natural de Quintana, de dicho valle y obispado de Burgos, y María Rodríguez de Bercedo, natural de Arroyo. Todos fueron muy limpios y nobles conocidos porque la estrechez de la tierra qualquiera defecto que aya de calidad o limpieza le descubre sin recerva": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 132v i 136.

"Frey don Agustín Ruis de Castro tomó el hábito de cavallero desta Orden a 17 de agosto en la yglesia de San Martín que está en la villa de Madrid, por manos de frey don Francisco Luys Tallada, comendador de Benasal, con comissió del ilustrísimo señor Maestre referendada por su secretario Luys de Berbegal en quatro días del dicho mes y año. Dixo la missa frey Domingo Marín, prior de la casa del señor Maestre, fueron padrinos frey don Francisco Terça y frey Florián Marzilla del Hugo. Enpessó de hazer la porbassió en 29 de março 1591, hizo professió en 31 en dicho mes y año, recibiola frey Gralla. Y por ser verdad yo, frey Pedro Selva, cantor major del convento de Nuestra Señora de Montesa, a quien cuyo cargo está rubricar y sertificar lo sobredicho, ago verdadera fe y testimonio de dicha proffessió ser ansí, y la firmo de mi propia mano a 31 de dicho mes y año. Frey Pedro Selva, cantor major": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 144.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 180v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 187-187v.

"Murió en 4 de deziembre 1594": Décadas nobles de la cronología montesiana:

Cavallers de Montesa (1592-1701)

RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38v.

Bibliografia

Ruiz de Castro y Saravia, Agustín. Natural de Arroyo (Valladolid). 1589. +1594. Exp. núm. 406: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 40.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ruiz de Luco, Francisco

Altres formes (Vegeu observacions)

Lloc naixement Luco (Álava) **Data** c. 1559 **+** 1614

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Martín Sáez de Luco Arzamendi -Alçamendi-, natural de Luco, i Maria Ruiz de Chavarri i Lazcano, natural de Chavarri i veïna de Luco;
Avis paterns: Juan Sáez de Luco, natural de Luco, i Elvira López de Letona, veïna de Luco i natural de Letona, província d'Álava
Avis materns: Pedro Ruiz de Chavarri, veí i natural de Chavarri, província d'Álava, i María Ruiz de Lazcano, natural i veïna de Chavarri

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 52-54 anys d'edat. S'interrogaren 18 testimonis (exp. 410).

Ruiz de Luco: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 110; Ruiz de Luco y Echevarría: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 47; Ruiz de Luco Sáez Arzamendi i Ruiz de Echevarría Lazcano: VIGNAU, V., UHAGÓN, F. R. de, Índice de pruebas de los caballeros..., cit., p. 347

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Cambrer del president de Castilla (exp. 410); secretari del Consell d'Aragó: GUERRA, J. C. de (1883), p. 334.

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Francisco Ruiz de Luco. En 2 de noviembre 1613 se hizo merced del hábito de cavallero de la orden de Montesa a Francisco Ruiz de Luco. Y en 25 de hebrero se le dio comissió para tomalle de 1614": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 110.

Consulta del Consell d'Aragó i memorial de Francisco Ruiz de Luco sobre l'hàbit de Montesa que sol.licita -agost/setembre de 1613-: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es lliura la mercè: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 101-101v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 102-103v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 105-106.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 47.

Bibliografia

GUERRA, Juan Carlos de, "Euskaldunes ilustres: los Cortázar", Euskal-Erria, vol. 9 (2º sem. 1883), p. 334.

Ruiz de Luco Sáenz Arzamendi y Ruiz de Echevarría Lazcano, Francisco. Natural de Luco (Álava). 1614. Exp. núm. 410: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 40.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom	Ruiz i Rocamora, Juan						
Altres formes	Ruiz Dávalos: AHN, OOMM, lib. 846-C, f. 44.						
Lloc naixement	Oriola	Data	26	9	1673	+	1697
Lloc defunció		Data defunció	23	12	1734		
Soterrat a							
Pares i avis	Francisco Ruiz Rosell, senyor de Cox, i Beatriz Rocamora i Ruiz; Avis paterns: Francisco Ruiz Dávalos Pagán, senyor de Cox, i Violante Rosell Ruiz; Avis materns: Jerónimo Rocamora Cascant –Cascanta–, senyor de Beniferri, i Ana Ruiz Rosell –Rosella–, naturals tots d’Oriola						
Esposa	Es va casar amb M ^a Antonia Saurín Verástegui i Palmir. Després, el 15-II-1732, se li donà llicència per a casar-se amb Inés Saurín i Palmir, de Murcia. L’expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 183.						
Observacions	Va morir novici						

Títols i càrrecs

Nobiliaris	Senyor de Cox
En l'orde de Montesa	
Altres	

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques
Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 212-212v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff."/>

Cavallers de Montesa (1592-1701)

227v-229; comissió per a donar l'hàbit en AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 7-7v; llicència per a casar-se amb Inés Saurín (15-II-1732): AHN, OOMM, lib. 514-C, f. 183v-184.

Segons l'assessor general fra Vicente Monserrat, el 10 de juliol de 1725 don Lope Ruiz –germà de don Juan–, comptava amb llicència per a professar en un dels convents d'Oriola "pues me consta que ha llegado a términos de demencia [...] Don Joseph [sic: per Juan] Ruiz Dávalos, señor de Cox, hermano en años de dicho don Lope, también de nuestro ábito y ambos residentes en dicha ciudad [Oriola], pretende la misma dispensa, [...], pero no padeciendo ninguno de los accidentes expresados, sino una suma miseria y cortedad de ánimo sobre el pingüe mayorazgo que disfruta, no le considero digno de la gracia que pide, sino que haga su profesión en el convento de Montesa, como le insto, donde estuvo preso dos años ha, por los motivos que tendrá presentes Vuestra Señoría": AHN, OOMM, lib. 846-C, ff. 43v-44. Don Juan Ruiz finalment no arribà a professar i morí novici.

Va morir novici i sense nomenar marmessor per l'Orde de Montesa: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 183v.

"Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 92.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 88.

Bibliografia

Ruiz y Rocamora, Juan. Natural de Orihuela. 1697. Exp. núm. 411: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 40.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ruiz i Rocamora, Lope José

Altres formes Pagán Ruiz Dávalos: AHN, OOMM, lib. 846-C, f. 43

Lloc naixement Oriola **Data** 7 7 1676 + 1697

Lloc defunció **Data defunció** c. 1729

Soterrat a

Pares i avis Francisco Ruiz Rosell, senyor de Cox, i Beatriz Rocamora i Ruiz;
Avis paterns: Francisco Ruiz Dávalos Pagán, senyor de Cox, i Violante Rosell Ruiz;
Avis materns: Jerónimo Rocamora Cascant –Cascanta–, senyor de Beniferri, i Ana Ruiz Rosell –Rosella–, naturals tots d'Oriola

Esposa El 14-XII-1718 obtingué llicència per a casar-se amb Josefa Marín Blázquez de Padilla i Melgares, natural de Ciézar (Murcia). L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 112.

Observacions La mercè d'hàbit, concedida a son pare, Francisco Ruiz Dávalos, es va fer efectiva en don Lope.

Germà de Juan Ruiz, ambdós germans es van creuar de Montesa el 18-VII-1697.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Van ser cavallers de Santiago: Ginés Jofré i Rosell, fill d'una filla d'Isabel Ruiz, besàvia del pretendent; Gaspar Rocamora, marquès de Rafal, germà de Nicolás, besavi matern del pretendent; i Francisco Rocamora, tio del pretendent.

De Calatrava: Juan Ruiz de Vallebrera, germà de l'avi patern; Alonso Rosell, fill del senyor de Benejúzar José Rosell, senyor d'Algorfa; i Alonso Rocamora Molins, cosí del pretendent.

D'Alcántara: José Rosell, senyor de Benejúzar, fill d'Isabel Ruiz, besàvia del pretendent.

De Sant Joan: Luis Rosell, comanador de Mallent, fill del senyor de Benejúzar i germà del senyor d'Algorfa.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"A siete días del mes de julio nació, y a veinte y dos del dicho mes y año mil seiscientos setenta y seis baptizé, yo, mossén Miguel Ruiz, cura de la parroquia de las gloriosas Santas Justa y Rufina de esta ciudad a Orihuela, a don Lope, Jusepe, Gerónimo, hijo de don Francisco Ruiz y Ávalos y de doña Beatriz Rocamora, cónjuges. Fueron compadres don Miguel Ruiz y doña Luisa Rocamora, etiam cónjuges, todos vezinos de esta dicha ciudad. Mossén Miguel Ruiz, cura" [Arxiu de la Parròquia de les Santes Justa i Rufina d'Oriola (exp. 412)].

La mercè d'hàbit estava concedida a son pare, Francisco Ruiz Dávalos, però es va fer efectiva en el seu fill Lope: la reial llicència autoritzant el pas de la mercè en AHN, OOMM, lib. 562-C, 212v-213. Segons altres fonts, Fernando

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ruy Dávalos –pare o germà de Lope– va presentar una genealogia per a ingressar en l'orde de Montesa, però morí abans de prendre l'hàbit: RAH, CSC, sign. D-46, f. 84v.

Donació de certa quantitat de diners en favor de Lope Ruiz per a vestir l'hàbit de Montesa: AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 562-C, 212v-213; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 222-227; comissió per a prendre l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 7v; llicència per a casar-se amb Josefa Marín Blázquez de Padilla i Melgares: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 279v-280.

Segons l'assessor general fra Vicente Monserrat, el 10 de juliol de 1725 comptava amb llicència per a professar en un dels convents d'Oriola "pues me consta que ha llegado a términos de demencia [...] Don Joseph [sic: per Juan] Ruiz Dávalos, señor de Cox, hermano en años de dicho don Lope, también de nuestro ámbito y ambos residentes en dicha ciudad [Oriola], pretende la misma dispensa [...] pero no padeciendo ninguno de los accidentes expresados, sino una suma miseria y cortedad de ánimo sobre el pingüe mayorazgo que disfruta, no le considero digno de la gracia que pide, sino que haga su profesión en el convento de Montesa, como le insto, donde estuvo preso dos años ha, por los motivos que tendrá presentes Vuestra Señoría": AHN, OOMM, lib. 846-C, ff. 43v-44. Don Juan Ruiz finalment no arribà a professar i morí novici.

Va morir sense nomenar marmessor per l'orde de Montesa: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 162.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 88.

Bibliografia

Ruiz y Rocamora, Lope. Natural de Orihuela. 1697. Exp. núm. 412: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 40.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sala i Cervera, Jacinto de la

Altres formes

Lloc naixement Barcelona **Data** c. 1598 **+** 1642

Lloc defunció **Data defunció** 7 1651

Soterrat a

Pares i avis Jaime de la Sala i Cecília Cervera, ambdós de Barcelona.
Avis paterns: Jaime de la Sala i Magdalena Verlanga (Barlanga) i Jover, ambdós de Barcelona,
Avis materns: Juan Cervera, de Barcelona i Elena Graell, de Vic

Esposa

Observacions El pretendent tenia cap als 44 anys d'edat (exp. 413).
Junt al seu nomenament de procurador general a la cort, el rei li concedí 200 d. de renda sobre la mensa, a afegir als 200 que tenia de salari dit ofici.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Procurador general (15-II-1651)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 25 9 1642 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"A Xacinto Sala he hecho merced de ábito de la orden de Montesa, y respecto de que por hallarse en Cataluña en el estado que se ve no se le podrán hazer sus informaciones en sus naturalezas, se recibirán en la parte donde haya testigos que le conozcan y sepan de su calidad, aquí o en Madrid. También le he hecho merced de privilegios de milicia y nobleza y de título de varón, en esta conformidad se le darán los despachos necesarios. En Çaragoça a 7 de setiembre 1642. Al protonotario.

Señor: don Jacinto Sala, del ábito de Montesa, natural de Cathaluña, dize: que Vuestra Magestad le hizo merced en consideración de sus servicios de un título de barón para su persona, y porque posee un lugar que se llama Granera en aquella provincia suplica a Vuestra Magestad le haga merced de que el dicho título de barón se le despache sobre el dicho lugar de Granera, en que la recibirá particular de Vuestra Magestad. [en lletra distinta, al full anterior] en Madrid, a 23 de junio 1643. Fiat.

[En full a part:] Estas gracias hechas a don Jacinto Sala estaban en el legajo de las mercedes que están por executar del tiempo de las alteraciones que es desde quarenta a cinquenta, con que no hallándose en la cancillería los registros de aquel tiempo ni estra notado en estos papeles, no se puede saber si usó dellas, [?] de la del hábito, que le vimos puesto": ACA, Consell d'Aragó, lligall 0242, nº 028.

"A 4 de abril de 1649, día de Pasqua de Resurrección, en la iglesia de Pinto comulgamos el señor don Pedro Villacampa, don Jacinto Sala y yo [Cristóbal Crespí de Valldaura]. Dijo la missa el doctor Lgia por no averse hallado freyle de la Orden ni de Calatrava. Y hiço después de la missa profesión don Jacinto Sala, que se la dí yo [Cristóbal Crespí de Valldaura]": AHN, OOMM, lib. 848-C, p. 26; sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 140-144; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 144-145; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 134-134v; títol de procurador general a Madrid: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 29v-31v.

Junt al seu nomenament de procurador general a la cort, el rei li concedí 200 d. de renda sobre la mensa, a afegir als 200 que tenia de salari dit ofici: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 29v-31v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 64v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 30.

Bibliografia

Sala y Cervera, Jacinto de la. Natural de Barcelona. 1642. Procurador General de la Orden en 1651. +1651. Exp. núm. 413: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 40.

BRU, Ll. de, FLUVIÀ, A. de, Nobiliari del Reial Cos de la Noblesa..., cit., p. 227.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Salas i Verí, Jerónimo

Altres formes

Lloc naixement Mallorca **Data** c. 1622 **+** 1649

Lloc defunció **Data defunció** 1689

Soterrat a

Pares i avis

Nicolás de Salas i Beatriz de Verí;
Avis paterns: Jerónimo de Salas i Beatriz Quint;
Avis materns: Tomás de Verí i Beatriz Dameto, naturals tots de Mallorca

Esposa

El 29-XI-1659 se li donà llicència per a casar-se amb Juana Dameto, natural de Mallorca. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 61.

Observacions

El pretendent tenia uns 25-27 anys d'edat (exp. 414)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 10 9 1648 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm Foren cavallers de Calatrava: Antonio de Salas, germà del pare; Tomás de Verí, nebot de la mare; Tomás Torrella i de Verí, fill d'una germana de la mare;
De l'orde de Sant Joan: Tomás i Nicolás de Salas, germans del pretendent; Nicolás Verí, germà de la mare; Raimundo de Verí, germà d'Antonio de Verí, besavi del pretendent, batlliu de Mallorca en l'Orde; Raimundo de Verí, prior de Catalunya en l'Orde, germà de l'avi matern; i Bernardo Dameto, cosí de l'àvia materna.
De Santiago: Tomás Çaforteza i Verí, cosí del pretendent.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques Consulta del Consell d'Aragó d'1-IX-1648 sobre l'hàbit concedit a Jerónimo de Salas: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 148; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 149-151; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 195-197v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 256-257v; llicència per a casar-se amb Juana Dameto: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 23v-24.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 68.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 49.

Bibliografia Salas y Veri, Jerónimo de. Natural de Mallorca. 1649. Exp. núm. 414: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 40.

BOVER, J. M., Nobiliario Mallorquín, cit., p. 342.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

ATIENZA, J. de, "Caballeros baleares...", cit., p. 161.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Salazar i Usedo, Gabriel

Altres formes Salazar i Esquivel: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v

Lloc naixement Medinaceli (Soria) **Data** c. 1552 **+** 1590

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Antonio de Salazar, natural de Medinaceli i Apolonia Usedo, natural de Cifuentes;
Avis paterns: Fabián de Salazar i María de Esquivel, naturals ambdós de Medinaceli;
Avis materns: Juan Gutierrez Salmerón i Isabel de Usedo, naturals ambdós de Cifuentes

Esposa

Observacions El pretendent tenia cap als 40 anys d'edat (exp. 416).
Cosida a l'expedient hi ha una dispensa del papa -13-XII-1589, Sixte V- a l'avi matern per ser "tributario de moros"

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Gabriel de Salazar, natural de la villa de Medinaçeli, reyno de Castilla, de edad de 37 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1589. Padres: Antonio de Salazar, natural de Medinaçeli, y doña Polonia de Usedo, natural de Cifuentes, reyno también de Castilla [f. 95] Abuelos paternos: Fabián de Salazar y María Desquivel, naturales de Medinaçeli. Abuelos maternos: Juan Gutierrez Salmerón y Isabel de Usedo, naturales de Cifuentes. Los Salazares son cavalleros antiguos e hijosdalgo de solar bien notorio, y como a tales no pagaron pechos, servicios ni montalvos. El pretendiente, su padre y abuelo paterno fueron de los doce cavalleros de la cofradía de hijosdalgo de sangre que hay en la villa de Medinaceli instituída por el rey don Alonso (y no se dice el título e invocación de santo que tiene), es su patrón el duque y uno de los doce cavalleros, y el año que les tocó a estos el combidar a los demás y hazer el gusto, lo hizieron con magnífico desempeño. El padre de frey Gabriel fue en dicha villa regidor perpetuo de los hijosdalgo, y su hijo frey Gabriel oydor del consejo del duque. El abuelo materno fue pechero notorio, pero hombre tan acomodado, rico y de tan principal porte y estimación, que el conde de Sifuentes poseía en su casa. Fue el dicho Juan Gutiérrez Salmerón cofrade de una cofradía que hay en Sifuentes en la que no pueden entrar ni son admitidos por ningun caso, si únicamente, los notoriamente limpios de sangre [f. 95v], entereza que alcanzó a los Salazeres y abuelas paterna, las que fueron entrambas hijas y descendientes de cavalleros e hijosdalgo de solar muy conocido y en esta estimación estuvieron siempre. El señor Maestre dio lugar a la dispensación de la villanía que tenía frey Gabriel por la madre, y aviéndoselo

Cavallers de Montesa (1592-1701)

supplicado a Su Santidad a pedimento del pretendiente, el señor maestre Borja vino en ella la santidad de Sixto Quinto a los 13 de diciembre 1589": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 94v-95v.

"Frey don Gabriel de Salazar tomó el hábito de cavallero desta Orden en 29 días del mes de junio 1590 en la yglesia de Sant Benito de la ciudad de Toledo por manos de frey Hierónimo March y frey Bartholomé Perales, con comisión del ilustrísimo señor Maestre hecha en [blanc] de [blanc] 1590. Dixo la missa [blanc]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 152.

Comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 207v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v.

Bibliografia

Salazar y Usedo, Gabriel. Natural de Medinaceli (Soria). 1589. Exp. núm. 416: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 40.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Salcedo i Enríquez de Navarra, José

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 20 3 1678 + 1701

Lloc defunció **Data defunció** 1727

Soterrat a

Pares i avis

Bruno de Salcedo i Vives, cavaller de Montesa, natural de València, i Jerónima Enríquez de Navarra, natural d'Almansa;
Avis paterns: Bernardino Salcedo, olim Darder, natural de València, i Violante Vives i Munyós, senyora de Pamis, els dos de València;
Avis materns: Marcos Enríquez de Navarra, cavaller de Santiago, natural d'Almansa, i Ana Mª Marín de Alarcón, els dos d'Almansa, regne de Múrcia

Esposa

Margarita Datos del Castillo, natural de València. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 62.

Observacions

Un germà d'aquest cavaller, Bruno, fou abat del monestir de la Valldigna en 1728. Al cancell del monestir, després de la desamortització a la parròquia de Benifairó de la Valldigna, i perdut en 1936, hi havia l'escut de la família amb la creu acolada de Montesa, segons podem veure en una fotografia al treball de TOLEDO GIRAU, José, "La iglesia del monasterio de Valldigna. Apuntes para su estudio", Anales del Centro de Cultura Valenciana, València, vol. XVI (1948), pp. 101-102 i làmina en la pàgina anterior amb detall de l'escut.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Comanador de Borriana (5-III-1720 - 1727)

Altres

Sergent major de la ciutat de València;
regidor de l'Ajuntament de València pels cavallers (1716-1727)

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació 1700 **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 1701

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1701 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Son pare, Bruno de Salcedo i Vives (1700); els seus germans José (1701) i Bernardino (1718); els germans Luis (1676), Juan (1681) i José (1683) Enríquez de Navarra, germans de la mare del pretendent; Marcos Enríquez de Navarra i Haro (1685), fill de Luis, i cosí germà del pretendent, entre altres

Descendents Els seus germans, Bernardino (1718) i Francisco Salcedo (1728)

En altres oomm El seu avi matern, Marcos Enríquez de Navarra, fou cavaller de Santiago; i Pedro Enríquez de Navarra, fill de Juan, cavaller de Montesa, i cosí germà del pretendent, de Calatrava

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "A un hermano de don Bernardino llamado don Joseph de Salcedo y Enríquez de Navarra hizo S.M. merced de ábito de cavallero de Montesa, a consulta de 18 de junio 1685. Samper [firma i rúbrica]: AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 115.

Data en la qual si li comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 149v-150; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 154-155v; comissió per a donar-li l'hàbit en AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 6v-8v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 36v-37; títol de comanador de Borriana: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 302-306v.

Va testar davant el notari Josep Bru, el 20-V-1727: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 160v.

Bibliografia CARUANA, J., "La heráldica...", cit., vol. I, -2ª época- (1940), p. 26.
IRLES, Mª del C., Al servicio de los Borbones..., cit., p. 347.
GIMÉNEZ, E., "El exilio de los borbónicos...", cit., p. 24.
PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. II, pp. 179, 296.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Salcedo i Vives, Bruno de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 4 1651 + 1700

Lloc defunció **Data defunció** 19 2 1725

Soterrat a

Pares i avis Bernardino Salcedo, olim Darder i Violante Vives i Munyós, els dos de València.
Avis paterns: Rafael Darder i Ana María de Salcedo, de València.
Avis materns: Álvaro Vives, de València i Violante Munyós, de Castelló de la Plana

Esposa Va casar amb Jerónima Enríquez de Navarra el 27-V-1676: CARUANA (1940) p. 14

Observacions Es distingí en la persecució de roders com a assessor del portantveus de la governació d'Oriola.
Borbònic, amb motiu de la Guerra de Successió, va fugir de València en 1706.

Títols i càrrecs

Nobiliaris IX senyor de la baronia de Pamís, a Ondara

En l'orde de Montesa Companyó de la comanda major (21-X-1709)

Altres Assessor del portantveus de la governació d'Oriola (1687); assessor de la batllia general de València; subdelegat de l'advocat fiscal en tributs inferiors; membre de l'Audiència de València: oïdor de causes criminals (28-XI-1694); oïdor de causes civils (7-X-1699); alcalde de Casa y Corte (28-VI-1707); conseller de Castilla (10-XI-1713)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 9 12 1699 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 16/06/1700 **Data comissió presa d'hàbit** 30 8 1700

Resolució proves 28/08/1700

Informants cavallers fra Francisco Descals

Informants religiosos fra Jaime Rodrigo, rector del col.legi de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1700 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 10/08/1701

Data **Lloc**

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

José Pérez de Banyatos i Salcedo (1618), fill de Magarita Salcedo, germana de l'àvia paterna

Descendents

Els seus fills José (1701), Bernardino (1718) i Francisco (1728)

En altres oomm

Jaime Munyós, germà de l'àvia paterna, fou cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

420

Fonts arxivístiques

“Dimecres, a 19 de abril 1651, yo, el doctor Joseph Esteve, prebere vicari, bategí segons el orde de la Santa Mare Yglesia, a Bruno, Vicent, Álvaro, Bernardino, Rafel, Juan Batiste, Pere, Thomás, fill de don Bernardino Salzedo y de doña Violant Vives, coniuces. Foren compares don Rafel Darder y doña Maria Darder, viuda de Muñoz” [Arxiu de la Parròquia de Sant Bartomeu Apòstol de València (exp. 417)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 100; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 150v-154; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 173-174v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 24-25 –sol.licitud en AHN, OOMM, leg. 2158–; títol de companyó del comanador major: AHN, OOMM, lib. 565-C, f. 31v-32v.

Bibliografia

CARUANA, J., “La heráldica...”, cit., vol. I, -2ª época- (1940), p. 25.

MOLAS, P., “Magistrados valencianos...”, cit., p. 95.

MOLAS, P., “Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...”, cit., p. 593.

FAYARD, Janine, Los ministros del Consejo Real de Castilla (1621-1788). Informes biográficos, Hidalguía, nº 165 (1981), p. 187; Id., Los miembros del Consejo..., cit., p. 306.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 184.

GIMÉNEZ, E., “El exilio de los borbónicos...”, cit., pp. 14-17, 20-22, 24.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 313.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. II, pp. 179 i 296.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Salvador i Castellví, Carlos

Altres formes

Lloc naixement València **Data** + 1589

Lloc defunció **Data defunció** 8 2 1645

Soterrat a

Pares i avis Francisco Juan Salvador i Marquesa de Castellví, naturals de València;
Avis paterns: Miguel Salvador, de Font Espalda, regne d'Aragó, i Fulana Font, natural de València;
Avis materns: Francisco de Castellví i Ana Vich, els dos de València

Esposa El 2-III-1605 se li donà llicència per a casar-se amb Jerónima de Vilanova, de València. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 199. L'11-IX-1630 per a casar-se amb Tomasa Navarro i Asensi, natural de València: exp. casaments, Montesa, nº 138.

Observacions Miguel Salvador, avi patern, fou mercader de València, i segons un dels testimonis, va comprar la baronia d'Antella (exp. 422)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador d'Ademús (12-II-1613); companyó del comanador de Perputxent (24-V-1620)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves 22/03/1577

Data comissió presa d'hàbit 5 6 1589

Resolució proves 30/07/1577

Informants cavallers fra Gonzalo Llançol, sotscauer

Informants religiosos fra Andrés Ferran, prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 6 1589 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Juan Tallada, clauer i comanador d'Ademús

Padrins fra Galcerán Vidal i fra Jerónimo Aguilar

Professió

Llicència per a professar 13/12/1595

Data 4 1 1596 **Lloc** Montesa

Ministres fra Bernat de Tous, prior del convent de Montesa

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

422

**Fonts
arxivístiques**

"Frey Carlos Salvador y de Castelví, natural de Valencia. [Al marge:] Cavallero. Año 1577. Padres: Francisco Juan Salvador y doña Marquesa de Castelví, naturales de Valencia. Abuelos paternos: Miguel Salvador, natural de Font Espalda, reyno de Aragón, y Fulana Font, natural de Valencia. Abuelos maternos: don Francisco de Castelví y doña Anna Vique, naturales de Valencia. Miguel Salvador, abuelo paterno, fue hijo de un notario, saliose muy muchacho del lugar de Font Espalda y con el comercio llegó a la po [?] de muy rico mercader. Compró la baronía de Antella, fue señor de ella y su hijo, padre de frey Carlos Salvador, dexó el trato y fue ciudadano de Valencia. La abuela paterna fue hija de Juan Font, descendiente de muy viejos, limpios y honrrados christianos. Doña Marquesa de Castelví, madre de frey Carlos, y entrambos abuelos maternos fueron muy principales y nobles y por descendientes de tales assí los Castelvis como los Viques lograron las estimaciones y exempciones que corresponden a su notoria [f. 91] calidad, y en lo que mira a la limpieza estos y los demás desta genealogía la tubieron muy conocida": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 90v-91.

"Frey don Carlos Salvador tomo el hábito de cavallero desta Orden en ocho días del mes de junio 1589 en la yglesia del Temple de Valencia, por manos del reverendo y muy noble frey don Juan Tallada, claverero de la Orden y comendador de Adamuz, con comission del ilustrísimo señor Maestre referendada por su secretario Luis de Berbegal en la ciudad de València en sinco de dicho mes y año, en virtud de la qual mandó Su Señoría ilustrísima

que de los tres contenidos en dicha comission fuesse graduado en el segundo lugar el sobredicho frey Carlos Salvador. Dixo la missa frey Andrez Ferran, prior del Temple, fueron padrinos Galçeran Vidal y don Jerónimo Aguilar, cavalleros de la Orden. Enpesó de azer la aprobassión a 10 de agosto año 1595. Hyzo proffesión a 4 de enero año 1596, recibiola frey (sic: per fray) Tous, prior, por mandado de Su Magestad, y por ser verdad jo, frey Pedro Selva, cantor major que soy del convento de Nuestra Señora de Montesa, sertifico y ago verdadera fe y testimonio de lo susodicho ser verdad y así lo firmo de mi mano y nombre oy, dicho día, mes y año. Frey Pedro Selva, cantor major": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 141.

Comissió per a donar-li l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 180 i 185v-186; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 135; llicència per a casar-se amb Jerónima de Vilanova: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 246v-247; títol de companyó del comanador d'Ademús: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 81-81v; títol de companyó del comanador de Perputxent: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 72v-73; llicència per a casar-se amb Tomasa Navarro: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 32-32v.

Testament rebut per Pere Juan de Tuesta i codicils per Luis Juan Navarro en 27 de gener de 1646: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 17.

"Murió don Carlos Salvador en 8 de febrero año de 1645 que tenía el pan y agua": AHN, OOMM, lib. 576, f. 119v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38v.

Bibliografia

Salvador y Castelvi, Carlos. Natural de Valencia. 1577. Exp. núm. 422: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 41.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Salvador i Pardo, Gaspar

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1624 **+** 1651

Lloc defunció Dénia **Data defunció** 14 7 1668

Soterrat a

Pares i avis
 Agapito Salvador, natural de València, i Francisca Pardo, de Xàtiva;
 Avis paterns: Juan Gaspar Salvador i Francisca Escamilla, naturals ambdós de València;
 Avis materns: Martín Pardo i Luisa Sans, els dos naturals i veïns de Xàtiva

Esposa
 El 17-XII-1654 se li concedí llicència per a casar-se amb Josefa Almodóvar i Lázaro, natural d'Oriola. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 5.

Observacions
 La mercè d'hàbit la tenia Sabina Sisternes per a un dels seus fill, però morts els dos fills barons, donya Sabina sol.licità que passara a Gaspar Salvador, gendre seu, casat amb la seua filla Andolsa Sisternes i Sisternes, germana de Marco Antonio, també cavaller de Montesa.
 El pretendent tenia uns 26-27 anys d'edat (exp. 423).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó de la mensa (12-XII-1663)

Altres

Assessor del portantveus de general governador d'Oriola; membre de l'Audiència de València: advocat fiscal (16-III-1655), oïdor de causes criminals (11-IV-1659), assessor de l'Orde a València (9-XI-1660)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 25 7 1650 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 15/09/1650 **Data comissió presa d'hàbit** 30 1 1651

Resolució proves
 24/01/1651

Informants cavallers
 fra Baltasar Julià

Informants religiosos
 fra José Arándiga, catedràtic de dret

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 5 1651 **Lloc** València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 29/04/1659

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Antonio Ferrer (1649), cosí germà

Descendents

En altres oomm

Dos germans cavallers de Sant Joan dels qui no especifiquen noms

Fons documentals

Exp. en l'AHN

423

Fons arxivístiques

"Don Gaspar Salvador y Pardo, natural de Valencia. Don Agapito Salvador, de Valencia, doña Francisca Pardo, de Xàtiva. Don Gaspar Salvador [al marge] armado caballero, y doña Francisca Escamilla, de Valencia. Martín Pardo, generoso, y doña Luysa Sans, ambos de Xàtiva": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 32v.

La mercè d'hàbit la tenia Sabina Sisternes per a un dels seus fills, però morts els dos fills barons, donya Sabina sol.licità que passara a Gaspar Salvador, gendre seu, casat amb la seua filla Andolsa Sisternes i Sisternes, germana de Marco Antonio, també cavaller de Montesa.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 5v-6; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 11-12v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 27-27v; llicència per a casar-se amb Josefa Almodóvar: Ibidem, ff. 227v-228; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 5-6; títol d'assessor de l'Orde a l'Audiència de València: Ibidem, ff. 43v-45; títol de companyó de la mensa: Ibidem, ff. 126v-127v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

El 29 d'abril de 1659 es dirigí el rei al lloctinent ordenant-li la professió de fra

Gaspar Salvador i que ajude durant 8 dies a missa al Temple i pague les 50 lliures corresponents: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 5v i 6.

"últim testament de sa propia ma escrit y fet en 24 de abril 1664 y declarat per tal ab sentència donada per lo justícia en les causes civils de la present ciutat, publicada en 20 de juliol 1668": AHN, OOMM. lib. 677-C, f. 40.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 3

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 68v-69.

Bibliografia

Salvador y Pardo, Gaspar. Natural de Valencia. 1651. Juez de la Real Audiencia de Valencia. +Denia, 14 de julio de 1668. Exp. núm. 423: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 41.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 176.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 315.

GÓMEZ, fray T., En reino extraño..., pàgines concretades en la corresponent de l'índex alfabètic, p. 934.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1614 **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Jerónimo Núñez de San Juan (1625), germà del pretendent;
Jerónimo Rosinyol i Sant Joan (1662), cosí germà del pretendent

Descendents

En altres oomm

Antonio Salas, cavaller de Calatrava, cosí germà del pretendent

Fons documentals

Exp. en l'AHN

424

Fons arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 142v-143; nomenament d'informants i genealogia: Ibidem, f. 148v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 158-159.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 75.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 39.

Bibliografia

San Juan y Veri, Antonio. Natural de Mallorca. 1665. Exp. núm. 424: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 41.

ATIENZA, J. de, "Caballeros baleares...", cit., p. 161.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Sancho i Colomer, Jerónimo

Altres formes

Lloc naixement

Ontinyent

Data

23

6

1657

+

1682

Lloc defunció

Data defunció

1723

Soterrat a

Pares i avis

Gaspar Juan Sancho i Isabel Colomer, naturals ambdós d'Ontinyent;
Avis paterns: Cosme Sancho i María Texedor, naturals ambdós d'Ontinyent;
Avis materns: Pedro Vicente Colomer, natural d'Ontinyent, i Ana Borràs, natural de Cocentaina

Esposa

El 19-XII-1691 se li donà permís per a casar-se amb Antonia Perellós i Aragón, natural de València. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 155.

Observacions

Borbònic

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Regidor de l'Ajuntament d'Ontinyent per la classe de cavallers de 1709 a 1723

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"A vint y quatre dies del mes de juny del any mil sis-cents cinquanta y set yo, el doctor Joseph Navarro, plebà de la iglesia parrochial de la vila de Ontinent, bategí segons ritus de la Santa Mare Iglesia Catòlica Romana, un fill de Gaspar Sancho, ciutadà, y de dona Ysabel Colomer, coniuages. Naixqué a vint-y-tres dies de dit mes y any entre les quatre y cinc hores del matí. Posaren-li nom Joan, Hieroni, Carlos, foren padrins Cosme Sancho, ciutadà, y doña Ana Borràs, viuda del quondan don Pere Vicent Colomer. Doctor Navarro, plebà [firma i rúbrica]: Quinque libri de la parròquia de Santa Maria d'Ontinyent (1641-1659), f. 175v, n° 41.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 298v-300; comissió per a donar-li l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 3-3v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 33-34; llicència per a casar-se amb Antonia Perellós: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 9v.

Va testar davant Vicent Lloret, escrivà de la vila d'Ontinyent, el 8-VIII-1723, AHN, OOMM, Montesa, lib. 677-C, ff. 146-146v;

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84.

Bibliografia

Sancho y Colomer, Jerónimo. Natural de Onteniente. 1681. Exp. núm. 428: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 42.

IRLES, M^a del C., Al servicio de los Borbones..., cit., pp. 128 i 340.

GIMÉNEZ, E., "El exilio de los borbónicos...", cit., p. 44.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sancho i Dalp, Vicente Antonio

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1663 + 1675

Lloc defunció València **Data defunció** 22 6 1735

Soterrat a València, convent de la Puritat

Pares i avis Gabriel Sancho, familiar del Sant Ofici, i Victoria Dalp;
Avis paterns: Baltasar Sancho, cavaller de Montesa, i Sabina Nicolau;
Avis materns: el doctor Miguel Angel Dalp i Catalina Sans, naturals tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 11-12 anys d'edat (exp. 429);
En 1723 rebia quaranta lliures en concepte de companyó del comanador de Silla (AGUADO, 1985, p. 157).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó de la comanda d'Alcalà (10-VII-1702);
advocat de l'Orde (2-V-1703);
companyó del comanador de Silla (4-VII-1714);
advocat fiscal i patrimonial, batlle de Moncada (19-X-1719)

Altres Advocat de la ciutat de València

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 12 1674 **Mercé concedida per** Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 27-VI-1674 sobre l'hàbit que demanava Gabriel Sancho per al seu fill Vicente: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 305-308; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 314-315; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 172-172v; títol de companyó de la comanda d'Alcalà: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 59v-60; títol d'advocat de l'Orde: Ibidem, ff. 75v-77v; títol de companyó del comanador de Silla: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 141v-142; títol d'advocat fiscal i patrimonial: AHN, OOMM, lib. 565-C, f. 158v-160; títol de batlle de Moncada: Ibidem, ff. 290-291v.

Va testar davant el notari Francisco Antonio Ferris, el 27-VIII-1734: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 185v.

"Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 92.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 79v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 42v.

Bibliografia

Sancho y Dalp, Vicente. Natural de Valencia. 1675. Abogado. Exp. núm. 429: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 42.

AGUADO, Anna Maria, "La incorporació de Silla a la Mesa Maestral de

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Montesa", Afers, fulls de recerca i pensament, n° 1 (1985), pp. 155-162.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., pp. 323-324.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sancho i Zaragoza, Baltasar

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1610 **+** 1631

Lloc defunció València **Data defunció** 6 7 1664

Soterrat a

Pares i avis

Gabriel Sancho, oïdor de l'Audiència de València, i Eugenia Zaragoza, naturals de València;
Avis paterns: Gabriel Sancho, doctor en medicina, natural de Morella, i Isabel Àngela Massaner, natural de Forcall;
Avis materns: Jerónimo Zaragoza i Francisca Vallpedrosa, naturals de València

Esposa

El 7-VI-1632 se li donà llicència per a casar-se amb Sabina Nicolau Fort: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 141. Més tard, el 9-II-1649, se li donà llicència per a casar-se amb Vicenta López de Mendoza: expedients de casaments n° 104.

Observacions

El pretendent tenia uns 18-21 anys d'edat (exp. 431).

Els ancians de l'Orde encarregats d'examinar les proves a València declararen el 28-VII-1631: "hallamos que dicho don Balthasar Sancho, pretendiente del dicho hábito desta Religión, tiene todas las partes requisitas para tener dicho hábito tanto en nobleza como en limpieza; solo nos hallamos obligados a representar al señor presidente y ansianos que han de rever estas pruebas, que el agüelo materno y por consiguiente su bisagüelo, que se llamó Luis Çaragoça, aunque no se alla registrado, ni haver concurrido a officios de la sala desta ciudad, ni Gerónimo Çaragoça, su hijo, como lo quiere el auto capitular 9 del capítulo general celebrado en el año 1580, declarando la diffinición 30 que [?] el dicho capítulo general, que los ciudadanos que ayan de recibir el hábito quiere que los agüelos y bisagüelos ayan de haver entrado en los officios de la ciudad de donde fueren naturales tanto de parte de [padre] como de madre. Y que si no se puidere probar con testigos, se prueve con autos, y como en [e]stas pruebas no se han podido provar por [?] que dicho Luys Çaragoça y su hijo Gerónimo Çaragoça del [sereníssimo?] rey don Fernando, con su privilegio real dado en la ciudad y entonces villa de

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Valladolid a 28 de junio el año 1513, en el qual privilegio le haze merçed de un officio de coadjutor de maestro racional desta ciudad, el qual es incompatible para poder concurrir a officios desta ciudad, y en dicho privilegio le nombra ciudadano con estas expresas palabras: fidelis nostri Ludovici Çaragoça, civis civitatis nostrae Valentiae, etc, y como se encuentra este privilegio y interpretaci3n del con el capitulo general referido y los testigos que dizen lo mesmo refiriéndose al privilegio, y haviedo visto assí mesmo que su primo hermano del dicho pretendiente que es don Ger3nimo de León tiene este mismo [tatxat: h3bito] quarto por ser hijos de dos hermanas que la una se llama doña Hyp3lita Çaragoça, muger del regente don Francisco Ger3nimo León, y la otra Eugenia Çaragoça, madre del pretendiente, y que los ansianos que concurrieron y asistieron en las de don Ger3nimo de León advirtieron lo mismo, y assí se remite, y agora lo representamos al se1or presidente y a los ansianos que lo han de rever se dexa la sensura como se dex3 en la informaci3n de frey don Ger3nimo de León, y assí lo firmamos de nuestras manos oy a 28 de julio del presente año 1631. [Firma i r3brica de:] fra Gaspar Juan, fra Carlos de Borja, fra Pedro de Castellví, fra Sim3n Pertusa, en presència de fra Jofr3 de Blanes i fra Miguel Jer3nimo Calaceyt, religi3s de Montesa que actuà com a secretari (exp. 431).

Se li concedí mercè d'hàbit pels servicis del regent Francisco Jer3nimo de León, pare de Jer3nimo de León, cavaller de Montesa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

7 4 1631

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves

26/06/1631

Data comissió presa d'hàbit

12 8 1631

Resoluci3 proves

09/08/1631

Informants cavallers

fra Baltasar Ladr3n, governador de Moncada

Informants religiosos

fra Jer3nimo Çahera, rector de Les Coves

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

21 8 1631

Lloc

València, Temple

Ministres

fra Jofr3 de Blanes, lloctinent general

Padrins

fra Baltasar Ladr3n i fra Baltasar Sans

Professi3

Llicència per a professar

13/04/1633

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Jerónimo de León Zaragoza (1625), cosí germà del pretendent

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

431

Fonts arxivístiques

"Don Baltazar Sancho tomó el hábito de caballero el 21 de agosto 1631. Hizo profession [blanc]": AHN, OOMM, Montesa, lib. 812-C, f. 163.

"A 21 de agosto 1631, con comisión de Su Magestad, frey don Jofré de Blanes, lugarteniente general y frey Berenguer Vila, prior del Temple, dieron el hábito a frey don Baltazar Sancho en la iglesia del Temple, fueron padrinos frey don Baltazar Ladrón y frey don Baltazar Sans, del Real Consejo": AHN, OOMM, lib. 838-C, f. [233v].

Consulta del Consell d'Aragó de 18-III-1631 sobre l'hàbit que demana el regent Francisco Jerónimo de León per al seu nebot polític Baltasar Sancho: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, 553-C, ff. 95v-96; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 103-107; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 114v-116; llicència per a casar-se amb Sabina Nicolau: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 165-165v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 244v-245; llicència per a casar-se amb Vicenta López: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 168-168v.

Va morir sense fer testament: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 35v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 25v.

Bibliografia

"Jueves a 21, en el Temple, recibí el ábito de Montesa de mano de D. Jofré de Blanes, lugarteniente, Don Baltasar Sancho, hijo segundo del doctor Don Gabriel Sancho que murió del Consejo Civil": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 206.

Sancho y Zaragoza, Baltasar. Natural de Valencia. 1631. +1664. Exp. núm. 431: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 42.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sanguino Ruiz de Medina i Royo, Francisco

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1634 + 1655

Lloc defunció **Data defunció** 2 1 1674

Soterrat a

Pares i avis
Benito Sanguino, cavaller de Montesa, i Catalina Royo, naturals de València;
Avis paterns: Benito Sanguino, natural de Madrigal, i Teresa Sagajosa de Muñoz, natural de Caravaca (Múrcia);
Besavi patern matern: Jorge Sanchis de Sagajosa, cavaller de Santiago;
Avis materns: Domingo Royo, natural de Calanda (Aragó) i María Pelejero, natural de San Martín del Río, junt a Daroca

Esposa
El 20-IX-1656 se li concedí llicència per a casar-se amb Fernanda –o Jerónima– Sanz de Centelles, l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 178; el 27-II-1658 per a casar-se amb Basilia de Gaona, natural de Valencia, exp. casaments Montesa, nº 83; el 15-IV-1665 se li concedí llicència per a casar-se amb Antonia Minuarte, natural de Valencia: exp. casaments Montesa, nº 120.

Observacions
El pretendent tenia uns 20-21 anys d'edat (exp. 433).
La seua filla Inés va casar amb Pascual de Cardona i Margarit, cavaller de Montesa en 1696.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Agutzil major de la Inquisició

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 25 5 1655 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 09/07/1655 **Data comissió presa d'hàbit** 24 12 1655

Resolució proves 26/11/1655

Informants cavallers fra Juan de Brizuela; fra Francisco Pedrolo (per a l'ascendència de l'avi patern)

Informants religiosos fra Gregorio Torres, prior del Temple; fra Jaime Salvador, capellà d'honor del rei (per a l'ascendència de l'avi patern)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 25 12 1655 **Lloc** Madrid, església del monestir de la Concepció Bernarda, dit de las monges de Pinto, de l'orde de Sant Bernat

Ministres fra Cristóbal Crespí, assessor general i fra Jaime Salvador, capellà d'honor del rei

Padrins fra Pedro de Villacampa i Pueyo i fra Francisco Pedrolo

Professió

Llicència per a professar 28/05/1658

Data **Lloc**

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Benito Sanguino (1590)

Descendents

En altres oomm

Van ser cavallers de Santiago, el pare d'Alonso de Muñoz, cosí segon de l'àvia paterna, el germà d'aquell, Pedro Jacinto; i Jorge Sanchis de Sagajosa, besavi patern matern.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

433

Fonts arxivístiques

“Señor. Don Francisco Sanguino Ruyz de Medina ha dado memorial en este Consejo en que refiere que a don Benito Sanguino, su abuelo, después de haver servido muchos años en Flandes, le hizo merced Vuestra Magestad del officio de receptor de la Inquisición de Sicilia, y después del de alguazil mayor de la de Valencia, a quien sucedió en este cargo su hijo don Benito Sanguino, padre del suplicante, que de edad de quatro años se puso por gracia de Vuestra Magestad el ábito de Montesa, en cuya Orden sirvió a Vuestra Magestad en diferentes ocupaciones y últimamente en la de procurador general en esta corte, hasta que por hallarse viejo, y el segundo anziano, le admitió Vuestra Magestad la renunciación, y fue a proseguir la de alguazil mayor y murió a tiempo que el suplicante tenía ya hecha merced deste officio, hechas las pruebas y pagada la media annata. Y suplica a Vuestra Magestad, en consideración de los servicios referidos, le haga merced de honrrarle con el ábito de Nuestra Señora de Montesa, como le tuvo su padre, para que con la misma calidad pueda servir el officio de alguacil mayor de la Inquisición de Valencia. El Consejo tiene muy presentes los servicios de don Benito Sanguino, padre del suplicante, que fue cavallero de la orden de Montesa y procurador general en esta corte. Y assí por ellos como por las buenas partes que concurren en su hijo, parece que estará muy bien empleada en su persona la gracia del ábito que pide. Vuestra

Magestad mandará lo que fuere más de su real servicio. Madrid, a 9 de maio 1655 [...]”: consulta del Consell d'Aragó sobre l'hàbit de Montesa que demana Francisco Sanguino: AHN, OOMM, leg. 2194.

"Primo, a 28 de maig 1665, esposaren a don Francisco Sanguino, del àbit de Montesa y alguacil major de la Inquisició, viudo de dona Braulia de Gaona, ab dona Antonia Minuarte y Escolano, filla de don Martín Minuarte y de dona Arcadia Escolano": [en Sant Esteve], "Libre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 23.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 238-238v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 241-242v i 243v-244; comissió per a que li donen l'hàbit (amb nota al marge del creuament): Ibidem, ff. 273v-274; llicència per a casar-se amb Fernanda Sanz: Ibidem, f. 295v; llicència per a casar-se amb Basilia de Gaona: Ibidem, f. 326; llicència per a professar: Ibidem, f. 330v; llicència per a casar-se amb Antonia Minuarte: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 159-159v;

Va morir sense testar: AHN, OOMM. lib. 677-C, f. 42v.

AHN, OOMM, Montesa, lib. 816-C, difuntos, p. 4.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 71.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 35.

Bibliografia

Sanguino y Rojo, Francisco. Natural de Valencia. 1655. Alguacil Mayor de la Inquisición. +2 de enero de 1674. Exp. núm. 433: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 42.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sanguino Ruiz de Medina, Benito

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1586 **+** 1590

Lloc defunció **Data defunció** 1654

Soterrat a

Pares i avis Benito Sanguino, natural de Madrigal, i Teresa Zaaaja, natural de Caravaca (Murcia);
Avis paterns: Benito Sanguino i María Ruiz de Medina, naturals ambdós de Madrigal (Guadalajara);
Avis materns: Jorge Sánchez Çaajosa, cavaller de Santiago, natural de Moratalla, i Leonor Muñoz, natural de Caravaca i descendent de Liétor

Esposa L'11-II-1614 va obtindre llicència per a casar-se amb Paula Torres i Conill, natural d'Alzira: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 190; l'1-II-1622 per a casar-se amb Catalina Royo i Pellicer, veïna de València: exp. casaments n° 170.

Observacions Cap de les persones interrogades a les informacions coneixia al pretendent a l'hàbit, probablement perquè el creuaren cavaller sent un xiquet de tan sols 4 anys: "don Benito Sanguino, padre del suplicante, que de edad de quatro años se puso por gracia de Vuestra Magestad el ábito de Montesa, en cuya Orden sirvió a Vuestra Magestad en diferentes ocupaciones y últimamente en la de procurador general en esta corte": consulta per a l'hàbit de Montesa del seu fill Francisco Sanguino (9-V-1655): AHN, OOMM, leg. 2194.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Companyó del comanador de Silla (14-II-1645);
procurador general a Madrid (c. 1649-1650)

Agutzil del tribunal de la Inquisició de València en 1653

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 29/04/1590 **Data comissió presa d'hàbit** 5 10 1590

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Pedro de Castellví i Vilanova, comanador d'Onda; fra Gaspar Juan (per a les informacions recollides a Madrid)

Informants religiosos fra Miguel Catalá, prior de Sant Jordi d'Alfama; fra Domingo Marín, prior de la casa del mestre (per a les informacions recollides a Madrid)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 19 10 1590 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Juan Tallada, cllauer i comanador d'Ademús

Padrins

Professió

Llicència per a professar 06/08/1603

Data 24 8 1603 **Lloc** Montesa

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

fra Bernat de Tous prior del convent de Montesa

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Un tio del pare del pretendent fou comanador de Calasparra en l'orde de Sant Joan;
l'avi matern, Jorge Sánchez Çaajosa, fou cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

434

Fonts arxivístiques

"Frey Benito Sanguino, natural de Valencia, de edad de [blanc]. Benito Sanguino, receptor del Santo Oficio del reyno de Valencia, natural de la villa de Madrigal, que está en Castilla la Vieja, y doña Theresa Zaajosa, natural de Caravaca, reyno de Murcia. Se casaron y velaron en Caravaca y se fueron a Valencia. Paternos: Benito Sanguino y doña María Ruiz de Medina, naturales entrambos de la villa de Madrigal en Castilla la Vieja. Maternos: Jorge Sánchez Zaajosa, natural de Moratalla, y doña Leonor Muñoz, natural de Caravaca y descendiente de Liétor. Benito Sanguino, padre del pretendiente, se fue de Madrigal, su patria, a la villa de Calasparra y del ábito de San Juan. Cassó en Caravaca con doña Theresa Zaajosa y se fue a Valencia, donde fue receptor del Santo Officio. Los Sanguinos son hijosdalgo tan notorios que en el Madrigal les tienen por los más finos hidalgos, y cosa de quarenta años los oficiales de dicha villa les quisieron empadronar en el libro de los que no son hidalgos, y el abuelo paterno, a quien hizieron este tiro, les dio sus papeles, y haviéndoles entregado los dichos oficiales a los letrados de Valladolid y Salamanca para que les reconociessen, hallaron que no podía ser empadronado y con esto prosiguió en la pocsesión de su nobleza i antigua hidalguía. Alonso Sanguino y Cathalina Gumiel, su muger, fueron bisabuelos paternos del pretendiente, a más un hermano del padre del pretendiente fue cavallero y commendador de San Juan,

y don Gonzalo Ruiz de Medina, hijo de un hermano del padre del pretendiente, fue del ábito de Calatrava y page del rey. La abuela paterna doña María tuvo la mesma calidad y nobleza, y tuvo dos hermanos del ábito de San Juan, el uno llamado don Gonzalo Ruiz de Medina, comendador de Quiroga, llamado el bueno por ser tan honrrado, y el otro don Francisco Ruiz de Medina, comendador de Yévenes y Calasparra, donde estuvo el padre del pretendiente, y sirvió en la guerra de Malta y fue también regidor de la villa del Madrigal. El abuelo materno y su muger fueron hidalgos conocidos, y aquel fue capitán, y en prueba de los servicios que hizo al señor emperador Carlos Quinto le dio este el ábito de Santiago, y la hidalguía de Muñoz de la abuela está passada por la chancellería de Granada, y todos sin excepción christianos muy limpios": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 132, 135-135v.

"Frey don Benito Sanguino thomó el hábito de cavallero desta Orden en 19 de octubre 1590 en la yglesia de las casas del Temple por manos del muy noble frey don Juan Tallada, clavero de nuestra Orden y comendador de Adamuz, con comission del ilustrísimo señor Maestre hecha en 8 días del mes de octubre en el mismo anyo, dixo la missa [blanc]. Enpessó de hazer la probassión a 7 de abril año 1603. Yso profesión a 24 de agosto 1603 en manos de fray Bernad de Tous, prior, por mandado de Su Magestad. Y por ser verdad, jo, frey Pedro Selva, cantor major, ago verdadera fe de lo susodicho y lo firmo de mi mano y nombre dicho día, mes y año. Frey Pedro Selva, cantor major": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 155.

"don Benito Sanguino, padre del suplicante, que de edad de quatro años se puso por gracia de Vuestra Magestad el ábito de Montesa, en cuya Orden sirvió a Vuestra Magestad en diferentes ocupaciones y últimamente en la de procurador general en esta corte": consulta per a l'hàbit de Montesa del seu fill Francisco Sanguino (9-V-1655): AHN, OOMM, leg. 2194.

"Frey don Gaspar Juan tomó el hábito en 6 de março de 1578. Frey don Benito Sanguino, en 19 de octubre 1590": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 52v.

"El Rey, Administrador, etc. Noble y amado nuestro. Don Benito Sanguino, de la orden de Montesa, ha renunciado en esta corte con licencia mía el offizio de procurador general de la Orden porque sus enfermedades y poca salud no dan lugar a acudir a las obligaciones dél [...] Madrid, a XIII de noviembre de MDCL. Yo, el Rey": el rei al lloctinent general sol.licitant terna per proveir l'ofici de procurador general: AHN, OOMM, lib. 533-C, f. 37.

"En los primeros de enero de 1655 se izieron los sufragios acostumbrados por el alma de don Benito Sanguino, cavallero del ábito, a[nima] e[ius] r[equiescat] in pace. Amen": AHN, OOMM, lib. 814-C, f. 62;

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 203, 205 i 208v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 209; llicència per a casar-se amb Catalina Royo i Pellicer, natural de València: AHN, OOMM, 551-C, f. 16; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 159; llicència per a casar-se amb Paula Torres: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 104v-105; títol de companyó del comanador de Silla: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 245-246.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v.

Bibliografia

Sanguino y Sánchez Zaajoz, Benito. Natural de Madrigal (Guadalajara). 1590. +1654. Exp. núm. 434: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 42.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans de Geta i Enríquez de Montalvo, José

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 8 12 1667 + 1686

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Juan Bautista Sans de Geta i María Enríquez de Montalvo, naturals de València;
Avis paterns: Vicente Jerónimo Sans de Geta, natural de València, i Esperanza Mas, natural de València;
Avis materns: Francisco Enríquez de Montalvo, natural de Madrid, i Cecilia Calafat, natural de València

Esposa

Observacions Austriacista. El 15-VIII-1708 el rei donà llicència al lloctinent general per a publicar la sentència corresponent.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Tinent de mestre racional PÉREZ (2008), II, p. 418.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Dissapte, a deu de dehembre mil cis-cents sixanta y set, yo, lo doctor Juan Batiste Bas, vicari, bategí a Joseph, Manuel, fill de Juan Batiste Sans de Xeta, generós, y de doña María Montalvo, coniuages. Naixqué dichous, a 8 dels corrents, entre tres y quatre del matí. Padrins: mossén Joseph Sans, prebere, y doña Camilla Puig de Pasques y de Borràs" [Arxiu de la Parròquia de Sant Bartomeu de València (exp. 435)].

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 80v-83; nomenament d'informants per a l'avi matern: Ibidem, ff. 110-112v.

Austriacista. El 15-VIII-1708 el rei donà llicència al lloctinent general per a publicar la sentència corresponent: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 224-224v.

Sobre els béns que li van van ser confiscats per declarar-se partidari de l'Arxiduc durant la Guerra de Successió: Libro de cuenta de los bienes confiscados a caballeros y freyles de la Orden, siendo administrador frey Guillén Pertusa de Brizuela. 1727, ARV, clero, llibre 2546.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85v.

Bibliografia

Sanz de Geta y Enríquez de Montalvo, José. Natural de Valencia. 1686. Exp. núm. 435: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 42.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. II, pp. 418, 507, 534.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans de la Llosa i Julià de Bederrides, Baltasar

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1584 **+** 1630

Lloc defunció **Data defunció** 1642

Soterrat a

Pares i avis Ramón Sans de la Llosa, del consell de Sa Majestat, de Xàtiva, i Inés Julià, de València;
Avis paterns: Ramón Sans de la Llosa i Jerónima Sant Ramon, els dos de Xàtiva;
Avis materns: Baltasar Julià de Bederrides (Bederrides [França]) i Àngela Bartolomea Colom, natural de València

Esposa Dorotea Matheu (CANET, 2008, p. 75)

Observacions El pretendent tenia uns 44-46 anys d'edat (exp. 437)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Assessor de la batllia general (1617); advocat patrimonial (1620); membre de l'Audiència de València: oïdor de causes civils (20-II-1623), assessor de l'Orde (29-VI-1629)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 9 7 1630 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 26/09/1630 **Data comissió presa d'hàbit** 2? 11 1630

Resolució proves 15/10/1630

Informants cavallers fra Pedro de Peralta

Informants religiosos fra Berenguer Vila, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 11 1630 **Lloc** València, convent de la Trinitat

Ministres fra Jofré de Blanes, lloctinent general i fra Berenguer Vila, prior del Temple

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

Ramón Sans (1628), germà del pretendent, i Ramón Sans (1624), fill de l'anterior, nebot del pretendent;
Baltasar Julià (1628)

Descendents

--

En altres oomm

Foren cavallers de Sant Joan: Jerónimo Sans de la Llosa, cosí germà; Marco Antonio Julià, cosí segon; i Onofre Sans de la Llosa, germà del pare.

Un altre cosí segon del pretendent, Jerónimo Sans, fou cavaller de Calatrava: AHN, OOMM, expedients de cavallers de Calatrava, n° 2413 (1628).

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

437

Fons arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 3-VII-1630 sobre l'hàbit que demana Baltasar Sans de la Llosa, assessor de l'Orde a l'Audiència: AHN, OOMM, leg. 2194.

Títol d'assessor de l'Orde a l'Audiència: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 196v-198v; data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 28v-29; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia -amb dispensa per a fer les informacions de l'avi matern a València i no a Bederrides (França)-: Ibidem, ff. 33-38; comissió per a que li donen d'hàbit: Ibidem, ff. 49v-50v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 55v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 25 i D-46, f. 176.

Bibliografia

"En el convento de la Trinidad recibió el ábito de Montesa Don Balthasar Sans de la Llosa, del Consejo Civil, por manos de Don Jofre de Blanes, lugartiniente de la Orden; "Miercoles a 7, en el Real, recibieron el ábito de Montesa por mano de Don Jofré de Blanes, lugar teniente de la Religión, D. Melchior Cisternes, del Consejo Civil y assesor de dicha Orden, y D. Miguel Cisternes, su sobrino": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 192.

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 193.

Sanz de la Llosa y Julián de Bederrides, Baltasar. Natural de Valencia. 1630. +1642. Exp. núm. 437: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 42.

CANET, T., La Magistratura..., cit., pp. 169, 266.

CANET, T., "Matrimonio, fortuna y proyección social...", cit., vol. I, pp. 74, 75, 77-84.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans de la Llosa i Julià de Bederrides, Ramón

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1590 **+** 1628

Lloc defunció **Data defunció** 25 6 1634

Soterrat a

Pares i avis Ramón Sans de la Llosa, natural de Xàtiva, i Inés Julià, natural de València;
 Avis paterns: Ramón Sans de la Llosa i Jerónima Sant Ramon, naturals ambdós de Xàtiva;
 Avis materns: Baltasar Julià de Bederrides, natural de Bederrides, diòcesi d'Avinyó (França) i Àngela Bartolomea Colom, natural de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 34-38 anys d'edat (exp. 438).

 Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626, que es va lliurar a son pare per a fer-se efectiva en el fill.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Procurador general a València (6-III-1631)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 1 1628 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 10/03/1628 **Data comissió presa d'hàbit** 18 6 1628

Resolució proves 11/06/1628

Informants cavallers fra Baltasar Ladrón (aquest primer viatjà també a Bederrides (França), per a fer les informacions de l'avi matern, junt a Francisco Granullachs, senyor de San Martín)

Informants religiosos fra Luis Sánchez, rector de Vallada

Informants altres ordes Francisco Granullachs, senyor de San Martín

Creuament i presa d'hàbit

Data 26 7 1628 **Lloc** València, Sant Cristòfol (religioses canongeses de Sant Agustí), c/ del Mar, 1 i 48

Ministres fra Ramon Sans de la Llosa, nebot seu

Padrins

Professió

Llicència per a professar 08/09/1633

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

César Tallada i Sant Ramon (1577), fill de Jerónima Sant Ramon, cosina germana del pare;
Ramon Sans (1624), nebot del pretendent;
Andrés Sans de la Llosa (1624), cosí del pretendent

Descendents

--

En altres oomm

Foren cavallers de Sant Joan: Onofre Sans de la Llosa, germà del pare;
Jerónimo Sans de la Llosa, cosí germà del pretendent, Marco Antonio Julià, nét d'un germà de l'avi matern i nebot del pretendent; i Vicente Sans de la Llosa i Juan Sans de la Llosa, cosins segons del pretendent.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

438

Fons arxivístiques

"Frey don Ramon Sanz de la Llosa y Julián tomó el ábito en 26 de julio 1628. Fue hijo de don Ramón y de doña Ynes Julián, y nieto de don Ramón y doña Gerónima San Ramón; y de Balthazar Julián de Bederrides y Ángela Bartholomea Colom. Obtuvo el empleo de procurador general de la Orden en Valencia, en donde murió de larga enfermedad domingo, a 23 de junio 1634, aviendo sido casado con doña María Pallás, viuda de don Cosme Fenollet": Décadas Montesianas: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53v, al marge (i lletra de Samper).

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626, que es va lliurar a son pare per a fer-se efectiva en el fill: AHN, OOMM, lligall 2194 i llibre 552-C, f. 96.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, f. 96; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 103-106; nomenament d'informants per als parents francesos: Ibidem, ff. 120v-121; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 132v-133; llicència per a professar: Ibidem, ff. 229-230; títol de procurador general a València: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 84-86; una altra llicència per a professar: Ibidem, f. 264.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 23 i D-46, f. 167.

Bibliografia

"Jueves a 26 recibió el ábito de Montesa Don Ramon Sans de la Llosa, hijo de don Ramón, del Consejo y jubilado, y Doña Ines Julián, diósele en San Christóval don Ramón Sans de la Llosa, su sobrino, hijo de don Nofre"; VICH, Á. i D. Dietario..., cit., pp. 120-121.

Sanz de la Llosa y Julián de Bederrides, Ramón. Natural de Valencia. 1628. Procurador General de la Orden. +1634. Exp. núm. 438: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), pp. 42-43.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans de la Llosa i Sans de la Llosa, Andrés

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1594 **+** 1624

Lloc defunció **Data defunció** 1646

Soterrat a Xàtiva

Pares i avis
 Juan Sans de la Llosa i Magdalena Sans de la Llosa;
 Avis paterns: Jerónimo Sans de la Llosa i Ángela Sans;
 Avis materns: Onofre Sans, senyor de Benimexís, i Ana Sans, senyora de Senyera, naturals tots de Xàtiva

Esposa
 El 30-IX-1635 se li donà llicència per a casar-se amb Francisca Milà d'Aragó i Borja, filla de Cristóbal Milà d'Aragó, marquès d'Albaida i cavaller de Montesa: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 118. El casament es va realitzar el 1637 (CANET, 2008, p. 75).

Observacions
 El pretendent tenia uns 30 anys d'edat (exp. 440)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres
 Assessor de la batllia general de València (1620);
 membre de l'Audiència de València: oïdor (1627); assessor de l'Orde (22-VI-1643);
 regent del Consell d'Aragó (1645).

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 9 5 1624 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 29/05/1624 **Data comissió presa d'hàbit** 6 7 1624

Resolució proves
 15/06/1624

Informants cavallers
 fra Melchor Figuerola i Borja, procurador general

Informants religiosos
 fra Joan Borja, rector del col·legi de Sant Jordi, prior de Sant Jordi d'Alfama i capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 16 7 1624 **Lloc** València, palau Reial

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

Els testimonis asseguraren a les informacions (exp. 440) que hi havia un mestre de Montesa de la mateixa família Sans (hauria de ser Francesc Sans Martí, l'XIé, mort el 1506)

Descendents

--

En altres oomm

Un germà del pretendent -Onofre, senyor de Guadasséques- va ser cavaller de Sant Joan

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

440

Fonts arxivístiques

"Frey don Andres Sanz. En 9 de mayo 1624 se hizo merced del hábito a don Andrés Sanz de la Llosa, y en 6 de julio 1624 se hizo comission para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 129v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 103-103v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 117v-120; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 123v-124v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 258-259; llicència per a casar-se amb Francisca Milà: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 68-68v [per 88]; títol d'assessor de l'Orde a València: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 171-172v.

Segons Graullera (2003, p. 324), va testar el 10-IX-1642, i va recollir el seu testament, manuscrit, Miquel Crespo: APPV, protocols notariais, sign. 5189.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 18v.

Bibliografia

PASCUAL, V., Játiva Biográfica..., vol. III, pp. 127-128.

Sanz de la Llosa y Sanz de la Llosa, Andres. Natural de Xàtiva. 1624. Regente del Consejo de Aragón en 1645. Exp. núm. 440: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio

de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 588.

CANET, T., La Magistratura..., cit., pp. 170, 266.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p. 625.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 324.

CANET, T., "Matrimonio, fortuna y proyección social...", cit., vol. I, p. 74.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans de la Llosa i Sans de la Llosa, Ramón

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1606 **+** 1624

Lloc defunció València **Data defunció** 5 7 1668

Soterrat a

Pares i avis
 Onofre Sans de la Llosa, natural de València, i Jerónima Sans de la Llosa, natural de Xàtiva;
 Avis paterns: Ramón Sans de la Llosa, natural de Xàtiva, i Inés Julià, natural de València;
 Avis materns: Gregorio Sans de la Llosa i Maciana Pardo, naturals ambdós de Xàtiva

Esposa
 El 13-VII-1628 se li donà llicència per a casar-se amb amb Ana Mª Julià Muñoz: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 99. El 17-V-1644 per a casar-se amb Catalina Tárrega; el 26-VIII-1665 per a casar-se amb Mariana Sans de la Llosa: exp. de casaments n° 180.

Observacions
 El pretendent tenia uns 15-18 anys d'edat (exp. 439).
 Realitzades les proves pels primers informants, "a resultado se aya de hacer segunda diligencia para declaración y averiguación de algunas cosas que se an ofrecido en ella" (exp. 439).
 A la coberta de l'expedient es diu que les proves d'aquest cavaller es van fer tres vegades, quan sols ens consta dues vegades.

Títols i càrrecs

Nobiliaris
 Senyor de Guadasséquies

En l'orde de Montesa
 Companyó del comanador de Benassal (30-X-1649)

Altres Lloctinent del batlle general de València

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 4 7 1623 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 25/07/1623 **Data comissió presa d'hàbit** 4 4 1624

Resolució proves
 10/03/1624

Informants cavallers
 fra Bernardino Çanoguera; fra Ramón Pallàs i Penaroja (2es proves)

Informants religiosos
 fra Joaquín Cardona, rector d'Onda; fra Luis Sánchez, prior de Vallada (2es diligències)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 24 4 1624 **Lloc** València, palau Reial

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm Jerónimo Sans, germà de la mare del pretendent, i Onofre Sans, germà dels avis Ramón i Gregorio, foren ambdós cavallers de Sant Joan.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Frey don Ramón Sanz. En 4 de julio 1623 se hizo merced del hábito de Nuestra Señora de Montesa a don Ramón Sanz, y en 4 de abril 1624 se dio comisión para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 126v.

"En 4 de febrero 1624 se despachó segunda comisión para las pruebas de don Ramón Sanz, porque la abuela paterna, doña Inés Julián y Colom, no tenía opinión de muy limpia. Era hija de Balthazar Julián Mercader, que en cartas nupciales recibidas por Pedro Porcar, notario, en 3 de abril 1546, casó con Ángela Bertomeva Colom, que en primeras nupcias entre el mismo notario en 15 de julio 1544 havia sido casada con (f. 10) Guillem Caselles Mercader. Era hija de Pedro Colom Mercader, natural de Alcalá de Gibert, que ante Martín Martínez, notario de Valencia, testó en 30 de octubre 1522 [còpies dels documents anteriors s'hi troben cosides a l'expedient del pretendent a l'AHN], y por esta parte era la mala sangre": RAH, CSC, sign. sign. I-2 [9/576], ff. 9v-10.

"Item, a 21 setiembre 1628 don Ramon Sanz, del ábito de Montesa, hijo de don Onofre, señor de Guadaséquies, lugartiniente de bayle general de Valencia, y doña Gerónima Sans, con doña María Julián, hija de don Baltasar, señor de Puchol, y doña Vicenta Muñoz": [en Sant Nicolau]. "Item, 8 de junio 1644, don Ramon Sanz, del ábito de Montesa, lugartiniente de bayle general de Valencia, viudo de Anna María Julián, con doña Cathalina Thárrega y Yñigo, señora de Beniferri, viuda de don Francisco Sernesio" [Sant Joan del Mercat], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, ff. 55 i 72.

Data en la qual es comunica al Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 51v-52 (al marge); nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 65-67v; nomenament de nous informants per a unes segones informacions i instruccions per a realitzar les noves proves: AHN, OOMM, lib. 531-C, ff. 41-45; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 98v-100; llicència per a professar: Ibidem, ff. 233-234; llicència per a casar-se amb Ana Mª Julià: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 138-138v; llicència per a casar-se amb Catalina Tàrrega: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 201v-202; títol de companyó del comanador de Benassal: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 199-200; llicència per a casar-se amb Mariana Sans: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 170v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 3.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 51-51v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 9v, 17-17v i D-46, f. 176.

Bibliografia

"Viernes a 26 [de maig de 1628] se concluyó el casamiento de don Ramón Sans, del ábito de Montesa, hijo de don Nofre y nieto de don Ramón, del Consejo jubilado, con doña Ana Maria Julián, hija de Don Balthasar Julián y de doña Vicenta Muños": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 118.

Sanz de la Llosa y Sanz de la Llosa, Ramón. Natural de Valencia. 1624. Lugarteniente del baile general de Valencia. +1668. Exp. núm. 439: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

SOLER, Abel, JORDÀ, Rafa, Guadasséquies. Geografia, història, patrimoni. Guadasséquies, Ajuntament, 2003.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans de Pròxita i Vallés, Juan

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1598 **+** 1606

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Lorenzo Sans de Pròxita, natural de Xàtiva, i Petronila Vallés, natural de València;
Avis paterns: Pedro Sans, natural de Xàtiva, i Juana de Pròxita, natural de València;
Avis materns: Pedro Vallés, natural de Cinctorres, mercader, i Petronila Queralt, natural de Xàtiva

Esposa Catalina de Paredes

Observacions El pretendent tenia uns 7-8 anys d'edat. No consta a l'expedient l'aprovació de les informacions ni a València ni a Madrid. "Pedro Vallés, dixo que era un hombre muy honrrado, mercader rico, y que algun tiempo tuvo una botiga de mercaderia que en Castilla llaman tienda de adroguería y especiería, pero muchos años antes que muriese la havía dexado ya y bivía de su renda": exp. 441, f. 9.

El pare d'aquest cavaller, Lorenzo Sans de Pròxita, va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604, que molt probablement es va fer efectiva en el seu fill Juan.

Va ingressar amb dispensa del papa per falta de noblesa en la branca materna.

Quan en 1639 es van realitzar les proves per a ingressar en l'Orde el seu germà Pedro, fra Juan estava en les Indies (exp. 448). Alhora, en dites proves consta que descendien en línia recta de la casa del mestre Sans (mort el 1506), circumstància que no s'indica a l'expedient 441, però que sí recull SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 527.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 5 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 07/10/1604 **Data comissió presa d'hàbit** 9 9 1606

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Galcerán Vidal, sotsclauer

Informants religiosos fra Miguel Gralla, prior de Sant Jordi de València

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 30 9 1606 **Lloc** València, església de Sant Jordi

Ministres fra César Tallada i fra Miguel Gralla, prior de Sant Jordi

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

fra Galcerán Vidal i fra Bautista Granullés

Professió

Llicència per a professar

29/11/1613

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

El mestre Francesc Sans (mort el 1506);
Pedro Sans i Vallés, germà seu (1639)

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

441

Fonts arxivístiques

"Frey don Juan Sans de Próxita, natural de Valencia [al marge] Año 1604. Cavallero. Padres: don Lorenzo Sans, natural de la ciudad de Xàtiva, y doña Petronilla Vallés, natural de Valencia. Abuelos paternos: don Pedro Sans, natural de Xàtiva, y doña Juana de Próxita, natural de Valencia. Abuelos maternos: Pedro Vallés, natural de Sintorres, aldea de Morella, reyno de Valencia, y Petronilla Queralt, natural de Xàtiva. Assí don Lorenzo Sans como don Pedro Sans, padre y abuelo de frey don Juan, fueron cavalleros muy calificados y de los que en este reyno de Valencia llaman de la Conquista por ser descendientes de aquel cavallero Sans que llevaba el estandarte real del

señor rey don Jayme de Aragón quando conquistó el reyno de Valencia, el qual cavallero Sans se quedó en Xàtiva con muy honrrados heredamientos, y desta esclarecida casa procedieron los susodichos Sans, tan solariega y conocida en dicha ciudad de Xàtiva y todo el Reyno por aver empa // rentado siempre con lo más illustre dél. Doña Juana de Próxita fue de la nobilísima casa de los Próxitas, descendientes de los condes de Versa, y deuda muy cercana de los condes de Almenara, por ser assí mesmo Próxitas de dicha familia. Pedro Vallés fue en sus principios botiguero de especiería [en] Valencia, donde se crió desde muchacho, y aviendo labrado en ella su fortuna por tratante ya engrosado de riqueza, dexó la tienda que tenía en el mercado y vivió como a ciudadano, teniendo su coche, criados, etc. No fue inseculado en dicha ciudad pero fue capaz de este honor, y en este estado casó a su hija Petronilla con don Lorenzo Sans, de cuyo matrimonio resultó frey don Juan Sans de Próxita. Petronilla Queralt acompañó a las sobredichas casas en la limpieza de su sangre, pero no en la calidad, manteniéndose solo en la honrrada esfera de ciudadanos": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 63-63v.

"Frey don Francisco Sans de Próxita. El último de sitiembre 1606 tomó el hábito de Nuestra Señora de Montesa don Francisco Sans de Próxita. Se lo dio el prior frey Miguel Gralla, asistieron y le armaron cavallero frey don César Tallada, y frey Galcerán Vidal, y frey don Batiste Granullés": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 81.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé -lliurada a son pare Lorenzo -: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 184-184v; comissió per a que li donen l'hàbit amb dispensa del papa per falta de noblesa en la branca materna: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 47v-49; la carta a l'ambaixador a Roma sol.licitant la dispensa s'hi troba a AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 158-159; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 101v.

El pare d'aquest cavaller, Lorenzo Sans de Pròxita, va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604, que molt probablement es va fer efectiva en el seu fill Juan: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 178.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

"don Juan Sanz, también cavallero de nuestra Orden, que casó con doña Catherina de Paredes y se fue a vivir a Lima, en donde tiene mucha descendencia": SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 527.

Sanz de Proxita y Valdés (sic), Juan. Natural de Valencia. 1604. Exp. núm. 441: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 43.

CANET APARISI, Teresa, Matrimonio, fortuna y proyección social en la élite administrativa valenciana del siglo XVII. Los casos de Sanz y Matheu, en Estudios de Historia Moderna en homenaje a la profesora Emilia Salvador Esteban, València, Universitat de València, 2008, vol. I, p. 76.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans de Pròxita i Vallés, Pedro

Altres formes

Lloc naixement València

Data c. 1595 **+** 1639

Lloc defunció

Data defunció 18 2 1641

Soterrat a

Pares i avis

Lorenzo Sans de Pròxita, natural de Xàtiva, i Petronila Vallés, natural de València;
Avis paterns: Pedro Sans "de la cuchillada", natural de Xàtiva, i Juana de Pròxita, natural de València;
Avis materns: Pedro Vallés, ciutadà, natural de Cinctorres, i Petronila Queralt, de Xàtiva

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 42-44 anys d'edat (exp. 448).

Quan es lliurà la mercè era un dels assessors de l'Orde a l'Audiència.

L'avi matern, Pedro Vallés, "no fue ciudadano, sino villano, y sacó dispensación": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 28, al marge; amb tot, a l'expedient consten aprovades les informacions, tant a València com a Madrid.

Aquest cavaller -i el germà Juan, també montesià-, descendien en línia recta del mestre Sans, el seu tresavi:

- 1.- Francesc Sans Martí, mestre de Montesa = NN
- 2.- Galcerà Sans, senyor de Miralbó (- + 6.9.1581) = Francisca Cardona Borja
- 3.- Pere Sans Cardona = Joana de Pròxita
- 4.- Llorenç Sans Pròxita = Petronila Vallés.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Cavallers de Montesa (1592-1701)

En l'orde de Montesa

Altres

Assessor del portantveus de general governador de València (1629); membre de l'Audiència de València: oïdor de causes criminals (20-IV-1630), oïdor de causes civils (19-V-1632); assessor del lloctinent general de l'Orde (10-IX-1638)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

1 12 1638

Mercé concedida per

Felipe IV

Inici proves

13/01/1639

Data comissió presa d'hàbit

3 3 1639

Resolució proves

23/02/1639

Informants cavallers

fra Vicente Sisternes

Informants religiosos

fra José Gavaldà

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

2 4 1639

Lloc

València, capella del palau Reial

Ministres

fra Fernando de Borja, comanador major i virrei de València, i fra Berenguer Vila, prior del Temple

Padrins

fra Vicente Sisternes i fra Jorge Vilaragut

Professió

Llicència per a professar

14/04/1640

Data

26 5 1640

Lloc

València (Temple)

Ministres

fra Fernando de Borja, comanador major

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Els testimonis de les seues informacions asseguraven que el pretendent descendia en línia recta del mestre Sans; també era cavaller de Montesa el seu germà Juan Sans de Pròxita (1606), "que está en las Indias"

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

448

Fonts arxivístiques

"Don Pedro Sans. En 2 de abril 1639 tomó el hábito de cavallero frey don Pedro Sans, doctor del Real Consejo. Diéronsele con comisión de Su Magestad el excelentísimo señor don Fernando de Borja, comendador mayor de nuestra sagrada Orden y virrey de Valencia, y el licenciado frey Berenguer Vila, presbytero de dicha Orden y prior del Temple, en la capilla del Real de la ciudad de Valencia. Fueron padrinos frey don Vicente Cisternes y frey don Jorge Villaragut, conde del Real [sic], cavallero de dicho hábito. Hízole professo el excelentísimo señor don Fernando de Borja, comendador mayor desta Orden y visorey deste reyno de Valencia, en la iglesia del Temple de Valencia a 26 de mayo 1640": AHN, OOMM, Montesa, lib. 812-C [Cantoría II], f. 168v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Consulta del Consell d'Aragó de 5-XI-1638 sobre l'hàbit que demana fra Cristóbal Despuig, lloctinent general, per a Pedro Sans, assessor de l'Orde a l'Audiència: AHN, OOMM, leg. 2194.

Títol d'assessor de l'Orde a l'Audiència: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 158v-160; data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: Ibidem, ff. 177v-178; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 180v-182v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 202-203; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 25-26.

Testament fet de sa pròpia ma el 25 de gener 1640, després obert i publicat per Vicent Corts, notari, en 17 de febrer 1641, AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 13v.

"Anteayer domingo, que contávamos 18 del corriente [febrer de 1641], falleció el doctor don Pedro Sans, del Real Consejo de Vuestra Magestad": AHN, OOMM, 841-C, f. 19v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 62v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 29 i D-46, f. 178.

Bibliografia

Sanz y Vallés, Pedro. Natural de Valencia. 1639. Oidor de la Audiencia de Valencia. Asesor del Lugarteniente General. Exp. núm. 448: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 171.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 588.

CANET, T., "Matrimonio, fortuna y proyección social...", cit., vol. I, p. 76.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans de Vallés i Ferriol, Cristóbal

Altres formes

Lloc naixement Vallés **Data** 7 1639 **+** 1659

Lloc defunció **Data defunció** c. 1719

Soterrat a

Pares i avis

Bernardo Sans de Vallés, senyor de Vallés, i Inés Ferriol, Avis paterns: Bernardo Sans de Vallés i Ana Mª Maiques
Avis materns: Cristóbal Ferriol, generós, i Jerónima Llopis, tots de Xàtiva

Esposa

El 3-IX-1667 se li donà llicència per a casar-se amb María Fenollet de Vilaragut, de Xàtiva. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 70.

Observacions

El pretendent tenia uns 19-20 anys d'edat, i va nèixer i va ser batejat a Vallés. Els testimonis asseguraren que el Mestre Sans era de la mateixa família (exp. 445).

El 5-V-1717 era el degà de l'Orde, amb 37 anys d'hàbit.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de Vallés

En l'orde de Montesa

Companyó de la mensa (22-III-1679);
substitut del lloctinent general (17-XII-1708);
batlle i capità de Moncada (10-II-1710)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó d'1-VII-1658 sobre l'hàbit que demana Cristóbal Sans de Vallés: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 343v-344; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 4-4v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 10v-11v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 56-57; llicència per a casar-se amb Mª Fenollet: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 69-69v; títol de companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 216-216v; títol de substitut del lloctinent general: AHN, OOMM, lib. 558, ff. 236v-238; nomenament de batlle de Moncada: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 40v-42.

El 5-V-1717 era el degà de l'Orde, amb 37 anys d'hàbit: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 238v-239.

Va testar davant el notari Josep Bru el 19-VIII-1717: AHN, OOMM, Montesa,

Cavallers de Montesa (1592-1701)

lib. 677-C, f. 144.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 73.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 36v.

Bibliografia

Sanz de Vallés y Ferriol, Cristóbal. Señor de Vallés. Natural de Játiva. 1659. Exp. núm. 445: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans de Vallés i Ferriol, Diego

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1648 **+** 1677

Lloc defunció **Data defunció** c. 1708

Soterrat a

Pares i avis Bernardo Sans de Vallés, cavaller de Montesa, senyor de Vallés, i Inés Ferriol; Avis paterns: Bernardo Sans de Vallés i Ana Mª Maiques; Avis materns: Cristóbal Ferriol, generós, i Jerónima Llopis, tots de Xàtiva

Esposa Maria Balansar

Observacions El pretendent tenia uns 25-27 anys d'edat (exp. 446).

El 20-VIII-1692 el rei disposà que "después de los días de frey don Felipe Vivas de Cañamás, subclavero, se suspenda la provisión de este officio, para que su vestuario y raciones que le pertenecen cedan en beneficio de nuestra recepta, y que ambos officios los exerçais vos y los que os sucedieren en el vuestro de subcomendador"; com a compensació el sotscomandor-sotsclauer rebria les rendes de les penes i calònies de Montesa i Vallada: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 26-26v.

El sotsclauer don Felipe Vives va faltar el 18-VII-1693; no obstant això, el 30-VIII-1695, a instància de don Diego Sans, el rei li concedí 50 ll. sobre la recepta per exercir els dos càrrecs de sotsclauer i sotscomandor: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 158-159v.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Sotscomandor (2-III-1683); companyó del comandor d'Ares (30-XII-1693)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

24 5 1675

Mercé concedida per

Carlos II

Inici proves

22/09/1675

Data comissió presa d'hàbit

24 11 1677

Resolució proves

18/10/1675

Informants cavallers

fra Felipe Vives de Canyamàs, sotsclauer

Informants religiosos

fra Pedro Rodrigo, prior del convent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

26 12 1677

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

17/07/1681

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Bernardo Sans de Vallés (1655), Cristóbal (1659), germà del pretendent; Fadrique Ferriol, senyor d'Estubeny (1631) -entre altres-

Descendents

En altres oomm

Francisco Sans, germà de l'avi patern, fou castellà d'Amposta en l'orde de Sant Joan

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

446

Fonts arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 4-III-1675 sobre l'hàbit que demanava Bernardo Sans, cavaller de Montesa, per al seu fill Diego: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 44-47v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 177v-178v; llicència per a professor: Ibidem, f. 278; títol de sotscomanador: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 34-35; títol de companyó del comanador d'Ares: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 88-89v; concessió de 50 ll. per l'exercici del suprimit càrrec de sotsclauer junt al de sotscomanador: Ibidem, ff. 158-159v.

Va testar davant Joan Sanchis, notari de Xàtiva, el 12-IX-1708, AHN, OOMM, lib. 677, f. 70v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

81.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 42v i D-46, f. 178.

Bibliografia

Sanz de Vallés y Ferriol, Diego. Natural de Játiva. 1675. Subcomendador del Convento. Exp. núm. 446: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans de Vallés i Maiques, Bernardo

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** 15 7 1616 + 1655

Lloc defunció Montesa **Data defunció** 5 6 1682

Soterrat a Xàtiva, convent de Sant Francesc

Pares i avis
Bernardo Sans i Maria Maiques, els dos de Xàtiva;
Avis paterns: Gaspar Sans, senyor de Vallés i Ana Crespí de Valldaura, els dos de Xàtiva;
Avis materns: Juan Maiques, d'Alacant i Beatriz Ana Sans, de Xàtiva

Esposa Inés Ferriol Llopis

Observacions
El pretendent tenia uns 36 anys d'edat (exp. 447).

El 20-I-1657 el rei escrivia al lloctinent general informant-li dels problemes de diners que tenia el sotscomanador amb els religiosos del convent, doncs havia traslladat la seua residència a la vila de Montesa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor de Vallés

En l'orde de Montesa Sotscomanador (11-VII-1656);
companyó del comanador d'Ares (20-XII-1664)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 26 8 1654 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Cristóbal Sans de Vallés i Crespí (mort el 1565), fill dels avis paterns; Vicente Maiques (1588), germà de la mare del pretendent; Francisco Crespí (1577), lloctinent general de Montesa, Juan Crespí (1634) i Cristóbal Crespí (1642), nebots de l'àvia paterna; Tomàs Tallada (1641), senyor de Novetlé, fill d'Eufemia Sans, germana del pare del pretendent. Altres asseguraren que el candidat era de la mateixa família que Francesc Sans Martí, XIé mestre de Montesa –mort el 1506–.

Descendents Els fills Cristóbal i Diego Sans de Vallés i Ferriol, creuats en 1659 i 1677 respectivament

En altres oomm Francisco Sans, germà de l'avi patern (o germà de son pare) fou castellà d'Amposta en l'orde de Sant Joan; Francisco Crespí, cavaller també de Sant Joan, germà de l'àvia paterna.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques Consulta del Consell d'Aragó de 22-VII-1654 sobre l'hàbit que demana Bernardo Sans: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 219-219v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 220v-221v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 229v-231; llicència per a professar: Ibidem, ff. 276-276v; títol de sotscomanador: Ibidem, ff. 285v-287; títol de companyó del comanador d'Ares: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 153-154.

El 20-I-1657 el rei escrivia al lloctinent general informant-li dels problemes de diners que tenia el sotscomanador amb els religiosos del convent, doncs havia traslladat la seua residència a la vila de Montesa: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 302v-303 i 308v-309.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 6.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 70v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 34v i D-46, f. 178.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Sanz de Vallés y Maiquez, Bernardo. Natural de Játiva. 1654. Subcomendador del Convento. +Montesa, 5 de junio de 1682. Exp. núm. 447: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans i de Juan, Gaspar

Altres formes

Lloc naixement Alacant **Data** c. 1583 **+** 1615

Lloc defunció Montesa **Data defunció** 1648

Soterrat a

Pares i avis

Luis Sans, natural de Xàtiva, i Ana Juan, natural d'Alacant;
Avis paterns: Gaspar Sans, capità de Benidorm, i Leonor Sans, ambdós de Xàtiva;
Avis materns: Antonio Juan, doctor en medicina, i Leonor Pasqual, ambdós d'Alacant

Esposa

Sicilia Sans. Després, el 24-VII-1630 se li donà llicència per a casar-se amb Àngela de Borja i Milà, viuda natural de València: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 30.

Observacions

Va ingressar amb dispensa del papa per falta de noblesa en l'avi matern.

El pretendent tenia uns 30 anys d'edat; els interrogatoris finalitzaren a Alacant el 16-IX-1613. Els ancians reunits a València el 21-I-1614 resolgueren: "vistas las pruebas de don Gaspar Sans y Juan y que por ellas consta ser decendiente por el quarto de los Juanes de ciudadanos antiguos desde el tiempo del rey don Fernando, y aver entrado a officios en la ciudad de Alicante hijos de su hermano, del doctor Juan, y visto lo dispuesto por el auto capitular 9 celebrado en la ciudad de Valencia a 30 de mayo de 1583 en el declarando el interrogatorio quinto del capítulo 31 de las deffinitiones, donde se admiten ciudadanos de las ciudades donde fueren los pretendientes vezinos y naturales, y que así se ha platicado en nuestra Religión en muchos ábitos que se an dado. Attendiendo juntamente a que solos tres testigos dizen que el agüelo materno del pretendiente, dicho Antonio Juan, entró a officios de la ciudad, y la caussa de sciencia que dan es porque en dicha ciudad go- //zan los doctores en medizina privilegios de ciudadanos y son admitidos como a tales, no declarándose más ni diziendo si entraría? juntamente como a successor de los dichos Juanes, y reparando juntamente en que no constava por la información si el bisagüelo de dicho pretendiente entró a officios, determinamos que para plena probación de dicha información se interroguen

Cavallers de Montesa (1592-1701)

de nuevo los tres testigos sobredichos si el dicho dotor Antonio Juan entró como a ciudadano o como a médico, y quién fue su padre de dicho dotor Juan, y si entró a oficios, pues es requisito para imponguar (sic) [impugnar] la información que deviera hazerse ex officio. Y contentándose el pretendiente de no hazer más prueba podría suplirse el defecto de la información con dispensación, y este es nuestro parecer, siendo nombrados por el lugarteniente general para dicho effecto" [firma i rúbrica de] fra Francisco Perpinyà, fra Jerónimo March, fra Pedro Castellví i fra Diego Roca. No hi ha resolució de les proves a Madrid (exp. 436).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

17 6 1613

Mercé concedida per

Felipe III

Inici proves

24/08/1613

Data comissió presa d'hàbit

5 12 1614

Resolució proves

No hi consta

Informants cavallers

fra Melchor Figuerola i Borja

Informants religiosos

fra Sebastián Serves

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

10 1 1615

Lloc

València, Temple

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

04/02/1617

Data

23 5 1620

Lloc

Montesa

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

436

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

"Frey don Gaspar Sans. En 10 de henero de 1614 (sic) [per 1615] tomó el hábito de cavallero de la orden de Montesa en la iglesia del Temple de Valencia. Diósele el lugarteniente general don César Tallada y el prior frey Berenguer Vila. Hízole professo en 23 de mayo el padre prior fray Juan Salinas. Murió sotsclavero": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 109.

També consta com a any d'ingrés 1614 a la "Memoria de todos los caballeros que ha havido en la Orden de Montesa después que su Maestrado está incorporado en la Corona de Aragón, con los día, meses y años que tomaron el ábito": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 115.

Consulta del Consell d'Aragó de 14-X-1612 sobre l'hàbit que demana Gaspar Sanz: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 91; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 96-97v; carta del rei al seu ambaixador a Roma sol.licitant dipensa de noblesa per a prendre l'hàbit: Ibidem, f. 110; comissió per a que li donen l'hàbit (amb la dispensa del papa per falta de noblesa en l'avi matern): Ibidem, ff. 128v-130v; llicència per a professar residint sols un mes al convent de Montesa: Ibidem, ff. 235-235v; títol de companyó del comanador d'Ademús: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 15-16; llicència per a casar-se amb Ángela de Borja: Ibidem, ff. 29v-30; títol de sotsclauer: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 37-38v.

"Item, a 19 de agosto 1630, don Gaspar Sanz, del ábito de Montesa, viudo de doña Sicilia Sans, con doña Ángela de Borja, viuda de don Ximen Pérez Ruiz de Liori": [en Sant Tomàs], "Libre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 36.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 47.

Bibliografia

Sanz y de Juan, Gaspar. Natural de Alicante. 1613. Teniente de gobernador de Alicante. Subclavero y lugarteniente general de la Orden [sic]. +1648. Exp. núm. 439 [per 436]: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de: "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 42.

BERNABÉ, D., "Nobles valencianos en el servicio regio...", cit., pp. 46, 53.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans i Sans, Francisco

Altres formes

Lloc naixement Alacant

Data c. 1619 **+** 1633

Lloc defunció

Data defunció 1640

Soterrat a

Pares i avis

Gaspar Sans, cavaller de Montesa, natural d'Alacant, i Cecília Sans, natural de València;
Avis paterns: Luis Sans, natural de Xàtiva i Ana Juan, natural d'Alacant;
Avis materns: Pedro Sans de Benimexix, natural de Xàtiva i Isabel Ferrer, natural de València

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 14 anys d'edat (exp. 442).

"Y don Francisco Sanz, mi hermano, cavallero de la misma Orden, sirvió ansimismo a Vuestra Magestad de cappitán de cavallos de la compañía de su Orden en el Principado de Cataluña, adonde murió peleando con el valor que es notorio los reencuentros que la cavallería que estava a cargo de don Pedro de Aragón tubo con la que governava monsiur de la Mota": Memorial de Pedro Sans sol.licitant la plaça de governador d'Oriola: BERNABÉ GIL (2008), p. 53.

El 28-X-1633 se li concedí llicència per poder servir la duquesa de Lerma, malgrat l'impediment que per a tal fi s'establí al capítol general de 1583.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

**En l'orde
de Montesa**

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Altres Capità de cavalls en la companyia de Montesa del Batallón de Órdenes (1640)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 9 1628 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 25/06/1633 **Data comissió presa d'hàbit** 8 9 1633

Resolució proves 01/09/1633

Informants cavallers fra Bartolomé Vives, comanador de Montroi

Informants religiosos fra Miguel Serrano, col.legial (i per mort d'aquest, fra Felipe Miguel)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 2 10 1633 **Lloc** Madrid

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Son pare, Gaspar Sans i Juan (1614)

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 442

Fonts arxivístiques Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 149-149v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 154v-156v; nomenament de nou informant per mort de fra Serrano: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 234v-236v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 259v-261.

El 28-X-1633 se li concedí llicència per poder servir la duquesa de Lerma, malgrat l'impediment que per a tal fi s'establí al capítol general de 1583: AHN, OOMM, lib. 553-C, f. 278v-279.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 57-57v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 24 i D-46, f. 176v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Sanz y Sanz, Francisco. Natural de Alicante. 1633. Exp. núm. 442: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

BERNABÉ, D., ""Nobles valencianos en el servicio regio..." cit., p. 53.

JIMÉNEZ MORENO, Agustín, Nobleza, guerra y servicio a la Corona: los caballeros de hábito en el siglo XVII, tesi doctoral inèdita, Madrid, Universidad Complutense, 2011, p. 589, disponible en xarxa a TDR.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans i Soto de Sans, Guillem

Altres formes Sanz: RAH, CSC, sign. I-27, f. 115

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1557 **+** 1572

Lloc defunció Xàtiva **Data defunció** 10 1603

Soterrat a En el vas dels frares del convent i monestir d'El Carme, dit de Sant Julià (Xàtiva)

Pares i avis Gerónimo Sans i Beatriz Soto de Sans, naturals de Xàtiva;
Avis paterns: Jaime Sans, fill de Francisco Sans, cavaller, i Joana Silvestre de Sans, filla de Bartolomé Silvestre, ciutadà de Xàtiva;
Avis materns: Mossén Guillem Ramón Soto, cavaller, i Isabel Ana Tallada de Soto, filla de mossén Martí Tallada, cavaller (fill de mossén Guerau Tallada, comanador de Santiago), i Isabel Corberán, filla de mossén Juan Corberán de Let

Esposa

Observacions Quan se li feren les proves d'ingrés es declarà que el pretendent tenia entre 9-10 anys d'edat (expedient 443).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó de la comanda de Benicarló;
sotsclauer (23-VII-1581);
sotsclauer (28-XI-1588);
lloctinent de Montesa i Vallada -sent sotsclauer- 24-VII-1593;
sotscomanador (23-XII-1594) -possessió: 15-I-1595-;
comanador de Borriana (3-III-1599 - ?-X-1603);

Altres

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Guillem Sanz, natural de Xàtiva, de 10 años de edad. [Al marge:] Cavallero. A 9 de mayo 1567. Padres: don Gerónimo Sanz y doña Beatriz Soto, naturales de Xàtiva. Abuelos paternos: don Jaime Sanz y doña Juana Silvestre, naturales de Xàtiva. Maternos: mosén Guillem Ramon Soto y doña Ysabel Anna Tallada, naturales de Xàtiva. Todos los genealogiados por la línea paterna y don Francisco Sanz, visabuelo del pretendiente, fueron cavalleros y de género militar [f. 115v]. Los Sotos son cavalleros. Doña Juana Silvestre fue hija del magnífico en Bartolomé Silvestre, ciudadano muy honrrado de Játiva, y fue jurado y regidor de dicha ciudad algunas vezes. Doña Ysabel Ana Tallada, abuela materna, fue hija del magnífico mosén Martí Tallada, cavallero, y todos muy honrrados christianos viejos sin mezcla alguna de moro, judío ni villano, ni sospecha de tal. Por lo qual aparece que don Guillem Sanz es cavallero y de género militar y de muy antiguo linage por todas partes y por la común estimación, que fue hijo legítimo y natural, havido de legítimo matrimonio. No hai aprobación, y se advierte que no es el original de la información, sino copia firmada del dicho comisario y legalizada por el dicho notario, que a petición de la parte de orden del comisario le dio y libró otra copia a la parte": RAH, sign. I-27 [9/601], ff. 115-115v.

"El reverendo y muy noble frey don Guillem Sans empesó de azer la probación el día del glorioso y bienaventurado San Pedro que contamos a 29 de junio del año 1576, y hizo proffessione el día del glorioso Sancto Jerónimo que contamos a 30 de setiembre del dicho año 1576 en el convento. Compañero del

Cavallers de Montesa (1592-1701)

comendador de Benicarlón, tomó el hábito en 18 de maio 1572. Dióselo frey don Joan Tallada en la hyglesia del convento de Montesa con comissió[n] del señor Maestre hecha en 10 de maio de dicho año 72. Fue provehído en sosclavero el año 1589. Fuele echa merçed del oficio de sotscomendador por Su Magestad en 4 de noviembre 1594. Después, por Su Magestad, le fue echa merced de la encomienda de Borriana. Murió en Xàtiva a [blanc] de octubre 1605, fue enterrado en Xàtiva en el Carmen. Fueron albaças [blanc]"AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 48.

Títol de sotsclauer: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 44v i ff. 161-161v; títol de lloctinent de Montesa i Vallada: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 35-36; títol de sotscomanador: Ibidem, ff. 103-103v; possessió del càrrec de sotscomanador: ARV, Protocols Notarials, sign. 1175; títol de comanador de Borriana: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 53-55; testament rebut per Geroni Oltra, notari de Xàtiva, l'1 d'abril de 1603: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 3.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31.

Bibliografia

Sanz y Soto de Sanz, Guillén. Natural de Xàtiva. 1567 [sic]. Subclavero. Subcomendador del convento. Comendador de Burriana. +1603. Exp. núm. 443, en VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias] "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans i Valor, Hernando

Altres formes Sanz: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 75

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1584 **+** 1605

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Juan Sans, natural de Xàtiva, i Francisca Valor, natural de Biar; Avis paterns: Luis Sans Ferrer i Violant Tallada Llançol de la Roca, ambdós de Xàtiva; Avis materns: Nofre Valor, natural d'Alcoi, i Isabel Juan Sans, senyora de Benifallim, natural de Biar

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 18-20 anys d'edat (exp. 444).

Va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 5 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Hernando Sans, natural de Xàtiva. Padres: Don Juan Sans, natural de Xàtiva, y doña Francisca Valor, natural de Viar, reyno de Valencia; Abuelos paternos: don Luis Sans y doña Violante Tallada, naturales de Xàtiva; Abuelos maternos: Nofre Valor, natural de Alcoy, y Isabel Juan // Sans, natural de Viar. Esta Isabel Juan Sans enviudó y contrajo segundas nupcias con el señor de Benifallim, y por este casamiento quedó señora de dicho lugar y vivió en él. Frey don Hernando, don Juan, su padre, don Luis su abuelo, y don Juan Sans, su visabuelo, fueron cavalleros nobles y muy principales y antiguos, y se llamaron Sans de la casa de Sorío por diferencia de otros Sans que avia en Xàtiva del nombre y linage. Nofre Valor fue ciudadano de Alcoy y descendiente de tales de mucha antigüedad en Alcoy, y la abuela materna fue señora muy principal, y su padre Pedro Sans familiar del Santo Officio. Doña Violante Tallada, abuela paterna, fue muy noble y conocida por tal en Xàtiva con la mesma igualdad que los Sans, y assí unos como otros de entera limpieza, libres de qualquier afrenta que contradiga a este punto y estimación": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 79-79v.

"Frey don Hernando Sanz. En 3 de mayo 1604 se le hizo merced del hábito de cavallero de Montesa. En 15 de diziembre 1604 se dio la comissió para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 75.

Va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Carta de Pedro Franquesa de 9-I-1604 indicant les mercès d'hàbit concedides en favor de Gaspar de Borja i Hernando Sans: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 185-185v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 232-232v; creuament a AHN, OOMM, lib. 884-C.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 180.

Bibliografia

Sanz y Valor, Hernando. Natural de Xàtiva. 1604. Exp. núm. 444: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sans, Melchor

Altres formes Sanz: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 24v

Lloc naixement València **Data** c. 1510 **+** 1536

Lloc defunció **Data defunció** 17 12 1605

Soterrat a

Pares i avis Pedro Luis Sans i Eugenia Casanova;
Avis paterns: Francesc Sans Martí, XI mestre de Montesa

Esposa El 15 d'agost de 1598 sol·licitava els permisos adients per casar-se amb Isabel Clara Micó, viuda

Observacions Va renunciar a la comanda d'Atzeneta en octubre de 1589 i es va proveir en fra Juan Ferrer, amb reserva de 180 lliures a l'any d'aliments per a don Melchor Sans, d'acord amb el capítol general de 1588.

“La encomienda de Adzaneta, Vistabella, Culla, Benafigos, el Molinell vacó en el año 1595 por muerte de Gaspar Granullés. Vale mil y seiscientas libras, paga cada año mil y duzientas en los cargos que se siguen: nuevecientas libras de pensión a don Melchior Sans, que es de más de ochenta y tres años, y las otras trezientas en cargos particulares, quedan para el comendador quatrocientas libras, los emolumentos de la jurisdiccion se pueden estimar en ciento y cincuenta libras cada año”: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 496.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Comanador de Borriana;
comanador de Benicarló (17-I-1577);
comanador de Culla i Atzeneta (12-VI-1583 - octubre de 1589)

Altres

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"El reverendo y muy noble frey don Melchior Sans, comendador de Borriana, entró a poseher la encomienda de Benicarlón el primero de junio del año de 1577. Fue provehído en el mes de junio 1583 en la encomienda de Adzaneta por muerte de don Franci de Mompalau. Recibió el ábito en 20 de agosto 1536 por manos del señor Maestre Bernat Despuig. Renunció voluntariamente dicha encomienda de Adzaneta en manos del señor Maestre en octubre, año 1589. Proveyóse su encomienda en frey Juan Ferrer con reserva de 180 libras de alimentos para el dicho frey don Melchior Sans, de los cuales goza cada año y todo esto se hizo con aprobación del capítulo general celebrado en el año 1588. Murió a 17 de diciembre año 1605": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 5-5v.

Títol de comanador de Benicarló en HERNÁNDEZ RUANO, Javier, Justicia y sociedad en el señorío de la Orden de Montesa en los siglos XVI y XVII (tesi doctoral inèdita), València, 2004, vol. II, pp. 758-759; títol de comanador de Culla: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 82v-83v; carta del príncep Felipe al substitut de lloctinent sobre el matrimoni que pretén fra Melchor Sans amb Isabel Clara Micó: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 217v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 24v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 178v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

PASCUAL y BELTRÁN, Ventura, Játiva biográfica, València, Renovación Tipográfica, 1931, vol. III, p. 122.

Sanz, Melchor. Natural de Valencia. 1536. Caballero. Comendador de Burriana, de Benicarló, Vinaroz y Adzaneta. +1605. Hijo de Pedro Luis Sanz y nieto del Maestre don Francisco Sanz: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias] "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 42.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sapena i Figuerola, Francisco

Altres formes Çapena: AHN, OOMM, lib. 812, f. 159; Zapena: RAH, CSC, sign. I-4, f. 53v

Lloc naixement València **Data** c. 1600 **+** 1628

Lloc defunció **Data defunció** 5 4 1629

Soterrat a

Pares i avis El doctor Juan Bautista Sapena i Rafaela Figuerola, naturals de València;
Avis paterns: el doctor Gaspar Sapena, regent del Consell d'Aragó, natural de Xàbia, i Àngela Costa, natural de Gandia;
Avis materns: Gabriel Figuerola i Beatriz Araviano, naturals ambdós de València

Esposa

Observacions Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626.

El pretendent tenia uns 24-28 anys d'edat (exp. 449).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Familiar de la Inquisició en 1628

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 1 1628 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Francisco Çapena. En 20 de junio de 1628 don Francisco Çapena tomó el hábito de cavallero de nuestra Orden; dieronsele, con comisión de Su Magestad, don Jofré de Blanes, lugartiniente general de dicha Orden, y frey Berenguer Vila, prior del Temple de Valencia en dicha iglesia; asistieron don Carlos de Borja y don Carlos Castellví, cavalleros professos de dicha Orden": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 159.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 552-C, f. 96.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, f. 96; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 102-103; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 131-131v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 23 i D-46, f. 191.

Bibliografia

"Martes a 20 [de juny de 1628], recibí el ábito de Montesa en el Temple de mano de don Jofré de Blanes, lugartiniente, don Francisco Sapena y Figuerola; "Juebes a 5 [d'abril de 1629], a la noche, murió de enfermedad d. Francisco Zapena y Figuerola, cavallero del ábito de Montesa, hedad 30 años": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., pp. 120 i 152.

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 178.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Sapena y Figuerola, Francisco. Natural de Valencia. 1628. Exp. núm. 449: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 43.

Sobre els Sapena, ALMENARA SEBASTIÀ, Miquel, GUINOT RODRÍGUEZ, Enric, Carta de Poblament del Poble Nou de Benitatxell, 1698, València, Edicions del Bullent, 2008, pp. 45-63.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sarzola i Cruïlles, Félix Manuel

Altres formes Zarçuela: ADV, sign. 10-bis, f. 55; Sarzuela: RAH, CSC, sign. I-4, f. 46v

Lloc naixement València **Data** c. 1591 **+** 1611

Lloc defunció **Data defunció** 9 1649

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo Sarzola i Florentina Cruïlles, naturals ambdós de València;
Avis paterns: el doctor Bartolomé Luis Sarzola, natural de Madrid, i María de Barrionuevo, natural de Chinchilla;
Avis materns: Pedro Luis de Cruïlles, natural de Xàtiva, i Ana Roca, natural de València

Esposa El 13-IX-1627 se li concedí llicència per a casar-se amb Esmeregilda (o Hermenegilda) Crespí, filla del lloctinent general Francisco Crespí. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 58.

Observacions El pretendent tenia entre 17-20 anys d'edat; l'àvia materna era germana del comanador Roca (probablement Benito Roca, comanador de Borriana). Falta l'aprovació de les informacions a Madrid: a València, s'aprovaren el 12-III-1611 (exp. 450).

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor de Benicalap

En l'orde de Montesa Companyó del comanador de Benassal (6-III-1645)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Félix Sarsola y Cruilles. En onze de abril 1611 tomó el hábito de cavallero de Nuestra Señora de Montesa frey don Félix Sarsola y Cruilles con comissió de Su Magestad. Hizo la profession en [blanc]": AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 97.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 316v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 322-324v; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 6v-7v; llicència per a professar: f. 51v i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 37; llicència per a casar-se amb Esmeregilda -o Hermenegilda- Crespí: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 60v-61; títol de companyó del comanador de Benassal: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 247v-248.

"Item, a 6 de marzo 1628 don Phéliz Zarçuela, con doña Mregilda Crespí": [en Sant Nicolau], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 55.

Testament recollit pel notari Jacinto Rodrigues el 7-IX-1649 i publicat pel mateix notari el 14 del mateix mes i any: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 20v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 13.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., pp. 288-289.

Sarzola y Cruilles, Félix Manuel. Natural de Valencia. 1611. +1649. Exp. núm. 450: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sedeño de Mesa i Herrera, Gabriel

Altres formes

Lloc naixement Albacete **Data** c. 1568 **+** 1590

Lloc defunció **Data defunció** 15 12 1595

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Sedeño de Mesa, natural d'Albacete, i Jerónima de Herrera, natural de Toledo;
Avis paterns: Gabriel de Espinosa de Mesa, natural de Villaescusa de Haro, junt a Belmonte, o de San Clemente, i Isabel de Solís, natural d'Albacete;
Avis materns: Juan de Herrera i Leonor Bustos de Alcozer, naturals ambdós de Toledo

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 20-22 anys d'edat (exp. 453).

Incorporada Montesa, el rei Felipe II nomenà fra Jaime Juan Falcó i fra Baltasar Primo, rector de Montesa, per a que averiguaren les qualitats de Gabriel Sedeño: la carta ordenant les noves proves s'hi troba cosida a l'expedient, i les informacions es van iniciar a Toledo el 15-I-1594, finalitzant a la mateixa ciutat el 20-I-1594. Els testimonis subratllaren la falta de qualitats: "ha oído murmurar y ponerse duda en la dicha limpieza [...]. Juan de Herrera no tenía la limpieza que se requería [...], no los tienen por hombres limpios, sino por confesos y descendientes de judíos, y que esto es público y notorio y pública voz y fama [...]; la agüela materna también era confessa y descendiente de judío".

Després de la incorporació, s'exigí l'expulsió de Sedeño de l'orde de Montesa, ja que "estava infamado gravemente de confesso con grandíssima publicidad": ANDRÉS ROBRES, F. (1994), p. 418.

Uns anys després, el 27-II-1595, l'assessor general fra Diego de Covarrubias exigia el pagament de 60 lliures a la roberia del Sacre Convent de Montesa a fra Gabriel Sedeño, fra García de Pareja i fra Pedro de Vega (curiosament, tots

Cavallers de Montesa (1592-1701)

castellans), no sabem si en relació al llit i la roba que s'havia d'entregar al convent en prendre l'hàbit, tal com va establir el capítol general de 1567, capítol nº 23 i el capítol XX de les definicions de Montesa: AHN, OOMM, lib. 538-C (índex dels Curiae Montesiaie).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Mestre Borja

Inici proves

29/06/1590

Data comissió presa d'hàbit

18 10 1590

Resolució proves

No hi consta

Informants cavallers

fra Jerónimo March; fra Francisco Luis Tallada (per a la família de l'avi patern)

Informants religiosos

fra Bartolomé Perales; fra Bartolomé Perales (per a la família de l'avi patern)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

9 11 1590

Lloc

Madrid? (església de Sant Climent, de monges bernardes)

Ministres

fra Francisco Tallada, comanador de Benassal

Padrins

fra Perales i don Juan Sedeño, el seu germà

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

453

Fonts arxivístiques

"Frey don Gabriel Sedeño, natural de la villa de Albacete, de edad de 20 años?. Padres: Francisco Sedeño de Mesa, natural de Albacete, y doña Gerónima de Herrera, natural de Toledo. Paternos: Gabriel de Espinosa, natural de San Clemente, y doña Ysabel de Solís, natural de Albacete. Maternos: Juan de Herrera, regidor de Toledo, y doña Leonor Bastos de Alcoçer, naturales de

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Toledo, y su descendencia de Santo Domingo de la Calzada. Todos los quatro quartos fueron descendientes de personas nobles. Hijosdalgo y que en Castilla han logrado las excepciones acostumbradas y los oficios [más] honoríficos por el estado de nobles e hijosdalgo y de limpieza, la tuvieron todos muy saneada enteramente. El padre y abuelo fueron regidores de la hermandad de la villa de Caudete por los hijosdalgo a ocación? que el abuelo Gabriel de Espinosa se fue a vivir de San Clemente a Caudete y fue hijo de Catharina Gonzales de San Clemente, el padre no le nombran": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 140v.

"Frey don Grabriel Sedeño thomó el hábito de cavallero desta Orden en 9 de noviembre 1590 en la yglesia de Sanct Climente, convento de mongas bernardas, por manos de don Francisco Tallada, comendador (sic) de Benaçal, con comisión del ilustrísimo señor Maestre echa en 18 de octubre 1590. Dixo la missa Francisco Vasques, rasionero de la yglesia mayor de Toledo. Fueron padrinos frey Perales y don Juan Çedeño, su ermano. Enpessó de hazer la probassión a 15 de deziebre, año 1593. Murió sin aser profession": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 156v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 207v i 208v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 209; nomenament de nous informants per part de Felipe II el 12-I-1594 en: Índice de lo que se contiene en los libros de registro de cédulas reales y acuerdos de los consejos de Aragón y de las Órdenes... AHN, OOMM, lib. 538-C.

"Murió en 15 de diciembre 1595": Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v.

Bibliografia

Sedeño de Mesa y Herrera, Gabriel. Natural de Albocácer [sic] 1590. +1593 [?]. Exp. núm. 453: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

ANDRÉS ROBRES, Fernando, "Garcerán de Borja, Felipe II y la tardía incorporación del maestrazgo de la Orden de Montesa a la Corona. Los hechos (1492-1592)", en MARTÍNEZ RUIZ, Enrique y SUÁREZ GRIMÓN, Vicente (eds.), Iglesia y Sociedad en el Antiguo Régimen. III Reunión Científica de la Asociación Española de Historia Moderna, Las Palmas de Gran Canaria, Universidad, 1994, p. 418.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sedeño Torrellas, Cristóbal

Altres formes

Lloc naixement Dénia **Data** 2 12 1566 + 1602

Lloc defunció **Data defunció** 1633

Soterrat a

Pares i avis Antonio Sedeño, regidor de la vila d'Arévalo, i Leonarda Torrellas, natural de Gandia;
Avis paterns: Francisco Sedeño, alcaid del castell d'Arévalo, i Ana Vázquez Arce, naturals ambdós de la vila d'Arévalo;
Avis materns: Francisco Torrellas, natural de Xàtiva, mort pels comuners a la batalla de Belioz?, i Catalina Pastor, filla de Juan Pastor, naturals de Gandia

Esposa El 2-VIII-1615 se li donà llicència per a casar-se amb Rafaela de la Cárcel i Tapia

Observacions "Don Christóval Sedeño Torrellas es vecino de la villa de Arévalo; nació en Dénia, en el reyno de Valencia, a dos de diçienbre el año de 1566" (exp. 454)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador major (12-II-1613)

Altres Mestre de Camp;
governador de Dénia

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Christóval Sedeño Torrellas. En 25 de noviembre 1601 se hizo merced del hábito a don Christóval Sedeño Torrellas. En 25 de agosto 1602 se dio comissió para tomalle. En 28 de agosto 1602 don Ramón Pallàs y el reverendo frey Francisco Garrido dieron el hábito de cavallero en el monasterio de Bellén a don Christóval Sedeño, con comissió de Su Magestad. Fueron padrinos don Francisco Terça y don Bartholomé Vivas": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 60.

"Don frey Christóval Sedenno y Torrellas, cavallero del hábito de Montesa, tomó el hábito en el monasterio de Bellén de Valladolid en 28 de agosto del anno 1602. Dixo la missa frey Garrido, le armó cavallero don Ramón Pallàs. Vino al convento para haser la probatió 27 de desiembre de 1608. Fiu-lo profés lo darrer dia del ann als 31 de desembre 1608. Ha fet de gasto 1 lliura, 17 sous, 11 [diners]": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 25v.

Carta del duc de Lerma a l'assessor general Covarrubias -15-XI-1601- comunicant-li la mercè d'hàbit de Montesa lliurada en favor de Cristóbal Sedeño: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 55v-56; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 58v-61v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 95v-96v; llicència per a professar al convent de Montesa havent residit-hi sols tres dies: AHN, OOMM, lib. 548-C,

Cavallers de Montesa (1592-1701)

ff. 92v-93; títol de companyó de la comanda de la tinença de Les Coves: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 80-81; llicència per a casar-se amb Rafaela de la Cárcel: Ibidem, ff. 166v-167.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42-42v.

Bibliografia

Sedeño y Torrellas, Cristóbal. Natural de Denia. 1602. Maestre de Campo. Gobernador de Denia. +1633. Exp. núm. 454: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

LOMAS CORTÉS, Manuel, El puerto de Denia y el destierro morisco (1609-1610), València, Universitat de València, 2009, p. 43-49.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sentís i Martí, Vicente

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1561 **+** 1592

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a València, convent de Predicadors ¿?

Pares i avis Micer Juan Sentís, regent del Consell d'Aragó, natural de la vila d'Orta (Catalunya) i Vicenta Martí, natural de València;
Avis paterns: Perot Sentís i Çerdana Ferrer, naturals d'Orta;
Avis materns: Perot o Miguel Martí, mercader, natural de Peníscola, i Jerónima Martínez, natural della?

Esposa El 22-IX-1593 se li donà llicència per a casar-se amb Jerónima Roca i Borja, de València; el 15-XII-1604 per a casar-se amb Rafaela Pasqual, de València

Observacions El pretendent tenia uns 31-34 anys. "Del abuelo maternal, llamado Fulano Martí, dixo que era mercader y como tal tenía una xabonería en la plaza de la Hierba de Valencia..." (exp. 455).

Segons les "Décadas" de Samper, natural de Tortosa: RAH, CSC, sign. I-3 [9/577], f. 48, l'altre exemplar manuscrit de les Décadas, en canvi, el considera natural d'Orta: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 40.

El 17-IV-1594 fou comdenat a sis mesos de presó al castell de Montesa, 100 ducats i costos del plet per haver-se casat sense permís.

Probablemente ja era mort el 1624, doncs no consta a la relació de membres d'eixe any: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 412-417.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Cavallers de Montesa (1592-1701)

**En l'orde
de Montesa**

Altres

Batlle de Borriana, capità de cavalls

Hàbit de l'Orde

Concessió

**Data
comunicació**

**Mercé concedida
per**

Mestre Borja

Inici proves

07/11/1591

Data comissió presa d'hàbit

15 3 1592

**Resolució
proves**

No hi consta

**Informants
cavallers**

fra Galcerán Vidal

**Informants
religiosos**

fra Felipe Marimón

**Informants
altres ordes**

Creuament i presa d'hàbit

Data

1592

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

03/07/1603

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

455

**Fonts
arxivístiques**

"Don Vicente Sentís, natural de Valencia, de edad de 30 años [al marge] Cavallero. Año 1591. Padres: Micer Juan Sentís, natural de villa de Orta, en Cataluña y doña Vicenta Martí, natural de Valencia; Abuelos paternos: Pedro Sentís y Cerdana Ferrer, naturales de Orta, maternos: Miguel Martí, natural de Peníscola, y Hierónima Martínez, natural della?. El pretendiente es hijo legítimo y se trató con mucha estimación, porque su padre fue regente del Supremo de Aragón, y estando en este empleo obtuvo privilegio real de nobleza con que se armó cavallero, y Su Magestad le dio armas. El abuelo paterno era un labrador rico que vivía de sus rentas y frutos de sus heredades, pero ni trabaxar de sus manos, christiano viejo y sin mancha alguna de judío etc, como se averiguó en la información que se hizo para una consultoria ordinaria del Santo Officio de la limpieza de don Pedro Sans y de su muger doña Madalena Sentís, hermana de don Vicente. La madre y abuelo materno fueron también limpios de toda mala raza, pero no cavalleros. Las abuelas paterna y materna eran christianas viejas y de sangre limpia, sin saberse cosa en contrario. No hay

Cavallers de Montesa (1592-1701)

aprobación ni dispensa alguna faltando la calidad por dos partes": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 120v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 217v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 219v; llicència per a casar-se amb Jerònima Roca: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 28v-29; sentència per casar sense permís: Ibidem, ff. 70-71; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 149v; llicència per a casar-se amb Rafaela Pascual: Ibidem, ff. 233v-234.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 40.

Bibliografia

Sentis y Martí de Sentis, Vicente. Natural de Valencia. 1591. Baile y capitán de Burriana. Exp. Núm. 455: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 44.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Setantí i Alzina, Joaquín

Altres formes

Lloc naixement Barcelona **Data** c 1546 **+** 1606

Lloc defunció **Data defunció** 1617

Soterrat a

Pares i avis

Lluís Antoni Setantí i de Ferrera, ciutadà honrat, i Jerònima Alzina;
Avis paterns: Carles Setantí i Leonor Jerònima Ferrer;
Avis materns: misser Francesc Alzina i Caterina de l'Orde, tots de Barcelona

Esposa

Verònica Cellers i Palau (1586); el 21-VI-1608 se li va donar llicència per a casar-se amb Ana Brasco, natural de Barcelona.

Observacions

El pretendent tenia uns 55-60 anys d'edat; al seu expedient no consta l'aprovació de les informacions a València, sols a Valladolid (exp. 456).

Sol·licità títol de noble cap al 1609: ACA, Consell d'Aragó, lligall 269, nº 86.

Va escriure les obres:

Frutos de historia en que sumariamente estan contenidas las cosas notadas en la página siguiente recopiladas por don Ioachin Setantí..., Barcelona, Lorenzo Déu, 1610.

Aphorismos sacados de la Historia de Publio Cornelio Tacito / por el D. Benedicto Aries [sic] Montano para la conservación y aumento de las Monarchías, hasta agora no impressos, y las centellas de varios conceptos, con los avisos de Amigo de D. Ioachin Setantí... Barcelona, Sebastian Matevat, 1614 (edició recent: Centellas de varios conceptos de don Joaquín Setantí: caballero catalán, del hábito de Montesa, a cura d'Emilio Blanco, Palma de Mallorca, José J. de Olañeta, Universitat de les Illes Balears, 2006).

Títols i càrrecs

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Militar. Conseller en cap de Barcelona (1592 i 1604), diputat (1603) i ciutadà honrat, capità ordinari de Catalunya (14-V-1616).

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

15 11 1605

Mercé concedida per

Felipe III

Inici proves

27/11/1605

Data comissió presa d'hàbit

2 5 1606

Resolució proves

10/04/1606 (falta l'aprovació a València)

Informants cavallers

fra Ramón d'Oms

Informants religiosos

fra Felipe Marimón, rector de Sant Mateu i capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

13 6 1606

Lloc

Barcelona, capítol del monestir de predicadors

Ministres

fra Ramon d'Oms

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

456

Fonts arxivístiques

"Frey Joachim Setantí. En 15 de noviembre 1605 se hizo merced del hábito de cavallero de Nuestra Señora de Montesa a Joachim Setantí, y en 2 de mayo 1606 se le dio comissió para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 91.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 8v; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 11v-15; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 35; llicència per a casar-se amb Ana Brasco, natural de Barcelona: Ibidem, f. 174.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44.

Bibliografia

MUÑIZ, fray R., Biblioteca cisterciense..., cit., p. 319.

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., p. 203.

Setantí y Alsina, Joaquín. Natural de Barcelona. 1606. Autor de Frutos de Historia, publicado en 1616 y Centellas de varios conceptos y avisos de amigos, publicado en 1614. Exp. núm. 456: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 44.

MOLAS, P., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., pp. 169, 208, 215.

BRU, Ll. de, FLUVIÀ, A. de, Nobiliari del Reial Cos de la Noblesa..., cit., p. 243.

ESPINO LÓPEZ, Antonio, La biblioteca de don Joaquim Setantí. Las lecturas de un tacitista catalán, Bulletin Hispanique, (1), juin 2001, pp. 43-73.

BARÓ i QUERALT, Xavier, La historiografia catalana en el segle del barroc (1585-1709), –tesi doctoral–, Barcelona, Universitat de Barcelona, 2005, pp. 356-486, disponible en xarxa a TDR; edit. en BARÓ i QUERALT, Xavier, La historiografia catalana en el segle del barroc (1585-1709), Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2009, amb dades sobre Setantí, en particular, a les pp. 89-100.

SETANTÍ, Joaquín, Centellas de varios conceptos, Barcelona, Universitat de les Illes Balears, 2006, amb dades biogràfiques del personatge a les pp. 55-60.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sigler de Medinilla Calacet de Cardona, Francisco

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1590 **+** 1612

Lloc defunció Mèxico **Data defunció** 9 8 1659

Soterrat a

Pares i avis Fernando Sigler, natural de Medina del Campo, i Ana Calacet i de Cardona, natural de València;
Avis paterns: Pedro Sigler, i Luisa de Vera i de Medinilla, naturals ambdós de Medina del Campo;
Avis materns: Gracián de Calacet, natural de València, i María de Quesada i Avellaneda, natural de Iscar [Villaverde de Iscar?], bisbat de Segovia (Castilla)

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 21-22 anys d'edat; no consta l'aprovació de les informacions a Madrid (exp. 457).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó de la mensa (18-I-1616)

Altres "Fue juez de las obras de Mèxico, y allá murió": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46v.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 2 8 1611 **Mercé concedida per** Felipe III

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques Carta del duc de Lerma a l'assessor general Clavero (20-VII-1611) comunicant-li que el rei havia lliurat mercè d'hàbit de Montesa i una companyia de 50 lliures en favor d'Àlvaro de Castellví i Francisco Singler: AHN, OOMM, leg. 2194.

"Frey don Francisco Sigler. En 2 de agosto 1611 se le hizo merced del hábito de cavallero de Nuestra Señora de Montesa a don Francisco Sigler, y en 12 de febrero de 1612 se dio comisión para tomarle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 100.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 36; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 36v-39; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 44v-46; llicència per a que professe a Méjico: Ibidem, ff. 87-87v; altra llicència per a professar a Méjico [20-I-1615]: Ibidem, ff. 131v-132v; títol de companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 176v-178.

AHN, OOMM, lib. 816, difuntos, p. 1.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46v.

Bibliografia Singler de Medinilla y Calacet de Cardona, Francisco. Natural de Valencia. 1612. Juez de obras de la ciudad de Méjico, donde falleció. Exp. núm. 457: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 44.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sisternes d'Oblites i Badenes, Melchor

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1619 + 1674

Lloc defunció Catarroja **Data defunció** 22 5 1689

Soterrat a

Pares i avis Vicente Sisternes d'Oblites, cavaller de Montesa, natural de València, i Vicenta Badenes, natural de Villahermosa;
Avis paterns: Marco Antonio Sisternes d'Oblites, natural d'Alcoi, i Esperanza Centoll, natural de València;
Avis materns: Antonio Badenes i Bárbara de Pradas, naturals de Villahermosa

Esposa

Observacions Fill bastard.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Assessor del portantveus de general governador de València (1654); membre de l'Audiència de València: oïdor de causes criminals (10-XII-1660), oïdor de causes civils (4-XI-1666), regent (15-II-1689); regent de la cancelleria de Sardenya (1672); regent de la cancelleria de Mallorca.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 28 4 1672 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 22 6 1673

Resolució proves

Informants cavallers fra Gastón Mercader, comte de Bunyol

Informants religiosos fra Pablo Inglés, prior del Temple i capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 10 2 1674 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 22/10/1675

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son pare, Vicente Sisternes i Centoll (1607); son tio, germà de l'anterior, Melchor Sisternes (1629); Juan Sisternes i Pellicer (1634), cosí germà, -entre altres-

Descendents

--

En altres oomm

Pablo Sisternes Pellicer, cavaller de Santiago, cosí germà

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"Frey don Melchor Sisternes de Oblites, de Valencia. 1672. [Al marge] tomó el hábito por dispensa por no legítimo y por villana la madre y abuelo. Hijo espurio de don Vicente Sisternes de Oblites, caballero de la Orden de Montesa, natural de Valencia, y Vicenta Badenes, de Villahermosa. Don Marco Antonio Sisternes de Oblites, natural de Alcoy, del consejo de SM y su oidor decano en la Real Audiencia, y doña Esperança Centoll, natural de Valencia. Antonio Badenes y Bárbara de Pradas, naturales de Villahermosa: RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 42.

"En 30 de septiembre 1672 al embajador, saque dispensa en la bastardía de don Melchor Sisternes de Oblites, regente de Serdeña, y en ser villano de parte de su madre": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 11v.

Consulta per a l'hàbit de Montesa que demanava Melchor Sisternes (17-V-1672): AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 228v-233; comissió per a donar-li l'hàbit -amb la dispensa del papa-: Ibidem, ff. 263v-265v. La dispensa i la sol.licitud prèvia, també, en AHN, OOMM, lib. 535-C, ff. 141v-142; i lib. 884-C; llicència per a professar a Càller (Sardenya): AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 69-70 (sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2157).

Va testar en poder de Joan Çabater, notari de la vila de Madrid, el 6 d'agost de 1685. "Son último codicil el 8 de sobredit mes i any, registrats en la ma 18 de manaments i empare de la cort civil de la ciutat de València, any 1689, foli 34": AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 55.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 79v.

Bibliografia

CARUANA, J. , Los Cruilles..., cit., p. 322.

Sisternes de Oblites y Badenes, Melchor. Natural de Mislata. 1672, Regente de la Audiencia de Cerdeña en 1672, de la de Mallorca y de la de Valencia en 1689. +Catarroja, 22 de mayo de 1689. No existe su expediente. Su genealogía en RAH, Salazar y Castro, sign. I-2 [9/576] f. 42: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), pp. 44-45.

CALLADO, E., ESPONERA, A. (eds.) Memoria escrita, historia viva..., cit., p. 48.

CANET, T., La Magistratura..., cit., pp. 177 i 264.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., pp. 333-334.

GÓMEZ ORTS, Laura, "Aproximación socio-biográfica a una familia de juristas valencianos: los Sisternes", *Estudis*, nº 37 (2011), pp. 511-527.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sisternes d'Oblites i Centoll, Melchor

Altres formes

Lloc naixement València **Data** + 1629

Lloc defunció **Data defunció** 10 2 1642

Soterrat a

Pares i avis Marco Antonio Sisternes, d'Alcoi, i Esperanza Centoll, de València;
Avis paterns: Gaspar Sisternes d'Oblites, ciutadà de vila, i Jerònima Torregrosa, els dos d'Alcoi,
Avis materns: Melchor Centoll, ciutadà de vila, de Castelló de la Plana i Francisca Eugenia Veana, de València

Esposa Va casar amb Casilda Pellicer

Observacions Va participar, en representació de Montesa, en l'organització del Batallón de las Órdenes Militares (1640).
El 17-V-1641 va obtindre llicència per a ordenar-se sacerdot.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Assessor general (18-IV-1638 - 10-II-1642); companyó del comanador de Vilafamés (18-IV-1638)

Altres

Assessor del portantveus de general governador de València (1610); membre de l'Audiència de València: advocat fiscal (10-XI-1612), oïdor de causes criminals (16-IX-1617), assessor de l'Orde a l'Audiència (27-XI-1617), oïdor de causes civils (28-XI-1617), regent (24-V-1629); regent del Consell d'Aragó (1632)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 23 9 1628 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 28 1 1629

Resolució proves

Informants cavallers fra Jofré de Blanes, lloctinent general

Informants religiosos fra Berenguer Vila, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 2 1629 **Lloc** València, palau Reial

Ministres fra Jofré de Blanes, lloctinent general

Padrins

Professió

Llicència per a professar 22/02/1630

Data 19 5 1630 **Lloc**

Ministres fra Jofré de Blanes, lloctinent general i fra Berenguer Vila, prior del Temple

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

El seu germà, Vicente Sisternes (1607)

Descendents

El seu fill Juan Sisternes (1634)

En altres oomm

El seu fill Pablo Sisternes d'Oblites va ser cavaller de Santiago (1624)

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"Frey don Melchior Sisternes, del Consejo de Su Magestad, profesó en 19 de maio de 1630. Frey don Jofré de Blanes, lugartiniente general de nuestra Orden y frey Berenguer Vila, prior del Temple. Murió regente del Supremo de Aragón y asesor general de la Orden, en 16 de febrero 1642": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 160.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 156v-159; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 175v-177v; títol d'assessor de l'Orde a l'Audiència de València: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 2v; comissió a fra Jofré de Blanes per a que li done la professió: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 13-14v; títol d'assessor general i assignació de 200 pesos de salari per l'exercici de dit càrrec: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 142-143 i 144-144v; títol de companyó del comanador de Vilafamés: Ibidem, ff. 145-145v; llicència per a ordenar-se sacerdot: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 79v-80.

Va testar a Madrid davant el notari Joan Domingo Reyner, el 25 de juny de 1629. El testament el va fer públic el mateix notari el 17 de febrer de 1642: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 15v.

"Señor: A 10 de febrero de 1642 murió frey don Melchor Sisternes": AHN, OOMM, lib. 841-C, f. 194.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 55.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 24.

Bibliografia

"Miércoles, a 7, en el Real, recibieron el ábito de Montesa por mano de Don Jofré de Blanes, lugar teniente de la Religión, D. Melchior Cisternes, del Consejo Civil y asesor de dicha Orden, y D. Miguel Cisternes su sobrino": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 148.

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 439.

Sisternes de Oblites y Centoll, Melchor. Natural de Valencia. 1628. Regente del Consejo de Aragón en 1632. Asesor General de la Orden en 1638. +1642. No existe su expediente, su genealogía en la RAH, Salazar y Castro, sign. I-2, f. 42: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 45.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., pp. 588-589.

CANET, T., La Magistratura..., cit., pp. 167 i 264.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p. 626.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 333.

GÓMEZ ORTS, Laura, "Aproximación socio-biográfica a una familia de juristas valencianos: los Sisternes", Estudios, nº 37 (2011), pp. 511-527.

JIMÉNEZ MORENO, Agustín, Nobleza, guerra y servicio a la Corona: los caballeros de hábito en el siglo XVII, tesi doctoral inèdita, Madrid, Universidad Complutense, 2011, p. 531, disponible en xarxa a TDR.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sisternes d'Oblites i Descals, Miguel

Altres formes

Lloc naixement Alcoi **Data** c. 1602 **+** 1629

Lloc defunció Carignano (Itàlia) **Data defunció** 7 8 1630

Soterrat a

Pares i avis Mossén Gaspar Sisternes d'Oblites i Vicenta Descals;
Avis paterns: Vicente Sisternes d'Oblites i Jerónima de Torregrosa;
Avis materns: Miguel Descals, senyor del lloc de La Sarga, i Mariana Miralles, naturals tots d'Alcoi

Esposa

Observacions El pretendent tenia entre 23-26 anys d'edat (exp. 458)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Capità d'Infanteria

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 9 1628 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 09/11/1628 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 17/01/1629

Informants cavallers fra Bartolomé Vives

Informants religiosos fra Miguel Serrano, col.legal de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 2 1629 **Lloc** València, palau Reial

Ministres fra Jofré de Blanes, lloctinent general

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Son tio, Melchor Sisternes d'Oblites (1629)

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

458

Fonts arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 162v-164v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 177v-178v.

Nebot de Melchor Sisternes, va rebre l'hàbit el mateix dia que son tio. Va sol.licitar professar, AHN, OOMM, leg. 2158.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 55.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 24.

Bibliografia

"Miercoles a 7, en el Real, recibieron el ábito de Montesa por mano de don Jofré de Blanes, lugar teniente de la Religión, D. Melchior Cisternes, del Consejo Civil y asesor de dicha Orden, y D. Miguel Cisternes, su sobrino. A 7 de este mes, en la puente de Cariñano, en una facción de importancia, los franceses mataron más de cien españoles, conocidos digo: entre muertos, presos, y desaparecidos, o ahogados en el Po. Murió Don Miguel Sisternes de Oblites, mozo, del ábito de Montesa, que había llegado pocos días ha con una compañía que sacó de aquí, y con haver reformado todo el Tercio, se le habían dexado. Era cavallero de tan buenas partes que justamente se ha sentido esta desgracia": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., pp. 148 i 185.

Sisternes de Oblites y Descalz, Miguel. Natural de Alcoy.1629. Capitán de Infantería española. +1631. Exp. núm. 458: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 45.

GÓMEZ ORTS, Laura, "Aproximación socio-biográfica a una familia de juristas valencianos: los Sisternes", *Estudis*, nº 37 (2011), pp. 511-527.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sisternes d'Oblites i Pellicer, Juan

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1626 + 1634

Lloc defunció València **Data defunció** 28 1 1693

Soterrat a

Pares i avis Melchor Sisternes, cavaller de Montesa, membre del Consell d'Aragó, i Casilda Pellicer, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Marco Antonio Sisternes, natural d'Alcoi, de l'Audiència de València, i Esperanza Centoll, natural de València;
Avis materns: Vicente Pablo Pellicer, cavaller, natural de València, i Francisca Cebrián, de Sogorb

Esposa El 24-VII-1661 se li donà llicència per a casar-se amb Isabel Pellicer. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 154.

Observacions El pretendent tenia uns 6-7 anys d'edat, i l'única objecció dels ancians reunits tant a València com a Madrid fou la falta d'edat que, d'acord amb les definicions, necessitava (exp. 460).

L'hàbit el va sol·licitar son pare.

Va ingressar en l'Orde amb dispensa d'edat.

El 7-VIII-1670 renuncià a l'ofici de governador del Maestrat, amb reserva de 150 lliures -la mitat del seu salari-.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Governador del Maestrat (9-VI-1663 - 7-VIII-1670); companyó del comanador d'Onda (17-VI-1667)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 18 2 1633 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 23/03/1633 **Data comissió presa d'hàbit** 14 3 1634

Resolució proves 30/08/1633

Informants cavallers fra Jofré de Blanes, lloctinent general; fra Bartolomé Vives (per als interrogatoris de fora de la ciutat de València)

Informants religiosos fra Berenguer Vila, prior del Temple; fra Felipe Miguel, conventual (per als interrogatoris de fora de la ciutat de València)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1 4 1634 **Lloc** Madrid

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 23/10/1658

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents El pare, Melchor Sisternes (1629);
son tio, Vicente Sisternes (1607)
Miguel Sisternes (1629) cosí segon del pare del pretendent

Descendents

En altres oomm Pablo Sisternes, cavaller de Santiago, germà del pretendent

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques "Señor: el regente don Melchor Sisternes, que lo és deste Consejo, refiere en un memorial que ha que sirve a Vuestra Magestad veinte y tres años continuos en las audiencias criminal y civil del reyno de Valencia y en este Consejo, con la approvación que es notoria a Vuestra Magestad [...]. Supplica a Vuestra Magestad sea de su real servicio honrrar a un hijo llamado don Juan Sisternes con el hábito de la orden de Nuestra señora de Montesa [En nota:] Déssele el ávito", consulta del Consell d'Aragó d'1-II-1633: AHN, OOMM, leg. 2194, caixa 1.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 205-210; nomenament d'informants: Ibidem, ff. 228-230; carta del rei a l'ambaixador per a que sol.licite al papa dispensa d'edat per poder ingressar en l'Orde, per tindre menys de 10 anys d'edat: Ibidem, ff. 262v-263; comissió per a prendre l'hàbit (amb dispensa d'edat) AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 13-15; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 336v-337v; llicència per a casar-se

amb Isabel Pellicer: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 66v-67; títol de lloctinent i capità del Maestrat: Ibidem, ff. 116v-117v; títol de companyó del comanador d'Onda: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 60v-61; renuncia a l'ofici de governador del Maestrat, amb reserva de 150 lliures (la mitat del salari de dit ofici): Ibidem, ff. 151v-154.

Memorial de servicis, exposat per sol.licitar futura d'una comanda de Montesa o rendes sobre la recepta de la batllia general de València, en AHN, OOMM, 816-C, p. 93.

Va fer testament davant Josep Domingo, notari, el 18-I-1693: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 58.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 8;

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 57v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 26v.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 467.

Sisternes y Pellicer, Juan. Natural de Valencia. 1633. Gobernador y capitán del Maestrazgo. +1693. Exp. Núm. 460: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 45.

GÓMEZ ORTS, Laura, "Aproximación socio-biográfica a una familia de juristas valencianos: los Sisternes", *Estudis*, nº 37 (2011), pp. 511-527.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sisternes d'Oblites Sisternes d'Oblites, Marco A.

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1621 + 1633

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
Vicente Sisternes d'Oblites, natural d'Alcoi, i Sabina Sisternes d'Oblites, natural de València;
Avis paterns: Gaspar Sisternes d'Oblites, sacerdot beneficiat a la Seu de València, natural d'Alcoi i Vicenta Descals, naturals d'Alcoi;
Avis materns: Marco Antonio Sisternes, de la Reial Audiència de València, natural d'Alcoi, i Esperanza Centoll, natural de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 11-12 anys d'edat i s'anomenava Marco Antonio (exp. 459)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 4 1633 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 29/05/1633 **Data comissió presa d'hàbit** 8 9 1633

Resolució proves 30/08/1633

Informants cavallers fra Bartolomé Vives, comanador de Montroi

Informants religiosos fra Felipe Miguel, catedràtic de teologia al convent de Montesa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 10 1633 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents Vicente Sisternes (1607) i Melchor Sisternes (1629), regent del Consell d'Aragó, ambdós germans de Sabina Sisternes, mare del pretendent; Miguel Sisternes d'Oblites (1629), germà del pare

Descendents Marco Antonio Sisternes (1633); Juan Sisternes (1634); Melchor Sisternes (1674)

En altres oomm Pablo Sisternes de Oblites, cavaller de Santiago, nebot de la mare i cosí germà del pretendent

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

459

Fonts arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 215v-216; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 222v-225v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 258-259v.

Memorial de servicis de la família Sisternes (1633) i genealogia, a càrrec del llicenciat Gaspar Sisternes i la seua nora Sabina Sisternes, en AHN, OOMM, leg. 2194.

AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 125.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 57v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 27.

Bibliografia

Sisternes de Oblites y Sisternes de Oblites, Marco Antonio. Natural de Valencia. 1633. Exp. núm. 459: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 45.

GÓMEZ ORTS, Laura, "Aproximación socio-biográfica a una familia de juristas valencianos: los Sisternes", Estudios, nº 37 (2011), pp. 511-527.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sisternes i Centoll, Vicente

Altres formes Cisternas: AHN, OOMM, lib. 814-C, f. 24

Lloc naixement Alcoi **Data** c. 1583 **+** 1607

Lloc defunció **Data defunció** 1654

Soterrat a

Pares i avis El doctor Marco Antonio Sisternes, membre de la Reial Audiència, natural d'Alcoi, i Esperanza Centoll, natural de Castelló de la Plana; Avis paterns: Gaspar Sisternes i Jerónima Torregrosa, naturals ambdós d'Alcoi; Avis materns: Melchor Centoll, notari, natural de Castelló de la Plana i Francisca Veana, natural de València

Esposa El 3-IV-1610 se li donà llicència per a casar-se amb Rufina Belloch i Roig

Observacions El pretendent tenia uns 21 anys d'edat (exp. 126).
Va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604 i va ingressar amb dispensa del papa per falta de noblesa en l'avi patern, la mare i l'avi matern.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador major (5-VII-1633)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 3 5 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 25/05/1604 **Data comissió presa d'hàbit** 2 2 1607

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Bernardo Cruilles i Crespí

Informants religiosos fra Felipe Marimón, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 19 2 1607 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Francisco Crespí i fra Bartolomé Perales, prior de Sant Jordi d'Alfama

Padrins fra Gaspar Barberà i fra don Baltasar Ladrón

Professió

Llicència per a professar

Data 14 6 1608 **Lloc** Montesa

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 126

Fonts arxivístiques

"Frey don Vicente Sisternes. En 19 de febrero 1607 tomó el hábito de cavallero frey Vicente Sisternes con comisión de Su Magestad. Se le dio frey don Francisco Crespí, y le armó cavallero el mismo. Dixo la misa el prior frey Perales, prior de Sant Jorge de Alfama. Fueron padrinos frey don Gaspar Barberán y frey don Balthazar Ladrón. Hizo la profesión a 14 de junio de 1608": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 69.

"Frey Vicente Cisternas, cavallero del hábito de Montesa. Vino al convento para haser la aprobación en 12 de febrero 1608. Tomó el hábito en la iglesia del Temple lunes a 19 de febrero de 1607, dióselo don Francisco Crespí y le armó cavallero el mismo, dixo la missa frey Perales, prior de Sant Jorge de Alfama. Fueron padrinos frey don Gaspar Barberán y frey don Balthasar Ladrón. Fiu-lo profés als 14 de juny de 1608 en virtud de una carta real dada en Ventosilla als 31 de maig de dit ann. Feu gasto 46 lliures, 12 sous, 9 [diners]": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 24.

Informació sobre la família, mèrits i hàbits dels Sisternes en AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 94-101.

Donació de certa quantitat de diners en favor de Vicent Sisternes: AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts

Cavallers de Montesa (1592-1701)

valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, f. 181-181v; comissió per a que li donen l'hàbit, amb la dispensa del papa per falta de noblesa en l'avi patern, la mare i l'avi matern: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 67-68v; la carta a l'ambaixador a Roma sol.licitant la dispensa s'hi troba a AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 174v-175; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 171v-172; llicència per a casar-se amb Rufina Belloch i Roig: Ibidem, f. 282; títol de companyó del comanador major: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 246v-247v.

Testament rebut per Pere Climent el 9-III-1654: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 23.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44v.

Bibliografia

Sisternes y Centoll, Vicente. Natural de Valencia. 1606. +1654. Exp. núm. 126: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 44.

GÓMEZ ORTS, Laura, "Aproximación socio-biográfica a una familia de juristas valencianos: los Sisternes", Estudios, n° 37 (2011), pp. 511-527.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Soler de Cornellà i Grañana, Andrés

Altres formes

Lloc naixement Elx **Data** 10 1585 + 1606

Lloc defunció **Data defunció** 24 2 1655

Soterrat a

Pares i avis

Juan Soler de Cornellà i Ana Grañana, naturals ambdós d'Elx;
Avis paterns: Juan Cornellà Soler i Esperanza Daroca, naturals ambdós d'Elx;
Avis materns: Pedro Grañana, d'Elx, i Beatriz Pasqual, d'Alacant.

Esposa

El 22-IV-1613 se li donà llicència per a casar-se amb Clara Bernabeu i Aracil, natural de Xixona. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 16.

Observacions

El pretendent tenia uns 16-18 anys d'edat (exp. 461).

Va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604.

"murió sacerdote en 24 de febrero 1655": CASTAÑO i GARCÍA (2008), p. 380.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 12 5 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 01/01/1605 **Data comissió presa d'hàbit** 2 5 1606

Resolució proves 10/04/1606

Informants cavallers fra José Febrer

Informants religiosos fra Pedro Fito, rector de Perputxent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 24 6 1606 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Francesc Crespí de Borja, lloctinent general, i fra Baltasar Primo

Padrins fra Juan Bautista Granullés i fra Nofre Pertusa

Professió

Llicència per a professar 22/10/1607

Data 15 11 1607 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 461

Fonts arxivístiques

"A dèset de octubre del anys mil sinch-cents huitanta y sinch bategí yo, mossén Llope Ruiz, altre dels curats de la señora Senta Maria ab llicència dels curats del señor Sent Salvador, un fill del magnífich Juan Soler de Cornellà; fon nomenat Andreu; compares los señor mossén Jaume de Alvado y la muller de Salvador Ortíz, Vicenta": [Arxiu de la Parròquia del Salvador d'Elx (exp. 60)].

"Frey don Andréz Soler de Cornellá. En 12 de mayo 1604 se le hizo merced del hábito a Andréz Soler de Cornellá y en 2 de mayo 1606 se le dio comisión para tomalle. Tomó el hábito de cavallero de Montesa en 24 de junio de 1606 en la iglesia del Temple de Valencia, diósele frey don Crespí de Borja, lugarteniente general, y la misa el doctor frey Balthazar Primo. Hizole professo el prior fray Juan Salinas a 15 de noviembre 1607": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 82.

"Frey Andreu Soler, cavaller novici del hàbit de Montesa. Arribà al convent a fer lo noviciat als 12 de juliol de 1607. Prengué lo hàbit als 24 de juny de 1606 en la iglesia del Temple de València. Dona-lo-y don frey Francisco Crespí de Borja, lloctinent general. Digué la missa lo doctor Primo. Foren padrins don Batiste Granollés y don Nofre Pertusa, cavaller del mateix hàbit. Fiu-lo profés als 15 de noembre de 1607 en virtud de una carta real a mi enviada feta en Sant Lorens als XXII de octubre de 1607. Has de cobrar per lo gasto 48 lliures 3 sous, 1 [diner]": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 21.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 183v-184; comissió per que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 33v-35; llicència per a professor: Ibidem, f. 91; llicència per a casar-se amb Clara Bernabeu: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 86v-87.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44.

Bibliografia

Soler de Cornellà y Grañana, Andrés. Natural de Elche. 1606. Exp. núm. 461: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 45.

BALDAQUÍ ESCANDELL, Ramón, PRADELLES NADAL, Jesús, "La familia de don Leonardo Soler de Cornellà. Un linaje de caballeros en Elche durante el siglo XVIII", Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante, nº 11 (1992), p. 26.

"Don Andrés Soler con doña Clara Bernabeu. Éste fue comendador de Montesa e hizo testamento ante Gerónimo Bernabeu, escribano, en 1 enero y murió sacerdote en 24 de febrero 1655": CASTAÑO i GARCÍA, Joan, Llinatges d'Elx, Elx, Institut Municipal de Cultura, 2008, p. 380.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Soler de Cornellà i Malla, Pedro

Altres formes

Lloc naixement Elx **Data** 2 1649 **+** 1686

Lloc defunció **Data defunció** 23 6 1701

Soterrat a

Pares i avis

Pedro Soler de Cornellà i Caro, governador d'Elx, i María Malla; Avis paterns: Leonardo Soler de Cornellà i Serafina Caro; Avis materns: Felipe Malla Sarrió i Violante Urgellés, tots naturals d'Elx

Esposa

María Llanos (en 2es)

Observacions

No hem pogut documentar que arribés a ser cavaller el seu germà Vicente Soler de Cornellà, "capitán de Cavallos Corazas en el estado de Milán", nascut a Elx el 21 d'abril de 1653 (exp. 463), amb registres també al Partium: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 71v-72 i 86-87).

A les informacions de Diego Bosch i Soler de Cornellà (nº 60), alguns dels testimonis asseguraren que Vicente Soler de Cornellà era cavaller de Montesa i parent del pretendent, circumstància que no consta ja a les proves d'un altre familiar, Felipe Malla i Viudes, on en canvi sí consta cavaller el seu germà Pedro Soler de Cornellà (exp. 274)

El fet que Vicente Soler no conste als papers de Samper sent contemporani de fra Hipólito, ni als catàlegs impresos de membres de Montesa de 1689 i 1692, ens duu a considerar que el personatge, malgrat superar els tràmits corresponents a l'efecte, no arribà a ingressar en l'orde de Montesa, no sabem perquè.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Cavallers de Montesa (1592-1701)

En l'orde de Montesa

Altres

Governador del marquesat d'Elx;
capità de la companyia de cavalls d'Elx

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Carlos II

Inici proves

23/04/1686

Data comissió presa d'hàbit

6 6 1686

Resolució proves

21/05/1686

Informants cavallers

fra Luis Rotlà i Canicia

Informants religiosos

fra Juan Barberán, rector de l'Orxa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

9 6 1686

Lloc

Madrid, església de N^a S^a de Montserrat, a l'Hospital de la Corona d'Aragó

Ministres

fra Antonio de Calatayud i Toledo, i fra Hipólito de Samper

Padrins

fra Otger Català de Valeriola i fra Isidro Folch de Cardona, marquès de Guadalest

Professió

Llicència per a professar

09/07/1692

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Andrés Soler de Cornellà (1606), cosí germà de l'avi patern;
Juan de Malla (1653), cosí germà de l'avi matern

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

462

Fonts arxivístiques

"En 18 días del mes de febrero de 1649 años, mosén Bartolomé Fernández, otro de los curas de esta parroquial de Santa María, bautisé un hijo de Pedro Soler, cavallero, y de Anna María Malla, cónjuges. Fue nombrado Pedro, Claudio, Leonardo, Francisco y Valentín. Conpadres don Juan Cano y doña Margarita Malla, viuda de don Juan de Malla. Mosén Bartolomé Fernández, cura": [Arxiu de la Parròquia de Santa Maria d'Elx (exp. 462)].

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 71v-72; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 83-84; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 18v-19; creuament en AHN, OOMM, lib. 884-C.

Testament rebut per Blay Bernabeu, notari el 18-V-1690, AHN, OOMM. lib. 677-C, f. 67.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85.

Bibliografia

Soler de Cornellá y Malla, Pedro. Natural de Elche. 1686. Gobernador del marquesado de Elche. Exp. núm. 462: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 45.

BALDAQUÍ, R., PRADELLS, J., "La familia de don Leonardo Soler de Cornellá...", cit., p. 27.

CASTAÑO, J., Llinatges d'Elx, cit., p. 375.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sosa i Anglesola, Jerónimo de

Altres formes Angresola: en la partida de bateig del candidat

Lloc naixement Murla **Data** 1600 **+** 1651

Lloc defunció **Data defunció** 1658

Soterrat a

Pares i avis

Gaspar de Sosa i San Payo, natural de Murla, i Ana Anglesola, naturals ambdós de Gandia;
Avis paterns: Germán de Sosa y San Payo, governador de la vila de Murla, natural de Lisboa, i Rafaela Tallada, natural de Xàtiva;
Avis materns: Vicente Anglesola, generós, natural de València, i Esperanza Sans, natural de Gandia

Esposa

Observacions

Les proves de l'avi patern es van realitzar per patria común a Madrid i València, per no poder-se desplaçar els informants a Lisboa.

Els ancians reunits a València el 20-IV-1651 dictaminaren sobre les informacions que eren correctes per als parents valencians, "pero haviendo visto las informaciones recibidas en Madrid por frey don Gerónimo Monsoriu y frey Pablo Climent sobre la calidad y limpieza de Germán de Sosa y San Paio, natural de Lisboa, agüelo paterno del pretendiente, y ponderando las unas con las otras, parece que no queda bien averiguado ni plenamente provado que estos Sosas de Valencia sean de la familia tan esclarecida y calificada de Portugal que aseguran los testigos, y así lo firmamos dicho día, mes y año" (a continuació les firmes de fra Benito Sanguino Ruiz de Medina, fra Juan Crespí i Brizuela, fra Manuel Vives, fra Monserrat de Cruilles i fra Juan de Brizuela, a l'exp. 466).

"Ha conocido a Miguel Gerónimo Angresola, que fue casado con doña Giomar Villarrasa, hermana del dicho don Juan Villarrasa, y tuvieron de su legítimo matrimonio a don Ramón Angresola, que oy es familiar del Santo Oficio; y a don Garcerán Angresola, y que le a conosido al dicho don Ramón dos hijos, el uno del hábito de Montesa llamado don Gerónimo, y el otro del

Cavallers de Montesa (1592-1701)

hábito de S. Tiago llamado don Tomás Angresola", ff. 48-48v, exp. 466.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de Barxeta en 1657 (tenien drets pel cognom Tallada)

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

28 6 1650

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves

30/08/1650

Data comissió presa d'hàbit 12 8 1651

Resolució proves

No hi consta

Informants cavallers

fra Jerónimo de Monsoriu (per als parents portuguesos -però les proves estan fetes a Madrid); fra Diego Ferrer (per als parents valencians)

Informants religiosos

fra Pablo Climent, prior jubilat de Sant Jordi (per als parents portuguesos -però les proves estan fetes a Madrid) i capellà d'honor del rei; fra Gregorio Torres, prior del Temple (per als parents valencians)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 11 1651 Lloc

Sardenya

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Miguel Jerónimo Anglesola i Vidal (1635)

Descendents

En altres oomm

Martín de Sossa, germà del pare del pretendent, fou cavaller de l'orde de Crist (Portugal).

Foren cavallers de Santiago, Juan Vilarrasa, senyor de Faura, nebot de l'avi matern (fill d'una germana); i Tomás Angresola i Vidal.

De l'orde de Calatrava Carlos Vilarrasa, fill de Juan Vilarrasa, també senyor de Faura.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

466

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

"A 2 de noembre del any 1600 bategí jo, mossén Jusep Salvador, prevere, reptor de la vila de Murla, a un fill de don Gaspar de Sosa, procurador de les baronies de Murla, i de dona Anna Angresola, conyuges. Posaren-li nom Jeroni, Josef. Foren compares Lloís Torres, ciutadà i Tala Christi, muller de Vicent Angresola, cavaller" [Arxiu de la Parròquia de Murla (exp. 466)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 229v-230; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 12v-17v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 53-54v.

En 1654 va sol.licitar professar, AHN, OOMM, leg. 2158.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 1.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 69.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 33.

Bibliografia

Sosa y Anglesola, Jerónimo de. Natural de Gandía. 1650. +1658. Exp. núm. 466: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 45.

"A la mort de Francisco de Marcilla sense hereus, el 1657, el títol de Barxeta recaigué en Jeroni Tallada i Sousa, oncle de la baronessa Maria Aguilar. Era aquell un cavaller de Montesa, administrador durant anys del comtat d'Oliva (del ducat de Gandia) i resident a Sàsser (Sardenya)" SOLER, Abel, Història del poble de Barxeta, Barxeta, Ajuntament, 2004, p. 115.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sotomayor i Fernández de la Rúa, Alonso

Altres formes

Lloc naixement San Bartolomé de Ganade **Data** 9 1580 + 1632

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Gaspar de Sotomayor, "comendador de San Mauriçio y San Lázaro", natural de Berlanga (Castella) i Catalina Fernández de la Rúa, natural del lloc de Navallos, feligresia de San Pedro de Castro, regne de Galícia;
Avis paterns: Alonso de Sotomayor, natural de Berlanga, i Francisca de Menesses, natural de Berlanga
Avis materns: Alonso de la Rúa, i María Fernández, naturals ambdós de Navallos

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 45 anys d'edat. Els ancians reunits per a examinar les proves a València el 19-VIII-1631 declararen al respecte: 1) que anava contra el cap. 31 de les definicions el no fer les informacions per a l'hàbit persones que no foren membres de l'Orde; 2) que el pretendent era fill il·legítim; 3) que cap dels testimonis aportats, pels informants que no eren de Montesa, diu ni l'edat del pretendent ni la qualitat; 4) que tampoc els informants Ulloa i Castro havien guardat l'ordre en els interrogatoris estipulat a les definicions i a la carta de l'assessor general; 5) "que intempestivamente disen en un lugar los testigos lo que era propio del otro"; 6) que al lloc de Navallos, d'on era l'àvia materna, no han rebut cap testimoni, sinò en altres llocs distants i de la mateixa feligresia. No obstant, "en todo lo demás, fuera de la legitimidad que le falta, prueba bien dicho don Alonso de Sotomayor la hydalguía y limpieza de sangre y demás calidades". Els ancians reunits a Madrid el 20-IX-1631 aprovaren, malgrat les objeccions dels de València, dites informacions (exp. 467). També consta a l'expedient -f. 2-, que el pretendent era natural de San Bartolomé de Ganade.

Títols i càrrecs

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Quan se li atorga la mercè era capità i guió dels Continós a Nàpols

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

18? 6 1628

Mercè concedida per

Felipe IV

Inici proves

16/07/1628

Data comissió presa d'hàbit

19? 1 1632

Resolució proves

20/09/1631

Informants cavallers

fra Jerónimo Mesía de Loáisa (per als parents de Berlanga, diòcesi de Sigüenza)

Informants religiosos

fra Miguel Beltrán, capellà d'honor del rei (per als parents de Berlanga, diòcesi de Sigüenza)

Informants altres ordes

fra Pedro de Ulloa, cavaller de Santiago, i fra Álvaro de Castro, "guardián del convento de San Francisco de la villa de Monterrey"

Creuament i presa d'hàbit

Data

2 1632

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

08/06/1633

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

El pare del pretendent, Gaspar de Sotomayor, consta a la partida de bateig del seu fill com a "comendador de San Mauriçio y San Lázaro": (exp. 467, f. 16)

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

467

Fonts arxivístiques

"En diez y siete de setiembre de mill y quinientos y ochenta y años se baptizó un niño que se llamó Alonso, compadres Alonso de Villarino y Dominga, su mujer, de Pedro Melendez, y los padres Gaspar de Sotomayor, comendador de San Mauriçio y San Lázaro y de Catalina Fernández, solteros, y por verdad lo firmo. Melchor Gil de Abilés" [Arxiu Parroquial de San Bartolomé de Ganade (exp. 467, f. 16)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, f. 133v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia, Ibidem, ff. 135-

Cavallers de Montesa (1592-1701)

138; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 140-141v; llicència per a professar a Nàpols: Ibidem, ff. 245v-246v (sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158).

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 24.

Bibliografia

Sotomayor y Fernández de la Rúa, Alonso. Natural de San Bartolomé de Gavadi (Galicia). 1631. Exp. núm. 467: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 45.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Spuche Ortuño i Pérez, Pedro

Altres formes

Lloc naixement Yecla (Murcia) **Data** 28 8 1674 + 1692

Lloc defunció Yecla **Data defunció** 29 10 1724

Soterrat a

Pares i avis

Juan Spuche Ortuño i Magdalena Pérez [o Serrano de Espejo];
Avis paterns: Pedro Spuche i Catalina Ortuño;
Avis materns: Martín de Serrano Espejo i María Ortuño, naturals tots de Yecla (Murcia)

Esposa

El 21-I-1697 se li concedí llicència per a casar-se amb Lucía Galiano i Spuche, natural de Mahora

Observacions

Les dos àvies, Catalina i Magdalena Ortuño, eren cosines germanes.
Existeix un retrat d'aquest cavaller, que comentem al darrer capítol del treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 28 2 1691 **Mercé concedida per** Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fons documentals

Exp. en l'AHN

Fons arxivístiques

La mercè d'hàbit d'aquest cavaller la va sol·licitar son pare, Juan Espuche Ortuño, "alférez mayor, regidor perpetuo y teniente de corregidor de la villa de Yecla" i se li va concedir: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 377-377v i 380; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 11v-14v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 37v-39; llicència per a professar: Ibidem, ff. 97v-98v; llicència per a casar-se amb Lucía Galiano: Ibidem, ff. 221-221v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

MOLINA PUCHE, Sebastián, La construcción de una élite local. Poder, familia

Cavallers de Montesa (1592-1701)

y redes sociales en la Yecla del siglo XVII, Murcia, Real Academia Alfonso X el Sabio y Ayuntamiento de Yecla, 2003, p. 139. “La villa de Yecla carece, a lo largo de casi todo el período estudiado, de hidalgos autóctonos: hasta el año 1692, año en el que don Pedro Spuche Ortuño logra la concesión de un hábito de la Orden de Montesa –al cual accede directamente desde el tercer estado–, los únicos representantes del estamento noble son hidalgos procedentes de otras poblaciones”: Id., Poder y familia..., cit., p. 79. Més informació a les pp. 139 i 244.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sureda i Vivot, Francisco

Altres formes

Lloc naixement Mallorca **Data** c. 1585 **+** 1629

Lloc defunció **Data defunció** 1644

Soterrat a

Pares i avis Lorenzo Sureda i Francisca Vivot;
Avis paterns: Arnaldo Sureda i Jerónima Santacilia;
Avis materns: Ramón Vivot i Isabel Maxella, tots de Mallorca

Esposa El 27-VI-1638 se li donà llicència per a casar-se amb Ana de Verí.
L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 198.

Observacions Quan s'inicien les proves, el pretendent tenia uns 44 anys d'edat (exp. 469)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Quan se li lliurà la mercè era lloctinent de procurador reial de Mallorca, després procurador reial.
Capità de cavalls, governador de Menorca: BOVER (2005), p. 387.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 9 6 1629 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 192-193; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 203-207; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 241v-242v; llicència per a casar-se amb Ana de Verí: AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 147.

Consulta del Consell d'Aragó de 2-IV-1629 sobre la mercè d'hàbit que es demana. El d'Aragó proposa siga de Montesa: AHN, OOMM, leg. 2194.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 55.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 24v.

Bibliografia

BOVER, J. M., Nobiliario Mallorquín, cit., p. 387.

ATIENZA, J. de, "Caballeros baleares...", cit., pp. 161-162.

Sureda y Vivot, Francisco. Natural de Mallorca. 1629. Exp. núm. 469: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 45.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sureda Valero i Font de Roqueta, Antonio

Altres formes

Lloc naixement **Data** 1639 **+** 1654

Lloc defunció **Data defunció** 17 11 1706

Soterrat a

Pares i avis Gabriel Sureda Valero, cavaller de Calatrava, i Eleonor Font de Roqueta; Avis paterns: Antonio Sureda i Catalina Valero; Avis materns: Francisco Font de Roqueta i Eleonor Gual des Mur; tots de Mallorca

Esposa El 9-VI-1658 se li concedí llicència per a casar-se amb Leonor de Villalonga, natural de Mallorca, l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 202; el 9-V-1677 per a casar-se amb Francisca Santacília, natural de Mallorca, exp. casaments Montesa, nº 177.

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 20 1 1654

Mercé concedida per

Inici proves 19/06/1654

Data comissió presa d'hàbit 27 10 1654

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 9 11 1654 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 28/06/1675

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Foren cavallers de Calatrava el pare, Gabriel Sureda Valero i el cunyat de l'anterior, Juan Çanglada i Gual.

En l'orde d'Alcántara es va creuar Mateo Çanglada i Gual, cunyat també del pare del pretendent i també Juan Miguel de Santa Çilia, casat amb una germana del pretendent.

Van ingressar en l'orde de Sant Joan Bernardo Dameto i Font de Roqueta i el seu fill Alberto Dameto, parents de Jorge de San Juan, cavaller de Santiago i cosí segon del pretendent.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

468

Fonts arxivístiques

"A 3 de abril 1639 baptissà [a la Seu de Mallorca] lo molt illustre senyor Melsió Sureda, canonge, un fill del senyor Gabriel Sureda y Valero, de àbit dels Calatrava y de la senyora dona Aleonor Font, sa muller. Posaren-li nom Antoni, etc". Foren padrins lo senyor Francés Desbrull y la senyora dona Francina Yvol" (exp. 468);

L'hàbit el va demanar el pare, Gabriel Sureda, cavaller de Calatrava, per al seu fill Antonio. En una primera consulta tramitada pel Consell d'Aragó en 1651, demanà hàbit de les ordes castelleses, però en una altra posterior, de 1653, sol·licità el de Montesa, que es concedí. Ambdues consultes, amb relació de servicis, de 26-IX-1651 i 15-XI-1653, en AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 201v-202; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 202v-203; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 226; llicència per a casar-se amb Leonor Villalonga: Ibidem, f. 332; llicència per a professar: AHN,

OOMM, lib. 560-C, ff. 52-53v; llicència per a casar-se amb Francisca Santacilia: Ibidem, ff. 153v-154.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 70v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 34v.

Bibliografia

Sureda Valero y Font de Roqueta, Antonio. Natural de Mallorca. 1654. Exp. núm. 468: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 45.

BOVER, J. M., Nobiliario Mallorquín, cit., p. 386.

RAMIS d'AYREFLOR i SUREDA, José, Alistamiento noble de Mallorca del año 1762, Madrid, E y P Libros Antiguos, 1999 [reedició de la de 1911], p. 173.

ATIENZA, J. de, "Caballeros baleares...", cit., p. 161.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Tallada i Ayala, Felipe

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1560 **+** 1605

Lloc defunció **Data defunció** 26 9 1616

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo Tallada, natural de Xàtiva i Isabel de Ayala, natural d'Almansa;
Avis paterns: Enrique Tallada, senyor de Novetlè, natural de Xàtiva, i Isabel Juan Roca i de Tallada, natural de Xàtiva;
Avis materns: Gaspar de Ayala, i Catalina Pina, ambdós d'Almansa

Esposa Rafaela Vallebrera

Observacions El pretendent tenia uns 40-45 anys d'edat (exp. 470)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Assessor general (26-XI-1607 - 1616)
comanador d'Ares (24-I-1609);
administrador de la comanda de Silla -per impediment del comanador titular, Franquesa- (15-III-1610)

Altres

Assessor del lloctinent del portantveus de general governador de València (1591);
membre de l'Audiència de València: jutge de cort (21-IX-1594); oïdor de causes civils (1596);
regent del Consell d'Aragó (1604)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 24 1 1605

Mercé concedida per Felipe III

Inici proves 01/03/1605

Data comissió presa d'hàbit 9 4 1605

Resolució proves 09/03/1605

Informants cavallers fra Galcerán Vidal, sotsclauer

Informants religiosos fra Baltasar Primo, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 15 4 1605 **Lloc** Valladolid (monestir de Descalzas Franciscas)

Ministres fra Diego de Covarrubias i fra Antonio de Alvarado, de l'orde de Sant Benet

Padrins

Professió

Llicència per a professar 09/04/1616

Data 15 4 1616 **Lloc** Madrid, monestir de San Martín, de monjos benets, en el cor de l'església

Ministres fra Felipe Tallada

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

Juan Tallada, tio del pretendent

Descendents

--

En altres oomm

"mosén Pere Roca, hermano de la abuela paterna, fue del ábito de San Juan", RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 86v

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

470

Fonts arxivístiques

"Frey don Phelippe Tallada, natural de Xàtiva y regente del Supremo de Aragón. [Al marge:] Año 1605. Cavallero. Padres: don Gerónimo Tallada, natural de Xàtiva, y doña Isabel de Ayala, natural de Almansa. Abuelos paternos: don Henrrique Tallada, señor del lugar de Novellé, y doña Isabel Juan Roca y de Tallada, naturales de Xàtiva. Abuelos maternos: Gaspar de Ayala y doña Catalina Pina, naturales de Almansa. Todos estos Talladas fueron cavalleros nobles y descendientes de los cavalleros Talladas de Villafranca de Panadés, principado de Cataluña, donde tienen su solar muy antiguo, y como a tales gozaron de los privilegios de su hidalguía y nobleza como es notorio. Don Juan Tallada, hermano entero del padre de frey don Phelippe, fue del ábito de Montesa, y mosén Pere Roca, hermano de la abuela paterna, fue del ábito de San Juan, de suerte que no solo fue limpia, pero descendiente de cavalleros muy antiguos de Xàtiva. El abuelo materno, Gaspar de Ayala, fue cavallero hijodalgo de Castilla y como a tal gozó de todos los acostumbrados privilegios de hidalguía, sirvió a Su Magestad en el socorro de Perpiñán de capitán de los quinientos hombres que que fueron al dicho socorro, y en esta función gastó gran parte de su patrimonio, y si esto prueba la calidad de la madre, túbola también la abuela materna, por ser descendiente de los condes de Sástago, y en limpieza todos corrieron con muy asentada posesión": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 86v.

"Frey don Phelippe Tallada. En 15 de abril 1605 en la ciudad de Valladolid en el monasterio de las Descalças Franciscas, tomó el hábito de Nuestra Señora de

Montesa, el regente don Phelippe Tallada, dióselo el señor vicecanciller de Aragón don Diego de Covarrubias": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 80.

Consulta del Consell d'Aragó de 20-IX-1604 sobre l'hàbit que demanava -de qualsevol orde- Felipe Tallada: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 239v-242v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 248-248v; títol d'assessor general: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 94v-95; llicència per a que professe a Madrid: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 104v-105; títol de comanador d'Ares: Ibidem, ff. 212-215v; títol d'administrador de la comanda de Silla: Ibidem, ff. 284-285v; altra llicència per a que professe a Madrid -amb nota al marge sobre la professió-: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 178v-179v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 71v.

Bibliografia

"Mort del regent don Felip Tallada. Diumenge, a 2 de octubre 1616, vingué nova, ab la estafeta de Madrid, que era mort lo regent don Felip Tallada, a 26 de setembre passat": PORCAR, P. J., Coses evengudes..., cit., vol. I, nº 1.318, p. 418.

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, pp. 438-439.

CARUANA, J., "Las capillas parroquiales...", cit., vol. XI (1943), p. 151; Id., Los Cruilles..., cit., p. 191..

Tallada y Ayala, Felipe. Natural de Játiva. 1605. Regente del Consejo de Aragón. Comendador de Ares. Asesor general de la Orden. +1616. Exp. Núm. 470: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), pp. 45-46.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 164.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., pp. 626.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p. 337.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Tallada i Sans, Álvaro

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1576 **+** 1587

Lloc defunció **Data defunció** 26 1 1606

Soterrat a

Pares i avis
 Enrique Tallada i Eufemia Sans, els dos de Xàtiva;
 Avis paterns: Pedro Tallada, senyor de Novetlè, natural de Xàtiva, i Catalina Tárrega [de Barrionuevo, segons altres testimonis] i de Pina, natural d'Almansa;
 Avis materns: Gaspar Sans i Ana Crespí, els dos de Xàtiva

Esposa
 El 19-XII-1602 se li concedí llicència per a casar-se amb Mª Magdalena Carrasco i Carrasco; el 7-VI-1604 per a casar-se amb Leonor Pallás, filla de Ramón Pallás de Guzmán, cavaller de Montesa

Observacions
 El pretendent tenia al voltant de 10-11 anys d'edat (exp. 473)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves 03/02/1587

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves 10/07/1587

Informants cavallers
 fra Guillem Sans, regent de sotsclauer

Informants religiosos
 fra Joan Perales, prior de Sant Jordi d'Alfama

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 3 9 1587 **Lloc** Navarrés "iglesia de la casa" [del Mestre]

Ministres
 Pedro Luis Galcerán de Borja, mestre de Montesa, i fra Domingo Marín

Padrins
 fra Nofre de Borja i fra César Tallada

Professió

Llicència per a professar 18/05/1595

Data 8 6 1595 **Lloc** Montesa

Ministres
 fra Bernat de Tous, prior del convent de Montesa

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

473

**Fonts
arxivístiques**

"Frey don Álvaro Tallada, natural de Xàtiva, de edad de 11 años. [Al marge:] Cavallero. En primero de febrero 1587. Padres: don Henrique Tallada y doña Eufemia Sanz, naturales de Xàtiva. Abuelos paternos: don Pedro Tallada, natural de Xàtiva, y doña Catharina de Pina Tárrega y Barrionuevo, natural de Almansa, en Castilla. Abuelos maternos: don Gaspar Sanz y doña Ana Crespí, naturales de Xàtiva [f. 116] Concurrén en este pretendiente todas las calidades que según difinición se requieren para el hábito de cavallero, porque es hijo legítimo, procreado de legítimo matrimonio, y assí este como sus padres y abuelos paternos son no solamente christianos viejos sin fealdad alguna de sangre, si también nobles e hijosdalgo y fuero deste Reyno y por tales havidos y reputados pública y corrientemente sin contradicción, y el abuelo paterno era señor de Novellé, y la abuela paterna no solo fue limpia como constó de una probanza de la limpieza de su linage que se sacó de la villa de San Matheo y se registró ad perpetuum rei memoriam en el archivo de Almansa, si que su abuelo, llamado Juan de Barrionuevo, natural de Chinchilla, gozava de las esenciones de hijodalgo. Y la abuela materna era también christiana vieja sin mezcla de judío, etc. Por lo qual quedaron sin algun reparo aprobadas sus informaciones": RAH, sign. I-27 [9/601], ff. 115v-116.

"Frey don Álvaro Tallada recibió el hábito de cavallero desta Orden en 3 de setiembre año 1589 en la villa de Navarrés. Dióselo el señor Maestre frey don Pedro Luys Galcerán de Borja. Mandóme Su Señoría ilustrísima a mi, frey Miguel Catalán, se agradaassen en este libro con la orden que son assentadas,

esto es, frey Bernat Cruelles primero, y el dicho frey don Álvaro Tallada segundo, y el tercero frey don Gaspar Barberán. Dixo la missa frey Domingo Marín, y padrinos fueron don Nofre de Borja y don Zésar Tallada. Enpessó hazer la probasión en 17 de noviembre año 1594. Yzo profeción a 8 de junio año 1595, reçibióla fray Bernat de Tous, prior del convento de Nuestra Señora de Montesa por mandado de Su Magestad, y por ser verdad yo frey Pedro Selva, como cantor mayor de dicho convento, certifico y ago verdadera fe de lo susodicho, y assí por la verdad lo firmé de mi mano y nombre dicho día, mes y año. Frey Pedro Selva, cantor mayor [firma i rúbrica]. Murió en enero, a los 26 del año de 1606": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 110.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 123-123v; nota sobre el creuament: Ibidem, f. 128v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 118-118v; llicència per a casar-se amb Mª Magdalena Carrasco: AHN, OOMM; lib. 547-C, ff.109v-110; llicència per a casar-se amb Leonor Pallás i Peñarroja: Ibidem, ff. 191-191v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 71v.

Bibliografia

Tallada y Sanz, Álvaro. Natural de Játiva. 1587. +1606. Exp. núm. 473: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 46.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Tallada i Sans, Tomás

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1587 + 1641

Lloc defunció **Data defunció** . 1644-1650

Soterrat a

Pares i avis
 Enrique Tallada, senyor de Novetlè, i Eufemia Sans, ambdós naturals de Xàtiva;
 Avis paterns: Pedro Tallada, natural de Xàtiva, i Catalina de Pina i Tárrega, natural d'Almansa;
 Avis materns: Gaspar Sans, senyor de Vallés, i Ana Crespí, naturals ambdós de Xàtiva

Esposa Ana Sans (1611)

Observacions
 Tenia al voltant de 50-54 anys quan s'inicien les proves (exp. 474).
 Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626. No obstant, la mercè no es va fer efectiva (no sabem perquè) fins a l'any 1640.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Batlle i receptor de Xàtiva

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 19 7 1640

Mercé concedida per Felipe IV

Inici proves 08/10/1640

Data comissió presa d'hàbit 2? 5 1641

Resolució proves 23/04/1641

Informants cavallers fra Fadrique Ferriol, sotscomanador

Informants religiosos fra Gregorio Torres, sagristà major del convent

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 1641 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

El seu germà Álvaro Tallada (1587); Felipe Tallada (1605), parent del pretendent -sense especificar a l'expedient grau concret de parentiu-

Descendents

En altres oomm

Francisco Sans Crespí, cavaller de Sant Joan, germà de la mare

Bibliografia

Tallada y Sanz, Tomás. Natural de Játiva. 1641. Exp. núm. 474, en VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias] "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 46.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

474

Fonts arxivístiques

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626: AHN, OOMM, lligall 2194. No obstant, la mercè no es va fer efectiva (no sabem perquè) fins a l'any 1640, per a la qual cosa se li va despatxar nova mercè el 19-VII-1640: "El Rey, Administrador etc. Noble, magnífico y amado consejero frey don Melchor Sisternes, cavallero professo de la orden de Nuestra Señora de Montesa, assessor general della y regente la cancillería en mi Consejo Supremo de Aragón. A don Thomás Tallada, baile y receptor de la ciudad de Xàtiva en mi reyno de Valencia, he hecho merced por los servicios de las cortes que mandé celebrar en aquel reyno en Monzón el año de veinte y seis del ávito de dicha Orden": AHN, OOMM, lib. 555-C, f. 44v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 43v-44; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 45v-48v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 78-79.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 63.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 29 i D-46, ff. 71v i 178.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Tallada i Sant Ramon, César

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1567 **+** 1577

Lloc defunció València **Data defunció** 4 8 1624

Soterrat a Xàtiva

Pares i avis Mossén Pedro Tallada i Jerónima Sant Ramon;
Avis paterns: Enrique Tallada i Isabel Roca;
Avis materns: Jaume Sant Ramon i Ana Micó, tots de Xàtiva

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 10 anys d'edat (exp. 471);

Va mantindre els tres vots de la Religió i serví Felipe III en l'expulsió dels moriscos en 1609.

El 22-III-1614 se li concediren 300 ducats de renda sobre la mensa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Lloctinent i governador de Sueca (Samper, Montesa Ilustrada, vol. II, p. 590);
companyó del comanador de Benassal (3-XII-1588);
administrador de la comanda de Benassal (8-XII-1604);
administrador de la comanda de Vilafamés (24 gener i 9 d'octubre de 1609);
tresorer general de l'Orde (24-I-1609);
lloctinent general (24-VII-1610 - 4-VIII-1624)
comanador de Perputxent (5-VIII-1617 - 4-VIII-1624)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 25/04/1577 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 31/10/1577

Informants cavallers fra Jerónimo d'Ixer

Informants religiosos fra Gaspar Aràndiga

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 10 11 1577 **Lloc** Navarrés

Ministres fra Pedro de Borja, mestre de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 2 12 1583 **Lloc**

Ministres fra Juan de Borja i Manuel, comanador major

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

**En altres
oomm**

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

471

**Fonts
arxivístiques**

"Frey don Cèssar Tallada, natural de Xàtiva, de edad de 10 años [al marge] cavallero. Año 1577. Padres: Mossén Pedro Tallada y doña Gerónima San Ramón, naturales de Xàtiva. f. 96v. Abuelos paternos: don Enrique Tallada y doña Isabel Roca, naturales de Xàtiva. Abuelos maternos: Jayme San Ramón y Anna Micó, naturales de Xàtiva. Todos los quartos de frey don Cèssar Tallada fueron nobles cavalleros y generosos y descendientes de tales de muy antiguo, a saber, los Talladas nobles, los San Ramón y Micó cavalleros y generosos, y con este título entraron ellos sus deudos y mayores, y assí mesmo Cosme Micó, dotor en medecina, padre de Anna Micó, abuela materna en los officios propios de cavalleros y generosos de la ciudad de Xàtiva, sin excluir deste honor a los Talladas a que se sigue que por todos los quatro lados tiene frey don Cèssar calidad y limpieza conocida bastantemente": RAH, sign. I-27 [9/601], ff. 96-96v.

"El reverendo y muy noble frey don César Tallada tomó el hábito en la villa y marquesado de Navarrés a 10 de noviembre 1577. Dióselo el yllustríssimo señor maestre frey don Pedro Luis Galcerán de Borja, dixo la misa frey [sic: per fray] Pedro Texedor, prior de convento. Empesó de hazer la probatió en 24 de setiembre de 1583. Hizo la prophesió en 2 de deziembre 1583, recibiola el comendador major don Joan de Borja Manuel. Fue nonbrado por Su Magestad en thesorero general de la Orden en [blanc] del mes de [blanc] del año 1607 [per 1609], y en [blanc] del mes de [blanc] del año [blanc] fue nonbrado por Su Magestad en lugartiniente general de la Orden. Fue nombrado comendador de

Perpunchent y murió en dicha encomienda el año 1624": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 71.

Títol de companyó del comanador de Benassal: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 169-169v; títol d'administrador de la comanda de Benassal -per la minoria d'edat del comanador titular, fra Pedro de Borja i per renúncia de l'administrador anterior: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 227-229; títol de tresorer general de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 215v-216v; títol d'administrador de la comanda de Vilafamés -amb 100 ll. de salari per demència del comanador titular, fra Gonzalo Llançol de Romani-: Ibidem, ff. 216v-217v; títol d'administrador de la comanda de Vilafamés per mort del comanador: Ibidem, ff. 252-253v; títol de lloctinent general i instruccions relatives al càrrec: Ibidem, ff. 293-297v; concessió de 300 ducats sobre la mensa: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 107v-108v; títol de comanador de Perputxent: Ibidem, ff. 253v-257.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 32.

Genealogia i dibuix de l'escut dels Tallada a RAH, CSC, sign. D-46, f. 70v.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, pp. 590-91.

CARUANA, J., "Las capillas parroquiales...", cit., vol. XI (1943), p. 150.

Tallada y San Ramón, César. Natural de Játiva. Comendador de Perpunchent. Lugarteniente General de la Orden en 1610. +1624. Exp. Núm. 471: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 46.

"Mort de don César Tallada, comanador de Montesa. Diumenge, a 4 de agost 1624, a les onse hores del matí morí don César Tallada, comanador del Temple. Y dilluns, a les dos hores de la nit, lo portaren a soterrar a Xàtiva en la sua sepultura, ab tres capellans de Sent Steve y tres freyls de la comanda de Sent Jordi. Requiescat in pace": PORCAR, P. J., Coses evengudes..., cit., vol. II, nº 2.495, p. 756.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Tallada i Simó, Gaspar

Altres formes

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1582 **+** 1587

Lloc defunció **Data defunció** 4 1629

Soterrat a

Pares i avis
 Miguel Juan Tallada i Sans, de Xàtiva, i Lucrecia Simó, natural de València;
 Avis paterns: Gaspar José Tallada, senyor de Barxeta, i Leonor Sans, filla del senyor d'Alboi, els dos de Xàtiva
 Avis materns: Bernardo Simó, senyor de Burjassot, natural de Caspe (Aragó) i Jauma Pallarés, natural de València

Esposa
 El 28-IV-1599 se li concedí llicència per a casar-se amb María Magdalena Simón i Figuerola

Observacions
 Qaun se li fan les proves per a ingressar en l'Orde, es declara que el pretendent tenia 4 o 5 anys d'edat (expedient 475)
 L'11-III-1591 se li van concedir 50 lliures sobre la comanda de Perputxent.
 El 18-IX-1610 el rei escriví al lloctinent general ordenant-li atorgara a Gaspar Tallada, cavaller novici, un breu termini per a professar, per no haver-ho fet fins aleshores.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de Barxeta en 1591

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 26/01/1587 **Data comissió presa d'hàbit** 27 10 1587

Resolució proves
 12/07/1587

Informants cavallers
 fra Galcerán Vidal

Informants religiosos
 fra Bartolomé Monar, prior de Cervera

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 5 11 1587 **Lloc** Montesa, castell-convent

Ministres
 fra Francisco Luis Tallada, comanador d'Ares

Padrins
 fra Primo, rector de Montesa i fra Selva, sotscantor

Professió

Llicència per a professar 21/05/1611

Data 9 6 1611 **Lloc** Montesa, castell-convent

Ministres
 fra Galcerán Vidal, sotscomanador

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Son tio, germà de son pare, fra Francisco Luis Tallada, comanador d'Ares

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

475

Fonts arxivístiques

"Don Gaspar Tallada, natural de Xàtiva, de edad de 5 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1587. Padres: Miquel Juan Tallada, natural de Xàtiva, y Lucrecia Simó, natural de Valencia. Abuelos paternos: Gaspar Joseph Tallada, natural de Xàtiva, y doña Leonor Sans de Alboy, natural de Xàtiva. Maternos: Bernardo Simó, natural de Caspe, en Aragón, y [blanc] Pallarés, natural de Valencia. El pretendiente es hijo legítimo. Los Talladas son cavalleros principales de Xàtiva y señores del lugar de Barcheta, de cuya familia ha havido algunos cavalleros con ábito militar de Montesa y de San Juan. La madre y abuelo materno son ciudadanos de Valencia, y Bernardo Simó, abuelo materno, fue jurado, justicia y racional de dicha ciudad, aunque se tiene por cierto que este fue el primero ciudadano de su casa, porque su padre, llamado también Bernardo Simó, era un mercader rico de Caspe y tenía mucho trato en Valencia, y con essa ocasión se quedó en ella este abuelo. La abuela paterna es hija de los Sans de Alboy, señores de Alboy y cavalleros principales de Xàtiva, y assí, todos los dichos, como la abuela materna, fueron muy limpios de toda mala raza como lo asegura la voz común y fama. Vista y reconocida esta probanza se dio por buena según Dios y Orden": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 124.

"Frey don Gaspar Tallada, hijo de Miguel Joan Tallada, tomo el hábito de cavallero desta Orden en sinco de noviembre año 1587 en el convento de Nuestra Señora de Montesa. Dióselo frey don Francisco Tallada, comendador de Ares, con comission del señor Maestre dada en 27 de octubre de dicho año

87; dixo la missa frey Miguel Catalán y padrinos fueron el rector frey Primo y el sotscantor frey Selva. Empesó de hazer la probasion en 28 de henero de mil seiscientos y onze, hizo profession a 9 de junio, recibió la profession frey Galcerán Vidal, soscomendador, por una carta real de Su Magestad firmada de su real mano en [blanc] de mayo del sobredicho año 1611": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 114.

"Don frey Gaspar Tallada y Simó prengué lo hàbit a sinc de deembre 1587. Comensà a fer lo noviciat en 27 de jener 1611": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 30v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 122-122v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 134v; concessió de 50 lliures sobre la comanda de Perputxent: Ibidem, f. 215v; llicència per a casar-se amb María Magdalena Simón: AHN, OOMM, lib. 546-C, f. 51v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 12v-11v; carta del rei al lloctinent general ordenant-li atorgara a Gaspar Tallada, cavaller novici, un breu termini per a professar, per no haver-ho fet fins aleshores: AHN, OOMM, lib. 838-C, f. 4.

Testament rebut per Pere Torrosella el 27-IV-1629: AHN, OOMM, lib. 677, f. 8v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 71.

Bibliografia

"Murió este mismo día [23-IV-1629] de su enfermedad don Gaspar Tallada, cavallero del ábito de Montesa, señor de Barcheta, hedad 46 años": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 246.

Tallada y Simó, Gaspar. Natural de Játiva. 1587. Hijo del Señor de Barch[e]ta. Exp. núm. 475, VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 46.

SOLER, Abel, Història del poble de Barxeta, Barxeta, Ajuntament, 2004, pp. 97, 99, 108, 115.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Terçà i Puig, Francisco

Altres formes

Lloc naixement Barcelona (o Tortosa) **Data** c. 1558 **+** 1588

Lloc defunció **Data defunció** c. 1633

Soterrat a

Pares i avis Miguel Terçà, regent del Consell d'Aragó i Marquesa Puig, ell natural de Tortosa i ella de Barcelona.
Avis paterns: Miser Pedro Terçà i Francisca Castelló, naturals de Tortosa.
Avis materns: Miser Esteban Puig, natural de Figueres, i Francisca Vela, natural de Perpinyà

Esposa

Observacions El pretendent tenia entre 24 i 30 anys d'edat (exp. 476).
El 23-III-1603 se li van concedir 100 lliures de renda anual sobre la mensa; el 20-XII-1604, 200 ducats.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del Mestre (26-V-1591);
procurador general a Madrid (23-III-1599);
comanador d'Ademús (27-XII-1611 - c. 1633)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Inici proves 12/09/1588 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 29/10/1588

Informants cavallers fra Francisco Luis Tallada, comanador d'Ares

Informants religiosos fra Baltasar Primo, rector de Montesa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 24 12 1588 **Lloc** Madrid, monestir dels frares descalços carmelites

Ministres fra Pedro de Borja, mestre de Montesa i fra Juan de Silva, "procurador general de la orden de San Benito"

Padrins fra Francisco Luis Tallada, comanador de Benassal i fra Francisco Jofré

Professió

Llicència per a professar

Data 30 12 1590 **Lloc**

Ministres Mestre Borja

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

476

Fonts
arxivístiques

"Frey don Francisco Terzán, natural de Tortosa o Barcelona, de edad de 25 años [Al marge:] Cavallero. Padres: don Miguel Terzán y doña Marquesa Puig, aquel natural de Tortosa y esta de Barcelona. Paternos: Miser Pedro Tersán y Francisca Castelló, naturales de Tortosa. Maternos: Miser Estevan Puig, natural de Figueres, y Francisca Vela, natural de Perpiñán. El abuelo paterno fue letrado y descendiente de ciudadanos antiguos, y tuvieron en Tortosa esta inseculación y cargos. El padre fue abogado fiscal y patrimonial en Barcelona, después del consejo real de dicha ciudad, y últimamente regente del Supremo de Aragón a quien el rey dio privilegio de cavallero con la expresión que procedía de gente noble y principal. La madre y abuelo materno fueron descendientes de ciudadanos de inmemorial, y las abuelas paterna y materna de ciudadanos antiguos y todos de muy singular limpieza": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 141.

"Frey don Francisco Terzá, natural de Cataluña, rescibió el hábito de cavallero desta Orden en veynte y quatro de deziembre año 1588, dióselo el señor Maestre frey don Pedro Luys Galcerán de Borja en la villa de Madrid, en el monasterio de los frayles descalços carmelitas, dixo la missa fray Joan de Sylva, procurador general de la orden de los Benitos por no haver freyle de la Orden. Padrinos fueron frey don Francisco Luys Tallada, comendador de Benasal, y frey don Francisco Chofré (sic). Enpessó de hazer la provación en 29 de deziembre 1590, hizo professión en 30 de deziembre 1590, recibiola Su Exçelencia; por ser verdad yo frey Selva, cantor major, sertifico y ago verdadera fe de lo sobredicho y lo firmé de mi mano. Frey Selva, cantor major": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 128.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 146; nota sobre el creuament: Ibidem, f. 173v; títol de companyó del mestre: Ibidem, ff. 215v-

216; títol de procurador general: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 27-28v [edit. SAMPER i GORDEJUELA, frey Hipólito de, Manifiesto de la igualdad que los clérigos militares de la Orden de Montesa tienen con los cavalleros sus hermanos y de la capacidad para obtener sus empleos, especialmente el de procurador general..., Madrid, 1680, ff. 12v-13]; títol de comanador d'Ademús: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 41-42v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 37.

Bibliografia

Tarzán [sic] y Puig, Francisco. Natural de Barcelona. 1588. Comendador de Ademuz y Castelfavi. Exp. número 476: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 46.

BRU, Ll. de, FLUVIÀ, A. de, Nobiliari del Reial Cos de la Noblesa..., cit., p. 253.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
 Gaspar Texedor, senyor de Montortal, natural de Xàtiva, i Inés Bellvís, natural de Bèlgida;
 Avis paterns: Onofre Texedor, natural de Xàtiva, i Eufrasia Vendrell, natural d'Alzira;
 Avis materns: Francisco Bellvís, senyor de Bèlgida, natural de València, i María Sans de Corbera, senyora de Corbera, natural de Xàtiva

Esposa

Observacions
 El pretendent tenia uns 27 anys d'edat (exp. 477).
 L'expedient adjunta títol de noble en favor de Gaspar Texedor, i duu dibuixat un escut d'armes

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Va ser cavaller d'Alcántara: Francisco Bellvís, germà de la mare.

De Sant Joan: Antonio Bellvís, germà també de la mare.

Altres parents cavallers que se citen, sense especificar grau concret de parentiu amb el pretendent, són el marquès de Benavites, cavaller d'Alcántara, i un tal Juan Bellvís, de Sant Joan.

Bibliografia

FUSTER i TARONCHER, Justo Pastor, Biblioteca Valenciana, Valencia, J. Ximeno, 1827-1830, 2 vols. (reedició facsímil, Librerías París-Valencia, 1980), vol. I, p. 277.

Texedor y Belvi [sic], Vicente. Natural de Játiva. 1667. Capitán de Caballos. Exp. núm. 477: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 46.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

477

Fonts arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 26-II-1667 sobre l'hàbit que demana Vicente Texedor: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 52v-53; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 53v-57; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 64v-66; llicència per a professar: Ibidem, ff. 95-95v; títol de companyó del comanador de Culla: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 149-150.

Testament "fermat de la sua ma propia y escrit de la ma de altri [...] per lo tribunal del justícia en lo civil y criminal de la ciutat de Xàtiva, ab decret proveït per dit justícia en 12 de juny de 1706": AHN, OOMM, Montesa, lib. 677-C, f. 72v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 76.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 39v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Togores i García de Laza, Bartolomé

Altres formes

Lloc naixement Oriola **Data** c. 1593 **+** 1606

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
Luis Togores i Leonor García, naturals ambdós d'Oriola;
Avis paterns: Juan Togores, natural d'Oriola, i Juana Ladrón, natural de València;
Avis materns: Gaspar García de Laza i Isabel Monsi de Castañeda, naturals ambdós d'Oriola

Esposa
El 15-XII-1612 se li donà llicència per a casar-se amb Ángela de Rocamora i Molins

Observacions
El pretendent tenia uns 10-12 anys d'edat. A l'expedient sols consta l'aprovació de les informacions a Valladolid, no està l'aprovació a València (exp. 483).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 01/01/1605 **Data comissió presa d'hàbit** 3 2 1606

Resolució proves
29/03/1605 (falta l'aprovació a València)

Informants cavallers
fra José Febrer

Informants religiosos
fra Pedro Fito, rector de Silla

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 3 1606 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 12/06/1612

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

483

Fonts
arxivístiques

"Frey don Bartholomé Thogores. En 3 de hebrero de 1606 se dio comission para tomar el hábito de cavallero de Montesa a don Bartholomé Thogores, de Oriüela. Tomó el hábito y hizo la profesión y no se sabe en que día": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 92.

Nomenament d'informants i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 219v-222; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 23-24; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 51v; llicència per a casar amb Ángela de Rocamora: Ibidem, f. 75.

"En 3 de febrero 1606 se dio comisión para tomar el ábito a don Bartholomé Togores, de Orihuela. No se halla registrada la cédula del ábito deste cavallero. La comisión para las pruebas fue en 11 de noviembre 1604": AHN, OOMM, 816-C, p. 328.

Va prendre l'hàbit en març de 1606: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 112.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43v.

Bibliografia

Togores y García de Laza, Bartolomé. Natural de Orihuela. 1605. Exp. núm. 483: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 47.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Togores, Luis

Altres formes

Lloc naixement Oriola

Data + 1605

Lloc defunció

Data defunció

Soterrat a

Pares i avis

Esposa

Observacions

Va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde
de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 3 5 1604

Mercé concedida per Felipe III

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit 2 5 1605

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Resolució
proves

Informants
cavallers

fra José Febrer

Informants
religiosos

fra Pedro Fito, rector de Perputxent

Informants
altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

6

1605

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts
arxivístiques

"Frey don Luis Thogores. En 3 de mayo 1604 hizo merced del hábito Su Magestad a don Luis Thogores. Y en 2 de mayo 1605 se hizo comisión para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 67.

Va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 169.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 168-169; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 182v-183; 252-252v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 252-252v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43v.

Bibliografia

Togores, Luis. Natural de Orihuela. 1605. Caballero: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 47.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Tomás Avellán i Vicente de Ochoa, Cosme

Altres formes

Lloc naixement Jumilla (Murcia) **Data** c. 1654 + 1682

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Francisco Tomás Avellán i María Vicente de Ochoa;
Avis paterns: Cosme Tomás Avellán i Juana Tomás;
Avis materns: Juan Vicente i Ángela de Ochoa, naturals tots de Jumilla

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 27-28 anys d'edat. Alguns dels informants declararen que Francisco Tomás, cavaller de Santiago, era parent del pretendent, sense indicar grau concret de parentiu, cosa que no es fa constar als expedients dels germans per ingressar en Montesa (exp. 478).

El 8-VI-1686 el rei escriví al president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena, fra Luis Enríquez de Navarra, per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

En 1689 ingressarà com a religiós de Montesa el seu germà Pedro Tomás i Avellán.

Implicat en la mort de Mariana Avellán, veïna de Jumilla, el 7 de setembre de 1720 va ser condemnat a 6 anys de presidi a Ceuta i 6 anys de "destierro de la vila de Jumilla y 10 leguas en contorno". El 30 de setembre de 1720, fra Guillermo de Omara i altres testimonis confirmaren la seua fugida del castell de Montesa, on estava empresonat.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 09/05/1682 **Data comissió presa d'hàbit** 28 7 1682

Resolució proves 16/06/1682

Informants cavallers fra Luis Enríquez de Navarra

Informants religiosos fra Pedro Rodrigo, prior del Convent de Montesa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 9 1682 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Llicència per a professor

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM. lib. 561-C, ff. 9-9v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, f. 22; permís per a professar: Ibidem, f. 61; acta de la professió: ARV, Protocols Notarials, sign. 1959, ff. 329 i ss.

El 8-VI-1686 el rei escriví al president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena, fra Luis Enríquez de Navarra, per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 20v.

Implicat en la mort de Mariana Avellán, veïna de Jumilla, el 7 de setembre de 1720 va ser condemnat a sis anys de presidi en Ceuta i sis anys de destierro de la vila de Jumilla i 10 leguas en contorno: AHN, OOMM, leg. 1133.

El 30 de setembre de 1720, fra Guillermo de Omara i altres testimonis confirmen la seua fugida del castell de Montesa, on estava empresonat: ARV,

protocols notariais, sign. 2033, ff. 86v-87v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 84.

Bibliografia

Tomás Avellán y Vicente de Ochoa, Cosme. Natural de Jumilla. 1682. Exp. núm. 478: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 47.

"Otro personaje importante del siglo XVII jumillano conseguiría obrar aquí su entierro. Se trata del licenciado D. Juan Vicente Ochoa, presbítero, confesor, amigo y albacea del obispo de Murcia. Es el fundador del priorato de Montesa en Jumilla (15). Pues bien, en sus testamentos ordena "mi cuerpo sea cubierto con la vestidura sacerdotal y enterrado en el convento del seráfico padre San Francisco, extramuros de esta villa, donde tengo mi baso y entierro" [en nota al peu (n° 15) en la mateixa pàgina diu:] El licenciado D. Juan Vicente Ochoa, clérigo, es el fundador del priorato de Montesa en Jumilla, que llevaba anexo el honor de caballeros de Montesa para sus sobrinos. D. Juan Vicente era uno de los sacerdotes más importantes de toda la diócesis, confesor del obispo y su fideicomisario. Los herederos del obispo pleitean contra él y se ve obligado a pagarles 50.000 reales. De otro enredo con la Casa de Recogidas de Murcia no conseguiría salir, y acabaría en la cárcel episcopal a pesar de su edad avanzadísima. Sus sobrinos tendrían que sacarlo de allí empeñando todo el patrimonio familiar. El priorato de Montesa en Jumilla y los hábitos de caballeros resultarían ser un regalo envenenado": ANTOLÍ FERNÁNDEZ, Alfonso, Muerte y religiosidad popular en Jumilla durante la época de los Austrias (siglos XVI-XVII), 2005, p. 36.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Tomás Avellán i Vicente de Ochoa, Francisco José

Altres formes

Lloc naixement **Data** 5 1663 + 1687

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Francisco Tomás Avellán i Mª Vicente de Ochoa;
Avis paterns: Cosme Tomás Avellán i Juana Tomás;
Avis materns: Juan Vicente i Ángela de Ochoa, tots de Jumilla

Esposa El 20-IX-1698 se li donà llicència per a casar-se amb Catalina de Tobar i Exea, natural de Liétor (Albacete). L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 191.

Observacions El 31-VIII-1702 rebé permís del rei per a ordenar-se sacerdot retenint l'hàbit de Montesa

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1687 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Cosme Tomás Avellán (1682), germà del pretendent

Descendents

L'11 d'abril de 1689 ingressà com a religiós de Montesa el seu germà Pedro Tomás i Avellán

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

479

Fonts arxivístiques

"En trece días del mes de maio de mil seiscientos y sesenta y tres años yo, el lycenciado Juan Vicente Ochoa, con licencia expresa del señor don Francisco Herrera y Castillo, beneficiado y cura propio de la parroquial del Señor Santiago de la villa de Jumilla, bapticé a Francisco Joseph, hixo de don Francisco Avellán Thomás y de doña María Vicenta Ochoa, su muger. Fue su compadre el lycenciado don Pedro Ochoa Vicente, presbítero, todos vecinos desta villa y lo firmé. El lycenciado don Juan Vicente de Ochoa": [Arxiu de la Parròquia de Santiago de Jumilla (exp. 479)].

"Mándame Vuestra Magestad en real carta de 7 del pasado [gener de 1685] diga mi sentir sobre la pretensión de don Francisco Thomás Avellán, natural de la villa de Jumilla, para el ábito de cavallero de la Orden. Yo, obedeciendo el real mandato, devo decir a Vuestra Magestad ingenuamente, que el mío ha sido siempre que el ábito de Montesa no se diesse a cavalleros que no sean de la Corona de // Aragón, de cuyo dicatemn fue también mi hermano el vicecancellor don Christóval Crespí y tiene algún fundamento en el penúltimo capítulo general celebrado en el año 1583, en el qual se halla una determinación del tenor siguiente: Cap. 5. Otrosí, estatuímos y ordenamos que Su Ilustrísima no dé ábito de cavallero que no sea el cavallero de la Corona de Aragón, y esto se entienda deste capítulo general asta el otro que se celebrará. Y aunque aya cessado esta prohibición en el último capítulo general, si bien no se trató en esse de la materia, pero en mi sentir permanecen los motivos della. Mas como al presente aya nueve o diez cavalleros castellanos que tienen el ábito, me parece que atendiendo a estos exemplares y a los servicios que representa don Francisco Thomás Avellán, y en particular teniendo el ábito don Cosme Thomás Avellán, hermano entero del pretendiente, puede Vuestra Magestad darse por servido de concederle la merced que suplica del ábito de cavallero de la Orden. Vuestra Magestad resolverá lo que fuere de su real servicio. Guarde

Dios la cathólica y real persona de Vuestra Magestad muchos años como la cristiandad ha menester. Valencia y março a 5 de 1685. Frey don Juan Crespí y Brizuela [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 844-C, ff. 65-65v.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia a AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 117v-118v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 128-129v; permís per a professar: Ibidem, ff. 269-270; llicència per a casar-se amb Catalina de Tobar en AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 52-52v; permís per a ordenar-se sacerdot: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 61v-62.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85v.

Bibliografia

Tomás Avellán y Vicente de Ochoa, Francisco. Natural de Jumilla. 1687. Exp. núm. 479: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 47.

ANTOLÍ, A., Muerte y religiosidad popular en Jumilla..., cit., p. 36.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Tomás i Avellán i Vicente de Ochoa, Juan

Altres formes

Lloc naixement Jumilla (Murcia) **Data** 1 1661 + 1687

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Francisco Tomás Avellán i Mª Vicente de Ochoa;
Avis paterns: Cosme Tomás Avellán i Juana Tomás;
Avis materns: Juan Vicente i Ángela de Ochoa, tots de Jumilla

Esposa

Observacions Implicat en la mort de Mariana Avellán, veïna de Jumilla, el 7 de setembre de 1720 va ser condemnat a quatre anys de presidi en Ceuta i quatre anys "de destierro de la vila de Jumilla i 10 leguas en contorno".

El 30 de setembre de 1720, fra Guillermo de Omara i altres testimonis confirmen la seua fugida del castell de Montesa, on estava empresonat.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 16/11/1686 **Data comissió presa d'hàbit** 15 1 1687

Resolució proves 13/01/1687

Informants cavallers fra Luis Enríquez de Navarra

Informants religiosos fra Raimundo Fondestad, rector del col.legi de Sant Jordi i prior de Sant Jordi d'Alfama

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 2 3 1687 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Cosme Tomás Avellán (1682), germà del pretendent.

Descendents

L'11 d'abril de 1689 ingressà com a religiós de Montesa el seu germà Pedro Tomás i Avellán

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

480

Fonts arxivístiques

"En seis días del mes de enero de mil seiscientos y sesenta y un años yo, el licenciado don Juan Vicente Ochoa, con licencia del señor don Francisco Herrera y Castillo, beneficiado de la Parroquial desta villa de Jumilla, bapticé a Juan Silvestre, hixo de don Francisco Avellán y de doña María Vicente de Ochoa, su muger. Fueron compadres el lycenciado don Juan Thomás y doña Bernardina Vicente Ochoa, doncella, todos vecinos desta villa, y lo firmé. El lycenciado don Vicente Ochoa": [Arxiu de la Parròquia de Santiago de Jumilla (exp. 480)].

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia a AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 114v-117v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 126v-128; permís per a professar: Ibidem, ff. 268-269.

Implicat en la mort de Mariana Avellán, veïna de Jumilla, el 7 de setembre de 1720 va ser condemnat a quatre anys de presidi en Ceuta i quatre anys de "destierro de la vila de Jumilla i 10 leguas en contorno": AHN, OOMM, leg. 1133.

El 30 de setembre de 1720, fra Guillermo de Omara i altres testimonis confirmen la seua fugida del castell de Montesa, on estava empresonat: ARV, Protocolos Notariales, sign. 2033, ff. 86v-87v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85v.

Bibliografia

Tomás Avellán y Vicente de Ochoa, Juan. Natural de Jumilla. 1687. Exp. núm. 480: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 47.

ANTOLÍ, A., Muerte y religiosidad popular en Jumilla..., cit., p. 36.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Torà de Magarola, Jaime Juan

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 9 1650 **+** 1673

Lloc defunció **Data defunció** 1711

Soterrat a

Pares i avis
Jaume Joan Torà, ciutadà de València, i Teresa de Magarola, natural de Barcelona;
Avis paterns: Honorato Torà, ciutadà de València, i Damiana Agulló;
Avis materns: Miguel Juan de Magarola, regent del Consell d'Aragó, i Jerònima Guerau, de Barcelona

Esposa
El 26-III-1681 se li donà llicència per a casar-se amb Ana Sorell Despuig i Roca, germana del comte d'Albalat, també cavaller de Montesa. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 187

Observacions
El 13 de febrer de 1673, el lloctinent fra Juan Crespí comunicava a la reina que fra Hipólito de Samper, rector del col·legi de Sant Jordi, es trobava a Barcelona fent les proves de Jaime Juan Torà de Magarola, sol·licitant aleshores el nomenament de vicerector del Col·legi en fra Pascual Uguet: BAILA HERRERA, Francisco, Los eclesiásticos de la orden ecuestre..., cit., p. 211.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa
Companyó del comanador d'Onda (8-VI-1693)
sotscomanador (11-III-1709 - 1711)

Altres
Assessor del justícia civil

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 9 1672 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 19 4 1673

Resolució proves

Informants cavallers
fra Gaspar Frígola, batlle de Moncada, i tresorer general

Informants religiosos
fra Hipólito de Samper, rector del col·legi de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1 5 1673 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 28/06/1675

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

El seu fill José Torà i Sorell, cavaller de Montesa en 1717, V comte d'Albalat.

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fons arxivístiques

"Divendres, a 9 de setembre any 1650, batejà el doctor Joseph Do, retor de la parrochial de S. Martín, a Jaime, Juan, María, Teóphilo, fill de Jaime Juan Torán y de doña Theresa Magarola. Foren padrins el doctor Braulio Esteve, del Consell Criminal de Sa Magestat de la present ciutat, y Gelacia Esteva, sa filla" [Arxiu de la Parròquia de Sant Martí de València (exp. 485)].

En 1645 ja es va sol.licitar un hàbit per al pare del pretendent: ACA, Consell d'Aragó, leg. 892, n° 91/1, on s'exposaven els mèrits de la família Torà i de la sol.licitant, Teresa de Magarola.

Consulta del Consell d'Aragó de 26-VIII-1672 sobre l'hàbit que demanava Jaime Juan Torà: AHN, OOMM, leg. 2194, caixa 1.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 245v-249; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 259-260v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 53v-54; llicència per a casar-se amb Ana Sorell: Ibidem, ff. 274v-275; títol de companyó del comanador d'Onda: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 59-60v; títol de sotscomanador: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 242v-243v.

Memorial de servicis sol.licitant el càrrec d'oidor civil de la governació de València: RAH, CSC, sign. E-59, ff. 95v-96.

Defunció en AHN, OOMM, lib. 846, f. 16.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 79.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 42.

Bibliografia

Torán y Magarola, Jaime Juan. Natural de Valencia. 1672. Abogado. No existe su expediente. Su genealogía en RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f.42: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 47.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., pp. 342-343.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, pp. 255, 270, 413, 414; vol. II, pp. 40, 196.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Torre Alarcón i Espinosa, Juan de la

Altres formes

Lloc naixement Mahora (Albacete) **Data** 12 1647 **+** 1688

Lloc defunció La Roda **Data defunció** 23 8 1697

Soterrat a

Pares i avis
 Juan de la Torre Alarcón, advocat patrimonial, natural de La Roda (Albacete), i Josefa Espinosa i Pacheco, natural de Mahora;
 Avis paterns: Juan de la Torre Alarcón i María Bustos de la Torre, naturals ambdós de La Roda;
 Avis materns: Pedro de Espinosa i Castañeda, natural d'Alarcón, i Rufina Pacheco i Meneses, natural de Mineia [Minaya?]

Esposa Rufina Espinosa i Pacheco

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 03/11/1687 **Data comissió presa d'hàbit** 18 1 1688

Resolució proves 19/01/1688

Informants cavallers fra Cosme Tomás Avellán

Informants religiosos fra Pedro Rodrigo, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 22 1 1688 **Lloc** Madrid, església de N^a S^a de Montserrat, a l'Hospital de la Corona d'Aragó

Ministres fra Fernando de Aragón i Moncada i fra Hipólito de Samper

Padrins fra Isidro Folch de Cardona, marquès de Guadalest, i fra Francisco Idiáquez, duc de Ciudad Real

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

486

Fonts arxivístiques

"En la Parroquial de Mahora, en veinte y nueve días del mes de diciembre de mill seisçientos i quarenta i siete años, io, el licenciado Juan de la Torre, cura theniente, bapticé a Juan, hijo legítimo de don Juan de la Torre i de doña Josepha de Espinosa. Fueron sus compadres de pila don Juan de Meneses y doña Rufina Pacheco y Menesses, i en fee dello lo firmé. El licenciado Juan de la Torre": [Arxiu de la Parròquia de la Asunción de Mahora (exp. 486)].

Consulta del Consell d'Aragó de 6-XI-1670 sobre l'hàbit que demanen José i Juan de la Torre per a Juan de la Torre: AHN, OOMM, leg. 2194.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 178v-182v; comissió per a donar-li l'hàbit (amb nota al marge del creuament): Ibidem, ff. 211v-212v; creuament també en AHN, OOMM, lib. 884-C.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 86.

Bibliografia

Torre Alarcón y Espinosa, Juan de la. Natural de Mahora (Alicante) [sic]. 1688. +La Roda. 23 de agosto de 1697. Exp. núm. 486: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), pp. 47-48.

MOLINA, S., Poder y familia..., cit., pp. 244, 254.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement Data

Lloc defunció Data defunció

Soterrat a

Pares i avis

Miguel de la Torre i Ana María de Anza (o Ança), naturals ambdós de Zaragoza;
Avis paterns: Diego de la Torre, natural de Zaragoza, i Jerónima de Alamis, natural de Fuentes de Ebro;
Avis materns: Francisco de Anza -Ança-, natural del lloc d'Trañeta, vall d'Arequil (Navarra) i Catalina Villaverde, natural de Zaragoza

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 10-12 anys d'edat; les informacions s'aprovaren sols a Madrid, no hi ha aprovació a València (exp. 487).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 54v-58; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 72-73v.

Va faltar en 1638: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], en l' anotació feta a les primeres pàgines: "los muertos del año [1638]".

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 58.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 27v.

Bibliografia Torre y Anza, Diego Manuel de la. Natural de Zaragoza. 1635. Exp. núm. 487: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 48.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Torre i Despuig, José de la

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 15 12 1689 + 1697

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 28 11 1747

Soterrat a

Pares i avis Juan de la Torre i Orumbella, cavaller de Montesa, natural d'Oriola, i Ana Mª Despuig Mercader, natural de València;
Avis paterns: Juan de la Torre, i Jerónima Orumbella i Rocamora, naturals d'Oriola;
Avis materns: Francisco Despuig i Bou, cavaller de Montesa, natural de València, i Laura Mercader i Calatayud, natural de Xest

Esposa El 13-VII-1718 se li donà llicència per a casar-se amb Mª Antonia de Miñano i Virués, de Segovia: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 121. El 16-X-1738, per a casar-se amb Isabel de Cotes: exp. casaments Montesa, n° 57.

Observacions Es va tindre que sol.licitar dispensa d'edat al papa, ja que tenia menys de 10 anys d'edat.

Borbònic.

Va exercir d'assessor general interí des de la mort de fra Vicente Monserrat (20-I-1738) fins que es nomenà el primer conseller del Consejo de las Órdenes per la de Montesa en la persona de fra Ambrosio de Torres, que ingressà el 16-VII-1739.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Comanador de Benicarló –primer, en qualitat d'administrador per falta d'edat– (19-VIII-1699); assessor general interí (1738-1739)

Altres Oïdor de la Chancillería de Valladolid; alcalde de Casa y Corte; fiscal del Consejo de Cruzada (1735) conseller honorari del Consejo de Castilla (1740)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 23 8 1696 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 20/11/1696 **Data comissió presa d'hàbit** 12 7 1697

Resolució proves 21/01/1697

Informants cavallers fra Francisco Descals

Informants religiosos fra Miguel Cifre, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 9 1697 **Lloc** Madrid, església de N^a S^a de Montserrat, a l'Hospital de la Corona d'Aragó

Ministres El duc de Montalto i fra Hipólito de Samper

Padrins fra Isidro Folch de Cardona, marquès de Guadalest, comanador de Benicarló, i fra Vicente de Cardona, marquès de Castellnovo i Pons

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Professió

Llicència per a professor

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Son pare, Juan de la Torre i Orumbella (1671); Francisco Despuig i Bou (1639), avi matern; Cristóbal Despuig Valentí (1605), besavi matern –entre altres–

Descendents El seu fill, José Bernardo de la Torre i Miñano (1736)

En altres oomm Gaspar Despuig, germà del pare de l'avi matern, fou cavaller de Sant Joan; Ximén Perez Bou, germà de la mare de l'avi matern, de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques “En setse de dehembre de mil sis-cens huitanta y nou yo, el infraescrit vicari, batechí iuxta ritum Sanctae Ecclesiae, a Juseph, Uriel, Juan, Francisco, Eusebio, Mariano, fill de don Juan de la Torre, del hàbit de Nostra Senyora de Montessa y regent de la Real Audiència de València, y de doña Anna Maria Despuig, coniuages. Naixqué en quinze dels dits, entre huit y nou del matí. Foren padrins don Juseph de la Torre, canonge doctoral de la Seu de València, y doña Laura Mercader, viuda. Mosén Franco Lorca y Tous, vicari de Sent Lorens”: [Arxiu de la Parròquia de Sant Llorenç Màrtir de València (exp. 490)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 213v-214; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 195-199; sol.licitud de dispensa d'edat al papa: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 3-

4; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 22-24v –amb nota del creuament al marge del f. 22–; títol d'administrador dels fruits de la comanda de Benicarló –amb dispensa per falta d'edat–:

ff. 116-124v; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 162-163 –sol.licitud a l'efecte, de 29-I-1705–: AHN, OOMM, leg. 3721; llicència per a casar-se amb Mª Antonia de Miñano: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 275-275v; llicència per a casar-se amb Isabel de Cotes: AHN, OOMM, lib. 514-C, f. 261.

Assessor general interí: Ibidem, nota al final dels índexs de 1738

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 88.

Bibliografia

"También murió en esta Villa el día 28 del mismo [novembre], de edad de 58 años, D. Joseph de la Torre y Despuig, cavallero de la orden de Montesa, comendador de las villas de Vinarós y Benicarló en la misma Orden, fiscal del Consejo de Cruzada con honores y antigüedad del de Castilla; en cuyos empleos, y otros que antes obtuvo, sirvió a S.M. por espacio de 35 años, acreditando su particular amor y zelo al real servicio"; Gazeta de Madrid, 5-XII-1747, p. 396.

Torre y Despuig, José de la. Natural de Valencia. 1697. Comendador de Vinaroz y Benicarló. Exp. núm. 489: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 48.

MOLAS RIBALTA, Pere, La Audiencia borbónica del Reino de Valencia (1707-1834), Alicante, Universidad, 1999, pp. 21, 25, 26, 95.

GIMÉNEZ, E., "El exilio de los borbónicos...", cit., p. 18.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Torre i Marcilla, Jerónimo de la

Altres formes Torre i Tardiu: RAH, CSC, sign. I-3 [9/577], f. 37v

Lloc naixement València **Data** c. 1557 **+** 1566

Lloc defunció **Data defunció** c. 1607

Soterrat a Montesa, castell-convent, capella de N^a S^a de Gràcia, al claustre.

Pares i avis Jerónimo de la Torre, natural de València, i Tomasa Tardiu, ambdós de València;
Avis paterns: mossén Juan de la Torre, cavaller de Santiago, de València, i M. Marsilla;
Avis materns: Luis Tardiu, fill d'un mercader francès anomenat Guillem Tardiu; i Magdalena Megestra

Esposa

Observacions El 23-III-1603 se li van concedir cent lliures de renda anuals sobre la mensa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador de Silla en 1593;
lloctinent i governador de Sueca (24-VII-1593);
lloctinent del batlliu de Moncada (28-III-1599);
tresorer general (9-III-1603)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves 06/05/1566

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves 05/06/1566

Informants cavallers fra Gaspar de Santas Cruces, comanador d'Alcalà

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1566 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 21 3 1575 **Lloc** Montesa, castell-convent

Ministres fra Miguel Centelles, sotscomanador

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

L'avi patern, mossén Juan de la Torre, fou cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

491

Fonts arxivístiques

"Frey Gerónimo de la Torre, de eda de 9 años. [Al marge:] Cavallero. A 7 de febrero 1566. Padres: mosén Gerónimo de la Torre y Thomasa Tardiu. Abuelos paternos: mosén Juan de la Torre y M. Marsilla. Maternos: Luis Tardiu y Magdalena Megreta [f. 117]. La naturaleza del pretendiente no se halla, porque sus padres vivieron en Gandia y Valencia, pero todos aseguran su legitimidad y que es persona generosa y militar, porque su abuelo paterno fue cavallero de la orden de San Tiago de la Espada y este se dezía ser hijo de un cavallero que fue governador del estado de Sessa, soldado muy valeroso en Ytalia, y por sus buenas partes y calidad mientras vivieron en Gandia les estimava mucho el duque don Juan de Borja. Al abuelo materno llamavan vulgarmente Luis Calbet, pero se averiguó que esta equivocación nació de que, siendo muy pequeño, su madre casó en segundas nupcias con M. Calbet, y criándose el muchacho en su casa le nombravan assí, pero este Luis Tardiu fue de las primeras nupcias que su madre trató con Guillem Tardiu, un mercader francés muy honrrado y rico, y aunque Luis Tardiu fue también mercader dicen que era hidalgo y por tal le trataban y reputavan, y sobre todo por christiano viejo sin mancha alguna y por muy hombre de bien. La abuela paterna es de los mejores Marsillas de Teruel, los quales se llaman Martínez de Marsilla, de los linajes más principales de aquella tierra, y hubo un cavallero deste apellido de la orden de Montesa, clavero y comendador de Silla que era deudo muy cercano de esta abuela, la qual era hija de una hermana del reverendo don Luis Mercader, obispo de Tortosa y fraile de la cartuja de Vall de Christo, del linage de los Mercaderes de Valencia. La abuela materna era descendiente de Vizcaya, del

linage de los Giletes y Negretes de aquel Reyno, en donde es muy principal y de solar conocido, y assí estos como todos los genealo- [f. 117v] giados fueron muy limpios de toda mala raza de judío, moro y otra qualquier secta, como lo asegura la voz común y fama pública. Aprovó esta información el magnífico mosén Galcerán Pérez, dotor en derechos, de orden del señor Maestre, y la dio por buena según justicia y diffiniciones de la Orden": RAH, sign. I-27 [9/601], ff. 116v-117v.

"El reverendo frey Jerónimo de la Torre, cavallero professo, compañero del clavero de Silla, hizo proffesión a 21 de março año 1575 en el convento de Nuestra Señora de Montesa por manos de don Miguel Sentelles, soscomendador, con comission del señor maestre don Pedro Luis Galçerán de Borja, la qual profesión está hautenticada por mano de frey Lluís Alçamora, cantor que era, y fermada de su mano propia en el libro de cantoría (?), y por ser ansí yo frey Pedro Selva, cantor major que soy, sertifico y ago verdadera fe que e trasquito la sobredicha profesión de dicho libro y por la verdad lo firmo de mi mano propia a 6 de mayo 1594. Frey Pedro Selva, cantor major [firma i rúbrica]. Murió y está enterrado en el convento de Montesa en la sepultura de la Orden que está en Nuestra Señora de Gracia": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 37.

Títol de lloctinent i governador de Sueca: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 13v-14v; títol de lloctinent al batlliu de Moncada: AHN, OOMM, lib. 546, ff. 42v-43; títol de tresorer general de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 117-118v; concessió de 100 cent lliures de renda anuals sobre la mensa: Ibidem, ff. 133-134v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 29v-30.

Bibliografia

Torre y Marcilla, Jerónimo de la. Natural de Valencia. 1566. Gobernador de Sueca. Bailio de Moncada y tesorero de la Orden. Exp. núm. 491: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 48.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Torre i Orumbella, Juan de la

Altres formes

Lloc naixement Oriola **Data** 1647 + 1671

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 11 4 1709

Soterrat a Hospital de la Corona d'Aragó

Pares i avis Juan de la Torre, "del Consejo de S.M. y su abogado patrimonial", i Jerónima Orumbella i Rocamora, naturals d'Oriola;
Avis paterns: Francisco de la Torre, generós, i Margarita Moreno;
Avis materns: José Orumbella, generós, i Eufrasia de Rocamora i Bagés, naturals d'Oriola

Esposa El 3-I-1684 va obtenir llicència per a casar-se amb Ana Maria Despuig i Mercader, natural de València. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 63

Observacions Borbònic.
Existeix un retrat d'aquest cavaller, que comentem al darrer capítol del treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Advocat fiscal i patrimonial de l'Orde (23-VIII-1673); companyó del comanador d'Ares (17-III-1683); clauer (31-I-1695); companyó del comanador major (30-IX-1693); assessor general (8-VIII-1696); comanador de Montroi (18-XI-1696) -colació en maig de 1697-

Altres Catedràtic d'Institut a la Universitat d'Oriola el 19-X-1667; membre de l'Audiència de València el 1678 i regent del mateix tribunal en 1689; membre del Consell d'Aragó en 1693

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 21 11 1670 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 4 9 1671

Resolució proves

Informants cavallers fra Jerónimo de Brizuela, lloctinent del batlliu de Moncada

Informants religiosos fra Hipólito de Samper, prior i rector del col·legi de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 18 9 1671 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 08/03/1673

Data **Lloc**

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

Els seus fills José de la Torre Despuig (1697), Juan de la Torre Despuig (1710) i el seu nét José Bernardo de la Torre i Miñano (1736)

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

“A tres días del mes de octubre de mil seiscientos quarenta y siete años, bautizó a Juan, Joseph, Remigio, Rafael, hijo del doctor don Juan de la Torre y de doña Gerónima Morumbella (sic), cóniuges. Fueron compadres el señor doctor i chantre don Joseph Viudes de la Torre y la señora Anna Malla. El beneficiado Jayme Morquissa, cura” [de l'església catedral d'Oriola (exp. 490)].

“Frey don Juan de la Torre y Orumbella, de Orihuela. 1671. Don Juan de la Torre, del Consejo de SM y su abogado patrimonial, y Gerónima Orumbella y Rocamora, naturales de Orihuela; Francisco de la Torre, generoso, y Margarita Moreno; Joseph Orumbella, generoso, y doña Eufrasia de Rocamora y Bagés, naturales de Orihuela”: RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 41.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 172-173; nomenament d'informants i genealogia: Ibidem, ff. 180v-184v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 197-200v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 256v-257v; títol d'advocat fiscal i patrimonial: Ibidem, ff. 277v-279v; títol de companyó del comanador d'Ares: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 31v-32; llicència per a casar-se amb Ana Mª Despuig: Ibidem, f. 43; títol de companyó del comanador major: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 75v-76v;

títol de clauer, Ibidem, ff. 126v-128 (una altra còpia a BN, mss. 2688, ff. 139-139v); títol d'assessor general: Ibidem, ff. 218v-219v; concessió de 200 ducats anuals sobre la recepta mentre serveixca l'ofici d'assessor general: Ibidem, ff. 220-221; títol de comanador de Montroi: AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 9-12v - colació al mateix llibre, f. 9, al marge-.

Va ser soterrat a l'Hospital de la Corona d'Aragó, segons afirma un dels testimonis de les proves per a ingressar en Montesa el seu nét, José Bernardo de la Torre i Miñano (exp. 490).

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 77v-78v.

Bibliografia

Torre y Orumbella, Juan de la. Natural de Orihuela. 1671. Regente de la Audiencia de Valencia en 1689. Regente del Consejo de Aragón. Clavero en 1694. Asesor General de la Orden en 1696. Comendador de Montroy. No existe su expediente. Su genealogía en RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 41: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 48.

CANET, T., La Magistratura..., cit., pp. 181, 265-266.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p. 627.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p.

GARCÍA GONZÁLEZ, Raquel, "Fondo de Don Juan de la Torre y Orumbella", Colaboraciones, nº. 6 (1997), pp. 141-152.

GIMÉNEZ, E., "El exilio de los borbónicos...", cit., p. 18.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, pp. 186, 189, 193; vol. II, pp. 43, 54.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** c. 1625 **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
 Pedro de Torres i Inés Granada, naturals ambdós de València;
 Avis paterns: Pedro Nicolás de Torres, doctor en drets, natural de València, i Bárbara Moreno, natural de Morella;
 Avis materns: Gaspar Granada i María López de Mendoza, naturals ambdós de València

Esposa

Observacions
 El pretendent tenia uns 23 anys d'edat (exp. 492).
 El 23-VIII-1650 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres
oomm

Fons documentals

Exp. en l'AHN

492

Fons
arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 21-VI-1647 sobre l'hàbit concedit a Jerónimo de Torres "por lo bien que procedió en las últimas cortes de Valencia": AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 93-93v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 105v-106v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 137v-138v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 197v-198v (sol.licitud a l'efecte, de 1649, en AHN, OOMM, leg. 2158).

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

El 23-VIII-1650 el rei ordenà al lloctinent general que en el termini d'un mes professara aquest cavaller, baix pena d'empresonament al castell de Montesa: AHN, OOMM, lib. 533-C, f. 31-31v.

Va morir sense fer testament: AHN, OOMM, Montesa, lib. 677-C, f. 121v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 1.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 67.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 48v.

Bibliografia

Torres y Granada, Jerónimo de. Natural de Valencia. 1647. +25 de junio de 1661. Exp. núm. 492: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 48.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** **+**

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Alexos de Tristany i Mariana Bofill, ambdós de Barcelona
Avis paterns: Francisco Tristany, de Lleida, i Praxedis Monserrat
Avis materns: Segismund Bofill, de Barcelona, i Jerónima Camps

Esposa

Observacions Els ancians reunits a València decidiren que el candidat no comptava amb les qualitats necessàries, aspecte que passaren per alt els reunits a Madrid (exp. 496).

Existeix un gravat amb l'efígie de Tristany –que comentem després–, quan tenia 41 anys, que s'edità a la seua obra Sacri Supremi Regii Senatus Cathaloniae Decisiones, editat a Barcelona el 1686. Inclou el seu escut, i en diversos tondos, imatges dels seus avantpassats.

Segons alguns autors, Tristany acabà sent prevere: BRU i FLUVIÀ (1998), p. 261.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Als dèsset de juliol, mil sis-cens coranta Quatre, fonch batejat per mi, lo doctor Lluís Monserrat, prevere y beneficiat en Santa Maria de la Mar, Lluís, Bonaventura, Agustí, Gismundo, Joseph, Aleix, fill del doctor mr. [mestre?] Aleix Tristany, ciutadà honrat de Barcelona, y de Marianna, muller sua. Foren padrins lo doctor mr. Gismundo Boffill, ciutadà honrat, y la senyora donya Albinia Pons y Camps, viuda": copiada dels llibres de baptismes de l'Arxiu de la la Vicaria dels Sants Màrtirs de l'Església Parroquial dels Sants Just i Pastor de Barcelona (expedient 496).

Reunits a València el 18 de juny de 1691, al Temple, el lloctinent comte de Cardona, fra Francisco de Cardona, fra Gerónimo Monsoriu, fra José de Blanes i fra Vicente Falcó i Blanes,

“Nos parece que en el dicho pretendiente no concurren todas las calidades y requisitos [...], por cuanto en el último capítulo de los interrogatorios que explica el capítulo 30 de nuestras definiciones, manda Vuestra Majestad que en adelante ninguno pueda ser admitido que por lo menos sus bisabuelos no hayan sido habilitados por ciudadanos. Y no hallando esta calidad probada en los bisabuelos paterno y materno del pretendiente, pues a ninguno se le haya registrado, y así mismo reparando en el sexto interrogatorio, que da por abuela

materna a doña Gerónima Comas, se encuentra por la deposición de los testigos ser doña Gerónima Camps, y también en la fe de bautismo se halla ser Francisca Gerónima, hija de Jaime Camps, en que recae distinción de personas. Y de lo arriba dicho resulta ser los abuelos paterno y materno ciudadanos sin hallarse prueba de los bisabuelos, somos del sentir que llevamos dicho”. Malgrat tot, les informacions s’aprovaren a Madrid el 15 de juliol de 1691 per fra Pedro de Villacampa, assessor general, fra Otger Català, fra Pascual de Villacampa, i fra Ignacio Palavicino (exp. 496).

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 368v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 371v-375; comissió per a prendre l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 5v-6.

Dos memorials de serveis impresos, sol.licitant càrrecs a l'Audiència de Catalunya, en ACA, Consell d'Aragó, leg. 226, nº 45.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 87-87v.

Bibliografia

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., p. 258; Id., Biblioteca cisterciense..., cit., pp. 335-336.

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., p. 221.

Tristany y Bofill, Buenaventura. Natural de Barcelona. 1691. Oidor de la Audiencia de Valencia [sic]. Autor de "La Corona Benedictina", Valencia, 1677. Exp. núm. 496: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 48.

MOLAS, P., Catalunya i la Casa d'Àustria, cit., pp. 113, 138, 213, 217-218.

MARTÍNEZ RODRÍGUEZ, Miquel Àngel, Els magistrats de la Reial Audiència de Catalunya a la segona meitat del segle XVII, Barcelona, Fundació Noguera, 2006, pp. 213-214 et alii.

BRU, Ll. de, FLUVIÀ, A. de, Nobiliari del Reial Cos de la Noblesa..., cit., p. 261.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ulloa Díez i Vergara, Juan de

Altres formes

Lloc naixement Almansa **Data** 5 1667 + 1694

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
Luis de Ulloa i Ana Mª Díez de Plata, naturals ambdós d'Almansa;
Avis paterns: Francisco de Ulloa i Águeda Sánchez de Viedma, naturals ambdós d'Almansa;
Avis materns: Gonzalo Díez de Plata, natural d'Almansa, i Isabel Juan de Vergara, natural de Novelda

Esposa

Observacions
El pretendent, el pare i els avis havien exercit càrrecs públics. També s'aporta un memorial de 1608 amb dades genealògiques sobre l'origen de la família de Ulloa, originària de Vergara, a Guipúzcoa (exp. 497).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres "Administrador de propios y rentas de la ciudad de Jaén"

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 17 6 1693 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 28/04/1694 **Data comissió presa d'hàbit** 24 7 1694

Resolució proves 15/06/1694

Informants cavallers fra Luis Enríquez de Navarra, president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena

Informants religiosos fra Ignacio Fondestad, prior de Borriana i rector de Vinaròs

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 25 7 1694 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

Cipriano Juan de Vergara, cavaller de Sant Joan, nét d'un germà de l'àvia materna

Bibliografia

Ulloa y Díez de Plata, Juan. Natural de Almansa. 1694. Exp. núm. 497: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 48.

MOLINA, S., Poder y familia..., cit., pp. 142, 244.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

497

Fonts arxivístiques

"Sábado que se contaron siete de el mes de maio de mill i seisçientos i sesenta i siete años, bauticé io, el licenciado Salvador Sánchez Iñiguez, con licencia de el licenciado Juan Muñoz i Claramonte, cura propio de esta parroquial, a Juan Luis, hijo de don Luis de Ulloa i de doña Ana María Díez, su legítima muger. Fueron compadres don Gonçalo Díez de León i doña Marianna Navarro. El licenciado Juan Muñoz i Claramonte i Pedro Garçia, sachristán, i Benito Plaça, fueron testigos. El licenciado Salvador Sánchez Iñiguez" [Arxiu de la Parròquia de la Asunción d'Almansa (exp. 497)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 61-61v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 66-67v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 110v-111v.

En 1701 va sol.licitar professar, AHN, OOMM, leg. 2158.

Juan de Ulloa Díez y Vergara, caballero de la orden de Montesa, administrador de propios y rentas de la ciudad de Jaén, con la ciudad de Jaén, sobre la aprobación de las cuentas de los años de 1705 y 1706: Catálogo de pleitos de la Real Audiencia y Chancillería de Granada, Caja 2713, pieza 18 (1704-1706) - catàleg en xarxa a la direcció d'internet <http://www.juntadeandalucia.es/cultura/pleitos/buscador.htm>

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vaillo de Llanos i Malla, Máximo

Altres formes Baillo, Bayllo: consulta de 9-XI-1661: AHN, OOMM, leg. 2194

Lloc naixement Elx **Data** 1629 **+** 1662

Lloc defunció **Data defunció** 11 6 1689

Soterrat a

Pares i avis Pedro Vaillo de Llanos i Ángela de Malla, naturals ambdós d'Elx;
Avis paterns: Pedro Vaillo de Llanos, natural d'Elx, i Francisca Ortíz de Gaona, natural de Siruela (Extremadura);
Avis materns: Juan de Malla i Margarita de Malla, naturals ambdós d'Elx

Esposa El 18-VIII-1671 se li donà llicència per a casar-se amb Josefa Martínez de Vera, d'Alacant

Observacions El pretendent tenia uns 28-30 anys d'edat, i la família Llanos hauria arribat a Elx procedent de les muntanyes de Burgos, segons alguns testimonis. Pedro Ruiz de Llanos, cavaller castellà, fou governador d'Elx i dugué amb ell el seu nebot Juan Vaillo de Llanos, besavi del pretendent (exp. 500).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 30 11 1661 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 15/03/1662 **Data comissió presa d'hàbit** 9 10 1662

Resolució proves 15/09/1662

Informants cavallers fra Gaspar Salvador i Pardo; fra Silvestre de Prats i Villamala (per a la família de l'àvia castellana);

Informants religiosos fra Hipólito de Samper, rector del col·legi i prior de Sant Jordi; fra Jaime Salvador, capellà del rei (per a la família de l'àvia castellana);

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 19 11 1662 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 10/05/1664

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Juan de Malla (1653), germà de la mare;
Jaime Ortíz (1653), fill d'una germana de la mare;
Diego de Estaña (1647), nét d'Ana Vaillo de Llanos, germana de Pedro, avi del pretendent

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

500

Fonts arxivístiques

"Señor. En nombre de don Máximo Baillo de Llanos, del reyno de Valencia, se ha dado memorial en este Consejo en que refiere que ha servido a Vuestra Magestad en las occassiones que se han ofrecido a imitación de sus passados. Y el año de 51 con doscientos escudos para la leva de los soldados que alistó en aquel reyno el conde de Albátera para el sitio de Barzelona. Que don Juan Baillo y Llanos, su tío y suegro, asistió en las cortes de Valencia de 26 y 45, y que desde la recuperación de Barzelona se halla sirviendo con la compañía del batallón acudiendo a lo que le toca y asistiendo a los ministros reales; y en consideración de lo referido y en graçia del felicísimo nacimiento del Príncipe nuestro señor, y por ser tan notoria su calidad, suplica a Su Magestad le haga merced de honrrar su persona con un ábito de la orden de Nuestra Señora de Montesa. Lo que ha constado al Consejo es que el pretendiente dio dos mil reales para las levas que hizo en Valencia el conde de Albátera el año de 51. Que su tío y suegro don Juan Bayllo asistió a las cortes de Monzón el año de 1626 y en las de Valencia de 1645. Y que le ha çedido la merced que por ello puede esperar de la grandeza de Su Magestad. Y en consideración de lo dicho, de su calidad y hazienda y del felicísimo nacimiento del Príncipe nuestro señor, juzga el Consejo que puede Vuestra Magestad servirse de concederle el ábito de Montesa que suplica. Vuestra Magestad mandará lo que fuere servido. Madrid, a 9 de noviembre de 1661". Signatures del vicecanceller i diversos membres del Consell d'Aragó. En el text que serveix de portada: "Assí". Hi ha una altra consulta datada el 21-VII-1656: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 78; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 79v-81v; nomenament d'informants per a les informacions de l'àvia paterna: Ibidem, ff. 104v-105v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 107-108; llicència

per a professar: Ibidem, f. 137; llicència per a casar-se amb Josefa Martínez de Vera: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 198.

Va fer testament davant Llorenç de Puig Moltó, notari d'Alacant, el 10-VI-1689: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 56.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 37v i D-35, f. 112.

Bibliografia

Vaillo de Llanas [sic] y Malla, Máximo. Natural de Elche. 1662. +11 de junio de 1689. Exp.núm. 500: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 49.

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit. p. 342.

CASTAÑO, J., Llinatges d'Elx, cit., p. 143.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vaillo de Llanos i Ortiz, Isidoro

Altres formes Vayllo de Llanos: RAH, CSC, sign. I-4, f. 88; Ortís: en la partida de bateig

Lloc naixement Elx **Data** 3 11 1688 + 1697

Lloc defunció Viena (Austria) **Data defunció** 9 11 1732

Soterrat a

Pares i avis José Vaillo de Llanos i Soler i Crescencia Ortiz i Malla;
Avis paterns: Isidoro Vaillo de Llanos i Clara Soler;
Avis materns: Gregorio Ortiz i Luisa Malla, tots d'Elx

Esposa

Observacions Austriacista

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 16 10 1696 **Mercé concedida per** Carlos II

Inici proves 06/12/1696 **Data comissió presa d'hàbit** 30 3 1697

Resolució proves 05/03/1697

Informants cavallers fra Francisco Descals

Informants religiosos fra Miguel Cifre, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 20 5 1697 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 25/07/1698

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Máximo Vaillo de Llanos (1662), fill de Pedro, germà de l'avi patern del pretendent; Jaime Ortíz (1693), germà de la mare del pretendent; Jaime Ortíz (1653), cosí germà de l'avi matern

Descendents

En altres oomm

Va ser cavaller de Santiago Francisco Santacilia, fill de María, cosina germana de l'avi matern

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

501

Fonts arxivístiques

"En sis dies del mes de nohembre, any mil sis-sents xixanta y güit, bategí un fill de don Jusep Llanos [i] doña Cresensia Ortís, conjuges. Fon nomenat Isidoro, Carlos, Gaetano, Fransés, Jusep, Benet. Naixqué a tres de dit mes; padrins mossén don Gregori Ortís y doña Clara Soler, viuda de don Isidoro Llanos. Y per ferma: doctor Pere Ripoll, beneficiat y cura": [Arxiu de la Parròquia de Sant Salvador d'Elx (exp. 501)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 201; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 204-205; comissió per a donar-li l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 5v-6v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 50-50v –sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158.

Sobre els béns que li van van ser confiscats per declarar-se partidari de l'Arxiduc durant la Guerra de Successió: Libro de cuenta de los bienes confiscados a caballeros y freyles de la Orden, siendo administrador frey Guillén Pertusa de Brizuela. 1727, ARV, Clero, llibre 2546.

"Libro de entierros [...] y difuntos caballeros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 89.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 88.

Una còpia de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. D-35, f. 112.

Bibliografia

Vaillo de Llanas [sic] y Ortiz, Isidoro. Natural de Elche. 1697. Exp. núm. 501: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 49.

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit. p. 342.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. II, p. 534.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vaillo de Llanos i Vaillo de Llanos, José

Altres formes

Lloc naixement Elx **Data** 9 2 1666 + 1700

Lloc defunció **Data defunció** 1721

Soterrat a

Pares i avis Pedro Vaillo de Llanos i Ana Vaillo de Llanos,
Avis paterns: Isidoro Vaillo de Llanos i Clara Soler,
Avis materns: Pedro Vaillo de Llanos i Ángela Malla, tots d'Elx

Esposa En 1709 se li donà llicència per a casar-se amb Antonia Mira, d'Elx; l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 122. Després, amb Ana Ruiz i Rocamora, d'Oriola: exp. casaments Montesa, nº 171. Finalment, el 16-VII-1717, amb Mª Gracia de Heredia i Morales, natural de Gibraltar: exp. casaments Montesa, nº 91.

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Governador d'Elx

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 29 11 1698

Mercé concedida per Carlos II

Inici proves 30/07/1699

Data comissió presa d'hàbit 30 1 1700

Resolució proves 04/01/1700

Informants cavallers fra Luis Pasqual Canicia

Informants religiosos fra Eusebio de León, rector de Montesa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 1700 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Máximo Vaillo de Llanos (1662), germà de la mare; Isidoro Vaillo de Llanos (1697), fill del germà del pare; Andrés Soler de Cornellà (1606) cosí germà de Clara Soler, àvia paterna; i Juan Malla (1653) germà de l'àvia materna, Ángela Malla

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 55-55v; nomenament d'informants i interrogatori: Ibidem, ff. 70-70v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 106v-108; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 18v-19 –sol.licitud a l'efecte en AHN, OOMM, leg. 2158–; llicència per a casar-se amb Antonia Mira: AHN, OOMM, lib. 565-C, f. 3; per a casar-se amb Mª Gracia de Heredia i Morales: Ibidem, ff. 250-250v.

Va testar davant Antoni Sansano, notari, el 19-IX-1721: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 145.

Genealogia en RAH, CSC, sign. D-35, f. 112.

Bibliografia

FINESTRAT, B. de, Nobiliario..., cit., pp. 341-342.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement

Data

Lloc defunció

Data defunció

Soterrat a

Pares i avis

Pedro de Valda, cavaller de Santiago, natural de València, i Brianda Mª de Oca i Sarmiento, natural de Zelme, regne de Galícia;
Avis paterns: Fernando de Valda, natural de València, Isabel de Moya, natural de Cuenca;
Avis materns: Diego de Oca Sarmiento, Zúñiga i Pimentel, cavaller de Santiago, natural de Zelme, i senyor de dit lloc, regne de Galícia; i Brianda Ordoñez, natural de Zamora

Esposa

Observacions

El pretendent era fill il·legítim i el pare "correo mayor" de València i cavaller de Santiago. El primer dels testimonis que s'interrogà en les informacions per a l'hàbit fou fra Hipólito de Samper, a Madrid, el qual, entre altres coses, va declarar que la família dels Valda "es una de las más nobles y solariegas que hay en el señorío de Viscaya, provincia de Guipúscoa y se llaman Valdas de Azcoytia. De Viscaya pasaron a Valencia los ascendientes del pretendiente [...]. Y hasen armas [els Valda] un castillo con una orla de jaqueles, y por lema Antes Valda que Azcoytia, porque en el territorio antiguo de la casa de Valda, en Viscaya, se fundó la antiquíssima y celebrada villa de Azcoytia" (exp. 503, f. 16). L'escut en qüestió està reproduït al Tratado de la nobleza y hidalguía, de Pedro Valda, editat a València el 1663.

També s'afirmà pertanyia a la casa dels Valda Sant Ignasi de Loyola "porque fue hijo de María de Valda": (exp. 503, f. 16v). Les proves realitzades per Palavicino i Cambra, per a la línia paterna, es van fer a Madrid per patria común, i també les de la línia materna, amb canvi d'informants (exp. 503).

Finalment, es va sol·licitar a l'ambaixador a Roma aconseguir del papa dispensa per il·legítim, però també per a que no li feren les proves de la mare i

Cavallers de Montesa (1592-1701)

dels avis materns; no obstant “Que Su Santidad no quiso hazer esta gracia, consta por la real carta para el mismo embajador de 3 de noviembre 1695 que se halla en este libro, fol. [blanc, però és el 106v-107]. La Orden deve estar reconocidíssima de Su Santidad porque no quiso hazer exemplar que havía de ser su ruina. La Orden quiso, quando tuvo noticia, hazer representaciones a Su Magestad, pero todo se ataxó, mandando Su Magestad que no se prosiguiesse en suplicar a Su Santidad gracia tan perjudicial, y se hizieron las informaciones. Publicose este decreto y está en la secretaría”: AHN, OOMM, lib. 536-C, f. 91v. La carta del rei a l'ambaixador a Roma sol.licitant del papa dispensa per il.legítim, indicant no haver-se aconseguit dispensa per a no fer les proves de la branca materna, al mateix llibre, ff. 106v-107. El breu de dispensa es va despatxar el 3-XII-1695, i està transcrit al llibre 562-C de l'AHN, ff. 160v-163, amb nota del creuament al marge del foli 160v.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Sergent major

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

20 6 1694

Mercé concedida per

Carlos II

Inici proves

06/07/1694

Data comissió presa d'hàbit

11 1 1696

Resolució proves

08/01/1696

Informants cavallers

fra Ignacio Palavicino (línia paterna); fra Luis Enríquez de Navarra, president de l'Orde a les diòcesis de Cuenca i Cartagena (per a la línia materna)

Informants religiosos

fra José Cambra (línia paterna); fra Hipólito de Samper, capellà d'honor del rei (per a la línia materna)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

16 1 1696

Lloc

Madrid, oratori de la casa de don Pedro de Villacampa

Ministres

fra Pascual de Villacampa, comanador d'Ares, i fra Hipólito de Samper

Padrins

fra Jerónimo García i fra Miguel Cifre, capellà d'honor del rei

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Van ser cavallers de Santiago: Pedro de Valda, pare del pretendent; Diego de Oca Sarmiento, Zúñiga i Pimentel, avi matern; i Antonio i Alonso Ordóñez, germans de l'àvia materna.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

503

Fonts arxivístiques

"En la villa de Madrid a siete de julio de mill y seiscientos y cinquenta y un años yo, fray Pedro de Gamarra, theniente cura de San Martín de esta dicha villa, bautizé a Pedro Fernando, hijo de don Pedro Balda y de doña María Sarmiento. Padrinos don Lorenzo Fernández de Araujo y doña Francisca Bordoy; testigos Juan de Revilla y Andrés González, y lo firmé fecho ut supra. Fray Pedro de Gamarra" [Arxiu de la parròquia de San Martín de Madrid (exp. 503)]. Es fa referència a aquest bateig, des de la secció de Manaments i Empares de l'ARV, a l'edició del llibre de VALDA, Pedro, Tratado de la nobleza y hidalguía, València, Jerónimo Vilagrassa, 1663, facsímil [amb estudi introductorio de Vicent Josep Escart], València, Ajuntament, 1997, p. 21.

"Item, a 7 de marzo 1666 don Fernando de Balda, hijo de don Pedro de Balda, del ávito de Santiago, y doña Gerónima de Castelví, con doña Leonor Figuerola, hija de don Meljor Figuerola, señor de Nàquera y doña María Pardo": [en Sant Llorenç], "Llibre de la Nobleza de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 76v.

"al tiempo del bautismo del dicho pretendiente, que fue en la parroquia de San Martín de esta corte, no escribieron con claridad el nombre de la dicha su madre, sino que lo ocultaron poniendo y escribiendo solo el de doña María Sarmiento para disimular lo susedido" -la il.legitimitat- (exp. 503). Finalment, en la conclusió que signaren els informants -un d'ells, fra Hipólito de Samper-, els ancians encarregats d'examinar les proves a València, reunits el 20-XI-1695, dictaminaren que el candidat comptava amb les qualitats requerides a les definicions, però calia dispensa del papa respecte a la il.legitimitat. Els reunits a Madrid el 8-I-1696 les aprovaren, doncs comptaven ja amb el breu de dispensa del papa, datat el 3-XII-1695 (exp. 503).

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 106-110; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 153v-155v; comissió per a donar-li l'hàbit (amb nota sobre el creuament al marge): Ibidem, ff. 160-164.

Al nomenament de nous informants lliurat per Carlos II el 4-VII-1694, el rei ordenà que les proves per a la línia paterna no es feren al lloc de naturalesa del candidat –segons el document, estaríem parlant de dispensa–, exigint la seua realització a la Cort "por justos motivos, por patria común": AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 105, i còpia en RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], f. 82-82v.

Informe de Pedro Villacampa sobre dispensa d'il.legitimitat i noblesa materna de don Pedro Fernando de Valda (Madrid, 23-VIII-1694):
"El regente don Pedro de Villacampa, asesor general de Vuestra Magestad en Montesa. Señor. A consulta de 26 de marzo deste año, fue servido V.M. de permitir que en las informaciones de nobleza y limpieza de sangre que se havían de hacer a don Pedro Fernando de Valda para el ábito de cavallero de la orden de Montesa, no se nombrase la madre y abuelos maternos, por los inconvenientes que se seguirían de hacerlo, asegurando Vuestra Magestad que no les faltava circunstancia alguna, por ser de las familias nobles de Castilla, y que se pidiese a Su Santidad dispensase este requisito y en la ilegitimidad del pretendiente. Escriviose al embaxador en Roma, y aquí se nombraron informantes y se les dio la comisión para las pruebas del pretendiente, su padre y abuelos paternos, y estando echas y esperando la dispensación de Su Santidad, el duque de Medinaceli, embaxador, en carta para Vuestra Magestad de 6 de junio pasado, dice que habiendo hecho los officios y diligencias convenientes, solo ha podido conseguir de Su Beatitud la gracia de la dispensación en la ilegitimidad, y se ha negado la del suplemento de las pruebas, diciéndose que en esta parte allá ni se puede ni se debe entrar. Don Pedro Fernando de Balda ha tenido noticia de esta resolución por lo que de Roma le participa su agente, y con el gran desconsuelo que pide la materia, me ha hecho decir como están en pie los inconvenientes de nombrarse su madre, que tiene hechas las pruebas y pendi- // [f. 83v] -ente su honrra del éxito de ellas; que el embaxador o agente de Vuestra Magestad en Roma ha recibido equivocación en persuadirse que allá no se puede suplir el requisito de las pruebas de la línea materna, y que suplicase a Vuestra Magestad mandar repetir las instancias al embaxador para que. mejor informado, pidiese al papa la referida gracia. Y en esta materia devo decir a Vuestra Magestad, que aunque en la orden de Calatrava hay difinición para que no se pida al papa dispensación en no hacerse pruebas de algun quarto, en la orden de Montesa no la hay, y por esta parte no se ha faltado a cosa alguna. Además, que quando la huviera, siendo hecha por sugetos inferiores y súbditos de Su Santidad, no puede estrecharle la facultad que tan amplia le dexó Christo Nuestro Señor para todo lo que es de derecho positivo. Fuera desto, Señor, las difiniciones piden la deposición de tres o quatro testigos para calificar de noble y limpio qualquiera quarto, y siendo cierto que asegurando a su embaxador (como le asegura) le consta que don Pedro, por parte de madre, tiene esas calidades, pudiera Su Santidad deponer qualquiera escrúpulo quando le huviese, si esta materia se huviera expresado como se deviera, pues la real calificación de Vuestra Magestad excede a la deposición de muchos testigos. Y porque esto es cierto y que la materia por parte de Vuestra Magestad y del pretendiente está pública y empeñada, y a este se le siguiera gran descrédito en no lograr su pretensión, parece que será muy propio de la soberana grandeza de Vuestra Magestad mandar que se escriba al papa sobre esto y se repitan al embaxador órdenes más

Cavallers de Montesa (1592-1701)

expresos, para que entendida mejor la materia, pueda suplicar a Su Santidad // [f. 84] pase por lo que Vuestra Magestad asegura y dispense no solo en la ilegitimidad, sino en que no se hagan informaciones de los quartos maternos. Vuestra Magestad mandará lo que fuere servido. Madrid, a 23 de agosto 1694": RAH, CSC, sign. I-50 [9/624], f. 83-84.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

Valda y Oca Sarmiento, Pedro Fernando de. Natural de Madrid. 1696. Exp. núm. 503: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 49.

VALDA, Pedro, Tratado de la nobleza y hidalguía, València, Jerónimo Vilagrassa, 1663, facsímil [amb estudi introductor de Vicent Josep Escartí], València, Ajuntament, 1997.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Valero i Siverio, Roque

Altres formes Civerio: RAH, CSC, sign. I-27, f. 64; Severio: AHN, OOMM, lib. 814, f. 14v

Lloc naixement Jérica **Data** c. 1578 **+** 1604

Lloc defunció **Data defunció** 4 12 1636

Soterrat a

Pares i avis Roque Siverio -o Civerio- i Isabel Valero, els dos de Jérica; Avis paterns: Juan Siverio -o Siverio- i Juana Martínez, naturals de Viver; Avis materns: Nicolás Valero i Isabel Villalba, veïns i naturals de Jérica

Esposa Va casar amb Isabel Franquesa, filla de Pedro Franquesa, cavaller de Montesa i comte de Vilallonga. El 25-V-1616 se li donà llicència per a casar-se amb Vicenta de Íxar i Castellví: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 92.

Observacions El candidat tenia quan se li fan les proves, al voltant de 26 anys (expedient 504).
Va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor d'Ortalejo TORRAS RIBÉ (1998), p. 228

En l'orde de Montesa

Altres

"Governador por S.M. del estado de Segorbe" TORRAS RIBÉ (1998), p. 228

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 3 5 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 16/06/1604 **Data comissió presa d'hàbit** 19 7 1604

Resolució proves 16/07/1604

Informants cavallers fra Jofré de Blanes, comanador de Benicarló

Informants religiosos fra Baltasar Primo, capellà d'honor del rei i rector de Moncada

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 8 1604 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Jofré de Blanes, i fra Baltasar Primo, rector de Moncada.

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents El seu nét Miguel Català i Siverio (1661)

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 504

Fonts arxivístiques

"Frey don Roque Valero, natural de la villa de Xérica, reyno de Valencia. En 25 de mayo 1616, licencia del rey para que se casara con doña Vicenta de Íxar y Castellví, hija de don Gerónimo, cavallero de nuestra Orden. Padres: Roque Civerio y Isabel Valero, naturales de Xérica. Abuelos paternos: Juan Civerio y Juana Martínez, naturales de Vivel [Viver] distante de Xérica media legua. Maternos: Nicolás Valero y Isabel Villalba, naturales de Xérica. Según el contexto de esta genealogía, parece que frey don Roque Valero devió tomar el apellido de la madre, ahora sea por heredamiento o por otro particular motivo que por no expresado no es fácil alcanzarle. Pero entrambos apellidos de Civerio y Valero fueron cavalleros e hijosdalgo al fuero de España, y como a tales gozaron de sus privilegios, prerogativas y exempciones. Juan Civerio, abuelo paterno del dicho frey don Roque, por ser persona tan principal, fue bayle de la villa de Vivel, y muy repetidas vezes justicia, jurado y mayordomo de dicha villa; y asímesmo familiar del Santo Officio, y finalmente los Valeros, Civerios, Martínez y Villalbas fueron tan limpios de sangre que haún el menor escrúpulo no pudo acusarles de infectos en ningún grado por muy distante // que sea": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 64-64v.

"En 8 de agosto 1604 tomó el hábito frey don Roque Valero en la iglesia del Temple de Valencia. Diósele con comissió de Su Magestad frey don Jofré de Blanes, cavallero del mismo hábito y el doctor frey Balthazar Primo, rector de Moncada": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 66.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Va faltar el 4-XII?-1636: AHN, OOMM, lib. 812-C, en l' anotació feta a les primeres pàgines: "los muertos del año 1636".

"Don frey Roque Valero Severio, cavallero del hábito de Montesa. Arribà al convent per a fer lo noviciat dijous als 18 de maig del ann 1606. Prengué lo hàbit en la iglesia del Temple de València als 8 de agost de 1604, dixo la missa el doctor Primo, armole cavallero don Jofré de Blanes. Foren padrins don Batiste Granollés y don Gaspar Juan, comendador de Alcalà. Doni-li la professió als 19 de juny de 1606 en virtut de una carta real a mi enviada firmada per Sa Magestad en 3 de febrer de 1606 feta en Valladolid": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 14v.

Va ser un dels agraciats amb mercè d' hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1604: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 547-C, f. 168v.

Data en la qual es comunica a l' Orde la mercé: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 168-168v; nomenament d' informants i interrogatori: Ibidem, f. 179-179v; comissió per a que li donen l' hàbit: Ibidem, ff. 200-200v; dispensa per a que professe havent residit sols un mes al convent de Montesa: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 21-22; llicència per a casar-se amb Vicenta de Íxar: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 182.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42v.

Bibliografia

Valero de Civerio y Valerio, Roque. Natural de Jérica. 1604. Exp. núm. 504. En 1624 se le concedió licencia para casarse con doña Vicenta de Híjar y Castelví: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 49.

PASTOR, J., "Nobles i cavallers...", cit., p. 27.

TORRAS RIBÉ, Josep Maria, Poder i relacions clientelars a la Catalunya dels Àustria: Pere Franquesa, 1547-1614, Barcelona, Eumo, 1998, p. 228.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Valls i Cubells de Sancho, Luis

Altres formes

Lloc naixement Morella **Data** c. 1594 **+** 1628

Lloc defunció **Data defunció** 1635

Soterrat a

Pares i avis

Gaspar Onofre Valls i Cubells, natural d' Herbés, i Eufemia Sancho, natural de Morella;
Avis paterns: Luis Valls i Cubells, senyor d' Herbés, i Jerónima Brusca, natural de Morella, filla del senyor d' Ortells;
Avis materns: Gabriel Sancho, doctor en medicina, natural de Morella, i Isabel Ángela Maçaner, natural de Forcall

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 33-34 anys d' edat. Es van fer unes segones informacions per al quart de Sancho (exp. 511).

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d' hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor d' Herbés

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vallterra de Blanes i Miño, Jerónimo

Altres formes Valterra: en genealogia a AHN, OOMM, leg. 2194

Lloc naixement Bonete (Albacete) **Data** 12 1633 **+** 1676

Lloc defunció **Data defunció** 23 10 1693

Soterrat a

Pares i avis Miguel Vallterra i Blanes, natural de València o Bonete, i Beatriz Miño, natural de Villena;
 Avis paterns: Jerónimo Vallterra i Blanes, natural de València, i Marina de Reina Barrionuevo, natural de Chinchilla.
 Avis materns: Francisco Miño, natural de Villena i Esperanza Antolí, natural de Bocairent

Esposa Ana Isidora Ferrer de Plegamans

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor de Bonete

En l'orde de Montesa

Altres Regidor de la ciutat de Chinchilla

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 16 2 1676 **Mercé concedida per** Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 80v.

Genealogies a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 43; sign. D-46, f. 54; i AHN, OOMM, leg. 2194, aquesta amb la firma autògrafa [?] del pretendent.

Bibliografia

Valterra de Blanes y Miño, Jerónimo. Natural de Bonete (Albacete). 1676. +23 de octubre de 1693. Exp. núm. 508: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 49.

MOLINA, S., Poder y familia..., cit., pp. 104, 244, 252.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vallterra de Blanes i Vives de Canyamàs, Bernabé

Altres formes Vives de Cañamás: RAH, CSC, sign. I-27, ff. 132v i 135v

Lloc naixement València **Data** c. 1571 **+** 1583

Lloc defunció **Data defunció** 1645

Soterrat a

Pares i avis Francisco Vallterra de Blanes i Mompalau, i Jerónima Vives de Canyamàs;
Avis paterns: Benito Vallterra de Blanes i Rosella de Mompalau, filla del senyor de Xestalgar;
Avis materns: Juan Vives de Canyamàs i Jerónima Ferrando, tots de València

Esposa El 6-VIII-1603 se li concedí llicència per a casar-se amb Rafaela Burgos

Observacions L'1-VII-1604 se li van concedir 100 lliures de renda anuals sobre la mensa.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Sotsclauer (8-VII-1625);
companyó del comanador de Silla (6-XII-1627)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Bernabbé Vallterra y de Blanes, natural de Valencia, de edad de 12 años. [Al marge:] Cavallero. Padres: don Francisco Vallterra y de Blanes y doña Gerónima Vives de Cañamás, naturales de Valencia. Paternos: don Benito Vallterra y de Blanes y doña Raphaela de Mompalau, naturales de Valencia. Maternos: don Juan Vives de Cañamás y doña Gerónima Ferrando, naturales de Valencia. Todos los genealogiados fueron cavalleros muy principales y de lo mejor de Valencia muy corrientemente, y las abuelas assimesmo hijas de tales, y todos muy limpios, etc": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 132v i 135v.

"Frey don Bernabé Blanes Mompalau Vives y de Vallterra recibió el hábito desta Orden a 20 de julio año 1583 por manos del señor comendador mayor en el Temple, en Valencia, con comisión del señor Maestre, dixo la missa frey Bartholomé Fito y padrinos fueron frey don Gonçalo Llançol y frey don Hierónimo Díxar. Enpessó de hazer la probasción en 20 de noviembre año 1601. Hizo pofesión (sic) en 23 de março año 1602, reçibióla fray Bernardo de Tous, prior, con orden de Su Magestad, y por ser verdad lo sobredicho, yo, frey Pedro Selva, cantor major, hago verdadera fe y testimonio y lo firmé de mano propia dicho día, mes y año. Frey Pedro Selva, cantor major [firma]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 99.

Donació de certa quantitat de diners en favor de Bernabeu de Vallterra, 1583, AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 81; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 90v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 75v-76; llicència per a casar-se amb Rafaela Burgos: Ibidem, f. 159v; concessió de 100 lliures de renda anuals sobre la mensa: Ibidem, ff. 203v-205; títol de sotsclauer: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 226-228v; títol de companyó

Cavallers de Montesa (1592-1701)

del comanador de Silla: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 77-77v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36.

Còpia de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 54v.

Bibliografia

Valterra de Blanes y Vives de Cañamás, Bernabé. Natural de Valencia. 1583. Subclavero. +1645: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 49.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vallterra i Blanes de Brizuela, Jerónimo

Altres formes Valterra Blanes i Brissuela o Brizuela: AHN, OOMM, lib. 845-C, passim

Lloc naixement València **Data** 8 2 1670 + 1681

Lloc defunció València **Data defunció** 22 8 1716

Soterrat a

Pares i avis Carlos Vallterra i Blanes, cavaller de Montesa i regent de l'Audiència, i Luisa de Brizuela Escrivà;
Avis paterns: Vicente Vallterra i Blanes i Ana María Martí
Avis materns: Juan de Brizuela, cavaller de Montesa, i Ana Escrivà Zapata, tots de València

Esposa El 28-XII-1693 se li concedí llicència per a casar-se amb Josefa Muñoz i Castilblanque, natural de Cuenca. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, n° 133.

Observacions El 12-VI-1686 el rei escriví al lloctinent general per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos.

Borbònic.

Existeix un retrat d'aquest cavaller, que comentem al darrer capítol del treball.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Comanador de Borriana (28-XI-1692);
lloctinent general (14-IV-1707 - 22-VIII-1716)

Altres

Hàbit de l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"A nou de febrer de mil sis-cents setanta yo, lo doctor Miguel Sessé, retor de la present església, bategí a Geroni, Policarpi, Carlos, Pedro, Thomás, Juseph, Pasqual, Juan, Vicent, Bonaventura, fill de don Carlos Vallterra, doctor del Real Consell de Sa Magestat en lo civil del reyne de Valencia y del àbit de Montesa, y de doña Luisa Brizuela, conjuges. Compares: don Pedro Brisuela y doña Theodora Brisuela. Naixqué a huit dels corrents": [Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València (exp. 509)].

Interrogatori, genealogia i nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 276-276v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 277-278; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 102v-103; professió: ARV, protocols notariais, sign. 1960, ff. [298v-302]; títol de comanador de Borriana: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 41v-45v; llicència per a casar amb Josefa Muñoz i Castilblanque. Ibidem, ff. 87-87v; títol de lloctinent general, amb instruccions a continuació: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 173-179.

El 12-VI-1686 el rei escriví al Lloctinent General per a que ordenara a aquest cavaller realitzés la professió en el termini de dos mesos: AHN, OOMM, 536-C, f. 21-21v;

Va morir sense testar: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 133v.

"El día 22 del corriente [agost de 1716], estando comiendo, murió de repente

Cavallers de Montesa (1592-1701)

frey don Gerónimo Valterra, Blanes y de Brizuela, lugarteniente general de Vuestra Magestad": AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 116.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 83v.

Genealogia en RAH, CSC, sign. D-46, f. 54.

Bibliografia

Valterra y Blanes de Brizuela, Jerónimo. Natural de Valencia. 1681. Comendador de Burriana. Exp. núm. 506: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 49.

BERNABÉ, D., "Nobles valencianos en el servicio regio...", cit., pp. 36, 46, 51, 54.

GIMÉNEZ, E., "El exilio de los borbónicos...", cit., pp. 27, 28, 35.

ORTÍ i MAJOR, Josep Vicent [1673-1750], El diario (1700-1715) de Josep Vicent Ortí i Major: estudi i edició (a cura de Vicent Josep Escartí), València, Fundació Bancaixa, 2007, p. 114.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. I, p. 241; vol. II, pp. 49, 53, 54, 66, 126, 296, 477.

"Valterra y Blanes de Brizuela, frey Jerónimo": ANES, G. (dir.), Diccionario Biográfico..., cit., en premsa.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vallterra i Blanes de Martí, Carlos

Altres formes Valterra: partida de bateig del pretendent

Lloc naixement València **Data** 1631 **+** 1664

Lloc defunció **Data defunció** 8 12 1688

Soterrat a

Pares i avis Vicente Vallterra i Ana Martí, naturals ambdós de València; Avis paterns: Jerónimo Vallterra, natural de València, i María Marina Barnuevo (o Barrionuevo), natural de Bonete (Albacete); Avis materns: Marco Antonio Martí i Genovesa Calderón, naturals ambdós de València

Esposa El 17-V-1667 se li donà llicència per a casar-se amb Luisa de Brizuela i Escrivà, natural de València. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 39.

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres Jutge de delmes (1655); advocat ordinari de l'Orde (28-I-1659); assessor del portantveus de general governador de València (1661); membre de l'Audiència de València: oïdor de causes civils (1666), assessor de l'Orde (13-IV-1673), regent (23-II-1681).

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 20 11 1663 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 03/01/1664 **Data comissió presa d'hàbit** 23 2 1664

Resolució proves 13/02/1664

Informants cavallers fra Manuel Vives, procurador general

Informants religiosos fra Pablo Inglés, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 28 2 1664 **Lloc** València, dominiques de Santa Caterina de Siena), plaça de les Barques, 8 i 3

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 25/05/1665

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Bernabé Vallterra (1583), sotsclauer, cosí germà de l'avi patern; Benito Vallterra (1628) i Bernabé Nunyes i Vallterra (1657), fill i nét de l'anterior; Jaime Roís de Corella i Vallterra (1648), cosí segon del pare del pretendent; Serafín Martí (1576), germà de l'avi matern; Félix Sarzola Cruilles Barnuevo (1611), cosí segon del pare del pretendent

Descendents El seu fill Jerónimo Vallterra Blanes de Brizuela (1681); el seu nét, José Vallterra i Muñoz de Castilblanque (1716)

En altres oomm En Santiago: José Vallterra, germà del pretendent, consulta de 5-VI-1647: ACA, CA, lligall 659, n° 9 (7); Salvador Barnuevo i Jaime Milà i Vallterra, ambdós cosins segons del pretendent.

En Calatrava: Vicente Vallterra, comte de la Villanueva, cosí germà del pare del pretendent; Remigio Sorell i Vallterra; i Luis Sorell i Vallterra, cosins segons del pare del pretendent.

En Sant Joan: Ambrosio Milà i Vallterra, cosí segon del pretendent

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 507

Fonts arxivístiques "Dilluns, a tres del mes de nohembre del any 1631, batechí yo lo doctor don Gaspar Salvador, prebere retor, a Carlos, Juseph, Vicent, Bonaventura. Naixqué a les quatre hores un quart del matí, a dos dels presents, y es fill de don Vicent Valterra y Blanes y de doña Ana Maria Martí, coniugues. Foren padrins don Juseph Valterra y ? Çiurana, doncella, filla de Miquel Geroni Çiurana. Doctor don Gaspar Salvador, retor de Sant Lorens": [Arxiu de la Parròquia de Sant Llorenç de València (exp. 509)].

Consulta del Consell d'Aragó de 6-XI-1663 sobre l'hàbit que demana Carlos Vallterra: AHN, OOMM, lligall 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 126-126v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 127v-128; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 131v-132v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 164-164v; va sol.licitar professar, AHN, OOMM,

Cavallers de Montesa (1592-1701)

leg. 2158; llicència per a casar-se amb Luisa Brizuela: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 57v-58; títol d'assessor de l'Orde a l'Audiència: Ibidem, ff. 257v-259.

Títol d'advocat ordinari de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 341.

Una còpia de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 54.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Va testar davant el notari Macià Albiñana, el 23-XI-1688: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 52.

"Item, don Carlos Valterra a 3 nohembre 1655, del àvit de Montesa, regente de la Real Audiència de València, hijo de don Vicente Valterra, lugartiniende de governador de Valencia y doña Anna Marpi, con doña Vicenta Perpiñá, señora de Petrés y Mirafior, viuda de Matheu Perpiñá" [en Sant Tomàs], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 37

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74v.

Bibliografia

Valterra y Blanes de Martí, Carlos. Natural de Valencia. 1664. Regente de la Audiencia de Valencia. +8 de diciembre de 1688. Exp. núm. 507: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 49.

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. p. 591.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 178.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., p.

CALLADO, E., ESPONERA, A. (eds.) Memoria escrita, historia viva..., cit., p. 48.

CORBALÁN de CELIS i DURAN, Juan; GUEROLA i BLAY, Vicent, Retrato de un caballero, en premsa.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Valterra i Burgos, Benito

Altres formes Valterra: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 335

Lloc naixement València **Data** c. 1612 **+** 1628

Lloc defunció València **Data defunció** 27 1 1657

Soterrat a

Pares i avis

Bernabé Valterra, cavaller de Montesa i sotsclauer; i Rafaela Burgos; Avis paterns: Francisco Valterra i Jerónima Vives de Canyamàs; Avis materns: Francisco Juan Burgos, doctor en lleis, i Beatriz Martí, tots naturals de València

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 15-16 anys d'edat (exp. 513).

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador d'Onda (7-II-1655)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 1 1628

Mercé concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Benito Vallterra. En 28 de junio 1628 frey don Benito Vallterra tomó el hábito de cavallero de Nuestra Orden. Diéronsele con comisión de Su Magestad frey don Bernabé Vallterra, su padre y sosclavero de las villas de Montesa y Vallada, dixo la misa el rector de Montesa frey Pedro Fito en la iglesia de dicha villa de Montesa, assistieron frey Dionís Pineda, prior de Sant Jorge de Valencia y frey Juan Borja, capellán de Su Magestad y prior de Sant Jorge de Alfama, y se le dio a las ocho de la mañana el hábito, dicho día": AHN, OOMM, Montesa, lib. 812-C [Cantoría II], f. 158.

Aquest cavaller va ser un dels agraciats amb una mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 552-C, f. 96.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 552-C, f. 96; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 99-100; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 132-132v; comissió a fra Jofré de Blanes per a que professe: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 18v-19; títol de companyó del comanador d'Onda: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 234-234v.

Va testar davant el notari Gregori Marco el 26-I-1657, publicat pel mateix notari el 15 de març del mateix any: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 27.

AHN, OOMM, lib. 816, difuntos, p. 1

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 22v (amb una nota al marge sobre

Cavallers de Montesa (1592-1701)

la cèdula d'hàbit, lliurada en 1630 ¿?); una altra al mateix fons, sign. D-46, f. 54v.

Bibliografia

Valterra y Burgos, Benito. Natural de Valencia. 1628. +1657. Exp. núm. 657: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 49.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Valmaseda i Cerezo, Pedro Nicolás de

Altres formes Balmaseda: SANZ (2001), p. 45

Lloc naixement Ejea de los Caballeros (Zarago **Data** c. 1598 **+** 1628

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 25 2 1664

Soterrat a

Pares i avis

Juan de Valmaseda i Maria Cerezo, naturals els dos d'Ejea de los Caballeros; Avis paterns: Pedro de Valmaseda i Maria Laraz, naturals ambdós d'Ejea de los Caballeros; Avis materns: Juan Cerezo, natural d'Ejea de los Caballeros i Isabel de Lisalde, del lloc de Farasdues [?]

Esposa

El 30-IX-1634 se li concedí llicència per a casar-se amb Francisca Fernández de Sayas, filla de Jerónimo Pérez de Sayas: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 156; el 23-III-1641, per a casar-se amb Apolonia de Aguasca, de Barbastro: exp. casaments, Montesa, nº 2.

Observacions

El pretendent tenia uns 28-30 anys d'edat (exp. 505).

Se li va fer mercè de l'hàbit de Montesa per la seua participació a les corts d'Aragó. No obstant, Valmaseda va intentar canviar la mercè que tenia per una de les ordres de Castilla, a la qual cosa la junta de les corts va contestar: "Pareze a la junta que con el ábito de Montessa está bastantemente gratificado de lo que ha servido en las cortes, y que no conviene desacreditar esta Orden, pues por ella puede también premiar Vuestra Magestad, passándose a las tres órdenes militares de Castilla los ábitos que se han dado de Montesa", Madrid, 17-I-1627: AHN, leg. 2194.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Procurador general en la cort (16-XI-1651); companyó del comanador major (3-VI-1654)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Altres Gentil home de la Boca del rei

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 21/12/1627 **Data comissió presa d'hàbit** 26 2 1628

Resolució proves 12/02/1628

Informants cavallers fra Bernabé Vallterra, sotsclauer

Informants religiosos fra Joaquín Climent, rector de Carpesa

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 3 1628 **Lloc** Zaragoza

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 15/09/1632

Data 7 5 1635 **Lloc** Zaragoza, capella de fra Fernando de Borja, a sa casa

Ministres fra Fernando de Borja, comanador major

Padrins fra Miguel de Murillo, rector de Les Coves

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm El seu fill, José Nicolás de Balmaseda i de Oro, va ser cavaller de Santiago cap al 1649: AHN, OOMM, expedients de cavallers de Santiago, n° 818.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 505

Fonts arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 4-II-1627 en la que desaconsella el canvi de mercè de Montesa per un hàbit de Castilla lliurat amb anterioritat en favor de Pedro Nicolás de Valmaseda: AHN, OOMM, leg. 2194.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, 552-C, ff. 73v-77; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 112v-113v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 241v-242; llicència per a casar-se amb Francisca Fernández de Sayas: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 54-54v; llicència per a casar-se amb Apolonia de Aguasca: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 74-74v; títol de procurador general a la cort: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 72v-74v; títol de companyó del comanador major: Ibidem, ff. 208v-209.

En 1632 va sol·licitar professar, AHN, OOMM, leg. 2158, ho va fer a Zaragoza, el 7-V-1635: AHN, OOMM, lib. 884-C.

Caballero y procurador general de la orden de Montesa, y perteneciente a una

Cavallers de Montesa (1592-1701)

família de gran relevància en el regne d'Aragó, per consulta del Bureo de 22 de desembre 1651 se li va fer mercè d'una plaça de gentilhome de la Casa, la qual juró en mans del conde de Montalbán, mayordomo més antic de la Majestat, el 22 de maig de 1652. La seva principal feina era ser "assistent a la companyia de Capella i als que se ofereixen d'embajadores, y otras partes donde Vuestra Majestad sale". Murió en Madrid en febrer de 1664: AGP, Personal, caixa 1062/14.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difunts, p. 2.

"Dècades nobles de la cronologia montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 22; també en AHN, OOMM, lib. 884-C.

Bibliografia

Valmaseda y Cerezo, Pedro Nicolás de. Natural de Egea de los Caballeros. 1628. Procurador general de la Orden. +1664. Exp. núm. 505: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 49.

"El propio don Pedro Nicolás de Balmaseda y Cerezo, diputado del reino de Aragón y caballero de la orden de Montesa, obtuvo en compensación a los servicios prestados a la Corona un hábito, en este caso para su hijo, Joseph Nicolás de Balmaseda y de Oro, en la orden de Santiago, como consta en el respectivo expediente de 1649": SANZ CAMAÑES, Porfirio, "Del Reino a la Corte. Oligarquías y élites de poder en las Cortes de Aragón a mediados del siglo XVII", Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante nº 19 (2001), p. 45.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vázquez de Losada Rodríguez de Rivadeneira Juan

Altres formes Lozada Ribadeneida: RAH, CSC, sign. I-27, f. 117v-118

Lloc naixement A Pobra de Trives (Galícia) **Data** c. 1544 **+** 1589

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Álvaro Vázquez de Losada, natural de la Frailia en terra de Trives, i Teresa Rodríguez de Rivadeneira -Ribadeneida-, natural de Quiroga, regne de Galícia; Avis paterns: Suero López de la Somoza, natural de terra de Azevedo, comtat de Lemos, aldea una llegua de San Pedro de Junquera, i Beatriz Núñez de Losada, natural de Santistevan de Valdeores del comte de Rivadavia; Avis materns: Rodrigo de Losada, natural de San Julián, terra de Quiroga, i Inés de Escovar, natural de terra del Bierzo, en León, o de San Pedro de Castañes

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 43-44 anys d'edat (exp. 514)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Senyor de la vall de Conco

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Cavallers de Montesa (1592-1701)

natural de Quiroga, reyno de Galicia. Abuelos paternos: Suero López de la Fomosa, natural de tierra de Azeveyro, condado de Lemos, aldea una legua de San Pedro de Junquera, y Beatriz Núñez de Lozada, natural de Santistevan de Valdeores del conde de Rivadavia. Maternos: Rodrigo de Lozada, natural de San Julián, tierra de Quiroga, y doña Inés de Escovar, natural de tierra del Verzo del reyno de León o de San Pedro de Castañes. Hai mucha variedad en las naturalezas del pretendiente, en la de todos los genealogiados, como también en las de los testigos, pues apenas hai dos que sean de un lugar, aunque todos son de un territorio en que hai muchas aldeas y poblaciones pequeñas, tal vez en distancia de 300 passos hasta de una legua, pero conforman en la legitimidad del pretendiente, el qual y sus ascendentes paternos y abuelo ma- / f. 118 terno fueron tenidos por cavalleros y hidalgos principales de aquella tierra y reyno de Galicia, y hubo en estas familias dos hábitos de San Tiago con que se hallavan condecorados Juan de Lozada, primo segundo, y don Antonio de Quiroga, primo hermano del pretendiente, y uno de San Juan que se dezía haver sido comendador de la encomienda de Quiroga. El abuelo materno fue ayo del conde de Lemos, y todos los Lozadas eran muy estimados en cassa del dicho conde por su calidad y buenas partes y assí mesmo son muy conocidas las abuelas paterna y materna por ser descendientes de cavalleros principales y hidalgos antiguos de solar conocido, sin que en estas ni en los arriba nombrados haya havido nota alguna ni mezcla de judíos, moros etc, antes bien asegura la fama pública haver sido muy christianos viejos y personas muy honrradas y estimadas en sus lugares y los circumvecinos. Se aprobaron y dieron por buenas estas pruebas sin alguna contradicción": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 117v-118.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 159; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 181-181v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38.

Bibliografia

Losada y Losada, Juan. Natural de Trives. 1588. Caballero. * 1544. Su genealogía en RAH, Salazar y Castro, sign. I-27, f. 116v; Vázquez de Losada y Rodríguez de Rivadeneira, Juan. Natural de la Freila (Galicia). 1588. Expediente núm. 514: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 837 i nº 26 (1958), p. 49.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vega Aguilar, Pedro de

Altres formes

Lloc naixement Tordesillas (Valladolid)

Data c. 1575 **+** 1589

Lloc defunció

Data defunció

Soterrat a

Pares i avis

Francisco de Vega, natural de Tordesillas, i Petronila de Aguilar, natural de Toro;
Avis paterns: Pedro de Vega i Juana Puncer, naturals de Tordesillas;
Avis materns: Francisco de Aguilar i Inés Vezerras, naturals de Toro

Esposa

El 30-XII-1595 se li donà llicència per a casar-se amb María de Ribera i Barbón

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Don Pedro de Vega, natural de Tordesillas, de edad de 14 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1589. Padres: Francisco de Vega, natural de Tordecillas, y doña Petronila de Aguilar, natural de Toro. Abuelos paternos: Pedro de Vega y doña Juana Punçer, natural de Tordecillas. Maternos: Francisco de Aguilar i Inés Vezerra, naturales de Toro. El pretendiente es hijo legítimo. La línea paterna son personas nobles, hidalgos y de los más principales de Tordecillas exemptos de pechos y demás contribuciones que están sugetos los villanos. El padre y abuelo fueron regidores de aquella villa, cargo a que solo concurren los nobles e hidalgos y limpios de toda mala raza. La línea materna son también nobles e hijosdalgo en possession y propiedad, sin que les toque ninguna mezcla de mala sangre etc. Las abuelas son christianas viejas y decendientes de hidalgos. Quedó aprobada esta información y dada por buena según difiniciones de la Orden": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 121v.

"Frey don Pedro de Vega, vecino de [...], tomó el hábito de cavallero desta Orden a 9 de noviembre 1589 en la yglesia de la villa de Avenega, qués de la encomienda mayor de Calatrava, por manos de frey don Francisco Luis Tallada, comendador de Benaçal, con comissió del ilustrísimo señor Maestre despachada a 3 de setiembre [blanc]. Dixo la missa el padre Paniagua. Fueron padrinos fray Juan de Soria, del hábito de Calatrava y prior de la dicha villa, y Pedro de Sisneros el viejo": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 146v.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 182v-183; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 190; llicència per a casar-se amb María de Ribera: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 135-135v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Vera [sic] y Aguilar, Pedro de. Natural de Tordesillas. 1589. Exp. núm. 515: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 50.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Verí i Villalonga, Francisco

Altres formes

Lloc naixement Mallorca **Data** 22 2 1636 + 1661

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis
Rafael de Verí i Prudencia de Villalonga;
Avis paterns: Tomás de Verí i Beatriz Dameto;
Avis materns: Francisco de Villalonga i Praxedis Desbrull, tots naturals de Mallorca

Esposa

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 27 10 1660 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm
Foren cavallers de Sant Joan: Nicolás de Verí, germà del pare del pretendent; Bernardo Dameto, cosí segon del pretendent; Antonio Desbrull, germà de l'àvia del pretendent; Raimundo de Verí, batlliu de Mallorca, germà del besavi patern den pretendent; Ramón de Verí, prior de Catalunya de l'orde de Sant Joan, germà de l'avi del pretendent; Tomás Salas i Nicolás Salas, fills d'una germana del pare."/>

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques
Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 42-42v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 45-45v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 53v-54v; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 52-53.

\"Décadas nobles de la cronología montesiana\": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 73v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 37."/>

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Veri y Villalonga, Francisco. Natural de Mallorca. 1661. Exp. núm. 517: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 50.

RAMIS d'AYREFLOR, J., Alistamiento noble de Mallorca..., cit., p. 187.

ATIENZA, J. de, "Caballeros baleares...", cit., p. 162.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vich i Castellví, Álvaro

Altres formes Vique i Castelví: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48

Lloc naixement Xàtiva **Data** c. 1590 **+** 1616

Lloc defunció València, casa de l'ambaixador **Data defunció** 14 11 1624

Soterrat a Monestir de la Murta (Alzira)

Pares i avis Álvaro Vich i Manrique de Lara, cavaller de Santiago, comanador de Fradell, i Blanca de Castellví i Mascó, els dos de València
Avis paterns: Luís Vich i Ferrer i Mencía Manrique de Lara i Fajardo, natural de Villapalacios;
Avis materns: Miguel de Castellví i Borja, i Francisca Mascó i Bellvís, els dos de València

Esposa Va morir solter

Observacions El pretendent tenia uns 25-26 anys d'edat (exp. 518).

Síndic de la casa de la Diputació

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 27 5 1614

Mercé concedida per Felipe III

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Data de la comissió per a donar-li l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 162v-163; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 179v-181; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 189-191; permís del rei per a que pugui ser síndic de la casa de la Diputació: AHN, OOMM, 551-C, f. 85.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 37v.

Bibliografia

CARUANA, J., "Las capillas parroquiales...", cit., p. [3].

Vich y Castelví, Álvaro. Natural de Xàtiva. 1616. +Soltero, en 1624: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-

Cavallers de Montesa (1592-1701)

1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 50.

BRINES, J., PÉREZ, C. "A l'ombra de la monarquia...", cit., pp. 285-313.

AAVV, L'ambaixador Vich. L'home i el seu temps, València, Generalitat, Consorci de Museus, 2006.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vich i Moncada, Guillem

Altres formes

Lloc naixement València **Data** 1569 **+** 1579

Lloc defunció València **Data defunció** 21 5 1595

Soterrat a Alzira, monestir de la Murta

Pares i avis Jeronimo Vich i Manrique de Lara i Rafaela de Moncada;
Avis paterns: Luís Vich i Ferrer, natural de València, i Mencía Manrique de Lara, natural de Castilla, filla del Ramón Manrique, comte de Paredes, i Isabel Fajardo;
Avis materns: Guillem de Moncada i Constanza Bou, naturals tots de València (excepte l'àvia Mencía)

Esposa Va casar amb Jerónima Bou

Observacions Besnét de l'ambaixador Jerónimo Vich i Vallterra

Títols i càrrecs

Nobiliaris Senyor de Llaurí

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Miguel (sic: per Guillem) Vich, natural de Valencia. [Al marge:] Cavallero. 29 de noviembre 1578. Padres: don Gerónimo Vich, natural de Valencia. Abuelos paternos: don Luys Vich, natural de Valencia, y doña Mencía Manrique. Esta información se recibió en la villa de Madrid por el quarto de doña Mencía Manrique, abuela paterna, la qual fue hija legítima de don Rodrigo Manrique, conde que fue de Paredes, y de doña Ysabel Faxardo, su muger. Deste matrimonio huvo tres hijos: el conde don Pedro Manrique, don Rodrigo Manrique, ambos cavalleros del orden de San Tiago, y doña Mencía Manrique, por lo qual consta ser los Manriques hijosdalgo y por la estimación común de las cassas más principales de España. Doña Ysabel Faxardo fue hija legítima de la casa del marques de los Vélez, y ambas a dos cassas han abundado de hábitos militares por su notoria nobleza y limpieza de toda mezcla de villanos, judíos, etc. Los otros quartos se recibirían en Valencia, de donde eran los Vichs. Y este de Manrique quedó aprobado sin ningún reparo": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 111.

"Frey don Guillem Vich, natural de Valencia, de 11 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1578. Padres: don Gerónimo Vich y doña Rafaela de Moncada, naturales de Valencia. Abuelos paternos: don Luys Vich y doña Mencía Manrique, naturales de Valencia. Maternos: don Guillem de Moncada y doña Costanza Bou, naturales de Valencia. El pretendiente es nacido de legítimo matrimonio, y assí este como sus padres y ambos abuelos paterno y materno son personas nobles e hidalgos al modo y fuero de estos reynos, havidos y estimados comúnmente por tales y por christianos viejos sin nota alguna en su limpieza. Doña Mencía Manrique era de Castilla, aunque no se dize el lugar de su naturaleza, pero assí está como doña Costanza Bou fueron tenidas por de igual calidad, nobleza y limpieza con los arriba dichos según el común sentir, voz y fama pública. Reconocida esta probanza se dio por buena según

Cavallers de Montesa (1592-1701)

difiniciones de la Orden": Ibidem, f. 119v.

"El reverendo y muy noble frey don Guillén Vich tomó el hábito a 9 del mes de abril año 1579 en la yglesia del priorato de Sanct Jorge de Valencia. Dióle el hábito el comendador de Ademús don Juan Tallada, dixo la missa frey Sebastián Tolzá, prior de San Jorge de Valençia. Padrinos el magnífico y reverendo frey Yherónimo Beneyto. Empessó de hazer la probación a 11 del mes de abril 1589. Hizo profesión en 23 del sobredicho por horden de Su Señoría yllustríssima. Recibiola don Guillem Sans. Murió en Valençia a [blanc] de mayo año 1595. Son albaçeas frey don Joan Ferrer, comendador de Ademuz y Castellfabí y lugartiniente general de la Orden": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 79.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35.

Una còpia de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 37v.

Bibliografia

Vich y Moncada, Guillén. Natural de Valencia. 1579. +1595. Exp. núm. 520: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 50.

BRINES BLASCO, Joan, PÉREZ APARICIO, Carme "A l'ombra de la monarquia. Esplendor i ocàs de la família Vic"; Saitabi n° 51/52 (2001-2002), pp. 303 i 306.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vidal de Blanes i Sant Martí, Alejandro

Altres formes Sent Martí: expedient de cavaller de Montesa 40, partida de bateig

Lloc naixement València **Data** 1597 + 1633

Lloc defunció **Data defunció** c. 1654

Soterrat a

Pares i avis Baltasar Vidal de Blanes, natural de València, i Juana Ángela de Sant Martí, natural de Borriana;
Avis paterns: Baltasar Vidal de Blanes, cavaller, advocat patrimonial de la Reial Audiència, i Tomasa García, naturals ambdós de València;
Avis materns: Juan de San Martín, batlle general de Borriana, i Ángela Esteve, natural d'Onda

Esposa Ana Vilarrasa i Mercader

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 9 1633

Mercé concedida per Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"A 7 de abril 1597, yo, lo doctor Abril, vicari de dita església, bategí a Pasqual, Jusep, Vicent, Alexandre, fill de Baltazar Vidal de Blanes menor, generós, i de Juana Ángela Sent Martí, coniuages. F. [foren] c. [compares] Francés Blanes, generós, i Anna Blanes, donzella" [Arxiu de la Parròquia de Sant Bartomeu de València, exp. 40].

"Frey don Alexandro de Blanes en 8 de deziembre 1633": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 165v.

"Item, a 27 de marzo 1617 se despozó don Alexandro de Blanes, hijo de don Baltasar y Juana Ángela S[an] Martín, con doña Anna Villarrasa, hija de don Juan, señor de Faura, y doña Ángela Mercader": [en Sant Joan del Mercat], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 71

Consulta del Consell d'Aragó de 31-VII-1633 sobre l'hàbit que demana Alejandro Vidal de Blanes: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 261-261v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 273-276; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 280-281v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 139-139v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Memorial de servicis: AHUV (Arxiu Històric Universitat de València), fons Cardona, priv. 78.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Va testar davant el notari Jeroni Romeu el 12-IX-1654: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 25.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 57v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 27-27v i D-46, ff. 55v i 130v.

Bibliografia

Vidal de Blanes y San Martín, Alejandro. Natural de Valencia. 1633. Exp. núm. 521: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 50.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vidal de Blanes i Vilarrasa, José

Altres formes Villarrasa: RAH, CSC, sign. I-2, f. 40

Lloc naixement València **Data** 7 1637 **+** 1673

Lloc defunció **Data defunció** 1717...

Soterrat a

Pares i avis Alejandro Vidal de Blanes, cavaller de Montesa, i Ana de Vilarrasa, de València
Avis paterns: Baltasar Vidal de Blanes, de València, i Àngela de Sant Martí, de Borriana;
Avis materns: Juan Lorenzo de Vilarrasa, senyor de Faura, cavaller de Santiago, i Àngela Mercader, de València

Esposa Lorenza Cortés i de Navarra, natural de Teruel

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador de Benassal (22-XII-1699); marmessor general de l'Orde (27-IV-1708); procurador general a València (18-II-1709 - 1717)

Altres Veedor general de l'exèrcit de Catalunya

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 28 5 1668 **Mercé concedida per** Carlos II

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers fra Jerónimo de Brizuela, lloctinent del batlliu de Moncada

Informants religiosos fra Antonio Sánchez, rector de Moncada

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Son pare, Alejandro Vidal de Blanes (1633)

Descendents El seu fill, Ramón de Blanes i Cortés (1719)

En altres oomm L'avi matern, Juan Lorenzo de Vilarrasa, fou cavaller de Santiago

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"A 20 de juliol 1637 bategí yo, lo doctor Felip Vilanova, vicari, a don Jusep, Vicent, Antoni, Alexandre, Ignacio, fill de don Alexandre de Blanes, del hàbit de Montesa, y de doña Ana Vilarasa, coniuges. Padrins don Antoni Belvís, prebere, y doña Catalina Valterra" [Arxiu de l'Església de Sant Bartomeu de València, exp. 40].

"Item, a 25 de junio 1662, don Joseph de Blanes, hijo de don Alexandro y doña Anna María Villarrasa, con doña Lorensa Cortés, hija de don Faustino, visconde de Torresecas, y doña Juana Navarro": [en Sant Tomàs], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 37v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 75v-76v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 237-238; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 254-254v; títol de companyó del comanador de Benassal: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 102v-104; títol de marmessor general: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 206v-209; títol de procurador general a València: Ibidem, ff. 240-241v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 79.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 40, on consta que l'avi, Juan Lorenzo de Vilarrasa era comte de Faura, una altra còpia s'hi troba a la signatura D-46, f. 55v i 130v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Vidal de Blanes y Villarrasa, José. Natural de Valencia. 1672. Veedor general del ejército de Cataluña. No existe su expediente. Su genealogía en RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 40: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 50.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vidal i Ferrer, Vicente

Altres formes Vidal i Ros de Ursinos: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52

Lloc naixement València **Data** c. 1607 **+** 1625

Lloc defunció **Data defunció** 1630

Soterrat a

Pares i avis Gaspar Vidal i Isabel Ferrer;
Avis paterns: Vicente Honorato Vidal i Ángela Vallés;
Avis materns: Diego Ferrer, cavaller de Calatrava, i Aldonza Ros, naturals tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 17-18 anys d'edat (exp. 522)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó del comanador d'Onda (12-I-1630)

Altres Alfères a Itàlia

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 10 1624 **Mercé concedida per** Felipe IV

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Vicente Vidal. En 12 de octubre 1624 se hizo merced del hábito de cavallero de Nuestra Señora de Montesa a frey don Vicente Sanz Vidal y Ferrer, y en 15 de febrero 1625 se dio comisión para tomalle. En el convento de Nuestra Señora de Montesa frey Galcerán Vidal, hijo [sic, per tio] suio, con comissió de Su Magestad, día de Sant Jorge 1625 y le dio el hábito. Dixo la misa el padre prior fray Juan Salinas": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoria II], f. 134v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 160v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 174-177v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 200v-201v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 552-C, f. 148-149; títol de companyó del comanador d'Onda: Ibidem, ff. 251v i ss;

"Fue en Ytalia alférez de la compañía del capitán don Crisanto Sorel, en donde murió a [blanc] de setiembre año 1630": "Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 20 i D-46, f. 207.

Bibliografia

Vidal y Ferrer, Vicente. Natural de Valencia. 1625. Alférez en Italia. +1630. Exp. núm. 522: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 50.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vidal Vallés, Galcerán

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1565 **+** 1581

Lloc defunció **Data defunció** 21 10 1630

Soterrat a

Pares i avis Mossén Vicente Honorato Vidal i Ángela Vallés;
Avis paterns: Honorato Benet Vidal i Beatriz Sabater;
Avis materns: Jerónimo Vallés i Violante de Borja, tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 14-15 anys d'edat (exp. 523)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó de la comanda d'Onda (9-VI-1591);
sotsclauer (23-XII-1594);
administrador de la comanda d'Ares (24-X-1605);
sotscomanador (2-XII-1609 - 2-III-1618);
companyó del comanador de Benassal (2-III-1618 - 21-X-1630);
receptor de la mensa (11-I-1628)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves 15/04/1580

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves No hi consta

Informants cavallers fra Benito Roca, comanador d'Onda

Informants religiosos fra Andrés Ferran, prior de la casa del mestre

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 12 2 1581 **Lloc** València, església del Temple

Ministres fra Juan de Borja Manuel, comanador major i fra Andrés Ferran

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 16 8 1582 **Lloc**

Ministres fra Guillem Sans, sotsclauer

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres
oomm

--

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

523

Fonts
arxivístiques

"Frey Galcerán Vidal, natural de Valencia, de edad de 14 años [al marge] cavallero año 1580. Padres: mossén Visente Honorat Vidal y doña Ángela Vallés, naturales de Valencia. Abuelos paternos: Honorato Benet Vidal y Beatriz Sabater, naturales de Valencia. Abuelos maternos: don Gerónimo Vallés y doña Violante de Borja, naturales de Valencia. El quarto paternal fue de cavalleros conocidos, el de la madre y abuela maternal de personas nobles, y el de Sabater de muy limpias, excelencia que tuvieron todas las sobredichas con créditos de mucha reputación, y fundamentalmente el padre y abuelos varones tuvieron en Valencia officios muy honoríficos y propios de cavalleros": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 98v.

"El magnífico y reverendo frey Galcerán Vidal, cavallero, tomó el hábito a 12 de hebrero año 1581 en la iglesia del Temple por manos del muy illustre señor frey don Juan de Borja Manuel, comendador mayor. Dixo la missa el reverendo frey Andrés Ferran, prior de Su Señoría ilustrísima. Empesó de aser la probación a onze de junio año 1582. Hyso profesión a deziséys de agosto año 1582 en manos del sotsclavero frey don Guillem Sans. Fue provehído por Su Magestad en el cargo de sosclavero a 24 de noviembre 1594. Después, en el anyo 1609, fue nombrado por Su Magestad soscomendador del convento de Nuestra Señora de Montesa": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 89.

"Frey Galceran Vidal, sotsclauer. Fonc proveit en lo offic de sotscomanador per la provisió de Serafí Martí, per mort del qual prengué possessió de l'offici": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 2.

Donació de certa quantitat de diners en favor de Galcerán Vidal; AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 30; nota sobre el creuament: Ibidem, f. 38v; títol de companyó del comanador d'Onda: Ibidem, ff. 216v-217; títol de sotsclauer: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 103v-104v; títol d'administrador de la comanda d'Ares: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 9-10; títol de sotscomanador: Ibidem, ff. 255-256v; jubilació de l'ofici de sotscomanador i concessió de 300 ducats anuals sobre la mensa i títol de companyó del comanador de Benassal: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 18-21; títol de receptor de la mensa: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 89-91v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 207.

Bibliografia

Vidal y Vallés, Galcerán. Natural de Valencia. 1580. Subclavero en 1594. Subcomendador del convento. Receptor de las rentas de la Mensa Maestral. +1630: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 50.

"Día 21 [octubre 1630] murió Galcerán Vidal, sosclavero de Montesa, hedad 67, enfermedad 22 días": VICH, Á. i D. Dietario..., cit., p. 189.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vilanova i Castellví, Raimundo Luis de

Altres formes Castellví: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 73

Lloc naixement València **Data** c. 1647 **+** 1659

Lloc defunció **Data defunció** 3 6 1689

Soterrat a

Pares i avis Luis de Vilanova i Teodora de Castellví;
Avis paterns: Jaime de Vilanova i Vicenta Vidal;
Avis materns: Jorge de Castellví, comte de Carlet, i Ana Margarita de Calatayud, naturals tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 10-11 anys d'edat (exp. 524)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

Comte de Castellà, senyor de Faldeta i Rafelguaraf

En l'orde de Montesa

Altres

"Capitán de Infantería española en el ejército de Extremadura, y Entretenido cerca la persona del virrey de Valencia": Catálogos de los freyles cavalleros... (1689), f. 2v.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 15 8 1658 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 07/11/1658 **Data comissió presa d'hàbit** 12 2 1659

Resolució proves 13/12/1658

Informants cavallers fra Fadrique Ferriol, sotscomanador jubilat

Informants religiosos fra Antonio Ferrer, rector de Xert

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 23 3 1659 **Lloc** València, monestir de la Saidia

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 14/11/1669

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

524

Fonts arxivístiques

Consulta del Consell d'Aragó de 8-VI-1655 sobre l'hàbit que demana Teodora de Castellví per al seu fill segon, Ramón Luis. En una consulta posterior, de 9-VIII-1658, demanava canviar la mercè d'hàbit que tenia de Santiago per Montesa: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 335-335v; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 336-336v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 342-342v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 112-112v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 8.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 73.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 36 i D-46, f. 8v.

Bibliografia

Vilanova y Castelví, Raimundo de. Señor de Faldeta y Rafelguaraf. Natural de Valencia. 1658. Capitán de Infantería. +3 de junio de 1689: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 51.

CALLADO, E., ESPONERA, A. (eds.) Memoria escrita, historia viva..., cit., p. 48.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vilaragut i Castellví, Jorge de

Altres formes Villaragut: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 5

Lloc naixement València Data 1614 + 1634

Lloc defunció Data defunció 10 11 1676

Soterrat a

Pares i avis

Alonso de Vilaragut, cavaller de Calatrava, i Jerónima de Castellví; Avis paterns: Juan de Vilaragut, senyor d'Olocau, i Juana Pardo de la Casta; Avis materns: Jorge de Castellví, comte de Carlet, i Ana Margarita de Calatayud, naturals ambdós de València

Esposa

Inés de Lima

Observacions

Se li va lliurar mercè d'hàbit "para goçar con el de la encomienda de Borriana"; AHN, OOMM, 816-C, p. 339.

El mateix dia que se li concedí la comanda de Vilafamés el rei li atorgà facultat per poder disposar d'eixa mateixa comanda en un dels seus fills.

El pretendent tenia uns 18-20 anys d'edat (exp. 528).

El 23-VIII-1650 va ser condemnat a pagar 50 escuts per a ornaments del convent, per haver-se casat sense permís del rei.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

II comte d'Olocau;
I marquès de Llanera

En l'orde de Montesa

Comanador de Borriana (20-III-1643); administrador de la comanda de Vilafamés (4-VII-1650) -gaudint també de la de Borriana-

Altres

Capità de la companyia de Montesa del Batallón de las Órdenes (1640)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

20 5 1634

Mercé concedida per

Felipe IV

Inici proves

04/07/1634

Data comissió presa d'hàbit

12 8 1634

Resolució proves

04/08/1634

Informants cavallers

fra Galcerán Mercader

Informants religiosos

fra Berenguer Vila, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

18 9 1634

Lloc

València, convent de la Saidia

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

25/03/1639

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Felipe de Castellví (1623) germà de la mare; Francisco de Castellví (1618) assessor general, tio del pretendent; Álvaro de Castellví (1618) "deudo muy cercano del pretendiente".
Alguns el fan descendir de Francesc Sans Martí, XIé mestre de Montesa –mort el 1506–

Descendents

En altres oomm

Foren cavallers de Calatrava el pare, Alonso de Vilaragut, i Jacinto de Castellví, comte de Carlet, germà de la mare.

De l'orde de Santiago: Vicente de Vilaragut, germà del pare del pretendent, i Luis de Calatayud, comte del Real, germà de l'àvia materna.

De l'hàbit d'Alcántara, Luis Pardo de la Casta, marquès de la Casta, germà de l'àvia paterna.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

528

Fonts arxivístiques

"Jordi, Vicent, Luis, Gregori, Bonaventura, Gaspar, fill de don Alonso Vilaragut, senyor de Olocau, y de dona Gerónyma Castellví, coniu[ges]. Bat[ejat] a 12 de mars per lo rector Gaspar Escolano. Comp[ares] don Giordi de Castellví, conte de Carlet, y dona Joana Vilanova y de Pardo.": Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València, Llibre de batejos nº 4, f. 255, també "Batisme de don Jordi, fill de don Alonso Villaragut, senyor d'Olocau y doña Gerónima de Castelví, en Sant Esteve, a 12 mars 1614": "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 105v.

"Frey don George Villaragut a 18 de setiembre 1634": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 165v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Se li va lliurar mercè d'hàbit "para goçar con él de la encomienda de Borriana"; AHN, OOMM, 816-C, p. 339. El mateix dia que se li concedí la comanda de Vilafamés el rei li atorgà facultat per poder disposar d'eixa mateixa comanda en un dels seus fills: la reial llicència en AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 235v; també des d'altres fonts LLORET (2005), pp. 140-141.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 26-27; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 29-32; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 36-37; llicència per a professar: Ibidem, ff. 206v-207; títol de comanador de Borriana: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 196-198v; títol de comanador de Vilafamés "para después de los días de" fra Galcerán Mercader, aleshores comanador: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 109-114 (amb nota al marge del foli 109 que diu: "No tuvo efecto este despacho, sino como está registrado a folio 230); títol de comanador de Vilafamés: Ibidem, ff. 230v-235; permís per a disposar de la comanda de Vilafamés en un dels seus futurs fills: Ibidem, f. 235v.

El 23-VIII-1650 va ser comdenat a pagar 50 escuts per a ornaments del convent per haver-se casat sense permís del rei: AHN, OOMM, 533-C, ff. 30v-31 i AHN, OOMM, lib. 576-C, f. 185v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

AHN, OOMM, Montesa, lib. 816-C, difuntos, p. 5.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 57v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 27v i D-46, f. 14 i 179, on es fa descendir don Jorge d'un fill de fra Francesc Sans Martí, XI mestre de Montesa.

Bibliografia

Villaragut y Castellví, Jorge de. Conde de Olocau. Natural de Valencia, 1634. Comendador de Vilafamés y de Burriana. +1676. Exp. núm. 528: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 51.

LLORET GÓMEZ de BARREDA, Paz, Ser noble en la València del segle XVII. El llinatge dels Vilaragut, València, Institució Alfons el Magnànim, 2005.

JIMÉNEZ MORENO, Agustín, Nobleza, guerra y servicio a la Corona: los caballeros de hábito en el siglo XVII, tesi doctoral inèdita, Madrid, Universidad Complutense, 2011, pp. 545-546, 563, 589, disponible en xarxa a TDR.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Villaragut i Sans Abreu, José

Altres formes Villaragut i Sanz: RAH, CSC, sign. E-14, ff. 77-78

Lloc naixement Olocau **Data** 21 8 1657 + 1678

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 19 2 1690

Soterrat a

Pares i avis

Jorge de Vilaragut, cavaller de Montesa, natural de València, i Inés de Abreu i Lima, natural de Regalados (Portugal);
Avis paterns: Alonso de Vilaragut, cavaller de Calatrava, i Jerónima de Castellví, naturals ambdós de València;
Avis materns: Pedro Gómez Abreu, cavaller d'Alcàntara, natural de Regalados (Portugal), i Ana de Brito i Castro, natural de Santa Mar de Bejar (Portugal)

Esposa

Observacions

Se li lliurà la mercè d'hàbit "para que pueda con él gozar las encomiendas de Burriana y la de Villafamés de que tiene hecha merced".

El 7 de juny de 1687 va renunciar "por justos motivos y causas" a la comanda de Borriana, a Madrid, en mans de fra Hipólito de Samper.

Les proves dels parents portuguesos es van fer per "patria común" a Madrid (exp. 529).

Títols i càrrecs

Nobiliaris

III comte d'Olocau,
II marquès de Llanera

En l'orde de Montesa

Comanador de Vilafamés (16-II-1680 - 19-II-1690)

Altres

Mestre de Camp a Flandes

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

Se li lliurà la mercè d'hàbit "para que pueda con él gozar las encomiendas de Burriana y la de Villafamés de que tiene hecha merced": AHN, OOMM, lib. 560-C, f. 112.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

111v-112; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 114-121; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 156-158; llicència per a professor: Ibidem, f. 237; títol de comanador de Vilafamés: Ibidem, ff. 242-245v.

"Las preguntas que se han de hazer a los testigos que se han de recibir y examinar para el ábito de cavallero de la orden de Nuestra Señora de Montesa, que pretende don Ioseph de Villaragut y Sanz, marques de Llaneras y conde de Olocau, natural de la villa de Olocau en el reyno de Valencia", imprés, amb la genealogia del pretendent, a RAH, CSC, sign. E-14, ff. 77-78.

El 7 de juny de 1687 va renunciar "por justos motivos y causas" a la comanda de Borriana, a Madrid, en mans de fra Hipólito Samper AHN, OOMM, lib. 884-C. La tenia en plet amb Félix Pardo de la Casta: AHN, OOMM; lib. 561-C, ff. 22v-23v.

"Murió sin sucesión ligítima en 19 de febrero 1690, habiéndose acabado la línea de varón de nuestro Maestre don Francisco Sanz": Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 81v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 43v i D-46, f. 14 i 179, on es fa descendir don José d'un fill del mestre Sans de Montesa.

Bibliografia

Villaragut y Sanz Abreu, José. Conde de Olocau. Marqués de Llanera. Natural de Olocau. 1677. Comendador de Vilafamés. Maestre de Campo en Flandes. +Sin sucesión, 19 de febrero de 1690. Exp. núm. 529: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 51.

LLORET GÓMEZ de BARREDA, Paz, Ser noble en la València del segle XVII. El llinatge dels Vilaragut, València, Institució Alfons el Magnànim, 2005.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vilarrasa i Jofré, Francisco

Altres formes Villarrasa: AHN, OOMM, lib. 811-C, f. 132

Lloc naixement València **Data** c. 1549 **+** 1589

Lloc defunció **Data defunció** 1 1610

Soterrat a

Pares i avis Francisco Vilarrasa i Isabel Jofré;
Avis paterns: Cosme Vilarrasa, senyor d'Albalat, i Leonor Vilarrasa;
Avis materns: Diego Jofré, senyor de Pardines, i Leonor de Pròxita, tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia més de 40 anys d'edat (exp. 530)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó de la mensa (7-VIII-1593)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercé concedida per** Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Francisco Villarrasa, natural de Valencia, de edad de 40 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1588. Padres: don Francisco Villarrasa y doña Isabel Jofré, naturales de Valencia. Abuelos paternos: don Cosme Villarrasa y doña Leonor Villarrasa, naturales de Valencia. Maternos: don Diego Jofré y doña Leonor de Próxita, naturales de Valencia. [f. 110v] Todos los genealogiados son caballeros principales y de casas muy antiguas y calificadas, libres de toda mala mezcla, el abuelo paterno fue señor de Albalat, y el materno señor de Pardines, y el pretendiente hijo legítimo. Reconocida esta probança, de dio por buena": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 110-110v.

"Frey don Francisco Villarrasa tomó el hábito de cavallero desta Orden en la yglesia del Temple de Valencia a doze de hebrero año 1589. Dioselo frey Marco García, comendador de Silla, con comissió del ilustrísimo señor Maestre hecha a [blanc] de [blanc] año 1589. Dixo la missa frey Andrés Ferran, prior del Temple. Padrinos fueron frey Benito Roca, comendador de Burriana, y frey don Luis Granullés. Empessó de hazer la provaçión en 22 de hebrero 1590. Hizo professión el primero de março, con orden de Su Señoría ilustrísima, recibiola frey don Guillem Sans, sotsclauer de la Orden. Y por ser verdad lo susodicho ago verdadera fe y lo sertifico, como a cantor major que soy, jo, frey Selva, y lo firmo de propia mano. Frey Pedro Selva, cantor major [firma i rúbrica]. Murió en [blanc] de henero anyo 1610": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 132.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 174v-175v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 180; títol de companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 19-19v.

Testament rebut per Vicent Sánchez, notari, el 4 de gener de 1610, publicat pel

Cavallers de Montesa (1592-1701)

notari, "après mort lo testador l'11 del mateix mes e any", AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 3v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 38.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 129v i 205.

Bibliografia

Villarrasa y Jofré, Francisco. Natural de Valencia. 1589. +1618. Exp. núm. 530: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 52.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Villarrasa i Milà d'Aragó, Hernando

Altres formes Villarrasa i Milán de Aragón: RAH, CSC, sign. I-27, ff. 133 i 137

Lloc naixement València **Data** 1586 **+** 1590

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Diego Villarrasa i Aldonza Milà d'Aragó, naturals de València;
Avis paterns: Francisco Villarrasa i Isabel Juan Jofré, naturals de València;
Avis materns: Cristóbal Milà d'Aragó, comte d'Albaida, natural d'ella, i
Àngela Soler, filla de Miguel Soler, natural d'El Palomar -La Vall d'Albaida-

Esposa

Observacions A l'expedient no consta l'edat del candidat, ja que cap dels testimonis interrogats el coneixia.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per Mestre Borja

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Don Hernando de Villarrasa, natural de Valencia, de edad de [blanc]. [Al marge:] Cavallero. Padres: don Diego de Villarrasa y doña Alonsa o Aldonsa Milán de Aragón, naturales de Valencia. Paternos: don Francisco Villarrasa y doña Ysabel Juan Jofré, naturales de Valencia. Maternos: don Christóval Milán de Aragón, conde de Albayda, natural de Albayda, y Ángela Soler, hija de Miguel Soler, natural del Palomar, media legua distante de Albayda. Los Villarrasas y Jofrés nobles y limpios, y lo mismo el Milán según todos los testigos. La abuela materna fue hija de labradores honrrados y limpios, pero no nobles, ni cavalleros ni ciudadanos, y todos lo confirman con la voz y fama pública": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 133 i 137.

"Frey don Hernando de Villarrasa tomó el hábito de cavallero desta Orden en desinueve de hebrero 1590 en la yglesia del monasterio Hierusalem en València, por manos del muy noble frey don Juan Tallada, clavero de nuestra Orden y comendador de Adamuz, con comissió del ilustrísimo señor Maestre hecha en 17 de hebrero en las casas del Temple de Valencia dicho año, dixo la missa [blanc], y fueron padrinos [blanc]. Tenía el día que tomó lábito quatro años. Enpessó de hazer la probasíón a dies de deziebre año 1602": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 148.

"Por mandado del ilustrísimo Maestre yo, frey Cerafín Martí, procurador general de la Orden, escribo estos ringlones en que Su Señoría ilustrísima dize que le consta por otra provança que se hizo de otro desendiente, doña Leonor de Aragón, condesa de Albayda, hija del maestre de Calatrava, primo [?] hermano del rey Católico, hijo del rey don Juan de Aragón y de la dicha Leonor de Aragón condesa de Albayda, fue hija del dicho maestre de Calatrava y doña María Junques, que fue una señora natural del reyno de Cataluña que fue hijadalga y cristiana vieja, a qual dexó en su testamento por su heredera a su

Cavallers de Montesa (1592-1701)

única hija [la] dicha dona Leonor de Aragón, condesa de Albayda, el qual testamento a sido presentado ante el dicho Maestre auténtico, y el illustre don Luis Ferrer, que dize en su dicho que hoyó un no se qué debe ser de otros descendientes de dicho Maestre de otras madres, porque la dicha doña María Junques no tuvo otra hija sino la dicha doña Leonor de Aragón, condesa de Albayda, de quien desiendo este dicho pretendiente don Hernando Villarrasa, y en quanto a este cabo yo abono esta provança en Valencia, 13 de hebrero 1590. [?] el Maestre, don Joan Tallada, Marco García, Benito Roca i Serafín Martí [fima i rúbrica de tots] (exp. 531).

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 195-195v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 200-200v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 77-77v.

El seu nom apareix al llistat de membres que hi havia a Montesa "asta maio 1595", amb el nº 108, don Ernando Villarrasa, "Memorial de los cavalleros y freyles que al presente [1595] ay en la Religión de Montesa" AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 193-194.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v, on consta amb el nom de Bernardo.

Genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 129v.

Bibliografia

Villarrasa, Fernando. 1600 [sic] Caballero: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 51.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Villacampa i Pueyo, Pascual de

Altres formes Villa Campa i Pueio: AHN, OOMM, exp. nº 525, partida bateig

Lloc naixement Madrid **Data** 11 11 1661 + 1671

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 24 4 1737

Soterrat a Església de San Martín, en la bòveda de N^a S^a de Monserrate

Pares i avis Pedro de Villacampa i Pueyo, cavaller de Montesa, natural de València, i Francisca de Ruego, de Madrid;
Avis paterns: Agustín de Villacampa i Pueyo, i Asensia Giner, naturals ambdós de València;
Avis materns: Martín de Ruego, natural de Navarrete (La Rioja), i María de Andrade, natural de Madrid

Esposa El 15-V-1689 se li donà llicència per a casar-se amb Ángela del Castillo, natural de Madrid, filla dels marquesos de Valera: l'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 53; el 10-XII-1699 per a casar-se amb Mª Josefa Ximénez de Montalvo, natural de Yecla: exp. casaments Montesa, nº 94

Observacions

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Comanador d'Ares (30-XII-1688) -colació el 17-I-1689-

Altres Col.legial en el Mayor de San Ildefonso d'Alcalà de Henares, fiscal de la Junta de Obras y Bosques (1689);
membre del Consejo de Hacienda (1697-1706)
membre del Consejo de Indias (23-V-1706 - 20-IX-1706)
membre del Consejo de Castilla (20-IX-1706)

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

5 11 1671

Mercé concedida per

Carlos II

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

21 12 1671

Resolució proves

Informants cavallers

fra Gaspar Frígola, batlle de Moncada, i tresorer general

Informants religiosos

fra Hipólito de Samper, rector del col.legi de Sant Jordi

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

21 12 1671

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

08/06/1686

Data

9 6 1686

Lloc

Madrid, església de l'Hospital d'Aragó

Ministres

fra Antonio de Calatayud i Toledo

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

El pare, Pedro de Villacampa (1646)

Descendents

El seu fill, José de Villacampa (1722)

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"En la villa de Madrid, a veinte y ocho de nobiembre de mill y seisientos y sesenta y uno, nos, el maestro fray Diego de Silba, abbad y cura de San Martín, bautizé a Pasqual, hijo lejítimo del señor don Pedro de Villa Campa y Pueio, de la orden Montesa, del Conssejo Supremo de Aragón y de el de la Cruzada, y de la señora doña Francisca de Ruego y Laia, su lejítima muger. Nazió a onze de dicho mes, calle de la Puebla de San Joachim, cassas propias. Padrinos el señor don Pedro Mandarres de Heredia, obispo de Mallorca y Ynquisidor de la Suprema, y doña María de Balmas y de la Zerda. Testigos don Martín de Castro y Coloma, Francisco Feijo y Pedro Ruiz, y lo firmé. Fray Diego de Silba, abad y cura de San Martín": [de l'Arxiu de la parròquia de San Martín de Madrid (exp. 525)].

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 205-210; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 212v-214; llicència per a casar-se amb Ángela del Castillo: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 291-291v; títol de comanador d'Ares (amb nota al marge sobre la colació de la comanda): Ibidem, ff. 272-276v; llicència per a casar-se amb Mª Josefa Ximénez de Montalvo: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 101v-102;

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Sol.licitud i altres documents sobre la professió: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 84-84v;
legs. 2158 i 3721; i lib. 884-C.

El 30 d'octubre i 20 de novembre de 1675 el rei va demanar a l'ambaixador a Roma aconseguir del papa la concessió de 500 ducats de pensió sobre la comanda d'Ares per a fra Pascual de Villacampa: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 68-69 i 83-84.

Por Fr. Don Pascual de Villacampa en el pleyto con la religión de Montesa sobre la paga de una pensión de mil y quinientos reales de pensión annua, impuesta sobre la encomienda de Ares, en dicha Religión. Por el Licdo. Pascual de Villacampa; imprés en sis fulles en foli, sense lloc d'impressió, ni data ni impremta; RAH, CSC, sign. X-21, ff. 270-275.

"Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 93.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 78v-79.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 41v, on consta el cognom matern com Arruezo. Més genealogies de la família Villacampa: RAH, CSC, sign. D-35, f. 149v, i leg. 24, carpeta 1, nº 3.

Bibliografia

ÁLVAREZ, J. A., Hijos de Madrid ilustres..., cit., vol. IV [1791], pp. 155-156.

Villacampa y Arruezo [sic], Pacual. Natural de Madrid. 1671. Colegial del Mayor de San Ildefonso. Del Consejo de Hacienda en 1697. Comendador de Ares. No existe su expediente: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 51.

BERNARD, Gildas, Le secretariat d'Etat et le Conseil Espagnol des Indes (1700-1808), Genève, Librairie Droz, 1972, p. 214, nº 31.

FAYARD, Janine, Los miembros del Consejo de Castilla (1621-1746), Madrid, Siglo XXI, 1982, pp. 95n, 99, 119, 220, 249, 299, 300, 353, 366n, 376n, 378, 383n, 385, 386, 418, 512; Id., Los ministros del Consejo Real de Castilla (1621-1788). Informes biográficos, Hidalguía, nº 165 (1981), pp. 177-178.

FRANCISCO OLMOS, José María de, Los miembros del Consejo de Hacienda en el siglo XVII, Madrid, Castellum, 1999, p. 109.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Villacampa i Pueyo, Pedro de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1606 **+** 1646

Lloc defunció Madrid **Data defunció** 24 7 1696

Soterrat a Madrid, convent de Sant Martí

Pares i avis
 Agustín de Villacampa i Pueyo i Juana Asensia Giner, ambdós de València;
 Avis paterns: Juan de Villacampa i Pueyo, natural de Jaca i veí de València, i Juana Ángela Tisón, natural de Puçol;
 Avis materns: Jaime Giner, natural de València, i Úrsula Cervera, natural d'El Villar

Esposa
 L'AHN conserva un expedient de proves per contraure matrimoni amb Hipólita Blasco Palau, de 1650: AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 23. Després casà amb Francisca de Ruego, de Madrid.

Observacions
 Els testimonis declararen que el candidat tenia uns 40 anys d'edat i el pare era, aleshores, sacerdot.

"El llamarse Villacampa fue que Joan de Pueyo, agüelo del pretendiente e hijo de Domingo de Pueyo, natural de el lugar de Botaya, del reyno de Aragón, en la montaña de Jacca, vino de edad de dies a dose años a casa su tío Pedro de Villacampa, en la calle de Murviedro, que hoy la possehe el marqués de Quirra, y por hazelle gusto al tío Pedro de Villacampa, hermano de Anna de Villacampa, madre de dicho Joan de Pueyo, tomó su apellido, y assi comúnmente le llamava Joan de Villacampa y Pueyo, como está declarado por sentencia dada en el Consejo de Aragón y publicada en Valencia": (exp. 526, f. 2v).

Els testimonis declararen que la família paterna eren "infanzones e hijosdalgo", descendents de la casa dels Pueyo del lloc de Botaya, en les muntanyes de Jaca, als peus del monestir de San Juan de la Peña, i per banda materna asseguraren que l'avi havia exercit càrrecs municipals a la ciutat de València; s'inclou imprés sobre la hidalguia dels Pueyo i Villacampa (1 f., exp. 526).

Els informants per a l'expedient de proves del seu nét no van trobar la seua partida de bateig en cap de les parròquies de València.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Companyó del comanador d'Ademús (15-XII-1648); companyó del comanador de Silla (10-IV-1660); assessor general (15-IV-1671 - 24-VII-1696); comanador de Montroi (31-VIII-1693) -colació: 3-X-1693-

Altres

Assessor del portantveus de general governador d'Oriola, assessor del portantveus de general governador de València; membre de l'Audiència de València: advocat fiscal (4-VIII-1638), oïdor de causes criminals (28-II-1639), oïdor de causes civils (11-XI-1642), assessor de l'Orde a València (29-VII-1645); regent del Consell d'Aragó (1647-1696).

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 29 8 1645 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 04/10/1645 **Data comissió presa d'hàbit** 10 2 1646

Resolució proves 01/02/1646

Informants cavallers fra Félix Sarzola

Informants religiosos fra Rafael Antonio Miguel, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data **Lloc**

Ministres fra Félix Sarzola i fra Rafael Miquel, prior del Temple

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents El seu fill Pascual de Villacampa (1671); i el seu nét José de Villacampa (1722)

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Don Pedro Villacampa. A 21 de febrero 1646 tomó el hábito de cavallero de nuestra sagrada Religión don Pedro Villacampa y Pueyo, oidor del Supremo de Aragón. Diósele don Félix Cersola y frey Rafael Mique[^l], prior del Temple. Es asesor general de la Orden": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 173.

Consulta del Consell d'Aragó sobre l'hàbit de Montesa que sol·licita Pedro Villacampa, per ser un dels assessors de l'Orde (18-VIII-1645): AHN, OOMM, leg. 2194. El títol d'assessor en: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 261-262v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 555-C, f. 264; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 265-267v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 280-281; títol de companyó del comanador d'Ademús: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 160v-161; títol de companyó del comanador de Silla: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 27-28; títol d'assessor general: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 184v-186v -abans, augment de salari per l'exercici de dit càrrec-: Ibidem, ff. 178-179; títol de comanador de Montroi (amb nota sobre la colació de la comanda al marge): AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 71-75v;

Va sol·licitar professar, AHN, OOMM, leg. 2158; la llicència per a professar a Madrid: AHN, OOMM, lib. 532-C, ff. 242-242v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 9.

"A 24 de julio de 1696 murió el señor don Pedro de Villacampa y Pueyo. Fue su entierro en el día 25 del mismo, en la iglesia de San Martín. Juró la plaza en 5 de marzo de 1647, con que fue regente [del Consell d'Aragó] 49 años y 4 meses": AHN, Consejos, lib. 2029, f. 190v.

Un diari del personatge, -més bé del Consell d'Aragó-, escrit per Villacampa, en AHN, Consejos, lib. 2029.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 65v-66.

Genealogies de la família Villacampa: RAH, CSC, sign. D-35, f. 149v, sign. I-2 [9/576], f. 31v i leg. 24, carpeta I, nº 3.

Bibliografia

Villacampa y Pueblo [sic] Guin [sic], Pedro. Natural de Valencia. 1645. Regente del Consejo de Aragón en 1646. Comendador de Montroy. Asesor general de la Orden en 1671. Exp. núm. 526: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 51.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

MOLAS, P., "Els cavallers de l'Orde de Montesa a l'Audiència...", cit., p. 588.

CANET, T., La Magistratura..., cit., p. 172.

ARRIETA, J., El Consejo Supremo..., cit., p. 628.

GRAULLERA, V., Juristas valencianos..., cit., pp. 358-59.

PÉREZ APARICIO, Carme, Canvi dinàstic i Guerra de Successió. La fi del Regne de València, València, Edicions 3 i 4, 2008, vol. I, p. 128.

GÓMEZ, fray T., En reino extraño..., cit., pp. 468 i 559.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Villalón i Pardo, Gaspar Juan de

Altres formes

Lloc naixement València **Data** c. 1570 **+** 1588

Lloc defunció **Data defunció** 1 4 1622

Soterrat a

Pares i avis

Gaspar de Villalón, natural de Gandia, i Úrsula Ángela Pardo, natural de València;
Avis paterns: Rodrigo de Villalón, natural de Salamanca, i Luisa de Vera, natural de Gandia;
Avis materns: Bernabé Pardo, natural de València, i Ana Mur, natural de Gandia

Esposa

Observacions

El pretendent tenia uns 17 anys d'edat. Alguns dels testimonis asseguraren que els Villalón descendien d'una tal Rodrigo de Villalón, que, procedent de Salamanca, es va establir al regne de València (exp. 527).

Amb el nom de Tinieblas, va participar en l'Academia de los Nocturnos de València: (CANET, et alii,1988)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants cavallers

Informants religiosos

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents

Descendents

En altres oomm

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Don Gaspar Juan de Villalón, natural de Valencia, de edad de 18 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1587. Padres: Gaspar de Villalón, natural de Gandia, y Úrsola Ángela Pardo, natural de Valencia. Abuelos paternos: Rodrigo de Villalón, natural de Salamanca, y Luysa de Vera, natural de Gandia. Maternos: [f. 106v] Bernabé Pardo, natural de Valencia, y Anna Mur, natural de Gandia. El pretendiente es hijo legítimo, y assí este como su padre conservaron el lucimiento y estimación del abuelo paterno, el qual es decendiente de nombre y armas de los Villalones de Salamanca, que son cavalleros muy principales de aquella ciudad y de solar conocido, sin ninguna mala raza. Este vino de Salamanca sirviendo al duque don Juan de Gandia y fue muy estimado y empleado en los officios más honrosos de su casa. Los Pardos son ciudadanos antiguos de Valencia y decendientes de tales, todos matriculados en las bolsas de los officios de la ciudad que governaron muchas vezes con grande aplauso; y aunque a Bernabé Pardo le calumniaron que tenía taverna de vino en su casa, como era verdad, pero como este la tenían muchos cavalleros, vendiendo en ella por un criado suyo el vino de sus heredades, y siempre por ese trato con mucha ostentación y en nada desigual a su estado y calidad. Los Veras son cavalleros de Gandia y decendientes de tales, y la abuela paterna sobrina del cardenal Veras. La materna es también decendiente de cavalleros, y todos los genealogiados christianos viejos y de conocida limpieza. Aprobaron esta información de orden del señor Maestre fray [sic] don Juan Tallada, fray Marcos García, fray Benito Roca y fray Andrés Ferran": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 106-106v.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

"Frey Gaspar Joan de Villalón tomó el hábito de cavallero desta Orden en 22 de henero del año 1588 en la yglesia del Temple. Dióselo el comendador García con comisión del señor Maestre hecha en 18 de dicho mes y año, y es el quarto en grado. Dixo la missa frey Ferran, padrinos fueron frey Benito Roca y frey don Pedro de Castelví. Empesó de hazer la probación en 12 de março 1589. Hizo profesión en 7 de abril de dicho año con orden de Su Señoría ilustrísima, reçibióla el soscomendador frey don Pedro de Castelví. [Al marge:] Obiit 1 die aprillis anno 1622": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 120.

"Gaspar de Villalón. Arribà al convent per a regir lo offici de sosclauer, lo qual vacava per la promotió que Sa Magestat feu de Galcerán Vidal al offici de soscomanador, arribà dic al convent als 5 de jener 1610": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 30.

Donació certa quantitat de diners en favor de frey Gaspar de Villalón AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 132v-133 i 138-138v; títol de sotsclauer: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 11-11v.

"Testamento de fray don Gaspar de Villalón, caballero de Montesa, ante Onofre Micó, abierto y publicado por el mismo en 3 de abril de 1622; deja heredero al convento de Montesa para que se celebrasen en la iglesia del mismo los aniversarios y misas perpetuas y por la cantidad de que en el mismo se hace mérito": ARV, índex de Manaments i emparees, vol III, ff. 199-199v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36v.

Bibliografia

Villalón y Pardo, Gaspar Juan de. Natural de Valencia. 1588. Subclavero. +1622. Exp. núm. 527: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 51.

CANET, José Luis (et alii, eds.), Actas de la Academia de los Nocturnos, València, IVEI, 1988, vol. I., p. 29.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vives de Canyamàs i Alpont, Alejo

Altres formes Vives de Cañamás: AHN, OOMM, lib. 811-C, f. 102

Lloc naixement València **Data** c. 1572 **+** 1585

Lloc defunció Flandes **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis Francisco Vives de Canyamàs i Ángela Alpont;
Avis paterns: Juan Vives de Canyamàs i Jerónima Ferrando;
Avis materns: Pedro Alpont i Brianda Centelles, naturals tots de València

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 6-7 anys d'edat (exp. 533)

Morí novici

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 28 5 1579

Mercé concedida per Mestre Borja

Inici proves 30/07/1579

Data comissió presa d'hàbit

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Resolució proves	<input type="text" value="No hi consta"/>
Informants cavallers	<input type="text" value="fra Francisco Luis Tallada, sotscomanador"/>
Informants religiosos	<input type="text" value="fra Andrés Ferran, prior de la casa del mestre"/>
Informants altres ordes	<input type="text"/>

Creuament i presa d'hàbit

Data	<input type="text" value="16"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="1585"/>	Lloc	<input type="text" value="València, església del Temple"/>
Ministres	<input type="text" value="fra Gonzalo Llançol, comanador de Vilafamés"/>				
Padrins	<input type="text" value="fra Miguel Centelles i fra Francisco Tallada"/>				

Professió

Llicència per a professar	<input type="text"/>				
Data	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Lloc	<input type="text"/>
Ministres	<input type="text"/>				
Padrins	<input type="text"/>				

Familiars en l'Orde

Ascendents	<input type="text"/>
Descendents	<input type="text"/>
En altres oomm	<input type="text"/>

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Alexos Vives de Cañamás, natural de Valencia, de edad de 7 años. [Al marge:] Cavallero. Año 1579. Padres: don Francisco Vives de Cañamás y doña Ángela Alpont, naturales de Valencia. [f. 109v] Abuelos paternos: don Juan Vives de Cañamás y doña Gerónima Ferrando, naturales de Valencia. Maternos: don Pedro Alpont y doña Brianda Castelles (sic), naturales de Valencia. El pretendiente es hijo legítimo y todos los genealogiados son caballeros nobles, decendientes de tales, muy limpios de toda mala raza en qualquier grado por muy remoto que sea; es un común y fama pública, sin haver cosa en contrario. Fray Andrés Ferrán no pudo concluir las informaciones por haver partido a Madrid por negocios de la Orden, y las concluyó don Francisco Tallada solo. No hay aprobación": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 109-109v.

"Frey don Alexo Vives de Cañamás recibió el hábito desta Orden a dies y seys de hebrero año 1585 por manos de frey don Gonçalo Lançol, comendador de Villafamés, en la hyglesia del Temple en Valencia, con comission del señor Maestre, dixo la missa el prior de dicha hyglesia, y fueron padrinos frey don Miguel Sentelles y frey don Francisco Tallada. Murió en Flandes siendo novisio": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 102.

Donació de 100 lliures de renda feta per donya Aldonça Ángela Alpont i de Vives a don Alexo de Vives, son fill, per a pendre l'hàbit de Montesa. AHN, OOMM, legs. 2165 i 2166.

Comissió per a les proves i nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 11-11v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 99v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

36.

Una còpia de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. D-46, f. 34.

Bibliografia

CARUANA, J., "Las capillas parroquiales...", cit., vol. XII (1944), p. 213.

Vivas de Cañamás y Alpont, Alejo. Natural de Valencia. 1579. +Flandes. Exp. núm. 533: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 52.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vives de Canyamàs i Mompalau, Felipe

Altres formes Vivas de Cañamás: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 83

Lloc naixement Gènova **Data** c. 1616 **+** 1625

Lloc defunció València **Data defunció** 18 7 1693

Soterrat a

Pares i avis

Juan Vives de Canyamàs i Alpont, senyor de Benifairó, virrei de Sardènia, cavaller de Calatrava, i María Mompalau -2ª esposa-;
Avis paterns: Francisco Vives, senyor de Benifairó, i Àngela Alpont;
Avis materns: Gaspar de Mompalau, senyor de Xestalgar, i María Ferrer, filla del senyor de Sans, naturals tots de València

Esposa

El 17 de juny de 1641 va casar amb Isabel Julvi Alapont, filla d'Antoni Julvi i Vicenta Alapont, a la parròquia de Sant Bartomeu de València

Observacions

Segons el seu expedient de proves, nasqué a Gènova. Era el fill tercer del segon matrimoni de son pare; el pretendent tenia una 6-7 anys d'edat (exp. 537).

Es va sol·licitar al papa dispensa d'edat per poder ingressar en l'Orde, ja que tenia menys de 10 anys d'edat.

Es conserva un retrat del personatge, que descrivim al darrer capítol d'aquest treball.

El seu escut, en pedra, al Museu Parroquial de Montesa.

Previ a la concessió de la comanda de Montroi, sa mare María Mompalau va demanar per a ell la futura de la comanda que tenia Pedro Luis de Borja –Benassal–, una comanda de Calatrava per al seu germà José i rendes per a la seua filla Mariana: ACA, Consell d'Aragó, leg. 941, n° 208.

Títols i càrrecs

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Comanador de Montroi (14-XII-1641 - 18-VII-1693);
sotsclauer (30-I-1649 - 18-VII-1693)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercé concedida per

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants cavallers

fra Jofré de Blanes, comanador de Benicarló i Vinaròs; fra Francisco Terça (per a que averiguaren a la Cort si el candidat era natural de Gènova i on va ser batejat)

Informants religiosos

fra Miguel Tomás Insa, rector de Moncada; fra Miguel Beltrán, capellà d'honor del rei i prior de Borriana, per a que averiguaren a la Cort si el candidat era natural de Gènova i on va ser batejat

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendants

Descendants

José Vives de Canyamàs (1705), comte de Faura; Juan Vives de Canyamàs (1728), fill de l'anterior

En altres oomm

Son pare, Juan Vives de Canyamàs i Alpont, va ser cavaller de Calatrava

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Frey don Phelippe Vivas de Cañamás. En 10 de octubre 1604 hizo Su Magestad merced del hábito de cavallero de Montesa a don Phelippe Vivas de Cañamás y en 2 de mayo 1605 se le dio comisión para tomalle. [Tatxat es pot llegir] hízole Su Magestad sotsclavero de las villas de Montesa y Vallada en [blanc] de [blanc] año [blanc]": AHN, OOMM, Montesa, lib. 812-C [Cantoría II], f. 83.

"Item, a 17 de juny 1641 don Phelip Vives de Cañamàs, del àvit de Montesa y sosclauer de dita Relixió, comanador de Montroy y governador de Montesa y

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Vallada, fill de don Juan, embaxador de Gènova y virrey de Cerdeña, y dona María Mompalau, ab dona Ysabel Julvi, filla de Antoni Julvi, ge[ner]ós y Vicenta Alapont": [en Sant Bartomeu], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 32.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 29v-30; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 34v-38; sol.licitud de dispensa d'edat per ingressar en l'Orde: Ibidem, ff. 79-79v; comissió a fra Francisco de Ravaneda, cavaller de Montesa i a qualsevol monjo profés de Sant Benet i Sant Bernat per a que donen l'hàbit, amb breu de dispensa d'edat del papa: Ibidem, ff. 105-107; títol de comanador de Montroi: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 112v-116; títol de sotsclauer: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 163v-164v.

Testament rebut per Jacinto Matoses, notari, el 17-VII-1693: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 62v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 8.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52.

Còpies de la seua genealogia: RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 16 i D-46, f. 34.

Bibliografia

Vivas de Cañamás y Mompalau, Felipe. Natural de Génova. 1623. Comendador de Montroy y subclavero. Exp. núm. 537: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 52.

Sobre el retrat que li pintà Espinosa: FERRÁN y SALVADOR, Vicente, "A propósito de las pinturas de Jerónimo Jacinto de Espinosa en el Museo de Bellas Artes de Valencia", Archivo de Arte Valenciano, any 32 (1961), en particular les pp. 54-56; PÉREZ SÁNCHEZ, Alfonso Emilio, Jerónimo Jacinto de Espinosa (1600-1667), València, Generalitat, 2000, pp. 84-85; AAVV, Caravaggio i la pintura realista europea, Barcelona, Museu Nacional d'Art de Catalunya, 2005, pp. 146-149.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vives i Ferrer, Bartolomé

Altres formes Vivas: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 54

Lloc naixement València **Data** 1587 **+** 1599

Lloc defunció **Data defunció** 30 8 1635

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo Vives, natural de Dénia, i Vicenta Ferrer, natural de La Granja, terme de Xàtiva;
Avis paterns: Bartolomé Juan Vives, senyor d'El Verger, natural de Dénia, i Isabel Ana Codo, natural de València;
Avis materns: Francisco Ferrer, cavaller de Calatrava, natural de València, i Jerónima Calatayud, natural de Bocairent

Esposa El 30-III-1613 se li donà llicència per a casar-se amb Isabel Vich i Castellví. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 205.

Observacions El pretendent tenia uns 12 anys d'edat (exp. 538).

L'1 de gener de 1609 el rei ordenà al lloctinent general la suspensió del cobrament de les rendes de la companyia que tenia fins que professara en l'Orde.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó de la Mensa (20-I-1605); comanador de Montroi (23-VII-1611 - 30-VIII-1635)

Altres Patge de Felipe III

Hàbit de l'Orde

Concessió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 25 4 1598 **Mercé concedida per** Felipe II

Inici proves 13/05/1599 **Data comissió presa d'hàbit** 1 11 1599

Resolució proves 29/06/1599

Informants cavallers fra Francisco Crespi

Informants religiosos fra Baltasar Primo, capellà d'honor del rei

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 14 11 1599 **Lloc** Madrid, convent de Sant Martí, de l'orde de Sant Benet

Ministres "Se lo dio el señor vicecanciller don Diego de Covarrubias, dixo la misa el doctor frey Balthazar Primo; armóle cavallero el príncipe de [E]squilache y don Ximén Pérez Portués"

Padrins

Professió

Llicència per a professar 01/08/1609

Data 10 8 1609 **Lloc** Montesa

Ministres fra Serafín Martí, sotscomanador

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents Son tio Juan Ferrer de Calatayud -germà de la mare- (1557), després lloctinent general; el seu cosí Gaspar Ferrer (1589), fill de Francisco Ferrer, també germà de la mare

Descendents

En altres oomm L'avi matern, Francisco Ferrer, fou cavaller de Calatrava; un germà del pretendent, José Vives i Ferrer, d'Alcántara

Fonts documentals

Exp. en l'AHN 538

Fonts arxivístiques "Item, a 3 de octubre 1587 bautizaron a don Bartolomé, hijo de don Gerónimo Vives y doña Vicenta Ferrer": [en Sant Andreu], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 80.

"Frey don Bartholomé Vives, page del señor rey Phelippe Segundo [per Tercero], natural de Valencia [al marge], año 1599. Cavallero. Padres: Don Jerónimo Vives, natural de Dénia, y doña Vicenta / f. 78v Ferrer, natural de la Granja, término de Xàtiva. Abuelos paternos: Bartholomé Juan Vives, señor del Vergel, natural de Dénia, y Isabel Ana Codo, natural de Valencia. Abuelos maternos: Don Francisco Ferrer, del ábito de Calatrava, natural de Valencia, y doña Gerónima Calatayú, natural de Bocayrente, reyno de Valencia. Frey don Bartholomé Vives entró en el servicio del señor rey Phelippe Segundo de edad de doze años y fue admitido en Valencia (hallándose allí Su Magestad) [probablemente en 1599] al honor y estimación de page. Este apellido es tan antiguo en Dénia y principal que hasta la sexta generación se reconocen cavalleros los Vives sus ascendientes, pasando a nobles don Gerónimo Vives y frey don Bartholomé su hijo, y el abuelo paterno sirvió mucho a Su Magestad en el tiempo de las Comunidades. Doña Vicenta Ferrer y su padre don Francisco, abuelo materno, fue governador de Xàtiva y del ábito de Calatrava, y don Juan Ferrer, su hijo, hermano de doña Vicenta, del de Montesa. El apellido, nobilísimo, y en él havido muchos ábitos de diferentes órdenes militares, y doña Gerónima Calatayú fue persona noble y por tal / f. 79 reputada

Cavallers de Montesa (1592-1701)

generalmente de todos. La abuela paterna, Isabel Anna Codo, hija de Balthasar Codo, fue hijadalgo a fuero destes reynos, y su padre y abuelo paterno fueron justicia y jurados en Valencia, y los mismos officios tubo Balthasar Codo, hermano entero de la dicha abuela, y todos los referidos en esta genealogía fueron muy limpios, sin circunstancia alguna encontrada a esta verdad y possessión. En estas pruebas fue nombrado por el señor Covarrubias anciano para el examen, el mismo cavallero informante y comissario, que fue frey don Francisco Crespi de Borja, padre de frey Juan Crespi": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 78-79;

"Frey don Bartholomé Vivas. En 25 de abril 1598 hizo merced del hábito a don Bartholomé Vivas. En el primero de noviembre 1599 se dio comisión para tomalle. En el propio año tomó el hábito, y no se sabe el día, en el convento de Sant Martín de Madrid. Se lo dio el señor vicecanciller don Diego de Covarrubias, dixo la missa el doctor frey Balthazar Primo; armóle cavallero el príncipe de [E]squilache y don Ximén Pérez Pertusa. Hízole professo el soscomendador frey Serafín Martín a 10 de agosto 1609 por ausentia del prior. Le an dado la encomienda de Montroy. Tomó el hábito en 14 de noviembre 1599": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 54.

"Don frey Bartholomé Vivas y Ferrer, cavallero novitio de Montesa, allegó al convento para haser la probación als 12 de mars 1609. Tomó el hábito el anno 1599, no sabe que día, en el monasterio de Sant Martín de Madrid, diósele el señor vicecanciller don Diego de Covarrubias, dixo la missa el doctor frey Balthazar Primo, armóle cavallero el príncipe d'Esquilache y Ximén Pérez Pertusa. Fiu-lo profés lo soscomandador Serafí Martí als 10 de agost 1609 per ausentia del prior. Feu de gasto 50 lliures, 8 sous, 7 [diners]: AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 27.

"Item, a 29 de agosto 1613 se desposó don Bartholomé Vives, del ávito de Montesa, hijo de don Gerónimo Vives, con doña Ysabel Vich, viuda de don Luis Villarrasa, hija de don Álvaro Vich": [en Sant Andreu], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 63.

Carta de l'assessor general de Montesa fra Diego de Covarrubias de 7-VIII-1599, sobre haver superat les proves per a l'hàbit que demana Bartolomé Vives: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 546-C, f. 52; nomenament d'informants: Ibidem, ff. 58-58v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 72-72v; títol de companyó de la mensa: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 237v-238v; el rei al lloctinent general ordenant la suspensió del cobrament de les rendes de la companyia fins que professara: AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 236v-237; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff.

245v-246; títol de comanador de Montroi: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 20v-22v; llicència per a casar-se amb Isabel Vich: Ibidem, ff. 86-86v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42.

Còpies de la seua genealogia a: RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 15v-16 i D-46, f. 36.

Bibliografia

CARUANA, J. "La heráldica...", cit., vol. I -2ª época- (1940), p. 14.

Vives y Ferrer, Bartolomé. Natural de Valencia. 1599. Comendador de Montroy. +1635: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 52.

SOLER, Abel; YAGO, Ramón, Montroy. Geografía, Historia, Patrimonio, Montroi, Ajuntament, 2004, p. 153.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vives i Ferrer, Manuel

Altres formes Vivas: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 122

Lloc naixement València **Data** 1593 + 1622

Lloc defunció València **Data defunció** 21 6 1666

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo Vives, senyor i natural d'El Verger, i Vicenta Ferrer, natural de La Granja de La Costera;
Avis paterns: Bartolomé Juan Vives, i Isabel Ana Codo, naturals ambdós de València;
Avis materns: Francisco Ferrer, cavaller de Calatrava, senyor de La Granja, natural de València, i Jerónima Calatayud, natural de Bocairent

Esposa El 6-V-1636 se li donà llicència per a casar-se amb Hipólita Juan de Torres. L'expedient en AHN, OOMM, casaments, Montesa, nº 97.

Observacions El pretendent tenia uns 22-23 anys d'edat segons el seu expedient (exp. 539).
Malgrat fer constar Samper que el personatge era senyor d'El Verger (Décadas montesianas: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51), en el moment de prendre l'hàbit dita senyoria havia estat venuda, en 1580, al duc de Lerma: cfr. GIL PERICÁS (2011) pp. 132-135.
L'any de la seua presa d'hàbit no coincideix a la Memòria impresa de membres de 1653; pensem que es tracta d'una errada en imprimir-la, tenint en compte que la comissió per a que se li done l'hàbit és del 26-II-1622
En 1646 se li van atorgar 200 lliures de pensió sobre la comanda de Culla.

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Companyó de la mensa (22-VI-1640);
procurador general a València (30-XI-1643)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 7 11 1621 **Mercé concedida per** Felipe IV

Inici proves 16/12/1621 **Data comissió presa d'hàbit** 26 2 1622

Resolució proves 21/02/1622

Informants cavallers fra Carlos Salvador

Informants religiosos fra Berenguer Vila, prior del Temple

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 8 1622 **Lloc** Montesa

Ministres fra Bartolomé Vives, comanador de Montroi, i fra Joan Borja, capellà del rei

Padrins

Professió

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Llicència per a professor

Data Lloc

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Ascendents El seu germà, Bartolomé Vives i Ferrer (1599)

Descendents El seu fill, Jerónimo Vives i Juan de Torres (1665)

En altres oomm El seu avi matern, Francisco Ferrer, fou cavaller de Calatrava; un germà seu, mort en el moment de fer les proves, d'Alcántara

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

Fonts arxivístiques

"Item, a 25 deziembre 1593 bautizaron a don Manuel, hijo de don Gerónimo Vives y doña Vicenta Ferrer": [en Sant Andreu], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 81.

"Frey don Manuel Vivas. En 7 de noviembre 1621 se hizo merced del hábito de cavallero de Montesa a don Manuel Vivas, natural de Valencia, y en 26 de hebrero 1622 se le dio comisión para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 122.

"Item, a 9 de juny esposaren a don manuel Vives, cavaller del àbit de Montesa, fill de Geroni Vives y de dona Vicenta Ferrer, conjuges, ab dona Ypólita Juan de Torres, filla de don Francisco Juan de Torres, cavaller del àbit de Sant Jaume de la Espasa y de dona Juana Verdugo, conjuges": [en Sant Esteve], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 15.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, 551-C, ff. 11-13v; comissió per a que fra Bartolomé Vives i fra Joan Borja li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 19-20; llicències per a professor: Ibidem, f. 234 i ff. 245-245v; llicència per a casar-se amb Hipólita Juan de Torres: AHN, OOMM, 554-C, ff. 89v-90; títol de companyó de la Mensa: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 37v-38v; títol de procurador general a València: Ibidem, ff. 190v-191v; concessió de 200 lliures de pensió sobre la comanda de Culla: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 23-23v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Va fer testament davant Ignacio Martines, notari, el 19-VI-1666: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 33, i CARUANA, J. "La heráldica...", cit., vol. I, -2ª época- (1940), p. 15.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 3.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 15v-16.

Bibliografia

Vives y Ferrer, Manuel. Señor de Vergel. Natural de Valencia. 1622. Procurador General de la Orden. +1666. Exp. núm. 539: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 52.

GIL PERICÁS, Francesc (et alii.), El Verger, de la Prehistòria a la fi de l'Antic Règim, Ajuntament d'El Verger i Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta, 2011, p. 135.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Altres formes

Lloc naixement **Data** 1638 **+** 1665

Lloc defunció **Data defunció** c. 1702

Soterrat a

Pares i avis
 Manuel Vives i Ferrer, cavaller de Montesa, i Hipólita Juan de Torres i Verdugo;
 Avis paterns: Juan Jerónimo Vives i Vicenta Ferrer, naturals ambdós de València;
 Avis materns: Francisco Juan de Torres, natural de València, i Juana Verdugo, natural d'Oldensell [sic], als estats de Flandes

Esposa
 Va casar cap a 1662 amb Fausta de Castellví, filla de Felipe de Castellví, comte de Carlet i cavaller de Montesa, i Jerónima Blasco, filla de Luis Blasco, cavaller de Montesa: CARUANA (1940), p. 15.

Observacions Les proves de l'àvia materna es van fer a la Cort, per "patria común" (exp. 540)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa Procurador general a València (7-VIII-1666); lloctinent del batlliu de Moncada (23-V-1687)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 7 11 1664 **Mercé concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 24 3 1665

Resolució proves

Informants cavallers fra Juan Pertusa Bonastre, receptor de la mensa; fra Lorenzo Matheu (per a l'àvia materna)

Informants religiosos fra Pablo Inglés; fra Pablo Climent, prior de Sant Jordi i capellà d'honor del rei (per a l'àvia materna)

Informants altres ordes

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 5 1665 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Padrins

--

Familiars en l'Orde

Ascendents

El pare, Manuel Vives i Ferrer (1622); Bartolomé Vives (1599), germà del pare;
Juan Ferrer (1557), lloctinent general, germà de l'àvia paterna

Descendents

--

En altres oomm

Foren cavallers de Santiago: Carlos Juan, comte de Peñalva, germà de la mare del pretendent;
Guillermo Verdugo, germà de l'àvia materna; Antonio Meneses i Verdugo, fill d'una germana de l'àvia materna.

De l'orde de Calatrava: Gaspar Ferrer, germà de l'àvia paterna.

De l'orde d'Alcántara: José Vives, germà del pare; Jerónimo Vives, cosí germà del pare del pretendent.

De l'orde de Sant Joan: Francisco Juan, germà de la mare del pretendent.

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

540

Fonts arxivístiques

"Item, a 13 de mayo 1638 b[autizaron] a don Juan Gerónimo Vives, hijo de don Manuel y de doña Ypólita Juan": [en Sant Andreu], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 84.

"Item, a 26 junio 1662 don Gerónimo Vives, del ávito de Montesa, hijo de don Manuel y doña Ypólita Juan, con doña Fausta de Castelví, hija de don Phelipe de Castelví, del ávito de Montesa, conde de Carlet, y doña Gerónima Blasco": [en Sant Salvador], "Llibre de la Noblea de València...": ADV, sign. 10-bis, f. 29v.

Consulta del Consell d'Aragó de 24-XI-1662 sobre l'hàbit que demana Manuel Vives, cavaller de Montesa, per al seu fill Juan Jerónimo: AHN, OOMM, leg. 2194.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè: AHN, OOMM, lib. 558-C, f.

148; nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 149-151v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 155-156v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 22-22v; títol de procurador geneal a València: Ibidem, ff. 25-26v; títol de lloctinent del batlliu de Moncada: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 138-139v.

El lloc de pressa d'hàbit s'hi troba al llistat de cavallers inclòs en AHN, OOMM, lib. 678-C, s. p.

Va morir sense fer testament: AHN, OOMM, Montesa, lib. 677-C, f. 127.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 75.

Còpies de la seua genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 39 i D-27, f. 7.

Bibliografia

CARUANA, J. "La heráldica...", cit., vol. I -2ª época- (1940), p. 15.

Vives y Juan de Torres, Jerónimo. Natural de Valencia. 1666. Lugarteniente de bailio de Moncada. Procurador general de la Orden en 1666. Exp. núm. 540: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 52.

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Zapata i Zapata, Juan

Altres formes Çapata: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 57

Lloc naixement Càller (Sardenya) **Data** c. 1591 **+** 1606

Lloc defunció **Data defunció**

Soterrat a

Pares i avis José Zapata, cavaller de Santiago, natural de Castilla, i Leonor Zapata, natural de Càller;
Avis paterns: Juan Zapata Osorio, senyor de Barajas i Alameda, i María de Cisneros, ambdós naturals de Madrid;
Avis materns: Francisco Zapata, i Ana Castellotxi, naturals ambdós de Càller

Esposa

Observacions El pretendent tenia uns 13-14 anys d'edat (exp. 544)

Títols i càrrecs

Nobiliaris

En l'orde de Montesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 11 11 1604 **Mercé concedida per** Felipe III

Inici proves 02/04/1605 **Data comissió presa d'hàbit** 11 1 1606

Resolució proves 18/12/1605

Informants cavallers fra Francisco Terça (per als parents de Madrid)

Informants religiosos fra fra Baltasar Primo (per als parents de Madrid)

Informants altres ordes fra Luis de Calatayud i Toledo, cavaller de Calatrava, i fra Fabiano de Rinaldis, prior del convent de Sant Agustí de la ciutat de Càller

Creuament i presa d'hàbit

Data 1606 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Familiars en l'Orde

Cavallers de Montesa (1592-1701)

Ascendents

--

Descendents

--

En altres oomm

El pare, José Zapata, fou cavaller de Santiago, com també ho foren els seus germans Francisco, Ier comte de Barajas i president del Consejo de Castilla, i un tal Gabriel

Fonts documentals

Exp. en l'AHN

544

Fonts arxivístiques

"Frey don Joan Çapata, de Cerdeña. En 11 de noviembre 1604 se hizo merced del hábito de Montesa de cavallero a don Joan Çapata, y en 11 de henero 1606 se dio comisión para tomalle": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 57.

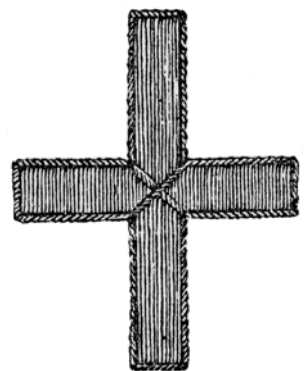
"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44.

Bibliografia

Zapata y Zapata, Juan. Natural de Caller (Cerdeña). 1605. Exp. núm. 544: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 53.

http://www.araldicasardegna.org/genealogie/alberi_genealogici/albero_famiglia_zapata_sardegna.htm

Religiosos de Montesa (1592-1701)

Nota prèvia

La informació que presentem a les bases de dades l'hem estructurada en diversos blocs.

Centrant-nos en la dels cavallers, el primer fa referència a les dades vitals del personatge, amb les de naixement i defunció, i la d'ingrés en l'orde de Montesa. S'ofereix també informació genealògica fins als avis, els noms de les esposes dels creuats i un camp d'observacions, on podem trobar informació del personatge diversa.

El segon bloc l'hem retolat amb el nom de *títols i càrrecs*. En conseqüència, es detallen els obtinguts pel personatge al llarg de la seua vida dins i fora de Montesa. Evidentment, el més complet és el que fa referència a l'orde militar, on es dona compte dels que exercí dins la institució. Com en altres camps, quan un apareix buit, és perquè no s'ha trobat –almenys de moment– informació al respecte.

A continuació, un tercer apartat dona compte dels tràmits del subjecte per a l'obtenció de l'hàbit de Montesa. Com s'ha dit, el procediment començava amb el lliurament d'una mercè per part del rei, gràcia que el monarca comunicava després a l'Orde i que fem constar al camp *Data comunicació*. A partir d'ací s'inicia el procés, que acabava amb la professió del cavaller en l'orde de Montesa. Els últims camps d'aquest bloc fan referència al parentiu amb altres membres de l'Orde, tant ascendents com descendents. També, els possibles familiars del personatge amb altres ordes militars, aspecte que en tot cas caldria contrastar amb fonts de les altres ordes, doncs podem respondre dels qui van ser membres de Montesa, però en rigor no tenim eixes dades dels cavallers de les altres ordes.

Per acabar, un quart bloc detalla l'apartat documental: l'expedient a l'AHN, les fonts d'arxiu i la bibliografia.

En les bases de dades dels religiosos i frares barbuts, el procediment ha estat el mateix, però adaptant els camps als personatges, ja que no comptaven amb família i la seua vinculació amb l'Orde és més patent, amb càrrecs que exercien al llarg de tota la seua vida al castell-convent de Montesa i als priorats i rectories a la seua disposició.

Som conscients que poden haver-hi errades. La trajectòria dels personatges s'estudia des de dins Montesa, amb la qual cosa altres dades s'hauran de completar des de l'estudi d'altres institucions: senyoriu, administració, etc.

Les bases de dades estaran disponibles en xarxa en pdf al Repositori d'Objectes Digitals per a l'Ensenyament, la Recerca i la Cultura –Roderic– de la Universitat de València (<http://roderic.uv.es>), i a la web del Museu Parroquial de Montesa (www.museumontesa.com).

Volem plantejar-les com una eina oberta, que pugua créixer amb el temps, doncs pensem que el nostre treball ha de ser no un punt final, sinó de partida, al qual s'haurà d'afegir progressivament la informació dels montesians d'altres èpoques i totes aquelles dades que donen al treball –en paraules de Samper– “la última mano a este borrón de la mía”.

Índex

1. Alarcó i Rexach, Isidoro
2. Albelda i Garrigues, Esteban
3. Alberó, Bartolomé
4. Alcover i Requena, Francisco Fabián
5. Alemany i Bella, José
6. Alfonso i Navarro, Jerónimo
7. Alrreus i Muñoz, Jerónimo
8. Álvaro i Andrés, Andrés
9. Amposta i Monsonís, José
10. Inglés i Eroles, Jacinto
11. Aparicio i Polop, Antonio
12. Aparicio i Polop, Francisco
13. Aragonés i Gramage, Jaime
14. Aràndiga i Franco, José
15. Aràndiga, Gaspar
16. Arano i Oñate, Felipe de
17. Arnau i Rodrigo, Jacinto
18. Badal i Escrig, Jerónimo
19. Balaguer i Gombau, Juan
20. Barberán i Marín, Juan
21. Barrón i Vila, Miguel
22. Bayarri i Esteller, José
23. Beltrán i Garcés, Jaime
24. Beltrán i Navas, Ignacio
25. Beltrán i Peris, Miguel
26. Benavides i Fenollet, Antonio
27. Benito i Soler, Manuel
28. Bernabeu i Insa, Jacinto
29. Bernat i Buisor, Francisco
30. Bertran i Climent, Clemente
31. Boluda i Mompó, Juan
32. Borja i Aràndiga, Juan
33. Borja i Garcia, Crisóstomo
34. Borràs i Palerm, Juan Bautista
35. Bru i Mompó, Gaspar
36. Buch i Tortosa, Francisco
37. Bueso i Muñoz, Simón
38. Çaera i Calvo, Juan Jerónimo
39. Calaceyt i Salvador, Miguel Jerónimo
40. Calaf i Burguera, Francisco
41. Cambra i Bayarri, José
42. Çapata i Ivars, Gaspar
43. Carbó de la Tonda, Juan Bautista
44. Carbonell i Morant, José
45. Cardona i Jérica, Joaquín
46. Català, Miguel
47. Cifre i Moliner, Miguel Jaime
48. Climent de la Gasca, Joaquín
49. Climent i Pastor, Pablo
50. Comes i Avellana, José
51. Correger i Presencia, Vicente
52. Cortés i Jover, Hilarión
53. Cortés i Merino, Alejo
54. Cruz i Blanchadell, Antonio
55. Cursà i Tarragó, Jaime
56. Domínguez i Puerto, Jerónimo
57. Esteller i Esteller, Jaime
58. Febrer i Porta, Miguel
59. Fernández de Pareja, Francisco
60. Ferran, Andrés
61. Ferrer i Grinyó, Antonio
62. Ferreres i Masip, José de
63. Ferreres i Vilanova, Agustín de
64. Ferriz i Ninyerola, Diego Pablo
65. Fito i Martí, Miguel
66. Fito i Selva, Pedro
67. Fito, Bartolomé
68. Fondestad i Jornet, Ignacio
69. Fondestad i Jornet, Raimundo
70. Fraga i Matamoros, Matías
71. Galcerán i Gil, Juan
72. Galcerán i Laudo, Francisco
73. Garcia i Arnau, José
74. Garrido i Collado, Francisco
75. Garrido i Tortosa, Miguel
76. Gassó i González, Pedro Vicente
77. Gavalvà i Arano, Francisco
78. Gavalvà i Cortiella, José
79. Gibert i Colomines, Matías
80. Gibertó i Romeu, Atanasio
81. Gilabert i Falcó, Lorenzo
82. Giner i Franch, José
83. Gomar i Benavent, Damián
84. González i Carnicer, Jerónimo
85. Gosalbo i Mollà, Luis
86. Gozalbo i Clavel, Tomás
87. Gralla, Miguel
88. Gres i Zaragoza, Vicente
89. Grifolla i Querol, Vicente
90. Inglés i Llopis, Francisco
91. Inglés i Llopis, Pablo
92. Insa i Alòs, Tomás
93. Insa i Folgado, Miguel Tomás
94. Jordà i Marco, Francisco
95. Larralde i Bastán, Isidoro
96. Ledesma i Capdevila, Domingo Agustín
97. León i Gómez, Eusebio
98. Limiñana i Andreu, Vicente
99. Llorens i Bernabeu, Pablo
100. Llorens i García, Gregorio
101. Lloris i Agramunt, José García
102. López i Borrell, Juan Vicente
103. Mañes i Selma, Bartolomé
104. Mañes i Vidal, Francisco
105. Mañes i Vidal, Nicolás
106. Marcilla Andreu i Vilabella, Vicente
107. Marimón i Sales, Felipe
108. Marimón i Salvador, Felipe
109. Marimón i Salvador, Sebastián
110. Marín i Aparicio, Lucas
111. Marín, Domingo
112. Martí, Francisco
113. Melià Rubert, Vicente
114. Menor i Fenollet, Fernando
115. Merino, Pedro
116. Merique i Cadellat, Bartolomé
117. Meseguer i Segura, Miguel
118. Mey i Bonilla, Cristóbal

119. Miguel i Pons, Rafael Antonio
 120. Miquel i Rovira, Felipe
 121. Mira de Marquina i Mira, Baltasar
 122. Miralles i Feliu, Cristóbal
 123. Miralles i Forés, Carlos
 124. Miravall Chivelli, Gregorio de
 125. Moles i Sans, Pedro
 126. Moliner i Pauner, Isidoro
 127. Mollons i Ulldemolins, Francisco
 128. Monar i Bosch, Bartolomé
 129. Monferrer i Prats, Romualdo
 130. Monfort i Verge, Bernardo
 131. Morant i Ibáñez, Diego
 132. Morillo i Mariner, Juan Bautista
 133. Navarro i Rubio, José
 134. Oloriz i Franqueza, Juan Bautista
 135. Ortells i Machuca, José
 136. Pareja i Navarro, Monserrat
 137. Pasqual i Martí, Jaime
 138. Pasqual i Martínez, Juan
 139. Pellicer i Ramos, Juan Ángel
 140. Perales i Rodenes, Miguel
 141. Perales i Vila, Bartolomé
 142. Pérez d'Escartí, Ignacio
 143. Pineda i Novella, Dionisio
 144. Pisà i Cerdà, Rafael
 145. Piulart, Juan
 146. Primo i Aràndiga, Vicente
 147. Primo i Vinader, Baltasar
 148. Primo, Baltasar
 149. Puig i Villarreal, Vicente
 150. Quiles i Berbegal, Juan Bautista
 151. Ram de Montoro i Fortuny, Carlos
 152. Rausell i Mompó, Vicente
 153. Requena i Selva, Gaspar
 154. Rexach i Agulló, Miguel
 155. Rivadeneyra i Cherta, Francisco de
 156. Roca i Munyós, Bartolomé
 157. Rodrigo i Ferrer, Pedro
 158. Rodrigo i Nicolau, Jaime
 159. Roig i Montanyana, Pedro Jaime
 160. Romeu i Macip, Jaime
 161. Rosell i Bons, Pedro
 162. Roures i Cutanda, Luis
 163. Rovira i Coria, Juan
 164. Rubert i Font, José
 165. Sala i Cadellat, Melchor de la
 166. Salvador i Cardona, Gabriel
 167. Salvador i Cardona, Jaime
 168. Samper i Gordejuela, Hipólito de
 169. Sanchis i Alemany, Leonardo
 170. Sanchis i Gibert, Antonio
 171. Sanchis i Primo, Luis
 172. Sant Andreu i Soler, Agustín
 173. Sanz i Martínez, Cristóbal
 174. Saragoçà i Batea, Luis
 175. Segarra i Jover, Pedro Pablo
 176. Segarra i Palau, Gaspar
 177. Segarra i Puig, Gabriel
 178. Sellent i Vélez, Juan Bautista
 179. Selma i Roca, Juan
 180. Selva i Vila, Pedro
 181. Serrano i Llobregat, Miguel
 182. Servent i Mira, Bonifacio
 183. Serves i Carbonell, Sebastián
 184. Simón i Conejero, Pedro Miguel
 185. Soler i Carbonell, José
 186. Soler i Requena, Hermenegildo
 187. Talens Albelda, Francisco Pascual
 188. Terraça i Balaguer, Luis
 189. Terraça i Fabregat, Bartolomé
 190. Teruel i Vizcaíno, Esteban
 191. Thous i Sans, Vicente
 192. Tomás i Avellán, Pedro
 193. Tomàs i Tosca, Vicente
 194. Tormo i Gascó, Francisco
 195. Torres i Sans, Gregorio
 196. Tosca i Vidal, Jerónimo
 197. Uguet i Rubert, Pascual
 198. Valls i Tachell, Gaspar
 199. Verdeguer i Giner, Jaime
 200. Vicente i Alegre, Félix
 201. Vidal i Vidal Jaime
 202. Vila i Fito, Berenguer
 203. Vila i Marín, Juan Vicente
 204. Vilanova i Vilanova, José
 205. Xea i Molina, Pedro de

Base de dades

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Alarcó i Rexach, Isidoro

Lloc de naixement Canals **Data** c. 1620 **+** 1641

Lloc de defunció Ares del Maestre **Data de defunció** 1652

Soterrat a

Pares i avis Pedro Alarcó, familiar de la Inquisició, abans batlle de Canals, i Teodora Rexach, naturals ambdós de Canals;
Avis paterns: Pedro Alarcó, natural de Canals, i Margarita Palop, natural d'Énguera;
Avis materns: Agustín Rexach, familiar de la Inquisició, natural de Canals, i Esperanza Fito, natural de Montesa

Observacions El pretendent tenia uns 20-21 anys d'edat. "la abuela materna, Esperanza Fito, sabe muy bien fue hermana de frey Pedro Fito, rector que es de Montesa, y que es de lo bueno lo mejor". En el moment de les informacions -1641-, un germà del pretendent era batlle de Canals. No consta l'aprovació; les informacions s'acabaren el 25-IV-1641 (exp. 4).

En les informacions que va fer per a ingressar en Montesa Gaspar Segarra Palau (exp. 292), signa com a frey Isidoro Alarcó.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector d'Ares del Maestre (1648 - 1652)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 3 1641 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 19-4-1641 **Data comissió presa d'hàbit** 9 7 1641

Resolució proves No hi consta

Informants fra José Gavaldà, rector de Rossell i La Sénia

Creuament i presa d'hàbit

Data 27 7 1641 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, primer ancià

Padrins

Professió

Llicència per a professar 27/08/1642

Data 14 9 1642 **Lloc** Montesa

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 4

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

“Frey Isidoro Alarcón. En 27 de julio de dicho año 1641, se dio el hábito de freyle a Isidoro Alarcón, con comisión de Su Magestad dattys en Madrid, a 9 de julio de dicho año. Hizo profesión en 14 de setiembre 1642, con licencia de Su Magestad dada en Çaragoça a 27 de agosto de dicho año. Murió retor de Arez”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 170.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 71-72v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 87; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 230v-231v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 7.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 51.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 63-63v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 29v.

Bibliografia

Alarcón y Rexach, Isidoro. Natural de Canales. 1641. Religioso. Rector de Ares en 1648. +1652. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 14: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 77.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Albelda i Garrigues, Esteban

Lloc de naixement Carcaixent **Data** 1594 **+** 1616

Lloc de defunció Carpesa **Data de defunció** 3 10 1663

Soterrat a Església de Carpesa

Pares i avis Matías Albelda i Esperanza Garrigues;
Avis paterns: Bartolomé Albelda –dit de Carlos– i Juana Gisbert;
Avis materns: Juan Garrigues i Isabel Grau –o Guerau–, naturals tots de Carcaixent

Observacions El pare havia obtingut diverses vegades càrrecs municipals, i aleshores (1616) era racional de Carcaixent. Sols consta l'aprovació dels ancians a València (exp. 5).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de La Salzadella –terna del rei al bisbe de 15-VIII-1629–; rector de Carpesa (c. 1642-1663)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 8 1616

Mercè concedida per Felipe III

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques
Arxiu de la Parròquia de l'Assumpció de Carcaixent, Quinque libri, Llibre de bateig 1581-1616, sign. 1.2.1, f. 81, partida 1.

Esteve Albelda en virtud de dos comisiones reales dadas en San Lorenzo el Real el primero día del mes de octubre del año del nacimiento de Nuestro Señor Jesuchristo mil seiscientos diez y seis. Dioles dicho hábito en la capilla mayor del castillo en presencia de todo el convento, con las ceremonias de la Orden acostumbradas. Frey Lucas Marín, regente el oficio de cantor mayor”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II] f. 41.

"Frey Estevan Albelda. En 8 de noviembre de 1616 el padre prior fray Joan Salinas, con comisión de Su Magestad, dio el hábito de freyle a Estevan Albelda, vezino de Carcaxente y el mismo prior le dio la profesión. Estuvo provehido en la retoría de la Salsadella y después en la de Carpesa": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 119.

"Frey Esteve Albelda prengué lo hàbit de novici conventual a 8 de noembre 1616 en la yglesia major del castell, en presència de tot lo convent": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoria IV], f. 41.

Comissió per a les informacions: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 200; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 207v-208v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 279v-280; ordres per a que passe al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 84v; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 197-198; terna per a la rectoria de La Salzadella: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 214v-218.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 34.

Bibliografia

Albelda y Garrigues, Esteban. Natural de Carcagente. 1616. Religioso. Rector de Salsadella y Carpena (sic) [Carpesa].+1663: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 77;

MIRALLES, J., La villa de Salsadella, cit., p. 141.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Albero, Bartolomé

Lloc de naixement Xàtiva **Data** + 1582

Lloc de defunció **Data de defunció** 24 8 1593

Soterrat a

Pares i avis Miguel Albero, llaurador, i Ana Bru, naturals ambdós de Xàtiva;
Avis paterns: Pedro Albero i Margarita Miralles, naturals ambdós de Xàtiva;
Avis materns: Bartolomé Bru, natural de Xàtiva i Isabel Romero, natural de La Pobla Llarga

Observacions La carta del Mestre nomenant informant per a les proves es lliurà el 8-IX-1579

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

 fra Baltasar Primo, prior de Borriana

Creuament i presa d'hàbit

Data 18 2 1582 **Lloc** Xàtiva, església de Sant Pere

Ministres

 fra Francisco Tallada, sotscomanador

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 11 4 1583 **Lloc** Montesa

Ministres

 fra Francisco Tallada, sotscomanador

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN Perdut

Fonts arxivístiques

"Frey Joseph (sic) Albaro (sic), natural de Xàtiva, de edad de 16 años. [Al marge:] Clérigo. Año 1579. Padres: Miguel Albaro y Ana Bru, naturales de Xàtiva. Abuelos paternos: Pedro Albaro y Margarita Miralles, naturales de Xàtiva. Maternos: Bartholomé Bru, natural de Xátiva, y Isabel Romero, natural de La Puebla Larga. El pretendiente es hijo legítimo, y todos los genealogiados son christianos viejos y sin mezcla alguna de mala raza de moro, judío, etc, y no han usado officio vil que les impida se de el hábito al pretendiente, assí es público y notorio, etc. No hay aprobación": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 125v.

Freres de Montesa (1592-1701)

"El reverendo frey Bartholomé Albaro (sic) tomó el hábito a 18 de hebrero año 1582 en la ciudad de Xàtiva, en la yglesia de San Pedro. Dióselo el illustre frey don Francisco Tallada, soscomendador, dixo la missa frey Luis Alçamora, cantor mayor. Córrele la ancianía del dicho día, porque tiene hedad complida. Empesó de azer la probación a 20 de março del sobredicho año 1582. Hyzo professión a onze de abril año 1583 por manos del illustre frey don Francisco Tallada, soscomendador, dicho día y año. Recibió las primeras órdenes de corona y grados y epístola en [blanc] Tortosa, siendo obispo fray Joan Izquierdo en 22 de deziembre año 1584. Con licentia del padre prior y de Su Señoría ilustrísima recibió órdenes de evangelio por el obispo de Murcia, y después de presbítero, y cantó missa en Xàtiva, su patria, en el año [blanc]. Murió a 24 de agosto año 1593; dexo albacea el padre prior fray Tous": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 90.

Nomenament d'informant: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 17v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 55.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35v.

Bibliografia

Albero, Bartolomé. Natural de Játiva. 1582. Religioso. +1593: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 77.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Alcover i Requena, Francisco Fabián

Lloc de naixement Montesa **Data** c. 1596 **+** 1618

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 1653

Soterrat a Montesa, castell-convent, capella de N^a S^a de Gràcia, al claustre

Pares i avis Pedro Vicente Alcover, llaurador i Isabel Juan Requena;
Avis paterns: Pedro Alcover i Jerónima Gil;
Avis materns: Miguel Requena i Esperanza Selva, naturals tots de Montesa

Observacions El pretendent tenia uns 20-22 anys d'edat i era estudiant. El pare era llaurador i havia exercit oficis públics al govern del municipi –jurat, justícia, mostassaf...-. Un germà de la mare –fra Gaspar Requena– era religiós de Montesa i rector de Perputxent (f. 3, 4v...). Les informacions s'aproven a Madrid (exp. 10).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat (exp. religió nº 216)

En el Sacre Convent Sagristà major;
beneficiat de la Coronació de N^a S^a (3-XI-1629);
beneficiat de Santa Anna (26-III-1632)

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 5 1618

Mercè concedida per Felipe III

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques

Bibliografia

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1634

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Jacinto Alemany, ciutadà, natural de Xàtiva, i Josefa Bella, natural de L'Olleria;
Avis paterns: Pedro Alemany, natural de Mallorca i veí de Xàtiva, i Mariana Doménech, natural de Xàtiva;
Avis materns: Juan Bella, familiar de la Inquisició, natural de L'Olleria, i Isabel Ana Martínez, natural de Bocairent

Observacions El pretendent tenia uns 18-19 anys d'edat. El pare era ciutadà de Xàtiva i tresorer de la ciutat per "Sa Majestat" (exp. 12)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

50.

AHN, OOMM, Montesa, lib. 816-C, difuntos, p. 6.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 61.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 70.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 34.

Bibliografia

TRISTANY BOFILL i BENACH, Buenaventura de [cavaller de Montesa (1691-1714)]: Escudo Montesiano en las reales manos de Su Magestad para defender como Gran Maestre, prelado, general, superior y cabeza, patrón, protector y Administrador Perpetuo de las sagradas, reales, insignes, nobilísimas y eclesiásticas religiones regulares y militares de Santiago, Calatrava y Alcántara, y particularmente de la poderosa, ínclita y militar orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, los privilegios, prerrogativas, inmunidades y exempciones que gozan por la Sede Apostólica, de los ordinarios, Barcelona, Rafael Figueró, 1703, p. 317, nº 258.

Aleman y de Andraig, José. Natural de Játiva. 1654. Religioso. Rector de Perpunchent en 1669. Prior de Montesa en 1670. +8 de febrero de 1686. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 34: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 78.

CERDÀ i BALLESTER, Josep, "De freyles conventuales a priores de San Sebastián: la rectoría de Montesa durante los siglos XVII al XIX", Revista de las Órdenes Militares, nº 1 (2001), pp. 201, 212.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Alfonso i Navarro, Jerónimo

Lloc de naixement València **Data** + 1670

Lloc de defunció **Data de defunció** 1724

Soterrat a

Pares i avis Bautista Alfonso, rober, i Jerónima Navarro;
Avis paterns: Vicente Alfonso i Úrsula Navarro;
Avis materns: Macià Navarro i Catalina García, tots naturals de València

Observacions Perdut l'expedient, l'ofici del pare l'indica fra José Pera de Viu: PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 68v.
Austriacista.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctorat en teologia a Gandia

En el Sacre Convent Beneficiat de Sant Miquel (16-V-1677)

En els priorats i rectories de l'Orde Secretari del lloctinent general Juan Crespí;
rector de Silla –proposta del rei de 5-VII-1684–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 26 3 1670

Mercè concedida per Carlos II

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants fra Hipólito de Samper, prior i rector del col.legi de Sant Jordi

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres fra Pedro Rodrigo, sotsprior del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 130; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 137-137v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 191v-193; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi (21-VI-1673): Ibidem, ff. 262-262v; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 154-155v; proposta del rei per a la rectoria de Silla: AHN, OOMM, lib. 536-C, ff. 6-7.

"El doctor Gerónimo Alfonso, cura de Silla, según los informes de gran

satisfacción, aunque extrajudicialmente, ha sido desafecto; un hermano suyo secular fue de los conquistadores de Basset, otro hermano eclesiástico estuvo en aquel rigor muchos meses, y fue su paradero salir de estos reynos en compañía de un coronel ynglés. Los del lugar han sido muy desafectos, y me pareció recogerle en el Colegio hasta que acrisoladas las probanzas y urgentes presumpciones de su disidencia, se tome la resolución conveniente": el lloctinent Jerónimo Vallterra al Consejo de las Órdenes, 25-X-1707: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 12v.

"Señor. Por muerte de frey Gerónimo Alfonso vaca el curato de Silla [...], y como el antecesor al referido curato murió en agosto", València, 13-II-1725: AHN, OOMM, lib. 846-C, ff. 29 i 36.

Va fer desapropiament dels seus béns el 14-III-1723: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 154.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 69.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 41.

Bibliografia

Alfonso y Navarro, Jerónimo. Natural de Valencia. 1670. Religioso. Rector de Silla en 1684. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 41: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 78.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

Morillo, y después fue provehido retor de Silla en el año 1639, y en el de 1642 fue provehido retor de Montesa por muerte de frey Pedro Fito [tatxat] en el año 1642": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 144.

"Frey Hierónimo Alreus tomó el hábito de novisio conventual a 30 de noviembre del año 1618, en la iglesia maior del castillo, en presentia de todo el convento. Fiu-lo profés als 20 de febrer del anny 1620": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 42.

Comissió per a les informacions i genealogia: AHN, OOMM, lib. 550-C, f. 36v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 52; llicència per a professar: Ibidem, f. 69; ordres per a que passe al Col.legi: Ibidem, ff. 83v-84; llicència per a permutar la seua rectoria d'Alcalà per la de Les Coves: AHN, OOMM, 554-C, f. 101v-102; títol de rector de Montesa: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 145v-146v;

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 1.

Va fer desapropiament: AHN, OOMM, lib. 677-C, ff. 29-29v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 34-35.

Genealogia en la RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 14.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., pp. 316-317, nº 254.

Abreu (sic) y Muñoz, Jerónimo. Natural de Valencia. 1618. Rector de Alcalá de Chisvert en 1631, de las Cuevas en 1636, de Silla en 1639 y de Montesa en 1644. +1658. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 14: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), pp. 76-77.

CERDÀ, J., "De freyles conventuales...", cit., pp. 201, 209-210.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Álvaro i Andrés, Andrés

Lloc de naixement Alpuente **Data** c. 1580 **+** 1605

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Acacio Álvaro, notari, i Juana Andrés;
Avis paterns: Jerónimo Álvaro i Catalina Pascual;
Avis materns: Juan Andrés del Cañuelo i Úrsula Cutanda, naturals tots d'Alpuente.

Observacions

El pretendent tenia uns 24 anys d'edat i era estudiant. El pare fou notari i havia estat justícia i jurat de la vila d'Alpuente (exp. 17).

No sabem quina fou la seua trajectòria a Montesa, almenys no hi consta a la documentació. Sí que hi hagué –en canvi– un personatge amb el mateix nom, també nascut a Alpuente, prior de Porta-Coeli: cfr. RIBES TRAYER, Mª Estrella, Los Anales de la Cartuja de Porta-Coeli, València, Institució Alfons el Magnànim, 1998, pp. 186, 187, 202, 203 i 206.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Frares de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "Frey Andrés Álvaro, natural de Alpuente. [Al marge:] Año 1604. Clérigo. Padres: Acacio Álvaro y Juana Andrés, naturales de Alpuente. Abuelos paternos: Gerónimo Álvaro y Catherina Pasqual, naturales de Alpuente. Abuelos maternos: Juan Andrés del Cañuelo y Úrsola Cutanda, naturales de Alpuente. En todos se halló muy entera limpieza, y se trataron como a labradores

honrrados y de estimación, ocupando [f. 72v] en el lugar de Alpuente los cargos de justicia, jurados, etc": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 72-72v.

Comissió per a fer-li les proves i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 192v-194v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 236-236v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43.

Bibliografía

Alvaro Ludando y Cañuelo, Andrés. Natural de Alpuente. 1605. Religioso. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 72-72v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 78.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** +

Lloc de defunció **Data de defunció** 1730

Soterrat a

Pares i avis José Amposta i Teresa Servera, naturals ambdós de Castelló de la Plana; Acis paterns: Melchor Amposta i Maria Amiguet, naturals ambdós de Castelló de la Plana; Avis materns: Cristóbal Servera, natural de Castelló de la Plana, i Feliciana Monsonís, natural de Sogorb

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Nomenament d'informant i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 136-137v; Comissió per a prendre l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 8v-10; Llicències al lloctinent i al prior del Sacre Convent per a professar (20-I-1702) Ibidem, ff. 50v-51; ordre per a que passe a estudiar al col.legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 57v-59; terna per a la rectoria de Silla: AHN, OOMM, lib. 846-C, ff. 29-30.

Austriacista. Consulta al rei comunicant-li haver-se presentat al Sacre Convent i aplicació de la condemna estimada: AHN, OOMM, lib. 845-C, 107v-108.

Freres de Montesa (1592-1701)

“Señor. Por muerte de frey Joseph Amposta está vacante el curato de Silla...”, València, 26-VII-1730: AHN, OOMM, lib. 846-C, ff. 187v-188.

Va faltar sense nomenar marmessor per l'Orde: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 164. Desapropi i testament en AHN, OOMM, leg. 2389.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Anglés i Eroles, Jacinto

Lloc de naixement

Benicarló

Data

c. 1603

1625

Lloc de defunció

Ares del Maestre

Data de defunció

1636

Soterrat a

Església d'Ares del Maestre

Pares i avis

Baltasar Anglés, natural de Benicarló, i Jerònima Àngela Eroles, natural d'Herbés del Senyor;
Avis paterns: Gaspar Anglés, natural de Benicarló, i Esperanza Salvadora Marimón, natural de Cervera del Maestre;
Avis materns: Rafael Eroles, natural d'Herbés del Senyor, i Catalina Conchello, natural de Valderobles

Observacions

El pretendent tenia uns 20-22 anys d'edat (exp. 21)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

Beneficiat de les Ànimes, a la capella de la Santa Creu (12-XI-1632)

En els priorats i rectories de l'Orde

President del Col·legi durante la vacant del rector (1631);
rector d'Ares del Maestrat

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

1625

Mercè concedida per

Felipe IV

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

lo prior, fra Juan Salinas, en 28 de agost 1625. Feu-lo profés frey Vicent Vila, president, ab comissió de Sa Magestad en [blanc] de setembre 1626": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 49.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 218; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 235v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 14v; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 63; títol de beneficiat de les Ànimes: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 191V-193.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 39.

"Décadas nobles de la cronología montesiana", RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 21.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, p. 750.

Angles y Eroles, Jacinto. 1625. Religioso. Rector de Ares. +1636. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 21: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 78.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Aparicio i Polop, Antonio

Lloc de naixement Aiora **Data** 4 1645 + 1662

Lloc de defunció Vallada **Data de defunció** 1 5 1719

Soterrat a

Pares i avis El doctor Miguel Dionís Aparicio, natural d'Énguera, i Juana Polop, natural d'Aiora;
Avis paterns: Antonio Aparicio, i Ana Marín, naturals ambdós d'Énguera;
Avis materns: Mígel Polop i Ana Peinado, naturals ambdós d'Aiora

Observacions Austriacista.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent Beneficiat de Sant Jaume (14-II-1674)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Les Coves –proposta del rei de 28-XII-1677–;
rector de Cervera –proposta del rei de 12-XII-1679–;
rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (10-X-1685 - 1-V-1719)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 19 11 1661 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 14-12-1661 **Data comissió presa d'hàbit** 7 3 1662

Resolució proves 24-2-1662

Informants fra Pablo Inglés, prior del Temple

Creuament i presa d'hàbit

Data 15 3 1662 **Lloc** Montesa

Ministres fra Miguel Perales, sotsprior del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 16/03/1663

Data 12 4 1663 **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 22

Fonts arxivístiques Arxiu Parroquial d'Aiora, Índice general de bautismos, sign. 1.1, f. 175.
Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 77v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 89v; llicència per a professar: Ibidem, Ibidem, f. 111-11v; ordres per a que vaja a estudiar al Col·legi: Ibidem, f. 125; títol de beneficiat de Sant Jaume: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 294v-295v; presentació per a la rectoria de Les Coves: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 180v-181; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Cervera i títol de prior de N^a S^a de la Costa: Ibidem, ff. 234v-236v; títol de rector de Vallada: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 65v-67.

Freres de Montesa (1592-1701)

"En 1 de maig 1719 morí frey Antoni Aparici y Marín, prior de la present vila de Vallada, el qual rebé tots los sacraments. Feu desapropi de sa pròpia ma y està registrat per Antoni Sanchis, notari de Montesa, en cert calendari. Fonch fet de sa pròpia ma en 28 de abril de dit any, y deixà el usufruit de una cassa que tenia en lo carrer de Sant Bertomeu, que afrontava en cassa de Thomàs Montoro, en cassa de Rosa Traver y en dit carrer a Margarita Peres, y morta dita Margarita, que fora per a el reverent clero y [...]": Arxiu Parroquial de Vallada: Llibre de difunts de la Yglesia Parroquial de San Berthomeu de Vallada, sig. 114.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 64.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 73v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 37.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 317, nº 259.

Aparicio y Marín, Antonio. Natural de Enguera (sic) 1662. Religioso. Rector de Las Cuevas en 1667. Prior de Cervera en 1679 y de Vallada en 1685: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 79.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Aparicio i Polop, Francisco

Lloc de naixement Énguera **Data** 4 1654 + 1673

Lloc de defunció **Data de defunció** 1676

Soterrat a Montesa, castell-convent

Pares i avis El doctor Miguel Dionís Aparicio, natural d'Énguera i Juana Polop, natural d'Aiora;
Avis paterns: Antonio Aparicio i Ana Marín, naturals ambdós d'Énguera;
Avis materns: Miguel Polop i Ana Peinado, naturals ambdós d'Aiora

Observacions Germà d'Antonio Aparicio (1662), frare de Montesa

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 4 11 1672

Mercè concedida per Carlos II

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 21 6 1673

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

Informants

fra Jaime Cursà, sagristà major del convent

Creuament i presa d'hàbit

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"A 11 de abril de el año 1654 yo, fray Thomás Sans, de el orden de Predicadores, vicario de la parrochial de San Miguel de la villa de Enguera, guardando el ritu y ceremonias de la Santa Iglesia Romana, bautizé a Vicente, Françisco, hijo de Miguel Dionisio Aparicio, dotor en medecina, y de doña Juana Palop, su muger. Fueron padrinos mosén Juan Barberán, presbítero, y Catalina Ana Aparicio, donzella": Arxiu de la Parròquia de San Miguel de Enguera, sign. 358, s/f.

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 250-251; comissió per a que li donen l'hàbit:

Ibidem, ff. 263-263v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 299v-300.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 79.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 72.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 42.

Bibliografia

Aparicio y Polop, Francisco. Natural de Enguera. 1673. Religioso. +1676. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 42: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 79.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1584 **+**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

"Frey Jayme Aragonés. En 3 de febrero 1605, en la iglesia parrochial de Moncada, tomó el hábito de freyle Jayme Aragonés, con comisión que se tuvo de Su Magestad el doctor frey Balthazar Primo. Hizo la profesión en poder de fray Juan Salinas en 26 de febrero 1606": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II] f. 84.

"Frey Jaume Aragonés, novici. Doni-li la professió diumenge, als 26 de febrer del ann 1606, per comissió de Sa Magestad a mi feta en Valladolid, als 8 de febrer de dit ann 1606 y rebuda en 22 de febrer de dit anny. Prengué lo hàbit als 3 de febrer de 1605 en la iglesia parrochial de Moncada. Donalo-y lo Doctor Primo, no y assistiren padrins. Anà a estudiar als 25 de jener de 1607 ab llicència del rey al collegi de Sant Jordi de València. Sa Magestad lo ha proveït en la retoria de La Salsadella": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 5.

Comissió per a que li facen les informacions: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 195-195v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 234-235; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 24v-25; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 55-56v i AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 97v-99; títol de beneficiat de Sant Miquel: Ibidem, ff. 144-144v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 23-24.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43.

Bibliografia

Aragonés y Gramage, Jaime. Natural de Fuente la Higuera. 1605. Religioso. Rector de Salsadella y de Chert. +1630. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 84: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 20 (1957), p. 79.

MIRALLES SALES, José, La villa de Salsadella, Castellón, Sociedad Castellonense de Cultura, 1974, p. 141.

SEGARRA, M., Historia Eclesiástica de Chert, cit., p. 27.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Aràndiga i Franco, José

Lloc de naixement Montesa **Data** c. 1607 **+** 1625

Lloc de defunció Cervera del Maestre **Data de defunció** 21 11 1679

Soterrat a Església parroquial de Cervera del Maestre

Pares i avis Juan Aràndiga i Esperanza Franco, naturals ambdós de Montesa; Avis paterns: Juan Aràndiga, natural de Montesa, i Clara Elvira Garcia, natural d'Énguera i veïna de Montesa; Avis materns: Lorenzo Franco i Leonor Martí, naturals ambdós de Montesa

Observacions El pretendent tenia uns 17-18 anys d'edat (exp. 25).

Va redactar una censura per a la Montesa Ilustrada de Samper.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent Beneficiat de Santa Úrsula (26-XI-1639); catedràtic (30-I-1649); mestre de novicis (1647)

En els priorats i rectories de l'Orde President del Col.legi seu vacant (1637); rector de Cervera del Maestre i prior de N^a S^a de la Costa –proposta del rei al bisbe de 10-VII-1652–; prior de Sant Jordi d'Alfama (19-IV-1679)

Altres Examinador sinodal del bisbat de Tortosa (1668)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 5 1625

Mercè concedida per Felipe IV

Frares de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "Frey Josepe Arándiga. En 28 de agosto 1625, en el convento de Nuestra Señora de Montesa, se dio el hábito de freyle conventual a frey Josepe Arándiga, natural de la villa de Montessa, por manos del prior fray Juan Salinas. Presidente del collegio de San Jorge, y después cathedrático en el convento. Fue nombrado prior de Nuestra Señora de la Costa y retor de Cervera, y en el sínodo que se celebró en Tortosa el año 1668, fue nombrado examinador sinodal, el primero después de los capitulares": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 138.

"Frey Jusep Arándiga prengué lo hàbit de Nostra Señora de Montesa en 28 de agosto 1625. Donà-y-lo y[o], lo pare prior fra Juan Salines, ab carta real de Sa Magestad. En altra comissió dona orde lo faça profeés (sic) lo president frey Vicent Vila, la qual li donà en [blanc] de setembre 1626": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 51.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 218; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 235; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 14v; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 63; títol de beneficiat de Santa Úrsula: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 4v-5; títol de catedràtic del convent: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 164v-165; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Cervera i títol de prior de N^a S^a de la Costa: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 104v-108; títol de prior de Sant Jordi d'Alfama: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 217-218v.

El 27-VIII-1642 el rei escriví al lloctinent general comunicant-li el desig de fra Arándiga de restar al convent i no ser proposat per a les rectories de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 8. 10 anys després fou proposat pel lloctinent Crespí per a la parròquia de Cervera, malgrat la seua "averción grande a puestos fuera del convento": AHN, OOMM, lib. 842-C, ff. 18-18v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 39-40.

"Décadas nobles de la cronología montesiana", RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 20v.

Bibliografia

Arandiga y Franco, José. Natural de Montesa. 1625. Religioso. Rector del colegio de la Orden. Prior de Cervera y de San Jorge de Alfama en 1679. +1679. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 20v: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 79.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Aràndiga, Gaspar

Lloc de naixement Montesa **Data** 1550 + 1564

Lloc de defunció **Data de defunció** 7 1610

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Beneficiat de Santa Úrsula; almoner; beneficiat de Sant Miquel (1576)

En els priorats i rectories de l'Orde Prior de Sant Jordi d'Alfama en 1577 –per mort del venerable fra Miquel Aràndiga–; rector de Vallada (16-XII-1586) i primer prior de Sant Bartomeu en 1588 –vicaria elevada a priorat en el capítol de 1588–; rector de Montesa (29-IX-1595 - ?-VII-1610)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data 14 3 1564 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Tallada, sotsclauer

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN Perdut

Fonts arxivístiques

"El reverendo frey Gaspar Arándiga, sacerdote professo, conventual y beneficiado en Sancta Úrsola, y limosnero, oy el primer de junio, le a echo merced Su Señoría ilustríssima del beneficio de Sanct Miguel, año 1576. Ale echo el Maestre mi señor merced del priorato de Sant Jorge de Alfama el primero de junio del año 1577 por muerte de frey Miguel Arándiga. Tomó el hábito en 14 de março 1564 por manos del sosclavero frey don Johan Tallada, con comission de Su Señoría ilustríssima. Fue proveydo en vicario perpetuo de Vallada el primero de junio año 1586, y en el cappítulo general del año 1588 se le dio a solo él nombre de prior y no vicario. Después fue provehido por Su Magestad en la rectoría de Montesa en [blanc] del mes de [blanc] del año 1596.

Freres de Montesa (1592-1701)

Murió a tantos de julio anyo 1610, habiendo regido dichos curatos con muy grande satisfacción y exemplo de persona religiosa. Requiescat in pace. Amén": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 29.

Títol de rector de Vallada: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 109v; títol de rector de Montesa: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 132v-133v.

AHN, OOMM, leg. 3528: ternes per a la provissió de la Parròquia de Montesa, consulta de 28-II-1595.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 29v.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 315, nº 247; p. 317 nº 259.

Arándiga, Gaspar. 1564. Religioso. Prior de Vallada. Rector de Montesa. Prior de San Jorge de Alfama en 1576. +1610: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n.º 20 (1957), p. 79.

PELEJERO VILA, José Aurelio, GARRIDO PENADÉS, Héctor, Vallada. Su evolución urbana entre los siglos XIII al XIX, València, Institució Alfons el Magnànim, 2000, p. 189.

CERDÀ, J., "De freyles conventuales...", cit., pp. 201, 205-206.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Arano i Oñate, Felipe de

Lloc de naixement

Sant Mateu

Data

c. 1581

1608

Lloc de defunció

Sant Mateu

Data de defunció

29

5

1661

Soterrat a

Església Parroquial de Sant Mateu

Pares i avis

Francisco de Arano, natural de Zaragoza, i Esperanza Oñate, natural de Sant Mateu;

Avis paterns: Agustín de Arano, forner, natural de Zaragoza, i María Jerez, natural de Ricla (Zaragoza)

Avis materns: Juan de Oñate, natural de Fuenterrabía, i Bárbara Piquer, natural de Sant Mateu

Observacions

Quan s'iniciaren les informacions, el pretendent comptava amb el grau de doctor i tenia uns 25-27 anys d'edat. Juan de Oñate i Tristán de Oñate –pare i tio de l'avi matern–, van ocupar oficis municipals a Fuenterrabía, mentre que els germans de l'àvia materna van ser familiars del Sant Ofici (exp. 26).

Va entrar en l'Orde sent ja sacerdot.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Doctor en cànons a la Universitat de Salamanca

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Sant Mateu (28-II-1609); rector de Sant Mateu –per segona vegada– (12-V-1645); prior de Sant Jordi d'Alfama (28-I-1632)

Altres

Provisor –jutge eclesiàstic– del bisbe de Tortosa Pedro Manrique (1601-1611); provisor dels bisbes de Tortosa Luis de Tena (1616-1622), i visitador general del bisbat

Freres de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 14 1 1608 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 28-1-1608 **Data comissió presa d'hàbit** 24 4 1608

Resolució proves 18-4-1608

Informants fra Vicente de Thous, rector de La Jana; fra Bartolomé Perales, prior de Sant Jordi d'Alfama (per als parents no valencians)

Creuament i presa d'hàbit

Data 29 5 1608 **Lloc** Montesa, església parroquial

Ministres fra Gaspar Arándiga

Padrins

Professió

Llicència per a professar 13/05/1609

Data 31 5 1609 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 26

Fonts arxivístiques

"El doctor frey Phelippe Arano, natural de San Matheo. [Al marge:] Año 1608. Clérigo. Padres: Francisco Arano, natural de Zaragoza y Esperanza Oñate, natural de San Matheo. Abuelos paternos: Agustín Arano, natural de Zaragoza, y María de Xerez, natural de Ricla [f. 71v] Abuelos maternos: Juan de Oñate, natural de Fuenterabía, y Bárbara Piquer, natural de San Matheo. El doctor frey Phelippe Arano, su padre y abuelo paterno, y asimismo Esperanza de Oñate, su madre, fueron muy limpios sin contagio alguno de mala raza de judío, moro y converso en ningún grado. Pero la madre y Juan de Oñate, abuelo materno, natural de Fuenterabía, sobre la limpieza fueron él y sus ascendientes todos hijosdalgo notorios, entrando en los ayuntamientos de dicha villa como a tales, y Tristán de Oñate, padre de Juan y visabuelo del doctor frey Phelippe, fue mayordomo del ayuntamiento, y todos los desta casa tuvieron siempre officios muy honrosos por el estado de hijosdalgo, y el sobredicho doctor frey Phelippe estuvo algún tiempo en Toledo en casa el licenciado Diego de Oñate, su tío, capellán que fue del rey. Las abuelas María Xerez y Bárbara Piquer fueron muy limpias; esta, que fue la materna, fue su padre familiar del Santo Officio, y aquella llamada María de Xerez, sus deudos entraron en los cargos de la villa de Ricla, donde no son admitidos si en el más remoto grado han tenido algún defecto de limpieza, y esto se observa con todo rigor en dicha villa": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 71-71v.

"Frey Philipe Arano. En 29 de mayo 1608 el doctor Philippe Arano tomó el hábito de freyle de Montesa con comisión de Su Magestad. Se le dio el licenciado frey Gaspar Arándiga, retor de la parrochial de Montesa. Hízole professo el padre prior fray Juan Salinas en el último de mayo de 1609. Está provehido en la retoría de Sant Matheo y prior de San Jorge de Alfama": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 96v.

"Frey Felip Arano, novici sacerdot, de hedat de 28 anns, arribà al convent a fer lo noviciat als 29 de maig 1608. Prengué lo hàbit dit dia, en la iglesia parrochial de Montesa; dona-lo-y frey Gaspar Arándiga, retor de dita iglesia. Asistí frey Berenguer Vila, sacerdot y resident en lo convent. Fonc proveit retor de Sant Matheu essent encara novici. Fiu-lo profés diumenge, lo darrer de maig 1609": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 24v;

"Frey Felipe de Arno y Oñate, natural de la villa de San Matheo, hijo de Francisco y nieto de Agustín, naturales de Zaragoza, tomó el ábito en 29 de mayo 1608. [Al marge:] Era muy notorio hidalgo por parte de padre y madre, y por esta, decendía de Fuenterabía, y en ambos apellidos tuvo en armas y estudios personas de gran crédito. Siendo novicio, le dio Su Magestad la retoría de San Matheo en [blanc]. Estudió la jurisprudencia en Salamanca, en cuya universidad tuvo muchos actos públicos con grande aprobación, y en ella se graduó de doctor en cánones. Haviendo Su Magestad echo virrey de Cataluña a

Freres de Montesa (1592-1701)

don Pedro Manrique, obispo de Tortosa, como provisor suyo gobernó aquella yglesia y obispado hasta que ascendió al arzobispado de Tarragona. Después también fue provisor del obispado (sic: per obispo) de Tortosa don Luys de Tena, y visitador de todo su obispado. Fue prior de San George de Alfama y murió en San Matheo, a 29 de mayo 1661, haviendo tenido aquel curato 52 años. Deste sugeto habla el doctor Silverio Bernat, regente de Mallorca, en su Iuri Desponso (sic: per Responsum) pro patronatu nostri Magistri Montesia, 2 p, señal 5, nº 31 [f. 156v], cum [suis] literis regiis, dattis Matriti, die 6 februarii anni 1609 dominus rex magister, praesentavit ad praedictam ecclesiam Sancti Mathei, fratrem Philippum de Arano, juris pontificii doctorem, in quo visus est praeire viros sapientes, cuius animi integritas atque pietas, ab omnibus incessanter laudantur, eiusque ingenii acies, prudentia et doctrina, in quibus maximopere pollet, laudibus extollunt, quae a natura ei indita sunt, namque ab ineunte aera [?] in omnibus literarum studiis, in quibus literis operam dedit et praesertim in salmanticensi academia ubi utriusque iuri operam navabat, prudentia et virtute maximopere floruit, qui Deo duce, iuxta eius merita ad maximas dignitates, honores et praelaturas convolandum fore spero [auxiliante Sacratissima Virgine Maria Montesia, cuius ordinis religiosissimus frater est quem amore ingenti prosequor, ob excelsas eius animi virtutes]": "Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44v-45. El text en llatí en BERNARDI [Bernat], Silverio, Iuris responsum pro S.C. et R.M. [...] Philippi III Hispaniarum et Indiarum Regis [...] super iure patronatus ecclesiarum villae Ceruariae [...] et villarum de Xiuert & de Covis de Vinromano [...] cui accedum tituli apostolici quorum [...] reges & proceres Coronae Aragonum decimas & primitias possident..., Barcelona "ex typographia Sebastiani Mathevat", 1613, f. 156v.

"Vicario general i oficial. Lo fue del ilustrísimo don Juan Antolínez de Burgos, en el obispado de Tortosa, frei Phelipe Arano, clérigo. Este mismo sugeto obtuvo la gracia del curato de San Matheo tres meses antes de profesar. Libro antiguo de registros del Colegio, folio 16. Le dio Su Magestad licencia para aceptar i tener este oficio a 5 de febrero 1611, registrada en el registro 4 Partium Montesia fol. 327vº del Archivo del Consejo de Órdenes, según el índice de nuestro Archivo General, folio 44": PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 497.

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 102-104v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 168v-169v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 236-236v; llicència del rei per a que pugui exercir el càrrec de vicari general del bisbat de Tortosa: Ibidem, ff. 327v-328; títol de prior de Sant Jordi d' Alfama: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 139-140; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Sant Mateu: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 255v-256v.

Fra Arano comptava amb importants propietats a Les Coves i a Sant Mateu, que després passaren al seu germà Agustín de Arano: GIMENO SANFELIU, Mª Jesús, Patrimonio, parentesco y poder (Castelló, XVI-XIX), Diputació de Castelló, 1998, p. 236, nota 13.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 1.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 28.

Genealogia en RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 11v-12.

Bibliografia

Arnó (sic) [Arano] y Oñate, Felipe. Natural de Zaragoza (sic). 1608. Religioso. Rector de San Mateo en 1609. Provisor de Tortosa. Prior de San Jorge de Alfama. +1661. Hijo de Francisco y nieto de Agustín de Arno. Natural de Zaragoza. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 21v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 80.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Arnau i Rodrigo, Jacinto

Lloc de naixement Alzira **Data** c. 1618 **+** 1639

Lloc de defunció **Data de defunció** 22 11 1693

Soterrat a

Pares i avis Juan Arnau, notari, i Úrsula Rodrigo, naturals ambdós d'Alzira;
Avis paterns: Juan Arnau, llaurador i després velluter, natural de Riola, veí d'Alzira, i Isabel Juan Cursà, natural d'Alzira;
Avis materns: Baltasar Rodrigo, llaurador, i Catalina Beltran, naturals ambdós d'Alzira

Observacions El pretendent tenia uns 18-20 anys d'edat. El pare havia estat jurat d'Alzira, era notari i com a tal havia estat també síndic i escrivà dels jurats de dita vila (exp. 26 bis).

Sobre l'ús del missal romà al Sacre Convent, escriví junt a diversos companys d'hàbit:

Parecer de los señores frey Josef Rubert, retor de Carpesa y annexos, frey don Pedro Moles, retor del Real Colegio de San Jorge; frey Jacinto Arnau, retor de Alcalà, Xivert y Polpíz; frey Pablo Inglés, prior de Nuestra Señora del Temple, capellán de Honor de Su Magestad, albacea general y procurador patrimonial de la Orden; frey Antonio Joan Sánchez, retor de Moncada y sus annexos, frey Vicente Limiñana, retor de Silla; frey Francisco Buch, retor de Rosell y La Senia; el dotor frey Hippolyto de Samper, prior de San Jorge, del consejo de Su Magestad y su assessor de bayle general en esta ciudad y reino de Valencia; y el dotor frey Pasqual Huguet, secretario del señor lugarteniente general de nuestra orden de Montesa", València, 20-II-1674, editat com adjunt a l'imprés de TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense, València, Gerónimo Vilagrassa, 1674.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector d'Alcalà de Xivert (1650 - 1693)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 10 1638 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 28-10-1638 **Data comissió presa d'hàbit** 3 3 1639

Resolució proves 23-1-1639

Informants fra Felipe Miquel, retor d'Albocàsser

Creuament i presa d'hàbit

Data 18 3 1639 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, primer ancià

Padrins

Professió

Llicència per a professar 14/03/1640

Data 23 4 1640 **Lloc** Montesa

Freres de Montesa (1592-1701)

Ministres

fra Hilarión Gil, prior del Convent

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

26 bis

Fonts arxivístiques

“Frey Jacinto Arnau. Frey Jacinto Arnau tomó el hábito de freyle conventual a 18 de março del año 1639. Diósele frey Pedro Rossell, primer anciano, con comisión de Su Magestad dattys en Madrid, a 3 de março de dicho año, dirigida al freyle professo más anciano. Hízole professo el prior fray Hylarión Gil, con comisión de Su Magestad, en 23 de abril 1640. Retor de Alcalá de Chivert”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 168v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 166v-167v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 201v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 555-C, f. 14v; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 43.

Carta del bisbe de Sogorb al lloctinent general comunicant haver ordenat a fra Arnau, col.legial de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 576-C, f. 108.

Va fer desapropiament dels seus béns davant Francisco Calduch, notari, el 12-VI-1693, publicat per dit notari el 24-XI del mateix any: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 62.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 49.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 62.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 28v.

Bibliografia

Arnau y Cursá, Jacinto. Natural de Alcira. 1639. Religioso. Rector de Alcalá de Chisvert en 1650. + en el año 1693. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 28v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 80.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Badal i Escrig, Jerónimo

Lloc de naixement Vistabella del Maestrat **Data** c. 1596 **+** 1627

Lloc de defunció Culla **Data de defunció** 19 11 1670

Soterrat a Església parroquial de Culla

Pares i avis Jerónimo Badal, llaurador, familiar del Sant Ofici, i Esperanza Escrig, naturals ambdós de Vistabella;
Avis paterns: Jerónimo Badal, natural de Benassal, i Catalina Marqués, natural de Vistabella;
Avis materns: Miguel Escrig, llaurador, i Isabel Segura, naturals ambdós de Vistabella

Observacions Aquest religiós va ser un dels agraciats amb mercè d'hàbit de Montesa després de les corts valencianes de 1626: AHN, OOMM, leg. 2194 i llibre 552-C, f. 96.

El pretendent era estudiant i tenia entre 24-30 anys d'edat; el pare era familiar del Sant Ofici (exp. 27).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

Beneficiat de La Coronació (26-XI-1639)

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Culla (c. 1641-1670)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Nomenament d'informant i genealogia: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 9-11; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 40-41; llicència per a professar: Ibidem, f. 141v; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, 553-C, ff. 124v-126; títol de beneficiat de La Coronació: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. [4v-5].

"Décadas nobles de la cronología montesiana", RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 41-42.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 21v.

Bibliografia

Badal y Escrig, Jerónimo. Natural de Vistabella. 1627. Religioso. Rector de Culla. +1670. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 71: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 80.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Balaguer i Gombau, Juan

Lloc de naixement Alcalà de Xivert **Data** c. 1590 **+** 1615

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Gabriel Balaguer, llaurador, natural d'Alcalà de Xivert, i Isabel Gombau, natural de Peníscola;
Avis paterns: Francisco Balaguer i Isabel Llorens, naturals ambdós d'Alcalà de Xivert;
Avis materns: Juan Gombau i Catalina Peris, naturals ambdós de Peníscola

Observacions El pretendent tenia uns 21-24 anys d'edat i era estudiant. Francisco Balaguer, germà del pretendent, era des de feia poc familiar del Sant Ofici; els pares i els avis havien exercit càrrecs públics (exp. 28).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Beniarrés i l'Orxa (1620)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 23 8 1614 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 28-9-1614 **Data comissió presa d'hàbit** 25 11 1614

Resolució proves 28-10-1614

Informants fra Juan Pasqual, prior de Sant Jordi de València

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 1 1615 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar 18/01/1616

Data 2 2 1616 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 28

Fonts arxivístiques Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 114-115v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 124-125; llicència per a professar: Ibidem, f. 174-174v; ordre per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 275-275v;

“En onse de henero de 1615 tomó el hábito de freyle Juan Balaguer, de Alcalá de Chivert y se le dio el padre prior fray Juan Salinas; y el propio prior le hizo professo, día de la Candelaria, a 2 de febrero 1616. Fue proveído en la retoría de

Freres de Montesa (1592-1701)

la vall de Perpunchente": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 112.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 47.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 31.

Bibliografia

Balaguer y Gombau, Juan. Natural de Alcalá de Chisvert. 1615. Religioso. Rector de Perpunchent: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 80.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Barberán i Marín, Juan

Lloc de naixement

Énguera

Data

c. 1647

1665

Lloc de defunció

Data de defunció

c. 1706

Soterrat a

Pares i avis

Jaime Barberán, llaurador, i María Marín;
Avis paterns: Agustín Barberán i Juana Aparicio;
Avis materns: Jaime Marín i Juana Aparicio, naturals tots d'Énguera

Observacions

El pretendent tenia uns 17-18 anys d'edat. El pare i els avis paterns havien exercit oficis públics a Énguera (exp. 30)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Doctor

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de La Salzadella;
rector de Les Coves (1680);
rector de la vall de Perputxent (1684-1694);
rector d'Alcalà de Xivert –proposta de 26-V-1694–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

25 11 1664

Mercè concedida per

Felipe IV

Inici proves

30-12-1664

Data comissió presa d'hàbit

24 3 1665

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

9-3-1665

Informants

fra Jaime Cursà, rector de La Jana

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 146; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 152v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 41-41v; ordres per a que passe a estudiar al Col·legi de Sant Jordi: Ibidem, f. 136; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Les Coves: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 247v-248; proposta del rei per a la rectoria d'Alcalà de Xivert: AHN, OOMM, lib. 536-C, ff. 96-96v.

Genealogia a la RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 38v.

Va fer desapropiament i codicils el 7-VI-1705 i 13-VI-1705, els codicils rebuts per Gabriel Mir, notari: AHN; OOMM; lib. 677-C, f. 68.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 67.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 75v.

Bibliografia

Barberán y Martín (sic), Juan. Natural de Loguera (sic). 1665. Religioso. Rector de Salsadella, de la Cueva (sic), de Perpunchent y de Alcalá de Chisvert en 1694. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 38v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 20 (1957), p. 80.

MIRALLES, J., La villa de Salsadella, cit., p. 141.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

“El prior fray Hilarión Gil, con comisión de Su Magestad dada en Madrid en 5 de julio de 1633, dio el hábito a Miguel Barrón, de la villa de Enguera, en el presente convento, en 31 de julio de 1633”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 165.

Comissió per a que li facen les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 221-221v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 248v; llicències per a professar: Ibidem, f. 248v i AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 35v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 46.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 57.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 27.

Bibliografia

Barrón y Marín (sic), Miguel. Natural de Enguera. 1633. Religioso. +1634: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 177.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Bayarri i Esteller, José

Lloc de naixement Canet lo Roig **Data** c. 1656 **+** 1678

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1722

Soterrat a

Pares i avis Francisco Bayarri, llaurador, natural de Canet lo Roig, i Dionisia Esteller, natural de Sant Jordi;
Avis paterns: Miguel Bayarri i María Sifre, naturals ambdós de Canet lo Roig;
Avis materns: Francisco Esteller i Francisca Esteller, naturals ambdós de Sant Jordi

Observacions El pare fou justícia i jurat de Canet, i ambdues famílies eren de llauradors. L'avi matern i Francisco Juan Esteller, germà de la mare, eren ambdós familiars del Sant Ofici. Finalment es declarà que un cosí germà de l'àvia –fra Jaime Esteller– havia estat frare de Montesa i rector de Rossell (exp. 33)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de La Jana –proposta de 29-IX-1694–;
rector de Canet lo Roig –proposta de 4-III-1704–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

108.
"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 73.
"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 81-81v.
Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 44;

Bibliografia

Bayami (sic) y Esteller, José. Natural de Canet. 1678. Religioso. Rector de La Jana en 1694. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 44: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 177.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** 1647 **+** 1665

Lloc de defunció **Data de defunció** 1702

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo Beltran, mercader, i Catalina Garcés, naturals ambdós de Benassal; Avis paterns: Luis Beltran i Úrsula Forés, naturals ambdós de Benassal; Avis materns: Jaime Garcés, natural de Benassal, i Isabel Garcia, natural d'Ares.

Observacions El pretendent tenia uns 17-19 anys d'edat. No consta l'aprovació dels ancians reunits a València (exp. 36)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Culla; rector de Perputxent (1679-1680); rector de Benassal (1680-1700) –permuta amb fra Bonifacio Servent–; rector d'Onda –proposta del rei de 4-IX-1700–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 1664 **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 1665

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data 1665 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 1666 **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 146v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 152v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 18v-19; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 136; llicència per a permutar la rectoria de L'Orxa per la de Benassal i cartes a l'efecte al lloctinent de l'Orde i als ordinaris de València i Tortosa: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 260-261.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de

Freres de Montesa (1592-1701)

este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 67.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 75.

Genealogía a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 38v.

Bibliografia

Baltrán y Garcés, Jaime. Natural de Benasal. 1665. Religioso. Rector de Culla, de Perpunchent y de Benasal. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 38v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 177.

BARREDA, P. E., "Aproximació al rectorologi de Benassal...", cit, p. 40.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Beltrán i Navas, Ignacio

Lloc de naixement

Benassal

Data

c. 1626

1650

Lloc de defunció

Montesa

Data de defunció

1653

Soterrat a

Montesa, castell-convent, capella de N^a S^a de Gràcia, al claustre

Pares i avis

Jaime Beltrán, notari, familiar del Sant Ofici, natural de Xert, i Bárbara Navas, natural de la Torre d'En Besora;

Avis paterns: Jaime Beltrán, notari, natural de Culla, i Isabel Blasco, natural de Morella;

Avis materns: Gabriel Navas, natural de Benassal, i Úrsula Miralles, natural de la Torre d'En Besora

Observacions

El pretendent tenia uns 20-21 anys d'edat. Malgrat que els dos Jaime Beltran, pare i avi patern, havien estat familiars de la Inquisició, "todavía a avido dellos alguna sospecha de poca limpieza, por razón que la madre de Jayme Beltrán mayor (avi), era de linaje de Çaheras, que habitavan en Culla en una masada llamada d'En Portalés, y a los descendientes destos y a ellos les ha tenido siempre por poco limpios, y se guardavan de mezclarse con ellos, y esta opinión es muy antigua, porque el testigo lo a oydo muchas vezes a su suegro, que era hombre muy antiguo; más a de 40 años que los deste apellido de Çaheras de Culla no eran tenidos por limpios [...]. Pero no sabe si la Çahera madre de Jayme Beltrán mayor descinde de los Çaheras que llaman del mas d'En Portalés, ni sy ay otro lynaje distinto de Çaheras en Culla" (testimoni 1, exp. 37). En canvi, el testimoni 3 no dubtà de la puresa de sang, ja que "viendo el testigo que después se hizieron familiares entrambos (pare i avi patern), no puede creher que tenga fundamento la sospecha que dellos se tiene por esta parte de los Çaheras de Culla" (exp. 37).

A fi d'evitar dubtes, els ancians reunits a Madrid acordaren el 18-X-1648 es feren segones diligències, que realitzaria fra Gregorio Torres, prior del Temple, interrogant un total de quaranta testimonis i aportant gran quantitat de documentació (genealogia, testaments, etc), tot recollit a l'expedient 37.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Freres de Montesa (1592-1701)

En el Sacre
Convent

En els priorats
i rectories de
l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data
comunicació

17 7 1647

Mercè concedida
per

Felipe IV

Inici proves

14-8-1647

Data comissió presa d'hàbit

6 7 1650

Resolució
proves

22-6-1650

Informants

fra Juan Bautista Carbó, rector de Benassal; fra Gregorio Torres –per a les
segones informacions–

Creuament i presa d'hàbit

Data

24 7 1650

Lloc

Montesa

Ministres

fra Pedro Rosell, president del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar

28/06/1651

Data

1651

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

37

Fonts arxivístiques

Comissió a l'informant per a que li facen les proves, interrogatori i genealogia:
AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 96-98; comissió per a realitzar unes segones
informacions: Ibidem, ff. 185v-190v; comissió per a que li donen l'hàbit:
Ibidem, ff. 230-230v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 46-
46v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 48, amb nota al marge que diu: "la
madre de Jaime Beltrán el abuelo era Zaera, y estos no tenían buena opinión en
quanto a la limpieza, i hiciéronse segundas diligencias y constó que los Zaeras
decendientes de Vistabella eran malos, más no los del pretendiente, que eran de
Culla".

Va faltar fent desapropiament a Montesa, en maig de 1653: AHN, OOMM, lib.
677-C, f. 22.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de
este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 59.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f.
68.

Bibliografia

Beltrán y Navas, Ignacio. Natural de Benasal. 1650. Religioso. +1652. Su
genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 48: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de,
"Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid,
Hidalguía, nº 21 (1957), p. 177.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Beltrán i Peris, Miguel

Lloc de naixement Castelló de la Plana **Data** 12 5 1588 + 1605

Lloc de defunció L'Alguer (Sardenya) **Data de defunció** 1643

Soterrat a

Pares i avis Domingo Beltrán, notari, i Magdalena Peris;
Avis paterns: Juan Beltrán i Esperanza Goda;
Avis materns: Berenguer Peris i Francina Asensi, naturals tots de Castelló de la Plana

Observacions Un dels testimonis de les informacions –en foren 12–, mossén Marco Crua, prevere, assegurarà que el pare del candidat era notari. No consta l'aprovació dels ancians a València (exp. 38).

Autor del Libro de las visitas, capítulos generales, bullas apostólicas y otras cosas tocantes a la orden de Montesa, 1633, BN, ms. 845.

La seua data de naixement, al retrat conservat al Museu de Belles Arts de València, que comentem després.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor

En el Sacre Convent Beneficiat de Santa Úrsula (29-VI-1612)

En els priorats i rectories de l'Orde Capellà d'honor del rei (4-V-1613);
prior de Borriana (28-II-1615)

Altres Bisbe de l'Alguer –Alghero, Sardenya–, en 1634

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 21 6 1604 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 21-6-1604 **Data comissió presa d'hàbit** 7 1 1605

Resolució proves 2-1-1605 (no consta l'aprovació a València)

Informants fra Felipe Marimón, prior de Borrina i capellà d'honor del rei

Creuament i presa d'hàbit

Data 5 2 1605 **Lloc** Valencia, església de Sant Jordi

Ministres fra Miguel Gralla

Padrins fra Galcerán Vidal, sotsclauer, i fra Dionisio Pineda

Professió

Llicència per a professar 13/03/1606

Data 23 4 1606 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 38

Frades de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

"Frey Miguel Beltrán. En 5 de febrero 1605, en la iglesia de Sant Jorge de Valencia, tomó el hábito de freyle Miguel Beltrán, y con comisión de Su Magestad se le dio el doctor frey Miguel Gralla. Fueron padrinos Galcerán Vidal y frey Dionís Pineda. Hízole professo el prior fray Juan Salinas en 23 de abril 1606. Es capellán de Su Magestad y prior de Burriana. Fue después provehido obispo de Ales en Serdeña, y en el año 1638. Murió en el año 1643 teniendo dicho obispado": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 85.

"Frey Miguel Beltrán, novici. Prengué lo hàbit als 5 de febrer del ann 1605 en la iglesia de Sant Jordi de València, donalo-y lo prior frey Miguel Gralla, foren padrins Galceran Vidal, sosclauer y frey Dionís Pineda. Fiu-lo profés als 23 de abril del ann 1606 en virtud de una comissió de Sa Magestad a mi feta en Madrid als 13 de mars de 1606. Anà a estudiar a Sant Jordi de València ab llicència del senyor vicecanciller als 15 de setembre de 1606. Ordenàs de epístola als tempores de la Trinitat del ann 1610. Ordenàs de evangeli als tempores de la Trinitat en València ann 1611. Fonch bisbe de Ampúries": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 6.

Comissió per a fer-li les proves: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 196v-197; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 235v-236; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 27; títol de beneficiat de Santa Úrsula: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 54-54v; títol de capellà d'honor del rei: Ibidem, ff. 87v-88v; títol de prior de Borriana: Ibidem, ff. 137-138; concessió de 300 lliures anuals sobre la Mensa: Ibidem, ff. 230v-231v.

"Inventario, desapropiamento y disposición de las pensiones, rentas y bienes que usufructa el doctor frey Miguel Beltrán, prior de San Joan de Borriana de la orden de Montesa, capellán de Su Magestad y obispo electo de Ales, en Cerdeña. 1638": RAH, CSC, leg. 12, carpeta 7, nº 4. Fra Beltrán disposava –a més de rendes– d'una bona col.lecció de peces de plata, quadres, i "184 tomos de libros entre grandes y pequeños".

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 24.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, p. 249.

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., cit., p. 257.

Beltrán, Miguel. Natural de Castellón de la Plana. 1605. Religioso. Prior de

Burriana. Capellán de Honor de Su Magestad. Obispo de Alis (sic) (Cerdeña) en 1638. +1643: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 177.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Benavides i Fenollet, Antonio

Lloc de naixement València **Data** c. 1661 **+** 1678

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1716

Soterrat a

Pares i avis Eusebio Benavides, notari i escrivà de manament de la Reial Audiència de València, i Estefanía Fenollet;
Avis paterns: Jerónimo Benavides, notari, i Serafina Muñoz;
Avis materns: Alonso Fenollet i Elena de la Mata, naturals tots de València

Observacions El pretendent tenia uns 15-16 anys d'edat. No hi ha resolució pels ancians de València (exp. 41).
Austriacista.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent Beneficiat del benifet de les Ànimes –capella de la Coronació de N^a S^a–; catedràtic de teologia moral

En els priorats i rectories de l'Orde Secretari del lloctinent general comte de Cardona (c. 1697)

Altres Secretari del virrei comte de Cardona;
síndic de la Diputació de València per al trienni 1707-1709

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 30 6 1677 **Mercè concedida per** Carlos II

Inici proves 10-7-1677 **Data comissió presa d'hàbit** 23 9 1677

Resolució proves 18-9-1677 (falta l'aprovació a València)

Informants fra Pablo Inglés, prior del Temple

Creuament i presa d'hàbit

Data 2 1 1678 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor 11/01/1679

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 41

Fonts arxivístiques El 14-VIII-1676 el rei ordenà al lloctinent general l'informara sobre l'hàbit que sollicitava per al seu fill Eusebio Benavides, escrivà de manament de la Reial Audiència de València: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 106v-107.

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, f. 160; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 175-176; llicència per a professor: Ibidem, f. 202 i 207v-208v; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 209-210; proposta per a la rectoria de

Freres de Montesa (1592-1701)

Vistabella (25-V-1689): AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 291v-293v; títol de catedràtic de teologia moral del Convent: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 167-167v; títol de beneficiat de la Mare de Déu del Roser: Ibidem, ff. 191.

Carta de 8-I-1714 informant al rei de l'empresonament de fra Benavides per austriacista: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 105v;

"Señor. Por muerte de frey don Antonio de Benavides, conventual...", València, 14-IV-1716: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 114.

Va morir sense testar: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 133;

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 72.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 81.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 44.

Bibliografia

Benavides y Fenollet, Antonio. Natural de Valencia. 1678. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 177.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. II, pp. 413, 488, 540, 541.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Benito i Soler, Manuel

Lloc de naixement València **Data** 16 11 1671 + 1686

Lloc de defunció **Data de defunció** 10 12 1692

Soterrat a

Pares i avis

Juan Bautista Benito, notari, i Luisa Soler, naturals ambdós de Xàtiva; Avis paterns: Juan Bautista Benito, natural de Cabdet (Albacete), aleshores regne de València, i Rafaela Ferri, natural de Xàtiva; Avis materns: Luis Soler, natural de Xàtiva i Josefa Muñoz, natural d'Aiora

Observacions

El pretendent consta a l'expedient com a llicenciat. El pare era síndic de Xàtiva; l'avi matern –el llaurador Luis Soler–, familiar de la Inquisició; i el patern notari del jutjat de béns confiscats de la Inquisició. Altres testimonis declararen que el pare fou també escrivà o notari dels béns confiscats per la Inquisició, i l'avi Luis Soler també familiar. No hi ha aprovació de les informacions a València (exp. 42).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "Dimecres, a diuit de nohembre mil cis-cents setanta y hu, bategí yo, lo doctor Juan Batiste Bas, vicari, a Vicent, Joseph, Manuel, Luis, Domingo, Fecundo, fill de Batiste Benito, notari, y de Luisa Soler, cóniuges. Naixqué dilluns, a 16 dels corrents entre una y dos hores del matí. Padrins: mosén Philiperto Martorell, prevere beneficiat en santa Cathalina màrtir, y Nicolaua Feriz y de Rodrigues,

viuda": [Arxiu de la Parròquia de Sant Bartomeu de València (exp. 42)].

Comissió per a les proves a AHN, OOMM. lib. 561-C, ff. 89-90; mercè d'hàbit –a ell i 8 candidats més–: Ibidem, ff. 94v-95; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 100v-101; permís per a professar: Ibidem, ff. 169-169v; ordre per a que passe al col·legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 169v-171.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85.

Bibliografia

Benito y Jover (sic), Manuel. Natural de Valencia. 1686. Religioso. +10 de diciembre de 1692: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 178.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Bernabeu i Insa, Jacinto

Lloc de naixement La Vila Joiosa **Data** c. 1622 **+** 1642

Lloc de defunció **Data de defunció** 7 7 1685

Soterrat a Església parroquial de Vallada, presbiteri

Pares i avis Joaquin Bernabeu Cortés, arquitecte, familiar del Sant Ofici, natural de Tibi, i Magdalena Insa, natural de Cocentaina;
Avis paterns: Tomás Bernabeu i María Ana Cortés, naturals ambdós de Tibi;
Avis materns: Miguel Insa i Ángela Corria, naturals ambdós de Cocentaina

Observacions El pretendent tenia uns 20 anys d'edat. El pare era familiar del Sant Ofici. No hi ha aprovació dels ancians de València (exp. 44).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de La Jana (1653);
rector de Canet –proposta del rei de 13-VIII-1661–;
rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (28-V-1669)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 4 12 1641 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 15-12-1641 **Data comissió presa d'hàbit** 23 4 1642

Resolució proves 15-4-1642 (falta l'aprovació a València)

Informants fra Pedro Rosell

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 5 1642 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, primer ancià

Padrins

Professió

Llicència per a professar 08/06/1643

Data 24 6 1643 **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 44

Fonts arxivístiques “Frey Jacinto Bernabeu. A 11 de mayo 1642, se dio el hábito de freyle a Jacinto Bernabeu. Diósele el presidente, frey Pedro Rossell, con comisión de Su Magestad dattys en Madrid en 23 de abril de dicho año 1642. Professó en 24 de junio 1643, con carta de Su Magestad dattys en Madrid a 8 del mismo mes y año. Retor de La Jana y prior en Vallada, en donde murió”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 171.

Comissió per a les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 110v-111v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 133v-134v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 166v-167; ordres per a que vaja a estudiar

Freres de Montesa (1592-1701)

al Col.legi: Ibidem, ff. 230-230v; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Canet: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 68v; títol de rector de Vallada i de prior de Sant Bartomeu: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 97v-101.

“En siete de julio 1685 murió fra Jacinto Bernabeu, prior desta parroquial de Vallada, el qual recibió todos los sacramentos y fue enterrado a ocho de dicho mes y año, al qual se le dio eclesiástica sepultura en el presbiterio, debajo de la lámpara mayor”: Arxiu Parroquial de Vallada, Racional de Difunts, 1666-1704, sign. 113.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 52-53.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 64-64v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 30.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 317, nº 259.

Bernabén (sic) y Cortés, Jacinto. Natural de Villajoyosa. 1642. Religioso. Rector de Jana en 1652, de Canet en 1661. Prior de Vallada, donde falleció en 1685. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 30: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 178.

PELEJERO, J. A., GARRIDO, H., Vallada. Su evolución urbana..., cit., p. 189.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Bernat i Buisor, Francisco

Lloc de naixement Puçol **Data** c. 1620 **+** 1639

Lloc de defunció **Data de defunció** 10 3 1697

Soterrat a

Pares i avis

Juan Bernat i Juana Buisor, naturals ambdós de Puçol;
Avis paterns: Francisco Bernat, natural de Puçol, i Isabel Ana Vela, natural de Foios;
Avis materns: Bartolomé Buisor, natural de Cambolit, regne de Carti –a França–, i Juana Planter, natural d'Ayeu, bisbat d'Olori (França)

Observacions

El pretendent tenia uns 18 anys d'edat. Es van fer unes segones informacions a València per esbrinar les qualitats dels avis materns –francesos–, dispensant el rei el passar a França (exp. 45).

Va escriure l'obra –publicada per Samper– Oración evangélica que en las fiestas que a 20 de marzo deste año, consagró la esclarecida Orden e ínclita Cavallería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, a la original pureza de su soberana y patrona y señora María Santíssima, en el primero instante de su ser, de nuevo favorecida por nuestro muy santo padre Alexandro VII, a instancia de nuestro sereníssimo Administrador Perpetuo el señor rey Felipe IV..., València, Gerónimo Vilagrassa, 1662.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor en teologia

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Xert;
rector de Vinaròs en 1648;
rector de Sueca (1676-1697)

Freres de Montesa (1592-1701)

Altres

Examinador sinodal de la diòcesi de Tortosa (1656)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

12 10 1638

Mercè concedida per

Felipe IV

Inici proves

4-11-1638

Data comissió presa d'hàbit

3 3 1639

Resolució proves

23-2-1639

Informants

fra Pedro Simón, vicari de la parròquia de Montesa

Creuament i presa d'hàbit

Data

21 3 1639

Lloc Montesa

Ministres

fra Pedro Rosell, primer ancià

Padrins

Professió

Llicència per a professar

21/04/1640

Data

17 5 1640

Lloc Montesa

Ministres

fra Hilarión Gil, prior del Convent

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

45

Fonts arxivístiques

"Frey Francisco Bernat. Frey Francisco Bernat tomó el hábito de freyle a los 21 de março 1639. Diósele frey Pedro Rossell, primer anciano, con comisión de Su Magestad, dattys en Madrid a 3 de março 1639. Hízole professo el prior fray Hilarión Gil con comisión de Su Magestad, en 17 de mayo 1640. Hízole Su Magestad merced de la retoría de Las Cuevas, de donde fue provehido para la retoría de Vinaroz, y después de esta a la de Çueca": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 168v.

"El doctor frey Francisco Bernat y Buysor, natural del lugar de Puçol, en la huerta de Valencia, en 21 de marzo 1639. Salió excelentíssimo filósofo y theólogo del Colegio, y graduose de doctor. La capacidad fue profunda, en la prudencia excedía a muchos, si bien por sobrado pequeño de cuerpo tenía poca gracia en el púlpito. La lengua castellana poseyó altamente, y para una silla le adelantaron pocos. Fue cura de Chert, y en el año 1648 pasó al de Vinaroz, en donde fue examinador synodal el año 1656, y en el de 1663 predicó a la Orden en la fiesta que hizo a la Concepción, cuyo sermón anda impreso en el año 1674. Obtuvo el curato de la villa de Zueca, en cuyo empleo murió en Valencia a 10 de marzo 1697": Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 62v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 168v-169v; dispensa per a que l'informant no viatge a França per realitzar les proves dels avis materns: Ibidem, ff. 179v-180; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 201v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 555-C, f. 33; ordres per a que passe al Col.legi: Ibidem, ff. 97-98; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Les Coves (1646): AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 46v –no sabem si finalment prengué possessió d'eixa parròquia–.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 50.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 28v.

Bibliografia

Bernat y Ruisor (sic), Francisco. Natural de Puzol. 1639. Religioso. Rector de Chert, de Vinaroz en 1648 y de Sueca en 1674. +1697. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 28v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 178.

BURGUERA, fray A. de C., Historia documentada de Sueca..., cit., vol. II, p.

Freres de Montesa (1592-1701)

514.

GÓMEZ, fray Tomás, En reino extraño: relación de la visita del Real Monasterio de Valldigna: autobiografía, vida cotidiana y lucha política en la España de Carlos II, edició crítica i estudis per F. Andrés Robres, R. Benítez Sánchez-Blanco i E. Císcar Pallarés, València, Universitat de València, 2008, pàgines concretades en la corresponent de l'índex alfabètic, p. 909.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Bertran i Climent, Clemente

Lloc de naixement Benassal **Data** c. 1645 + 1664

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 3 1673

Soterrat a

Pares i avis Vicente Bertran, mercader, natural de Benassal, i Úrsula Climent, natural de Vilafranca –aleshores aldea de Morella–;
Avis paterns: Jaime Bertran i Jerónima Casanova, naturals ambdós de Benassal;
Avis materns: Miguel Climent, natural de Vilafranca i Ángela Marqués, natural d'Ares

Observacions El pretendent tenia uns 18-19 anys d'edat (exp. 46)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 5 11 1664

Mercè concedida per Felipe IV

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves 21-11-1664 **Data comissió presa d'hàbit** 23 12 1664

Resolució proves 12-12-1664

Informants fra Pablo Inglés, prior del Temple i jutge sinodal de l'arquebisbat de València

Creuament i presa d'hàbit

Data 31 12 1664 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rodrigo, per malaltia del sotsprior fra Miguel Perales

Padrins

Professió

Llicència per a professar 16/12/1665

Data 3 1 1666 **Lloc** Montesa

Ministres fra Miguel Perales, sotsprior del Convent

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 46

Fonts arxivístiques Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 146; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 152v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 9; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi (12-VII-1667): Ibidem, f. 63v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 66.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 38v.

Bibliografia

Beltrán y Climent, Clemente. 1664. Religioso. +30 de mayo (sic) de 1673. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 38v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 177.

ALIENA MIRALLES, Rafael, "La familia Bertrán", en Benassal, recull bibliogràfic de textos, Ajuntament de Benassal (1999), vol. II, pp. 869-884.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Boluda i Mompó, Juan

Lloc de naixement L'Olleria **Data** c. 1608 **+** 1632

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 1636

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo Boluda i Damiana Mompó;
Avis paterns: Miguel Boluda i Jerónima Albinyana;
Avis materns: Damián Mompó i Isabel Ferrandis; naturals tots de L'Olleria

Observacions El pretendent tenia uns 24 anys d'edat. Diversos testimonis declararen que els parents del pretendent –sense especificar grau concret de parentiu– havien ocupat oficis municipals a L'Olleria. Les informacions les aprovaren, en nom de fra Francisco de Castellví, regent del Consell d'aragó i assessor general, fra Berenguer Vila, prior del Temple, i fra Miguel Tomàs Insa, rector de Moncada (exp. 52).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 3 1632 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 20-4-1632 **Data comissió presa d'hàbit** 26 7 1632

Resolució proves 2-6-1632

Informants fra Pedro Fito, rector de Montesa

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 7 1632 **Lloc** Montesa

Ministres fra Hilarión Gil, prior del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 20/07/1633

Data 5 8 1633 **Lloc** Montesa

Ministres fra Hilarión Gil, prior del Convent

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 52

Fonts arxivístiques “Frey Juan Boluda, de la villa de la Olleria. El prior fray Hilarión Gil dio el hábito de freyle a frey Juan Boluda en 11 de julio de 1632, con comisión de Su Magestad dattis en Madrit, en 26 de junio de 1632. Professó en manos del prior fray Hilarión Gil en cinco de agosto de 1633, con comisión de Su Magestad dada en 20 de julio de 1633. Frey Pedro Rosell [firma]”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 164v. Segons una anotació feta als primers folis del llibre, morí en 1636.

Freres de Montesa (1592-1701)

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 148v-149; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 170-171; llicència per a professar: Ibidem, f. 249.

"Décadas nobles de la cronología montesiana", RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 44.

Bibliografia

Boluda y Monipó (sic), Juan. Natural de la Ollería. 1632. Religioso. +1635. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 26; VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 178.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Borja i Arándiga, Juan

Lloc de naixement

Montesa

Data

12

4

1573

1588

Lloc de defunció

Montesa, a casa del seu g

Data de defunció

13

11

1631

Soterrat a

Montesa, castell-convent, capella de N^a S^a de Gràcia, al claustre

Pares i avis

Juan Borja Franco, cobrador, natural de Montesa, i Beatriz Arándiga Gasó, natural de Moixent;

Avis paterns: Juan Borja i Juana Franco, naturals ambdós de Montesa;

Avis materns: Onofre Arándiga, natural de Vallada, i Jerónima Gasó, natural de Moixent

Observacions

Malgrat aparéixer a la documentació moltes vegades el seu nom en valencià –Joan, de vegades també Juan–, hem optat per posar-lo en castellà, a l'igual que els noms dels altres germans seus d'hàbit, a fi d'uniformitzar criteris.

En 1624 va escriure la Breve resolución de todas las cosas generales y particulares de la Orden y Cavallería de Montesa, manuscrit conservat a l'AHN, editat en 2004 a càrrec nostre i del professor Andrés Robres.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Llicenciat

En el Sacre Convent

Beneficiat de la Santa Creu, al capítol del convent (4-VII-1602); beneficiat de Santa Úrsula (19-III-1610)

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de L'Orxa –presentació a l'ordinari: 7-X-1606–; prior de Sant Jordi d'Alfama (23-VII-1611); capellà d'honor del rei (23-VII-1611); prior de Sant Jordi de València (26-XI-1611); rector del col.legi de Sant Jordi (13-XII-1617)

Altres

Freres de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Juan Borja, natural de Montesa, de edad de 15 años. [Al marge:] Clérigo. Año 1588. Padres: Juan Borja, natural de Montesa, y Beatriz Arándiga, natural de Moxente. Abuelos paternos: Juan Borja y Juana Franco, naturales de Montesa. Abuelos maternos: Nofre Arándiga, natural de Vallada, y Gerónima Gassó, natural de Moxente, donde vivieron. Estos linages fueron todos muy antiguos, y los aquí mencionados labradores honrrados y notorios en limpieza, y el de Gassó de lo primero y más antiguo de Moxente, como califica la estimación común": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 92v.

"Frey Joan Borja, hijo de Joan Borja, vezino de Montesa, rescibió el hábito de conventual de Nuestra Señora de Montesa en dies y hocho de deziembre año 1588, en el convento de Montesa, dióselo frey Miguel Catalán, conventual y cantor major, con comissió del señor Maestre hecha en sinco de dicho mes y año en la qual gradúa Su Señoría ilustrísima al dicho frey Joan Borja el segundo de los tres. Dixo la missa el dicho frey Catalán, y padrinos fueron frey Pedro Merino y frey Miguel Fito, hizo quinze el dicho frey Joan Borja. Enpessó de hazer laño de la probasió en 30 de enero 1595. Yzo profesión en 2 de hebrero, día de la Purificaci3n de Nuestra Señora 1592, reçibi3la frey don Guillem Sans, clauero [sotsclauer] de la Horden, con horden de Su Excelencia. Yo, frey Selva, cantor major, sertifico y ago verdadera fe ser verdat en que el dicho frey Borja izo profesi3n a 2 de hebrero en el año sobredicho, y por ser verdad lo firmé de mi mano. Frey Selva, cantor major. En 31 de enero año 1601, hallándose frey don Pedro de Rojas, lugarteniente general en la orden de Montesa por Su Magestad en este convento, para escusar dudas y dificultades que avía entre algunos conventuales sobre la añcianidad que tenfa cada uno, en presençia del padre [f. 126v] fray Bernardo de Tous, prior del convento, y de mí, frey Pedro Selva, cantor mayor, y de otros religiosos conventuales, haviendo reconocido el libro del baptismo de la iglesia parrochial de la villa de Montesa para aberiguar la edad y lo demás que se requiría, y para que con çerteza a cada uno se le guarde su añcianidad conforme difiniciones de la Orden, y haviéndolo visto y examinado, me mandó a mí, dicho cantor mayor, que no obstante lo que está continuado en el presente libro en lo tocante a frey Joan Borja, frey Berenguer Villa, frey Luis Sánchez, frey Gaspar Requena, de aquí adelante se entienda que sus añcianidades son de la manera que agora se ordenan, y así, de parte de Su Magestad, manda que de aquí adelante se observe, y así, en lo tocante a frey Joan Borja declara y ordena que su añcianidad le comience a correr desde 12 de abril 1590, porque aquel día cumplió la hedad de 17 años. Frey Pedro de Rojas [firma i rúbrica], frey Pedro Selva, cantor maior [firma i rúbrica]. En 23 del mes de julio de 1611 fue provehido en capellán de Su Magestad y priorato de Sant Jorge de Alfama, y dentro de dos meses le fue proveido el priorato de Sant Jorge de Valencia, de manera que juntamente obtuvo los dos prioratos y la capellanía, con las comisiones y títulos que se requieren para obtener dichas piessas, y después fue proveydo en retor del

Freres de Montesa (1592-1701)

collegio por Su Magestad, año 1608" AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 126-126v.

"Frey Juan Borja, sacerdot. Fonc proveït en una de les retories de Perpuxent als 28 de setembre de 1606, y se li feu present en les capelles lo darrer de setembre": AHN, OOMM, libro 814 C [Cantoría IV], f. 3.

"Cancilleres del Reino. Lo han sido frei Andres Ferran, prior del Temple i frei Juan Borja, prior de San Jorge": PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 45.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 152v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 170v; títol de beneficiat de la Santa Creu, al capítol del convent: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 94-95v; presentació al bisbe -7-X-1606- per a la parròquia de L'Orxa: AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 184v-185; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi -era aleshores rector de Perputxent-: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 254-255; títol de beneficiat de Santa Úrsula: Ibidem, ff. 270v-271v; títol de capellà del rei i de prior de Sant Jordi d'Alfama: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 23-25v; títol de prior de Sant Jordi de València: Ibidem, ff. 34-35v; títol de rector del col.legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 530-C, ff. 216v-217v.

La seua darrera voluntat o desapropiament fou recollida a Montesa per fra Vicent Vila, per no poder escriure ja fra Borja, el cinc de novembre de 1631: RAH, CSC, leg. 12, carpeta 2, nº 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 37.

los escritores que han sido individuos de las cuatro órdenes militares de España", en FUENSANTA DEL VALLE, marqués de la, Colección de documentos inéditos para la historia de España, vol. CIX (1894), Madrid, Imp. de José Perales, pp. 27-28.

Borja y Arandiga, Juan de. Natural de Montesa. 1588. Religioso. Prior del Colegio de la Orden en 1611. Capellán de Honor de S.M. Prior de San Jorge de Alfama en 1611 y en el mismo año de San Jorge de Valencia. *1593. +1631 Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 92v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 179.

Un esbòs biogràfic en BORJA i ARÁNDIGA, frey Joan, Breve resolución de todas las cosas generales y particulares de la Orden y cavallería de Montesa (1624); manuscrito de frey Joan Borja, religioso montesiano; edició i estudi preliminar de Fernando Andrés Robres i Josep Cerdà i Ballester, València, Institució Alfons el Magnànim, 2004, pp. 22-31.

Resum del text anterior en ANES y ÁLVAREZ de CASTRILLÓN, Gonzalo (dir.), Diccionario Biográfico Español, Madrid, Real Academia de la Historia, vol. IX, p. 143.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, pp. 742, 746-747, 810.

RODRÍGUEZ, José, Biblioteca Valentina, València, imprems de V. Cabrera i J. T. Lucas, 1703 i 1747 (facsimil, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana, 1990) pp. 249-250.

XIMENO, Vicente, Escritores del Reyno de Valencia, València, Joseph Estevan Dolz, 1747-49, 2 vols. (facsimil, Librerías París-Valencia, 1980), vol. I, p. 321.

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., cit., pp. 270-271; Id., Biblioteca cisterciense española..., cit., p. 49.

RAMÍREZ de ARELLANO y GUTIÉRREZ de SALAMANCA, frey Carlos [religiós de Calatrava, 1829] "Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borja i Garcia, Crisóstomo

Lloc de naixement Montesa **Data** c. 1634 **+** 1653

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 27 1 1673

Soterrat a

Pares i avis Miguel Crisóstomo Borja, llaurador, natural de Montesa, i Adriana Garcia, natural de Vallada;
Avis paterns: Baltasar Borja i Susana Primo, naturals ambdós de Montesa;
Avis materns: Onofre Garcia, notari i familiar de la Inquisició, i Isabel Juan Vila, naturals ambdós de Vallada

Observacions El pretendent tenia uns 16-18 anys d'edat. El pare va ser llaurador ric, i havia exercit càrrecs municipals a Montesa; els avis materns foren ell notari, i ella filla de Vila "el rico"; mentre que l'avi matern era notari i familiar del Sant Ofici (exp. 56)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Beneficiat de les Ànimes (22-VII-1670)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 13 2 1652 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 12-3-1652 **Data comissió presa d'hàbit** 20 7 1652

Resolució proves 8-6-1652

Informants fra José Aràndiga

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 1 1653 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, president del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 10/12/1653

Data 12 1 1654 **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 56

Fonts arxivístiques Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 87v-88v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 115-116; llicència per a professar: Ibidem, 199v; ordres per a que passe a estudiar a València (23-V-1656): Ibidem, ff. 280v; títol de beneficiat de les Ànimes: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 144v-145v.

El 23-XII-1652 el rei donà llicència al lloctinent per a que Crisóstomo Borja pogués prendre l'hàbit malgrat no haver estudiat arts: AHN, OOMM, lib. 533-

Freres de Montesa (1592-1701)

C, ff. 65v-66.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 60.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 70.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 33v.

Bibliografia

Borja y García, Crisóstomo. Natural de Montesa. 1653. Religioso. +1673. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 33v; VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 180.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Borràs i Palerm, Juan Bautista

Lloc de naixement València **Data** c. 1644 **+** 1662

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1712

Soterrat a

Pares i avis

Juan Bautista Borràs, doctor en medicina, i Úrsula Palerm, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Guillem Borràs i Catalina Vilanova, naturals ambdós de València;
Avis materns: Bautista Palerm, natural de València, i Catalina Escrig, natural de Arcos (Arcos de las Salinas [?]), "en la raya de Aragón"

Observacions El pretendent tenia uns 16-18 anys d'edat, i el pare fou doctor en medicina (exp. 59)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de La Salzadella;
rector de Càlig –proposta del rei de 10-XI-1676–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 19 11 1661

Mercè concedida per Felipe IV

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 63.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 73v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 37.

Bibliografia

Borrás y Pelerin (sic), Juan Bautista. Natural de Valencia. 1662. Religioso. Rector de Salsadella y de Calig. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 37: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), pp. 180-181.

MIRALLES, J., La villa de Salsadella, cit., p. 141.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Bru i Mompó, Gaspar

Lloc de naixement Canals **Data** c. 1600 **+** 1621

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Baltasar Bru, llaurador, natural de Canals, i Jerónima Mompó, natural de L'Olleria;
Avis paterns: Gaspar Bru, natural de Canals, i Jerónima Ripoll, natural de Simat;
Avis materns: Juan Mompó, natural de L'Olleria i Catalina Albinyana, naturals de Benigànim.

Observacions El pretendent tenia uns 18-20 anys d'edat (exp. 61).

Va ser privat de la parròquia de Vallada per absentar-se durant 16 mesos, sent nomenat aleshores en el seu lloc fra Miguel Febrer el 22-VI-1641.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Beneficiat de Santiago (26-III-1632)

En els priorats i rectories de l'Orde Prior de Sant Jordi de València i rector del Col·legi (8-IX-1632); rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (23-IV-1637)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 22 8 1620 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 13-9-1620 **Data comissió presa d'hàbit** 4 12 1620

Resolució proves 21-11-1620

Informants fra Juan Vicente López, rector de Silla

Creuament i presa d'hàbit

Data 3 1 1621 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar 09/01/1622

Data 7 2 1622 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 61

Fonts arxivístiques "Frey Gaspar Bru. En 3 de henero de 1621, en el convento de Nuestra Señora de Montesa, el padre prior fray Joan Salinas dio el hábito de freyle a Gaspar Bru, natural de Canales, y en 7 de febrero 1622 el prior fray Joan Salinas le dio la profesión. Provehíole Su Magestad en el priorato de Sant Jorge de Valencia y retor del collegio, y después en prior de Vallada. Después se fue a Roma y no ha

Freres de Montesa (1592-1701)

buelto más": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 153.

"Frey Gaspar Bru, novisi, prengué lo hàbit en 3 de jiner any 1621 en la yglesia del convent de Nostra Señora de Montesa en presència de tot lo convent. Fiu-lo profés als 7 de febrer 1622": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 47.

"En el año 1637 [obtuvo] el priorato de Vallada a petición suya, y como el rector de Montesa fra Pedro Fito alcansase por sentencia que la parroquial de Vallada era vicaría suya y no priorato, el dicho fra Bru se fue a Madrid, y no consiguiendo cosa, desapareció de Vallada y se fue a Roma; tomó el hábito de monje Bernardo descalzo en la ciudad de Nápoles, donde murió haziendo su noviciado". AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 38.

"Frei Gaspar Bru, natural de Canals, vistió el hábito a 3 de enero 1621. Siendo colegial, se puso fraile capuchino, pero se salió antes de profesar. Fue en nuestra Orden retor i prior de San Jorge. Después le dieron el priorato de Vallada. Con motivo de que el Prior de Montesa frei Pedro Fito alcanzó por pleito que la parroquial de Vallada era vicaría suya, se fue frei Bru a Madrid a pleitear, i habiendo perdido el pleito, se desapareció de Vallada i se fue a Roma. Tomó el hábito de monge bernardo descalzo en Nápoles, i murió antes de acabar el noviciado. Libro del Colegio del Prior Ferriz, fol. 34": PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 511.

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 550-C, f. 80v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, f. 89; ordre per a que professe: AHN, OOMM, 551-C, f. 15v; ordres per a passar a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 143v; títol de beneficiat de Santiago: AHN, OOMM, lib. 553-C, f. 155v-156 i ff. 166v-167v; títol de prior de Sant Jordi de València: Ibidem, ff. 183v-184v; títol de rector del col.legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 186-188; títol de vicari –rector– de Vallada: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 118-119.

Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 50v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 38.

Genealogia en RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 15.

Bru y Morupo (sic), Gaspar. Natural de Canales. 1621. Religioso. A poco de tomar el hábito pasó a la Orden de los Capuchinos. Volvió a la de Montesa y fué Prior de San Jorge de Valencia. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 15: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 181.

PELEJERO, J. A., GARRIDO, H., Vallada. Su evolución urbana..., cit., p. 189.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 317, nº 259.

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, pp. 750-752 i 810.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Buch i Tortosa, Francisco

Lloc de naixement Aldaia **Data** 1 1626 + 1648

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1704

Soterrat a

Pares i avis Beltrán Buch, doctor en medicina, natural d'Arnau Guillen, bisbat de Comenge (França), i Eugenia Tortosa, natural d'Ontinyent;
Avis paterns: Beltrán Buch, natural d'Arnau Guillen, bisbat de Comenge (França), i Miranda Vares, natural d'Estela, bisbat de Comenge (França);
Avis materns: Francisco Tortosa i Isabel Juan Bono, naturals ambdós d'Ontinyent

Observacions Realitzades les proves per fra Pedro Jaime Roig i revisades a Madrid el 29-IX-1647, se sol·licitaren noves informacions a València i on convinguera, per esbrinar les qualitats dels avis paterns. Finalment necessità de l'actuació de tres religiosos informants, que foren el primer fra Pedro Jaime Roig (1-IX-1644 a 10-X-1644); fra Diego Pablo Ferriz (15-III-1645 a 24-IV-1645); i fra Jacinto Arnau, que s'ocupà dels parents francesos entre el 10-II-1648 i el 2-VI-1648 (exp. 62).

Sobre l'ús del missal romà al Sacre Convent, escriví junt a diversos companys d'hàbit:

Parecer de los señores frey Josef Rubert, retor de Carpesa y annexos, frey don Pedro Moles, retor del Real Colegio de San Jorge; frey Jacinto Arnau, retor de Alcalà, Xivert y Polpíz; frey Pablo Inglés, prior de Nuestra Señora del Temple, capellán de Honor de Su Magestad, albacea general y procurador patrimonial de la Orden; frey Antonio Joan Sánchez, retor de Moncada y sus annexos, frey Vicente Limiñana, retor de Silla; frey Francisco Buch, retor de Rosell y La Sénia; el dotor frey Hippolyto de Samper, prior de San Jorge, del consejo de Su Magestad y su assessor de bayle general en esta ciudad y reino de Valencia; y el dotor frey Pasqual Huguet, secretario del señor lugarteniente general de nuestra orden de Montesa", València, 20-II-1674, editat com adjunt a l'imprès de TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense, València,

Gerónimo Vilagrassa, 1674.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Rossel i La Sénia (1659); rector de Canet –proposta del rei de 18-IX-1678–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 5 1644 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 1-9-1644 **Data comissió presa d'hàbit** 20 10 1648

Resolució proves 18-10-1648

Informants fra Pedro Jaime Roig, vicerector del Col·legi i capellà d'honor del rei; fra Diego Pablo Ferriz –per a les segones proves–; fra Jacinto Arnau, per a les terceres proves –parents francesos–

Creuament i presa d'hàbit

Data 30 11 1648 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, president del Convent

Padrins

Freres de Montesa (1592-1701)

Professió

Llicència per a professar

Data Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Baptisé yo, fray Lorenzo Blasco, a 27 de henero [1626], a Joan, Paulo, Francisco Buch, hijo de Bertran Buch, doctor en medicina, i de Eugenia Tortosa, su muger. Fueron compadres mossén Joan Martí, sacerdote, i Luissa Valero [quondam?] de Campo, commadre": Arxiu Parroquial d'Aldaia, Quinke libri nº 3, f. 61v.

"Frey Francisco Buch. A 31 de noviembre (sic) 1648, se dio el hábito de freyle a frey Francisco Buch, con comisión de Su Magestad. Professó en 6 de henero 1650": AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 179.

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia –amb dispensa per a realitzar les proves dels avis francesos a València–: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 205v-207v; comissió per unes segones proves: Ibidem, ff. 248v-249v; comissió per a unes terceres proves: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 121v-124; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 152v-153; llicència per a professar: Ibidem, ff. 201v-202; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 124v-125; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Canet: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 196v-197v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 58-59.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 67.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 30v i 48v.

Bibliografia

Bruch (sic) y Tortosa, Francisco. Natural de Aldaya. 1648. Religioso. Rector de Rosell en 1659 y de Canet. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 30v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 182.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

Comissió per a les proves: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 284v i ss; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 314-315; ordre al prior per a que professe: Ibidem, ff. 362v; ordres per a que passe a estudiar al col.legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 57v-59.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87.

Bibliografia

Buzo (sic) y Muñoz, Simón. 1689. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 182.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Çaera i Calvo, Juan Jerónimo

Lloc de naixement Vistabella del Maestrat **Data** c. 1578 **+** 1607

Lloc de defunció Les Coves de Vinromà **Data de defunció** 1631

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo Çaera, natural de Vistabella, i Margarita Calvo, natural del Puerto (Aragó);
Avis paterns: Jerónimo Çaera, natural de Vistabella, i Margarita Berenguer, natural de Mosqueruela (Aragó);
Avis materns: Domingo Calvo i María Miravet, naturals del lloc del Puerto (Aragó).

Observacions El pretendent tenia uns 27-29 anys d'edat, i era aleshores sacerdot i batxiller en teologia. El pare havia exercit càrrecs municipals a Vistabella. Les informacions dels parents de Mosqueruela i el Puerto les va obtenir l'informant a Vistabella, doncs s'excusava en anar a dits llocs, "Por ser el camino y tierra que, aunque corto, y distancia de dos leguas no más, son peligrosos de ladrones y matadores y mala gente, que no se puede ir sino a mucho peligro" (exp. 341).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Batxiller en teologia el 22 de març de 1607

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de La Jana (1608);
rector de Les Coves de Vinromà en 1624

Altres

Hàbit de l'Orde

Freres de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació

22 3 1607

Mercè concedida per

Felipe III

Inici proves

30-4-1607

Data comissió presa d'hàbit

4 9 1607

Resolució proves

26-8-1607

Informants

fra Bartolomé Monar, prior de Cervera

Creuament i presa d'hàbit

Data

17 9 1607

Lloc

Montesa

Ministres

fra Berenguer Vila, ancià del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar

07/09/1608

Data

21 9 1608

Lloc

Montesa

Ministres

fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

341

Fonts arxivístiques

"Frey Juan Gerónimo Zaera, natural de Vistabella, reyno de Valencia. Padres: Gerónimo Zaera, natural de Vistabella, y Margarita Calbo, natural del Puerto, reyno de Aragón. Abuelos paternos: Gerónimo Zaera, natural de Vistabella, y Margarita Belenguer, natural de Mosqueruela, reyno de Aragón. Abuelos maternos: Domingo Calbo y Margarita Miravet, naturales del Puerto. Frey Juan Gerónimo Zaera entró en la Orden siendo ya sacerdote y bachiller en theología, y asimesmo sirvió algún tiempo de vicario en Vistabella con mucha satisfacción. Sus padres, abuelos paternos y maternos, fueron muy honrrados y viejos christianos, limpios de todos quartos, sin que tuviesen fealdad alguna en todos sus linages, los que governaron las villas y sirvieron en cargos honoríficos": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 74.

"Frey Juan Hierónimo Sahera. En 17 de sitiembre 1607 mossén Hierónimo Sahera, sacerdote, tomó el hábito de freyle en la iglesia del mismo convento de Montesa. Diósele el licenciado frey Berenguer Vila. Hízole professo el padre prior fray Juan Salinas en 21 de sitiembre 1608": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 95v.

"Frey Juan Hierónimo Saera, sacerdote novicio, allegó al convento para haser la probación a los 17 de setiembre 1607, y el proprio día tomó el hábito en la capilla major del mesmo convento. Dióselo frey Berenguer Vila, fueron padrinos el padre Merino y frey Sanchis. Fiu-lo profés als 21 de setembre de 1608 en virtud de una carta real a mi enviada feta en 7 de setembre de dit mes y ann en Valladolid. Fonc proveit en la retoria de La Jana per la promotió de frey Thous a la de Onda": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 22.

Comissió a fra Bartomeu Monar per les informacions: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 74v-75; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 88-88v; llicència per a professar: Ibidem, f. 201; permís per a permutar la seua rectoria de La Jana per la de Les Coves: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 259-260.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 27.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44v.

Bibliografia

Zahera y Calvo, Juan Jerónimo. Natural de Vistabella. 1618. Rector de La Jana y de las Cuevas en 1624. Fue propuesto para Rector de Sueca. +1631. Su genealogía y extracto de sus pruebas en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 74: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 52.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Calaceyt i Salvador, Miguel Jerónimo

Lloc de naixement Cervera del Maestre **Data** c. 1608 **+** 1627

Lloc de defunció Canet **Data de defunció** 19 10 1659

Soterrat a Canet, església parroquial

Pares i avis Gabriel Calaceyt i Luisa Salvador;
Avis paterns: Francisco Calaceyt i Sebastiana Ballester;
Avis materns: Antonio Salvador i Luisa Marimón, naturals tots de Cervera del Maestre

Observacions El pretendent tenia uns 18-19 anys d'edat. El pare i els avis havien exercit càrrecs municipals a la vila de Cervera, i a més, el matern, fou familiar del Sant Ofici. Luisa Marimón –àvia materna– fou cosina germana del bisbe fra Felipe Marimón, religiós de Montesa, fill també d'una germana de l'avi Antonio Salvador "Antonio Salvador [...], tío del obispo de las Ampurias, fue freyle del hábito de Montesa, con otros tres hermanos, uno del mismo hábito y los dos familiares del Santo Oficio". No consta l'aprovació de les informacions (exp. 64).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Secretari de l'Orde (1637); rector de Canet

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 7 10 1626 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 10-1-1627 **Data comissió presa d'hàbit** 20 6 1627

Resolució proves No hi consta

Informants fra Berenguer Vila, prior del Temple

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 7 1627 **Lloc** Montesa

Ministres fra Vicente Vila, president del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar 18/06/1628

Data 19 7 1628 **Lloc** Montesa

Ministres fra Vicente Vila, president del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 64

Fonts arxivístiques "Frey Miguel Hierónimo Calaceyt. En 11 de julio 1627, el presidente del convento frey Vicente Vila dio el hábito de freyle de Nuestra Señora de Montesa a Miguel Hierónimo Calaceyt, en virtud de una real comisión de Su Magestad despachada en 20 de junio 1627. Tomó a pensión la rectoría de Canet a frey Pablo Climent quando le proveyeron prior de Sant Jorge de Valencia":

Freres de Montesa (1592-1701)

AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 140.

Nomenament d'informant: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 21-22; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 42v-43v; llicència per a professar: Ibidem, f. 134; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 531-C, ff. 184-186.

Va fer desapropiament el 3-VII-1659, que després publicà Mateu Company, notari, el 21-X-1659: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 30.

"Décadas nobles de la cronología montesiana", RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 41.

Bibliografia

Calaceyt, Miguel Jerónimo. 1627. Religioso. Rector de Canet. +1659: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 182.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Calaf i Burguera, Francisco

Lloc de naixement Canals **Data** c. 1585 **+** 1605

Lloc de defunció **Data de defunció** 21 4 1631

Soterrat a Església de Sant Jordi, capella del Sant Crist

Pares i avis Francisco Calaf, llaurador, i Margarita Ana Burguera, naturals ambdós de Canals;
Avis paterns: Francisco Calaf i Francisca Canes, naturals ambdós de Traiguera;
Avis materns: Antonio Burguera, i Vicenta Viseda, naturals ambdós de Montesa

Observacions El pretendent tenia uns 18-19 anys d'edat.

Aquest religiós és la mateixa persona que Vargas-Zúñiga registra també amb el nom d'Antonio Calaf Burguera a la p. 182 del seu catàleg.

Va escriure junt a diversos companys d'hàbit:

CALAF, Francisco, INÇA, Miguel Thomas, CLIMENT, Joachim y ROURES, Luis, En favor de la Sagrada Religión y milicia de Ntra. Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Acerca de lo que suplica a Su Magestad sea servido nombrar freyle della misma para prior del Convento. Se alegan ambos derechos divino y humano, y los exemplares de las demas órdenes militares. Contra el abad y convento de Santas Cruzes, València, Juan Bautista Marçal, 1627. Es va reimprimir en 1633, per a fer-ho de nou més endavant –en 1657 i 1658– dins l'obra que sobre el mateix assumpte va redactar Cosme Gombau, disponible en Bivaldi.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Batxiller en arts (4-III-1614); mestre en arts (1615); catedràtic de filosofia a la Universitat de València (1615)

En el Sacre Convent Beneficiat de Sant Miquel (29-VI-1612)

Freres de Montesa (1592-1701)

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Benicarló;
rector del col·legi de Sant Jordi (22-XI-1630)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

21 6 1604

Mercè concedida per

Felipe III

Inici proves

26-9-1604

Data comissió presa d'hàbit

7 1 1605

Resolució proves

2-1-1605

Informants

fra Baltasar Primo, capellà d'honor del rei i rector de Moncada

Creuament i presa d'hàbit

Data

7 2 1605

Lloc

València, església de Sant Jordi

Ministres

fra Baltasar Primo

Padrins

fra Vicente Sentís i fra Dionís Pineda

Professió

Llicència per a professar

08/02/1606

Data

26 2 1606

Lloc

Montesa

Ministres

fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

65

Fonts arxivístiques

"Frey Francisco Calaf, natural de Canales, reyno de Valencia, junto a Xàtiva. Padres: Francisco Calaf, natural de Trayguera, y Margarita Anna Burguera, natural de Canales. Abuelos paternos: Francisco Calaf y Francisca Canes, naturales de Trayguera; abuelos maternos: Antonio Burguera y Visenta Viseda, naturales de Montesa. Todos los quatro quartos de frey Francisco Calaf fueron muy limpios, sin sospecha ni encontrada voz a esta verdad, y su padre labrador muy honrrado y de conveniencias": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 70.

"Frey Francisco Calaf. En 7 de febrero, en la iglesia de Sant Jorge de Valencia, tomó el hábito de freyle Francisco Calaf; y con comissió de Su Magestad se le dio el doctor frey Balthasar Primo, rector de Moncada. Fueron padrinos Vicente Sentís y frey Dionisio Pineda. Le hizo profeso el prior fray Juan Salinas en 26 de febrero 1606, ab comissió de Su Magestad de los 18 de febrero dicho año. Fue provehido en rector de Benicarlón": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], fol. 88.

"Frey Francesc Calaf, novici. Prengué lo hàbit als 7 de febrer del ann 1605 en la iglesia de Sant Jordi de València. Donalo-y lo doctor Balthasar Primo, foren padrins don Vicent Sentís y frey Dionís Pineda. Fiu-lo profés als 26 de febrer del ann 1606, ab comissió a mi feta per Sa Magestad en Valladolid als [1]8 de febrer de dit ann. Anà a estudiar disapte, lo primer de setembre de 1607. Ordenàs de epistola als tempores de Nadal del ann 1609 en València. Ordenàs de evangeli en València lo Diçapte Sant, als 2 de abril 1611": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 9.

"Cathedrático en la Universidad de Valencia. Lo fue frei Francisco Calaf, clérigo, de filosofía, en 1615. Leyó con universal aplauso por su sutil ingenio i selecta doctrina. Mandó Su Majestad [al marge:] (por su real carta en Valladolid a 27 junio 1615, cuya copia está registrada en el libro del nº 1 de registros de cartas reales de 1610 a 1622, fol. 47b, en nuestro archivo general, armario registros, estante [blanc] nº [blanc]), se le diese ración en tanto leía en el Colegio. Libro antiguo de registros del Colegio, fol. 11b. Fue natural de Canals [...]. El doctor frei Francisco Calaf dejó algunos escritos con intención de darles a la estampa, i aunque después les recogió el prior del Temple frei Berenguer Vila, con la muerte de este se perdieron i no han parecido más. Libro del Colegio del prior Ferriz, f. 48b": PERA, frey J., Memorias históricas y

Freres de Montesa (1592-1701)

jurídicas de la Orden..., cit., ff. 45 i 327.

Comissió per a fer-li les proves: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 195v-196; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. -235v; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 24v-25; ordre al prior del Convent, lloctinent general i prior de Sant Jordi per a que vaja a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 85v-86v; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 55; títol de rector del Col.legi: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 60v-63.

Va fer dasapropiament del seus béns, escrit de la seua ma, el 30-VII-1629: AHN, OOMM, lib. 677, f. 10.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 25.

"queda su cuerpo en la capilla del Santo Christo de la iglesia de San George": Notes biogràfiques a càrrec de Samper: AHN, OOMM, leg. 7036, n° 46.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, pp. 98, 99, 749-750.

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., cit., p. 262.

Calaf, Francisco. Natural de Canales. 1605. Religioso. Rector de Benicarló y del Colegio de la Orden en 1630. +1631; Calaf y Burguera, Antonio. Natural de Játiva. 1604. Religioso. Genealogia a la RAH, CSC, sign. I-27. f. 70: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 182.

FELIPO ORTS, Amparo, La Universidad de Valencia durante el siglo XVII (1611-1707), València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1991, pp. 312 i 407.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cambra i Bayarri, José

Lloc de naixement Vinaròs **Data** 22 3 1660 + 1679

Lloc de defunció Carpesa **Data de defunció** 30 9 1729

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Cambra, mercader, i María Bayarri;
Avis paterns: Bautista Cambra i Isabel Ana Ninyerola;
Avis materns: Gabriel Bayarri, notari, i Margarita Langlada, naturals tots de Vinaròs

Observacions

El pretendent consta a les informacions com a llicenciat. El pare era mercader, i havia tingut càrrecs honorífics a la vila, com els de justícia o jurat (exp. 66).

Austriacista.

En 1695 donà a la impremta el memorial: Al Rey Nuestro Señor (Dios le guarde), administrador perpetuo de la orden de Montesa, y San George de Alfama. Memorial apologético de D. Ioseph Cambra y Bayarri, religioso de la mesma Orden..., Madrid, 1695.

Segons el bibliògraf José Rodríguez, gran part de l'obra manuscrita Capilla Real de España Ilustrada estaria escrita per fra Cambra: RODRÍGUEZ (1747), p. 184

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor en canons a la Universitat de València

En el Sacre Convent Catedràtic de teologia moral (17-VI-1697); beneficiat de Sant Miquel (25-IX-1697)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Montesa i prior de Sant Sebastià (5-IX-1701 - 1723); rector de Carpesa –proposta de 3-II-1723–

Freres de Montesa (1592-1701)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercè concedida per

Inici proves Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

**Fonts
arxivístiques**

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff.174-175; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 182v-183v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 246v-247v; ordre per a que vaja a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM; lib, 561-C, f. 18-19; títol de catedràtic de teologia moral del convent: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 20v-21v; títol de beneficiat de Sant Miquel: Ibidem, ff. 33-34; títol de rector de Montesa i prior de Sant Sebastià: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 25-27v; proposta per a la parròquia de Carpesa: AHN, OOMM, lib. 537-C, ff. 135v-139.

Va escriure un text sobre si s'havien de considerar vertaderament religiosos els qui vivien fora del monestir, i conventuals els qui residien fora del convent: un exemplar, amb notes de Samper a la fi del text datades el 24-XI-1688, a la RAH, CSC, leg. 8, carpeta 3, nº 1; en cinc pp.

Nomenat capellà d'honor del rei en 1700, no va arribar a prendre-hi possessió: AHN, OOMM, lib. 569-C: "Registro de los papeles de aviso para la cobranza de las mesadas que se pagan de mercedes que se hacen en la orden de Montesa", ff. 8v-9.

Va ser marmessor de fra Hipólito de Samper, segons consta al seu testament: RAH, CSC, leg. 7, carpeta 4, nº 1.

"Frey Joseph Cambra y Bayarri, natural de la villa de Vinaroz, en 25 de marzo 1679. Entró en la Orden excelentísimo humanista, y habiendo estado en el Colegio desde [blanc] hasta [blanc], se graduó de doctor en cánones en aquella Universidad, en donde por los diversos actos literarios que tuvo, quedó con tan gran crédito de jurisperito como después ha procurado conservar con su continua aplicación. Buelto al Sacro Convento, le empleó aquella santa comunidad para que en Valencia defendiese sus mayores importancias. Fue a aquella ciudad, y en ella estuvo [blanc] años abogando por su casa madre y por muchos que le emplearon. En el año 16[blanc] escribió una alegación en derecho por el obispo de Tortosa, en la qual manifestó las profundas noticias que adquirió en ambas ciencias, canónica y civil. Estando en esto, el Rey nuestro señor (Dios le guarde), con decreto de 9 de abril 1693, mandó al autor de esta obra escribiera de su Real Capilla; respondió estava prompto, como le diesen a don Joseph para que le ayudase; mandolo así luego Su Magestad en carta de 22 de julio del mesmo año. Llegó a esta Corte en 6 de noviembre siguiente, y habiendo trabaxado continuamente en la materia, o por emulación, o por embidia, o por todo junto, se levantó // [f. 82v] tal borrasca contra este religioso que no se hallavan áncoras para asegurarle. Dispúsose con singular artificio tomase el curato de Las Cuevas, y assí como se acetó tuvieron mano sus

Freres de Montesa (1592-1701)

contrarios para que Su Magestad le mandase salir de la Corte para servirle. El Patriarca don Pedro Portocarrero y Guzmán representó a Su Magestad el perjuicio que se seguía a su servicio y a la publicación de la obra de la capilla en que don Joseph dexase en lo mejor de su estado, y mandó quedase un año más. Hallándose burlada, la emulación esparció que este religioso, desde la Corte, rebolvía la Religión con sus cartas, y que sin empleo no estaba bien aquí. Ambas cosas fueron estupendas imposturas, pero tuvieron crédito como si fueran sólidas verdades, que hay sugetos tan diestros que hazen de lo blanco negro, y de lo negro blanco. Últimamente, pudo más el embuste que la razón, y se huvo de ceder a la fuerza y dexar que el tiempo manifestase lo que ocultava el odio. En [blanc] de octubre 1695 entró en el convento de Montesa, y sin hablar ni pedir cosa alguna en [blanc] de [blanc] 1697, el lugarteniente general mesmo que le persiguió le propuso a Su Magestad para la cátedra de theología moral del Sacro Convento y en [blanc] de junio siguiente se la dio Su Magestad. Válgame Dios, quién mira con extremos tan distantes? es malo en la Corte un sugeto lúcido, científico, cuerdo y virtuoso, en donde podía servir a la Orden mejor que algunos que piensan hacerlo y la destruyen, y es bueno en el estrecho ángulo del Convento? No será por culpa suya, sino porque en la Corte // [f. 83] ocasionava embidia, y allá lástima a los buenos. Mas Dios querrá que la justicia suba a su devido trono y cayga dél la maldad”: Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 82-83.

“Señor: Aviéndose pasado a Barcelona el doctor frey Joseph Cambra, religioso de nuestra Orden y cura de Montessa, encargué a uno de los assessores le substanciara causa, y aviéndolo executado solo halló dos testigos que dixeron que lo que se entendía era averse ido a Barcelona. Y deseando el assessor pertrechar el proceso con testigos que dixeran estava dicho Cambra con los enemigos, por no poner la causa a la contingencia de perderse, y aunque se ha procurado, no se ha podido lograr. Y estando en este estado, me avisan los presidentes de nuestro Sacro y Real Convento que el referido doctor Cambra se presentó en él, a los quales he dado orden le tengan recluso con la estrechez que merece, y lo pongo en noticia de Vuestra Magestad, que mandará lo que devo executar. Dios guarde la católica real persona de Vuestra Magestad como la Christiandad ha menester. Valencia y enero, a 1 de 1715. Don Gerónimo Valterra Blanes y de Brizuela”: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 111v.

Desapropi i testament en AHN, OOMM, leg. 2389.

“Señor. El día 30 de setiembre próximo pasado [1729], mes perteneciente al ordinario, murió el doctor frey Joseph Cambra, cura del lugar de Carpesa...”: AHN, OOMM, lib. 846-C, f. 158v.

“Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de

este Real Colegio de San George”: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 74.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 44v.

Bibliografía

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 317, nº 258.

RODRÍGUEZ, J., Biblioteca..., cit., pp. 184, 454, 472.

XIMENO, V., Escritores del Reyno..., cit., vol. II, pp. 218-219.

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., cit., p. 269.

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., p. 34.

Cambray (sic) y Bayarri, José. Natural de Vinaroz. 1679. Religioso. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 44v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 182;

CERDÀ, J., “De freyles conventuales...”, cit., pp. 201, 215-217.

DELGADO AGRAMUNT, Agustín, Vinaròs, sus hombres, sus nombres, Vinaròs, Antinea, 2001, vol. I, pp. 81-83.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom	Çapata i Ivars, Gaspar		
Lloc de naixement	València	Data	3 4 1671 + 1686
Lloc de defunció		Data de defunció	c. 1722
Soterrat a			
Pares i avis	Gaspar Juan Çapata Ledesma, familiar del Sant Ofici, i Eutimia Ivars; Avis paterns: Gaspar Juan Çapata i Leonart, ciutadà, i Vicenta Ledesma i Forés; Avis materns: Pedro Juan Ivars Villar, ciutadà, i Margarita Tablero López, naturals tots de València		
Observacions	El pare del pretendent fou familiar del Sant Ofici. Un germà del pare, canonge a la Seu de València i veu de l'arquebisbe en el tribunal del Sant Ofici, per a la qual cosa es requerien proves de puresa de sang. Els avis havien exercit càrrecs a la ciutat de València i familiatures de la Inquisició, i estaven considerats ciutadans d'immemorial. Simeón Çapata, besavi patern del pretendent, va servir el rei Felipe III en l'expulsió dels moriscos. D'altra banda, un tio de Margarita Tablero, àvia materna, fou comptador de la Inquisició, i en la família Tablero havien hagut cavallers de Sant Joan (exp. 342). Austriacista.		

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics	Llicenciat; mestre en arts i doctor en teologia; examinador de la Universitat de València: BARREDA (1989), p. 40
En el Sacre Convent	
En els priorats i rectories de l'Orde	Rector de la Salzadella (29-VII-1699); rector de Benassal (12-IV-1701 - 13-XI-1713)
Altres	

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació	19 6 1686	Mercè concedida per	Carlos II
Inici proves	8-7-1686	Data comissió presa d'hàbit	14 8 1686
Resolució proves	12-8-1686		
Informants	fra Pedro Rodrigo, prior del Temple		

Creuament i presa d'hàbit

Data	23 8 1686	Lloc	
Ministres			
Padrins			

Professió

Llicència per a professar	13/05/1687		
Data		Lloc	
Ministres			
Padrins			

Fonts documentals

Exp en el AHN	342
----------------------	-----

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

“Disapte, a quatre de abril de mil sis-cent setanta y hu, yo mossén Vicent Pasqual, vicari, bategí servetis servandis a hun fill de Gaspar Joan Çapata, siutadà, y de [Lutimí] Ivars, cónyuges. Agué en noms Gaspar, Johan, Vicent, Joseph, Mariano, Christofol, Isidoro, Benito, Pasqual. Foren padrins Augustí de la cola [¿] clergue, María Garsia, viuda de Olmos. Nasqué divendres, a tres dels dits mes y any”: Arxiu de la Parròquia de Sant Esteve de València, Libro Bautismos nº 6, f. 297v; una còpia en l'exp. 342.

Comissió per a les proves a AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 87-89; mercè d'hàbit –a ell i 8 candidats més–: Ibidem, ff. 94v-95; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 99v-100v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 165-165v; comissió per a que passe a estudiar al col·legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 166-167; proposta per a la rectoria de La Salzadella: AHN, OOMM, lib. 536-C, ff. 149v-151v.

Tot i no estar el seu nom a la terna proposada per a la parròquia de Benassal el 12-IV-1701, en altres documents consta com a rector, probablement perquè substituï algú dels proposats (o no) en dita terna.

"Y pasando al número de los curatos, solo son cinco los vacantes, y no siete, que aunque es cierto que en las siete villas que dice el obispo no ay curas, pero de la de Benasal es cura el doctor frey Gaspar Zapata, y de la de Vinaròs lo es frey don Fernando Menor, que ambos pasaron a Barcelona, cuyas causas están substanciadas y para votar sus sentencias, pero aún no están dados por vacantes los curatos", València, març de 1709: carta del lloctinent general Vallterra al Consejo de las Órdenes sobre diversos assumptes: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 59.

"En tiempo que los enemigos ocuparon este Reyno, nombraron retor del colegio de San Jorje al doctor frey Gaspar Zapata, cura que era de Benasal, y para obtener el retorado de San Jorje renunció el curato de Benasal, cuya renuncia le fue admitida por el vicario perpetuo que reside en Castellón de la Plana [...], y careciendo días ha aquellos feligreses de propio retor, pasó a proponerle a Vuestra Magestad sujetos a propósito para él [...]. Valencia y agosto a 29 de 1713": AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 102. L'elegit fou fra Tomàs Grau i Ferrando.

"En este confisco solo recaen dos casas contiguas sitas en la presente ciudad [de València], parroquia de Santa Catalina, en la calle de la Sombrerería [...]. Se debe tener presente que con sentencia dada por el señor don Damián Cerdá en 8 de noviembre 1722, se declaró aver sucedido en dichas casas Joseph Juan Bautista Isidoro Zapata, ciudadano, por muerte del dicho doctor frey Gaspar Zapata, y en su consecuencia se le mandó poner en la posesión con los frutos desde el día de la manda, que fue en 15 de marzo de 1722": Libro de cuenta de

los bienes confiscados a cavalleros y freyles de la orden de N^a S^a de Montesa, siendo administrador y depositario de ellos el noble frey don Guillem Pertusa de Brizuela, cavallero de la misma Orden, con sus difiniciones al pie de cada una cuenta: ARV, Clero, lib. 2546, sense paginar.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85.

Bibliografia

Zapata e Ivars, Gaspar. 1686. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 53.

BARREDA, P. E. , "Aproximació al rectorologi de Benassal...", cit, p. 40.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom	Carbó de la Tonda, Juan Bautista		
Lloc de naixement	Móra d'Ebre (Tarragona)	Data	<input type="text"/> <input type="text"/> 1607 <input type="text"/> + <input type="text"/> 1630
Lloc de defunció	Sant Mateu	Data de defunció	<input type="text"/> 23 <input type="text"/> 4 <input type="text"/> 1675
Soterrat a	<input type="text"/>		
Pares i avis	Jerónimo Carbó, doctor en medicina, natural de Todolella, i Úrsula de la Tonda, natural de Forcall; Avis paterns: Miguel Carbó, natural de Todolella, i Águeda Guerola, del lloc de La Mata; Avis materns: Vicente Nofre de la Tonda, notari, natural de Forcall, i Juana Martí, natural de Tronchón (Aragó)		
Observacions	El pretendent tenia uns 20-22 anys d'edat, i un dels testimonis –Juan Ferrer– assegurà que el pretendent tenia un cosí germà de son pare al monestir de Benifassà; i un tio familiar de la Inquisició, a més de l'avi matern, que havia exercit oficis públics a Forcall. El pare i l'avi patern havien exercit també oficis a Todolella, en particular Miguel Carbó, que fou molts anys batlle (exp. 69). Va redactar una censura per a la Montesa Ilustrada de Samper.		

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics	Llicenciat
En el Sacre Convent	<input type="text"/>
En els priorats i rectories de l'Orde	Rector de Benassal (1637-1663); prior de Borriana (6-II-1647); capellà d'honor del rei (7-II-1647) –no arribà a prendre possessió, i es passà el títol a fra Jaime Salvador–; rector de Sant Mateu –presentació a l'ordinari: 19-XI-1663–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió		
Data comunicació	<input type="text"/> 11 <input type="text"/> 2 <input type="text"/> 1630	Mercè concedida per
Inici proves	<input type="text"/> 16-3-1630	Data comissió presa d'hàbit
Resolució proves	<input type="text"/> 15-6-1630	
Informants	fra Francisco Tormo, rector d'Albocàsser	

Creuament i presa d'hàbit

Data	<input type="text"/> 15 <input type="text"/> 8 <input type="text"/> 1630	Lloc	<input type="text"/> Montesa
Ministres	fra Hilarión Gil, prior del Convent		
Padrins	<input type="text"/>		
Professió			
Llicència per a professar	<input type="text"/> 06/08/1631		
Data	<input type="text"/> 20 <input type="text"/> 8 <input type="text"/> 1631	Lloc	<input type="text"/> Montesa
Ministres	fra Hilarión Gil, prior del Convent		
Padrins	<input type="text"/>		

Fonts documentals

Freres de Montesa (1592-1701)

Exp en el AHN

69

Fonts arxivístiques

"Lo primero de abril [...] mil seyscientos y siete, el reverendo mossén Antonio Hierónimo Bagés [presbítero rector?] de dicha villa de Mora, bapstissó a Joan Batiste, fill del doctor Hierònym Carbó, doctor en medicina, y de la señora Úrsula Tonda, muller sua": Arxiu de la Parròquia de Móra d'Ebre, a l'exp. 69.

"Frey Juan Bautista Carbó. En quinse de agosto el prior, fray Hilarión Gil, dio el hábito de freyle a frey Juan bautista Carbó por comisión de Su Magestad dattys en Madrid a 14 de julio MDCXXX. Profesó en 20 de agosto de 1631. Profesó en manos del sobredicho prior con comisión de Su Magestad dattis en Madrit a 6 de agosto de 1631. Fue provehido en la rectoría de Benaçal en el año 1637. Fue provehido en capellán de Su Magestad y renunció. Fue nombrado prior de Borriana": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 163v.

Nomenament d'informants, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 2v-3v, 6v-8; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 25v-27; llicència per a professar: Ibidem, ff. 114-114v; títol de prior de Borriana: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 57v-58v; títol de capellà d'honor del rei: Ibidem, ff. 58v-59v; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Sant Mateu: Ibidem, f. 126.

Va fer dasapropiament dels seus béns el 18-III-1675: AHN, OOMM. lib. 677-C, f. 42.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 43.

"Décadas nobles de la cronología montesiana", RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 55v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 24v-25.

Bibliografia

Carbó de la Tonda, Juan Bautista. Natural de Mora de Ebro. 1630. Religioso. Rector de Benasol (sic) en 1637. Prior de Burriana en 1645. Capellán de Honor de S. M. Rector de San Mateo en 1663. +1675. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 24v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 182.

BARREDA i EDO, Pere Enric, "Aproximació al rectorologi de Benassal (1239-1989)", BCEM, n° 28 (1989), p. 39.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Carbonell i Morant, José

Lloc de naixement Montesa **Data** 7 1 1683 + 1701

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 6 5 1756

Soterrat a Montesa, església parroquial, capella de N^a S^a de Gràcia

Pares i avis Roc Carbonell Martí, metge de la vila i del Sacre Convent de Montesa, i Juana Àngela Morant Ribes, naturals ambdós de Montesa; Avis paterns: Bautista Carbonell Tolsà, natural de Montesa, i Juana Martí Guerola, natural d'Énguera i veïna de Montesa; Avis materns: Juan Morant Vadillo, natural d'Albaida, i Àngela Ribes Guerola, natural de Chella i veïna de Montesa

Observacions El pretendent consta a l'expedient com a llicenciat, i l'avi, Bautista Carbonell, va ocupar càrrecs a la vila. La família Carbonell es va establir a Montesa procedent de Silla, i comptava amb diversos parents en l'orde de Montesa, com fra Jerónimo Carbonell (c. 1500), que instituí dos aniversaris al Sacre Convent. Per Martí –sense concretar el parentiu amb l'àvia paterna–, hi havia en l'Orde un tal fra Juan Martí (c. 1500); fra Francisco Martí (c. 1602), religiós barbut; i fra Francisco (tal volta, Antonio) Martí, prior del Temple (c. 1510).

Generacions després van ser freres de Montesa els nebots de José Carbonell: Carlos Tortosa Carbonell (1752) i José Primo Carbonell (1773), fills de dues germanes.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

Almoiner;
beneficiat de les Ànimes (2-VII-1716);
prior-frare de Montesa (18-X-1723);
sotscomanador regent (1724-1728)

Freres de Montesa (1592-1701)

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector d'Albocàsser –proposta de 13-VIII-1719–;
rector interí del Col.legi;
rector de Montesa i prior de Sant Sebastià (19-V-1730 - 6-V-1756)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

29 5 1700

Mercè concedida per

Carlos II

Inici proves

7-11-1700

Data comissió presa d'hàbit

19 1 1701

Resolució proves

12-1-1701

Informants

fra Juan Bautista Oloriz i Franqueza, conventual

Creuament i presa d'hàbit

Data

4 12 1701

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

14/11/1702

Data

8 12 1702

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

71

Fonts arxivístiques

“En 7 de giner mil sis-sents huitanta y tres, yo, mossén Jusep Carbonell, beneficiat en la Iglesia Parroquial de la vila de Montesa, ab llicència del doctor frey Jusep Alemany, retor de dita iglesia, bategí a Jusep, Manuel, Joan, Visent, Julià, fill del doctor Roch Carbonell y Juana Àngela Morant, conjugues. Foren padrins don Juan Vives de Cañamàs y Juana Martí, viuda de Batiste Carbonell. Mossén Jusep Carbonell”: [Arxiu de la Parròquia de l'Assumpció de Montesa (exp. 17), partida certificada per fra Felip Soler, religiós de l'orde de la Santíssima Trinitat, vicari de la parroquial de Montesa].

“Frey don Joseph Carbonell. Nació en Montesa, en 7 de enero 1683. Tomó el ábito en 4 de deziembre 1701, y profesó en 8 del dicho mes de 1702. Aguantó el sitio del convento el año de las turbaciones del Reyno. Ha hecho tres oposiciones a los curatos de Ares, de Vinaròs y de Carpesa. Obtuvo el curato de gracia de Albocácer, que regentó 4 años. Fue electo prior del Sacro Convento en el año 1723, cuya posesión tomó en 24 de deziembre de dicho año, y por muerte del subcomendador, frey don Guillermo Omara, regentó el empleo de subcomendador con todo el salario y gages desde el día 16 de agosto 1724 asta 22 de abril de 1728, en que tomó posesión de subcomendador frey don Joseph Caro Masa de Lizana, aora marqués de la Romana. Y por haver pasado prior de este Sacro Convento el doctor Oloris, retor de San Jorge, regentó de interino el dicho retorato del colegio dos años, en cuyo tiempo le hizo gracia su magestad del curato vacante de Montesa con título de prior de San Sebastián, de cuya vicaría de Montesa y Vallada tomó posesión de las dos iglesias, en el año 1730, por mano de dicho soscomendador don Joseph Caro; cuya vicaría de Montesa regenta actualmete en este año de 1747. Falleció en Montesa a 6 de mayo de 1756”: Edad, ancianidad y méritos de los religiosos clérigos...: AHN, OOMM, lib. 818-C, f. 3.

“Quando fui conventual, por su genio reboltoso, el difunto lugarteniente le consultó para el curato de Albocácer, que es de los que no tienen concurso por ser de real patronato. Después, en el año 1723 le consultó para prior de esse Sacro Convento, donde fui causa de aquellas escandalosas inquietudes que sucedieron en el año 1725, por cuyo motivo el difunto assessor general le sacó de esta casa y le puso por vicario de essa villa [Montesa], donde al presente se mantiene con muchos descuidos en el cumplimiento de su ministerio, no permitiéndole su corta capacidad, y pocas letras, exercitarse en la predicación;

Freres de Montesa (1592-1701)

tiene de edad 57 años y 40 de ábito”: el prior del Sacre Convent al Consejo de las Órdenes sobre els freres clergues, Montesa, 30-VI-1741: BAILA, F., La educación en la Orden..., cit., p. 294.

Nomenament d'informant i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 166-167v; comissió per a prendre l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 8v-10; llicències al lloctinent i al prior del Sacre Convent per a professar: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 62-63; ordres per a que passe a estudiar al col.legi de Sant Jordi (13-V-1705): AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 153-154; títol de beneficiat de les Ànimes: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 200-201v; presentació per a la parròquia d'Albocàsser: Ibidem, ff. 287v; títol de prior del Sacre Convent: AHN, OOMM, lib. 514-C, ff. 12v-13v; títol de rector de Montesa i prior de Sant Sebastià: AHN, OOMM, lib. 514-C, ff. 136-138v; –la terna per a la rectoria en: AHN, OOMM, lib. 846-C, f. 174v-175; provissió de la rectoria de Montesa en fra Carbonell: Ibidem, f. 179v–.

“Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles”: AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 115.

Bibliografia

MIRALLES, J., La muy leal y noble Villa de Albocácer, cit., p. 266.

CERDÀ, J., “De freyles conventuales...”, cit., pp. 201, 217-219.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom	Cardona i Jérica, Joaquín		
Lloc de naixement	València	Data	<input type="text"/> <input type="text"/> c. 1576 <input type="text"/> 1606
Lloc de defunció	Sueca o València	Data de defunció	<input type="text"/> 1 <input type="text"/> 4 <input type="text"/> 1629
Soterrat a	Capella del col.legi de Sant Jordi		
Pares i avis	Lorenzo Cardona, carnisser, natural d'Ulldecona, i Luisa Jérica, natural de València; Avis paterns: Jaime Cardona i Vicenta Balaguer, ambdós naturals d'Ulldecona; Avis materns: Domingo Jérica, peller, i Mariana Ximeno, naturals ambdós de València		
Observacions	El pretendent tenia uns 30 anys d'edat. Un germà era pavorde i consultor del Sant Ofici, i un altre germà familiar, com també el pare, que també hi fou familiar (exp. 73). Quan es va nomenar el religiós informant, el candidat consta ser ja sacerdot i rector de Benifaió. El 22-X-1627 el lloctinent general informava sobre les escandaloses costums –dones– d'aquest religiós: AHN, OOMM, lib. 838-C, ff. 197-197v i 198v-199.		

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics	Doctor
En el Sacre Convent	
En els priorats i rectories de l'Orde	Rector d'Onda (1614-1624); rector de Sueca (1624)
Altres	

Freres de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 27 11 1605 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 9-1-1606 **Data comissió presa d'hàbit** 2 5 1606

Resolució proves 10-4-1606

Informants fra Miguel Gralla, prior de Sant Jordi de València

Creuament i presa d'hàbit

Data 12 5 1606 **Lloc** Valencia, església de Sant Jordi

Ministres fra Miguel Gralla, prior de Sant Jordi de València

Padrins

Professió

Llicència per a professar 26/06/1607

Data 1 9 1607 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 73

Fonts arxivístiques

"Frey Joachim Cardona. En 12 de mayo 1606 tomó el hábito de freyle de Nuestra Señora de Montesa frey Joachim Cardona. Dióselo el prior frey Miguel Gralla en la iglesia del Temple de Valencia. Hízole professo el prior fray Juan Salinas el primero de sitiembre 1607. Proveyéronle rector de Onda y después en la de Sueca": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 90v.

"Frey Joachim Cardona, novicio sacerdote de edat de 30 hannos. Allegó al convento para haser el noviciato miércoles, a los 9 de agosto de 1606. Tomó el hábito en la iglesia de Sant Jorge de Valencia en dotse de mayo de 1606, dióle el hábito frey Miguell Gralla, prior de la mesma iglesia. Foren padrins frey Vicent de Thous y frey Lluçás Marín, conventuals. Fiu-lo profés per orde del rey disapte, lo primer de setembre de 1607. En 16 de setembre anà per a doctorar-se a la Universitat de València": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoria IV], f. 17.

Comissió per a fer-li les informacions: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 18v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 36v; Ibidem, f. 85; ordre per a que passe al col.legi a doctorar-se en teologia: Ibidem, ff. 303-304; títol de catedràtic del Convent: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 100-101.

"el dotor Cardona, retor de Sueca, murió en una casa cerca de San Andrés [de la Parròquia de dit sant, a València], y luego que murió le llevaron al Collegio en un coche, y le tuvieron en la higlecia asta el otro día, que le enterraron": RAH, CSC, Leg. 8, carpeta 13, nº 15;

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 26.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43v.

Bibliografia

Cardona, Joaquín. (Valencia). 1606. Rector de Onda en 1614 y de Sueca en 1624.+1629: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 183.

BURGUERA, fray A. de C., Historia documentada de Sueca..., cit., vol. II, p. 513.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** +

Lloc de defunció **Data de defunció** 1606

Soterrat a

Pares i avis

Observacions
"Los Catalanes de apellido y por consiguiente, el prior Catalá de San Jorge, parece fueron naturales de la villa de Montesa": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 160.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

fue provehido en prior de San Jorge de Alfama en 25 de henero 1589, y por muerte de frey Míguel Fito fue provehido en prior de Sant Jorge de Valensia y sosprior juntamente del convento, y por muerte de frey Francisco Martí fue provehido en retor de Vallada a [blanc] de henero 1602. Frey Selva, cantor major. Murió en [blanc] del mes de [blanc] del año 1606, fueron sus albaceas frey Galcerán Vidal, sotsclavero y frey Gaspar Arándiga, retor de Montesa. Enterróse en el convento, en la sepultura de la Orden": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], fol. 45;

Títol de beneficiat de Santa Úrsula: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 143v-144; títol de prior de Sant Jordi d'Alfama: Ibidem, ff. 178-178v; títol de prior de Sant Jordi de València: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 124-124v; ordre per a que vaja al convent de Montesa a ajudar al prior i exerceixca l'ofici de sotsprior: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 73-73v; títol de rector de Vallada: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 52-53v.

"El prior de Sant Jorge de Valencia reside en Montesa, conviene mandarle vaya a su priorato": Consulta del Consell d'Aragó de 9-VIII-1593. AHN, OOMM, lib. 582-C, p. 180.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 317, nº 259.

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, p. 810.

Catalán, Míguel. 1569. Religioso. Prior de Alfama en 1581, de San Jorge de Valencia en 1595 y de Vallada en 1602. +1606: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), pp. 184-185.

PELEJERO, J. A., GARRIDO, H., Vallada. Su evolución urbana..., cit., p. 189.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cifre i Moliner, Míguel Jaime

Lloc de naixement La Salzadella **Data** c. 1640 **+** 1664

Lloc de defunció Madrid **Data de defunció** 30 7 1714

Soterrat a "en el camposanto del Real Ospizio de esta Corte, como capellán maior que era dél": AHN. OOMM. leg. 3728. caixa 1.

Pares i avis Míguel Cifre, notari, natural de La Salzadella, i Ángela Moliner, natural de Morella;
Avis paterns: Esteban Cifre i Violante Gilabert, naturals ambdós de La Salzadella;
Avis materns: Jerónimo Moliner, natural de Morella, i Ángela Fuster, natural de Forcall

Observacions El pretendent tenia uns 22-24 anys d'edat i era aleshores estudiant; segons altres cursava estudis a la Universitat de València (exp. 81).

Va entrar en l'orde ja teòleg, i fou un dels marmessors de fra Hipólito de Samper: RAH, CSC, leg. 7, carpeta 4, nº 1.

Malgrat ser proposat per a prior del Sacre Convent de Montesa, pensem que no arribà a prendre possessió: en la terna per a l'elecció de nou prior, ja mort fra Cifre, de 18-IX-1714, el primer candidat era fra Carlos Miralles, "que por más anciano de todos los combentuales está rigiendo el combento seis años ha, con conocido acierto y aplicación, y tiene de ábito 49 años": AHN, OOMM, leg 3715, caixa 2.

Borbònic.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor

En el Sacre Convent Beneficiat de les Ànimes (22-VII-1670); prior-frere (electe) de Montesa (8-X-1709 - 1714) –sembla que no arribà a prendre possessió–

Freres de Montesa (1592-1701)

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Sant Mateu; capellà d'honor del rei (26-V-1688); prior de Borriana (30-X-1694)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

5 11 1664

Mercè concedida per

Felipe IV

Inici proves

12-11-1664

Data comissió presa d'hàbit

23 12 1664

Resolució proves

12-12-1664

Informants

fra Pablo Inglés, prior del Temple

Creuament i presa d'hàbit

Data

31 12 1664

Lloc

Montesa

Ministres

fra Pedro Rodrigo, per malaltia del sotsprior fra Miguel Perales

Padrins

Professió

Llicència per a professar

16/12/1665

Data

1666

Lloc

Montesa

Ministres

fra Miguel Perales, sotsprior del Convent

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

81

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 145v-146; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 152v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 9; títol de beneficiat de Sant Jaume: Ibidem, ff. 145v-147; títol de capellà d'honor del rei: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 243-244v; títol de prior de Borriana: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 124v-126.

"Este religioso no vino al colegio porque entró en la Orden theólogo, y se graduó luego que acabó su noviciado": Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George, AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 66.

En terna de 8-X-1709 fou presentat al rei per a prior del Sacre Convent de Montesa: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 58, dignitat de la qual encara no havia pres possessió en juliol de 1712.

"Señor. Aunque por la adelantada edad de más de setenta años en que me allo, y algunos achaques que padesco, hubiera podido escusarme en admitir el empleo de prior del Sacro Convento de Montesa, con que Su Magestad (Dios le guarde) y el Consejo se sirvieron honrrarme, como después que entré en la Religión he procurado resignarme a quanto a sido de su servicio, insinuándoseme que lo sería pasar al exercicio de dicho priorato, desde luego manifesté la disposición de mi voluntad en cumplimiento de tan devida obediencia, y solo hize presente las crecidas deudas que había contraído en esta Corte por no satisfacerme con ocasión de las comunes calamidades de la guerra el regular salario de capellán de onor, a fin de que con esta inteligencia el Consejo diese la providencia que jugase más conveniente. Diola en que se me socorriese con trecientos pesos por agosto del año mil setecientos y diez, pero como tan inmediatamente ocupasen los enemigos esta villa [Madrid] y los lugares de mi viage a Valencia, no pude por entonces executarle, y con el transcurso del tiempo que se mantuvieron en Castilla consumí dicho socorro en mi mantenimiento, y después acá an sido tan cortas como tengo expresado a Vuestra Señoría en separado papel, y así, ratificando a Vuestra Señoría mi resignación a servir el dicho priorato, faltándome solo medios para executar el viage. Suplico a Vuestra Señoría se sirva hazerlo presente al Consejo, a fin de que con esta inteligencia mande al recetor de Valencia me socorra con la cantidad que le pareciere a este efeto

Freres de Montesa (1592-1701)

proporcionada, [para] con ella, por todo el siguiente mes de setiembre, podrá pasar a dicho convento en cumplimiento de mi devida obediencia y de la que profeso a Vuestra Señoría, a quien guarde Nuestro Señor muchos años como le suplico. Madrid y julio 28 de 1712. Señor. Besa la mano a Vuestra Señoría su más [¿?], Dr. Frey Miguel Cifre [firma i rúbrica]. Señor frey don Vicente Monserrat: AHN, OOMM, leg 3715, caixa 2;

“Por muerte del doctor frey Miguel Cifre vaca el priorato de nuestro Sacro Convento...”, València, 18-IX-1714: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 110.

“Fe de muerte de don Miguel Cifre. Certifico yo, don Diego Arévalo, theniente cura de la yglesia de San Luis, anejo a San Ginés, que en uno de los libros de difuntos de dicha yglesia de San Luis, al folio treinta y cinco buelta, ai una partida por donde consta que el doctor don frey Miguel Cifre, de [la] orden de Nuestra Señora Montessa, capellán de onor de Su Magestad, murió en treinta de julio y se enterró en primero de agosto de mil setecientos y catorze en el camposanto del Real Ospizio de esta Corte, como capellán maior que era dél, como más largamente consta de dicha partida que queda en mi poder, a que me remito y lo firmo. Madrid y septiembre, diez y siete de mil setecientos y diez y ocho años. Don Diego Arévalo [firma i rúbrica]”: AHN, OOMM, leg. 3728, caixa 1, dins “Recados de justificazi3n que se presentan en el Consejo de las Órdenes por su decreto de 29 de agosto de 1718 [...]”.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 74v-75.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 38.

Bibliografia

Xifré (sic) y Moliner, Miguel. Natural de Salsadella. 1664. Religioso. Rector de San Mateo en 1687. Capellán de Honor de SM. Prior de Burriana en 1694. Su genealogía en I-2, f. 38: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 52.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Climent de la Gasca, Joaquín

Lloc de naixement València **Data** c. 1594 **+** 1615

Lloc de defunció València **Data de defunció** 1641

Soterrat a Església del Temple

Pares i avis Juan Bautista José Climent, notari, i Jerónima de la Gasca;
Avis paterns: Dionís Climent, notari, i Jerónima Llor;
Avis materns: Andrés Juan de la Gasca, notari, i Luisa Valdrés, naturals tots de València

Observacions El pretendent tenia uns 20-21 anys d'edat. El pare, dos germans del pare i els dos avis, foren familiars de la Inquisició (exp. 85).

Va escriure junt a diversos companys d'hàbit:

CALAF, Francisco, INÇA, Miguel Thomas, CLIMENT, Joachim y ROURES, Luis, En favor de la Sagrada Religión y milicia de Ntra. Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Acerca de lo que suplica a Su Magestad sea servido nombrar freyle della misma para prior del Convento. Se alegan ambos derechos divino y humano, y los exemplares de las demas órdenes militares. Contra el abad y convento de Santas Cruzes, València, Juan Bautista Marçal, 1627. Es va reimprimir en 1633, per a fer-ho de nou més endavant –en 1657 i 1658– dins l'obra que sobre el mateix assumpte va redactar Cosme Gombau, disponible en Bivaldi.

Poc abans, fra Climent havia donat a l'estampa l'obra En favor de la orden de Montesa, para el priorato de su mismo convento [...]. Contra el abad y convento de Santas Cruzes de la orden del Cistel en el principado de Cathaluña... , València, “En casa de Miguel Sorolla, junto a la Universidad”, 1626, text complet en Biblioteca Virtual de Derecho Aragonés.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Batxiller en arts (4-V-1612); mestre en arts (4-V-1612); batxiller en teologia (8-II-1621); doctor en teologia (20-I-1622); catedràtic d'arts a la Universitat de València en 1621 i 1624

Freres de Montesa (1592-1701)

En el Sacre
Convent

En els priorats
i rectories de
l'Orde

Rector de Carpesa (1625);
capellà d'honor del rei (4-I-1639);
prior de Borriana (31-III-1639)

Altres

Qualificador del Sant Ofici

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data
comunicació

23 8 1614

Mercè concedida
per

Felipe III

Inici proves

10-8-1615

Data comissió presa d'hàbit

10 10 1615

Resolució
proves

12-9-1615

Informants

fra Juan Pasqual, prior de Sant Jordi de València

Creuament i presa d'hàbit

Data

8 12 1615

Lloc

Montesa, castell-convent, església

Ministres

fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

06/12/1616

Data

17 12 1616

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

85

Fonts
arxivístiques

"Sea manifiesto a todos, cómo en ocho de desiembre del presente año mil seis sientos y quinse, cómo el padre prior fray Juan Salines, con comisión de Su Magestad, dio el hábito de freile novisio conventual a frey Jochim (sic) Climent en la capilla maior del presente castillo y iglesia de Nuestra Señora de Montesa, con las seremonias que la Orden manda. Y porque todos den entera fe a lo sobredicho yo, frey Pablo Climent, relligioso saserdote y cantor maior del presente convento de Nuestra Señora de Montesa, lo firmo de my mano, día y año sobredichos. Frey Pablo Climent, cantor maior": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II] f. 41.

"Frey Joachim Clemente. En 8 de diziembre de 1615 tomó el hábito de freyle conventual Joachim Clemente. Diosele el prior fray Juan Salinas con comisión de Su Magestad. Hízole professo el propio prior fray Juan Salinas. Fue provehido rector de Carpesa después de haver leydo dos cursos en la Universidad, y después fue capellán de Su Magestad. Murió en el año 1641": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II] f. 116.

"Frey Jochim Climent, noviçi conventual, prengué lo hàbit en huit de deembre 1615 en la yglesia major del castell, en presència de tot lo convent": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 40.

Mestre en arts quan sol.licità l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 150-150v; comissió per a que li facen les proves, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 164v-166v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 171-172; comissió per a professar: Ibidem, ff. 229v-230; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 7576v; ordre per que passe a estudiar al Col.legi quatre mesos: Ibidem, ff. 81v-83; títol de capellà d'honor del rei: AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 198v-199v; títol de prior de Borriana: Ibidem, ff. 207-208v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 47v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de

Freres de Montesa (1592-1701)

este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 32-33.

Notes biogràfiques, a càrrec de Samper, en AHN, OOMM, leg. 7036, n° 46.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, cit., vol. I, pp. 3, 80, 81, vol. II, pp. 99, 883.

RODRÍGUEZ, J., Biblioteca..., cit., pp. 201-202.

XIMENO, V., Escritores del Reyno..., cit., vol. I, pp. 311-312.

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., cit., pp. 268-269.

FUSTER, J. P., Biblioteca Valenciana, cit., vol. I, p. 230.

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., p. 45.

Climent de la Gasca, Joaquín. Natural de Valencia. 1615. Rector de Carpesa en 1625. Capellán de Honor de S. M. Prior de Burriana. +1641: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 186.

FELIPO, A., La Universidad de Valencia..., cit., pp. 316 i 407.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Climent i Pastor, Pablo

Lloc de naixement

Canals

Data

1588

1605

Lloc de defunció

Madrid

Data de defunció

26

10

1669

Soterrat a

Pares i avis

Pablo Jerónimo Climent, ciutadà i batlle de Canals, natural de Canals, i Paula Pastor, natural de Benigànim;

Avis paterns: Juan Climent, natural de Canals, i Ana Selva, natural de Montesa;

Avis materns: Miguel Pastor i Beatriz Boscà, naturals ambdós de Benigànim

Observacions

El pretendent tenia uns 18 anys d'edat (exp. 84).

El 16-XII-1643 se li va permetre renunciar a la rectoria del Col.legi reservant-se les rendes de la prebenda i el títol de prior de Sant Jordi.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

Beneficiat de Sant Jaume (1-IV-1615)

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Beniarrés (1621-24);

rector de Vistabella (1628);

rector de Canet (1634);

rector del col.legi de Sant Jordi i prior de Sant Jordi de València (31-V-1639);

capellà d'honor del rei (21-XII-1646)

Altres

Hàbit de l'Orde

Freres de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Pablo Clement, natural del lugar de Canales, reyno de Valencia. [Al marge:] Año 1604. Clérigo. Padres: Pablo Gerónimo Clement, natural de Canales, y Pabla (sic) Pastor, natural de Benigànim. Abuelos paternos: Juan Clement, natural de Canales, y Anna Selva, natural de Montesa. Abuelos maternos: Miguel Pastor y Beatriz Boscá, naturales de Benigànim. Pablo Gerónimo Clement fue ciudadano y bayle de Canales, y assí este como los demás linages de esta genea- // logía de frey Pablo Clement gozaron las mejores condiciones de limpieza": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 63v-64.

"Frey Pau Clemente. En 8 de febrero 1605, en la iglesia de Sant Jorge de Valencia, tomó el hábito de freyle de Montesa Pablo Clemente, y por comissió de Su Magestad se le dio el doctor frey Balthazar Primo, capellán de Su Magestad y rector de Moncada. Hízole professo el prior fray Juan Salinas en 26 de [fe]brero 1606. Está provehido en la retoría de Vistabella. Ha permutado esta retoría con la de Canet, y después dio dicha retoría a pensión a frey Gregorio Calaceyt, y fue provehido prior y retor del collegio de Sant Jorge de Valencia, año 1639. Y en el año 1646 fue provehido capellán de Su Magestad, habiéndole jubilado de dicho priorato de Sant Jorge": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 89.

"Frey Pau Climent, novici. Prengué lo hàbit als 8 de febrer del ann 1605 en la iglesia de Sant Jordi de València. Donalo-y lo doctor Primo, foren padrins frey Dionís Pineda. Doni-li la professió als 26 de febrer del ann 1606 ab comissió de Sa Magestad a mi feta en Valladolid, als 8 de febrer de dit mes y ann. Als 25 de jener de 1607, anà a estudiar a Sant Jordi de València ab llicència de Sa Magestad": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 10.

Segons Beltrán, va prendre l'hàbit el 9-II-1605: BELTRÁN i PERIS, frey Miguel [religiós de Montesa (1605-1643)], Libro de las visitas, capítulos generales, bullas apostólicas y otras cosas tocantes a la orden de Montesa, 1633, BN, ms. 845, f. 21v.

Comissió per a fer-li les proves: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 196-196v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 235; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 24v-25; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 55-56v; títol de beneficiat de Sant Jaume: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 146v; títol de rector del col.legi de Sant Jordi i de prior de Sant Jordi de València: AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 218-221v; jubilació de la rectoria de Sant Jordi, amb retenció de les rendes: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 191v-192v; títol de capellà d'honor del rei: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 50v-51.

Va fer desapropiament a Madrid el 16-IV-1669, encomanat en forma de plica al

Freres de Montesa (1592-1701)

notari de dita vila Juan Gutierrez de Castro, "escrivano de Su Magestad", i publicat el 31-X-1669: AHN, OOMM. lib. 677-C, f. 43v-44.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 3.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 25-26.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, pp. 752-753, 810.

Climent y Pastor, Pablo. Natural de Canales. 1605. Religioso. Rector de Perpunchent, de Vistabella, de Carlet (sic: per Canet) y del colegio de la Orden. Prior de San Jorge de Valencia. Capellán de Honor de S. M. Nació en 1588. +1669. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 63v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 186.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Comes i Avellana, José

Lloc de naixement

Algemesí

Data

c. 1608

1628

Lloc de defunció

Vallada

Data de defunció

31

3

1669

Soterrat a

Església parroquial de Vallada

Pares i avis

Vicente Comes, natural d'Algemesí, i Esperanza Avellana, natural de Guadassuar;

Avis paterns: Martín Comes, natural d'Alcañíz (Aragó), i Úrsula Blanc, natural d'Algemesí

Avis materns: Pedro Avellana, natural de Guadassuar, i Jerónima Gilbesa, natural d'Alginet.

Observacions

El pretendent tenia entre 18-20 anys d'edat i consta, en el nomenament del seu informant, natural de València. En canvi, a l'interrogatori i aprovació de les informacions, d'Algemesí. Tant el pretendent com els pares feia aleshores uns deu anys que vivien a Xàtiva (exp. 87).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Doctor

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Perputxent (1643-1663);
rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (14-I-1663) –possessió: 27-I-1663–.

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

lib. 812-C [Cantoría II], ff. 156v i 163v.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 111-111v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 142v-143v; ordre al prior per a que professe: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 14v-15; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 194v-196; títol de prior de Sant Bartomeu de Vallada: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 108v-109v.

Sol.licitud –sense data– per a que l'envien a estudiar al col.legi de Sant Jordi en ACA, Consell d'Aragó, 941, n° 247.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 42.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 3.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 23v.

Bibliografia

Cornes (sic) y Avellana, José. Natural de Valencia. 1628. Religioso. Rector de Perpunchent en 1643 y de Vallada. +1669. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 23v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 186.

PELEJERO, J. A., GARRIDO, H., Vallada. Su evolución urbana..., cit., p. 189.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Nomenament d'informant i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 140v-

Freres de Montesa (1592-1701)

142; comissió per a prendre l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 8v-10; llicències al lloctinent i al prior del Sacre Convent per a professar: Ibidem, ff. 50-51; ordre per a que passe a estudiar al col.legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 57v-59; títol de beneficiat de la Santa Creu: AHN, OOMM; lib. 565-C, ff. 231-232.

Va fer desapropiament del seus béns el 6-III-1747: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 215.

“Libro de entierros [...] y difuntos caballeros y freyles”: AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 102.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Baltasar Cortés, forner, i Bibiana Jover;
Avis paterns: Adrián Cortés i Josefa Rico;
Avis materns: Ginés Jover i Lucrecia Pérez, naturals tots d'Ibi

Observacions Perdut l'expedient, l'ofici del pare l'indica fra José Pera de Viu a les seues "Memorias...": AHN, OOMM, lib. 590-C, f. 68v

Actuà com a testimoni en les proves de José Carbonell, i declarava aleshores –7-XI-1700– que tenia 52 anys d'edat i en portava 28 visquent al Sacre Convent de Montesa (exp. 71).

Borbònic.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Organista;
rober (1-II-1680);
beneficiat de Santa Anna –14-VIII-1696–;
beneficiat del benifet de Sant Miquel, al claustre –28-V-1710–

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Freres de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 223-225v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 234v-236; llicència per a professar: Ibidem, ff. 279v-280; títol de rober del convent: AHN, OOMM, lib. 844-C, ff. 1v-2; títol de beneficiat de Santa Anna: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 190v; beneficiat del benifet de Sant Miquel, al claustre: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 48-49v.

"Por muerte de frey Hilarión Cortés, del doctor frey Joseph Navarro y de frey Leonardo Sanchiz, vacan en nuestro Sacro Real Convento de Montesa tres plazas...", 24-II-1711: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 77v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 79.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 71.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 41v.

Bibliografia

Cortés y Jover, Hilarión. Natural de Ibi. 1672. Religioso. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 41v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 186.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cortés i Merino, Alejo

Lloc de naixement València **Data** + 1670

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1716

Soterrat a

Pares i avis Bartolomé Cortés, cirurgià, natural de Benafer, i Merencia Merino, natural de València;
Avis paterns: Juan Cortés, i Isabel Torres, naturals ambdós de Benafer;
Avis materns: Gaspar Merino, i Vicenta Panes, naturals ambdós de València

Observacions Perdut l'expedient, l'ofici del pare l'indica fra José Pera de Viu: PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 68v

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de La Salzadella –proposta de 10-IV-1680–;
rector de Vistabella del Maestrat –proposta de 18-VIII-1693–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 26 3 1670 **Mercè concedida per** Carlos II

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 24 6 1670

Resolució proves

Informants

 fra José Rubert, rector de Carpesa

Creuament i presa d'hàbit

Data 2 7 1670 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 22/06/1671

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN Perdut

Fons arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 129v-130; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 137v; ordres per a que passe a estudiar al col.legi de Sant Jordi (10-VI-1671): Ibidem, ff. 190-191; llicència per a professar: Ibidem, f. 192-193; proposta del rei per a la rectoria de La Salzadella: AHN, OOMM, lib. 535-C, ff. 263v-265v; proposta per a la rectoria de Vistabella: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 63-64v.

Va morir sense fer testament ni desapropiament: AHN, OOMM, Montesa, lib. 677-C, f. 129.

Freres de Montesa (1592-1701)

"Señor. Por muerte del doctor frey Alexos Cortés, vaca el curato de Vistabella", València, 21-I-1716: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 114.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 69.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 41.

Bibliografia

Cortés y Merino, Alejo. Natural de Valencia. 1670. Religioso. Rector de Salsadella y de Vistabella. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 41: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 186.

MIRALLES, J., La villa de Salsadella, cit., p. 141.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cruz i Blanchadell, Antonio

Lloc de naixement Vinaròs **Data** 1669 **+** 1687

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 1 3 1743

Soterrat a

Pares i avis

Rafael Cruz, mercader i capità de la milícia de la costa de Vinaròs, i Magdalena Blanchadell, naturals ambdós de Vinaròs;
Avis paterns: Rafael Cruz, natural de Blanes (Catalunya), i Esperanza Albiol, natural de Godall (Catalunya), després veïns de Vinaròs;
Avis materns: Antonio Blanchadell, natural de Vinaròs, i Josefa Català, natural de Benicarló

Observacions

El pare, Rafael Cruz, era capità de la milícia de la costa de Vinaròs, i havia ocupat diverses vegades oficis municipals. També es declarà que fou mercader (exp. 91).

Austriacista.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

Beneficiat de la Santa Creu (1716);
prior-frare de Montesa (23-VI-1737)

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "En 2 de juliol 1669 bategí yo, lo dotor Joseph Miralles, prevere, vicari de Vinaròs, a Antoni, Joseph, Batiste, Pere, fill de Rafel Cruz, mercader, y de Madalena Blanca-//dell, cónjuges. Foren padrins mossén Batiste Bo, prevere, de licentia parrochi, y Vicenta Cherta y de López" [Arxiu de la Parròquia de Vinaròs (exp. 91)].

Mercè d'hàbit –a ell i 8 candidats més–: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 94v-95; comissió per a les proves, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 96-98v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 155-156, permís per a professar: Ibidem, f. 256; ordre per a que vaja a estudiar al col·legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 256v-257v; títol de beneficiat de les Ànimes –a la capella de la Coronació de N^a S^a–: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 202-204 (la terna a l'efecte, de 14-IV-1716 en AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 114); títol de prior del Sacre Convent: AHN, OOMM, lib. 514-C, f. 240v.

Va fer despropiament el 13-I-1740: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 204 i 210v.

"Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 99.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85v.

Bibliografia

Cruz y Blanchadele (sic), Antonio. Natural de Vinaroz. 1687. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 21 (1957), p. 187.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Cursà i Tarragó, Jaime

Lloc de naixement Algemesí **Data** c. 1634 + 1652

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 29 1 1674

Soterrat a

Pares i avis Jaime Cursà, cavaller, agutzil ordinari del regne de València, natural de Xàtiva, i Vicenta Tarragó, natural d'Algemesí;
Avis paterns: Jaime Cursà, natural d'Algemesí, i Àngela Rupia, natural de Riola;
Avis materns: Miguel Tarragó i Potenciana Cursà, naturals ambdós d'Algemesí

Observacions El pretendent tenia uns 16-18 anys d'edat. El pare era agutzil ordinari del regne de València, i va ser armat cavaller. A més, eren familiars de la Inquisició el pare, l'avi matern i el besavi matern patern –Francesc– (exp. 92)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor

En el Sacre Convent Beneficiat de la Santa Creu –al capítol– (22-VII-1670); sagristà major

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de La Jana (1663); rector de Perputxent (1668-1669)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 3 1652 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 30-8-1652 **Data comissió presa d'hàbit** 5 11 1652

Resolució proves 16-10-1652

Informants fra Diego Pablo Ferriz, rector del col.legi de Sant Jordi

Creuament i presa d'hàbit

Data 1 12 1652 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, president del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 23/10/1653

Data 1 12 1653 **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 92

Fonts arxivístiques Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 91v-92; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 122v-123v; llicència per a professar: Ibidem, f. 198; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 247v-248; títol de beneficiat de la Santa Creu: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 143-144.

El 16-VII-1669 el rei li concedí llicència per a renunciar a la seua rectoria de Perputxent i tornar al convent de Montesa: AHN, OOMM, lib. 843-C, f. 144v.

Freres de Montesa (1592-1701)

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 60.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 69v-70.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 33v.

Bibliografia

Cursa y Tarrago, Jaime. Natural de Algemés. 1652. Religioso. Rector de Jana en 1663 y de Perpunchent en 1668. Sacristán Mayor. +29 de enero de 1674. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 33v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 188.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Domínguez i Puerto, Jerónimo

Lloc de naixement Bocairent **Data** c. 1647 **+** 1665

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1714

Soterrat a

Pares i avis

Jerónimo Domínguez i Josefa Puerto, naturals ambdós de Bocairent;
Avis paterns: Joan Jeroni Domínguez Ferrer, natural de Gorga, i Jerónima Lluch, natural de Planes;
Avis materns: Miguel Puerto i Laudomia Molina, naturals ambdós de Bocairent

Observacions

El pretendent tenia uns 18 anys d'edat. L'avi matern, el besavi matern patern –Juan Molina–, i un germà de l'àvia materna, van ser tots familiars de la Inquisició, i molts dels parents havien exercit càrrecs municipals. Alguns declararen que els Domínguez procedien de Gorga, des d'on es traslladaren alguns a Bocairent, en particular Francesc Domínguez –besavi del pretendent–, pare de l'avi patern, segons asseguraren alguns testimonis i consta a la partida de bateig de Joan Jeroni (exp. 94).

Austriacista.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de La Salzadella;
rector de Rossell i la Sènia (1679);
rector de Beniarrés i l'Orxa –permuta autoritzada pel rei el 30-XII-1695–

Altres

Freres de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 146v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 152v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 18v; ordres per a que passe a estudiar al Col·legi: Ibidem, f. 136; proposta per a la rectoria de la Vall de Perputxent –permuta–: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 165v-166v.

Va fer desapropiament dels seus béns el 28-VI-1713, registrat en la ma judiciària de l'orde de Montesa el 12-VI-1714: AHN, OOMM, lib. 677-C, ff. 138-138v.

“Señor. Por muerte de frey Gerónimo Domingues, vaca el curato de Lorcha y Beniarrés” València, 23-I-1714: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 106.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 67.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 75.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 38v.

Bibliografia

Domínguez y Puerto, Jerónimo. Natural de Bocairente. 1665. Religioso. Rector de Salsadella, de Rosell y de la Cenia. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 38v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 189.

MIRALLES, J., La villa de Salsadella, cit., p. 141.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Esteller i Esteller, Jaime

Lloc de naixement Mas dels Estellers –despr **Data** c. 1591 **+** 1615

Lloc de defunció Rossell **Data de defunció** 1638

Soterrat a

Pares i avis Gabriel Esteller i Úrsula Esteller, naturals ambdós del Mas dels Estellers; Avis paterns: Bartolomé Esteller, natural del Mas dels Estellers, i Úrsula Doménech, natural de La Jana; Avis materns: Juan Esteller i Isabel Esteller, naturals ambdós del Mas dels Estellers

Observacions El pretendent tenia uns 22-23 anys d'edat i era natural de "los Masos, calle de Traiguera" –amb el temps, Sant Jordi del Maestrat–. El pare era familiar del Sant Ofici, i tant ell com els avis varons, havien ocupat oficis municipals al Mas dels Estellers (exp. 100).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Rossell i La Sénia (1627)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 23 8 1614 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 28-9-1614 **Data comissió presa d'hàbit** 25 11 1614

Resolució proves 28-10-1614

Informants fra Berenguer Vila, prior de Borriana

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 1 1615 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar 18/01/1616

Data 2 2 1616 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN 100

Fons arxivístiques

“En 11 de henero de 1615, en la iglesia maior, en presencia de todo el convento, el padre prior fray Juan Salinas dio el hábito de freyle a Jayme Esteller, natural del Mas dels Estellesos. Diole la profesión el propio prior fray Juan Salinas a 2 de febrero 1616, día de la Candelaria. Estuvo provehido en la retoría de Rossell, a donde murió año 1638”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 111.

"Frey Jaume Esteller, novisi conventual, prengué lo àbit a 11 de giner del any 1615 en la iglesia maior, en presència de tot lo convent. Feu-lo profés lo pare

Freres de Montesa (1592-1701)

Prior fra Joan Salines. Fonch provehît en la retoria de La Sénia en 10 de janer 1627": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 38.

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 115v-118; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 126-127; presa d'hàbit: ARV, Protocols Notarials, sign. 214; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 174; llicència per a que puga passar a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 184v; ordres per a que passe al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 66v-67v; títol de beneficiat de la Coronació: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 196-197.

Va fer dasapropiament del seus béns, escrit de la seua ma, el 27-XI-1638: AHN, OOMM, lib. 677, f. 11v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 47.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 32.

Bibliografia

Esteller y Domenech, Jaime. Natural de Traiguera. 1615. Religioso. Rector de Rosell y de la Cenía. +1638: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 191.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Febrer i Porta, Miguel

Lloc de naixement Benicarló **Data** c. 1604 **+** 1625

Lloc de defunció Vallada **Data de defunció** 7 12 1662

Soterrat a Església parroquial de Vallada, capella del Santíssim Crist

Pares i avis Baltasar Febrer i Clemencia Porta;
Avis paterns: Miguel Febrer, cirurgià, i Bárbara Nicolau;
Avis materns: Gaspar Porta i Esperanza Ortells, tots de Benicarló

Observacions El pretendent tenia uns 18-21 anys d'edat (exp. 104).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Beneficiat del benefici de les Ànimes del Purgatori, en la capella de la Santa Creu (26-XI-1639)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (22-VI-1641)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 5 1625

Mercè concedida per Felipe IV

Inici proves 28-5-1625

Data comissió presa d'hàbit 19 8 1625

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

26-7-1625

Informants

fra Joan Galcerán, rector de Vinaròs

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres fra Vicente Vila, president del convent de Montesa

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques

"Frey Miguel Febrer. En 28 de agosto 1625 se dio el hábito de freyle conventual a frey Miguel Febrer, natural de Benicarlón. Diósele el prior fray Juan Salinas en el convento de Montesa. Fue provehido prior de Vallada por la ausencia de frey Bru, que se fue sin saber dónde, y no ha parecido más ni se ha sabido dél cosa cierta": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 138v.

"Frey Miguel Febrer prengué lo hàbit de Nostra Señora de Montesa en 28 de agost per comissió real donada al prior de Montesa fra Juan Salines. Feu-lo profés lo president frey Vicent Vila en [blanc] de setembre 1626, per una real carta de Sa Magestad": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 52.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 217; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 235; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 14v; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 61-62v; títol de beneficiat de les Ànimes: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 3v-4; títol de prior de Sant Bartomeu de Vallada: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 81-82v.

Va fer desapropiament dels seus béns el 24-IV-1662: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 32.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2.

"Frey Miguel Febrer y Porta, natural de Vinaroz, en 28 de agosto 1625. Fue vicario de Vallada y prior de San Bartholomé, en cuya iglesia y capilla del Sant Christo hizo el retablo y dexó una lámpara de plata. Murió en 7 de deziembre 1662": Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52v-53.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 40.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 20v.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 317, nº 255 i 259.

Febrer y Porta, Miguel. Natural de Vinaroz. 1625. Religioso. Vicario de Vallada. Prior de San Bartolomé. +1662: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 191.

PELEJERO, J. A., GARRIDO, H., Vallada. Su evolución urbana..., cit., p. 189.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** +

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

le admitió a la profesión. Se dudó después si era válida por no haver sido continuo el año de la aprobación, por lo qual, a 24 del mismo mes de febrero empezó de nuevo el noviciado i hizo otra vez la profesión a tres de marzo de 1591, foleo 106 del Libro I de Cantoría, armario 1, estante 1 en nuestro archivo general": PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., ff. 513-513v.

"Frey Francisco Fernández de Pareja tomó el hábito de freyle en Valensia, a los catorze de agosto año 1586, en la capilla de la huerta y casa [donde] estava el señor Maestre, junto al monasterio de la Trinidad. Diósele don Juan de Borja Manuel, comendador major de la Orden, con comission del señor Maestre. Dixo la missa frey Andrés Ferran, prior del Temple de Valensia. Fueron padrinos don Hierónimo de Aguilar y frey Juan Puilart. A treze del mes de setiembre dicho año 1586, empesó la aprobación y noviciado; dexó el hábito a los 11 del mes de setiembre año 1587. Después, a los 22 del mes de enero año 1590, por comission de una carta del señor Maestre de 19 de dicho mes y año escrita al sosclavero don Guilem Sans, bolvió al convento y le fue restituído el hábito sin ninguna solemnidad, y recidiendo en el convento hasta los tres del mes de hebrero de dicho año 1590, le dieron la profesión y porque hubo opinion si era válida por no haver sido continuo el año de la probación, a los 24 del mes de hebrero del dicho año 1590 empessó de nuevo el año de la probación, y a los tres del mes de março año 1591 hizo otra vez profesión. Murió en Valensia y fue enterrado en el Temple, a [blanc] de noviembre 1601, fueron albaceas frey Ferran, prior del Temple": AHN, OOMM, lib. 811-C, f. 106.

Nomenament d'informant: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 106v-107.

Informació sobre xoc de competències jurisdiccionals a la mort d'aquest frare, entre sotscomanador i religiosos en ARV, Protocols Notarials, sign. 1179.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36.

Bibliografia

Fernández Pareja, Francisco. 1586. Religioso. +1601: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 192.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferran, Andrés

Lloc de naixement València **Data** + 1565

Lloc de defunció València **Data de defunció** 10 11 1614

Soterrat a Església del Temple de València

Pares i avis

Observacions En 17-VII-1612 el rei proveí prior de Borriana fra Berenguer Vila, amb l'obligació de que residira al Temple a fi d'ajudar el prior d'aquella casa –fra Ferran–, aleshores malalt.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Prior del Mestre (1576 - 28-V-1585); prior del Temple (29-V-1585 - 10-XI-1614); secretari i procurador patrimonial de l'Orde (9-III-1596)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per** Mestre Borja

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Freres de Montesa (1592-1701)

**Resolució
proves**

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data

1565

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Perdut

**Fonts
arxivístiques**

"El reverendo frey Andrés Ferran, sacerdote professo, conventual y guardarropa, entró a prior del Maestre mi señor en junio año 1576, y por renunciación de frey Bartholomé Fito, fue provehydo en prior del Temple el primero de junio 1585": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 34.

Renuncia al priorat de la casa del Mestre: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 103v-104; títol de prior del Temple: Ibidem, f. 104v-105v; títol de procurador patrimonial: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 138-139.

En 17-VII-1612 el rei proveí prior de Borriana fra Berenguer Vila, amb

l'obligació de que residira al Temple a fi d'ajudar el prior d'aquella casa –fra Ferran–, aleshores malalt: AHN, OOMM, lib. 530-C, ff. 67-67v.

"Cancilleres del Reino. Lo han sido frei Andrés Ferran, prior del Temple i frei Juan Borja, prior de San Jorge": PERA de VIU, frey José, Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., AHN, OOMM, lib. 590-C, f. 45.

La seua darrera voluntat o desapropiament la va redactar fra Ferran el 28-VI-1607, nomenant marmessors fra Bautista Granullés, cavaller de Montesa i governador de Moncada, i fra Agustín de Ledesma, rector de Carpesa, del mateix hàbit: "es mi voluntad que me entierren en la iglesia del Temple, a donde bien visto les fuere a mis albaceas, o en el vaso de la Orden, o en el cuerpo de la iglesia, poniéndome una piedra encima que tengo yo guardada en dicha iglesia, y si esto a de parecer ostentación en algún género o manera, hagan lo que más conviniera a mi alma mis albaceas": RAH, CSC, leg. 12, carpeta 2, nº 3.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 29v.

Bibliografia

Ferrán, Andrés. Natural de Valencia. 1565. Religioso. Prior del Temple. Secretario y Procurador patrimonial de la Orden. +1614: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 192.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferrer i Grinyó, Antonio

Lloc de naixement Xert **Data** c. 1595 **+** 1625

Lloc de defunció Xert **Data de defunció** 10 5 1659

Soterrat a Cementeri de Xert, en el vas dels seus pares

Pares i avis Juan Ferrer i Águeda Grinyó;
Avis paterns: Juan Ferrer i Quiteria Bertran;
Avis materns: Pedro Grinyó i Jerónima Calduch, tots de Xert

Observacions El pretendent tenia uns 30 anys d'edat; l'avi matern morí essent jurat en cap de Xert (exp. 106).

Hem optat per posar el seu segon cognom com a Grinyó en vista del cens de dita població de 1510: cfr. VALLDECABRES, R., El cens de 1510..., cit., pp. 226-229.

Proposat per a la parròquia de Montesa, va renunciar el 2 de desembre de 1658 per voler restar a Xert: AHN, OOMM, leg. 3528.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Culla;
rector de Les Coves de Vinromà;
rector de Xert –proposta del rei al bisbe de 9-X-1645–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 5 1625 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 15-5-1625 **Data comissió presa d'hàbit** 19 8 1625

Resolució proves 26-7-1625

Informants fra Melchor de la Sala, rector de Xert

Creuament i presa d'hàbit

Data 28 8 1625 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar 12/08/1626

Data 21 9 1626 **Lloc** Montesa

Ministres fra Vicente Vila, president del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 106

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

"Frey Antoni Ferrer. A 28 de agosto 1625 tomó el hábito. Hizo profesión a 21 de setiembre 1626. Provehyole Su Magestad en la retoría de Culla, y después a la de Las Cuevas de Avinromá, y después en la de Xert por muerte de frey Jusepe Gavaldá": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 137v.

"Frey Anthonio Ferrer; li donà lo hàbit de freyle de Nostra Señora de Montesa fra Juan Salines, prior de dit convent, ab una real carta de Sa Magestad, en 28 de agost 1625. Feu-lo profés al sobredit lo president del convent, frey Vicent Vila, ab comissió real en [blanc] de setembre 1626": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 50.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 214-217; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 235; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 14v; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Xert: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 272v-273.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 39.

"Décadas nobles de la cronología montesiana", RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 20v.

Bibliografia

Ferrer y Griñón, Antonio. Natural de Chert. 1625. Religioso. Rector de Culla, de las Cuevas y de Chert. +1659. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 20v; VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 829.

SEGARRA, M., Historia Eclesiástica de Chert, cit., p. 30.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Ferrerres i Masip, José de

Lloc de naixement

Xert

Data

c. 1623

1648

Lloc de defunció

Canet

Data de defunció

26

6

1678

Soterrat a

Pares i avis

Juan de Ferrerres, llaurador, i Isabel Masip, naturals ambdós de Xert; Avis paterns: Gabriel de Ferrerres, natural de Xert, i Esperanza Mas, natural de Morella; Avis materns: Gaspar Masip, natural de Xert, i Isabel Granyana, natural de Canet lo Roig

Observacions

El pretendent tenia entre 18-24 anys d'edat i era aleshores estudiant. El pare havia exercit oficis públics a la vila de Xert. D'altra banda, van ser familiars de la Inquisició Pedro de Ferrerres, parent de l'avi patern, a Sant Mateu; i Andrés Granyana, tio de l'àvia materna. No consta l'aprovació de les informacions, ni a València ni a Madrid (exp. 108).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Ecònom de la rectoria de Montesa por mort de fra Alrreus –6 mesos–; rector d'Albocàsser –proposta del rei de 10-V-1664–; rector de Canet –proposta del rei de 14-IV-1677–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Comissió per a que li facen les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 72-73v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 141v-142; llicència per a professar: Ibidem, ff. 206v-207, on consta la data del 30 de febrer -¿?-, suposem, per error. La mateixa errada la recollí fra Josep Ramírez en redactar els seus índexs del Partium al segle XVIII: AHN, OOMM, lib. 566-C.

Presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria d'Albocàsser: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 136v; presentació al bisbe per a la rectoria de Canet: AHN, OOMM, lib. 560-C, f. 150v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 57.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 67-67v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 47.

Bibliografia

Ferrer y Macifo (sic), José. Natural de Chert. 1648. Religioso. Rector de Albocácer. + 1678. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 47: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 829.

MIRALLES, J., La muy leal y noble Villa de Albocácer, cit. p. 266.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferreres i Vilanova, Agustín de

Lloc de naixement Sant Mateu **Data** c. 1588 1611

Lloc de defunció **Data de defunció** 1658

Soterrat a

Pares i avis Pedro de Ferreres, familiar del Sant Ofici, i Leonor Vilanova;
Avis paterns: Juan de Ferreres i Úrsula Cervera;
Avis materns: Agustín Vilanova i Juana Vilanova, naturals tots de Sant Mateu

Observacions El pretendent tenia uns 20-22 anys d'edat "y le vió defender una conclusión de philosophía en la iglesia mayor de Sant Matheu". Els avis i besavis havien exercit oficis públics a la vila de Sant Mateu, i el pare era familiar del Sant Ofici (exp. 109).

Hem optat pe posar el seu segon cognom com a Vilanova en vista del cens de dita població de 1510: cfr. VALLDECABRES RODRIGO, Rafael, El cens de 1510: relació dels focs valencians ordenada per les corts de Montsó, València, Universitat de València, 2002, pp. 279-285.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Sotsprior

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Culla –terna presentada al bisbe el 29-VIII-1615–; rector de Càlig en 1625

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 19 10 1610 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 23-11-1610 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves 22-1-1611

Informants fra Juan Jerónimo Çahera, rector de La Jana

Creuament i presa d'hàbit

Data 18 3 1611 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 21 3 1612 **Lloc**

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 109

Fonts arxivístiques "Frey Agostí de Ferreres. En 18 de março 1611 tomó el hábito de freyle de Nuestra Señora de Montesa Agostí de Ferreres. Se le dio con comissió de Su Magestad el padre prior, fray Juan Salinas, y en 21 de março 1612 el prior fray Juan Salinas, prior del convento, le dio la profesión. Fue provehido en la retoría de Culla y después en la de Càlig": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría

Freres de Montesa (1592-1701)

II], f. 104.

Comissió per a fer les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 326v-327; ordre per a que passe a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 58-59; presentació per a la rectoria de Culla: AHN, OOMM, lib. 530-C, ff. 137v-138.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 30.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 12v.

Bibliografia

Ferreres y Villanueva, Agustín. Natural de San Mateo. 1611. Religioso. Sub-prior del Convento. Rector de Cuya (sic) y de Calig en 1625. +1658. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 17v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 829.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ferriz i Ninyerola, Diego Pablo

Lloc de naixement València **Data** c. 1616 **+** 1636

Lloc de defunció Alcalà de Xivert **Data de defunció** 17 10 1666

Soterrat a Alcalà de Xivert

Pares i avis El doctor Pablo Ferriz, assessor del governador de Xàtiva, i Isabel Juan Ninyerola, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Pablo Ferriz, mercader, i Petronila Barrulles, naturals ambdós de València;
Avis materns: Sebastián Ninyerola, mercader, natural de Cervera, veí de València, i Rafaela Esteve, natural de València

Observacions El pretendent tenia uns 16-19 anys d'edat, i tenia diversos parents relacionats amb el Sant Ofici: la mare, aleshores (1635) casada amb Vicente Calixto Polop, familiar; Florinda Ferriz, germana del pare, estava casada amb el doctor Francisco Jerónimo Jover, advocat fiscal del tribunal de la Inquisició de València; el "maestro Tal Carrança", de l'orde del Carme, fou calificador i germà de la mare de l'àvia paterna; i l'avi matern fou també familiar (exp. 110).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor en teologia

En el Sacre Convent Beneficiat de Santa Úrsula (10-VII-1652)

En els priorats i rectories de l'Orde Secretari del lloctinent general fra Gaspar Juan; president del Col.legi en 1643; rector de Cervera i prior de N^a S^a de la Costa (1647); prior de Sant Jordi de València (1652); rector del col.legi de Sant Jordi (13-III-1652)

Altres

Freres de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

“Frey Pablo Ferriz tomó el hábito de freyle conventual el primero de mayo 1636. Diósele el prior fray Hylarión Gil, con comisión de Su Magestad. Hizole professo el mismo prior, en 19 de julio año 1637, con comisión de Su Magestad dattys en Madrid a 23 de junio de dicho año [blanc] [al marge] Obiit an[n]o 1666”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 167v.

“Frei Diego Pablo Ferriz, natural de Valencia. Vistió el hábito de freile clérigo a 1 mayo 1636. Fue colegial, i se graduó de doctor en theología. Fue uno de los opositores en la oposición del curato de La Jana que dejó tanto nombre [al marge:] (parece que fue esta una oposición en que se lucieron mucho los de la Orden. Fue también otro de los opositores frei Luis Zaragoza, de Silla. Libro del Colegio, fol. 59B) en 1644. Fue secretario de la Orden, i después prior i retor de Cervera, lugarteniente de Maestre i alcaide de su cas- [f. 511v] tillo. Padeció en Cervera peste, guerra i hambre, i en medio de estos trabajos desempeñó sus oficios a satisfacción de sus feligreses i súbditos i de todos. En la peste de 1649 se le murieron 380 personas sin los soldados. En 1650 invadió el enemigo francés la frontera, tomó el gobierno de las armas, se cerró en el lugar i defendió de modo que, no obstante que todas las villas del contorno fueron saqueadas, se libró Cervera sin soldados ni municiones, animando a todos el prior i siendo el primero en los peligros. Con esto ganó tanto la voluntad a los de Cervera que renunciaron todos los pleitos que tenían contra su antecesor, frei don García Lloris. En 1652, por disgusto del señor vicecanciller [al marge:] (don Christóval Crespí i Brizuela) de Aragón i del señor [al marge:] (don Juan Crespí, eran hermanos), lugarteniente general, fue promovido a prior i retor del colegio de San Jorge, i huvo de dejar su casa i curato con harto dolor suyo [al marge:] se resistió lo que pudo a ello, fol. 90 del mismo libro. Libro del Colegio formado por él mismo, fol. 54b i 55; y hasta aquí es relación i letra suya. Después se nota de otra mano, que en 9 de diziembre de 1658, el lugarteniente frei don Juan Crespí i Brizuela, mandó al prior Ferriz estuviese preso en las cárceles del Temple, en donde se le fulminó proceso por los encuentros i inquietudes [al marge:] (según noticias era de dictamen que el lugarteniente no debía tener la jurisdicción espiritual de la Orden. Era hombre de entereza i verdad, i hablaba claro i no adulaba. Esta nota se puso antes de leer lo de debajo de el folio 112, bien que con todo puede ser verdadera) que ocasionó en las materias de jurisdicción de la Orden, que a todos han sido bien notorias (así se explica el que escribe). En 2 de setiembre 1659, se dio sentencia de privación de priora- [f. 512v] to i retoría i de voz activa i pasiva, i de destierro en el lugar de Culla por ocho años. En 9 de dicho mes acetó la sentencia fuese a Culla, después se le comutó el destierro en Alcalá de Gibert, en donde murió a 17 de octubre de 1666. En el fol. 112 del mismo libro, hablándose de la vacante de la retoría del Colegio, por la sentencia dada contra el prior Ferriz, se dice que fue tan caviloso que él solo resolvió la orden en 1658 aconsejando al lugarteniente formase el memorial que en este tiempo dio a la luz el doctor Cosme Gombau, asesor de la

Freres de Montesa (1592-1701)

Orden, i després instó al convento, colegio i religiosos freiles que saliesen a responderle, i que por estas i otras cosas le dieron la sentencia referida. Estuvo en la cárcel 9 meses. Vide E. N. 9 [remet, doncs, al foli 137, on consta]: 9. Escritor. El doctor frei Diego Pablo Ferriz, prior i retor de San Jorge, formó el libro que en el día se conserva en el archivo del colegio de San Jorge, i comprehende la fundación del colegio, las cartas i órdenes reales relativas al mismo, i las vidas de los sugetos que han sido colegiales i aún de otros que son dignos de memoria. Es el primer libro de registros que ha tenido el colegio, i en él han continuado todos los retores a registrar las mismas cosas hasta el año 1778, en que se ha finalizado i es menester hacer segundo libro para ir siguiendo los mismos registros. También tengo noticias que escribió una suma de todos los capítulos generales de la Orden, la qual está –según di- [f. 137v] cen–, en la biblioteca de Santo Domingo de esta ciudad de Valencia, entre los manuscritos. Libro del colegio formado por el prior Ferriz, vide casos raros, nº 4 [ff. 511v-512v]: PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., ff. 511v-512v, i 137-137v.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 85v-68 [per 88]; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 88v-89v; llicència per a professar: Ibidem, f. 127; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 133v-135; títol de rector del Col.legi: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 93-96; títol de beneficiat de Santa Úrsula: Ibidem, ff. 108v-109v; presentació per a la rectoria de Cervera i títol de prior de N^a S^a de la Costa: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 115v-120.

Va fer desapropiament dels seus béns el 12-X-1666: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 34v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 47-48.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 58v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 28.

DÍAZ MANTECA, Eugeni, Les "Memorias históricas y jurídicas de la Orden i Caballería de Santa María de Montesa i San Jorge de Alfama" de Josep Pera de Viu, arxiver (1784), BCEM, nº 28 (1989), pp. 19-20.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, pp. 755-756, 810.

Ferriz y Viñarola (sic), Diego Pablo. 1636. Religioso. Prior de Cervera en 1647 y de San Jorge de Valencia en 1652. +1666 Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 28: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 829.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1553

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

Yso proffessi3n a 11 del mes de agosto del a1no de 1577. Fue nombrado soscantor en 12 de abril 1583 por Su Se1nor1a ilustr1ssima. En los primeros de junio 1588 se le dio por Su Se1nor1a ilustr1ssima el beneficio de las Almas. El primero de deziembre 1588 empes3 de servir de sacrist1n, y en el a1no 1589 se le hizo merced del beneficio de las Once Mil V1rgines, y por muerte de frey Luis Alcamora, fue provehido en prior de Sant Jorge de Valencia, y renunci3 dicho priorato y fue proveido en el priorato de Sant Jorge de Alfama por orden de Su Magestat. Muri3 a los 9 de hebrero 1596 en Montesa. Fue sepultado en el convento, y nombr3 por albacea al licenciado frey Phelipe de Marim3n, letor de dicho convento. Frey Pedro Selva, cantor mayor [firma i r1brica]: AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantor1a I], ff. 60-60v.

T1tol de beneficiat de les 1nimes: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 144; t1tol de sagrist1 major del convent: Ibidem, f. 147v; t1tol de beneficiat de Santa 1rsula: Ibidem, f. 179; t1tol de prior de Sant Jordi de Val1ncia: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 205-206; t1tol de prior de Sant Jordi d'Alfama: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 123v-124.

"D1cadas nobles de la cronolog1a montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31v.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, p. 810.

Fito, Miguel. 1576. Religioso. Sacrist1n Mayor en 1588. Prior de San Jorge de Valencia en 1590 y de San Jorge de Alfama en 1595. +1596: VARGAS-Z1NIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalgu1a, n1 25 (1957), p. 830.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Fito i Selva, Pedro

Lloc de naixement Montesa **Data** 5 2 1562 + 1576

Lloc de defunci3 **Data de defunci3** 8 1642

Soterrat a

Pares i avis

Miguel Fito i Jer3nima Selva, naturals ambd3s de Montesa;
Avis paterns: Miguel Fito i Esperanza Navarro, naturals ambd3s de Montesa;
Avs materns: Mart1n Selva i Catalina Esparza, naturals ambd3s de Vallada i ve1ns de Montesa

Observacions

L'informant, el despr3s venerable fra Miguel Ar1ndiga, prior de Borriana, sign1 la finalitzaci3 de l'expedient el 5 de mar1 de 1576. No consta l'aprovaci3 (exp. 114).

Dos cosins germans de Pedro Fito, Miguel Fito (1576) i Gaspar Requena Selva (1586), foren tamb3 religiosos de Montesa.

Estudis i c1rrecs

Graus acad1mics Doctor, llicenciat: RAH, CSC, leg. 8, carpeta 11, n1 12

En el Sacre Convent Sotscantor (1590)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de l'Orxa;
rector de Silla;
rector de Vistabella del Maestrat;
rector de Montesa (1616 - VIII-1642)

Altres

H1bit de l'Orde

Concessi3

Frares de Montesa (1592-1701)

Data comunicació	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Mercè concedida per	Mestre Borja		
Inici proves	23-1-1576			Data comissió presa d'hàbit	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Resolució proves	No consta						
Informants	fra Miguel Arándiga, prior de Borriana						

Creuament i presa d'hàbit

Data	<input type="text" value="8"/>	<input type="text" value="9"/>	<input type="text" value="1576"/>	Lloc	Montesa	
Ministres	fra Pedro de Borja, mestre de Montesa					
Padrins						

Professió

Llicència per a professar	<input type="text"/>				
Data	<input type="text" value="17"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="1581"/>	Lloc	Montesa
Ministres	fra Francisco Tallada, sotscomanador				
Padrins					

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques "Frey Pedro Fito, natural de Montesa, de edad de 15 años. [Al marge:] Clérigo. Padres: Miguel Fito y Gerónima Selva, naturales de Montesa. Paternos: Miguel Fito y Esperanza Navarro, naturales de Mogente. Maternos: Martín Selva y Esperanza Esparsa, naturales de Vallada. Todos tienen la seguridad de limpieza que pide la común estimación, sin aver exercido officios viles, que es la [?]

calidad y esencial requisito para tener el hábito": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 142v-143.

"El reverendo frey Pedro Fito recibió el hábito para conventual en 8 de setiembre año 1576 en el convento, por manos del señor Maestre. Dixo la misa el prior del convento frey Pedro Texidor, hizo profesión en 17 de hebrero 1581, cantó misa en 6 de abril año 1587. Fue nombrado sotscantor por Su Señoría ilustrísima en los primeros de junio 1590": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 63v.

"El reverendo frey Pedro Fito tomó el hábito a 8 de setiembre de 1576 en el convento desta Orden, por manos del ilustríssimo señor Maestre. Dixo la missa el prior del convento fray Pedro Texidor. Empesó de hazer la probatió en 8 de setiembre de 1577, acabó el año del noviciado y no hizo la prophesión. Hizo días y siete años en 5 de hebrero 1580 y le corre deste día la ansianía. La prophesión hizo a 17 días de hebrero de 1581. Resibióla, por orden de Su Señoría ilustrísima, el soscomendador don Francisco Tallada. Recibió corona y grados en [blanc] de [blanc] 1584 en Xàtiva, en el monasterio de Monsante por el abat de la casa y monasterio de Valldigna, con licencia del padre prior deste convento de Montesa. Cantó missa en el convento a 5 de abril año 1587, y por orden de Su Señoría ilustrísima fue nombrado soscantor en los primeros de junio 1590. Fue nombrado en la retoría de Lorja en la vall de Perpunchent en el año 1620 [?]. Después fue retor de la retoría del lugar de Cilla. Después fue retor de la villa de Vistabella, y agora es retor de Montessa": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 86.

"El doctor Pedro Fitto. Señor: El licenciado frey Fitto, rector de la parrochial de la villa de Vistabella, dize: que tiene 35 años de hábito, en ellos a resedido en el convento sirviendo las obediencias cerca de catorze años. En la cura de la vacante de la villa de Vallada, un año, en la administración del priorato de San Jorge, dos años, en la rectoría de Lorja, vall de Perpugent, quatro años, en la parrochial de Silla cinco años, y agora actualmente está sirviendo a Vuestra Magestad en la villa de Vistabella. Y como el dicho sea natural de la villa de Montesa y por muerte de frey Gaspar Arándiga vaque dicha parrochial, supplica a Vuestra Magestad se le haga merced de dicha pieça por su ancianidad, pues siempre en esto la ha guardado con los mayores, y más que haciéndole Vuestra Magestad merced de la parrochial de Montessa, dexa pieça que vale doçientos ducados más. Y lo que a esto le a movido es ser natural de dicha villa, donde tiene todos sus hermanos y deudos, y desea açercarse al convento donde a profesado y quiere morir y enterrarse, y haciéndole Vuestra Magestad merced, terná mucho más que proveher, pues por su promoçion vacará la parrochial de Vistabella, la qual tiene el obispo de Tortosa, en número y cuenta, de las mejores del maestrado de Montessa, que en ello rescibirá muy grande merced y

Freres de Montesa (1592-1701)

consuelo, por gustar tanto dello los vezinos de la villa de Montesa: RAH, CSC, leg. 8, carpeta 11, nº 12; edit: CERDÀ, J. (2001), pp. 207-208, nota 40.

Títol de rector de Montesa: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 202-204.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31v.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., pp. 315-316, nº 252.

Fito y Selva, Pedro. 1576. Religioso. Rector de Vistabella y de Montera (sic) en 1616. +1642. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 166: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n.º 25 (1957), p. 830.

CERDÀ, J., "De freyles conventuales...", cit., pp. 201, 207-209.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Fito, Bartolomé

Lloc de naixement

Montesa

Data

c. 1519

1537

Lloc de defunció

Alzira

Data de defunció

17 5 1601

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Prior de N^a S^a de la Costa de Cervera;
prior del Temple (28-III-1572 - 1576);
rector de Montesa i Vallada (30-V-1576 - 1583);
prior del Temple (30-IV-1583 - 29-V-1585);
prior de la casa del Mestre (29-V-1585 - 5-X-1587)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercè concedida per

Mestre Borja

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Frares de Montesa (1592-1701)

**Resolució
proves**

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

**Fonts
arxivístiques**

"El reverendo frey Bartholomé Fito, sacerdote profeso, prior del Temple, entró a poseher la rectoría de Montesa. Y el primero de junio 1576 renunció la rectoría y entró a poseher el priorato del Temple el primero de junio 1583. Recibió el ábito en 10 de agosto 1537 con comisión del señor maestre Llanzol de Romaní al comendador Aloz. Renunció también el priorato i tiene por alimentos cien libras sobre el dicho priorato y 25 libras sobre la rectoría de Montesa, y otras 25 libras sobre el priorato de Vallada, que son por todas CL libras. Murió en Alzira, hiendo camino del presente convento a Valencia en [blanc]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 6-6v.

"Frey Bartholomé Fito tine renta particular y reside fuera del convento, en Moncada. Ay alguna murmuración de su vida, aunque es muy viejo. Tiénese por conveniente mandarle que vaya a residir al convento para que acabe allí en servicio de Nuestro Señor, ordenando al prior le sobrelleve conforme a su edad y los officios que ha tenido en la Orden, y el mandarle yr puede ser con color de que su presencia es menester allí en el nuevo assiento que se dá a las cosas del convento": Consulta del Consell d'Aragó de 9-VIII-1593. AHN, OOMM, lib. 582-C, p. 179.

"El rey. Venerable devoto religioso amado nuestro. Por consideración de frey Bartolomé Fito, freyle de la orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama, [que] es de edad de ochenta años y tiene sessenta de hábito, y que por esso no puede seguir el choro y comunidad, y que el sitio del convento es demasiadamente frío para su edad, os mando que todo lo que residiendo en el convento se le suele dar para la comida, vestuario y otros menesteres y necessidades, le acudáis con ello aunque no resida en el convento de la misma manera y a los plazos que lo havíades si en él residieze, de suerte que por falta dello no passe necessidad, que esta es mi precisa voluntad. Datis en Valencia a VII de abril MDXCVIII. Yo, el Rey": AHN, OOMM, lib. 546-C, f. 44v.

Título de prior del Temple (aleshores era prior de N^a S^a de la Costa): BV, Mss/303-28; título de rector de Montesa i Vallada: TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 315, n° 244. Va renunciar a ambdues parròquies el 30 d'abril de 1583, per passar al priorat del Temple –2ª vegada–: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 75v; renúncia al priorat anterior: Ibidem, ff. 103v-104; título de prior de la casa del Mestre: Ibidem, f. 104v; renúncia al priorat anterior: Ibidem, f. 131.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 25.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 315, n° 244.

Fito, Bartolomé. Natural de Montesa. 1537. Religioso. Rector de Montesa en 1576. Prior del Temple en 1583. +1601: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 830.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 214-215v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 226v-227; llicència per a professar: Ibidem, f. 263v; ordres per a que passe a estudiar a València (23-V-1656): Ibidem, ff. 279v-280v; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Canet (18-VI-1669): AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 101-102; títol de prior de Borriana: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 335-336v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 62.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 70v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 34v.

Bibliografia

Fondestad y Sornet (sic), Ignacio. Natural de Valencia. 1654. Religioso. Rector de Salsadella en 1664, de Adzaneta en 1665, de Canet en 1669 y de Vinaroz en 1674. Prior de Burriana. +Valencia, 29 de julio 1694. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 34v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 831.

MIRALLES, J., La villa de Salsadella, cit., p. 141.

BORRÀS, J. M. Història de Vinaròs, cit., vol. I, p. 241.

MIRALLES, J., "Parròquia de Sant Bartomeu. Atzeneta del Maestrat...", cit., pp. 61-123.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Fondestad i Jornet, Raimundo

Lloc de naixement València **Data** c. 1647 **+** 1666

Lloc de defunció València **Data de defunció** 4 2 1713

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Fondestad i María Jornet, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Jaime Fondestad i Esperanza Sanchis, naturals ambdós de València;
Avis materns: Vicente Jornet, llaurador, natural de Burjassot, i Isabel Juan Alepús, natural de València

Observacions

El pretendent tenia uns 17-18 anys d'edat i el seu germà fra Ignacio Fondestad era religiós profés de Montesa (exp. 117). A l'expedient 312 signa Fondestad, incloent-hi un segell de placa amb les seues armes: un cèrvol mirant a la dreta –segons l'heràldica–, i damunt tres estrelles de huit puntes. L'escut, de boca rodona, amb elm i llambrequins, i acolada, la creu de Montesa.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor

En el Sacre Convent Beneficiat de Sant Miquel (11-VIII-1676)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector d'Atzeneta del Maestrat en 1677 (en 1681, segons Miralles Porcar); prior de Sant Jordi d'Alfama (17-I-1680); rector del col·legi de Sant Jordi (14-VIII-1680); rector de Xert –proposta del rei de 12-IV-1701–

Altres

Hàbit de l'Orde

Freres de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 146v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 152v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 58-58v; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 134v-136; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 105v-106v; títol de prior de Sant Jordi d'Alfama: Ibidem, ff. 237-238; títol de rector del Col.legi: Ibidem, ff. 261v-263.

Va morir sense testar: AHN, OOMM, lib. 677-C, ff. 130v-131.

"Señor: Por muerte del doctor frey Raymundo Fondestad, vaca el el priorato de San Jorje de Alfama...", València, 7-II-1713: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 97v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 68.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 75v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 38v.

Bibliografia

Fondestad y Sornet (sic), Raimundo. Natural de Valencia. 1666. Religioso. Rector de Adzaneta en 1677. Prior de San Jorge de Alfama en 1680. Rector del Colegio de la Orden. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 38v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 830.

MIRALLES, J., "Parròquia de Sant Bartomeu. Atzeneta del Maestrat...", pp. 61-123.

SEGARRA, M., Historia Eclesiástica de Chert, cit., pp. 38-39.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "Frey Mathias Fraga. En 8 de sitiembre 1625, Mathías Fraga tomó el hábito de freyle. Diósele el presidente, frey Vicente Vila, con comissió de Su Magestad, por ausencia del padre prior fray Juan Salinas. Provehióle Su Magestad en la retoría de Xert, y después a la de Vinaroz por muerte de frey Galcerán 1643. Fue nombrado por el señor Obispo, fray Juan Bautista Campaña, visitador de su"

Freres de Montesa (1592-1701)

obispado": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 139.

"Frey Mathías Fraga prengué lo hàbit de Nostra Señora de Montesa en 8 de setembre, y lo y donà lo president frey Vicent Vila ab comissió de Sa Magestad. Lo dit frey Fraga feu professió en [blanc] de setembre, y la y donà lo dit president frey Vicent Vila": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 53;

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 218v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 235; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 14v; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 63; presentació per a la rectoria de Xert: AHN, OOMM, 554-C, ff. 92v-93.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 40-41.

"Décadas nobles de la cronología montesiana", RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 21.

Bibliografia

Fraga y Matamoros, Matías. Natural de Salsadella. 1625. Religioso. Rector de Ademuz [?] en 1636, de Chert y de Vinaroz en 1643. +1647. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 21: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 831.

SEGARRA, M., Historia Eclesiástica de Chert, cit., pp. 28-29.

BORRÀS, J. M. Història de Vinaròs, cit., vol. I, p. 241.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Galcerán i Gil, Juan

Lloc de naixement Vilar de Canes **Data** c. 1586 **+** 1611

Lloc de defunció Vinaròs **Data de defunció** 10 1642

Soterrat a

Pares i avis

Juan Galcerán, llaurador, natural de Catí, i Jerónima Gil, natural de Vilar de Canes;
Avis paterns: Juan Galcerán, natural de Catí, i Águeda Roda, natural de Tírig;
Avis materns: Pedro Gil, natural de Vilar de Canes, i Leonor Miralles, natural de la Torre d'En Besora

Observacions

El pretendent tenia uns 24 anys d'edat (exp. 122).

Anys després, en 1650, ingressà en l'Orde un nebot, fra Juan Galcerán i Laudo

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

Beneficiat de la Coronació de N^a S^a.

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Vinaròs (1616);
capellà d'honor del rei (3-IV-1642);
prior de Borriana

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "Frey Juan Galzerán, natural de Villar de Cañes, reyno de Valencia. [Al marge:] Año 1610. Clérigo. Padres. Juan Galzerán, natural de Catín, y Gerónima Gil, natural de Villar de Cañes. Abuelos paternos: Juan Galzerán, natural de Catín y Águeda Roda, natural de Tírig, reyno de Valencia. Abuelos maternos: Pedro Gil, natural de Villar de Cañes, y Leonor Miralles, natural de La Torre de

Denbesola, reyno de Valencia. Fueron conocidas todas estas personas por muy honrradas y limpias de sangre. Los Galzeranes y Pedro Gil fueron labradores y jurados en los lugares de sus naturalezas, con todos los demás empleos y officios de mayor garbo repetidas vezes, logrando toda estimación y crédito, assí en sus patrias como en qualquier parte que les conocieron": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 75.

"Frey Juan Galcerán. En 18 de março 1611 tomó el hábito de freyle Juan Galcerán. Diósele el padre prior fray Juan Salinas con comissión de Su Magestad. El propio prior le hizo professo en 21 de março de 1612. Estava provehido en la retoría de Vinaroz y capellán de Su Magestad. Murió en octubre 1642": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 101.

"Frey Juan Galcerán, novici conventual, arribà al convent per a prendre lo hàbit als 18 de mars 1611. Fiu-lo profés als 21 de mars 1612": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 31.

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 318-320; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 324v-325; títol de beneficiat de la Coronació de N^a S^a: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 147; títol de capellà d'honor del rei: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 126v-128.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 29.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 12v-13.

Bibliografia

Galcerán y Gil, Juan. Natural de Villar de Cañas (sic). 1611. Religioso. Rector de Vinaroz. Capellán de Honor de Su Majestad. Prior de Burriana. +1642. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 75: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), pp. 831-832.

BORRÀS JARQUE, Juan M. Història de Vinaròs, Ajuntament de Vinaròs, 2001 (facsimil de l'edició de Tortosa, Ed. Catòlica, 1929), vol. I, p. 241.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Galcerán i Laudo, Francisco

Lloc de naixement Catí **Data** c. 1624 + 1650

Lloc de defunció Càlig **Data de defunció** 5 5 1667

Soterrat a

Pares i avis Pedro Galcerán, natural de Catí, i Mariana Laudo, natural de València;
 Avis paterns: Juan Galcerán, natural de Catí, i Jerónima Gil, natural de Vilar de Canes;
 Avis materns: Juan Laudo, natural d'Albalat del Arzobispo, regne d'Aragó, i Úrsula Valero i Rubio, natural d'Andilla

Observacions Segons certes fonts, va prendre l'hàbit el 28 de maig de 1650: "Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 59, cosa poc probable tenint present que la comissió per a que li posen l'hàbit és del 20-VII-1650.

El pretendent tenia en 1644 entre 18-20 anys d'edat. Un tio del candidat, germà del pare –fra Juan Galcerán i Gil–, fou rector de Vinaròs, capellà d'honor del rei i prior de Borriana en l'orde de Montesa. Examinades les proves a Madrid el 25-XI-1644, els ancians reunits a l'efecte sol·licitaren més informació pel que feia a la puresa de sang de l'àvia materna, malgrat assegurar tots que la família materna era de sang correcta. A l'efecte es van fer noves informacions a càrrec de fra Juan Bautista Carbó, rector de Benassal, per a eixa branca familiar. Finalment ningú recordava l'àvia Úrsula Valero i Rubio, i alguns no podien afirmar si Valero era nom o cognom. L'informant va fer constar a l'efecte: "Por ningún caso se puede hallar noticia de lo que se pretende, ni aún averiguar el apellido de la dicha abuela, y así les he recibido para que conste que en dicha villa no es posible averiguarse constar quién sea dicha Úrsula Valero y Rubio, ni qual sea su apellido proprio". A més, en carta de l'informant a l'assessor general Cristóbal Crespí, li feia notícia d'haver trobat la defunció d'Úrsula Valero i Rubio a Albalat del Arzobispo.

S'acabaren fent unes terceres informacions respecte l'àvia materna, a càrrec de fra Francisco Bernat, rector de Vinaròs, doncs es sospitava que dita àvia fos de cristians nous i no deixés, en conseqüència, rastre –segons les instruccions lliurades a l'informant–, doncs "en Vinaroz y otros lugares del

Maestrazgo se dize assí publicamente, y otras cosas de la persona del pretendiente".

Es van interrogar a distints pobles un total de 32 testimonis... que no acabaren d'aclarir l'assumpte. Una carta de fra Carbó a l'assessor general afegí: "solo puedo dezir que he oydo a frey Mathías Fraga, rector que fue de dicha villa de Vinaròs, que en dicha villa se entendía que la falta de noticias que se tenía de la agüela materna era affectada por ser raza de cristianos nuevos, y que el averse mostrado tan áspero frey Galzerán, retor que fue de Vinaroz, contra su hermano, padre del pretendiente, fue por aver casado tan obscuramente" Benassal, 18-VI-1647. Finalment hi ha a l'expedient una sèrie de cartes i més documentació provant la puresa de sang... i "la dispensa del papa de ciertos defectos de la abuela materna", signada el 22-IV-1649 "que ha traído de Roma dicho Galzerán". Els ancians reunits a Madrid el 22-VI-1650 aprovaren les informacions gràcies a la dispensa aportada pel pretendent (exp. 123). La carta del rei sol·licitant breu de dispensa a l'ambaixador a Roma en ACA, Consell d'Aragó, lligall 659, nº 14.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Càlig –proposta del rei de 20-III-1662–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 5 1644

Mercè concedida per Felipe IV

Inici proves 20-6-1644

Data comissió presa d'hàbit 20 7 1650

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

Informants fra Jaime Romeu; fra Francisco Bernat (per al quart de l'àvia materna); fra Juan Bautista Carbó, rector de Benassal (per a les segones proves)

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 209-210; comissió per a noves proves: Ibidem, ff. 249v-250v; carta del rei a l'ambaixador a Roma per a que sol.licite dispensa per no haver-se aclarit l'ascendència de l'àvia materna: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 161-161v; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 557-C, comissió per a fer les informacions per al quart de l'àvia materna: Ibidem, ff. 6v-8v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 46-46v; ordres per a que passe a estudiar a València (3-VII-1652): Ibidem, f. 103; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Càlig: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 90v-91.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 59.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 68v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 32v.

Bibliografia

Galcerán Laudo y Valero, Francisco. Natural de Cati. 1662. Religioso. +1667. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 31: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 832.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Garcia i Arnau, José

Lloc de naixement València **Data** 15 9 1678 + 1694

Lloc de defunció **Data de defunció** 9 10 1697

Soterrat a

Pares i avis Juan Garcia, cirurgià, i Teresa Arnau, naturals ambdós de València;
Avis paterns: José Garcia, cirurgià, i Jerónima Domingo, naturals ambdós de València;
Avis materns: Cosme Arnau, natural de Moncofar i Isabel Dasí, natural de València

Observacions El pretendent consta a l'expedient com a llicenciat, i segons diversos testimonis, continuava aleshores estudiant (exp. 125)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 30 12 1693 **Mercè concedida per** Carlos II

Inici proves 16-1-1694 **Data comissió presa d'hàbit** 7 4 1694

Resolució proves 30-3-1694

Informants fra Pedro Rodrigo, prior del Temple

Creuament i presa d'hàbit

Data 9 5 1694 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 28/03/1695

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 125

Fonts arxivístiques

“Dimecres, a setze dies del mes de setembre de mil sis-cents setanta y huit, yo, lo doctor Esteve Voltes, retor, batechí un fill de Joan Garcia, sirurjà, y de Teresa Arnau, cónjuges. Agué nom Joseph, Eusebio, Francisco, Domingo, foren padrins Joan Batiste Arnau y Gerónyma Domingo, viuda de Garcia. Naixqué a quinse de dit mes y any, a les sis de la vesprada. Lo doctor Esteve Voltes, retor” [Arxiu de la Parròquia de Sant Miquel i Sant Dionís de València (exp. 125)].

Mercè d'hàbit, informant i genealogia. AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 90v-91;

Freres de Montesa (1592-1701)

comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 100; ordre al prior per a que professe: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 135; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 139v-140v.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

García y Arnau, José. Natural de Valencia. 1694. Religioso. +9 de octubre de 1697: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 832.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Garrido i Collado, Francisco

Lloc de naixement Xàtiva **Data** 2 4 1563 + 1579

Lloc de defunció **Data de defunció** 7 9 1615

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Garrido, llaurador, natural de Xàtiva, i Esperanza Collado, natural de Dénia;

Avis paterns: Bartolomé Garrido, llaurador, natural de Cumbres Altas (Castilla), familiar de la Inquisició, i Juana Martínez, natural de Xàtiva;

Avis materns: Luis Collado, llaurador, natural de Dénia, i Jerónima Gaset, natural de Gandia

Observacions

El 26-VI-1605, a Roma estant per negociar l'assumepte de les rectories del senyoriu de l'Orde, se li concediren 500 ducats pel salari d'un any.

Va aconseguir per a l'Orde el breu de les rectories –la coneguda butlla Aurea de 1604–.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

Beneficiat de Santa Úrsula (4-VII-1602)

En els priorats i rectories de l'Orde

Prior del Temple (possessió 2-XII-1607) –en nota solta dins l'expedient 131–;

rector d'Albocàsser (c. 1607 - c. 1609);

prelat del col.legi de Sant Jordi;

rector de Sueca (c. 1609 –possessió: 3-VIII-1609–

Altres

Hàbit de l'Orde

Freres de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Don Francisco Garrido, natural de Xàtiva, de edad de 15 años. [Al marge:] Clérigo. Año 1578. Padres: Francisco Garrido, natural de Xàtiva, y Esperanza Collado, natural de Denia. Abuelos paternos: Bartholomé Garrido, natural de la villa de Cumbres Altos, en el reyno de Castilla, y Juana Martínez, natural de Xàtiva. Maternos: Luys Collado, natural de Denia, y Gerónima Gaset, natural de Gandia. El pretendiente es hijo legítimo; el abuelo paterno fue familiar del Santo Officio y persona muy honrrada. Todos los demás genealogiados fueron labradores antiguos, decendientes de tales, muy christianos viejos y sin nengún género de mala mescla, como lo asegura la voz común y fama pública. No hay aprobación": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 105.

"El reverendo frey Francés Garrido tomó el ábito en la villa de Navarrés por manos del muy illustre señor el comendador mayor frey don Juan de Borja a 9 de henero año 1579. Dixo la missa frey Bartolomé Monar. Empesó de azer la probación a 13 de hebrero año 1580. Hiso desisiete años a 2 de abril año 1580, córrele ya la ansianía. Hizo proffeción a 19 de hebrero año 1581, por mandado de Su Señoría ilustrísima, por manos del illustre sotscomendador frey don Francisco Tallada. Recibió corona y grados en [blanc] de [blanc] año 1584 en Xàtiva, en el monasterio de Monsante, por el abat de la casa y monasterio de Valldigna, con licencia del padre prior fray Gabriel Sograñes. Epístola rescibió en Valencia del obispo de Gracia en las temporas de setiembre 1588; de diácono se ordenó en Origüela en las témporas de Navidad del año 1588, y en las témporas de la primera semana de quaresma del año 1589 rescibió en Origüela órdenes de missa, y la cantó en Xàtiva, su patria, a 25 de março, día de la Anunciación de Nuestra Señora de dicho año 1589. Fue a Roma por orden de Su Magestad y obtuvo la bulla de las veintidós retorías. Fue retor de Albocàsser y despues prior de Sant Jeorge de Valencia, y agora, retor de Çueca": AHN, OOMM, lib. 811-C, f. 87.

Títol de beneficiat de Santa Úrsula: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 92-93; rectoria d'Albocàsser -27-X-1607-: Ibidem, ff. 51v-52; concessió de 500 ducats per les negociacions amb Roma -rectories-: Ibidem, ff. 256-257 (també AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 42v-44, 75v-76v, 88v-90v, 302-303); carta del rei a fra Garrido ordenant-li renuncié la rectoria d'Albocàsser davant l'ordinari (2-XII-1609): AHN, OOMM, lib. 530-C, ff. 2-2v.

Butlla del papa Paule V conferint la rectoria de Sueca a fra Francisco Garrido (22-XII-1608): AHN, OOMM, índex 196 [inventari de les butlles pontificies], nº 100.

"El Rey. Noble y amado nuestro: por vuestra carta de ocho de setiembre [1615] he sabido com está vaca la retoría de Sueca por muerte de frey Francisco Garrido": el rei al lloctinent sol.licitant-li terna per a la rectoria de Sueca: AHN,

Frades de Montesa (1592-1701)

OOMM, lib. 530-C, f. 138.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 35.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, pp. 744-746 i 810.

PASCUAL y BELTRÁN, Ventura, Játiva biográfica, València, Renovación Tipográfica, 1931, vol. III, pp. 120-122.

Garrido y Collado, Francisco. Natural de Játiva. 1579. Religioso. Rector de Albocacer y de Sueca en 1615. *1563. +1615. Su genealogía y extracto de sus pruebas en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 105: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 832.

BURGUERA i SERRANO, Rvdo. P. Fr. Amado de Cristo, O. F. M., Historia documentada de Sueca y sus alrededores, Sueca, 1921-24, [facsimil, Sueca, Ajuntament, 2000]; vol. II, p. 513.

MIRALLES SALES, José, La muy leal y noble Villa de Albocácer (2ª edició), Castelló de la Plana, Sociedad Castellonense de Cultura, 1983, p. 265.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Garrido i Tortosa, Miguel

Lloc de naixement Vallada **Data** c. 1624 **+** 1648

Lloc de defunció **Data de defunció** 12 8 1694

Soterrat a

Pares i avis

Miguel Garrido i Josefa Tortosa;
Avis paterns: Miguel Garrido i Isabel Juan Nadal;
Avis materns: Jaime Tortosa i Esperanza Perales, naturals tots de Vallada

Observacions El pretendent tenia uns 23 anys d'edat, segons altre testimoni –sols un–, més de 30 (exp. 131)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Coadjutor del rector de Vallada (1661);
rector de Perputxent (1663-1667);
rector de La Jana (1668)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 30 6 1647

Mercè concedida per Felipe IV

Inici proves 17-7-1647

Data comissió presa d'hàbit 4 8 1647

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

1-8-1647

Informants

fra Jerónimo Alreus, rector de Montesa

Creuament i presa d'hàbit

Data

11

5

1648

Lloc

Montesa

Ministres

fra Pedro Rosell, president del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar

18/04/1649

Data

19

5

1649

Lloc

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

131

Fons arxivístiques

“Frey Miguel Garrido. A 11 de mayo 1648, se dio el hábito de freyle conventual a frey Miguel Garrido, con comisión de Su Magestad dattys en Madrid a 4 de agosto 1647. Professó en 19 de mayo 1649”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 174v.

Comissió per a que li facen les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 91v-93; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 102v-103v i 120v-121; llicència per a professar: Ibidem, ff. 176-176v; ordres per a que passe a estudiar al col.legi de Sant Jordi (16-VIII-1651): AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 56-56v; títol de coadjutor del rector de Vallada –fra

Febrer-, AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 73v-75.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 58.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 67.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 48.

Bibliografia

Garrido y Tortosa, Miguel. Natural de Vallada. 1648. Religioso. Rector de Perpunchent en 1663. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 48: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 832.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Gassó i González, Pedro Vicente

Lloc de naixement Moixent **Data** 1620 **+** 1639

Lloc de defunció València **Data de defunció** 17 11 1671

Soterrat a Convent del Carme

Pares i avis Pedro Juan Gassó, natural de Moixent, i Elena González, natural de Xàtiva; Avis paterns: Jaime Gassó i María Alfonso, naturals ambdós de Moixent; Avis materns: Julián González i Eufemia Miguel, naturals ambdós de Xàtiva

Observacions El pretendent tenia uns 18 anys d'edat. El pare –aleshores governador de Moixent– i l'avi matern, havien exercit càrrecs municipals a Moixent. Altres parents eren familiars de la Inquisició: Vicente Alfonso, cosí del pretendent; Miguel Alfonso, germà de l'àvia María; i Juan Miguel, notari de Xàtiva, nebot de l'àvia Eufemia (exp. 137).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Rossell i La Sénia; rector de Sueca (1648-1671)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 14 9 1638 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 8-1-1639 **Data comissió presa d'hàbit** 3 3 1639

Resolució proves 23-2-1639

Informants fra Francisco Tormo, rector d'Onda

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 3 1639 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, primer ancià

Padrins

Professió

Llicència per a professar 14/04/1640

Data 8 5 1640 **Lloc** Montesa

Ministres fra Hilarión Gil, prior del Convent

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 137

Fonts arxivístiques "A 7 de abril 1620, bategí jo, mossén Sanchis, a Pere Vicent, fill de Pere Juan Gasó y de Elena Gonçales, cónjuges. Conpares [?], i comare Maria Garcia i de Gasó", Arxiu de la Parròquia de Sant Pere de Moixent, Libro de los bautizados y matrimonios de la Iglesia Parroquial de la villa de Moxente, que principiò el primero de enero el año 1567 siendo rector el doctor Bartolomé Andani y acaba en 1623, f. 71v [d'una de les diverses foliacions amb que compta el llibre]. Junt a la partida hi ha dibuixat al marge, junt al nom, una xicoteta palma, no sabem perquè.

Freres de Montesa (1592-1701)

"Frey Pedro Gazó. Frey Pedro Vicente Gazó tomó el hábito de freyle a los 21 de março 1639. Diósele frey Pedro Rossell, primer anciano, con comission de Su Magestad, dattys en Madrid a 3 de março de 1639, dirigida al freyle professo más anciano. Hizole professo el prior fray Hylarión Gil, con orden de Su Magestad, en 8 de mayo 1640. Fue nombrado retor de Rosell y después de Sueca": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 168v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 156v-158v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 201v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 555-C, f. 24v-25; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 38v-39v.

Va fer desapropiament dels seus béns, en poder del notari Antoni Ferrer, el 15-XI-1671, publicat en 18 de dit mes i any: AHN, OOMM. lib. 677-C, f. 39v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 49.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 62.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 28v.

Bibliografia

Gacó (sic) y González, Pedro Vicente. Natural de Moxente. 1620. Religioso. Rector de Rosell y de Sueca en 1648. +1671: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 831.

BURGUERA, fray A. de C., Historia documentada de Sueca..., cit., vol. II, p. 514.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Gavaldà i Arano, Francisco

Lloc de naixement Morella **Data** c. 1605 **+** 1625

Lloc de defunció Ares del Maestre **Data de defunció** 1642

Soterrat a Església parroquial d'Ares del Maestrat

Pares i avis Pedro Antonio Gavaldà, natural de Morella, i María Ana Arano, natural de Sant Mateu;
Avis paterns: Melchor Gavaldà, natural de Peñarroja, regne d'Aragó, de l'orde de Calatrava, i Rafaela Casanova, natural de Morella;
Avis materns: Francisco Arano, cirurgià, natural de Zaragoza, i Esperanza Oñate, natural de Sant Mateu

Observacions El pretendent tenia entre 18-20 anys d'edat, i es va criar a Sant Mateu, en companyia de sa mare i son tio, el doctor fra Felipe Arano, rector de dita vila. El doctor Oñate, tio matern, era capellà a la capella dels reis, a Toledo; i el pare i l'avi havien exercit càrrecs municipals a Morella. No consta l'aprovació de les informacions, però l'informant conclugué a Zaragoza, l'11-VII-1625 (exp. 135).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Francisco Gavaldá tomó el hábito de freyle en 1º de noviembre 1625. Se le dio el presidente frey Vicente Vila. Dióle la comisión el dicho presidente en [blanc] de [blanc] de 1626": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 54.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, f. 217v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 246-247; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 22-22v; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 63.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 41.

"Frey Francisco Gavaldán y Arano, natural de Morella, en el primero de noviembre 1625. Fue cura de Ares, y habiendo tomado a pensión la de San Matheo que tenía su tío, el doctor Felipe de Arano, quando fue a despedirse de su clero de Ares murió en el año 1642": Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 20v.

Bibliografia

Gabaldá y Arano, Francisco. Natural de Morella. 1625. Religioso. Rector de Ares y de San Mateo en 1642. +1642: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 831.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Gavaldà i Cortiella, José

Lloc de naixement Morella **Data** c. 1609 **+** 1632

Lloc de defunció Xert **Data de defunció** 12 5 1645

Soterrat a Xert, església parroquial, enfront de l'altar de les Ànimes

Pares i avis Juan Gavaldá, natural de Sorita, veí de Morella, i Susana Cortiella, de la vall del Tormo (Aragó);
Avis paterns: Miguel Gavaldà, natural de Sorita, i Bárbara Antolí, de la Pobleja d'Alcoleja, masada de Morella;
Avis materns: Pedro Cortiella, de la vall del Tormo, barri de la vila d'Alcañíz (Aragó), i Úrsula Tudon, de Valljunquera (Aragó)

Observacions El pretendent tenia uns 22-23 anys d'edat. L'aprovació de les informacions la feren, en nom de fra Francisco de Castellví, assessor general, el prior del Temple, fra Berenguer Vila, i fra Jacinto Anglés, president del col·legi de Sant Jordi (exp. 136).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Rossell i La Sénia;
rector de Xert

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 3 1632 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 18-4-1632 **Data comissió presa d'hàbit** 26 6 1632

Resolució proves 21-5-1632

Informants fra Miguel Tomás Insa, rector de Moncada

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 7 1632 **Lloc** Montesa

Ministres fra Hilarión Gil, prior del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 20/07/1633

Data 5 8 1633 **Lloc** Montesa

Ministres fra Hilarión Gil, prior del Convent

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 136

Fonts arxivístiques "Frey Jusepe Gavaldá, de Morella. El prior, fray Hilarión Gil, dio el hábito de freile a Jusepe Gavaldá en 11 de julio de 1632, con comisión de Su Magestad dada en Madrit en 26 de junio de 1632. Professó en manos del prior, fray hilarión Gil, a sinco de agosto de 1633, con comisión de Su Magestad dada en Madrit a 20 de julio de dicho año 1633. Frey Pedro Rosell [firma]": AHN,

Freres de Montesa (1592-1701)

OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 164.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 147v-148v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 170-171; llicència per a professar: Ibidem, f. 249.

Va fer desapropiament el 22 i 25 d'abril de 1645: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 18v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 43.

"Décadas nobles de la cronología montesiana", RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 26.

Bibliografia

Gabalda y Sudón (sic), José. Natural de Morella. 1632. Religioso. Rector de Rosall (sic) y de Churt (sic). +1645: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de. "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 831.

SEGARRA, M., Historia Eclesiástica de Chert, cit., pp. 29-30.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Gibert i Colomines, Matías

Lloc de naixement Carcaixent **Data** 2 1645 + 1662

Lloc de defunció Carcaixent **Data de defunció** 12 7 1707

Soterrat a Carcaixent, convent de Sant Francesc

Pares i avis Francisco Gibert, notari, i Eufrasia Colomines;
Avis paterns: Francisco Gibert i Isabel Juana Selma;
Avis materns: Agustín Colomines i Agustina Canet, naturals tots de Carcaixent

Observacions Austriacista. El 9-VI-1706 el rei donà instruccions a dos dels assessors de l'Audiència per a que estudiaren el cas d'aquest religiós, pres al castell de Montesa, acusat d'haver intentat ajudar Basset: AHN, OOMM, lib. 537-C, ff. 68-71.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Beneficiat de Sant Jaume;
prior-frare de Montesa (19-X-1694) / (16-XII-1698 –2on quadrienni–

En els priorats i rectories de l'Orde Ecònom de la parròquia de Montesa (1679);
ecònom de la parròquia de Vallada (1685)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 16 1 1662

Mercè concedida per Felipe IV

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "A 26 de febrer de 1645, yo, mossén Francisco Cambres, vicari, bategí a un fill de Francés Gibert, notari, y Eufracia Colomina. Tengué per nom Joan, Joseph, Macià. Foren padrins Joan Amador y Theodora Colomina, donsellà", Arxiu Històric de la Parròquia de l'Assumpció de Carcaixent": Arxiu de la Parròquia de l'Assumpció de Carcaixent, Quinque Libri, Llibre de Bateigs 1634-1653, sign. 1.4.1, f. 90, n° 20.

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia:

AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 78; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 91; llicència per a professar: Ibidem, ff. 119v-120; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 143-143v; títol de beneficiat de Santiago: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 188v-189v; títol de prior del Convent: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 123-124v; títol de prior –2on quadrienni–: AHN, OOMM, lib. 563-C ff. 58v-59v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 65.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74.

"Dit dia [13-VII-1707] soterrà el Reverent Clero generalment, ab missa y port en dos actes, la missa en la església y el port de vesprada, al convent de Sant Francés, a frey Mathies Gibert, freyle de Montesa y prior de la Real Casa de Montesa. Feu son desapropi, en lo qual dispongué y nomenà malmesors a frey Gomar y frey Miralles, freyles de dita Casa, y en falta y ausència de aquells nomenà al doctor Agostí Gibert, son germà, per a que disponguera de el soterrar": Arxiu de la Parròquia de l'Assumpció de Carcaixent, Llibre Racional 1707, sign. 23.100.0, f. 252v, partida 169; Quinque Libri. Llibre de Soterrars (1694-1717), sign. 1.8.4, f. 22, partida 107.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 37v.

Bibliografia

Gibert y Colomines, Matías. Natural de Carcagente. 1662. Religioso. Prior del Convento en 1694. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 37v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 832.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **+**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

C, ff. 25v-26; proposta per a la rectoria d'Onda: AHN, OOMM, lib. 537-C, ff. 22-23v.

Desapropi i testament en AHN, OOMM, leg. 2389.

"Señor: por muerte de frey Athanasio Gibertó vaca el curato de la villa de Onda...", València, 23-VII-1714: AHN, OOMM, lib. 845-C, ff. 109v-110.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 70.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 77-77v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 40v.

Bibliografia

Gilberto (sic) y Romeu, Atanasio. Natural de Alberique. 1670. Religioso. Rector de Salsadella en 1694, de las Cuevas y Prior de Cervera en 1697. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 40v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 832.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Gilabert i Falcó, Lorenzo

Lloc de naixement Atzeneta del Maestrat **Data** c. 1605 **+** 1627

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 17 7 1641

Soterrat a

Pares i avis

Gaspar Gilabert, natural de València, i Violant Falcó, natural d'Atzeneta del Maestrat;
Avis paterns: Lorenzo Gilabert, torcedor de seda, natural de València, i Catalina Roldán, natural de Teruel;
Avis materns: Juan Falcó, natural d'Atzeneta del Maestrat, i Bárbara Florenza, natural d'Ares

Observacions

El pretendent tenia uns 20-22 anys d'edat. Fra Juan Jerónimo González, rector d'Ares, era cosí segon del pretendent, perquè l'avi Lorenzo era germà d'Esperanza Gilabert i Carnicer, àvia de fra González. D'altra banda, Francisco Falcó –parent de l'avi matern–, fou familiar del Sant Ofici (exp. 139).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Capellà de la companyia de cavalls curiassers que organitzà l'Orde amb motiu de la guerra de Catalunya (1640)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 28 12 1626 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 5-1-1627 **Data comissió presa d'hàbit** 27 7 1627

Resolució proves 2-7-1627

Informants fra Bartolomé Roca, rector d'Atzeneta del Maestrat

Creuament i presa d'hàbit

Data 10 8 1627 **Lloc** Montesa

Ministres fra Vicente Vila, president del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar 16/07/1628

Data 15 8 1628 **Lloc** Montesa

Ministres fra Vicente Vila, president del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 139

Fonts arxivístiques "Frey Lorenzo Gilabert . En 10 de agosto 1627 el presidente frey Vicente Vila, en la capilla mayor del convento, dio el hábito de freyle a Lorenzo Gilabert, vezino de Atzaneta, con comissió de Su Magestad despachada en [blanc]. Murió en el convento a 7 de junio 1641. Fue capellán de una compañía de caballos de nuestra Orden los años que salieron las órdenes con las guerras de

Cataluña": AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 166.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 23-23v [llibre mal paginat]; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 52v-53v; llicència per a professar: Ibidem, f. 141v.

"Frey Lorenzo Gilabert y Falcón, natural de Adzaneta, en 10 de agosto 1627. fue capellán de la compañía de cavallos corazas con que la Orden sirvió a Su Magestad en el socorro de Fuente Ravía, y de los trabajos que padeció, buelto al convento, murió en 17 de julio 1641": Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 53v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 42.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 21v.

Bibliografia

Gilabert y Falcón, Lorenzo. Natural de Adzaneta. 1627. Religioso. Capellán de la Compañía de Caballos de la Orden. +1641. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 21v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 832.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1629

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Miguel Giner, familiar del Sant Ofici, natural de Peníscola i Mariana Franc, natural de Forcall;
Avis paterns: Gaspar Giner, natural de Peníscola, i Leonor Miguel, natural d'Alcalà de Xivert;
Avis materns: Miguel Juan Franc i Mariana Fort, naturals ambdós de Forcall

Observacions El pretendent tenia uns 18 anys d'edat. El pare i Gaspar Giner –avi patern– havien sigut familiars del Sant Ofici, i a més el primer havia exercit càrrecs municipals (exp.140)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques “Frey Jusepe Giner. A 4 de agosto 1647 se dio el hábito de freyle conventual a frey Jusepe Giner, con comisión de Su Magestad dattys en Madrid a 24 de julio de dicho año. Fue vicerrector en el collegio de Sant Jorge”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 173v.

Comissió a l'informant per a que li facen les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 76v-78; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 98-98v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 146-146v; ordres per a

Freres de Montesa (1592-1701)

que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 248; títol de beneficiat de Sant Jaume: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 72-73.

“Bolvió al convento en 3 de mayo 1656 sin acabar sus estudios de theología, y murió en dicho convento día de Pasqua de Espíritu Santo en 1 de junio 1664 habiendo padecido más de quatro años de enfermedad”: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 56.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 66-66v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 47v.

Bibliografia

Giner y Franch, José. Natural de Orcajo (Aldea de Morella). 1647. Religioso. +1664. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 47v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 833.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Gomar i Benavent, Damián

Lloc de naixement Benigànim **Data** + 1671

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1728

Soterrat a

Pares i avis José Gomar, natural de Benigànim, i Isabel Juan Benavent, natural de Quatretonda;
Avis paterns: Miguel Gomar, natural de Benigànim, i Josefa Vidal, natural de L'Olleria;
Avis materns: Juan Benavent, natural de Quatretonda, i Magdalena Estruch, natural de Palma

Observacions Austríacista

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Mestre de novicis (22-XI-1695);
beneficiat de les Onze Mil Verges –capella de Santa Úrsula– (12-III-1698);
sagristà major

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 20 12 1670

Mercè concedida per Carlos II

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

Informants fra Pedro Rodrigo, prior electe del Sacre Convent de Montesa

Creuament i presa d'hàbit

Data Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 173-176; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 187v-188v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 236-237; ordres per a que vaja a estudiar al col.legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 57v-59;

Títol de beneficiat de Santa Úrsula: AHN, OOMM; lib. 563-C, ff. 41-42; títol de mestre de novicis: AHN, OOMM, lib. 536-C, ff. 110-111.

Austriacista, estigué durant cert temps absent del convent: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 51.

"Señor. Por muerte de frey Damián Gomar, conventual de Montesa, vaca en la iglesia de su Sacro Convento un beneficio...", 13-I-1728: AHN, OOMM, lib. 846-C, f. 107.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 71.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 41.

Bibliografia

Gomar y Benavente, Damián. Natural de Benigami (sic). 1671. Religioso. Sacristán Mayor. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 41: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 833.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Juan González, cirurgià, natural de Aunión [¿?], regne de Toledo, i veí de València i Mariana Carnicer, natural de València;
Avis paterns: Pedro González i Catalina González, naturals ambdós de Aunión [¿?];
Avis materns: Jaime Carnicer, mercader, i Esperanza Gilabert, naturals ambdós de València

Observacions El pretendent tenia uns 27 anys d'edat, i consta a l'expedient com a llicenciat. Els González de Aunión [¿?] havien exercit càrrecs a la Inquisició (exp. 144).

Va entrar en l'Orde sent ja sacerdot.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "El licenciado Gerónimo González, natural de Valencia, que entró en la Orden siendo ya sacerdote. [Al marge:] Año de 1607. Clérigo. Padres: Juan González Arajano, vecino de Valencia, cirujano, y natural de la villa de Aunión, del reyno de Toledo, y María Carnicer, natural de Valencia. Abuelos paternos: Pedro González y Catharina González, naturales de Aunión y entrambos de una sangre

Freres de Montesa (1592-1701)

y casa. Maternos: Jayme Carnicer, mercader que fue, y Esperanza Gilabert, naturales de Valencia. El linage de los González de Aunión es muy limpio y calificado, tanto que de los Horias de Fuente de Hencina –dista este lugar de Aunión una legua–, casaron con la casa de los // González por ser hidalgos muy notorios, y como a tales fueron exentos de pechos, y tubieron los cargos y officios más principales de la Fuente de Hencina y Aunión, prueba fixa de su notoria hidalguía, y a este tenor sintieron los González de dichos lugares mucho el que Juan González, padre de dicho frey Gerónimo, fuese cerulario, por ser lo menos que ellos hansia[van]. Y en lo que mira a la limpieza de los dichos González es tal [?], porque muchos de los que casaron con González tuvieron cargos en la Inquisición, como familiares y otros. Y también porque en los años de 1572, ante Alonso Martínez Rubio, alcalde ordinario de la villa de Aunión, y en el de 1582 ante Juan del Bollo, cavallero y governador de dicha villa, se recibieron dos informaciones en las quales quedó muy acrisolada la antigüedad de su limpieza, porque a la verdad gozó de los mejores fundamentos siempre. El linage de Carnicer fue también muy limpio, sin que jamás se dudase de esta verdad, y el de Gilabert es muy hidalgo y limpio, porque vinieron de Calabria con el duque de aquella tierra, visorey que fue de Valencia del Cid, que es de la que se habla siempre, y allá fueron cavalleros ya, y muy calificados. Y para la tácita sastifación y objeción de los noticiosos, se advierte que estos Gilaberts calabreses por ningún lado fueron deudos de los Gilaberts de Valencia que tuvieron casa junto al Tosal, los que tenían voz y pública fama de judíos, y assí, en Valencia, siempre hablaron bien de los de Calabria y con la gran distinción de créditos que se dexa ver respeto de los del Tosal": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 65-65v.

"Frey Hieronymo Gonçales. En 23 de sitiembre de 1607 tomó el hábito de freyle de Nuestra Señora de Montesa Gerónimo Gonçales. Diósele con comissió de Su Magestad frey Pedro Xea. Dióle la professió el prior del convento, fray Juan Salinas, en 21 de setiembre 1608": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 94v.

"Frey Hierònim Gonçales, novici sacerdot. Arribà al convent a fer lo noviciat als 13 de setembre de 1607. Prengué lo hàbit en la capella de Nostra Señora de Gràtia del convent. Dona-lo-y frey Pedro Xea. Foren padrins frey Lledesma y frey Sanchis. Prengué dit lo hàbit lo dia de Santa Creu de setembre de dit ann. Doni-li la professió als 21 de setembre de 1608 en virtud de una carta real a mi enviada, feta als 7 de dit mes y ann en Valladolid": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 21v.

Butlla del Paule V conferint la rectoria de Culla a fra Jerónimo González –18-IV-1613–: AHN, OOMM, índex 196 [inventari de les butlles pontificies], nº 101.

Comissió a fra Pedro Xea per a que li facen les informacions: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 73v-74; comissió al mateix d'abans per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 87-88; llicència per a professar: Ibidem, ff. 201-201v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44v.

Bibliografia

González y Carnicer, Jerónimo (Valencia). 1607. Religioso. Rector de Ares. +1633. Su genealogía y el extracto de su prueba en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 65: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 833.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis
 Avis paterns: Miguel Gosalbo i María Isach;
 Avis materns: Feliu Mollà i Jerónima Agüir, de Pego

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts documentals

Exp en el AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

“Disapte, a vint y set de març, mil sisens sinquanta sinch yo, mossén Jusep Albalat, vicari, bategí segons ritu de la Santa Iglesia Romana a un fill de Miquel Gosalbo y de Chatalina Mollà, cónjuges. Naixqué en vint y quatre de dit mes y any, nomenàs: Lluís, Thomàs, Jusep, Bonaventura. Foren padrins Cosme Gosalbo y Visenta Gosalbo, muller de Antoni Pont. Mossén J. Albalat, etc”:
Arxiu de la Col.legiata de Xàtiva, baptismes, n° 4, f. 4.

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 129v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 167-168; llicència per a professar: Ibidem, ff. 210-211; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi de Sant Jordi (10-VI-1675): AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 48-49; títol de mestre de novicis: AHN, OOMM, lib. 535-C, ff. 282v-283; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 55v-56, títol de rector de Montesa i prior de Sant Sebastià: Ibidem, ff. 76-77; títol de rector del col.legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 112-114v; títol de prior del Temple: Ibidem, ff. 192-192v; títol de procurador patrimonial de la mensa: Ibidem, ff. 215v-217; proposta per a la rectoria de Moncada: AHN, OOMM, lib. 536-C, ff. 156v-158; títol de prior del Sacre Convent: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 296v-297v; carta a l'arquebisbe de València per a que se li mantinga –durant el priorat–, la rectoria de Sueca: Ibidem, ff. 300v-301v.

Desapropi i testament en AHN, OOMM, leg. 2389.

Terna presentada al vicari general de l'Arquebisbat de València per a cobrir la rectoria de Sueca, vacant per mort de fra Gosalbo (13-I-1722): AHN, OOMM, lib. 537-C, ff. 121-124.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 40v,

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 70.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77v.

Gozalbo y Mollá, Luis. Natural de Játiva. 1670. Religioso. Prior de Montesa. Rector del Colegio en 1694 y Prior del Temple en 1696. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 40v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 833.

CERDÀ, J., "De freyles conventuales...", cit., pp. 201, 212-214.

Bibliografia

“El 31 de marzo [1712] posesionose de id. [parròquia de Sueca] el Dr. Frey D. Luis Gozalbo, falleciendo el 4 de noviembre de 1721 en Valencia, siendo enterrado en el colegio de S. Jorje de Alfama de la misma”: BURGUERA, fray A. de C., Historia documentada de Sueca..., cit., vol. II, p. 514.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Miguel Gozalbo, caixer de menut de la ciutat de València, natural de Torrent, i María Clavel, natural de València;
Avis paterns: Miguel Gozalbo i Eugenia Silla, naturals ambdós de Torrent;
Avis materns: Bautista Clavel i Sixta Pérez, naturals ambdós de València

Observacions Va sol·licitar la plaça que deixà vacant –en no voler ingressar en l'Orde–, Pedro Noguera: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 232-232v.

El pretendent consta a l'expedient com a llicenciat. El pare fou caixer de menut de la ciutat de València, i tant ell com Baltasar Clavel, germà de l'avi matern, foren familiars del Sant Ofici (exp. 145).

Austriacista.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques “Dimats, a vint-y-quatre de setembre, de mil sis-cents seixanta y nou yo, el doctor Joan Sabater, retor, bategí a Mauricio, Thomás, Joseph, fill de Miguel Gosalvo, mercader y de Maria Clavell, cónjuges. Naixqué diumenge a vint-y-dos de dit mes y any. Foren padrins Vicent Ximénez de Cisneros, major, y Paula Ximénes y de Cisneros, doncella”: [Arxiu de la Parròquia de Santa Caterina de

Frades de Montesa (1592-1701)

València (exp. 145)].

Va renunciar a la rectoria de Culla i sol·licità tornar al convent: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 254v-255v; beneficiat de Sant Miquel: Ibidem, ff. 315v-317; sobre la seua plaça de conventual per renúncia de Pedro Noguera: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 232-232v; comissió per a fer-li les informacions: Ibidem, ff. 246-249v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 251-251v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 329-329v; ordre per a que passe a estudiar al col·legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 330 i ss; proposta per a la rectoria de Culla: AHN, OOMM, lib. 536-C, ff. 131-134.

“Frey Thomás Gozalbo, cura actual de Culla, está acá en esta ciudad, donde le he substanciado causa por mal servidor del Rey y dinastía. Está el processo en essa corte, y me parecería mejor ver sentado a este cura en una silla del choro de Montessa que en la del confesonario de su iglesia, pues le tengo inhábil para cura...”, València, 31-V-1712: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 94v-95;

L'1-XII-1717 se l'auroritzà per a tornar al Sacre Convent, degut a la seua poca salut: AHN, OOMM, leg. 2388

Va fer desapropiament dels seus béns el 4-XI-1721: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 153v; vegeu, APPV, sign. 15345, ff. 241 i ss.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 86v.

Bibliografia

Gozalbo y Clavel, Tomás. Natural de Valencia. 1688. Religioso. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 47: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 833.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Gralla, Miguel

Lloc de naixement

Ontinyent

Data

1572

Lloc de defunció

Data de defunció

1616

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

Beneficiat de Sant Jaume (30-IV-1583), beneficiat de Santa Úrsula (7-V-1590); sagristà major (7-V-1590); mestre de novicis –el primer des de la incorporació– (13-X-1593)

En els priorats i rectories de l'Orde

Prior de Sant Jordi de València (4-VII-1602 - 1606); rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (11-XII-1606 - 1611); rector de Montesa (9-IV-1611 - 1616)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercè concedida per

Mestre Borja

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"El reverendo frey Miguel Gralla, conventual, tomó el hábito en 7 de abril 1572 por manos de frey Bartholomé Fito, prior del Temple. Empesó de haser la probación a 12 de hebrero del año de 1576. Hizo profesión a 15 de hebrero del año 1577. Cantó misa en Ontiniente, que es su patria, en julio, a 2, de 1578. Proveyósele el beneficio de Sant Jayme el primero de junio 1583, y por ser promovido el reverendo frey Miguel Fito en el priorato de San Jorge, se le proveyó al reverendo frey Gralla el beneficio de Santa Úrsola y sacristá[n] del convento. Fue provehido en el priorato de Sant Jorge de Valencia en [blanc] del mes de [blanc] del año [blanc]. Fue provehido en vicario perpetuo de la villa de Vallada, y después, el año 1611 fue provehido retor de la villa de Montesa":

AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 51-51v.

Títol de beneficiat de Sant Jaume: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 78; títol de beneficiat de Santa Úrsula: Ibidem, ff. 206-206v; títol de sagristà major: Ibidem, f. 206v; títol de mestre de novicis: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 36v-37; títol de prior de Sant Jordi de València: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 89-90v; títol de rector de Vallada: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 60-61v; títol de rector de Montesa: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 7v-9.

El 9-IV-1616, ja difunt, es va fer l'inventari dels seus béns, per a procedir després a la seua venda: ARV, Protocols Notarials, sign. 215.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, pp. 744 i 810.

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 315, nº 250; p. 317, nº 259.

Gralla, Miguel. Natural de Onteniente. 1572. Religioso. Prior de San Jorge de Valencia en 1593, de Vallada en 1607 y Rector de Montesa en 1611. +1618 (sic): VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 833.

PELEJERO, J. A., GARRIDO, H., Vallada. Su evolución urbana..., cit., p. 189.

CERDÀ, J., "De freyles conventuales...", cit., pp. 201, 206-207.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** +

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques “Año 1605, clérigo. [Amb lletra de Samper:] Este no parece tomó el ábito. Frey Vicente Gros, natural de Meliana, huerta de Valencia. Padres: Juan Gros, natural de Biost, reyno de Bianne, en Francia, frontera de Aragón, y Isabel Zaragoza, natural de Paníscola, reyno de Valencia. Abuelos paternos: Bernat Gros y Mariana Fraga, naturales del dicho lugar de Biost. Abuelos maternos: Juan Zaragoza y Ursola Albiola, naturales de Paníscola. Todos los sobredichos fueron muy limpios de sangre, sin ninguna mala rasa. El padre de frey Vicente fue a Meliana de edad de siete años, y aviéndose casado en dicho lugar con Isabel Zaragoza, natural de Paníscola, fue muchas vezes justicia y jurado de Meliana. María Fraga, abuela paterna, quando murió la hallaron arrodillada

Freres de Montesa (1592-1701)

encima de la cama abrazada con un santo y devoto Cru[sifixo] en sus brazos, postura que en un cadáver es muy para admirar y venerar, y estos efectos causan en la villa de Biost este singular y raro caso. En estas pruebas no se fue a Francia ni haún a Paníscola, y las aprobaron sin dar en esto reparo, siendo [?] que no consta en la comisión, ni otra parte, que Su Magestad dispensasse en esto, como acostumbra. Todas se recibieron en Meliana, si bien hubo algunos testigos de Paníscola, de Biost y desta comarca": RAH, CSC, sign. I-27 [9-601], ff. 85-85v.

Comissió per a que li donen l'hàbit i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 15-17; comissió per a l'hàbit dirigida a fra Pedro Fito, rector de Silla: Ibidem, f. 36v-37.

"El Rey. Noble amado nuestro. Por una carta de 15 de agosto he visto lo que avisáis tocante a la resolución que ha tomado Vicente Gres de no professar la religión de Montesa, y la forma en que dexó el hábito. Y hame causado admiración el poco sentimiento que mostráis de lo que fuera razón tenelle muy grande, siendo vuestra toda la culpa, y mucho más de que, por no aver vos averiguado o hecho averiguar las costumbres deste hombre antes de admitille a la pretensión del hábito, como teníades obligación, os consoléis del caso con dezir agora que no eran de religioso, cosa que merescía se hiziera sobre ella una muy grande demostración, y también sobre no aver vos guardado con el dicho Gres lo que la Orden y el buen gobierno della quiere que se guarde con los freiles novicios, es a saber, que recivan el hábito en el convento y que no salgan de allí hasta professar o renuncialle por evitar la nota que haze el avellos visto con él. Y ya que esso no se hizo, devíerades excusar la traça y rodeo que dezís usastes para que se le quitasse con hazelle llevar al convento o a otra parte secreta por fuerça o por grado, y allí, con intervención del prior y de los demás que suelen y deven intervenir a estos actos, quitársele, pues con esto se mirava por la reputación de la Orden y se cumplía con las ceremonias della, lo que no he podido escusar de deziros para que entendáis como devíades proceder y en todas ocasiones lo hagáis para que no tenga yo obligación de avello de proveer de otra manera. Dattis en Sant Lorenço, a VIII de setiembre 1606. Yo, el rey": A don Francisco Crespí de Borja en respuesta de su carta de 15 de agosto en que avisa de la dexación que ha hecho Vicente Gres del hábito de Montesa": AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 178-179.

El seu expedient –hui perdut– consta als inventaris antics: cfr. AHN, OOMM, índexs 192 i 193.

Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 834.

Bibliografía

Gros y Zaragoza. Natural de Valencia. Religioso. (No llegó a tomar el hábito). Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, fol. 85: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)",

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Grifolla i Querol, Vicente

Lloc de naixement Sant Mateu **Data** c. 1643 **+** 1662

Lloc de defunció **Data de defunció** 30 11 1687

Soterrat a

Pares i avis Misser Pedro Grifolla i Esperanza Querol, naturals ambdós de Sant Mateu; Avis paterns: Pedro Grifolla, notari, natural d'Ares, i Francina Daroca, natural de Sant Mateu; Avis materns: Miguel Querol i Bárbara Vilanova, naturals ambdós de Sant Mateu

Observacions El pretendent tenia uns 19 anys d'edat. El pare havia exercit càrrecs municipals a Sant Mateu, havia estat advocat fiscal del rei i auditor general de la capitania de l'exèrcit del baró de Saba. D'altra banda, Nicolás Querol –fill de l'avi matern– fou familiar del Sant Ofici (exp. 149)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent Beneficiat de les Ànimes (21-II-1673)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector d'Albocàsser –proposta del rei de 17-V-1677–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 27 2 1662 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 14-3-1662 **Data comissió presa d'hàbit** 15 5 1662

Resolució proves 6-5-1662

Informants fra José Rubert, rector d'Onda

Creuament i presa d'hàbit

Data 29 5 1662 **Lloc** Montesa

Ministres fra Miguel Perales, sotsprior del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 21/05/1663

Data 7 6 1663 **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 149

Fonts arxivístiques Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 77v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 96v-97; llicència per a professar: Ibidem, f. 114; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi de Sant Jordi: Ibidem, f. 122; títol de beneficiat de les Ànimes: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 255-256; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria d'Albocàsser: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 155v-156.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de

Freres de Montesa (1592-1701)

este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 65.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 37.

Bibliografia

Grifolla y Qeral (sic), Vicente. Natural de San Mateo. 1662. Religioso. Rector de Albocacer en 1677. +30 de noviembre de 1687. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 37: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 833.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Inglés i Llopis, Francisco

Lloc de naixement València **Data** 1637 + 1656

Lloc de defunció Benassal **Data de defunció** 24 8 1666

Soterrat a

Pares i avis

Vicente Inglés, corredor, i Elena Llopis;
Avis paterns: Bartolomé Inglés i Quiteria Just;
Avis materns: Tomás Llopis i Isabel Zarza, naturals tots de València

Observacions

El pretendent tenia uns 18-20 anys d'edat, i tenia un germà –Pablo– frare de Montesa, aleshores rector d'Albocàsser. Segons alguns testimonis el llinatge de Inglés estava aprovat per la Inquisició (exp. 156).
Morí als 29 anys.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector d'Albocàsser –proposta del rei de 25-IX-1663–;
rector de Benassal (1664-1666)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 16 4 1655

Mercè concedida per Felipe IV

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Bibliografia

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1626

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Vicente Inglés, corredor, i Elena Llopis;
Avis paterns: Bartolomé Inglés i Quiteria Just;
Avis materns: Tomás Llopis i Isabel Zarza, naturals tots de València

Observacions El pretendent tenia uns 18 anys d'edat. El pare era corredor, i havia sigut mercader de llana. D'altra banda, dos germans del pare estaven ben relacionats amb la Inquisició: un hi era familiar, i l'altre "testigo testífico para dicha familiatura" (exp. 157).

Sobre l'ús del missal romà al Sacre Convent, escriví junt a diversos companys d'hàbit:

Parecer de los señores frey Josef Rubert, retor de Carpesa y annexos, frey don Pedro Moles, retor del Real Colegio de San Jorge; frey Jacinto Arnau, retor de Alcalà, Xivert y Polpíz; frey Pablo Inglés, prior de Nuestra Señora del Temple, capellán de Honor de Su Magestad, albacea general y procurador patrimonial de la Orden; frey Antonio Joan Sánchez, retor de Moncada y sus annexos, frey Vicente Limiñana, retor de Silla; frey Francisco Buch, retor de Rosell y La Senia; el dotor frey Hippólito de Samper, prior de San Jorge, del consejo de Su Magestad y su assessor de bayle general en esta ciudad y reino de Valencia; y el dotor frey Pasqual Huguet, secretario del señor lugarteniente general de nuestra orden de Montesa", València, 20-II-1674, editat com adjunt a l'imprés de TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense, València, Gerónimo Vilagrassa, 1674.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector d'Albocàsser en 1652; prior del Temple (4-III-1659); capellà d'honor del rei (13-II-1670)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Freres de Montesa (1592-1701)

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

157

Fonts
arxivístiques

"Frey Pablo Inglés. Dicho día [13-XII-1644] se dio el hábito de freyle conventual a frey Pablo Inglés, con comisión de Su Magestad dattys en Madrid a 2 de deziembre de dicho año. Hízole Su Magestad merced de la retoría de Albocácer, fue prior del Temple y capellán de Su Magestad. Murió en el priorato del Temple": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 172.

"Señor. El licenciado Pablo Ynglés, fraile professo del convento de Nuestra Señora de Montessa y San Jorge de Alfama, supplicante, dice: que acabado de oyr su curso y tiene desseos de passar adelante sus estudios viniendo a Valencia a estudiar la teología, y como al presente están baquas dos plaças en el Collegio del señor Sant Jorge de dicha ciudad, por tanto supplica a Vuestra Magestad mandar que dicho Inglés venga a ocupar una de dicha plaças, la primera que bacare, para poder proseguir sus estudios, de lo qual espera recibir muy particular merced de Vuestra Magestad": ACA, Consell d'Aragó, leg. 888, nº 207. Sense data.

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 210-211; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 236; ordres per a que vaja a estudiar a València: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 155v-156; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria d'Albocàsser: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 90v-91; títol de prior del Temple: Ibidem, ff. 344-345; títol de capellà d'honor del rei: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 121v-124v.

Va fer desapropiament, que entregà a Llorenç Bordera, notari, el 14-VI-1687, obert per dit notari el 30-VI-1687: AHN, OOMM, lib. 677-C, folis sense numerar cosits entre el 53v-54.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 54.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 65.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 31.

Bibliografia

Inglés y Llopis, Pablo. Natural de Valencia. 1644. Religioso. Rector de Albocácer en 1652. Prior del Temple en 1659. Capellán de Honor de S.M. en 1670. +1687: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 834.

MIRALLES, J., La muy leal y noble Villa de Albocácer, cit., p. 266.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Insa i Alòs, Tomás

Lloc de naixement Moncada **Data** c. 1614 **+** 1632

Lloc de defunció Liorna **Data de defunció** 1643

Soterrat a

Pares i avis Vicente Insa, natural de Moncada, i Vicenta Alòs, natural de Foios; Avis paterns: Juan Insa, natural de Lesera, arquebisbat de Zaragoza (Aragó) i veí de Moncada, i Isabel Juan Folgado, natural de Rocafort i veïna de Moncada; Avis materns: Juan Bautista Alòs, natural de Moncada, i Joanna Anna Llidó, natural de Foios.

Observacions El pretendent tenia uns 18 anys d'edat. El pare i la seua família havien exercit càrrecs municipals i parroquials a Moncada; i un germà del pare –fra Tomás Insa– era religiós de Montesa i rector de Moncada. Les proves van ser aprovades, en nom de l'assessor general fra Francisco de Castellví, per fra Berenguer Vila, prior del Temple, i fra Jacinto Anglés, president del col·legi de Sant Jordi (exp. 158).

Les obres escrites en principi per fra Tomàs Insa possiblement s'hagen d'atribuir a son tio, fra Miguel Tomàs Insa: "El doctor frey Thomàs Insa, natural de Moncada, dejó escrito o en estampa un Memorial a favor de la Orden contra el abad i convento de Santas Cruces sobre la pretensión de embiar prior al convento de Montesa, sin otros manuscritos i papeles sueltos que en el poco tiempo que estuvo en Valencia, acabados sus estudios, se le encomendaron": PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 136.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Va estudiar a Salamanca, i es va graduar en cànons a la Universitat de València

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector electe de Moncada

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 3 1632 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 16-4-1632 **Data comissió presa d'hàbit** 26 6 1632

Resolució proves 20-5-1632

Informants fra Juan Bautista Quiles

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 7 1632 **Lloc** Montesa

Ministres fra Hilarión Gil, prior del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 20/07/1633

Data 5 8 1633 **Lloc** Montesa

Ministres fra Hilarión Gil, prior del Convent

Frades de Montesa (1592-1701)

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

“Frey Tomás Insa, de Moncada. El prior fray Hilarión Gil dio el hábito de freyle a frey Thomás Insa, en 11 de febrero (sic) de 1632, con comisión de Su Magestad dattis en Madrid en 26 de junio de 1632. Professó en manos del prior fray Hilarión Gil, en sinco de agosto de 1633, con comisión de Su Magestad dada en Madrid en 20 de julio de 1633”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 164v.

"El doctor frey Thomás Insa, natural de Moncada, dejó escrito o en estampa un Memorial a favor de la Orden contra el abad i convento de Santas Cruces, sobre la pretensión de embiar prior al convento de Montesa, sin otros manuscritos i papeles sueltos que en el poco tiempo que estuvo en Valencia, acabados sus estudios, se le encomendaron. Fue sugeto de mucha instrucción i esperanzas, pero murió joven en Liorna bolviendo de Roma, a donde havia ido por un pleito de pretensión de la retoría de Moncada, que ganó. Profesó en 1633, i después fue a estudiar cánones a Salamanca con licencia de Su Majestad, dándole la Orden su ración i vistuario, de la qual facultad se graduó en esta Universidad de Valencia con mucha aprobaci3n. Libro del Colegio del prior Ferriz, f. 49b": Memorias... de fra Josep Pera de Viu: AHN, OOMM, lib. 590-C, f. 136.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 149-150; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 170-171; llicència per a professar: Ibidem, f. 249; provisions del rei per a que vaja a estudiar a Salamanca: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 279v-280, 281v-282.

Va morir a Liorna (Itàlia): AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 18.

“Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George”: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 44.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56-56v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 26.

Bibliografia

Insa y Alós, Tomás. Natural de Moncada. 1632. Religioso. Rector de Moncada. +1643: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), pp. 834-835.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1583

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Juan Insa, llaurador, natural de Elesera –Torre de Ésera?– (Aragó), i Isabel Juan Folgado, natural de Moncada;
 Avis paterns: Jaime Insa i Catalina Jiménez –Ximénez–, naturals ambdós de Elesera –Torre de Ésera?– (Aragó);
 Avis materns: Juan Folgado i Isabel Juan Magranera, naturals ambdós de Rocafort.

Observacions El pretendent tenia uns 23 anys d'edat; consta com a Miguel Tomás i en algun cas com a Miguel Juan. No hi ha aprovació de les informacions, que va concloure fra Primo el 18-III-1606, doncs sols va rebre testimonis a Moncada i Rocafort (exp. 159).

"Pensionó la retoría en su sobrino el doctor fra Thomás Insa, y esperando las bullas murió en su patria, donde queda enterrado", AHN, OOMM, 816-C, p. 27.

Les obres escrites en principi pel seu nebot fra Tomàs Insa possiblement s'hagen d'atribuir a son tio, fra Miguel Tomàs Insa, en vista de l'autoria de l'imprés escrit per l'autor junt als seus germans d'hàbit –Calaf, Climent i Roures–: En favor de la Sagrada Religión y milicia de Ntra. Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Acerca de lo que suplica a Su Magestad sea servido nombrar freyle della misma para Prior del Convento [...] Contra el Abad y Convento de Santas Cruces, València, Miguel Sorolla, 1626.

“El doctor frey Thomás Insa, natural de Moncada, dejó escrito o en estampa un Memorial a favor de la Orden contra el abad i convento de Santas Cruces sobre la pretensión de embiar prior al convento de Montesa, sin otros manuscritos i papeles sueltos que en el poco tiempo que estuvo en Valencia, acabados sus estudios, se le encomendaron”: PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 136.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Moncada (1612)
 capellà d'honor del rei (14-XI-1633);
 prior de Borriana (1634)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Freres de Montesa (1592-1701)

Data 8 9 1607 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 159

Fonts arxivístiques

"Frey Miguel Thomás Insa, natural de Moncada. [Al marge:] Año 1603. Clérigo. Padres: [f. 74v] Juan Insa, natural de Elesera, reyno de Aragón, y Isabel Juan Folgado, natural de Moncada. Abuelos paternos: Jayme Insa y Catharina Ximénez, naturales de Elesera. Abuelos maternos: Juan Folgado y Isabel Juan Magraner, naturales de Rocafort. Todos fueron calificados de muy conocida y asentada limpieza, sin sospecha de rumor alguno que pudiesse sacarles de semejante posesión, y el padre de frey Insa se mantuvo como muy honrrado labrador siempre, y en este tratamiento le siguieron los demás de esta genealogía": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 74-74v.

"El doctor frey Miguel Thomás Inça. En 27 de agosto de 1606 Miguel Thomás Inça tomó el hábito de freyle en la iglesia de Moncada. Diósele el doctor frey Balthazar Primo, rector de dicha parrochial y capellán de Su Magestad. Está provehido en la retoría de Moncada y capellán de Su Magestad": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 91v.

"Frey Miguel Thomás Inça, de hedat de 21 ann. Prengué lo hàbit als 27 de agost de 1606 en la iglesia parrochial de Moncada, dona-li lo hàbit lo doctor Primo, fon padrí frey Vicent de Thous. Arribà al convent per a fer lo noviciat als 2 de setembre de 1606. Fiu-lo profés als 8 de setembre de 1607 en virtud de una carta del rey. Ordenàs de epístola en València als [blanc] de setembre de 1607. Ordenàs de evangeli en Oriola als 22 de desembre 1607. Ordenàs de missa als 13 de mars 1609. Fon provehüt en la retoria de Moncada": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 18;

Segons Beltrán, va prendre l'hàbit al convent de Montesa: BELTRÁN, frey M., Libro de las visitas, capítulos generales..., cit., ff. f. 121v.

Comissió per a les informacions –en 1603–: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 139v-142; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 44-45; llicència per a professar: Ibidem, f. 85v; ordres per a que passe a estudiar al

col.legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 19v-20; títol de beneficiat de Santa Anna: Ibidem, ff. 53-54; títol de capellà d'honor del rei: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 27-28v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 27.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. I, pp. 3 i 80.

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., cit., p. 276.

Insa y Folcado (sic), Miguel Tomás. Natural de Moncada. 1606. Religioso. Rector de Moncada en 1612. Capellán de Honor de S. M. y Prior de Burriana. +1646 [¿?]. Su genealogía y extracto de sus pruebas en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 73: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 835.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1626 +

Lloc de defunció **Data de defunció** ort en 16

Soterrat a

Pares i avis Gaspar Jordà, ciutadà, familiar del Sant Ofici, natural de València, i Juana Bautista Marco, natural de Campanar
Avis paterns: Pedro Jaime Jordà, i Jerónima Senedo, naturals ambdós de València;
Avis materns: Gregorio Marco, natural de Campanar, i Eugenia Valero, natural de Mislata

Observacions El pretendent tenia uns 17-18 anys d'edat. Van ser familiars del Sant Ofici el pare, l'avi patern i Cristóbal Valero, besavi del candidat (exp. 162).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques "Frey Francisco Jordá. Dicho día [13-XII-1644] se dio el hábito a frey Francisco Jordá, con comisión de Su Magestad dattys dicho día, mes y año": AHN, OOMM, lib. 812-C, [Cantoría II], f. 171v.

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 211-212; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 236.

Freres de Montesa (1592-1701)

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 54.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 65.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 31.

Bibliografia

Jordá y Marco, Francisco. Natural de Valencia. 1644. Religioso. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 31: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 835.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Larralde i Bastán, Isidoro

Lloc de naixement

Xàtiva

Data

1622

1641

Lloc de defunció

Xàtiva

Data de defunció

5

8

1694

Soterrat a

Montesa, capella de la Mare de Déu del Roser, olim de la Coronació de la Mare de Déu

Pares i avis

Miguel de Larralde Bastán, natural de Pamplona (Navarra) i Francisca Correger, natural de Xàtiva;
Avis paterns: Miguel de Larralde Bastán, natural de Garçayn, vall de Bastán (Navarra) i Francisca Oronos, natural de Pamplona;
Avis materns: Pedro Correger, natural d'Alzira, i Isabel Juan Menor, natural de Xàtiva

Observacions

El pretendent tenia uns 18 anys d'edat. Un germà de l'àvia materna –Isabel– fou qualificador del Sant Ofici. Els avis paterns estaven soterrats a Xàtiva, a la capella de Sant Martí; i l'avi patern havia sigut regidor de Pamplona. "Açerca del apellido de Bastán, si era de linaje o de lugar, respondió que fue y es apellido impuesto al dicho Miguel de Laralde, tomado del nombre de la valle nombrada valle de Bastán, y de ninguna manera ser apellido de linaje". No hi ha aprovació de les informacions (exp. 164).

Es va imprimir una obra a nom seu, la Defensa honorífica por la cátedra y cathedrático del Sacro Convento de Montesa. Que pone a los Reales Pies [...] el Licenciado Frey Isidro de Larralde..., València, 1683, però segons consta, l'autor real d'aquells textos fou fra Hipólito de Samper: "Este Memorial hize en 29 de Diciembre de 1678, recién llegado a Madrid, y salí en nombre del procurador general, pero la Orden quedó desempeñada por mí. Hippólito de Samper y Gordejuela" [firma i rúbrica]: RAH, CSC, sign. I-9, ff. 105-107v.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Llicenciat

En el Sacre Convent

Sagristà major;
beneficiat de la Santa Creu –al capítol–: 17-I-1655;
mestre de novicis (17-IX-1664);
beneficiat de Santa Úrsula (9-II-1667);
catedràtic (22-VIII-1669);

Freres de Montesa (1592-1701)

prior-frare de Montesa (19-XI-1687 - 5-VIII-1694)

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector d'Albocàsser (1659-1663)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

6 3 1641

Mercè concedida per

Felipe IV

Inici proves

15-4-1641

Data comissió presa d'hàbit

9 7 1641

Resolució proves

No hi consta

Informants

fra Jerónimo Alrreus, rector de Silla

Creuament i presa d'hàbit

Data

27 7 1641

Lloc

Montesa

Ministres

fra Pedro Rosell, primer ancià

Padrins

Professió

Llicència per a professar

27/08/1642

Data

14 9 1642

Lloc

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

164

Fons arxivístiques

“Frey Isidoro Larralde. Dicho día –27-VII-1641–, se dio el hábito de freyle a Isidoro Larralde. Dióle frey Pedro Rossell, presidente, con comisión de Su Magestad dada en Madrid a 9 de julio 1641. Hizo profesión a 14 de setiembre 1642 con licencia de Su Magestad, dattys en Çaragoça a 27 de agosto de dicho año. Fue sacristán mayor del convento de Montesa, retor de Albocácer, y renunciada esta se bolvió al convento y fue maestro de novicios y catedrático; y agora se alla meritíssimo prior de dicha casa, etc; en 21 de abril 1688, siendo el segundo prior de los clérigos de la Orden”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 170.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 67v-69v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 87; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 7; ordres per a que vaja a estudiar a València: Ibidem, ff. 14-15v; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria d'Albocàsser (9-VII-1659): AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 13-13v; títol de mestre de novicis: Ibidem, ff. 144v-145; títol de beneficiat de Santa Úrsula: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 47v-48; títol de catedràtic del convent: Ibidem, ff. 102-103v; títol de prior del Sacre Convent: AHN, OOMM; lib. 561-C, ff. 194v-196v; carta del rei en la que consta que fra Larralde havia sol.licitat ser soterrat a la capella de la Mare de Déu del Roser del Convent: Ibidem, ff. 361-361v; llicència del rei per a soterrar-se a la capella del Roser: Ibidem, ff. 370v-371; títol de prior del Convent per a un altre quadrienni: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 14v-16.

“Libre de memòries de frey Isidro de Larralde”: ARV, Clero, lib. 585.

Al seu epitafi constava:

“HIC IACET D. FRATER ISIDORUS DE LARRALDE ET BASTAN, MILITARIS ORDINIS MONTESSIAE ET SANCTI GEORGII DE ALFAMA, QUI LAUREA THEOLOGIAE REDEMITUS NEC PARUM DE HAC TANTA DOMO BENEMERITUS, OBTENTIS SUA EXEMPLARI VITA AC DOCTRINA, QUAMPLURIMIS IN RELIGIONE HONORIBUS NEC NON HOC IN REGIO CONVENTU, BIS CELSA PRIORATUS SEDE POTITUS EXCESSIT E VITA NONIS AUGUSTI ANNO SALUTIS NOSTRAE MDCXCIIII ET AETATIS SUAE LXXII REQUIESCAT IN PACE. AMEN”:

Freres de Montesa (1592-1701)

en RAH, CSC, sign. I-5, f.195.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 51.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 63v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 29v.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, cit., vol. II, p. 285.

Larralde y Bastan, Isidoro. Natural de Játiva. 1641. Religioso. Sacristán Mayor. Rector de Albocácer y Prior del Convento. +1694: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 836.

MIRALLES, J., La muy leal y noble Villa de Albocácer, cit., p. 266.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Ledesma i Capdevila, Domingo Agustín

Lloc de naixement València **Data** + 1587

Lloc de defunció **Data de defunció** 17 11 1610

Soterrat a

Pares i avis

Jerónimo Ledesma
Avis: el doctor Pedro Juan de Capdevila, oïdor de l'Audiència de València –AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 110v–

Observacions

A l'expedient sols està la comissió del mestre Borja a fra Francisco Martí, lliurada a València (Temple) el 8 de febrer de 1587, per a que li donen l'hàbit a l'església del Sacre Convent de Montesa (exp. 164 bis)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Llicenciat: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 110

En el Sacre Convent

Sotsprior (1603)

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Carpesa –terna del rei a l'arquebisbe de València (12-IX-1604)–; capellà d'honor del rei (26-VI-1610); prior de Borriana (26-VI-1610)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 2 1587

Mercè concedida per Mestre Borja

Inici proves No hi consta

Data comissió presa d'hàbit 8 2 1587

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

No hi consta

Informants

fra Andrés Ferran

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Agustín de Ledesma recibió el hábito desta Orden en 22 de hebrero año 1587 en el convento y castillo de Montesa. Dióselo el reverendo frey Francisco Martín con comisión del señor Maestre hecha a 8 de hebrero del dicho año; dixo la missa el domero, y padrinos fueron los cantores. Tenía este día [blanc] años. Empesó de hazer la provación miércoles, día de Santiago, en 25 de julio 1589. Hizo profesión en 8 de ebrero 1591 con orden de Su Exelencia, recibióla frey Miguel Gralla, y por ser verdad yo, frey Selva, cantor major, ago verdadera de lo sobredicho y lo firmo de mi mano. Frey Selva, cantor major [firma i rúbrica]. Fue nombrado por sosprior del convento por Su Magestad a 8 de junio 1603. Fue provehido por retor de Carpesa por Su Magestad en [blanc] de

[blanc] anyo de 1605. Fue después prior de Borriana y capellán de Su Magestad de los del ramo": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 108.

Nomenament d'informant: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 119 i expedient 164 bis; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 124; títol de beneficiat de Santiago: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 93-94; títol de capellà del rei: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 288-289, títol de prior de Borriana: Ibidem, ff. 289-290; rector de Carpesa (terna del rei a l'arquebisbe de València de 12-IX-1604): AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 129-129v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36.

Bibliografia

Ledesma, Domingo Agustín. Natural de Valencia. 1587. Religioso. Subprior del Convento. Prior de Burriana: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 836.

CANET APARISI, Teresa, La Magistratura Valenciana (ss. XVI-XVII), Valencia, Universidad, 1990, pp. 75 i 158.

HERNÁNDEZ RUANO, Javier, Justicia y sociedad en el señorío de la orden de Montesa en los siglos XVI y XVII, tesi doctoral inèdita, pp. 56-57.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom León i Gómez, Eusebio

Lloc de naixement València **Data** c. 1660 **+** 1679

Lloc de defunció Madrid **Data de defunció** 26 1 1717

Soterrat a

Pares i avis Juan León, doctor en medicina natural de Pina, regne de València, i Luisa Gómez, natural de València;
Avis paterns: Juan León, natural de Cortes de Arenoso, i Juana Ávila, natural de Pina;
Avis materns: José Gómez, notari i després sacerdot, i Ángela Maestre, ambdós naturals de València

Observacions El pretendiente tenia uns 18 anys d'edat (exp. 165).

Autor del Thesaurus Marianus in primo Matthaei capite absconditus..., Madrid, "Gregoriis Hermosilla, Typographia Regni, 1727.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor en dret i en teologia –segons la portada del seu Thesaurus Marianus–

En el Sacre Convent Mestre de novicis (31-VII-1686);
catedràtic de teologia moral (30-VI-1688)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Montesa i prior de Sant Sebastià (8-VI-1695);
capellà d'honor del rei (4-IX-1701);
procurador general a la cort (22-VIII-1703)

Altres Administrador de l'Hospital de Montserrat de la Corona d'Aragó, a Madrid;
auditor del vicari general castrense.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 5 1 1678 **Mercè concedida per** Carlos II

Inici proves 22-2-1678 **Data comissió presa d'hàbit** 16 5 1678

Resolució proves 9-5-1678

Informants fra Francisco Bernat, rector de Sueca

Creuament i presa d'hàbit

Data 2 7 1679 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 12/06/1680

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 165

Fonts arxivístiques Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 181v-182v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 188-188v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 261-261v; ordre per a que vaja a estudiar al col.legi de Sant Jordi: AHN, OOMM; lib. 561-C, f. 19; títol de mestre de novicis del Convent: Ibidem, ff. 95-96; títol de catedràtic de

Freres de Montesa (1592-1701)

teologia moral del Convent: Ibidem, ff. 249v-250v; títol de rector de Montesa i prior de Sant Sebastià: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 137v-139; títol de capellà d'honor del rei: –per mort de fra Hipólito Samper–: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 35-36v; –la possessió de la capellania d'honor en AHN, OOMM, leg. 3728, caixa 1–; títol de procurador general a la cort: Ibidem, ff. 86v-90v (amb nota de la possessió al marge).

“Frey Eusebio de León y Gómez, presbítero y viceretor, es un religioso de mucho exemplo, un hombre muy entero, pero no tan vellaco como yo le quisiera. Será muy buen theólogo y escribe excelentemente. Acaba sus estudios de San Juan en dos años”: AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 17-18. Informe sobre els col·legials de Sant Jordi de març de 1684.

“Escritor: frei Eusebio de León escribió i imprimió en Madrid un libro en folio que intituló Thesaurus marianus, obra pósthuma. Vistió el hábito de conventual en [blanc] de julio 1679. Fue cathedrático de moral del Sacro Convento, cura vicario de Montesa i capellán de honor de Su Magestad. [al marge] fue también administrador del Hospital de Aragón i auditor del vicario general castrense, consta del frontis del libro. Libro del colegio de Ferriz, folio 167”: PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 137.

“Fe de muerte de don Eusebio de León. Yo, Francisco Fernández Vara, escrivano del Rey nuestro señor, notario apostólico por autoridad apostólica, y de las dependencias de la Real Cassa, Yglessia y Hospital de Nuestra Señora de Monserrate de la Corona de Aragón de esta villa de Madrid y vecino que soy de ella. Certifico y doy fee y verdadero testimonio que en el libro intitulado Personas que an muertto en dicha Iglessia y hospital, ministros de ella, pobres que fallezen en él y otros, a foxas setenta y siete, ay una partida por la que consta haver fallecido el señor doctor frey Eusebio de León y Gómez, administrador que fue de dicha real cassa, del orden de Montessa, capellán de onor de Su Magestad y procurador general de dicha Orden, en el día martes, veinte y seis del enero a las siete y media de la noche del año pasado de mill setecientos y diez y siete...”: AHN, OOMM, leg. 3728, caixa 1, dins "Recados de justificazió que se presentan en el Consejo de las Órdenes por su decreto de 29 de agosto de 1718..."

"Madrid, 3 de Junio de 1727. El libro Tesaurus Marianus in primo Matthei capite absconditus, de Don Fray Eusebio de León, se halla en la Librería de Mateo Ruiz": Gaceta de Madrid, nº 22, 3-VI-1727.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 74.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 83.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 44v.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 317, nº 258.

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., cit., p. 261.

León y Gómez, Eusebio. Natural de Valencia. 1679. Religioso. Prior de Montesa. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 44v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 836.

CERDÀ, J., "De freyles conventuales...", cit., pp. 201, 214-215.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Limiñana i Andreu, Vicente

Lloc de naixement Cabanes **Data** c. 1631 **+** 1647

Lloc de defunció Silla **Data de defunció** 19 9 1676

Soterrat a

Pares i avis Gabriel Limiñana i Àngela Andreu;
Avis paterns: Pedro Limiñana i Úrsula Bonet;
Avis materns: Juan Andreu i Àgueda Polo, naturals tots de Cabanes

Observacions El pretendent tenia uns 16 anys d'edat. L'avi matern fou familiar de la Inquisició i batlle de Cabanes (exp. 166, f. 6v et alii).

Sobre l'ús del missal romà al Sacre Convent, escriví junt a diversos companys d'hàbit:

Parecer de los señores frey Josef Rubert, retor de Carpesa y annexos, frey don Pedro Moles, retor del Real Colegio de San Jorge; frey Jacinto Arnau, retor de Alcalà, Xivert y Polpíz; frey Pablo Inglés, prior de Nuestra Señora del Temple, capellán de Honor de Su Magestad, albacea general y procurador patrimonial de la Orden; frey Antonio Joan Sánchez, retor de Moncada y sus annexos, frey Vicente Limiñana, retor de Silla; frey Francisco Buch, retor de Rosell y La Senia; el dotor frey Hippólito de Samper, prior de San Jorge, del consejo de Su Magestad y su assessor de bayle general en esta ciudad y reino de Valencia; y el dotor frey Pasqual Huguét, secretario del señor lugarteniente general de nuestra orden de Montesa", València, 20-II-1674, editat com adjunt a l'imprés de TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense, València, Gerónimo Vilagrassa, 1674.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector d'Atzeneta del Maestrat (1665);
rector de Benassal (1667-1674);
rector de Silla

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 6 1647 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 17-6-1647 **Data comissió presa d'hàbit** 7 8 1647

Resolució proves 18-7-1647

Informants fra Pedro Moles, prior de Sant Jordi d'Alfama i rector del col.legi de Sant Jordi

Creuament i presa d'hàbit

Data 24 8 1647 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, president del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 30/08/1648

Data 1648 **Lloc**

Freres de Montesa (1592-1701)

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

166

Fons arxivístiques

“Frey Vicente Limiñana. A 24 de agosto 1647 se dio el hábito de freyle conventual a frey Vicente Limiñana, con comission de Su Magestad dattys en Madrid a 7 de agosto de dicho año. Escribió todo lo que hay de su mano”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 173v.

Comissió per a que li facen les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 80-81; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 104v; llicència per a professor: Ibidem, f. 146v; comissió per a que passe a estudiar al col·legi de Sant Jordi (16-VIII-1651): AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 55-55v.

Va fer desapropiament dels seus béns el 19-IX-1676: AHN, OOMM. lib. 677-C, f. 45v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 56.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 66v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 47v.

Bibliografia

Limiñana y Andréu, Vicente. Natural de Catasa (sic) 1647. Religioso. Rector de Adzaneta en 1665 y de Silla. +1676. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 47v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), pp. 836-837.

BARREDA, P. E., "Aproximació al rectorologi de Benassal...", cit, p. 40.

MIRALLES, J., "Parròquia de Sant Bartomeu. Atzeneta del Maestrat...", cit., pp. 61-123.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement Data

Lloc de defunció Data de defunció

Soterrat a

Pares i avis

Marcos Llorens, doctor en medicina, natural de Carcaixent, i Merencia Bernabeu, natural de la Vila Joiosa;
Avis paterns: Marcos Llorens, natural de Carcaixent, i Jerónima Ordoque, natural de València;
Avis materns: Joaquín Bernabeu, natural de Tibi, i Magdalena Insa, natural de Cocentaina

Observacions

El pretendent tenia uns 16-18 anys d'edat. El pare fou metge de la vila de Cocentaina. A més, fra Jacinto Bernabeu, frare de Montesa i rector de Canet, era germà de la mare del pretendent (exp. 170).

Aquest personatge sofrí l'ira dels veïns de Vallada en intervindre per un assumpte de moltons i pastures entre ambdós termes, que acabà derivant en una espècie de motí contra el senyor, representat en aquells moments per la figura de fra Pau Llorens, que rebé un tir i poc li faltà per a morir. Descriu el cas amb detall GARRIDO (1999); el comenta més recentment CÍSCAR (2009), p. 48.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Freres de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 42-44; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 69v-70v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 94-95; ordres per a que passe a estudiar al col·legi de Sant Jordi (10-VI-1671): Ibidem, f. 191; títol de beneficiat de la Coronació: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 187-187v; proposta per a la rectoria de Les Coves: AHN, OOMM, lib. 561-C, f. 71; proposta per a la rectoria d'Ares: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 79v-81.

"Señor: habiendo muerto frey Pablo Llorens, cura de Ares, tócame avisar a essa Corte para que se passe la noticia a los hijos de la Religión, a fin de que se hagan sufragios...", 15-XI-1707, el lloctinent Jerónimo Vallterra al secretari del Consejo de las Órdenes: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 17.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 68.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 76.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 39v.

Bibliografia

Lorens (sic) y Bernabéu, Pablo. Natural de Cocentaina. 1668. Religioso. Rector de las Cuevas en 1695 y de Ares: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 837.

GARRIDO PENADÉS, Héctor, "¿Qui matà a frey Pau Llorens...? Crònica tràgica de Vallada VI", Vallada, Festes Patronals 1999, pp. 59-66.

CÍSCAR PALLARÉS, Eugenio, La justicia del abad: justicia señorial y sociedad en el Reino de Valencia: Valldigna, siglos XVI, XVII y XVIII, València, Institució Alfons el Magnànim, 2009, p. 48.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **+**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Miguel Llorens, doctor en medicina, natural de Mutxamel, i Antonia Garcia, natural d'Alfagar;
Avis paterns: Vicente Llorens, natural de Rellu, i Isabel Juan Giner, natural de Bussot;
Avis materns: Miguel Garcia i Vicenta Merelo, naturals ambdós de València

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "En once días del mes de março, año mil seiscientos ochenta y dos, yo, el licenciado Antonio Baxeda, vicario perpetuo de la Iglesia Parrochial de la villa de Xérica, baptizé según el ritu de la Santa Iglesia Romana a Joseph, Gregorio, Miguel, Francisco Xavier, hijo de Miguel Llorens, doctor en medicina, y Antonia García, cónjuges. Padrinos: Joseph Blasco y Jusepa María Castillo, muger del dicho Blasco": [Arxiu de la Parròquia de Jérica (exp. 171)].

"Frey don Gregorio Llorens. Nació en Xérica en 1683. Tomó el hábito en 15 de febrero de 1701, professó en 1702. Fue nombrado cantor mayor en el año 1717. Estava celebrando misa en San Joseph, y falleció en el terremoto de 23 de marzo

Freres de Montesa (1592-1701)

de 1748. Ya había sumido”: Edad, ancianidad y méritos de los religiosos clérigos..., AHN, OOMM, lib. 818-C, f. 2v.

Nomenament d'informant i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 164-165v; comissió per a prendre l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 8v-10; llicències al lloctinent i al prior del Sacre Convent per a professar: Ibidem, ff. 50-51; ordres per a que passe a estudiar al col·legi de Sant Jordi (4-VI-1703): AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 80-81v; títol de beneficiat de Santa Anna: AHN, OOMM, lib. 565-C, f. 132; terna amb la proposta per a beneficiat de Santa Anna: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 101.

“Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles”: AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 102.

Bibliografia

“El 29 [de març de 1748] en la capilla de San Joseph fue hallado frey Gregorio Llorens sobre el altar, al lado de la Epístola, que decía misa, teniendo ambas manos en la cabeza, y al novicio frey Vicente Belda, que le ayudava, las manos puestas sobre el altar...”: CERDÀ, J. (ed.), Documenta..., cit., p. 11.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloris i Agramunt, José García

Lloc de naixement

Alcalà de Xivert

Data

c. 1588

1611

Lloc de defunció

Cervera del Maestre

Data de defunció

1647

Soterrat a

Pares i avis

Bautista Lloris, natural de Cantavieja (Aragó), i Paula Agramunt, natural de Castelló de la Plana;
Avis paterns: García Lloris, natural de Cantavieja (Aragó), i Jerónima Aliaga, natural de la Iglesuela (Aragó);
Avis materns: Jerónimo Agramunt, comanador d'Alcalà, cavaller de Montesa, natural de Castelló de la Plana, i Elvira Gómez de Camaleño, natural de Turieno, regne de Castella, província de Liébana, junt a Santo Toribio.

Observacions

El pretendent tenia uns 20-22 anys d'edat. El llinatge dels Lloris descendia dels Lloris de la Torreta, un dels principals de la frontera amb Aragó (exp. 172).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Secretari de l'Orde –sent col·legial–;
rector de Culla en 1625;
rector de Xert (1631-1636)
rector de Cervera del Maestre i prior de N^a S^a de la Costa (9-II-1636)

Altres

Hàbit de l'Orde

Freres de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació

3 11 1610

Mercè concedida per

Felipe III

Inici proves

15-11-1610

Data comissió presa d'hàbit

5 2 1611

Resolució proves

22-1-1611

Informants

fra Juan Borja

Creuament i presa d'hàbit

Data

18 3 1611

Lloc

Montesa

Ministres

fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

02/03/1612

Data

21 3 1612

Lloc

Montesa

Ministres

fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

172

Fonts arxivístiques

"Frey don García Lloris, natural de Alcalá de Chivert. [Al marge:] Año 1610. Clérigo. Padres: don Juan Bautista Lloris, natural de Cantavieja, reyno de Aragón, y doña Paula Agramunt, natural de Castellón de la Plana. Abuelos paternos: don García Lloris, natural de Cantavieja, y doña Gerónima Aliaga, natural de La Ingrisuela (sic), reyno de Aragón. Abuelos maternos: Gerónimo Agramunt, natural de Castellón de la Plana, y Elvira Gómez de Camaleño, natural de Turrieno, reyno de Castilla. Don Juan Bautista Lloris y don García, padre y abuelo paterno de frey don García Lloris, fueron de los más principales cavalleros de toda la comarca de Cantavieja, por traher su origen de los Lloris de la Torreta antiquísimos, y tener esta estima así en nobleza como en limpieza bastantemente notoria. Gerónimo Agramunt, abuelo materno, fue cavallero de la orden de Montesa y comendador de Alcalá de Chivert, acto positivo que abona la lim- [f. 73] pieza y milicia de madre y abuelo. Los Aliagas de La Ingrisuela son muy principales, honrrados y limpios, y por este respeto su abuela paterna tuvo este goze por ser una de esta familia. Elvira Gómez de Camaleño, natural de Turrieno, reyno de Castilla, en la provincia de Liévana, junto a Santo Toribio, fue hija de Juan Gómez de Camaleño y de María Alonso, entrambos apellidos muy hidalgos de naturaleza y de solares conocidos por los primeros y más principales de aquella tierra y contorno, exemptos de pechos y alcabalas. Los Gómez governaron aquella tierra en los primeros cargos por la nobleza, y el duque del Infantado, señor de Turrieno, al padre y hermanos de la dicha Elvira les honrró mucho, por no aver en toda aquella provincia hidalgos más principales que los Gómez de Camaleño": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 72v-73.

"Frey don Jusep García Loris. En 18 de março de 1611 tomó el hábito de freyle conventual don Jusepe García Loris. Diósele el padre prior fray Juan Salinas, prior del convento. El propio padre prior le hizo professar en 21 de março 1612. Fue provehido en la retoría de Culla, y después en la de Xert, y después en la de Cervera, a do murió en el año 1647": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 103.

"Don frey Jusep Garcia, novisi conventual, arribà al convent a prendre lo hàbit als 18 de mars 1611. Fiu-lo profés als 21 de mars 1612": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 32.

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 320-321; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 325-326; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 47-47v; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 59-60 i 276; títol de prior de Cervera: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 85-89v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de

Freres de Montesa (1592-1701)

este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 29.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46v.

Genealogia en RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 13.

Bibliografia

Lloris y Agramunt, García. Natural de Alcalá de Chisvert. 1600. Religioso. Rector de Culla en 1615, de Chert en 1631 y Prior de Cervera en 1635. +1647. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 13, e I-27, f. 71v: VARGAS-ZÚNIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 837.

SEGARRA, M., Historia Eclesiástica de Chert, cit., p. 28.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom López i Borrell, Juan Vicente

Lloc de naixement València **Data** c. 1585 **+** 1605

Lloc de defunció **Data de defunció** 17 11 1638

Soterrat a Valencia, església del Temple, en la sepultura de l'Orde

Pares i avis Pedro López, notari, natural de Camarena (Aragó), i Magdalena Borrell, natural de València;
Avis paterns: Martín López, natural de Puebla de San Miguel, i Isabel López, natural del lloc de El Cuervo (Aragó);
Avis materns: Francisco Borrell, natural de Xàtiva, i Úrsula Manyes, natural de València

Observacions El pretendent tenia uns 18-19 anys d'edat i era aleshores estudiant; les informacions es van fer totes a la ciutat de València (exp. 169).

Encara que en alguns textos apareix el seu cognom valencianitzat com a Llopis, la seua firma consta amb la forma castellana López, segons podem vore a les informacions que fra Juan Vicente va fer per a l'ingrés de fra Juan Pasqual (exp. religiosos de Montesa nº 230).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Beneficiat de la Coronació de N^a S^a (19-VI-1612); beneficiat de Santa Úrsula (1-IV-1615)

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Silla (1624)

Altres

Hàbit de l'Orde

Freres de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Juan Vicente López, natural de Valencia. [Al marge:] Año 1604. Clérigo. Padres: Pedro López, notario de Valencia, natural de Camarena, reino de Aragón, y Madalena Borrell natural de Valencia [f. 72] Abuelos paternos: Martín López, natural de La Puebla de San Miguel, y Isabel López, natural del lugar del Cuervo, reino de Aragón, entrambos lugares. Maternos: Francisco Borrell, natural de Xátiva, y Úrsola Mañes, natural de Valencia. Todos los de la sobredicha genealogía gozaron la posesión y reputación de la más notoria limpieza, y vivieron honrradamente": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 71v-72.

"Frey Juan Vicent Lopiz. En 6 de febrero 1605, en la iglesia del Temple de Valencia, tomó el hábito de freyle Juan Vicent Lopiz, y con comisión de Su Magestad se le dio frey Agostín de Ledesma, rector de Carpesa y capellán de Su Magestad. Fueron padrinos frey don Melchor Figuerola y frey Pedro Exea. Fue professo en 9 de abril 1606 por el prior fray Juan Salinas. Está proveydo en la retoría de Cilla": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II] f. 86.

"Frey Juan Vicent Llopis, novici. Prengué lo hàbit als 6 de febrer del ann 1605 en la iglesia del Temple de València, donelo-y frey Agustí Lledesma, retor de Carpesa. Foren padrins don Melchor Figuerola y frey Pere Exea. Fiu-lo profés als 9 de abril del ann 1606, ab comissió de Sa Magestad a mi feta en Madrid, als 13 de mars de dit any 1606. Ordenàs de epístola en Sogorp, diçapte als 20 de maig, témpores de la Trinitat del ann 1606. Ordenàs de evangeli en Tortosa, diçapte als 31 de mars de 1607. Ordenàs de missa als 22 de desembre 1607 en Oriola": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 7.

Comissió per a fer-li les proves: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 197v-198; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 237-237v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 27v; ordres al prior del Convent, al lloctinent general i al prior de Sant Jordi per a que passe a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 77-78; títol de beneficiat de la Coronació de N^a S^a: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 55v; títol de beneficiat de Santa Úrsula: Ibidem, ff. 145-145v.

Va faltar el 17-XI-1638: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], en l' anotació feta a les primeres pàgines: "los muertos del año [1638]";

El 12 de maig de 1606, el prior fra Juan Salinas li concedí dimissòries per a ordenar-se de subdiaca: AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 140v-141.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 24.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f.

Freres de Montesa (1592-1701)

43.

Bibliografia

López y Borrell, Juan Vicente. Natural de Valencia. 1605. Religioso. Rector de Silla. +1638. Su genealogía y el extracto de sus pruebas en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 70v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 837.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mañes i Selma, Bartolomé

Lloc de naixement Torreblanca **Data** + 1670

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1710

Soterrat a

Pares i avis Vicente Mañes i Úrsula Selma, naturals ambdós de Torreblanca;
Avis paterns: Juan Mañes, natural d'Alcalà, i Isabel Salvador, natural de Cervera;
Avis materns: Pedro Selma, natural d'Ares, i Inés Vallés, natural de Cervera

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Culla –proposta de 4-X-1679–;
rector de Beniarrés i L'Orxa;
rector de Rossell i La Sénia –permuta autoritzada pel rei el 30-XII-1695–;
rector de Benicarló

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 26 3 1670

Mercè concedida per Carlos II

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants fra Pablo Inglés, prior del Temple i capellà d'honor del rei

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres fra Pedro Rodrigo, sotsprior del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 126-128v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 137v; llicència per a professar: Ibidem, f. 192v-193; proposta en terna per a la rectoria de Culla: AHN, OOMM, lib. 535-C, f. 257; llicència del rei –i cartes als ordinaris corresponents– per a canviar la rectoria de Beniarres i L'Orxa per la de Rossell i La Sénia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 165v-166v.

Va fer desapropiament dels seus béns el 8-VI-1705: AHN, OOMM, lib. 677-C,

f. 71v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 70.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 40v.

Bibliografia

Máñez Coloma y Zahera (sic), Bartolomé. Natural de Torreblanca. 1670. Religioso. Rector de Culla y de Perpunchent. Su genealogía en RAH, CSC, I-2, fol. 40v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 838.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions
Austriacista."/>

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Frares de Montesa (1592-1701)

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 137v-139; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 180v-181v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 45v-46, ordes per a que passe al col·legi de Sant Jordi (19-XII-1701): Ibidem, ff. 47-48; terna amb la proposta per a catèdric del convent: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 100v; beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 565-C, f. 85v, nota al marge; terna per a la rectoria de La Jana: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 118; carta del rei per a que se li done possessió de la rectoria de La Jana: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 240-241; presentació per a rector de Les Coves: Ibidem, ff. 343-343v; presentació de rector de Canet: Ibidem, f. 361-361v.

El 9-VI-1706 el rei donà instruccions a dos dels assessors de l'Audiència per a que estudiaren el cas d'aquest religiós, pres al castell de Montesa, acusat d'haver intentat ajudar Basset: AHN, OOMM, lib. 537-C, ff. 68-71.

"Doctor frey Francisco Mañes, graduado de theología en la Universidad de Gandía, fue catedrático de theología moral en el Sacro Convento, cura de Canet y actual de Benicarló; en ambos ha cumplido con las obligaciones de buen religioso, aunque nunca le han faltado émulos que le han malquistado con sus superiores, tiene de edad 63 años, de ábito 40": el prior del Sacro Convento al Consejo de las Órdenes sobre els frares clergues, Montesa, 30-VI-1741: BAILA, F., La educación en la Orden..., cit., p. 294.

Va fer desapropiament del seus béns el 4-VI-1738: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 199v-200.

"Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 99.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Mañes i Vidal, Nicolás

Lloc de naixement

Alcalà de Xivert

Data

12

1666

1687

Lloc de defunció

Xert

Data de defunció

18

3

1738

Soterrat a

Xert, església parroquial, capella de la Comunió

Pares i avis

Francisco Mañes, llaurador, i Elisabet Vidal;
Avis paterns: Francisco Mañes i Àgueda Fort;
Avis materns: Francisco Vidal i Mónica Miñana; naturals tots d'Alcalà de Xivert

Observacions

El pretendent consta a l'expedient com a llicenciat. El pare era llaurador, i havia exercit càrrecs municipals a Alcalà de Xivert (exp. 177).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector d'Albocàsser –proposta del rei de 7-XI-1694–;
rector de Xert (1718)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

3

7

1686

Mercè concedida per

Carlos II

Inici proves

20-7-1686

Data comissió presa d'hàbit

18

12

1686

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

14-12-1686

Informants

fra Jerónimo Domínguez, rector de Rossell i La Sénia

Creuament i presa d'hàbit

Data

20

8

1687

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

04/08/1688

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

177

Fons arxivístiques

"Item, en 6 de dehembre 1666 batechí yo, frey Jacinto Arnau, retor, a Nicolau, fill de Francés Mañes y Elisabet Vidal cóniuges. Foren padrins mossén Joseph Fort, prevere, y Mónica Vidal y de Llorens": [Arxiu de la Parròquia d'Alcalà de Xivert (exp. 177)].

Comissió per a les proves: AHN, OOMM. lib. 561-C, ff. 91-91v; mercè d'hàbit –a ell i 8 candidats més–: Ibidem, ff. 94v-95; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 123-124; permís per a professar: Ibidem, f. 254, ordre per a que passe a estudiar al col.legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 254v-255v; proposta del rei per a la rectoria d'Albocàsser: AHN, OOMM, lib. 536-C, ff. 92-94.

Va fer desapropiament dels seus béns el 23-V-1732, autoritzat per Vicente Miralles el 27-XII-1738: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 195v.

"Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles": AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 94.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85v.

Bibliografia

Máñez y Vidal, Nicolás. Natural de Alcalá de Chisvert. 1687. Religioso. Rector de Albocácer: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 838.

MIRALLES, J., La muy leal y noble Villa de Albocácer, cit., p. 266.

SEGARRA, M., Historia Eclesiástica de Chert, cit., p. 39.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Marcilla Andreu i Vilabella, Vicente

Lloc de naixement Torrent **Data** 10 1638 + 1654

Lloc de defunció Torrent **Data de defunció** 20 9 1677

Soterrat a

Pares i avis Miguel Marcilla i Mariana Andreu, naturals ambdós de Torrent; Avis paterns: Jerónimo Marcilla i Esperanza Silla, naturals ambdós de Torrent; Avis materns: Juan Andreu, natural de Torrent, i Magdalena Vilabella, natural de L'Alcúdia –aleshores L'Alcúdia de Carlet–

Observacions El pare del pretendent havia exercit càrrecs municipals a Torrent; mentre que el pare de l'àvia Magdalena havia sigut familiar del Sant Ofici (exp. 187).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Càlig –proposta del rei de 3-VI-1667–; rector de Silla (1676)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 19 8 1654 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 6-9-1654 **Data comissió presa d'hàbit** 6 10 1654

Resolució proves 30-9-1654

Informants fra Pedro Rodrigo, mestre de novicis del Convent

Creuament i presa d'hàbit

Data 15 10 1654 **Lloc**

Ministres fra Antonio Suelves, prior del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 20/09/1655

Data 27 10 1655 **Lloc**

Ministres fra Pedro Rosell, president del Convent

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 187

Fonts arxivístiques "A 30 de octubre 1638 y disapte, yo, mossén Pere Joan Ferriol, vicari, batechí a Simó, Vicent, Baptista, [?], fill de Miquel Marsilla, llaurador y de Mariana Andreu, cóniuges. Compares Geroni Marsilla y Esperansa Silla, veïns de Torrent": [Arxiu de la Parròquia de l'Assumpció de Torrent (exp. 187)].

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 217-219; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 224-224v; llicència per a professar: Ibidem, f. 263v; ordres per a que passe a estudiar a València (23-

Freres de Montesa (1592-1701)

V-1656): Ibidem, ff. 280v; títol de beneficiat de les Ànimes: AHN, OOMM, lib. 558-C, Ibidem, 167-167v; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Càlig: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 59v-60.

“En 7 de marzo 1664 vino a caso a Valencia, y como el prior de San George estuviere escribiendo su Montesa Illustrada y nesessitasse de un sujeto versado en leer letras antiguas, y buen ortógrafo para que dictase a sus amanuences su libro, pasó a suplicar al lugarteniente general rogara a dicho frey Vicente Marcilla (por parecerle al propósito para dicho ministerio) se quedase en el Colegio, lo que hizo con mucho gusto. Estuvo en este empleo hasta 15 de junio 1669”: Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 61.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 70-70v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 34v.

Bibliografia

Marcilla Andréu y Vilabella, Vicente. Natural de Torrente. 1654. Religioso. Rector de Adzaneta, de Calig y de Silla. +20 de septiembre de 1674 (sic). Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 37v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 838.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Marimón i Sales, Felipe

Lloc de naixement

Cervera del Maestre

Data

c. 1624

1644

Lloc de defunció

Sant Mateu

Data de defunció

1650

Soterrat a

Església parroquial de Sant Mateu, sepultura nova

Pares i avis

Tomás Marimón, notari, i Bárbara Sales;
Avis paterns: Guillermo Marimón i Marcela Ballester;
Avis materns: Vicente Sales i Esperanza Salvador, naturals tots de Cervera del Maestre

Observacions

El pretendent tenia uns 20 anys d'edat; el pare fou notari; i un dels testimonis –Francisco Mulet– va conèixer el candidat professor de lletres. També comptava amb diversos parents en l'orde de Montesa: fra Felipe Marimón, rector de Sant Mateu i bisbe a Sardenya, germà de l'avi patern; fra Gabriel i fra Jaime Salvador, parents de l'àvia Esperanza; i fra Jerónimo Calaseyt, rector de Canet; fra Gabriel Salvador, rector electe de La Jana; i fra Jaime Salvador, conventual, cosins els tres del pretendent. D'altra banda, l'avi Guillermo i el doctor Esteban Salvador, cosí germà de la mare, foren tots familiars de la Inquisició. No consta l'aprovació de les informacions (exp. 179).

Es conserven dos retrats del personatge, que comentem al darrer capítol del treball.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Freres de Montesa (1592-1701)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

4, ma 5 1644

Mercè concedida per

Felipe IV

Inici proves

7-7-1644

Data comissió presa d'hàbit

2 12 1644

Resolució proves

No hi consta

Informants

fra Pedro Jaime Roig, vicerector del col.legi de Sant Jordi i capellà d'honor del rei

Creuament i presa d'hàbit

Data

13 12 1644

Lloc Montesa

Ministres

fra Pedro Rosell

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

1645

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

179

Fonts arxivístiques

"Frey Phelippe Marimón, natura de Zervera, reyno de Valencia. [Al marge:] Año 1644. Clérigo. Padres: Thomás Marimón, notario y Bárbara Sales, naturales de Zervera. Abuelos paternos: Guillermo Marimón y Marcela Ballester, naturales de Zervera. Abuelos maternos: Vicente Sales y Esperanza Salvador, naturales de la villa de Chert. Todos estos linages son tan antiguos que no se tiene memoria de sus principios en los lugares de sus naturalezas, y tan acreditados como manifiestan los siguientes actos positivos: Guillermo Marimón, abuelo paterno, fue familiar del Santo Officio, y su hermano, el doctor frey don Phelippe Marimón, del ábito de Montesa, capellán de Su Magestad y obispo de Ampurias en el reyno de Zerdeña. El doctor Estevan Salvador, primo hermano de la madre del genealogiado frey Phelippe, fue familiar, y frey Gabriel Salvador retor de La Jana, y frey Jayme Salvador conventual, entrambos hermanos, y frey Gerónimo Calaseyt, retor de Canet, fueron del ábito de Montesa, y todos tres primos del sobredicho frey Phelippe Marimón": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 56.

"Frey Phelipe Marimón. En 13 de deziembre 1644 se dio el hábito de freyle conventual a frey Phelipe Marimón, con comissió de Su Magestad dattys en Madrid a 2 de deziembre de dicho año 1644": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 171v.

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 212-213; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 235-236.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 53.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 65.

Genealogia –incompleta– a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 31.

Bibliografia

Marimón y Sales, Felipe. Natural de Cervera del Maestro. 1644. Religioso. +1650. Su genealogía y el extracto de sus pruebas en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 31: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 838.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1558

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Frades de Montesa (1592-1701)

en obispo de las Ampurias, en el año de 1608 y se consagró en la catedral de Valencia con mucho fausto y muchas personas de hábito que se allaron presentes, etc": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 85.

"este no estudió en esta casa porque aún no la había": Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 26.

Títol de beneficiat de Sant Jaume: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 206v-207; títol de lector del convent: Ibidem, f. 219v; presentació per a la rectoria de Sant Mateu: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 201v-212; títol de capellà del rei i prior de Borriana: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 142-144.

Va renunciar en mans del papa la rectoria de Sant Mateu per a obtindre la de Moncada: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 210v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 33.

Biblioteca cisterciense española. En que se da noticia de los escritores cistercienses de todas las congregaciones de España, y de todos los de las órdenes militares que siguen el mismo instituto, con la expresión (en la mayor parte) del lugar de su nacimiento, empleos, honores y dignidades, igualmente que el de sus obras, tanto impresas como manuscritas, Burgos, Don Joseph de Navas, 1793, pp. 208-209.

FUSTER i TARONCHER, Justo Pastor, Biblioteca Valenciana, València, J. Ximeno, 1827-1830, vol. I, pp. 210-212.

Salvador y Marimón (sic), Felipe. Natural de Cervera. 1579. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 41.

FELIPO, A., MIRALLES, F., Colación de grados en la Universidad..., cit., p. 299.

Bibliografía

"y fue nombrado en su lugar por sucesor y obispo Felipe Marimón, freile de Montesa, natural de Vale[n]cia, a quie[n] sucedió don Diego Pasamar, natural de la ciudad de Sácer, en el año mil seiscientos y trece": VICO, Francisco de, Historia general de la Isla y Reyno de Sardeña. Sexta parte (a cura di Francesco Manconi), Cagliari, CUEC-Editrice, 2004, p. 110.

"Consegració del bisbe de Ampúries. Diumenge, a 21 de setembre, dia del gloriós sent Matheu, consagraren a don [...] Marimón en bisbe de Ampúries en la Seu de València. Consagraren-lo lo il·lustríssim y excelentíssim señor don Joan de Ribera, archebisbe de València, y lo reverendíssim don Thomàs d'Espinosa, bisbe de Marruecos, y lo reverendíssim bisbe fra Lorenço de Mongions, bisbe de Belarmino, frare de la orde de Sent Francés": PORCAR, Pere Joan, Coses evengudes en la ciutat y regne de València. Dietari (1585-1629), València, Universitat de València, 2012, vol. I, nº 521, p. 203.

MUÑIZ, fray Roberto, Médula histórica cisterciense. Tomo VIII. Origen, fundación, instituto, modo de vida, profesión religiosa, dignidades, oficios, beneficios, encomiendas, prioratos y rectorías de la real y esclarecida orden militar de Nuestra Señora de Montesa, de la orden de Cister en el reyno de Valencia; unión a esta de la de San Jorge de Alfama en el principado de Cataluña; méritos y varones ilustres en santidad, dignidades, letras y armas de dicha Orden. Con dos catálogos: uno, de sus maestros, y otro de los lugartenientes generales de maestre, y con un apéndice de escrituras y privilegios, Valladolid, Viuda e Hijos de Santander, 1791, pp. 257 i 262; Id.,

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** +

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Sebastián de Marimón, natural de Cervera y hermano del doctor Felipe de Marimón, en [blanc] de marzo 1603. Entró doctor en theología, y en 15 de julio 1603, aún no tenido cumplidos quatro meses de su noviciado, le dio Su Magestad la cáthedra de theología moral del convento, pero no la gozó, pues ante[s] de acabar su año de noviciado murió en nuestro convento": Décadas Montesianas: RAH, CSC, sign. I-3 [9/577], f. 50.

Comissió per a fer les informacions: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 78-79; interrogatori: Ibidem, ff. 80v-82; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM; lib. 547-C, ff. 113v-114v; títol de "lector de latinidad": AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 153-154.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f.

Freres de Montesa (1592-1701)

42v.

Bibliografia

Marimón, Sebastián. Natural de Cervera. 1603. Religioso. +1604: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 838.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Marín i Aparicio, Lucas

Lloc de naixement

Énguera

Data

4

1584

1603

Lloc de defunció

Montesa

Data de defunció

1624

Soterrat a

Pares i avis

Miguel Marín i Juana Aparicio;
Avis paterns: Domingo Marín i Beatriz Juana Marín;
Avis materns: Jaime Aparicio i Juana Marín, naturals tots d'Énguera

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

Presidente del Convent;
sagristà major;
beneficiat de Sant Jaume (26-III-1606);
beneficiat de Santa Anna (1-IV-1615)

En els priorats i rectories de l'Orde

President del Col.legi en la vacant del rector;
rector de Càlig (1624)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

27

11

1602

Mercè concedida per

Felipe III

Inici proves

2-3-1603

Data comissió presa d'hàbit

16

5

1603

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

1-5-1603

Informants

fra Miguel Català, rector de Vallada

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres fra Gaspar Arándiga, rector de Montesa

Padrins fra Pedro Merino, sagristà major i fra Agustín de Ledesma, sotsprior i mestre de novicis

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres fra Bernardo de Tous, prior del convent de Montesa

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques

"A 9 de abril 1584, yo, el maestro Bartholomé Giner, vicario, baptizé a Lucas Marín, hijo de Miguel y de Juana Aparicio, cóniuges. Padrinos fueron el reverendo Domingo Marín, freile, y Leonor Gil y de Sans": Arxiu de la Parròquia de San Miguel de Enguera, sign. 356, f. 68.

"Frey Lucas Marín. En 28 de octubre 1603 se le dio el hábito de freyle a frey Lucas Marín en el convento de Montesa, y se lo dio frey Gaspar Arándiga, rector de Montesa, con comisión de Su Magestad. Fueron padrinos frey Pedro Merino, limosnero y sacristán del convento, y el licenciado frey Agostín de Ledesma, sopsrior y maestro de novicis. Hizo profeccción a 13 de março 1605,

recibiola fray Bernardo de Thous, prior del convento, con comisión de Su Magestad. Fue proveido en la retoría de Càlig, y luego que se le hizo merced murió sacristán del convento": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II] f. 64.

"Frey Lucas Marín. Als 10 de jener del ann 1606 anà a estudiar al collegi de Sant Jordi de València, ab llicència de Sa Magestad. En 13 de mars de 1606 lo proveí Sa Magestad de un benefici de 5 liures de renda. Als 22 de desembre 1607 se ordenà de epístola a Oriola. Als 31 de maig 1608 se ordenà de evangeli en Oriola. Ordenàs de missa en [blanc] de [blanc]. Tomó el hábito en 28 de octubre 1603": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoria IV], f. 4;

El 12 de maig de 1606, el prior fra Juan Salinas li concedí dimissòries per a obtindre tonsura i ordres menors: AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 141-141v.

Comissió per a que li facen les proves i interrogatori: AHN, OOMM; lib. 547-C, ff. 107v-109v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 144v-145; llicència per a professar: Ibidem, ff. 222-222v; títol de beneficiat de Sant Jaume: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 32v; títol de beneficiat de Santa Anna: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 146;

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 23.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42v.

Bibliografia

Marín, Lucas. Natural de Enguera. 1603. Religioso. Sacristán Mayor y Rector de Calig. +1625: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 838.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** +

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "El reverendo frey Domingo Marín tomó el ábito de frey conventual en Valencia, en el Temple. Dióle el ábito frey Sebastián Tolsá, prior de allí, a 21 días del mes de diciembre año 1576. Empezó de hacer la probación sábado que contamos 31 del mes de agosto año de 1577. Dióle la profesión el muy illustre señor don Juan de Borja y Manuel, comendador mayor, a 8 de setiembre, día de Nuestra Señora del año 1578. Cantó misa en Engra, su patria, en trece de febrero 1583, domingo de la sexagésima. Fue promovido en prior de la casa de Su Señoría ilustrísima en [blanc] de [blanc] año 1587. Fue nombrado por capellán de Su Magestad. Murió en Valencia a 14 de octubre de 1602. Fue enterrado en el convento. Fueron albaceas frey Miguel Catalán, retor de

Freres de Montesa (1592-1701)

Vallada, y frey don Gaspar Juan, y en Corte, frey don Hierónimo Terzá": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I] ff. 64-64v.

Títol de prior de la casa del Mestre: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 132; títol de capellà d'honor del rei: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 18-18v; títol de rector de Montesa: Ibidem, ff. 101-102, i AHN, OOMM, lib. 710-C, ff. 1912-1916v; títol de prior de Borriana –amb la condició de que deixés la rectoria de Montesa–, "la qual no podéis acudir a servir por estar ocupado como capellán de mi capilla real": AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 122-123; títol d'administrador del priorat de Sant Jordi d'Alfama: Ibidem, f. 166v-167.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31v.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 315, nº 246.

Marín, Domingo. Natural de Enguera. 1576. Religioso. Prior del Maestre. Capellán de Honor de S.M. Prior de Burriana en 1595 y de San Jorge de Alfama en 1596. +1602: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 838.

CERDÀ, J., "De freyles conventuales...", cit., pp. 201 i 205.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Martí, Francisco

Lloc de naixement

Montesa

Data

+

1565

Lloc de defunció

Vallada

Data de defunció

13

6

1601

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

Beneficiat de Santa Anna;
sotsantor;
pitancer;
beneficiat de Santa Úrsula (30-IV-1583);
beneficiat de Sant Miquel (18-XII-1585)

En els priorats i rectories de l'Orde

Prior de Borriana (18-I-1588);
rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (29-IX-1595 - 13-VI-1601)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercè concedida per

Mestre Borja

Inici proves

Data comissió presa d'hàbit

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data

Lloc

Ministres

Mestre Borja

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"El reverendo frey Francisco Martín, sacerdote professo, conventual y beneficiado del beneficio de Sancta Anna, y sotscantor, y agora pitansero; hízosele mersed del beneficio de Santa Úrsola el primero de junio 1583. Tomó el hábito en 23 de octubre 1565, dióselo Su Señoría ilustrísima y el beneficio de San Miguel entró a poseerlo el primero de junio año 1586. Los primeros de junio 1588, fue provehydo en prior de Borriana, y después fue provehydo en retor de Vallada, y murió en [blanc] de [blanc] 1601. Fueron albaças el comendador Roca y el prior frey Ferran como albaças generales de la Orden, procurador de los quales fue para dicha marmesoría frey Balthasar Primo, menor": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I] f. 36-36v.

Títol de beneficiat de Santa Úrsula: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 77v; títol de beneficiat de Sant Miquel: Ibidem, f. 111; títol de prior de Borriana: Ibidem, ff. 139v-140v; títol de rector de Vallada: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 125-125v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 29v.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 315, nº 248; p. 317 nº 259.

Martí, Francisco. 1565. Religioso. Prior de Burriana y de Vallada. +1601: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 839.

PELEJERO, J. A., GARRIDO, H., Vallada. Su evolución urbana..., cit., p. 189.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **+**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions a Rubert, mare del pretendent (exp. 192).

Borbònic."/>

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

Nomenament d'informant i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 139-140; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 179-180v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 564-C, f. 46v; ordres per a que passe a estudiar al col.legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 57v-59.

En 1716 se'l presentà en terna per al benifet de la Coronació, al Sacre Convent de Montesa: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 114.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Menor i Fenollet, Fernando

Lloc de naixement Xàtiva **Data** + 1694

Lloc de defunció **Data de defunció** 1706...

Soterrat a

Pares i avis José Menor i Casilda Fenollet;
Avis paterns: José Menor i María Gil;
Avis materns: Diego Fenollet, cavaller de Montesa, natural de Xàtiva, i Ana Margarita de Vilaragut i Sans, natural de València

Observacions Austriacista

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Vinaròs –proposta del rei de 8-III-1703 - renúncia en 1706–

Altres Assessor del batlle general en 1706: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 103; PÉREZ (2008), p. 534

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 1693

Mercè concedida per Carlos II

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 7 4 1694

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

Informants

fra Pascual Uguet, rector de Carpesa

Creuament i presa d'hàbit

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Mercè d'hàbit, nomenament d'informant i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 91v i ss, comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 98v-99v; ordre al prior per a que professe: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 135; ordres per a que passe a estudiar al col·legi de St Jordi: Ibidem, ff. 139v-140v; proposta per a la rectoria de Vinaròs: AHN, OOMM, lib. 537-C, ff. 38v-39v.

“Quando los enemigos ocuparon este Reyno, dieron la ocupación de asesor de bayle general, que era ministro togado, a frey don Fernando Menor, freyle professo de nuestra Orden y cura de la villa de Vinaròs, por cuyo motivo renunció dicho curato, y esta renuncia le fue admitida por el vicario perpetuo

que dexó el obispo de Tortosa en Castellón de la Plana con poderes para semejantes casos; y assí el auto de renuncia como el de la admision de ella, después de algunas diligencias, he logrado paren en mi mano. Y estando aquellos feligreses años ha sin párrocho, paso a proponer a Vuestra Magestad sujetos de literatura y virtud [...]. Valencia y junio a 20 de 1713. Don Gerónimo Valterra, Blanes y de Brizuela”: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 103.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

Menor y Fenollet, Fernando. Natural de Játiva. 1694. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 840.

PÉREZ, C., Canvi dinàstic..., cit., vol. II, p. 534.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** +

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

Títol de beneficiat de la Coronació de N^a S^a: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 12; títol de beneficiat de Santa Anna: Ibidem, f. 111v; títol de rector de Vallada: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 9-10.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 29v.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 317, n° 259.

Merino, Pedro. Natural de Almansa. 1565. Religioso. Rector de Perpunchent. Prior de Vallada. +1611: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 840.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Merique i Cadellat, Bartolomé

Lloc de naixement Alzira **Data** c. 1600 **+** 1618

Lloc de defunció València **Data de defunció**

Soterrat a Església de Sant Jordi, capella del Sant Crist

Pares i avis Domingo Merique, natural de Zaragoza, i Isabel Juan Cadellat, natural d'Alzira;
Avis paterns: Domingo Merique, natural de Monteg, al Llenguadoc (França), correu a la ciutat de Zaragoza, i María del Pueyo, natural de Vera, regne d'Aragó;
Avis materns: Melchor Cadellat, natural d'Alzira, i Estacia García, natural d'El Toro, aldea d'Alzira

Observacions El pretendent tenia uns 18 anys d'edat, i era aleshores estudiant. El pare fou familiar de la Inquisició i havia exercit càrrecs municipals a Alzira. Melchor Cadellat, avi matern, també hi fou familiar (exp. 193).
Va faltar sent col·legial.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Bartholomé Merique y Cadellat, natural de Alcira, en 30 de noviembre 1618. Siendo colegial murió, y está enterrado en la capilla del colegio": Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48v.

Comissió per a les informacions i genealogia: AHN, OOMM, lib. 550-C, f. 36v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 51-52; llicència per a professar: Ibidem, f. 69.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 14-14v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 35.

Bibliografia

Merique y Cadellat, Bartolomé. Natural de Alcira. 1618. + siendo colegial. Su genealogía en RAH, CSC, sign. I-2, f. 14: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 840.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Miguel Meseguer i Ángela Segura, naturals ambdós de Vallibona, regne de València;
Avis paterns: Miguel Meseguer, natural de Vallibona, i Úrsula Roda, natural d'El Boixar –hui terme de La Pobla de Benifassà–;
Avis materns: Jaime Segura i Isabel Cardona, naturals ambdós de Vallibona

Observacions Quan es realitzaren les informacions, el pretendent era estudiant i tenia uns 24-25 anys d'edat (exp. 194).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques "Frey Miguel Meseguer. En 21 de março de 1613 tomó el hábito de freyle de Nuestra Señora de Montesa Miguel Messeguer. Diósele el padre prior fray Juan Salinas con comisión de Su Magestad. El mesmo padre prior le hizo professo en 30 de março 1614. Fue provehydo rector de Benicarló, a donde ha muerto y hizo una vida muy exemplar. Ha dexado una lámpara para Nuestra Señora de Gracia, de plata, de más de 200 libras, que es la que está en medio de la iglesia de este convento. Ahora está ya, y en la capilla nueva de Nuestra Señora de Gracia": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 105.

Freres de Montesa (1592-1701)

"Frey Miquel Messeguer, novici conventual, ordenat de quatre menors, de hedat de vint y quatre anys, prengué lo hàbit en lo altar major de la iglesia del convent als 21 de març, dia del pare Sant Benet. Dona-li lo hàbit lo pare prior fra Joan Salines, ab comició de Sa Magestad en lo any 1613. Fiu-lo profés als 30 de mars 1614, dia sant de Pasqua": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 35.

Comissió per a les informacions: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 74v-75; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 84-84v; comissió per a professar: Ibidem, ff. 106-106v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 30.

Bibliografia

Meseque (sic) y Segura, Miguel. Natural de Vallbona. 1613. Religioso. Rector de Benicarló, VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 840.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **+**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercè concedida per

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Frares de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

Informants

fra Pablo Inglés, prior del Temple i capellà d'honor del rei

Creuament i presa d'hàbit

Data

27

5

1670

Lloc

Montesa

Ministres

fra Pedro Rodrigo, sotsprior del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar

30/04/1671

Data

28

5

1671

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 128v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 132-133; llicència per a professar: Ibidem, ff. 186v-187v; ordres per a que passe a estudiar al col·legi de Sant Jordi (10-VI-1671): Ibidem, ff. 191-191v; títol de beneficiat de N^a S^a del Roser: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 119-120; presentació al bisbe per a la rectoria de Les Coves AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 40v-41.

"Frey Christóval Mey. En 27 de mayo 1670 el dicho sosprior [frey Pedro Rodrigo] dio el ábito de freyle clérigo al licenciado Christóval Mey, natural de

Valencia, hijo de Pedro Vicente Mey, escrivano de la orden de Montesa, y de Eliodora Bonilla, y la profesión en 28 de mayo 1671. Acabados sus estudios se bolvió al convento, donde se halla al presente": "Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, libro 816-C, p. 68.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 40v.

Bibliografia

Mey y Bonilla, Cristóbal. 1670. Religioso. Rector de Culla: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 840.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Miguel i Pons, Rafael Antonio

Lloc de naixement Sant Mateu **Data** c. 1595 **+** 1615

Lloc de defunció València **Data de defunció** 1648

Soterrat a Església del Temple

Pares i avis Gaspar Miguel, natural de Sant Mateu, i Úrsula Pons, natural de Canet lo Roig;
Avis paterns: Rafael Miguel, i Mariana Mas, filla d'Agustí Mas, notari, naturals ambdós de Sant Mateu,
Avis materns: Juan Esteve Pons, notari, natural de Canet, i Cecília Sebastiana Pons, naturals ambdós de Canet lo Roig

Observacions El pretendent tenia uns 18-19 anys d'edat. El pare –Gaspar Miguel– fou familiar del Sant Ofici i jurat de Sant Mateu (exp. 200).

Va permutar amb fra Pablo Climent la rectoria que tenia de Canet per la de Vistabella.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Canet en 1624 –possessió: 8-V-1625–; rector de Vistabella; prior del Temple (6-V-1644 - 1648)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 23 8 1614 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 28-9-1614 **Data comissió presa d'hàbit** 25 11 1614

Resolució proves 28-10-1614

Informants fra Juan Pasqual, prior de Sant Jordi

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 1 1615 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar 18/01/1616

Data 2 2 1616 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 200

Fonts arxivístiques "Frey Raphael Antonio Miguel. Frey Raphael Antonio Miguel tomó el hábito de freyles de Nuestra Señora de Montesa en 11 de henero de 1615, y con comisión de Su Magestad se lo dio el padre prior fray Juan Salinas. Hízole también professo dicho padre prior a 2 de febrero 1616, día de Nuestra Señora Candelaria. Fue proveydo en retor de Canet el año 1624, tomó pocsesión della

Freres de Montesa (1592-1701)

el de 1625, a 8 de mayo, día de la Assención, y fue el primer retor de allí después de la gracia hecha a la Orden. Y después permutó dicha rectoría con frey Pablo Climent, retor de Vistabella, y después renunció dicha rectoría y le direron el priorato del Temple por muerte de frey Berenguer Vila, en el año 45, a donde murió en el de 48": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], fol. 114.

"Frey Raphel Miquel, novici conventual, prengué lo àbit en 11 de giner del ayn (sic) 1615, en la yglesia major del castell, en presència de tot lo convent": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 39v.

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 111v-114; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 125-126; presa d'hàbit en ARV, Protocols Notarials, sign. 214; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 549-C, f. 174; sobre la llicència que demana per a passar al Col.legi: Ibidem, ff. 193v-194; ordre per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 276; comissió del rei per a que l'església de Canet passe a fra Rafael Miquel per l'ancianitat del rector que hi havia, Cristóbal Aviñó: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 25 i ss; títol de prior del Temple: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 215v-216v.

Va permutar amb fra Pablo Climent la rectoria que tenia de Canet per la de Vistabella. La reial llicència a l'efecte –de l'11-II-1635–, en AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 67v-68.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 47.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 32.

Bibliografia

Miquel y Pons, Rafael Antonio. Natural de San Mateo. 1615. Religioso. Rector de Canet en 1624 y de Vistabella. Prior del Temple en 1645. +1648: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 841.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Miquel i Rovira, Felipe

Lloc de naixement Xixona **Data** c. 1595 **+** 1621

Lloc de defunció Sueca **Data de defunció** 1644

Soterrat a Sueca

Pares i avis Blai Miquel i Leonor Rovira;
Avis paterns: Felipe Miquel i Francisca Pérez;
Avis materns: Damián Rovira i Melchora Sirvent, naturals tots de Xixona.

Observacions El pretendent tenia uns 24-25 anys d'edat; l'àvia materna fou neboda dels capitans Alexandre i Andrés Sirvent. El pretendent era aleshores estudiant, i el pare sempre havia estat "labrador honrado y rico", "y señor de mucho ganado" (exp. 201, f. 2 i 11v).

Hem optat per posar el seu primer cognom com a Miquel en vista del cens de dita població de 1510: cfr. VALLDECABRES, R., El cens de 1510..., cit., pp. 418-421.

Ambaixador de l'Orde a Roma en 1638: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 170v i ss.

El seu nomenament com a capellà del rei no consta ni als registres de Partium ni als de Curiae. La terna presentada pel lloctinent General a l'efecte data del 14-I-1642. En ella es proposava fra Felipe Miquel en primer lloc, i s'afegia en nota al marge: "Su Magestad aprovó el primero que inbié en la terna": AHN, OOMM, lib. 841-C, ff. 34-34v. A l'any següent fou nomenat prior de Borriana, sent capellà reial i rector de Sueca.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor en teologia

En el Sacre Convent Catedràtic de moral;
beneficiat de Sant Miquel

Freres de Montesa (1592-1701)

En els priorats i rectories de l'Orde

Presidente del Col.legi en la vacant del rector; rector d'Albocàsser –presentació a l'ordinari: 4-III-1634– rector de Sueca en 1636; capellà d'honor del rei (1642) prior de Borriana (16-VIII-1643), però morí abans d'arribar a la Cort i se'l soterrà a Sueca

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

22 8 1620

Mercè concedida per

Felipe III

Inici proves

8-9-1620

Data comissió presa d'hàbit

Resolució proves

21-11-1620

Informants

fra Juan Pasqual, rector de Sueca

Creuament i presa d'hàbit

Data

3 1 1621

Lloc Montesa

Ministres

fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

23/08/1622

Data

1622

Lloc Montesa

Ministres

fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

201

Fonts arxivístiques

"Frey Philippe Miguel. En 3 de henero de 1621, el padre prior fray Joan Salinas dio el hábito de freyle a Philippe Miguel, natural de la villa de Xixona, y el proprio padre prior le dio la profeción. Provehiole Su Magestad en la retoría de Albocácer, y después a la de Sueca, año 1636": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 152.

"Frey Felipe Miguel y Rovira, natural de la villa de Xixona, en 3 de enero 1621. Fue doctor en theología y cathedrático de moral en el convento. En el año 1632 obtuvo la retoría de Albocácer, y en el de 1636 la de Zueca. Esta la impetró por Roma el plebano de Ontiniente, y la Religión le embió a aquella gran Corte, en donde logró quanto quiso. Fue capellán de honor de Su Magestad y prior de San Juan de Borriana, y estando para ir a Madrid murió el año 1644": Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 50v.

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 550-C, f. 81; ordre al prior per a que professe: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 32v-33; ordres per a passar a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 143v; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 553-C, f. 155 i ff. 168v-170; carta del rei presentant-lo al bisbe de Tortosa per a rector d'Albocàsser: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 15-15v; títol de prior de Borriana: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 186-187.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 37.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 15.

Bibliografia

Miquel y Rovira, Felipe. Natural de Jijona. 1621. Religioso. Rector de Albocácer en 1632 y de Sueca en 1636. Capellán de Honor de S. M. Prior de Burriana. +1644. Su genealogía en RAH, CSC, sign. I-2, f. 15: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 841;

MIRALLES, J., La muy leal y noble Villa de Albocácer, cit. p. 265.

Freres de Montesa (1592-1701)

BURGUERA, fray A. de C., Historia documentada de Sueca..., cit., vol. II, p. 514.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Mira de Marquina i Mira, Baltasar

Lloc de naixement Novelda **Data** c. 1622 **+** 1644

Lloc de defunció Novelda **Data de defunció** 8 10 1663

Soterrat a

Pares i avis

Antonio Mira, natural de Novelda, i Ángela Mira, natural d'Agost;
Avis paterns: Pedro Mira i Jerónima Mira, naturals ambdós de Novelda;
Avis materns: Francisco Mira, natural de Novelda, i Leonor Ángela Visedo, natural d'Agost

Observacions

El pretendent tenia uns 20-22 anys d'edat, i consta com a llicenciat. Els Mira havien exercit oficis municipals a Novelda. A més, Tomàs Mira, germà del pare; Juan Mira, germà de la mare; i Baltasar Mira, cosí del pare, eren familiars de la Inquisició. No consta l'aprovació de les informacions (exp. 203).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Rossell i La Sénia (1652);
rector de Xert –proposta del rei de 24-V-1659–;
rector de Sant Mateu –proposta del rei de 29-VI-1661–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 216v-218; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 236; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 107-108; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Xert: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 7-7v; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Sant Mateu: Ibidem, ff. 65v-66v.

Va fer desapropiament dels seus béns l'1-X-1663: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 32v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 54.

"Frey Balthasar Mira de Marquina, natural de Novelda, en 3 de deziembre 1644. Desde el Colegio salió al curato de Rosell y La Sénia en el año 1652; pasó al de Chert en el de 1659, y al de San Matheo en el de 1661, y en 8 de octubre 1663 murió en su patria, haviendo ido a buscar la salud": Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 65.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 31v.

Bibliografia

Mira de Marquina y Mira, Baltasar. Natural de Novelda. 1644. Religioso. Rector de Rosell, de Chert en 1659 y de San Mateo en 1661. +1663. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 31v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 841.

SEGARRA, M., Historia Eclesiástica de Chert, cit., p. 32.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **+**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 146; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 152-152v; llicència per a professorar: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 8-8v; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 24-24v; títol de prior del Temple: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 177-179.

Va fer desapropiament dels seus béns, que manifestà en la cort del justícia de Castelló de la Plana i registrat en la 3^a ma de provisions el 16-X-1700: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 67v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 65-66.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 74v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 38.

Bibliografia

Miralles y Felices (sic), Cristóbal. Natural de Castellón de la Plana. 1664. Religioso. Rector de Vistabella en 1672 y de Chert en 1684. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 38: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 841.

MICÓ NAVARRO, Juan Antonio, "Los condes de Pestagua y su vinculación con Xert. Su entronque con los Feliu castellanenses", BSCC, vol. LXXII (1996), pp. 473-506.

SEGARRA, M., Historia Eclesiástica de Chert, cit., pp. 36-37.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1646 **+** 1665

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1717

Soterrat a

Pares i avis Miguel Miralles i Bárbara Forés, naturals ambdós de Benassal; Avis paterns: Miguel Teófilo Miralles, natural de Benassal, i Candia Calduch, natural de Les Coves de Vinromà; Avis materns: Miguel Forés, natural d'Ares, i Bárbara Moliner, natural de Benassal

Observacions El pretendent tenia uns 18-19 anys d'edat (exp. 206).
Borbònic.
El 18-IX-1714, en la terna per a l'elecció de prior del Convent presentada pel lloctinent al Consejo de las Órdenes, el primer candidat, per mort de fra Miguel Cifre, era fra Carlos Miralles, "que por más anciano de todos los combentuales está rigiendo el combento seis años ha, con conocido acierto y aplicación, y tiene de ábito 49 años": AHN, OOMM, leg 3715, caixa 2.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Beneficiat de la Santa Creu (14-II-1674); mestre de novicis (28-V-1710); prior-frare de Montesa (14-XI-1714)

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Freres de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 146-146v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 152v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 18v-19; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi (12-VII-1667): Ibidem, ff. 63-63v; títol de beneficiat de la Santa Creu: Ibidem, ff. 293-293v; títol de mestre de novicis: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 51-52v; títol de prior del Convent: AHN, OOMM, lib. 565-C, f. 161v.

"Señor. Por muerte de frey don Carlos Miralles, prior que fue de nuestro Sacro y Real Convento de Montesa": València, ? de 1717: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 118v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 66.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 75. Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 38v.

Bibliografia

Miralles y Foret (sic), Carlos. Natural de Benasal. 1665. Religioso. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 38v: VARGAS-ZÚNIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 841.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **+**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

“Don Gregorio de Miravall. A 18 de mayo 1645 tomó el hábito de freyle conventual frey don Gregorio de Miravall, con comisión de Su Magestad dattys en Çaragoça a 13 de abril de dicho año 1645. Fue visserector en el collegio de San Jorge por orden de Su Magestad, maestro de novicios, sacristán mayor y catedrático del convento. Murió en el convento”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 172.

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 241v-244; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 254-254v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 293-293v; comissió per a que passe a estudiar al col.legi de Sant Jordi (31-VIII-1651): AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 63v-64v; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 248; títol de beneficiat de la Santa Creu: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 73; títol de mestre de novicis: Ibidem, ff. 96-96v; títol de catedràtic del convent: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 45v-46.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 54-55.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 65-65v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 31v.

Bibliografia

Miravall Chivelli y Forcall, Gregorio. Natural de Tortosa. 1645. Religioso. Sacristán Mayor. Nació en 1631. +1669. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 31v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 841.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Moles i Sans, Pedro

Lloc de naixement

Atzeneta del Maestrat

Data

c. 1616

1635

Lloc de defunció

València

Data de defunció

1 12 1693

Soterrat a

Pares i avis

Cristóbal Moles, natural de l'Alcora, i Beatriz Sans, natural de València; Avis paterns: Miguel Cristóbal Moles, natural d'Atzeneta del Maestrat, i Esperanza Redorat, natural de l'Alcora; Avis materns: Jerónimo Sans, natural d'Ontinyent i Isabel Ana Martínez, natural de València

Observacions

El pretendent tenia uns 15-16 anys d'edat. Cosme Sans, germà de l'avi matern, fou familiar de la Inquisició i es deia que els Sans procedien de Cocentaina (exp. 209).

Sobre l'ús del missal romà al Sacre Convent, escriví junt a diversos companys d'hàbit:

Parecer de los señores frey Josef Rubert, retor de Carpesa y annexos, frey don Pedro Moles, retor del Real Colegio de San Jorge; frey Jacinto Arnau, retor de Alcalà, Xivert y Polpíz; frey Pablo Inglés, prior de Nuestra Señora del Temple, capellán de Honor de Su Magestad, albacea general y procurador patrimonial de la Orden; frey Antonio Joan Sánchez, retor de Moncada y sus annexos, frey Vicente Limiñana, retor de Silla; frey Francisco Buch, retor de Rosell y La Senia; el doctor frey Hippolyto de Samper, prior de San Jorge, del consejo de Su Magestad y su assessor de bayle general en esta ciudad y reino de Valencia; y el doctor frey Pasqual Huguet, secretario del señor lugarteniente general de nuestra orden de Montesa", València, 20-II-1674, editat com adjunt a l'imprés de TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense, València, Gerónimo Vilagrassa, 1674.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Freres de Montesa (1592-1701)

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector del col.legi de Sant Jordi (3-V-1644, i de nou en 12-X-1673 –jubilat el 10-IV-1680–); rector de Silla en 1652; prior de Borriana (8-VII-1675)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

28 7 1635

Mercè concedida per

Felipe IV

Inici proves

9-8-1635

Data comissió presa d'hàbit

13 10 1635

Resolució proves

27-9-1635

Informants

fra Lorenzo Gilabert

Creuament i presa d'hàbit

Data

26 10 1635

Lloc

València, església del Temple

Ministres

fra Berenguer Vila, prior del Temple

Padrins

Professió

Llicència per a professar

24/09/1636

Data

1 11 1636

Lloc

Montesa

Ministres

fra Hilarión Gil, prior del Convent

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

209

Fonts arxivístiques

“Frey don Pedro Moles, tomó el hábito de freyle conventual en 26 de octubre de 1635. Diósele el prior del Temple frey Berenguer Vila en la iglesia del Temple de la ciudad de Valencia, con comisión de Su Magestad dattys en Madrid a 13 de octubre de dicho año 1635. Hízole professo el prior fray Hylarión Gil, con comisión de Su Magestad dfa de Todos Santos, a 1 de noviembre 1636. Fue rector del real y militar collegio de Sant Jorge, después retor de Silla; bolvió retor de San Jorge, y le jubiló Su Magestad con tenencia de la renta, y es prior de San Juan de Jerusalén de Burriana, etc”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 167.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 76-78; llicència per a professar: Ibidem, ff. 102-102v; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 115-116; títol de rector del Col.legi: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 214-215v; i AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 287v-290; títol de prior de Borriana: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 56v-57v; jubilació de rector de Sant Jordi: Ibidem, ff. 250v-252.

Per la seua edat, va sol.licitar la jubilació del priorat de Borriana: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 280v i ss. Memorial de servicis sol.licitant la jubilació en AHN, OOMM, lib. 472-C, ff. 10-10v.

Va fer desapropiament dels seus béns “de la sua ma sots sert calendari”: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 61.

“Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George”: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 47.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 58v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 28.

Freres de Montesa (1592-1701)

Bibliografia

Mola (sic) y Sanz, Pedro. Natural de Adzaneta. 1635. Religioso. Rector de Silla en 1652, del Colegio de la Orden en 1672. Prior de Burriana en 1675. +1693. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 28: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), pp. 841-842.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Moliner i Pauner, Isidoro

Lloc de naixement

Morella

Data

c. 1626

1647

Lloc de defunció

Data de defunció

14

7

1693

Soterrat a

Pares i avis

Tomás Moliner, natural de Morella, i Mónica Pauner, natural de Vilafamés;
Avis paterns: Francisco Moliner, natural de Morella, i Rafaela Eufemia Gil, natural de Vilafamés;
Avis materns: Antonio Pauner, natural de Vilafamés, i Mónica Coll, natural de Castelló de la Plana

Observacions

El pretendent tenia uns 20-21 anys d'edat i consta aleshores com a llicenciat. Els parents per Moliner havien exercit càrrecs municipals, com per exemple el besavi, Isidoro Moliner, a qui anomenaven "lo ciutadà" (exp. 212).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Llicenciat

En el Sacre Convent

Beneficiat de les Ànimes –capella de N^a S^a dels Àngels– (20-IX-1650)

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de La Salzadella en 1662;
rector d'Ares del Maestrat (1664 - 14-VII-1693)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

15

5

1647

Mercè concedida per

Felipe IV

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Comissió a l'informant per a que li facen les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 73v-75; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 101v-102v; llicència per a professar: Ibidem, f. 146v; títol de

beneficiat de les Ànimes: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 20-20v; ordres per a que passe a estudiar a València (25-VI-1652): Ibidem, ff. 102-103.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 57.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 66v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 47v.

Bibliografia

Moliner y Pauner, Isidro. Natural de Morella. 1647. Religioso. Rector de Salsadella en 1662 y de Ares en 1664. +1683. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 47v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 842.

MIRALLES, J., La villa de Salsadella, cit., p. 141.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** +

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Gaspar Mollons, natural de Lleida, i Jerònima Ulldemolins, natural de Morella;
Avis paterns: Gaspar Mollons i Magdalena Vivero, naturals ambdós de Lleida;
Avis materns: Pedro Ulldemolins, natural de Morella, i Úrsula Barberà, natural d'Ortells, aleshores aldea de Morella

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques “Frey Francisco Mollons. A 4 de abril 1648 tomó el hábito de freyle conventual frey Francisco Mollons, con comissió de Su Magestad dattys en Madrid a 18 de febrero de dicho año. Professó en 14 de abril 1649”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II] f. 174.

Comissió per a les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 69-71; comissió per a que li facen les proves a València: Ibidem, ff. 87v-88; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 133v; llicència per a professar:

Freres de Montesa (1592-1701)

Ibidem, f. 173; comissió per a que passe a estudiar al col·legi de Sant Jordi (31-VIII-1651): AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 62v-63v; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Càlig (18-III-1659): Ibidem, ff. 346-346v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 57.

Desapropi i testament en AHN, OOMM, leg. 2389.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 67.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 47.

Bibliografia

Mollons y Ulldemolins, Francisco. Natural de Morella. 1648. Religioso. Rector de Calig en 1659. +1662. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 47: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 842.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Monar i Bosch, Bartolomé

Lloc de naixement Cambrils (Tarragona) **Data** + 1572

Lloc de defunció **Data de defunció** 1626

Soterrat a

Pares i avis Pere Monar, llaurador i Isabel Bosch, naturals ambdós de la vila de Cambrils; Avis paterns: No consten; Avis materns: Felip Guasch, natural de Cambrils

Observacions Quan s'iniciaren les proves a la ciutat de València, el pretendent residia a dita ciutat i era estudiant de teologia. Es declarà que els avis –també de Cambrils– foren tots llauradors. Les proves les recollí el notari Jaume Inça (exp. 213)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Guardarroba (1577)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Vallada i prior de Sant Bartomeu (10-VIII-1582 - 1585); prior de N^a S^a de la Costa (9-XII-1585) i rector de Cervera del Maestre (14-XII-1585) lloctinent de Cervera del Maestre (24-VII-1593)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercè concedida per Mestre Borja

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Venerable. Se llama así frei Bartholomé Monar, prior de Cervera, de virtud i vida egemplar. Murió en Cervera, en donde se conserva su cuerpo entero. Libro antiguo de registros del Colegio, f. 15": PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 497.

Títol de rector de Vallada: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 63v; títol de prior de N^a S^a de la Costa i rector de Cervera (14-XII-1585): Ibidem, ff. 108v-109v; títol de lloctinent de Cervera (24-VII-1593): AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 14v-15v.

Va fer dasapropiament del seus béns el 17-XI-1625: AHN, OOMM, lib. 677, f. 10v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31.

Bibliografia

Monar, Bartolomé. 1572. Religioso. Prior de Vallada y Rector de Cervera. +1626: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 842.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1659

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 81.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 73.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 44;

Bibliografia

Monferrer y Prats, Romualdo. Natural de Vistabella. 1678. Religioso. Rector de Vistabella en 1689. +19 de junio de 1693. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 44: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 25 (1957), p. 842.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1612 **+**

Lloc de defunció **Data de defunció** 1637

Soterrat a

Pares i avis

Bernardo Monfort, mercader, i Isabel Verge, naturals ambdós de Vinaròs;
Avis paterns: Lucas Monfort, natural de Turena, bisbat de Tula, a França, i Margarita Omedes, natural de Vinaròs;
Avis materns: Monserrat Verge, boter, natural d'Ulldecona, i Isabel Febrer, natural de Vinaròs

Observacions

El pretendent, aleshores estudiant, tenia uns 15-16 anys d'edat. Tenint present que l'informant fra Alcover no es va desplaçar a França, es van requerir noves informacions de la família francesa a un nou informant, fra Matías Fraga, que es va desplaçar a Turena a fi de certificar la catolicitat del pretendent i descartar la seua relació amb protestants (exp. 216).

Va redactar una censura per a la Montesa Ilustrada de Samper.

Segons una anotació feta als primers fulls del llibre 812-C d'OOMM de l'AHN, faltà en 1636.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Freres de Montesa (1592-1701)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

“Frey Bernardo Montfort, de Vinaroz, está adelante. El padre fray Hillarión Gil dio el hábito de freyle a frey Bernardo Montfort en 20 de mayo de 1629 con comisión de Su Magestad en Madrit, en 2 de mayo 1629. Dicho padre prior le iço profeso. Murió collegial. Frey Bernardo Monfort, de Vinaroz. En 24 (sic) de maio de 1629 dio el hábito de freile el prior fray Hilarión Gil a frey Bernardo Monfort, y él mismo le hizo profeso”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], ff. 160v-164.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 106-108v; nomenament d'informant per a la branca de l'avi patern, natural de França: Ibidem, ff. 152v-154v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 190v-192; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 23v-24; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 40v-41v.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 55.

“Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George”: AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 42-43.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 23v.

Bibliografia

Monfort y Febrer (sic), Bernardo. Natural de Vinaroz. 1629. Religioso. +1637. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 23v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 842.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1661

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 73.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 81v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 44.

Bibliografia

Morant e Ibáñez, Diego. Natural de Alicante. 1678. Religioso. +13 de octubre de 1683: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 843.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Morillo i Mariner, Juan Bautista

Lloc de naixement Benigànim **Data** c. 1600 **+** 1621

Lloc de defunció Moncada **Data de defunció** 3 11 1663

Soterrat a Església de Moncada, sepultura del clero

Pares i avis Bartolomé Morillo, cirurgià, natural de Benigànim, i Paula Mariner, natural de València;
Avis paterns: Juan Bautista Morillo, natural de Benigànim, i Catalina Jordà;
Avis materns: Jerónimo Mariner, velluter, natural de València, i Esperanza Monfort, natural de Russafa

Observacions El pretendent tenia uns 20 anys d'edat i era aleshores estudiant (exp. 220)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor

En el Sacre Convent Beneficiat de la Santa Creu (3-II-1629)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Les Coves de Vinromà;
rector d'Alcalà de Xivert en 1639;
rector de Moncada en 1643

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 22 8 1620

Mercè concedida per Felipe III

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques

"Frey Juan Batiste Morillo, novici conventual, prengué l'àbit en tres de jiner del any 1621 en la yglesia del convent de Nostra Señora de Montesa en presència de tot lo convent. Fiu-lo profés a 7 de febrer 1622": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 45v.

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 78-80v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 89; ordre per a que professe: AHN, OOMM, 551-C, f. 15v; títol de beneficiat de la Santa Creu: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 188-189; llicència per a permutar la seua rectoria de Les Coves per la d'Alcalà: AHN, OOMM, 554-C, f. 101v-102.

Va fer desapropiament dels seus béns el 31 d'octubre de 1663, per mans de fra Jeroni Ferrer, vicari de Moncada: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 36v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 36-37.

Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 50-50v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 14v.

Bibliografia

Morillo y Mariner, Juan Bautista. Natural de Beniganim. 1621. Religioso. Rector de las Cuevas, de Alcalá de Chisvert en 1639 y de Moncada en 1643. +1663. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 14v: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 843.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** +

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1711

Soterrat a

Pares i avis Pedro Navarro i Escolástica Rubio, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Gaspar Navarro i Clara Martínez, naturals ambdós de Moncada;
Avis materns: Miguel Rubio, natural de Benimàmet, i Úrsula Baixet [?], natural de València.

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 92v-93v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 101v; ordre al prior per a que professe: Ibidem, f. 135; ordres per a que passe a estudiar al col.legi de St Jordi: Ibidem, ff.139v-140v.

“El doctor frey Joseph Navarro también se pasó a Barcelona, y a muy poco que estuvo allí, murió...” València, 31-V-1712: AHN, OOMM, lib. 845-C, ff. 94v-95.

“Por muerte de frey Hilarión Cortés, del doctor frey Joseph Navarro y de frey

Freres de Montesa (1592-1701)

Leonardo Sanchiz, vacan en nuestro Sacro Real Convento de Montesa tres plazas [...]. Valencia y febrero a 24 de 1711": AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 77v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

Navarro y Rubio, José. Natural de Moncada. 1694. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 844.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Oloriz i Franqueza, Juan Bautista

Lloc de naixement València **Data** 8 1670 + 1686

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 13 1 1737

Soterrat a

Pares i avis

Juan Oloriz, cerer, natural de Tafalla, regne de Navarra, i Tomasa Franqueza, natural de València;
Avis paterns: Pedro Oloriz, i Bernardina Ferriz, naturals ambdós de Tafalla, regne de Navarra,
Avis materns: Matías Franqueza, natural de València, i Magdalena Andilla, natural de Godella.

Observacions

A l'expedient el candidat consta llicenciat i estudiant. Matías Franqueza, avi matern, fou familiar del Sant Ofici; i alguns parents de Tafalla van exercir càrrecs municipals (exp. 225).

Borbònic.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent Catedràtic de teologia moral del Convent (13-II-1702);
prior-frare de Montesa –dos quadrienis– (6-IV-1728 - 13-I-1737)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector del col·legi de Sant Jordi (4-XI-1707);
prior de Sant Jordi d'Alfama (22-III-1713)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques

225)].

Comissió per a les proves: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 91v-92v; mercè d'hàbit: Ibidem, ff. 94v-95; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 120v-121v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 215v-216; ordre per a que passe a estudiar al col.legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 216v-218; títol de rector del col.legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 181v-184v; títol de prior de Sant Jordi d'Alfama –se li dispensa prenga possessió del priorat a València i no a Alfama, considerada encara zona perillosa–: AHN, OOMM, lib. 565-C, f. 133-133v; títol de catedràtic de teologia moral del convent. AHN, OOMM, lib. 564-C, f. 51-52; títol de prior del Sacre Convent: AHN, OOMM, lib. 514-C, ff. 81v-83; títol de prior del Convent –2on quadrienni– (29-VIII-1732): Ibidem, ff. 187-190.

“Ocupado el convento por los enemigos, donde era conventual, se pasó a Castilla y se ha mantenido en essa corte”: terna del lloctinent general al rei per a la provissió del rectorat del col.legi –16-VIII-1707–: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 6v.

En ser nomenat prior del Sacre Convent, va conservar la dignitat de rector del col.legi de Sant Jordi, amb les 54 ll. que es donaven al rector per a un criat: AHN, OOMM, lib. 514-C, ff. 99v-100v.

Va morir sense testar: AHN, OOMM, lib. 677-C, full sense foliar, pel final.

“Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles”: AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 93.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85.

Bibliografia

Oloriz y Franqueza, Juan. Natural de Valencia. 1686. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 25 (1957), p. 844.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **+**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

“A XXVI de marzo MDCLXXXV, bautizé yo, el doctor Felix Masso, presbítero vicario, a Joseph, Macario, Antimo [?], hijo de Joseph Ortell y de doña Sabina Machuca, cóniuges. Padrinos: don Constantino Machuca, thesorero de esta Santa Iglesia, y doña Josepha Machuca, doncella. Nació a 25 de dicho mes y año, a las siete de la mañana”: [Arxiu de la Seu de Segorb (exp. 227)].

“Señor Prior, doctor frey don Joseph Ortells. Nació en Segorbe, en 25 de marzo de 1685. Es de edad de 62 años. Tomó el hábito en 15 de febrero de 1701, y professó en 16 de febrero de 1702. Tiene de hábito 46 años. Obtuvo por oposición el curato de Vinarós en 1713, y le renunció en 31 de deziembre de 1717. Fue nombrado secretario del lugarteniente general en 1720, y regentó un año de ynterino el retorado del colegio de San Jorje con nombramiento del lugarteniente. En 5 de noviembre de 1733 le hizo gracia Su Magestad del priorato del Temple, y en 5 de mayo de 1743 le nombró Su Magestad Prior de este Sacro Convento, con retención del priorato del Temple, y concluido el quatrienio en 8 de julio de 1747 le ha prorogado Su Magestad por otro quatrienio en la misma dignidad prioral. Falleció en 23 de marzo 1748 en el terremoto que arruinó el castillo y convento de Montesa”: Edad, ancianidad y méritos de los religiosos clérigos...: AHN, OOMM, lib. 818-C, f. 1.

Nomenament d'informant i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 142-143; comissió per a prendre l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 8v-10; llicències al lloctinent i al prior del Sacre Convent per a professar: Ibidem, ff. 50v-50v; ordre per a que passe a estudiar al col.legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 57v-59; títol de prior del Temple: AHN, OOMM, lib. 514-C, ff. 194v-196; títol de beneficiat de Santiago: Ibidem, ff. 312v-314; títol de prior del Sacre Convent de Montesa: AHN, OOMM, lib. 515-C, ff. 105-106v.

Va renunciar a la rectoria de Culla i sol.licità tornar al convent: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 255v-256.

Sobre la provissió de places al Sacre Convent de Montesa, la Biblioteca Històrica de la Universitat de València conserva el següent imprés: “El Rey, Administrador perpetuo de la Orden de Nuestra Señora de Montesa y de San George de Alfama [...]. Y por su Magestad, frey Don Joseph Ortells, Bargas, Machuca, Falcón de Belaochaga, Prior del Temple, y del Sacro Real Convento de Nuestra Señora de Montesa. Por quanto al presente se han de proveer [blanc] de las plazas de freyles clérigos que vacan en el dicho Sacro Real Convento...”: BHUV, sign. BH Var. 006(33). Tot i no saber exactament la data, probablement siga l'última de les convocatòries per a freres de Montesa abans del terratrèmol de 1748.

“Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles”: AHN, OOMM, lib.

853-C, p. 102.

Bibliografia

BORRÀS, J. M. Història de Vinaròs, cit., vol. I, p. 371.

“El 31 [de març de 1748] se descubrió la capilla de Nuestra Señora del Rosario, en la qual se encontró al señor Prior, que según se vió estava a la Epístola de la misa, y a su criado que le ayudava...”: CERDÀ i BALLESTER, Josep (ed.) Documenta. Textos recuperats per a la Història de Montesa, Montesa, Associació Cultural d'Amics del Castell fra Miquel d'Aràndiga, nº 4 (1999), p. 11.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pareja i Navarro, Monserrat

Lloc de naixement Canals **Data** c. 1659 **+** 1677

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1716

Soterrat a

Pares i avis Juan Pareja i Leonarda Navarro, naturals ambdós de Canals;
Avis paterns: Jerónimo Pareja i Francisca Gil, naturals ambdós de Canals;
Avis materns: Bartolomé Navarro, notari, natural de Canals, i Ángela Primo, natural de Montesa

Observacions El pretendent consta com a llicenciat, i amb uns 18 anys d'edat. Els Pareja havien exercit càrrecs municipals a Canals, mentre que foren familiars de la Inquisició l'avi matern –el notari Bartolomé Navarro– i un germà d'aquest (exp. 229).

Austriacista.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent Benificiat de les Ànimes, a la capella de la Mare de Déu dels Àngels (19-X-1688)

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 30 6 1677 **Mercè concedida per** Carlos II

Inici proves 25-7-1677 **Data comissió presa d'hàbit** 23 9 1677

Resolució proves 18-9-1677

Informants fra Juan Barberán, religiós profés

Creuament i presa d'hàbit

Data 28 12 1677 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 11/01/1679

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 229

Fonts arxivístiques Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, f. 159v.; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 176v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 201v-202 i 208v; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 210; títol de beneficiat del benifet de les Ànimes: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 263v;

Freres de Montesa (1592-1701)

El 9-VI-1706 el rei donà instruccions a dos dels assessors de l'Audiència per a que estudiaren el cas d'aquest religiós –pres al castell de Montesa–, acusat d'haver intentat ajudar Basset: AHN, OOMM, lib. 537-C, ff. 68-71.

“Señor. Por muerte de frey don Monserrat Pareja”: València, 12-V-1716: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 114v.

“Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George”: AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 72.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 81.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 44.

Bibliografia

Pareja y Navarro, Monserrat. Natural de Canales. 1677. Religioso. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 44: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), pp. 33-34.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pasqual i Martí, Jaime

Lloc de naixement Moncada **Data** + 1641

Lloc de defunció Teruel **Data de defunció** 20 4 1688

Soterrat a

Pares i avis

Jaime Pasqual i Vicenta Martí, naturals ambdós de Moncada;
Avis paterns: Lucas Pasqual, natural de València, i Paula Martínez, natural de Moncada;
Avis materns: Juan Martínez (sic), natural de La Cuba (Aragó), i Isabel Sorní, natural de Borbotó

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

Sagristà major;
beneficiat de les Ànimes (16-V-1673)

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Vistabella del Maestrat en 1654

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 3 1641

Mercè concedida per Felipe IV

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 18 7 1641

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

Informants

fra Pablo Climent, prior de Sant Jordi i rector del Col.legi

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres fra Pedro Rosell, primer ancià

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres fra Pedro Rosell, primer ancià

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques

“Frey Jayme Pasqual. A 7 de agosto 1641 se dio el hábito de freyle a Jayme Pasqual. Diósele el presidente frey Pedro Rossell con comisión de Su Magestad, dattys en Madrid a 18 de julio de dicho año. Hizo profesión a 14 de setiembre 1642 con comisión que para ello tuvo frey Pedro Rossel, presidente, de Su Magestad, dattys en Çaragoça a 27 de agosto 1642. Fue provehido en retor de Vistabella, renunció la retoría y se bolvió al convento, en donde fue sacristán mayor”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 170v.

“Frey Jayme Pasqual y Martí, natural de nuestro lugar de Moncada, en 9 de agosto 1641. En el año 1654 obtuvo la retoría de Vistabella, en el de [blanc] la

renunció y se bolvió al convento, en donde fue sacristán mayor y el principal sugeto que ocasionó la mudanza del rezo antiguo cisterciense en el romano. Murió en la ciudad de Teruel, del reyno de Aragón, en 20 de abril 1688, bolviendo de hazer las informaciones de don Gerónimo García, lugarteniente de protonotario de Aragón, en donde queda enterrado. Perdióse uno de los mejores sugetos para gobierno que tenía la Orden”: Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 63v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 69v-71; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 87v; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 231v-232v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 6v-7; títol de beneficiat de les Ànimes: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 260v-261v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 52.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 29v.

Bibliografia

Pascual y Martí, Jaime. Natural de Moncada. 1641. Religioso. Rector de Vistabella en 1654. Sacristán Mayor. +Teruel, 1688. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 29v; VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 34.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pasqual i Martínez, Juan

Lloc de naixement Moncada **Data** c. 1586 **+** 1609

Lloc de defunció Sueca **Data de defunció** 9 1624

Soterrat a Sueca, capella de Santa Anna de l'església parroquial

Pares i avis Lucas Pasqual, natural de València, i Paula Martínez, natural de Moncada; Avis paterns: Juan Pasqual, natural de Zaragoza, i Beatriz Março, natural d'El Puig; Avis materns: Pedro Martínez, natural de Saldón (Teruel) i Beatriz Micó, natural d'Alcoi

Observacions El pretendent tenia uns 23 anys d'edat. Els parents de l'avi Pedro havien exercit càrrecs municipals a Saldón. No consta l'aprovació de les informacions (exp. 230).
El candidat firmava Pasqual amb Q (exp. 335).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat –no sabem en que– en el moment d'iniciar-se les informacions: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 210v.

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Culla en 1611; prior de Sant Jordi de València i prelat del Col.legi (1613); rector de Sueca (c. 1615)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 16 12 1608 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 9-1-1609 **Data comissió presa d'hàbit** 14 6 1609

Resolució proves No hi consta

Informants fra Juan Vicente López; i fra Baltasar Primo (per als parents d'Aragó)

Creuament i presa d'hàbit

Data 6 7 1609 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Merino, president del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 19/06/1610

Data 25 7 1610 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 230

Fonts arxivístiques "Frey Juan Pasqual, natural de Moncada, reyno de Valencia. [Al marge:] Año de 1608. Clérigo. Padres: Lucas Pasqual, natural de Patraix y bautizado en la parroquia de San Juan de Valencia, y Paula Martínez, natural de Moncada. Abuelos paterns: // Juan Pasqual, natural de Zaragoza, y Beatriz Marco, natural del Puig de Valencia. Abuelos materns: Pedro Martínez, natural de la villa de

Freres de Montesa (1592-1701)

Saldón, reyno de Aragón comunidad de Albarrazín, y Beatriz Miró, natural de la villa de Alcoy, reyno de Valencia. Juan Pasqual, abuelo paterno de dicho frey Juan Pasqual, trahe su origen de las montañas de la villa de Torla, y de tan antigua hidalguía que los Pasquales, sus ascendientes, tuvieron en dicha villa de Torla de las montañas, repetidas vezes, los cargos más honrosos y decentes.

Dexó muy muchacho a Zaragoza, y en el reyno de Valencia se cassó en el lugar del Puig con Beatriz Marco, de cuyo matrimonio tubo por hijo a Lucas Pasqual, padre de frey Juan, circunstancias todas en abono de su mucha calidad, a que se sigue la de su bien vista limpieza. Pedro Martínez, abuelo materno, se fue también de la villa de Saldón al reyno de Valencia; se casó en Moncada con Beatriz Miró y tubo por hijos a Pedro Martínez y Paula Martínez, que cassó con Lucas Pasqual, padre de frey Juan Pasqual, y si este apellido gozó la hidalguía de Aragón, no le excluyó este honor al de Martínez, pues dio a los deste linage en su villa de Saldón los oficios de alcalde y regidor en no pocas ocasiones, y en todas tubieron assí este apellido de Martínez como en el de Miró, muy entera limpieza": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 67v-68.

"Frey Juan Pasqual. En 6 de julio 1609 tomó el hábito de freyle de Nuestra Señora de Montesa Juan Pasqual. Diósele el padre frey Pedro Merino, presidente del convento. Hízole professo a 25 de julio el padre prior fray Juan Salinas año 1610": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 99.

"Frey Juan Pasqual, de hedad 25 annos, vino al convento a tomar el hábito de conventual. Tomole en 6 de julio 1609, diósele el padre Merino en el capítulo, en la capilla de Santa Crus. Fiu-lo profés als 25 de juliol 1610, en virtud de una carta real. Ordenàs de epístola en València, als tempores de Nadal del ann 1610. Ordenàs de evangeli en València als tempores de la Trinitat del ann 1611. Fue proveydo en prior de Sant Jorge de Valencia y rector del collegio, y después fue promovido a la rectoría de Sueca, donde murió. Anima eius requiescat in pace": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 28.

Comissió per a les infomacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 210v-212; nomenament d'informant per les proves al regne d'Aragó: Ibidem, ff. 228-228v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 238v; llicència per a professar: Ibidem, 286v; títol de prior de Sant Jordi de València: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 88v-89v.

Butlla del papa Paule V conferint-li la rectoria de Sueca -7-III-1618-: AHN, OOMM, índex 196 [inventari de les butlles pontificies], nº 104.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 28.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46.

Genealogia en RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 12.

Bibliografía

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, pp. 747, 810.

Pascual y Martínez, Juan. Natural de Moncada. 1609. Religioso. Rector de Culla en 1611. Prior de San Jorge de Valencia en 1613. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 12, y el extracto de sus pruebas en I-27, f. 67v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 34.

"Tomó posesión de la rectoría de Sueca el día 29 de septiembre de 1618. Falleció en septiembre de 1624, a los 38 años de edad": BURGUERA, fray A. de C., Historia documentada de Sueca..., cit., vol. II, p. 513.

FOS i MARTÍ, Josep Lluís, "Biblioteques particulars de Sueca (1571-1624)", Quaderns de Sueca, III, Sueca, Ajuntament, (1982), en particular les pp. 66-68.

Frades de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pellicer i Ramos, Juan Ángel

Lloc de naixement València **Data** c. 1600 + 1621

Lloc de defunció **Data de defunció** 30 10 1632

Soterrat a Església del Temple

Pares i avis Antonio Pellicer i Úrsula Ramos, naturals ambdós de Benifaraig; Avis paterns: Matías Pellicer, natural de Benifaraig i Miata Marco, natural de Borbotó; Avis materns: Francisco Ramos, natural de Benifaraig i Francisca Romero, natural de València.

Observacions El pretendent tenia uns 18-20 anys d'edat. Els avis van tindre càrrecs "honrosos" a Benifaraig; i el matern –Francisco Ramos–, fou familiar del Sant Ofici (exp. 234).
Va faltar sent col.legal.
El 7-IX-1632 se li concedí llicència per a estudiar canons a la Universitat de València.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 22 8 1620 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 7-9-1620 **Data comissió presa d'hàbit** 4 12 1620

Resolució proves 21-11-1620

Informants fra Berenguer Vila, prior del Temple

Creuament i presa d'hàbit

Data 3 1 1621 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar 09/01/1622

Data 7 2 1622 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 234

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

"Frey Juan Ángel Pellicer. En 3º de henero de 1621, el prior fray Juan Salinas dio el hábito de freyle a Juan Ángel Pellicer, vezino de Valencia, y en 7 de febrero de 1622 dicho prior Salinas le dio la profesión con comissión de Su Magestad. Murió en el collegio de Sant Jorge de Valencia siendo collegial. 1632": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 154.

"Frey Juanángel Pellizer, novici conventual, prengué lo àbit en tres de jiner del any 1621 en la yglesia del convent de Nostra Señora de Montesa en presència de tot lo convent. Fiu-lo profés als 7 de febrer 1622": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 47v.

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 550-C, f. 81; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 89; ordre per a que professe: AHN, OOMM, 551-C, f. 15v; ordres per a passar a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 143v; títol de beneficiat de la Coronació de Nª Sª: AHN, OOMM, lib. 553-C, f. 156-156v; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 156v-157v.

El 7-IX-1632 se li concedí llicència per a estudiar cànons a la Universitat de València: AHN, OOMM, lib. 552-C, f. 179v-180.

Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 51.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 38.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 15v.

Bibliografia

Pellicer y Ramos, Juan Angel. Natural de Benifaraig. 1621. Religioso. Falleció siendo colegial en 1632. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 15v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 34.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Perales i Rodenes, Miguel

Lloc de naixement Montesa **Data** c. 1612 **+** 1633

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 23 9 1666

Soterrat a

Pares i avis

Pedro Perales, natural de Vallada, i Jerónima Rodenes, natural de Montesa; Avis paterns: Miguel Perales i Catalina Vila, naturals ambdós de Vallada; Avis materns: Juan Rodenes, natural de Montesa, i Isabel Pérez, natural d'Énguera.

Observacions

El candidat era estudiant i tenia uns 20-21 anys d'edat; un testimoni [Francesc Alcover, de 74 anys, natural de Montesa] va declarar que fra Bartolomé Perales i fra Pedro Perales, religiosos de Montesa, eren cosins germans de Miguel Perales, avi patern [f. 5]; altres asseguraren que hi havia "deudos con el hábito de Montesa" [f. 17v] (exp. 237).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent Sagristà major, cantor major, rober i infermer (28-VIII-1641); beneficiat de la Santa Creu [al capítol] (20-IX-1650); beneficiat de Sant Miquel [al claustre] (15-XII-1660); catedràtic de teologia moral (10-VII-1652); sotsprior (27-II-1660 - 23-IX-1666)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector d'Albocàsser (1643-1646)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "El prior fray Hilarión Gil con comission de Su Magestad dada en Madrid en 5 de julio de 1633, dio el hábito a frey Miguel Perales, de la villa de Montesa, en 3[1] de julio de 1633, en el presente convento. Le hizo Su Magestad merced de la rectoría de Albocácer y despues de tres años renunció y se bolvió al convento, donde fue sacristán mayor, cantor mayor y cathedrático, leyó cursos a ocho

religiosos": AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 165v.

Comissió per a que li facen les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 219v-220v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 248v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 35v; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 102v-103v; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria d'Albocàsser: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 218-218v; títol de beneficiat de la Santa Creu: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 20v; títol de catedràtic de teologia moral: Ibidem, ff. 109v-110v; títol de sotsprior: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 26-27; títol de beneficiat de Sant Miquel: Ibidem, ff. 46v-47v; títol de sotsprior (2on mandat): Ibidem, ff. 139-140V; nomenament per al títol de rober i infermer: AHN, OOMM, 841-C, f. 24.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 26v.

"En 31 de julio 1633 el muy reverendo padre fray Hylarión Gil, prior, etc, dio el ábito de freyle clérigo al licenciado Miguel Perales, de Montesa, y la profesión en el de 1634. Estudió en este colegio con mucha aprobación. Obtuvo el curato de Albocázer en el año 1643, y en el de 1646, con orden de Su Magestad, a petición suya renunció dicho curato y se bolvió al convento, en el qual fue maestro de novicios y ropero y leyó a seis freyles un curso de filosofía con gran erudito. En el de 1650 honrole Su Magestad con la chátreda que hay en dicho convento, en donde fue también cantor y sacristán mayor, por lo qual renunció los otros officios. En el año 1660, en 27 de febrero, le honrró Su Magestad con el sospriorato del convento bolviendo este título a los freyles, y hizole quatrienal. Tomó possession en 4 de abril dicho año. En el de 1664 le confirmó Su Magestad el sospriorato y gobierno hasta 23 de setiembre, en que murió en dicho convento": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 46.

Carta del rei al Lloctinent General comunicant-li haver donat llicència a fra Perales per a tornar al convent (2-IX-1646): AHN, OOMM, lib. 576, f. 117.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 46.

"Décadas nobles de la cronología montesiana", RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 57.

Bibliografia

Perales y Pérez Ródenas, Miguel. Natural de Montesa. 1633. Religioso. Rector de Albocácer en 1643. +1666. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 27, en VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias] "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), pp. 34-35.

Freres de Montesa (1592-1701)

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, vol. II, pp. 723-724.

MIRALLES SALES, José, La muy leal y noble Villa de Albocácer, (2ª edició), Castelló de la Plana : Sociedad Castellonense de Cultura, 1983, p. 265.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Perales i Vila, Bartolomé

Lloc de naixement

Vallada

Data

28

10

1561

1578

Lloc de defunció

Data de defunció

c. 1608

Soterrat a

Pares i avis

Andrés Perales i Agustina Vila, naturals ambdós de Vallada;
Avis paterns: Bartolomé Perales i Catalina Ferrer, naturals ambdós de Vallada;
Avis materns: Baltasar Vila, natural de Vallada, i Juana Gramatge, italiana

Observacions

"Joanna Gramatge era italiana, y que vino a Vallada muger de 26 años poco más o menos"; un avi per part de mare havia sigut justícia, jurat i mostassaf i síndic de Vallada, "que son officios de honrra". Les informacions foren vistes a l'efecte per per fra Luis Alçamora i fra Juan Perales, religiosos de Montesa (exp. 238).

En 1608 el rei escriví sobre la provissió del priorat de Sant Jordi d'Alfama, vacant per mort de fra Perales: AHN, OOMM, lib. 529-C, f. 218.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Prior de Sant Jordi d'Alfama (26-VII-1603)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "Don Bartholomé Perales, natural de Vallada, de edad de 16 años. [Al marge:] Clérigo. Año 1578. Padres: Andrés Perales y Agustina Vila, naturales de Vallada. Abuelos paternos: Bartholomé Perales y Catharina Ferrer, naturales de Vallada. Maternos: Baltasar Vila, natural de Vallada, y Juana Gramatge, italiana. El pretendiente es havido de legítimo matrimonio, y este y todos los

genealogiados son personas limpias de toda mala raza, muy buenos christianos y temerosos de Dios; nunca usaron de officios viles, si que trabajaron en sus haziendas. La abuela materna era de de Italia, y aunque [f. 121] no se halla noticia de qué familia fuesse, contestan que era buena christiana. Aprobaron esta información dos freyles conventuales": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 120v-121.

"El reverendo frey Bartholomé Perales tomó el hábito el día de Nuestra Señora, es a saber, la natividad, qués a 8 de setiembre, en el año de 1578. Dióselo el muy yllustre señor don Juan de Borja Manuel, comendador mayor, y dixo la missa el padre prior del convento frey [sic: per fray] Pedro Texidor. Empesó de hazer la probassión el día de Sant Miguel, qués a 29 de setiembre, de dicho anyo 1578. Hizo dezisiete años a 28 de octubre de dicho año, como por relación de mossén Martin Alcover, regente de vicario de Vallada, se mostró, y ansí, de dicho día adelante le corre la ancianía, siendo esta la orden y determinación del auto capitular del año 1576. Fue provehido en prior de San Jorje de Alfama en [blanc] de [blanc] en el anyo 160[blanc]. Murió en [blanc] del mes [blanc] anyo de 160[blanc]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoria I], f. 76.

"Frey Perales, en vida del Maestre, siendo conventual, con licencia del Maestre estava en servicio de don Thomás de Borja, canónigo de Toledo. Conviene mandarle vaya a residir al convento, no obstante que pide porrogación de seis meses": Consulta del Consell d'Aragó de 9-VIII-1593. AHN, OOMM, lib. 582-C, p. 180.

Títol de prior de Sant Jordi d'Alfama: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 155-155v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 32v.

Bibliografia

Perales y Vila, Bartolomé. Natural de Vallada. 1578. Religioso. Prior de San Jorge de Alfama. *1562. Su genealogía y el extracto de sus pruebas en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 126v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 35.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Pérez d'Escartí, Ignacio

Lloc de naixement València **Data** + 1695

Lloc de defunció **Data de defunció** 1741...

Soterrat a

Pares i avis Jaime Pérez, natural de Faura, i Àngela María d'Escartí, natural d'Ontinyent;
Avis paterns: Francisco Pérez, i Margarita Ferriz, naturals ambdós de Faura;
Avis materns: Tomás d'Escartí i Jerónima Moreno, naturals ambdós de Carcaixent

Observacions Borbònic.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat. Estudià lleis i cànons

En el Sacre Convent Catedràtic de teologia moral (28-V-1710)
beneficiat del benifet de Sant Jaume (28-V-1710);
beneficiat del benifet de Santa Anna (17-IV-1711)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Moncada –terna de 9-VIII-1712–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 30 6 1694 **Mercè concedida per** Carlos II

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 28 2 1695

Resolució proves

Informants fra Bonifacio Servent i Mira, prior i rector de Cervera

Creuament i presa d'hàbit

Data 1 6 1695 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 10/05/1696

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN Perdut

Fonts arxivístiques Comissió per a les proves: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 105 i ss; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 133; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 178-178v; ordres per a que passe a estudiar al col·legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 187v-189v; títol de catedràtic de teologia moral del Convent: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 52-54; títol de beneficiat de Sant Jaume: Ibidem, ff. 49v-51; títol de beneficiat de Santa Anna: Ibidem, ff. 81-81v; terna per a la parròquia de Moncada: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 96v.

“ayudó mucho a la entrega del castillo, y se ha mantenido en él todo el referido tiempo”: terna del lloctinent general al rei, de 16-VIII-1707, per a la provissió

Freres de Montesa (1592-1701)

del rectorat del Col.legi AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 6v.

“Frey don Ignacio Pérez, cura actual de Moncada, estudió leyes y cánones, fue catedrático de theología moral en el Sacro Convento, se mantiene en la Corte por los motivos que el Consejo tendrá presentes, tiene de edad 63 años y de ábito 46”: el prior del Sacre Convent al Consejo de las Órdenes sobre els frares clergues, Montesa, 30-VI-1741: BAILA, F., La educación en la Orden..., cit., p. 294.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

Pérez de Escartín, Ignacio. Natural de Valencia. 1695. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 35.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Pineda i Novella, Dionisio

Lloc de naixement

València

Data

1565

1576

Lloc de defunció

Data de defunció

1632

Soterrat a

Pares i avis

Andrés Martín Pineda, escrivà de manament, i Beatriz Juan Novella;
Avis paterns: Andreu Honorat Pineda, procurador del rei a la ciutat de València, i Eugenia Gaset;
Avis materns: Baltasar Novella i Beatriz Ximénez, naturals tots de València

Observacions

El pretendent tenia uns 11 anys d'edat. No consta l'aprovació de les informacions (exp. 239).

El 13-XII-1617 el rei l'exonerà del càrrec de prior del col.legi, mantenint-li el de prior de Sant Jordi i el salari corresponent.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Llicenciat

En el Sacre Convent

Pitancer (1593)

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Perputxent (1604);
rector de La Jana;
rector de Vistabella (1606);
rector de Silla;
prior de Sant Jordi de València (1-VI-1616)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

fue procurador patrimonial de Su Magestad, y el padre escrivano de mandamiento en la Real Audiencia de Valencia": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 142.

"Frey Dionisio Pineda recibió el ábito de conventual en 15 de abril año 1576 en la yglesia del Temple de Valencia, dióselo frey Miguel Arándiga con comisión del yllustrísimo señor Maestre hecha a [blanc] de [blanc] año 1576. Dixo la misa el dicho frey Arándiga, padrinos fueron frey Balthasar Primo y frey Tolsá. Tenía este día once años y seis meses": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoria I], f. 56v.

Títol de prior de Sant Jordi de València: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 186v-188.

El 13-XII-1617 el rei l'exonerà del càrrec de prior del col.legi, mantenint-li el de prior de Sant Jordi i el salari corresponent: AHN, OOMM, lib. 530-C, ff. 217v-218.

"En el dicho año 1604, por octubre, se opusieron a la primera vacación del curato de La Jana el licenciado frei Dionisio Pineda...": PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 372.

Desapropiament "fet de sa propria ma y fermat de aquell a catorse de febrer 1632": AHN, OOMM, lib. 677, f. 9v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 33.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31v.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, pp. 747-748, 810.

Pineda y Novella, Dionisio. Natural de Valencia. 1575. Religioso. Rector de Perpunchent, de Jana, de Vistabella y de Silla. Prior del Colegio de la Orden. +1631. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 142: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 36.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom	<input type="text" value="Pisà i Cerdà, Rafael"/>		
Lloc de naixement	<input type="text" value="El Grau –hui València–"/>	Data	<input type="text" value="26"/> <input type="text" value="3"/> <input type="text" value="1682"/> <input type="text" value="1700"/>
Lloc de defunció	<input type="text" value="Canals"/>	Data de defunció	<input type="text" value="2"/> <input type="text" value="4"/> <input type="text" value="1748"/>
Soterrat a	<input type="text"/>		
Pares i avis	<p>Rafael Pisà, familiar del Sant Ofici, i María Cerdà, naturals ambdós d'El Grau –hui València–</p> <p>Avis paterns: Miguel Pisà i Juana Bautista Remoí –Remoy–, naturals ambdós d'El Grau;</p> <p>Avis materns: Gabriel Cerdà, natural de Mallorca, i Ana María Domingo, natural d'El Grau</p>		
Observacions	<p>El pare i els avis van exercir càrrecs municipals al Grau. A més, foren familiars del Sant Ofici Francisco Pisà, tio de l'avi patern, com també ho era aleshores Rafael Pisà, pare del pretendent. Una filla de l'àvia paterna estava casada amb don Pablo Goya, i el pare d'aquest era cosí germà del canonge Gaspar Domingo i tio del canonge Vicente Domingo, ambdós prebendats de la Seu de València (exp. 240).</p> <p>Austriacista.</p>		

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics	<input type="text"/>
En el Sacre Convent	<input type="text" value="Beneficiat de Sant Miquel, a la capella de Nª Sª dels Àngels (3-VI-1722); sagristà major (1732)"/>
En els priorats i rectories de l'Orde	<input type="text"/>
Altres	<input type="text"/>

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació	<input type="text" value="9"/> <input type="text" value="6"/> <input type="text" value="1700"/>	Mercè concedida per	<input type="text" value="Carlos II"/>
Inici proves	<input type="text" value="25-6-1700"/>	Data comissió presa d'hàbit	<input type="text" value="6"/> <input type="text" value="10"/> <input type="text" value="1700"/>
Resolució proves	<input type="text" value="28-8-1700"/>		
Informants	<input type="text" value="fra Luis Gosalbo, rector de Moncada; fra Pedro Descallar, cavaller de Montesa, per a l'avi de Mallorca"/>		

Creuament i presa d'hàbit

Data	<input type="text" value="21"/> <input type="text" value="11"/> <input type="text" value="1700"/>	Lloc	<input type="text"/>
Ministres	<input type="text"/>		
Padrins	<input type="text"/>		

Professió

Llicència per a professar	<input type="text" value="12/11/1701"/>		
Data	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text" value="1701"/>	Lloc	<input type="text"/>
Ministres	<input type="text"/>		
Padrins	<input type="text"/>		

Fonts documentals

Exp en el AHN	<input type="text" value="240"/>
----------------------	----------------------------------

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

“A vint y sis de març del any mil si-sens güitanta dos, naixqué un fill de Rafael Pissà, ciutadà, y de Maria Cerdà, cóniuges, y a vint i güit de dits yo, el infraescrit, lo batechí segons el ritu de la Santa Mare Iglesia i el Sant Concili Tridentí. Posaren-li noms Rafel, Manuel, Pere, Antoni. Foren padrins Pere Bru, mercader, y Isabel Maria Asencio, de València”: [Arxiu de la Parròquia del Grau de València (exp. 240)].

“Frey don Rafael Pissà. Nació en el Grau en el año 1683, a 25 de marzo. Tomó el hábito en 21 de noviembre 1700 y professó en 1701. En 14 de julio de 1732 fue nombrado sacristán mayor de este Sacro Convento por jubilación de frey Antonio Cruz. Fue sepultado entre las ruínas de la yglesia por el terremoto de 23 de marzo, y falleció después en Canales, a 2 de abril, a las 9 de la noche que hubo otro terremoto”: Edad, ancianidad y méritos de los religiosos clérigos...: AHN, OOMM, lib. 818-C, f. 2.

Nomenament d'informant i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 143-149v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 181v-182; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 45v-46v; ordres per a que passe a estudiar al col·legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 57v-59; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 348v-349.

Austriacista: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 108-108v. L'1-XI-1717, el rei autoritzà publicar la seua sentència per haver seguit l'Arxiduc: AHN, OOMM, 537-C, ff. 95-96.

En 1728 se li concedí permís per a traslladar-se a Viena “por dependencia de su hermano y casa”, tornaria en 1732: AHN, OOMM, lib. 846-C, ff. 118 i 230-230v.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **+**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques

"El reverendo frey Juan Piulart tomó el ábito a 19 de agosto 1576 en el Temple, en Valencia. Dióle el ábito el reverendo prior del Temple frey Tolsá. Empezó de hacer la probación a 4 de enero del año 1577": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 63.

Títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 143; títol de sotsprior: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 36-36v i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoria II], ff. 6-6v.

"Frey Juan Piulart, en 19 de agosto 1576. Tomó el ábito en el Temple de mano

del prior frey Sebastian Tolçà. Començó el noviciado en 4 de enero 1577. Fue suprior del convento con título de Su Magestad. Después dexó el ábito y se entró en la religión de los Capuchinos, en donde murió santamente en el convento de Alzira siendo su presidente": "Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31v.

Bibliografia

Pulart (sic), Juan. 1576. Religioso. Pasó a la Orden de los Capuchinos: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 37.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Salvador Primo Primo, llaurador, i Eulalia Aràndiga Terol;
Avis paterns: Baltasar Primo i Esperanza Primo Cascant;
Avis materns: Jerónimo Aràndiga Martí i Águeda Terol Cascant, naturals tots de Montesa

Observacions La família era de llauradors “muy honrrados”. D'altra banda, van ser familiars de la Inquisició un germà del pare, Bartolomé Primo; i Jerónimo Aràndiga i Vicente Aràndiga, de la mateixa família. A més, comptaven amb diversos parents en l'orde de Montesa: fra Baltasar Primo (1564), rector de Sant Mateu i capellà del rei, fra Luis Primo (c. 1530) i fra Baltasar Primo (1577), rector de Silla; el venerable fra Miquel Aràndiga (1569); fra Gaspar Aràndiga (1564), rector de Vallada i després de Montesa; i fra José Aràndiga (1625), prior de Cervera (exp. 245).
Borbònic.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector –vicari– interí de Montesa per absència del titular, fra José Cambra (1707);
rector de Sant Mateu (c. 1710);
rector de Sueca –proposta de 13-I-1722–; possessió: 26-VI-1724

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

“En treze de noviembre mil seiscientos setenta y siete yo, fray Vicente Oxeda, vicario de la Parroquial de Montesa, bautizé a Vicente, Antonio, Martí, Melchor, Gelasio, Bonaventura, hijo de Salvador Primo y de Eulalia Arándiga. Fueron padrinos Baltasar Arándiga y Estacia Primo. Fray Vicente Oxeda, vicario”: [Arxiu de la Parròquia de l'Assumpció de Montesa (exp. 245)].

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 94v-95v, comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 132-132v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 178-178v; ordre per a que passe a estudiar al col·legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 194v; títol de vicari interí de Montesa –i examen per a la provissió de la rectoria–: AHN, OOMM, lib. 845-C, ff. 14-14v (amb instruccions secretes per a prendre possessió, que rebria el notari Gaspar Mey): Ibidem, f. 15v.

“Ha sido uno de los que entregaron el castillo de Montesa a las armas de Vuestra Magestad, quedándose en él todo el tiempo que duró el sitio...”: terna del lloctinent general al rei, de 16-VIII-1707, per a la provissió del rectorat del col·legi: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 6v.

“El día 26 del corriente [juny de 1724] tomó posesión del curato de Sueca frey Vicente Primo”: AHN, OOMM, lib. 846-C, f. 10v.

Va testar davant Vicente Mars –o Mas–, notari de Sueca, el 29-VII-1737: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 193v. Desapropí i testament, a més, en AHN, OOMM, leg. 2389.

“Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles”: AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 94.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

Primo y Arandiga, Vicente. Natural de Montesa. 1695. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 37.

BURGUERA, fray A. de C., Historia documentada de Sueca..., cit., vol. II, p. 514.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1557

Lloc de defunció **Data de defunció** 1603

Soterrat a

Pares i avis
Ausias Primo, natural de Montesa i Juana Vinader –o Viñader–, natural de Cabdet;
Avis paterns: Pedro Primo i Tala Arándiga, naturals ambdós de Montesa;
Avs materns: Bartolomé Vinader i Isabel Gonzalbo, naturals ambdós de Cabdet, aleshores València

Observacions
El pretendent tenia uns 20 anys d'edat; l'avi fou jurat i justícia a Montesa i el pare, lloctinent de la vila (exp. 247)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent
Rober (1583);
beneficiat de las Ànimes (25-I-1589)

En els priorats i rectories de l'Orde
Rector de Silla (1603)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercè concedida per

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques

deste procrearón al sobredicho frey Balthasar como a su padre, del que contrataron in facie ecclesiae. Pedro Primo y Fulana Arándiga, cuyo nombre no se halla, tal era el natural descuydo de aquellos tiempos, y todos los aquí mencionados fueron de los linages más antiguos, limpios y honrrados de Montesa y Caudete, y como a tales ocuparon en estas villas los cargos de jurado y justicia. Pero no tubieron la calidad de hidalgo que se buscava entonces en los freyles clérigos [f. 87v] como huviesse quien con ella, u con la del noble o hijodalgo, quisiesse pretender las plazas de conventuales que tiene dicha orden de Montesa para los freyles clérigos": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 87-87v.

"El reverendo frey Baltazar Primo tomó el ábito de freyle a 14 de abril, octava de Pascua de Resurrección del año de 1577, en el convento de Nuestra Señora de Montesa. Dióselo el muy illustre señor don Juan de Borja y de Manuel, comendador mayor. Dixo la missa el padre prior de convento, fray [sic: per frey] Pedro Texidor. Empesó de azer la probación sábado, a 31 de agosto del año 1577. Hizo profesión el día de Nuestra Señora de setiembre, que es a ocho, del año 1578, por manos del muy illustre señor don Juan de Borja y de Manuel, comendador mayor. Cantó misa en el año 1581. Fue nombrado ropero del convento en 12 de abril 1583. Diósele en el año 1589 la provisión del beneficio de las Almas. Fue nombrado por retor de Silla por Su Magestad, tomó la possession della en el año 1603 a [blanc] de [blanc] dicho año. Murió a 10 de noviembre dicho año 1603, fue albacea su ermano, mossén Primo": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], ff. 66-66v.

Títol de beneficiat de les Ànimes: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 179-179v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31v.

Bibliografia

Primo y Viñader (sic), Baltasar. 1577. Religioso. Rector de Silla. *1577. +1605. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 41: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 37.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** +

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

"El reverendo frey Balthazar Primo, sacerdote professo conventual y beneficiado en Sanct Míguel, oy que contamos el primer de junio, le a echo merced Su Señoría yllustrísima del priorato de Borriana, año 1576, y por renunciación de frey Bartholomé Fito fue provehydo en rector de Montesa en junio de 1583. Tomó el hábito en 14 de março 1564 con comisión del yllustrísimo señor Maestre frey don Pedro de Borja a don Johan Tallada, sosclavero. Hísole Su Magestad merced de, por sus aventajadas partes, virtud y letras, de ser su capellán y retor de la villa de Sant Matheo, y después, renunciando dicho curato, se le hizo merced del priorato de Borriana y retoría de Moncada, la que hoy rige con el aplauso y satisfación que de persona tan religiosa y docta se debe esperar": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 28.

Títol de rector de Montesa: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 18-19; títol de capellà d'honor del rei: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 19v-20 i RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 1; proposta per a la rectoria de Sant Mateu: AHN, OOMM, lib. 545-C, ff. 76-76v; llicència del Mestre per anar a estudiar a València: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 204.

Els canvis de càrrecs de fra Fito i fra Primo en AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 18-19 i 74v-75.

El 24-IX-1594 el rei agraf al virrei de València les seues gestions per a que fra Baltasar Primo prenguera possessió de la parròquia de Sant Mateu: AHN, OOMM, lib. 538-C (índex del Curiae Montesiae I, hui perdut).

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 29v.

Bibliografia

SAMPER i GORDEJUELA, frey Hipólito de [religiós de Montesa (1652-1700)], Montesa Ilustrada. Origen, fundación, principios, institutos, casos, progresos, jurisdicción, derechos, privilegios, preeminencias, dignidades, oficios, beneficios, héroes y varones ilustres de la real, ínclity y nobilíssima religión militar de N. S. Santa María de Montesa y San George de Alfama, València, Gerónimo Vilagrassa, 1669, vol. II, p. 812.

Primo, Baltasar. 1564. Religioso. Rector de Montesa, de San mateo en 1594. Capellán de Honor de S.M. Prior de Burriana y Rector de Moncada. +1612, en VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), pp. 36-37.

SANMARTÍN BESALDUCH, Adolf, "Anomenamet de rectors i beneficiats per a l'Església Parroquial de Sant Mateu a les acaballes de l'ordre de Montesa, 1787-1837", BCEM, n° 21 (1988), pp. 17-24

CERDÀ, J., "De freyles conventuales...", cit., pp. 201-205.

FELIPO ORTS, Amparo, MIRALLES VIVES, Francisca, Colación de grados en la Universidad Valenciana Foral, València, Universitat de València, Servei de Publicacions, 2002, p. 297.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Puig i Villarreal, Vicente

Lloc de naixement València **Data** c. 1637 **+** 1655

Lloc de defunció València **Data de defunció** 10 4 1684

Soterrat a Parròquia de Sant Salvador de València, en la sepultura de la seua família

Pares i avis Cosme Puig, natural de Murla, i Luisa Villarreal, natural de València;
Avis paterns: Vicente Puig i Josefa Simó, naturals ambdós de Murla;
Avis materns: Vicente Villarreal i Francisca Llopis, naturals ambdós de València

Observacions El pretendent tenia uns 15-18 anys d'edat. L'avi patern va exercir càrrecs municipals a Murla. Van ser familiars del Sant Ofici Lorenzo Villarreal, besavi del pretendent, i Miguel Simó, pare de l'àvia paterna. Finalment es declarà que l'àvia materna tenia un germà de l'hàbit de Montesa, rector de Silla –Juan Vicente López o Llopis– (exp. 248, ff. 2, 4, 5, 20 i 23)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de la Salzadella (1669);
rector de Les Coves de Vinromà –proposta del rei de 14-VII-1670–;
rector de Silla (1677 - 1684)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 5 6 1655 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 27-6-1655 **Data comissió presa d'hàbit** 6 9 1655

Resolució proves 30-8-1655

Informants fra Baltasar Mira de Marquina, rector de Rossell i La Sénia

Creuament i presa d'hàbit

Data 10 11 1655 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, president del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 27/09/1656

Data 1657 **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 248

Fonts arxivístiques Comissió per a que li facen les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 242v-243v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 261v-262v; llicència per a professar: Ibidem, f. 297v; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 33-34v; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Les Coves: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 138v-

Freres de Montesa (1592-1701)

139v.

Va fer desapropiament dels seus béns en mans del notari Pere Sessé, el 3-IV-1684: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 52v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 35.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 71.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 71.

Bibliografia

Puig y Villarreal, Vicente. Natural de Valencia. 1655. Religioso. Rector de Salsadella en 1669, de las Cuevas en 1670 y de Silla en 1677. +Valencia, 10 de abril de 1684. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 35: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 37.

MIRALLES, J., La villa de Salsadella, cit., p. 141.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Quiles i Berbegal, Juan Bautista

Lloc de naixement Russafa –hui València– **Data** c. 1605 **+** 1625

Lloc de defunció Benicarló **Data de defunció** 30 11 1648

Soterrat a Església parroquial de Benicarló

Pares i avis Jerónimo Quiles, natural de Russafa, i Vicenta Berbegal, natural de Sagunt; Avis paterns: Juan Quiles, natural de Russafa, i Isabel Segura, natural d'Alcañiz (Aragó); Avis materns: Francisco Berbegal i Luisa Conejos, naturals ambdós de Sagunt

Observacions El pretendent tenia uns 18-20 anys d'edat (exp. 250)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Beneficiat de la Coronació de N^a S^a (12-XI-1632)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Perputxent (1635-1643); rector de Benicarló (1642-1648)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 5 1625

Mercè concedida per Felipe IV

Inici proves 24-5-1625

Data comissió presa d'hàbit 19 8 1625

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

26-7-1625

Informants

fra Bartolomé Roca

Creuament i presa d'hàbit

Data

28

8

1625

Lloc

Montesa

Ministres

fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

12/08/1626

Data

Lloc

Montesa

Ministres

fra Vicente Vila, president del convent de Montesa

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

250

Fons arxivístiques

"Frey Joan Bautista Quiles. En 28 de agosto de 1625, en el convento de Nuestra Señora de Montesa, tomó el hábito de freyle Juan Bautista Quiles, vezino de Rusafa. Diósele con comisión de Su Magestad, el padre prior fray Juan Salinas. En 12 de agosto 1626, el presidente frey Vicente Vila, con comitió de Su Magestad despachada en Madrid, le dio la profesión. Provehióle Su Magestad en la retoría de la Vall de Perpuxente, y después en la de Vinicarlón por muerte del doctor frey Joan Rovira en el año 1642. Murió en dicha retoría, día de San Andrés [30-XI] de 1648": AHN, OOMM, lib. 812-C, [Cantoría II] f. 136.

"Frey Joan Battiste Quiles, natural de Rusafa, li doní el hábito yo, fray Juan Salines, prior del convent de Montesa, en 28 de agost 1625, ab comissió de Sa Magestad. Feu-lo profés frey Vicent Vila, president del convent, ab comició real de Sa Magestad despagada en Madrid en 12 de agosto 1626 en presentia de tot lo convent capitularment": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 48.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 217-217v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 235; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 14v; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 62v; títol de beneficiat de la Coronació de N^a S^a: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 193-194v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 38-39.

"Décadas nobles de la cronología montesiana", RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 52v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 20v.

Bibliografia

Quiles y Berbegal, Juan Bautista. Natural de Ruzafa. 1625. Religioso. Rector de Perpunchent y de Benicarló. +1648. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 20v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 37.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis José Ram, notari, natural de Gandia, i Luisa Fortuny, natural de València; Avis paterns: Pedro José Ram i Isabel Juana Sapena, naturals ambdós de Gandia; Avis materns: Juan Antelmo Fortuny, natural de Mallorca, i Juana Ángela Navarro, de Montesa

Observacions El pretendent tenia uns 18-20 anys d'edat. El pare, José Ram, va tindre un plet amb el procurador fiscal del rei on intentà provar que era cavaller "hidalgo", descendent dels Ram de Montoro d'Aragó. La família Navarro de l'àvia materna comptava amb familiars de la Inquisició, com Lluís Navarro, cosí segon de dita àvia –l'expedient còpia la seua partida de bateig–. D'altra banda, pel que feia al cognom Fortuny, es declarà que a Mallorca hi havia molts familiars de la Inquisició i cavallers de Sant Joan, un d'ells gran conservador de dita Religió (exp. 251).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

"Frey Carlos Ram. A 10 de agosto 1640 tomó el hábito de freyle frey Carlos Ram, natural de Valencia. Dióselo con comisión de Su Magestad frey Pedro Rossell, primer anciano y presidente deste convento, por venir la comisión al freyle professo más anciano, aunque estava el prior fray Hylarión Gil en casa. Hizole professo el mismo frey Pedro Rossell, con comisión de Su Magestad, en 1 de setiembre 1641": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 169v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 162v-165; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 35-36; llicència per a professar: Ibidem, ff. 90-90v; ordres per a que passe a estudiar a València: Ibidem, ff. 98v-99v; títol de beneficiat de la Coronació: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 34v-35v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 50.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 63.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 28v.

Bibliografia

Ram de Montoro y Fortuny, Carlos. Natural de Valencia. 1640. Religioso. Rector de Ares en 1646. +1648. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 28v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 37.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Rausell i Mompó, Vicente

Lloc de naixement L'Olleria **Data** c. 1611 **+** 1633

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 15 9 1672

Soterrat a Montesa, capella de N^a S^a de Gràcia, al claustre del Sacre Convent

Pares i avis José Rausell i Melchora Bonet;
Avis paterns: José Rausell i Margarita Molla;
Avis materns: Pedro Bonet i Esperanza Mompó, naturals tots de L'Olleria

Observacions El pretendent tenia uns 20-22 anys d'edat. El pare i els avis eren tots llauradors antics i alguns parents van exercir càrrecs municipals a L'Olleria; (exp. 267).

Organista del convent, el rei el va jubilar el 30-VII-1671 "por hallarse con más de setenta años de edad y enfermo, y con una úlcera en la garganta incurable": AHN, OOMM, lib. 535-C, ff. 109-110.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Beneficiat de la Coronació de N^a S^a (20-IX-2008); almoiner (28-VIII-1641)

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Frares de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 196v-199; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 247v-248v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 35v; títol de beneficiat de la Coronació de N^a S^a: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 20v; almoiner: AHN, OOMM, lib. 841-C, f. 24.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 46-47.

"Décadas nobles de la cronología montesiana", RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 57.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 26v.

Bibliografia

Ransell (sic) y Mompó, Vicente. Natural de Olleria. 1633. Religioso. +1672. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 26v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 37.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Requena i Selva, Gaspar

Lloc de naixement Montesa **Data** 9 12 1576 + 1586

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Miguel Requena i Esperanza Selva, naturals ambdós de Montesa;
Avis paterns: Miguel Rafael Requena i Isabel Cascant, naturals ambdós de Montesa;
Avis materns: Martín Selva i Catalina Esparza, naturals ambdós de Vallada

Observacions No consta l'aprovació de les informacions a l'expedient (exp. 255 bis).
També va ser religiós de Montesa el seu cosí germà, Pedro Fito Selva (1576).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Cantor major (13-III-1606);
beneficiat de Sant Miquel (13-III-1606)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Beniarrés –presentació a l'ordinari: 7-X-1606–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per** Mestre Borja

Inici proves 15-7-1586 **Data comissió presa d'hàbit** 12 8 1586

Resolució proves No hi consta

Informants fra Baltasar Primo, rector de Montesa

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 9 1586 **Lloc** Montesa, església parroquial

Ministres fra Francisco Tallada, comanador d'Ares

Padrins fra Gabriel Sograñes, prior del convent de Montesa, i fra Francisco Martí

Professió

Llicència per a professar **Data** 14 12 1591 **Lloc** Montesa

Ministres fra Guillem Sans, sotsclauer

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 255 bis

Fonts arxivístiques "Frey Gaspar Requena, natural de Montessa, de edad de 12 años. [Al marge:] Clérigo. Año 1586. Padres: Miguel Requena y Esperanza Selva, naturales de Montesa. [f. 129] Abuelos paternos: Miguel Raphael Requena y Isabel Cascante, naturales de Montesa. Maternos: Martín Selva y Catharina Esparza, naturales de Vallada. Todos los genealogiados son christianos viejos y limpios de toda mala raza de judío etc, sin que les toque ninguna fealdad en ningún grado por muy remoto que sea, según afirma la voz común y fama pública, que también assegura ser el pretendiente nacido y procreado de legítimo matrimonio.

Freres de Montesa (1592-1701)

No hai aprobació": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 128v-129.

"Frey Gaspar Requena recibió el hábito desta Orden en 8 de setiembre año 1586 en la yglesia parrochial de la villa de Montesa. Dióselo el comendador de Ares frey don Francisco Tallada con comission del señor Maestre, dixo la missa el rector frey Primo, y padrinos fueron el padre prior del convento, fray Gabriel Sograñes, y frey Francisco Martí. Tenía este día dicho frey Requena dies años y tres meses. La comission fue despachada en 12 de agosto del sobredicho año 1586, en la qual manda Su Señoría ilustrísima dicho frey Gaspar Requena entre en número de los carorze conventuales, y esto por memoria que así contiene en dicha comission. Empessó de hazer la provassión martes, en primero de agosto 1589. Hyzo proffession en 14 de deziembre 1591 por horden de su [e]xelencia, reçibiola frey don Guillem Sans, [sos]clavero de la Horden, y por ser verdad yo, frey Selva, cantor major, ago verdadera fe y lo firmo de mi mano. Frey Pedro Selva, cantor major [firma i rúbrica]. Frey don Pedro de Rojas, lugartiniente general de la orden de Montesa por Su Magestad, conforme a la declaraçión que hizo y está continuada en la ancianidad de frey Joan Borja en el presente libro, declara que a frey Gaspar Requena le a de començar a correr la ancianidad a 9 de deziembre 1592, porque aquel día cunplió 17 años": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 107.

"Frey Gaspar Requena, sacerdot. Tornà del monestir de Benifaça, a hont és estat retirat quatre anys per orde de Sa Magestat. Tornà dit als 26 de noembre de 1605. Als 13 de mars de 1606, lo proveí Sa Magestat en lo offici de cantor major del convent, y en lo benefici de Sant Miquel, de valor de 15 lliures cada un ann de renda. Fon proveït en una de les retories de Perpuxent als 17 de octubre de 1606 [al marge:] Obiit": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 11.

Les despeses per a traslladar-lo a Benifassà en AHN, OOMM, lib. 582-C, ff. 546-548.

Comissió per a donar-li l'hàbit, lliurada pel mestre Borja a fra Francisco Luis Tallada, comanador d'Ares dins l'expedient: AHN, expedients de religiosos de Montesa, nº 255 bis).

Nomenament d'informant: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 115v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 116v; títol de beneficiat de Sant Miquel i de cantor major del convent: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 30v-31; presentació al bisbe -7-X-1606- per a la parròquia de Beniarrés: AHN, OOMM, lib. 529-C, ff. 184v-185.

Butlla dirigida a l'oficial de València per a que li done la possessió de la

rectoria de Perputxent (5-IV-1606): AHN, OOMM, índex 196 [inventari de les butlles pontificies], nº 99.

"Noble y amado nuestro. Porque por parte de frey Gaspar Requena, rector de la yglesia parroquial del lugar de Benillup y Benirraez, se me ha supplicado que attento que por la expulsión de los moriscos del reyno de Valencia han quedado despoblados los dichos dos lugares, y que nadie vive en ellos ni él se puede sustentar allá, le haga merced de darle licencia para renunciar la dicha rectoría y bolverse a ser conventual del dicho convento de Montesa. Y por algunos justos respectos y consideraciones lo he tenido por bien [...]. Madrid a XVIII de noviembre MDCXII": AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 44-44v. Malgrat tot no va renunciar i va continuar a la seua rectoria: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 60-60v. El 3-VIII-1619 se li donà llicència –sembla que ja definitiva– per abandonar la seua rectoria de Perputxent i tornar al convent de Montesa: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 63v-64v.

"El reverendo frey Gaspar Requena entró en el torno de las misas a 4 de desiembre del año 1605. Entró en el altar major porque así lo determinó el convento, sin azer las tres semanas que los sacerdotes nuevos solían celebrar, pero obligole el convento que celebrase por cada sacerdote una semana porque se exercitase": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 177v.

1606, febrer 10. Montesa. Consulta del prior fra Juan Salinas al vicecanceller i assessor general, fra Diego de Covarrubias, per a l'ofici de cantor major en favor de fra Gaspar Requena: AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 138-138v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36.

Bibliografia

Requena y Salvá (sic), Gaspar. Natural de Montesa. 1586. Religioso. Subrior del Convento. Rector de Carpesa. Prior de Burriana. Capellán de Honor de S.M. *1574. Su genealogía y el extracto de sus pruebas en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 128v: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 38.

Els càrrecs en l'Orde descrits abans –també en Décadas nobles de la cronología montesiana, cit., f. 36–, no ens consta que els obtingués fra Requena.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1569 **+**

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1618

Soterrat a

Pares i avis Juan Rexach, llaurador, natural de Canals, i Esperanza Agulló, naural de Xàtiva;
Avis paterns: Juan Rexach i Juana Saurina, naturals ambdós de Canals;
Avis materns: Jaime Agulló i Margarita Mollana –per Mollà–

Observacions Les informacions estan en valencià, i el pretendent tenia entre 10-12 anys d'edat. La germana de la mare era la beata Agullona, protegida del Patriarca Ribera. No consta l'aprovació (exp. 255).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercè concedida per

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques "Frey Miguel Rexach, natural de Canales, de 12 años. [Al marge:] Clérigo. Año 1581. Padres: [f. 126] Juan Rexach, natural de Canales y Esperanza Agulló, natural de Xàtiva. Abuelos paternos: Juan Rexach y Hierónima Saurina, naturales de Canales. Maternos: Jayme Agulló y Hierónima Mollá, naturales de Xàtiva. Todos los genealogiados son bien nacidos de linage, limpio de toda mala raza de judío, etc, en qualquier grado por remoto que sea, y es voz común y fama pública, sin haver cosa en contrario, y el pretendiente es hijo legítimo, por tal havido y sin contradición reputado, etc. No hay aprobación": RAH, CSC,

Frades de Montesa (1592-1701)

sign. I-27 [9/601], ff. 125v-126.

“Frey Miguel Rexach tomó el hábito de freyle conventual de nuestra Orden en tres días del mes de çetiembre, año 1586, en la yglesia de las casas del Temple, por manos de frey Bartholomé Fito, prior del Temple, con comission del illustrísimo señor Maestre. Cantó la missa el mismo prior, frey Bartholomé Fito. Fueron padrinos frey Pere Fito y frey Bartholomé Perales, freyles conventuales de nuestra Horden. Enpessó de azer la probassión en [blanc] de [blanc] año [blanc]. Hyzo porfession en 8 de março 1592, con comission y horden de su excelencia Maestre, recibiola frey don Guillem Sans, sosclavero de la Horden”: AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 105v.

"El rey. Venerable, devoto religioso y amado nuestro. Porque aviendo considerado la larga reclusión que frey Miguel Rexach, freyle de la orden de Nuestra Señora de Montesa, ha tenido por mi mandado –como Administrador Perpetuo que soy de ella–, en el convento de Beruela, y lo que allí ha padescido obedesciendo con paciencia y humildad las penitencias que se le impusieron en su sentencia, y dando demás desto las muestras de corrección y enmienda que han certificado el abbad y monjes del dicho convento. He tenido por bien, a instancia y supplicación suia y por el consuelo de su madre, que se entiende es pobre y de mucha edad, que sea traído a esse convento para que guarde en él la misma reclusión que oy guarda hasta que por mí sea proveida otra cosa. Por ende, os encargo que en virtud de esta, deis orden cómo sea sacado del dicho convento de Beruela y traído a esse a costa suia para estar recluso en él como dicho es, obligándose primero, en la forma que fuere más conveniente, a que guardará puntualmente la dicha reclusión sin salir de ella por ningún caso hasta que otra cosa sea por mí mandada, que esta es mi voluntad, y avisadme cómo se habrá executado. Dattis en Segovia, a 19 de julio 1609. Yo, el rey [firma de Felipe Tallada, regent del Consell d’Aragó i assessor general de Montesa, i del secretari Ortiz]”: AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 93.

Nomenament d’informant: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 49. Vicari del rector de Montesa, fra Gralla en ternes de la vicaria de Montesa: AHN, OOMM, lib. 431-C, carta de fra Pedro Simón.

AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], f. 105v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 36.

Hidalguía, nº 26 (1958), p. 38.

Bibliografía

Rexarch (sic) y Agulló, Miguel. Natural de Canales. 1586. Religioso. *1569. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 125v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid,

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** c. 1573

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Francisco de Rivadeneyra, natural de Ciruelos, junt a Toledo, i Quiteria Cherta, natural de Russafa;
Avis paterns: Francisco de Rivadeneyra i Beatriz Montalván, naturals ambdós de Ciruelos, junt a Toledo;
Avis materns: Miguel Cherta i Quiteria Lluqui Requini, naturals ambdós de Russafa.

Observacions El candidat era rector d'Almàspera, teòleg, i tenia uns 30-33 anys d'edat. Un germà de l'avi Francisco fou comanador de l'orde de Sant Joan; un tio del pretendent, Hernando de Neyra, canonge de la Seu de Toledo, i Diego de Rivadeneyra, cosí del pretendent, gentilhome de l'arxiduc d'Àustria. Álvaro de Ribadeneyra va ser oïdor de la cancelleria de Granada i cosí del pretendent; i el pare Ribadeneyra, de la Companyia de Jesús, "deudo" del pretendente. Fins i tot es declarà que alguns parents toledans havien sigut membres de l'orde de Calatrava (exp. 258).

"No fonc novici mes de 28 dies".

Segons algunes fonts, natural d'Almansa: "N. 5. Memoria de algunos cavalleros y clérigos de la orden de Montesa naturales del reyno de Mallorca": Al Exm^o. Señor D. Fernando de Aragón y Moncada, duque de Montalto, del Consejo de Estado de S. Mag., su presidente del Sacro y Supremo de Aragón; cavallero y comendador de Silla y Benasal en la Orden de Montesa y San George de Alfama. Carta, escrita por D. Hippólyto de Samper y Gordejuela, procurador general de la misma Orden. Sobre que los ábitos de la dicha Orden no deven ser limitados para los valencianos solos; sino que se han de dar a quantos beneméritos los pidieren, aunque sean de los reynos más remotos de España. Madrid, s.i., 20-II-1696, f. 4v.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Freres de Montesa (1592-1701)

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

258

Fonts
arxivístiques

"Frey Francisco de Rivadeneyra, natural de Valencia, pretendió el ábito siendo retor de Almázero, huerta de Valencia. [Al marge:] Año 1605. Clérigo. Padres: Francisco de Rivadeneyra, natural de Toledo, y Quiteria Cherta, natural de Ruzafa, junto a Valencia. Abuelos paternos: Francisco de Rivadeneyra, natural de Toledo, y Beatriz [f. 73v] de Hontalva, natural de Ciruelos, reyno de Toledo. Abuelos maternos: Miguel Cherta y Quiteria Lluch y Requeni, naturales de Ruzafa. El padre y abuelo paterno de frey Francisco, y su linage de Rivadeneyra, fue muy hidalgo, de naturaleza y de solar tan conocido como publican los siguientes actos positivos. Gonzalo de Rivadeneyra, hermano del abuelo paterno, fue comendador en la religión de San Juan; otro tío de frey Francisco, llamado Hernando de Rivadeneyra, fue canónigo de Toledo. Don Diego de Ribadeneyra fue gentilhomme del archiduque de Austria, y don Álvaro de Rivadeneyra oydor en la chancillería de Granada, entrambos primos de frey Francisco. Doña María de Rivadeneyra, deuda muy cercana de los sobredichos frey Francisco, su padre y abuelo, fue casada con don Bartolomé de Villavicencio, comendador en la orden de San Tiago y quatrálvo de las galeras del Perú por Su Magestad. Y finalmente, escribiendo al conde del Real la pretensión del ábito un hermano de frey Francisco, le respondió el conde del Real, visorrey que era en aquella sazón de Zerdeña, que muy bien podía entrar en ella porque conocía quán noble hidalgo y limpio era su linage. Fueron deudos del señor de Prohenzo y del padre Rivadeneyra de la Compañía de Jesús, y el padre de frey Francisco fue governador del Proenzo, de Bexís, y en el Maestrado. Doña Beatriz de Hontalva, abuela paterna, fue assimesmo muy hidalga y limpia de su linage y casa, hubo muchos ábitos militares de Calatrava y demás órdenes de Castilla. Miguel Cherta y su muger [f. 74] Quiteria Lluch y Requeni fueron hijosdalgo, tratándose con la decencia del más adelantado cavallero, y quando casaron con Francisco de Rivadeneyra a su hija Quiteria Cherta, madre de frey Francisco, la dotaron muy al igual de sus riquezas, y a estos bienes de fortuna se juntó el honor de la limpieza que gozaron todos, la más aplaudida y asentada siempre": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 73-74.

"Frey Francisco de Ribadeneyra, novicio sacerdote de hedat de 36 años. Allegó al convento para haser el noviciado domingo, a los 6 de agosto de 1606. Tomó el hábito en la iglesia de Sant Jorge de Valencia a los 21 de mayo de 1606, dióle

el hábito frey Miguel Gralla, prior de dicha iglesia. Fue padrino frey Vicente de Thous, conventual. Als dos de setembre de 1606 dexà lo hàbit y se'n tornà a la sua rettoria de Almàzero; no fonc novici més de 28 dies": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 16.

Comissió a fra Miguel Gralla, prior de Sant Jordi, per a fer les informacions: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 18; comissió per a que li donen l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 35v-36v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 44.

Bibliografia

Ribadeneira y Cherto (sic), Francisco. Natural de Valencia. 1606. Siendo Rector de Almaza (sic) tomó el hábito de religioso y a los tres meses lo dejó para servir en su curato. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 73-74: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 38.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **+**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

"Frey Bartholomé Roca. En 15 de octubre de 1617, en la iglesia mayor de dicho convento de Montesa, tomó el hábito de freyle frey Bartholomé Roca, y se lo dio el padre prior fray Juan Salinas. El sobredicho prior le dio la profesión en 28 de octubre 1618. Es retor de Adzeneta y dexa herederos a los collegiales de San Jorge": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 120.

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 244v-246; comissions per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 273v-274v i 276v-277v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 550-C, f. 50v; ordres per a que passe al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 84v; carta a l'ambaixador en Roma per a que s'autoritze la renúncia de la rectoria d'Atzeneta en mans de Gaspar Juan Navarro, sacerdot secular, i passe a fra Bartomeu Roca, religiós de Montesa: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 262v-263v.

Va fer dasapropiament, per sa pròpia ma, el 15-III-1664: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 39.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 2.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 34.

Bibliografia

Roca y Muñoz, Bartolomé. 1617. Natural de Canet. Religioso. Rector de Adzaneta. +1664: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 38.

MIRALLES i PORCAR, Jesús, "Parròquia de Sant Bartomeu. Atzeneta del Maestrat. Visites pastorals. 1602-1688", BSCC, vol. LXXV (1999), pp. 61-123.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Rodrigo i Ferrer, Pedro

Lloc de naixement

Meliana

Data

1622

1641

Lloc de defunció

Meliana

Data de defunció

21

6

1696

Soterrat a

Meliana, església parroquial, sepultura pròpia

Pares i avis

Jaime Rodrigo, llaurador, natural d'El Puig, i Isabel Juan Ferrer, natural de Meliana;
Avis paterns: Jaime Rodrigo, natural d'El Puig, i Isabel Amargos, natural de Benimaclet;
Avis materns: Francisco Ferrer, natural de Meliana, i Isabel Juan Ayllón, natural de València

Observacions

Les infomacions van acabar el 28 d'abril de 1641, però no hi ha aprovació pels ancians de l'Orde (exp. 262).

El 12-XI-1670 el rei escriví al lloctinent general ordenant-li que fra Pedro Rodrigo continuara en l'ofici de sotsprior del convent fins l'arribada del breu del papa que conferia als clergues de Montesa el priorat del Sacre Convent, nomenant-lo també, aleshores, prior electe: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 171v-172.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Doctor

En el Sacre Convent

Beneficiat de Santa Anna (23-X-1653);
mestre de novicis;
sotsprior (9-XI-1666);
primer prior-frare de Montesa –quatre quadriennis– (22-XII-1671 a 27-VIII-1687)

En els priorats i rectories de l'Orde

President del col.legi de Sant Jordi (1652);
prior del Temple (27-VIII-1687 - 21-VI-1696);
procurador patrimonial de la mensa (7-IX-1689)

Freres de Montesa (1592-1701)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

6 3 1641

Mercè concedida per

Felipe IV

Inici proves

6-3-1641

Data comissió presa d'hàbit

9 7 1641

Resolució proves

No hi consta

Informants

fra Pablo Climent, prior i rector de Sant Jordi de València

Creuament i presa d'hàbit

Data

19 7 1641

Lloc Montesa

Ministres

fra Pedro Rosell, primer ancià

Padrins

Professió

Llicència per a professar

27/08/1642

Data

14 9 1642

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

262

Fonts arxivístiques

“[A] [4] de dehembre [1622] yo, mossén Pere Molina, rector, bategí a Pere, Jaume, Andreu, fill de Jaume Rodrigo y de Isabel Joanna Ferrer, cónjuges. Padrins, Francés Ferrer, llaurador y Vicenta Bonaventura Ferrer, donzella, filla de Jaume Ferrer, llaurador de Benifaraig”: Arxiu Parroquial de Meliana, Quinque libri, nº 3.

“Frey Pedro Rodrigo. En 19 de julio del año 1641 tomó el hábito de freyle frey Pedro Rodrigo. Diósele el presidente frey Pedro Rossell con comisión de Su Magestad, dattys a 9 de julio en Madrid en dicho año. Hizo profesión en 14 de setiembre 1642 con licencia de Su Magestad, dattys en Çaragoça a 27 de agosto de dicho año. Fue presidente del collegio de Sant Jorge; hízole Su Magestad merced de maestro de novicios y después fue sosprior del convento, y el primero prior que ha havido en dicho convento, y agora es prior del Temple, 1688”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 170.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 72v-74; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 85v-86; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 153v-155; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 7; títol de beneficiat de Santa Anna: AHN, OOMM, lib. 557-C: 198v-199v; títol de sosprior del convent: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 38-39v; títol de prior del Convent: Ibidem, ff. 218-220v; títol de prior per al 2on quadrienni: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 70-71v; títol de prior per al 3r quadrienni: Ibidem, f. 238; confirmació en el priorat per a 4 anys més: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 50-51; títol de prior del Temple: Ibidem, ff. 175v-176v; títol de procurador patrimonial de la mensa: Ibidem, ff. 332-332v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 29v.

Va fer desapropiament dels seus béns el 4-VI-1695: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 64v.

"Jueves, a vei[n]te uno de junio, del año mil seiscientos noventa i seis, murió el doctor frey Pedro Rodrigo, prior del Temple de la ciudad de Valencia, de propexía. Resibió la extramaunción, fue enterado en la yglesia, sepultura propia. Tenía echo testamento de su mano, y se dexa por su alma 100 libras, digo sien libras. Se le dixerón quatro misas cantadas, de Çacramento, de Consepsione, de San Juan Evangelista y de réquiem; tres letanías, resposos in via con asistencia de tres asistentes por mi quènta, sinco retores y vei[n]te y tres religiosos de San Onofre, orden de Santo Domingo. Fue enterrado viernes, a vei[n]te y dos de dichos. Se an de selebrar en esta parrochia trei[n]ta misa[s], digo 30 misas

Freres de Montesa (1592-1701)

resadas, limosna 3 libras. Ita est, mossén Thomas Salort, retor": Arxiu Parroquial de Meliana, Quinque libri, nº 4, s.f.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 51.

"murió estando en Meliana, su patria, jueves, día del Corpus a 21 de junio 1696. Fue muy cortesano y agasajador y supo mantenerse con los superiores": Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 63.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, cit., vol. II, pp. 285 i 724.

Rodrigo y Ferrer, Pedro. Natural de Meliana. 1641. Religioso. Prior del Convento y del Temple. +1696. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 29v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 39.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **+**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercè concedida per

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "A 9 de mayo [1651] yo, el licenciado Gaspar Cervera, rector de Meliana, bauticé a Joseph, Jayme, Domingo, hijo de Jayme Rodrigo y de Mariana Nicolao, cónyuges. Padrinos, Guillem Nicolao y Escolástica Rodrigo. Cervera [firma i rúbrica]: Arxiu Parroquial de Meliana, Quinque libri, nº 3, f. 45.

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 265v-266; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 280-281; llicència per a professor: Ibidem, ff. 300-301; ordres per a

que vaja a estudiar al col.legi de Sant Jordi (11-VII-1676): AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 96-97; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 84v-85; títol de prior de Sant Jordi de València: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 169v-171v.

Son tío, fra Pedro Rodrigo, va sol.licitar que fos el seu coadjutor i futur successor seu en el priorat del Temple: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 328v-329; títol de rector del col.legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 194; títol de prior del Temple: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 53-54 i AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 199-201 –aquest darrer nomenament, per haver-se perdut el primer–.

“El Doctor frey Jayme Rodrigo, prior del Temple y prior de San Jorge de Valencia, procurador patrimonial y fiscal eclesiástico y albacea general de la Orden, murió en Meliana el día 24 de setiembre 1732 y se enterró en 25 de los mismos en la Parroquial de dicho lugar. Dexó por su alma 100 libras, y por otro de sus albaceas al doctor frey Joseph Val, su sobrino, retor de Beniarrés, testamento Joseph Bru, en 4 de marzo 1731, y el dicho albacea definió de 115 libras, 15 sueldos, 6 [d] en 19 de marzo 1733, auto Juan Bautista Mey”: Libro de entierros [...] y difuntos cavalleros y freyles: AHN, OOMM, lib. 853-C, p. 89.

També s'hi fa referència en AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 172v.

“Miércoles, a veynte y quatro de setiembre del año mil setecientos trey[n]ta y dos, murió el doctor frey Jayme Rodrigo, presbítero, prior de las Reales Casas del Temple de la ciudad de Valencia, del orden de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Recibió el sacramento de la extremaunción, no pudo recibir el viático por su enfermedad, que le privó el movimiento y sentido. Hizo testamento que pasó ante Joseph Bru, escrivano de Valencia, a los quatro de marzo de 1731. Dexó por su alma cien libras, y yo, el // doctor Francisco Salort, retor de la iglesia parroquial del lugar de Meliana, le dí sepultura eclesiástica en esta iglesia, en la capilla del señor San Vicente Ferrer, con asistencia de siete [¿] religiosos del convento de San Onofre, doze religiosos del convento de San Diego de Alfara, dos freyles de Montessa y quatro asistentes de esta parroquial iglesia. Se le dixerón sinco missas cantadas: de la Virgen de la Mercé, del Santísimo Sacramento, de Conceptione, de réquiem cuerpo pressente y de réquiem die tertio, tres letanías responsos in via. Doctor Francisco Salort, retor”: Arxiu Parroquial de Meliana, Quinque libri, nº 4, ff. 225-225v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 72.

Freres de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 79.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 42.

Bibliografia

Rodrigo y Nicolau, Jaime. Natural de Mediana (sic). 1673. Religioso. Rector del Colegio de la Orden en 1696. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 42: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 39.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Roig i Montanyana, Pedro Jaime

Lloc de naixement València **Data** c. 1615 1633

Lloc de defunció Zaragoza **Data de defunció** 1646

Soterrat a Zaragoza

Pares i avis Pedro Jaime Roig i Àngela Montanyana, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Pedro Roig, metge, natural de Campanar, i Dorotea Esteve, natural de València;
Avis materns: Juan Bautista Montanyana, i Juana Salvador, naturals ambdós de València

Observacions El pretendent tenia uns 17-18 anys d'edat, i comptava amb tres cavallers de Montesa en la família: el pare del pretendent, per ser cosí germà del vicecanceller fra Andrés Roig (1615); José Pérez de Banyatos i Villalba (1607), regent del Consell d'Aragó, casat amb Serafina, germana de Dorotea Esteve, àvia paterna; i el nét d'eixe cavaller, José Pérez de Banyatos i Salcedo (1618). A més, eren familiars del Sant Ofici: Jaime Salvador, germà de l'àvia materna; Miguel Montanyana, germà del pare de l'avi matern; i Jerónimo Montanyana, nebot de l'avi matern (exp. 265).

El 8-V-1635 el lloctinent general informà favorablement al rei per a que aquest religiós poguera traslladar-se a estudiar a Salamanca.

Va escriure l'obra En favor de la Orden y Cavallería de Nuestra Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Contra los monjes y conuento de Santas Cruzes, de la Orden del Cistel en el Principado de Cataluña. Por el Dotor Frey Pedro Jayme Roig..., València, Juan Bautista Marçal, 1642.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Va estudiar a Salamanca i es graduà de doctor a la Universitat de València

En el Sacre Convent

Freres de Montesa (1592-1701)

En els priorats i rectories de l'Orde

Vicerector del col·legi de Sant Jordi (28-VIII-1641); capellà d'honor del rei (12-VIII-1643); prior de Borriana (5-I-1645)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

13 4 1633

Mercè concedida per

Felipe IV

Inici proves

6-5-1633

Data comissió presa d'hàbit

5 7 1633

Resolució proves

13-6-1633

Informants

fra Francisco Juan Gavaldà

Creuament i presa d'hàbit

Data

31 7 1633

Lloc

Montesa

Ministres

fra Hilarión Gil, prior del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar

19/07/1634

Data

1634

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

265

Fonts arxivístiques

“El doctor frei Pedro Jaime Roig, natural de Vaencia, escribió un memorial a favor de la Orden contra el abad i monasterio de Santas Cruzes sobre el priorato de nuestro convento. [Al marge:] –véase Samper, en el motivo i prefación de su Montesa Ilustrada, números 4 i 5–. Vistió el hábito en 31 de ju- [f. 136v] lio 1633. Estudió cánones en la Universidad de Salamanca, dándole la Orden la ración i vistuario, i se graduó de doctor en la de Valencia con mucha aprobación. Fue capellán de honor, i en 1645 acompañando a Su Majestad en la jornada de Cerbes, murió en Zaragoza. Vide viceretor. Vice-retor del Colegio de San Jorge. Su Majestad instituyó este oficio i nombró para él al doctor frei Pedro Jaime Roig por medio de su real despacho, fecho en Madrid a 28 de agosto 1641. Sirvió este empleo hasta el año 1643, en que Su Majestad le hizo capellán de honor. No pareció este nombramiento a propósito, i en adelante sirvió de vice-rector el colegial sacerdote más antiguo [al marge:], pues aunque después de frei Roig se nombró a Samper por real despacho de Madrid a 26 de marzo 1659, era Samper el colegial más antiguo i sacerdote. Folio 109 del mismo libro; como después lo privinieron las constituciones. Libro del Colegio del prior Ferriz, folios 66-67”: PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., ff. 136-136v i 498.

Comissió per a les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 217v-219v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 248v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 35-35v; títol de vicerector del Col·legi: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 90v-93 i AHN, OOMM, lib. 576-C, ff. 22v-24; títol de capellà d'honor del rei: Ibidem, ff. 180-181v; títol de prior de Borriana: Ibidem, ff. 239v-240v; concessió de 100 ducats anuals de pensió sobre la rectoria de Sant Mateu: Ibidem, ff. 240v-241v.

El 8-V-1635 el lloctinent general informà favorablement al rei per a que aquest religiós puguera traslladar-se a estudiar a Salamanca: AHN, OOMM, 840-C, f. 86v.

“Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George”: AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 45-46.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 56v-57.

Freres de Montesa (1592-1701)

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 26v.

Bibliografia

SAMPER, fray H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, pp. 137, 738, 752.

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., cit., p. 274.

Roig y Montañana, Pedro Jaime. 1633. Religioso. Capellán de Honor de S.M. Prior de Burriana. +1645. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 26v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 39.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Romeu i Macip, Jaime

Lloc de naixement

Xert

Data

c. 1613

1636

Lloc de defunció

Vistabella del Maestrat

Data de defunció

20

9

1654

Soterrat a

Església de Vistabella

Pares i avis

Juan Romeu i Bárbara Macip;

Avis paterns: Juan Romeu i Margarita Macip;

Avis materns: Guillermo Macip i Quiteria Sans, tots naturals de Xert

Observacions

El pretendent tenia uns 23 anys d'edat. Els Romeu havien exercit oficis municipals a Xert, i un tio del candidat –germà de la mare– era religiós caputxí. Altres havien ocupat famíliatures de la Inquisició: Juan Sans, germà de l'àvia materna; i Pedro, Miguel i Juan Macip, "deudos del pretendiente" pel cognom Macip (exp. 266).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Secretari del lloctinent general (1639);
rector de Vistabella del Maestrat (1644)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

16

10

1635

Mercè concedida per

Felipe IV

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Bibliografia

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Rosell i Bons, Pedro

Lloc de naixement Les Avellanes (Catalunya) **Data** c. 1588 **+** 1616

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 6 10 1660

Soterrat a Sacre Convent de Montesa

Pares i avis Andrés Rosell i Juana Bons, naturals ambdós de La Vilanova de les Avellanes –hui Les Avellanes (Catalunya)–; Avis paterns: Bartolomé Rosell, natural de Santa Linya, i Margarita Casset, natural de Tartareu; Avis materns: Guillem Bons i Juana Guallalmet, naturals ambdós de La Vilanova de les Avellanes.

Observacions El pretendent tenia uns 26-28 anys d'edat (exp. 268)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent Rober i infermer; mestre de novicis (8-IX-1632); catedràtic, president del Sacre Convent –1641-1654– i 1657, després de la mort del prior fra Suelves

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 8 1616 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 28-8-1616 **Data comissió presa d'hàbit** 1 10 1616

Resolució proves 12-9-1616

Informants fra Miguel Tomás Insa, rector de Moncada

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 11 1616 **Lloc** Montesa, castell-convent, església

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar 09/11/1617

Data 1617 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN 268

Fons arxivístiques “Sea manifiesto a todos, cómo en ocho de noviembre del año mil seiscientos y diez y seis, el prior fray Juan Salinas dio el hábito de freyles a Pedro Rosel y a Esteve Albelda en virtud de dos comisiones reales dadas en San Lorenzo el Real el primero día del mes de octubre del año del nacimiento de Nuestro Señor Jesuchristo mil seiscientos diez y seis. Dioles dicho hábito en la capilla mayor del castillo, en presencia de todo el convento, con las ceremonias de la Orden acostumbradas. Frey Lucas Marín, regente el oficio de cantor mayor”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 41.

Freres de Montesa (1592-1701)

"Frey Pedro Rozell. En 8 de noviembre de 1616 tomó el hábito de freyle conventual Pedro Rozell, y con comission de Su Magestad se le dio el padre prior fray Juan Salinas. Dióle la profesión el proprio padre prior fray Juan Salinas. Començó a ser presidente deste convento el año quareinta y uno hasta el año cinquenta y quatro, y después, por muerte del prior fray Antonio Suelves, volvió a exercer dicho officio el año cinquenta y siete, y oy sige": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 118.

"Frey Pedro Rosell y de Bons, natural de Valanova de las Avellanas, en el Principado de Cataluña, en 8 de noviembre 1616. Entró en la Orden consumado filósofo y theólogo, y muy aplicado a la medicina. No apeteció empleo alguno fuera del convento, aunque se le ofrecieron muchos, y de los de primera magnitud. Governó el convento largos años por ausencia de los priores monges, y lleno de años y méritos murió en él, de mal de orina, en 6 de octubre 1660": Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 47v.

Estudiant de teologia en 1616: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 178-178v; comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 196v-200; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 208v-209v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 279-279v; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 198-198v; títol de mestre de novicis del Convent: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 188-189v.

AHN, OOMM, lib. 816, difuntos, p. 1.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 48.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 33-34.

Bibliografia

Rosell y Bou, Juan (sic). Natural de Valabona de Avellanas (sic). 1616. Religioso. Médico. +1660: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 39.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Roures i Cutanda, Luis

Lloc de naixement

València

Data

c. 1589

1611

Lloc de defunció

València

Data de defunció

6

5

1636

Soterrat a

Església del Temple

Pares i avis

Onofre Juan Roures, notari, escrivà de l'Audiència, i Serafina Cutanda, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Juan de Roures, natural de León, i Mariana Perseval, natural de Torralba (Aragó);
Avis materns: Jaime Cutanda, mercader, i Úrsula Magdalena Bertran, naturals ambdós de València.

Observacions

El pretendent tenia uns 20-21 anys d'edat. El pare fou familiar del Sant Ofici i escrivà de l'Audiència de València; l'àvia materna era germana de fra Lluís Bertran –el sant– i de Jaime Bertran, cavaller, i el pare d'ambdós, Juan Luis, fou notari. L'avi patern fou després mossén i beneficiat a la Seu de València, mentre que un germà del pare del pretendent fou rector d'Énguera i comissari de la Inquisició. Alguns dels testimonis, d'altra banda, asseguraren que l'avi patern, Juan de Roures, era hidalgo (exp. 270).

Malgrat l'origen castellà de la família Roures, en la majoria dels documents apareix valencianitzat com a Roures.

Va escriure junt a diversos companys d'hàbit:

CALAF, Francisco, INÇA, Miguel Thomas, CLIMENT, Joachim y ROURES, Luis, En favor de la Sagrada Religión y milicia de Ntra. Señora de Montesa y San Jorge de Alfama. Acerca de lo que suplica a Su Magestad sea servido nombrar freyle della misma para prior del Convento. Se alegan ambos derechos divino y humano, y los exemplares de las demas órdenes militares. Contra el abad y convento de Santas Cruzes, València, Juan Bautista Marçal, 1627. Es va reimprimir en 1633, per a fer-ho de nou més endavant –en 1657 i 1658– dins l'obra que sobre el mateix assumpte va redactar Cosme Gombau, disponible en Bivaldi.

Estudis i càrrecs

Frares de Montesa (1592-1701)

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector d'Onda;
rector de Sueca

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Frey Juan Luis de Roures, natural de Valencia. [Al marge:] Año 1610. Clérigo. Padres: Onofre Juan Roures, notario, y Serafina Cutanda, naturales de Valencia. Abuelos paternos: Mosén Juan de Roures, beneficiado de la Seo de Valencia y natural de la ciudad de León, en Castilla, y Mariana de [f. 70v] Perseval, natural de la villa de Torralva, reyno de Aragón. Maternos: Jayme Cutanda y Úrsola Madalena Bertran, naturales de Valencia. Onofre Juan Roures, padre de frey Juan Luis Roures, fue notario de Valencia, tan honrrado y entendido en su facultad que en los casos de las primeras importancias que se ofrecieron en aquellos tiempos, assí a los virreyes como a la Real Audiencia, acudían al sobredicho para el buen cobro que tenían previsto en su literatura, maña y fidelidad. Fue familiar del Santo Oficio y últimamente escrivano de la Real Audiencia, officio que sirvió con gran crédito y satisfacción. Padre y abuelo paterno de frey Juan Luis fueron hidalgos de los más principales y notorios de la ciudad de León, de donde se ausentó el abuelo siendo mozo por cierta pesadumbre que tuvo con otros hidalgos de su tiempo, obligándole a dejar su patria, hacienda y deuda, que fueron tan apreciados en dicha ciudad que assí sus padres y descendientes tuvieron en ella los officios más honoríficos y propios de hidalgos y nobles. Aportó a Valencia, y tuvo entre otros hijos a Onofre de Roures, siendo la madre de todos María Anna de Perseval, la que fue limpia de toda mala [f. 71] raza, porque los de este linage de Perseuales lo son, y mucho en Torralva, y sus hermanos repetidas vezes entraron en el gobierno de dicho lugar, que no se concede si a los muy saneados y limpios, y finalmente, en toda la cañada de Calatayud, no hay linage de labradores más limpios que los Perseuales, y assí lo aprueba la aceptación común. Jayme Cutanda fue mercader de paños, pero muy honrrado y limpio, lo que alcanzó a Serafina Cutanda, su hija y madre de frey Juan Luis Roures. Su abuela materna, Úrsola Madalena Bertran, fue hija de Juan Luis Bertran, notario de Valencia, padre de San Luis Bertran y por consiguiente hermana suya y de Jayme Bertran, que fue armado cavallero, y assí el padre como los tres referidos, sus hijos, y toda esta familia, fueron muy christianos viejos, y tan antiguos en limpieza que emparentaron con la parte más principal de Valencia, como es notorio": RAH,

Freres de Montesa (1592-1701)

CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 70-71.

"Frey Luis Robles. En 18 de março 1611 tomó el hábito de freyle conventual de Nuestra Señora de Montesa Juan Luis Robles. Diósele el prior fray Juan Salinas, con comisión de Su Magestad. El propio padre prior le hizo professo en 21 de março de 1612. Fue provehido en la retoría de Onda y despues en la de Sueca": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 102.

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 314v-316v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 326-326v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 29.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46.

Genealogia en RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 12v.

Bibliografia

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., cit., p. 273.

BURGUERA, fray A. de C., Historia documentada de Sueca..., cit., vol. II, p. 514.

Robres y Catanda (sic) Luis. Natural de Valencia. 1611. Religioso. Rector de Vistabella, de Onda y de Sueca. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 70v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 38.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Rovira i Coria, Juan

Lloc de naixement Vistabella del Maestrat **Data** c. 1598 **+** 1620

Lloc de defunció Benicarló **Data de defunció** 1641

Soterrat a

Pares i avis

Gabriel Juan Rovira, notari, natural de Vistabella, i Margarita de Coria, natural de Villahermosa;
Avis paterns: Antonio Rovira, natural de Vistabella, i Úrsula Bernat, natural de Morella;
Avis materns: Juan de Coria, natural de Villahermosa i Jerónima Monfort, natural d'Onda.

Observacions

El pretendent tenia uns 20-22 anys d'edat, i el pare i els avis havien ocupat càrrecs municipals tant a Vistabella com a Villahermosa; els dos avis van ser familiars de la Inquisició (exp. 271).

Visitador del bisbe de Tortosa, Justino Antolinez de Burgos.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor en teologia

En el Sacre Convent Mestre de novicis (19-VIII-1625)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Benicarló (...1630-1641)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 12 5 1618 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 28-3-1620 **Data comissió presa d'hàbit** 22 8 1620

Resolució proves 2-7-1620

Informants fra Joaquin Cardona, rector d'Onda

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 9 1620 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar 08/11/1621

Data 8 12 1622 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del Sacre Convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 271

Fonts arxivístiques "El doctor frey Juan Rovira. En 21 de sitiembre de 1620, en la iglesia del convento de Nuestra Señora de Montesa, el padre prior fray Joan Salinas, con comisión de Su Magestad, dio el hábito de freyle al doctor frey Juan Rovira, y el proprio prior le hizo professo a 8 de deziembre 1622, día de la Concibición de Nuestra Señora. Está provehido en la retoría de Benicarlón, a donde murió en

el año 1641": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 149.

"Doctor frey Juan Rovira, novici conventual, prengué lo hàbit en 21 de setembre del any 1620 en la yglesia del convent de Nostra Señora de Montesa, en presència de tot lo convent": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 45.

"Frey Juan Robira y Coria, natural de Vistabella, en 21 de setiembre 1620. Entró en la Orden habiendo acabado sus estudios y se graduó de doctor en sagrada theología. Fue maestro de novicios del convento, haziendo mucho fruto en este empleo. En el año 1630 fue retor de Benicarlón, y el obispo de Tortosa don Justino Antolínez de Burgos le nombró visitador general de su obispado, y haviéndole visitado dexó muy saludables estatutos. Murió en el año 1641": Décadas nobles de la cronología montesiana: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 50.

"Visitador de la diócesis de Tortosa. Lo fue siendo retor de Benicarló frei Juan Rovira, por el ilustrisimo don Justino Antolínez de Burgos, obispo de aquella diócesi. Fue frei Rovira natural de Vistabella, hombre de letras i virtud. Murió en la parroquial de Benicarló en 1641. Libro del Colegio del prior Ferriz, folio 32": PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 497.

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 33-36; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 77-78; ordre al prior per a que professe: AHN, OOMM, 551-C, f. 9v; títol de beneficiat de Santiago: Ibidem, ff. 195-196; títol de mestre de novicis: Ibidem, ff. 235v-236v.

Va fer dasapropiament del seus béns el 8-XII-1640: AHN, OOMM, lib. 677, f. 14v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 35-36.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 14.

Bibliografia

Robira y Coria, Juan. Natural de Vistabella. 1620. Religioso. Rector de Benicarló en 1630. +1641. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 14: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 40.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Rubert i Font, José

Lloc de naixement Castelló de la Plana **Data** c. 1608 **+** 1633

Lloc de defunció Carpesa **Data de defunció** 28 2 1674

Soterrat a

Pares i avis José Rubert i Francisca Font, naturals ambdós de Castelló de la Plana; Avis paterns: Juan Rubert, natural de Snichamany (França), i Isabel Quixal, natural de Cervera; Avis materns: Juan Font, natural de Caunella (França), i Gracia Menguillon, natural de Castelló de la Plana

Observacions El pretendent tenia uns 22-24 anys d'edat (exp. 273).

Sobre l'ús del missal romà al Sacre Convent, escriví junt a diversos companys d'hàbit:

Parecer de los señores frey Josef Rubert, retor de Carpesa y annexos, frey don Pedro Moles, retor del Real Colegio de San Jorge; frey Jacinto Arnau, retor de Alcalà, Xivert y Polpíz; frey Pablo Inglés, prior de Nuestra Señora del Temple, capellán de Honor de Su Magestad, albacea general y procurador patrimonial de la Orden; frey Antonio Joan Sánchez, retor de Moncada y sus annexos, frey Vicente Limiñana, retor de Silla; frey Francisco Buch, retor de Rosell y La Senia; el dotor frey Hippólito de Samper, prior de San Jorge, del consejo de Su Magestad y su assessor de bayle general en esta ciudad y reino de Valencia; y el dotor frey Pasqual Huguet, secretario del señor lugarteniente general de nuestra orden de Montesa", València, 20-II-1674, editat com adjunt a l'imprès de TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense, València, Gerónimo Vilagrassa, 1674.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector d'Albocàsser (1640-1642); rector d'Onda (1643); rector de Carpesa (1663-1674)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 24 3 1632 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 13-4-1632 **Data comissió presa d'hàbit** 30 3 1633

Resolució proves 17-8-1632

Informants fra Esteban Albelda, retor de La Salzadella

Creuament i presa d'hàbit

Data 15 4 1633 **Lloc** Montesa

Ministres fra Hilarión Gil, prior del Convent, i després fra Vicente Vila, "porque se le dio dos veces"

Padrins

Professió

Llicència per a professar 22/03/1634

Data 15 4 1634 **Lloc** Montesa

Freres de Montesa (1592-1701)

Ministres

fra Vicente Vila, president del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

273

Fonts arxivístiques

“El 30 de noviembre de 1632, el prior frai Hilarión Gil, monge de Santas Cruces, dio el hábito de freile convental a Joseph Rubert, natural de Castellón de la Plana. Pero como la comisión de Su Majestad para dar el hábito, dada en Madrid a 10 de setiembre de 1632, viniese dirigida al freile sacerdote más anciano, resultó la duda si el prior monge podría con el presente caso reputarse por freile conventual. Consultado Su Majestad i su Sacro Consejo Supremo de Aragón, se decidió que no; en consecuencia de esto se le quitó el hábito y, habiéndose paseado sin él por la villa de Montesa, por comisión de Su Majestad dada en Madrid a 30 marzo 1633, se lo bolvió a dar frei Vicente Vila, presidente y sacerdote más anciano del convento. Libro del colegio de Ferriz, fol. 50b”:
PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 511v.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 151-153v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 180v-181v –nul.la per haver fet ús d'ella el prior monjo de Santes Creus–, altra en Ibidem, ff. 214-215v i en AHN, OOMM, lib. 839-C, ff. 99-100; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 554-C, f. 23-23v.

Va morir sense testar: AHN, OOMM. Lib. 677-C, f. 40v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 44-45.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 56v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 26.

Bibliografia

Rubert y Canel (sic), José. Natural de Castellón de la Plana. 1633. Religioso. Rector de Albocácer en 1640, de Onda en 1643 y de Carpesa en 1663. +1674 Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 26: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 40.

MIRALLES, J., La muy leal y noble Villa de Albocácer, cit., p. 265.

SEGARRA, M., Historia Eclesiástica de Chert, cit., pp. 32-33.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sala i Cadellat, Melchor de la

Lloc de naixement Alzira **Data** c. 1584 **+** 1605

Lloc de defunció **Data de defunció** 3 6 1629

Soterrat a

Pares i avis Vicente de la Sala, natural de Lió (França), i Catalina Cadellat, natural d'Alzira;
Avis paternos: Juan de la Sala, natural d'Ejea de los Caballeros, i Francisca Puix, natural de Montpeller (França);
Avis materns: Melchor Cadellat, natural de València, i Estesia García, natural d'Alzira

Observacions En el moment de les informacions, el pretendent era estudiant i tenia uns 19-20 anys d'edat. Les informacions es van recollir sols a València, a través de testimonis originaris dels llocs que s'hi citen (exp. 276).

Fou el primer rector de l'orde de Montesa de la parròquia de Xert.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Xert –presentat al bisbe de Tortosa el 18-III-1612–. Va prendre possessió el 22-VII-1613: SEGARRA (1988), p. 23

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 21 6 1604 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 21-6-1604 **Data comissió presa d'hàbit** 7 1 1605

Resolució proves 2-1-1605

Informants fra Felipe Marimón, capellà d'honor del rei, prior de Borriana i rector de Sant Mateu

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 2 1605 **Lloc** Valencia, església de Sant Jordi

Ministres fra Miguel Gralla

Padrins fra Vicente Sentís i fra Dionisio Pineda

Professió

Llicència per a professar 08/02/1606

Data 12 3 1606 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 276

Fonts arxivístiques "Frey Melchior de la Sala, natural de Alcira [Al marge:] Año 1604. Clérigo. Padres: Vicente de la Sala, natural de Lion de Francia, y Catherina Cadellat, natural de Alcira, reyno de Valencia. [f. 86] Abuelos paternos: Juan de la Sala, dotor en medicina, natural de Exea de los Cavalleros, y Francisca Puix, natural de Mompeller, en Francia. Abuelos materns: Melchior Cadellat, natural de

Freres de Montesa (1592-1701)

Valencia, y Estecia García, natural de Alcira. Juan de la Sala, abuelo paterno, se fue de Exea de los Cavalleros a Francia, donde se casó con la dicha Francisca Puix, y deste matrimonio nació en Lion de Francia (así dicen todos, y no León), el padre de frey Melchior, llamado Vicente de la Sala, y assí estos como los demás fueron muy limpios, por tal tenidos y estimados, y se trataron todos como personas principales y muy honrradas. En la comission manda Su Magestad al doctor frey Phelippe Marimón, su capellán, retor de San Matheo y prior de Borriana, comissario nombrado por el acesor general Covarrubias para estas pruebas, que vaya a donde fuere conveniente sin mencionar dispensación alguna sobre este particular. Pero el dicho comissario todas las pruebas recibió en Valencia sin pasar haún a Alcira, que parece [f. 86] devía hazerlo, si bien en Valencia recibió la deposición de testigos de todas las arriba numeradas naturalezas y se compuso el proceso de once testigos y no más, y quedaron aprovadas corrientemente en medio de todo esto, sin allegar a culparle ni haún a mencionar la [?], y fueron los ancianos frey Diego de Covarrubias, vicecancellor y acesor general de la Orden, y frey Fernando de Borja, y frey don Francisco Terçá": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 85v-86v.

"Frey Melchor de la Sala. En 7 de febrero de 1605, en la iglesia de Sant Jorge de Valencia, tomó el hábito de freyle de Montesa Melchor de la Sala. Diósele el prior frey Miguel Gralla. Fueron padrinos don Vicente Sentís y frey Dionís Pineda. Le hizo professo el prior fray Juan Salinas en 12 de março de 1606. Está provehido en la retoría de Chert": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoria II], f. 87;

"Frey Melchior de la Sala, novici. Prengué lo hàbit als 7 de febrer de 1605 en la iglesia de Sant Jordi de València, donalo-y lo prior frey Gralla, foren padrins don frey Vicent Sentís y frey Dionís Pineda. Fiu-lo profés als 12 de mars de 1606 per comissió de Sa Magestad a mi feta, en Valladolid als 8 de febrer de dit ann. Ordenàs de epístola en Sogorb, diçapte als 20 de maig, tempores de la Trinitat del ann 1606. Ordenàs de evangeli y missa en Çaragoça lo ann 1607. Anà a estudiar per orde de Sa Magestad diçapte al primer de setembre de 1607": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoria IV], f. 8.

Comissió per a fer-li les proves: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 197-197v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 236v-237; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 24v-25; ordres al prior del Convent, lloctinent general i prior de Sant Jordi per a que passe a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 84-85 i ff. 253v-254; presentació al bisbe de Tortosa per a la parròquia de Xert: AHN, OOMM, lib. 530-C, ff. 59-59v.

El 12 de maig de 1606, el prior fra Juan Salinas li concedí dimissòries per a ordenar-se de subdiaca: AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoria IV], f. 140v-141.

Testament a ARV, Protocols Notarials, sign. 204 -12-III-1606-.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 25.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43.

Bibliografia

Sala y Cadellad (sic), Melchor de. Natural de Alcira. 1605. Religioso. Su genealogía y el extracto de sus pruebas en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 85v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 40.

SEGARRA ROCA, Miguel, Historia Eclesiástica de Chert, Tortosa, Algueró i Baiges, 1940, facsímil, Castelló, Sociedad Castellonense de Cultura, 1988, p. 23.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Salvador i Cardona, Gabriel

Lloc de naixement Cervera del Maestre **Data** c. 1619 **+** 1639

Lloc de defunció Benicarló **Data de defunció** 9 7 1664

Soterrat a

Pares i avis Miguel Salvador i Esperanza Cardona;
Avis paterns: Antonio Salvador i Luisa Marimón;
Avis materns: Jaime Cardona i Bárbara Cardona, naturals tots de Cervera

Observacions El pretendent tenia uns 19 anys d'edat i comptava amb diversos parents en l'orde de Montesa: fra Felipe Marimon, bisbe i rector de Sant Mateu, i el seu germà fra Sebastián, cosins germans de Luisa Marimón, àvia materna; i fra Miguel Jerónimo Calaceyt i Salvador, fill de Luisa Salvador, germana de Miguel, pare del candidat, aleshores assessor del prior de Cervera. Altres havien estat familiars de la Inquisició: el pare, Miguel Salvador, i l'avi Antonio; Juan Cardona, notari, pare de l'àvia materna; i un altre Juan Cardona, germà de l'àvia Bàrbara (exp. 279).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de La Jana en 1644;
rector de Benicarló en 1650

Altres Examinador sinodal de la diòcesi de Tortosa (1656)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 10 1638 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 1-11-1638 **Data comissió presa d'hàbit** 3 3 1639

Resolució proves 23-2-1639

Informants fra José Gavaldà

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 3 1639 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, primer ancià

Padrins

Professió

Llicència per a professar 14/03/1640

Data 8 4 1640 **Lloc** Montesa

Ministres fra Hilarión Gil, prior del Convent

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 279

Fonts arxivístiques

“Frey Gabriel Salvador. Frey Gabriel Salvador tomó el hábito de freyle a los 21 de março 1639. Diósele frey Pedro Rossell, primer anciano, con comissió de Su Magestad, dattys en Madrid a 3 de março 1639, dirigida al freyle professo más anciano que se hallare en el convento. Hízole professo el prior fray Hilarión Gil, a 8 de abril 1640 con comissió de Su Magestad. Fue retor de La Jana y

Frades de Montesa (1592-1701)

después de Benicarló": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 168v.

"Frey Gabriel Salvador y Marimón, natural de Cervera, en 21 de marzo 1639. Fue sugeto lúcido, y en el año 1644 obtuvo el curato de La Jana, en donde en el año 1649 asistió a sus feligreses en el contagio, con exemplar charidad. En el de 1650, haviendo los franceses saqueado la iglesia, sumió el Santísimo y fue el último que desamparó la villa, huyendo a pie por aquellos bosques. Sosegada aquella furia bolvió a su iglesia, y en este mesmo año 1650 fue promovido al curato de Benicarlón, y en el año 1656 fue nombrado examinador synodal de la diócesi. Murió en 9 de julio 1664, y está enterrado en la iglesia de Benicarlón": Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 62-62v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 167v-168v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 201v-202; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 555-C, f. 14v; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 43.

Va fer desapropiament dels seus béns, rebut per Jaume Puig, notari, el 10-VII-1664: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 34.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 49-50.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 28v.

Bibliografia

Salvador y Marimón, Gabriel. Natural de Cervera. 1639. Religioso. Rector de Jana en 1644 y de Benicarló en 1656. +1664. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 28v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 41;

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Salvador i Cardona, Jaime

Lloc de naixement

Cervera del Maestre

Data

c. 1620

1643

Lloc de defunció

Madrid

Data de defunció

20

9

1678

Soterrat a

Pares i avis

Miguel Salvador i Esperanza Cardona;
Avis paterns: Antonio Salvador i Luisa Marimón;
Avis materns: Jaime Cardona i Bárbara Cardona, naturals tots de Cervera

Observacions

Nebot dels montesians Felipe i Sebastián Marimón, i germà del també frare de Montesa Gabriel Salvador.

Alguns textos de la Colectoría de missas de la Iglesia de Nuestra Señora de Mont-serrate, de el Hospital Real de la Corona de Aragón, vendicada..., Madrid, 1694, de fra Hipólito de Samper, eren obra de fra Salvador, ja que Samper obtingué part dels manuscrits a la seua mort.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector d'Albocàsser en 1647;
rector electe de Silla en 1650;
capellà d'honor del rei (16-XI-1651);
prior de Sant Jordi d'Alfama (22-VI-1661)

Altres

Administrador de l'Hospital de Montserrat de la Corona d'Aragó, a Madrid (1653 - 20-IX-1678)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques

Capilla, en donde murió”: AHN, OOMM, Montesa, lib. 812-C [Cantoría II], f. 171.

Comissió per a les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 136v-139; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 149-150; llicència per a professor: Ibidem, ff. 195v-196; presentació per a la rectoria d'Albocàsser: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 124-124v; títol de capellà d'honor de SM: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 71v-72v; títol de prior de Sant Jordi d'Alfama: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 64v-65v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 53.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 64v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 30 [i remet al 28v].

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, cit., vol. II, p. 795.

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., cit., pp. 267-268.

FUSTER, J. P., Biblioteca Valenciana, cit., vol. I, pp. 267-269.

Salvador y Marimón (sic), Jaime. Natural de Cervera del Maestre. 1643. Religioso. Rector de Albocácer en 1647, de Silla en 1650. Capellán de Honor de S.M. Prior de San Jorge de Alfama. +1678: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 41.

MIRALLES, J., La muy leal y noble Villa de Albocácer, cit., p. 265.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom	Samper i Gordejuela, Hipólito de						
Lloc de naixement	València	Data	13	8	1633	+	1652
Lloc de defunció	Madrid	Data de defunció	7	5	1700		
Soterrat a	Madrid, Hospital de Montserrat de la Corona d'Aragó						
Pares i avis	Andrés Samper, agutzil ordinari de l'orde de Montesa, natural d'Alacant, i Felícia Gordejuela, natural de València; Avis paterns: Cristóbal Samper, natural d'Alacant, i Paula Cabanes, natural de València; Avis materns: Juan Bautista Gordejuela i Magdalena Mir, naturals ambdós de València						
Observacions	<p>Sobre la "qualitat" de son pare escriví fra José Pera, copiant fra Samper: "Alguaziles ordinarios de la Orden: empleo de honor. En el siglo pasado 17º havía dos, que lo eran Severino Garcés de Marcilla, caballero, i Andrés de Samper, generoso. Así se lee en la relación del luto que hizo la Orden por la muerte de Phelipe IV, de letra de Samper, en el libro del Colegio de Ferriz, f. 42": PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 1.</p> <p>En les proves que frey Hipólito va informar de Bonifacio Servent i Mira, en firmar-les i segellar-les, ho fa amb un segell de placa amb escut de boca rodona, compostat per una banda o cotiza de dreta a esquerra i dues estrelles de huit puntes; acolada, la creu plana de Montesa, "Y por la verdad, cierro la presente plica, firmada de mi mano y sellada con mi sello, en Valencia a 10 de henero 1662. Frey Hippólyto de Samper" (exp. 80, f. 22v). Com sabem, aquest emblema no serà definitiu, doncs uns anys després el personatge es vorà millor representat amb un escut quarterat, 1er i 4rt amb les armes de Samper, 2on i 3r amb les corresponents al cognom matern, Gordejuela, com pot vore's en alguns exemplars de la Montesa Ilustrada i al retrat que conserva el Museu Parroquial de Montesa, que comentem després.</p> <p>"49/608. Samper pretendía la Gran Cruz. Las dos palabras, ilustrado i ilustrando, de letra diferente de las demás, manifiestan bien claramente que Samper pretendía o a lo menos se juzgaba acrehedor de la Gran Cruz. Hago memoria que trahía la venera en medio del pecho pendiente, i que se le mandó quitar: assí está el retrato de la librería, que era de sus parientes": nota de fra José Pera de Viu en le seues observacions a la Montesa Ilustrada:</p>						

AHN, OOMM, lib. 1273-C [f. 25v].

"Señor mío: habiendo conferido con los dos asesores de la Orden y demás ancianos lo que vuestra señoría, de orden del señor don Pedro, me escribe, de que el doctor frey Hippolito de Samper no se firma frey, quando assí él como todos los de su estado jamás lo han omitido, y haverse quitado la cruz e insignia de nuestra Orden de la loba y en su lugar haverse puesto venera, quando todos los freyles llevan la santa cruz de San Jorge en el pecho [...]. El doctor frey Samper jamás tuvo osadía viviendo en esta ciudad [València] de no firmarse frey o llevar venera, ni quitarse el ábito y santa cruz del pecho, ni después que asiste en essa Corte lo ha executado quando ha ido a hablar al señor don Pedro, a vuestra señoría y demás señores del Consejo, prueba evidente del conocimiento que tiene de que no puede usar la venera [...]. Bastaría el que se le dé una corrección, mandándole en virtud de santa obediencia se ponga la cruz e insignia de nuestro santo ábito en la loba y no use en adelante la venera, y se firme el doctor frey Samper... Valencia y octubre a [blanc] de 1681": AHN, OOMM, lib. 844-C, ff. 18v-19.

Al "Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 59, l'espai que li correspondria s'hi troba en blanc.

Quan va faltar Samper, els seus manuscrits els adquirí don Luis de Salazar y Castro. Salazar els deixà al monestir de Monserrat, a Madrid, per passar després de la desamortització de 1835 als fons de la Real Academia de la Historia: "aviendo Samper dicho esto, devemos creer que él tenía noticia de este mayorazgo, i assí devemos buscarle en sus papeles, parte de los quales paran en la librería manuscrita de D. Luis de Salazar i Castro, i ya sabe Vm. que ésta se conserva en esta Corte, en el monasterio de Nuestra Señora de Monserrate": Gregorio Mayans a Manuel Roda, 3-V-1749, MESTRE (1990), p. 71.

Informació sobre Samper i la Biblioteca Valentina del pare Rodríguez en MESTRE (2008), vol. II, pp. 140-142.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Batxiller 16-XII-1658; doctor 23-XII-1658: Arxiu Universitat de València, sign. L. 107, f. 65v.
Catedràtic de decret a la Universitat de València, examinador "de ambos derechos" (1659-1673)

Freres de Montesa (1592-1701)

En el Sacre Convent

Beneficiat de Sant Miquel –al claustre– (20-VIII-1667)

En els priorats i rectories de l'Orde

Secretari del lloctinent general de l'Orde (març de 1659 - abril de 1672); rector del col·legi de Sant Jordi (28-II-1662 - 4-IX-1673); prior de Sant Jordi de València (28-II-1662); capellà d'honor del rei (14-XI-1678); procurador general de l'Orde a Madrid (18-II-1680)

Altres

Canceller o jutge de competències del regne de València (1666-1673); assessor del batlle general del regne de València (16-VI-1673 - 1677); administrador de l'Hospital de Montserrat de la Corona d'Aragó –Madrid– (1678); jutge de la nunciatura d'Espanya (9-VIII-1684); jutge conservador de l'orde de Sant Joan a Espanya (26-X-1688); jutge conservador de les ordes de Santiago, Calatrava i Alcántara (4-VII-1699)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

29 1 1652

Mercè concedida per

Felipe IV

Inici proves

6-2-1652

Data comissió presa d'hàbit

12 3 1652

Resolució proves

13-3-1652 (falta l'aprovació a València)

Informants

fra Gregorio Torres, prior del Temple

Creuament i presa d'hàbit

Data

19 3 1652

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

16/04/1653

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

280

Fonts arxivístiques

“A 26 batejí a Jusep, Hipòlit, Francés, Llorens, Roch, fill de Andreu Semper y de Felisia Creus Gordejuela, cóniuges. C[ompare] Fr[an]sés Semper y Joanagna Vilanova y Bal[...]”: Libre de batismes de la Parrochial de St. Esteve de València començant en lo any 1619 fins lo any 1658, nº 5 olim 212, f. 207v.

“El rey administrador, etc [al lloctinent Juan Crespí]. Noble y amado nuestro. Por parte de Andrés Samper, alguacil ordinario de la orden de Nuestra Señora de Montesa, natural desse Reyno, me ha sido presentado un memorial suplicándome que, en consideración del tiempo que ha que sirve el dicho officio, le haga merced de ábito de freyle de dicha Orden para Hipólito Samper, su hijo, por la inclinación que tiene a la dicha Orden y para poder continuar sus estudios, que, entre tanto que no huviere plaza vaca, asistirá el suplicante con la costa que hiziere en el convento, como se ha hecho con otros. Y haviendo visto en este mi Consejo Supremo, ha parecido, antes de tomar resolución, encargar y mandaros. como lo hago, que informádoos de las partes y méritos del suplicante y su hijo, me lo aviséys diciéndome lo que en ello se os ofreciere y pareciere, para que, entendido, mande lo que más convenga. Dattys en Madrid a 9 de ebrero 1650. El Rey”: AHN, OOMM, lib. 576-C, ff. 179-179v.

La contestació a la carta anterior fou la següent:

“Señor. En despacho de 9 de hebrero deste año, se sirve Vuestra Magestad de mandarme decir que informándome de las partes y méritos de Andrés Samper, alguacil ordinario de la orden de Montesa, y su hijo, informe a Vuestra

Frares de Montesa (1592-1701)

Magestad lo que se me ofreciere, atento aver suplicado a Vuestra Magestad Andrés Samper le aga merced del hábito de freyle de la Orden para su hijo Hipólito Samper, y que en caso que no huviere plaza vaca para poder continuar sus estudios, asistirá en el convento pagando la costa que hisiese en él. Y obedeciendo la real orden de Vuestra Magestad, digo que Andrés Samper sirve el oficio de alguacil de la Orden desde el año 1641, y con satisfacción general de todos es hombre de virtud, de mucha cristiandad y limpia. Su hijo Hipólito Samper es muchacho de asta dieshiçeyes o dies y çiete años, estudia oy philosophía, es muy lindo estudiante y asta agora inclinado a la virtud. La costumbre de proveer las plazas quando vacan algunas es poner edictos en todo el Reyno, y señalar puesto en ellos para que acudan todos a examinarse; nombra el lugarteniente general examinadores de la Orden y asiste en persona al examen, y después da cuenta a Vuestra Magestad de los más a propósito; y Vuestra Magestad manda elegir los que es servido de los propuestos. Y también en los intermedios de los edictos, ha mandado Vuestra Magestad dar algunos hábitos de freyles sin estas circunstancias, como an sido frey Gerónimo Calaset, frey Gerónimo Badal, frey Lorenzo Gilabert, frey Jayme Salvador y frey don Gregorio Mirabais, y assí no çerá novedad el hacerlo agora en esta conformidad. Vuestra Magestad mandará lo que fuere servido. Guarde Dios la Católica y Real persona de Vuestra Magestad como la cristiandad ha menester. Valencia, febrero 22 de 1650. Frey don Juan Crespi y Brizuela”: AHN, OOMM, lib. 841-C, ff. 207v-208.

“Frei Hipólito Samper. Le dio el hábito de freile clérigo el presidente, frei Pedro Rosell, a 19 de marzo 1652, i la profesión a 23 abril 1653. Fue natural de la ciudad de Valencia. Entró en el colegio de la Orden por real despacho de 2 de julio de 1655. Estudió 3 años de cánones i se graduó de doctor en la Universidad de Valencia a 23 deziembre 1658. Desde 23 de noviembre 1658 hasta tres de abril, por ausencia del prior Ferriz, quedó como colegial más anciano presidiendo en el Colegio, i en dicho día 3 de abril 1659, le nombró Su Magestad vice-rector del Colegio. Martes, a 13 de mayo 1659 le nombró la ciudad de Valencia cathedrático de decreto, habiendo leído lunes, a 5 del mismo, de oposición en la casa de la ciudad por unos encuentros que huvo en el general de prima de theología, que era en donde se tenían las oposiciones por estarse labrando el theatro. Fue después prior i retor [al marge:] (por despacho real de Madrid a 28 febrero 1662) del Colegio. Libro del Colegio de Ferriz, folio 89b”: PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 136v.

“Frey Hippolyto de Samper y Gordejuela, nació en Valencia, a 13 de agosto 1633, hijo de Andrés Juan de Samper y Cabanes, generoso, natural de Alicante, y de María Felicia de Gordejuela, originaria de las [¿] de Viscaya. Tomó el ábito en 19 de marzo 1652. Graduose de doctor en cánones en la Universidad de

Valencia en 23 de deziembre 1658. En 13 de mayo 1659 obtuvo por oposición la cáthedra de decreto, y después la examinatura de ambos derechos. En 7 de marzo 1660, el rey nuestro señor don Felipe IV (que goza de Dios), le mandó escribir en defensa de su jurisdicción maestral, de cuyo precepto, en nueve años continuos de trabaxo, salió en el de 1659 [sic: per 1669] la Montesa Ilustrada. En 28 de febrero 1662 se le dio el rectorado del collegio de la Orden y el priorato de San George de Valencia. En 16 de enero 1666 le nombraron procancellor o juez de competencias de la ciudad y reyno de Valencia. En 24 de julio 1673 juró la plaza de asesor de bayle general, siendo el primero eclesiástico regular que obtuvo toga en la Corona // de Aragón. En 12 de noviembre 1678 le nombró Su Magestad su capellán de honor y le dio la administración del Hospital de Aragón desta Corte. En 18 de febrero 1680 le dio Su Magestad la procura general de la Orden en esta Corte. En 8 de julio 1684, el eminentísimo señor cardenal don Sabo Melini le nombró juez de la nunciatura de España. Y los escritos que ha dado a la estampa después de su Montesa Ilustrada pueden formar quatro tomos como los dos de aquella obra, sin los muchos manuscritos que tiene para imprimir. Mas nada desto mueve a los ministros del Rey nuestro señor para que le adelanten, [tatxat afegeix:] porque oy solo mueve el interés, otra pasión”: Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 69-69v.

“Presó y privasió de la asesoria de bal.le de Sentpere, de l'ábit de Montesa y freyle y prebere. A 1 de marçs 1677, a les onse del matí, don Carlos Vallterra, doctor del Real Consell Civil, de l'ábit de Montesa, assessor general de dita relichió, anà a la casa de Sentpere, relichiós de dita relichió y assessor del bal.le general de València, y li notificà un decret de sa magestat en lo qual el suspenia de la plasa de asesor de bal.le general de València y li manava es presentàs, vista la present, en les presons del castell de Montesa. Partix a Montesa, pres, Sentpere. A 2 de dits, a les nou ores del matí, se n'anà Senpere, lo assessor del bal.le de València, al castell de Montesa, pres”: AIERDI, Joaquim, Dietari: notícies de València i son regne, de 1661 a 1664 i de 1667 a 1679 (a cura de Vicent Josep Escartí), Barcelona, Barcino, 1999, n° 833 i 836, p. 355.

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 82v-85; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 93; llicència per a professar: Ibidem, f. 184v; ordres per a que vaja a estudiar al col.legi de Sant Jordi: Ibidem, f. 248; títol de vicerector del Col.legi: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 2v-4; títol de prior de Sant Jordi de València i de rector del Col.legi: Ibidem, ff. 85-88; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 68-69; títol de capellà d'honor del rei: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 197v-199; títol de procurador general a Madrid: Ibidem, ff. 239v-241v.

Freres de Montesa (1592-1701)

Memorial de Samper al lloctinent general “para que se dignase suplicar a Su Magestad le recomendase en la pretensión a la cátedra de decreto”, en PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 99.

Breu pel qual se'l nomena jutge de la nunciatura, en pergami: AHN, OOMM, leg. 7036, nº 46; títol de jutge conservador de l'orde de Sant Joan: RAH, CSC, leg. 7, carpeta 15, nº 12 (amb còpies al mateix lloc, núms. 13 i 14).

“Samper, don Hipólito de. Freile clérigo de esta orden de Montesa. Varios cargos i empleos honrrrosos que tuvo. En el título de juez de la nunciatura de España expedido a su favor en Madrid a 13 de enero 1693 que original en pergamino se halla en nuestro archivo general, cajón [blanc] lío [blanc] nº [blanc], se lee la cláusula siguiente: Idcirco nos personam dilecti nobis in Christo, doctoris don Hipoliti de Samper et Gordejuela, valentini militaris ordinis Beatae Mariae Virginis de Montesa, alumni in eo jan rectoris, sui Regalis Collegii nunc priori ecclesiae Sancti Georgii valentini, et procuratoris generalis in hac curia matritensi, olim etiam in Universitate Valentina cathedrae decretum moderatoris et utriusque juris censoris, pro cansellarii seu iudicis competentiarum, nunc vero regii patrimonii valentini assessoris emeriti sacrae catholicae maiestatis conciliarii et capellani honorarii administratoris regii xenodochii Coronae Aragorum, ac tandem prothonotarii apostolici, qui fere undecim annoru serie huiusmodi iudicis Nunciaturae Apostolicae Hispaniarum mumus et officium vigore tituli supernumerarii laudabiliter et indefesse obivit cetera...”: PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 457.

Títol de jutge conservador de les ordes militars de Castilla (4-VII-1699): AHN, OOMM, leg. 7035, nº 45.

El 30-IV-1668 se li van concedir 2000 lliures “en consideración ha lo que ha gastado en escribir” la Montesa Ilustrada: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 74v-75v.

El 4-IX-1673 se'l va jubilar del càrrec de rector del col·legi de Sant Jordi, amb retenció del títol de prior de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 535-C, ff. 150-150v.

El seu epitafi, imprés, s'hi troba a la RAH, CSC, sign. T-45, f. 324. El va editar més tard XIMENO, V., Escritores del Reyno..., cit., vol. II, p. 138.

Còpia del seu testament en RAH, CSC, leg. 7, carpeta 4, nº 1. Relació de papers que hi havia a la seua habitació en RAH, CSC, leg. 7, carpeta 18, nº 33.

Més informació de Samper, barrejada amb altres coses, s'hi troba a l'AHN,

OOMM, lligalls 7035 i 7036.

Textos impresos:

1) Vària

Información en derecho sobre la institución de la dignidad de Lugarteniente..., València, 1666; Montesa Ilustrada..., València, 1669.

Cartas y memorial de la [...] Universidad de Valencia, a la reyna [...] doña Mariana de Austria. Contra los padres de la Compañía de el Colegio de San Pablo..., València, 1672.

Manifiesto de la igualdad que los clérigos militares de la orden de Montesa tienen con los cavalleros sus hermanos..., Madrid, 1680.

Memorial [...] al rey don Carlos II, por el que se opondrá al intento de que se cobre la media annata, por el cargo de Lugarteniente General de la Orden de Montesa, sense lloc d'impressió, impremta, ni data, 1689?.

Al Rey nuestro señor. Su religión de Montesa defendida [...]. Sobre [...] la causa y persona de frey don Dionysio Ros de Ursinos..., Madrid, 1692 –reimprés a València el mateix any–, i continuació de l'assumpte en una Relación de el suceso que tuvo este memorial..., sense lloc d'impressió, autor ni data.

Colectoría de missas de la Iglesia de Nuestra Señora de Mont-serrate, de el Hospital Real de la Corona de Aragón, vendicada..., Madrid, 1694.

Sagrada defensa de las reliquias, cálizes, corporales, vasos, y ornamentos de la Real Capilla..., Madrid, 1696.

Al Exmo. Sr. D. Fernando de Aragón y Moncada [...], carta escrita por don... [...], sobre que los ábitos de la dicha Orden no deven ser limitados para los valencianos solos..., 1696.

2) Dedicats a la seua promoció personal i familiar (la majoria sense data ni peu d'impremta):

Duda el doctor frey Hippólito de Samper [...] podrá obtener, en esta Real Audiencia, alguna plaza de toga proporcionada a su estado.

Memorial de don [...] a la reina doña Mariana de Austria solicitando sea perpetuado en la casa de Andrés de Samper, su padre, el oficio de padre de Huérfanos de la ciudad de Valencia con la escribanía dél anexa, y suplicando

Freres de Montesa (1592-1701)

para su persona una pensión, como remuneraciones por su obra Montesa Ilustrada...,

Memorial de frey [...] pidiendo a S.M. la Reina se sirva hacerle merced por sus servicios prestados, en especial por la publicación en 1669 de Montesa Ilustrada.

Memorial de don [...] a la reina doña Mariana de Austria exponiéndole sus servicios y suplicando remuneración por el trabajo y los gastos que ha tenido que hacer para escribir su libro Montesa Ilustrada.

Memorial de don [...] al Rey don Carlos II pidiendo se le abonen los gajes de su oficio [...] 1698?

3) Censures i comentari d'obres:

“Censura y elogio de el señor doctor frey Hippolyto de Samper [...], de comisión de [...] Luis Alfonso de los Cameros, Arçobispo de Valencia..., Real de San George de Valencia, a 12 de mayo 1671”, en Identidad de la imagen del S. Christo de S. Salvador de Valencia [...], su autor el doctor Juan Bautista Ballester..., València, Gerónimo Vilagrassa, 1672.

“Aprobación y elogio de el señor doctor frey Hippolyto de Samper [...], de comisión de el señor don Pedro Gregorio y Antillón, vicario general del [...] arçobispo de Valencia [...], Real de San George [València] a 8 de deziembre 1672”, en Beroso de Babilonia en Chaldea, distinguido del Beroso de Viterbo en Italia [...], por don Joseph Pellicer de Ossau i Tovar..., València, Gerónimo Vilagrassa, 1673.

“Censura del señor doctor frey Hipólito de Samper [...], de comisión de [...] Luis Alfonso de los Cameros, Arçobispo de Valencia [...], Real de San George de Valencia, a 10 de junio de 1671”, en Aparato a la monarchía antigua de las Españas en los tres tiempos del mundo [...], por don Joseph Pellicer de Ossau y Tovar..., València, Benito Macè, 1673.

“Fragmentos de una carta escrita al señor obispo Sorribas, en elogio del sermón y del autor [...], Valencia, a 14 de março 1674”, en Jardín de sermones de varios asuntos y de diferentes oradores evangélicos. Recogidos y dados a la estampa por el reverendo padre presentado fray Matheo Maya, del orden de Nuestra Señora del Carmen y letor de theulugía en el colegio de San Josef de Zaragoza..., vol. I, Zaragoza, Agustín Verges, 1676, pp. 444-446.

“Carta del doctor don Hipólito de Samper [...], Madrid, 14 de setiembre de 1680”, en Progressos de la Historia en el Reyno de Aragón y elogios de

Geronimo Zurita su primer coronista... [por] Diego Josef Dormer..., Zaragoza, Herederos de Diego Dormer, 1680.

“[...] Dedícala a la mesma Virgen, Madre de Desamparados, D. Hippolyto de Samper y Gordejuela, Prior de San George y Procurador General [...], Administrador de el Hospital Real de Nuestra Señora de Monserrate de la Corona de Aragon..., en Gratulación sacra en la primera solemnidad, que dedicó a la santa imagen de Nuestra Señora de los Desamparados, nuevamente erigida y colocada en el Real Hospital de N. S. de Monserrate de esta Corte, a devoción y expensas de el muy ilustre señor marqués de Castel-Novo [...]. Deziála fray Joseph de Madrid, religioso capuchino [...] y examinador en el tribunal de la Nunciatura, Madrid, 1686.

“Carta de Don Hipólito de Samper y Gordejuela, procurador General de su Orden de Montesa... De casa, a 20 de agosto 1688”, en Advertencias históricas sobre las obras de algunos doctos escritores modernos, donde con las crónicas, y con las escrituras, solicita su mejor inteligencia D. Luis de Salazar y Castro..., Madrid, Matheo de Llanos y Guzmán, 1688.

4) Obres impreses a nom d'altres autors:

Memorial de Silvestre de Prats y Villamala, procurador general de la Orden [...], pidiéndole ser restituída a la jurisdicción [...] de Montesa, la persona de José Sanz de Vilaragut [...], conde de Olocau, Madrid, 1678. “Este Memorial hize en 29 de Diciembre de 1678, recién llegado a Madrid, y salió en nombre del procurador general, pero la Orden quedó desempeñada por mí. Hippólito de Samper y Gordejuela” [firma i rúbrica]; en RAH, CSC, sign. I-9, ff. 105-107v.

Defensa honorífica, por la cátedra y cathedrático del Sacro Convento de Montesa. Que pone a los Reales Pies [...] el Licenciado Frey Isidro de Larralde..., València, 1683.

Obres manuscrites:

1) Expedients conservats d'informacions de cavallers i freres de Montesa:

Calatayud Toledo i Matheu, Antonio, 1681, Cavallers, nº 72.

Cardona i Milà, Vicente, 1696, Cavallers, nº 80.

Crespí de Valldaura i Brondo, Cristóbal, 1682, Cavallers, nº 138.

Diamante i Herrera, Francisco, 1687, Cavallers, nº 158.

Diamante i Herrera, Pablo, 1687, Cavallers, nº 159.

Escorcia i Ladrón i Aracil, Francisco Andrés, 1663, Cavallers, nº 171.

Folch de Cardona i Sotomayor, Isidro, 1680, Cavallers, nº 215.

Freres de Montesa (1592-1701)

Girón de Buedo i Guerra, Mateo, 1688, Cavallers, nº 233.
Girón de Buedo i Ruiz de Alarcón, Juan, 1688, Cavallers, nº 234.
Maza de Lizana i Bonavida, Luis, 1660, Cavallers, nº 289.
Mercader i Cernecio, Galcerán, 1690, Cavallers, nº 292.
Mingot i Martínez de Fresneda, Antonio, 1687, Cavallers, nº 303.
Montserrat i Ciurana, Andrés, 1663, Cavallers, nº 309.
Negrete i Bolea, Diego, 1688, Cavallers, nº 325.
Sanz de Geta i Enríquez de Montalvo, José, 1686, Cavallers, nº 435.
Servent i Mira, Bonifacio, 1662, Religiosos, nº 80.
Vaillo de Llanos i Malla, Máximo, 1662, Cavallers, nº 500.
Valda i Oca Sarmiento, Pedro Fernando de, 1696, Cavallers, nº 503.

2) Altres:

“El Turanio valenciano o exautoración voluntaria y reseña jurídica de los estudios, servicios y puestos del doctor Hippolyto de Samper, prior de San George en el orden de Montesa, del consejo de S.M. y su asesor de bayle general de la ciudad y reyno de Valencia, que pone a los reales pies del rey nuestro señor don Carlos II, implorando su piedad y justicia, en defensa de su honor amancillado”, 1678, mss., RAH, CSC, sign. I-42 [9/616], ff. 109-230.

“Décadas nobles de la cronología montesiana, o dýptica heroyca de fastos militares, o catálogo de todos los hijos que ha tenido el ínclito orden de Nuestra Señora de Montesa y San George de Alfama, con los puestos y empleos que tuvieron dentro y fuera de la Religión, formadas o [blanc]. Desde su fundación hasta oy, por el doctor Hippólyto de Samper, prior de San George, de el Consejo de S. M, y asesor de bayle general de la ciudad y reyno de Valencia”, RAH, CSC, sign. I-3 [9/577]), 180 ff.; sign. I-4 [9/578], 88 ff.

Carta, que Don... respondió al Ilmo. Señor Don Gerónimo Mascareñas, cavallero de la orden de Calatrava, Sumiller de Cortina de S.M., de su Consejo en el de las Órdenes, y obispo electo de Leyria, València, Geronimo Vilagrassa, 1667: RAH, CSC, sign. I-9, ff. 82-89.

Memoria de las obras modernas del señor don Joseph Pellicer que faltan al doctor Hippolyto de Samper, que las dessea tener todas y las procura con ansia: BN, mss. 11259/43

Carta al marqués de Mondéjar. València, 22-X-1669: BN, mss. 9881 (H.184R.-184V)

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada..., cit., vol. II, pp. 757-759, 810.

RODRÍGUEZ, J., Biblioteca..., cit., pp. 179-184.

XIMENO, V., Escritores del Reyno..., cit., vol. II, pp. 135-140.

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., cit., pp. 263-264; Id., Biblioteca cisterciense..., cit., pp. 304-306.

FUSTER, J. P., Biblioteca Valenciana, cit., vol. I, pp. 282-283.

CASTELLANOS de LOSADA, Basilio Sebastián (dir.), Biografía Eclesiástica Completa, Madrid, Alejandro Gómez Fuentenebro, impresor, tom XXV (1865), pp. 519-526.

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., pp. 195-196.

Samper y Gordejuela, Hipólito. Natural de Valencia. Religioso. 1651. Rector del Colegio de la Orden en 1662. Prior de San Jorge de Valencia en 1666. Capellán de Honor de S.M. en 1678. Procurador General de la Orden en 1684. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 33v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 41.

MOLAS RIBALTA, Pere, “Montesa ilustrada, Montesa defendida”, en Els ordes eqüestres militars i marítims i les marines menors de la Mediterràni durant els segles XIII-XVII, Barcelona, Universitat de Barcelona, 1989, pp. 55-61.

FELIPO, A., La Universidad de Valencia..., cit., pp. 376, 451, 452.

SORIA MESA, Enrique, La biblioteca genealógica de don Luis de Salazar y Castro, Córdoba, Universidad de Córdoba, 1997, pp. 72-73.

GRAULLERA SANZ, Vicente, Juristas valencianos del siglo XVII, València, Biblioteca Valenciana, 2003, pp. 26, 48, 86, 88, 105, 212, 242, 305, 315.

GÓMEZ, fray T., En reino extraño..., cit., pàgines concretades en la corresponent de l'índex alfabètic, p. 934.

MESTRE SANCHIS, Antonio (ed.), Gregorio Mayans y Siscar. Epistolario X, Mayans con Manuel Roda y Conde de Aranda, Oliva, Ajuntament, 1990, p. 71; Id., “Los Novatores y la Biblioteca Valentina del p. Rodríguez (La aportación

Freres de Montesa (1592-1701)

del marquès de Villatorcas), en Ciencia y academia. IX Congreso Internacional de Historia de las Universidades Hispánicas. (Valencia, septiembre 2005), València, Universitat de València, 2008, vol. II, pp. 140-142.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sanchis i Alemany, Leonardo

Lloc de naixement Xàtiva **Data** 12 8 1681 + 1701

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1711

Soterrat a

Pares i avis

El doctor Gaspar Sanchis i Terranet, advocat fiscal per Sa Majestat i assessor del Sacre Convent de Montesa, i Ana María Alemany, naturals ambdós de Xàtiva;
Avis paterns: Gaspar Sanchis i Vicenta Terranet i Codina, naturals ambdós de Xàtiva;
Avis materns: Jacinto Alemany Doménech, natural de Xàtiva, i Josefa Bella Martínez, natural de L'Olleria.

Observacions

A l'expedient el candidat consta com a llicenciat. La família va exercir oficis municipals a Xàtiva, com l'escrivania reial que serví Jacinto Alemany i aleshores tenia don Gaspar Cebrià. El pare era aleshores advocat fiscal per Sa Majestat i assessor del Sacre Convent de Montesa. Per Sanchis, la família tenia capella a la Seu de Xàtiva, dedicada a Sant Antoni Abat, amb dret de sepultura. Finalment es declarà que fra Josep Alemany, religiós de l'Orde i rector de Montesa, era germà de la mare del pretendent (exp. 285).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Vicerector del col·legi de Sant Jordi en 1707

Altres

Hàbit de l'Orde

Freres de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

“Dimecres, a tretze de agost, mil sis-cents huitanta-hu, yo, Joseph Albalat, vicari, bategí segons ritu de la Santa Iglesia Romana a un fill del doctor Gaspar Sanchiz y Anna Maria Alemany, cónjuges. Naixqué en dodse dels dits; nomenàs Leonardo, Hipòlit, Joseph, Vicent, Bonaventura. Padrins Juan Batiste Sanchiz y Anna María Garcia, donzella, filla de Juan García, ciutadà. Joseph Albalat, vicari” [Arxiu de la Col·legiata de Xàtiva (exp. 285)].

Nomenament d'informant i interrogatori: AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 132-136; comissió per a prendre l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 8v-10; llicències al lloctinent i al prior del Sacre Convent per a professar (20-I-1702) Ibidem, ff. 50v-51; ordres per a que passe a estudiar al col·legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 57v-59.

Vicerector del col·legi de Sant Jordi en 1707: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 79v.

“Por muerte de frey Hilarión Cortés, del doctor frey Joseph Navarro y de frey Leonardo Sanchiz, vacan en nuestro Sacro Real Convento de Montessa, tres plazas...”: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 77v.

Bibliografia

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Pedro Juan Sanchis, natural d'Onda, i Magdalena Gibert –Chivert–, natural de València;
 Avis paterns: Miguel Custodio Sanchis, apotecari i després sacerdot, natural de Morella, i Jerónima Zurita, natural d'Onda;
 Avis materns: Juan Bautista Gibert –Chivert–, natural de Polinyà, i Eufemia Orabona, natural d'Onda

Observacions El pretendent tenia uns 18 anys d'edat. Bartolomé Sanchis, oïdor de l'Audiència de València, era germà del pare del pretendent i consultor del Sant Ofici. Pel que fa als Sanchis, un dels testimonis a València –Agustín Mariner, notari– fa referència a les acusacions de jueu que se li varen fer feia anys pel xoc que tingué Pedro Juan Sanchis amb Úrsula Bañatos; altres, en canvi, asseguraren que els Sanchis tenien a Huesca insígnia de jueus penjada per la Inquisició a l'església. En vista dels dubtes, es van fer segones informacions pel que fa al quart dels avis paterns, a fi d'esbrinar si eren Sanchis o Sánchez. S'aporten també còpies de testaments i altres documents, aprovant finalment les informacions del pretendent a l'hàbit de Montesa (exp. 283).

Sobre l'ús del missal romà al Sacre Convent, escriví junt a diversos companys d'hàbit:

Parecer de los señores frey Josef Rubert, retor de Carpesa y annexos, frey don Pedro Moles, retor del Real Colegio de San Jorge; frey Jacinto Arnau, retor de Alcalá, Xivert y Polpíz; frey Pablo Inglés, prior de Nuestra Señora del Temple, capellán de Honor de Su Magestad, albacea general y procurador patrimonial de la Orden; frey Antonio Joan Sánchez, retor de Moncada y sus annexos, frey Vicente Limiñana, retor de Silla; frey Francisco Buch, retor de Rosell y La Senia; el dotor frey Hippolyto de Samper, prior de San Jorge, del consejo de Su Magestad y su assessor de bayle general en esta ciudad y reino de Valencia; y el dotor frey Pasqual Huguet, secretario del señor lugarteniente general de nuestra orden de Montesa”, València, 20-II-

1674, editat com adjunt a l'ímpres de TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense, València, Gerónimo Vilagrassa, 1674.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Rector d'Ares del Maestre en 1652; rector de Moncada (1663-1699)

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants fra Pedro Jaime Roig, vicerector del col.legi de Sant Jordi i capellà d'honor del rei; fra Juan Bautista Carbó, rector de Benassal –per a les segones proves–

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Freres de Montesa (1592-1701)

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

**Fonts
arxivístiques**

“Frey Antonio Sanchis. En 20 de julio 1645, se dio el hábito de freyle conventual a frey Antonio Sanchis con comission de Su Magestad, dattys en Çaragoça a 23 del mes de junio de dicho año 1645. Rector de Ares”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 172v.

"En 25 de agosto 1699 murió en Valencia frey Antonio Sanches, retor de Moncada, por los pleytos que ay entre la Orden y los clerros que quieren que los presbíteros difuntos vayan entre ellos y no dentro la Orden. A la noche, en un ataúd, fue traído al Temple, y el día 26, enterrado": AHN, OOMM, lib. 850-C, f. 77v.

Comissió per a que li facen les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 213-213v; comissió per a noves proves: Ibidem, ff. 251-252; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 260-261; llicència per a professar: Ibidem, ff. 292v-293; ordres per a que vaja a estudiar a València: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 155v-156.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 55.

“Frey Antonio Sanchiz Gibert, natural de la villa de Onda, en 20 de julio 1645. Desde el Colegio el año 1652 salió promovido al curato de Ares, y en 30 de noviembre 1663 obtuvo el de Moncada, que regenta oy”: Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 65v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 31-31v.

Bibliografia

Sanchiz y Gibert, Antonio. Natural de Onda. 1645. Religioso. Rector de Ares en 1652 y de Moncada en 1663. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 31: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), pp. 41-42.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Freres de Montesa (1592-1701)

Catharina Pérez, naturales de Montesa. El pretendiente, haunque nació en Almansa, donde vivieron sus padres, estudió y habitó en casa de su tío, el retor de Montesa, noticia tan escasa que queda con alguna impaciente mortificación la curiosidad de saber la calidad del parentesco y nombre deste retor [f. 92] de Montesa. Alonso Sánchez fue regidor, alcalde de la hermandad y alguacil mayor de Almansa, y assí este como todos los demás fueron de gente muy limpia y honrrada possessión que tubieron de quantos les conocieron con favorables aplausos": RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 91v-92.

"Frey Luys Sanchis, hijo de Alonço Sanchis, de la villa de Almança, recibió el hábito de conventual de Nuestra Señora de Montesa en XVIII de deziembre año 1588 en el Convento. Dióselo frey Miguel Catalá, conventual y cantor mayor de dicho convento, con comission del señor Maestre hecha en V de dicho mes y año, en la qual lo gradúa Su Señoría ilustrísima el postrero de los tres que rescibieron este día dicho hábito. Dixo la missa el dicho frey Catalán, padrinos fueron frey Pedro Merino y frey Miguel Fito. Hizo quinze años en [blanc]. Enpessó de hazer la provaçión en 21 del mes de março, día de nuestro padre San Benito, por orden de Su Señoría ilustrísima. Hizo profession en [blanc]. Frey don Pedro de Rojas, lugartiniente general de la orden de Montesa por Su Magestad, conforme a la declaraci3n que hizo y está continuada en la ancianidad de frey Joan Borja en el presente libro, declara que frey Luis Sanchis le a de correr la ançianidad a 8 de henero 1591, porque aquel día cumplió 17 años": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], fol. 127.

"Frey Lluís Sanchis, religi3s sacerdot, arribà de Rueda dimecres als onse de octubre de 1606, a hont estigué retirat sinc anns per orde del rey. Ixqué proveït a la rectoria de Albocàcer als últims de juny 1610": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 19.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 152v-153; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 170v; títol de beneficat de la Coronaci3: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 207-207v; presentaci3 del rei al bisbe per a la rectoria d'Albocàsser: Ibidem, ff. 282v-283; títol de rector de Vallada: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 71-72 i 91-92v.

Va fer dasapropiament del seus béns, escrit de la seua ma, el 20-X-1636: AHN, OOMM, lib. 677, f. 11.

Va faltar el 9-XII-1636: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], anotaci3 realitzada a les primeres pàgines: "Los muertos del año 1636".

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 37.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 317, nº 259.

Sánchez y Primo, Luis. Natural de Almansa. 1588. Religioso. Prior de Vallada. *1573. Hijo de Alonso Sánchez y nieto de Luis Sánchez, ambos Regidores por el Estado Noble de Almansa. Su genealogía y el extracto de sus pruebas en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 91v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 41.

Frades de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

"Dilluns, a deu de abril any mil ci-cens setanta-tres, mossén Pau Roca, vicari, batejà segons ritu de la Santa Iglesia Romana a un fill de Geroni Sant Andreu y Maria Soler, cóniuges. Naixqué en güit, nomenàs Agostí, Joseph, Ambrós, Vicent; padrins Patricio Sant Andreu y Rita Sant Andreu, donsell, filla del dit Geroni Sant Andreu": [Arxiu de la Col.legiata de Xàtiva (exp. 299)].

Carta al lloctinent de Montesa sobre la plaça de clergue que sol.licita-va: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 281-282; comissió per a les proves, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff. 300-303, comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 333-333v; ordre al prior per a que professe: Ibidem, f. 368; ordres per a que passe a estudiar al col.legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 77v i ss; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 49-50.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87.

Bibliografia

Santandreu y Solu (sic), Agustín. Natural de Játiva. 1689. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 42.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Sanz i Martínez, Cristóbal

Lloc de naixement

Énguera

Data

18

4

1671

1694

Lloc de defunció

Data de defunció

c. 1710

Soterrat a

Pares i avis

Juan Sanz i María Martínez;

Avis paterns: Juan Sanz i Catalina Barberán;

Avis materns: Pedro Martínez i Escolástica Tormo, tots d'Énguera

Observacions

Aquest religiós no consta al llistat de rectors de La Salzadella ofert per Miralles (1974). Tot i això, eixe mateix llistat presenta alguns buits, no resolts tal volta per falta aleshores de documentació.

Borbònic.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de La Salzadella –proposta de 31-I-1705–;
rector d'Alcalà de Xivert –proposta de 30-I-1708–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

13

1

1694

Mercè concedida per

Carlos II

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants fra Juan Barberán, rector de L'Orxa i Beniarrés

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques "A diez y ocho de abril [1671] yo, el doctor Jayme Gil de Castelví, vicario de Enguera, guardando el ritu y ceremonias de nuestra Santa Madre Iglesia Romana, bautizé a Juan, Josef, Christóval, Buenaventura Sanz, hijo de Juan Sanz y de María Martínez, su muger, naturales de Enguera. Fueron padrinos Reymundo Aparicio y Vicenta Martínez, doncella y tía. Nació este mismo día, a las cinco y media de la mañana. Doctor Gil, vicario": Arxiu de la Parròquia de San Miguel de Enguera, sign. 358, sense foliar.

Nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 93v-94v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, f. 103; ordres per a que professe: Ibidem, ff. 140v-141; ordres per a que passe a estudiar al Col·legi: Ibidem, ff. 151-152v; proposta per a la rectoria de la Salzadella: AHN, OOMM, lib. 537-C, ff. 60-62; proposta per a la rectoria d'Alcalá de Xivert: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 194-196v.

"Señor. Por muerte del doctor frey Christóval Sanz, vaca la retoría de Alcalá de Gibert", 12-I-1712: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 85.

Va morir sense testar: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 129v, 8-XI-1710.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

Sanz y Martínez, Cristóbal. Natural de Enguera. 1694. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 43.

MIRALLES, J., La villa de Salsadella, cit., p. 141.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Saragoçà i Batea, Luis

Lloc de naixement Silla **Data** c. 1618 **+** 1639

Lloc de defunció **Data de defunció** 1648

Soterrat a

Pares i avis Jaime Saragoçà i Úrsula Batea, naturals ambdós de Silla;
Avis paterns: Luis Saragoçà i Esperanza Carbonell, naturals ambdós de Silla;
Avis materns: Jerónimo Batea, natural de Silla, i Marcela Baixauli, natural d'Alfajar

Observacions Gaspar Carbonell, germà de l'àvia paterna, i Bartolomé Baixauli, tio de l'àvia materna, foren familiars del Sant Ofici. El pare i els avis havien exercit càrrecs municipals a Silla (exp. 343)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector d'Ares del Mestre en 1644;
rector de Silla (1645-1648)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 6 10 1638 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 4-11-1638 **Data comissió presa d'hàbit** 3 3 1639

Resolució proves 23-2-1639

Informants fra Pedro Simón, vicari de la parròquia de Montesa

Creuament i presa d'hàbit

Data 16 4 1639 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, primer ancià

Padrins

Professió

Llicència per a professar 21/04/1640

Data 17 5 1640 **Lloc** Montesa

Ministres fra Hilarión Gil, prior del Convent

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 343

Fonts arxivístiques "Frey Luis Saragoçá. Frey Luis Saragoçá tomó el hábito de freyle a los 16 del mes de abril del año 1639. Díósele frey Pedro Rossell, primer anciano, con comisión de Su Magestad, dirigida al freyle professo más anciano que se hallare en el convento, dattys en Madrid a 3 de março de dicho año 1639. Hízole professo el prior fray Hilarión Gil con comisión de Su Magestad en 17 de mayo 1640": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 168v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informant,

Freres de Montesa (1592-1701)

interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 165-166; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 200v-201; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 32v-33; ordres per a que vaja a estudiar al col.legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 42-43.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 50.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 62v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 28v.

Bibliografia

Zaragoza y Carbonell (sic), Luis. Natural de Silla. 1639. Religioso. Rector de Ares en 1644 y de Silla en 1645. +1648. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 28v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 53.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Segarra i Jover, Pedro Pablo

Lloc de naixement València **Data** c. 1630 **+** 1647

Lloc de defunció València **Data de defunció** 25 8 1663

Soterrat a Església del Temple

Pares i avis Mauricio Segarra, notari, i Francisca Jover, naturals ambdós de València; Avis paterns: Dionís Segarra i Úrsula Navarro, naturals ambdós de València; Avis materns: Lorenzo Jover, natural de Vimbodí (Catalunya), i Luisa Hernández, natural de València

Observacions El pretendent tenia uns 16-17 anys d'edat i el pare era notari i familiar de la Inquisició (exp. 291).

Després de tenir previst soterrar aquest religiós en la capella del Sant Crist del col.legi de Sant Jordi, va ser sepultat definitivament a l'església del Temple, per a evitar problemes amb el clergat de la parròquia de Sant Andreu València.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques "Frey Pedro Pablo Segarra. A 28 de agosto se dio el hábito de freyle conventual a Pedro Pablo Segarra, con comisión de Su Magestad dattys en Madrid a 7 de agosto de dicho año 1647": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 173v.

Comissió per a que li facen les proves, interrogatori i genealogia: AHN,

OOMM, lib. 556-C, ff. 81-82v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 103v-104; llicència per a professar: Ibidem, f. 146v; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi (26-III-1652): AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 98v-99v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 56.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 66v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 48.

Bibliografia

Segarra y Tovar, Pedro Pablo. Natural de Valencia. 1647. Religioso. Rector de Salsadella en 1660 y de Jana en 1661. +1663: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 44.

MIRALLES, J., La villa de Salsadella, cit., p. 141.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Segarra i Palau, Gaspar

Lloc de naixement Benicarló **Data** c. 1627 + 1647

Lloc de defunció **Data de defunció** 13 4 1687

Soterrat a

Pares i avis Baltasar Segarra, llaurador i mercader, i Candia Palau, naturals ambdós de Benicarló;
Avis paterns: Juan Segarra, natural de Peníscola, i Tolentina Ballester, natural de Benicarló;
Avis materns: Mateo Palau i Isabel Mir, naturals ambdós de Benicarló

Observacions El pretendent tenia uns 20 anys d'edat, i l'únic ofici que se li coneixia era estudiar. El pare havia exercit càrrecs municipals a Benicarló i havia estat llaurador i mercader (exp. 292)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Benicarló (1665 - 1687)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 7 5 1647 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 14-5-1647 **Data comissió presa d'hàbit** 7 8 1647

Resolució proves 18-7-1647

Informants fra Isidoro Alarcó

Creuament i presa d'hàbit

Data 8 9 1647 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, president del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 1648 **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN 292

Fons arxivístiques "Frey Gaspar Segarra. A 8 de setiembre 1647 tomó el hábito de freyle frey Gaspar Segarra, con comissió de Su Magestad dattys en Madrid a 7 de agosto 1647": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 174.

Comissió per a que li facen les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 66v-69; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 105; llicència per a professar: Ibidem, f. 146v; comissió per a que passe a estudiar al col.legi de Sant Jordi (31-VIII-1651): AHN, OOMM, lib. 557-C, ff.

Freres de Montesa (1592-1701)

61-62.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 57.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 66v-67.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 47.

Bibliografia

Segarra y Palau, Gaspar. Natural de Benicarló. 1647. Religioso. Rector de Benicarló. +1687. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 47: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 44.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Segarra i Puig, Gabriel

Lloc de naixement

Catí

Data

5

1676

1695

Lloc de defunció

Data de defunció

c. 1712

Soterrat a

Pares i avis

Gabriel Segarra, llaurador, i María Puig, naturals ambdós de Catí;
Avis paterns: Vicente Segarra Fabregat, natural de Catí, i Francisca Vilaplana Sales, natural de La Serratella;
Avis materns: Gabriel Puig Olzina i Jerónima Sales Segarra, naturals ambdós de Catí

Observacions

A l'expedient el pretendent consta com a llicenciat. El pare i els avis eren llauradors honorats i havien ocupat càrrecs municipals (exp. 293).

Austriacista.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Llicenciat

En el Sacre Convent

Beneficiat de Sant Miquel (10-VII-1711)

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

23

6

1694

Mercè concedida per

Carlos II

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

AHN, OOMM, lib. 563-C, ff. 34-35v; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 565-C, ff. 85v-86v.

El 9-VI-1706 el rei donà instrucciona a dos dels assessors de l'Audiència per a que estudiaren el cas d'aquest religiós, pres al castell de Montesa, acusat d'haver intentat ajudar Basset: AHN, OOMM, lib. 537-C, ff. 68-71.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

Segarra y Puig, Gaspar (sic). Natural de Casti (sic)1695. Religioso: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 44.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Sellent i Vélez, Juan Bautista

Lloc de naixement València **Data** + 1688

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1717

Soterrat a

Pares i avis Ignacio Sellent i Crescencia Vélez, naturals ambdós de València;
Avis paterns: Antonio Sellent, natural de Patraix –hui barri de València–, i Francisca Martí, natural de València;
Avis materns: Nicolás Vélez, natural de València, i Úrsula Palerm, natural de Lliria

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de La Salzadella –proposta de 30-IV-1696–;
rector de Rosell i La Sénia –proposta de 20-XI-1698–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 8 6 1686 **Mercè concedida per** Carlos II

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 28 10 1687

Resolució proves

Informants fra Pascual Uguet, rector de Carpesa

Creuament i presa d'hàbit

Data 12 4 1688 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 30/04/1689

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN Perdut

Fonts arxivístiques Mercè d'hàbit –a ell i 8 candidats més–: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 94v-95; comissió per a les proves, interrogatori i genealogia: Ibidem, ff.171v-174v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 192v-193v; ordre al prior del convent per a que professe: Ibidem, f. 288; ordres per a que vaja a estudiar al col.legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 288 i ss; proposta per a la rectoria de La Salzadella: AHN, OOMM, lib. 536-C, ff. 113-114v; proposta per a la rectoria de Rosell: AHN, OOMM, lib. 536-C, ff. 131-134.

“Señor. Por muerte de frey Juan Bautista Sellent vaca el curato de la villa de Rosell y La Sénia...”, València, 11-V-1717: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 119.

Freres de Montesa (1592-1701)

“Décadas nobles de la cronología montesiana”: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 86.

Bibliografia

Sellent y Vélez, Juan Bautista. Natural de Valencia. 1688. Caballero (sic), en VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de [marqués de Siete Iglesias] "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 44.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Selma i Roca, Juan

Lloc de naixement Ares del Maestre **Data** + 1670

Lloc de defunció **Data de defunció** 1718

Soterrat a

Pares i avis Pedro Juan Selma i Isabel Juan Roca;
Avis paterns: Pedro Juan Selma i María Prats;
Avis materns: Bartolomé Roca i Bárbara Garcia, tots naturals d'Ares

Observacions Austriacista

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector d'Atzeneta (? +c. 1718)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 26 3 1670 **Mercè concedida per** Carlos II

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 24 6 1670

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

Informants

fra Pablo Inglés, prior del Temple i capellà d'honor del rei

Creuament i presa d'hàbit

Data

2

7

1670

Lloc

Montesa

Ministres

fra Pedro Rodrigo, sotsprior del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar

22/06/1671

Data

3

7

1671

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 128v-129; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 136v-137; llicència per a professar: Ibidem, f. 192-193; ordres per a que passe a estudiar al Col·legi (10-VIII-1672): Ibidem, ff. 241v-243; proposta per a la rectoria de La Salzadella: AHN, OOMM, lib. 535-C, ff. 241v-243v –no ens consta que arribés a obtindre la rectoria–.

Informe del lloctinent (1-V-1708) al Consejo de las Órdenes sobre fra Juan Selma, apassionat de l'arxiduc: AHN, OOMM, lib. 845-C, ff. 32-33.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 69.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 77.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 40v.

Bibliografia

Zalma (sic) y Roca, Juan. Natural de Ares. 1670. Religioso. Rector de Adzaneta en 1680: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 53.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Selva i Vila, Pedro

Lloc de naixement Vallada **Data** + 1572

Lloc de defunció València **Data de defunció** 6 11 1605

Soterrat a València, vas de la capella del Sant Crucifixe de l'església de Sant Jordi

Pares i avis Tomás Selva i Isabel Joan Vila;
Avis paterns: Tomás Selva i Catalina Primo;
Avis materns: Bartolomé Vila i Úrsula Tahengua, naturals tots de Vallada

Observacions Les informacions estan preses de l'original que signà Josep Borràs, notari, i estan escrites en valencià. Un dels testimonis a València fou fra Antoni Aràndiga, frare de Montesa, i prior de l'església de Sant Jordi de València, de 66 anys d'edat; no hi consta a l'expedient l'aprovació (exp. 296).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Beneficiat de la Santa Creu (13-III-1585);
cantor major (1590);
beneficiat de Sant Miquel (1599)

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per** Mestre Borja

Inici proves 8-5-1572 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves No hi consta

Informants fra Bartomeu Fito, prior del Temple

Creuament i presa d'hàbit

Data 7 4 1572 **Lloc** Cervera del Maestre, església parroquial

Ministres fra Tomás Selva, rector i prior de Cervera, tio del candidat

Padrins Mossén Mulet i mossén Pere Pavia, beneficiats a l'església de Cervera

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN 296 vist

Fons arxivístiques "Murió frey Selva a seys del mes de noviembre del presente año 1605. Hízosele punto en el torno de las missas a 7 de dicho mes y año, entra en la capilla de março por porrata en un mes y siete días, y a de restibuir quien cobrare esta porrata al convento treyta reales por treyta missas que dexó de celebrar el dicho frey Selva, y las a de azer celebrar el convento": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoria I], f. 0.

"Murió el reverendo frey Pedro Selva, cantor major, en Sant Jorge de Valencia a

Freres de Montesa (1592-1701)

6 del mes de noviembre del año 1605. Y hizo albacea a frey Pedro Fitto, retor de Silla. Enterraronle en el vaso de la capilla del Santo Crucifixo que está en San Jorge. Hízosele punto en el torno de las missas a 7 de noviembre, el otro día después que murió": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 177v;

Títol de beneficiat de la Santa Creu: AHN, OOMM, lib. 544-C, ff. 100-100v; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 73v-78 sic; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 91-92.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 31.

Bibliografia

Selva y Herrera (sic), Pedro Cristóbal. Natural de Vallada. 1572. +1605. Religioso. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 116v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 44.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Serrano i Llobregat, Miguel

Lloc de naixement Canals **Data** c. 1598 **+** 1618

Lloc de defunció **Data de defunció** 6 6 1629

Soterrat a Col.legi de Sant Jordi

Pares i avis Jerónimo Serrano, oller, natural de Canals, i Ana Llobregat, natural de L'Olleria;
Avis paterns: Juan Serrano, natural de Villarroya (Aragó), i Juana Franco, natural de Canals;
Avis materns: Damián Llobregat, natural de L'Olleria, i Ana Gasset, natural d'Ontinyent.

Observacions El pare era oller, i el pretendent tenia uns 18-20 anys d'edat i era estudiant. Es van fer noves informacions al lloc de Villarroya, per a la branca de l'avi patern (exp. 300).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Batxiller en arts; mestre en arts (10-II-1624); catedràtic de filosofia a la Universitat de València (21-V-1627)

En el Sacre Convent Beneficiat de la Coronació de N^a S^a (13-II-1629)

En els priorats i rectories de l'Orde President del col.legi de Sant Jordi

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 5 1618

Mercè concedida per Felipe III

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants fra Miguel Beltrán, prior de Borriana i capellà d'honor del rei; fra Juan Borja, capellà d'honor del rei, prior de Sant Jordi d'Alfama i rector del col.legi de Sant Jordi

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

Fons arxivístiques "Frey Miguel Serrano. En 30 de noviembre de 1618, en la iglesia mayor del convento de Nuestra Señora de Montesa, el padre prior fray Joan Salinas dio el hábito de freyle a Miguel Serrano, natural de Canales, y el proprio prior dio la profección en 20 de febrero 1620": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 146.

"Frey Miguel Serrano tomó el hábito de novicio conventual, a 30 de noviembre

del año 1618, en la yglesia maior del castillo, en presencia de todo el convento. Fiu-lo profés als 20 de febrer ann 1620": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 43.

"Frey Miguel Serrano y Llobregat, natural del lugar de Canales, en 30 de noviembre 1618. Graduose de maestro en artes en la Universidad de Valencia, en donde leyó un curso de filosofía con gran lucimiento y aprobación, y gobernando la prelatura del colegio murió en el año 1629": Décadas nobles de la cronología montesiana: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 48v-49.

Comissió per a les informacions i genealogia: AHN, OOMM, lib. 550-C, f. 37; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 52; llicència per a professar: Ibidem, f. 69; ordres per a que passe a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, 551-C, ff. 7-8; títol de beneficiat de la Coronació de N^a S^a: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 186-187v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 35.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 14v.

Bibliografia

SAMPER, frey H. de, Montesa Ilustrada, cit., vol. II, p. 749.

Serrano Llobregat, Miguel. Natural de Canales. 1618. Religioso. +1629. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 14v: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 44.

FELIPO, A., La Universidad de Valencia..., cit., pp. 380 i 407.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 77-77v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 89v; llicència per a professar: Ibidem, Ibidem, f. 111-11v; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 121v-122; presentació per a la parròquia de Cervera: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 68-70v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 64.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 73v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 37.

Bibliografia

Cervent (sic) y Mira, Bonifacio. Natural de Jijona. 1662. Religioso. Rector de Culla, de Benasol (sic) y de Perpunchent. Prior de Cervera. +18 de mayo de 1697. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 35: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 185.

BARREDA, P. E., "Aproximació al rectorologi de Benassal...", cit, p. 40.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Serves i Carbonell, Sebastián

Lloc de naixement Silla **Data** c. 1576 + 1606

Lloc de defunció Cervera de Maestre **Data de defunció** 12 1635

Soterrat a

Pares i avis

Nicolás Serves i Isabel Carbonell, naturals ambdós de Silla;
Avis paterns: Jaime Serves, natural de Silla, i Isabel Carbonell, natural d'Albal;
Avis materns: Luis Carbonell i Jerónima Conill, naturals ambdós de Silla.

Observacions

Va sol·licitar l'ingrés en l'Orde sent ja prevere i tenia entre 26-30 anys d'edat. L'avi Luis, i Jaume Carbonell, germà de la mare, van ser familiars de la Inquisició. Fra Juan Carbonell, frere de Montesa i prior de Sant Jordi de València –mort en 1592–, era tio de la mare del pretendent, germà de son pare, Luis Carbonell (exp. 301).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Vicari del rector de Montesa, fra Gralla;
rector d'Albocàsser –presentació de 10-X-1620–;
rector de Cervera del Maestre i prior de N^a S^a de la Costa (10-II-1627)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Frares de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 27 11 1605 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 28-12-1605 **Data comissió presa d'hàbit** 2 5 1606

Resolució proves 10-4-1606

Informants fra Pedro Xea, col.legial

Creuament i presa d'hàbit

Data 16 5 1606 **Lloc** Valencia, església de Sant Jordi

Ministres fra Pedro Xea

Padrins

Professió

Llicència per a professar 26/06/1607

Data 1 9 1607 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 301

Fonts arxivístiques "Frey Sebastián Serves, natural de Silla. Entró en la Orden ya presbytero. [Al marge:] Año 1605. Clérigo. Padres: Nicolás Serves y Isabel Carbonell, naturales de Silla. Abuelos paternos: Jayme Serves, natural de Silla, y Isabel Carbonell, natural de Albal. Abuelos maternos: Luis Carbonell y Gerónima Conill, naturales de Silla. Los Serves de Silla tuvieron muy bien acondicionada

limpieza, sin que ninguna encontrada voz desluciese este honor y estimación primera. Los Carbonelles añadieron a este punto los actos positivos siguientes: el visabuelo y abuelo materno de frey Serves fueron familiares del Santo Officio; Jayme Carbonell lo fue también, y frey Juan Carbonell fue del ábito de Montesa, entrambos hermanos de Isabel Carbonell, madre de frey Serves, y haún tuvo un primo del mismo ábito, pero frey Juan su hermano, fue prior de San George de Valencia. Isabel Carbonell, del lugar de Albal, y Gerónima Conill, fueron asimesmo muy limpias, y los suyos muy honrrados, y todos los de estos quatro quartos governaron sus lugares siendo justicias, jurados, etc.": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], f. 74v.

"Frey Sebastià Serves. En 16 de mayo 1606 Sebastian Serves, sacerdote, tomó el hábito de freyle de Nuestra Señora de Montesa. Diósele frey Pedro Exea, con comissió de Su Magestad, en la iglesia de Sant Jorge de Valencia. Hízole professo fray Juan Salinas, prior del convento, el primero de sitiembre 1607. Fue provehido prior de Cervera, a do murió a [blanc] de deziembre 1635": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 92v.

"Frey Sebastià Serves, sacerdot novici, de hedat de 27 anys, conventual. Arribà al castell dijous, als 20 de juliol de 1606, per a fer lo noviciat. Prengué lo hàbit en la isglésia de Sant Jordi de València als 16 de maig, tercer dia de Pentecostés, de 1606. Dona-li lo hàbit frey Pedro Exea, foren padrins don Golçalbo Llançol i frey Miquel Gralla, prior de Sant Jordi. Fiu-lo profés, per orde de Sa Magestad, disapte, lo primer de setembre de 1607. Proveyéronle retor de Albocàcer y de allí le mejoraron en la de Servera": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 15.

Vicari del rector de Montesa, fra Gralla –ternes de la vicaria de Montesa, AHN, OOMM, lib. 431-C, carta de fra Pedro Simón–.

Segons Beltrán, va prendre l'hàbit al convent de Montesa: BELTRÁN, frey M., Libro de las visitas, capítulos generales..., cit., f. 121v.

Comissió a fra Pedro de Xea per a fer les informacions: AHN, OOMM, lib. 548-C, f. 17v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 36v; llicència per a professar: Ibidem, f. 85v; títol de beneficiat de la Santa Creu: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 54v-55; presentació per a la rectoria d'Albocàsser: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 85v; títol de prior de N^a S^a de la Costa: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 41-42v;

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 27.

Freres de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 43v-44.

Bibliografia

Serves y Carbonell, Sebastián. Natural de Silla. 1606. Religioso. Prior de Cervera. +1633 Su genealogía y el extracto de sus pruebas en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 74v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 44.

MIRALLES, J., La muy leal y noble Villa de Albocácer, cit., p. 265.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Simón i Conejero, Pedro Miguel

Lloc de naixement Énguera **Data** 1592 + 1613

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 1641

Soterrat a Montesa, castell-convent, capella de N^a S^a de Gràcia, al claustre

Pares i avis Luis Simón i Escolástica Conejero, naturals ambdós d'Énguera;
Avis paterns: Juan Simón i Juana Gascón, naturals ambdós d'Énguera;
Avis materns: Miguel Conejero, natural de Cabdet –hui Albacete–, i Catalina Palop, natural d'Énguera

Observacions El pretendent tenia uns 21 anys d'edat (exp. 302).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Perputxent (1625-34);
vicari del rector de Montesa –fra Pedro Fito– amb futura successió (I-II-1635), va faltar abans que ell

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 7 12 1612

Mercè concedida per Felipe III

Inici proves 27-12-1612

Data comissió presa d'hàbit 18 2 1613

Freres de Montesa (1592-1701)

Resolució proves

23-1-1613

Informants

fra Juan Vicente López

Creuament i presa d'hàbit

Data

21

3

1613

Lloc

Montesa

Ministres

fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar

25/02/1614

Data

30

3

1614

Lloc

Montesa

Ministres

fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fons documentals

Exp en el AHN

302

Fons arxivístiques

Comissió per a fer les informacions: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 72-73; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 85; comissió per a professar. Ibidem, ff. 106-106v; carta sol.licitant l'ofici de vicari del rector de Montesa (16-VIII-1633): AHN, OOMM, lib. 431-C; títol de vicari del rector de Montesa, amb futura successió: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 63-65.

"Frey Pedro Symón. En 21 de março 1613 tomó el hábito de freyle conventual Pedro Symón y se le dio el padre prior fray Juan Salinas, prior del convento de Montesa. Dióle la profesión dicho prior Salinas en 30 de março 1614. Fue provehido en la retoría de la Vall de Perpuxente, y ahora en la de Montesa con

título de vicario, con la futura successión de frey Pedro Fito, retor de dicha iglesia, año 1636. Murió año 1641": AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 106.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 46v-47.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 30-31.

Bibliografia

Simón Conejero, Pedro. Natural de Enguera. 1616. Religioso. Rector de Perpunchent en 1624 y de Montesa en 1634. +1641: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 44.

CERDÀ, J., "De freyles conventuales...", cit., pp. 201, 209.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Soler i Carbonell, José

Lloc de naixement València **Data** + 1694

Lloc de defunció **Data de defunció** 1741...

Soterrat a

Pares i avis

Observacions Austriacista

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat en teologia a Gandia

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Secretari del lloctinent general

Altres Capellà del Consejo de Flandes –Consejo Supremo de España, a Viena–

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 23 12 1693 **Mercè concedida per** Carlos II

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 14 4 1694

Resolució proves

Informants fra Jaime Rodrigo, secretari del lloctinent general

Creuament i presa d'hàbit

Data 9 5 1694 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 28/03/1695

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN Perdut

Fonts arxivístiques

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 83-87; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 101; ordre al prior per a que professe: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 135; ordres per a que passe a estudiar al col·legi de St Jordi: Ibidem, ff. 139v-140v.

“El doctor frey Joseph Soler se pasó a Barcelona acompañando la ropa del conde de Cardona y allá se ha mantenido...”, València, 31-V-1712: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 95.

“El Doctor frey Joseph Soler, graduado en teología en la Universidad de Gandía, es conventual, y se mantiene en Viene de Alemania desde el tiempo de la guerra pasada, tiene 61 años de edad y 46 de ábito”: el prior del Sacre Convent al Consejo de las Órdenes sobre els freres clergues, Montesa, 30-VI-

Freres de Montesa (1592-1701)

1741: BAILA HERRERA, Francisco, Los eclesiásticos de la orden ecuestre de Santa María de Montesa, Castelló de la Plana, Diputación Provincial, 1982 (reedició, La educación en la orden de Santa María de Montesa, Castelló de la Plana, Diputació, 2001), p. 220 (ed. 1982) i p. 294 (ed. 2001).

“estas experiencias [que torne al convent de Montesa] no se han podido lograr con el doctor frey Joseph Soler, también religioso de dicho convento, que con licencia del que entonces exercía el oficio de lugarteniente general, pasó acompañando a su hermana, dama de la difunta condesa de Cardona, quando se transfirió a la sobredicha corte. Y como en ella se le ha conferido la capellanía del Consejo de Flandes, y otras combeniencias que se ha solicitado, no hay forma de restituirse al convento por más insinuaciones que se le han hecho, lo que pondrá Vuestra Señoría en noticia del Consejo para que resuelva lo que fuere servido. Guarde Dios a Vuestra Señoría los muchos años que le suplico. Valencia y marzo, 5, de 1732. Frey don Joseph Antonio de Yssasi”: AHN, OOMM, lib. 846-C, ff. 230-230v.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

Soler y Carbonell, José. Natural de Valencia. 1694. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 45.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Soler i Requena, Hermenegildo

Lloc de naixement Vallada **Data** 27 4 1675 + 1694

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1716

Soterrat a

Pares i avis

Pedro Soler, doctor en medicina, natural de L'Olleria, i Jacinta Requena, natural de Vallada;
Avis paterns: Juan Soler Pont, natural d'Albaida, i Gracia Rausell Garcia, natural de L'Olleria;
Avis materns: José Requena, natural de Vallada, i María Cerdá Cerdá, natural de L'Olleria

Observacions

El pretendent consta a l'expedient com a llicenciat. El pare era doctor en medicina, i fra Vicente Rausell, religiós de Montesa, cosí germà de Gracia, l'àvia paterna (exp. 303).

Borbònic.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de La Jana –proposta de 15-VI-1704–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

de Pastor”: [Arxiu de la Parròquia de Sant Bartomeu de Vallada (exp. 303)].

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 89v-90v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 101v; ordre al prior per a que professe: AHN, OOMM, lib. 562-C, f. 135; ordres per a que passe a estudiar al col·legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 139v-140v; proposta per a la rectoria de La Jana: AHN, OOMM, lib. 537-C, ff. 57-59v.

“Señor. Por muerte de frey Hermenegildo Soler vaca el curato de la villa de La Jana”, València, 10-XI-1716: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 118.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”: RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87v.

Bibliografia

Soler y Requena, José (sic). Natural de Vallada. 1694. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 45.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Talens Albelda, Francisco Pascual

Lloc de naixement Carcaixent **Data** 1633 + 1652

Lloc de defunció **Data de defunció** 2 4 1689

Soterrat a

Pares i avis José Talens i Isabel Juan Albelda, naturals ambdós de Carcaixent; Avis paterns: José Talens i Úrsula Lloret, naturals ambdós de Carcaixent; Avis materns: Francisco Albelda, natural de Carcaixent, i Catalina Guerau, natural de La Pobla Llarga

Observacions El pretendent tenia uns 16-18 anys d'edat. El pare era aleshores batlle de Carcaixent, càrrec que havia ocupat ja en altres ocasions (exp. 305 bis).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent Beneficiat de les Ànimes, a la capella de Sant Miquel (22-VIII-1668)

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Xert –proposta del rei de 10-XI-1676–; rector d'Atzeneta del Maestrat (1677); rector de Vistabella del Maestrat

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 13 2 1652 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 19-2-1652 **Data comissió presa d'hàbit** 12 3 1652

Resolució proves 10-3-1652

Informants fra Baltasar Mira, rector de Rossell

Creuament i presa d'hàbit

Data 28 4 1652 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, president del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 16/04/1653

Data 1653 **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 305 bis

Fonts arxivístiques "A 19 de mars año 1633 yo, lo doctor Fr[ancisc]o Miralles, v[icari] de Car[caxen]t, bategí segons ritu i serimònies de [la] S[an]ta Ygle[si]a Cathòlica de Roma, un fill de Juseph Talens, doctor en medisina y balle, y de Isabet Albelda, cónyuges. Hagué nom Fr[ansé]s, Juseph, Pasqual; foren compares Fr[ansé]s Albelda y Esperança Lloret": Arxiu de la Parròquia de l'Assumpció de Carcaixent, Quinque Libri. Llibre de Bateigs 1616-1633, sign. 1.3.1, f. 130.

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 86-87v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 92-93; llicència per a professar: Ibidem, f. 184v; ordres per a que

Freres de Montesa (1592-1701)

vaja a estudiar al col.legi de Sant Jordi: Ibidem, f. 248; títol de beneficiat de les Ànimes: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 81v-82; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Xert: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 110v-111.

Va fer desapropiament dels seus béns, que va ser entregat a Josep Antoni Monferrer, notari de Vistabella, el 24-XII-1689: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 54.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 60.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 69v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 33v.

Bibliografia

Tolea (sic) y Albelda, Francisco. Natural de Carcagente. 1652. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 47.

MIRALLES, J., "Parròquia de Sant Bartomeu. Atzeneta del Maestrat...", cit., pp. 61-123.

SEGARRA, M., Historia Eclesiástica de Chert, cit., p. 34.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Terraça i Balaguer, Luis

Lloc de naixement Godella **Data** c. 1654 **+** 1680

Lloc de defunció **Data de defunció** 5 3 1708

Soterrat a Sueca, església parroquial.

Pares i avis Cristóbal Terraça, llaurador, natural de Godella, i María Balaguer, natural de Borbotó;
Avis paterns: Bartolomé Terraça i Esperanza Llorens, naturals ambdós de Godella;
Avis materns: Dionís Balaguer i Serafina Balaguer, naturals ambdós de Borbotó

Observacions El pretendent consta ja com a llicenciat i tenia uns 23-25 anys d'edat. El pare i els avis foren llauradors; i fra Bartolomé Terraça, rector d'Onda i frare de Montesa, era germà del pare del pretendent (exp. 308).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Benicarló (1687);
rector de Sueca –proposta de 10-VI-1697–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 26 9 1678

Mercè concedida per Carlos II

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 205v-206; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 238-239; llicència per a professar: Ibidem, f. 274; ordre per a que vaja a estudiar al col.legi de Sant Jordi: AHN, OOMM; lib. 561-C, f. 19; proposta per a la rectoria de Sueca: AHN, OOMM, lib. 536-C, ff. 121v-123v.

Va fer desapropiament dels seus béns el 4-III-1708: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 70.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 75, últim registrat al catàleg.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 83.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 44v.

Bibliografia

Terraza y Balaguer, Luis. Natural de Godella. 1680. Religioso. Rector de Benicarló en 1687 y de Sueca en 1697. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 44v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 46.

BURGUERA, fray A. de C., Historia documentada de Sueca..., cit., vol. II, p. 514.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Terraça i Fabregat, Bartolomé

Lloc de naixement Godella **Data** c. 1622 **+** 1641

Lloc de defunció Onda **Data de defunció** 14 1 1676

Soterrat a

Pares i avis Luis Terraça i Paula Fabregat, naturals ambdós de Godella;
Avis paterns: Bartolomé Terraça i Esperanza Llorens, naturals ambdós de Godella;
Avis materns: Miguel Fabregat, natural de Godella, i Úrsula Rodrigo, natural de Rafelbunyol

Observacions El pretendent tenia uns 17-19 anys d'edat. L'avi patern havia estat batlle del lloc de Godella. Van ser familiars del Sant Ofici: Jaime Terraça, germà de l'avi patern; Pedro Rodrigo, germà de l'àvia Úrsula; i aleshores ho era un altre Pedro Rodrigo, nebot de dita àvia. Al final de l'expedient es narra un cas d'empresonament per la Inquisició de l'avi patern de l'àvia Úrsula –segons declararen els testimonis de Rafelbunyol Pedro Julvi i Bartolomé Garcés–, però es tractava d'una venjança, d'un ajust de comptes per un tal Jaime Martí, doncs finalment el Rodrigo en qüestió eixí de la presó sense cap càrrec. Això no va impedir que Pedro Rodrigo, nét de l'empresonat, i Pedro Rodrigo, besnét, foren ambdós familiars del Sant Ofici. No consta l'aprovació de les informacions ni a València ni a Madrid (exp. 309).

A les informacions de fra Jaime Vidal –de les quals fou informant– signa Terraça amb Ç (exp. 333).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Les Coves de Vinromà –proposta del rei al bisbe de 26-XI-1648–;
rector de Canet –proposta del rei al bisbe de 25-XI-1659–;

rector de Xert –proposta del rei al bisbe de 13-VIII-1661–;
rector d'Onda

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 9 4 1641 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 1641, abril 20 **Data comissió presa d'hàbit** 11 10 1641

Resolució proves No hi consta

Informants fra Pedro Jaime Roig

Creuament i presa d'hàbit

Data 1 11 1641 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, primer ancià.

Padrins

Professió

Llicència per a professar 14/09/1642

Data 12 10 1642 **Lloc**

Ministres

Padrins

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts documentals

Exp en el AHN 309

Fonts arxivístiques

"Frey Bartholomé Tarraça. El primero de noviembre 1641 se dio el hábito de freyle conventual a frey Bartholomé Tarraça. Diósele frey Pedro Rossell, presidente, con comisión de Su Magestad dattys en Madrid a 11 de octubre 1641. Hízole Su Magestad merced de la retoría de Las Cuevas de Avin Romá. Fue de Onda": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 170v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 75v-76v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 95v-96v; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 232v-233v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 8v; presentació al bisbe per a la rectoria de Les Coves: Ibidem, ff. 157-157v; presentació al bisbe per a la rectoria de Canet: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 22-22v; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Xert: Ibidem, ff. 67v-68.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 52.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 63v-64.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 30.

Bibliografia

Terraza y Fabregat, Bartolomé. Natural de Godella. 1641. Religioso. Rector de las Cuevas en 1649, de Canet en 1660, de Chert en 1661 y de Onda. +1676. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 30: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 46.

SEGARRA, M., Historia Eclesiástica de Chert, cit., pp. 32-33.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Teruel i Vizcaíno, Esteban

Lloc de naixement Aiora **Data** 26? 12 1633 + 1655

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 15 4 1679

Soterrat a

Pares i avis

Cristóbal Teruel, natural d'Aiora, i Josefa Vizcaíno, natural d'Almansa; Avis paterns: Jaime Teruel i Isabel Tello, naturals ambdós d'Aiora; Avis materns: Miguel Vizcaíno, natural d'Almansa, i Ana Alfonso, natural d'Aiora

Observacions

El pretendent comptava amb diversos parents familiars de la Inquisició: mossén Juan Hivañes, cosí germà de l'avi patern; mossén Miguel Anrique i mossén Francisco Rovira, cosins segons del pare del pretendent; Antón Matías Tello, parent dins el quart grau de l'àvia paterna; i mossén Miguel Landete, cosí segon de l'avi patern (exp. 310)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Es va graduar de doctor en teologia a Gandia en 1663 (RAH, CSC, sign. I-4, fol. 71)

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector de Les Coves de Vinromà –proposta del rei de 2-VII-1664–; rector de Montesa –15-V-1670–; primer prior de Sant Sebastià (25-VII-1670)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 130-132; títol de prior de Sant Sebastià –per a ell i per als successors en la rectoria de Montesa–: Ibidem, ff. 154-155v.

Malgrat no existir la seua partida de bateig a l'Arxiu Parroquial d'Aiora, suposem que naixeria el 26 de desembre, ja que molt probablement va ser batejat amb el nom del sant del dia, el 26-XII-1633: Arxiu Parroquial d'Aiora, Índice general de bautismos, sign. 1.1, f. 156.

Va fer desapropiament el 18 d'abril de 1679, rebut per Jaume Roig, notari: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 48; vid. ARV, Protocols Notarials, sign. 1953.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 62-63.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 71.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 35.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 317, nº 257.

Teruel Vizcaíno y Alfonso, Esteban. Natural de Ayora. 1655. Religioso. Rector de las Cuevas en 1664. Prior de Montesa en 1670. +15 de abril de 1679. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 35: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 46.

CERDÀ, J., "De freyles conventuales...", cit., pp. 201, 211.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Thous i Sans, Vicente

Lloc de naixement València **Data** c. 1582 **+** 1603

Lloc de defunció Onda **Data de defunció** 1611

Soterrat a

Pares i avis Jerónimo Thous, mercader, natural de València, i Esperanza Sans, natural d'Andilla;
Avis paterns: Tomás Jerónimo Thous, notari, i Beatriz Ana Gazó –o Gazona–, naturals ambdós de València;
Avis materns: Juan José Sans i Catalina Navarro, naturals ambdós d'Andilla

Observacions El pretendent tenia uns 18-20 anys d'edat i havia oït un curs de teologia, sent molt bon estudiant; Juan José Sans fou notari i familiar de la Inquisició. No consta l'aprovació de les informacions (exp. 320).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Beneficiat de la Coronació de N^a S^a

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de La Jana (1607);
rector d'Onda (1608-1611)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 28 10 1602 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 22-11-1602 **Data comissió presa d'hàbit** 28 10 1602

Resolució proves No hi consta

Informants fra Andrés Ferran, prior del Temple

Creuament i presa d'hàbit

Data 15 2 1603 **Lloc** Valencia, església del Temple

Ministres fra Baltasar Primo, rector de Moncada i capellà d'honor del rei

Padrins fra Galcerán Vidal, sotsclauer, i fra Juan de Pròxita

Professió

Llicència per a professar

Data 26 6 1604 **Lloc** Montesa

Ministres fra Bernardo de Tous, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 320

Fonts arxivístiques "Frey Vicente de Thous. A 15 de febrero 1603 se dio el hábito de freyle a frey Vicente de Thous en la iglesia del Temple de Valencia, y se le dio por comisión de Su Magestad el doctor frey Balthazar Primo, rector de Moncada y capellán de Su Magestad. Fueron padrinos Galcerán Vidal, sosclavero de la Orden y don Juan de Pròxita. Enpesó de hazer la profección y noviciado a los dies y ocho del mes de março de dicho año. Hizo profesión a 26 de junio año 1604, recibiola fray Bernardo de Thous con comisión de Su Magestad. Fue provehido en retor de La Jana y después en la de Onda, donde murió": AHN,

Freres de Montesa (1592-1701)

OOMM, lib. 812-C [Cantoría II] f. 62.

"Frey Vicent de Thous, diaca. Als 10 de jener del ann 1606 anà estudiar al collegi de Sant Jordi de València, ab llicència de Sa Magestad. En 13 de mars de 1606 lo proveït lo rey de un benefici de 5 lliures de renda. Ordenàs de missa als 23 de desembre de 1606. Fonc proveït en la rectoria de La Jana als 18 de jener de 1607. Fonc proveït en la rectoria de Onda": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 3v.

Comissió per a que li facen les proves i interrogatori: AHN, OOMM; lib. 547-C, ff. 104v-106; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 110v i ss; títol de beneficiat de la Coronació de N^a S^a: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 32-32v.

"Testamento de frei Vicente Thous, freile-clérigo profeso de esta Orden i cura de Onda. Se pide la aprobación al rei como Maestre-Administrador i se consigue. El dicho había hecho su desaproprío i testamento en 13 de febrero 1611, escrito i firmado de su mano, subordinando su voluntad a la del Maestre-Administrador. Los albaceas, para llevar a efecto el testamento, pidieron la aprobación a Su Magestad, i la dio por su real carta en San Lorenzo a 22 setiembre 1614. Se halla su copia registrada en el libro del n° 1 de registros de cartas reales de 1610 a 1622, fol. 36b en nuestro Archivo General, armario Registros, estante [blanc] n^o [blanc]. Del mismo modo sucedió en el testamento de frei Francisco Garrido, cura de Sueca, como consta por otra carta real copiada al folio 54 del mismo libro. Véase n^o [blanc] folio 492b [del registre de Pera de Viu]: PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 482v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George", AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 23.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 42v.

Bibliografia

Thous, Vicente. 1603. Religioso. Rector de Jana y de Onda. +1611: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 47.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Tomás i Avellán, Pedro

Lloc de naixement

Jumilla

Data

7

1666

+

1689

Lloc de defunció

Data de defunció

7

1702

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Tomás Avellán i María Vicente de Ochoa;

Avis paterns: Cosme Tomás Avellán i Juana Tomás;

Avis materns: Juan Vicente i Ángela de Ochoa, naturals tots de Jumilla

Observacions

A l'expedient, el pretendent consta com a llicenciat, i nebot del llicenciat don Juan Vicente Ochoa i Avellán, prevere de Jumilla. El pare fou alcalde de Jumilla per l'estat noble; i a més, tres germans del pretendent eren cavallers de Montesa.

Sobre la fundació del priorat de N^a S^a de los Remedios a Jumilla (1689), per a freres de Montesa: RAH, CSC, leg. 7, carpeta 13, n° 1.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Prior de N^a S^a de los Remedios de Jumilla

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Avellán, todos vezinos desta villa, i lo firmé. El licenciado don Juan Vicente Ochoa" [Arxiu de la Parròquia de Santiago de Jumilla (exp. 311)].

Comissió per a les proves, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 277v-280; comissió per a donar-li l'hàbit: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 282-283v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 354-354v.

"sobre el priorato de Nuestra Señora de los Remedios fundado en la villa de Jumilla del reyno de Murcia, vacante desde último de julio del año 1702 en que murió su poseedor frey don Pedro Thomás Avellán": Informe sobre les rendes del priorat de Jumilla de 7-IV-1745: AHN, OOMM, lib. 846-C, f. 504v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 87.

Bibliografia

Tomás Avellán, Pedro. Natural de Jumilla. 1689. Religioso: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 47.

"Otro personaje importante del siglo XVII jumillano conseguiría obrar aquí su entierro. Se trata del licenciado D. Juan Vicente Ochoa, presbítero, confesor, amigo y albacea del obispo de Murcia. Es el fundador del priorato de Montesa en Jumilla (15). Pues bien, en sus testamentos ordena "mi cuerpo sea cubierto con la vestidura sacerdotal y enterrado en el convento del seráfico padre San Francisco, extramuros de esta villa, donde tengo mi baso y entierro" [en nota al peu (nº 15) en la mateixa pàgina diu:] El licenciado D. Juan Vicente Ochoa, clérigo, es el fundador del priorato de Montesa en Jumilla, que llevaba anexo el honor de caballeros de Montesa para sus sobrinos. D. Juan Vicente era uno de los sacerdotes más importantes de toda la diócesis, confesor del obispo y su fideicomisario. Los herederos del obispo pleitean contra él y se ve obligado a pagarles 50.000 reales. De otro enredo con la Casa de Recogidas de Murcia no conseguiría salir, y acabaría en la cárcel episcopal a pesar de su edad avanzadísima. Sus sobrinos tendrían que sacarlo de allí empeñando todo el patrimonio familiar. El priorato de Montesa en Jumilla y los hábitos de caballeros resultarían ser un regalo envenenado": ANTOLÍ FERNÁNDEZ, Alfonso, Muerte y religiosidad popular en Jumilla durante la época de los Austrias (siglos XVI-XVII), 2005, p. 36.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Tomàs i Tosca, Vicente

Lloc de naixement Les Coves de Vinromà **Data** 1666 + 1687

Lloc de defunció **Data de defunció** 5 1 1694

Soterrat a

Pares i avis Francisco Jerónimo Tomás, llaurador, familiar del Sant Ofici, natural de Les Coves, i Josefa Tosca, natural de Tírig;
Avis paterns: Gaspar Tomás, natural de Les Coves, i Isabel Tosca, natural de Tírig;
Avis materns: Pedro Tosca, natural de Tírig i Paula Melià, natural d'Albocàsser

Observacions El pretendent, que consta llicenciat a l'expedient, es dedicava des de sempre als estudis, i el pare –que fou familiar del Sant Ofici– es dedicava al conreu de les seues heretats (exp. 312)

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 19 6 1686 **Mercè concedida per** Carlos II

Inici proves 4-7-1686 **Data comissió presa d'hàbit** 14 8 1686

Resolució proves 12-8-1686

Informants fra Raimundo Fondestad, rector del col.legi de Sant Jordi i prior de Sant Jordi d'Alfama

Creuament i presa d'hàbit

Data 22 8 1687 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar 04/08/1688

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 312

Fonts arxivístiques "En 1 de octubre 1666 bategí yo, el doctor frey Estevan Teruel, retor, a Vicent Hylari, fill de Francés Geroni Thomás y Jusepa Tosca, cóniuges. Foren padrins el doctor Victorino Gozalvo, y Getrudis Feliu" [Arxiu de la Parròquia de Les Coves de Vinromà (exp. 312)].

Comissió per a les proves a AHN, OOMM. lib. 561-C, ff. 90-91; mercè d'hàbit –a ell i 8 candidats més–: Ibidem, ff. 94v-95; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 104-105; permís per a professar: Ibidem, f. 252; ordre per a que

Freres de Montesa (1592-1701)

passee a estudiar al col.legi de Sant Jordi: Ibidem, ff. 252v-253v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 85v.

Bibliografia

Tomás y Tosca, Vicente. Natural de las Cuevas. 1687. Religioso. +5 de enero de 1694: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 47.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Tormo i Gascó, Francisco

Lloc de naixement Énguera **Data** 1 1594 **+** 1615

Lloc de defunció Onda **Data de defunció** 1642

Soterrat a

Pares i avis

Francisco Tormo, notari, familiar del Sant Ofici, i Catalina Gascó, naturals ambdós d'Énguera;
Avis paterns: Juan Tormo, natural d'Agullent, i Isabel Juan Sarrión, natural d'Énguera;
Avis materns: Pedro Gascó "del Omet", i Mariana Barrón, naturals ambdós d'Énguera

Observacions

El pare fou familiar del Sant Ofici; l'avi Juan Tormo fou batlle d'Énguera, i Pedro Gascó del Omet entrava a oficis públics de la vila d'Énguera; "los Barrones son idalgos de Viscaia" [f. 2]. D'altra banda Vicente Tormo, cosí germà de l'avi patern, fou familiar del Sant Ofici [f. 12] i va obtenir càrrecs municipals a Ontinyent. No consta l'aprovació a Madrid, però sí a València (exp. 313).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Rector d'Albocàsser (1627-1629);
rector d'Onda

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 23 8 1614 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 9-10-1614 **Data comissió presa d'hàbit** 25 11 1614

Resolució proves 28-10-1614 (no consta l'aprovació a Madrid)

Informants fra Agustín de Ferreres

Creuament i presa d'hàbit

Data 11 1 1615 **Lloc** Montesa, castell-convent, església

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar 18/01/1616

Data 2 2 1616 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 313

Fonts arxivístiques "A 26 de enero [1594], yo, mossén Pedro Joan Robles, rector de la villa de Enguera, baptizé a Francisco, hijo de Francisco Tormo, notario, y de Cathalina Gascó y de Tormo, muger, compadre el muy reverendo freyle Domingo Marín, capellán de Su Majestad, comadre Lleonor Cathalina Pareja, muger de Diego Pérez, madrina, la viuda catalana": Arxiu de la Parròquia de San Miguel de

Enguera, sign. 356, f. 116v.

Comissió per a que li facen les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 118-119v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 127-128; presa d'hàbit: ARV, Protocols Notarials, sign. 214; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 174-174v; ordre per a que passe a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 276; títol de beneficiat de la Santa Creu: AHN, OOMM, lib. 551-C, ff. 198v-199;

"Frey Francisco Tormo. En 11 de henero de 1615 tomó el hábito de freyle conventual Francisco Tormo, natural de la villa de Enguera. Diósele con comisión de Su Magestad el padre prior fray Juan Salinas, prior del convento de Montesa, y el mismo prior le dio la profesión, día de la Candelaria, a 2 de febrero 1616. Fue provehido en la retoría de Onda, donde murió el año 1642": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 113.

"Frey Francisco Tormo, novisi conventual, prengué lo hàbit als onze de janer del any 1615 en la yglesia mayor, en presentia de tot lo convent": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 39.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 47.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 31.

Bibliografia

Tormo y Gascó, Francisco. Natural de Enguera. 1615. Religioso. Rector de Albocácer y de Onda. +1642: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 47.

MIRALLES, J., La muy leal y noble Villa de Albocácer, cit., p. 265.

Frades de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Frades de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

"Frey Gregorio Torres. En 3 de henero de 1621, el prior fray Joan Salinas dio el hábito de freyle a Gregori Torres, natural de la ciudad de Valencia, y el proprio prior en 7 de febrero de 1622, le hizo professo. Fue provehido en la retoría de la Salsadella, y después fue prior del Temple de Valencia por muerte de frey Rafel Miguel en el año 1648": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 151.

"Frey Gregorio Torres prengué l'àbit en tres de jiner del any 1621 en la yglesia del convent de Nostra Señora de Montesa, en precència de tot lo convent. Fiu-lo profés a 7 de febrer 1622. Yo, frey Vicent Vila, doni-li licència eo dimissòries per a ordenar-se de missa, regent lo offic de prior per mort del prior fra Juan Salines": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 46.

"Conservador de la orden de Malta. Nombró esta, en 1654, a frei Gregorio Torres, natural de Valencia. Fue prior del Temple, i con este empleo albacea general de la Orden, procurador patrimonial de Su Magestad i juez sinodal del arzobispado de Valencia": PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 45v.

Comissió per a les informacions, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 550-C, f. 80v; comissió per a prendre l'hàbit: Ibidem, ff. 88-89; ordre per a que professe: AHN, OOMM, 551-C, f. 15v; ordres per a passar a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 143v; títol de beneficiat de Sant Miquel: AHN, OOMM, lib. 552-C, ff. 238v-239v; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: AHN, OOMM, lib. 553-C, ff. 144-144v; títol de prior del Temple: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 144v-146; títol de rector de Montesa: AHN, OOMM, lib. 557-C, ff. 345-346.

El 9-VII-1632 se li concedí llicència per a estudiar canons a la Universitat de València: AHN, OOMM, lib. 552-C, f. 173v.

AHN, OOMM, lib. 816-C, difuntos, p. 3.

Va fer desapropiament dels seus béns a Montesa, el 28-VII-1669: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 44.

"Quaderno del bien de alma" [rebut de misses] en AHN, OOMM, leg. 2389.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 50v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 37.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], ff. 14v-15.

Bibliografia

TRISTANY, frey B. de, Escudo Montesiano..., cit., p. 317, nº 256.

Torres y Sanz, Gregorio de. Natural de Valencia. 1621. Religioso. Sacristán Mayor. Rector de Salsadella en 1640. Prior del Temple en 1648. Rector de Montesa en 1659. +Montesa, 1670. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 14v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 48.

MIRALLES, J., La villa de Salsadella, cit., p. 141.

CERDÀ, J., "De freyles conventuales...", cit., pp. 201, 210.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis

Observacions

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

"Frey Gerónimo Tosca, natural de Valencia. [Al marge:] Año 1644. Clérigo. [f. 56v] Padres: Gerónimo Tosca y Magdalena Vidal, naturales de Valencia. Abuelos paternos: Jusepe Tosca y María Anna López, naturales de Gandía. Abuelos maternos: Balthasar Vidal, natural de Tortosa, y Isabel Juan Torres, natural de Valencia. Los Toscas y López fueron muy honrrados y limpios de sangre. Balthasar Vidal assimesmo tuvo esta limpieza, fue hijo de un zapatero de Tortosa y dejando su patria muy pequeño, sirvió el rey en Flandes diez años, quísose bolver a España y quedó cautivo por unos corsarios de Argel, en donde viendo morir a un renegado, le exortó a la fe, le redujo, y con una cruz de palo que hizo para este efeto le ayudó a bien morir. Llegó este caso a la noticia de los moros, quemaron al difunto y a este buscaron cuydadosos, pero ayudado y fortalecido del poderoso Dios, logró la fuga, aportó a Valencia y se casó con Isabel Juan Torres, de cuyo matrimonio salió Magdalena Vidal, madre de frey Gerónimo Tosca, y fueron igualmente muy limpios de sangre": RAH, CSC, sign. I-2, f. 56-56v.

"Frey Gerónimo Tosca recibió el hábito de freyle conventual a 14 de junio del año 1645, con comission de Su Magestad dattys en Çaragoça a 29 de mayo de dicho año 1645": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 172v.

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 207v-209; comissió per realitzar noves proves: Ibidem, ff. 246-247v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 257v-258; llicència per a professar: Ibidem, ff. 293v-294.

"por Todos Santos el año 1648, murió frey Tosca, y le enterramos en essa capilla del Santo Christo de essa yglesia por la tarde": RAH, CSC, leg. 8, carpeta 13, nº 11.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 55.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 65v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 31.

Bibliografia

Tosca y Vidal, Jerónimo. Natural de Valencia. 1645. +1647. Religioso. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 31v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 48.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Uguet i Rubert, Pascual

Lloc de naixement Onda **Data** c. 1646 **+** 1662

Lloc de defunció Carpesa **Data de defunció** 24 12 1722

Soterrat a

Pares i avis

Miguel Uguet, natural d'Onda, i María Rubert, natural de Castelló de la Plana;
Avis paterns: Pedro Uguet, notari, i Francisca Barca, naturals ambdós d'Onda;
Avis materns: Juan Rubert i Francisca Font, naturals ambdós de Castelló de la Plana

Observacions

El pretendent tenia uns 15-16 anys d'edat. El pare havia exercit càrrecs municipals a Onda, i l'avi patern fou familiar del Sant Ofici. D'altra banda, va ingressar en l'orde de Montesa fra José Rubert (1633), germà de la mare, tio doncs del candidat (exp. 154).

Austriacista.

Va escriure les obres següents:

Sobre l'ús del missal romà al Sacre Convent, junt a diversos companys d'hàbit:

Parecer de los señores frey Josef Rubert, retor de Carpesa y annexos, frey don Pedro Moles, retor del Real Colegio de San Jorge; frey Jacinto Arnau, retor de Alcalà, Xivert y Polpíz; frey Pablo Inglés, prior de Nuestra Señora del Temple, capellán de Honor de Su Magestad, albacea general y procurador patrimonial de la Orden; frey Antonio Joan Sánchez, retor de Moncada y sus annexos, frey Vicente Limiñana, retor de Silla; frey Francisco Buch, retor de Rosell y La Senia; el dotor frey Hippolyto de Samper, prior de San Jorge, del consejo de Su Magestad y su assessor de bayle general en esta ciudad y reino de Valencia; y el dotor frey Pasqual Huguete, secretario del señor lugarteniente general de nuestra orden de Montesa", València, 20-II-1674, editat com adjunt a l'imprès de TORRE i ORUMBELLA, frey Juan de la [cavaller de Montesa 1671-1709] Alegación por el Sacro y Real Convento de Ntra. Sra. de Montesa y S. Jorge de Alfama en que se funda el derecho

Frares de Montesa (1592-1701)

para admitir el breviario y missal romano y dexar el cisterciense, València, Gerónimo Vilagrassa, 1674

Oracion evangélica en hazimiento de gracias a [...] María Señora Nuestra [...] del Consuelo, venerada [...] en la Iglesia Parroquial de Carpesa..., València, en la imprenta de Francisco Mestre [1698].

Oracion evangélica en hazimiento de gracias a [...] María Señora Nuestra [...] del Consuelo, venerada [...] en la Iglesia Parroquial de Carpesa..., València, “en la imprenta de Francisco Mestre” [c. 1698].

Postilación canónica, jurídica, moral; parecer del doctor [...] Pasqual Uguet [...] en favor de las Iglesias parroquiales de Montesa y Vallada..., València, imprenta de Francisco Mestre, sense data [c. 1702], text complet en Somni.

Historia laurentina de la vida, martirio y patria del invicto mártir levita San Lorenzo..., València, imprenta de Joseph Garcia, 1717, text complet en Bivaldi

A més, a l'AHN –secció d'OOMM, leg. 2174– es conserva una obra manuscrita de fra Pascual Uguet preparada per a imprimir i dedicada al lloctinent comte de Cardona, amb el títol: Dictamen jurídico-monástico-moral y militar sobre si se debe suspender o no la execusion de una real carta del Rey nuestro señor (Dios le guarde) despachada en Madrid en 30 de abril de 1697, en que revoca Su Magestad la gracia del año de mortuorio en las vacantes de todas las encomiendas de la Orden, que se sirvió conceder a la mesma Religión, en real despacho de 12 de diciembre de 1691. L'obra la signa fra Uguet a Carpesa el 4 de juny de 1697.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

Doctor

En el Sacre Convent

Beneficiat de Sant Jaume (30-XII-1672);
beneficiat de Sant Miquel (14-II-1674)

En els priorats i rectories de l'Orde

Secretari del lloctinent general (1672);
rector de Carpesa –proposta del rei de 3-IV-1674–

Altres

Examinador sinodal del l'arquebisbat de València

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 19 11 1661

Mercè concedida per Felipe IV

Inici proves 1-2-1662

Data comissió presa d'hàbit 7 3 1662

Resolució proves 24-2-1662

Informants fra Bartolomé Terraça, rector de Xert

Creuament i presa d'hàbit

Data 9 4 1662 Lloc Montesa

Ministres fra Miguel Perales, sotsprior del Convent

Padrins

Professió

Llicència per a professar 21/05/1663

Data 7 6 1663 Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 154

Freres de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 558-C, f. 77v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, f. 89; llicència per a professar: Ibidem, f. 114-115; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, f. 122; títol de beneficiat de Sant Jaume: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 253-254; títol de beneficiat de Sant Miquel: Ibidem, ff. 293v-294v; proposta per a la rectoria de Carpesa: AHN, OOMM, lib. 535-C, ff. 160-160v.

"El doctor frey Pasqual Uguet y Rubert, natural de la villa de Onda, en 9 de abril 1662. Siendo colegial y estudiando cánones, formó de centones de Virgilio aquel grande elogio para el autor de la Montesa Ilustrada que se hallará en sus principios. En 11 de octubre 1670 se graduó de doctor en la Universidad de Valencia, y en el año 1674 obtuvo el curato del lugar de Carpesa, comenzando por donde ha sido gloria fenezer para el más benemérito. Es sugeto digno de mayores empleos, y los tuviera si en la Orden huviera zelo de premiar a los hijos": Décadas nobles de la cronología montesiana, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 73v-74.

"El doctor frey Pasqual Uguet, cura de Carpesa, fue desafecto, y los de aquel lugar, por la mayor parte, fueron tenacísimos y deshaogados a favor de los enemigos. El cura era intrínseco amigo de mi antecesor [conde de Cardona] y le nombraron sequestrador o administrador de las rentas del obispado de Orihuela. Y aunque inmediatamente a mi arribo lo entendí así, pero hallándose gravado con accidentes peligrosos y molestos, he suspendido la resolución sobre su corrección hasta agora, que recobrado de sus accidentes le he mandado estar recluso en el colegio de San Jorge, haciéndose en este medio tiempo la causa con aquel secreto y recato que conviene por su estado y empleo": el lloctinent Jerónimo Vallterra al Consejo de las Órdenes, 25-X-1707: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 12v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, pp. 64-65.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 37v.

Uguet y Rubert, Pascual. Natural de Onda. 1662. Religioso. Rector de Carpena (sic) en 1674. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 37v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 48.

Bibliografia

RODRÍGUEZ, J., Biblioteca..., cit., p. 370.

XIMENO, V., Escritores del Reyno..., cit., vol. II, pp. 186-187.

MUÑIZ, fray R., Médula histórica cisterciense..., cit., pp. 273-274.

RAMÍREZ de ARELLANO, frey C., Ensayo de un catálogo biográfico-bibliográfico de los escritores..., cit., p. 97.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Valls i Tachell, Gaspar

Lloc de naixement València **Data** c. 1625 **+** 1641

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1700

Soterrat a

Pares i avis Antonio Valls, notari, i Marcela Tachell, naturals ambdós de València; Avis paterns: Gaspar Valls i Catalina Figueres, naturals ambdós de València; Avis materns: Francisco Tachell, sastre, natural de Falset (Catalunya), i Marcela Pujol –o Puchol–, natural de València

Observacions El pretendent tenia uns 16 anys d'edat i se l'havia vist sempre estudiant. El pare fou notari a València, mentre que l'avi Francisco Tachell fou sastre, segons va declarar el també sastre Agustín Belenguer. Altres declararen que l'avi Francisco serví de jove al rei de soldat a Flandes, i que després, en tornar a València, va casar amb Marcela Pujol. No consta a l'expedient l'aprovació de les informacions (exp. 329).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de La Salzadella en 1650; rector de Les Coves de Vinromà –proposta del rei de 15-XII-1659–; rector de Xert –proposta del rei de 26-VI-1664–; rector d'Onda –proposta del rei de 15-II-1676–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 9 4 1641 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 20-4-1641 **Data comissió presa d'hàbit** 12 9 1641

Resolució proves No hi consta

Informants fra Jaime Romeu

Creuament i presa d'hàbit

Data 10 10 1641 **Lloc** Montesa

Ministres fra Pedro Rosell, primer ancià

Padrins

Professió

Llicència per a professar 14/09/1642

Data 12 10 1642 **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 329

Fonts arxivístiques “Frey Gaspar Valls. A 10 de octubre de dicho año 1641 se dio el hábito de freyle conventual a frey Gaspar Valls por manos de dicho presidente frey Pedro, con comisión de Su Magestad dattys en Madrid a 12 de setiembre 1641. Hizo profesión a 12 de octubre 1642, con comisión de Su Magestad dattys en Çaragoça a 14 de setiembre de dicho año 1642. Fue retor de la Salsadella y de

Freres de Montesa (1592-1701)

Onda": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoria II], f. 170v.

Data en la qual es comunica a l'Orde la mercè, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 76v-78; dispensa per a fer les proves de l'avi matern a València: Ibidem, ff. 83-83v; comissió per a donar-li l'hàbit: Ibidem, ff. 95-95v; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi: Ibidem, ff. 228v-229v; llicència per a professar: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 8-8v; presentació al bisbe de Tortosa per a la rectoria de Les Coves: AHN, OOMM, lib. 558-C, ff. 24-24v; presentació al capítol de la Seu de Tortosa per a la rectoria de Xert: Ibidem, ff. 140v-141; presentació per a la rectoria d'Onda: AHN, OOMM, lib. 535-C, ff. 179v-180v.

El 2-VII-1641 el rei va decretar que les proves de l'avi matern es feren a València, degut a la rebelió del Principat: la dispensa a l'expedient i al Partium: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 83-83v.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 52.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 63v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 30.

Bibliografia

Valls y Tarchell (sic), Gaspar. Natural de Valencia. 1641. Religioso. Rector de Salsadella en 1650, de las Cuevas en 1660 y de Onda. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 30: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 49.

MIRALLES, J., La villa de Salsadella, cit., p. 141.

SEGARRA, M., Historia Eclesiástica de Chert, cit., p. 34.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Verdeguer i Giner, Jaime

Lloc de naixement Taradell (Barcelona) **Data** c. 1599 **+** 1630

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 1652

Soterrat a

Pares i avis

Miguel Verdeguer, peraire, natural de Balenyà, i Juana Giner, natural de Taradell;

Avis paterns: Bartolomé Verdeguer i Catalina Omet –Homet–, naturals ambdós de Balenyà;

Avis materns: Pedro Giner, natural de Santa Eugènia de Berga, i Leonor Serra, natural de San Martín de Riu de Pérez

Observacions

El pretendent tenia uns 30-31 anys d'edat i havia estat casat amb una donzella de Vinaròs, on tingué l'ofici de boticari. El pare era peraire (exp. 331).

Va redactar una censura para la Montesa Ilustrada de Samper

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

Sagristà major;
cantor major (1635);
beneficiat de la Santa Creu (16-X-1635)

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Freres de Montesa (1592-1701)

Data comunicació 1630 **Mercè concedida per**

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 1630

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data 1630 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data 1632 **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

“Frey Jaime Verdeguer, del Principado de Cataluña. Vistió el hábito de clérigo conventual a 4 de julio 1630 [sic: data de la comissió per a prendre l'hàbit]. Havía sido casado, pero se le dio el hábito para que hiciese libros de coro, para lo que tenía buena habilidad. Tenía también buena voz y fue cantor mayor, i se le dieron anualmente 25 libras de la renta de la cátedra de orden de Su Majestad, con la obligación de enseñar solfa a los que entraban en la Orden. Fue sacristán mayor i hizo de su dinero algunas piezas curiosas. Vivió [f. 511v] mui recogido i egemplarmente, pero su poca salud no le dio lugar a trabajar los libros de coro. Murió en 1652, dejando fundaciones pías”: PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., ff. 511-511v.

Comissió per a les proves: AHN, OOMM, lib. 553, ff. 5-6v –interrogatori als folis següents–; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 21v-22v i 24-25v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 127-127v; títol de beneficiat de la Santa Creu: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 71-72.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 43.

“Décadas nobles de la cronología montesiana”, RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 55v.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 25.

Bibliografia

Verdaguer y Serra, Jaime. Natural de Terradell. 1630. Religioso. Sacristán Mayor. +1652. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 25: VARGAS-ZUÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 50.

Frares de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vicente i Alegre, Félix

Lloc de naixement València **Data** + 1671

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1722

Soterrat a

Pares i avis Basilio Vicente, "maestro de yugos para arar", natural de València, i Francisca Alegre, natural de Canet d'En Berenguer;
Avis paterns: Silvestre Vicente, natural de València, i Ana Vicente, natural de Benimaclet;
Avis materns: Bartolomé Alegre, natural de Sagunt i Josefa Alexandre, natural de València

Observacions Perdut l'expedient, l'ofici del pare l'indica fra José Pera de Viu: PERA, frey J., Memorias históricas y jurídicas de la Orden..., cit., f. 68v

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Doctor

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector d'Albocàsser –proposta de 12-I-1688–; rector de Vinaròs –proposta de 29-IX-1694–; rector de Cervera del Maestre i prior de N^a S^a de la Costa –28-XI-1702–

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per** Carlos II

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit** 16 5 1671

Resolució proves

Informants fra Pablo Inglés

Creuament i presa d'hàbit

Data 22 12 1671 **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professor 15/11/1672

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN Perdut

Fonts arxivístiques Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 176; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 188v; llicència per a professor: Ibidem, ff. 252-253; ordres per a que vaja a estudiar al Col.legi (11-VII-1676): AHN, OOMM, lib. 560-C, f. 97; presentació per a la rectoria d'Albocàsser: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 203v-204; presentació per a la rectoria de Vinaròs: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 120-121v; títol de prior de Cervera en AHN, OOMM, lib. 564-C, ff. 65-67.

Frares de Montesa (1592-1701)

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 79.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 71.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 41v, on consta la mare natural de Sagunt.

Bibliografia

Vicente y Alegre, Félix. Natural de Valencia. 1671. Religioso. Rector de Albocácer y de Vinaroz. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 41v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), p. 50.

BORRÀS, J. M. Història de Vinaròs, cit., vol. I, pp. 241 i 371.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vidal i Vidal Jaime

Lloc de naixement Vilanova d'Alcolea **Data** c. 1623 **+** 1648

Lloc de defunció L'Olleria **Data de defunció** 1650

Soterrat a Montesa, castell-convent, capella de N^a S^a de Gràcia, al claustre

Pares i avis Jaime Vidal i Úrsula Vidal, naturals ambdós de Vilanova d'Alcolea; Avis paterns: Bartolomé Vidal, natural de Vilanova d'Alcolea, i Ana Fabregat, natural de Benassal; Avis materns: Jaime Vidal, natural de Vilanova d'Alcolea, i Isabel Guimerà, natural de Cabanes

Observacions El pretendent tenia uns 23-24 anys d'edat. L'avi Jaime Vidal fou familiar del Sant Ofici, i la família havia exercit càrrecs municipals a Vilanova d'Alcolea (exp. 333).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 31 7 1647

Mercè concedida per Felipe IV

Freres de Montesa (1592-1701)

Inici proves **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 58.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 67.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576] f. 48v.

Bibliografia

Vidal y Fabregat (sic), Jaime. Natural de Vilanova. 1647. Religioso. +Ollería, 1650. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 48v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 50.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vila i Fito, Berenguer

Lloc de naixement Montesa **Data** 8 10 1573 + 1588

Lloc de defunció **Data de defunció** 1643

Soterrat a

Pares i avis Juan Vila Pérez i Esperanza Fito Martí;
Avis paterns: Juan Vila i Jerónima Pérez;
Avis materns: Juan Fito i Isabel Martí, naturals i veïns tots de Montesa

Observacions Quan s'iniciaren les informacions, consta que el pretendent era estudiant. El pare i els avis exerciren càrrecs municipals a Montesa, i el primer era familiar de la Inquisició (exp. 339).
També va ser frare de Montesa Miguel Fito Martí (1576), germà de la mare.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Cantor major;
infermer y guardarroba;
beneficiat de Sant Miquel (1608);
beneficiat de N^a S^a dels Àngels (1609)

En els priorats i rectories de l'Orde Prior de Borriana (17-VII-1612 a 28-II-1615);
prior del Temple (28-II-1615 a 1643)

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 25 8 1588 **Mercè concedida per** Mestre Borja

Inici proves 30-8-1588 **Data comissió presa d'hàbit** 5 12 1588

Resolució proves No consta

Informants fra Baltasar Alcover, prior de Sant Jordi d'Alfama

Creuament i presa d'hàbit

Data 18 12 1588 **Lloc** Montesa

Ministres fra Miguel Català, cantor major

Padrins fra Pedro Merino i fra Miguel Fito

Professió

Llicència per a professar

Data 8 2 1591 **Lloc**

Ministres fra Miguel Gralla

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 339

Fonts arxivístiques "Frey Berenguer Vila, natural de Montesa, de edad de 15 años. [Al marge:] Clérigo. Año 1588. Padres: Juan Vila y Esperanza Fito, naturales de Montesa. Abuelos paternos: Juan Vila y Gerónima Pérez, naturales de Montesa. Abuelos maternos: Juan Fito y Isabel Martí, naturales de Montesa. El padre del pretendiente fue familiar del Santo Oficio, y en todos los demás genealogiados

Freres de Montesa (1592-1701)

y sus ascendientes luzió la limpieza con mucho lustre, honor y estimación, ocupando los cargos más honoríficos de la villa de Montesa": RAH, sign. I-27 [9/601], f. 99.

"Frey Berenguer Villa [sic], hijo de Joan Villa, de Montesa, resibió el hábito de conventual de Nuestra Señora de Montesa en dies y hocho de deziembre año 1588 en la yglesia y convento de Montesa. Dióselo frey Miguel Catalán, conventual, cantor mayor de dicho convento, con comission del señor Maestre hecha a sinco de deziembre de dicho año, en la qual comission manda Su Señoría ilustrísima sea graduado el primero de los tres que resçibieren el hábito para conventuales, y así resibió primero el hábito. Dixo la missa el prior frey Miguel Catalán, y padrinos fueron frey Pedro Merino y frey Miguel Fito. Hizo quinze años en [blanc]. Empesó de hazer la probasió miércoles, día de Santiago, en 25 del mes de julio 1589. Hizo professiõ en 8 de hebrero 1591 con orden de su exçelensia, recibióla frey Gralla. Y por ser verdad yo, frey Selva, cantor mayor, ago verdadera fe de lo sobredicho a 8 de dicho mes y año y lo firmo de propia mano y nombre. Frey Pedro Selva, cantor maior [firma i rúbrica]. Cantó missa en Montesa y fue nombrado por cantor maior, consiliario, enfermero y guarda ropa, y proveióle Su Magestad en beneficiado de Nuestra Señora de los Ángeles en el año 1609. Frey don Pedro de Roxas, lugartiniente general de la orden de Montesa por Su Magestad, conforme a la declaraciõ que hizo y está continuada en la ançianidad de frey Joan Borja en el presente libro, declara que a frey Berenguer Vila le a de començar a correr su ançianidad de ocho de octubre 1590, porque aquel día hizo 17 años": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I], fol. 125.

"Frey Berenguer Vila, religiós sacerdot. Tornà de Poblet, a hont és estat retirat per orde de Sa Magestad sinc anns. Arribà al convent dijous, als 9 de noembre de 1606. És stat provehit en lo priorat de Burriana, y al present Sa Magestad li ha fet merced del priorat del Temple de València": AHN, OOMM, Montesa, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 20. Les despeses per a traslladar-lo a Poblet en AHN, OOMM, lib. 582-C, ff. 546-548. En 1602 va suplicar al rei li suavitzara la pena de reclusió en la que estava: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 73v-74v; que finalment se li concedí: Ibidem, ff. 83 i ss.

En 17-VII-1612 el rei proveí prior de Borriana fra Berenguer Vila, amb l'obligació que residira al Temple, a fi d'ajudar el prior d'aquella casa, fra Ferran, aleshores malalt: AHN, OOMM, lib. 530-C, ff. 67-67v; el 27-IX-1614 se'l nomanà marmessor de l'Orde, per l'impediment i edat de fra Ferran: Ibidem, ff. 98v-99.

Nomenament d'informants: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 146v-147; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, f. 170v; títol de beneficiat de Sant Miquel:

AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 206v-207; títol de prior de Borriana: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 55v-56v; títol de prior del Temple: Ibidem, ff. 135v-136v; títol de procurador patrimonial de la mensa –sense salari–: Ibidem, ff. 138-139v.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], ff. 36v-37.

Bibliografia

Vila y Franco, Berenguer. Natural de Montesa. 1588. Religioso. *1573. Su genealogía y el extracto de sus pruenas en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 99; Vilas (sic) Berenguer. Natural de Montesa. 1588. Religioso. Prior de Burriana y del Temple. +1643: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, n° 26 (1958), pp. 50 i 51.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vila i Marín, Juan Vicente

Lloc de naixement Montesa **Data** 1589 **+** 1613

Lloc de defunció Montesa **Data de defunció** 1 1 1638

Soterrat a Montesa, castell-convent, capella de N^a S^a de Gràcia, al claustre

Pares i avis Juan Vila, natural de Montesa, i Juana Marín, natural d'Énguera;
Avis paterns: Juan Vila i Juana Gil, naturals ambdós de Montesa;
Avis materns: Juan Marín i Estefanía Aparicio, naturals ambdós d'Énguera

Observacions El pretendent tenia uns 20-23 anys d'edat. Un germà del pare fou familiar de la Inquisició i havia ocupat els càrrecs de justícia i jurat a Montesa. Els parents d'Énguera havien exercit també càrrecs municipals (exp. 335).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Beneficiat de Santa Úrsula;
sagristà major i primer ancià;
president del Convent (1625-1628)

En els priorats i rectories de l'Orde

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 7 12 1612 **Mercè concedida per** Felipe III

Inici proves 21-12-1612 **Data comissió presa d'hàbit** 18 2 1613

Resolució proves 23-1-1613

Informants fra Juan Pasqual

Creuament i presa d'hàbit

Data 21 3 1613 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Professió

Llicència per a professar 25/02/1614

Data 30 3 1614 **Lloc** Montesa

Ministres fra Juan Salinas, prior del convent de Montesa

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 335

Fonts arxivístiques "Frey Vicente Vila. En 21 de março de 1613, el padre prior fray Juan Salinas, con comisión de Su Magestad, dio el hábito de freyle a Vicente Vila, natural de Montesa; y el proprio padre prior, en 30 de março [1614], le dio la profesión. Morí en lo convent sacristà major y primer ancià, lo primer de giner 1638": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 107.

"Frey Joan Vicent Vila, novici conventual de hedat de 24 anys, promogut als quatre menors, prengué lo hàbit en tercer grau. Dona-lo-y axí mateix lo pare prior lo dia del pare Sant Benet de l'any 1613. Fiu-lo profés als 30 de mars 1614, dia sant de Pasqua": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 36.

Frares de Montesa (1592-1701)

"Frey Juan Vicente Vila y Marín, natural de la villa de Montesa. En 21 de março 1613. No quiso salir del convento. En él fue sacristán mayor y anciano muchos años. Governó aquella Real Casa desde el año 1625 hasta el de 1628. Murió en el año 1638, y queda enterrado en nuestra sepultura", Décadas montesianas: RAH, CSC, sign. I-3 [9/577], ff. 55 i 102.

Comissió per a les informacions: AHN, OOMM, lib. 549-C, ff. 70-70v, 73v-74v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 85-85v; llicència per a professar. Ibidem, ff. 106-106v; títol de beneficiat de Santa Úrsula: Ibidem, ff. 248-249;

AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 107.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 47.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 31.

Bibliografia

Vela (sic) y Marín, Juan Vicente. Natural de Montesa. 1613. Religioso. Sacristán mayor. Prior del convento en 1625. +1638: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), pp. 49-50.

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Vilanova i Vilanova, José

Lloc de naixement Sant Mateu **Data** c. 1659 **+** 1679

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1710

Soterrat a

Pares i avis

José Vilanova i Agustina Vilanova;
Avis paterns: José Vilanova i Esperanza Simó;
Avis materns: Bartolomé Vilanova i Agustina Sabartes, naturals tots de Sant Mateu

Observacions

El pretendent tenia uns 18-20 anys d'edat, i consta ja com a llicenciat. El pare era racional de Sant Mateu i havia exercit també altres càrrecs municipals (exp. 336).

La comissió nomenant enformant és del 29 d'agost de 1679, però les proves estaven acabades l'11 d'agost, amb la qual cosa deu haver una errada de datació en la comissió mencionada.

Austriacista.

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics Llicenciat

En el Sacre Convent

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Sant Mateu en 1697

Altres

Hàbit de l'Orde

Freres de Montesa (1592-1701)

Concessió

Data comunicació

29 8 1679

Mercè concedida per

Carlos II

Inici proves

17-7-1679

Data comissió presa d'hàbit

13 9 1679

Resolució proves

11-8-1679

Informants

fra Jerónimo Alfonso

Creuament i presa d'hàbit

Data

17 12 1679

Lloc

Ministres

Padrins

Professió

Llicència per a professar

30/10/1680

Data

Lloc

Ministres

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN

336

Fonts arxivístiques

Comissió per a les proves, nomenament d'informant, interrogatori i genealogia: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 223-225v; comissió per a que li donen l'hàbit: Ibidem, ff. 231v-232v; llicència per a professar: Ibidem, ff. 270v-271.

En 1707 estava empresonat al castell de Peníscola, junt a don Luis Mas, cavaller de l'Orde: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 10v.

"curas del Maestrazgo eran disidentes, y especialmente frey Joseph Vilanova, cura de San Matheo": el lloctinent Jerónimo Vallterra al secretari del Consejo de las Órdenes, 25-X-1707: AHN, OOMM, lib. 845-C, f. 13.

"Catálogo de todos los freyles clérigos que se hallan en el libro de registros de este Real Colegio de San George": AHN, OOMM, lib. 816-C, p. 74.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 83.

Genealogia a RAH, CSC, sign. I-2 [9/576], f. 44v.

Bibliografia

Vilanova y Vilanova, José. Natural de San Mateo. 1679. Religioso. Rector de San Mateo. Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-2, f. 44v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 26 (1958), p. 51.

Freres de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Xea i Molina, Pedro de

Lloc de naixement Aiora **Data** 1 1573 **+** 1590

Lloc de defunció **Data de defunció**

Soterrat a

Pares i avis Luis de Xea i Isabel de Molina, naturals ambdós d'Aiora;
Avis paterns: Pedro de Xea, natural d'Albalat de Pardines i veí d'Aiora, i Tal Cabello, natural d'Aiora;
Avis materns: Cristóbal Molina i Estefanía Guerguela, naturals ambdós d'Aiora

Observacions El pretendent tenia uns 12-13 anys d'edat (exp. 95).

En les proves que va fer com a informant de Sebastià Serves, signa com a Pedro de Xea (exp. 301).

Estudis i càrrecs

Graus acadèmics

En el Sacre Convent Beneficiat de les Ànimes

En els priorats i rectories de l'Orde Rector de Carpesa

Altres

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per** Mestre Borja

Inici proves 12-2-1590 **Data comissió presa d'hàbit**

Resolució proves No hi consta

Informants fra Miguel Fito, sagristà del convent

Creuament i presa d'hàbit

Data 18 11 1590 **Lloc** Montesa

Ministres fra Miguel Fito, prior de Sant Jordi

Padrins fra Miguel Gralla, sagristà, i fra Pedro Fito, sotscantor.

Professió

Llicència per a professar 18/03/1599

Data 28 11 1592 **Lloc** Montesa

Ministres fra Guillem Sans, sotscclauer

Padrins

Fonts documentals

Exp en el AHN 95

Fonts arxivístiques "Pedro, hijo de Luis de Xea, fuster. Sábado, a XVII de enero de dicho año [1573] baptizé yo, mossén Pedro Alonso, cura de esta iglesia, a Pedro, hijo de Luis de Xea y de su muger Isabel de Molina. Fue padrino Martín Gonçález, bayle de la dicha villa de Aiora, y su madrina [Flora] Magdalena, muger de Joan Catalán Royo. Mossén Pedro Alonso, cura [firma y rúbrica]": Arxiu Parroquial d'Aiora, Libro de bautismos, 1562-1579, sign. 1.4, f. 100; Ibidem, Índice general de bautismos, sign. 1.1, f. 51.

Freres de Montesa (1592-1701)

"Frey Luis Exea, natural de Ayora, de edad de 13 años. [Al marge:] Clérigo. Año 1590. Padres: Luis Exea y Isabel de Molina, naturales de Ayora. Abuelos paternos: Pedro de Exea, natural de Albalat de Pardinas, y N. de Cabello, natural de Ayora. Maternos: Christóval de Molina y Estefanía Garguela, naturales de Ayora. El pretendiente es hijo legítimo, havido del matrimonio que contrataron in facie ecclesiae Luis Exea y Ysabel de Molina. Los Egeas son descendientes de Albalat de Pardinas, de donde se ausentó por unos bandos muy reñidos Pedro de Exea, abuelo paterno del pretendiente, y se domicilió y casó en Ayora, y así en este lugar como en Albalat se trató con la estimación de muy hombre de bien, y lo continuó su hijo Luis Exea como descendiente de honrrados progenitores y christianos viejos sin ninguna mala raza, etc. El abuelo materno, como también las abuelas paterna y materna, son de sangre limpia, sin nota alguna de judío, etc. en ningún grado por muy remoto que sea, según lo afianza la voz común y fama pública. No hai aprobación": RAH, CSC, sign. I-27 [9/601], ff. 127v-128.

"Frey Pedro Exea, natural de Ayora, tomó el hábito de conventual de Nuestra Señora de Montesa, en 18 de noviembre 1590, en el convento de nuestra Orden, por manos de frey Miguel Fito, prior de Sant Jorge, con comission del illustrísimo señor Maestre fecha en 5 de octubre del mesmo anyo. Dixo la missa el mismo prior. Padrinos fueron frey Miguel Gralla, sagristán, y frey Pedro Fito, sotscantor. Enpessó de hazer l'año de la probasió en 12 de março 1591. Yzo professi6n en 28 de noviembre 1592 por horden del señor Maestre, recibióla frey don Guillen Sans, claverero de la Horden. Yo, frey Selva, cantor major del convento de Nuestra Señora de Montesa, sertifico y ago verdadera fe de todo lo sobredicho ser verdad, y ansí lo firmo de mi mano propia. Frey Selva, cantor major [firma i rúbrica]": AHN, OOMM, lib. 811-C [Cantoría I]-C, f. 157.

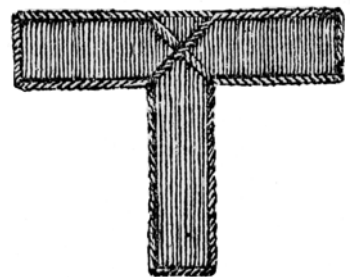
Nomenament d'informant: AHN, OOMM, lib. 544-C, f. 198v-199; ordre al prior del convent per a que professe: AHN, OOMM, lib. 546-C, ff. 20-20v i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 22; títol de beneficiat de les Ànimes: AHN, OOMM, lib. 548-C, ff. 31v-32.

"Décadas nobles de la cronología montesiana": RAH, CSC, sign. I-4 [9/578], f. 39v.

Bibliografia

Escea (sic) y Molina, Pedro Luis. Natural de Ayora. 1590. Religioso. *1577 (?). Su genealogía en la RAH, CSC, sign. I-27, f. 127v: VARGAS-ZÚÑIGA, Antonio de, "Caballeros y religiosos de la Orden de Montesa (1319-1700)", Madrid, Hidalguía, nº 21 (1957), p. 191.

Religiosos barbuts de Montesa (1592-1701)

Índex

1. Alfonso, Félix
2. Aparicio, Juan Bautista
3. Barberán, Lorenzo
4. Betet, Luis
5. Borja Cascant, Urbano
6. Castillo Aparicio, Juan
7. Castillo, Francisco
8. Company, Pedro
9. Coscolla, Gaspar Juan
10. Esteve, José
11. Ferrer, Miguel
12. Garínez, Juan
13. Juan Mateu, Luis
14. Juan, Jerónimo
15. Martí, Francisco
16. Mons Lapau, José
17. Palop Barrón, Juan
18. Perales Vila, Andrés
19. Pujaçons Tormo, Francisco
20. Pujaçons, Agustín
21. Ramírez, Juan
22. Sabater, Gaspar
23. Sanchis, Luis
24. Tormo, Ausias
25. Vila Vila, Sebastián

Base de dades

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Alfonso, Félix

Lloc de naixement Vallada **Data** T 1674

Lloc de defunció **Data de defunció** c. 1711

Pares i avis

Observacions Forner i organista

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 12 11 1674 **Mercè concedida per** Carlos II

Inici proves **Resolució proves**

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data 1674 **Lloc**

Professió

Llicència per a professor 15/01/1676

Data **Lloc**

Fonts documentals

Exp en el AHN Perdut

Fonts arxivístiques

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –en substitució del difunt fra Ausias Tormo–: AHN, OOMM, lib. 559-C, f. 304v; llicència per a professorar: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 72v-73v.

Va morir sense testar: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 130.

Bibliografia

Freres barbuts de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **T**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Pares i avis

Observacions

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Resolució proves**

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Fonts arxivístiques

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –en substitució del difunt fra Luis Sanchis–: AHN, OOMM, lib. 561-C, ff. 363-363v; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 562-C, ff. 11-11v.

Bibliografia

Fonts documentals

Exp en el AHN

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **T**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Pares i avis

Observacions

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Resolució proves**

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Nomenament del rei per a la plaça de barbut: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 56; i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoria II], f. 10. Llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 545-C, f. 118v-119 i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoria II], f. 10v.

Bibliografia

Freres barbuts de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom	Betet, Luis		
Lloc de naixement	<input type="text"/>	Data	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> T 1627
Lloc de defunció	<input type="text"/>	Data de defunció	<input type="text"/> <input type="text"/> c. 1653
Pares i avis	<input type="text"/>		
Observacions	<input type="text"/>		

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 13 1 1627 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves **Resolució proves**

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data 31 1 1627 **Lloc**

Professió

Llicència per a professor 12/02/1628

Data **Lloc**

Fonts documentals

Exp en el AHN Perdut

Fonts arxivístiques

“Fray Luis Betet. En 31 de henero 1627 tomó el hábito de frayle barbudo de nuestra Orden fray Luis Betet, con comission de Su Magestad despachada a 13 de henero 1627. Diosele el presidente, frey Vicente Vila. En 25 de febrero 1628 el mismo presidente frey Vicente Vila le dio la profesión, despachada a 12 de febrero 1628. Fue procurador de causas pías muchos años. Dexó quando murió por albaceas a frey Vicente Rausell y a frey Joseph Ferrerres, natural de Chert: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 139v.

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –en substitució del difunt fra Barberán–: AHN, OOMM, lib. 552-C, f. 26v-27; llicència per a professor. Ibidem, ff. 108v-109.

Va fer desapropiament a Montesa, el 6-IV-1652: AHN, OOMM, lib. 677-C, f. 21v.

Bibliografia

Freres barbuts de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom	Borja Cascant, Urbano		
Lloc de naixement	Montesa	Data	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> T 1649
Lloc de defunció	<input type="text"/>	Data de defunció	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Pares i avis	Marco Antonio Borja i Isabel Juan Cascant; Avis paterns: Antonio Juan Borja i Esperanza Franco; Avis materns: Bartolomé Cascant i Águeda Vila, naturals tots de Montesa		
Observacions	No consta a l'expedient l'edat del candidat. Les informacions es feren en un sol dia, interrogant un total de 5 testimonis. No hi ha aprovació de les proves (exp. 2). Forner.		

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació	<input type="text"/> 22 <input type="text"/> 5 <input type="text"/> 1649	Mercè concedida per	<input type="text"/> Felipe IV
-------------------------	--	----------------------------	--------------------------------

Inici proves	<input type="text"/> 23-8-1649	Resolució proves	<input type="text"/>
---------------------	--------------------------------	-------------------------	----------------------

Informants	<input type="text"/> fra Jerónimo Alrreus, rector de Montesa
-------------------	--

Creuament i presa d'hàbit

Data	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> 1649	Lloc	<input type="text"/>
-------------	---	-------------	----------------------

Professió

Llicència per a professor	<input type="text"/>
----------------------------------	----------------------

Data	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	Lloc	<input type="text"/>
-------------	--	-------------	----------------------

Fonts documentals

Exp en el AHN	<input type="text"/> 2
----------------------	------------------------

Fonts arxivístiques	<input type="text"/> “A 13 de junio 1649 se dio el hábito de frayles barbudos a fray Urbano Borja y a fray Sebastián Vila, con comisión de Su Magestad dattys en Madrid a 22 de mayo 1649”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 174v.
----------------------------	---

	<input type="text"/> Títol de frare barbut i forner –en substitució del difunt Ausias Tormo–: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 181v-182.
--	--

Bibliografia	<input type="text"/>
---------------------	----------------------

Freres barbuts de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom	Castillo Aparicio, Juan		
Lloc de naixement	Énguera	Data	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> T 1654
Lloc de defunció	<input type="text"/>	Data de defunció	<input type="text"/> <input type="text"/> c. 1709
Pares i avis	Francisco Castillo i Vicenta Aparicio, naturals ambdós d'Énguera; Avis paterns: Francisco Castillo i Bárbara Vicente, naturals ambdós d'Almansa; Avis materns: Juan Aparicio i Úrsula Gil, naturals ambdós d'Énguera		
Observacions	El pretendent tenia uns 18-20 anys d'edat. L'informant interrogà els testimonis –6–, fins el sisè punt de l'interrogatori, a fi de provar la netedat de sang. Va concloure el 6 de gener de 1654 (exp. 3).		

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 10 12 1653 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves 3-1-1654 **Resolució proves**

Informants fra Jaime Pasqual, religiós profés

Creuament i presa d'hàbit

Data 1654 **Lloc**

Professió

Llicència per a professor 17/01/1655

Data **Lloc**

Fonts documentals

Exp en el AHN 3

Fonts arxivístiques Nomenament del rei per a la plaça de barbut –en substitució del difunt fra Luis Betet–: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 200; llicència per a professor: Ibidem, ff. 231v-232.

Bibliografia

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **T**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Pares i avis

Observacions

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Resolució proves**

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Fonts arxivístiques

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –en substitució del difunt fra Francisco Pujaçons–: AHN, OOMM, lib. 559-C, ff. 88-88v; llicència per a professor: Ibidem, ff. 133-134.

Bibliografia

Fonts documentals

Exp en el AHN

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **T**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Pares i avis

Observacions

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Resolució proves**

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Professió

Llicència per a professor

Data **Lloc**

Fonts arxivístiques

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –en substitució del difunt fra Sebastián Vila–: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 73v-74; llicència per a professor: Ibidem, ff. 132v-133v.

Bibliografia

Fonts documentals

Exp en el AHN

Freres barbuts de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom	Coscolla, Gaspar Juan		
Lloc de naixement	València	Data	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> T 1643
Lloc de defunció	<input type="text"/>	Data de defunció	<input type="text"/> <input type="text"/> c. 1645
Pares i avis	<input type="text"/>		
Observacions	<input type="text"/>		

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació	<input type="text"/> 22 <input type="text"/> 4 <input type="text"/> 1643	Mercè concedida per	<input type="text"/> Felipe IV
-------------------------	--	----------------------------	--------------------------------

Inici proves	<input type="text"/>	Resolució proves	<input type="text"/>
---------------------	----------------------	-------------------------	----------------------

Informants	<input type="text"/>
-------------------	----------------------

Creuament i presa d'hàbit

Data	<input type="text"/> 11 <input type="text"/> 6 <input type="text"/> 1643	Lloc	<input type="text"/>
-------------	--	-------------	----------------------

Professió

Llicència per a professor	<input type="text"/> 20/06/1644
----------------------------------	---------------------------------

Data	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	Lloc	<input type="text"/>
-------------	--	-------------	----------------------

Fonts documentals

Exp en el AHN	<input type="text"/> Perdut
----------------------	-----------------------------

Fonts arxivístiques

"Fray Gaspar Coscolla. A 11 de juny 1643 se dio el hábito de frayle lego a fray Gaspar Coscolla, con comission de Su Magestad dattys en Madrid a 22 de abril 1643": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 171.

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –en substitució del difunt fra Francisco Martí–: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 164v-165; llicència per a professor: Ibidem, f. 220.

Bibliografia

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom	Esteve, José		
Lloc de naixement	<input type="text"/>	Data	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> T 1636
Lloc de defunció	<input type="text"/>	Data de defunció	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Pares i avis	<input type="text"/>		
Observacions	Se'n va passar a l'orde de la Mercè, on consta ja profés el 1649: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 181v; AHN, OOMM, lib. 576-C, ff. 162v-163. Infermer.		

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 22 2 1636 **Mercè concedida per** Felipe IV

Inici proves **Resolució proves**

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data 1636 **Lloc**

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Fonts documentals

Exp en el AHN

Perdut

Fonts arxivístiques

"Fray Joseph Estevan. A 12 de octubre 1636 se dio el hábito de frayle barbudo a Joseph Estevan. Diosele el prior, fray Hylarión Gil, con comisión de Su Magestad. Professó en 6 de henero 1638 en poder del mismo prior, con orden y comisión de Su Magestad": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 167v.

Nomenament del rei per a la plaça de barbut i l'ofici d'infermer: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 94-94v.

Bibliografia

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **T**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Pares i avis

Observacions

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Resolució proves**

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Fons documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

“Sennor: frey Miguel Ferrer, frayle lego novicio de Nuestra Señora de Montesa, ha cumplido el anno de su approbación, y conforme la orden de Su Magestad, le he propuesto con sus qualidades en el capítulo ante todo el convento, y todos han sido de parescer que Vuestra Magestad le haga merced de mandarle hacer professo. Y como todos hajan consentido en esto, yo no me atrevo a contradezirlo. Solamente creo que abría necesidad de major siguridad de la vida y costumbres de dicho novicio, por haverse descubierto durante el anno de su approbación lo que abaxo se representa por si tuviesse algún impedimento conforme la constitución de Sixto 5º confirmada por Gregorio 14. Y porque el Rey, padre de Vuestra Magestad (que ha gloria), tiene mandado con su real carta dada en Sant Lorenço a dos días del mes de octubre 1593, que el prior de este convento y, en su ausentia, el sosprior, scrivan los méritos y satisfacción del que se huviere de haser professo, como a fiel vassallo y mínimo capellán de Vuestra Magestad, he acordado de representar los casos siguientes que se [f. 223v] han descubierto durante el anno de la approbación de dicho novicio.

Que dicho Miguel Ferrer fue preso por orden del virrey de Valencia por haver ajudado a quitar de manos de unos comissario a don Gerónimo Bellvís, que le prendieron en la villa de Castellón de Xátiva, y salió de la cárcel dicho Ferrer, afiançado.

Que fue denunciado por el fisco en el tribunal del governador de Xátiva y encarcelado por fautor y valedor de Francisco Richart, que mató a Balthazar Miralles, justicia que era de Xátiva, por lo qual dicho Ferrer fue condenado a servir quatro annos en la fuerça de Orán y, en caso de contravención, de galeto por otros quatro en las galeras de Vuestra Magestad, y después de absuelto por el sotrogat de governador en virtud del general perdón que Vuestra Magestad hiso en las cortes de Valencia.

Que ha ido embuelto con los bandoleros de la quadrilla de Jaime Lloret por ciertas enemistades que tuvo contra un notario llamado Calatayut de la villa de Castellón.

Todo esto he querido representar a Vuestra Magestad para satisfacer a la obligación de mi officio y cumplir con lo que Vuestra Magestad me tiene mandado, y para que Vuestra Magestad [f. 224] vea lo que más convenga a servicio de Dios y bien de esta Orden.

Assí mesmo represento a Vuestra Magestad que creo sería conveniente en lo porvenir, quando se haja de dar algún hábito de freyle lego. que se hisiessen informaciones de vida y costumbres, porque como yo soy solo, y ocupado en mi celda, el postrero que sabe las cosas soy yo, y para que las sepa han de ser

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

muy públicas, como ha sucedido en este caso. Y en esto se asiguraría que no se diesen hábitos a semejantes hombres, que suelen ser de poco o ningún fruto para las órdenes, y el prior quedaría desobligado de hazer semejantes relaciones, que como sean en materias odiosas y el prior sea un pobre religioso, solo ha de ir con muy grande tiento para que acierte en ellas. Guarde Dios a Vuestra Magestad. Montesa, en 25 de octubre 1614”, el prior del Sacre Convent de Montesa al rei: AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], ff. 223-224.

“El Rey. Venerable y devoto religioso. Por la que escrivísteis a don Felipe Tallada, mi assessor general, tocante a la professión que pide Miguel Ferrer, freile lego desse convento, se han entendido sus partes y qualidades, por las quales reparáys en dársela. Y porque su modo de proçeder en el noviciado y las demostraciones de devoción y fervor pueden ser tales que no importen sus costumbres passadas para admitille, me ha parecido remitiros la determinación de lo que se habrá de hazer con él, para que esto sea como a vos os pareciere, llevando la mira a lo que aya de ser más conveniente a la quietud y paz del convento y de sus religiosos, que assí también será muy conforme a mi voluntad y servicio. Dattis en Madrid, a XXVIII de hebrero MDCXV. Yo, el Rey...”: AHN, OOMM, lib. 530-C, f. 114 i lib. 814-C [Cantoría IV], f. 100.

Va faltar el 1616: AHN, OOMM, lib. 530-C, f. 229v.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Garínez, Juan

Lloc de naixement

Data

T

Lloc de defunció

Data de defunció

c. 1602

Pares i avis

Observacions

Consta com a religiós barbut –aleshores (1602) difunt–, en AHN, OOMM, lib. 547-C, 74v; i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], 11v i 21.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercè concedida per

Inici proves

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data

Lloc

Professió

Llicència per a professar

Data

Lloc

Fonts documentals

Exp en el AHN

Perdut

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Fonts
arxivístiques

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Juan Mateu, Luis

Lloc de naixement

Vallada

Data

T

1644

Lloc de defunció

Data de defunció

Pares i avis

Onofre Juan, natural de Vallada, i Magdalena Mateu, natural de Benigànim;
Avis paterns: Miguel Juan, natural de Vallada, i Ana Albalat –Albalada–;
Avis materns: Gaspar Mateu, natural de Benigànim, i Josefa Mata, natural de Cabdet –aleshores València–

Observacions

L'informant va interrogar cinc testimonis, i acabà el 13 de març de 1644. L'aprovació final de l'expedient la va fer el lloctinent general l'1 d'abril d'eixe mateix any. El candidat tenia entre 19-20 anys d'edat, i alguns parents dels avis per banda materna havien sigut familiars de la Inquisició (exp. 6).

Aquest barbut va ser destinat al col·legi de Sant Jordi

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

4

3

1644

Mercè concedida per

Felipe IV

Inici proves

13-3-1644

Resolució proves

1-4-1644

Informants

fra Miguel Perales, sagristà major del Convent

Creuament i presa d'hàbit

Data

22

4

1644

Lloc

Professió

Freres barbuts de Montesa (1592-1701)

Llicència per a professor

Data Lloc

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

“Fray Luis Juan. En 22 de abril 1644 se dio el hábito de frayle lego a fray Luis Juan con comisión de Su Magestad, dattys en Çaragoça a 4 de março de dicho año 1644. Hizo profesión en 30 de abril 1645 con carta de Su Magestad, dattys en Çaragoça a 5 de abril de dicho año. Es oy el anciano del collegio de San Jorge, provincial de los legos, aritmético mayor y cosinero del Collegio”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 171v.

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –per a l’augmentada al Col.legi–: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 194-194v; llicència per a professor: ibidem, ff. 253v-254.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement Data T

Lloc de defunció Data de defunció c. 1651

Pares i avis

Observacions

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació Mercè concedida per

Inici proves Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data Lloc

Professió

Llicència per a professor

Data Lloc

Fonts documentals

Exp en el AHN

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

"Fray Hierónimo Juan, frayle barbudo. En 20 de agosto de 1619, en la iglesia del convento de Nuestra Señora de Montesa, tomó el hábito fray Hierónimo Juan, por manos del prior fray Juan Salis [per Salinas], y le yso profesó el sobredicho prior en 20 de setiembre": AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 148v.

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –per mort del difunt fra Miguel Ferrer–: AHN, OOMM, lib. 530-C, ff. 229v-230; llicències per a professar: AHN, OOMM, lib. 550-C, ff. 76v-77; 81-81v.

Mort en 1651: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 82.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement **Data** **T**

Lloc de defunció **Data de defunció**

Pares i avis

Observacions

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació **Mercè concedida per**

Inici proves **Resolució proves**

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data **Lloc**

Professió

Llicència per a professar

Data **Lloc**

Fonts documentals

Exp en el AHN

Freres barbuts de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –en substitució dels difunts fra Juan Ramiro o Juan Garínez: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 74v-75; i lib. 812-C [Cantoría II], 11v i 21; carta al prior ordenant-li lliure l'hàbit –xoc prior-sotscomanador–: ff. 82v-83; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 547-C, f. 160 i lib. 812-C, f. 11.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Mons Lapau, José

Lloc de naixement

València

Data

T 1635

Lloc de defunció

Data de defunció

Pares i avis

Juan Esteban Mons, natural de Prats, i Jerónima Lapau, natural de València;
Avis paterns: Juan Mons, i Isabel Mons, naturals ambdós de Prats
Avis materns: Pedro Roig, natural de Vilafranca del Penedés, i Ángela Roig, natural de València

Observacions

El pretendent tenia uns 19-20 anys d'edat, i l'avi matern fou familiar del Sant Ofici; fins i tot, algú d'aquestos l'anomena "cavallero familiar del Santo Oficio". Les proves acaba firmant-les l'informant el 10 de gener de 1635, després d'interrogar 4 testimonis (exp. 7)

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercè concedida per

Felipe IV

Inici proves

6-1-1635

Resolució proves

Informants

fra Berenguer Vila, prior del Temple

Creuament i presa d'hàbit

Data

 1635

Lloc

Professió

Llicència per a professor

Data

Lloc

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement Data **T**

Lloc de defunció Data de defunció

Pares i avis
Martín Palop i Lorenza Barrón, naturals ambdós d'Énguera;
Avis paterns: Martín Palop "el Rullo", natural d'Énguera, i Catalina [blanc], natural d'Almansa;
Avis materns: Pedro Barrón i Castellana Ruviales, naturals ambdós d'Énguera

Observacions
El pretendent tenia uns 30-35 anys d'edat, i els pares eren llauradors. L'interrogatori està simplificat en 8 capítols: 1) si coneixen al candidat i la seua edat; 2) si són parents, cunyats o enemics; 3) si coneixen als pares; 4) si coneixen els avis i si foren cristians vells sense barreja de sang impura; 5) si el candidat o el pare havien exercit ofici vil; 6) si el candidat havia fet vot en una altra religió; 7) si tenia malaltia contagiosa; 8) si tenia deutes. L'informant signà a Énguera la conclusió de les informacions el 2 de maig 1585, després d'interrogar un total de 5 testimonis (exp. 8).

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació Mercè concedida per

Inici proves Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data Lloc

Professió

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Llicència per a professar

Data Lloc

Fonts documentals

Exp en el AHN 8

Fonts arxivístiques "Frey Juan Palop. Morí als 27 de jener 1610. Requiescat": AHN, OOMM, lib. 814-C [Cantoría IV], f. 1.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom Perales Vila, Andrés

Lloc de naixement Vallada **Data** 26 7 1677 **T** 1698

Lloc de defunció **Data de defunció**

Pares i avis Andrés Perales i Margarita Vila, naturals ambdós de Vallada;
Avis paterns: Andreu Joaquín Perales i Alcover i Úrsula Taengua Martí, naturals ambdós de Vallada;
Avis materns: Juan Bautista Vila Llopis, natural de Vallada, i Catalina Sarrió Guerola, natural d'Albaida

Observacions El pretendent, el pare i els avis havien sigut tots llauradors. Segons tres dels testimonis interrogats, el doctor Tomás Perales, germà del pare del candidat, tractava com a tio i parent fra Miguel Perales, religiós profés de Montesa –havia ingressat en 1633–. Bartolomé Perales, fill d'Andrés Perales i nét de Batolomé Perales, germà que fou de Joaquín Perales, avi patern, era aleshores familiar de la Inquisició i cosí segon del pretendent. L'informant conclugué signant les proves el 8 de gener de 1698, havent interrogat 10 testimonis (exp. 10).

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació 5 11 1697 **Mercè concedida per** Carlos II

Inici proves 28-12-1697 **Resolució proves**

Informants fra Matías Gibert, prior del Sacre Convent

Creuament i presa d'hàbit

Data 1698 **Lloc**

Professió

Freres barbuts de Montesa (1592-1701)

Llicència per a professor

Data Lloc

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

"Nació Jayme, Andrés, Sebastián, Vicente, hijo de Andrés Perales y de Margarita Vila, cónjuges, en 26 de julio de 1677, al qual bautizé yo, fray Miguel Guarner, orden de la Santísima Trinidad y vicario de la Parroquia de San Bartholomé de Vallada, en 27 de dicho mes y año, y fueron padrinos Vicente Sarrió y Bartholomea Perales y de Tormo. Fray Miguel Guarner, vicario" [Arxiu de la Parròquia de Sant Bartomeu de Vallada (exp. 10)].

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –en substitució del difunt fra Agustín Pujaçons–: AHN, OOMM, lib. 563-C, f. 38v.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement Data **T**

Lloc de defunció Data de defunció c. 1668

Pares i avis

Observacions

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació Mercè concedida per

Inici proves Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data Lloc

Professió

Llicència per a professor

Data Lloc

Fonts documentals

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Exp en el AHN

11

Fonts
arxivístiques

“Fray Francisco Pujaçons. A 23 de deziembre 1645 se dio el hábito de frayle lego a fray Francisco Pujaçons, con comission de Su Magestad dattys en Valencia a 23 de noviembre de dicho año. Hizo profesión en 24 de febrero 1647”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 172v.

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –en substitució del difunt fra Gaspar Coscolla–: AHN, OOMM, lib. 555-C, ff. 273-273v; llicència per a professor: AHN, OOMM, lib. 556-C, f. 53v.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Pujaçons, Agustín

Lloc de naixement

Énguera

Data

T

1652

Lloc de defunció

Data de defunció

Pares i avis

Observacions

El 31-X-1667 fou enviat a Benifassà per a que estiguera pres un any en aquell monestir: AHN, OOMM, lib. 535-C, f. 30.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

27

1

1652

Mercè concedida per

Felipe IV

Inici proves

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data

1652

Lloc

Professió

Llicència per a professor

03/04/1653

Data

Lloc

Fonts documentals

Exp en el AHN

Perdut

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –en substitució del difunt fra Jerónimo Juan–: AHN, OOMM, lib. 557-C, f. 82; llicència per a professor: Ibidem, f. 183.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Ramírez, Juan

Lloc de naixement

Data

T

Lloc de defunció

Data de defunció

c. 1602

Pares i avis

Observacions

Consta com a religiós barbut –aleshores (1602) difunt–, en AHN, OOMM, lib. 547-C, 74v; i AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], 11v i 21.

També apareix un Juan Ramírez a la constitució sobre el treball del sagristà del convent, assenyalant que ajude aquell en el seu treball, en les constitucions per al Sacre Convent de Montesa de Ferrer i Primo (1595): cfr. BAILA HERRERA, Francisco, Los eclesiásticos de la orden ecuestre de Santa María de Montesa, Castellón, Diputación Provincial, 1982, pp. 170-178.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació

Mercè concedida per

Inici proves

Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data

Lloc

Professió

Llicència per a professor

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Data Lloc

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement Data T

Lloc de defunció Data de defunció

Pares i avis

Observacions
Aquest frare barbut apareix al llistat de conventuals del 17-XI-1605, quan arribà al castell com a prior fra Juan Salinas: AHN, OOMM, lib. 814-C, f. 1.
El 7 de setembre de 1619 estava "ausente y fugitivo" del convent, per la qual cosa es va tindre que fer tornar a Montesa al frare barbut que hi havia al col·legi de Sant Jordi: AHN, OOMM, lib. 530-C, ff. 231-231v.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació Mercè concedida per

Inici proves Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data Lloc

Professió

Llicència per a professar

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Data Lloc

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –en substitució del difunt fra Juan Remiro–: AHN, OOMM, lib. 547-C, ff. 154-154v; llicència per a professor: Ibidem, ff. 247.247v.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Lloc de naixement Data T

Lloc de defunció Data de defunció

Pares i avis

Observacions

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data comunicació Mercè concedida per

Inici proves Resolució proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data Lloc

Professió

Llicència per a professor

Data Lloc

Fonts documentals

Exp en el AHN

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

Nomenament del rei per a la plaça de barbut –en substitució del difunt fra
Sebastián Vila–: AHN, OOMM, lib. 560-C, ff. 284v-285.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Tormo, Ausias

Lloc de naixement

Data

T

1636

Lloc de defunció

Data de defunció

c. 1649

Pares i avis

Observacions

Fornet

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data
comunicació

22 2 1636

Mercè
concedida per

Felipe IV

Inici
proves

Resolució
proves

Informants

Creuament i presa d'hàbit

Data

1636

Lloc

Professió

Llicència per a professor

17/09/1638

Data

Lloc

Fonts documentals

Exp en el AHN

Perdut

Frares barbuts de Montesa (1592-1701)

Fonts arxivístiques

“Fray Ausias Tormo. A 3 de abril 1637 tomó el hábito de frayle barbudo fray Ausiás Tormo por la plaça de hornero. Diosele el prior fray Hilarión Gil con comisión de Su Magestad dattys en Madrid a XXII de hebrero 1636. Hízole professo frey Pedro Rossell, primer anciano, a 24 de octubre 1638, con comisión de Su Magestad dada en Madrid a 17 de setiembre de dicho año”: AHN, OOMM, lib. 812-C, f. 168.

Nomenament del rei per a la plaça de barbut i l'ofici d'infermer: AHN, OOMM, lib. 554-C, ff. 94-94v; llicència per a professor: Ibidem, f. 156v.

Bibliografia

Dades vitals del personatge

Cognoms i nom

Vila Vila, Sebastián

Lloc de naixement

Vallada

Data

c. 1622

T

1649

Lloc de defunció

Data de defunció

1675

Pares i avis

Sebastián Vila i Isabel Juan Vila, naturals ambdós de Vallada;
Avis paterns: Salvador Vila i Esperanza Vila, naturals ambdós de Vallada;
Avis materns: Pedro Vila, natural de Vallada, i Ángela Montoro, natural d'Albaida

Observacions

El pretendent tenia uns 27 anys d'edat. L'informant va interrogar cinc testimonis, acabant les informacions el mateix 10 d'agost de 1649 (exp. 13).

Infermer.

Hàbit de l'Orde

Concessió

Data

22

5

1649

comunicació

Mercè

concedida per

Felipe IV

Inici

10-8-1649

proves

Resolució
proves

Informants

fra Jerónimo Alrreus, rector de Montesa.

Creuament i presa d'hàbit

Data

1649

Lloc

Professió

Llicència per a professor

Freres barbuts de Montesa (1592-1701)

Data Lloc

Fonts documentals

Exp en el AHN

Fonts arxivístiques

“A 13 de junio 1649 se dio el hábito de frayles barbudos a fray Urbano Borja y a fray Sebastián Vila, con comisión de Su Magestad dattys en Madrid a 22 de mayo 1649”: AHN, OOMM, lib. 812-C [Cantoría II], f. 174v.

Títol de frare barbut i infermer –per substituir fra José Esteve, que se’n havia passat a l’orde de la Mercè–: AHN, OOMM, lib. 556-C, ff. 181v-182;
llicència per a professar: ibidem, ff. 221-221v.

Bibliografia

